TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

برنجی سنه — نومرو ۳ | جمعه ایرتسی | ٤ رجب ۱۳۲٦ (۱۹ تموز ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر اغستوسدن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غرته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غرته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون محیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی ونتیجهٔ حسنه‌سی

دونکی سلاملق رسم عالیسی برمعتاد حمیدیه جامعنده اجرا بیورلمشدر. ملت عثمانیه‌یه حریت اداره بخش بیورمش اولان پادشاه عالیجاهلرینك لطف هایونلرینك قیمتی لایقیله تقدیر ایدن عثمانلیلردن یوز بیکلرجه‌سی اشبو رسم بهنده حاضر بولنمغله مباهی اولمشلردر . مشتاقینك جامعك اوست طرفندن حدیقهٔ هایون قپوسنه قدر اولان یرلرده بولنلرینده مساعده بیورلمشدر . اثنای عودت وعزیمت هایونده ذات اقدس پادشاهی یك بشوش ویك مسترح بولنمشلر وتصور وتخمینك مافوقنده عبودیتکارانه ، منتدارانه آلقشلرله مکرر وعلی الخصوص ریاسز « پادشاهم چوق یاشا » دعوای بشاشت وانبساط هایونلرینی آرتدیرمشدر . اوت خالصانه آلقشلانان ذات ملتنه ووطننه قانون اساسی احسان بیورن حکمتپرور، دقیقه‌بین پادشاه ، آلقشلایان ایسه برسوء تفهیم وتفهم حسابله نیچه سنه‌لر هردرلو آلامه هردرلو اضطرابانه معروض قالهرق صبر ایوب ایله تحمل ایتمش برملت نجیبه افراد جمیتیدر. ایکی طرفده نائل مکافاة اولدی : صبور اولان نائل حریت وسعادت اولدی ، بوصبر وتحملی لطفاً تقدیر بیوروب او حریت وسعادت وسیله‌سنی احسان بیوران ذات معالیسمات دخی احساننده ثانی منتدار تبعه‌سنك تعبیر هایونلری وجهله « حر اولادلر » ینك منت وصداقتلری حسیات خالصانه‌سنه مستغرق بولنمش اولیور. اولاد باباسنه قاووشیور؛ باباسی اولادینه سعادت آتیه‌سی ایچون دعاخوان اولیور. مقصدمزی دها آچیق یازهلم : ملت ایلك دفعه اولهرق حکمدار عالیتبارینی بولدی. حکمدار عاطفتشعارده ایلك دفعه اولهرق کندو کوزلری ایله ملتی کوردی عیدسعید ملی‌ده بوصورتله مرتبهٔ کاملنه کلمش بولوندی.

الی ماشاءالله تعالی قانون عثمانینك عثمانلی طوپرا غنده‌ده پرلشوب عثمانلیلر اوزرینه ابدیاً سایه بخش فیض واقبال اولهجغنده آرتق شمدن صوکره کیمسه‌نك شبهه‌سی قالمسون .

وظیفه ومسئولیت

۲

حق وحد

زمان مرور ایده‌رك جماعتك حدودی توسع، قوت ومکنتی تزاید ، رئیسلرینك شان وشرفی ترفع ایتدکجه محمد دائیلر ایله وکیل منتخبلرینك وظائف اصلیهٔ متقابله‌لری دخی تغیره اوغرامغه باشلامشدر .

هله رؤسانك مقاملری ایله محمد دایبلرك مأوالری آره‌سنده‌کی مسافه دقیقه‌دن ساعته، ساعتدن کونلره، کونلردن آیلره وارمق صورتیله اوزاقلاشدقجه و باخصوص جانبك تلیرسیله حیث [illegible] نلری ایله بوسبتون غریق ایدیلدیکجه ، محمد دایبلر وکیللرینی مقاولهٔ اصلیه احکامنك اجراسنه دعوت ایتمك وسائطدن محروم قالمشلردر .

بوصورتله وظائف اصلیه حدودی کوزدن غائب اولهرق نهایت محمد دایبلرك حقوقی بالاده صادر اولان کبی طلبه قارشو بویون اکمکه مجبوریت راده‌سنه قدر تنزل ایتمشدر .

جماعات بشریه‌نك الی فلاکتلی دوری — ایشته بودوردر وتماماً وهرپرده‌سیاناً اولمامق شرطیله قرون وسطایه عائددر .

مقاوله‌نامه احکامنك بوزلمسی جماعتك آهنك وامتزاج اصلیسنی اخلال ایده‌رك عظیم غوائل سیاسیه‌یه قپو آچلمشدر .

اشبو غوائل ایچنده محمد دایبلرك برقسمی صنعت وتجارته سلوك ایله قصبه وشهرلر تأسیس ایتمشلر وسرمایه‌لرینه طمع ایدنلرك دست نجاوزلرندن حقلرینی وقایه ایده‌بیلمك ایچون رئیسلرینه امتثالاً انلر دخی قصبه‌لرینی دیوار ایله احاطه ایلهمشلردر .

ایلك مجاهدهٔ حقوق وحدود اشبو دیوارلر ایچنده پیدا اولهرق تدریجاً تارلالر ایله مرعالره قدر سرایت ایتمش وبرچوق قانلر دوکولدکدن صوکره « تجدید مقاوله » طریقیله مواقع متقابلهٔ اصلیه‌سی دائره‌سنه رجعت ایتمشلردر .

« قوانین اساسیه » دخی شو رجعت ایله تأسس ایدن احوال جدیده‌نك ادامه‌سنی ناطق حجتلردر وابتدا انکاتره‌ده عقد وامضا ایدلمشدر .

* * *

تأسیسله ملك ودولتمزك مشرف بولندیغی اصول جدیده‌یه کوره محمد دایبلرك (حق وحد) لری دائره‌سنی احاطه ایدهلم .

محمد دایبلر ابتدای امرده حکومت نظام وقانون الندن بشقه، حتی بر پارمغك بیله ، کندوسنه توجیه اولنمامسنی طلب ایتمك حقنه مالکدر .

محمد دایبنك اعتبار ایده‌جکی نظام وقانون بیله [illegible] قوانین شرعیه [illegible] بیلمدیکمز نظامات اولیوب باجمله محمد دایبلر ، علی اوستهلر ، ولی چلبیلر ، یانی چوربا جیلر ، طرفندن قانون دائره‌سنده سربستجه انتخاب اولنمش وکیللردن مرکب بر مجلس مبعوثانك قراری واعیانك تصدیقندن صوکره مجلس خاص وکلاجه بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی ایله موقع اجرایه قونمش قانونلردر .

اشبو قانونلرك احکامی وجهله مکلف اولدیغی وظیفه‌لری ایفا ایدن محمد دایبلر ماله ، جانه ، حضوره ، حریته مالك اولمق حقلرینی حکومتدن طلب ایتمکه استحقاق کسب ایتمش اولورلر . صورت طلب ایسه محل مناسبده جمع ایده‌جکی کندی امثالیله حسبحال ، مبعوثانه شکایت ، محکمه‌یه مراجعت ایتمه‌سیدر .

محمد دایبلرك مبعوثلری ایسه هربری کندی منتخبلرینك وجملهسی عموم ممالکك امورینی تعقیب ایده بیلورلر . صورت تعقیبلرینه کلنجه فلان ایشك احکام قانونیه دائره‌سنده اجرا اولنمدیغنی مجلس عمومیده بیان وایضاح وحکومتمه مراجعت ایتمکدن عبارتدر . بوکبی محق اخطارات مثمر اولمدیغی ، بوحال توالی ایتدیکی ، ادارهٔ عمومیهٔ مملکت بوندن متضرر اولدیغنه قناعت کلدیکی حالده محمد دایبلرك مبعوثلری نه علناً ، نه ضمناً باش وکالت وهیئت وکلا دائره‌سی فوقنه عطف ایدلمهمك شرط قطعیسیله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

امنیت واعتماد مسئله‌سنی اورته‌یه قویه بیلورلر وعدم امنیت آراسی اکثریت تشکیل ایتدیکی حالده وکلانك چکلمه‌سی ایله اکثریتك مائل بولندیغی مسلکه موافق رجالدن دیکر بر هیئت وکلا تشکل ایتمه‌سنه سبب اوله بیلورلر . فقط هیئت ویا ریاست وکلایه تعیین وانتخابنه وذاتلرینه مداخله ایده‌مزلر .

محمد دابیلر مبعوثلرینك لیاقت وقابلیتلرینی دائمی ترصد آلتنده بولندیررلر .

شاید ایچلرندن بعضلری مأموللرینه موافق کورلمزسه تجدید وکالت صره‌سنده دیکر برینه رأی ویرمك وهمشهریلردن مرکب بر جمعیت ایچنده آنك حقنده شکایت ایتمك ، افعال وآراسنك مناسبتسزلکی ادعاسیله کندوسنه تقبیحنامه کوندرمك حقنه دخی مالکدر . شوقدرکه شو حقلرینك اجراسنده موجود قانونلرك احکامی خارجنه چیقمش اولان محمد دابیلر حکومت محلیه‌معرفتی ونظامك ایجابی وجهله حدلری دائره‌سنه ارجاع اولنورلر . واشبو محمد دابیلرك مجموعی ملتی تشکیل ایدر.

*
* *

حکومت ایسه بوکونکی کونده سوکیلی پادشاهمز افندمز حضرتلرندن اعتباراً ضبطیه نفرینه قدر واران هیئت اجرائیه‌دن عبارتدر .

حکومتك رأس جلیلی ابتدای امرده مستقلاً مسئول اولمیوب وکلاسی مبعوثلرا کنده مسئولدرلر . فقط پك نادر احوالده ـ یعنی مسلکلری مجلسك عدم امنیت صریحه‌سنه هدف اولمش رجالی سرکارده طوتمق ، مبعوثانك اصرارلری حالنده معین برمدت نظامیه ظرفنده اجرای انتخاب ایله مجلس مبعوثانی تجدید وبناءً علیه ملتی فصل منازعه‌یه حکم تعیین ایتمك ، یکی مجلسك دخی اسکی مجلسك مقصد ومسلکنده بولندیغی کورمك کبی قناعت بخش تدبیرلردن صوکره دخی اصرار ایتمسی حالنده ـ ینه مستقلاً وفعلاً مسئول اولمامق ایله برابر معناً تأثره باعث اوله‌بیلور .

وکلای دولته کلنجه هیئتجه مشترکاً وهربری منفرداً کرك نزد جلیل پادشاهیده وکرك مجلس مبعوثان اوکنده طوغریجه مسئولدرلر .

مشترکاً مسئولیتلری ایجابندن اوله‌رق صورت تعیین وتشکللری اساسی برتعدیله اوغرامشدر . یعنی مجلسك اکثریت اراسنه موافق مسلکده بولنان رجالدن برینه باش وکالت (یاخود صدارت ، چونکه فرق اسمدن عبارتدر) مسندی تکلیف وتوجیه اولنه‌رق قبولی حالنده رفقاسنی انتخاب ایله تصدیق عالی‌یه عرض ایتمك امرنده سربست براقلمشدر . شوقدرکه بونلردن بری ویا برقاچی حقنده (وه‌تو) دنیلان عدم قبول حقی حقوق مقدسهٔ شاهانه جمله‌سندندر.

قبول عالی‌یه مظهر اولمش یکی بر هیئت وکلا مسلك ومقصد عمومیسنی ایضاح ایله مجلس مبعوثاندن امنیت رأیی طلب ایدر . استحصال ایدرسه ایفای وظیفه‌یه دوام ایدرلر ، عکسی حالده خاکپای شاهانه‌یه مشترکاً استعفانامه تقدیم ایدرلر .

استعفالرینك عدم قبولی بیانیله موقعلرنده قالیرلر ایسه دائرهٔ شمولی هیئت وکلانك فوقنه سرایت ایتمه‌مك شرطیله منازعه چیقار. بومنازعه حلی ملتك مطالعه‌سی (یکی انتخاب اجراسی صورتیله) وپادشاهمز افندمز حضرتلرینك همتنه متوقفدر .

باش وکیل یاخود صدر اعظم کندوسنك وهیئت مطالعه‌سی انضمام ایتمکسزین قانوناً معین اولان وظائف رسمیه فوقنده اجراآتده بولنمش اولان رفیقندن ایضاحات طلب وکندوسنی توبیخ ایده بیلور . بوتوبیخ استعفایه دعوت ایله مساویدر .

(صباح) ه برنجی وصوکنجی جوابمز

دونکی (صباح) غزته‌سنك حقمزده‌کی تجاوزندن طولایی هم متأثر ، هم‌ده جداً ممنون اولدق .

متأثر اولدق : چونکه شو دور حریتده رفیق غیرت اوله‌جق کندوسی کبی تجربه‌دیده بر غزته‌ده بورتبه‌لره واران برخفتی مشاهده ایتمکدن طولایی متأذی اولمغی و وظیفهٔ حمیت وانسانیت عد ایتمکده مضطر قالدق .

ممنون دخی اولدق : چونکه کندی موجودیت ذاتیه‌لرنده اجراسی سوق طبیعت ایله قابل کورلمیان حرکات نادره‌یی حسن تأویل ایتمکدن زیاده ، سؤ تأویل ایتمکه مائل اولانلرك مملکتمزده مع التأسف اکسیك اولمدیغنی بیلدیکمدن کرك عزیمت وکرك عودت ، یاخود صوك اون سنه‌لك «اسارت حریه‌م» حقنده یکدیکرندن غریب ظنلرك موازنه‌لری آزچوق مختل بعض اذهانده حاصل اولمسنی طبیعی کوره‌رك ، بو بابده حقیقتك اظهارینه مدار اوله‌جق بر حسن تصادفه انتظار ایتمکلکمز طبیعیدر .

اساس مسئله اعتباریله اك قیصه جوابم شودر :

ایکی بیوك دلیلك موجودیتنه مبنی اسناد واقعك کرك بزم طرفمزدن فعلاً اجراسی وکرك بشقه بر کیمسه طرفندن عکسنك ادعاسیله اثباتی قطعیاً قابل دکلدر . (نقطه !)

جوابك شو آلت طرفی ایسه صرف لطف ومروتمز اقتضاسیدر .

صرف لطف ومروتمز اقتضاسیدر.

برنجی دلیل : خارجده ایکن مخابره امضا ایله اولمیوب نومرو ایله ایدی . نومرولر ایسه پارسده‌کی دفترده مقید اولوب مثلا مصرده ایکن امضا یرینه ٦٩ رقمی یازلمش برمکتوب کلنجه یا انی اویله‌جه قبول ایدوب ایتمه‌مك یاخود تأمین وجدان ایچون فلان نومرونك شایان اعتماد وامنیت اولوب اولمدیغنی پارسدن صورمق ایله اکتفا ایتمك مجبوریتی اوکنده قالور وپارسدن کله‌جك جواب یا «اوت» ویا «خیر» دن عبارت بولنور ایدی .

پارسده ایسه ریاستك احمد رضا بك برادرمزدن عهده‌مزه دوری صره‌سنده — ازجمله رضا ، علی کمال ، چوروك صولی احمد ، دوقتور شرف الدین بکلرك شهادتلری ایله اثبات اولنه‌بیله‌جکی وجهله — اخوانجه پك مقبول کورلمش واصابتی شو سطرلری یازدیغمز صره‌ده برقات دها تحقق ایتمش اولان برمطالعه‌یه مبنی قیودات واسرار جمعیتی مبین اولان دفترلر ، حتی بکا بیله کوسترلمامك شرط قطعیسیله ، مرکز مدیرلکنه انتخاب اولنان چوروك صولی احمد بك برادرمزه نقل وتودیع اولنه‌رق اثنای عودتده او حالده محفوظ بولنیور ایدی.

ایکنجی دلیل — ضبطیه ویا عدلیه نظارتلری ، طاش قیشله ، طوپخانه ، بشکطاش ، ییلدیز سرای همایونی قیوداتی ایله حمد اولسون بوکونلرده قاووشه‌جغمز مغدور قارداش واولادلرمزك شهاداتنه استناداً عکسنی ادعا ایدنك آلتنی «شدت متناسبه» ایله قاریشلارز.

*
* *

بوقدر صریح واوزون ایضاحات اعطاسنده رفیقمزی قاندیروب صوصدیرمق املی ـ موجود اولسه بیله تأمین ایدرم که ـ پك جزئیدر .

چونکه رفیقمزده ذره‌قدر اکا استعداد اولسیدی حکم وقرارینه تابع اوله‌جغمزی پك آچیق صورتده بیان ایده‌رك جمعیتدن طلب واستدعای مواجهه ایتدیکمك ایرتسی کونی کندوسی بورتبه تجاوزکارانه استناده آلت اولمغه تأدب ایدردی .

بالخاصه حیات مستقله‌یه نائل اولدیغی بویله بر دور سعادتده مطبوعات عثمانیه وظیفه‌سنك ، محاکمه‌یه طالب اولانه شویله طورسون ، ادلهٔ مثبتهٔ قانونیه‌یه بناءً محاکمجه تعقیب اولنان مظنونلره بیله ، حکم وقرارك صدورینه قدر، معصوم نظریله باقمق اولدیغنی اخطار ایتمکی وجیبه‌دن بیلورز .

بواخطاری دخی، حقمزده اجراسنی امید ایتدیکمزه، یاخود ایفاسنده اهمیت اولمسنه معطوف اولمیوب انجق کندوسنه بکزر بر چوق صباح واقشاملره کوکس ویرمکه هردائم حاضر بولنان آچیق آلینلیلر یرینه ، هدف اغراض اولمش بعض بیچاره‌لر حقنده ، حسن استعمال ایتمسنه مستند بر وظیفه بولندیغی ایچون، انسانیةً ایفا ایتمش بولنیورز.

ملت نامنه

حیات ملیهٔ عثمانیه‌ده حصوله کلن شو انقلاب عظیمك ادامه‌سی و قانون اساسیمزك موقع تطبیقه وضعی ایچون اشد لزومی اولان سکونت عامه‌نك اعاده‌سی قانون اساسینك ویرلمسیله برابر بعض اجراآت حکومتك همان وعاجلاً برلکده ایفاسی لازم کلدیکنی وبونك ایچون افکار عمومیه‌نك ترجمانی اولان بالجمله مطبوعات ملیه‌مزك مدیر ومحررلرینك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.4150

باب عالی یه کیدهرك دولتك قوهٔ اجرائیهسی وشمدیلك بتسون اجراآت حکومتك مسئول رسمیسی اولان هیئت وکلا ارکان ورجالنك حال حاضره کوره تبدیلی ایله مجلس مبعوثانك زمان کشادینه قدر برادارهٔ سالمه یه ربطی خصوصنی طلب ایلملرینی وشاید شوطلب یکنظردده مطبوعاتك ادارهٔ امور دولته مداخلهسی کبی تلقی اولنهرق عدم قبولی موجب اولورسه اووقت مطبوعاتك افکار عمومیهیی تهییج ایدهجك صورتده مقالات نشرینه مجبور اولهجقلرینی وبوایسه حکمت اداره یه کلیاً منافی اولهجنی ایجون بهمه حال بویله بر ادارهٔ موقتهٔ سالمهنك تشکلی بیان ایلملری ضمننده یوم فلاح وسعادت ملك وملت اولان قانون اساسینك اعلانی کوننك ایرتسی عموم مطبوعات عثمانیسه اداره لرینه مراجعت اولنمش وهربرندن مطبوعات وظیفهسنی بیلیر هرکس وظیفهسنی بیلمکلیدر بوبابده هپ ال برلکیله چالیشهجقدر جوابی آلنمش ایدی .

دها بووظیفهنك هنوز تقدیر ایدلمش اولدیغی دونکی اقدام غرتهسنك «قاینه» نامی آلتنده کی مقاله سندن آکلاشلدی. کرچه مطبوعات ملیه مزك نشریاتی وبعض اعتدال دم صاحبی اولان کنجلرمزك ناطقه پردازلغه یلتنان کیمسه لرك نیك وبدی تمیز ایتمیانلر اوزرلرنده حصوله کتیردکاری تهیجی تعدیل ضمننده وقوع بولان تلقینات وافادات سکونت پرورانه وحکمتشناسانه سایه سنده حمداً لله تعالی برکونه حادثهٔ مؤسفه ظهور ایتمدی ایسهده یونك اووقت برلکده اجراسی دها سریع وحکمت اداره یه موافق نتایج حسنه استحصالنه خادم اولهرق حکومتك بویله بعض اجراآت غیر مناسبهسنه میدان ویرلمامش اولهجق ایدی . مطلوب ومقصودمز برنقطهٔ سعادته وصول اولدیغی وبونك مطالب وافکار اهالی ایله استحصالی غیر قابل اولوب — تجویز ایدلسه بیله خدانکرده برطاقم احوال مؤسفه ظهوریله حیات مملکت تهدید ایدلمش وجسم دولت وملك وملت مقصوده ایرمه دن محو ونابود اولمش اولهجنی ایجون — بینه بوراده ده عموم مطبوعات ملیه مزی نقطهٔ واحده یه دعوت ایدر وبر مسلك متحده اوزرینه مجلس مبعوثانك کشادینه قدر او وظیفهٔ مقدسه یی نزد حکومتده ملتك ترجمان افکاری اولمق اوزره ایفا ایلملرینی سلامت وطن وملت نامنه رجا ایلرز .

حمداً نم شکراً لله قانون اساسی افراد ملته حق کلام بخش ایتدی بوندن صکره هر فرد ملت نفس الامره موافق ، معقول سوز سویلیه بیلور . کتب تواریخ نظر تدقیقدن کچیرلورسه شرعشریفك باعث برایهٔ اسلامیان اولدیغی کورلور. اهل شرع عندنده دین ودولت توأمدر . مشروطیت اداره که اصول مشورتی آمردر کتاب اللهه تماماً موافقدر . زیرا جناب حق فرقان جلیلنده اصول مشورته دائر الی اوچ آیتی جامع بر سورهٔ مستقله وحی و انزال بیورمشدرسورهٔ جلیلهٔ مبحونه ده اولا « وامرت لاعدل بینکم » بعده « وامرهم شوری بینهم » بیورلمشدر .

اندلسده کی معارف اسلامیهٔ ماضیه اوروپاده فکر عدالتی اصول مشورتی اویاندیرمش اولدیغندن اقوام غربیه بوایکی قوته درت ال ایله صاریلهرق کوزلریمزی قاشدیران بوکونکی سلم ترقی یه صعود ایتمشدر . اختلاف مذهب مانع حکومت وترقی دکلدر انجق ظلم وتعدی بادیٔ اضمحلال وتدنیدر . زیرا جناب ارحم الراحمین « وما ربك بظلام للعبید » « وسیعلموا الذین ظلموا این منقلب ینقلبون » بیورمشدر .

هر هانکی حکومتده قانون عدالت سیان اولهرق توزیع اولنورسه اوراده آثار تمدن وترقی مشاهده ایدیلور . انکلتره حکومتی بوکونکی قوت ومکنتی کرك مالکنده وکرك مستعملکاتنده زرهلیلرندن دها قویٔ اولان اصول مشورت ، الزام عدالت سایه سنده قزانمشدر زرهلیلر قرووازورلر مرور زمان ایله خراب اولور قانون عدالت ایسه دائما باقی حکمی جاریدر قرآن کریم اصول مشورتی امر ایتدیکی کبی « والذین لم یسرفوا ولم یقتروا وکان بین ذالك قواما » آیت جلیله سی منطوقنجه تصرفه رعایتی ده آمردر دول متمدنهنك خزینه لرنده محفوظ اولان ملیارلرجه احتیاط النولری هپ تصرفه رعایتله تراکم ایتمشدر . دول متمدنه اسراف وابذار ایله خزینه لرینی بوشالتمش دکل بلکه تصرفه طولدیرمغی مدار افتخار عد ایدیورلر . اوروپاده بعض بیوك مأمورلر فخری اولهرق ایفای خدمتی باعث شرف بیلورلر اغنیاسندن بعضیلری دخی ازدیاد شان واعتبار ایچون مقتن ویرکولردن فضله خزینه لرینه کایتلو پارهلر ویرییورلر. بونلری ده غرته لرله اعلان ایدییورلر بزده ایسه نه اکتساب شرف ایچون فخری اولهرق مأموریتده بولنان ونه ده ازدیاد شان واعتبار مقصدیله خزینهٔ دولته فضله پاره ویرن وار بز خزینهٔ دولتدن تعییر شرعله بیت المالدن استحقاقزدن فات اندر فات فضله التونلر المق وبونلری احتیاج طبیعیسنك فوقنده بر طاقم سفاهاتهٔ صرف ایتمکله مفتخرز عجبا شمدیه قدر النان فضله فضله آلتونلره مقابل وطنك سلامتی اغورنده بیوك بیوك خدمتلر ایفا ایدلدیمی وار ایسه میدانه قونلسون .

عقیل نامنده برذات کثرت اولاد وعیالندن بحث ایدرك امام علی کرماه وجهه حضرتلرندن بیت المال مسلمینك المقده اولدیغی معاشنك تزییدینی استرحام وشاه ولایتی عادتا تعجیز ایدر جواباً یاعقیل بنمله برابر کل شورادهکی متمولك دیوارینی دلوب پارهلرینی سکا ویرهیم بیورورلر عقیل ده یا کرار بن مال مسروق قبول ایتم جوابنی ویردیکنده جناب مرتضی ده متمول یالکز برآدمدر یوم عقباده اکا جواب ویرهبیلیرم فقط بیت المالده عموم افراد امتك حقی اولدیغنه بناءً عمومنه جواب ویرهم قوایله عقیلك مسئولی رد ایتمشدر .

مقدملری دوائر دولته کیرمك ایچون اصول امتحان وضع ایدلمش وبواوصول مستحسن سایه سنده دولته ملته خدمات مشکوره ابراز ایدن پك بیوك ذاتلر یتشمشدی بواصول هرنصلسه ترك ایدیلهرك یرینه اصول التماس وحمایت وصحابت قائم اولدی کندیکه قوت بولدی مکاتب مؤسسهٔ عالیه دن علی الاعلاء اعلا شهادتنامه لرله یتشن ارباب اقتدار التماس قرابت صحابتله محروم ترقی وتفیض ایدلدی مهام امور دولت برطاقم نااهللرك النه تودیع اولندی بو حال ایسه مخالف حکم قرآندر زیرا جناب فیاض مطلق « ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها » ایت جلیله سنده اماناتی اهلنه ویریکز بیورمشدر اهلیت ایسه امتحان ایله اکلاشیلیه بیلور بوایت جلیله دن اصول امتحانك کتاب اللهه موافق اولهجنی استدلال اولنه بیلور . بوحال حکمته ده مخالفدر چونکه چوقدنبرو اصول مشورت تأسس ایدن مملکتلرله مملکتمزك حال سابقی قیاس ایدیلهجك اولور ایسه اغلامامق الدن کلمز حضرت ابوبکر الصدیق رضی اه عنه حضرتلرینك فضائلی حقنده امام بیهقینك ابی امامه دن روایت ایتدیکی اوصی الخلیفة من بعدی بتقوی اه واوصیه بجماعة المسلمین ان یعظم کبیرهم ویرحم صغیرهم ویوقر عالمهم وان لایضربهم فیذلهم ولا یوحشهم فیکفرهم وان لایغلق بابه دونهم فیأکل قویهم ضعیفهم حدیث شریفنده بیوکلره تعظیم کوچکلره مرحمت عالملری توقیر ایدوب بونلری اضرار ایتمامك ذلیل اولورلر توحیش ایتمامك اطاعتسز اولورلر قبولری ده قیاسامك زیرا بیوکلر یعنی متقدملر ضعیفلری بیرلر بیورییلور خائن دولت ومات اولانلر ایسه ادامهٔ منافع شخصیه لری ایچون احوال ماتی سوکیلی پادشاهمز افندمز حضرتلرندن صاقلادیلر مراجعت قبولرینی سد ایتدیردیلر افراد ماتی قورقوتدیلر هیچ برفرد بوخائنلرك مظالمندن قورتیله مدی اغزینی آچوب برحقیقتی سویله مکه جسارت ایده مدی .

تعقیب مصالح ذاتیه سی ایچون طشره دن اختیار مصرفله بورایه قدر کلان افراد ماتی عرضحال ویرمکدن منع ایتدیلر برر بهانه ایله ایشنی کوردیر. مکسزین کلدیکی محله اعاده ایتدیلر طشره اهالیسنك صدای شکایاتی شوکتمآب افندمز حضرتلرینه استماع ایتمدیلر . لسان مطبوعاتده او خائنلرك قورقوسندن ابکم قالدی بیلدیکی حالده ملتك احوال اسف اشتمالی یازه مدی حقی واردر هربری جهنم زبانیسندن دها مدهش دها هولناك اولان سانسور مأمورلری قیزمش تیموردن دها زیاده یاقیجی خائنلر سوندیریلمیجی اولان او منحوس او زهرلی قلملریله غرته لر صاحب امتیازلرینی قورقوتدیلر عموم افراد ماتی والی الله مشتکا دیمکه مجبور ایتدیلر .

یکرمی بش مایون نفوسی متجاوز افراد ملتك اوتوز سنه دنبرو عالم ملکوتی ، عالم جبروتی طولدیران

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

صدای شکایاتی عالم لاهوته درکاه الوهیته انجق بیك اوچیوز یکرمی درت سنه‌سی تموزینك اون برنجی جمعه کونی واصل اوله بیلدی غیرة الاهی تحریك وتهویج ایتدی مظهر قبول صمدانی اولدی معجزه‌اوله‌رق قانون اساسی اعلان اولندی . هذا من فضل ربی

ماضیه ارجاع نظر ایدهلم . اوتوز سنه‌لك وقایع الیمه‌یی محاکه ایدرك دوشونهلم وجود وطنك مدید بو مظلم زمان ایچنده کچرمش اولدیغی دوره‌لری نظر تدقیقدن امرار ایدهلم . قورقونچ چهره‌لری، زهرلی فکرلریله پادشاهمز افندمز حضرتلرینی اغفال ایدن او خائنلره او بیدین آچقلره صدهزار لعنت اولسون بوملعونلر او مقدس اومعزز وجود وطنی النیامپذیر اولیه‌جق یاره‌لر ایله جریحه‌دار ایتدیلر .

بوکاده قناعت ایتمیوب او بنای معظمی که تملکی شهدا قانیله یوغرولان طین حیتله یاپیلمشدر تا اساسندن بالطه‌لر ایله ییقمغه چالشدیلر ملك الموتدن ، عذاب جحیمدن قورقمدیلر وطنداشلرندن اوتانمدیلر بوفرومایه‌لر بودینسزلر یاپدقلرینك جزای سزالرینی دنیاده‌دخی کوره‌جکلردر . یونی‌الله امرایدییور « وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ماعوقبتم به » آیت جلیله‌سی منطوقنجه دوچار عقاب و القای موقع عذاب اولورلر .

قائممقام معزولارندن ومکتب ملکیهٔ شاهانه مأذونلرندن

رضا

معارف نظارتی

[مابعد]

مدنیت انسانلرك تکاملی واصل اقصی‌الغایهٔ سعادت اولمقی دیمکدر . بوده علم ومعرفتله اولور . معرفت ایسه استراحت بدنیه ، مسالمت فکریه و سربستیٔ تدریس وتدرسله استحصال اولنور . حریتی ، سربستیسی معدوم اولان مملکتلرك معرفت ومدنیتلری‌ده محدود ، حتی مفقود اولور .

جناب اللوح والقلم کتاب جلیلنده پیغمبر ذیشانه اوقومه‌یی ویازمغی تعلم ایت بیوردیغی کبی پیغمبر ذیشانده بشیکدن مزاره قدر علمه طالب اول بیورمشدر که معارفك دیکجه‌ده نه درجه‌ده مطلوب وملتزم اهمیتله اولدیغی بونکله آکلاشیلیر .

بزده‌ده معارفك اس الاساسی اولان سربستیٔ مطبوعات و سربستیٔ تدریس و تدرسات جاری اولمدیغی ایچون معارفز محدود وحتی درجهٔ معدومیته واصل اولمش ایدی . بزده بوکون معارف اولمدیغی مکاتبزك قلتی ، وتدریساتك یولنده اولمدیغیله ثابتدر . معارف ، مدنیت ، معرفت بو دکلدر . اصل معارف بوندن صوکره باشلایه‌جقدر . مدنیتك ، سعادت بشریه‌نك روحی معارفدر . بونك ایچوندرکه معارفك روحی‌ده ، اس الاساسی‌ده مکتبلردر . مملکتك سعادت حالیه وآتیه‌سنی تکافل ایدن معارفك اهل ومقتدر ذوات یدنده بولنمسی لازمه‌دندر . بوقسه معارف ، خداوندکاری ، بروسه‌دن ، ازمیری آیدیندن تفریق وتمییز ایتمیان ومکتبلر اولمسه نظارت ابی اداره اولنه‌جق دیبان ناظر الندہ قالدقجه اساس مسئله حل ایدلمش اولماز .

شوراده خداوندکاری بروسه‌دن ، بروسه‌یی خداوندکاردن تفریق ایتمیان هرایکیسنی آیری آیری ولایت‌ظن‌ایدن دیدم ده خاطریمه کلدی . برمصلحتدن دولابی معارف ناظری هاشم پاشانك تزدنده بولنیوردم نظارتجه معاش ویریله‌جکی ایچون ولایتلردن پاره جلبی ضمننده محاسبه‌جه برترتیب یوصله‌سی یاپلمش نظارته ویرلمش وناظرده انکله مشغول بولنمش ایدی .

بوصله‌یه کوز کزدیردکدن صکره بروسه ایله ازمیر قونمامش دیدی . جوابا خداوندکار ایله ایدین یازیلی افندم دیدیلر نه بیوك وقوف ... ! نه بیوك معلومات ... !

معارف نظارتی مکتوبی قلمی مدیری طرفندن ویریلان وپاشای مشار الیهك مقام توبیجده یازمش اولدیغی بردرکناری حاوی اولان تحریرات [١] ادارهٔ سابقه معارف ناظرینك قوهٔ قلمیه ودرجهٔ علمیه وبضاعه‌لرینه ....! بربرهان جلی ومعارفزك بوکبی ذوات یدنده ترقی ایده‌میه‌جکنه برمثال عالی اولمق واخلافه بر خاطرهٔ قیمتدار ...! تشکیل ایتمك اوزره عیناً یازلدی :

« بو صباحکی چانطه ایله بونی اماده ایتمش ایکن بنه بو اخشامکی چانطه ایله کوندریلوب سهواً تمهیر ایدلمش ایکن بوزلمشدر . اولاً ولایتك رتبه‌سنه نظراً بو آخرده‌کی فقرهٔ الفابیه یاکلش وامثالی وجهله ثانیاً دخی بنده ، تعبیری قونمامش اولدیغندن لاجل التصحیح تکرار تبیض ایتدیرلمسیله برابر بعدما بویله یاکلشلقلره میدان ویرلمامسنك ایجاب ایدنلره تبلیغ مؤثر اجراسی ضمننده طرف والای مکتوبی‌یه . » .... !؟

معارف ناظری پاشانك خطالری بویله نحووصرفه کتابته قالمش اولسه ایدی ضرری یوق ایدی . ایش حیات مملکته سعادت ملك وطنه تعلق ایدییور . اونك ایچون بونلرهرصاحب وجدانك سکوتله کچشد یره‌جکی شیلردن دکلدر .

موازنهٔ مالیه‌مزك اك بحرانلی دورنده نظار اللرنده‌کی صلاحیت واسعه‌یی سوء استعمال ایده‌رك برآن اول ملتك افناسنه خادم اولدیلر . کندی منسوبین وتعلقاتی حمایه ایله مستوفی معاشلرله اهلی اولدقلری خدمتلره تعیین ایتدیلر . هم امور ادارهٔ دولتی بولندن چیقاردیلرهم ده برچوق ارباب استحقاق واهلیتك حقلرینی بوصورتله غصب ایدرك انلری حکومتدن دلکیر ایتدیلر . استرحام لطفنده بولنانلره نه بیالم پادشاه بویله ایسته‌میور دیدیلر اوزوالیلرینه صوصدیلر . برشی سویلمدیلر . هرشیٔ جناب حقه‌حواله ایلدیلر . برملتك معنا ومادةً افناسنه خدمت ایتمك صداقتمیدر ؟

امور عبادی حق وعدالت دائره‌سنده تمشیت ورؤیت ایتمك پادشاهه صداقت وملکته خدمت دیمکدر . بوقسه اساساً مضایقه الندہ بولنان بودجه‌یه اقاریب وتعلقات وبندکانی ایچون بیکلرجه لیرالر ضم ایتمك دکلدر .

بوغوشلر ، بولیرالرکه هربری بیکلرجه اعمال ومزاحمه مقابل بیکلرجه حتی ملیونلرجه ارباب مساعینك قزانمش اولدقلری پاره‌لردن حصهٔ معارف دیه افراض اولنسان پاره‌لردر . انلر مکاتبك تکثیر اعدادینه ، معارفك نشر وتعممنه مستوفی معاشلرله اهل معلملر تعیینه‌الات وادوات تدریسیه‌نك تدارکنه منحصر اولمليدر .

بوقسمه معارف حصه‌سی ؛ بر طاقم مستحقینی بار ضرورت التنده منور فکرلری ، وجودلری ، رشدیه‌لرده ساعتی بش ویدی بچق ، اعدادیلرده اون بش واون‌یدی بچق غروشله الکمهم‌واك اساسلی درسلری تدریسیه مجبور ایدرك ازمك واوست طرفده بیکلرجه لیرالری عائله‌سی افرادینه تخصیص ایلمك ایچون طرح واستیفا اولنمامشدر .

برمعلم یومی درت ساعت درس ویرییور فرض ایدلسه هفته‌ده یکرمی‌درت ، آیده‌طقسان آلتی‌ساعت درس ایدرکه بوطاقت بشرك وقاعدهٔ تدریساتك خارجنده‌در .

مکتبلرمزده الیوم اك مهم واساسلی درسلر ایچون آیده اوتوز ، قرق ، نهایت یتمش غروش معاش مخصصدر . ازجمله مکاتب اعدادیه‌ده قوزمو - غرافیا ، مثلثات ، ماکنه معاشلری بویله‌در . هفته‌ده بش اون وآیده قرق اللی ساعت درسه مقابل انجق اوچیوز ، اوچیوز یکرمی غروش ویرییور . بویله جزئی معاشلره قانلانه‌رق اجرای تدریسات ایدن نجه ذوات مقتدره واردر . بونلرك یانی باشنده اویله‌لری‌ده واردرکه بومعاشلره نائلیت وکسب استحقاق ایچون دها برچوق سنه‌لر رحلهٔ تدرسده بولنماری لازمدر .

مکتبلرده مربیٔ اطفال اولان میصرلر ایسه بر قاچی استثنا ایدلدیکی حالده اوشاقلقدن ، وآرابه‌جیلقدن ، ناظر پاشانك مالکانه‌لری اولان مکتبلره چراغ ایدلمشلردر . بونلر ماضیلری قیالی ، تربیهٔ فکریه‌دن محروم بر طاقم آدملردرکه هنوز انکشاف ایتمك اوزره اولان ازهار مملکتی ، یاوروجقلریمزی اخلاقسزلقلریله ، تربیه‌سزلکلریله برباد ایتمکده درلر . انك ایچوندرکه برزماندن بریدر مکتبلردن نشأت ایدن اولاد مملکتك برقسم جزئیسی استثنا ایدلدیکی حالده تربیهٔ علمیه وفکریه‌دن محروم اولهرق جیقارلمقده وبوصورتله هم آنلر هم‌ده استقبال غائب ایتمکده‌در .

فقط حمداً لله تعالی بعدما بوکبی یولسزلقلره میدان قالمیه‌جغنی واصلاحات ملك دولته ابتدا معارفدن باشلانیله‌جغنی ایچون بعدما مکتبلرمز اوروپا مکاتبی کبی اوله‌جق وامر تدریس وتدرس یولنه کیره‌رك او دار التدریسلرده یتشن شبان وطن ملك وملته نافع خدمات ابراز ایده‌جکلر ومملکتك ! طولا بیسیله‌ده کندی رفاه وسعادتلرینك خادمی اوله‌جقلردر .

* * *

بو مقاله معارف ناظری هاشم پاشانك عزلندن اول ترتیه کیرمش وبر قسمی دونکی نسخه‌یه درج ایدلمش ایدی .

* * *

حمدالله تعالی بوکون معارف صندالیه‌سی برنجی دفعه اوله‌رق چوقدن بری غائب ایتدیکی اهانی بولمشدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ٦ | صالی | ٧ رجب ١٣٢٦ (٢٢ تموز ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ایونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیانی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر اغستوسدن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلمجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلمیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

وظیفه و مسئولیت

—

مبعوثان دائره‌سندن باب عالیه نظر

— ٢ —

دونکی بند مخصوصمزده یکی تشکل ایدن هیئت وکلایه عطفاً تعدیله محتاج بر جهت کورمدیکمزی بیان ایله سوزیمزی کسمش ایدك .

تعدیله لزوم کورمدك ، اما برجوق علاوه‌لره — مع‌التأسف — احتیاج حس ایدرك . بوکون‌انی ایفا ایدیبورز .

ابتدای‌امرده یکی‌قابینه هیچ برشیئه بکزه‌میور. احوال حاضره‌نك‌اهمیتیله اصلاً متناسب دکلدر .

ریاست وکالاده اولمامق شرطیله مجلس خاصده بولندیرلمسی مناسب اولان سعید وکامل پاشالر مستثنا طوتلدیغی حالده بتون هیئت ایچنده طوپی آوچ اسم بوله بیلدك که حاله کوره لابد اولان اوصاف مطلوبه‌یی حائز اولسون !

برمجار آتی، نجد کیلانلنك اخورینه نقل اولنمق ایله سرعت ولطافت سیری اکتساب ایده‌مز، یاخود بتون غیرتی ، فرمان افندمزکدر ، هنرینه منحصراً عمر کچیرمش اولان رجال مقبول بر قابینه‌یه داخل اولمق ایله همان وظیفه ومسئولیت قواعدینی اوکرنه‌مز، اوقواعد وآدابه توفیق افعال ایده بیلمه‌سی ایچون مطلوب اولان مناتی الده ایتمش اوله‌مز .

زمان و احوال تجدد ایتدی . دون ایله بوکونك فرقی بر خطوه‌دن عبارت دکلدر . بوفرق اورتبه بیوکدرکه دونکی پیشدارلر بوکون صره افرادی بیله اوله‌مز .

مقامات عالیه‌ده‌کی موجودك احسنی هیئت جدیده‌یه ادخال ایدلمش، بونی تسلیم ایده‌رز. فقط دونکی آلتون بوکون کوش بیله اوله‌میور ، بر هفته‌لك تجربهٔ مهلکه بونی کوستریبور . الزم اولان سرمایه بشقه قاصه‌لرده آرانمایدر .

دور جدید پیاسه‌سنده مرغوب اوله‌جق متاع ، دور سابقده خرده انبارلرنده بیله کوزه باتیور ایدی . بوندن طولایی سرکازه کلمه‌مش، اظهار لیاقت ایتمه‌مش، کوزه ایلیشمه‌مش اولق ایله برابر سرمایهٔ امتدنده اخراج ایدلمه‌مشدر .

انظار تحری طبقات ثانیه وثالثه‌یه ایندیرلمایدر . بالخاصه طشره‌لره احاله ایدلمایدر . حد اولسون عثمانلیلق دهاندن عاری دکلدر. بتون معرفت انلری کورمکدن عبارتدر .

کوپریلی وصوقوللیلری یتشدیران عثمانلی نارلای حقیله‌زرع اولنمامق ایله قوهٔ حاصله‌نی غائب ایتمه‌مشدر. آرامق آرزوسی جدیت کسب ایتدوسه بسمارقلره ، ایتولره راست کلیرز . آرامقدن واز کچوب خلعت حکومتی اسکی پاچاوره‌لرله تعمیره قالقشمق‌ایله اکتفا ایدرسه‌لك محصولمز یالکز عالمه‌مسخره‌اولق مرتبه‌سنده قالهمز ، موجودیت سیاسیه‌مزی‌ده هروقتدن زیاده تهلکه‌یه القا ایدر .

هیئت جدیده‌نك وظیفهٔ موکوله‌سی ایله متناسب برکفایته مالك اولمدیغی اثبات ایچون یالکز اوچ ساعتلك عمری کفایت ایتدی .

استاسیونه باندولر، خادم‌کوینه مرخصلر اعزامی کی یکدیکرینه منافی نمایشلر انجق وخاصتی تشدید اعتباریله ماهر معرفتلر صایلور . چونکه باندولر بیکلرجه خاکی دمیر یول موقفنه‌جمع ایدر ، مرخصلر ایسه اوخاکی ساعتلرجه حال انتظارده براقیر. غلیانه کلمش عوامی مدید انتظاره دوچار ایتمك جهتنه کلنجه اك مهملك برتکاسل اولدیغی آجی تجربه‌لر ایله ثابت اولمش حقایق سیاسیه‌دندر .

شمدی‌یه قدر اعتیاد ایتدیکمز اصول ادارهٔ حکومت ، امر و اعلان‌رسمی ایله ، کفایت ایتمزسه قوهٔ جبریه ایله اجرای‌مرام ایتمکدن عبارت ایدی . دون کرچه بو اصول‌سزله کافی‌کلیورایدی. بوکون ایسه یالکز کفایتسزلك دائره‌سنده قالمیوب سؤ تدبیر وادیلرینه انتقال ایدر .

احوال حاضره‌نك حکمت و علتله واقف اوله‌میورسکز . چونکه بوحال سزلره کوره مجهول ومکتوم برمعمادر . بونك ایچون خلوص نیتکز ایله برابر ینه آلدانوب شاشیریورسکز، پك بیوك خطالرله خلقی تحریك ایدیورسکز .

مقام مشیخت نمایش معلومی ایله خط جدیدك باب عالیده قرائتی کبی ایکی جبههٔ پادشاهی‌یی حقیله محاکمه ایده‌رك حکمت چیقارمق‌اقتداری دماغکزده موجود بولنمش‌اولسیدی، شدت‌تأثراتکزدن دهشته دوچار اولوردیکز !

عادتا شاشیرمش‌سکز ، نه‌یاپدیغکزی ونه یاپه‌جغکزی بیلمیورسکز .

برآن اول کندیکزه کلهکز ، یاخود کندیلرینه مالك اولانلره نقل امور ایتمکز الزمدر .

چونکه پك اهمیتسز بر خطانك وخیم نتیجه‌لره قدر کتوره‌بیله‌جك بر حسیات کرکینلکی ایچنده یوارلانیورز .

یکی قابینه
و
باب عالینك مسئولیتی

شو انقلاب کبیر قارشیسنده اخذ ایتمش اولدیغمز موقعك درجهٔ نزاکتی هرکسجه آکلاشلمشدر .

اون کوندنبری چکیلان خلجانلرك ، عاقبت اندیشلکلرك ، ترددلرك ، سوء فکرلرك سوء تلقیلرك ، سببی قابینه‌نك دکشمه‌سی ایدی . اشته قابینه دکشدی ..! هم اویله دکشدی‌که خلجانلرك برقاتدها آرتمسنه سبب اولدی .

بو یکی می ؟ خیر . یکی دکل طورفه قابینه‌نك لیسته‌سی دکشمشیدر . بر طاقم اسامی آشاغی ، یوقاری اویناتدلدی . دها دوغریسی باب عالی افکار عمومیه‌یی بر ساحهٔ ملعبه اتخاذ ایدرك یکی قابینه نامی آلتنده کوشه قاپمجه اویناندی .

بوکوشه قاپمجه‌سنده شیخ الاسلام افندی ایله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 2E. 1153

حربیه و بحریه وخارجیه ناظرلری یرلرندن قیلدیغمز دیلر. چونکه انلر یرلرندن خوشلانمش ایدیلر.

کرچه نشر اولنسان و قانون اساسینك یدنجی و یکرمی یدنجی ماده‌لری یرینه قائم اولق اوزره یازلمش بولنسان فرمان همایونك اونبنجی فقره‌سنده مسند مشیخت ایله حربیه و بحریه نظارتلرینه تعیین اولنه‌جق ذواتك حق تعیینی حقوق پادشاهی جمله‌سندن اولهرق کوستریلیور. بوندن بر اثر ذهول ممکن اولدیغی اکلاشیلیور. چونکه ذات پادشاهی قانون اساسینك تمامیٔ تطبیق و اجراسنه کتاب اه اوزرینه قسم ایتدکاری کبی سفرای اجنبیه‌یه‌ده تأمینات قویه‌ده بولنمشلردر.

بر خلیفه‌نك بر مسلمانك یمینده خائف اولمسی غیر قابلدر. بوندن شریعتك مسئولیتی عظیمدر.

کذا اجانبه قارشی عهد شکنلك نه درجه شین اولدیغنی وارسته اشتباهدر. بناءً علیه بز عثمانلیلر جمله‌مز امینزکه پادشاهمز، خلیفه‌مز بویله امر ایتما. مشدر. بوندن بنه تزویر وتزویراتده بولنان، خائن ملك وملت و سلطنت کیمسه‌لرك اثر اغفالدریدر.

ذاتاً وقایع جاریه‌ده بونی اثبات ایدییور:

ذات پادشاهی سلامت مملکت وملت ایچون تکلیف اولنان باالجمله آمال ومقاصد حریتپرورانه‌نك تمامیٔ اجراسنی وحتی نفس همایونلرنجه‌ده فداکارلق اتخاذی لازم کلیرسه انك ده ایفاسندن کری طورمیه‌جقلرینی ومردولو اجراآتك همان وعاجلاً ساحهٔ فعله وضعنی باب‌عالیه امر وتبلیغ بیورمشلره وقانون اساسینك مواد مهمه‌سنك مجلس مبعوثانك کشادندن مقدم موقع تطبیقنه دلالت ایتمك وآمال وافکار ملته موافق وسعادت ملك وطنی کافل وناطق اولق اوزره برخط همایون قلمه آلنمسی‌ده آیروجه فرمان بیورمشلردر.

شوامر وفرمان همایون ملت ایچون بیوك برتبشیر وپادشاه ایچون‌ده شایان تجیل برکیفیتدر. شونکله ذات پادشاهینك افکار ملته مشترك اولدیغی آچیق برصورتده اکلاشیلیور.

بوده اثبات ایدرکه ذات پادشاهی نه قدر حریتپرور برپادشاه ونه قدر واجب‌التبجیل برحکمدار عالیتبار‌در.

فقط باب‌عالی ومابین ارکانندن بعضلری حرکات تأنی کارانه‌یله والقاآت استبداد غایاتلریله اجراآت پادشاهی‌یی وذات ملوکانه‌یی انظار عامه‌ده بشقه نظرله تلقی‌یه سبب اولمقده‌درلر.

بوتأثیرلك بوتأخرلرك، بوبطائتلرك اسباب موجبه‌سی نه‌در؟

باب عالینك اتخاذ ایلدیکی شو سوقاق پولتیقه‌سنی — یعنی اهالینك وکلا علیهنده تمایشلر اجراسنی — ترویجدن مقصدی نه‌در!؟

باب عالی امین اولسون که بویله پولتیقه‌لرك احوال وخیمه ظهورینه سبب اولهکادیکنی ومسببلرینك‌ده دوچار فلاکت اولهجغنی تاریخ اثبات ایدییور.

باب عالی ارکان ورؤسا وبالخاصه مسلك وحرکات اعتباریله تجدد ایلملی ودیوان‌ملتده محاکمه اولهجقلرك فرارینه میدان ویرماملی. هم بونی بوندن اون کون اولی یاپمش اولملی ایدی.

بوقسه احوال مؤسفه ظهوری وبرطاقم وقایع الیمه‌نك حدوثی محققدر. نتیجه‌کیم‌ده باشلامشدر. اولکی اقشام غلطه جهتی عرب عزتك فراری مناسبتیله هرج ومرج اولمشدر. شهرده عادتا بر اختلال ظهور ایتمش کبی بعض ادانینك، اسکی پادکارلرك القاآتیله فریادلریله دکانلر قپانمش و بحریه ناظری دوچار حقارت اولمشدر. بناءً علیه باب عالینی شو مسلك بطائتکارانه و سقیمه‌سنه نهایت ویرمسی ایچون دائرهٔ جدیت وفعالیته دعوته لزوم کوردك.

یوق، باب عالی وکلا ومأمورین لازمه‌نك تبدیل وعزلنه صلاحیتدار اولدیغی ایچون کندینی معذور کوسترمك و افکار عمومیه‌یی ذات پادشاهی علیهنه چویرمك ایسته‌یور ایسه بوندن پك بیوك خطا ایدییور. چونکه پادشاه ایله ملت بر اولمشدر. بابا ایله اوغل قوجاقلاشمشدر. اکر بویله اولسه ایدی ذات پادشاهی هردرلو حقوق ملته ومسئولیتی باب عالیه ترك ایتمزدی.

بناءً علیه ملت شمدی هرشیٔ باب‌عالیدن بکلیور. انظار عامه باب‌عالیه متوجهدر. بابا ایله‌اوغل اراسنه نه‌قدر کیریلورسه کیرلسون اوغلی بابا‌سنه صادق قالهجقدر. نتیجه‌کیم که اوتوز اوچ سنه صداقتی اثبات ایتمشدر.

هردرلو مسئولیت باب عالیه عائددر. ذات اقدس پادشاهی‌قانون اساسینك بشنجی ماده‌سی وجهله اساساً هردرلو تعرضدن مصون وغیر مسئولدر.

مسئولیتی اکا عطف ایتمك ایستیانلر آلدانیرلر. نتیجه‌کیم قلمهٔ سلطانیه‌دن عزت امضاسیله دون کشیده نلسان تلغرافنامه‌ده اودشمن ملت، بونجه نعمتی کورمش اولدیغی افندیسنه بیله صداقت دعواسنده بولنمدیغی ونفرین اولدیغی اکلاشلدی. مرتکبی اولدیغی عارفراری کویاقوزی کبی، معصوم اولان کندوسنك اثری وتشبثی اولیوب افندیسنك طلب والتزامی نتیجه‌سی اولدیغنی ادعا ایتمك درجه‌سنه وارمشدر. هیچ شبهه یوقدرکه بو وانك فعل تعجب اولی وثانی وامثالیله بویله سویلیه‌رك محکمهٔ کبرای امته برائت ذمت مضبطه‌لری ایسته‌یه‌جکلردر. فقط ملت نجیبهٔ عثمانیه بونعمت ناشناسلرك نه‌اولدقلرینی یك اعلا اکلامشلردر. انلر بواسناداتلری وافاده‌لریله درجهٔ ملعنتلری تضعیف ایتمش اولیورلر...

ایشته پادشاه ایله‌ملت اراسنه بوتانکورلر، ملعونلر کیرمش، یکدیکرندن آیرمش ایدی.

شمدی آنلر برر برر عار فراری ارتکاب ایله محکمهٔ وجدان وملت اوکندن قاچیورلر.. ! پادشاه وملت بو ملعونلردن قورتیلیور.....!

فقط بو سفرده آمال ملته مشترك اولان پادشاه ایله ملت آراسنه باب عالی کیرمك ایستیور...

روش حال بونی ایما ایدییور.

اکر باب عالی بوندن بشقه درلو ادارهٔ اموره مقتدر دکلسه، انی اداره ایده‌جکلر بولنه‌بیلور. شمدی تأنی زمانی دکل ایش کورمك زمانیدر.

توجه عامه‌یه مظهر اولمق قولای دکلدر. ایش کورملیدر. قابینه‌یی یکی باشدن حتی ریاست داخل اولدیغی حالده ادارهٔ سابقه ارکانندن بولنمق جهتیله دماغنده تسمم ایتمه‌مش افکار جدیده وسالمه اصحابندن تشکیل ایتملی بوقسه اویوشمش هر بررى دور سابقده بررصورتله مسند وکلایه ارتقا ایتمش ورتبه ونشانلره غرق اولمش، شو دقیقه‌ده بیله انقلاب واقعمك کنه و حقیقتی واهمیتی اکلامامش آدملر ایله هیچ بر ایش کورلمه‌مز. یکی قابینه ایچنده یالکز معسارف ناظری حقی بك که اوروپا وامریقاده بیله هیئت وکلایه داخل اولمق قدر ومزیتی حائزدر. بویله کهنه بنای شورای حکومتده بولنلری بیله غیر جائزدر. چونکه: کندیلرینی یقیناً بیلنلر، وسونلر بوقابینه‌ده بولندقلرندن دولایی متأسفدرلر.

جسم دولت؛ مرور اعصار و دهور و سوء اداره ایله قانفرمن کبی برمرض مزمنه دوچار اولمش، اوتوز اوچ سنه‌دنبری تداویسنه چالیشانلری دوچار یأس وفتور ایلمش ایدی. فقط سر اطبای مداومه مدهش برقوت ایله خسته‌یی بومرض مزمندن برآنده قورتاردی. خسته اولان وطنك عروق واعصابنه مثلی کورلمامش برقوت، برزندکی کلدی. شمدی آنك دامارلرنده دوران ایده‌جك قان فعال وجوال اولملیدرکه بو دور تجدد و انقلابده قطع مراحل ایده‌رك کمالات سیاسیه‌نك مدنیتك اك عالی درجه‌لرینه واصل اولسون.

بناء علیه قابینه‌نك تبدیلندن بشقه عاجلا یاپیله‌جق بر تدبیر ومؤثر برعلاج یوقدر.

آلنان ورقه

علمای حریت ایله هوسکاران حریت آره‌سنده‌کی مناقشه‌یه هرکس اسف عظیم ایله باقیور. میزانی لکه‌دار ایتمك ایچون ملیونلر ایله نفوس آره‌سنده یالکز صباح ظهور ایلدی فقط میزان نه صباحك ضیاسندن استفاده‌یه نه‌ده آقشامك ظلمتندن خوف و اندیشه‌یه تابع اولمادیغنی اکلامش که عجله ایله مدافعه‌یه قالقشدی. میزان منه‌درجاتی بك اهمیتلی ترازولر ایله طارتلمش میزان ناموسنی اثبات ایتمشدر عثمانلیلر انسانلر نظرنده هردرلو لکه‌دن بری الزمه اولان میزان بوکوندن اعتباراً نفسنی مدافعه ایله ذاتاً کوچك اولان صحیفه‌لرینی طولدیرر ایسه مجادلهٔ قلمیه‌یی مقدس وظیفه‌سنه ترجیح ایتمش اولهجق ایشته اوزمان میزان قیمتدن دوشه‌جکدر. میزانك کافهٔ احوالنه واقف اولان و حریت یولنده سوکیلی اناجغنی قربان ویرن ادهم روحی بك قارداشمزك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

وظیفه‌سنه تجاوز ایتمامك ایچون صباحه جواب ویرمدك یوقسه خفیه‌لکدن صرفنظر معلومات ایله صباح آره‌سنده بشقه فرق اولمادیغنی اثبات ایده‌جك اقتداری حائز یالکز اسکیلکدن بشقه عیبدن طاهر قلملر موجوددر . غزته‌لرك بتون وظائفی وطن ووطنداشی یکدیکرندن آییرمیه‌جق ، تفرقه‌یه دوشورمیه‌جك سوزلرله تهلکه ومخاطره کوردیکی ایشلرده خلقه‌زه نصیحت ویرمك اویاندیرمق اسکی رشوتلره ظلملره هرزمان بادیٔ انقراض اولدیغی وقایع تاریخیه ایله ثابت اولان حقسزلقلره قارشو تدبیر مصیب اتخاذ ایتمك وایتدیرمکدر . هنوز کهواره‌دن قورتیلمش واولسه اولسه مقدمهٔ رشده تازه ایاق باصمش اولان عثمانلیلره قارشو مطبوعاتك وظیفه‌سی یك مهمدر . غزته اوقویانلرك تلاشنه تعجب ایدرکن غزته‌لرك تلاشنه نه‌معنی ویرملی . مقصد یکدیکره تفوق ایسه اوحال زمان استبدادك تربیه‌سی دیمك اولدیغندن بلاتأخیر ترك ایتملیدر . شوکا بوکا حقارته قیام وعادتا وظیفهٔ حاکمیته تجاوزی التزام آغیر مواخذه‌یه بادی اوله‌بیله‌جکنی بیلمکله برابر خلقه‌ده اوکرتملیدر .

حریت ومدنیت دیدیکمز مقدس کلمه‌نك تضمن ایتدیکی معناوقتیله ارتکاب مناهی‌ایدن برشخصی هیئت اجتماعیه اره‌سندن فرلانوب دکنزه آتمق جمعیت بشریه افرادندن صایمامق لزومنی افاده ایتمز . بالعکس او کبیلری دائرهٔ ادب وتربیه‌یه دعوت ایدوب بوکبی ایشلرده افراط جائز دکلدر بناء علیه ترجمانك ایلك صحیفه‌سنی تزیین ایدن مقاله‌یه خواجه‌مز احمد مدحت افندی حضرتلری یك کیزلی ونفع ایله ضرر اره‌سنی تفریق ایتدیره‌جك اشارات ورموزات درج ایتمشدر . مشار الیهك بحث ایتدیکی اس انقلاب حال واستقبالك وماضینك احوالی حقنده هیچ اولماز ایسه علم اجمالی افاده ایتدیکندن آملی واقومق وخلقه‌ده طاغتمق . فقط مناسب اولدیغی قدر وشرفه لایق بر لسان ایله اوقونوب اویله بر قولاقله دیکلنمك ایجاب ایدر صانیرم .

عدالت دیه اوتوز ایکی سنه‌در باغره باغره یوغازی قوربیان عثمانلیلر استحصال ایتدکلری شو حریتك نطق افتتاحیسی اوله‌رق اولا عدالت بناسنك اساسی اولان عدلیه حقنده بر اصلاحات مهمه اجراسنی بکله‌یه‌جکلر دیه اومارم .

بدایت تشکلندن شمدی‌یه‌قدر بوحاله‌اوغرادیغنی کورمیان کوزلرمله‌ده ناظردن باشلایه‌رق بر طهارت فعلیه اجراسنی صبرسزلقله کوزلرم .

اوروپاده مصرده‌کجردیکم زمانك مؤخراً بشکطا - شده ضبطیه توقیفخانه‌سنده صاودیغ قراکاق کونلرك وجودمده یادکاری اولان راحتسزلق سببیله شو کاغدی مسوده حالنده تقدیم ایدیشمدن عفویکزی رجا ایلرم .

اسکداردہ صلاجقده ٥ نومرولی خانه‌ده
طربزون مستنطق سابق چهارشنبه‌لی

فتاح

آچیق مخابره

—

(الیاس قوهن) امضاسیله غلطه‌دن آلدیغمز ورقه‌ده ایلك نسخه‌مزك ایلك ستونده ارمنی وروم قاداشلرمزدن بحث ایتدیکمز صره‌ده موسوی قارداشلرمزدن بحث اولندیغنه بیان تأسف ایدیلیور . اصل فکرمزه کندوسنی ایصال ایده‌جك جهتدن ماده‌یی محاکمه ایتمش اولسیدی تأسفی مطلقا تشکره منقلب اولوردی . چونکه موسوی قارداشلرمزك عدم ذکری کندولرینی هیچ بروقتده «بز» ضمیرندن خارج طوتمدیغزك محصولندن بشقه‌دکلدی .

ایلك فکر حریتی رحلهٔ تدریسکزده آلمش اولان مکتب ملکیه قدمای مأذونلرندن برینك بوکونده سری امضالی بر صاحب حمیتك مقاله‌لرینی اوقویونجه شو سوزلری یازمغه مجبور اولدم مقصدم سزی مدافعه ایتمك دکلدر سزی تبرئهٔ ذمته مدافعه‌یه‌ده مقتدر بیلورز . شوقدرکه ایستدیکمز برشی وارسه اوده هم دست وفاق و اتحاد اوله‌رق ، وطنمزك سلامته استقبالمزك تأمینه چالیشوب بوصورتله دولتك ، مملکتك تعالیٔ شان و استقبالنی حاضرلایه‌جغمز برصره‌ده مطبوعات آره‌سنده برمجادله قبوسی آچیلمامسیدر عرفانکزی ، حمیتکزی یکیدن‌می تقدیر ایلیه‌جکز . سزدن بکله‌نیلان مأثر کالات یك بیوکدر .

وظیفه‌کز وظیفه‌مز وطن ذیبالمزك مستقبلات خیریه‌سنه برزمین سلامت تحریسندن عبارتدر .

بو فجر صادق اقبالك تجلیٔ فیضنه چالیشانلرك هپسنی ملت تجیل ایلر .

نافذ

کچن مطبوعات حوادثندن پارس سفیری منیر پاشانك بکرشدن درسعادته کله‌جکی اکلاشیلیور ایدی . دونکی تلغراف ایسه کندوسنك علی العجله پارسه عودت ایتدیکنی خبر ویریور .

آتنه و بلغراددہ نتیجه بولان وبکرشده یاریم قالان مأموریت مخصوصهٔ فوق العاده‌سنك محصولی عجله‌سندن برابرجه پارسه‌قدر قاچیرمدیغنی امیدایدرز . چونکه آنلرك میانده منافع مملکته موافق ولازم اولانلرده موجود اولمسی محتملدر .

شیخ الاسلام حسن فهمی افندینك مخدومی بولنمقدن عبارت اولان قباحتنه قربان اوله‌رق اوتوز ایکی سنه‌دن برو استانبوله متحسر قالان قاضیعسکر سماحتلو علی حیدر افندی بو دفعه شهرمزه کلشدر .

سعادت وسفالك منشأ ومواردی

کرك بر انسانك خصوصیت حالنه وکرك کافهٔ آدمیانك عمومیت احوالنه نمونه اوله‌بیله‌جك برطرز بیان ایله یازمق ایسته‌دیکمز اشبو مقالهٔ مهمه‌ده خیالات لسانیه‌یه یك آز اعتبار ایتمك لازم کلمکله ایلك اوکچه حقیقتی سویلیه‌لم چونکه موجودیت طبیعیه‌نك حقایق اساسیه‌سی هردرلو سلسلهٔ وقایعه حاکمدر . ویاخود هر چشید وقایع برحقیقتله قائم وبو حقیقتده کندیسنك تولید ایتمکده بولندیغی وقعه‌لر ایله دائم‌در .

انسانك حیاتی معظم بردولت کبی یا عالم صلحده ویا محاربه ومجادله میدانلرنده بولونمغه بالطبع مجبوردر . ویاخود ابی بر ماکنه کبی زمان طبیعیسی ایچنده کوزل ایشلر ویا فنا آلتلر کبی وقتندن اول بوزولور ترکیباتی چوزولور .

هر بشر ابی کوتو یشار و یشامق ایستر فقط بز بوراده حیات عمومیهٔ معدنیه و موجودیت انسانیه‌یی نظر اعتباره آلوب اینی آییره‌جغز مطلب اصلی‌یی مختصر ومفید بربیان ایله تصویر وتوضیح ایده‌جکز .

سفالت

هر بشر سعادت حسیات ایله مبشردر فقط شو سفیلك سفالتی آنك حیاته اولان اهلیتسزلکندنمی یوقسه محیطنك تأثیرندنمی ایلری کلیور . شو آج نجیون اتمك بوله‌مامش . شو طوق‌هانکی اهلیت ایله سعادت تاجنی کیمش . ایشته بو مهم نقاطك اسباب وایجاباتی آرامق کیفیات وکیاتی بولمق هویات وماهیاتی کورمك لازم‌ویك الزمدر . زیرا الزمیت وبو اهمیت یکرمنجی عصره یتیشن انسانلرك یك چوقلرنجه الآن برسر مبهمدر .

اولا سفالت محکوملرندن افراطسز نمونه‌یی نظر دقته آلهم ایشته سفالت لفظنك بتون معناسیله مجسم بر سفیل افعال وحرکات مردانیسی خارق العاده حس واحساس حیوانیسی علی العاده خواص وتأثیر انسانیسی غایت ساده‌در . حالبوکه بو آدم قوای موجودیتنك ارتباطسزلغنی بیله‌جك قدر عقله مالك اولدیغی کبی بو ارتباطسزلق واتحادسزلغك قوانین اجتماعیه‌یه بوراده‌کی قوانین اجتماعیه سیاسیات دولیه ویاخود نظام مملکت ادارهٔ بلدیه اصول مدنیه‌کبی معینلره معطوف اولمیوب سعادتی محتده توضیح اولنه‌جق قوانین اجتماعیهٔ انسانیه‌در . اهمیت ویرمامسندن برکونه اصول ومسالك تعقیب ایتمامسندن ایلری کلدیکنی آکلایه‌جق درجه‌ده ذکاوتی‌ده واردر . انظار تحقیر وتنفیرده سوروکله‌نن بو سفیل اساساً عاجزدر . بناءً علیه یشامق وظیفه‌سیله‌ده مکلف برآمر مجبوردر . چالیشور چابالرفقط سفالتدن یقایی قورتاره‌مز زیراکه کندوسیچون هر امکان ممتنع هر قپو مسدوددر دها طوغریسی تاصل یشامق لازم یسه‌اویله‌جه‌یشامق چاره‌لرینی بیان بوسفیل موضع ومحل وایجاب اعتباریله نقصانیٔ فعل وحرکتدن متولد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25. 153

عوارض ایچنده بوغولمش قالمشدر وظیفهٔ اصلیهٔ موجودیتدن برچوق ایشلری اونوتمشدر مقتضیات حیاتیه‌یی عنعنه‌سیله ذهنه صیغدیره‌مز محدود بر دائره‌ده باغلانان فکری اساسه متعلق بك کوچك وبك آشکار برماده‌یی بیله احاطه ورؤیتدن عاجزدر عقلی دائما پریشان، نفسی هر مصارعه‌ده مغلوب کوزلری منافع ذاتیه‌سنه یاقشمیان هرشیئه مجلوبدر حاصلی بحر محیط حیاته صالیوریلان تکنه‌سی انتظام تام ایله حرکت ایتدیرن مکمل برقپودان کبی اداره ایتدیره‌مز، خریطهٔ موجودیتی هرآن کوز اوکنده بولندیره‌مز ابرهٔ مقناطیسی شاشمش فکرینی افکارینی محدودیت قره‌لرینه دوشورمشدر. دومن پوصله‌سی قیرلمش عقلی عقول قاصره قیالرینه بیندیرمشدر. صوکره نه‌اولمش می دنیله‌جك دها نه‌اوله‌جق قیودان اهمیتسز ایمش سفینهٔ حیاتی احاطه ایدن عمان حسیاتك روزکارینه قاپیلمش، حامیٔ موجودیتی اولان اموال فکریه‌سنی باطرمشدر. ایشته کروان عمیق سفالت، ایشته مدهش براوجوروم که انسان صفتیله یشایان نیچه نیچه افرادك نام ونشانی بیله یوق ایتمشدر وایتمکده‌در.

سعادت

سعادت نه‌در. سعادتی مادهٔ ایدینان ویاخود هرعادتی سعادت صایان بختیار آدم کیمدر. شمدیده بومهم معمایی حل، بومبهم اسراری ایضاح ایده‌لم.

جدی وحقیقی برانسان ایسته‌دیکی پرده‌راحتجه اوتوردینی برصرده‌بالنفس کندی‌حیات وموجودیتی اسیر کی‌خدمت ایتدیرر، دها طوغریسی قفاطاسنك ایچنده‌کی بینی تام برآدم کوز قولاق آغز بورون ال ایاق وسائر آلات حسیه‌سی مجموعی کدکلی برر اوشاق کبی قوللانیر هرایشی امر ایدر بابدیرر. بناءً علیه هیچ برسبب واحتیاج ایله خارجدن مرحمت دیلنجیلکنده بولونمز حیاتنه لازم اولان هرقبالنی حیاتیله یاکار، طوری ساکن، حالی نازك، سوزی جدی، کوزی پك زکی اولان بوآدم اردوی حیاتنك بر قوماندان عظیم‌الشانی درکه بتون عساکر موجودیتی ذکا ولیاقتك شدت وغیرتك حسن امتزاجیله سوق واداره ایدر بوآدمك حسن وخواصنده‌کی کافهٔ ارزولر برآرزوی یکانه حالنه تحول ایتمش بتون قوا وافراد عصبیه‌سی یکدیکریله مرتبط ومتحد اولهرق صحت تامه بولمشدر.

انسانك بر مسلکی بر اصولی واردر. دونکی یه‌دیکی بوکون اغزینه آلماز یارینکی ایشیده‌جکنه‌ده بوکوندن قولاق آصماز آنك هرشیٔ برکونده حاضردر. آلیشی ویریشی هپ بوبرکونك ایچنده‌در دوشونوب یاپدینی هرایشی برچوق دوشونجه‌لرك نتیجه وخلاصه‌سی دیمکدر سمع دقت ونظر بصیرتنه لایق کوردیکی برسوزی اوزون اوزادی تدقیق هرحاله تطبیق هراحتماله توفیق ایدر کافهٔ ممکناتی کوز اوکنه کتیروب تحقیق ایلر حیات حرکات عمر طبیعی مقیاسلریله دفتر مضاعفهٔ کائناتك کار وضرر موازنه‌لرینه باقوب کیم یارین نه یاپاجق بوبابده‌کی معلومات نه مرکزده‌در احوالده شبهه‌لی بر ایش وارمی هپ‌سنی‌ده اکلایوبرر دها طوغریسی بوبر نظرعلوی نامحدود درکه هرمسدود آکا مکشوفدر.

حیاتك عمر طبیعیسی یوز سنه‌در یشامق محاربه‌سی‌ده یوز سنه دوام ایدر ایشته بویوز سنه‌نك هرکونکی ایشی‌ده بوکونکی اصول ومسلکنی ایضاح ایتمکده اولدیغمز برجدی آدمك عملیاتخانهٔ فکرنده حاضر وآشکاردر. زکای نظرینی مسافه‌لر تحدید ایده‌من مجربات موجدانه‌سنی‌هیچ برادعا چوروده‌من چونکه بوآدم هرظلمتدن عاری بر تورانیتده هر سفلیتدن بری بر علویتده یشامقده‌در هیچ برشیٔ اولدیغندن زیاده بولندیرمزهیچ برحرکته طبیعتدن فضله یول ویرمز.

قوای حیاتیه‌یه امر وقوماندہ ایده‌بیلن برانسان داخلی وخارجی نامیله ایکی درلو وظائفی موقع تطبیقه قویمقله مشغول اولور طوغریدن طوغریی‌یه نفس وذاتنه عائد اولنلری وظائف داخلیه قسمنی تشکیل ایدرکه آنلره دائر ویردیکمز ایضاحات کافیدر شمدی‌ده وظائف خارجیه لوحه‌سنی فکر ماصه‌سنه یاپوب اصول تنویم نظریه‌سیله دکل جدیت انسانیه وجهله تحقیق وتشریح ایده‌لم:

آدمك مهد ولحدینی حامل اولان کرهٔ ارض که انواع مرکباته اولدیغی کبی بشر کومه‌لرینك‌ده اجتماع ایده کلدیکی بر قرارگاه طبیعیدر عوالم نامتناهیدن سوزولوب کلان مفردات وهیولانك اویون اویناندینی مرکبات میدانلری هپ بوبرده عناصر ومواليدك حکم وحکومت سورودیکی اقالیم وجودیه هپ بو موقعده‌در. فرض ایده‌لمکه بویرك قوماندانی نام بر انسان‌در جمعیت بشریه‌یه قوماندہ ایتمی‌ده طبیعیدر شوقدرکه بو امر و قوماندہ کندی ذاتنه نسبتله آنك بر وظیفهٔ خارجیه‌سی دیمك اولور. بقالم بو تام انسان دیدیکمز آدم امور خارجیه‌ده وظائف داخلیه‌ده کوستردیکی نظام و انتظامی محافظه ایده بیله‌جکمیدر شبهه‌سزکه نظام وانتظامك بالذات و بالفکر موجدی بالنفس و بالفعل حامیسی‌ده کندیسیدر.

انکاره مجال وارمیدرکه ماکنهٔ جهانك الك رقیق و دقیق آلاتنه وارنجه‌یه قدر یاپوب ایشله‌تن وجهات کلیه ایله مختار مطلق اولان بو ذات عالی عادی برعمله کبی چالشمز و چالشه‌مزده او مساعیٔ مشترکه اهلندن اولان سائر عمله‌نك میدانه کتیر- دکلری ایشلری تمیز ایله اوغراشور تلغرافخانهٔ عالمك مورودات ومرسولاتنه نظر ایدر آلات فطو- غرافیهٔ ارواحك اهتزازات صدائیه وآهنك ذکائیه- سنده‌کی فالصولری اخطار ایلر. حاصلی حرکات اجتماعیه‌نك تام زمانینده وقوعه کلن افعال حسیه‌نك متحد و متفق بولونمسنه احتمالات حیاتیه‌یه کوره نظامات موضوعه‌نك صور اجرائیه‌سنه قوانین طبیعیه خارجنده اوچاق ایسته‌ین خیالاتك انسان فکرینی کورلیه‌رك انسان ذکاسنی سوندیره‌جك درجه‌ده بر موقع تعیین بوله‌مامسنه حرکات عمومیهٔ مدنیتك ترقی وتدنیسی کبی حالاته وآنلرك تعدیل وتنسیقی کبی معاملاته نظر ایدرك جهاز الکتریقیهٔ ذاتنده برناظم حرکات کبی هر مادیه هر معنایه مداخله وامر ایلر.

موفقیتلر بابا‌سی بوجدی آدمك اوصاف عالیه‌سندن بمضلری‌ده واردرکه هرموفقیته‌ده بواوصاف یوزندن مالك اولدینی اکلاشیلور. اولا بوآدمك ویاخود بوراصد حقیقتك دوربین نظرنده هرفردك کندینه کوره برحدی واوحدوداخلنده برمسئولیتی واردر سیر ایتمکده اولدینی افلاك وعوالمك هرمملکتنده (قانون مسئولیت) احکامنك حرفیاً اجراسنی ایستر دنیانك هرکوشه‌سنده پك اسکیدن قالان حرص وطمع عادتلرینی مغدوریت حسیه کوره‌نه‌کلرینی تعصب جهیتله الشقنلقلرینی بسبتون محو ایتمك صوك تخمنه وارنجه یاقق برنجی آرزوسیدر دها طوغریسی برنجی اجراآتی‌در. خلاصهٔ حال بوآدم برحکیم حاذقدرکه امراض جهانی قبل‌الوقوع تشخیص وتداوی ایدر وایتمك ایستر.

سفیلك سفالتی بختنده دیدیکمز کبی اختیاری وکرك مجبوری انسان مسلکنی آرایوب بولمغه چالیشان بشر وازاده‌لرك حوسات ایله خواص وذاتیات بینی تألیف وتأمین ایتمسی یعنی ضدینك حسن امتزاجنه حقیله موفق اوله‌بیلمسی نه‌قدر کوجدر دکلی؟

خایر یکده اوقدر کوچ دکلدر. اصل کوچلك شوکه اوکوتهچشم سفیل بوحق انسانك اوصاف عالیه‌سنه مالکیت دعواسی‌ده کودر وبودعوای باطلی تعقیب ایچون برچوق آووقات یماقلرینی محکمه باردا قلرینی‌ده زنکین ایدر. بودعوانك حسن رؤیتی ایسه قدرت کلیهٔ عالیه‌یه متوقفدر. قوهٔ اجرائیه‌سی پك آز اولان محاکم عادیه‌ده اراده‌لری پك جزئی بولنسان متهمین صره‌لرنده رؤیت اولنه‌مز. دوام اولنورسه مدت‌العمر سورنجمه‌ده قالور. سکته‌یه اوغرامش قلب ایشته بوبیوك یاکاشلغك سببیله‌درکه انسانلق ایچنده حیوانیته قوشان، علویت مرکزنده سفلیته دوشن بشر کومه‌لری هربرده پك چوقدر.

سفالتی‌ده سعادتی فرق وتمیزدن عاجز وپك ناچیز قالان ضعفای عقولك برطاقم دعوالری دها واردرکه آنلری‌ده مصال محررلرینه ترك ایدرك سوزك دها ایلروسنه کچهلم.

مابعدی وار

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZC 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۸ | یازار | ۱۹ رجب ۱۳۲۶ (۳ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر اغستوسدن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندیلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره مسئول دکلدر .

غرته‌مز نامنه کلمجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غرته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلمیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

دولتك وجمعیتك خارجی مسلکی

—

هیچ بر کیمسه‌یه قارشو سوء ظنمز یوقدر . یالکز سوء تفهمدن متولد بعض نشریات آره‌ده صره‌ده باش کوسترمکدن خالی قالمیور . بتون عالمك انظاری بزه چویرلمشدر . بزه عائد هرنه اولورسه بوکونکی ماهیت ومناسبتی وزن ایدلمکسزین همان نشری ایچون تردد کوسترمیور . بعضاً‌ده انقلابدن اول ظهوره کلمش، بناءً‌علیه انقلابدن صوکره اهمیت اصلیه‌سنی غائب ایلهمش وقوعات ونشریات — قضاءً بلکه‌ده قصداً — تاریخ وقوعلری کتم ایدیلهرك ساحهٔ مطبوعاته سریلیور. بوندن سوء تفهملر وبعض طرفلرجه اندیشه‌لر حاصل اولیور .

بونك ایچون بوکون ال اله ویرمش اولان حکومت سنیه ایله جمعیت عثمانیه‌نك مسلك خارجیلری حقنده برقاچ سوز سویله‌مکه لزوم کوریورز . مسلکمزده کیزلنه‌جك هیچ بر امل ومقصد اولمد‌یغندن افاده‌مز آچیق وصریح اولهجقدر .

* *

ابتدای امرده حکومت سنیه بلا استثنا باجمله دول وحکومات جهان ایله هرحال وکارده حسن مناسباتده بولنمق امل قطعیسنده‌در .

بونك حکمتی‌ده خفی دکلدر . فلاکت انکیز بر وارطه‌دن قورتیلوب حیات ومعیشته ایلك آدیممزی آتمقده‌یز . اوزون بر سکونت وآسایشه ، عالم مدنیتك تجربه‌سنه مستند دوستانه نصایحنه ، کلی بر سرمایه‌نك مملکتمزه ادخال وصرفنه قطعی احتیاجمز واردر .

اشبو مناسبات مطلوبهٔ حسنه‌یی اخلال ایده بیله‌جك هیچ بر امل وتشبث بسله‌دیکمز یوقدر . اصولی دائره‌سنده عقد وامضا ایدلمش باجمله معاهدات احکامنه حرفیاً رعایت ایتمك عزم قویسنده‌یز .

اشبو معاهدات ومقاولات ایچنده مستقل بر دولت معظمه‌نك حسیات انانیت کارانه‌سی آز چوق جرح ایدنلرکده موجود اولدیغی مسلمدر . لکن بونلری خود سرانه برحرکت ایله برمسئله تشکیلنه وسیله اتخاذ اولنه بیله‌جك صورتده موقع مذاکره‌یه قویمیه‌جغز . زمان تعدیل طرفینجه متقابلاً حس اولنور وعینی تقابل ایله تعدیل وتجدیده موافقت کوستریلور ایسه انجق اووقت بوبابده‌کی فکر وآمالمزی نظر تقدیرلرینه وضع ایده‌رز .

مثلا دولتلرك روم‌ایلی مداخله‌سی ، حتی‌اك عادی بر واحد سیاسی اعتباریله ، مخل حیثیت برتجاوزدر . لکن او تجاوزی بز برطرف فکر ونیته حمل ایتمیورز . دور سابقه مخصوص عمومی قارغاشالغك نتیجهٔ ضروریه‌سی اولان بر یوك ، بر انقاریه عد ایدیورز . دول متحابه‌جه دخی عمومی بر غائله تولیدینه مستعد بیوك بر یوك ، مهلك بر انقاریه عد ایدلمکده اولدیغنه قانعز . بو بابده‌کی قناعتمزه مدار استناد اوله‌جق وقوعات بیله شمدیدن باش کوسترمشدر .

روسیه و انکلتره تکلیفلرینك تأخیری کبی رسمی جمیله‌لرك ، اوروپا مطبوعاتی طرفندن روم‌ایلی امورینك حکومت مشروعه‌سنك همتنه ترکی حقنده‌کی محقانه نشریات اختیار اولنمسی کبی آثار توجهك ، (قرونبرغ) و (ایشل) ملاقاتلری نتیجه‌لری حقنده ترشح ایدن نیم رسمی وغیر رسمی معلوماتك بتون قیمت متضمنه‌لرینی حقیله تقدیر ایدیورز . بوندن شو نتیجه‌یی دخی چیقاریورز که ایشلر بویله‌جه دوام ایده‌رك عناصر مختلفه‌نك مصافحه‌سی جلب ومعدلت ومساواتی تأمین ایدن قانون‌اساسینك حمایه‌سی سایه‌سنده روم ایلیده سکونت مطلوبه تأسس وتقرر ایدرسه دول متحابه دخی عهده‌لرینه دوشه‌جك وظیفه وجمیله‌لر اجراسنی دریغ ایتمزلر . یعنی بر دولت مستقله و معظمه‌نك حیثیت و انانیتی جارح برطاقم حالدرك رفع وازاله‌سنه ممانعت ایله‌مزلر .

* *

دیون عمومیه اداره‌سی حکومت ایچنده بر حکومت اجنبیه‌در . بونك ثقلتی ایلك کون حس ایتدیکمز مرتبهٔ شدتنده صوك کونه قدر حس ایده‌جکز . بوتأثرحیت ملیه‌مز اقتضاسی اولدیغندن کیمسه‌نك برشی دیمکه حقی یوقدر .

لکن ثقلتی بزه حس ایتدیران فکر ممیزمز رسمی وقطعی تعهدمزدن متولد وظیفه‌مزك وسعتی‌ده احاطه ایتمکدن بزی منع ایده‌مز . فضله اوله‌رق دیون عمومیه اداره‌سنك اعتبار دولتی اعاده‌سی امر‌نده ابراز ایتدیکی خدمات مهمه‌سنی حسابمزه آله‌رق قارشوسنده برآز دها وظیفه شناس بر حکومت بولندیغی تقدیرده دها واسع ونافع خدمتلر ایفا ایتمش اولهجغی‌ده اعتراف ایلرز .

بوبابده‌کی مسلك ومقصدمزه محرم مقاوله‌نامه‌سی احکامنه حرفیاً حرمت ورعایتله ادارهٔ مذکوره‌نك اصل وشکلی ممکن مرتبه اذهان عمومیه‌یه خوش کوسترمك وادارهٔ مذکوره‌یی دوائر رسمیهٔ دولتدن بری مقام وشانینه ایصال ایتمك غیرتنه انحصار ایده‌جکدر .

رژی شرکتنه کلنجه بو بابده‌کی مسلك حکومت آز فرقلی اولسه کرکدر .

ذاتاً رژی شرکتی منشأ وتأسی اعتباریله دیون عمومیه‌یه مقیس دکلدر . دیون عمومیه بر تعهد قطعیهٔ دولتك ثمرهٔ مستقله‌سیدر . حال بوکه رژی شرکتی عهداً دیون عمومیه‌یه متروك اولان توتون وارداتنك حسن اداره‌سی مقصدی ایله ومحرم مقاوله نامه‌سنده مندرج صلاحیت رسمیه موجبنجه اداره‌یه توکیل ایدیلان موقت بر مأمزمدر .

یعنی تأسیسنده‌کی مقصدك عدم حصولی طرفینجه تظاهر ایتدیکی تقدیرده نظامات ومقاولات موجوده احکامنه تطبیقاً فسخی طبیعی اولان برامر اعدادیدر .

دولت ایله دیون عمومیه‌جه داخلاً مأمول ایدیلان مقصد اصلی حصوله کلمش . فضله اوله‌رق رژی اداره‌سی منافع مملکتی مخل برطاقم مداخلات خفیهٔ خارجیه‌یی جالب اوله کلمشدر . بونك ایچون رژی شرکتی مسئله‌سنك سرعت تسویه‌یی داعی مسائلدن بری عد ایتدیکمزی کتم ایده‌مه‌یز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

لکن بوفکر ومقصدمز مقاولهٔ رژی شرکتنك استحصال ایتدیکی حقوقدن هیچ برینی ولو جزؤی برصورتده تجاوزه هدف ایتمه‌مزی تجویز ایتدیره‌مز. فضله اولهرق بوکونلرده کمال تأسف ایله کورلدیکی اوزره سوقاق اورته‌سنده قاچاق توتونلرینك صاتلمه‌سی کبی تجاوزلری تقبیح وعدم تکررینك ضابطه‌دن طلب ایتمکدن دخی بزی منع ایده‌مز.

* * *

اجنبی پوسته‌لری نظرمزده مرتبهٔ اولاده حقوق وحیثیت حکومتی محل تجاوزات خارجیه‌در. لکن اشبو تجاوزك پوسته‌لرمزه «پوسته» دینه‌جك برحال براقدیغمزك ثمرهٔ مضره.. فقط طبیعیه‌سی اولدیغنی‌ده انکار ایده‌مه‌یز.

حکومت سنیه پوسته اداره‌سنی متمدن برمملکته لایق ولازم برحال امنیت بخشایه ایصال ایتمکه جهد ومسارعت ایده‌جکدر. بومسارعتی دخی موفقیتك اوجنده دول متحابه‌نك التماسنه حاجت مس ایتدیرمکسزین انظار حمیتمزی جرح ایدن وایده‌جك اولان بو تجاوزك رفعنه تردد ایتمیه‌جکلری امنیه‌سی اولق جهتیله پك طبیعی وشایان تقدیر کوریله‌جکدر.

والحاصل حکومت سنیه کافهٔ حقوق حکمرانیسنه مالك بردولت معظمه صفتی تام اولهرق اکتساب ایتمك وبوبابده‌کی موفقیتی تسلیم ایده‌جك اولان دول متحابه طرفندن کندوسنه لایق برموقعده حسن قبول ابدلدیکنی کورمك مسلك واملنده ثابت قدمدر.

مقصد مذکوره کندوسنی ایصال ایده‌جك طریقك صلح ومسالمت، عموم ایله حسن مناسبت، تعهدات واقعه ایله حقوق ومکتسبهٔ اجنبیه‌یه رعایت وادیسی داخلنه منحصر اولدیغنی دخی هیچ برلحظه اونوتمیه‌جقدر.

قانون اساسی
و
شریعت اسلامیه

برادر عزیزم مکارمپرور افندی

اثنای ملاقاتده قانون اساسیسنك هویت مشروطه‌سنه دائر سوز جریان ایله‌مشدی.

اساس مدنیت اولان شرایعك متممی دیانت محمدیه اولوب الده موجود کتب متنوعه بوحقیقتی ایضاحه کافیدر دیندیسه‌ده سائقهٔ وجدان ایله تحریراً تصویر مرام مناسب کورولدی.

امور عبادك سلامتی، عمران مملکتك حیز آرای حصول اولمسی کوسترن بر بیاننامه‌دن عبارت اولان قانون اساسی اصول مشورتی، حریت افکاری سربستیٔ مطبوعاتی، وقایهٔ حقوقه خادم اولان بعض موادی تصویر ایدییور. وادارهٔ مستبدله زماننده جوریلان انتریقه‌لر، اختیار اولنان خدعه ودسیسه‌لر ساده دلانی بالاغفال، موفق اولدقلری‌ده بالدلائل ثابت اولهجق احوالدن کورلمکله، امور امت، یدینه تودیع اولنه‌جقلرك احوالی بی طرفانه تدقیقات اجراسیله ادارهٔ سابقه انقاضندن کوریلنلرك هویتلرینی تعیین ایده‌رك چرخ اداره‌نك منتظماً تدویرینه رعایت اولنمسی واجب ابتدائیه‌دندر.

اصلاح احوال امت ایچون اصول مشورتدن بیوك برواسطه خاطره کلز.

شوقدرکه مشورته انتخاب اولنه‌جقلرك لیاقتله برابر عقول سلیمه اصحابندن، وتجربه وثبات ایله معروف حسن اخلاقی اربابندن اولملرینه و انتفاع شخصیه‌یه فریفته اولمیوب ایکی یوزلیلکله تفرقه وفتنه حدوثنه مستعد بولنمامارینه دقت و اعتنا اولنملیدر.

چونکه بواوصاف ایله متصف اولانلرك اسلامدن خارج اولدقلری حقنده پك چوق احادیث شریفه واردر.

شهرلرك طرز واحده مبانیٔ مرتفعه‌دن تشکلی وطریقلرك اك اشاغی یدی ارشوندن نقصان اولماسی، تجارانك متاع جلبنده واستحصال فوائد اوغورنده محال بعیده‌یه سیر وسیاحت وتجارته لازم معلوماتك استحصالنه اهتمام ومسارعت احتکار کبی ضرر عامه‌یی داعی احوالدن مجانبت واخوته وحقوق بشریته رعایت و حسن اخلاق اعتیادیله جلب قلوبه مبادرت وغیرك حقوقنه تعرض و اهانتدن مجانبت اولنمسی واحوال مسروده‌نك خلافنده حرکت ایدنلرك مجازات ظاهریه‌یه ده اوغرامارینی و احوال زمانه وایجابات مدنیه‌یه کوره ترقیاته دوام ایدلمسی وبو خصوصده خدمتی اولهجق معلومات ومعارفك وتعلیم وتربیتك عمومه انتشارینه اقدام اولنمسنی توصیه بیوران رسول اکرم «وشاورهم فی الامر» آیت جلیله‌سنك تبلیغنده اه ورسولنك خلقدن استغنای وار ایسه‌ده بوآیت جلیله‌نك ارشاد امت داعیٔ سلامت اولهجقنی ایچون شرفنازل اولدیغی بالبیان حکمت مقدسهٔ صمدانیه‌یی اصحابنه اعلام ونصوص قاطعه ایله ثابت اولمیان امورو خصوصاتده همان هرایشنده اصحابیله مشاوره‌یه اقدام بیوردی.

حتی امور دینیه‌دن اولان اوقات صلاتی برای اعلان اعتیاد اولنان اذانك شمدیکی حالنده اجراسنی بالمشاوره تصویب ایلدی. و وحی الهی‌ده آنی تأیید ایلیوب توفیق صوابی جماعتله اولدیغنه دائر اولان حدیث حکمتنه مثال کوسترردی.

هرکسه خوش کورینوب، کوروشدکلری اخوانك قلوبنی یومشاتهرق جمله ایله بالاختلاط افکار عامه‌یه وقوفی عادت ایدندی.

وحتی حضرت عایشه‌ایله اوتورورلرکن براعرابی‌یه یونه کوتو آدمدر دیدکدن صکره اثنای ملاقاتده «قدومك بنی ممنون ایلدی. عقل و اذعانی حقیقته کافی کوردیکمدن تفصیلاته حاجت کورمم» دییه تطییب وتسریرینه مسارعت ایلدی. و قبیله‌سنه دائر بعض کلمات ایرادندن صکره حرمتله اعاده‌سنه مبادرت بیوردی.

جناب عایشه‌نك سن پیغمبرسك، لسان وقلبك مغایرتی سکا یاقیشماز نه حکمته مبنی بوحال اختیار اولندی یولنده‌کی استفسارینه جواباً فی الحقیقه بو آدم کلیرکن اویله ایدی. ملایمت و اعتدال کورنجه تبدیل فکر ایلدی، سوزلریمه لیاقت کسب ایلدی. ایماندن صکره افضل اعمال مدارات وحسن اخلاقدر و بن ناسه مدارات ایفاسیله بعث اولندم دییه تبیین حقیقت ایلدیلر.

وبر سنه خرما اغاجلرینه ارکك آغاج محصولنك تعلیق اولنماسی ایچون تکلیفده بولندیلر اوسنه اغاجلر میوه ویرمینجه بوکی احوالده اسبابه توسل مانع توکل دکلدر، عادتکزه ملازمت ایدیکز. امر دنیاده عارفکز سوزیله بالتجربه اکلاشیلان احوالده ثباتك اختیارینه اشارت بیوردی.

ورجالدن بر فرد بولنه‌مزسه اقاربدن بولنسان قادینلرله‌ده مشاوره‌نك اصابت رأیه دلالت ایده‌بیله‌جکی کوسترلدی.

امور امتدن بر ایشده بولنوبده مخصصاتنه قناعت ایتیوب برای انتفاع حقوق عامه‌نك عدالتله جریانی اخلاله داعی احوال مؤسفه‌یی اختیار ایدنلرك دنیاده شنیع رذالتلره اوغرایه‌جغنی کبی یوم ندامتده دوچار عتاب شدید اولهجنی واحوال زمانه کوره تفتیشات علمیه‌ده بولنمغه لیاقتی اولمیه‌رق مقتدایه کورینان اشرار علمانك وانلرك مداهنه‌سنه الدانوب خلقه ظلمی اعتیاد ایدن اشرانك یوم ندامتده‌ده اوغرایه‌جقلری الآم شدیده‌یی بالایما علمانك احتیاجات نامی کافل معلومات نافعه اصحابندن اولملری لزومنه اشارت بیوردیلر. استخدام اولنان آدمه هوا وغضبه تبعاً لایق اولدیغی تحقیراته قالقشلمامسی وخلاف تنبیه حرکت تکررنده اذا وجفا اختیار ایدلمیوب یاندن تبعید ایله اکتفا اولنمسی ویدیکی یمکدن یدیرمه‌مسی کبی مساواته رعایت اولنمسنی وکوچوك بر قز خدمتجی بسلیوب اولاد کبی معامله‌یه اهتمام ایلینلرك دار مکافاته کندیلریله برابر بولنه‌جغنی واصول رعیتی بالتفتیش ضعفایه یاردیمنه شتاب اولنمسنی بیان وارشاد بیوردیلر.

اسلامك ایبلکنه قومشوسنك ایی دیمسی وقومشو حقنه غیر مسلم اولسه‌ده رعایت اولنمسی، محتاج معاونت اولانك هرایشنه مشارکت اولنمسی وعقلك افشاسنی ایسته‌مدیکی خصلتك کناه ونشرینی ارزو ایلدیکی افعالك صواب اوله‌جغنی واداره‌یی درعهده ایدن حکومتك سرد ایدیلان اوصافی جامع اولوب امتك منافعندن بشقه امل بسلمامسی مرضیٔ رضای عالیٔ پیغمبریدن بولندیغنه احادیث متعدده ایله مبدأ خلافت اسلامیه (وامرهم شوری بینهم) آیت جلیله‌سنك لوازم عبودیت اراسنده ذکری شهادت ایدییور.

بوبابده تتبعات جدیه اجراسیله حاصل اولهجق نتایجك ازبادی وارباب لیاقتله بالمشاوره آز وقتده مقتدر ومتفنن علما وحکام یتشدیرمك ایچون صرف

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25/453

مساعی زمانك حلول ایلدیکنی خالصانه بالاخطار ارباب قلمدن اولان علمانك تصویر افکارینه انتظار وجناب حق جلهیه توفیق احسان ایلیوب استقبالی استکمال ایتدیرسون دعاسیله تأیید موالات رجاسنه ابتدار اولنور . ....

جمعیت متحدهٔ علمیه

جمعیت متحدهٔ علمیهنك صورت تشکلنه دائر بعض طرفدن اخبارات وقوعه کلوب خبرك صدق وکذب احتمالی اولمغله برابر اخبارات مذکورهنك درجهٔ اهمیتنه بناءً علمای کرامك ایفا ایده بیله جکلری وظائف مهمه وجلهسنك علو جناب ایله متحلی اولدیغی وصفوت وجدان واخلاق نظر دقته آلنه رق حسب الحمیه مطالعات آتیهیی عرضه مسارعت ایدهیورز :

اولا — هرفردك جان ومال وناموسی تحت ضمان وامنیتده اولوب کیرانك یاکندوسنه جمعیت سوسی ویرن آدملرك یا افرادن برینك کیمسهیه خصوصیله علما وطلبهیه ایقاع تهدیدی ویا تجاوز وتعدیسی دولتك وضعیت داخلیه وخارجیهسی اعتباریله قطعیاً امر محال اولدیغی خواجه افندیلر بیلهرك رأی وحرکتلرنده اللهك امرینه حیثیت ووجدانلرینك سوقیاتنه تابع اولملیدر . شونك بونك حتی کندی محترم ارقداشلرینك بیله کرك واضحاً وکرك ادله دن بریله دلالةً آمال شخصیه وترغیبات خصوصیهسنه تابع اولمق مسئولیت عظیمهٔ معنویهیی استلزام ایلدیکی کبی خلق وبالخاصه طلبهٔ علوم میاننده حقلرندهکی توجهك سقوطنی موجب اولور .

علما وطلبهٔ علوم جلهمزك مرجع مذاکره ونصایحی اولمغله آنلرك جمعیتی مستقل و امر حقه توفیقاً صدالری وجدانی اولمسی الزمدر .

ثانیاً — بالجمله خواجه افندیلر بزجه محترم ومقدس اولوب آنجق جمعیت علمیهنك وظائفی اك زیاده طلبهٔ علوم معاملاتنه عائد اولدیغندن ایچلرندن اعضا انتخاب ایده جکلری یکرمی خواجه افندی طلبهنك حرمت ومحبتنه مظهر اولان ذوات اولملیدرکه جمعیتك اجرا آتی طلبهٔ علومك اعتراضاتنه هدف اولهرق کائن لم یکن حکمنده اولمسون . بونلردن اعضالغی قبول ایلهمیان دوربینانه نصایح لازمه ایفا ایدلملیدر .

ثالثاً — اعضا انتخاب اولنهجق ذاتك منسوبیت سابقه ولاحقهسی اولملیدر . یعنی حر ومستقل بولنملیدر . خواجه افندیلردن شمدیهیه قدر خلاف انتظار بر معامله صادر اولمدیغی مسلم اولوب مطالعهٔ واقعه براخطار برادرانهدن عبارت اولدیغی کندیلرینه بیان ایدر وجمعیتلرینی خالصانه ومتشکرانه تبریك ایدرز .

اوراق ومکاتیب

تبریك حریت

کوچك کوك صو جنزارنده نارکله نوش استراحت اولهرق خلقك مسرتی تماشا ایتمکده بولنان ایرانك درسعادت سفیر کبیری پرنس رضا خان دانش حضرتلرینه تقرب ایدن محررلرمزدن بری نظر شاعرانه وادبیانهلرینك شو منظرهٔ فرحفزادن نصل حصهیاب اولدیغنی صورمسی اوزرینه ارتجالاً نشیدهٔ آتیهیی بر آوردهٔ زبان ایتمش و (میزان) ه درج ایدلسنه مساعده بیورمشدر .

نشیده نشیدهٔ دانش

ازیك هزار وسیصد بکذشت بست وشش
دارالسعاده یافت عجب رونق جدید

فخر ملوك عثمان ، سلطان بر وبحر
﴿ عبدالحمید خان ﴾ دویم زادهٔ مجید

سی و دوسال رفت ز تعطیل انجمن [۱]
فرمود افتتاح شود باید سعید : [۲]

قانون عدل ومجلس شورا بملتش
بخشید عمرو جاه وجلالش بود مزید !

حریت ازبخلق عطا کرد پادشاه
ازجان شدند خلق ورا عبد زر خرید

اندر دعای پادشه از هر کنار ملك
فریاد : « زنده باد ملك ! » آسمان رسید [۳]

باکلك عاجزانهٔ (دانش) رقم فتاد :
تاریخ سال فرخ این دورهٔ خرید

— میزان —

رجال سیاسیون ایراندن پرنس دانش دانشمند حضرتلرینك زیور ستون ایلدیکمز نشیدهٔ غرالری کندولرینك احرار ایراندن اولدیغنی تأیید ایلدیکی آیروجه مسرتمزی موجب اولمشدر .

اوراق حوادث

ایکی طرفدن معاش الانلر میاننده معلملکلرك استثناسی حقنده افادهمز سوء تفهمه اوغرامشدر . مفتشلردن (م . ن) بو بابده بعض اعتراضلرده بولنیور . مکتب مدیرلری ایله بعض مأمورلرك ایشلرینی براقوب درسهکیتمهلرنده محذورلرکوریور . بوبابده برابرنه مأموریته صاحب اولانلرك درسلری انجق درس ویرهجك معلم بولنهمهمسی ایله تأویل اولنه بیلور . اوصاف لازمهیی حائز معلم بولنمق احتمالی وارسه یاری مأمور ، یاری معلم اولانلرك ایقاسنده مناسبت اولهمز . فقط صنعت ومأموریتی معلملك اولان ذاتلر اون بش یردن معاش آلسهلر بیله « ایکی یردن » آلمق اصولی خارجنده قالیرلر . چونکه بونلر او ایشك اجرتلیلری دیمکدر ، معاشلی دکلدر .

ثروت فنون رفیقمزك جمعه نسخهسنده خارجیه ناظری حقندهکی ملاقاتی حکایه و مطالعاتی علاوه ایلدیکی صرهده :

ادارهٔ مستبده زمانده حکومتك مسلك سیاسیسنی سفرایه قارشو محافظه و مدافعه ایدن ذاتك مشروطیت ادارهنك ایجاب ایتدیکی سلامت ومتانت طور واسانی اظهارده کوجلك چکمکجك .....

دیور . رفیق محترمزك یك معنیدار و یك ملزم اولان شو سوزینه نشان قویدق . زمانده استعمال ایدهرز .

ترجمان حقیقت رفیقمزدن :

صدر اعظم پاشانك جوابی

لزومنده قانون اساسیی تعدیل و تنظیم بر قومیته « جمعیته » دکل مجلس مبعوثانه عائد بروظیفه اولدیغی کبی طرد ونفی جزاسنی اعطا و اجرا مسئله سیده حکومتك جملهٔ وظائفندندر .

— میزان —

بوکا شبهه می وار ؟

برجمعیت امور و مصالح دولته وحقوق تبعهنك محافظهسنه کافل اولان قانون اساسینك تعدیلنه بالطبع مداخله ایدهمدیکی کبی مجازات لازمهیی ده دولتدن غیری هیچ کیمسه اجرا ایدهمز . هرکس کیف مایشا مداخلات و اجرای تهدیدانه قیام ایدرسه دولتك احوال داخلیهسی اسکیسندن دها مشوش بردرجهیه کلهجکی کبی خارجاً دخی اصلاحزه انتظار ایدن اجانبك مداخلهلرینی استلزام ایدرکه بو مداخله ادارهٔ سابقهده تدوین ایدیلن فرلداقلرلهده اوزرمزدن قالقمیهجنی ارباب بصیرتجه معلوم اولدیغندن کرك کندیسنه جمعیت سوسی ویرن کیمسهلردن وکرك آحاددن بویله داعیٔ مسئولیت احواله جرأت ایدهجك برفرد یوقدر .

قانون اساسی ودیوان عمومیه اداره‌سی عنوانی تحتنده (سعادت) رفیقمز طرفندن نشر اولنمقده اولان مقالهلرك اوچنجیسی « مقام استطراد ده مراد بکدن استیضاح » شکلنده یازلمشدر .

صاحب امضا دیوان عمومیهده بولندی ایسه نصل اولیورده ایکی سنهلك امك ثمره‌سی بولنان « تنسیقات عمومیه » یی هیچ اولمامش کبی اورتهدن قالدیرمق ایچون کافی کلان قومیسرلك لایحهسندن بی خبر قالمشدر ؟ مجلس ادارهنك اوراق دوسیه‌سنده موجود اولهجنی درکاردر .

مهم برطاقم حقوق دولت ایله برچوق اشخاصك

[۱] انجمن : مجلس مبعوثان
[۲] ید سعید : دست مبارك
[۳] زنده باد ملك : پادشاهم چوق یشا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

اکمك پاره‌لرینی تأمین ایتمش وزماننده بیوجك وقوعات صره‌سنه کچمش اولان او لایحه‌دن خبری یوقسه شمدیکی سوآللرینه ویریله‌جك جوابك‌ده اهمیتی قالماز .

برکره اولایحه‌یی مطالعه ایتسون . بوکونکی سوآللرندن محتاج جواب برشی قالیرسه اکمالی وعد ایده‌رز .

حوادث داخلیه

غازی احمد مختار پاشا حضرتلری یارینکی پازار ایرتسی کونی رومانیه پوسته‌سی وکوستنجه طریقیله درسعادته کله‌جکدر . ملتك ماه‌الافتخاری اولان بر ذاتك شو صره‌ده ایجمزده بولنمه‌سی موجب ممنونیت احوالدندر .

مکتب ملکیه قلوبی

دور حریتمزك بتون دوائرجه تأسیس واحیاسنی استلزام ایلدیکی هردرلو اصلاحاتی تعقیبده خاصةً مکتب ملکیه مأذونلرینك علاقه‌لری موجود اولمسنه بناءً مأذونین مومی الیهمك ترقیات معنویه‌لرینك تأمینی وادارهٔ سابقه‌ده طریق استخدامله‌رنده معروض قالدقلری یولسزلقلرك ازاله‌سی وخدمت ومساعیلرینك وطن وملت حقنده ثمره‌دار اوله بیلمسی اسبابنك تجارب مکتسبه‌لری وتحصیللری دلالتیله استکمالی ایچون اوتوز قدر مأذون ذوات مکتب مذکورده بالاجتماع اول امرده باجمله مأذونیندن مرکب بوبابده عمومی براجتماعك لزوم ووجودینی متحداً تحت‌قراره الدقلری جهتله حسیات وطنپرورانه‌لرینه ومنشأ مقدسلرینه مدیون اولدقلری وظائف منت وشکرانه تبعاً عموم مأذون ذواتك یارینکی پازار ایرتسی کونی ساعت اوچده مکتب داخلنده حاضر بولنملری اعلان اولنور .

دارالشفقه مغدورلری

وقتیله یوزلرجه بیکس وبیسوایه‌لرك تعلیم وتربیه‌لری ایچون تأسیس ایدلمش اولان مؤسسات ملیه‌مزدن (دارالشفقه) اخیراً برچوق اناللی بابالیلره ملجاء اولدیغی کبی اخیراً وجوده کترلمش اولان دارالخبره اکا شبیه اولمشدی .

المنةلله بوکون اودارعالیده بریداقتدارده بولنه‌رق طریق ترقیده خطوه اندار اولمغله باشلادی . فقط وقتیله هدف اغراض شخصیه اولان نیچه شبانی محروم معیشت ودوچار سفالت اولدی .

بونلرك برطاقمی اووقت استانبولدن نفی وتبعید ایدلمش واکمال تحصیللرینه مانع اولنمامق اوزره طشره مکاتب اعدادیه‌سنه اعزام ایدلمشلردی . شمدی او زوالیلر صنف آرقداشلرینك نائل اولدقلری فیوضاتدن محرومدرلر . اوراده بوراده سورو‌ه‌مکده‌درلر . بونلر وقتیله کندیلرینی محو وهلاك ایتمك درجه‌سنه کتیرمش اولان انکیزیسیون بویندروغندن قورتلمق، حقوق مشروعه‌لرینی محافظه ایتمك ایچون وقوعبولان تشبثلرینه [بشقه نظر عطف ایدیله‌رك] دها دوغریسی برمقامك محافظه‌سنی برشخصك منفعتی اوغرنده فدا اولدیلر . شو دور حریت ومساواتده اعادهٔ حقوقلری ضمننده وقوعبولان مراجعتلرینك‌ده عقیم قالدیغنی استخبار ایلدك .

بومیانده نظاماً ایکی سنه ترفیع صنف ایده‌میانلرله ایکی سنه حسن‌وحرکتلری صفر اولانلرك‌ده تکرار مکتبه قبول ایچون مراجعت ایتدکلرینی ایروجه خبر آلدق . اولکیلری حقلی وایکنجیلری حقسز کوریرز .

شهادتنامه الهجقلرینه ازبر زمان قالمش ایکن ظلم واعتسافه اوغرایه‌رق اکمال تحصیل ایده‌مامش اولانلره وحقلی کوردکلرمزه مجلس معارفجه‌محاکمه مراجعت ایتملری لزومی بیان اولنمش . بوجوابك اعطاسنده — مسبب فلاکت اولانك مجلسده اعضا بولنمسی حسبیله — بروجه مناسبت کوردك . فقط مسئله‌نك عدلیه‌جه حل اولنه‌جق مسائلدن اولوب اولمادیغنی بر درلو کسدیره‌مدك ودور سابقده ویریله‌جك جوابلرك دورجدیدده اعطا ایدلمکده اولمسنه تعجب ایتمکدن کندیمزی آلهمدق .

هیئت وکلانك پروغرامی

شو عنوان ایله تبلیغ اولنان اوزون بر بیان‌نامه شو صورتله تلخیص اولنه بیلور :

(۱) قانون اساسی یه تطبیقاً ادارهٔ امور ایتمك.

(۲) قانون اساسی یه مخالف نه قدر « اوامر وتنبیهات وتعلیمات وارسه جمله‌سی کأن لم یکن عد » اولنه‌جق و « مجلس مبعوثانه عائد مساعیٔ قانونیه ثمره‌دار اولنجه‌یه قدر امور ومصالح مملکتك افکار سابقه‌دن تجریداً جریان » ایتدیریله‌جکدر .

(۳) مجلس مبعوثانك اجتماعنه براقلمه‌سی جائز اولمیان « امور مستعجله » دن امورمالیه کوستریله‌رك اولا — سنهٔ آتیه ایچون بودجه تنظیم ایتمك ، ثانیاً — اتخاذ اولنه‌جق تدابیر اصولی وجهله تحقیق ومجلسه ویرلمك اوزره احضار ایلمك ، ثالثاً — مأمورلرك مقداری ایله معاشلرینك‌حد نصابه ارجاع ایتمك ، رابعاً — « مسرت عمومیه آره‌سنده بیکلرجه عائله‌لر دوچار فقر ویأس اولمامق اوزره » ایلروده قابلیتلرینه کوره آچیله‌جق مأموریتلره تعیین اولنمق اوزره آچیغه چیقاریله‌جق مأمورلره مناسب معاش تخصیص ایلمك، خامساً — شمدیلك بعض استقراضات جزئیه وتصرفلر ایله ادارهٔ مصلحت ایتمك واساسلی تدابیر مجلس مبعوثانه ویرلمك اوزره تحت قراره الممق .

(٤) بر دولت معظمه‌یه یاقیشه‌جق صورتده عساکر بریه وبحریه‌یی تنظیم ایلمك .

(٥) « شمدی‌یه قدر حکومتك عاطل براقدیغی شعبانك کسب فعالیت ایتمه‌سی مصرفله اوله‌جغی ودولتك وسعت مالکنه ومقدار ثروته باقیلور وشو عناصر ممالك سائره ایله مقایسه ایدیلورسه وارداتی حاضره‌نك کفایتسزلکی بدیهی کورلدیکی جهتله یکی‌ویرکو احداث ایدلیه‌رك (عیناً) موجود‌لرینك تنظیمی ، اصول « جبایتك اصلاحی ، تجارت معاهداتنك تجدیدی » صورتیله اسباب عمرانی وتزاید وارداتی استحصال ایتمك .

(٦) تشبثات نافعه‌یی تصعیب‌ایدن اصول سابقه‌نك یرینه قائم اولمق‌جق اصول تسهیلیه دوشونیله‌رك مجلس مبعوثانك تصدیقنه عرض ایتمك .

(۷) « ثروت مملکتك عناصر مهمه‌سندن بولنان حق تصرف ماده‌سی الیوم اصول مختلفه ومتضاده‌یه تابع اولمه‌رق غیر منقولات اوزرینه اعتبار مفقود وبو حالك مضراتی مشهود اولدیغندن بو جهتجه‌ده اصلاحات لازمه‌نك تذکری ایله اموال غیر منقوله صحابنه مالله‌رینك واموال مذکوره‌یه قیمت واعتبار‌لرینك صورت مشروعه‌ده تأمینه چالیشیله‌جقدر » .

(۸) « ثروت ومعرفت یکدیکرینك لازم وملزومی » اولدیغندن شان عثمانی‌یه لایق مرتبه‌ده معارفك نشری تأمین ایدلمك .

(۹) خدمت عسکریه‌یی عموم تبعه‌یه تشمیل ومکاتب عسکریه قبولرینی غیرمسلملره کشاد ایلمك.

(۱۰) محاکمك اصلاحی چاره‌سنی دوشونمك .

(۱۱) قانون اساسی یه نائلیت کبی « شرفلی وقعه » یه لایق اولمق‌جق صورتده امن واسایش مملکتی محافظه ایتمك .

(۱۲) باجمله دولتلر ایله حسن مناسبات محافظه ایتمك ، عهوده رعایت ایلمك .

(۱۳) اجنبی استقراضلری کندی موافقتلریله رفع اولنمق .

(۱٤) تزکیهٔ ذاتیه‌دن عبارت خاتمه‌در .

(میزان)

پروغرامی رنکسز ... یك رنکسز کوریبورز. خدمت عسکریه شرفك تعمیمی ، اجنبی امتیازات شخصیه‌سنك تعدیلی « ارزوسی » ، فضله مأمور ومعاشلرك تنقیحی و برچوق واهی وعدلر . بونلر کافی‌می ؟

اجنبی استثناآتی هیچ مثابه‌سنده براقان داخلی استثناآت واسعهٔ مختلفه‌دن بحث یوق . تکالیف دولت اوکنده املاك واراضینك توحیدندن بحث یوق . « ادارهٔ مصلحت » ایچون کچوك استقراضلر پروغرامه لایق تدابیردن عد اولندیغی حالده مابه‌الحیات مسائل مهمه‌دن اولان سرمایه ادخالی مسئله‌سندن بحث یوق . باب سر عسکری مسافرلرندن بحث یوق ، حقوق عمومیه مجرملری حقنده‌کی اوتوز درلو معامله‌نك وجه تعمیرندن بحث یوق .

(میزان) شو پروغرامی کافی کورمکده معذوردر . « پروغرام » عنوانینده بیله اصابت یوقدر.

« دوشوندیکنی سویلمکدن چکنمیان بر حر » امضاسیله آلدیغمز ورقهٔ معتبره صاحبی اولان ذاتك لطفاً غزته‌مز اداره‌سنه کلمرینی رجا ایلرز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV.İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1453

برنجی سنه — نومرو ۱۹ | بازارایرتسی | ۲۰ رجب ۱۳۲۶ (٤ اغستوس ۱۳۲٤)

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر اغستوسدن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

میزان

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

لزوم اطراد، وجوب اتحاد

کندی وجدانمزدن بشقه هیچ برشیئه محکوم، سلامت وطن دوشونجه‌سندن بشقه هیچ بر امله مفتون، ملك وطن اوکنده پیدا اولان عظیم تهلکه‌لر ایله انلردن قورتلمق چاره‌لرینی ارباب غیرت وحمیته ارائه ایتمك غیرتندن بشقه هیچ بر فکره مغلوب وهیچ برشخصه ویا جمعیته منسوب ومجلوب اولمیه‌رق اوروپایه عزیمت ایتدیکمز صره‌ده تعقیبلرینه لزوم کوردیکمز درت مقصد اصلیمزدن بری‌ده خارجاً وداخلاً صدای حمیتی رفع ایدن زمرهٔ وطن پرورانك معتدل ومطرد بر مسلك دائره‌سنده کمال وفاق واتحاد ایله اجرای نشریات واختیار حرکات ایتمه‌لرینی تأمین ایتمکه موفق اولمق مقصدی ایدی .

اشبو مقصدی پك مهم صایمه‌مزه سببلر چوقدی . ایچلرنده اهمی‌ده شو ایدی :

شیوهٔ قدر برای تحصیل عاجزلرینی روسیه مکاتبنه قدر سوق ایتمش ایدی . زمان ایسه روسیه‌ده تنور ایدن افکارك عصردیده بر استبداد شدید آثاریله اك زیاده مجروح اولدیغی بر زمان ایدی . یالکز سوق امل وتوجیه غیرت جهتنده رفقای تحصیلدن آیرلمق شرطیله جریان افکاره اشتراك ایتمش ایدك .

هدف غیرتلری اصل وطن عزیزمزك دشمن جانی اولدیغی حالده اطرافمزی احاطه ایدن غیرت پرورانه قارشو برحس اخوت ومحبت بسله‌مکدن کندیمزی محافظه ایده‌مدك . حتی کندولرندن قطع علاقه ایله اصلمزه رجعت ایتمش ایکن حرکات وسکناتنی اوزاقدن اولسون تعقیب ایتمکدن خالی قالمامش ایدك .

ایشته شومناسبات مدیده ایله فعلاً تحکیم اولنان نظریات تاریخیه کندیمزه کوره بعض حکملر استخراجنه بزی سوق ایتدی .

سعادت وسلامتی مطلوب اولان برهیئت اجتماعیه‌یی افراطدن تفریطه آتلامقدن وقایه ایتمك لزومی دخی حکملرمزك برینی تشکیل ایدیور ایدی .

* * *

أوت اوروپایه نسبتله روسیه ممالکی برعصرقدر کریده قالمش ایدی . اکا سبب اولان استبدادی رفع ایتمك غیرتنه مغلوب اولان روسیه کنجلری ایسه اکمال تحصیل ایچون المانیه ، اسویچره ، یاخود انکلتره‌یه هجوم ایدییورلردی . بولندقلری مملکتك دارالفنون مداوملری انجمنلرینه انتساب ایدن کنج روسلر آنلرله هم افکار اولمقدن خالی قالمدیلر . اسویچره ایله انکلتره‌ده اوصره‌لرده موقع اجرایه قونمه‌سی مناسب کوریلان افکار وآمال جدیده‌نك روسیه‌یه کوره مفید اولمقدن زیاده مضر اوله‌جغنی بصیرتلرندن قاچیردیلر . بونك ایچون امل ومقصدلری تقدیر عامه اوکنه وضع اولندیغی وقت حکومتی تلاش وخصومته ، استبدادك رفعنه لزوم حس ایدن فکر صاحبلری اعتراض ومخالفته قویولدیلر . اصل مقصود اولان خلق ایسه دائرهٔ فکر وامللرندن پك بعید اولان مذکور مقاصددن هیچ برشی اکلایه‌مدی ، اوزرنده هیچ برتأثیر حاصل اولمدی .

شوغریب حالك ثمره‌سی تاریخ عالمه « نیهیلیزم » دور مدهشنك علاوه‌سندن عبارت قالدی .

نیهیلیزم دورینی عزیز وطنمز ایچون پك مهلك کوردك والآن کوریورز . بونك ایچون ارباب غیرتك ایلك فریاد حمیتلری استانبول جاده‌لرندن قولاغمزه واوروپا ایله مصردن نظربصیرتمزه واصل اولور اولمز بر عنصر اعتدالك باشلرنده بولنمه‌سنه لزوم عاجل کوردك . داخلده حال وموقعمزده بولنان برآدم ایچون اجراسی ممکن اولان حرکتك صوك درجه‌سنه قدر وارلدقدن وباقی قالان اوچ مقصدك استحصالنه‌ده حرکت متصوره‌نك یاردمی اوله‌جغنه حکم ایتدکدن صوکره ترك وطن وعائله ایله یالکز کندی ضرر وحسابمزه اوله‌رق اوروپایه عزیمت ایتمش ایدك .

* * *

اك ممتازلری بیله دها دون تبصبص ومحویت دریاسنده نابدید اولان نوظهور غیرت کشلر شو عزیمتمزی ایسته‌دکلری قدر مسکینانه امللره عطف ایتسونلر ، یاخود میزان حقیقت وحمیت ایله وزن ایدیله‌رك قیمتجه «عزیمت»مز فائق وراجح اولدیغنك اثباتی یالکز لزوم وتنسیب شخصیمزه محول اولان «عودت»مزده دخی اهانت وجنایت کورمکله برقاچ کون دها متلذذ اولسونلر . بونك پك اهمیتی یوقدر .

فقط جاهلانه اولان حمله‌لری وطنك سلامتنه متعلق اوله‌رق درلودرلو مهالك تولید ایتمکده‌در . کرچه کندی حقوق شخصیه‌مزی موقتاً خارج حساب طوتمقده حتی برنوع شرف بیله کوره‌بیلورز . لکن سلامت دولت وخلافتی اخلاله مستعد برطاقم یولسزلقلره قارشوسکوت ایده‌جك اولورسه‌ق اشبو امساکمزی حسن تأویله چاره‌بوله‌میز . بونك ایچون مجبوری وپك خالص اولان افاده‌مزك ایجاب ایدنلرجه حقیله تقدیر اولنه‌جغنی امید ایتمك ایسترز .

* * *

اتحاد وترقی جمعیتمزك قاچ مرکزی وارسه هربرینه مخصوصاً ویکدیکرینه مخالفةً صدالر ایشیدلمکده‌در . بوندن طولایی اولاد وطنك قلوبنی استیلا ایدن اندیشه‌لر اوروپا محافل ومراکزینه قدر سرایت ایتمکده‌در .

شوحالك نتایج مهلکه‌سی ایضاحه محتاج دکلدر . برآن اول اطرادك اعاده‌سیله اندیشه‌لره نهایت ویرلمسی الزمدر . بتون رجا وامللرمزی سلانیکه عطف ایله ایفای وظیفه ایچون وقت غائب ایتمه‌مه‌لرینه انتظار ایدییورز .

خلافت وسلطنت کسوهٔ جلیله‌سی ایله مزین اولان بر استبدادی چکه‌میان ملت معظمهٔ عثمانیه یکیچری زوربالقلرینی کندوسنه درخاطر ایتدیران

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 28 193

خفی ، باشسز ، انتظامسز ، شکلی مجهول براستبداد اوکنه باش اکمه‌مز . بونی خیال‌خانه‌لرینه صیغدیران سرسملر جمعیت جلیله‌یه اعضا اولهمز . سلانیك ومناستر قهرمانلرینك بوبابده بزم ایله هم افکار بولندقلرینه کمال امنیت واعتماد ایله برتدبیر قطعی اتخاذینه مسارعت ایتمه‌لرینه کمال تهالکله منتظرز .

پارسده بولنان ارباب غیرتدن دردی سلانیکه واصل اولمشدر . احمد رضا بك برادرمز دخی یارین استانبوله کله‌جکدر . استانبول شعبه‌سی ارکانی ، روم ایلی مرکزی مرخصلری ، پارسدن ، مصردن ، وسائره‌دن عودت ایدن معلوم الخصال ذوات ایله بالاجتماع حال حاضری تأمل ومذاکره‌یه مسارعت ایتسونلر ، عموم منسوبین جمعیته دستور العمل اولهجق اوامر وتعلیماتی نشر ایتسونلر ، مرجع مراجعت و مقام ایضاح و استیضاح اولهرق برهیئت معتبره ارائه ایله‌سونلر .

مدار قرار اولمق اوزره بوبابده‌کی کندی فکر مخصوصمزی ده سویله‌یورز :

جمعیتك رئیس فخریسی ذات حضرت پادشاهی اولملیدر . فقط اجراآت ومعاملات جمعیت نفوذ ومداخله‌سندن قطعی صورتده متأثر اولمامليدر .

بری سیفی ، بری علمی ، بری‌ملکی ، بری‌ده غیر مسلم اخوان ممتازدن اولمق اوزره درت اعضادن مرکب بر هیئت مرکزیه تشکیل اولنه‌رق ریاستنه مثلا بوکون درسعادتده واصل اولهجق اولان احمد مختار پاشا تعیین اولنملیدر .

بویله برهیئت تشکل ایدرسه باجمله قرارلرینه حرفیاً تطبیق معامله ایتمکدن کیمسه چکنمز وخارجی وداخلی باجمله اندیشه‌لردن اثر قالمز .

یوقسه شمدیکی کبی خفی وباشسز ووجودسز براز در اذهان امنی تخدیشه بر مدت دها دوام ایده‌جك اولورسه خلقی « کیدنه رحمت » اوقومقدن منع ایده‌مه‌مك مسئولیتی اوکنده قالیرز .

جناب حق مرشد ومعینمز اولسون !

ترضیه !

اساس مقصدمزی افاده ایتمك ایچون ترضیه تعبیرندن مناسب‌عنوان بوله‌مدق .

برقاچ کون اول قارشو یقه‌لی رفقامزدن بری طرفندن شبهه‌سز بر « حساب » اوزرینه یازیلان برفقره‌یی استانبوللی رفقامزك همان جمله‌سی نقل ایتمشیدی .

ارقداشلرمزله برابر غزته اوقویانلرده دقت ایتمشلردرکه بوکبی هیجان آمیز ، ولوله انگیز حوادث کوپرینك اوته طرفنده نشر اولنان اوراق مطبوعه کوریلیور .

برکون : ذات شاهانه افندمز جمعه سلاملق رسم عالیسنی استانبول جهتنده فلان جامعده اجرا بیوره‌جقلردر دیو یازیورلر . بز غزته‌جیلر بونی مال بولمش مغربی کبی همان ستونلریمزه کچیریورز . احتیاط وتأنی ایتمیورز . دیمیورز که ذات شاهانه افندمز جمعه نمازینی هانکی‌جامعده ادا ایده‌جکلرینی لوانت هرالد ویا استانبول ویا لاتورکی ویا تاخیدیر-موس ویادها بیلمم هانکی غزته‌جی‌به سویله‌مزلر آ ؟ بونی نقل ایتمکسزین مرجعندن صورمغی عقل ایده‌میورز .

نیچون ؟ ....

بشقه برکون ینه غلطه وبك‌اوغلی‌لی رفیقلرمزده درسعادتده‌کی اوتوز بیك عسکر یرینه دیکر اردولردن اونوز بیك عسکر اقامه ایدیله‌جکدر یولنده کوریلان فقره‌نك کولنیج وهذیان اولدیغنی عقل ایده‌میه‌رك برده دور سابقده اوغزته‌لرك کیمك یازدیغنی اونوته‌رق همان یازیورز . برکره درسعادتده اوتوز بیك عسکر وارمیدر ؟ اوتوز بیك عسکر ایکنجی اردودون نصل بورایه کوتوریلور ؟ حدود نه اولور ، بورادن نصل کتوریلور ؟ شو ایکی قاتلی سوقیات‌که آلتمش بیك نفرك سوقی اولهجق نه کبی مصارفه محتاجدر ؟ دوشونمیه‌رك امر واقع کبی ستونلرمزه کچیریورز بوندن نه کبی مقصد آسایش شکنانه اولهجغنی تأمل ایتمکه بیله وقتمز یوقدر .

نیچون ؟....

دها اوبرکون ینه اویقه‌لی رفیقلرمز « درسعادتده‌کی ضابطانك ایکنجی واوچنجی اردو ضابطانیله بحایش ایدیله‌جکمش » یازیورلر . بویله بر شیئك نفس‌الامره مطابقتی حالنده بیله یازلمسی زمان ومکان اعتباریله حکمت اداریه ، احتیاط حکومته ، اقتضای سیاسته توافق ایده‌میه‌جکنی ملاحظه ایتمه‌رك همان آنیده یازیورز .... یازیورز ، همان یازیورز اما اوقویانلرك زدنده نه تأثیر حاصل ایلدیکنی ، برکون صکره یا کندی تکذیبمزله ویا وقوعاتله دونکی یازدیغمزك اصلی آستاری اولدیغنی تحقق ایدنجه قارئلرمزك بزه نه دیدکلرینی ویا نه‌دیه‌جکلرینی هیچ « حساب عاره » داخل ایتمیورز .

نیچون ؟.....

بو نیچونلرك جوابی چوق و اوزوندر . بز اك کسدیرمه‌سنی سویلیه‌جکز : « غزته‌جیلکی بیلمیورز » ده انك ایچون .

بوبابده یدمزده موجود بر چوق ورقه‌ده (هیچان اهالیدن بالاستفاده فضله غزته سورمك ایچون ، یعنی صرف منفعت ایچوندر) حکمی ویرلمشدر . بز بو فکره تأدباً اشتراك ایده‌مه‌یز . شوقدرکه قارئلرمزك بوحکمده مضطر اولدیغنی ده اعتراف ایتمك حقمزلقدر .

برقاچ کوندرده مطبوعات یکی بر « شکرله » چکنیوردی ! کویا ذات شاهانه افندمز درت ملیون لیرا اهدا ایدیورلر ایمش ؛ بونی صدر اعظم پاشایه سویلمشلر . هم نه وقت ؟ سلاملق رسم عالیسندن صوکره...! انصاف ایدهلم! بویله برفقره‌صیقلمقسزین نصل درج ستون مباهات ایدیلور . ذات شاهانه ویره‌جکی پاره‌یی برهفته اولمی سویلرلر؟ سویلندیکی زمانده ویرلمزمی ؟

دها برقاچ کون اول مجلس مبعوثان بناسنك حصوله کتورلمسی ایچون اجراسی موعود اعانهٔ هایون مناسبتیله تبلیغات رسمیه‌ده نه‌دنیوردی ؟ بونك اوزرینه درت ملیون لیرادن بحث ایتمك نه بیوك « اثرغفلت » در .

قانون اساسی موجبنجه [مقدس] اولان ذات شاهانه‌نك ملتله اولان مناسبات رسمیه‌سنده بیله مطبوعاتك ینه اوقانون موجبنجه [غیر مسئول] اولان شخص‌هایونه قارشو دیللری قیصه‌در . وکلاسنه قارشو ایسه اوزون ، نامتناهی صورتده اوزوندر . برمحکمهٔ مستقله حضورنده برمحاکمهٔ علنیه‌یه دایانجه‌یه قدر اوزوندر . مشروطیتی اهالیه ، حکومته اوکرتمزدن اول کندومز اوکرنهلم .

* *

(غزته) رفیقمز مابینه مراجعتله بودرت ملیون لیرالق معاملهٔ مالیه‌ایله اقامتکاه شاهانه ایچون کوستریلان سرای هایوندن هانکیسی منتخب اولدیغنی صورمق بصیرتنده بولنمشدر . والدینی جوابده بوایمش . دقتلی اوقویهلم :

اولا بکار بکی وطوله باغجه سرایلرندن برینه نقل حوادثنك قطعیاً بی اصل واساس اولدینی ، ثانیاً خزینهٔ خاصه‌نك وارداتی ، تخصیصات معلومهٔ شاهانه ایله مصارف ذاتیهٔ هایون تمامیله معلوم اولدیغنه نظراً درت‌ملیون لیرا قدر جسیم بر مبلغك اعطاسی امکان داخلنده اولمادینی بیان ایدلمشدر . حتی ذات حضرت پادشاهینك نقد هایونلری بر ملیون لیرایه بیله بالغ اولدینی تأمین وغزته‌لرك بوکبی مسائلی تحقیق ایتمدن یازمسی تربیهٔ عثمانیه یه مخالف اولدینی اخطار بیورلمشدر .

ذات حضرت پادشاهی بالواسطه « قانون اساسینك اك بیوك مدافع و محافظی بالذات بنم ، ملت عثمانیه نك تربیه ونجابتدن امینم . احوال ذاتیه‌مه مداخله ایتمکی موجب تأسفدر . وبتون افراد ملتك ترقی واتحاد جمعیتی اعضاسی طرفندن حق شاهانه‌مده ابراز ایدیلن اثر تزاکته اشتراك ایلیه‌جکلرینی امید ایدرم . » بیورمشلردر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1155

مطبوعات عثمانیه ایچون نه‌بیوك اخطار ! تاریخه دور حریتی لکه‌دار ایده‌جك بریادکار براقامق ایچون اهالی‌یه ایتدیکمز نصیحتلری کندیمز طوتیه‌رق اولکه‌یی ، اوت قان لکه‌سندن مهم اولان بو [قلم] لکه‌سنی بز ، غزته‌جیلر براقدق . عجبا سانسور کمال بکك برسیف خونریز جهالت واستبداد اولان قرمزی قلمنه مستحق اولمقدن یوقارو برقاش صاحبلری اولدیغمزی نه وقته قدر دهاثبات ایده‌میه‌جکز؟

ایلك نسخه‌مزدن بری ایضاح ایدیورز که سربستیٔ مطبوعات اصولی وطنپرور اولان غزته‌جیلر ایچون سانسور اصولندن زیاده براشکنجه‌در . سانسورلی زمانده اشکنجه یالکز قره جاهل وهردرلو حس خیردن مجرد برسانسور یوزندندر. سربستی دورنده ایسه بو اشکنجه تحصیل وتربیه کورمش بر وجداندن ، آمال متضاده ومتخالفه‌دن مرکب افکار عمومیهٔ ملتدن وحتی افکار عمومیهٔ جهاندن کلیور .

سانسور زمانننده غزته‌جینك قلمی اوجنده یالکز کندی منفعتی بولنیوردی ، شمدی شو دور حریتده محررك قلمی اوجنده‌کی ملت و دولتك حقوق و منافعیدرکه محررك مسئولیت ذاتیه‌سنه بورنمش طوریور . اراده‌کی فرق نه قدر عظیم ، برنجیسنه نسبةً ایکنجیسی نه‌قدر عالی ومقدسدر . بونك ایچون دیورزکه سربستیٔ مطبوعات قیلدن ایجه قلیجدن کسکین بر کچیددر .

* * *

مثلا صوك ایکی کونلك غزته‌لرمزك مندرجاتی یان یانه کتورلسه نه‌قدر کولنج اولیور بیلورمیسکز ؟ نه‌یوش یوغازه ، نه‌حقه بازه ، نه‌قره کوزه ، نه‌کوه‌زه‌یه بکزر ؟ بزمکلرك یاننده بونلر بر پاره ایتمز . زیرا انلرلکی جبرنفس ایله صنعی اوله‌رق ، یاپیلور» بزمکلر یاجهل و یاغفلت اثری اوله‌رق پك طبیعی بر صورتده حاصل اولور .

برمأمور حقنده درت درلو مأموریت یازیورز . بونی‌ده مرجعنی یوقلمدن یازیورز .

بر آدمی برکون اول اولانجه قوت قلمیه‌مزله ذم وقدح ایدیورز. ایرتسی کونی اوقلم کندوسنی تکذیب ایدیور. فنالی‌ده تکذیبك سببی ترضیه اولیور ده برطاقم خاطر وکوکل حسابانی اولیور .

بر مأموریته بری تعیین اولندیغی توجیهات ستوننده یازان عینی جریده دیکر صحیفه‌سنده او مأموره دائر بشقه برصورتده فقره یازیور!

درت ملیون لیرا حوادثنك اصلی اولدیغی تحقق ایدیور . ایرتسی کونی برمیز ستونلرمزده بودرت ملیون لیرانك معاملهٔ تبرعیه‌سی دردست اجرادر دیو تکرار یازیورز . بونك التنده ده خزینهٔ جلیله‌نك احتیاجاتی دفع ضمننده بانقه‌دن مهمجه بر استقراض ایچون مذاکره جریان ایتدیکنی یازمقدن ده کندومزی آله‌میورز . بواطراد سزلغك نه دیمك اولدیغنی اون پاره ویروب بزی اوقویانلرك نه دیه‌جکلرینی دوشونمیورز .

عجبا بزجریده‌لر اهالیی قوهٔ تمییزیه‌دن محروم می عد ایدیورز ، یوقسه (اوتر پاره) شکلنده بزه بر ویرکو ویرمکه محکوم اسرای حوادث صانیورز .

اه رضاسی ایچون اولسون سوزمزی صحبتمزی بیلهلم ، هربریمز مسلك وتربیه‌مز ، وقوف ومعلوماتمز دائره‌سنده خلقی ارشاد ایدهلم ، خلقك محتاج اولدیغی حوادثی نه آنلری الداتهرق ویرملم ، نه‌ده کندیمزی تکذیب خنده‌سی آلتنده بولندیره‌رق یازملم .

* * *

بز بوحسبحاله « ترضیه » دیدك . اوت محترم ومعصوم مشترلریمزه قارشوده ترضیه‌در ، اوت بالایه قارشوده ترضیه‌در .

بویولده‌کی حیات مطبوعاتمزده بویله برترضیه ایجاب ایدوب ایتمدیکنی افکار عمومیه‌نك بیان تقدیر ینه براقورز . فضله اوله‌رق تقبیح ایدیله‌جك حوادث فروشلق استعجالندن متولد شو ترضیه‌یی اویولده‌کی استعجالك هیچ براثری کندوسنه نسبت ایدیله‌میه‌جك اولان (میزان) ویریور ! بوکا حیات مطبوعات نامنه کندوسی بورجلی طوتیور جناب حق اصل بورجلیلره قولایلق ویرسون .

۷۵۰۰۰۰ عثمانلی آلتونی ، پروغرام «ده‌کی استقراضات جزئیه تعبیرینك نره‌سنه صیقشدیره‌جنز ؟

اوچیوز التی سنه‌سی نیسانده عقد ایدیلان و « تحویلات عثمانیه » نامی ویریلان استقراض ایله اوچیوز اون برسنه‌سی شباطنده یاپیلان «واستقراض جدید » یاد ایدیلان (ایکی) بورجك تسویه‌سنه قارشولق کوستریلان درتیوزاوتوز بیك لیرا قارشولق طوتیله‌رق یکیدن (بر) استقراض عقد ایدیله‌جکدر. بوقارشولق ایله پیاسه‌نك حالنه وحکومتك اعتبارینه کوره سکز میلیون کسور بیك لیرالق استقراض عقدی ممکندر .

بوسکز میلیون کسور بیك لیرالق استقراض ایچون یکیدن تحویلات اخراج اولنه‌جقدر . بوتحویلاتی عثمانلی بانقه‌سی (یعنی دولت بانقه‌سی) حکومتدن صاتون آله‌جقدر شوقدرکه مثلا یوز لیرالق برتحویله قارشو مذکور بانقه نقداً یوزلیرا ویرمیه‌جکدر . بقالم نه‌ویره‌جکدر ؟ تخمیناً یاسکسان ایکی ویا سکسان بش لیرا ویره‌جکدر .

استقراضلرده « نازك » و « معرفتلی » اولان شی ایشته شوفرقی قرارلشدیرمقدر .

بوحسابجه حکومت مثلا سکز میلیون لیرالق سند ویررسه نقداً سکز میلیون لیرا آلماز. یوزده سکسان اعتباریله التی میلیون ویا سکسان بش اعتباریله التی بچق میلیون آلیر . بوفرقدن بشقه برده یوزده بردن ایکی‌یه قدر بانقه طرفندن « قومیسیون » نامیله آیروجه برشی دها توقیف ایدیلیر. یوزده بر اولسه سکز ملیونده درتیوز بیك لیرا ایدر !

ایشته بوقومیسیون استقراضلرك « طاتلی » کچیددر .

خلاصه‌سی بو سکز میلیون کسور بیك لیرالق استقراضدن حکومتك النه کچه‌جك (اکر یوزی سکسان بشه آلنسه وقومیسیونی‌ده یوزده بر اولسه) همان آلتی میلیون کسور بیك لیرادر . بو آلتی میلیون لیرادن دولت اولا بالاده بیان اولنان « تحویلات عثمانیه » ایله « استقراض جدید » نامنده‌کی بورجلرندن شمدی‌یه قدر تسویه ایدیلان مقدارندن ماعداسی اولوب پیاسه‌ده‌ده بولنان تحویلاتی باشه باش یعنی یوز لیرالغنه یوز لیرا ویره‌رك صاتون آله‌جقدر . بونك ایچون بش میلیون لیرامی کیده‌جکدر . متباقی برمیلیون سکز یوز بیك لیرا قدر بر پاره‌دنده خزینه‌نك صیقیلوبده اولجه آلدیغی قیصه وعده‌لی بورجلری واردرکه بونلرك بویله بر استقراضدن تسویه‌سی مشروطدر . ایشته بونلر اوده‌نه‌جکدر. بو بورجلرده عثمانلی بانقه‌سیله اناطولی شمندوفر قومپانیه‌سنه قارشودر . برده ارکلی کمور مسئله‌سندن ناشی فرانسز قومپانیه‌سنك تسویه‌سی تقرر ایدن تضمیناتی واردر .

ایشته بویله سوء اداره‌نتیجه‌سی اولان اوانسلرده تنزیل اولندقدن صوکره مالیه‌یه قاله‌جق طقوز یوز بیك لیرانك (۷۵۰،۰۰۰) لیراسنی بانقه محسوباً شمدیدن ویره‌جکدر . یوز اللی بیك لیراسنی‌ده کچلرده ذاتاً ویرمش ایدی . ملت مجلسمز تصدیق ایتمدکجه استقراض عقدی ممکن دکلدر . ملت مجلسنك‌ده تصدیق ایچون احوال مالیه‌مزی مصور ایضاحات وتفصیلاتی حاوی بر لایحه یاپلمق کرکدر . تاکه ملت « حقیقت مالیه » مزه قناعت کتورسونده استقراضك عقدی لزومنه موافقت ایتسون .

عجبا بولزوم بوکون نظر دقته آلنمیه‌جقمی ، هیئت وکلا او وقت ملت مجلسنه ویره‌جکی جوابی حاضرلدی می ؟

بوکونلرده حقیقت مالیه‌مزه دائر خزینه مطبوعاته نه تبلیغاتده بولندی ؟ حالا « صندالیه غوغاسی » ایله اشتغال اولنیور !

شمدی اصل اهمیت مسئله بواستقراضك فائضی مقدارنده در !

بالاده‌کی استقراضلردن تحویلات عثمانیه‌نك فائضی یوزده درت ، استقراض جدیدك فائضی یوزده بشدر.

هرایکیسی‌ده عثمانلی بانقه‌سنه عائد در . طبیعی تحویلاً شمدی یاپیله‌جق یکی استقراضده عثمانلی بانقه‌سنك اوله‌جقدر. بویکی استقراضك فائضی یوزده درت اوله‌جقدر .

بوکا محسوباً شمدیدن آله‌جغمز . پاره‌نك فائضی یوزده یدی ایمش. بو بویله‌ایسه وکلامزك «سماحتدن» صرف نظرله دولتمزك رسماً خزینه داری اولان بانقه‌نك انصافنه ردیه‌جك قالمز.

اومارزکه بانقه دور سابقده قوللاندیغی یادکارلری

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.053

بعدما بوکی ناموس ملته عائد خصوصاتده قوللانمز . مظهر بروجه حکومته کندوسی‌ده الفی یوزنی تمیزلیه‌رك باقار .

بوامیدی بسلیه طورمله . بویوزده یدی ایله یوزده درتك اراسنده‌کی یوزده اوچ فرقه نه دیه جکز ؟ الجواب — حکمت حکومت !

تأسف عظیم

الك بیوك آمال ملتك مدار حصولی عد اولنان حربیه ناظری رجب پاشا دون ساعت آلتی رادەلرنده وظیفه‌سی باشنده فجأةً وفات ایتمشدر . بتون عثمانلیلر ایچون برماتم مشترکدر . کندوسنی رحمت سبحانیه‌سنه غرق ایده‌جك جناب واجب الوجود حضرتلری خلفلرینده مرحومك شان وشرفندن محروم ایتمه‌سون . اصابت عینه اهمیت ویرمیانلره جای تأمل بروقعهٔ فجیعه‌در .

مرحومك جنازه آلایی حقنده‌کی مفصل پروغرامك خلاصه‌سی :

جنازه بولندیغی حربیه‌نظارتی دائره‌سندن بوکون یدی بچقده‌قالدیریله‌جقدر . حاضر بولنه‌جق ارکان وامرای عسکریه ایله ضابطان جمعه سلاملق رسم عالیسنه مخصوص اونیفورمه‌لرینی لابس ونشانلرینی حامل اوله‌جقدر .

دائره‌دن مکمل برآلای ایله چیقاریله‌جقدر . وقبرستانه قدر صفبسته اولان عساکر طرفندن مراسم احترامیه ایفا ایدیله‌جکدر .

کیدش ترتیبی : اولا — سواری بلوکلری وانلری متعاقب مشایخ ، ثانیاً — برنجی پیاده آلایینك موزیقه‌سی ، ثالثاً — اون ایکی کیشیدن مرکب قول نظامنده برطاقم ، رابعاً — طوب عربه‌سنه رکاباً نقل ایدیله‌جك اولان جنازه‌نك اطرافنده وکیروسنده مشیران وفریقان و وکلای دولت بولنه‌جقدر . جنازه‌نك ایلروکیروسنده بولنه‌جق ایکی طاقم عسکر دفنی متعاقب اوچ کره نوبت آتشی اجرا ایده‌جکدر . دیکر بلوك وطابور بوصره‌ده سلام طوره‌جقدر . مذکور طوب عربه‌سی قرمزی بایراقلرله صاریله‌جق وتابوت ایکی آلای سنجاغی ایله ستر اولنه‌جقدر .

— میزان —

معدن حمیت وشجاعت اولان برعثمانلی قهرمانلرینك اعلان شان عسکریسی ایچون یاپیلان شو ترتیبی حصوله کتیرن هیئته بالخاصه منتدارانه تشکر ایلرز .

— عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتك درسعادت مرکزندن :

حربیه ناظری رجب پاشانك جنازه مراسمنده جمعیتك عموم اعضاسنك حاضر بولنماسی توصیه ایدیلور .

اصلاحات علمیه حقنده مطالعه

اصلاحات علمیه‌ده دوشونیله‌جك برشی وارسه اوده رتب ومناصبك وتوزیع معینات وتخصیصاتك بعدالمشاوره توجیه وصرفی وظائفیله مکلف دوائر سائره‌ده بولندیغی کبی تأثیر نفوذدن عاری افکار منوره اصحابندن برهیئت مشاوره‌نك تنسیبیله مقامدن تصدیقه تعلیق واو هیئتك تشکلات علمیه‌یه وقوفی اولانلرله برابر لیاقتلری مصدق رجال علمیه‌دن انتخابی مسئله‌سیدر .

یوقسه اوتهکینك بریکینك تبدیلیله یرلرینه دیکرلرینك تعیینته اصلاح سوسی ویرمك تشبثات جدیه‌دن اولدیغنی و بلکه‌ده اسکیسندن دها معترض برحاله کلمسنی انتاج ایدر . او هیئت البته تحصیل زمانینك تقصیریله الجا آت عصره کوره علومك ومدا رسده تعلیمی لزومنی وقضانه لازم اولان اوصافی بالتعیین اکا کوره عالم وحاکم یتشدیرمك اسبابنی آرار و بولور .

خیری فتحی امضاسیله الدیغمز مکتوبدن :

سایهٔ حریتده سوکیلی میزانه قاوشدیغمزدن ناشی مسروزز . بروقتلر اینجه اینجه کاغدلرینی نسخه کی بوکدرك وجودمزه پاپشدیره‌رق مهندسخانه مکتبنده کیزلی یرلرده ساعتلرجه صاقلانه‌رق اوقودیغمز کونلر کچدی . سایهٔ فیض حمیتده اعلان اولنان (قانون اساسی) عثمانلیلره تازه حیات ویردی . هرجمله‌سی هرکلمه‌سی برحقیقت اعلان ایدن میزانك اوان صباوتنده بولنان عثمانلیلره کوزل کوزل درسلر نصیحتلر تقریر ایتمکده‌کی همت وخدمتی انکار ایدیله‌مز . کچن کونکی (اجراآت حکومت حقنده‌کی مطالعه‌یی) ارقداشلرمه ، معتبر افرادینه بلکه اون دفعه اوقودم اوت اوت ! ایشته بو بویله اولور دیو باغرشدیلر . مرأت حقیقت اولان میزاندن ناشی تبریك ایلرز .

داخلیه

مجلس وکلا شورای دولتك بش دائره‌یه تقسیمی ایله بونلره تعیین ایدیله‌جك اعضانك انتخابی امرینی اکمال ایده‌مامش . بویابده براز زحمته دوچار اوله‌جقلردر . کچن کون بردائره‌ده نمونه‌سی کورلدیکی کبی هرکس اقرباسنی ایلرو سوررسه وحالا مصلحت حسابات خصوصیه‌یه فدا ایدیلورسه بونك ایچندن کیم چیقابیلور ؟

— ینه مجلس وکلا اکمك ترخی مسئله‌سنی حل ایده‌میوب بر قومیسیونه حواله ایتمش . بونا بارط نابولیونك دیدیکی کبی تسویه‌سی مطلوب اولمیان ایشلرك قومیسیونلره حواله‌سی اك ایو تدبیردر .

— عالم مطبوعاتی تزیین وتنویر ایدن (حریت) ایله (مشکات) رفیقلرمزی تبریك ایلر ملتی افاضه‌ده دواملرینی تمنی ایلرز .

— بوش بوغازی تعقیب ایدن کوچوجك کوه‌زه رفیقمزی‌ده تبریك ایلرز . رفیقمزك اوتوز سنه‌لك سکوت ایله متناسباً کوه‌زلك ایده‌جکنده شبهه ایدیله‌مز .

— قیصری متصرفی احمد عارفی بکك وفات ایتدیکنی بعض آرقداشلرمز یازیور . اسکی سانسورلر مزدن اولان میر متوفایه حق رحمت ایده .

— دائرهٔ عسکریه‌جه سابقاً یاپلمش قونطورا - تورلرك فسخی ایله یکیدن تنظیم عقود ایدلدیکنی بعض رفقامز یازیورسه‌ده اصولنده یاپلمش عقودك فسخی کبی ادارهٔ کیفیه جانطه‌سنه عائد معاملاتك - برلازمهٔ قانونیه‌نك رسماً تحققی خلافنده - شودور حریتده برموقع اعتبار بولمسنه اینانمق قابل دکلدر .

— شورای دولت رئیسی مرحوم سعید پاشانك مخدومی فریق فوآد پاشا حربیه نظارتنه مراجعت ایله حربیه تنسیقات متصوره سنه زمین تشکیل ایتمه‌سی مناسب اولان شو استدعاده بولنمشدر :

رتبهم فریق ، نشانلرم ایکیسی‌ده برنجی‌در . قسم اعظمی پاشا پدرم مرحومه التفات مقامنده بکا احسان اولنمشدر . مکتبده‌کی تحصیلی المانیه‌ده اکمال ایتمش برعسکرم . صنف ارقداشلرمك - وسط اعتباریله - نائل اولمش بولندقلری رتبه‌یه ونشانلره رتبه ونشانلرمی تنزیل ایدیکز . فلان سواری فرقه‌سنه نقل مأموریت ایله یکز .

(طنین) رفیقمزدن مألی اختصار اولنان شو استدعامی میدان حربده قازانیلان برمظفریت قدر شایان تقدیر اولسه کرکدر .

دور حریت ثمراتندن

(مذاکرهٔ فنون مالیه جمعیتی) عنوانی تحتنده بعض ارباب وقوفدن متشکل برجمعیت علمیه تأسیس ایدیلوب ایفای وظیفه‌یه‌ده ابتدار ایلمشدر . ارسال قلنان خارجی وداخلی نظامنامه‌سنی اوقودق . یرمز اولسه عیناً درج ایلردك . انتظام افکاره دال اولان اطراد موادی هیئت عمومیه‌سیله شایان تبریکدر . رئیسلری ایله هیئت سائره‌سنك مکتب ملکیه مأذونلرندن بولنمسی بزجه آبروجه باعث افتخار اولدی . فنون مالیه محتاج اولدیغمز اك مهم شعبهٔ معارفدر . وطن عزیزمزه بویولده‌ده حسن خدمت ایدن ارباب همت وار اولسون .

ولایات

— ادرنه رفیقمزك اون درت نومرولی نسخه - سندهکی (پاشا الدانیور ، اردو محاسبه‌جیسی یاکلیور ، دفتردار یاکلش دوشنیور) بندینی البته حربیه نظارتنك لوازم دائره‌سی اوقور .

— (آهنك) رفیقمزك وظیفه‌لریمز بندینی اوقودق . سائر ولایت رفقامزك ده بویله فائده‌لی بندلر نشریله اهالیٔ ولایتی ارشاد وایقاظ ایتملرینه انتظار ایلرز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22453

برنجی سنه — نومرو ۲۴ | جمعه ایرتسی | ۲۵ رجب ۱۳۲۶ (۹ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون عجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر اغستوسدن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

دونکی جمعه کونی سلاملق رسم عالیسی مراسم معتاده ایله حمیدیه جامع شریفنده اجرا بیورلمشدر عودت وعزیمت همایونده حاضر بولنان بیکلرجه اهالی ایله عسکرلر پادشاه حریتپرور افندمز حضرتلرینه دعاخوان اولدقلری کبی ذات عالیٔ همایون دخی جمله‌سنی التفات شاهانه‌لری ایله تلطیف ایلمشلردر .

قابینه وانتخاب مبعوثان نظامنامه‌سی

ممالك مشروطه‌ده آزاق برتعامل سیاسی حکمنه کیرمش اولدیغی وجهله چوقدنبری کامل پاشا قابینه‌سندن منتظر اولان پروغرام نهایت ساحهٔ مطبوعاته عکس وانتشار ایتمشدر .

بو مناسبتله مختلف نقاط نظردن بر چوق محاکمات وتنقیدات یورولمش ، اصلاحات متصوره‌یه نردن باشلانلمق لازم کله‌جکنه دائر بر خیلی افکار ومطالعات بیان ایدلمشدر .

فی‌الحقیقه هرهانکی برایشه شروع اولنه‌جغی زمان او ایشه اول امرده نره‌دن باشلانیله‌جغنك تدقیق وتأملی جداً شایان اهمیت برمسئله‌در. چونکه بونقطه‌نك لایق ایله تعیینی حصول موفقیتی تأمین ایدن اساسلردندر. تعیین مبدأ فعلیات ایچون مقتضای حال وموقعه کوره قابل تطبیق اوله بیله‌جك بر ویا دیکر جهتدن حائز رجحان بر چوق قواعد وضع ایدلمشدر . قریبدن بعیده ، جزؤدن کله ، بسیطدن مشوشه ، اهمدن مهمه ، معلومدن مجهوله ، مادیدن مجرده انتقال قواعد کلیه‌سی هپ بو مقصدله موضوعدر. بناء علیه لزومنده عموماً متفق بولندیغمز اصلاحاتك تعیین مبدئی ایچون حالی نظر اعتباره آله‌رق قواعد مسروده‌نك احتوا ایلدیکی حقایقه کوره حل مسئله موافق نفس‌الامر اوله‌جقدر ظن ایدرز .

بزم فکرمزجه شو اساسلرك کافه‌سنه توافق ایتمك اوزره الك اول یاپیله‌جق شی سعادت مطلوبه‌یی تأمین ایچون ممکنك احتیاج واستعدادینه نظراً صورت اداره‌سنی تعیین ایده‌جك قوانینك وضع وتدوینده ارزوی ملته ترجمان اوله‌حق اولان مجلس مبعوثانك مطلوبه موافق اوله‌رق تشکیلی قضیه‌سیدر. مجلس مبعوثانك تشکیلی جد ذاتنده برمقصد ، بر غایت اولوب حصولی بر طاقم وسائطه توقف ایلر . حصول مقصده تأمین موفقیت مقصد و وسائط بیننده وجود آهنك ایله قائمدر . بو سبیدندرکه اول امرده انتخاب مبعوثان نظامنامه‌سنك مقصده توافق ایدوب ایتمدیکنك تدقیق لازمدر .

* * *

نظامنامهٔ مذکورك نشریدن اقدم حق انتخاب سرنامه‌سیله یازمش اولدیغمز مقاله‌ده دوائر بلدیه طرفندن ائمه ومخترانه تبلیغ ایدیلمان ، دها طوغریسی اللرینه ویرلمیوب سطحی بر نظرله یالکز اوقویوب کچملرینه مساعده اولنان انتخاب مبعوثان تعلیمنامه‌سنك احکام مندرجه‌سی قانون اساسیٔ عثمانینك متن وروحنه مغایر اولدیغنی تعیین وتوضیحه چالیشمش ایدك . آز چوق حسن ویا سوء نیته مستند اولان عین خطالرك مؤخراً نشر اولنان انتخاب مبعوثان نظامنامه‌سنده دخی موجود اولدیغنی مع‌التأسف کورلمشدر . عجبا « قانون اساسینك متن وروحنه مغایر اوله‌رق شکل قانونیی غیر حائز نه قدر امر وتنبیهات وتعلیمات وارسه جمله‌سی کأن لم یکن عد » ایدیله‌جکنه دائر هیئت وکلا پروغرامنده مندرج فقرهٔ اساسیه‌نك محضا بشقه برنام ایله توسیعی قابل اولدیغی ایچون قانون نامی ویرلمش اولان نظامنامهٔ مذکوره‌ده حکمی شامل اوله‌جقمی ؟ چونکه معلوم اولدیغی اوزره قانون مذکور قانون اساسینك متن وروحنه مغایرتندن صرف نظر ، قوهٔ قانونیه‌نك درجات مشروطه‌سندن بری اولان مجلس اعیانك اکثریت آراسنه اقتران ایتمدیکندن قانون شکل وماهیتی احراز شرائطی تمامیله حائز دکلدر.

هر مملکتده منتخبلك ومبعوثلق حقوقی مقایسه ایدلدکده همان برقاعدهٔ مطرده اوله‌رق هرمبعوثك عین زمانده منتخب اولمق صلاحیتی حائز اولدیغی حالده هرمنتخبك مبعوث اولمق حقنه مالك اوله‌مدیغی کوریلور. بوده یك طبیعیدر. زیرا برمنتخب اظهار ارزوی ملی امر اهمنه بالواسطه وکندی برأی ایله اشتراك ایتدیکی حالده مبعوثان بویله اولمیوب هر مبعوث کندی حریت تامهٔ وجدانیه‌سی دائره‌سنده ادارهٔ امور دولته طوغریدن طوغریه واللی بیك رأی ایله اشتراك ایتدیکندن هر حالده برمنتخبدن زیاده اوصاف مطلوبه‌یی حائز اولمسی اقتضا ایدر.

قانون اساسیٔ عثمانینك ۶۸ — نجی ماده‌سی یانکز تابعیت وحمایت اجنبیه آلتنده بولنانلر ایله اجیرخاصلق ، محجوزیت ، حال افلاس ، سؤ اخلاق وحقوق مدنیه‌دن محرومیت ایله متصف اولانلر مثللو سیاسةً ، شرعاً و قانوناً قاصر یندن معدود اولانلری استثنا ایتمکله بالجمله افراد عثمانیه‌یی مبعوثلق حقنه مالکیتده مطلق براقدیغی کورلدیکی کبی درد نجی فقره‌ده بیان ایدلدیکی وجهله مبعوثان ایچون حد اصغریٔ سن اولمق اوزره اوتوز یاشنه اعتبار ایتدیکی حالده انتخاب مبعوثان نظامنامه‌سنك اون برنجی ماده‌سنك برنجی فقره‌سنده منتخبین ایچون یکرمی بش یاشنی اکمال ایله اکتفا اولنمسی وکذلك مبعوثان حقنده ترکیه‌یه واقف اولمش ، کیمسه‌نك خدمتنده بولنمامق ، سؤ اخلاق ایله مشتهر اولمامق قیدلری موضوع بولنمسنه رغماً منتخبین ایچون بوکبی قیوده لزوم کورلمامسی بزده دخی منتخبلك حقنك مبعوثلق حقنه نسبتله دها واسع وقیوددن آزاده براقلمسی حقیقةً بر درجه اتباع کوسترلدیکنی افهام ایتمکده‌در . بتون بو حقایق روح قانون اساسینك رأی عام اصولنی قبول ایلمکده اولدیغنه دلیل عد ایدیلیر .

حال بویله ایکن برده منتخبینه عائد شرائط قانونیه‌یی تعداد وتعیین ایدن مذکور ۱۱ — نجی ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سنه باقیله‌جق اولورسه طوغریدن طوغریه دولته آز چوق ویرکو ویرمیانلرك حق

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

انتخابدن محرومیتلرینی » مستلزم برقید آهنین مصادف نظر حیرتمز اولور . بوراده ازچوق ویرکو تعبیری معاملاتده سنوی اللی غروش ، طوغریدن طوغری یه قیدی دخی املاك ویرکوسی ایله تغیر ایدلدیکندن مثلا ایکی یوز سکسان خانه‌یی متجاوز اولان بر محله‌ده منتخب اولهرق یالکز اوتوز ایکی کشینك قید دفتر اسامی ایدلدیکنی ذکر ایتمك بو قیدك اهمیتزك احوال حاضرهٔ اقتصادیه‌سنه نظراً حق انتخابی نه درجه مخل معدلت بر صورتده تقیید ایله نه قدر مهم بر عنصر متفکری تشکیل ایلین افکار منوره اربابی کنجلری بویله بر حق سیاسیدن اسقاط ایلدیکی حققنده بر فکر اجمالی ویرمکه مع‌زیادة کفایت ایدر .

سنوی اللی غروش ویرکو ویرر املاك صاحبی اولمق !.. بویله بر قیددن مقصد عجبا نه اولهبیلر؟ بو قیددن مقصد منتخبینده مملکت ایله بر علاقهٔ مادیه آرامق ایسه یوقاریده دخی کورلدیکی اوزره رأیلرنده مطلق اولهرق بیکرله نفوس نامنه حرکت ایدن مبعوثانده آرانلمیان بویله بر علاقه‌نك منتخبلرده آرانلمسی اساساً نه‌متن ونه‌ده روح قانون اساسی‌ایله قابل تألیف اولمدقدن ماعدا افرادك ولو منفعت‌ذاتیه اعتباریله مملکته اولان مربوطیتلری تصرف املاکده انحصار ایتمز .

هرکسك موجب انتفاعی اولوب سعادت مملکته قویاً مربوط بولنان عقل وذکا ، هنر ومعرفت ونقود وسائره کبی مرور زمان وتوالی انتفاع ایله فابذیراولمق قیدندن آزاده اولمقله املاکدن زیاده ثابت ونامی اولان برطاقم منافع ثروت‌واردرکه بونلر منافع افرادی منفعت ملك ودولته دها قوی وغیر متزلزل برحبل متین ایله ربط ایدر .

برده بر وطنك اولادندن اولمق حیثیتله الجای حمیت اقتضاسی اولان فضائل اجتماعیه قید منفعت ایله تقیید قبول ایدر شیلردن دکلدر . بوحال هرکسك فطرت و تربیه‌سنه ، عقل و عرفانه کوره تخلف ایلر .

حکومتك افراددن انتفاعی بحثنه کلنجه بوده یالکز طوغریدن طوغری یه ویرملن ویرکولردن عبارت قالمز . هرفرد یدیکی ، ایجدیکی ، کیدیکی ، قوللاندیغی اشیادن هربری واسطه‌سیله یشادیغی مملکته کورونمز برصورتده برویرکو ویرر . هر عائله‌نك نفوس افرادینه ، نوع استهلاکنه ، درجهٔ ثروت ویسارینه کوره تعین ایدن بونوع تکالیف هیچ شبهه یوق که دولت طرفندن طوغریدن طوغری یه اخذ وجبایت اولنان سنوی اللی غروش ویرکودن دهامهم برمنبع واردات تشکیل ایدر . بوسببدندرکه افراد ملتك حقوق سیاسیه‌سندن بولنان حق انتخابك اویله بر قید ایله تقییدی عقل ومنطق نظرنده دخی مجروحدر .

منتخبینك برنجی وایکنجی درجه‌ده منتخبلره تقسیمی کبی تصنیفلر دخی بوکون اوروپانك هیچ بر مملکتنده حتی روس موژیقلری نزدنده بیله کورلمیان غرائب سیاسیه دندر . حق انتخاب افراد ملتك ادارهٔ حکومته ذاتاً بالواسطه اشتراکلرینی تأمین ایلین برحق طبیعی اولمق حسبیله هرکسك کندی قناعت وجدانیه‌سی داخلنده بالذات استعماله صلاحیتدار اولدیغی بر حقدر . رأیلرك استعمالنده درجهٔ وساطت آرتدقجه احتمال اصابت‌ده او نسبتده آزاله‌جق شبهه‌سزدر . سکز اون بیك دماغك تقدیری نتیجه‌سی اولهرق تسلیم اولنان بر اهمیت ایله کلیشی کوزل برصورتده انتخاب اولنان وبعض محلاتده کورلدیکی اوزره شکرجی ، کمرکجی وامثالی بر آوج خلقك وساطتیله تودیع ایدیلن وکالتك صحت اعتباریله مقایسه‌سی قابل دکلدر . بوصورتله تشکل ایده‌جك برمجلس مبعوثاندن اهالینك ، مملکتك هیچ برشی بکلیه‌میه‌جکی امور طبیعیه‌دندر .

بناءً علیه حکومتك اجراآت آتیه‌سنی مبعوثاندن بکلمکده اولان مطبوعات عثمانیه‌مز بوامیدایله متناسب برمجلس مبعوثانی تشکیل وتأمین ایچون اول امرده حال وحقیقته موافق بر انتخاب نظامنامه‌سنك استحصالنه حصر مساعی ایلملیدر. بومهمهٔ سیاسیه‌نك موجود نظامنامهٔ انتخاب موجبنجه وجود بوله‌جق اولان مجلس مبعوثانه تودیعی‌ده اصلا جائز دکلدر . عکس تقدیرده یعنی الیوم حرعی اولان حکم قانونه نظراً اساساً او حققدن محروم ایدیلن اهالی یه آدم کبی مبعوث انتخابنی توصیه ایتمك ، تعبیره اعتراض اولنمزسه ، آیاقلری باغلی برآدمه خندق آتلامنی تعلیم ایلمك قدر عبث اولور .

طرنوه‌لی : عثمان نوری

آچیق مخابره

خالصانه براخطار

« الماضی لایذکر » ه مبنی پرده‌یی قپالی کورمك ایستردك . دون سویلدیکمز کبی بو مستوریتده کندیمزی مستتناطوتمق‌شرط اولهجق‌ایدی . چونکه ماضینك ذکرندن برشی‌غائب ایتمك احتمالی بزم‌ایچون مفقوددر ، دهاطوغریسی پك‌چوق شیلرقزانمقلغمز بی اشتباهدر .

بونکله برابر برده مطلوب خاطری ایچون اسکی فدا کارلقلرمزه بر مثلك دهما ممنوناً علاوه‌سنه راضی ایدك .

نه‌چاره که « پردهٔ قپاندی » دیندیکی حالده بعضاً اوجنی قالدیروب اسکی صورتلرمزی خلقه ارائه ایتمکدن ذوق آلانلر اکسیك اولیور . کندی حسابمز اعتباریله بزبوندن طبیعی ممنونز . لکن ممنون اولیانلرك حالارینه حسب‌الانسانیه آجیورز .

بونك ایچون وطنلرینه « امکان داثره‌سنده » خدمتلری سبقت ایتمش قدمای رفقامزه خدمت وغیرت سلاحلرینه باشقه نام ویره‌رك یینه خدمته جانسپارانه دوام ایتمه‌لرینی خالصانه توصیه ایدیورز .

استخفاف واستهزایه حمل ایتمك خطاسنده‌بولنورلر ایسه نادم اولهجق بزدکلز .

—

طرابلس غربدن‌عودت ایدن اخوانمدن (ب.ت) طرفندن حققمزده اعتماد ومحبتی مبیناً طرابلس اتحاد وترقی جمعیتی شعبه‌سی نامنه اولهرق احسان اولنمش التفات نامه‌یی کمال تشکر ایله اخذ ایتدك . لکن مطلوبلری وجهله تشری جهتنه کیتمه‌یورز . چونکه آرتق اوجهتدن بحث ایتمه‌نك موده‌سی کچمش ظن ایدیورز .

سلانیکده شوقی امضاسی صاحبنه : بحث ایتدیککز تخلیه ماده‌سی کوزل تصویر ایدلمش . لکن مسئله بیات اولدی . ایجاب ایدن سوزلر سویلندی . نشرنده معذورز .

یعقوب حسیب افندی اوغلمزه

حکام شرع شریف ایچون توقیت اصولی حضرت امام اعظم افندمزك جملهٔ وصایاسندن بولندیغی معلومدر . حکمت اساسیه‌سنك دخی مقام امانت وخلافت کبرادن حکامك اوزون مدت تجرید ایدلمه‌سی اولدیغی مسلمدر . التزام بیوریلان توقیت ایکی سنه‌یه منحصر اولمدیغی کبی اصول مدنیهٔ جدیده‌یه نظراً مقام امارت کبرا ایله ملحقاتی آره‌سنده‌کی ارتباط ومناسبت یومی ودائمی بولندیغندن او وقت وارد خاطر عالی اولان محذورلر بوکون همان یوق کبیدر ، مثلا بش سنه حسن خدمت ایتمش برنائب ترقی ایتمکه حق قزانیر . طبیعت مصلحت ایله تبدیل مقام ایدر . حکامك لاینعزل‌کبیله توقیت مطلوب بووجهله تأمین ایدلمش اولور .

مکتوبلرمز

عیناً

اوچ یوز اون طقوز ویکرمی سنه‌لرینی مناستر ولایتی پولیس مدیرلکنده امراردن صکره بالاستعفا درسعادته کلدیکم صیراده دارالشفقه مدیریتنك سوء اخلاقندن باحث بعض اوراقك اوته‌یه بری یه تعلیق ایدلدیکی ضبطیه نظارتجه خبر آلنمش ومقدماً مذکور مکتبده بولنمش اولدیغم درپیش مطالعه اولنهرق تحقیقات اجراسی طرف بندکانه‌مه حوالهایدلمش ایدی.

بر رمضان شریف ایدی . مدیر مکتبه کیتدم . شیمدی مجلس معارفده بولنان — مدیری کوردم . برچوق مأموریتلری اولدیغنی ونهایت بندکاندن — خفیه اولدیغنی درمیان ایدن مدیر افندینك تهدیداتنه رغماً تحقیقاتمی بالاکمال مدیرك حقیقةً سوء اخلاق اصحابندن اولدیغنی ووسائط متنوعه ایله طلبه‌دن بعضیسنی ..... تحقق ایتدیره‌رك مدیر معهودی اورادن آتدیردم ، اما اوده ویردیکی ژورنال ایله — ابی درخاطر ایده‌میورم — اون بش قدر طلبه‌نك باشنی یدی. طلبه‌نك قباحتی یوقدر. بونلردن بری ضبطیه نظارتی خلفاسندن صائب بکك برادری عونی افندیدر .

بوبابده ناموسکارانمدن مکتب وکیلخرجی ابراهیم افندینك ده معلومات نامه‌سی واردر . بن ده اه ایچون شاهدم اوراق تحقیقیه نظارتده‌در . تکرار تصدیق اولنسون .

پولیس مدیری
کامل

— میزان —

. . . . . ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.1153

عیناً

ادرنه ٦ اغستوس

بزده بومقدس وطنك محصولی یز . بزده عثمانلی ترقی اتحاد جمعیتی افرادندر . بزده بویولده عهد ویمان ایتمش حریت پروراندر . قانون اساسیمزك بخش ایلدیکی مساعده یه استناداً (میزان)ك برکوشه سنه صیقیشدیرلمق اوزره شونی عرض ایلیه جکز .

بر مدت دنبری غزته لرده کوریلان مقاله لرده بلا استثنا مأمورین مستخدمه یی جهالتله اتهام ایدییورلر . بونلرك دفعیله یرلرینه مکتب ملکیه وحقوقیه دن نشأت ایدن افندیلر تعیینلرینی الزم کوریيورلر . او فکر عالیه یه بزده اشتراك ایدرز .

حقیقةً دوائر معاملاتی بر طاقم نا اهل وعاجز مأمورلرك الارنده قالمش ، مذبذب بر حاله کلمشدر . فقط بلا استثنا بونلرك جمله سنه ده نا اهلدر دیه میز . سرکرده لره نظر بیورلسون ، انلرك اصلاحی الده ایدیلیورسه معیتلرینك اصلاحی آن واحده ده حاصل اولور ظننده یم .

عدلیه یه انتساب ایده لی اون سنه در . بو مدت ظرفنده مکتبلی ومکتبسز اکابر مأمورینه تصادف ایتدم . حتی مکتبلیلر ایچنده جریان معامله یی مبین اولان ورقه لرك نره سنی امضا ایده جکارنده تردد ایتدکارینی بیله کوردم . شو قدر وارکه بز شهادتنامه سزلر ، بز دخی بو مقدس وطن اولادندنز . قصوریمز مکتبدن شهادتنامه الهمدیغمز ایسه سایهٔ شاهانه وبایده قانون اساسیمز موجب عالیسنجه ارتق دور استبداددە دکلز . بزی ده او نعمت معارفدن حصه مند ایتمك اوزره بولندقلریمز ولایتلرده مکتب حقوق تشکیلنه مساعده بیورلسون . استعدادیمز درجه سنده دیپلوما الامده شو تعرضدن قورتیلهلم !

معلوم یا ! زمان استبداددە مکتب حقوق درسعادته حصر ایدلمش ایدی . وسائط تحصیلیه مزك نقصانیتندن ناشی او نعمت جایله دن محروم قالدق . لطف ایدیکز ، اطرافکزه باقیکز ! مکتبلی دنیلان افندیلر کیملردر ؟ یردن می چیقدی ، کوکدن می ایندی ؟ بومقدس وطنك خادملرینك اولاد اقاربندن دکلده نه در ؟

شو حالده بلا استثنا جهالتله اتهام ایدلهمز نه دن نشأت ایدییور ؟ واقعا بز یکدن یوکسك معاشه کچمش مخدوم وداماد بکلردن دکلز . لطف ایدیکزده بو جهتی (میزان) کزله تبین ایدیکز .

ادرنه ده مستخدمیندن

علی ...

— میزان —

مسئله صراحت مطلوبه یی حاویدر . (میزان) ك نشر ایتمك وظیفه سنی ایفادن بشقه برخدمتنه احتیاج براقمامش سکز . البته صدای محققکز ایجاب ایدنلرجه تأثیرسز قاله مز .

غرائبات

عرب کلمسی

بعض شیلر نقطهٔ نظره کوره ، یاخود موقع وحاله کوره درلو درلو تلقی اولنور . بعضاً بوتلقیلر ایچنده عینی ماده حقنده تبان تبانه ضدتلقیلر بولنور . غربی ده ایش اساساً یك بسیط ، تلقیلر یك خالص اولدیغی حالده هرایکی ضدك منطق دائره سندن خارجده قالدیغی کوریلور .

بوکونلرده « عرب » کلمسی بوکی اختلافلره سبب اولمشدر . اهل ایمان عندنده عرب کلمسی مبجل ، مقدسدر . سبی ظاهردر . کلام اه ، رسول اه ، اصحاب رسول اه . . . کلمهٔ مذکوره یه تفریق قبول ایتمز درجه ده مربوطدر .

بوراسی طوغری . لکن شوقدسیتی اکتساب ایدن عرب کلمسی هیئت مجموعه سیله بتون عرق نجیب عربك عنوان مشترکیدر .

قوجه برعرق ده ایسه هرصفتده ، هرحسده ، هرخلقده آدم بولنور . یعنی بری (طاهر) یاد اولنمق ایله مطلقا پاك اولمسی اقتضا ایتمز . ومردار اولدیغی میداندە ایکن ملك خصلت اولدیغی ادعا ایدیلهمز . مرادالله بویله اولنجه نتایجنه عاقلانه قاتلانمق لازم .

ظهور اسلامده قریش ارکانی شرف ظاهراولان حقه دشمن ایدی . حضرت پیغمبره خصم اولمق ایله بتون قبیله طعن اولنه ماز ، یاخود پیغمبر قریش بولنمق ایله مشرك اولان قریشلیلرده طاقیله عشرهٔ مبشره زمره سنه قاتیلهمز .

بونك ایچون هولوزاده عزتك حقیله توصیفی صره سنده کندوسنه عطفاً « عرب » دیه مسسنده محذور کورمك طوغری اوله مز .

شوقدرکه ولوحقمز اوله رق خلقمزك برقسمی طرفندن مذکور کلمه نك اویولده تلقی ایدلمکده اولدیغنی نظر دقته آلمایز ، عرب عزت دیه رك وصف مطلوبی علاوه ایدلم . بعض اخوانمزده بوبابده کی تعصبلرینك نایجا اولدیغنی سویلیه لم . فقط جلوه لنمکده بولنان قاپ قاره برآیی رسمنی یاپوب آلتنده یالکز « خائن عرب » املاسیله اکتفا ایدیلورسه قصدك وجودینی ادعایه وسیله ویریله جکنی اوتوتمیه لم .

—ابوالهدی افندینك خدمتندن (؟!) قطع علاقه ایتمسی حسبیله خزینه ده کی متراکم مطلوباتنك تماماً « تسویه سی لزومی » باب عالیدن ! مالیه یه باندکره امر بیورلمشدر .

متراکم معاشاتك « دولنجه قریباً اتخاذ اولنه جق قراره تابع طوتیله جغی » بوکونلرده تذکر ایدلدیکی غزته حوادثندن بولندیغی حالده مومی الیهك مطلوبات متراکمه سنك تسویه سی اولسه اولسه مجلس مبعوثانمزك براستثنا قرارینه مستند اولهجقدر . مرجعندن کله جك سسه قولاق ویریورز .

— اعانه نامیله پاره جمع ایتمك حقنده دونکی نسخه مزده مندرج مطالعه یی تأییداً رفقامزدە دخی برطاقم شایان اسف احوالدن بحث ایدلدیکنی کوردك . حکومت وظیفه سنی بیلملی دکلی ؟ وظیفه شناس اولمق مستبد اولمق دیمکدر دیوسی عجبا حکومت سکوت ایدیور ، اهالیی بی حضور ایدن بویکی [جانی] لره برشی دیمیور ؟ هانیا قانون اساسی دائره سنده ادارهٔ امورایده جك حکومت ؟ یکی موده اولان بو اعانه جمعنه [طرزلازمی] نجیون ویرمیور ؟ حکومت مشروطه ده « بیطرفلق » قانون اساسینك روحیدر . طرفکیرلك ایسه سمیدر . نه تحف تضاد ! استبداددە ایسه اساس حکومت طرفکیرلکدر .

صافیت ، وحمیت

بحریه قول آغالرندن (عمر صدقی) امضالی برورقه دورسابقی تنقید ومحاکمه ایدیور . نتیجه سنده دوائر رسمیه اعاظم رؤسایی ایله وقتك مطبوعاتندن هانکیسنك دها مضر ، زیاده مسئول اولمق لازم کله جکنی تعیینده تردد ایدیور . بومشکل ماده نك حائی (میزان) دن بکله یور .

هیهات ! یوقاروسی بیبق ، آشاغیسی صقال !.. صاحبی تفریق ایتسون دیه رك ایشی الله حواله ایتمکدن بشقه نه چاره ؟

لکن ورقه نك شوندن باحث اولان متندن زیاده حاشیه سی جالب دقتدر . بز دخی اصل حاشیه اعتباریله بحثه لزوم کوردك . اوحاشیه عیناً شودر :

« بری دردنجی رتبه دن مجیدی ، دیکری دردنجی رتبه دن عثمانی اولمق اوزره ایکی قطعه نشان المش ایدم . اکر بونلرك برمنفعتی منتج اوله بیلورسه اشعار ایدیله جك موقعه اعطایه حاضرم »

ارسلان اولادم ! اونشانلرك شمدیکی نافع موقعی صدر حمیتکزدر . اعطا صره سی ایسه حسن خدمت وملته صداقتله تبدیل وترفیعه استحقاق کسب ایتمك صره سندن بشقه دکلدر .

اوراق حوادث

(ترجمان حقیقت) رفیقمزه نظراً تعلیم خانه میدانه پارکه طاشلری فرش ضمننده ناظر اسبقك آلدیغی سکز بیك لیرانك قیدی یوق ایمش .

— طنین رفیقمزه کوره ده مالیه دن ویرلمکه باشلانیلان معاش عمومیده خزینه یه سهولت اولمق اوزره حربیه ناظر وکیلی پاشا معاش عمومیدن جهت عسکریه یه عائد قسمنی حربیه نظارتنده موجود احتیاط اقچه سندن ویرمکی تنسیب ایتمش ایمش .

— میزان —

شو ایکی حوادثی تألیف ممکن اولمدی . خدمتده قدمی ووقوفده کی احاطهٔ کلیه سی حسبیله ترجمان رفیقمز قالدیرم پاره سندن قولای قولای آشیریلوب آشیرلیه جغی بیله جکندن بو فقره سنی اویله جه بلاتحقیق یازمسه کرکدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

(طنین) رفیقمزك خبری‌ده شبهه‌سز طوغریدر.

هر معاش عمومیده جهت عسکریه‌یه مالیه‌دن آلتمش بیك لیرا راده‌سنده پاره ویرلمسنه نظراً بو احتیاط اقچه‌سنك مهمجه بر مقدارده اولدیغی فکری وارد اولیور. بو خبرده سرعسکر پاشانك اوچیوز بیك لیرا راده‌سنده براحتیاط آقچه‌سی ایله شوقدر اشیای عسکریه ادخاری حقنده کچنلرده دوران ایدن برشایعه‌یی تأیید ایدیور.

قالدیرم پاره‌سنی چالان (که قولای قولای چالنمز) حریف احتیاط آقچه‌سنی هر مأمولك خلافنده اوله‌رق دوشونمك وبودارلقده بریکدیرمك حمیتنده بولنورمی؟ برندن بری طوغری اولمسه کرك. بونقطه مرجعندن تصحیح ایدلمزسه بزده درین اخلاق خسته‌لغی ویا یاپدیغمزدن غافل اولمق دردی وار دیمکدر.

کچنلرده النان پاره‌لر وسیله‌سیده فدیهٔ نجات‌می؟ — حمیةً اعانه‌می؟ — اصولاً وحکماً استرداد حق حکومت‌می؟ دیو وضع اولنان سؤاللرك جوابی النمدقجه بو پرده‌لرك هنوز کنه وحقیقتنه واقف اولدیغمز پرده‌لری تنزه زمانلریمزه براقه‌لم. شمدی مکتب حریت آچلدی. یکی درسلره باشلادق. صنفلره درس اوقودیورز. خواجه‌لرمزی ممنون ایدوب کوکسلرمزی کره‌رك امتحانلرده ممیزلرمزدن تقدیر آله‌رق صنف کچدکدن صکره ذهنلرمزك کرکینلکنی کچورمك ایچون بونلرله اکلنه‌لم دیمش ایدك.

درسلرمز نه در؟ — اصول مشروطیتی مملکته یرلشدیرمك، ملتدن بر جزؤ اولان حکومت ایله او ملتك وظیفه‌لری یولیله تعین ایتمك وهر ایکی طرف وظیفه‌سنی براستقلال قانونی ایله ایفا ایتمك؛

نتیجهٔ تدرساتمز نه اوله‌جق؟ — داخلده بالجمله عثمانلیلری ممنون ایده‌جك اداره‌یی حصوله کتیرمك وانی ادامه ایتمك، خارجده‌کی تعهداتمزده اخلاص کوستروب کندومزده اولمیان بر طاقم نیاتی اجانب نظرنده کندومزه مال ایتدیره‌جك حال ووضعدن توقی ایلمك،

نتیجه‌ده — یعنی امتحانلره ایو برنوط آلدق‌می؟ هیئت حکومتده مفتخر اولسون، ملتده مفتخر اولسون، مطبوعاتده مفتخر اولسون.

بوامتحان ممیزلری کیمدر؟

— عالم مدنیت!.. اثباتی: دونکی نسخه‌مزده اژانس دوقسطنطینوپل تلغرافلرندن المانلرك نقطهٔ نظرینه دائر یازدیغمز فقره‌در.

بزم آدم اولدیغمزی کوررلرسه عهود عتیقه‌نك کندیلکندن اریوب کیده‌جکنی آچیق سویلیورلر. نائل اولدیغمز نعمت مشروطیت اداره ملته عائد در؛ هیئت حکومته تعلقی اوهیئتك ملته اضافتی حسبیله‌در. عهود عتیقه‌نك الغاسی یوزندنده دولت کویاکه بین‌الدول برقانون اساسی یه (یعنی استقلال حرکته) مالك اولمش بولنه‌جقدرکه بونك‌ده ملته تعلقی ملتك‌ده دولتی محیط اولمسی حسبیله‌در.

بز بویله دوشونیورز. بو دوشونجه‌لرله‌درکه صره‌سی کلدکجه مطبوعات رفقامزله حسبحال ایدیورز. نتیجهٔ مقصد دخی ارشادلرینه انتظاردر.

— دونکی (صباح) ایله برکون اولکی (اقدام) رفقامز اجنبی غزته‌لرندن نقلاً بری روم ایلی وقوعاتنك صورت حدوثی، دیکری‌ده ارمنی وقوعات ماضیه‌سی حقنده بندلر درج ایتمشلردر. بونلردن بر فائده مأمول دکلدر. ضرار ایسه ملحوظدر. باقیسی وجدانلرینه راجعدر.

طنین — حسین جاهد بك اوغلمز غالباً «تلکی قویروغی» مصالنی بیلمیور. بیلمش اولسیدی او قویروق کندوسنی «قورقولی رؤیا» یی کورمکدن منع ایدرایدی.

عادی رؤیانك صوکی اهمیتسزجه صرف اولنان «خیردر انشاه» دن عبارتدر. لکن اوکبی رؤیالره قارشو «خیردر» ی جدیجه واهمیتلیجه سویله‌مکه مائل یادکارلرك بوکون کثرت اوزره موجود اولدیغنه نظراً انی کورمه‌مه‌نك چاره‌سنه باقلسه‌یریدر.

— بوکره انتشار ایدن (شرق) رفیقمزی خلوص قلب ایله تبریك وخدمات لایقه‌سیله ملتی مستفید ایلمسنی تمنی ایدرز.

داخلیه

حجاز دمیر یولی خطی مدینهٔ منوره‌یه قدر تمدید ایدیله‌رك ایلك قطار اغستوسك آلتنجی کونی شهره داخل اولمش وبو مناسباتله پادشاه وملته خیرلی دعالر ایدلمشدر.

مدرس محترم راسم افندی

دور سابقده وکلادن برایکی ذاتك قربان اعتسافی اوله‌رق نفی ایدیلن اکابر فضلای امتدن و بایزید درسعاملرندن فضیلتلو راسم افندینك شهرمزه کله‌جکلری دونکی غزته‌لردن برنده اوقوندی.

درسعام ارقداشلرینك دوچار سفالت اولدقلرینی نظر دقته آله‌رق ادارهٔ مستبده‌یه قارشو افندیٔ مشارالیهك اجرا ایلدیکی حرکات حمیت‌تا اوزمان واصل دائرهٔ اطلاعمز اولوب حقنده پك بیوك بر حس منت وتشکر پرورده ایلدیکمزدن بویله فاضل وحمیتلی قرداشمزك شو آرالق ایچمزده بولنمسی بزی فوق العاده سویندیردی.

— خزینه‌دن ویریلان معاش عمومی حزیران آیلغی اوله‌جق ایمش. ایوبرتدبیردر. زیرا برچوق ذوات حزیران آیلغنی آلمشلردی. خزینه‌نك یوکی آزالور.

حربیه نظارتنك نظر دقتنه

قیصریده قانون اساسی اعلانی وسیله‌سیله جریان ایدن وقوعاته دائر (اقدام) رفیقمزده کوریلان تفصیلاتی مؤید بزه‌ده معلومات کلدی. تکراری زائددر. فضله اولان شیلری علاوه ایدییورز:

ارتکاب وارتشا شرکتی ارکانی اوله‌رق کوستریلان اشخاص اسملری پك طوغریدر. یالکز مابینجی فائق بکه بش یوز لیرا ویره‌رك ترقی ایتدیکنی سرخوشلق حالیله حکایه ایتدیکندن ناشی منفیاً قیصری‌یه کوندریلان فریق جهانکیرلی محمد پاشانك اسمی اونودلمشدر.

ثانیاً — بوهیئت ارتکابیه داخلیه مهرداری مشهور حسن افندینك برادری اولوب اوراده تحریرات مدیری بولنان حسین افندینك تحت ریاستنده ایدی. (داخلیه قولنه مربوط دیمکدر).

ثالثاً — قیصری میرآلایی علی رضا بك طرفندن مالیه قومیسیوننه وخاصه اردوسنه وباب سرعسکری‌یه تقدیم ایدیلان لوایح وشکایاتك، اسامیسی مضبوط مأمورینه اهدا اولنان سجاده‌لر، آلتونلر سایه‌سنده اوقونمدیغی‌ده ذکر اولنیور.

رابعاً — قیرشهرنده‌کی قائممقام سرخوش اولدیغندن معیته آلنوب انك یرینه حیثیت عسکریه‌سنی محافظه‌یه مقتدر میرالای علی بکك قیر شهرینه نقلنه دائر خاصه ایله پیاده دائره‌سندن کچیریلان معامله واستحصال اولنان ارادهٔ سنیه ایچون ایجاب ایدن مصارفك محاسبه‌جی ایله فریق پاشا طرفندن تسویه ایدلدیکی بیان ایدیلیور.

بو ایضاحات منضمه‌یی ویرن ذات دوائر رسمیه‌ده اوقوتدیرلمسی ممکن اولمامش اون قدر لایحه، استدعا وتلغرافلرك رسمی نومرو پوصله‌لرینی‌ده ابراز ایلدی. اوچ لایحه‌یی‌ده کوستردی. پیاده دائره‌سنده‌کی اوراق میاننده بر تلغراف وار ایمش‌که وجه تحریری «عسکرلك» اعتباریله بر نمونهٔ جلادت ایمش. بونی بیله اوقومامشلر! فسبحان‌الله‌الکریم!

— یارنکی پازار کونی قینه‌لی آطه‌ده «نیازی» و «انور» قروازورلری منفعتنه اوله‌رق برمسامرهٔ مسیقیه ورقصیه ویریله‌جکدر.

تجارت مکتبی مداومیننه

استحصال ترقیاتی تأمین ایده‌جك بعض خصوصاتی مذاکره ایتمك اوزره تجارت مکتبی مداوملرینك یارینکی پازار کونی دیوان یولنده تجارت مکتبنده موجود بولنملری اعلان اولنور.

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No

برنجی سنه — نومرو ۲۵ | بازار | ۲۶ رجب ۱۳۲۶ (۱۰ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره مسئول دکلدر .

غرته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غرته‌سی صاحبی محمد صهاد بك نامنه اولهرق یازلمليدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

موازنهٔ دولت وعلمیه طریقی

دولت عثمانیه حیرت افزا برسرعتله ترقی وتعالی ایتمشدر . بونك سببی بك چوق ارباب وقوف طرفندن تحری اولنمش . بونلرك چوغی آز چوق حقیقته تماس ایله بحث ایتمشلر . لکن فکر تنقیدی تسکین ایده‌جك برصورتده هیچ برکیمسه ایضاح کیفیت ایده‌مه‌مشدر .

دائما زواله رفیق اوله کلان فساد اخلاق وعدم امتزاج دولت عثمانیه‌نك حین ظهورنده آناطولی وروم ایلی قطعه‌لرینی چوربه‌یه چویرمش ایدی . بو کی عالی عنصرلرك تبعیل ایدیر . بورانی طوغرمی . لکن فتوحات عثمانیه قدر سریع اولان دیکر فتوحات برنوع چوربه یرینه دیکرمی ، همده دها قاریشغی قویمق دائره‌سنده قالیر .

اسکندر ، جنکیز ، تیمورلنك ، ناپولئون آثار ونتایجی میدانده‌در .

بعض مؤلفلرمز خاندان جلیل العنوان عثمانینك مشرف اولدیغی خصلت فوق‌العاده ایله عثمانلیلق خارقه‌سنی تأویل ایتمکه چالشمشلر . خاندان عثمانینك سائر امثالارینه کوره نسبتسز فضائلی خارجاً بیله مسلمدر . فقط ثمرهٔ محصولك یکانه سببی اوله‌رق یالکز خاندان مشار الیه کوستریلورسه برخیلی شیلر آکلاشیلهمز .

عثمانلی موفقیتلری تاابتدادن برو هیئت اداره‌ده تأمین ایدلمش اولان توازن قوای دولت ثمره‌لریدر . موفقیات عظیمه‌مزك باشلیجه سببی اولان اشبو توازن ارکانینك بری دخی علمیه طریقی ایدی .

* * *

باشده پادشاه ، صاغنده علما ، صولنده عسکر ، زیرنده خلق — ایشته عثمانلی هیئت اجتماعیه‌سنك شکل اصلیسی .

پادشاه آمردر ، فقط آمر مطلق دکلدر . زیرا هر بر امر وتشبثنده صاغنه دانیشیر ، موافقتی آلیر ، صولنه امر ویرر . ویریلان امرك صورت اجراسنه ، نتایج حاصلهنك تنظیمنده ، حاصلی اجراآت حکومتك هیچ برنده پادشاه خود سرانه حرکت ایده‌مز ایدی .

واقعا ، خلوت مشاورلری بندکان خاص دیمك اولان ارکان دولتدن عبارت ایدی . لکن بتون تشریفات ومناسبات اداره علمانك رأی وفتوالری ایله قائم ایدی . فضله اوله‌رق بندکان زمرهٔ رسمیه‌سنده بیله ابتدالری « قاضیٔ عسکر » ، صوکره‌لری ده « شیخ الاسلام » نام وصفتنده وکلای شریعت اکسیك اوله‌مز ایدی .

فتوحات توسع ایتمش ، شان وشهرت آرتمش ، درکاه عثمانی جهان دنامدارلرینه رجاً معدلت اولمش ، قوجه بر رومه قیصری وآلمانیه ایمپراطورینه انجق صدر اعظم مخاطب اولهبیله جکی — حقوق بین‌الدول بندی شکلنده — تعین ایتمش .

لکن شان وعظمت ایله برابر خلیفه وپادشاه شریعت حاملرینه « اسیر » اولمقدن قورتیله‌مامشدر .

اشبو خدمت جلیله‌ده بولنان شریعت خادملرندن قورتلمه‌نك چاره‌سی سرای همایونك محافلنده ، حرم خلوت همایون دائره‌سنده آرانلدیغنه اثرلر چوقدر . بالخاصه قانونی دورنده کتبتلیجه‌در . « بشیك علمایی » ایلك ثمره‌سیدر .

فقط بشیکده مدرس اولان زادکان ایله بلوغ دورلرنده طریقه اهانت ایدن « قاچاق » لر بیله علمیه طریقنك موقع اصلیسنی صارصمغه موفق اوله‌مامشلردر .

واقعا عسکر پادشاه امرینه مطیع بر جناح جلادت ایدی . لکن علمانك تنسیب وتشویقیله سرای همایونه طوغری بك چوق دفعه قیام ایتمش بولنان یکی چری اوجاغی هیچ بر وقت سرای همایونك امر وتشویقیله فتواخانه‌یه قارشو رفع لوای عصیان ایتمه‌مشدر .

* * *

اکتساب اولنان شان وعظمت عثمانلیلغه غرور وعدم تنزل کتیرمش ، اشبو عدم تنزل متفقاً حمله‌لر اجراسنده عاجز قالمش اولان اوروپا دولتلرینك احوال وخفایاسنی تدقیق وتفتیشدن کندوسنی منع ایتمشدر .

اوروپاده معلومات توسع ایتمش ، سلاحلر ، تعلیملر ، اصول حرب دکشمش . بزینه غرور وغفلتده دائم قالمش ایدك .

اوچه قارشو بر اوله‌رق مظفر اولمغه آلشمش اولان بزلرله ، مجار ، روس سفرلرنده یالکز بره قارشو بر دکل ، بره قارشو ایکی اولدیغمز حالده یکلمکه باشلایورز ، کبر وغرورمزینه بصیرتمزی باغلایور .

دار الاسلام نامزجنده فضائل تحریمی عجب کلیور . اوراجه فضائل متصور اولمینجه اورتهده اولان رذالتلری تأویل ایچون ذمامدارلرمزك فضایحدن بشقه وسیلهٔ تأویل الده قالمیور . بوایسه دائرهٔ فسادی دها زیاده توسیع ایدیور .

* * *

حدودك کیندکجه کچولمکده اولدیغی کوران سرای همایون اسباب سلامتی تحری‌یه مجبور اولیور . دوست دولتلر اکسیك دکادی . دوستانه نصیحتلرینی دریغ ایتمیورلر . لکن نصیحتلرینی اجرا ایتمك شویله طورسون ، حتی اویله بر تصور وجودینك افشاسنه جرأت بیله ایدیله‌میور . چونکه هنوز حقیقت حاله واقف اولمیان مغرور ارکان اوکی « ایجادلر » ی قطعیاً قبول ایتمیه‌جك ، اداره‌دن امنیتلرینی چکه‌جك ، ایش تبدیل سلطنته واره‌جق ظن اولنیور .

بونك ایچون بالجمله اصلاحات تدبیرلری نیم صورتده اتخاذ اولنمش ، هیچ بری حسن ثمره ویرمامشدر . بالعکس هیچ برنده حسن ثمره کورلهمش اولان « فرنك ایجادلری » علمانك ، مانك بالخاصه یکی چریلرك کوزلرینه باتمغه باشلامشدر .

ژاپونیه امپراطوری (موجوهیتو) یاخود (دلی پترو) کبی بر مجدده ، مارکی ایتولر ، لفورلر کبی منور رفقای همته احتیاج عاجلمز واردی . شهید

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1453

مبجلك تلميذی سلطان محمود غازیده بز (موچوهیتو) یی بولیورز . لکن ایتولردن اثر بیله یوق. بردور، ایکی دور کچیور . یاری جانلی یاری جانسز اوله‌رق حالا ایتولره منتظرز . رشید ، عالی ، فوأد ناملری شهرت بولیور . فقط دولت عثمانیه حالا رجال منوره بوله‌میور .

وقتیله رکن اعظم دولتی تشکیل ایدن علما دوائر عالیه‌جه الآن سبب فلاکت عد ایدیلیوردی. یالکز یاره دکل ، اغیاره قارشوده آنلری هدف اغراض واسنادات اتخاذده دوام اولنیور .

حال بوکه وقتیله احتیاجات لازمه ، یعنی « فرنك ایجادلری » لزومی کندولرینه استشاره طریقیله آکلادلمش ورأیلری صورلمش اولسیدی علمای کرام مخالفت ایتمدکدن بشقه آیات کریمه ، احادیث شریفه احکامنه تطبیقاً انلری تدقیق وبوکونکی قانون اساسی کبی حسن قبول ایله باشلیجه ناشرلری اولمقدن کری قالمزلر ایدی. بز دخی برعصر مقدم طریق ترقی یه سالك اولور ، بوکون موفقیات عمومیهٔ مدنیه‌نك باشنده بولنوردق .

طریق علمیه‌یه خصومت ادارهٔ سابقه‌ده دها زیاده شدت کسب ایتمش توازن دولت فضله برتزلزله اوغرامشدر .

بوکون ایسه حمدالله بوکبی حائللر رفع ایدلمشدر. دولت وخلافتك رکن اعظمنه اسکی موقعنی اعاده ایتمك زمانی کلمشدر . موقع اعاده اولنورسه علمای کرامك طریق ترقیدن اداره‌یی منع ایده‌جك قوهٔ مخالفه اولمق شویله طورسون ، افراط درجه برترقی پرورلکله تمیز ایتمه‌سی کبی برخارقه‌یه راست کلیر وخارج وداخلده‌کی فضولی خصمانك محجوبیتلرینی - چوق سورمز - کورورز .

شریعت غرای اسلامیه اصول جدیده‌یی صراحةً مروجدر . یکرمی کوندن برو اوقونان غزته‌لرك ستونلرینی تزیین ایدن مقالات دینیه بوکا فضله بردلیلدر . ترقی وتعالی شرعاً مطلوب اولنجه شریعتك خادم طبیعیلری اوك صره‌یی کیمسه‌یه براقمق ایسته‌مزلر . (میزان) بوندن قطعیاً امیندر. ومن الله التوفیق ،

اجراآت دولت حقنده

دور حریتك یکرمی طقوزنجی کوننی ادراك ایلدك وبودور جلیك اون بش کوننی بیك درلو دوشونجه‌لر، اندیشه‌لر، تهلکه‌لر ایچنده کچیردك. ایلك دورهٔ حریتده حس ایتدیکمز سرورلی خلجانلری کابوسلره تحویل ایدن سعید پاشا قابینه‌سندن قورتلدق. ایکنجی بردورهٔ سروره ، سعادته داخل اولدق . امنیت عمومیه‌یه مظهر برقابینه‌یه مالکز . شمدی هرشیٔ آنك دوش همتنه تحمیل ایتدك . امیدلرمز آنده‌در. فقط بوقابینه‌نك ده اون درت کون ظرفنده هنوز جدی بر اجراآته باشلامادیغنی کوره‌رك یکی براندیشه ایچروسنه کیرمکه باشلادق . دوشونجه‌لر ، تفکرلر ، خلجانلر ، بحرانلر باش کوستردی . الآن ادارهٔ دولتده برفعالیت، براجراآت کورلمیور .

کرچه بعض نظارتلرده اجراآته باشلاندی . افکار عمومیه اوزرنده برتأثیر کوسترلمکه چالیشلدی . فقط بوتشبث حسن تأثیر یرینه عکس تأثیر حاصل ایتدی. هم اویله برسوء تأثیرکه یالکز اونظارته دکل؛ بتون موجودیتیله ، فعالیتیله سعادت ملك وطنه خادم اولان جمعیت مبجله‌یه ، هیئت محترمه‌یه قارشی بشقه نظرلر عطفنه سبب اولدی .

بویله خطالرك وخیم نتیجه‌لر وجوده کتیره‌جکنی تقدیر لازمدر. کیفی ، عندی اجراآت زمانی دکلدر (هیچ اولمازسه استشاره دورنده بولندیغمزی اثبات ایچون اولسون) اجراآتك ، اصلاحاتك هردائره‌ده ، نظارتده توجه عامه‌یه مظهر اولمش ارباب حمیت واقتداردن مرکب برهیئت استشاره معرفتیله تطبیق ایدلمسی لازمدر .

یوقسه بیك غروشه قدر اولانلرك تماماً وآندن یوقاری اولانلرك بیکدن یوقاریسنك نصفیله أولرینه کوندرلمسی وکندیلرینه ایش بولنجه‌یه قدر بوصورتله معاش ویرلمسی کبی طوپال تدبیرلرله و وکلا معاشنك اوچیوز لیرادن اشاغی اولمامسی حقنده‌کی بول کیسه‌دن دوغرامه‌لرله ، سوز وقرارلرله اصلاح امور ایدیله‌مز .

برکره حق الانصاف دوشونه‌لم ! ممالك وسیعهٔ عثمانیه‌نك هانکی طرفنه عطف نظر ایدرسه‌ك برشوره زار سفالت اولدیغنی کوریرز، روم ایلی‌یه احالهٔ نظر ایدر ایسه‌ك کوریرز که سنه‌لردن بری دوام ایدن نفاق وشقاق سائقه‌سیله امر زراعت تدنی ایتمش، امن واسایش مختل اولمش، تجارت وصنایع محو اولمشدر. اناطولی‌یه توجیه نظر ایلر ایسه‌ك اوراسنك‌ده برخرابه زاره دونمش ، سفیل ، پریشان متفرق برحالده حال ابتدائیده برطاقم جمعیتلره انسانلره مسکن اولدیغنی مشاهده ایلرز عصرلردنبری ایشلنمیان معدنلر ، انسان ایاغی کیرمیان اورمانلریمزدن ، انسان الی دکمامش خزائن طبیعیه‌مزدن استفاده ایدلمدیکنی کوریرز .

مرکزك اداره‌سی ، سفاهت ورذالتك ادامه‌سی ایچون جبراً حبسه آتلمش آدملرك حاللرینی، عائله‌سنك قولاغندن بیلکندن قوپمش کولچه‌لرك نه‌صورتله خزینه‌یه ایصال ایدلدیکنی همان بیلمدك آکلامدق کیمسه قالمامشدر ظن ایده‌رز .

منابع وارداتمزك مفقودیتنه ، اهالیمزك فقرومذلتنه ، عطف لحاظهٔ دقت ایده‌جك اولورسه‌ق معاش نامیله آلمقده اولدیغمز پاره‌نك نه‌قدر حقسز بریره آلنمقده اولدیغنی تسلیم ایده‌رز .

دور استبدادده اکابر مأمورینك ایتدکلری ذوق وسفاهته باقه‌رق ثروت ملیه‌مزك موجودیتنه قائل اولمق قدر برخطا اوله‌مز . بوکون مملکتمز اویله برفقر وضرورت ایچنده‌درکه بونی تعریف وتوصیف ایتمك ایچون جلدلر طولوسی یازی یازمق وهونکور هونکور آغلامق لازمکلیر . بویله فقیر بر مملکتده ، افرادینك جیبنده اون پاره‌سی اولمیان بردولتده ینه مستوفی معاشلر آلمغه قیام ایتمك بیت المالی اضرار ایلمك محض غفلت وجهالتدر دها دوغریسی عادتا جنایتدر بناءً علیه وکلای جدیده‌مزك آثار وترقیات مدنیه‌دن بی بهره اولان وحوایج ضروریه‌سی اوروپا ممالك متمدنه‌سنك قات قات مادوننده اولان ملکمزده حال وزمانه کوره معاش آلملرینی ومأموریت معاشنی اکا کوره تنسیق وترتیب ایلملرینی حمیتلرندن بکلر وانلرك‌ده ملکمزك اوروپا درجه‌سنه وصولنه قدر دبدبه و دارات ایچروسنده یشامقدن توقی ایلملرینی عرض ایلرز .

کاشانه‌لرده اوطورمیه‌لم ، یالیلرده صفا سورمیه‌لم، لاستیکلی آرابه‌لرده کزمیه‌لم ، بیهوده اسراف و سفاهتلرده بولنمیه‌لم . حمیت بونی اقتضا ایدر . مأمورین دولتك ، خصوصیله وکلای کرامك بوبابده یکدیکرینه رقابت ایتمسی ، کندولرینك نه‌درجه‌ده حمیتلی ، وجدانلی ذوات اولدیغنی کوستره‌جك وبرقاتدها توجه عامه‌یه مظهر ایده‌جکدر .

برناظرك ، باستوننی آله‌رق افراد ملت اراسندن کچوب کیتمسی ، لاستیکلی آرابه‌سیله کچیشندن دها جالب تقدیر برمنظرهٔ اخوت تشکیل ایدر .

جمله‌مز بیلیرزکه ادارهٔ مستبده زماننده بغیرحق آلنان پاره‌لر ، اولیونلره ، هاچوپولو مغازه‌لرینه ، درونلره .... والحاصل اوروپانك سفاهت فابریقه‌لرینه سرمایه اولیوردی . ینه بز بویله سفاهته و بوصورتله ادارهٔ بیتیه‌مزه دوام ایلیه‌جك اولورسه‌ق طریق ترقیده برخطوه بیله آتمغه موفق اوله‌میز .

دولتك روحی مالیه‌در . مالیه‌نك مابه‌الاستنادی‌ده اهالینك جیبدر . اهالینك جبی تهی اولورسه خزینهٔ مالیه‌نك دخی تهی اوله‌جغی آشکاردر .

وکلای دولت نظارتلرنده نه درجه‌ده مقتصد واداره‌لی اولدقلرینی ونه‌درجه‌یه‌قدر حقوق بیت المالله رعایت ایتدکلرینی بالفعل اثبات ایدرلرسه معیتك‌ده آکا توفیق حرکت ایده‌جکنده شبهه ایتماملیدر .

بوکون هردائره ، هرنظارت بیوك برتنسیق واصلاحاته محتاجدر . بونك ایچون اول امرده یوقاروده بحث ایلدیکمز هیئت استشاره معرفتیله بر قادرو یاپلملیدر . شعبات اداره‌نك نه‌صورتله وقاچ کشی ایله اداره‌سی قابل ایسه اوکا کوره ، احتیاجه نظراً تشکیلات یاپلملی وصنف اوزرینه ترتیبات اجرا اولنملیدر . واحتیاج حاصل اولنجه‌یه قدر قطعاً وقاطبةً خارجدن کیمسه النماملی و موجود بیننده حقانیت وعدالتی محافظةً مسابقه امتحانی اجرا اولنملی وبعدما خدمات دولته النه‌جقلری مسابقه‌یه تابع طوتملی ، اقتدارسز واهلیتسزلرك معاشدن غیری کلیری اولانلرینی همان چیقارملی وعمل مانده اولانلرك تقاعدلکلرینی بلا امهال اجرا ایلملی ، اهلیتسز ملازملرله نظار سابقه‌نك معاونتنه وحمایه‌سنه داخل اوله‌رق جزئی معاشلرله قایرلمش اولانلره ومسبوق الخدمه بولنمیانلره‌ده یول ویرلملیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No

مثلا قرق اللی غروش معاشی اولان واقتداری بولنمیان برافندیيه اذن ویریلیرسه اوقدر یأس وفتور کتیرمز . بالعکس مدار تفیض اولهجق بر ایشه صاریلهرق استقبالی تأمین ایلر .

اعضالق ومعاونلك کبی وجودلرینه لزوم اولمیانلردن اهل ومقتدرلری بالتفریق اقتدارلرینه کوره برر خدمته تعیین اولنملی دیکر ایشه یارامیانلریده منسوب اولدقلری وزنهلردن معزولین نظامنامهسنه توفیقاً معاش الملق اوزره یول ویرلمی وبرده وقتیله پارهلرله صاتون آلنمش اولان مأموریتلرله ، جانلر یاقهرق استحصال اولنمش معاشلره خاتمه چکملیدر . یوقسه مالیه نظارتیله شهرامانتنده یاپیلدیغی وجهله وقوعبولان یولسزلقلر اجراآت حسنه اولیوب بلکه اسکی خراباتی تشدید اولور .

مهم برتدبیر

وطنمزك الك مهم پارچهلرندن اولان حجاز و یمن قطعهلرینی آنا وجودندن تفریق ایتمك ایچون یك چوق اوغراشدیلر . تفریق ایچون اوغراشانلرك اجنبی اولدقلرینه ذاهب اولهیکز . مقصدمز صرف ادارهٔ داخلیهمزدر .

یمن وحجاز هیئت اداره‌لرینك ایشی هب خلقی عصیانه یاخود اجنبی حمایهسنه التجایه مجبوریت اوکنده براقمق قصدیله سیان ایدی . غدروظلملری ارتکاب وجنایتلری تعداد وتعریف ایله بیتر شیلر دکلدر . یکانه علاجی بلشده امیرمکه ایله والی راتب پاشا اولمق شرطیله تبدیل اداره‌در . شریف عبداه پاشایه حق صریحی اعاده اولنور . ولایته‌ده ناموسلی بروالی کوندریلور . یمنه‌ده عینی معامله ایدیلورسه ایکی قطعه اسکی مأمورلردن تطهیر قلنور ، اصلاح امیدی حاصل اولور . یوقسه ایش یالکز تباعددە قالیوب « تجاوزه جرأت » ایتمك رادهسنه وارهبیلور .

حتی دمیریول خطی مدینهٔ منوره‌یه واصل اولمامش اولسه ایدی (میزان) بونی یازمقدن بیله توقف ایدرایدی . ایش اورتبه مهم‌در ونهایت درجه‌ده مستعجلدر .

باب عالینك همم مخصوصهسنه درت کوز ایله انتظاردهیز .

طلبهٔ علومدن برچوق مهری حاوی اولهرق آلدیغمز ورقه‌در :

مادامکه طلبه جمعیت .تفقهسنك وجودی اکلا - شیلدی . آرتق بونی اخفایه لزوم قالمدی دیمکدر . عموم مدرسهلرك سرآمدانندن متشکل اولان بو جمعیت مخصوصهنك مقاصد خیر خواهانه و وطنپرورانهسنی ازمیدهکی ارقداشمز مکتوبنده یك کوزل ایضاح ایلدی . طلبهٔ علوم قرداشلرمز بو آنه قدر لکهدار اولمیان نورکی حیثیت دینیه وعلمیه وذاتیهلرینی نه کیمسهنك سوزینه نه‌ده ذیقیمت معادنه ترجیح ایدر .

جناب اللهك لطف وعنایتیله ادراك ایلدیکمز بوکونك قدر وقیمتنی بیلهرك چالیشهجغز . قانون اساسیی ایادیٔ احترازده بولندیره جغز چونکه متکفل عدالتدر . پادشاهمزه مطیع ومنقاد اولهجغز . چونکه کندیلری شمدی راه حقیقت وعدالتی التزام ایلین خلیفهٔ مسلمیندر .

برنجی حریتمزی استحصال ایلدیکی کبی ایکنجی حریتمزی ده الده ایتمك اوزره بزه دست وفاق اتفاقی اوزاتمق مروتندن چکنمیه‌جکی مسلم اولان ایکی مجاهد معظم نیازی وانور بك قرداشلرمزه منتدارز . عموم عسکر قارداشلرمز ایله‌ده مفتخرز .

شبهه‌سزدرکه هرطرفده اجراسی لابد اولان اصلاحاتك مدارسده موقع تطبیقه وضعی لازمه‌دندر . لکن المز ، ایاغمز ، لسانمز باغلی اولدیغی وقت چنبرلی طاش کلخانلرنده یاقیلان کتب معتبرهٔ دینیه‌مزك علولرینی نظر بیقیدی ایله کورن اکابردن بو اصلاحاتی بکلمه‌یز . زیرا آنلره امنیتمز یوقدر بونلرك غیرتی کوده‌رك صقالارینی جولق چوچق الته ویرن خواجه‌لرله‌ده طلبهٔ علومك مناسبتی یوقدر . بز محتاج وصایت وحمایت دکلز . بلکه اوخواجه‌لر بزی قوت ظهر اتخاذ ایدرلر .

دور سابقده خواجه‌لق ادعاسنده اولوبده قدر معروفندن فضیله معاش وحدندن وامثالندن جوق جهت ومولویت ورتبه ومناصب قبول ایلمش ، کمال سفاهت ایله کبرا مجلسلرنده زمانتی کچیرمش ، اهل علم آراسنده کی مرتبهٔ حیثیت وفضیلتلرینی بالطبع بیلهمیوب آلایش الفاظ وکتابته فریفته اولان خلقه قارشو ادعای تفردله آنلره مسلکداش خواجه‌لری تحمیق وتجهیل ایده‌رك اللرینی اوپدیرمش ، هله دور استبداددە قاضیعسکرلك پایه‌سنه قدر نائل اولوب شمدی عدلیه ومالیه کبی نظارتلرده طرفکیرلکله اصلاحات غریبه اجراسنه آلت اولدقدنصکره کمال جهل وغفلتلریله برابر طلبه‌یه اوك آیاق اولمق ارزوسنی اظهار ایلمکده بولنمش نجه ارکان ادارهٔ مستبده ایله مدت حیاتلرینی تدرس وتدریسه حصر ایلمش ، اك مغلق مسائلی یکنظرده حله اقتدار کسب ایتمش ، چالشمش ، اوقومش ، اوقوتمش ، خلاصه کافهٔ فضائلی ذاتلرنده جمع ایلمش ، لکن آلایشه میل ایتمامش ، دور استبداد ده کندیلرینی خارجه طاتمق استه‌مامش ، فقرلریله فخر ایلمش ، ایجابنده یوقارووده کیلره کوچ کلن مسائلی کمال تواضعله اوکره تیویرمش ، هربری محفظه ایچنده برر دریتیم اولدقلری ارباب کماله مصدق بولنمش اولان فاضل ، خلوق ، منورالافکار خواجه‌لرمزی حسبةلله مقایسه ایتدك . خلقك ذکر اولنانلردن برنجی قسمنه تعلق سابقی طبیعی بولدق .

لکن شمدیدن صکره مارالذکر برنجی قسم خواجه‌لرده داخل اولدیغی حالده کافهٔ اصحاب وجدانك طلبهٔ علومك اسکیدنبری تعقیب ایلدکاری اثره اقتفاءً ایکنجی قسمه التحاق الزمدر .

چونکه منافع دینیه ومایهٔ حقیقیه بونی ایجاب ایتدیرر . بوآنه قدر درجهٔ لیاقت واقتدارینمز تقدیر اولنه‌مدیغی حالده بونلری‌یك کوزل تدقیق ایلدیکمزی اشته کوردیکز .

بعدما محترم خواجه‌لرمزك وسرآمدان طلبهٔ علومك جمعیتی قاعدهٔ قدیمهٔ دولته رعایهٔ صورت مستقله‌ده فاتحده بولنه‌جقدر . استانبول وبلادسائره‌ده بولنان طلبهٔ علوم منحصراً آنلرك ترتیبات واصلاحاتنه تبعیت ایلمك اوزره عقد اتفاق اولنمشدر . آنلرك رأی وتنسیبله مدارسده اصلاحات وطشره‌لرده تلقینات ومحافظهٔ شرع ودیده اقدامات اجرا و ایفا اولنه‌جقدر .

« میزان » جریده‌سنك افکارجمیتی ناشر اولمسنی متفقاً سزدن ایستیورز . اولکی نسخه‌سنده افاداتمزه ترهات نامنی ویرن غزته‌نك وجودمزی تقدیر واعترافه مجبور اولهدن ترضیه ویرمسنی محررینه وبوندن صکره بلا تحقیق هیئت علمیه‌مز حقنده زباندرازلقده بولنلمامسنی امثاللرینه توصیه ایلرز .

جناب حق خلوص نیت اصحابنه معیندر واه‌الموفق

— میزان —

بند مخصوصمزده ایضاح ایتدیکمز وجهله علمیه طریقتك دولت علیه وبالجمله دول اسلامیه‌نك تاریخلرنده اکتساب ایتدیکی نام وموقع‌یك بیوکدر . خدمتی‌ده موقعی ایله هر دائم متناسبدر .

استبداد نجه‌سی عموم ارکان ایله طریق علمی‌یه ازمشیدی . نائل بیورولدیغمز حریت سایه‌سنده دولتمزك موازنهی رکن اعظمنك شان واعتبار قدیمی اعاده ایتمسی الزمدر . بوده اتفاق ، معارف ، اعتدال وعلو اخلاق ایله الده ایدیلور . سزلر تنویر وارشاد ملته دوام ایتدکجه (میزان) دخی کافی السابق واسطهٔ نشر افکاریکز اولمق ایله فخر ایدر .

اوراق حوادث

دیون عمومیه قومیسری و (اقدام)

اقدام رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده دیون عمومیه قومیسری سعید امضاسیله برجوابنامه وزیرنده ده (اقدام) رفیقمزك مطالعه نامه‌سنی کوردك .

میداندە ثابت برطاقم بدیهیات ایله کندیلکندن تکذیبه اوغرایان وکندوینی ناحق یره دیو آینه‌سنده کورمك درجه‌سنده بالا پروازانه یازلمش اولان جوابنامهٔ مذکور ایله قومیسر بك افندی برطرفدن حکومت ایله مجلس اراسنده ودیکر طرفدن مجلس ایله مملکت اراسنده ایقاع مشکلات ایدیور . یدی سنه ایکی آی ظرفنده تزاکتی تقدیر ایده‌مدیکی مأموریتنك قیمت وماهیتی بوکون اولسون تقدیره موفق اولهجغنی امید ایدردك .

اللهدن قورقهدن والنده بولنان قومیسرلك دوسیه‌سندن حیا ایتمهدن امثال واسلافی اراسنه بزی نصل قارشدیرمغه جرأت ایتدیکنی بر درلو احاطه ایده‌مدك . حق مشروع رسمیمزدن بشقه حبهٔ واحده آلدیغمز شویله طورسون عجبا یوزده بشلر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1155

حقنده‌کی مطالعاتمزی مبین اولان تذکرهٔ رسمیه‌یی « تأکید » ایتمك عقللرینه کلدی‌می ؟ — کلسه ایدی یك چیلاق قالمش اولان « حسن‌قبول » لرینه مقرون اولان اوپاره‌لری یدی سنه‌در آلمزلردی !

« .... آلکز دیدیلر » بیوریورسکز ! کیملر ؟ — مراجعت بیوریلان اهل ورع وتقوی‌می ؟ — مالیه نظارتی‌می ؟ — مجلس اداره‌می ؟ یوقسه قائن پدر پاشا ایله حامیکز اولان « پاشا افندلرمز » می ؟

او اهل تقوایه شمدی مراجعت ایده ایدیکزده بوجوابی کاشکی بویله یازمیه ایدیکز.

« مؤسسات مالیه ، بزم خزینهٔ مالیه‌یه اعتمادمز یوقدر » دیمشلر بیوریورسکز. — باقکز ! خزینهٔ مالیه مأموری ودولتك محافظهٔ منافع وناموسیله مکلف ذات حمیت سمات هیچ بر وجهله حسن‌تأویلی تمکن اولمیان حرکتی وسوء استعمالی سترله یالدیزلی حب شکلنده هرکسه هضم ایتدیررم ذهاب‌طفلانه‌سیله نه بویوریورلر !

متأثر اولانلر مقابله ایتسونلر . خدمات حمیتمندانه‌سی ایچون کندوسنی توبیخ ایتدکلرینی بیان ایتدیکی ذوات برحیاتدرلر ، برقسمیده قابینه‌ده داخلدر . بکمز کندوسنی اوتوتمسونلر ....

یوزده بشلری کویا مجلس اداره نقطهٔ نظرندن مدافعه ایدیورکه بونك مشروعیتی ثابت اولنجه انك‌ده اشتراکی کسب مشروعیت ایتمش اولهجق ! زهی اعتقاد باطل ! — مجلس نقطهٔ نظرندن نه‌اولور ایسه اولسون ظن ایدرمیسکزکه انلر کندیلرینی تعیین ایدن هیئتلرك یعنی آمرلری اولان سندیقه‌لرك امر وموافقتلرینی استحصال ایتمکسزین — سزك کبی — یوزده بشلره ال سورمش اولسونلر. سزده آمریکزك موافقت رسمیه‌سنی استحصال کبی غایت بسیط وغایت طبیعی برمعامله‌یی یاپه‌جق قدر وقوف صاحبی‌اوله‌مدیکزمی ! اوله‌مدیکز ایسه « سعید بکك بوملك وملته پك مهم وپك چوق خدمتلر ایتمك نیت واقتدارنده بولندیغی .... » دیونفسکزه نیچون افترا ایدیورسکز ؟ سزه استادانه نصیحت : « اقدامده‌کی جوابنامه‌کزی برغرضکارك نامکزه یازمش وغزته‌یه یوللامش اوله‌جغی » ادعاسیله جوابنامهٔ مزبورك حکمنی ابطال ایتمکی توصیه‌در . چونکه بشقه درلو ، تجاوز واتهام ایتدیکز نه مالیه‌نك نه‌ده مجلسك یوزینه باقه‌جق عادی بریوز براقامش اولورسکز .

اسبق قومیسر مراد مخلصلری

آچیق مخابره

عیناً

حالامی شخصیات موضوع بحث اولهجق . ینه‌می بربرمزه تعرضاتدن واز گچمیه‌جکز . وطن بونی‌می بکله‌یور. سعادتمزی بوصورتله‌می ادامه ایتمك ایستیورز ؟

نائل اولدیغمز حریت بزه هرسوزی سویلمك ایچون مساعده ویرییور . بوندن استفاده ایله حقوقزی ، منافعمزی ، سلامتمزی تأمین ایده‌جك یوزلرجه، بیکلرجه موضوعلرواردر. بونلرنه‌دن برطرفه براقیلیورده سنك اعتراضی شخصه توجیه ایدیورز .

حمیت انحصار قبول ایتمز. بوتون افراد امت یکوجوددر. هپسنك قلبی حمیتله طولودر . نائل اولدیغمز نعمت حریت سایه‌سنده دوشونه‌جك، چالیشه‌جق بیوك ، مقدس وظیفه‌لرمز واردر. انلری برر برر اهمنی مهمنه تقدیماً انظار امته قویمق صره‌سیدر . آرتق شخصیاتدن واز گچمه‌لیز .

باقکز بونی صدراعظم حضرتلری‌ده سویلیور. احمد احسان بك برادرمزه مطبوعاتده اخوت اولدیغندن شکایت ایلیور. مطبوعات افکار عمومیه‌نك ترجمانیدر. منافع مملکتك الك بیوك خادمیدر. انلر بینده اتحاد اولمزسه اخوت حکم سورمزسه خلقه نه صورتله اعتدالی انتظامی توصیه ایده بیلورز .

* *

انلام مطبوعاتی اشغال ایدن برمسأله‌ده دوائرده اجرا اولنان واجراسنه چالیشیلان تنسیقاندر. بونك لزوم ووجوبنی شبه‌سزکه هپ بیلیورز .

اولجه ترقی تفیض ایچون نه زمین نه مسلك اتخاذ ایدلدیکی معلومدر، تا اشاغیدن باشلایه‌لم بوتون دوائر اداره تحصیل کورمامش ویا تحصیلنی اکمال ایده‌مامش برچوق گنج افندیلرله طولمشدر . ایچلرنده حسی دوام ایدنلردن یوز خروش قدر معاشه نائل اوله بیلمش اولانلردن صوورارز ، آتیدن نه بکله‌یورلر؟ برمسلکده ترقی ایچون وقوف ایستر. معاملات ایستر. دور سابقده اولدیغی کبی حیاتلرینی تام چالشه‌جق زمانلرینی آیده یوز غروشه فدا ایتمکمی ایستیورلر . اکر ایچلرنده — مقداری پك محدود اولدیغنه امینم — اهلیتدن قابلیتدن استفاده ایدیلور گنجلر وارسه شو عدالت زمانسده حقلرینی محفوظ بیلسونلر .

اون، اون بش، یکرمی سنه مدت دوام ایتمش جوجغنك جولوغنك اتمك پاره‌سنی‌الدینی بیك، بیك بش یوز غروشله تأمین ایتمکده بولنمش اولان — صنوف متوسطه‌نك — ایسه مقدور ایدلملرلری شان ملت واقتضای معدلت ایجابندندر .

بونلر ایچنده طبیعی درکه منسوبیتله ، صهریتله بش اون کونده اوموقعه کلانلر بوحقدن استفاده ایده‌مز. ایفای وظیفه ایده‌میه‌جك سنه کلانلرده تقاعد ایدنلرینه برشی دیه‌مز چونکه اورته‌ده موضوع بحث اولان دولتك ملتك منافعی‌در .

بودجه‌ده‌کی پاره‌نك پك درین اولمسنه کوره سکز بیکلر ، اون بیکلر دوری‌ده گچمشدر. مملکت لایق اولدیغی ترقیی بوله‌رق بودجه توازن ایدنجه‌یه قدر اوصنفده‌کی مأمورلر ایچونده لازمهٔ حمیت اولیه یوکسك وبوکونکی حال حاضر مالی‌ایله تسویه‌سی غیرممکن مطالبه قیام ایتمه‌رك حقانیت درجه‌سنه تابع بر معاشه قناعت ایتمکدر . حسین جاهد بك قرداشمزك دونکی طنین‌ده مندرج ناظرلرك معاشی حقنده‌کی مقاله‌سنی بوتون قلبمزله القشلارز .

نافذ

« سر عسکر سابق رضا پاشادن »

بکن کون غزته‌کزده شخصمه عائد بعض فقرات کوردیکی .

دولت وملتمه اوزون مدتدنبری قدرتم یتدیکی مرتبه‌ده ایلدیکم خدماتمه ضمیمهً شو صره‌ده اختیار سکوت ایتمکده آیروجه برخدمت عد ایدیورم. انقلاب حاضر طولاییسیله حکومتك تشبثات اصلاحاتکارانه‌سنه برمعاونت نقدیه اولمق اوزره‌صرف کندی آرزوی وجدانمله تقدیم ایتدیکم مبلغ بشقه برصورتده تلقی ایدلماملیدر .

الحالة هذه هردرلو سربستی‌یه مالك بولندیغم شوصره‌ده مملکتمه برخدمت ناچیزانه ایتمك املیله برقاچ سنه اول بسیم عمر پاشا حضرتلرله کوریشیله‌رك تأسیسنی تصور ایتدیکم بر ولادتخانه ایچون بوکره بشکطاشده یکی محله‌ده‌کی خانه‌می وبوکا بروارادات تأمین ایتمك اوزره کیری باشنده‌کی مغازه‌می ترك ایتمك معاملاتنه تشبثم دخی ینه سوق وجدانی ایله‌در افتدم .

رضا

— میزان —

مملکتمزك محتاج اولدیغی شو ولادتخانه مسئله‌سنك اشبو تبرعات جدیده کزله برصورت تسویهٔ فعلیه‌یه اقتران ایتمش اولمسنی کمال ممنونیتله قید ودرج ایله آتیاً اوراده معاونت وحمایت بوله‌رق ترقیات طبیعیه کوره مظهر تسهیلات اولهجق نجه‌بیکلرجه محتاجین نامنه تشکر ایلرز.

ارزوی وجدانیکزله ویرلدیکی بیان بیوریلان یوز بیك لیرا دخی بویله سربست برحال ووضع ایله ویرلمش اولسیدی قیمتی انظار عامه‌ده و بالخاصه تقدیر اجانب اوکنده بشقه درلو اولوردی .

بو یوز بیك لیرانك فدیهٔ نجاة ، اعانهٔ حمیت ، یاخود استرداد حق حکومت نامنلرندن هانکیسنه تعلق ایده‌جکی سوالی مبلغ مزبوری هدیهً ویرن سزه عائد اولیوب سزدن « سند » آلان عقللی وحقوقشناس اولیای‌امور حضراتنه عائد ایدی . حالاده اویله‌در.

بحریه ناظر سابق پاشادن چکیشه‌چکیشه پازارلق ایله الناندسکسان درت بیك لیرا ایله‌اوستطرفی ایچون بقالم ارباب سیاستمز نه آد طاقه‌جقدر .

(حیرت) عنوانلی مکتوبك محرری دعوا وکیلی (علی رحمی) افندینك بوکون ارکنجه اداره‌خانه‌مزه اوغرامسنی رجا ایده‌رز . ایش مستعجلدر . مانعی وارسه اقامت کاهنك اشعاری رجا اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

برنجی سنه — نومرو ٢٦ | پازارایرتسی | ٢٧ رجب ١٣٢٦ (١١ اغستوس ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
التی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

لیلهٔ مبارکهٔ معراج

شرف ادراکیله مباهی اولدیغمز لیلهٔ مبارکهٔ معراجی جناب حق حبیب اکرمی حرمتنه ذات حریت سمات حضرت خلافتپناهی افندمز حضرتلری ایله ملك وملتمز حقنده وکرهٔ ارضك نقاط مختلفه‌سنده وحدانیت الهیه‌یی ونبوت احمدیه‌یی ناشر ملیونلرجه دین قرداشلرمز حقلرنده وسیلهٔ سعادت وغفران ایلسون آمین .

وظیفه ومسئولیت

—

اوروپا « افکار عمومیه‌سی » ایله ملاقات

برمدتدنبرو اوروپا افکار عمومیه‌سنده برطاقم تردد واندیشه علامتلرینی کورمده‌یز . بونك سببلری هرکسجه اکلاشیله‌میور . وقتیله بزی آدملر صره‌سنده قبول ایتمیور ایدی . بوکا سبب اوله‌رق کوستردیکی حاللرمز انقلاب خیرمزله برطرف ایدلدی . دها نه استردی ؟

اشبو ترددی مراقمزی موجب اولدی . کندوسیله ، یعنی « اوروپا افکار عمومیه‌سی » دنیلان مشکل پسند پری ایله ملاقات ایتمکی قوردق .

راست کلور کلمز کمال تهالکله دیدك که :

بز — جانم آلتس ! نازلی پرنسس ! بز سزك طوریکزه برمعنا ویره‌میورز . اون اوچ سنه مقدم اوزون اوزادی‌یه ملاقاتکزله مشرف اولمش ایدك . دردمزی ایضاح ایله التفاتکزی استدعا ایتمش ایدك . مروتاً ، انسانیةً دست التفات ومعاونتکزك دریغ اولنمامسنی رجا ایله‌مش ایدك .

سزه اووقت دیمش ایدك که : « ترکیه‌یی ایو « بیلمیورسکز . اکر ظاهرده‌کی ساخته قابوق آلتنده « نه‌قدر تازه بر وجود ، نه رتبه تمیز بر یورك « اولدیغنی بیلسیدیکز اکا قارشو بودرجه‌ده وظیفه‌سز « قالماز ایدیکز . برآز انظاریکزی تعمیق ایدیکز . « طوائف ملوك ایله بیزانس دورندن قالمه رسمی « پرده‌نك اوجنی قالدیرمق ایچون بزه معاونت « ایدیکز . باقیکز اووقت نه کورور ، نه‌قدر خشنود « قالیرسکز » .

اووقت سز بزه اعتماد ایتمدیکز . غیرتمزی تقدیر ایتمکله برابر ترکیه‌ده تازه بر ملتمزك ، تمیز بورکمزك وجودی حقنده‌کی ادعامزی خیال عد ایتدیکز . ارزو واملمزی حقیقت ظن ایدرك آلدانمقده اولدیغمزی سویله‌دیکز . حتی شونی دخی علاوه ایتدیکزکه : « شاید بزم چوجقلغمزه اویوب ترکیه‌ده استبدادك رفعنه ، حریتك اعاده‌سنه یاردم ایده‌جك اولورسه‌کز دنیا وآخرتده مسئول اوله‌جق بر طاقم وقوعات حدوثنه کندوکزی سبب اولمش کوره‌جکسکز » .

قورقدیغکز وقوعاتك دخی نه کبی حاللردن ایلری کله‌جکنی ایضاح ایتمك درجه‌لرینه قدر واردیکز . از جمله یکدیکرینه خصم اولان عناصر مختلفه ومتعدده‌نك یورکلرنده عصرلردن برو بریکمش کین وعداوت وار دیدیکز انلرك اظهارینه — یکانه اوله‌رق — استبداد مانعدر دیدیکز استبداد رفع ایدیلنجه او خصومتلر ، او کینلر قباریر مملکت شدت دهشتلره غرق اولور . شمدیکی استبداد حالنه رحمت اوقوده‌جق حال دیکرلر واقع اولور دیدیکز ...

نازلی پریجکمز ! کوریورسکزکه الدانیوردیکز . شمدیکی وقوعات سزی تکذیب ایدییور . او وقت حقیقتی کشف ایده‌مدیککز کبی شمدی دخی برطاقم وهملره دوشه‌رك بزی آغوش التفاتکزه المق ایسته‌میورسکز . بوکا سبب نه‌در ؟ بو ترددیکزی ، بو اندیشه‌کزی نه ایله تعریف ، نه ایله تأویل ایتملی‌یز ؟

اوروپاافکار عمومیه‌سی — اوت ، ماضی اعتباریله حقسز اولدیغمی اعتراف ایدرم . بو اعترافم غایت خالص وجدی تبریکم دیمکدر . بن یکدیکرینك بوغازلرینه صاریله‌جق دیه‌رك قورقدیغم مختلف عنصرلر واقعا بوغاز بوغازه صارلدیلر ، لکن بنم قورقدیغم کبی بربرینی بوغمق ایچون دکل ، مصافحةً تبریك وتبرك ایچون صارلدیلر . بوندن شو چقیورکه بنم رسمی هیئته باقوب اکا کوره عموم حقنده حکم ویرمکلکم بجا دکلمش . شوقدرکه بوندن طولایی بنی اتهام ایتمکه حقکز یوقدر . بر سفیرك ، بر وکیلك ، والینك هیچ بر حسن تأیل قبول ایتمز اولان حرکاتندن بحث ایتدیکم وقتلر جمله‌سی متفقاً بکا دیدیلر ایدی که : « بالادن بویله امرلر کلیور ، بونلرك اجراسندن احترازاً بیان مطالعه یولنده وظیفه‌مزی ایفا ایتمك حدمز دکل ، همان عزل ونفی ایدرلر ، چولق چوجق صاحبی‌یز ، انلری دوشونمکه مجبورز » .

بودرجه‌ده کهنه ملاحظاتی تبریهٔ وجدان مقامنده بکا قارشو سرد ایتمه‌نك حکمت بسیطه‌سنه بیله واقف اولمیان ارکانه ، اوامر ونواهیٔ واقعه‌نك حال ومصلحته موافق اولمدیغنی ووخیم نتایجی موجب اوله‌جغنی عرض ایتمك وظیفه‌سنده بولنه‌جق ارباب صداقتی جف القلم عزل ونفی ایتمك ماده‌سنك نه‌دیمك اولدیغنی بیله میان حکومته ، شویله بر حکومت ایله اویله برهیئت اداره‌نك تحتنده انواع مظالم وتعدیاته وحیوانلره بیله روا کورلمسی جائز اولمیان معاملاته سس‌سز ، شکایتسز قاتلانمغه رضا کوسترن خلقه مالك اولان برمملکتك اوحالده ، اویوزده اوله‌رق مدنیت عائله‌سنه قبولی جائز اوله‌میه‌جغی بدیهیدر : کندوسنه قبول ایدیله‌بیله‌جك بر صورت ونظام ویرمك یولنده یاردم ایتمك جهتنه کلنجه (که اسکی التماسکز دخی اومرکزده ایدی که طوغریسی بن شو ایضاح ایتدیکم حاللره باقه‌رق — اکا احتمال ویره‌میور دم ، بونده اك مشکل ووخیم کوردیکم جهتدن « سوخته طاقمی » ایدی) بنی اویله قاندیردیلرکه شرقه ویریله‌جك حریتك ایلك ثمره‌سی — حمد اولسون افق سیاسیمزده تبعیده عاقبت موفق اولدیغم

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 75.1153

ـ اهل صلیبه نظیره اولهرق برطاقم «اهل هلال» لرك ظهوری اولهجق ایمش! اك زیاده بوجهت بنی تردده دوچار ایدییور ایدی.

بز — ای، شمدی حریت آلندی. همده اولمش، جانی، روحی قالمامش دیدیککز. «میت متحرك» طرفندن، دها طوغریسی هرپرده، هر وقتده استبدادلره استنادکاه اوله کلان عسکر همتیله آلندی. هانیا قورقولریکز، هانیا اهل هلاللر؟

اوروپا — اك زیاده حیرت ایتدیکم، اك زیاده سزی تقدیس وتجیل ایتدیکم، اك زیاده ماضیمده کی وقوفسزلکم قصورینی سزه اونوتدیرمق امیله سزه جاندن، یورکدن طرفدارلق، حتی ایجابنده بتون قوت وتفوذمله وجودکزی، کافهٔ حقوقکزی مدافعه ایتمکه کندیمی مجبور بیلدیکم جهت انقلابکز — اصل بوجهتدر.

اوت! بن مدرسه نشینلری ترقیات وتکملات مدنیه‌نك اك بیوك دشمنی، آهنك وسلامت آتیه‌نی اخلال ایده‌جك باش زورباللر مقامنده بیلیردم. نه یاپایم؟ سزك وکلاکز، سفرا کز، انلره باقه‌رق بزم ده سفرامز، حکوماتمز، مطبوعاتمز، هپ بر اغزدن انی ادعا ایدرلر ایدی. بونلره قارشو اون اوچ سنه مقدم سزك سرد ایتدیککز عکسی ادعای دلیلسز، پك ضعیف بولدم. اعتماداتمه‌مکده معذوردم. لکن شمدی آلداندیغم فعلاً ثابت اولیور. منبع اختلال عد ایتدیکم مدرسه‌لرك بالخاصه شو صوك کونلرنده حریت وقانون اساسی دائره‌سنده تمکین وبصیرت اوزره حرکت ایتمك یولنده (که بنجه ترکیه ایچون یکانه اولان طریق سلامت وموفقیت بویولدر) ابراز ایتدکاری موجودیتلری اك زیاده سبب ندامت ومحجوبیتم اولیور.

بز — پك اعلا! مادامکه ایش شمدی اکلاشلدی، سز ملت یوق ظن ایدیوردیکز، وارلنی ثابت اولدی. سز بین‌الملل ضدیت وخصومت وار دیوردیکز، همدست عهد ووفاق بروطن اولادندن بشقه ایجمزده برکیمسه اولدیغی ظاهر اولدی. سز علما سلکنی تخل آسایش وکمالات برعنصر کهنه پرست عد ایدییور دیکز، حال بوکه شمدی حریت، ترقی، موفقیات سیاسیه ومدنیه اعتباریله اك مفید برعنصر توازن واعتدال، اولدیغی تسلیم ایلهیورسکز.

اوحاله شمدیکی ترددیکزه بوکونکی اندیشه‌کزه سبب نه‌در؟

اوروپا — طوغریسی شاشیردم، قالدم. اوت، دیدیکلری کبی بتون قورقو واحترازلرم حقیقةً بوش چیقدی. جمله‌سنی وقوعات سیلدی، سپوردی.

فقط حیفا که آلدانمقلغ اندیشه جهتنه منحصر قالمدی، امید جهتنده دخی آلدانه‌رق اك کوندیکم طرفدن یکی اندیشه‌لره طوتلدم، یکیدن تردده دوشدم.

بز — نه کبی؟

اوروپا — نه کبی اولدیغنی صانکه سز کورمیور‌میسکز؟ ارباب وقوف وحمیت هرپرده استبدادلره قارشو خفی ویا علنی جمعیتلر، اتفاقلر عقد، قیاملر اجرا ایدرلر. موفق اولوب قانون وحریت وادیسنه کچنجه، حاله موافق بر هیئت اداره تأسسنی تأمین ایتدکدن صوکره احتیاطاً کری چکیلرلر. یعنی هیئت اداره‌نك مطلوب دائره‌سنده حرکت ایتمه‌سنی تأمین ایچون ایچلرینه کندی ارکاندن، یاخود امنیت‌نامه‌سنی حائز مئور ومقتدر رجالدن بر، ایکی، بش... ذات ادخال ایدرلر. بوکا موفق اولنجه وظیفهٔ اصلیه‌لرینی حسن‌ایفا ایتمش صاییلورلر. بوندن صوکره مجاهدلر هیئتی صفت رسمیه‌سیله پردهٔ مستوریت آرقه‌سنه چکیلیر، مروج افکار اولان مطبوعات ایله اداره‌نك آثارینی تنقید، آمالنی ترویج ایتمکله اکتفا ایدر.

سزده ایسه بن بو مدار سلامتی کورمیورم. هیئت وکلاده ایسته‌دیکم قدر تمکین ومتانت مشاهده ایده‌میورم. وظیفه ومسئولیت یاخود حق وحد دائره‌سنی شاشیرمش کبی کوریورم. تاریخده بیوك نام ایله یاد اولنه‌جق اولان ارکان غیرت وحمیت زمره‌سنده وظیفه‌شناسانه تمکین و وطن پرورانه محویت مشاهده ایده‌میورم.

خلقك احتیاج عاجلی، هرنوع مطالب وتهدیداتدن آزاده اولهرق، راحت و سکونت اولدیغنه رغماً «حریت» و «حق بشر» اعتباریله اسکیسی قدر، بعضاً اسکیسندن فضله اولهرق تهدید ونعرضه هدف اولدیغنی اکلایورم. بونك حکمتی ایله نتایج وخامتی بالحساب هیئت اداره‌نك ایفای وظیفه ایتمکده اولدیغنه هنوز قناعت کتیره‌میورم. دیه‌جکسکزکه بونلر انقلابی حصوله کتیران ارباب وغیرت وحمیتك اثری دکلدر. برطاقم نوظهور توره‌دیلرك فرصتی غنیمت عدایتمك اوبونلریدر. لکن کچنلرده سزك یك کوزل صورتده ایضاح ایتدیککز وجهله بو اویونلره نهایت ویرمك اوزره برتدبیر اتخاذینه مسارعت اولنق لزم ایدی. ایش مختار یاخود ممتاز پاشالرده دکلدر، حمد ایدیکز دولت عثمانیه جمعیتك، هیئت وکلانك، اوروپانك اعتماد مشترکلرینه لایق آدملردن محروم دکلدر. اکر برآن اول بو یولده برتدبیر اتخاذ ایتمکده قصور ایتیه‌جك اولورسه‌کز اندیشه‌لرمك قسم اعظمی محو اولوب راحت نفس آلیرم وکمال اعتماد ایله المی اوزادیرم.

بز — فقط «قسم اعظمی» دیدیکز. دیمك که بحث ایتدیکمز کبی تدبیراتخاذندن صوکره قسم اصغر اولهرق برشی دها قالمش اولهجق. اویلهمی؟

اوروپا — اوت.

بز — انی‌ده لطفاً ایضاح ایدرمیسکز؟

اوروپا — بر ایکیسنی سویلیه بیلورم. مثلا قروازورلر مسئله‌سی.

بز — عجائب! بویله مقبول ومقدس بر ایشه صیغارمی؟ یوقسه اعانهٔ ملیه ایله حصوله کتیرمك ایسته‌دیکمز طوپی ایکی قروازوری ایکی، اوچ یوز اوروپا قروازورینه قارشو «اهل هلال». مقدمه کورمك خفته‌می تنزل ایدییورسکز؟.

اوروپا — ایش اویله دکل. ذاتاً اوجهتده کی اندیشه‌لرمدن اثر قالمدیغنی یوقاروده سویله‌مش ایدم. بم دوشوندیکم جهت بشقه‌در.

بز — اوجهتلری بزه اکلادیکز.

اوروپا — انقلاب واقعدن استفاده ایتمکه عثمانیلر عقل ایدرلرسه یعنی قانونی شناس، بصیرت‌کار، معتدل برحکومت تشکیل وادامه ایتمکه موفق اولورلرسه (که ظاهراً بوکون موفق اولمشلر دیمکدر) اوحاله دولت علیه حقوق وحدودینه واقع اولان برتجاوزی دفع ایتمك ایچون او سزك ایکی، اوچ یوز دیدیککز اوروپا قروازورلری ایله سائر قوای عسکریه‌سی — قریم محاربه‌سنده اولدیغی کبی — تردد‌سز امدادیکزه قوشارلر. بوکا شبهه ایتمك انجق انقلابکزك اوروپایه نه‌قدر کنیش برنفس آلدیرمش اولدیغنی بیله‌مه‌مك دیمك اولور. حقیقةً اوروپا افکار عمومیه‌سی — یعنی بن — سزك جمعیت ارکانی ایله آثار واقعه‌سنه منتدارم. اومنتی الی‌الابد محافظه ایتمك ایسته‌یورم، بونك محافظه‌سی ایسه حرکات آتیه‌سنك حرکات سابقه‌سنه لایق‌واصول ومنطقه موافق اولمسنه متوقفدر.

دیورم که ایجابنده اوروپا، ازجمله انکلتره، فرانسه، المانیه، ایتالیه سزی جداً مدافعه ومحافظه ایدر. بوحاله ایلك اثر حریتاوله‌رق اعانه — همده اعانه‌لردن بیزار اولمش وآرتق قورتلدم ظن ایتمش اولان اهالی‌یه سوء تأثیر ایده‌جك صورتده استیفا اولنسان براعانه — ایله قروازورلر انشاسنه قیامکز منطقسزدر. بوکون ایکی قروازور بر ملیون لیرایه اولور. بویله براثر حمیته حربیه نظارتی محصولی کبی اصل ووصفی مجهول مبالغ طبیعی قاتمزسکز. بوملیونی یورغون انغاریالردن بیزار، سکونته وحق وحد تعلمنه محتاج اولان بو بیچاره خلقدن نصل‌ونه‌قدر، وقتده طویلامغه موفق اوله‌جقسکز! بوراسنی بن احاطه ایده‌میورم.

بو اعانه‌نك ایلك هدفی پك مناسب ومقدس ایدی. مثلا اوچ‌دورت‌بیك لیرا طوپلامق، بیك بشر، ایکیشر بیك لیرالق مرصع قلیچ یاپدیروب تقدیر عاله اظهار وجود ایتمش ایکی قهرمانه نشانهٔ شکران ملت اولهرق اهدا‌سی هرکس طبیعی کورر و آلقشلر ایدی.

او ایکی قهرمانك محویت کوستروب بشقه جهتله حوالهٔ شکران ایتمه‌سنی التماس ایلملری دها مقبول براثر حیتدر. ایکیسیده قهرمان عسکردر. قهرمان عسکرك پولتیقه خفایاسی ایله اشتغال ایده‌مامسی طبیعیدر. اعتذارلرینی قبول ایدوب ایتمه‌مك واردی. ایشك اك کوزل یوزی شو اوله‌جقدی: اعانه قطعی صورتده اختیاری اولمق، مثلا یکرمی بیك لیرا حاصل اولنجه اوچر بیك لیرالق برر قلیچ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE. 1153

ایکی قهرمانه اهدا ایتمك ، باقی اون درت بیك ایرانی دیار غربتدن ، منفادن ، محبسدن بو دفعه « اعاده » اولنان بیچاره‌لرك بر مدار معیشت بولونجه‌یه قدر اعاشه‌لرینی تأمین ایله‌مك كبی مقبول ومفید بر جهتی قپاتمق . (مابعدی وار)

برایکی رفقامزله برابر دونكی (صباح) رفیقمزك صوك صحیفه‌سنده ، اهمیتسز مندرجات میانده شو خفتی اوقودق :

عیناً

مراد بكه اخطار

میزانك ٤ اغستوس تاریخلی نسخه‌سنده نشر ایتمش اولدیغكز لزوم اطراد وجوب اتحاد » عنوانلی مقاله عجیبه‌ده‌كی افكار ومدعیات غریبه‌كزی انجق عالمی كندیكزله اشتغال ایتدیرمك ، اسمكزی هرنه صورتله اولورسه اولسون ذكر ایتدیرمكه برسبب بولمق امیدیله یازمش اولدیغكزدن بشقه برشیئه عطف ایده‌مدك . بز سزكله هیچ اشتغال ایتمك ایسته‌میورز ، سزه قارشی لاقیدز... بوتی تكرار تكرارسویلیورز ، اكلامیورسكز . اطراد لزومندن ، اتحاد وجوبندن بحث ایده‌جكسه‌كز « میزان » كزی سراپا اونكله طولدیره‌بیلیرسكز . بوكا كیمسه برشی دیمز . فقط بو یولده یازه‌جغكز برمقاله‌ده مطلقا شوكا بوكا طعن وتشنیع ، برطاقمی استخفاف برطاقمی تزییف ایچون نه‌دن لزوم كوریبورسكز ؟ « اك ممتازلری بیله دها دون تبصبص ومحویت دریاسنده نابدید اولان نوظهور غیرتكشلر » كبی « روسیه مكتبلرنده تحصیل كورمش صاحب میزان » برذاتك اذعانندن بكلنمیه‌جك تفوهاته نیچون مقلوب اولییورسكز ؟ وطنه خدمت ، حمیت اوبولده چالیشان كنجلری استخفاف ایتمكه‌می اولور ؟

خصوصیله مقاله‌كزده « جمعیتمزك » دیه‌رك بنمسه‌دیكگز جمعیتمزك هرمركزندن یكدیكرینه مخالف صدالر ایشیدلمكده اولدیغی ، بوندن طولایی اولاد وطنك قلونی استیلا ایدن اندیشه‌لرك اوروپا محافل ومراكزینه قدر سرایت ایتمكده بولندیغی سویلمكه قدر كستاخلقلر ایدییورسكز .

« جمعیتمز » دیه یاد ایتدیكگز عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتیله بنه سزه وعائله قارشی بر دها تكرار ایدهم كه سزك هیچ بر علاقه‌كز ، اوزاقدن یقیندن هیچ بر مربوطیتكز یوقدر . بز سزی طانیمیورز ! سز بزم نظرمزده « میزان » نامیله بر غزته نشر ایدن بر آدمسكز ، فقط بولسانده ، بوقفاده دوام ایدرسه‌كز اوزمان سزی برصفتله دها طانیه‌جغزكه اوده مفسد‌لكدر ! زیرا هر بر عضوندە بر آهنك تام ، بر وفاق مكمل حكمفرما اولەرق و طنك سلامتته بتون موجودیتیله چالیشمقده اولان بر جمعیته زباندرازلق ایدییورسكز . بوندن قطعیاً فراغت ایتملیسكز . بتون املاریمزی عطف ایدییورز » دیدیكگز سلانیكدن سزه سویلنه‌جك صوك سوزمز شودر :

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتك تشكیلاتی نظاماتی ، وطن حقنده‌كی افكار ، آمال وافعالی وطنی جداً سونلر طرفندن تقدیر ایدیله‌جك درجه‌ده مكمل ومنتظمدر . باخصوص سزك اختراع ایتمك ایستدیكگز « مخالف صدالر » قطعیاً یوقدر . بولسانی‌هان ترك ایدیكز ، برنقطهٔ سلامته جمع وایصاله چالیشمقده اولدیغمز افكار عمومیه‌یی بویله هذیانلرله افساد ایتمكدن توقی ایدیكز ، یوقسه بوكا مجبور ایدیلورسكز .

— میزان —

شو خفتك كیمه دها زیاده بر تجاوز دیمك اولدیغنی بز بیلورز . فقط آنك بزدن زیاده حمیت پرور جمعیته محقق اسناد وافترا دیمك اولدیغنی تسلیم ایتمك ایله برابر بر قاچ سوز سویله‌مكدن كندیمزی آلهمه‌یز ،

ذاتاً (میزان) ك ایلك ظهوری اوزرینه تجاوز‌كارانه ساخته هجوملره ینه (صباح) قپوسنده هدف اولمش ایدك .

چوجقلقدن عبارت اولان هجومك جمعیت محترمه‌یه اسناد ایدلمش بر ساخته‌كارلق اولدیغنی بیان ایله واقع اولان ملاقاتلرمزدن دخی حسابده آلدانمدیغمز تبین ایتدی .

فقط تبین ایدن شو ساخته‌كارلق بر ناموسلی وقدملی جمعیت اعضاسندن برینه جمعیت نامنه اولەرق حواله ایدلمش ایكن جمعیت طرفندن بویله میرم بر وظیفه‌یی ایفاءً بر تكذیب نامه كوندرلمامسنه حیرتله تأسف ایتمكده ایدك .

دها بر كون اول جمعیتك بیوجك بر شعبه‌سی مركزنده اتحاد واطراداك لزومی مذاكره ایدیله‌رك دوقتور ابراهیم تمو واحمد رضا بك برادرلرمزدن صوكره اوچنجی اولەرق قدم صاحبی بولنان محررمز حیثیت ذاتیه‌دن بشقه هیچ بر قدم وامتیازه باقلمامق شرطیله حصول اتحاده چالشمه‌سنی ، اتحاد حصولنده دخی صره نفری موقعنده ایفای وظیفه‌یه دوام ایتمك حاضر بولندیغنی بیان ایتمش ایدی . شو امساك ومحویتلر اتحاد واتفاق خاطری ایچون اختیار اولنان فدا كارلقلردر .

لكن هرشیئك برحدی اولەسی لازمدر . بز تحملك نهایت كرته‌سنه كلدیكمزی كتم ایده‌مه‌یز .

اتحاد وترقی جمعیتی نام عالیسنی بوكون بحق طاشیمغه مأذون بولنانلردن بوكبی اوبونجقلره نهایت ویرلمسی وجونی تكرار ایده‌رز . مطلوب اولان تكذیب نامه‌یه انتظار ایتمك وظیفه‌مزدر . انی تعجیل ایتمك‌ده آنلرك وظیفه‌لریدر . شوقدركه برنجی ایشده هرنصلسه اختیار اولنان تكاسلك بودفعه‌دخی تكرار ایتمه‌سی احتمالی‌ده حسابه آلمق ناموس وحیثیت ذاتیه‌مز اقتضاسیدر .

شوحساب ایسه آتیده‌كی جوابمزی شمدیدن ویرمكه بزی مجبور ایدیور :

جوابمز

بز روسیه مكتبلرنده ایدندیكمز حمیت ایله مفتخرز . چونكه اوحمیت اوتوز بش سنه‌لك میدان مسابقه‌ده بزه دائما اوك صره‌یی تأمین ایده كلمشدر .

الده بارە ، دیلده اقتدار اولمدیغی حالده وطن اصلی بیلمكدن هیچ بر آن خالی قالمدیغمز خلافت اسلامیه‌نك مركزینه ـ اون طقوز یاشلرمزده اولەرق ـ هجرت ایتدیكمز كون كلەمزی بز قولتو‌غمزده آلمش ایدك . بوكونه قدر بز انك موقعنی دكشدیرمك ایچون وقت بوله‌مدق .

مدحت پاشانك تبعیدی كونی سركه‌جی‌یه‌چیقه‌جق اولان صدارت الاینی دكزه القا ایله رفع لوای حمیت ایتمك امر‌نده اوك آیاق اولدیغمز وقت كلەمزینه قولتوغمزده ایدی . شو وقعه‌یی سائر شاهدلردن بشقه احمد مدحت افندینك شهادتیله‌ده اثبات ایده‌بیلورم .

دور مسكنت ومحویتده معارف وآداب سیاسیه نشرینی امید استقبال عد ایده‌رك مكتب ملكیه ودار المعلمین تاریخ عمومی كرسیلرنده رومه مدنیتی ، انتباه دورینی ، فرانسه انقلابنی بتون فلسفه‌لریله نورسیدكانك تازه اذهانه نقل وترسیمه وقف وجود ایتدیكم اون یدی سنه‌لك دور حیاتمده ینه قولتوغمزدن براقه‌مدق .

(میزان) مزه دائره‌سی بر آز دها توسع ایتمش مكتب كرسیسی نظریله باقدیغمز ایچون استبداد ایله غزا دورنده سانسوری آیاغمزك آلتنه الەرق صدای حمیتمزی رفع ایتدیكمز ایامده ینه كلەمزك یری مرئی ایدی .

المزدن النان (میزان) بدلنك كویا « علی الحسابی » اولان دیون عمومیه قومیسرلكنده بتون اوروپا سندیقه‌لریله سفراسی ، بتون قارشو یقا مؤسساتی ، دیون عمومیه مجلسی ایله مالیه نظارتی ، باب عالی ایله سرای همایون اركانی طرفندن كمال « حرص » ایله ترویج اولنان عظیم ودولته مضر اولان بر مصلحته ـ بتون رجال ایچنده عاجزانه تك اولەرق ـ مخالفتم ایامنده آیاغمزه قدر كتیریلان كلی « حق سكوتی » او آیاقله ایتی ویردیكمز ، یاخود « سیاسةً قبولده مجبور » اولدیغنی مبین اولان اعتذار عالیه قارشو مذكور « قبول » قومیسرلك مقامنه وصولنده « بو مسكنتی اجرایه مقتدر دیكر برقومیسرك اعزامی لزومی » بیانیله رد واعاده ایده‌جكمزی و شمدی عكسنه مكرر امرلر ویرلسه بیله فائده‌سز قاله‌جغنی قطعیاً بیان ایتدیكمز وقتلرده كلەمز ینه قولتوغمزده طوریور ایدی .

اقتضا ایدرسه بانقه دیركتوری پانجیری بكی ، مابینجی بكر بكی ، باب عالی وخزینه و دیون عمومیه دوسیه‌لرینی موقع شهادته اخراج ایده‌بیلورز .

اوچیوز اون بر سنه‌سی تشرین اولنده حضور همایونه ادارهٔ امور دولت حقنده تقدیم ایتدیكمز لایحه‌ده چوق سورمكسزین « ضرورت مالیه یوزندن شو انقلاب حصوله كلەجكنی تفصیلاتیله عرض واثبات

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

ایتدیکمز وحضور عالیده شفاهاً تکرار ایلدیکمز دقیقه‌ده دخی کلمه‌مز بشقه یرده دکلدی !

ممتاز بر مأموریت باشنده ، پارلاق بر استقبال اوکنده ، اون برکون مقدم عموم ایچون اقتضای امل اولان برحضور و التفات شاهانه شرفی قازشوسنده ، الك بختیار بر عائله ریاستنده بولندیغمز حالده جمله‌سنی وطنك سلامتی ایچون الزم کوردیکمز بر وظیفه‌نك ایفاسی سوقیله دیار غربته کندی اختیارمزله کندی حسابمزه عزیمت ایتدیکمز کونده‌وانی تعقیب ایدن یکرمی ایکی آیلق مجاهده ایامنده کلمه‌مزك یری - جنایت محکمه‌سنك اعلامنه رغماً - جمله ایچون معلوم ایدی.

محترنده شهبه ایدیلمیه‌جك قدر عالی ورسمی اولان وعدلره — که اجابتی حالنده بوکونکی ایام مبارکه‌نك اون برسنه اول شرف حدوثی احتمال قویسنی ضامن ایدی — اویله مهم وعدلره امتثالاً ، بوندہ اغفال ایدلمش اولمق ایچون یوزده طقسان طقوز بچق ، عکسنه‌ده یالکز یوزده یارم قدر اولسون احتمال موجود فرض ایده‌رك ایشته او یارم احتمالی دریغ ایتدیکمز تقدیرده عفوی ناقابل برمسئولیت آلتنده قالمش اولهجغمزه وجداناً حکم ایله لطف خدایه استناداً عودته قرار ویرلدیکی وشروط عودت وطن عزیزمزك سلامتی مبین درت بش مادهٔ محرره‌یی محتوی بولندیغه مقابل اعدامه محکوم اولان شخصمز ایچون یالکز « ناموسمزك مقام خلافتك شرف وعلوبتنه تودیع » شرط شفاهیسندن بشقه الده برقوته مالك اولیه‌رق ویالکزجه عودتله مابین همایون باش کاتبنه « احمد پاشا واسطه‌سیله بکا تبلیغ اولنان شخصی مواعید ایله عفوی کأن لم یکن بیلسونلر، عفوی قبول ایده‌میه‌جکمه سبب‌ده کندیمی وطنه وخلافته قارشو قباحتلی عدایده‌میه‌جکمه مبنیدر، حرکتم معلوم اسبابدن طولایی سلطنت سنیه‌نك باب معدلت وعلویتنده ابراز وجود ایتمکدن عبارتدر ، اکر ارباب معدلت بنی مجاراته مستحق کورورسه حقمی سکونتله قبول ایتمکه حاضرم » دیدیکمز وقت وساعتلرنده دخی کلمه‌مزك نره‌یه یاتشدیریله بیله‌جکنی تخمینده کیمسه کوچلك چکمه‌سه کرکدر .

عاقبت شووقعهٔ خیریه‌نك فردای کونی شورای دولتده کی اخوان کرامه « مهلك فقط مقدس بروظیفهٔ حمیت بنی استعفایه و سرعت ممکنه ایله (میزان) ك نشرینه مجبور ایدیور » دیدیکم وحتی بوکون - اون بر سنه‌دن برو موقعی تبدیله میسر اولهمدیغم کلمه‌مزی ینه اسکی یرنده باقیدر .

ایشته شوحالده قیصه‌جه اولهرق ویره‌جکم جواب قطعی بروجه آتیدر :

جمعیت بنی ایچنه لایق کورمیورسه جواباً تأسف ایدرم . فقط مأیوس اولمیه‌رق ایفای وظیفهٔ حمیتدن کیری طورمه‌مم . دولت وملت عثمانیه‌نك سلامت وسعادتی هر برشخصدن ، هر برهیئتدن ، هر برصنفدن ، هر برجمعیتدن نسبت قبول ایتمز مرتبه‌ده عالی ومقدسدر .

حین شباتمدن برو اومقصد جلیلك خادم صادق اولمق ایله مشرفم . انك ایفاسنه دوام ایچون - سایهٔ حریتده - کیمسه‌نك مأذونیت ومساعده‌سنه محتاج دکلم .

شوقدرکه شمدی‌یه قدر آز چوق اتحاد وترقی جمعیت علیه‌سنك غیرتی - حسب الماضی - کودمك وظیفه‌سیله کندوسنی مجبور کوران (میزان) بوکوندن اعتباراً صوك نفسنه قدر ملتك ، دولتك ، خلافتك سلامتلرینه حصر غیرت ایله‌مش مستقل برکرسیٔ خطابتدر . نیك وبدی کندوسی ایله محترم قارئلرینه منحصردر .

لاحقه

یالاده ظن ایتدیکمز وجهله مذکور اعلانلر اسکیسی کبی ساخته کارلق اثری اولدیغی جمعیت علیه‌نك تکذیبله رسماً ثابت اولورسه بالاده‌کی جوابمز دخی جمعیت اعتباریله کأن لم یکن حکمنده اولوب یالکز ساخته کارلره انحصار ایتمش اوله‌جقدر . الله صادقلرك معینیدر .

اوراق ومکاتیب

عیناً

بردقیقهٔ مهمه

بقای ملك ، تکامل وطنك الك بیوك الك مهم مداری استقرار ، اعتدالدر .

استقرار : سکون وآسایشی تأمین ، اعتدال : محاکمات عادلانه‌یی تولید ایدر .

بو ایکی مادهٔ تکاملدن محروم اولان جمعیت ، قوم ، نه مادی نه‌ده معنوی سعادتی ، ترقی وتعالیی کافل عد ایدیلهبیلور . شکل آتیسی ایچون بر ماهیت مخصوصه ارائه ایده‌مز .

هدم ایله انشابینده عنکبوت آسا برمادهٔ اجرائیه کوسترہ بیلوز .

ایشته اکلاشیلورکه برجمعیت ، برحکومت سکون وآسایشله تأمین شکوه وسطوت ایده‌بیلور .

بوکون دولتك مالی ذاتی ، امری اعتباراتی سکون وآسایشك تأمین ایتدیکی برقوته تابع بولنیور.

بوتبعیتده توافق توازن کوزدلمدکجه اعتبارات دولت آثار انحطاط کوستریور .

دیمك اولیورکه حیات دولت اوزرنده یك بیوك تأثیر کوسترہ‌جك برشی وار ایسه اوده « کمال آسایش » ویا تعبیر عکسیسی اولمش اولیور . شو حالده عثمانیلر اوزرینه عرض وجوب ایدن کیفیاتدن بریده محافظهٔ آسایش امرنده اوته‌دنبری متخلق بولندیغمز اوفطری تربیه‌مزی آنجق بوکونلرده اظهار ایتمکدر .

هله تربیهٔ اسلامیه‌مزی، تزاهت دینیه‌مزی کاهی حقها مقتضیاتیله اظهار ایده‌جك اولور ایسه‌ك دکل سکون واعتدالی تأمین ایتمش ، جهان مدنیتك مظهر ستایشی اولمش اولورز .

. . . . . .

فاتح مأذونلرندن
یساری

آچیق مخابره

—

حسن نعمت افندی : ملکمزده تجارت وصنعتك احتیاجات عمومیه‌مزی تأمین درجه‌سنه کلمیی ایچون بیوك سرمایه وچوق زمان لازمدر . سرمایه خارجدن کیره‌جکدر . بوده حال طبیعیده برحکومت مشروطه تشکیل ایتدیکمزی آثار فعلیه‌سیله عالم مدنیه اثبات ایتمکله اوله‌جق .

مأمورین تنسیقنه کانجه بوبابده اساس طوتیله‌جق شی طبیعی (احتیاج حقیقیٔ حکومت)دره. بودجه‌نك بوللغی ویا طارلمی دکلدر . بودجه‌مزده بول پاره اولور ایسه احتیاج حقیقیدن زیاده عدد ده ویا زیاده معاشلی مأمورمی قایرمق لازم . حاشا .

سلامت وسعادت وطنه چالیشانلره حق موفقیت ویرسون دعاسنه بخلوص البال بزده آمین خوان اولورز . هله بیله‌رك چالیشانلر حقنده‌کی دعایه .

—دوراستبداد مقهورلریدن بروطنپرورافندی‌یه: هرکس غزته چیقاره بیلور . بونی فلان ویا فلان مکتب مأذونلرینه حصر طوغری اوله‌مز . محرر اولجه خفیه ایمش ، مرتکب ایمش وبونی مطبوعات اداره‌سی نظر دقته آله‌مز . بوکا افکار عمومیه حکم ایدر . ملت مجلسمزك یاپه‌جغی قانونه قدر بوکبی مباحث جائز دکلدر اعتقادنده‌یز .

—

سلانیکده کائن صنایع مکتبی شاکردانندن ابراهیم رجب افندینك مکتوبی اهمیته مبنی داخلیه نظارتنه تودیع ایتدك . تحقق ایده‌جك نتیجه‌یه کوره امر تطهیرك اوراجه‌ده اجرا ایدیله‌جکندن امین اولکز . تعبیرکز وجهله او وقت قانون اساسینك اجرا آت مؤثره‌سنی اورادہ دخی کورمکله مسرور اولورسکز .....

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۲۷ صالی ۲۸ رجب ۱۳۲۶ (۱۲ اغستوس ۱۳۲٤)

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

میزان

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

وظیفه و مسئولیت

—

«اوروپا افکار عمومیه‌سی» ایله ملاقات

(مابعد)

اوروپا افکار عمومیه‌سی (سوزینه دوام ایله) — دیورم‌که اساساً پك ممدوح اولان قرووازورلر ماده‌سی موسم اعتباریله مقبول دکلدر . چونکه ایجاب حال وزمانه وقوفسزلق اسنادینه وسیله اوله‌بیلور .

بز — ایکی قهرمان زمانه منتدار ملت نامنه [illegible] قلیچ اهداسندن صرف نظر ایتمه‌مك لزومنی تسلیم ایدرز . منفادن عودت ایدنلرك اعاشه‌لری ماده‌سی‌ده ادعا ایتدیککز قدر مهم ومستعجلدر . بو بابده بر خیلی تشبثلر ، همتلر واقع اولمشدر بیله .

لکن قدیمدن برو عالمه قارشو حاکم وحلال اولمغه آلشمش اولان برحکومتك مثلا ایکی مرابحه‌جینك خصوصی حسابلری بهانه‌سیله بر اجنبی فیلوسنك مدیللی‌یه تعرض ایتمسنی منع ایده‌مه‌مسی کبی ضعفلر ملتده عظیم تأثیرلر براقیر . اوتوز سنه‌دن برو اوکبی تعرضلرك باشمزدن اکسیك اولدیغی یوقدی . ماضیسیله مغرور ومفتخر اولان عثمانلی ملتنك قلبی بوندن ناشی دلخون ایدی . حریت حرکته نائل اولور اولماز اسکی آجیلرك سوقیله اوکبی فضولی تعرضلر اوکنه سد چکمك ایسته‌مسی بزجه هرجهتله مقبول وممدوح اولمق لازم کلیر . بونده سز تعصب وطرفکیرلك ایدیورسکز .

اوروپا — مدافعه‌کز منطقه وحکمته موافقدر . حال حاضره مخالفدر . اونمایشلرك موده‌سی کچدی . دیکر طرفدن بنم نه وقتدن برو ، نه صورتله اغفال ایدلمکده ، نه کبی ظن و ذهابلره دوچار اولمقده اولدیغمی اونوتمه‌یکز . بویله خارق العاده اولان احوالده اك اهمیتسز برحادثه بیوك ، بیوك نتایج تولید ایدر . پك چوق تمکین واحتیاط لازمدر . اسکی اداره‌نك سیئاتی برآن اول رفع ایتمك ، عودتنه امکان براقمامق جهتی اهم بیلنملی . سیئاتك رفع اولندیغنی خلق حس ایتملی ، سکونته وارملی ، اسکیدن فرقلی بر اداره‌نك تأسس ایتدیکنی کندوسنه جداً حس ایتدیرملی .

بکا قدر عکس ایتدیکنه باقیلورسه ادارهٔ سابقه‌ده برقسمی انصافسز ملتزملر یدیله استیفا اولنه‌کلان ، رسوم وتکالیف قدرخلقی بیزارایدن «اعانهٔ جبریه»لر الآن باقیدر . حال بوکه سکونت عمومیه‌نك عودتنی تسهیل ایچون او درلو اعانه‌لرك هیچ اولمزسه ایکی اوچ سنه نام ونشانی خلق کوزنده کورونماملی ایدی .

تهدید واخافه ماده‌لری ایسه دها مهم ونام ونشانلرینك کلیاً اذهاندن دفعی الزم ایکن خفیه‌لك دورینه لایق برصورت ووسعتده انلرك دوام ایتدیکی خبر ویریلیور . بونلر ایسه سکونت مطلوبه‌نك عودتنه قطعیاً مانعدر . سکونت عودتنك تأخری ایسه هیچ بریرده — بالخاصه عناصر مختلفه‌یی محتوی اولان مملکتلرده — قطعاً امنیت بخش اوله‌مز .

بیوك تبدل وانقلابلرده خلق ابتدای امرده «کلان» ایله «کیدن»ك آره‌لرنده‌کی فرقی تحری ایتمکه چالیشیر . رسملی ، رسمسز یوزلرجه غزته‌نك نشرندن ، دونه قدر غصب ویغماده اوك آیاق اولانلرك اللرینه بررحریت بیراغی آلمه‌لرندن ، مکتبه محتاج برطاقم چوجقلرك دوائر باب عالی رؤساسنی تعجیز ایله مسلك وپروغرام مباحثه‌لرینه کیریشه بیلمه‌لرندن الخ ، خلق برشی آکلایه‌مز . آنك اکلایه‌جغی شیلر خانه‌سنه ، دکاننه ، تارلاسنه ، مالنه ، جاننه ، عرضنه ، عائد جهتلردر .

دون «یادکارلرك» تجاوزلرندن هیچ برشیئی مصون دکلدی . بوکون هرکس فرق آرامغه باشلار . دائرهٔ حقوقی تحدیده چالشیر . کندوسنه اعاده اولندیغی ادعا اولنان حریتك کندی حقوقی دائره‌سنی آخرك تجاوزلرندن نه درجه‌یه قدر وقایه ایتمکه مقتدر اولدیغنی اکلامق ایستر .

بویله برصره‌ده فوت لایموت کچینه کلان بر دکانجینك النه اوچ بش لیرالق اعانه بیلتی اوزادیلور وبدلنك اعطاسی لزومی نزاکتدن پك بعید برصورتده افهام ایله اصرار ایدیلورسه بوکبی دکانجیلر انقلاب خیرده «خیر»ك نره‌سنده اولدیغنی تعیین ایده‌مز .

حق حریتدن استفاده ایتمك دائره‌سنده بولنان کیمسه‌لرك خانه‌لرینه کیجه وقتی تعرض ایتمك ، تهدید واخافه ایله اولاد وعیاللرینی بیزار ایتمك کبی حاللر ایسه هیچ تأویل قبول ایده‌مز .

ایشته شو سکونت عمومیه حیثیتده بن سابق [illegible] کیمسه یارینك نه اوله‌جغندن امین دکلدر . بوده مجرد هیئت اداره اوزرنده اجرای نفوذ ایدنلرك «ادارهٔ امور» امر مشکلنده تجربه‌سز عجمی بولنمه‌لرینك نتیجه‌سی اوله‌جقدر . چونکه وطنلری اوغورنده جانلرینی فدا ایدن ارباب غیرت وحمیتده خیر ایشله‌مکدن بشقه برامل بولنه‌ماز .

بز — اوجهت بدیهی اولدیغی کبی روایتلر دخی مبالغه‌لیدر . دون ایله بوکونك فرقی کبار وصغار نزدلرنده کلیدر . جمله‌سی بوکا منتداردر ، اهمیتسز پروزلر وارسه‌ده اونلرده حکومتك وظیفه شناسانه همتیله مندفع اولیور . چونکه حکومتی تشکیل ایدن ذواتك همان جمله‌سی خیر خواه وجداً ناموسلی آدملردر .

کرچك ، حکومتمزك مسلکنی ، پروغرامنی ، نصل بولیورسکز ؟

اوروپا — سزك علی العجله توصیف ایتدیککز کبی رنکسز بولدم . دوائرك کافه‌سنجه اجرا اولنه‌جغی وعد وبیان اولنان اصلاحات کلی پاره‌یه محتاجدر . کافه‌سنك اجراسنه همان تشبث اولنه‌جق اولورسه برمثلی دها وارداته احتیاج مس ایدر . حال بوکه پروغرامده یکی ویرکولر احداثی جهتنه کیدیله‌میه‌جکی مودوعدر . اوتقدیرده ...؟

آچیق قپو پولتیقه‌سی ، مناقصه ومزایده اصولی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2Ei 1153

اراضی واملاکك تکالیف دولت اوکنده مساواتی، استثنا آت اقتصادیه‌نك کلیاً رفعی ماده‌لرنده فضله صراحت کوسترلمك ایدی.

بز — انشاء اندیشه‌کزی داعی اولهرق بشقه برشی یوقدر.

اوروپا — بعض شیلر دها وار، اما جملةً اهمیتسزدر. صرف و قوفسزلغك موقت ثمره‌لریدر.

بز — نه کبی؟

اوروپا — از جمله اجنبیلر مسئله‌سی. دها ایلك کونلرده غربی روم ایلده اجنبی مأمورلری علیهنده سوزلر ایشیدلدی.

حال بوکه او اجنبی مأمورلر طولا یسیله اقلابکزك حصول پذیر اولمسنه آز چوق یاردم ایتدکلری کبی انقلاب تقرر ایدنجه انلرك قالیه‌جقلری‌ده بدیهدر. بونی بیلمك ایچون پك ایچه بر دیپلومات اولق اقتضا ایتمزدی.

صوکره شرقی روم ایلی، بوسنه، کرید حقنده عجمیجه سوزلر ایشیدلدی. بین‌الدول عقد اولنمش مقاوله‌لرك نه‌دیمك اولدیغنی بیلمه‌مه‌نك آثاری ایدی، بونلر اهمیتسز اوراق حوادث ایله سوقاق خطیبلرینه منحصر قالدی. بونك اهمیتلری یوق. لکن دیون عمومیه ایله رژی‌نی عینی اهمیتده کوسترمك، یاخود دیون عمومیه اداره‌سنك الغا اولنیه بیله جکنی دوشونمك کبی وقوفسزلقلر برآز دها یوکسك طبقه‌لردن ایشیدلیور. رژی ایله دیون عمومیه بسنده دنیا قدر فرق اولدیغی کبی دیون عمومیه‌نك الغاسی دوشونمك دخی احوال خارجیه وسیاسیه‌یه واقف اولق شویله طورسون، مملکتزك احتیاجات بسیطه‌سندن بیله بی خبر اولق دیمکدر.

بز — بونی دیو آینه‌سنده کوریورسکز. بوبابده جیقان صدالرك هیچ براهمیتی یوقدر.

اوروپا — بن اهمیتی جهتیله سویله‌میورم ه بنم خوشمه کیده‌میان اطرادسزلقلری تعداد ایدییورم. ذاتاً سویلدیکم شیلر سویلیه‌جکمه زمیندر.

اجنبی علیهنده ظاهر اولان شوخفت، آرکون ایچنده، اجنبی‌یه لزومندن فضله توجهه منقلب اولدی. بتون دوائره واز جمله خزینه‌یه برر مأمور مخصوص کتیرمك لزومی الك جدی صاییلان غرته‌لر طرفندن ایلری‌یه سورولدی.

اشبو توجهکارانه تبدل بنم خوشمه کیده‌جکنه، بالعکس اندیشه‌می موجب اولدی. چونکه مطلوب اصلی، قانون اساسی کبی برمحور سلامت اوزرنده، تمکین وبصیرت اظهار ایتمکدر. فرلداق کبی افراطدن تفریطه قوشمق دکلدر.

بالخاصه مالیه‌یه ناظر ومشاور صفتیله بر اوروپا رکنی جلبی حقنده‌کی اصراره هیچ برمعنا بوله‌مدم، منطق کوره‌مدم، مناسبت آلدیره‌مدم.

زیرا ابتدای امرده علی‌العموم اصلاحاتك حسن اجراسی محلده تدقیقات عمیقه ایقاسی ایله ایشه وقوف تام پیدا ایتمه‌سنه متوقفدر.

اوروپادن کله‌جك اولان قطب قاچ سنه‌ده تدقیقاتی اکمال ایده‌جك، نه وقت باشلایه‌جق،

دیکر طرفدن دیون عمومیه مجلس اداره‌سی کبی مفید ومناسب برعنصر وقوف الکزك آلتنده بولنور ایکن خارجدن آدم کتیرمکه نه لزوم ونه مناسبت اوله بیلور؟

بونلر چوقلقدر.

بز — دیون عمومیه‌دن، باقه‌دن شمدی‌یه قدر نه فائده کوردك که بوندن صوکره کورمکی امید ایده‌لم؟

اوروپا — بنده سزه سوال ایله جواب ویره‌یم: سز نه وقت فائده کورمك اوزره ایشه کیریشدیکزکه استفاده ایده‌مه‌مك ادعاسنی سرد ایده بیله‌سکز؟

آت صاحبنه کوره کشنر، ضرب مثلدر.

باقه و دیون عمومیه دخی انجق مالیه ناظرینك هویت رسمیه‌سنه کوره مقابله ایدر. الك مخالف احوالده، الك چوروك اساس اوزرنده تأسس ایتمش دیون عمومیه‌نك یالکز رسوم سته‌یه عائد وارداتنه بافیکز. تزاید ایدن یوزده سنی‌سزك خزینه ایرادینك یوزده‌لرینه نسبت ایدیکز.

سز آدم اولوب حقوق صریحه‌لری احاطه ووقایه ایتمکه مقتدر اولدیغکز وقت دیون عمومیه اداره‌سی‌ده کندوسنی اصلاح ایتمکه لزوم حس ایدر. مذکور اداره واقعا حکیات علیه‌نی جارح بر اجنبی شعبه‌سی دیمکدر. لکن معنوی اولان شوجهت بر امر مجبور مقامنده قبول ایتدکدن صوکره باقیسی هب سزك جدی منفعتکزه موافقدر.

دیون عمومیه مجلس اداره‌سی اوروپا بیاسه‌سی ایله خزینهٔ جلیله آره‌سنده اویله بر واسطهٔ مفیده‌در که دها ایوسی صاغلق دیمکدر. حتی عثمانلی باقه‌سی‌ده اویله‌در.

لکن دیدیکم کبی قارشولرنده یوزلرنی بیقاده‌جق، انلری اداره ایده‌جك، انلردن استفاده ایلیه‌جك بر آدم ایستر.

عیناً

(قوصوه ولایتنك رسمی جریده‌سندن)

عهد ومیثاق

شمالی آرناودلغك (بسا) سی

برنجی ماده — جناب حق عمروعافیت پادشاهی‌یی مزداد بیورسون. نفس نفیس همایون ایچون قانزك صوك داملرنی فدا ایتمکی وذات اقدس پادشاه اعظمی‌یی هردرلو تجاوز وتعرضه قارشو تأمین ایلمکی دین وایمان وناموسمزه قسم ایده‌رك عقد اتفاق ایتدك بواتفاق هیچ بردرلو وسیله ایله ذره قدر اخلال ایله‌مامکه قطعیاً عزم وجزم ایتدك.

ایکنجی ماده — حقوق مقدسهٔ حضرت پادشاهی ایله سلامت عمومیهٔ وطنیه‌یی تأمین ایدن قانون اساسی‌یی موقع تطبیقه وضع وملت مجلسنی کشاد ایتدرمکه قطعیاً قرار ویردك. ارباب حمیته جاناً ومالاً وبدناً التحاق ایتدك. بوقرارمزدن هیچ بر فرد بزی منع ایده‌میه‌جك صورتده اتحاد واتفاق ایتدك.

اوچنجی ماده — ایچمزده هر هانکی شخص ویاقبیله‌ویا قضامقداری هرنه‌اولورسه اولسون اتفاقزی ذره قدر اخلال ایتمك تشبثنده بولنورسه عموماً ومتفقاً دیکر قضالر اهالیسی اتحادی اخلال ایلین کیمسه‌لره هجوم وانلری محو ایلیه‌جکدر.

دردنجی ماده — اتفاقزك جاناً وبدناً ومالاً اردوی همایونله اتحادمزك اساسی ملت مجلسنك کشادیله قانون اساسینك تمامیٔ تطبیقنه ایجاب ایدرسه عموماً جانلریمزی صرف ایتمك ودنیاده هیچ برفردك حقوق مشروعه‌سنه تجاوز ایتمامك اساسنه مستند اولدیغندن شمدیلك دولتك قوانین موجودهٔ حاضره‌سنه واستقبالاً ملت مجلسی طرفندن مجدداً ومعدلاً موقع تطبیقه وضع ایتدیریله‌جك قوانینه تمامله انقیاد واطاعت ایلیه‌جکدر. واردوایله عموماً اتفاق واتحادایتمکسزین نه‌برشخص نه‌ده بر ویابرقاچ قضا ویا برقبیله تاغراف ویا عرض محضر یاپه‌میه‌جنی کبی هیچ برفعل وحرکته مخالفتده بولنیه‌جق وبولنورسه [illegible] علیهنده صاییله‌جقدر). وبونلر حقنده آیروجه کوستریلان ماده‌ده کی جزا اجرا ایدیله‌جکدر، قانون اساسی‌یی طلب خصوصنده اجرا ایدیلن وفیما بعد اجرا ایدیله‌جك اولان معاملاتدن طولانی اشخاصدن هرکیم اولورسه اولسون مأمورین طرفندن مجازات ویانفی ویا تعذیب ایدلمکه قالقشلیرسه درحال اومأمور محو اولهجقدر، وارباب حمیت هردرلو تهلکه‌دن آزاده بولندیریله‌جقدر وقورتاریله‌جقدر.

بشنجی ماده — عمومز متحداً چالیشدیغمز کبی منفرداً وساکنانه اولهرق وفقط روم ایلی ولایات شاهانه واردوی همایون وجمعیت اتحادیه ایله یالکز قانون اساسینك وضعی وملت مجلسنك کشادی خصوصاتنده متحداً آنلردن آیرلیه‌رق وبملکتمزه ایجاب حاله وجمعیتك وقوع بوله‌جق تبلیغاتنه کوره چالیشه‌جغمزی آیریجه عهد وپیمان ایتدك.

التنجی ماده — اشبو اتفاقنامه‌ده محرر ماده‌لری هیچ برصورتده تأویل وتحویله وتغیر وتذییله تشبث ایدنلری درعقب محو ایلیه‌جکمزی دین وایمانمزه یمین ایتدك.

یدنجی ماده — بوبابده کی اتفاقز ملت مجلسنك کشادی مقصدینك تعقیبنه منحصر اولوب دیکر هیچ برشیئه شمولی یوقدر وملتجه قانون اساسینك تطبیقنه قدر برشیئه تشبث ایدیله‌میه‌جکدر.

سکزنجی ماده — اشبو اتفاقنامه عموم قوصوه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

علما ومشایخ واشراف ورؤسای قبائلی طرفندن تنظیم ومرقضایه برر نسخه اعطا ایدلمك اوزره ۲۵ جمادالاخره سنه ۱۳۲۶ تاریخنده فریز وویکده تحریر و امضا وتمهیر وتعاطی قلندی .

جناب حق موفق بالخیر بیورسون آمین

— میزان —

تاریخ عالمه صورت وقوعی وطرز جریانی ایله مهابت بخش اولان فرانسه انقلاب کبیرینك الك بیوك مدار شرفی وانقلابك روحی اولان «حقوق بشر» بیاننامه‌سی کبی قیمتدار اولان شوعهد ومیثاق تاریخ مشروطیت عثمانیه‌یی تزیین ایده‌جك بروسیقهٔ ملیه‌در . اومارز که دیکر رفقامزده بونکله تزیین ستون مفخرت ایدرلر .

عیناً

منفیلر ، فراریلر

(وطن فدائیلری) سرلوحه‌سی و (حجةاه) امضاسیله (اتفاق) غزته‌سنك (۸) اغستوس نسخه‌سنده مندرج ، برحس حیتله یازلمش ، مقاله‌یی اوقودم . کندمده سنه‌لرجه منفالرده ایکله‌مش اوزواللی فداکاران زمره‌سنده داخل اولدیغمدن — شخصمی اورته‌یه قویمق کبی برحرکت اجرا ایتمش اولمامق ایچون — منفیلردن بحث ایتمك ایسته‌مزدم . لاکن مادام که بوتون غلیان افکار وحسیات آره‌سنده بزی ده دوشونن برقاچ صاحب حمیت ذوات وار ، اوحالده بن‌ده بونقطهٔ نظردن حسیاتمی کتم ایتمکده آرتق احتیاطه لزوم کورمدم .

بزکیمز . «منفیلر» ، «فراریلر» ؟ حکومت مستبده‌نك دوچار تغدیسی اولمش ایکی فرقه که وطن ، یاخود ، حریت فدائیلری نامی تحتنده براشیرز . ایچمزده مقتدر ، متین الافکار ذوات عالیه موجود اولدیغی کبی محدود الاقتدار ، عاجزکیمسه‌لرده وار . چونکه ـ معلوم اولدیغی اوزره ـ دور استبدادده سیاسته محکوم اولق ایچون مطلق برتصور سیاسی اظهار ایتمك ایجاب ایتمزدی ! اوفاق برتظلم ، عادی برافترا ، اوزاقدن برمنسوبیت ، بی‌خبرانه برتصادف انسانی آیلرجه محبسلرده ، بیللرجه منفالرده سوریندیرمك ایچون کافی ایدی !

ایشته بوکون ماضینك سویلمکه یازمقله توکنه‌میان شنایع وفجایعنه قوربان اولان بو (فرقهٔ مظلومه) نك استرداد حقوق مسئله‌سی حالا موضوع بحث ایدلدیکی بیله یوق !

بوکون هرکس حریت ، حریت ، حریت دیه باغیرییور ! اوح ، نه لطیف ، نه‌روحنوازصدا ! .... ای اما ، بزسنه‌لرجه‌اول بوکله یوزندن منفالره آتیلدق ! پریشان اولدق ! خانمانلریمزسوندی ! ایچمزدن بوقدر قوربان ، بوقدر شهید ویردك ! قالانلریمزله مجروح زبون برحالده وطنه عودت ایتدی وایدییور !

بوکون لسان تجیلده کزه‌ن اومقدس کلمه‌یی بزم سنه‌لرجه اول یاد ایتمکلکمز واونك اوغورنده حیاتمزی ، عائله‌مزی ، مالمزی فدا ایلمکلکمز حالا برقباحتمی عد ایدیلیور ! بوتون کوردیکمز تلطیف برحمیتلی خانمك ، منفادن عودته قدرتی اولمایانلره ، اعانه جمعنه تشبثندن عبارتدر . بوبرتشبث حمیتمندانه ! شایان تقدیردر ، تشکرلر ایده‌ریز ، فقط شونی ده‌علاوه ایده‌لم که منفیلر ، سائللر دیمك دکلدر . بو جهتی دها اول حکومتك دوشونمسی ایجاب ایدردی !

هرنه ایسه مسئله اوراده دکل . شیمدی بوتون فراریلر ، منفیلر استانبوله کله‌جکلر ! کلدکدن صوکره نه اوله‌جق ؟! صاحب مقاله ذات حمیتمندك دیدیکی کبی : « بونلر ملکمی ؟ بیه‌جك ، کیه‌جك وسائر حوائج ایسته‌مزلرمی ؟ » یوقسه قارشیمزه هنوز فکر استبدادین قورتیلمیان برطاقم کیمسه‌لر چیقوبده : « ایشته مظهر عفو [۱] وحریت اولدیکز ، دها نه ایسترسکز ، چالشمك ، قازانمك ، کینمك ! » می دیه‌جکلر !

بو بویوك بر جرأتدر ؛ چونکه فکر حریتی ملتده اویاندیران فراریلر ، منفیلر ، حاصلی اومحترم فداکیلردر . بز اونلرك سایه‌سنده دکل ، اونلر بزم فداکار ، کزیده ارقداشلریمزك ، قارداشلریمزك سایهٔ حمایتنده مظهر نعمت اولدیلر . وبوکون ماضینك بیك درلو سوء استعمالاتی آراسنده سسسزجه ادخار ایتدکلری ثروت غیر مشروعه‌لری سایه‌سنده کوشکلرده ، یالیلرده کمال حضور ایله یشایورلر !

بزچالیشه‌لم ، أوت چالشمق مشروعدر ، مقدسدر اما ، مع التأسف تراموای سوریمجیلکی ایده‌میز ! اوکبی وظائف نظیفه‌یی ، دور استبدادك خفیه‌لرینه ترك ایتدك ! فراری ومنفی ارقداشلریمز ایچنده حقیقی اقتدار ولیاقت صاحبلری پك چوق ! ملت ، طبیبی اوکیبلری استخدام ایتمکله دها زیاده مستفید اولور . مع هذا ایچمزده الیوم چالیشه‌میه‌جق حاله کلنلری ده نظر اعتباره آلمدن دور طوتمیه‌لم .

ماضی یی اونوتمه‌لم ، دینور . بونی حسن نیتله سویلیلر اولدیغی کبی ماضینك یادی کندیلری ایچون موجب عار ومسئولیت اولانلرده سویلیور ! ماضیی اونوتمه‌لم ، یکی اونوتمه‌لم اما اونوتدیررلرسه ، جریحه‌لریمز تداوی اولنماز ، التیام بولمزسه بزم ایچون ماضی یی اونوتمق ممکن اولماز !

بز حمیتمندان اهالیدن اعانه دکل ، حکومت مستبدهٔ منقرضه ارکان شریره‌سندن تضمینات ایسترز ! معصومانه فریادلریمزی ایشیتمك ایسته‌میه‌رك بزی ورطه‌دن ورطه یه القا ایدن او غدارلردر ! اونلرك

[۱] مشروطیت تصدیق اولندقدن صوکره محکومین سیاسیه‌یه (عفو عمومی) اعلانی پك غریبدر ! دیمك بزم ادارهٔ مستبده علیهنده و ادارهٔ مشروطه لهنده کی بونجه فداکارلقلریمز حقیقةً برجرم ایمش که بزی عفو ایله اطلاق ایلدیلر ! بوکاده شکر !

بیقدقلری أولریمز ، یه اونلرك صاتیله‌جق کاشانه‌لرینك بدللریله اعمار ایدلمایدر .

احسان عدلی

— میزان —

طوغریسی بویا ؟ حربیه نظارتنك ، مسافرلردن النان پاره‌لرك « آلتمسی » جهتی امور واقعه صره‌سنه کچرسه محل صرفی اولهرق صاحب امضانك کوستردیکندن ابوسی کوچ بولنور .

عیناً

بر نصیحت:

احکام منیفه‌سنه کمالیله رعایت ایدیلهرك هر خصوصده رهبر حرکت ایدلدیکی تقدیرده بالجمله تکملات بشریه‌یه مع زیادة کافی اولان حبل متین شریعت ، حریت ، مساوات ، عدالت ، مشورت ، اطاعت وسائره کبی هیئت سیاسیه‌نك تشکیل وترقیسنك مدار استنادی اولان اساسلری وضع ایتدیکی کبی سمی ، صداقت ، وفا ، اعانت ، مرحمت ، عفو وسائره کبی تعالی وتکاملی ایچوندده پك چوق مزایای مرغوبه وضع ایامشدر .

شبهه یوقدرکه بر دولتك صاحب شوکت وعظمت اولمسی خارجاً وداخلاً ادارهٔ اومورینك بروجه مشروعیت دائره‌سنده جریان ایتمسنه وبوده اهالیسنك طبع مدنی یه مختص اولان اوصاف عالیه ایله متصف اولمسنه متوقفدر . سعی اولمازسه ترقیات ماديه اولهمیه‌جغندن آیت کریمه‌ده (هروقت تسبیح ایدن مشروع دائره‌ده تجارت ایدندر بیورلمشدر) صداقت اولمازسه استقامت ، وفا اولمازسه اتحاد وامنیت اولهمیه‌جغندن « حدیث » شریفده یلان سویلمك ، وعدینه مخالفت ایتمك ، امانته خیانت ایلمك علائم نفاقدن اولهرق شرفصدور ایتمشدر . اعانت ومرحمت اولمازسه اقوات یومیه‌سنی تدارکدن عاجز قلان بیکسلر حق حیاتلرندن استفاده ایده‌مامللری لازمکله حکمدن فقرایه مرحمت ایدك ، فقرا ومساکنه انعام واطعام ایدك ، بی‌کسلره رحم وشفقت ابراز ایدك مألنده پك چوق نصوص واردر . کناهکار وباغی یی عفو ایتمکله (عفو راجحدر برای تربیت تکدیردن) مضمونجه عفوی الك بیوك مقیاس اجرا آت یاپمقله عدالتك درجهٔ مطلوبه‌سی اجرا ایدیله‌جکندن (سندن طاریلان ایله کوروش ، سکا احسان ایتمیانه احسان ایت ، سکا ظلم ایده‌نی عفو ایت) مأل منیفنده اولان آیت جلیله ایله تکمیل فضائل اخلاقیه‌نك اساسی فرمان بیورلمشدر .

فی‌الواقع بردولت وبرملت کندی رأفت وعاطفتنه استناد ایدن افراد ایله جریان عمومی وخصوصی یه تابع اولهرق پك چوق شناعتلر ارتکاب ایدن کسانه امثال موجوده‌سی فوقنده عفو ایله عدالت ابراز ایدرسه خصمیده دائرهٔ اتحاده الهرق ارتباطی تقویه وتکثیر ایده‌جکنی عقل ارائه ایتدیکی کبی تاریخ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

وتطبیقات عالمده بونی کوسترمکده‌در . منقرض اولان دولتلرك اکثریسنك سبب انقراضی داخل دائرهٔ حدودنده حاصل اولان تشتت افکار ونفاق اقوام اولمشدر . بوحکمته مبنیدرکه خلفای راشدین حضراتی قوماندانلرینه کتدکاری یرده اهالی‌یه مساوی معامله ایلملرینی وتفرقهٔ افکاری موجب معامله‌دن توقی ایتملرینی امر وتوصیه ایدرلردی .

شوحالده زمان ومکان ومتمکنلراعتباریله وطنه، ملته موجب سعادت اوله‌جق صورتده حرکت ایتمك عناصر مختلفه‌نك همدست وفاق اولملرینه غیرت ایتمك ولوعنصر واحد ایچروسنده برفردی بیله حقنده هر ایشتدیکمزی تشهیر وآداب و اخلاق عمومیه خارجنده استعمال لسانه جرأت ایتمکله شخص وعائله‌سنی هدف تحقیر ایتمش اولور .

عفو ومرحمت قانون دائره‌سنده اجرای عدالت ایده‌رك تقدیرات خارجیه‌یه مظهر اولمغه سعی ایتمك ، مملکتمزك باخصوص شو احتیاجلی زماننده اغراض ومقاصد شخصیه‌سنی منافع عمومیه بابنده محو ایلمك هرکس ایچون سیما افکار سالمه اربابی ایله نظر موشکافانه صاحبلری ایچون اك مهم اك معتنا اك متختم بروظیفه وهم بروظیفهٔ مقدسه‌در . احمد حیاتی

اوراق حوادث

شو فقره‌لر دونکی نسخه‌مز ایچون دیزلمش ایکن ترتیبدن اخرج اولنمش ایدی . بعض مطالعه‌یه مبنی بوکونکنه علاوه ایدیورز .

صباح — رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده (عشاقی زاده خالد ضیا) امضاسیله ، و « بر اندیشهٔ محق » عنوانیله یازلمش یندی کمال دقتله مطالعه ایتدك .

بند پك واضح برحس نجیب ، پك مقبول بر سوق حمیت ایله یازلمش اولدیغنی تسلیم ایده‌رز . محررجه احاطه اولنان افق اعتباریله اندیشه‌لری دخی بجادر . ایشك ایچنده یالکز برنقصان واردر. اوده مطالعه‌لرینه هدف اتخاذ ایتدیکی احوالدن برینی حقیله تقدیر واحاطه ایده‌مه‌مسیدر .

اکر جالب شکایت کوردیکی حاللردن بزم تجرید ایتمك ایسته‌دیکمز قسمنی حقیله تقدیر واحاطه ایتمك جهتنه کیتمش اولسیدی کورورردی که « اوقسم مطبوعات » اندیشه‌سنی بحق جالب اولان نتایجدن کندوسندن دها اول احترازایتمکه باشلامش وکندوسنه ـ عدم احاطه سببیله ـ خوش کورونمیان حاللر اونتایج مردوده‌یی مانع تدابیر سلامت جویانه‌دن عبارت بولنمشدر .

حاصلی محررك خلوص نیتنی جداً تبجیل ایده‌رك برآز دها توسیع افق ایله‌مسنی توصیه ایلرز .

— رفیقمزك عینی نسخه‌سنده‌کی «بعض توضیحات» بندینی مطالعه ایتدك . ایضاحاتك کنه و ماهیتلرینی دکرلریله متناسب برصورتده تقدیر ایتمك خلوص نیتمز ایجابندندر . ! برسوء تفهم وتفهیم اثری مقامنده ماده‌یی بعدالایضاح قپاتمش اوله‌لم .

یالکز « حسیاته مغلوباً تهیجات ، بی لزوم تهورات » سوزلرنده (میزان) ه حواله اولنمش برسنك شکایت کورمکده معذورز .

چونکه (میزان)ك بوبابده‌کی حرکتی « تشدید » دکل ، « تسکین » یولنده اجرا ایدلمش ایدی . برکون تأخر درجی حسبیله تکرر ایدن مراجعات وتعدد ایدن مکتوب وقارتلر شاهددر ،

(— ثروت فنون) رفیقمزك صاحبی کچنلرده صدر اعظم کامل پاشا ایله اثنای ملاقاتده حربیه نظارتی «مسافرلری» حقنده‌کی مطالعهٔ سامیه‌یی استفسار ایتمش . صدر اعظم پاشا حضرتلری دخی شویله بر جواب ویرمشدر :

« وظیفه‌لرینی سوء استعمال ایتمشلر ، وبعض مغایر قانون احواله جرأت ایتمشلر . خلق دلکیر اولمش کندیلری ضابطه‌جه محافظه ایدلملری ایچون ضبطیه نظارتنه کوندرلدیلر . ایچلرندن بعضیسی چیقدی ، اولرینه کیتدی، چیقمیوب قالانلره طشره‌ده نره‌یی آرزو ایدرلرسه اوراده مع عائله اقامت ایده‌بیله‌جکلری بیلدیرلدی . دها برمدت حربیه نظارتنده قالمق ارزوسنده بولندقلرینی بیان ایتدیلر.

— میزان —

چیقانلر پاره‌یی ویرنلردر ، بزبونلره باقه‌رق محاکمه‌لرینه انتظاراً بریره صاوشمیه‌جقلرینی تأمین ایچون ویریلان کفالت اقچه‌سی ظن ایتمش ایدك ، سائر ممالکده دخی بویله شیلر اولور (باشدن اشاغی‌یه قدراحکام قانونیه‌یی تطبیق ایتمك شرطیله ، یوقسه ...) لکن افادهٔ سامیه ایله اولبابده‌کی حسن تأویللرمز اوکنه‌ده سد چکیلیور ... البت برکون کلور ایشك ماهیتی اکلاشیلور .

طنین — رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده مندرج اولان « اخلاقی چیکنه‌میه‌لم » بندینی کمال تشکرله اوقودق .

فکر ومطالعه‌سی عین اصابتدر . شو دور حریتده مطبوعاتده مشاهده اولنه‌جق اولان اوکبی امساکسزلکلر دور سابقك تبصبصلریله مقایسه ایدیلنجه اخلاق ملت حقنده حسن نتیجه چیقاریله‌میه‌جغی رفیقمزك دیدیکی کبی آشکاردر .

مطبوعات ملیه بیننده اتحادك لزومی

نائل اولدیغمز شو دور حریتدن تماماً استفاده ایتمك، دولتمزك تعالیٔ شان وشوکت وسعادتنه خدمت ایلمك، یعنی تام مدنی بر دولت وملت اولدیغمزی انظار مدنیته عرض ایلمك ایچون عموممزك اتحاد واتفاق ایلمکلکمز لازمدر .

بواتفاق عمومی‌یی انجق مطبوعات ملیه‌مز وجوده کتیره بیلیر. بناء علیه شو وحدت عمومیه‌نك حصولی ایچون اول امرده مطبوعاتمزك اتحاد واتفاق ایلمسی لازمدر . حتی شوفکر ومطالعه‌مز صدر اعظم کامل پاشانك (ثروت فنون) رفیقمزك محرریله وقوعبولان ملاقاتنده موضوع بحث اولمشدر .

کرچه مطبوعاتمز ملك وملته خدمت ایتمیور دکل . فقط اك مبرم اك مهم اولان ایشلری ال برلکیله کورمیورلر . هربرری بشقه بشقه مقصدلردن محاکمه یوروته‌رك وقارئلرینی‌ده اویوله سوق ایدرك مقصدك برآن اول حصول بولمسنه مانع اولیورلر . الآن افراد ملت ، هانکی غزته‌نك مسلکی سلامت وطنی جالبدر آنی تعیین ایده‌میور . چونکه : غزته‌لر ایلك کونکی جدیتی غائب ایتدیلر . بردن باشلادقلری ایشی یارم براقدیلر . برقسمی پازار اعتبارده یرطوتمق ایچون شخصیاته کیرشیدی، برقسمی تنقید یولنی طوتدی . برقسمی‌ده جدیتدن جدا دوشدی .

اوللری هپ بردن اعتدال وسکوننی توصیه ایدییورلر، بلدیه و مبعوثان تشکیلاتنی افهامه چالیشیورلردی . حالبوکه شمدی هیچ بونلردن بحث ایتمدکاری کبی سلامت وطن و مملکت ضمننده اتخاذی لازم کلان تدابیردن تباعد ایلیورلر . بوکا تأسف ایتمامك ممکن دکلدر . افکار و حسیات عامه اوزرنده پك بیوك برتأثیری اولان مطبوعاتك وحدت مقصد ایله چالشمسنی وبوبابده اتخاذی لازمکلن مقرراتك بلاافاتهٔ زمان اجراسنی سلامت وطن و مملکت نامنه تمنی ایلرز .

آمپیق مخابره

(امین وداد) امضالی قارته : دوائرجه امور معتاد دیمك ایدی . انشا اه عودت ایتمز.

حریق

اولکی کون چیرچیرده ظهور ایدن حریق اطرافه سرایتله بیوك برفلاکت حصوله کتیرمش . بش بیکی متجاوز خانه وسائره ایله بش مسجد محترق اولمشدر . مصابین حقنده ممکن اولان حمایه دریغ اولنمیور . جناب حق مصاب اولانلر ایچون اسباب تسلی خلق ایتسون ومملکتمزی امثالندن مصون قیلسون .

مکتب ملکیه مأذونلری اتحاد وتعاون جمعیتی

دونکی کون مکتب ملکیه مأذونلری مکتبده بالاجتماع « مکتب ملکیه مأذونلری اتحاد وتعاون جمعیتنك » هیئت دائمه‌سنی رأی خفی اصولیله تعیین ایتمش ودونکی حریق خانمانسوز مناسبتیله بر اعانه اچیله‌رق (١٠٩٥٤) غروش طوپلانمش ومبلغ مزبور جمعیت مذکوره طرفندن هیئت مبعوثه معرفتیله داخلیه نظارتنه ویرلمشدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۲۸ | چهارشنبه | ۲۹ رجب ۱۳۲۶ (۱۳ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

دون کیجه النان تلغرافنامه :

درسعادتده میزان غزته‌سنه

قروازورلر اعانه‌سندن استانبولجه شمدی‌یه قدر طوپلانان مقدارینك بودفعه‌کی فاتح حریقزدکاننك تهوین احتیاجنه صرف ایدلمسنی انسانیت وعثمانلیلیغه دها موافق کوروب ومبلغ مذکورك بوصورتله صرفنه اعانه ویرن ذوات محترمه‌نك مساعده‌بیوره‌جغنی امیدایدرم ویردیکی اعانه‌نك بوصورتله صرفنه موافقت ایتمیه‌جکنی یارینکی غزته‌لرله بیلدیرنلردن ماعداسنك سکوتی تکلیف واقعك قبولنه دلیل عد ایدیله‌جکدر نیازی بککده عین فکرده بولنه‌جغنی تأمین ایدرم .

ارکان حربیه بیکباشیسی
انور

— میزان —

بواثر حمیت وعلویتکز ملت ودولت وخلافت نامنه تبریکی داعیدر ، عثمانلیلق سزك کبی برقهرمانه مالك اولمق ایله مبجلدر . جناب حق سزی ورفقای حمیتکزی دها نیجه امثالی آثار عالیه‌یه مظهر بیورسون امین .

وظیفه ومسئولیت

—

اوروپا ، افکار عمومیه‌سی ، ایله ملاقات

(مابعد)

بز — آدم یوقمی دیدیکز ؟ حال حاضرك نزاکتنی ، اهمیتنی ، اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك جنسنی ، طوتیله‌جق مسلکك احسنی ، انسبنی اکلایه‌جق بزده آدملر یوقمی ظن ایدیورسکز ؟

اوروپا افکار عمومیه‌سی — انی دیمك ایسته‌میورم . سزده ایش کوره‌جك آدملر واردر . معارفك شمدیکی درجهٔ انتشارینه نسبتله موجودکزك ایشه یاراری راست کله اوروپا مملکتنه قیاس ایدیلنجه احتمالدرکه نسبت رجحانیه سزك طرفکزده قالسون . نه فائده‌که او آدملردن استفاده ایتمك یوق .

ادارهٔ سابقه‌ده ناموس ، اقتدار ، معلومات ایله ، یاخود ثروت واستغنا ایله بری اورته‌دن سیورلمکه ، یوکسلمکه باشلادیمی تخت سلطنتك اطرافنی احاطه ایدن منحوس چته همان اویله‌سنی پرچینلار ، مسکنت دریاسنده غائب ایدر ، کافی کلمزسه برر بهانه ایله سینوبه ، عکایه ، طرابلسه ، صنعایه مرزوقه‌قدر کوندرر ایدی . بلکه او کونلرده بن ، یعنی اوروپا ، آنلری معذور کوره‌بیلیردم . چونکه هولو زاده‌یه (عزت پاشا) وارنجه‌یه قدر هرکس بوکون حمیته صاحب ، قانون اساسی‌یه طرفدار اولدیغنی یار واغیاره اعلان ایدیور ، یکانه سبب مسئول اولمق اوزره اك بیوك قربان غصب وارتکابلرینی کوسترمکه یلته‌نیورایسه‌ده بن ، حتی بنمله برابر هرکس ، بالذات کندیلرینی بیله بیلورلر وانکار ایده‌مزلرکه منحوس چته — افرادی وارکانی اعتباریله — ملت ودولتك قانلرینی اممکه ، جانلرینی یقمغه قویولمش بر آلای سلوکدن عبارت ایدی . هویت وماهیتلری سلوك اولنجه رقیبلره ، بالخاصه کندیلرینی قوپاروب چوقوره آتمغه مستعد حکیملره میدان ویرمه‌مك اوزره جهد ایتمه‌لری طبیعی کوریلور .

فقط اك مقدس برادعا ایله میدان حمیته چیقمش ارباب غیرت سلوك آلایندن وسائره‌دن عاقبت قورتاریله‌بیلمش اولان قانسز وجود ملتی ال برلکیله تداوی‌یه چالیشه‌جقلری یرده اشبو امر اهمده حسن خدمتلری مأمول اولان تجربه دیده‌لری برطرف ایتمك ایچون چته‌نك پرچینلامه اصولنه مراجعتی ارتکاب ایدرلرسه وخامت تزاید ایدر ، اندیشه‌لره زمین حاصل اولور .

بز — اهمیتسز فروعی پك بیودیورسکز ، عادتا بدبینلك ایدیورسکز .

اوروپا — ایتمیورم . آزچوق مبالغه ایتسه‌م بیله بنی مؤاخذه ایتمك خصوصنده سزه حق ویره‌مم !

بز — او ، نیچون ؟ یوقسه سزده‌می بزی آفوروزه لایق کوریورسکز ؟

اوروپا — اویله دکل . پرچین چکیجلری اك زیاده باشکزه حواله اولنمقده اولدیغی ایچون بونی سویله‌یورم . مسئله مسلکك خطاسنده ، یاخود صوابنده دکلدر . خالصیت کوز اوکنده‌در . قانون اساسی احکامی ، حقوق بشر وحریت شخصیه ایجاباتی میدانده‌در . اوحالده حل مشکل ضمننده صمیمانه نظر تدقیقلر اوکنه وضع اولنان برتکلیفه مقابل بوکبی « کستاحلقلر » اجراسندن فراغت ایتمکه « مجبور ایدیلورسکز » دینلدیکنی مدار بحث اتخاذ ایدیورم . چاملی بله ، یاخود قورسیقه اورمانلرینه مخصوص اولان شو طور ونزاکتك بتون جهان مدنیتك انظار دقتنی جلب ایتمش برمیدان انشا وتنظیمده باش قالفه نامنه اوله‌رق صرفی جائز اوله‌میه‌جغنك فرقنه واریله‌مدیغنی کوریورم‌ده حیرتدن ، اندیشه‌یه اندیشه‌دن تلاشه دوشمکه حقلی اولدیغمی ادعا ایدیورم .

بز — ینه ایشی مبالغه ایله نافله یره کندوکزی یورییورسکز . « معهود لیسته » ماده‌سی کبی بونك‌ده براثر تصنیع اوله‌بیله‌جکنی سویله‌مش ایدك ، ینه تکرار ایده‌بیلورز . بونده تلاشکزی موجب برشی یوقدر . ایش اکلاشیلور دوزه‌لیر ، اتحاد واتفاق حاصل اولور .

اوروپا — انشااه . بونی پك آرزو ایدرم . « چونکه یکانه سلامتکز اویولده در ، بن دخی او وقت کمال اخلاص ایله دست وفاق ومحبتمی اوزاده بیلورم .

لکن ایش بونکله بتمز . سزك مسئله اهمیتسز برفرعدر . انجق مخاطبم اولمه‌کز جهتیله بحثه شایان کوردم . بنم دوشوندیکم شیلر دها مهمجه‌در .

بز — نه کبی ؟

اوروپا — مثلا شورای دولت ریاستی صندالیه‌سی اوزرنده یاشلی باشلی بر ذات اوتوریور . عمرینی خدمت دولت ایچنده کچیرمش بر پیر محترمدر . مدت مدیده صدارت مستشارلغنده بولنه‌رق جریان اموره وقوف کسب ایتمشدر . شورای دولتك تنظیم واصلاحنه مأموردر . شورای دولت ایسه اك زیاده محور اصلیسندن چیقمش « لابیرنت » در . قلملر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1152

صوبولمش اعضالر یالنمش ، مجالسده صندالیه قونیله‌جق یر قالمامش . اعضا ومعاونلر ایچنده « چکردکدن یتشمه » قدما موجود اولدیغی کبی برچوق داماد و مخدوم ، یاخود « بشقه ایشه یارامیان » یادکارلر دخی واردر .

ایشته اوبیر محترم شوکیرلی پوستکی‌یی آیقلامق ایله مشغولدر . ماصه‌سی اعضالك صورت دخول ودواملرینی مبین اوراق وترجمهٔ حال ورقه‌لریله طولیدر . یك مشغول ویورغوندر . بویله برصره‌ده شورای دولته ملازم‌اولهرق النمسه‌یله تردد اولنه‌جق برکنج بیلدیرم کبی ایجری‌یه کیروب قارشوسنه دیکیلیور . « ــ مسلکککز ؟ ــ نه مسلکی ؟ ــ سزك اجرا آنکز مسلکی . ــ انی تعیین ایله اوغراشیورز . ــ اولز ، چابوق یاپمیلی ، خلق بکله یور ، اوتوز سنه‌دن برو بکلیه بکلیه تحمل قالمامش ، اکر یارینه قدر بوبابده معلومات قطعیه ویرمزسه‌کز . . . . . »

ایشته شویبر مسلك تنظیمنده یالکز باش وکیل اوکنده مسئولدر . مذکور معجز ایسه سوآله مأمور دکادر . تهدیده ایسه هیچ . یکانه ایدیله‌جك معامله اوطه‌جی‌یی جلب ایله کلانی قپودن طیشاری ایتدیر‌مکدر . لکن عقل ایده‌میور .

ایرتسی کون وقعه غزته ستوننده ترسیم ایدیور . کیمسه بونك رذالت اولدیغنی تفریق ایده‌میور . صدراعظم شورا رئیسنه « وظیفه ومسئولیت » درسنی ویرمکه لزوم کورمیور . . . . ایش قاریشیور . . . قاریشیور . . . هپ قاریشمقده دوام ایدوب کیدیور . . .

بونلری کورن بن ــ که علاقه‌دار اولان اوروپا افکار عمومیه‌سی یم ــ نصل اولورده اندیشه‌دن قورتیلورم . آسایش وامنیت عودتی امیدینی کیمه عطف ایده‌بیلورم ؟

بز ــ امیدیکزی بنه اندیشه‌کزك منبعنه عطف ایدرسکز .

اوروپا ــ اکله‌نیورمیسکز ؟

بز ــ اصلا ! قفسدن قورتلمش بر بچاره قوش کبی بز . توازن مطلوب اوزره قنادلرمزی قوللانمق اونوتمشز . اطرادمزلقلرمز آنی و کچیجی شیلردر . برقاچ ساعتلك چرپنه‌دن صوکره سیرانمزه انتظام کلیر . « وظیفه مسئولیت » اوکنده جوجه کوردیککز رجالده صنعتك مربیلرینی کورمکه باشلارسکز . (اطیعوا . . . . .) امرجلیلنك شرق اوزرنده‌کی نفوذی ایله وسعت وکرامتنی کورمش اولورسکز .

اوروپا ــ وای ! بنه‌می شاعرلك ؟ اون اوچ سنه‌لك آجی تجربه اولسون سزی حقیقته ارجاع ایده‌میورمی ؟

بز ــ ارجاع می ؟ نازلی بریحکم ! شاشیروب نه سویله‌دیککزی دوشونمیورسکز . هنوز ایکی کون اولدی . سز دکلیدیکزکه اون اوچ سنه مقدمکی قصیده‌لرمزك حکمتی شمدی اکلادیغکزی تسلیم ایله اعتراف قصورایتدیکز . نه‌چابوق اونودیورسکز ؟

اوروپا ــ صانکی بونلره‌ده‌می کیجیجی دیه‌جکسکز ؟

بز ــ هم‌ده یك چابوق . سز بزم شرقزك روحانیتی بیله مزسکز . قانمزك حرارتی ، جانمزك قوتی ، مرامزك وسعتی غربده سزك اعتیاد ایتدیککز میزانلرله اولچوله‌مز . مهد مدنیت ، خطابات عالیه‌یه کرسئ انتشار اولان شرق غربه مقیس اوله‌مز . اوچ یوز سنه‌دن برو بار استبداد ایله یاصیلانمش بولنیوزر . سکسان سنه‌دن برودر مرض موت ایله صوك درجه‌یه وارمش خسته حالنده بزی کوروب میراث تلاشیله اوزولیوردیکز . مریض قهرمان کبی ایاقلاندیغی کبی کسوهٔ مسکنت ، یاخود پردهٔ جهالت دخی اك بکله‌مدیککز بردقیقه‌ده کوزدن غائب اولور .

اوروپا ــ اه ویرسون . اویله برمعجزه ظهور ایدرسه امین اولکزکه ممنون ومسرور اولمق خصوصنده بن سزلردن کری قالم .

بز ــ اندن امینز . یالکز تلاش ایتمه‌یکز . بزی نصیحتکزدن محروم براقمه‌یکز .

اوروپا ــ آجی تجربه‌لرم یك چوق اولدیغی ایچون اندیشه‌لرمدن اویله قولای قورتیله‌م . نصیحت جهتنه کلنجه انی بوتمه بورچ بیلورم . بوکا دلیل اولمق اوزره بوکونلك شو نصیحتی قبول ایدیکز .

« بنی اسرائیل تاریخنی بردهادقتلیجه کوزدن کچیریکز . »

بز ــ او نه دیمك ؟

اوروپا ــ شو دیمکدرکه بشریتك اصلاحی امرمهمی برمدت معتاده‌دن فضله برغیرة اللهه مظهر بیورلدیغی حالده بعض اسباب وعوارضدن طولایی مطلوب عالی تام اوله‌رق حصول پذیر اوله‌مامشدر . بونك اسبابنی ایوجه تدقیق ایدیکز .

بز ــ یعنی ؟

اوروپا ــ یعنی ارض مقدسك احسانته نائل اولنجه بنی‌اسرائیل شونعمت خدایه شکر ومحمدت ایله وال برلکیله تنظیم واعمار مملکته حصر مشاغل ایتمدیلر . یهودا سبطی حق ولادت ، لاوی سبطی امتیاز شرافت ، افرایم ومناسه سبطلری دخی رجحان اصالت دعوالریله باش باشه ، صاچ صاجه کله‌رك عاقبت جمله‌سنك پریشان واطرافه اویونجق اولدقلرینی نظر بصیرتکزه ایوجه آلیکز . . . . .

مقام مشیخت علیایه نواب ومحاکم شرعیه جنده تقدیم قلنان لایحه‌نك صورتیدر

محاطعلم عالیٔ حضرت فتواپناهیلری بیورلدیغی اوزره قانون اساسی عدالتك تأمینی امرنده حکامك لاینعزل اولوب عزللرینك محکومیته متوقف اولدیغی ، ترقی وتقاعدلرینك قانونه مربوط اولمسی ومحاکمك استقلالی ومحاکماتك علنیتی ومدافعاتك سربستیسی کبی وضع ایدلمش اولان اساسلر نظر اعتباره النه‌رق برنجی ماده‌دن اون ایکنجی ماده‌یه قدر تحریر قلنمش اولدیغی کبی برقانونك قانون اوله‌بیلمسی لسان رسمی اولان ترکجه ایله بالجمله اهالی‌یه اعلانی لازم اولدیغندن قوانین شرعیه‌دن بولنان ، کتاب النکاح ، طلاق نفقه . حضانه ، عتاق ، وصایا ، اوقاف ، فرائض ، استحقاق ، مداینه ، کتاب المحاکمه ، جنایات ، دیات ، قسامه ، بحثلرینك زمانه اوفق ومصلحت ناسه ارفق اولان مسئله‌لرینی ملغا مجله جمعیتنك تکرار تشکیلیله همان ترجمه ایتدیریله‌رك غزته‌لرله اعلانی ومجلیه‌یه الحاقی الزم بولندیغندن اون دردنجی ماده اولوجهله تحریر قلنمشدر . بعض التماس اثری اوله‌رق دورا ــ تداد اثارندن سلك حکامه ادخال ایدیلان نااهل نوابه حقوق عباد وامرعدالت قضیه معتنا بهاسنك تسلیمی عقلاً وشرعاً جائز اولمادیغندن خلقك محاکمه امن واعتمادینی تأیید ایچون بوکبی جهلهنك طریقدن اخراجی ایچون برماده دهاعلاوه ایدلمش اولدیغندن مواد مذکوره‌نك تدقیقیله مجلس مبعوثانه تکلیف اولنمق اوزره تصویب عالی‌یه مقارن اولدیغی صورتده شمدیدن موقع تطبیقه وضعی ضمننده بر وجه زیر معروضاته ابتدار قلندی :

برنجی ماده ــ روم ایلی واناطولی قاضیعسکرلری ومشیخت مستشاری وفتوا امینی ونوابك بالتجربه احوالنه وقوف تامی اولان مؤتمن ایکی ذاتدن مرکب انجمن انتخاب حکام تشکیلی

ایکنجی ماده ــ دور استبداددده اسباب نائلیتی مرکسجه معلوم رتبهٔ علمیه‌نك مأموریت وترفیعه وسیله عد ایدلیوب امراهم تضاننك مکتب نوابدن نشئت ایدنلره حصری .

اوچنجی ماده ــ مکتب نوابدن نشئت ایدوبده مجرد حائز اولدقلری رتبهٔ علمیه‌لری اعتباریله صنفك مافوقنه تعیین اولنانلرك رتبه‌سنه اعتبار ایدلمایوب شهادتنامه‌سنده معین صنفندن کوندرلمسی ونواب نظامنامه‌سنده رتبه‌نك مدار ترفیع اولمسی حقنده‌کی ماده‌نك الغاسی .

دردنجی ماده ــ سن شیخوخته واصل اولانلرك ، قوهٔ سامعه‌دن محروم ویامانع قضا اوله‌جق درجه‌ده معلول اولانلرك ، تعدیل واصلاحی لابد اولان نقاعد نظامنامه‌سنه توفیقاً ، اقدار ایدلمك صورتیله شمدیدن نقاعدلرینك اجراسیله ترفین قیدلری .

بشنجی ماده ــ مجرد رتبه‌لری اعتباریله مراکز ولایات والویه‌ده بولنه‌دیریلان ویدلرنده اقتدار واهلیتلرینی مثبت ادنی مرتبه‌دن بیله شهادتنامه‌لری بولنمیان ویا مستخدم عنوانیله برر قضایی اشغال ایدنلرك مؤتمن برهیئت علمیه حضورنده امتحانلرینك اجراسیله درجهٔ اقتدارلرینه کوره یدلرینه شهادتنامه اعطاسی واقتداری تبین ایتمیانلرك ترفین قیدلریله عباداللهك ضرردن وقایه‌سی اسبابنك استکمالی .

التنجی ماده ــ قانون اساسینك صراحتنه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

توفیقاً نواب عنوانك حكامه تبدیلی ومأموریتلری باارادهٔ سنیه اجرا قلنه‌رق یدلرینه برات شریف اعطاسی ومسافه‌سنه كوره مدت عرفیه‌لرینك دردر وبشر سنه‌یه ابلاغی ومراسله وبخشش نامنه النان پاره‌نك الغاسی .

یدنجی ماده — قانون اساسینك احكام صریحه‌سی موجبنجه حكامك لاینعزللكی قاعده‌سنه توفیقاً مدت قضالری ظرفنده ادارهٔ عزل وتوقیف اولنه‌میه‌رق عزل وتوقیفلری محكمه‌جه برحكم قطعی‌یه استناد ایدلمسی صورتیله حقوقلرینك تحت امنیته النمسی .

سكزنجی ماده — بالجمله حكامك تعیین وترقیسی وتقاعدی قانونه مربوط اوله‌جغندن اولبابده تنظیم اولنه‌جق قانونده خامسه‌دن اولی‌یه قدر بالجمله حكامك بش سنه‌ده بركره بلا استدعا ترفیعیله شهادتنامه‌لرینه شرح وبرلمك وهرحالده الاقدم فالاقدم قاعده‌سنه رعایتله تعیین ایدلمه‌سنك درج وتصریحی .

طقوزنجی ماده — بیك ایكیوز طقسان تاریخلو حكام الشرع حقنده‌كی نظامنامه‌نك یدنجی ماده‌سنه توفیقاً معاشلرینك تزییدی ومأمورین ملكیه متللو حین تعیینلرنده خرجراه وزمان انفصاللرنده ملكیه معزولیت نظامنامه‌سنه توفیقاً معزولیت معاشی وعلمیه تقاعد صندوقك حساباتی بارؤیه ملكیه تقاعد صندوقنه دوری .

اوننجی ماده — فیمابعد مكتب نوابدن نشأت ایدنلرك مكتب حقوق وملكیه كبی درجه‌لری تعیین اولنمغله برابر صنف خامسدن نیابته كوندریله‌رك تنظیم اولنه‌جق نظامنامه‌یه توفیقاً تعیین كبی ترفیعی دخی الاقدم فالاقدم قاعده‌سنه تابع طوتلمسی وترفیع حقنده‌كی نظامنامهٔ عتیقك لغوی .

اون برنجی ماده — محكمهٔ شرعیه‌لره موظف ایكی كاتب تعیینی ایله برنجیسی ضبط دعوا وتفرعاتنه ، ایكنجیسی تحریر تركه‌یه تخصیصیله بالجمله حاصلات شرعیه‌نك مال صندیغنه تسلیمنه مأمور ایدلمسنی ، قیدیه وقلمیه‌دن یالكز خرجراه مستثنا اولمق اوزره خرج خصوص كبی خرجلرك الغاسی ، وخرج نظامنامه‌سنك اولوجهله اصلاح وتعدیلی ، موظف اوله‌رق محكمهٔ شرعیه‌ده بر پیاده وبر سواری محضر استخدامی ، خرج محاكمه‌نك دخی ظهر اعلامه نوعیله تصریح ایدیله‌رك بركونه حكمه محتاج اولمقسزین محكوم علیهدن دائرهٔ اجراجه تحصیلی .

اون ایكنجی ماده — ایتام مدیرلرینك توظیفیله مسلم وغیر مسلم تبعهٔ عثمانیه تركانیله تبعهٔ اجنبیه تركاتی اولبابده‌كی معاهدات نظر اعتباره النه‌رق تحریر واداره‌سی كیفیتنك موضحاً تعیینیله ایتام معاملاتی حقنده زراعت بانق شعبه‌سی نظامنامه‌سی كبی بر نظامنامه تنظیمیله حقوق ایتامك تحت تأمینه النمسی ، رسم قسمت وقیدیه و دللالیه‌دن منادی حصه‌سندن ماعداسنك مال صندیغنه تسلیمی ، تركه‌نك تحریرنده قوهٔ جبریه استعمالیله یدكتمانده قالمامسی اسبابنك استكمالی وانجق وثیقه‌لرینك محكمهٔ شرعیه‌جه تحریر وتسجیلی واموال ایتام حاكم الشرعك نظارتی الننده بولندیرلمسی .

اون اوچنجی ماده — شرعیه وایتام معاملاتی ومأمورین شرعیه علیهنده وقوعبوله‌جق شكایاتی بحق تحقیق ونتیجه‌سنی مقام عائدنه اعلام ایچون مفتش امور شرعیه عنوانیله هر ایكی ولایتده مقتدر ومسقیم برر ذات بولندیروب محاكمك استقلالی قضیه‌سنه كلیاً مخالف دور استبداد مقتضاسندن اوله‌رق بیوك كوچك مأمورین ملكیه مداخلاتنك منعی ، وقوعبوله‌جق كافهٔ شكایاتك مفتش مومی الیهه حواله ایدلمسی ، مفتشلر حقنده تعلیمات یاپیله‌رق سنه‌ده بركره هر قضایی تفتیش ایدرك محاكمات شرعیه وایتام معاملاتی ووثائق خرجلری وحكامك دوامی حقلرنده اوچ ایده بركره لایحه‌سنك تنظیمیله مقام عائدینه كوندرلمسی .

اون دردنجی ماده — حكامك كرك وظیفهٔ شرعیه وكرك نظامیه‌سندن تولد ایده‌جك محاكمه‌لری تفریق ایدلیه‌رك مركز بدایت حاكمنك ریاستی تحتنده تشكل ایده‌جك ولایت استیناف هیئت عمومیه‌سنده رؤیت ایدلمسی .

اون بشنجی ماده — مجله جمعیتنك تكرار تشكیلیله زمانه اوفق ومصلحت ناسه ارفق كتاب المحاكمه‌نك نشری ، كذلك مقدمه‌ده عرض اولنان كتابلرك مجله‌یه علاوه‌سی ، دعوتیه ورقه‌سی برعدده اختصار ایدیلوب اجابت ایتمیانلر حقلرنده معاملهٔ غیابیه‌نك اجراسی ، بالذات احضارلری ایجاب ایدنلرك جبراً احضارلری ، صداع وشكایاتی وحقوق ناسك سورونجه‌مه‌ده قالمامسنی تأمیناً اعتراض وتمییز مدتلرینك صورت قطعیه‌ده تعیینی ایله اشبو مدتك مرورندن صكره اعلامات صادره لازم الاجرا حالنی اكتساب ایتمسی ، مدتلری مرور ایدن اعلاملرك فتواخانه‌جه قبول ایدلمامسی .

اون التنجی ماده — فتوا خانه‌یه ورود ایدن بو اعلام شرعینك مخابره مدتلری مستثنا اولمق اوزره نهایت قرق بركون ظرفنده نقض ویاتصدیق ایدیله‌رك اعاده‌سی وصورت نقضك ظهر اعلامه ثبت وتحریری عكسی تقدیرده مأمورلرك مسئول طوتلمالری وفتواخانه اعلاماتی ضبطیله برابر تدقیق ایده‌رك اقتضاسنی بعدالایفا تصدیق ایتدكدن صكره تدقیقات شرعیه‌یه اوغرادلمامسی وفتواخانه‌نك عربستان واناطولی وروم ایلی ایشلرینه باقمق اوزره توسیعیله اوچ قسمه تفریق ، وتمییز استدعالرینك یا اعلامات شرعیه‌نك صادر اولدیغی محاكم شرعیه‌یه ویا فتواخانه‌یه ویرلمسنك اصول اتخاذی عدلیه ومحكمهٔ تمییز اصولنه موافق برتعلیمات یاپیله‌رق تمییز استدعاسنك تأخیرندن وخصوصات سائره‌سندن دولایی كتبهٔ شرعیه‌نك مسؤل طوتلماسی ، وتمییز ایچون النه‌جق خرجك موضحاً تصریحی .

اون یدنجی ماده — حكام الشرعه صنفیله متناسب مقام رتبه‌سی اعطاسی و ایلك تعیندن ماعدا نصف معاشك تكرار بتكرار النمامسی .

امضالر

اوراق حوادث

مخدرات اسلامیه‌نك حال وشان ملته غیر لایق صورتده تلبس وتسترلرینه وبعض كسانك تجاوزات بی ادبانه‌لرینه نهایت ویرلمسی حقنده النان ورقه دائرهٔ عائده‌سنه واماسیه‌دن احمد عبداه امضاسیله آلنان مكتوبده مرجعنه ویرلمش اولمغله نتیجه‌سنه انتظار ایدلمسی لزومی بیان اولنور .

اوراق ومكاتیب

—

عیناً

كچن كونكی (ملت) وبو كونكی (صباح) غزته‌لرنده حجاز تیمور یولی حساب ومعامله‌سنه وبالذات عاجزلرینه عائد نشریاتی كمال تأسفله اوقودم . حاشا عزت پاشانك افعال وحركاتنی مدافعه فكرنده دكلم . عزت پاشانك ستارالعیوب اتخاذ ایتمش اولدیغی حجاز تیمور یولنك ادارهٔ مالیه‌سنه نظارت ایتدیكم جهتله حساب ویرمكه حاضرم .

شمدی‌یه دكین سكوت ایدیشم بو حسابلره حكومتجه باقیله‌جغندن قیل وقالدن اجتناب ملاحظه‌سنه مبنی ایدی . شمدی مادامكه (صباح) غزته‌سی حساب اعطاسی تكلیف ایلیور ! ایضاحات اعطاسنه مجبور اولدم .

حجاز تیمور یولی ادارهٔ مالیه‌سی ایچون بادیٔ امرده خزینهٔ جلیله‌ده بر قومیسیون تشكیل اولنمش . اخذ وصرف معامله‌سی او قومیسیون معرفتیله اجرا قلنمقده بولنمشدی . ایشك تكثرینه مبنی الیوم نافعه محاسبه‌جیسی بولنان رشاد بكك محاسب مسئول تعیینیله تحت نظارت عاجزانه‌مده بر هیئت حسابیه تشكیل اولندی . مذكور قومیسیونك حسابی ادارهٔ مذكوره‌یه دور ایدلدی .

ادارهٔ مذكوره‌جه تأسیس قیودایله برابر انشاآت حسابات ومعاملاتی ایچون دخی زراعت بانقه‌سنك مؤتمن مأمورلرندن برر محاسبه‌جی ایله لزومی قدر كتبه‌دن مركب سوریه‌ده وایشاتمه حسابات ومعاملاتی ایچونده حیفاده برر هیئت حسابیه ترتیب اولنمش ایدی ، انشاآت معاملاتی ناظری كاظم پاشا حضرتلری دخی داخل اولدیغی حالده سوریه ولایتنك تحت ریاستنده برقومیسیون معرفتیله اجرا اولنوب حسابلرینه هیئت حسابیه‌جه باقیلور وادارهٔ مركزیه‌یه اجمال دفترلری كوندریلور ایدی .

ادارهٔ مركزیه‌یه كلان اعانات اقچه‌لری ولایتلرده قومیسیونلر معرفتیله طوپلانوب طوغریجه ادارهٔ مالیه نظارتنه كوندرلمكده واحداث اولنان اعانه علم وخبرلری دخی نقد مقامنده زراعت بانقه‌سنه تسلیم ایله شعبه‌لری وساطتیله صاتیلوب اثمانی زراعت بانقه‌سی ادارهٔ مركزیه‌سندن ادارهٔ مالیه‌یه تسلیم قلنمقده وادارهٔ مالیه‌یه نره‌دن پاره كلور و ویریلور ایسه علی الاسامی غزته‌لرله اعلان اولنوب معطیلرینه دخی منتظم

TDV İSAM
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 2E.1153

مقبوض علم وخیرلری ویرلمکده ومرکزك صرفیات وتأدیاتی دخی قومیسیون مخصوص قراریله شرفتعلق بیوریلان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی اوزرینه اجرا اولنمقده ایدی .

ادارهٔ مالیه‌نك قیود وحسابی او درجه منتظم درکه زراعت باقه‌سندن ماعدا دوائر دولتك هیچ برنده هنوز بویله منتظم برحساب یوقدر صرفیات وتأدیاتنك اوراق مثبته‌سی دخی ادارهٔ مالیه محاسبه‌سنده محفوظدر . ادارهٔ مالیه‌نك حساباتی بالدفعات دیوان محاسباتجه مع التقدیر تصدیق اولنمشدر . مع هذا الیوم حسابلرینه میدانه‌در . ادارهٔ مالیه‌نك حساب ومعامله‌سی کیمسه‌نك دخل وتعرضی التنده اولیوب تحت نظارت عاجزیده جریان ایتمشدر . اوحساب ومعاملاتده برکونه سوء استعمال وار ایسه شخصاً مسئولیتی درعهده ایدرم .

بو حسابلره باقدیرلمسنی کچن کون ذات سامیٔ صدارتپناهیدن شفاهاً رجا ایتمش وحسابك برکون اول ناظر لاحق پاشا حضرتلرینك نظرتدقیقانه‌ارائه‌سنی محاسب مشار الیه رشاد بکه دخی تبلیغ ایلمش ایدم. دفاتر وقیود نزدعاجزانه‌مده دکل که طوغریدن طوغری یه حساب ویره‌یم .

امتیازات بحثنه کلنجه دولتجه جهت سیاسیه‌یه واسلاف عاجزانه‌م زمانلرنده تعاطی اولنان مقاولات ومحرراته ومجلس وکلانك تدقیقات ومقرراتنه مبتنی اولان بغداد تیمور یولندن ماعدا امتیاز ذوات معلومه ومعدوده‌یه منحصردر . مع مافیه بغداد تیمور یولی حقنده‌ده اولوقت باب عالی‌یه تقدیم ایتدیکم لایحه‌نك مسوده‌سی نافعه نظارتنده محفوظدر .

دیکر امتیازات که بری عزت پاشایه وبری نجیب ملحمه پاشایه وبری تنکجی طاهر پاشایه وبریده مخدوم مشیخت‌پناهی مختار بك افندی‌یه ویریلان امتیازاتدر . بوامتیازلر کندولرینه احسان بیورلمش ونظارته بالکز اصول وامثالنه کوره مقاوله وشرطنامه‌لر تنظیمی خصوصی قالمشدرکه بونلرده اصحاب امتیاز ایله « مجادله‌لر » ایدیله‌رك تعدیلات ممکنه اجراسی صورتیله تنظیم اولندیغی ارکان نظارتجه معلومدر .

اشبو مقاوله‌نامه‌لر شورای دولتجه ومجلس مخصوص وکلاجه تدقیق وتصدیق اولندقدن صکره ارادهٔ سنیه‌یه اقتران ایتمشدر . حمد اولسون هیچ بر ایش ایله شریك منفعت اولمدیغم کبی بونلردن عزت پاشا ایچون حصه تفریق ایتدیرمك وایتیمانلرك ایشلرینی تأخیر ایلمك کبی اسنادات دخی پك عجیب ونامحلدر .

اللهی بش سنه‌در دوائر وولایاتده قدمی خدمتده بولندم ایسه بونلر اقدام واستقامتم سایه‌سنده‌در کیمسه‌نك حمایتنه تنزل ایتمدم . بحفظه تعالی بولندیغم خدماتده برکونه سوء استعمالم اولیوب صادقانه ومستقیمانه حرکت ایلدیکم کبی کیمسه‌نك دخی واسطهٔ شر ومفسدتی اولمدم . ارباب وقوف تصدیق ایدر اعتقادندیم . تفصیلات زائده‌یی افکار عمومیه‌نك تقدیر وتمییزینه حواله وشونکله برابر ارباب ناموس واستقامت حقلرنده تحقیق وتدقیقسز نشریات موافق حق وانصاف اولمیه‌جغنی علاوه ایله ختم مقال ایلرم .

تجارت ونافعه ناظری اسبق

ذهنی

— میزان —

افادات واقعه‌نك نتیجهٔ محاسبه‌یه توافقی ایله حقك ثبوتی میسر اولور . اصول ونظام خارجنده امتیازه نائل اولانلرده ایشلرینی « مجادله‌سز » منطویه اویدیررلرسه کیمك نه‌دیه‌جکی قالور ؟

رسمی

داخلیه نظارتی اصالةً ومعارف نظارتی وکالةً معارف ناظر سابقی حقی بك افندی عهده‌سنه توجیه بیورلمشدر .

بلغارستان قومیسرلکنه استشاره اوطه‌سی سرخایفه‌سی شکیب بك ، بصره والیلکنه کوملجنه متصرفی محرم افندی ، مدللی متصرفلغنه متصرف اسبقی علی غالب پاشا ، سیروز سنجاغنه قوصوه مکتوبجیسی مظهر بك ، پارس سفارتی مستشارلغنه ابقاءً محی‌الدین بك ، باش کتابته ایکنجی کاتب مقبل بك ، ایکنجی کتابته ابقاءً جلاالدین بك ، اوچنجی کتابته کاتبلردن لئون بك تعیین ایدلمشدر .

— بتلیس ولایتی داخلنده اجرای شقاوت ایدن برچوق کسان استیمان ایله ترك سلاح ایتمشلردر .

تلغراف حوادثلری

پارس — بوراده یه‌رلاشه‌ز مزارلغنك مسلمانلره عائد قسمنده مدفون داماد محمود پاشانك نعشی درسعادته نقل اولنمق اوزره اصولی وجهله چیقارلمشدر . مخدومی صباح الدین بك برابر استانبوله کیده‌جکدر .

ویانه — روم ایلیسه‌کی آوستریالی ژاندارمه ضابطانك آلدیرلمسی حکومت سنیه‌یه قارشو بیوك بر اعتماد اثریدر .

لوندره — تبریز احوالی ینه کسب وخامت ایدیور . شاهك عسکری منهزم اولمشدر .

پارس — بورسه احوالی اسهام اجنبیه اعتباریله ایودر . عثمانلی اسهامی اولدیغی نقطه‌ده‌در . قره آیدین کاغدلری ایچون طلب یوقدر .

حوادث داخلیه

اتحاد وترقی جمعیتی نامنه تودیع ایدیلان

مفصل اعلان نامه‌ده سلانیك معتبران تجارندن محمد باجی برادرلر وقره‌قاش زاده‌لر ومصطفی شاملی ومخدوملری وستپان برادرلر وازاریه افندی وکافی ایبکجی برادرلر ، موسیو پاپا ، میناسیان افندی وموسیو قولاردون مرکب برهیئت اتحاد وترقی جمعیتی نامنه نقود واشیا اولهرق جمع اعانه‌یه مأمور ایدلمش وقونترول وظیفه‌سی اعضادن باجی ضیا بکه تودیع ایدلمش وکافی افندیله موسیو قولارونك بك اوغلنده‌کی دکانی دپو اتخاذ قلنمشدر .

— میزان —

کیچ وقت کلان شو اعلاننامه‌یی عینیله درجه امکان بوله‌میه‌رق تلخیص ایتمکه مجبور اولدق .

شو اعانه‌دن مقصد طبعی منافع ملك وملته برخدمت ایدوکندن جهت صرفیده یقینده تعیین واعلان ایدیله‌جکنده شبهه یوقدر . بویله برهیئت اعانه تشکیلی عین اصابتدر . بش اون کوندن بری رقامزدن بعضیلرینك بالخاصه بزم فریادمز شوراده بوراده درلو درلو کیمسه‌لرك برطاقم صفت اکتساب ایده‌رك خلقی صویملرینه نهایت ویردیرلمسیدی . بوهیئت بونی تأمین ایده‌جکدر . اعانه اختیاری اولمغندن کیمسه‌یه نه جبر نه‌ده مراجعت اولنمه‌جق دیمکدر . علاً جمی حسابله هرکس یعنی افراد ملت ومطبوعات مقدارینی ولزوم صرفی اوکره نه بیلور ،

سیلك اقچه‌لر

سیلك اقچه‌لر یوزندن چکلمکده اولان مشکلات درجهٔ تحملك فوقنه چیقمشدر . بوبابده الدیغمز متعدد ورقه ایله طشره‌دن کل یوم کلمکده اولان مکتوبلرده شکایت ایدلمکده‌در . بناء علیه مرجعك نظر دقتی جلب ایدرز .

منفی وفراریلره

برچوق فداکار اخوانمزله ویردیکمز قرار موجبنجه جمعه کونی ایاصوفیه‌ده ملت باغچه‌سنده ساعت ایکیدن اوچه‌قدر اجتماع ایده‌جکز .

علامت فارقه‌مز : دوکمه‌یکمز خون حمیت واحرارانه‌مز کبی یالکز قیرمزی رنك اولهجقدر .

قارداشلرمز ، یالکز قیرمزی رنك قوردله‌لرله معمول روزتلری حامل اولملیدر .

منفی وفراریلردن مرکب ژون ترك قلوبی نامنه :

عبدالقادر

« آناطولی حصاری تنویر افکار جمعیتی » نك تحت نظارتنده اولهرق آناطولی حصارنده ایچری کوکصوده شوقی افندی اداره‌سنده

« تحمل »

نام ملی اوپون

شهر حال رومینك اون التنجی جمعه ایرتسی کونی موقع تماشایه وضع اولهجقدر . حاصلاتی « انور ونیازی » قروازلریله آناطولی حصاری فقرا وضعفا اهالیسی منفعتنه مخصوصدر . طوپخانهٔ عامره‌نك طقسان کیشیدن مرکب عسکری باندوسی اشتراك ایله‌جکدر .

پنجشنبه کوننکدن اعتباراً بیلتلرك کوپری‌ده روم ایلی قراتخانه‌سنده صاتیله‌جغی اعلان اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

برنجی سنه — نومرو ۲۹ | پنجشنبه | ۳۰ رجب ۱۳۲۶ (۱٤ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

امور مالیه

خلافت وسلطنت بنای مقدسی اوتوز سنه‌دن‌برو جاهل قالفه‌لر النده قالمش ، تخریب دوام ایتمش ، تعمیر خاطره کلمه‌مش ، لزوم تعمیر بر قاچ دفعه قومشولردن اخطار ایدیلنجه تعمیر ادعاسیله تللری اویناتدلمش ، انجق بر معجزه اوله‌رق مقامنده قائماً طوره‌بیلمش ایدی .

لطف خدای متعال ایله جدی بر تعمیر اجراسی ایچون عاقبت المزه فرصت کچمشدر . ایفای وظیفه‌یه مسارعت ایتمك واجبدر .

تعمیره محتاج اولان جهتلر تعداد ایله توکنمز . برینك الزمیتی تصدیق اولنور ایکن ، عینی لزومده اوته‌ده بش مصلحت دها کوزه چارپمقدن خالی قالمز . هانکی برندن باشلاملی ؟

هله قانون اساسی احکامی مجراسیله مجلس مبعوثان اجتماعنه قدر وارلمق جهتی اقدم اموراولدیغنه شبهه یوقدر . لکن بونجه احتیاج عاجل ایچنده یالکز انکله اکتفا اولنه‌مز . اهمی مهمه ترجیح ایتمك بر اصول ، بر قاعده‌در . مسئله‌نك اصل مهم جهتی اهمی تعیینده‌در .

بز مالیه جهتی امور سلطنتك اك زیاده جالب همت مصالحندن بیلورز . چونکه هرشیده موفقیت امور مالیه‌نك انتظامنه وابسته‌در . فضله اوله‌رق دون اك زیاده هدف تخریب اولمش ، بوکون اك قاریشیق برحاله کیرمش اولان شعبهٔ اداره‌مز خزینهٔ جلیلهٔ مالیه‌مزدر .

ادارهٔ امور مالیه‌دن حال حاضرده بر « حسن اداره » بکله‌نیله‌میه‌جکنی بزیکرمی‌سنه مقدم سویله‌مش ایدك . مقصدمز دخی « بیله‌رك سوء اداره‌یی » ترویج ایتدکلرینی ضمناً ادعا ایتمك ایدی . بزی سکوته مجبور ایدن اولیای امورمز ایسه نظر تأمللرینه حواله اولنان او حقیقتده آغزمزی قپاتمق لزومنی ادعایه صالح قورو بر دلیلدن بشقه برشی کورمك ایسته‌مدیلر .

ادارهٔ دولتك جانی بولنان جهت مالیه‌مز بوحالده دوام ایتدیکی تقدیرده امید حیات بیله رفع اولنملی دیمك ایستدیکمز بربند مخصوصمزده :

آناطولینك ، روم ایلینك ، عربستانك هرطرفنده بتون آفی احاطه ایدن بعض مزرعه‌لر واردرکه اعشاره تابع دکل ؛ بوکسك تپه‌لره چیقیلهرق اطرافه باغلدینی حالده انجق قسماً مرعی اوله بیلان مرعالر واردرکه اغنام رسومندن مصوندر . ایش بوندن بیله عبارت اولیوب اشبو مرعالر سنه‌لك اون بر آیی بر معناد شو قدر قیوفی محتوی ایکن تعداد مقدار واستیفای رسم هنکامنده بش ودها زیاده مقداری جمع ایتمش اولدیغی کورینور .

دیمش ایدك . تمشیت امور سلطنته مأموراولان مجلس خاص وکلاجه برحسن تدبیر تکلیفنه مدار اولمق اوزره اختیار اولنان او فداکارلغمز ثمره‌سز قالمامش ایدی ، نه چاره‌که ثمره‌لرك ، اصل همته محتاج اولان طرفه کوره ، تأثیری کوریله‌مدی . چونکه وکلادن برذات غیور ، مقبول و « مستعمل » اولان مجرایه خصوصی بر معروض ایله مراجعت ایتدی . معروضنك مندرجاتی ایسه « مرعا ومزرعه‌دن مقصد املاك همایوندر ، اساس مقصد ایسه نعمت ناشناسانه سنك اندازلقدر » اساسنه مستند ایدی .

معروض معهود جالب دقت اولدی . بو بابده استجوابمزه لزوم کورلدی . داخلیه ناظری منیر پاشا بوکا مأمور اولدی .

بزی حضورینه جلب ایدن پاشا ایله شویله صحبته اجرا اولندی :

منیر پاشا — (مادهٔ وجرنالی بعد التلخیص) بنده‌کی مرعا وتارلالردن مقصدیکز بر آز آشاغیده ذکر ایتدیککز « حاجی بکتاش ولی و سائره اولان وقفلر » ه عائد دکل‌می ؟

بز — قسماً انلره عائددر افندم .

ناظر — هرحالده خزینهٔ خاصه‌یه مستقلاً ویا غیری برصورتله بونده ایما و اشارت یوقدرآ .

بز — واردر افندم . چونکه ...

ناظر — (تلاشی کتم ایده‌مکسزین) یوق جانم . بن ایشی آکلاده‌مدم . بردها سویلیورم : سزك افاده‌لریکز بشقه بر جهته تعلق ایتمکسزین یالکز اوقاف اراضیسنه منحصردر ، اویله دکلی ؟

بز — واقعا قسماً اوقافه عائددر . لکن قسم اعظمی اوبر ....

ناظر — سز سوألمی آکلامایورسکز ...

دیه‌رك اوبر جهتدن بحثی قپاتمق لزومنی دفعاتله و صراحت کامله ایله اظهار ایتدی .

امور مالیه‌مزی پك وخیم و ازجمله نفس همایون اعتباریله‌ده پك مضر بیلدیکمز ایچون فرصتدن استفاده ایتمك ایسته‌دك . ذاتاً بزه متوجه اولان مرحومه قابمزی آچه‌رق (میزان) ی قربان ایتمك شرطیله اولسون مجلس خاصجه استشاآتك رفعی ایله سهولت مالیه‌نك تأمینی بولنده برتکالیف عرضی التزام ایتدك .

یاریم ساعت قدر نظارتك تنفس اوطه‌سنده بکله‌دك . تکرار ناظرك اوطه‌سنه جلب ایدلدك . یازی ایله طولو بر طباقه کاغد آلتته امضا وضعنه دعوت اولندق . معیندار بر باقش ایله حاجت اولدیغی ایما اولندیسه‌ده محتویاتی اوقومقده اصرار کوسترديك . اوقودق .

مطالعاتمزك صرف اوقاف تارلا ومرعالرینه منحصر اولدیغنی ، خزینهٔ خاصه واملاك همایون جهتی خاطرلامق کبی بر تانکورلکه بزی مستعد ظن ایتمکلك بر عبد اصدقك حقوقنه انصافسز بر تجاوز دیمك بولندیغنی وبونك‌ده روای حق اوله‌میه‌جغنی مبین واوزون بر دعا ایله مختوم ایدی .

بز امضا ایده‌مدك . بونکله برابر کاغد داخلیه نظارتنك تصدیق رسمیسنی محتوی جواب نامه‌مز شکلنده تقدیم اولندی کیتدی .

شو قدیم مثاله برده جدیدینی قاتهلم :

بوسنه ابتداسنده مقام سرعسکری باب عالی‌یه مراجعت ایتمش ایدی . زمین مراجعت پك مهم ایدی . دیوردی‌که مناقصات عسکریه‌یه کیمسه یناشمه‌یور . کچن سنه‌لرك مناقصه‌لری بدللرینك ملتزملره تماماً ویرلمه‌سی سبب کوستریلیور ایدی . لوازم بیاسه‌سی یوکسلمش ، مناقصه‌لر اوته‌دن‌برو بیاسه‌دن‌پك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

دون اوله‌رق اجرا اولنه کلمش ایکن بوسنه پیاسه‌دن بیله یوزده‌اوتوزدرجه‌سنه‌قدر یوقاروچیقمش. بوفیأتله دخی کیمسه‌نك یناشمق ایسته‌مدیکنی سویله‌یور ایدی. بوحالده تخصیصات سابقه ایله عسکری اعاشه ایده‌میه‌جکنی علاوه ایدیور، یا تخصیصات مقرره‌نك تزیید ایدلمه‌سی. یاخود لوازمات عسکریه جهت ملکیه‌جه تدارك وعیناً اعطا اولنمسی التماس اولنیور ایدی.

مقام صدارت اهمیت لازمه ایله ایشی تلقی ایتمش. مناقصات عسکریه بدللرینك سبب تأخری خزینه‌دن صورلمش ایدی.

خزینه ایسه سوأله طوغری جواب ویرمه‌مش. عبرت عالمه وضع اولنه‌جق ماهر برمانورا چویرمش ایدی ـ یعنی صوك یکرمی‌سنه ظرفنده خزینهٔ بیت‌المال نامنه اوله‌رق خلقدن النان ویرکو، رسوم، تکالیف یکونلرینی بیان ایدر برلیسته تنظیم ایتمش، اشبو یکوندن یوزده آلتمش (!) ی متجاوز اولان مقدارك جهت عسکریه‌یه تأدیه ایدلدیکنی کوسترمش، حتی بعض مصارف اعدادیه داخل حساب ایدیلنجه اشبو یوزده‌سی یتمش بشی بیله تجاوز ایده‌جکنی ارائه ایله‌مش ایدی.

شو دهشتلی حقیقتی مبین اولان اوراق صدارتدن «مالیه قومیسیون عالیسی» نه حواله ایدلمش، اوراق برمدت قومیسیونده استراحت ایتمش، صوکره‌ده «برکره‌ده شورای دولت مالیه دائره‌سنجه تدقیق اولنمق اوزره» درکناریله شورایه کوندرلمش ایدی.

شوراسی‌ده بیلنملیدرکه قانوناً بودجه تدقیقیله مکلف اولمه‌سی اقتضا ایدن شورای دولت دائما بودجه تدقیقاتندن خارج براقیله کلمشیدی.

اشبو پرهیزك بوزلمه‌سنه کیمك سبب اولدیغی اکلاشلدی. هولو زاده عزت «مضایقهٔ مالیه وارکبی لاقیردیلردن افندمز راحتسز اولیورلر، مالیه دائره‌سنه حواله صورتیله ایشی باشمزدن دفع ایده‌لم» دیمش.

بودجه قومیسیونی ایله برابر کافهٔ امور مالیه‌یی عهده‌سنه المش اولان مالیه قومیسیون عالیسی بونی صیقلمقسزین اجرا ایتمشدر.

*
* *

ایشته سزه اصول مالیه‌مزك ایکی نمونه‌سی! وظیفه‌دارلرك نصل صورت غریبه‌ده انی ایفا ایتدکلرینه دالدر.

احتیاج مملکتك معکوسنه اوله‌رق یکرمی سنه‌دن برو دوام ایده‌کلان مسلك مالیمز بو ایدی.

انکلتره‌کبی قوی بر دولتك بیله یکرمی سنه مدتله شو «مسلك تخریبه» طیانه‌میه‌جغنی ادعا ایتمکده بتون اوروپا ارباب اقتصادی متفقدر. بزم طیانه‌بیلمه‌مزی‌ده معجزه‌یه ویرمکه تردد ایده‌مزلر.

کچن کون بیان ایتدیکمز وجهله برمرضك تداویسنده استحصال موفقیت ابتدا جنس مرضك تشخیصنه منوطدر.

بونك ایچون حال حقیقیٔ مالیمز ابتدای امرده «تماماً» وصراحةً» انظار عبرته وضع اولنملیدر.

مالیه‌مزك حقیقت تامه‌سی منظره‌سنك کریه واضطراب انکیز اولدیغنی بیلورز. انی کوره‌جك اولان مدنی عالمی وله ودهشته مستغرق ایده‌جکنی‌ده تخمین ایده‌رز.

احوال خزینه‌مزك وخامتی تأثیرات شدیده‌یی مستلزم اوله‌جقدر. لکن بو تأثیرات معکوسه بویله بر بلایه دوچاراولان برمملکتك نصل اولوبده تحمل ایده بیلدیکی سوألنه ارباب اقتصادی سوق ایده‌جك، مملکتك درجهٔ تحمل ومقاومتنك تخمیننه وسیله اوله‌جق، مستقبل اعتباریله استعداد وقابلیتمزك دائره‌سی اکلاشیله‌جقدر.

معتاد اولان «کدی» پولتیقه‌سی یرینه قائم اوله‌جق اولان آچیق حساب مسلکی مبحوث استعداد وقابلیتمزك قدرینی تزیید ایدر. بوسایه‌ده پرده آچیلمه‌سندن طولایی متأثر اوله‌جق بولنان اوروپا محافل مالیه‌سنده اعتبارمز آرتمغه باشلار. اعتبارمزك تزایدی دخی درجهٔ اخلاصمز ایله متناسباً دوام ایدوب کیدر.

وظیفه‌دار اولانلر ایوجه بیلسونلرکه اك ماهر واك مثمر اولان مسلك مالیمز «حقیقت جویانه اخلاص»دن بشقه دکلدر. حقیقت حالمزك چیرکینلکنی افشا ایتمك امرنده‌کی نسبت خالصیتمز اعتبار مالیمزك سرعت عودتیله مستقلاً متناسب اوله‌جقدر.

بوبابده تأمین موفقیت ایچون الده مقبول برسند، حتی ایکی سند، موجوددر. اوده مالیه ناظر حاضری ایله اسبقنك ایضاحات مطلوبه‌یی اعطا ایده‌جك موقع واقتدارده بولنملریدر.

ایش مستعجلدر. تأنی‌یه محل یوقدر. «ادارهٔ مصلحت» بیانیله کله‌جك سنه‌لر بودجه‌لرینه محسوباً اجراسنه جرأت اولنان تخریباتك درجه‌لری حقیله انظار تأمله قونملیدر. «حقیقةً موجود» اولان اقتدار مالیمز ایله «احتیاج» مز قارشولشدیرلملی. مجلس مبعوثان اجتماع ایتمزدن مقدم بودجه تنظیم اولنملی. کچنلرده نشر اولنان قابینه پروغرامنك قسماً اولسون موقع اجرایه قونمه‌سی مقرر ایسه بودجه آچیغمز اون ملیون لیرایی بولمش اوله‌جقدر. نه ایله ونصل او آچیغی قپاده‌جغمزی برآن اول بیلملی یز.

حکمت حکومت!

اهمیتسز حوادثدن بری

—

دونکی (یکی غزته) رفیقمز دیورکه معارف نظارتی لوازم مدیریتنه تعیین ایدیلان ایساق فره‌را افندی دکلدر، افاضلدن اسحق افندی‌در.

طبیعی ایساق افندی دیکر نامدن غلط اوله‌جقدر. زیرا:

ایساق افندی (اکر معارف نظارتی تنسیقاتندن آچیقده قالان ایساق افندی بردانه ایسه) طولغونجه بر معاشله مالیه‌ده بر خدمته تعیین ایدیلیور. بر طرفدن تنسیقات یاپارلر، (افندی سز فضله‌سکز) دیرلر. دیکر طرفدن «معارف» مأمورلرندن تنسیقزده اولان دیکر بر افندی‌یه‌ده (افندی سز معارفده فضله‌ایدیکز اما کلکز سزه یر ویره‌یم) دیو مالیه‌یه چاغررلر. (معارف! مالیه!) اراسنده نه مناسبت ارارسکز؟ اوله بیلورکه بو افندی اهلدر، فقط مالیه‌ده‌کیلر اهلیتسزلکلرندن ناشی‌می اخراج اولنیور؟ ابقا اولنانلر اهلیتلرندن ناشی‌می محافظه ایدیلیور؟

ایکیسنك‌ده جوابی خایر. اویله ایسه...

برملاحظه وارد اولیورکه اوده ایساق افندینك حساب آشنا یعنی ارباب اختصاصدن اولوب اولمامسی‌در. طوغری اما بو (بر ملاحظه) (ایکی مطالعه) ایله دفع ایدیلور:

اولا — حساب آشنا واختصاص اربابندن اولسه ایدی معارفك محاسبه‌سنده مستخدم اولوردی، معارف سانسور مأمورلرندن اولورمی ایدی؟

ثانیاً — درسعادت تجار مغازه‌لرنده نه قدر یازیجیلر وار ایسه حساب آشنا دیو برر برر مالیه‌یه آلوب مستوفی معاشلرله ممیز، مدیر محاسبه‌جی الی اخره خدماته‌می تعیین ایده‌لم. رد ایچون اوچنجی بر (مطالعه) ده شمدی خاطره کلدی: مستشار افندی حساب آشنامیدرکه درت محاسبه‌جینك باشنه چیقارلدی؟ تحف شی! دردنجی برمطالعهٔ ردیه‌ده قلمك اوجنه دوشدی:

فرانسه مالیه ناظری موسیوقابیو ایله وقوعبولان ملاقاتده مالیه هیئتی «دولتمزك (دیون عمومیه) ایله (دیون غیر منتظمه‌سی) مقداری حقنده‌کی سوألنه جواب ویره‌مامش‌ده وظیفه‌دار اولمیه‌رق حاضر بولنان یبانجیلر تصحیح معلومات ایتمشلر. صحیح ایسه (صحتنی تأمین ایدرز) من‌الباب الی المحراب حساب آشنالق مفقوددر. بناءً علیه بو وقوف خزینه‌جه مطلوب دکل ایمش دیه‌جکز.

بوحالده خلاصه ایده‌لم:

بودجه‌ده تصرف ایچون آدم چیقاروب، صوکره خارجدن آدملر آلنمسی، هیئت مالیه‌نك دولت دیوننك مقدارینی بیله بیله‌مامسی، اوتوز میلیون دیون غیر منتظمه‌یه ایکی ملیون دینلمسی‌کبی سیاسیات شناسلغه نه دیه‌جکز؟

— حکمت حکومت! اوت، حکمت حکومت!

لاحقه

دون نشر اولنان بعض رفقامزده‌ده اوقوندیغنه کوره مالیه تنسیقاتی فسخ ایدلمش، یکیدن یاپیلیور ایمش! بونه؟

— بوده حکمت حکومت!

*
* *

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

بروسه‌ده بروقعه‌اولمش. برطابور عسکر سفر بر حالنده عجلةً سوق ایدلمش. وقعه هرنه ماهیتده اولور ایسه اولسون باب عالی برسطرلق « تبلیغ رسمی » ایله ملته ویرمکه مجبور اولدیغی معلوماتی، ایضاحاتی ویرمه‌مش. عقلی‌می ایرمیور؟ یوقسه ایجاب ایتمزمی عد اولنیور؟ بونلردن هانکیسی؟

— بزه کوره هیچ بریسی. بلکه بوده بر حکمت حکومت!

برکت ویرسون که حمیتلی، درایتلی بر فاطمه خانم جیقیوردہ (اقدام رفیقمزده مکتوبی مندرج خانم قرداشمز) جریان حالك حقیقتندن بحث ایدیور، بوصورتله قابینه‌یه‌هم درس‌ویریور همده وکالت‌ایدیور. ایشته بوده حکمت حکومتك الك پارلاق نمونه‌سی!

عیناً

مراد بك

اوللری خفیه‌لرك یوزندن خانه‌مزدن طشره چیقامیور ایدك. شمدیده قونداقجیلر یوزندن خانه‌مزه کیره‌میورز. ایشمزك باشنه کیده‌میورز. عدلیه‌من، ضابطه‌من اویقومی اوییور، بویله یازمزسکز اللهدن بولکز.

زیرکدن: شوقی

— میزان —

بوکا بکزر برقاچ مراجعت اوزرینه ضبطیه نظارتنه بالذات مراجعت ایتدك. ضابطه‌جه تدابیر لازمه اتخاذ اولندیغی وحتی ایجابنده محافظهٔ عسکریه‌یه بیله مراجعت اوله‌جغنی رسماً خبر الدق. اسکی یادکارلرك صوك جیله‌لریدر، کچر.

عیناً

خلافت اسلامیه وطریق علمیه

قانون اساسینك اوچنجی واون برنجی ماده‌لرندن‌ده ماهیت وقیمتی آکلاشیلان خلافت کبرای اسلامیه وحکومت عثمانیه‌نك صنوفی اره‌سنده بر صنف مخصوص اولان طریق‌علمی منسوبینی وظائف مخصوصه‌لرینه نظراً بك آغیر وبك مهم بر وظیفه ایله مکلفدرلر. علما مقتضای دیانت رهبانیت طرزنده بر حالده بولنمیوب صرف خادم دولت وملت اولدقلرندن بر قاچ عصردن بری رهبانیت عالمندن بیقمش اوصانمش بولنان اوروپا عقلامی دولت عثمانیه‌مزك شو حالی تبریك وعلمای دینمزی تقدیر ایدرلر. صاحب شریعت صلی‌اه تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلری رهبانیتك احوال سیاسیه‌ده مضر بولندیغنه وکافهٔ اموری اخلال ایلدیکنه دال اولان وعالم اسلامیتده بویله بر اداره‌نك عدم وجودی استدلال اولنان «مسلمانلقده رهبانلق یوقدر علمای اسلامیه فقهای دیندر» کلام حکمت التسامنی ثم دربارلرندن اصدار بیورمشلردر. بو حقیقتی اوروپا عقلامی‌ده تسلیم ایتمشلردر. حتی بونلردن مشهور «داوید اورکورهات» «شرق» عنوانلی اثرنده اسلامیت رهبانیتی قبول ایلمز، اهالی‌یه بر قانون عمومی احسان وحکومت ایچون بر قاعدهٔ اساسیه اعطا ایلر دیمشدر.

سطوت حکومت عثمانیه‌یی محافظه ایچون نصل برقوهٔ منتظمهٔ عسکریه‌یه محتاج ایسه‌ك خلافت کبرای اسلامیه‌یه‌ده حراست ایچون برهیئت مکملهٔ علمایه اولصورتله محتاجز. وظیفهٔ مودوعه‌لری نظر تدقیقه الندقده هر ایکی فرقه‌یه مجاهد نامی ویرلمك اقتضا ایدر. زیرا بری ممیت اعدای ملك وملت، دیکری محیٔ قلوب امتدر. بونك آلت مدافعه وتجاوزی سیف‌وسنان دیکرینك کی قلم‌وبیاندر. بری تقریراسایش مملکت، دیکری تنظیم احوال ملت ایدر.

ایمدی اهمیتی بروجه بالا بسط وتمهید ایدیلان طریق علمیه بالعموم کرهٔ ارضده مسکون میلیونلرجه اهل اسلامك مقام خلافت کبرایه مربوطیتی تأییده برواسطهٔ معنویه وعدلیه ومعارف نظارتلری کبی دولتك ایکی مهم نظارتی جامع باب فتوایی تأسیس وتشکیله برسبب مادی اولدیغی وارستهٔ ایضاح وبیان وبو طریق منسوبینی برصورت معقوله ومقبوله‌ده تدویر ایده‌جك برمشکلاتك ظهورنده ویا بر مساعد زمان‌مسعدتك‌حلولنده حسن‌تدبیر ایده‌جك‌باب‌فتوانك مستخدمین وتشکیلات حاضره‌سی شایان اصلاح واحیا اولدیغی امر بارز وعیاندر.

ایشته تردد وتشوش دکل بر غزم ثباتکارانه ایله شو اصلاحاته موفق اوله‌جق ذاتك نامی صحائف تاریخیه‌یی مصباح دکل محیی صفتیله تزیین ایده‌جکی بی‌اشتباهدر. جناب حق حسن نیت صاحبی اولانلره معین اولسون آمین. صامسون نائبی

ضیا

داخلیه

یوزغادده متصرفله برابر بعض مأمورینی اهالی استعفایه مجبور ایتمش ایدوکنی (طنین) رفیقمز یازیور. متصرف دور سابق یادکارلرندن بری ایدی.

— مانیاسی‌زاده رقیق‌بك اجرای‌نصایح ضمننده بروسه‌یه کتمش اولدیغنی بعض رفقامز یازیور. دیکر ولایاته‌ده اوغرایه‌جق ایمش.

— شورای‌دولتده خارجیه‌ده رسوماتده اوقافده دفتر خاقانیده، معارفده، مالیه‌ده وسائر اداره‌لرده تنسیقات یاپلمش ویاپلمقده بولنمش ایسه‌ده دها برنده مطلوب اولان ثبات ودوام کوریله‌مدیکندن نه‌دینسه نامیوسم اولیور.

اوراق حوادث

«ترجمان حقیقتدن برطلب محق»

فن‌هیئت عتیقه ایله فنون ریاضیه حقنده‌کی تتبعات قاصرانه‌م نتیجه‌سی اوله‌رق بوندن یعنی بو دور انقلابدن اوچ آی مقدم مطبعه‌کزه «دور آفاقی» عنوانلی برمقاله‌کتیرمشدم. بومقاله‌ده دقایق هیئتدن بعض‌شیلر مندرج اولدیغی کبی شو سطرلرده مسطور ایدی:

«دون اقشام اجرام فلکیه آره‌سنده برتوازن غیر طبیعی کورلمشدر. دور طبیعی فوقنده بر انفلاق آثاری مشهود ایدی. بو اون درت عصرده بر وقوعبولور خارقهٔ‌دوردر. هرظهورندن‌برنوید شادی اثری تولید ایلر. بوکا دور آفاقی دینور.»

مطبعه‌کز بومقاله‌مدنطولایی حقمده اشتباه ایتدی. خفیه ظن ایتدی. اداره مدیرکز کویا فن هیئت متخصصلرندن ایمش کبی بونی استبعاد ایتدی استجوابه لزوم کوردی. اعتراضلر ایتدی. عاجزانه مشکلاتی حل ایتمشدم. یازدیرمغه غیرت ایده‌جکنی سویله‌مشدی. صوکره‌دن یازلمدی. سزی اخافه ایدن «دور آفاقی» تعبیری ایدی. ایشته بنم اووقت سویله‌مك ایسته‌مدیکم سزك ذکا وعرفانکزه حواله ایتدیکم انقلاب‌مظهر اولدیغمز انقلاب ایدی. وقوعیله دوام اعتراضه محل قالمدی، اکر مقالهم بونی مفید دکل، ادعام غیر واقع برشی ایسه تکذیبی دکل ایسه تصویر وتصحیح کیفیتله «آوروپاده منتسبین علم هیئت بوانقلاب جدیدی قبل‌الوقوع کشف وتعیین ایده‌مامشدر» بیاناتندن حصهٔ عاجزانه‌مه اصابت ایدن دفتسزلکله محکومیتدن آزاد بیورلمقلم ظن ایدرسهم حقکویانه برحرکتدر.

فاتح مأذونلرندن یساری سامی

(کوه‌زه) رفیقمز دیورکه: شاشارم غزته‌لردن طوغری حوادث بکلینلره!

حق وار: عینی کونده آیدین والیسی رؤف پاشا حقنده

رفقامزدن بری ازمیره کیتدیکنی،

دیکری ازمیردن درسعادته متوجهاً حرکت ایتمك اوزره اولدیغنی،

بری استعفا ایتدیکنی،

دیکری داخلیه نظارتنه تعیین ایدلدیکنی،

بشقه بری‌ده برنجی صحیفه‌سنده اسبق صدر اعظم فرید پاشانك داخلیه نظارتنه دردست تعیین بولندیغنی یازدیغنی اونوته‌رق اوچنجی صحیفه‌سنده رؤف پاشانك تعیین ایدیله‌جکنی یازیور.

طبیعی بر ولایته ویا داخلیه نظارتنه‌عائد معلومات باب عالیدن آلنه‌جق. بویله برمسئله حقنده بش‌درلو حوادث صاتلمسنه باقیلور ایسه باب عالیده غزته‌جیلر ایله آلای ایتمکی سور بری اوله‌جقدر. بوده اولسه اولسه سانسور اداره‌سی اوله بیلور!

کندوسنك فرمانفرمای صحائف جرائد اولدیغنی زمانده بویله اطرادسزلقلر کورلمدیکنی‌می اکلاته‌جق عجبا؟ بو [حکمت مطبوعاتدر] هرکسك عقلی ایرمز.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE-1153

(ثروت) رفیقمز بو نصل تنسیقات دیو فریاد حیت چیقاریور . تبریك ایلرز . شمدیه قدر اولان سکوتی سبنی ده کوزل توجیه ایدیور ! اجرا آت حکومته مداخله ایتمامك عزمی !

— (اتفاق) رفیقمزده بروسه مسئله سندن بحث ایتدکدن صوکره بوندن بویله حکومتك اسایش مملکتی تهدید ایده جك خطیئاتده بولنمیه جغنی امیدینی بیان ایدییور .

— جدیت و تربیه نك برتمثال مجسمی اولان پرتو پاشانك معاونت قلمیه سنه مظهریتندن ناشی رفیقمزی بالخاصه تبریك ایدرز .

— (اقدام) رفیقمزده فریاد حمیتمندانه ایله یاکلش بر تدبیر حکومتك بر سلسلهٔ خطیئات تولید ایده رك کیدجکنی اکلاتیور .

بناءً علیه قابینه نی ارشاد لازم کلیور ؟ بو ذوات کرام بو اجرا آتی قفالرندن می چیقاریورلر یوقسه بر بردن می درس آلیورلر ؟

درس ویرن مرحاله مطبوعات دکلدر . چونکه غزته جیلرمز دها اتحاد ایده مدی که .....! بربرلر قلاچیلر بیله اتحاد ایدوب قلوب یاپدیلر بز یاپه مدق!

بوکره انتشاره باشلایان (نوزاد وطن) ایله ازمیرده چیقان (۱۱ تموز ۱۳۲٤) نام رفیقمزی تبریك ایدر وملك وملتمزه خدمات لایقه ایفا ایتلرینی تمنی ایلرز .

صباح رفیقمزه

اه رضاسی ایچون غزته جیلك درسی

—

دونکی نسخه سنده رفیقمز کندوسنی بر (نقطهٔ حیرت) ه چاریمش . اه افاقت ویرسون.

اولا — سلانیکده منتشر (اتحاد وترقی) غزته مسئله سندن نقل اولنان (اخطار)ی بالجمله غزته لر درج ایتمدیلر. انك ایچون (بعض رفقامز) دیدك.

ثانیاً — (صباح رفیقمز) دیو نیچون دیدك بیلورمیسکز ؟ دردنجی صحیفه کزه درج بیوردیقکز او (مراد بکه اخطاری) مأخذ کوسترمیه رك کندی نام وحسابکزه یازدیقکز ایچون .

باقکز جرأت خائفانه یه که قارئلریکزه قارشو یلانجی پهلواناق ایدییورسکز .

برنجی درس : برغزته دن نقلاً ویاعیناً برشئ آلنور ایسه اوغزته نك اسمی تصریح اولنور .

ایکنجی درس : تجاوزه دائر اولان بندی نقل ایدن غزته نك بیطرفلغی ایجابندندرکه مدافعه یه دائر اولان قسمنی ده نقل ایتمك . زیرینه مطالعه سنی یازمقده دخی سربستدر .

بناءً علیه بك بیهوده یره طولدیردیقکز ستونلرده کی افاداتکزه — که غزته کزك طرز تربیه سنه جسبان برلساندر — تأسف ایتمکده موجب اسف کورورز وبونلرك تماماً مطبعه کزده قالمش اولدیغنی علاوه ایلرز .

ایکی دیه جکمزدن بری: اوقومق ویازمق بیلمد. یککز ایچون غزته کز مندرجاتنك شخصمزه عائد اولانندن بزم نظرمزده صبیٔ غیرمیز کی معذورسکز.

ایکنجی دیه جکمزده : نقطهٔ حیرتکزك لسان مطبوعات ملته لایق اولوب اولمدیغنی اکلامق ایچون باالجمله رفقامزك حکم وقارئین کرامك حاکم اولملرینی تمنیدر .

میزان غزته سنه

۹ اغستوس ۳۲٤

کچن کونکی ملت غزته سنده بیوك پدرم سردار اکرم مرحوم عمر پاشانك له وعلیهنده کویا تاریخه مستند برمقاله اوقودم . محررینك هانکی صنفه منسوب اولدیغی پنجه مجهولدر. سزی مورخ اولهرق اسماً طانیرم . حقیقت حالی میزان ایله میدانه قویبکز. بوسنه وهرسك بکلری حقنده روا کوردیکی شدت وحقارت ایسه آکلاشلسون . بزده قانون اساسی یوغیکن مساوات حقوقه رعایت ایدن بر قوماندان علیهنده بولنمق روای حقمیدر ؟ وطننده زراع طاقنه اذا وجفا ایدن بکلر ایله اغالر نسلندن اولانلردنبشقه کیم اوغیور قوماندان علیهنده بولنه بیلور ؟ عیبدر ! کناهدر ! بکلر ایله اغالری جنتمکان سلطان عبدالمجید افندمزك فرمان همایونلریله نفی ایتدیکی مقالهنك مضمونیله میداندهدر .

مطلقه ، مشروطه ، جمهوریت ایله اداره اولنان حکومتلرك کافه سنده اصحاب جرایم نفی صورتیله ده قانوناً دوچار مجازات ایدیلور . اولزمانده یاپلمش ایسه بویله اولمش . فرمان پادشاهی احکامنی اجرا ایتمش . [اطیعوا ....]

طوتره قان محاربهٔ مشهورسنده قاچیشان اهالیٔ بلده یه اطمئنان تام ویره بیلمك ایچون رفیقه سنی کریمه سنی روسجقدن جلب ایله طوب تفنك قارشوسنه سوق ایدن بر قوماندان نصل اولورده آخر برینه ظلم ایدر . منصفانه سوز سویلیکز .

بیوك پدرم پوشناق دکلدر . انکلیز عمر پاشا نامنی المش ایسه ده انکلیزده دکلدر . اهتدا ایتمش بر اوستریالیدر . ومیخائل لاتاس فامیلیاسندندر . اصلمی نسلمی مقاله صاحبندن ابی بیلیرم .

مغفور مشار الیهك
حقیده سی
سنیحه

— میزان —

سردار عمر پاشا مملکتمزه شان وشهرت قزاندرمش بر ذات محترمدر . صیتی تاریخ عالمه کچمش برممتازدر . بر ایکی غزته نك سنك انداز اولمسندن متأثر اولهمیه جق قدر عالی موقعی واردر.

عیناً

مکتب حربیهٔ شاهانه ده تعبیه معلمی مشاهیر معلمیندن وامرای عسکریه نك حریتپرورلرندن ارکان حربیه قائممقامی اسعد بك دور استبدادك قربانی اولهرق تبعید ایدلمش ایدی. مشارالیه بغداده بولنمش اولدینی خبر ویریلیور. وجودندن واقتدارندن استفاده ایدیله جك شوزمان مسعوده اسعد بکك مهمل و عاطل برحالده براقلمسی جائز اولهمیه جغندن مرجعنك نظر دقتی جلب ایدرم . بالعموم حریت طرفدارانی وفنون عسکریه تشنکانی معروضاتمده متفقدر .

مکتب ملکیه قدمای مأذونیتندن
محمد

— میزان —

برحیاتدر ، عافیتده در ، ایش باشنده مأموردر .

(م . عزت) امضالی مقاله صاحبنه نسوان حقنده یازدیقکز مقاله بك حکیمانه در . لکن او کی مسائله هنوز صره کلدی. شمدیلك نشرنده معذورز.

صنایع نفیسه قلوبی

شهرمز صنایع نفیسه ارباب اولکی کون اجتماع ایده رك برهیئت موقته تشکیل ایتمشلردر هیئت دائمه نك تشکیلی ایچون رأی خفی اصولی قبول ایدلدیکندن صنایع نفیسه منتسبینی انتخاب ایده جکلری ذواتك اسامیسنی برکاغده یازوب جمعه ایرتسی کونی اقشامه قدر صنایع نفیسه مکتبنه ارسال ایلملری وایرتسی پازار کونی ده ساعت یدیده اوراده حاضر بولنملری لزومی باورقه بیلدیریلیور .

قاضی کوینده (دارالعرفان) منفعتنه حمیت پرور کنجلر طرفندن جمعه ایرتسی اقشامی شهر امانتك قونتروللی آلتنده بر قونسر ویریله جکدر .

بروغرام حسن طبیعت دائره سنده ترتیب ایدلمشدر . حاصلاتك نصفی اعانه ملیه ونصف دیکری حریق زدکانه عائد اوله جقدر . ارباب فنون وذواتك مسابقه ایده جکی امثالیله محققدر .

قونسر وتیاترو

حاصلات صافیه سنك نصفی کچنکی حریق زدکانه نصف دیکری ده اعانهٔ ملیه یه عائد اولق اوزره طوپخانه موسیقه سنك اشتراکیله طوپخانه تعلیم میدانده ۱۵ اغستوس ۳۲٤ نجی جمعه کیجه سی ساعت برده مکمل بر قونسر ویریله جك وساعت اوچده ده « وطن » تیاتروسی بر هیئت ممتازه طرفندن صورت مکمله ده موقع تماشایه وضع ایدیله جکدر .

— میزان —

بویله بر امر خیره جمله ارباب حمیتك اشتراك ایده جکی بی اشتباهدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۰ | جمعه | ۱ شعبان ۱۳۲۶ (۱۵ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الق آیلنی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمليدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

وظیفه و مسئولیت

—

هدفی تجاوز

اولیای امور افندیلرمز حضراتندن عبودیت کارانه رجا ایدیورز : برآز دها تمکین و بصیرت کوسترسونلر !

طبقات جمعیتك جوغی انقلابمزك حکمتی اکلامشلر . مکتب طاقمی باشده‌در . عسکر وملکیه ال برلکدرکه بوجهت آیروجه موجب شکراندر . تجار، اصناف حالدن استفاده ایتمکه لزوم حس ایتدکلرینی کوسترییورلر . مرتبلر، کونده‌لکجیلر . . . هپ وارلقلرینی اظهار ایدیورلر. حتی خفیه‌لر بیله انار مضره‌لریله هنوز یوق اولدقلرینه امنیت کوسترمه‌مزه مانع اولیورلر .

دون قلایجیلرك بیله اثبات هویت ایتدکلرینی سویله‌مش ایدك . وا اسفا که قدیمدن برو « قلایجی » لکله معروف اولان اولیای امورمزك اکثیکی معرفتلرینی بیله قلایلامغه موفق اوله‌میورلر !

مسابقهٔ عمومیه میدانندهکی اشبو دمدارلغی دمی عجبا بر « حکمت حکومت ایجابی » در ؟

اصول مشروطیت آدابی « فرمان حضرت من له‌الامر کدر » اصول وآدابندن چوق فرقلیدر .

فرق مذکور دخی عجز وافتقار جهتنده دکل، عزم واقتدار طرفنده آرانملیدر .

سابق قاینه « سوقاق پولیقه‌سنه » کندوسنی قاپدیره‌رق تزکوندہ شایه اوتوردی . لاحق قاینه ایسه تمکین وبصیرتی ایله الك کونلرده بك بیوك امیدلرمزی جلب ایتمش ایدی . لکن « ایزی ظاهر اوزی ماهر » لره کندینی قاپدیره‌رق یار واغیاری اندیشه‌لره دوشورمکدن خالی قالمدی .

بونکله برابر ایشده وخامت یوقدی . واقعا قاینه‌نك بك بسیط اولان وظیفه‌سنی حقیله ایفا ایتدیکنی کورمك ایستردك . مداخله ایدنلره قارشو ایدیله‌جك مقابله‌نك نه اولدیغنی کشف ایتمه‌سنه‌انتظار ایدردك. اومقابله‌نك برسؤل ، برجواب، برقراردن بشقه برشئ اوله‌میه‌جغنه کوره انلك ایفا اولنه‌جغی مأمول قوی ایدی .

سوأل — بزه امنیتکز وارمی ، یوقمی ؟

جواب — واردر . یاخود یوقدر !

قرار — اویله ایسه بیوریکز!...

شرح ایدهلم : سعید پاشا قاینه‌سنه امنیت قالمامش ایدی . متفقاً هجوم واقع اولدی . طیانه‌مدی ، دوشدی . « سلامت اوله » دیه‌رك خیرالخلف آرادق. بوله بیلدیکمز کامل پاشا قاینه‌سنی بالاتفاق قبول ایتدك .

ایشته بویله برقاینه تشکل ایدنجه ادارهٔ اموردہ « مستقلاً حرکت » ایتمکه طبیعت مصلحت ایله کندوسنی حر بیلمه‌سی لازمدر . مشروطیت اصول وقاعدهسی بودر .

قاینه‌نك آثارینه انتظار اولنور . اصحاب نفوذ — یعنی مقام اجرا ، جمعیت ، بوکون اعتباریله افکار عمومیه وکیللری بولنان غزته‌جیلر (!؟) — بویله برقاینه‌نك آثارینی بکنمکده، یاخود بکنمه‌مکده سربستدر . حکومتك آثاری بکنلمیه‌رك شکایت واقع اولدیمی ، قاینه ایچون بالاده‌کی سوألی وضع ایتمك « وظیفه » اولور .

مجلس مبعوثان حال اجتماعده ایسه سوأل منحصراً اکا خطاباً وضع اولنور . مجلس مبعوثان موجود دکل ایکن مقام نفوذده مجلس یرینه قائم اولانه خطاب ایدیلور. بوکون مجلس یرینه قائم اولانه کلنجه جمعیت عایه‌در. جمعیت ارکانی طرفندن مداخله واقع اولنجه ایشته ایلك مداخله‌سنه قارشو مذکور سوأل ایله مقابله ایدیلور . بوکاده پارلامنتو دستورلرنده « امنیت واعتماد طلب ایتمك » دیرلر .

سوأل — بزه امنیتکز وارمی ؟

جواب — واردر .

قرار — اویله ایسه چیقیکز طیشاری یه‌ده امنیتکز منسلب اولنجه‌یه قدر بزی تعجیز ایتمه‌یکز .

بونك ایکنجی نوعی :

سوأل — بزه امنیتکز وارمی ، یوقمی ؟

جواب — یوقدر ، قالمدی .

قرار — (قالقیلوب صدارت صندالیه‌سی ارائه ایله) اویله ایسه کایکزده سز اداره ایدیکز . شمدی مجلس وکلایی جمع ایله متفقاً قاینه‌نك استعفا نامه‌سنی عتبهٔ علیایه تقدیم ایده‌جکم . ایکی ساعتلك بر ایش دیمکدر .

. . . . . .

بونك اوچنجیسی یوقدر .

*

قاینه‌مزك اشبو تکاسلنه ارباب بصیرت بك او قدر اهمیت ویرمدی . اندیشه‌دن خالی قالمدق ایسه‌ده اندیشه‌لرمزك دائره‌سی محدود ایدی. آنی موقت بر عارضه ، کچیجی برسکته عد ایتدك . حالاده او فکرده‌یز .

لکن ایشك ایچنده مهمجه اندیشه‌لری دامی حاللر پیدا اولدی . « تنسیقات » مسئله‌سی کسب اهمیت ایتدی ، حالا دخی ایدوب کیدیور .

انقلاب دورینك غلیان عمومیسی صرمسنده اتخاذ اولنه‌جق حسن تدبیرلرك اقدمی ارباب اقتداره جه قطعی صورتده معلوم ومعیندر . اوتدبیر دخی تبدل واقعدن خشنود اولمیان عنصرك جریان غلیاندن تجریدینه اعتنا اولنمه‌سیدر .

بونك ایچون ایدی‌که ، ایلك ایامده ، غلیان عمومینك ریاستنده « فرمانلی خفیه‌لر » ی کورمکدن متأثر اوله‌رق فریاده باشلامش ایدك .

بونك ایچون ایدی‌که حبسخانه‌لر تورتوسنك صالیوریله‌سنده سلامت عمومیه‌یه قارشو « سوء قصد » کوره‌رك قاینه اوزرینه هجومدن بزده کندیمزی آله‌مامش ایدك.

بونك ایچون ایدی‌که ناحق یره قلعه محزنلری ایله منفا حجره‌لرینه استیف ایدیلان بچاره قربان غیرتلری بوزولمش سکیرلری ، توازنی غائب ایتمش دماغلری ایله شهر سوقاقلرنده اظهار وجود

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

ایتمزدن اول اعادهٔ سکونته لزوم قطعی اولدیغنی ادعا ایتمش ایدك .

شو اسباب مخاطره الوبرمیور ایمش کی هیچ برشیئه بکزه‌دیله‌میان تنسیقات دولابلری ایله‌ده‌اك بیوك مخاطره‌لری تولید ایتمکه باشلایورلر !

سلامت وطن نامنه اولهرق انکاریکزه صاریلوب یالوار یورزکه : کوزلریکزی آچیکز ، کندیکزه کلیکز ، ایشی صاحبنه ، ملت مجلسنه براقیکز !

نظارت ماصه‌لرینه قدر سرایت ایده‌بیله‌جك اولان التماس غیرتی ، قرابت قوتی ، توجه ضعفی شورای امت کرسیلرینه قدر ایصال ایدیلدیکی ، بوندن هرکس امیندر . اویله‌اولمسه بیله مجلس مبعوثان صاحب مطلقدر . قرارلری اعتراض کتورمز ، سرزنشه وسیله ویرمز .

عجله‌کز نه‌در ؟ بودجه غیرتی می ؟ « ایصلاتمشك یاغموردن پرواسی اولمز » دیرلر .

سزك تنسیقاتکزدن حاصل اولهجق اولان تصرف بودجه‌مزك آچینی اعتباریله انجق دکزه دوشان بر طاملهٔ صو دیمکدر . حال بوکه اونتنسیقاتك نتیجه‌سی خفیه‌لرك ایلك کونکی بیراقلرندن وبوکونکی قوندقلرندن ، حبسخانه تورتوسنك جبلت اصلیه سندن ، استبداد قرباتلرینك نظر اعتباره آلنمامش آمال محقه‌سندن مهم ... یك زیاده مهم برعنصر شکایت ومأیوسیت تشکیل اولهجقدر .

تنظیمی مسئولیتی سزلره راجع اولمیان ـ سوزمز بیانه ـ بر « بودجه‌مز » واردر . قطعه مسارعت ایتدیککز نان پاره‌لری « رسماً » او بودجه‌یه داخل بولنیور . کله‌جك سنه‌نك مارتنه قدر تأدیه‌لری « مشروع » در ، نظامیدر .

قورقه‌یکز . مارته قدر کوریله‌جك دها مهم ایشلرمز چوقدر .

حالا انتخابات بلدیه وعمومیه نظام‌نامه‌لری برشیئه بکزه‌مکسزین طوریور .

انلری تنظیم واکمال ایدیکز . هرکسك اکلایه‌جغی صورتده ایضاح وتفسیر ایتدیریکز ، عالمك کوزلری اوکنه وضعندن تأدب اولنمیه‌جق بر بودجه تنظیم ایدیکز ؛ باخصوص ... باخصوص آسایش مملکتی تأمین ایدیکز ، داخل وخارجده اندیشه‌لره محل براقمیه‌جق براقتدار وبصیرت کوستریکز ، حقکزی بیلیکز ، اکا تجاوز ایدنلره حدلرینی بیلدیریکز .

* * *

افرادملتدن بری « سایهٔ استبداد » ده دوام ایدیله‌جك مکتب بوله‌مامش ، جاهل قالمش . صنعت بوله‌مه‌مش ، سلوك ایده‌مه‌مش . پدرینك همتی وکندی غیرتی سایه‌سنده اوقومش ، یازمش ، اوکرنمش ، قلمه‌چراغ اولمش .

ایشته شو بیچاره اوچ سنه معاشسز ، بش سنه یوزغروشدن اشاغی برمعاش ایله خدمت دولته سلوك ایتمش ، خدمتنك اون بشنجی سنه‌سنده اوچ یوز غروشه ، یکرمی بشنجی سنه‌سنده بش یوزغروشه ، اوتوزنده بیك بش یوزه نائل اولمشدر . پدری فقیر اولهرق ارتحال ایتمش . تعمیره چاره اولمدیغندن خانه‌سی کهنه‌اشوب برطرفه اکلمش ، ایچنده بارینمکده اولدیغی اختیار والده‌سی ، زوجه‌سی ، بش چوجنی حیاتلرینی منحصراً او بیك بشیوزغروشه ربط ایتمش ، بوکون قوت لایموت یکنیورلر دیه‌لم . یارین کریمه‌سنك اوچی بیوه‌جك ، امیدلری ، مصرفلری توسع ایده‌جك . تسکین وتسویه‌لرینه « دون » برخیال امل واردی : پدرلرینك قدمی وار ، معاوندر ، یارین مدیر اولهبیلور ، معاشی اوچ بیك اولهجق ، حتی بو بیله منتهای امللری اولمیوب فضله امیدلری بیله واردر .

ایشته شو عائلهٔ فقیر شوکزه آیکز : استقبال امیدلرینك کافه‌سنی جف القلم طی ایتمکله برابر بوکونکی نان پاره‌سنی بیله تنزل ایتدیککزك فلسفه‌سنی نظر انصاف وتأملکزه آیکز ! شو بیچاره عائله‌نك رئیسنك احوال روحیه‌سنه واقف اولمغه چالیشکز .... صوکرده وطن عزیزمزك آسایش وسکونته اشد احتیاجی اولدیغنی ، کندوکزکده انی اعاده وتأمین ایتمکله مکلف اولدیغکزی خاطریکزه کتیریکز ! ...

اك قاریشیق اولان مالیه‌ده « تنسیقات » اجراسنه برکونلك معرفت نظریله باقدیلر . تنسیقات یرینه عصیانی طو بلادیلر . مسبب دیه‌رك بی‌کناهلری توقیفه ، طرده قدر ظلم ایتدیلر ، استبداد کوسترديلر ، عاقبت بوده اولمدی دیدیلر . یکیدن باشلادیلر . یینه اولمدی ، یینه اولهمز .

چونکه تنسیقات مطلوب اولنجه اربابدن مرکب برهیئت تشکیل اولنور . اوهیئت آیلرجه مدت اشتغال ایدر ، مشورت دورینه حرمةً علاقه‌دارلر رأیلرینی دریغ ایتمز . نتیجهٔ اشتغالی تدریجاً افلام رؤساسنك ، مستشارلغك ، نظارتك ، هیئت وکلانك نظر تدقیق وتمیزلرینه ، عاقبت ملت مجلسنك حکم وقرارینه وضع اولنور .

بز بویله‌سنه تنسیقات نامنی ویرمکه تردد ایتمیز . کورمکده اولدیغمز « تنسیقات » ه کلنجه مناسب برنام بوله‌میز .

تنسیقات متصوره ایچنده اك نازکی ، اك زیاده تمکین وبصیرتی جالب اولانی تنسیقات عسکریه‌مزدر . اشبو تنسیقاته ایو کوتو بر نام ویرمك ایچون زمین بیله کوچ بولنور .

مکتبلی ، مکتبسز دیه‌رك می تفریق ایده‌جکز ؟ لکن آره‌لرنده نه فرق قالدی که ؟

تعلیم یوق ، تعلم یوق ، مانوره یوق ، پاره یوق ، چوغی آچ ، چیپلاق ، یوقلق میدانده هپ برلشدیلر !

یاشلی ، یاشسزمی دیه‌رك آیره‌جغز ؟ لکن نه قدر یاشلی ضابطانمز واردرکه دائما طاغ باشلرنده ، اشقیا آرقه‌سنده چلیك کسیله‌رك کنجلرك اوچر دانه‌سنی جیبلرندن چیقاررلر .

ناموسلی ، ناموسسزمی دیه‌جکز ؟ هانکی یکیدرکه عثمانلی عسکرینه ناموسسزلغی اسناده جرأت ایده‌بیلسون !

حاصلی درت طرف قپالیدر . وقت مرهونی بکله‌مك لازمدر . شو لزوم ، بصیرتکزدن قاچارسه ایشی سز دکل ، سزه فائق اولانلرك بیله اقتدارلری فوقنه سوق ایتمش اوله‌جقسکز .

جناب حق ملت ودولتمزی اندن محافظه بیورسون !

میزان غزته‌سنه

فرانسه علما واطباسندن دوقتور (کوستاو ژوله‌ی) ك بوکون آلنان مکتوبنی عیناً تقدیم ایدیورم . مناسب ایسه بالترجمه درجنی اخوان سائره نامنه رجا ایلرم .

....

عیناً ترجمه‌سی

آنسی (فرانسه‌ده) ۲۲ ـ آغستوس ـ ۱۹۰۸

محترم دوستم ،

چوقدنبری سزه مکتوب یازمق ایستدیکم حالده بعض موانع الجاسیله یازه‌میوردم . مملکتکزده‌کی احوال جاریه‌یی اولقدر فوق العاده بولیورم که بر رؤیا ویا بیك بر کیجه حکایه‌لرندن بری قدر بکا موجب حیرت اولیورده بردرلو حقیقته عطف وربط ایده‌میورم .

درسعادتده تکون ایدن شو انقلاب خیره مطلع اولدیغم زمانده‌کی طویغومی وسویجمی تمکن دکل آکلاته‌م . بزم غزته‌لرده بنی جلب ایده‌جك وبنجه بر استفاده‌یی موجب اوله‌جق بوندن بشقه بر شی اولمدیغنی بیان ایلرم .

غزته‌لرك مملکتکزده جریان ایدن احوالك حکایه‌سنه دائر اولان مندرجاتی اوقورکن زوجه‌م آلیس ایله‌بنم کوزلرمزدن اکثریا یاش اقاردی . رجا ایدرم وطنداشلریکزه سویلیکزکه تفکراتم کندیلریله مشغول وقلبم وطنکزك استقبالی ایچون اك خالصانه واك جدی تمنیاتله مشحوندر . عن صمیم القلب تمنی ایتدیکم برشیئده چوق کچمکسزین (فکر اسلام) ك مدنی عالمده شایسته اولدیغی موقع ممتازی عثمانلیلر سایه‌سنده احراز ایتمسیدر . شو صره‌ده وقتکز پك قیمتدار اولدیغندن بکا جواب یازمکزی بکله‌م . آنجق ایچنده بولندیغکز سعادتلی دورك خیرلی خبرلرندن بنی محروم ایتمه‌مك ایچون پك قیصه اولسون جوابکزی وعلی الخصوص مطالعه‌کزی آلمق ایسترم . مارسل دعوت واقعه اوزرینه پارسدن طوغریجه درسعادته کیتدی . بزی زیارته وقت بوله‌مدی . دوقتور (توا) یارین واصل اولیور . سزك بولنه‌میه‌جغکزی استفساریه جواباً یازدم ایدی ؛ تأسف ایدییور . (اسلام) ه دائر اولان مذاکراتمزده بولنه‌میه‌جغکزدننالشی بزده تأسف ایدییورز . حرمت ومحبتمی بیان ایله ختم کلام ایلرم .

دوقتور

کوستاو ژوله‌ی

قارئینه معلومات

بو دوقتور سنین وفیره دیون عمومیه مجلس

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

اداره باش کتابتنده بولنمش وممالك عثمانیه حقنده سکز جلد جغرافیا کتابی یازمش ، اولان افاضلدن متوفی موسیو ویتال کوئینه‌نك دامادیدر . جزائره ، فاسه ، اندلسه مکرراً کیدوب اثار اسلامیه‌یی وحکمت اسلامیه‌یی تدقیق ایتمش و بوبابده متعدد قونفرانسلر ویرمش و برچوق کتب دینیه‌ایله برابر بخاری شریفی‌ده ختم ایلمشدر .

مکتوبده بحث اولنان موسیو مارسل‌ده متوفانك اوغلیدر . فرانسه سفارتی ایکنجی ترجمانیدر . دوقتور (توا) ایسه فرانسه‌نك اطبای حقوق شناسانندندر . بونلرك جمله‌سی معالیٔ اسلامیه‌نك حیرانی وعثمانلیلرك ستایشخوانیدرلر . مکتوب مندرجاتی‌ده بوکا شاهددر .

— میزان —

بحث اولنان ذوات فرانسزدر . قلبلرینك نه اولدیغنی قارئلرمز تعیین ایده‌جکلردر .

اوراق ومکاتیب

عیناً

وطن نصل محافظه ایدلدی

بومسئله هرکسك معلومیدر . مدحت پاشا ، کمال بك خسته اولان وطنك خسته‌لغنی کشف ایتدیلر . واویولده قونسولته یاپدیلر سوزلری سمع اعتباره آلنمیوب نفی اولندیلر .

وطنك یتشدیردیکی دوقتورلر طبیه شاکردانی وطن اوغورنده وجودلرینی وقف ایتدکلری بدیهیدر .

دیکر ذوات دخی خسته‌نك حالنه آجیورلر اما نقدر اوغراشلسه نفی اولینلیور . اوچیوز ایکیده درت کشی اعضا وبر رئیس ومرکزی استانبول اولمق شرطیله تشکل ایدن هیئت طرفندن وطنك سلامتی ایچون احسن طریقله تداوی‌یه قیام ایدلدی . عموم ولایاته شعبه شعبه تعمیم ایدلدی . دوقتورلر زیاده‌لشدکجه میقروبلرده اونسبتده زیاده‌لشدی . دوقتورلرك بر قسمی علاج ترتیب ایدیورکن هلاك اولیورلردی .

عینی زمانده ، فرانسزلرك ژون ترك دیدکلری مکتب ملکیه افندیلری وحربیه مکتبندن وسائر حمیتپروراندن برچوق ذوات دوقتورلغی اوکرنوب کیمی رچته یازمغله کیمی علاج یاپمقله کیمی اوپراتورلقله والحاصل خسته‌نك تداویسی چاره‌سنه اهمیتله دقت ایتدیلر . عموم دوقتورلرك متانت وجدیتنه رغماً ورم پك دهشتلی ، شفایاب اولمق قابل دکل .

نهایت غربدن کلان روزکار پك دهشتلی اولدیغندن برآنده خسته‌یی کتوره‌جکنی حس ایدن انور ونیازی بکلر روزکاره قارشی کوکس ویروب خسته‌یی اوآنده محافظه ایتدیلر . یازیله‌جق رچته‌یی دخی ژون ترکلر حالدن بالاستفاده درعقب یازدیلر وعلاجی ایسه عساکر شاهانه وعموم حمیتمندان اهالی خسته‌یه ویروب یتاغندن قالدیردیلر . شمدی بن بایدم سن یاپدك اولماملی . جمله‌نك خدمتی تقدیر اولنور .

کندیسنی مدح ایده‌جك انور ونیازی ودوقتورلرك اکثریسیله سلیم سری بك برادرلریمز خارق العاده برخدمتلرده بولندقلری واکثریسیله کوریشدیکم سلانیکلیلرده بز بویله چالیشیورز ، بز شویله چالیشیورز فلان دیه سویلمدکلری حالده اوته‌کینك بریکنك کندیسنه اتحاد وترقی جمعیتی اعضاسی سوسی ویره‌رك وحتی اوروپا غزته‌لری ستونلرنده بز ژون ترکلر شویله یاپدق بویله یاپدق دیو کندیلرینی نه‌دن مدح ایدییورلر ومستحق تحقیر اولیورلر ؟

برادر ، بویله برجمعیتده سنسك ، بن ایم ، اولماز .

جمعیتك اساس قاعده‌سی هرکس وظیفه‌سنی ایفا ایده‌جك ، کیمی نقداً کیمی بدناً خدمت کوره‌جك ، انکیچون بوادعالر چوجق ایشلریدر . اك ابتدا عدالت دیه باغرانلر ارضروملیلردر . صکره طربزونلیلردر . روم ایلی جهتی‌ده موقعك اقتضاسندن سلاح بدست اوله‌رق اورته‌یه آتلدی . هرکسك کوکسندبرارسلان یانیور [اونور] هرشیدن اوستوندر . شمدی حال نقاهتده اولان خسته‌یی کوزل محافظه ایتمکه بقالم ، صغوق الدیرمیه‌لم واقعا دوقتورلر زیاده‌لشدی اما اوزکونلك‌ده چوغالدی . عملیاته احتیاج مس ایدرسه فنادر . اولوقت هیچ بر دوقتور خسته‌نك ورمنی کشف ایده‌مز . قپودانك دیدیکی کبی اکرچرخجی‌ده بزم ایشه قارشدی ایسه قرق قولاجده فونده .

وطن اولادلرندن بربیطرف

صالح ذهنی

— میزان —

وظیفه‌لرینی قارشدیرمش اولان قپودان ایله چرخجی‌یه وقوفلی ، حمیتلی بیطرف اهل خبره طرفندن تعیین وظائف ایدیله‌رك سفینه سلامتله یولنه دوام ایدر انشاءاه .

عیناً

ازمیر ۱۱ اغستوس

المعروض !

صبح سعادتمز اولان قانون اساسینك افراده بخش ایتدیکی حریت نتایجندن اولمق اوزره درسعادتده رژی ، تراموای خدمه‌سنك ؛ ازمیرده لیمان عمله‌سنك ، حماللرك ، اینجر خانلرنده ایشلین عمله‌نك قوطی اعمال ایدن مرانغوز چراقلرینك تعطیل اشغال ایتدیکی کورلدی . حیات تجاریه و اقتصادیه‌مزه تعلق ایدن بومسئله مستعد اولدیغی « صفحات آتیه » نقطهٔ نظرندن پك زیاده حائز اهمیتدر .

ممالك غربیه‌ده اکثریا برضرورت مادیه نتیجه‌سی اولان (Grève) یعنی تعطیل اشغال ایچون ممالك عثمانیه‌مزده « تنبللك » دن بشقه سبب تصور اولنه‌ماز لکن حریت کونشه بکزر بونك فیض تأثیری تحتنده « کل » ده بیتر « دیکن » ده . حریتدن فیضیاب اولان دماغلرده هم ایی هم کوتی فکرلرك انبساط وتکامل ایتمسی « مع التأسف » امر طبیعیدر .

بوراده اتحاد وترقی جمعیتك معاونت وارشادینه مظهر اولان حکومت طرفندن اتخاذ اولنان تدابیر شدیده سایه‌سنده موجب تعرض برحال کورلمدیسه‌ده تخمی اکیلن شومرضك توسیع دائرهٔ سرایت ایتمسی ملحوظدر .

معلوم اولدیغی اوزره تعطیل اشغال « Grève » « حریت شخصیه » . « حقوق انسان » کبی نظریات عالیه‌یه مستند وجائز ایسه‌ده بو « حق » ك « سربستیٔ اعمال » ه رعایت وظیفه‌سنده مستلزم اولدیغی اونودلماسون

اوروپاده اکثریا « زادهٔ احتیاج » صورتنده تلقی اولنوب « مظالم سرمایه » یه قارشو سلاح مدافعه اتخاذ اولنان شو حادثه‌نك بالاخره افکار سیاسیه ایله امتزاج ایده‌رك بوکون فرانسه ، المانیا ، ایتالیا کبی دولتلری لرزه‌ناك ایدن « آنتی میلتیاریزم » ، « آنارشیزم » کبی امراض مهلکهٔ اجتماعیه‌یه منجر اولدیغی کورلدیکندن نافعه وتجارت نظارتنجه اجرا اولنه‌جق اصلاحات میاننده ایش حقنده قلمه النه‌جق نظامنامه‌ده « آتی » یه نظراً (droit de Grève) یعنی حق توکیل و (Liberté de Travail) یعنی سربستیٔ اعمالك‌ده سویهٔ فکریه واحوال روحیه‌مزه موافق بر صورتده تعیینی وتهلکهٔ آتیه‌نك شمدیدن تحدیدی وجوب قطعی تحتنده‌در ظن ایدرز .

فراشارلی عثمان

اسکی آرقداشم « میزان » صاحبی

مراد بکه

معلومیا ! اوچ یوز درت سنه‌سنده ادرنه‌ده عسکردن چیقوب « میزانه » کیره‌رك اپی‌جه خدمته قوشمشیدم .

ایشته بوندن طولاییدرکه : عسکر ! دینجه کندی موجودیتمدن بیله خبردار اوله‌مم ! فقط شان عسکری‌یه شین اوله‌جق برشی مشاهده ایده‌جك اولورسه‌م عکسی برتأثیرله پك زیاده متأثر اولورم .

شومقدمه‌دن‌ده منفهم بیوریله‌جغی وجهله بوکون باب ضبطیه‌نك اوکندن کچرکن ، طیش قپوسنده ژاندارمه ایچ قپوسنده‌ده عسکر نوبت بکله‌مکده اولدیغنی کوردم ؛ دلخون اولدم ! ضبطیه ناظری پاشا حضرتلرینك عسکر اولمغله برابر ضبطیه قپوسنده « عسکرك نوبت » بکلمسنی نصل نه یورکله متحمل وراضی اولدیغنی بردرلو آکلایه‌مدم ! بناءً علیه عسکری ؛ عسکرجه بریرده کورمك واستخدام ایتمك حس عالیسنك نظر مشارالیه نزدنده آکلاشلمسنه مساعده ووساطت بیورلمسنی رجا ایدرم .

حمدی

— میزان —

اخوتکارانه جوابمز : بولندیغمز احوال فوق العاده‌نك برایکی کونلك ذکاتیدر . کچر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

(کوه‌زه) رفیقمزك التی نومرولی نسخه‌سنده‌کی حسیحال ندامت فصلنده‌کی (یارسول اه) جملهٔ مبارکه‌سنك وامتالنك بوکی وسائله قارشدرلمامسی لزومی فوق‌العاده برتأثرله اخطار ایدر معتبر امضالی برورقه آلدق . اوزون اوزادی یه درج ایتمکی برسبب مهمدن ناشی مناسب کورمدك .

بویله دیناً هیجانی بادی اولهجق معامله یه برنجی دفعه « تغییر باللسان » ایله مقابله ایدیلورسه‌ده تکرری حالنده ایجاب ایدن معامله اجراسنده اضطرار طبیعی ایدوکی بیان اولنیور .

بونك هیچ بر مقصد وحسابه مقرون اولمقسزین عدم دقت اثری اولدیغی بیانیله بالوکاله صاحب ورقه‌یه قارشواعتذار ایلدك .

(ورقه محفوظدر)

اشبو دورهٔ سعادتده عموم مکاتبك اصلاحنه تشبث اولنه‌جغی اثناده اول باول دارالمعلمینك اسمیله متناسب برصورتده تنسیقی چار چشم ایله انتظار اولنمقده ایکن معارف نظارتنجه علی‌العجله یاپیلان اجراآتدن صوك درجه متأثر ومتهیج اولان مداومین طرفندن معارف نظارتنه تقدیم اولنان استدعانامه اوزرینه کویا طلبه‌نك اذهانی تسکین ایچون اعزام اولنان ایکی ذاتك « سز اجراآت حکومته قارشو کلیورسکز » یولنده‌کی افاداتیله آنلرك بسبتون هیجانی تزییدایتمسی بوندن بویله باشلایه‌جق ترقیات معارفه برفال خیرمی عد ایده‌جکز ؟

مکتب مذکور مداوملرندن
اورفه‌لی حافظ
محمد حلمی

— میزان —

ارباب استدعایه قارشو ویریلان شو جوابلرك بوکونکی پازارده پاره ایتمیه‌جکنی اولیای امور افندیلرمزك لطفاً بیلملری لازم کلور .

عیناً

مالیه نظارتنك بو علی العمیا معامله‌سنه بر نظیر اولق اوزره ضربخانه مدیری طرفندن دخی مأمورین ومستخدمینلدن اون اون بش کیشنك قیدلری ترقین ایدلدیکندن بعدما ضربخانه‌یه دوام ایلمامارلری وباقی قالان مأمورین ومستخدمینه دخی اخراج اولنانلر ایله اختلاط وحتی سلاملاشدقلری بیله خبر آلندیغی آنده کندی حقلرنده دخی عین معامله اجرا اولنه‌جغی بیلدیرلمش ایمش !

— میزان —

بوده بر حکمت حکومت ! بر آی مقدم اولسه یری ایدی .

آچیق مخابره

ایوبدن فیضی بك دیبور که: وکلا معاشی حقنده بعض غزته‌لرده کی حکم قطعیلر نابجا وبلکه موجب تغلیط اذهاندر . (٩٦) تنسیقاتندن بری لوازم معیشتك نه نسبتده تزاید ایتدیکی حتی ایکی سنه ایچنده یوزده اوتوز فرق ایتدیکنی اونوتماملی . غزته‌لرك بیان مطالعه ایتمی مقبول ایسه‌ده حکم قطعی ویرمه‌لری جائز دکلدر . مجلس مبعوثانه لزوم قالمیه‌جقدر . انلرك‌ده مخصصاتیله خرجراهنی تصرف ایده‌لم . غزته‌جیلری دیکلیه‌لم .

میزان — حریت مطبوعات وار . هرکس عقلنه کلانی یازار . غزته‌لر باغیرچاغیر وکلا بیلدیکندن شاشمز . ملت مجلسی دعوایی کسر . براز الفت براز صبر لازم . بحث ایتدیکنز محرر بکده شبهه‌مز حسن نیتله یازمشدر .

طوپخانه صنایع آلاینده ملازم ابراهیم افندی ورقه‌ده آلایلی ومکتبلی ضابطان آراسنده ایقاع برودته وسیله اولهجق بعض افادات وحرکاتدن سلامت مملکت نامنه شکایت ایدیلیور « .... اردو تنقیحاته دکل اصلاحاته محتاجدر سلاح آرقداشلری آراسنده اتحاد تامك حصول ودوامنه مانع اولهجق صفتلردن صرف نظر اولنمسنی توصیه ایدییور .

— عمر بك زاده اسعد خیرالدین بك — تشکر ایلرز . شبهه‌سز حق معینمزدر . بونلرك کی اکمك غوغاسیدر چوق کورمامالیدر . نره‌ده « منفعت عامه » خدمتی ؟ مجاهده نه‌زمان قولای اولدی که بوکون قولای اولسون . کوزل ورقه‌کزی شخص حقیرانه‌مزك مدافعه‌سنه عائد اولدیغی ایچون درج ایده‌مدك . سزك ودوستلریکزك یعنی حیتلی وطنپروراتك اندیشه‌لرینه محل اولمدیغنه شمدی قناعت کتوردیکز آ .

— کرك متصرفی جمال بك — غزته‌لر اوقدر شیلر اخطار ایدییورلرکه حکومت برینی یاپه‌میور . حریق ایچون اعانهٔ ملیه‌یه، تعویضاً الق ایچون دیون عمومیه‌یه باقه‌یه مراجعتی دوشوندکاری کبی زراعت باقه‌سنی ده دوشونمشلردر .

حکومت بوبابده تأنی ایدیورسه احاطه ایدلیه‌جك برحکمت اولملی .

رسمی

بر کونه سهوه میدان ویرلمامك اوزره غزته‌لره آیات قرآنیه‌نك مألاً درجی مرجعندن اخطار اولنیور .

— چوال درونده اماتجی واسطه‌سیله غزته سوقیاتی مغایر نظام اولمسیله پوسته اداره‌سی منع ایدیور .

— کچن پازار کونی وقوعبولان حریق مصابینی ایچون اعانه جمعی رسماً قرارکیر اولمش وطرف اشرف حضرت پادشاهیدن بش بیك وشهزادکان حضراتی ایله حرم همایون جانبندن ایکی بیك لیرا اعطا بیورلمش اولدیغی کبی فتوتمندان اهالیدن ارزو ایدنلرده ویره‌جکلری اعانه‌یی عثمانلی بانقه‌سنك غلطه مرکزیله بك اوغلی ودرسعادت شعبه‌لرینه تسلیمی ایله مقبوضلرینك حریق قومیسیونه تودیع ایتملری قرارکیر اولمشدر .

— مجلس مبعوثان انتخاباتنه ابتدار ایدلدیکی حلب ، طربزون ، قونیه ، معمورة‌العزیز ، سلانیك ، خداوندکار ، یانیه ولایتلری ایله چتالجه واذمید متصرفلقلرندن داخلیه نظارتنه بیلدیرلمشدر .

توجیهات

حربیه نظارتنه ایکنجی اردوی همایون قوماندانی مشیر علی رضا پاشا حضرتلری تعیین بیورلمشدر .

سلانیك ثانی نسیب بك افندی حضرتلر ابقا کوریلان لزوم اوزرینه سلانیکده ایدلمشدر .

اعلان رسمی

فیض حریت غزته‌سنك التی نومرولی و١٣ اغستوس و سنه ٢٣٤ تاریخلی نسخه‌سنده « مقام صدارته » سرلوحه‌سیله ویدی نومرولی و ١٤ اغستوس و سنه ٣٢٤ تاریخلی نسخه‌سنده « اناطولیده کردلر وحمیدیه آلایلری » سرلوحه‌سیله مندرج بولنان مقاله‌لرده تحقیقاته مستند اولمیان بعض اخبارات ومطالعات وصلابت دینیه‌لریله مشهور اولان کرد عناصرینه منسوب اهالی حقنده تجاوزکارانه برطاقم افادات مندرج بولنمش ایسه‌ده کردلرله مسکون اولان ولایات شاهانه‌ده الیوم مخل امن وآسایش برحال یوغیکن بویولده خلاف واقع نشریانده بولنلمسی وممالك محروسهٔ شاهانه‌ده ساکن صنوف تبعهٔ ملوکانه حقوقجه مساوات تامه‌یه مظهر اولدقلری حالده بونلردن بربنك حقوقنه تجاوز یولنده سرد مطالعات ایدلمسی شایان تأسف کورلمش ونشریات واقعه حکومت سنیه‌نك مسلك ومرضیسنه مخالف بولنمش اولدیغنك اعلانه ابتدار قلندی .

— میزان —

مطبوعاتمزه باب عالینك حواله ایتدیکی اوچنجی سلهٔ تأدیبدر . انشاء درد نجیسنی کورمیز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۱ | جمعه ایرتسی | ۲ شعبان ۱۳۲۶ (۱۶ اغستوس ۱۳۲۴)

مزین

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ایونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الق آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده
طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره
مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك
مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك
نامنه اولهرق یازلمیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

ذات حریت سمات حضرت خلافتپناهی افندمز حضرتلری دونکی جمعه کونی سلاملق رسم عالیسنی مراسم معتاده ایله حمیدیه جامع شریفنده اجرا بیورمشلردر .

امور بلدیه

یانغینلر استانبول بلده‌سنك باش دشمنیدر . اشبو باش دشمنی بك یقین براستقبال اعتباریله دوست یاپمق المزده‌در . یعنی شهر امانتمزك اندهدر .

بلدیه‌یه منسوبیتمز یوقدر ، بونکله برابر یوز قیزارتمقسزین سویلیه‌میه‌جکمز بعض حقایق بلدیه‌مز اکسیك دکلدر . ازجمله استانبول شهرینك تنظیمات بلدیه‌یه مخصوص برخریطه‌سی یوقدر . جاده‌نك برنده تعمیر وانشا اعتباریله ایلری کری بنالر آلدیرلدیغی واردر . لکن عمومی پلانمز یوقدر . بونك ایچون اشبو ایلری وکریلرك شهر مستقبل اعتباریله نه‌حال وموقع کسب ایده‌جکنی بیلدیکمز یوقدر .

حال بوکه استانبول بلده‌سی قدر عمومی بر پلان اجراسنه مساعد بر شهرشهر دنیاده یوق کبیدر . کوپری باشلری ، دمیر یول موقعلری ، واپور اسکله‌لری ، جوامع شریفه کبی موقعلر وبنالر اساس تنظیم اتخاذ اولنق ، آره‌لرنده اولدقجه مستقیم جاده‌لر آچلمق ایله استانبول شهرینی ، حتی پارسی بیله کچه‌جك برلطیف مناظره نائل ایده بیلورز .

کذرکاهلر تعیین ایتمك ایچون بالونلر ایله ایفل قله‌لرندن یاقلشه احتیاجمز یوق . بك اوغلندن استانبولی ، اسکداری ، استانبولدن بك اوغلنی اسکدار وچامليجه‌دن هراوچنی کوز اوکنه آله بیلورز . یانغین قله‌لری ایسه دها زیاده توسیع افق ایدر .

بونلردن باقه‌لدیمی ؟ سهولت عمومیه‌یی تأمین ایده‌جك جاده‌لرك پلانی کوز اوکنده ترسم ایدر . ایشك ایچنده غریبده شودرکه موجود جاده‌لرمزك هیچ بری ترسم ایدن بیوك ممرلردن هیچ برینه توافق ایتمز . یعنی شمدیکی جاده‌لرك قسم کلیسی بیوك ممرلرك خارجنده ، ایکنجی ، اوچنجی مرتبهٔ اهمیتده سوقاق مثابه‌سنده قالیر .

شو حسابجه استانبولك اك بیوك اك غلبه‌لکلی جاده‌سی ، میدان‌اورته‌سنه آله‌جق اولان ، یکی جامع شریفدن خط مستقیم اولهرق سلیمانیه — شهزاده — خرقهٔ شریف — طوب قپویه طوغری اچیله‌جق جاده اولهجقدر .

شهزاده‌دن فاتح — سلیمیه یه‌سر باشا قشله‌سی ، دیکر طرفدن فاتح — ادرنه قپوسی — ولی افندی — مقری کوی جاده‌لری بونك قوللری حکمنه کچر .

یکی جامع — سرکه‌جی موقفی ، یکی جامع — باب عالی — آیاصوفیه ، یکی جامع — محمود پاشا — نور عثمانیه — چمرلی‌طاش .... کذا بیوك ممر اولهجقدر .

هله قارشو جاده‌لر اهمیتلری کلیاً دکیشه‌جکدر .

باش جاده کوپری باشی — طوپخانه محله‌سی اوستنده بوغازکسن — تقسیم — مکتب حربیه — کاغدخانه جاده‌سی ، غلبه‌لك واهمیت اعتباریله جمله امثالنی کری براقه‌جقدر .

* * *

حاصلی برخریطه ، برعمومی پلان لازمدر . کمال مسارعتله اکمالنه سعی ایتملی یز .

اکا انتظاراً شمدیدن باشلانیله‌جق بر جهت واردر . اوده کچن کونکی حریقدن بالاستفاده اولا — حریقزدکانه سریع بر یاردم اولمق ، ثانیاً — شهرك تزیین وتنظیمنه مقدمهٔ خیر بولنمق اوزره ایشه باشلامقدر .

کلی سرمایه ایله برقومپانیه بولملی . حریق محلی ترلا کبی طوپدن قومپانیه‌یه صاتملی . آلنان پاره برهیئت مؤتمنه معرفتیله اصحاب علاقه‌یه توزیع ایدلملی .

قومپانیه آله‌جق یا نغین تارلاسنك پلانلرینی تنظیم ایدر . تنظیمات مستقبلیه‌یی حسابه آله‌رق یاپه‌جغنی ایشی ، تصدیقه عرض ایدر ، انشاآتمه مسارعت ایدر . جاده‌لرك وبنالرك نوع ووسعتلری مقاوله احکامنه تطبیق ایدیلور . ختامنده مناسب اجرتله کیرایه ویریلور . یاخود اجرته علاوه ایدیله‌جك معین برمقدارده یوزده ایله شوقدر سنه کیراجیلرك عهده‌سنه کچمه‌سنه قبوآچیلور .

اشبو قومپانیه پلانینده طبیعی اولهرق شهزاده — فاتح ، شهزاده — خرقهٔ شریف ، شهزاده — فنار ، فاتح — سلیمانیه — فاتح — اون قپانی ، فاتح — سلیمیه ، فاتح — قعریه — ادرنه قپوسی ، فاتح — طوپ قپو ، فاتح — جراح پاشا ، فاتح — اقسرای — یکی تو جاده‌لری حسابه قونیلور .

وقتیله بر پلان موجود بولنمش ، شمدیه قدر واقع اولان یانغینلرده بو صورتله حرکت ایدلمش اولسیدی استانبول حتی بوکون بیلنه‌میه‌جك برحاله کلمش اولوردی .

غائب ایتدیکمزك درجه‌سنی بیلهلم . خطالرمزی تکرار ایتمه‌مکه غیرت ایدهلم .

شهرامانتدن بولطفی کوره‌جکمزه امنیت ایتمك ارزوسندهیز .

— دولتمزك بودجه‌سی —

حیات دولت و بقای ملت ، فردك بقاسی ایچون اولدیغی کبی (مال) ه متوقفدر . بونکله امورمالیه‌نك نه‌قدر مهم اولدیغی ظاهردر . نه سویلنسه زائددر .

مشروطیت اداره‌مزك رهبر معاملاتی اولمق اوزره مالاً نه مرکزده بولوندیغمزی ملته اکلاتمق ایچون بودجه‌مزك نشر واعلانی لازمه‌دن بولندیغنی برقاچ کره یازدق . نه مقابله نه تشویق کورمدك . بعض طرفدن دهمالیه نظارتنك شکل حاضری بودجه اعلانته مساعد اولمدیغی اخطار ایدلدی : فی‌الحقیقه امور مالیه‌مزك شو بولندیغی حالنك دور سابقده بالطبع مروجی اولان وهیچ دکلسه مسئولیت معنویه ایله مضطرب بولنان ناظر پاشانك ملت نظرنده شائبه‌لی بر بودجه‌یی نشره جسارت ایده‌میه‌جکی طبیعیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

مالیه تنسیقاتنده‌کی موفقیتسزلك‌ده عین مرض مرکزینه منتهی اعراضدندر دیدیلر.

مادام‌که حکومت بودجه‌سنی نشر ایتمیور. بز بر خدمت مفتخره اولهرق صوك بودجه‌یی عیناً و حرفیاً نشر ایدیورز. بر (پاره) یه‌قدر صحتی تأمین بو بودجه ۳۲۲ سنه‌سنه عائددر. ۳۲۳ سنه‌سنه عائد اولانی ارادهٔ سنیه‌یه انتزان ایتمدی. هانکی قومیسیونده، هانکی مجلسده ویا مقامده نسیان جنکالنه اصلدی برابر لوندره‌یه کتوردی!

ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی ایله مصدق صوك بودجه بو ۳۲۲ سنه‌سی موازنه‌سیدر. کله‌جك سنه ایچون یاپیله‌جق بودجه‌یه‌ده اساس بو اوله‌جقدر. کرك ملت بوندن صکره‌ده بودجه متممانندن اولا دیکر حساباتی انظار عامه‌یه وضع ایده‌جکز.

اخطار — واردات میانده اولوب مؤخراً لغو اولنان مقدارلر حکمسزدر.

۱۳۲۲ سنه‌سی مصارفات عمومیه

تحت ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه ده بولنان ۱۳۲۱ سنه‌سی مخصصاتی	ضمایم			تنزیلات	
	مجدداً ضم اولنان	مناقلةً ضم اولنان	یکون	تصرف صورتیله	مناقله صورتیله	یکون
۵۷ ۷٤٤ ۲۹۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳٤ ٤۸۲ ۰٦۸	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰	۰	۰
۰۹۲ ۲۲٦ ۳٦۱	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰	۰	۰
۵٤۸ ۸۷۲ ۷٦۲	۳۳ ۷۹۲ ٦۵٦	۰	۳۳ ۷۹۲ ٦۵٦	۳٤ ۹٦۳ ۲۰۳	۰	۳٤ ۹٦۳ ۲۰۳
۱٦۷ ٤۲٤ ۲۸۱	۱۸ ۷٤۲ ۷۰۸	۰	۱۸ ۷٤۲ ۷۰۸	۲۸ ۲۰٦ ۷۰۳	۰	۲۸ ۲۰٦ ۷۰۳
۷۱٦ ۲۹۷ ۰٤۳	۵۲ ۵۳۵ ۳٦۰	۰	۵۲ ۵۳۵ ۳٦۰	٦۳ ۱٦۹ ۹۰٦	۰	٦۳ ۱٦۹ ۹۰٦
۸ ۳۰۹ ۰۰۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
٤ ۸۰۹ ۲۳۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
٦۱۹ ۳۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۸ ۹۰٦ ۳۲۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱ ۳۹۰ ۲۲۲	۵۷ ۵۱۸	۰	۵۷ ۵۱۸	۱ ۲۸۲	۰	۱ ۲۸۲
۱ ۳٦۸ ۰۰۰	۱۵۰ ۰۰۰	۰	۱۵۰ ۰۰۰	۰	۰	۰
۱۸ ۰۱۳ ٤۱٦	۲ ۷٦۰ ۳۹۰	٤۹ ۷۹۸	۲ ۸۱۰ ۱۸۸	۱ ٤۲۵ ۰۹۸	۱۳۱ ۷٦۰	۱ ۵۵٦ ۸۵۸
۵ ۹۱۸ ۷۷۲	۲۸ ۳۵۰	۰	۲۸ ۳۵۰	۲۳ ٤٦٦	۰	۲۳ ٤٦٦
۳ ۷۸۱ ۵۲٤	۰	۰	۰	٦۵۳ ۰٦٤	۰	٦۵۳ ۰٦٤
۱ ۸٦٤ ۸۹۹	٦۸ ۱٤۵	۰	٦۸ ۱٤۵	٦۲ ٤۵٤	۰	٦۲ ٤۵٤
٤ ۲۰٦ ۰۲۵	۱۹۸ ٦۸۵	۰	۱۹۸ ٦۸۵	۷۱ ٦۹۸	۰	۷۱ ٦۹۸
۳ ۹٦۵ ٤۷۲	۹۸٦ ۸٤۳	۰	۹۸٦ ۸٤۳	٤٦۱ ۱۰٦	۰	٤٦۱ ۱۰٦
۵۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹۳ ٦۵۲ ۲۰٤	٤ ۲٤۹ ۹۳۱	٤۹ ۷۹۸	٤ ۲۹۹ ۷۲۹	۲ ٦۹۸ ۱٦۸	۱۳۱ ۷٦۰	۲ ۸۲۹ ۹۲۸
۵۹۰ ٤۹۹ ۰۰۳	۸۱ ٦۸۵ ۷۷۷	۰	۸۱ ۵۸۵ ۷۷۷	۰	٤۲ ۰۰۰	٤۲ ۰۰۰
۵۵ ۹۰۷ ۱٦۹	٤ ۹۳٤ ۳۸۵	۰	٤ ۹۳٤ ۳۸۵	۰	۰	۰
۵۰ ٤۵٦ ۳٤۲	٦ ۹۳۹ ۷۱۰	۰	٦ ۹۳۹ ۷۱۰	۰	۰	۰
۹٦ ۳۲۰ ۱۵٦	۱۱ ۵۰۰ ٦۰٦	۰	۱۱ ۵۰۰ ۳۰٦	۰	٤ ۲۰۰	٤ ۲۰۰
۷۹۳ ۱۸۰ ٦۷۰	۱۰٤ ۹٦۰ ۱۷۸	۰	۱۰٤ ۹٦۰ ۱۷۸	۰	٤٦ ۲۰۰	٤٦ ۲۰۰
۱۱۰ ۵۸۱ ۰۸٤	۳ ٦۷۲ ٤۳۲	۲۷۹ ۰۳۰	۳ ۹۵۱ ٤٦۲	۳۱۵ ٦۰۰	۱۲۵ ۹۹۸	٤٤۱ ۵۹۸
۳۵۵ ۹۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱ ۳۲۲ ۳۱٦	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷ ۲۸۹ ۱۲٤	۸۰ ۱۰۲	۹۸ ۰٤۰	۱۷۸ ۱٤۲	۰	۰	۰
۲۵ ۰۳۹ ۹٦۲	۱۲۳ ۱۵۰	٦۹ ٦۰۰	۱۹۲ ۷۵۰	۱۵۳ ٤۰۵	۲۰۱ ۰۳۰	۳۵٤ ٤۳۵
۵۱ ٤۳۵ ٦۳۹	۵۳۵ ۳۸٤	۰	۵۳۵ ۳۸٤	۰	۰	۰
۷۸۸ ۸۲۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱٦ ۹۲۲ ۹۱٦	٦۰ ۰۰۰	۰	٦۰ ۰۰۰	٤۹۹ ۰۰۰	۰	٤۹۹ ۰۰۰
۹۲ ۰٦۸ ۰۰٦	۷ ۳٤۷ ۸۲۸	۳٦ ۰۰۰	۷ ۳۸۳ ۸۲۸	۱۲۹ ۰۰۰	۰	۱۲۹ ۰۰۰
۸ ۹۹۰ ٦۱٤	٤۵ ۰۰۰	۹ ۷۲۰	۵٤ ۷۲۰	۰	۰	۰
۳۲ ۱۵۲ ۲۲۵	۱۰ ٤۹۲ ٦۳۱	۰	۱۰ ٤۹۲ ٦۳۱	۲ ٤۵۸ ۷۷۳	٦٦ ۰۰۰	۲ ۵۲٤ ۷۷۳
۱٤ ۵۱۳ ۵۰۰	۳۱ ۰ ۹۲۳	۰	۳۱ ۰ ۹۲۳	۰	۲٤ ۰۰۰	۲٤ ۰۰۰
٤۹ ٤۵۲ ٤٤۷	٦ ۹۹۷ ٤۲٦	۰	٦ ۹۹۷ ٤۲٦	۰	۰	۰
۱ ۱۵۱ ٤۹۸	۱۲۷ ۲۰۰	۵۲ ۸۰۰	۱۸۰ ۰۰۰	۰	۰	۰
۹ ۱۰۲ ۰۸۰	٦۱۳ ۰۰۰	۰	٦۱۳ ۰۰۰	۱۳۸ ۰۰۰	۰	۱۳۸ ۰۰۰
۲۷ ۲۸۷ ۵٦۵	٦۵۰ ۵۱۰	۰	٦۵۰ ۹۱۰	۲۲ ۲۰۰	۰	۲۲ ۲۰۰
۲٤ ٤۰۵ ۳۵۳	۸٤٤ ٦٤۷	۰	۸٤٤ ٦٤۷	۰	۰	۰
۲ ۰۸۱ ٦۸۵	۰	۰	۰	۹۰ ۹۰۷	۰	۹۰ ۹۰۷
۹۲٦ ۲٤٤	۱۷ ۸۳۳ ٤۰۳	۰	۱۷ ۸۳۳ ٤۰۳	۰	۰	۰
٤۹۵ ۸٦۷ ۰۰۱	٤۹ ۷۳۳ ٦۳٦	۵٤۵ ۱۹۰	۵۰ ۲۷۸ ۸۲٦	۳ ۸۰٦ ۸۸۵	٤۱۷ ۰۲۸	٤ ۲۲۳ ۹۱۳
۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۰
۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۰
۲ ۱۹٦ ۲۲۳ ۲۷۹	۲۲۲ ۷۹٦ ۲۷۳	۵۹٤ ۹۸۸	۲۲۳ ۳۹۱ ۲٦۱	٦۹ ٦۷٤ ۹۵۹	۵۹٤ ۹۸۸	۷۰ ۲٦۹ ۹٤۷

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.153

ایلرز ، حقیقته توافق ایدوب ایتمدیکنی مالیه نظارتی سویلیه‌جکدر .
بیلنه‌یور. ۱۳۲٤ سنه‌سنه عائد اولانی ایسه ۱۱ تموز تاریخنه قدر نتیجه‌لندی ایدی . آنیده غالبا عزت پاشا انکلتره پارلامنتوسنه تصدیق ایتدیرمك اوزره

کرك مطبوعات واقف اولسونده مبعوثلرمز شمدیدن برفکر حاصل ایتسون .

موازنه خلاصه‌سی

۱۳۲۲ سنه‌سی ایچون تخصیصی لازم کلان	دائره‌لرنجه ۱۳۲۲ سنه سیچون تخصیصی طلب اولنان	۱۳۲۲ سنه‌سیچون تخصیصی لازم کلان مقدارك ۱۳۲۱ سنه‌سنه نسبتله فضله‌سی	۱۳۲۲ سنه‌سیچون تخصیصی لازم کلان مقدارك ۱۳۲۱ سنه‌سنه نسبتله نقصانی	نوع مصارفات	ضمی تکلیف اولنان
۵۷ ۷٤٤ ۲۹۳	۵۷ ۷٤٤ ۲۹۳	۰	۰	خزینهٔ خاصهٔ شاهانه	۰
۳۵ ۷۹۹ ۲۳۶	۳۵ ۷۹۹ ۲۳۶	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰	شهزادکان وسلاطین عظام حضراتی	۰
۹۳ ۵٤۳ ۵۲۹	۹۳ ۵٤۳ ۵۲۹	۱ ۳۱۷ ۱٦۸	۰		۰
				دیون عمومیه	
۵٤۷ ۷۰۲ ۲۱۱	۵٤۷ ۷۰۲ ۲۱۱	۰	۱ ۱۷۰ ۵۵۱	دیون منتظمه	۰
۱۵۷ ۹٦۰ ۲۸٦	۱۵۷ ۹٦۰ ۲۸٦	۰	۹ ٤٦۳ ۹۹۵	« غیر منتظمه	۰
۷۰۵ ٦٦۲ ٤۹۷	۷۰۵ ٦٦۲ ٤۹۷	۰	۱۰ ٦۳٤ ۵٤٦		۰
				تخصیصات خیریه ومتفرقه	
۸ ۳۰۹ ۰۰۸	۸ ۳۰۹ ۰۰۸	۰	۰	اوقاف همایون	۰
٤ ۸۰۹ ۲۳۹	٤ ۸۰۹ ۳۳۹	۰	۰	صرهٔ «	۰
٦۱۹ ۳۰۰	٦۱۹ ۳۰۰	۰	۰	بیمارخانه	۰
۲۸ ۹۰٦ ۳۲۷	۲۸ ۹۰٦ ۳۲۷	۰	۰	عسکری تقاعد صندوقی	۰
۱۱ ٤٤٦ ٤۵۸	۱۱ ٤٤٦ ٤۵۸	۵٦ ۲۲٦	۰	تیار وزعامت واوقاف قرا وملحه بدلاتی	۰
۱ ۵۱۸ ۰۰۰	۱ ۵۱۸ ۰۰۰	۱۵۰ ۰۰۰	۰	صهریت	۰
۱۹ ۲٦٦ ۷٤٦	۱۹ ۲٦٦ ۷٤٦	۱ ۲۵۳ ۳۳۰	۰	جرافلق ومحتاجین	۰
۵ ۹۲۳ ٦۵٦	۵ ۹۲۳ ٦۵٦	٤ ۸۸٤	۰	متقاعدین ملکیه ومالیه وسائره	۰
۳ ۱۲۸ ٤٦۰	۳ ۱۲۸ ٤٦۰	۰	٦۵۳ ۰٦٤	معزولین	۰
۱ ۸۷۰ ۵۹۰	۱ ۸۷۰ ۵۹۰	۵ ٦۹۱	۰	پورتلق واوجاقلق	۰
٤ ۳۳۳ ۰۱۲	٤ ۳۳۳ ۰۱۲	۱۲٦ ۹۸۷	۰	تکایا طعامیه‌سیله لحم تعیناتی	۰
٤ ٤۹۱ ۲۰۹	٤ ٤۹۱ ۲۰۹	۵۲۵ ۷۳۷	۰	جاز مرتبات عینیه‌سی	۰
۵۰۰ ۰۰۰	۵۰۰ ۰۰۰	۰	۰	ردیات	۰
۹۵ ۱۲۲ ۰۰۵	۹۵ ۱۲۲ ۰۰۵	۲ ۱۲۲ ۸٦۵	٦۵۳ ۰٦٤		۰
				دوائر عسکریه	
٦۷۲ ۰٤۲ ۷۸۰	۸۲۸ ۷۰۲ ۷٦۸	۸۱ ۵٤۳ ۷۷۷	۰	نظامیه	۱۵٦ ٦۵۹ ۹۸۸
٦۰ ۸٤۱ ۵۵٤	۷۳ ۹۸۹ ۰۵۷	٤ ۹۳٤ ۳۸۵	۰	بحریه	۱۳ ۱٤۷ ۵۰۳
۵۷ ۳۹٤ ۰۵۲	٦٦ ۲۰۹ ۸۸۱	٦ ۹۳۹ ۷۱۰	۰	طوپخانه	۸ ۸۱۵ ۸۲۹
۱۰۷ ۸۱٦ ۲٦۲	۱۰۷ ۸۱٦ ۲٦۲	۱۱ ٤۹٦ ۱۰٦	۰	ژاندارمه	۰
۸۹۸ ۰۹٤ ٦٤۸	۱ ۰۷٦ ۷۱۷ ۹٦۸	۱۰٤ ۹۱۳ ۹۷۸	۰		۱۷۸ ٦۲۳ ۳۲۰
				دوائر ملکیه	
۱۱٤ ۰۹۰ ۹٤۸	۱۱۵ ۵۸٦ ۲۹۵	۳ ۵۰۹ ۸٦٤	۰	دائرهٔ صدارت وشورای دولت وداخلیه	۱ ٤۹۵ ۳٤۷
۳۵۵ ۹۲۰	۳۵۵ ۹۲۰	۰	۰	اعیان	۰
۱ ۳۲۲ ۳۱٦	۱ ۳۲۲ ۳۱٦	۰	۰	دیوان محاسبات	۰
۲۷ ٤٦۷ ۲٦٦	۲۷ ٤٦۷ ۲٦٦	۱۷۸ ۱٤۲	۰	علمیه	۰
۲٤ ۸۷۸ ۲۷۷	۲٤ ۸۷۸ ۲۷۷	۰	۱٦۱ ٦۸۵	خارجیه	۰
۵۱ ۹۷۱ ۰۲۳	۵۳ ۳٤۹ ۳٤۵	۵۳۵ ۳۸٤	۰	عدلیه	۱ ۳۷۸ ۳۲۲
۷۸۸ ۸۲۳	۷۸۸ ۸۲۳	۰	۰	مذاهب	۰
۱٦ ٤۸۳ ۹۱٦	۱٦ ٤۸۳ ۹۱٦	۰	٤۳۹ ۰۰۰	تجارت ونافعه	۰
۹۹ ۳۲۲ ۸۳٤	۱۰۰ ۱۵۱ ۵۵۹	۷ ۲۵٤ ۸۲۸	۰	مالیه	۸۲۸ ۷۲۵
۹ ۰٤۵ ۳۳٤	۹ ۰٤۵ ۳۳٤	۵٤ ۷۲۰	۰	دفتر خاقانی	۰
٤۰ ۱۲۰ ۰۸۳	٤۰ ۲٦۸ ۲۸٤	۷ ۹٦۷ ۸۵۸	۰	رسومات	۱٤۸ ۲۰۱
۱٤ ۸۰۰ ٤۲۳	۱٤ ۹۸۹ ۰۳۳	۲۸٦ ۹۲۳	۰	اورمان ومعادن وزراعت	۱۸۸ ٦۱۰
۵٦ ٤٤۹ ۸۷۳	٦۰ ۳۳۱ ۷۹٦	٦ ۹۹۷ ٤۲٦	۰	تلغراف وپوسته	۳ ۸۸۱ ۹۲۳
۱ ۳۳۱ ٤۹۸	۱ ٤۲۱ ۰۱۸	۱۸۰ ۰۰۰	۰	امور طبیهٔ ملکیه	۸۹ ۵۲۰
۹ ۵۷۷ ۰۸۰	۹ ۵۷۷ ۰۸۰	٤۷۵ ۰۰۰	۰	صحیه	۰
۲۷ ۹۱۵ ۸۷۵	۲۸ ۳۹۳ ۸۷۵	٦۲۸ ۳۱۰	۰	ضبطیه	٤۷۸ ۰۰۰
۲۵ ۲۵۰ ۰۰۰	۲۵ ۲۵۰ ۰۰۰	۸٤٤ ٦٤۷	۰	ادارهٔ مخصوصه	۰
۱ ۹۹۰ ۷۷۸	۱ ۹۹۰ ۷۷۸	۰	۹۰ ۹۰۷	ارکلی	۰
۱۸ ۷۵۹ ٦٤۷	۱۸ ۷۵٦ ٦٤۷	۱۷ ۸۳۳ ٤۰۳	۰	تجهیزات عسکریه	۰
۵٤۱ ۹۲۱ ۹۱٤	۵۵۰ ٤۱۰ ۵٦۳	٤٦ ۷٤٦ ۵۰۵	٦۹۱ ۵۹۲		۸ ٤۸۸ ٦٤۸
۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	دوائرجه طلب اولنان وسنه آخرینهٔ قدر ظهوری ملحوظ اولان مصارفك ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی یه اقتران ایده‌جك قسمنه قارشولق اولق اوزره وضع اولنان	۰
۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	مهاجرین تخصیصاتی	۰
۱۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰		۰
۲ ۳٤۹ ۳٤٤ ۵۹۳	۲ ۵۳٦ ٤۵٦ ۵٦۱	۱٦۵ ۱۰۰ ۵۱٦	۱۱ ۹۷۹ ۲۰۲	جملهٔ یکون	۱۸۷ ۱۱۱ ۹٦۸

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE-1153

۱۳۲۲ سنه‌سی واردات عمومیه موازنه خلاصه‌سی

نوع واردات		تحت ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه‌ده بولنان ۱۳۲۱ سنه‌سی واردات	دوائردن‌النان بودجه‌لر موجبنجه ۱۳۲۲ سنه‌سیچون تخمین اولنان	۱۳۲۲ سنه‌سی وارداتنك ۱۳۲۱ سنه‌سی وارداتنه نسبتله فضله‌سی	۱۳۲۲ سنه‌سی وارداتنك ۱۳۲۱ سنه‌سی وارداتنه نسبتله نقصانی
ویرکولر واعشار وسائره	درسعادت املاك وعقار ویرکوسی	۲۹ ۸۲۰ ۲۶۶	۲۹ ۸۳۰ ۲۶۶	۰	۰
	ولایات « « «	۲۳۳ ۵۱۹ ۷۵۳	۲۳٤ ۹۵۷ ٤۵۰	۱ ٤۳۷ ٦۹۷	۰
	« تمتع «	۳۷ ۰٤۹ ٤۲۲	۳۷ ۱۳۹ ۲۷۸	۸۹ ۸۵٦	۰
	« بدل عسکریسی	۱۰۰ ۱۹۹ ۸۵۳	۱۳۵ ٤۲۸ ۱۹۱	۳۵ ۲۲۸ ۷۳۸	۰
	ویرکو تذاکری اثمانی	٦ ۹۰۷ ۳۳٤	۹ ۳۱٤ ۳٦۸	۲ ٤۰۷ ۰۳٤	۰
	اعشار	٤٦۸ ۲٦۷ ۸۰٤	٤۸۵ ۰۱۸ ۱۷۵	۱٦ ۷۵۰ ۳۷۱	۰
	اغنام	۱۷۹ ٦۲۱ ۰۹۰	۱۷۳ ٦۳٦ ۹۳۸	۰	۵ ۹۸٤ ۱۵۲
	جنوار	۱ ۰۸۷ ۹۲۵	۹۸۰ ۷۲۷	۰	۱۰٦ ۷۹۸
	املاك میریه معجله‌سی وبدل ایجار وحاصلاتی	۳ ۵۱٤ ۷۲٦	۳ ۵۸۰ ۷۲٦	٦٦ ۰۰۰	۰
	رسوم متنوعه	۲۵ ۸٦۵ ٦٦٤	۳۰ ٦۲۸ ۹۸۸	٤ ۷٦۳ ۳۲٤	۰
		۱۰۵ ۸٦۳ ۲۳۷	۱ ۱٤۰ ۵۱۵ ۵۰۷	٦۰ ۷٤۳ ۰۲۰	٦ ۰۹۰ ۹۵۰
رسومات وحاصلات متفرقه	کمرکلر	۲۳٤ ۰۰۰ ۰۰۰	۲۵۰ ۰۲۰ ۰۰۰	۱٦ ۰۲۰ ۰۰۰	۰
	طوز	۸۸ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰۰ ۷۰۰ ۰۰۰	۱۹ ۷۰۰ ۰۰۰	۰
	توتون	۷۱ ۰۰۰ ۰۰۰	۷۱ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰
	مسکرات	۲٦ ۰۰۰ ۰۰۰	۱٦ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰
	تمغا	٤۰ ۰۰۰ ۰۰۰	٤۸ ۵۳٤ ۹۰۱	۸ ۰۰۰ ۰۰۰	۰
	صید ماهی	۱۱ ۰۹۳ ۸٤٤	۱۱ ۰۹۳ ۸٤٤	۰	۰
	دخان عشری	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰
	حریر عشری	۱٤ ۸۱۵ ۹۸٤	۱۵ ۰۳۵ ۹۸٤	۲۲ ۰۰۰	۰
	تنباکو بیعیه‌سی	۲۰۸ ۰۲۵	۲۰۸ ۰۲۵	۰	۰
	رفیقه تأدیاتی لدی‌التنزیل رژینك‌زیرده محرر خزینه‌یه‌عائد حصهٔ تمتعدن‌ماعدا دیون‌عمومیه‌حصه‌سی	۹ ۰۰۰ ۰۰۰	۹ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰
	حاصلات متنوعه	۲ ۷۰۰ ۰۰۰	۲ ٤۰۰ ۰۰۰	۰	۳۰۰ ۰۰۰
	تنباکو رسم انحصاری	٤ ۰۰۰ ۰۰۰	٤ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰
	بلوه — وفارل خطنك ایشلمسندن طولایی بلغارستان امارتندن النه‌جق اولان	٤۵۸ ۲٤٤	٤۵۸ ۲٤٤	۰	۰
	شرق تیمور یولاری ایشلتمه حاصلاتندن حکومت سنیه‌نك حصه‌سی	۸ ۳٤۰ ۹٦۷	۸ ۳٤۰ ۹٦۷	۰	۰
	درسعادتدن العریشه قدر تمدید اولنه‌جق خط تلغرافی ایچون کوستنجه قایلو قومبانیه‌سندن النان درتیوز بیك فرانقك بدلی	۰	۱ ۷۳۳ ۵۰۰	۱ ۷۳۳ ۵۰۰	۰
		۵۱۳ ۱۵۱ ۹٦۵	۵۵۸ ۵۲۵ ٤٦۵	٤۵ ٦۷۳ ۵۰۰	۳۰۰ ۰۰۰
دوائر عسکریه	نظامیه	۳۱ ۹۳۳ ۲۹٦	۳٤ ٦۵۵ ٤٦۳	۲ ۷۲۲ ۱٦۷	۰
	بحریه	۲۳ ۹۸۹ ۳۹۷	۲۲ ۵۷٤ ۰٦۲	۰	۱ ٤۱۵ ۳۳۵
	طوپخانه	۳ ۵۹۸ ۲۹۳	۳ ۵۸٦ ۸۲٤	۰	۱۱ ٤٦۹
	ژاندارمه	۳۲۸ ۱۵۳	۳۲۸ ۱۵۳	۰	۰
		۵۹ ۸٤۹ ۱۳۹	٦۱ ۱٤٤ ۵۰۲	۲ ۷۲۲ ۱٦۷	۱ ٤۲٦ ۸۰٤
دوائر ملکیه	داخلیه	۲۳ ۲۵۸ ۹۱٦	۲۲ ٦۱٦ ۱۹٤	۰	٦٤۲ ۷۲۲
	علمیه	۳ ۳۳۱ ٦۷٤	۳ ۲۵۱ ۹۸۹	۰	۷۹ ٦۸۵
	خارجیه	۵ ۱۹٤ ۰۰۰	٤ ٦۸۲ ۳۰۰	۰	۵۱۱ ۷۰۰
	عدلیه	۲۰ ۱۳۹ ۱٤۰	۱۹ ۸۱۹ ۰٤۰	۰	۳۲۰ ۱۰۰
	تجارت ونافعه	۳ ۷۰۵ ۲۵۸	۳ ۸۰۸ ۱٤٦	۱۰۲ ۸۸۸	۰
	دفتر خاقانی	۲٤ ۷۸۱ ۹۵۳	۲٤ ۷٦۵ ٦٦۵	۱۳ ۷۱۲	۰
	اورمان ومعادن وزراعت	٤۱ ۰۳۳ ۹٦۳	٤۲ ۱۷٤ ۸٦۰	۱ ۱٤۰ ۸۹۷	۰
	تلغراف وپوسته	۵۵ ۷۱۸ ٤٤٦	٦۱ ۹٦۱ ۳۹٦	٦ ۲٤۲ ۸۵۰	۰
	ضبطیه	۲۷۲ ۰۰۰	۳۱۲ ۰۰۰	٤۰ ۰۰۰	۰
	صحیه	۸ ۰۳۵ ۰۰۰	۸ ۵۱۰ ۰۰۰	٤۷۵ ۰۰۰	۰
	امور طبیهٔ ملکیه	۱۲۰ ۰۰۰	۲۲٦ ۰۰۰	۱۰٦ ۰۰۰	۰
	ادارهٔ مخصوصه	۲٤ ٤۰۵ ۳۵۳	۲۵ ۲۵۰ ۰۰۰	۸٤٤ ٦٤۷	۰
	ارکلی معدن همایونی	٤ ۰۵٦ ۳٦۰	٤ ۲۵۵ ۰۰۷	۱۹۸ ٦٤۷	۰
	ادارهٔ مرکزیه وولایات حاصلات متفرقه‌سی	۱۲ ۹٤۷ ٤۳۷	۱۱ ۵۰۳ ۹۳۱	۰	۱ ٤٤۳ ۵۱٦
	بانقه‌ده مرهون تحویلات فائضی	۳ ۹٦۰ ۰۰۰	٤ ٤۰۰ ۰۰۰	٤٤۰ ۰۰۰	۰
	تجهیزات عسکریه نظارتی	۹۲٦ ۲٤٤	۱۸ ۷۵۹ ٦٤۷	۱۷ ۸۳۳ ٤۰۳	۰
	ادرنه سلانیك مناستر قوصوه ولایتلری حیوانات اهلیه رسومی اولوب مصارف محلیه قارشولنی اولەرق محللرینه ترك اولنان	۱۱ ۸۸٤ ۸۹۹	۱۰ ۵٦۰ ٦۸٤	۰	۱ ۳۲٤ ۲۱۵
		۲٤۳ ۷۷۰ ٦٤۳	۲٦٦ ۸۸٦ ۷٤۹	۲۷ ٤۳۸ ۰٤٤	٤ ۳۲۱ ۹۳۸
وارداتسائره	دخان رژیسنك خزینه‌یه عائد حصهٔ تمتعی	۷ ۷۱٤ ۲۸۵	۷ ۷۱٤ ۲۸۵	۰	۰
	مقطوع ویرکولر	۱۱۳ ٦۳۱ ٦۰۰	۱۱۳ ٦۳۱ ٦۰۰	۰	۰
	کمرکلرك پوزده اوچ ضمی	٤۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۸۵ ٦۲٤ ۰۰۰	٤۵ ٦۲٤ ۰۰۰	۰
	بدل عسکری ضمی	۳۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۳۵ ۰۰۰ ۰۰۰
	دخان عشری فضله‌سی	۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰	۵ ۳۰۰ ۰۰۰	۰	٤ ۷۰۰ ۰۰۰
	طوز وحریر رسومی ضمی	٦ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	٦ ۰۰۰ ۰۰۰
	غاز دپولری حاصلاتی	۵ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۵ ۰۰۰ ۰۰۰
	شخصی ویرکو	۸۱ ۱۵۰ ۰۰۰	۵۱ ۱۵۰ ۰۰۰	۰	۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰
	ویرکو تذاکری ضمی	۱۱ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۱۱ ۰۰۰ ۰۰۰
	عرصحال قیدیه‌سی	۱٤ ۰۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۱٤ ۰۰۰ ۰۰۰
	شهبندرلر حاصلاتنك ضمی	۲ ۵۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۲ ۵۰۰ ۰۰۰
	علامت فارقه رسومنك ضمی	۵۰۰ ۰۰۰	۰	۰	۵۰۰ ۰۰۰
		۳۲٦ ٤۹۵ ۸۸۵	۲٦۳ ٤۱۹ ۸۸۵	٤۵ ٦۲٤ ۰۰۰	۱۰۸ ۷۰۰ ۰۰۰
جملهٔ یکون		۲ ۲۲۹ ۱۳۱ ۰٦۹	۲ ۲۹۰ ٤۹۲ ۱۰۸	۱۸۲ ۲۰۰ ۷۳۱	۱۲۰ ۸۳۹ ٦۹۲

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. ZE.1153

مبعوثانك مدت اجتماعلری

حیات ماضیه‌مزی تسمیم ایدن عوارض استبدا-دیه‌نك تصویر تأثیراتیله اوغراشمغی بیهوده اضاعهٔ وقت ایتمکه چالشمق قبیلندن عدایلدیکم ایچون بوکون درجنی استرحام ایتمك ایستدیکم بر فکری، برمطالعه‌یی اوکبی زائده‌دن تجرید ایدرك یازمغی مناسب بولدم. مقصدم مقدمات برفکر شخصی به خدمت دکلدر. صرف منفعت عمومیه عائددر. معلومدرکه بوکون محتاج اولدیغمز وشو دور مسعود تجدددن بکلدیکمز هر نوع اصلاحاتی هر نوع تجدداتی موقع تطبیقه قویه بیلمك ایچون مجلس مبعوثانك تقدیرات واجتهاداتنه مراجعت تحت الزمیتده‌در. بر کره دوشونلسون ودفتر احتیاجاته دقتلیجه باقلسون که تملندن صارصلمش، انهدامه یوز طوتمش اولان بنای دولتك اصلنه واجزای مرکبهٔ متانته تعلق ایتمسی لازم کلن تشبثات تحکیمیهٔ عاجله‌دن طولایی پك چوق تدقیقاته پك چوق مقررانه لزوم درکاردر. بوقدر کثرتلی بوقدر دغدغه‌لی امور ومشاغل مقابلنده ایسه مجلس مبعوثان ایچون معین اولان مدت قانونیه‌نك عدم کفایتی شبهه‌سز بولندیغندن بر دورهٔ اجتماعیه‌یه وهیچ اولمز ایسه ایکی سنه مدتله حصراً بومحترم مجلسك، بو روح وجود عثمانیان اولان هیئت محتشمه‌نك بلا فاصله دوام اجتماعی ضرورت حاضره ایجابانندن صاییله‌مزمی؟

اما دینیله‌جك که بوهیئتی تشکیل ایده‌جك ذواتك بر قسمی ارباب تجارتدن وزراعتدندر. موسمه والجای حاله کوره منسوب اولدقلری شهر وقصبه‌لرده‌ده بولنمغه اثبات وجود ایتمکه محتاجدرلر. بو احتیاجه غیر مساعد اولمق اقتضا ایدن دوام دائمی به کندیلری نصل دعوت ایدیله‌بیلور؟ شو سوزه قارشی‌ده بوکون اولاد وطندن حتی عوام طاقمنك بیله عهده‌سنه ترتب ایدن غیرت وخدمت وطنیه‌دن هیأت اجتماعیهٔ عثمانیه اره‌سنده کرچکدن تمیز وتحیز ایتمش ذوات حمیتسماتدن مرکب اوله‌جق اولان اویله برمجلس معظمه‌نك تجرید نفس ایله خدمت ومنفعت شخصیه‌لرینی هر قیده ترجیح ایتملری کبی بر حال بکلنیله‌میه‌جکی وبناءً علیه خدمات ذاتیه‌لرینه وسائط معاش ایله تشمیل نظارت امکاننك‌ده حسب الحمیه استعمال ایدیله بیله‌جکی خاطره کلمزمی؟

مطالعهٔ قاصرانه‌مه قالیرسه علو حمیتك برر تمثال مجسمی اوله‌جقلرنده شك ایدلمین مبعوثلریمزك بو لزومی، بو احتیاجی حتی اجتماعات اولیه‌ده کندیکلرندن تقدیر ایدرك مدت اجتماعی دها مصیب دها موافق طرزده توسیعه بذل مساعی بیورملری اقوای ملحوظاندندر. چونکه انلرك ایچنده سلامت وطنه، تعالیٔ شان دولته تعلق ایده‌جك درلو درلو مطالعات علویه ایله اثبات دها ایده‌جك وباخصوص فداکارلغی منافع شخصیه‌یی اونوده‌جق بر مرتبه‌یه واردیره‌جق پك چوق ذواتك بولنه‌جغنده بزعثمانلیلر اصلا شبهه ایتمیز. افکار عامهٔ ملت شمدیدن بو جهتله‌ده مشغول اوله‌رق بر زمین تسویه حاضرلنمق اوزره محترم وطنداشلرمك نظر دقتلرینی جلب ایلرم.

امضا محفوظدر

اوراق ومکاتیب

—

عیناً

قاهره ۲۲ اغستوس سنه ۱۹۰۸

(میزان) ك استانبولده نشر اولونماسنه وباخصوص اوروپاده برواسطهٔ جنك وهجوم، غوغای حریتده مهم برسلاح اولدقدن صکره کمال حریتله استانبولده نشر اولنماسنه مساعد بر زمانی جلب ایتمکده میزانك و محررینك حصهٔ خدمتی منکر دکلدر، کنجلك وتجربه‌سزلك سوقیله پارسده (شرق اساسیوننده) ده ذات فضیلتمندیکزه کوستردیکم سیمای سرزنش وعتاب آلود فضله ونا روا ایمش. اوروپایه چیقماق زماننك هنوز کلمه‌مش اولدیغنی وغربت وسفالته درجهٔ تحملکزی اوزمان فهم وتقدیر ایتمه‌مش اولماکز سزك ایچون برتهمت اولاماز اعتقادنده بولونیورم. ذات استادانه‌لرینك کمال فضیلت وناموسکزن سزده وهرکس‌ده امینسکز بو بویله اولدقدن صکره بعض ناحق عتاب لردن متأثر اولماماق مقتضای حکمتدر. بنم فکرمجه هیچ دشمنی اولمایان آدم، ساخته بر آدمدر. چونکه فکر واملجه مغایر ومخالف بر آدمی‌ده کندیسنه دوست ایده بیلمك، حق وحقیقت بیلدیکی افکار وآمالی بامسکوت کچمه‌یه یاخود رد ایتمه‌یه باغلی‌در. بوحالده التزام حق ورد باطل قاعدهٔ اخلاقیه‌سی نره‌ده قالیر؟ براقك دشمانلریکزده اولسون اودشمنلرك پك چوغی اهل انصافدر، یارین اقناعیات منطقیه‌کزك اوکنده دوستکز اولورلر،

*
* *

ایستانبوله عودتکزدن صوکره بر قاچ لطفنامه‌کزی آلمشدم، آرتق مخابره ممکن اولمادی. برچوق سرکذشتلردن صوکره کنار نیلده قرار قیلدم. کوزل ایستانبولمزه کلمك پك ایسته‌یورسه‌مده، آچمش اولدیغم کوز معاینه خانه‌سی بنی مصره برچوق روابط معیشیه ایله ربط ایتدیکندن قولای قولای مصری ترك ایده‌بیله‌جکمی امید ایتمه‌یورم.

طرابلس غرب‌ده صرف بدرخان پاشا عائله‌سندن وعبدالرزاق بك ایله شامل پاشانك اقرباسندن بولونماق «دولاییسیله» زنجیر بند برطاقم معصوم آدملر حالا محبوسدر، بردفعه شونلرك حالنی (میزان) عدالته چککز، حکومتك شومظلوملر اوزرینه نظر دقتنی جلب ایدیکز باقالم نه‌اولور؟

سزه برطاقم (اجتهاد) تقدیم ایدییورم. مبادلةً میزان کونده‌ریرسه‌کز ممنون ومتشکر اولورم. صوك نسخه (اجتهاد) ده رسمکزی‌ده کوره‌جکسکز حرمت واخلاص ایله اللریکزی اوپه‌رم معزز مراد بك افندی.

محب حرمتکاریکز

عبداه جودت

— میزان —

بالفعل حریت مجاهدلرینك سرافرازلرندن واستبداد قهرینك باشلیجه قوربانلرندن اولان دوقتور عبداه جودت بك قرداشمزك شو التفات نامه‌سنی بالخاصه دیکر رفقای محترمهٔ مجاهده‌نك توجه والتفاتلرینه مقدمه اولدیغندن امین بولندیغمز ایچون درج ایدیورز.

عیناً

میزانك کچن کونکی نسخه‌سنده رفقای فلاکتدن احسان عدلی بك برادریمزك برمقاله‌سی اوقوندی. افکار وبیانات محقه‌لری هردرلو تقدیرك فوقنده کورلدی، «منفیلر سائللر دیمك دکلدر. بوجهتی دها اول حکومتك دوشونمسی ایجاب ایدردی!» بیورییورلر که شمدی‌یه قدر منفیلر لهنده بوقدر وجیز بوقدر طوغری برسوزك سویلندیکی مطبوعاتده کورلمه‌مش ایدی. لکن بو کوزل بومحق سوزلری متعاقب «هرنه ایسه مسئله اوراده دکل» دیه‌رك بز حمیتمندان اهالیدن اعانه دکل، حکومت مستبدهٔ منقرض ارکان شریره‌سندن تضمینات ایسترز! معصومانه فریادلرمزی ایشتمك ایسته‌میه‌رك بزی ورطه‌دن ورطه‌یه القا ایدن او غدارلردر! اونلرك ییقدقلری آولریمزك، ینه اونلرك صاتیله‌جق کاشانه-لرینك بدللریله اعمار ایدلملیدر.» مطالعاتیله مقصد حقیقیدن انحراف ایدییورلر کبی کورینیور. چونکه ایچمزدن اکثریسی وقتیله سلامت ملك وملت واستحصال حریت ایچون لازم کلن تشبثات فداکارانه‌ده بولندیغمز زمان اصلا تضمینات آله‌جغز امیدیله ایشه کیریشمه‌مش ایدك، هیچ برزمان تشبثاتمزك ثمرهٔ مکافاتنی کوره‌جکز املی خاطرمزه کلمه‌مشدی، هیچ کیمسه بزی اجبار وتشویق ایتمه‌مشدی، هپ او مهالکی وجدانمز وغیرت وطنیه‌مز سائقه‌سیله اختیار ایتمشدك، سلامت وطن واسترداد حریت حقنده هردرلو تشبثاته کیریشمك عادتا بزه برعلت، مزمن برعلت اولمشدی؛ بو روح افزا علتدن کندمزی بردرلو قورتاره‌مدق. نهایت کیمیمز ظلمه‌نك پنجهٔ اعتسافاتنه دوشدی (دین ودولت دشمنلری پادشاه خائنلری ژون ترکلر!) الفاظ وانظار محقرانه‌سی آلتنده سنه‌لرجه ازیلدی. فضله اوله‌رق حبسخانه‌لرده چوریدی، کیمیمزده قاچوب قورتلدی. الحمداه روم ایلنده‌کی قهرمان قرداشلریمزك صولت شیرانه‌لریله وطن‌ده ملت‌ده بزده قورتولدق.

امدی بزی دوچار فلاکت واضمحلال ایدن حکومت سابقهٔ مقهوره یادکارلرندن تضمینات ایسته‌مك واویله برامل بسیله‌مك ظن ایدرسه‌م بزه ذلدر.

اونلر ارتکاب ایتدکلری افعال جنائیه‌لرینك جزای مایلیقنی کورملی وملتدن غصب ایتدکلری املاك واموال استرداد وخزینهٔ ملته تسلیم اولونملی. بو، بتون عثمانلیلرك اخص آمالیدر.

بزه کلنجه: احسان عدلی بك برادرمزك اك طوغرو برسوز اوله‌رق دیدیکی وجهله بزم حال پرملالمزی حکومتك دوشونمسی ایجاب ایدر و دوشونملیدر دیرز. چونکه بر حکومت ظالمه بیله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

منفیلری کوندررکن بونلره آچلقدن اوله مك ایچون یومیه اوجر بشر غروشدن عبارت برشی ویرمکده ایدی ؛ رواميدرکه شمدی مأوالرینه عودت ایدن وطن قربانلرینك حریت فدائیلرینك سوقاقلرده سورینوب قالملرینه مشروطیت اداره‌سن ، حکومت عادله‌سن راضی اولسون ؟

بتون حیتلی مطبوعاتمزك شو نقطه حقنده بیان مطالعات وجلب انظار دقت ایتملرینی بکلرز .

علی الخصوص بز « طورفه » اولمادق ودکلز . بتون حیاتی استحصال حریته وقف ایدن وحالا دخی وطنه عائد هردرلو خدمتی ایفا ایتمکی جانه‌منت بیلن بز ، قلعه‌بندلر ، منفیلر ، فراریلر حقنده عثمانلی اتحادوترقی جمعیتك ایجابی وجهله دلالت ووساطت وطنپرورانه‌ده بولنه‌جغنی طبیعی کوریرز .

امین ذهنی

— میزان —

بز بوبابده‌کی دوشونجه‌مزی (اوروپا افکار عمومیه‌سیله ملاقات) عنوانلی بندلرمزده سویلدك . حقکزده‌کی تثبث همتندن بحث ایسه طوغریدن طوغریه علاقه‌دار اولان حکومت ایله اکا مؤثر اوله‌جغی مسلم اولان جمعیت علیه‌ی ایماء ایفای وظیفه‌یه دعوت ایدی .

دونکی غزته‌لر حوادثنه نظراً بوده حاصل اولدی .

عیناً

هرکس اوقوسون، آچیق مکتوب

غزته‌لر اهالیزه نصائح پدرانه‌ی ایفا ، عثمانلیلری بلا تفریق ارشادکی مهم برخدمت ومروتی درعهده ایتدیلر . بوکا بز برقاچ کون اینساندق . حال بوکه آلداندق . آنلرك یوزندن ضررلره اوغرامغه باشلادق .

مطبوعات شمدی حکومت مستبده رجالی کبی یالکز غزته‌لرك فضله صاتلمسندن تراکم ایده‌جك پاره‌لرك حسابیله اوغراشیورلر . بو منفعته مقابل هردرلو فلاکت و پریشانیتمزه سبب اولمقدن صیقلمیورلر . ایشی اودرجه‌یه واردیریورکه عثمانلیلر بوکون یکدیکرینه صاریله‌جق و اغلاشه اغلاشه باب عالی‌یه مراجعت ایده‌جك . دها آچیغی سویلیه‌یم : رشوتله اتك اوپمکله هرایشه چاره بولنان ایام استبدادی آره‌یه‌جق درجه‌یه کلدی . حریت شخصیه‌نك مسکنك هردرلو تعرضدن مصون اولمسی ایجاب ایتدیکی حالده بالعکس جان قورقوسی اورتالغی استیلا ایلدی .

باقیکز ای غزته‌جیلر ! نظار ایچنده حقیقةً ظالم ، بلکه‌ده دینسز ، آچیق ، رذیل برناظری اله آلیورسکز . اوناظرك هیچ بروقت برائت ایده‌میه‌جك قدر ناموسسز یاخود خفیه اولدیغنی هپ بیله‌یورز . حتی زمان استبداددده رشوت آلمیان ، حقسزلق ، خرسزلق یاپمیان پك آز اولدیغنی دخی بیله‌یورز . لکن بونلرده شرف تابعیت عثمانیه‌یی حائزدر . بونلره قارشو اولان وظیفه‌مز آداب ونزاکت عثمانیه‌یی قبوله دعوت ایکن مع التأسف غزته‌لریکزك ستونی افکار وحرکات عمومیه‌یی انلر علیهنه سوق ایده‌جك لاقردیلر ایله طولدیرلدی .

یالکز عثمانلیلر دکل ، عموم انسانلر طبعاً اخذ انتقامه مائلدر . هرکس دشمنندن انتقام آلاجق بر فرصته نائل اولدیغنه سایه‌کزده اعتماد ایتدی . بونك شاهدی وقوعاتدر .

انسان حقنی، انتقامنی کندی الیله آلابیلمك اقتدارینه مالك اولدیغی و بوده فعلاً کورلدیکی حالده آرتق حکومته احتیاج هانکی نقطه‌ده تحقق ایده‌جك؟ بیله‌میورز . بروسه‌ده فهیم پاشانك قتلی ماده‌سی عادتا قاتلی ایچون مستلزم تقدیر برخدمت نوعندن اوله‌رق غزته‌لر ستونه کچدی. فهیم پاشا قتل واعدامه مستحق دکل دیمك ایسته‌میورم . بزم شریعتمز قتل واعدام حقنی بزه ویرمدیکنی وحکم شرعی صادر اولمقسزین آدم اولدیرمکه حقمز اولمادیغنی سویلیورم .

شمدیده بروسه‌ده دیکر بروقعه‌یی ایشتمکله متأثر اوله‌یورز . والی توفیق بك حقنده درلو درلو خبرلر آله‌یورز . آنك قیمت ذاتیه‌سنی بیلدیکمز ایچون قلباً راحتسز اوله‌یورز. حیاتنه متعلق اولان تواترك اصلی وارسه فهیم پاشانك قتلی قاتللرینی آلقشلا . مقلغك تأثیرندن خالی اولوب اولمادیغنی ارباب انصافك تقدیرینه براقیورم .

قتل فعللری تعدد وصورت قتل تنوع ایتمسنه رغماً علمای اسلامیه‌نك سکوتندن ایروجه متأثرز .

عثمانلیلر اولجه حکومت نظرنده انساندن صایلمز ایکن شمدیده مطبوعاتك اویونجغی اولدی . بر غزته‌یه یاقیشان سوزلرله خلقی دائرهٔ سکوته دعوتجی اورته‌ده یالکز بر (میزان) وار ایکن اوده غزته‌لرك (بومباردمانه) طوتیله‌رق انلره جواب ویرمکه اوغراشمغه باشلادی . (میزان) دن شوکابوکا جواب ویرمامسنی رجا ایتدك . اوده سوزمزه قولاق آصمدی .

شمدی هر راست کلدیکمز آدم جمعیت محترمه‌نك ارکانی صره‌سنده کورنمکه باشلادی .

جمعیت نظرمزده پك محترمدر . پك قیمتلیدر . جمعیتك خدمتی یالکز بزم استقبالمزی تسعید ایتمکدن عبارت دکل . کیکلری چوریمز اولان اجدادیمزك ارواحنی بیله ممنون ایتدی . جمعیته انتساب بادیٔ شرفدر . لکن جمعیت نامنه جمعیتك دخی رضاسی خلافنه نشریات وسائر حرکات عبیدر ، کناهدر ، ظلمدر ، حقسزلقدر .

آه غزته‌جیلر! مدحك، تقدیرك الله یوکسك الله قیمتلی سوزلریله بوکون القیشلادیغکز بز فراریلری وقتیله ملعون دیه یاران وحکومت مستبده‌یه ریاکارلق بیان‌سز دکلیدیکز ؟ ایشته بوکون سزدن بز بر حق طلب ودعوی ایتیورز. تشهیر دخی ایتمیه‌جکز، سزی عفو ایتدك . زیرا عفو شان عثمانی‌یه آداب انسانی‌یه لایق، همده رضای الهی‌یه موافقدر. سز عثمانلیلری یکدیکری علیهنه دعوایه وعادتا مقاتله‌یه تحریك ایده‌جك لسان استعمال ایتمکه نصل جواز ویریورسکز . اخون ، جدیت ایله پایدار اولدیغی رابطه‌یه خلل ویره‌جك حاله نصل سبب اولیور - سکز ؟ فنامزی بز اصلاح ایده‌لم . زیرا او فنا اناسندن فنا اولدیغی طوغمدی . انی فنا ایدن خفیه‌لکی ، ارتکابی ، ظالمی اوکره‌دن بشقه‌سی دکل بزز. شمدیده تربیه، نصیحت، ایجابنده تکدیر ایده‌لم ایلروده اوصلاحیمانلری کوریر ایسك اقتضاسنی او زمان دوشونوریز .

ای صباح! سن میزانی هدف اتخاذ ایتدك. حدکدن زیاده سنك انداز تعرض اولیورسك. سنده‌می معظم، مقدس؛ عالی طانیدیغمز جمعیتك ارکانه قاریشمق ایستیورسك. روم ایلینك الدن کیتدیکنی، ایکنجی اوچنجی اردوی همایونك امرا وضابطان وافرادینك مبارك وجهی استانبوله دونمك وپایتخت عثمانی‌یه طوغری هر درلو تهدیدات وحتی اجرا آتی متضمن حرکتدن بشقه چاره‌سی قالمدیغنی بوناسناده (اسلامیت) نامی التنده‌کی غزته ایله هرصنف عثمانلی‌یه تلقین ایدن (نیازی) اولدیغم حالده جمعیت نامنه بنم لسانمدن بر سوز چیقماز ایکن جمعیت ایله صباح اره‌سنده نصل معارفه ومناسبت اوله بیلیر . جرأتکز پك بیوکدر . بومسئله‌نك نهایت مستقلاً سزه برمسئولیت تحمیل ایده‌جکی مأمولدر .

میزان بزم کبی فراریلرك، فدابیلرك شهادتیله برائت ایده‌من ایسه حکومت مستبده‌نك مروج افکاری، واسطهٔ نشریاتی اولان صباحك معلوماتیله‌می اتهام اولنه‌جقدر. (میزان) بزه اولان خدمتی اعتباریله حیاتمز قدر قیمتلیدر . میزانك محافظه‌سنه چالیشیر ایکن قربان اولمقده تردد ایتمیانلرده حسابکز کبی آز ومحدود دکلدر .

بوکون مقصدمزك الله بیوکی غزته‌لردن رجامز، تمنیاتمز جنایات ممنوعه‌یی رنك مشروعیتده کوسترمه‌رك جنایته اشتراك ایتملریدر .

ای غزته‌جیلر! جمله‌کز ارباب قلم واقتدار دنسکز. هپکز برقاتلی ورثهٔ مقتولك بیله قتله مأذون اولمادیغنی بیلیرسکز ، واقفسکز . بووقوفکزی خلقه اکلایه - بیله‌جکلری برلسان ایله تعلیم ایدیکز . پك چوق خلق قتلك مشروعیتنه اعتماد ایتمکه، بادیٔ خطر وهلاك اولان شو ورطه‌یه دوشمکه یناشدی . بوکامطبوعاتك دخی تأثیری اولدی. اوت تأثیری اولدی.

ای علمای شریعت ، سز دینك ، حکومتك، ملتك رکن اعظمیسکز. سز لسان محمدیدن شرفصدور ایدن حدیث ایله ارتقای مناصب ومراتب ایتدیکز . بتون اسلامله مرجع سز اولدیغکز کبی پادشاهلر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2-1153

دخی سزك مقامكزه مراجعت ایدر . سزك اوقدر یوكسك اولان مقامكزدن واقع اولهجق تبلیغات دخی اودرجهده مؤثر ولازم الاتباعدر . غزتهجیلره خطاباً یازدیغم یازیلرك وظیفهٔ اساسیه كزه نه درجه تعلق ایتدیكنی سویلمكه حضوریكزده حیا ایدهرم . قتل فعلی حقنده كی احكامی طرف طرف اهالی به اكلاتمغه طرفلریكزدن مأمورلر تعیین ایتمكز زمانك ایجابات وضروراتندندر . بونده ذره قدر تأخر اللهی ، رسول اللهی كوجندیرر .

صلاحجی ده
طرابزون مستنطق سابقی چهارشنبه لی
نیازی

استاد محترم

مطبوعات ، ترجمان لسان امت ایسه : امتك شخصیات ایله اوغراشاجق زمانی یوق .

مطبوعات ناظم امور دولت ایسه : محتاج تنظیم و اصلاح بر چوق نقصانمز دوركن فردی دوشو - نهجك زمانمز یوق .

مطبوعات ناشر حق وصواب ایسه : احوال عمومیهٔ امتدن باطلی تمیز وتقبیح ایتسونكه زوائد ایله مشغولیته دكر یوق .

بزلرك مطبوعاتی معانیٔ و غوامضیله بیلور و اربابی تقدیر ایدرلردنز .

بوكشمكش لسان مطبوعاتدن پك دلخون اولیورز . سوق و اجبار مراق ایله باشلانان بوقبیل مقالهلری دها طوغریسی مشاهدهلری : اوقودیغمزدن بو اغورده صرف ایتدیكمز زمادن ، كوز ، كوكل ، فكر یورغونلقلرندن متأثر اولوب مقالهلری شویله بركوز كزدیرمكسزین اوقومقدن اجتناب و احتراز ایله اوقونهجق مقالهلردنده عادتا محروم قالیورز .

سزه یراشور محاكمه : فرانسه انقلابی مناسبتیله كتاب مستطاب مدوندن خارج اولهرق بحثی تعقیب ایدركن مطبوعاتك افكار عمومیهٔ متده احراز ایتدیكی مرتبهٔ قصواپی بالتشریح شوحالده سقامت افادهدن متولد مضراتی تعداد ایدرك و ذاتاً معتادكز اولدیغی وجهله درسخانهیی صاغدن صوله كزینهرك تقریر ایدركن بالتوقف « مطبوعات دیوب بكمین ، ترجمان لسان امت ، ناظم امور دولت ، ناشر حق وصواب برمجموعهٔ حكمت » اولدیغنی بزلره تلقین ایدوبده و اسكی میزانك مسلكنی اونوتوبده وظیفهكزی وسزدن بكلنیلن یرارلقلری آیاقلر آلتنه آلاسكز ؟ هانیا او اسكی میزان ، بتون مطبوعاتك سكوت مذبوحانهلرینه رغماً (وظیفه و مسلك) دیوبده نشر وتعمیم حقایقده منفرد قالان او سكز صحیفهلی توجه (میزان) ؟

فقط ضایع اولدی ظن ایتمیكز . برقاچ نسخهسی استنسا ایدیلورسه الیوم محفوظدر . امر ایدرسهكز تقدیم ایدهیمده فی مابعد قلمكزی بوكی شائبهلردن آزاد ایدیكز . وظیفه ومسلككزی تعیین وتعقیب ایدیكزكه منتدارلغمز تمادی ایتسون .

شوندن مقصود معارضلری اسكات وانتباهه دعوتدر . درج ایدیلوب ایدلمسی رأی عالیلرینه منوطدر .

دانش

— میزان —

تشكر ایدرز . مقصدیكز خالصدر ، نصیحتكز بجادر . یكانه خطاكز بومسئلهده افق انظاریكزك طارلغیدر . طارلیهیكز . طوغریسویلهمكه مجبورز . استبداد ایامندهكی فریادلرملتده جانك هنوز جیقمدیغنی اظهار ایچون الزم ایدی . میدان موفقیتدهكی امساك واعتدال ایسه یالكز قیرمغه دكل ، یاپمغهده ملتده اقتدار اولدیغنی خارجه اثبات ایچون لابدر .

(میزان) ده سزك ایچون هدف شكایت اولان طوروسان یقین واوزاقدهكی سلامت واستقبال ملتی بوكونك برقاچ فضله آلقش ، یاخود صاتیلهجق برقاچ بیك فضله نسخه ایچون فدا ایدهمهمسندن عبارتدر .

استقبال هرایكی جهتی تضمین ایدهجكدر . بوندن امینم اولان (میزان) اسكی قاردشلریله مصافحهسندن صوكره دخی مسلكنی بوزمغه مقتدر اولهمز .

(مالیه حساب آشنالری) حقندهكی بندمزه دائر بعض ایضاحاتدن باحث آلدیغمز ورقه صاحبی مصطفی عزت بك ممكن ایسه لطفاً اداره خانهمزه تشریف بیورمسی رجا اولنور .

دردنجی مطالعهنك هانكی آژانسدن كلدیكی حقنده كندوسنه ایضاحات مقنعه ویرهجكز . بونك علناً یازلمسنی قاپینهمز حقنده موجب شرف كوررلر ایسه ایستدیكی غزتهیه امضامزله درجه مأذونیت ویررز .

— بوسته اداره سنك تنسیقاتی حقنده آلدیغمز ورقه صورتی مرجعنه تودیع ایدلدی و مقابلنده تأمینات لازمه ویرلدی . بوكی اجرا آتك سلامتی اربابی طرفندن ارشاد اولنمغه ومرجع مسئولیتده حس تلقیسنه وابستهدر .

— اسكوب دعوی وكیللرندن احمد ذكی افندی انفره مخابریمزك صوك مكتوبندهكی مطالعات جوابیه سنه تمامیله اشتراكه مسارعت ایدیور . افكار عمومیه بویله حكمنی ویرر . افندیٔ مومی الیهك النفاتنامه سنی درج ایدهمدیكمزدن ناشی متأسف اولهرق اعتذار ایلرز .

— (ترجمان حقیقت) رفیقمزك كچن كونكی نسخهلرینك برنده (منشأ معلمین) حقنده محمود اسعد افندی طرفندن ویریلان معلوماتی مستنطق اعضاسندن سلیمان سری افندی تصحیح برله مكتب مزبورك خفیه ژورنالی اوزرینه دكل ، رغبتسزلك یوزندن سد ایدلدیكنی ومكتبدن نشئت ایدن یالكز صاحب مقاله اولیوب آز چوق موقع وحیثیت قزانمش ، ایوكوتو برطاقم اثار نشریه موفق اولمش بشقه ذواتده بولندیغنی وبالجمله محاسنی نفسنه حصر ایتمش اولدیغنی بیان ایلیور .

— عثمانلی ضابطاننندن حمدی بكدن ورقهسنك عیناً درج ونشراولونمامسنه مساعدهلرینی رجا ایلرز . زیرا اعلان رسمی تأمین مقصد ایتدیكی كبی افادهلری وجهله مرور زمانله حاصل اولهجق دیكر نتیجهده آیری برجزای مهم یرینه كچر .

اوراق حوادث

مناسترده نشر اولنان (نیر حقیقت) رفیق محترمزده (دوقتور رشید) امضاسیله مندرج مفصل برینده دینلیورکه :

ادارهٔ مشروطه نك تأسسی خصوصنده واسع برمقیاسده همممات متواله واقدامات جدیهیی سبق ایدهرك بتون مسئولیتی اوزرینه آلمش اولان اتحاد وترقی جمعیتی اجرا آتنده دوام ایدهجكدر . لكن ، شوكاده اعتماد ایدهرزكه جمعیت امور حكومتك محور لایقنده تدویری خصوصنی چوق كچمهدن هیأت نظاره ترك وتودیع ایدهجكدر . ادارهٔ سابقهنك ادارهٔ سابقهنك ادارهٔ جدیده یه تحول ایتدیكی مدت قلیلهظرفنده جمعیت اعضاسی برطاقم امورو خصوصاتی ناموافق بر صورتده رؤیت ایتمشلر وبونی ملتك كندیلرینه برنشانهٔ شكرانی كبی قبول وتلقی ایلمشلردر . اشبو اعضا ، كندیلرینه نسبةً بلكه دون براهلیت وذكاسی اولان وفقط تحسین وتقدیرله متحسس بولونان بعض حكومت رفقاسنك تحدید نفوذینه وماهرانه بر صورتده كسر شوق وغیرتنه باعث اولمشدر . بوندن بویله اقدام وسعیلری آرتق ختامه ایرمش اولمليدر . اونلر مقصدلرینه نائل اولدیلر ، شیمدی ایشدن ال چكمليدرلر . تورکیا شیمدی ملتنك امنیت واعتماد ایدهجكی برمشروطیت اداره وبر هیئات نظاره مالك اولوب رماقسیونلرله ادارهٔ مستبده زمانندهكی اخلاقسز مأمورلردن نصفی ایتمش ، یرینه حریت شخصیه وسربستیٔ مطبوعات تأسس ایلهمشدر .

ژون تورکلر ، مأمور مسئولی طرفندن دوچار تعدیل ارله میان مداخلهٔ نایمحللرینی تمدیدوتطویلده بعض تهلكهلرك ظهور ایدهبیله جكنی دقتدن دور طوتاملی وانظار تیقظ وبصیرتی ینه مهجور ایتمامكله برابر ادالی ایچون قانون اساسیه مغایر بر اصول دیكر تولید و احدائه سبیت ویرهجك شو حركت خطا آلودی ارتكاب ایتمامكه دقت اولنمسی لزومنی اونوتاملی وشو موفقیات عظیمهلریله اكتفا ایدهرك بی لزوم مداخلهدن توقی ایتمك زمانینك ارتق حلول ایتدیكنی اكلاملیدر . اونلر ، شوموفقیت عظمالریله بوكون اوروپانك مظهر تقدیر بی پایانی اولدی وبوتون صحائف مطبوعات جهان اقدامات وطنپرورانهلرندن دیلایی كندیلرینك ستایشخوان هرزمانیدر .

. . . . . .

انظار دقتمزی هیچ برزمان اوزرندن دور ایتمیكمز تورکیادهكی شوشانلی مشروطیت ادارنك كیفیت تشكل وظهوری خصوصنده اتحاد وترقی جمعیتی اعضای ملكیهسنكده نفوذ وتأثیرینی انكار ایدهمزسهكده انقلابات حاضرهیه واسطهٔ اجرائیهنك اردو . . یكانه اوردو اولدیغنی اعتراف ایلرز . شوده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

سزاوار تذکار درکه اوردونك ثباتکارانه قیام وتشبثاتنه بوتون ملت عثمانیه‌ده اشتراك ایتمشدر . بو ، کلمه‌نك بوتون معنای حقیقیسیله برطلوع ملی اولمشدر.

اردونك حال موقعه قارشی منافئ اصول واطاعت هیچ برحرکت نابجا اظهار ایتمدیکی مشهود اولمش وباشلیجه مداخله‌سنده مدام سکون واعتدالی محافظه والتزام ایتمشدر . اردونك اثنای قیامنده بعض احوال ناگهظهور ومؤسفلك وقوعبسوله بیله‌جکی بعض کیمسه‌لر طرفندن بیلدیرلمش ایسه‌ده حمد اولسون بوکی وقایع فجیعه‌یه نه‌میدان ، نه‌ده کندیلکندن ظهور ایتمشدر . اردو ، قیامنی اتمام ایله نائل مرام اولونجه حال اصلیئ سکونته بردن بره رجوع ایتمش واوته‌ده بریده بعض صنوف اهالی طرفندن ارا صره هیجانلی وحقیقی نمایشلره دوام ایدلکده بولونلمش ایسه‌ده بونك پادشاهه اصلا برسوء نیت مقصدیله اولمادیغی تظاهر ایلمشدر. کرك اردونك ، کرکسه ادارهٔ مشروطه‌نك خادم تأسسی اولان اتحاد وترقی جمعیتیك . هیأت نظار جدیده‌نك حسن تشکیلنده‌ده شخصیانه تعرضات کبی هیچ برسوء نیت بسله‌مدکلرینی افعال وحرکاتلر نده‌کی صمیمیت وجدیت تبین وانبات ایتمشدر . هیأت نظار جدیده‌نی تشکیل ایدن ذوات مظهر احترام واعتمادتام اولان ترقیپروران واحرار امتدندر یالکز برینك قیام سابقدن ژون تورکارله مشترك اولدیغی حقنده برروایت دوران ایتمکه‌در . تورکیاده ادارهٔ مشروطه‌نك بحق تأسیسی ایچین ابراز ایدیله‌جك مساعی واقداماتك اثنای دوامنده برچوق تهلکهلرك ظهور نما اولمسی احتمالدن بعید دکلدر . بز تجارب جدیده‌نك مخاطراتنی کرات عدیده ایله بسط وتمهید ایتدك . فقط اوروپا مسالمت عمومیه‌سنی تهلکیه القا ایده‌جکنه امکان واحتمال ویرمیه‌رك شوزمانلرده برسوء تدبیر واداره نتیجه‌سی اولهرق ظهور ایده‌جك اك اوفاق برسبیك ، بوکون تورکیانك کندیسنی تخلیص ایتمکده بولندیغنی امید وتمنی ایتدیکمز خاطرنك ادارهٔ سابقه‌نك تشکیل ایتدیکی آشکار ودائمی تهلکیه نسبةً دها مدهش اولهجغنی خاطردن دور طوتولمامليدر .

دوقتور : رشید

نیر حقیقت

رفع استبداد و تأمین سلامت ملت مقصدیله تأسس ایتمش اولان جمعیت ، امور حکومتی هیچ برزمان درعهده‌یی خاطرینه کتیرمه‌مشدر . جمعیتك اساس تشکلی ، بنای استبدادی بیقمق ایدی ؛ اصول مشروطیته موافق اولهرق اعمار وانشاسی ، هیأت نظاره عائددر . حکومتك کافهٔ اجرا آتی بوخیرخواه جمعیتك نظرتنقیدی آلتنده اولدیغی ایچین ، وظیفه‌سنی تقدیر ایتمین ، ترقیٔ مملکته وسعادت ملته چالیشمایان رجال ملت وحکومت جمعیت طرفندن آجی برصورتده دائما دوچار مؤاخذه اولهجقلردر . جمعیت بووظیفه‌یی ، ملتدن منت وشکران بکلیه‌رك درعهده ایتمه‌مشدر ؛ چونکه ، کندیسنی‌ده افراد ملتدن ، هم افراد ملتك أك زیاده ظلم واستبداده معروض قالمش اقسامندندر.

بنه مقالهنك برطرفنده « جمعیت اعضاسی برطاقم امور وخصوصاتی ناموافق برصورتده رؤیت ایتمشلر» دینیلییور . بوندن مراد ، اکر جمعیت نامنه برقسم خلق معرفتیله اجرا ایدیلوبده ، بالاخره جمعیت طرفندن بیاننامه‌لرله رد وجرح ایدیلن مواد ایسه ، بونلرك جمعیتك اجرا آتیله هیچ برمناسبتی یوقدر . حتی ، بومناسبتله دکلیدر ، که جمعیت مقصد مقدسنه منافی حرکاتده بولونانلری قطعیاً منع ایتمکده‌در . محررمقاله أیی بیلمه‌لیدر ، که جمعیت قطعیاً قانونشکن دکلدر ؛ قوانین موجوده ، بالأخره تعدیل واصلاح ایدیلنجه‌یه قدر اوکا رعایتی وبتون أفراد ملتی اوکا اطاعته دعوت ایتمکی متحتم حیت بیلمشدر .

« هیأت وکلا ، امور حکومتی منافع ملك »
« وملته خادم برصورتده تدویر واجرایه موکادر ؛ »
« مطبوعات ؛ ملتك روح وجدانته ترجمان اولق »
« وظیفهٔ صادقانه وناموسکارانه‌سیله موظفدر . »
« جمعیت ایسه ، بو ایکی قوهٔ حکومت وملتك کافهٔ »
« احوالنی اوزاقدن برفکر سایم ایله نظر تدقیقدن »
« کچیرمکه واوکا عادلانه اولان مرخصوصده معاونت »
« ایتمکه مجبوردر . بوصورتله تقسیم وظائف »
« ایدیلدکدن صوکره ، جمعیت ـ ولومقصدینه نائل »
« اولسون ـ هیچ بروجه ایله ایشدن الچکمیه‌جکدر »
« جمعیتك بی‌لزوم مداخله‌سی یوقدر . ذاتاً بی‌لزوم »
« اولدیغی بیان ایدیلن احوال جمعیتك پروغرامی »
« خارجنده اولهرق برطاقم اشخاص طرفندن ایقاع »
« ایدیلمکده‌در. محرر مقاله دوستمز أیجه تقدیر »
« بویورمالیدرلر ، که جمعیت نه مداخلهٔ نابجه‌له »
« طرفدارردر ، نه‌ده اهالینك قانون اساسی‌یه مغایر »
« حرکاتنه روی رضا کوسترمه‌جکدر. »

— میزان —

بروجه بالا نقل ایتدیکمز دوقتور رشید بکك مطالعه نامه‌سیله (نیر حقیقت) رفیقمزك مطالعه‌سنی قارئین کرامك پك دقتلیجه اوقویوب برآیدن بری وقوعبولان نشریاتمزله تطبیق ایتملرینی توصیه ایلرز .

رشید بکك بندنده وکلادن برینك دور سابقده احرار عثمانیه ایله برلکده اولدیغی حقنده‌کی شایعه شایان اعتماد دکلدر . اسمنی ایضاح ایدرلرسه دلائل مقنعه ایله عکسنی اثبات ایده‌جك دلائل سرد ایدیله‌جکدر .

حوادث داخلیه

صدراعظم کامل پاشانك پارلامنتونك اجتماعندن اول ریاست امور‌ی ترك ایده‌جکنی برلین غزته‌لرندن بری ادعا ایتمکده‌در. لکن بزجه کیفیت مقارن صحت اولمدیغی کبی ملتزم ده دکلدر . تجربه وتمکینی احوال حاضره اعتباریله بزده قولایجه الده ایدیلور نعمتلردن دکلدر . بز بونك قدرنی هیچ بر وقتده اوتوتمه‌یز . بونکله برابر وسیله ویردیکه قایینه‌نك حرکاتنی تنقید ایتمکدن کری قاله‌مه‌یز . چونکه اوده بروظیفهٔ وطن پرورانه‌مزدر .

آوستریه صولرنده بولنان انکلتره قرالی حضرتلری اولکی کون فرانسه باش وکیلی موسیو (قله‌مانسو) ایله روسیه خارجیه ناظری موسیو (ایزووولسکی) بی یمکه دعوت ایتمش ، اوزونجه ملاقات ومذاکراتده بولنمشدر . ترشح ایدی حوادثه نظراً مذاکره‌لره شرق ایله فاس اموری زمین اولمشدر . روم ایلینك بعض طرفلرنده انشالری ارزو اولنان دمیر یول خطلری دخی داخل اولق شرطیله عموم شرق امورینه قارشو اوزاقده برسیرجی صفتندن آیرلماسی تذکر ایدلمش . بو دخی ایجاب حال ومصلحتدن بولنمشدر .

فاسده مولای حفیض حضرتلرینك حکمدار طانلمسی‌ده اساس اعتباریله قرارکیر اولمش ایمش . احوال حاضره‌نك کسب ایتدیکی رنکه کوره بوده طبیعی صایيلور .

بروقتدن برو بحق صربستانه کوجنمش بولنان قره‌طاغ حکومتی بودفعه صربستان طرفندن اوزادیلان الی قبولده تردد ایتمش ، یعنی قبوللری کوچ برطاقم شروط وضع ایتمکه لزوم کورمش ایمش .

منفی وفراریلره

انواع سیاسی فلاکتلرده دوچار اولمش اولان ارقداشلرمزك یارینکی پازارکونی ساعت ایکیدن اوچه قدر ایاصوفیه‌ده ملت باغچه‌سنه کلمری رجا اولنور .

عبدالقادر قدری

(کوبلی) نامی آلتنده ازمیرده نشر اولنان یکی رفیقمزی تبریك ایلر و ساده لسانده طشره اهالیسنی ارشاد حقنده‌کی فکر مصیبندن ناشی بالخاصه بیان تقدیرات ایدرز .

(صراط مستقیم) عنوانیله بر رسالهٔ موقوته نشرینه باشلاندی. هیئت تحریریه‌سیله اورایه اهدای آثار ایدن ذواتك جداً ارباب علم و فضیلتدن بولنملرینه بناءً (صراط مستقیم) مطبوعات عثمانیه ایچنده مشار بالبنان اولهجقدر . کمال اخلاص ایله تبریك ایلرز .

حاصلاتی حریق زدکانه توزیع اولنمق اوزره آقسرایده یشیل طولمبه‌ده‌کی بش قرائت خانه صاحبلری طرفندن بوآقشام اینجه ساز طاقمی ایله اجرای آهنك ایدیله‌جکی حسن طبیعت وقتوت صاحبلرینه خبر ویریلیور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۲ | بازار | ۳ شعبان ۱۳۲۶ (۱۷ اغستوس ۱۳۲٤)

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور.

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور.

هرکون نشر اولنور

میزان

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر.

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر.

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

فی ۱٤ تشرین اول سنه ۱۳۱۱ سنه‌سنده
خاکپای شاهانه‌یه تقدیم اولنان لایحه‌در

—

مدخل

بیك اوچ یوز اون بر سنه‌سی تشرین اولنك اون ایکنجی پنجشنبه کونی اقشامی دیون عمومیه دائره‌سنده قومیسرلك اوطه‌سنده اوتوردیغم صره‌ده مابین همایون جناب ملوکانه‌دن بر چاوش کلدی. باش مابینجی بك افندینك (حاجی علی پاشا) بنی همان ایسته‌دیکنی سویله‌دی.

امره امتثال ایتدم. بنی کورور کورمز همان آیاغه قالقدی، اوطه طولوسی مسافرلری براقدی، المدن طوته‌رق قصر همایونك بیوك صالوننه کتوردی، صالونك‌ده اك تنها بر کوشه‌سنده یاننه اوتورتدی.

باش مابینجی — بوکون افندمز بنی چاغیردی. اورته‌لقده برغلیان وار، کیجه‌لری فساد آمیز یافته‌لر یاپشدیریلیور، ارمنیلرده بشقه درلو اورته‌لغی قاریشدیریورلر. افندمز پك مراق بیوریورلر. دیدیلرکه «مراد بك بتون کنجلرك محبیدر، اسباب غلیانی هرکسدن ایو او بیلور، بکا ومملکته صادقدر، بویله برصره‌ده آسایشی محافظه ایتمك ایچون نه کبی تدبیرلر اتخاذ اولنمق لازم کله‌جکنی بکا سویله‌سون، نه ایسته‌یورلر، نه یاپلمق لازمدر؟ بونی بکا اکلاتسون».

قلبمی خلجاندن محافظه ایده‌مدم. ایلروده بشقه‌جه نشر اولنه‌جق بر اثردن مستبان اوله‌جغی اوزره وخیم اولان اورته‌لغك اهمیتنه پادشاه وخلیفه‌مزی آکاه ایتمك، کندولرینی مطلوب اولان تدابیرك سرعت اتخاذینه سوق ایله‌مك ایچون برمدتدن برو وسیله آرامقده ایدم. شمدی آرادیغم وسیله‌نك اعلاسی اوکنده ایدم. حقیله استفاده ایتمکه قرار ویردم.

حاجی علی بك تبلیغده قصور ایتمسون مطالعه‌سیله تحریراً جواب ویردم. علی العجله اوراجقده یازیلان جوابم شو مآلده ایدی: شویولده بر اراده تبلیغ اولندی. اورته‌لق حقیقةً وخیمدر. اسبابی اوکرنلمك، ایجاب ایدن تدبیرلر اتخاذ ایدلمك مطلوب شاهانه ایسه (عیناً) «اختصاص عبیدانه‌م اولان تاریخ عمومیدن مثلا چین دولتنك بوندن ایکی بیك سنه اولکی وقوعاتنی یازیورم فرضیله آچیق وبی طرفانه یازوب تقدیم ایتمکه» حاضرم دیدم.

یازوب کتیرمك اوزره مساعده کلدی. بن دخی کویمه کیتدم.

بوکونکی ... دها طوغریسی صوك یکرمی سنه اعتباریله جمیع زمانده‌کی رفیق غیرتم رکی بکه قلمك مبیضنی آلوب ایرتسی کونی ارکندن یالی‌یه کلمه‌سی ایچون خبر کوندردم.

بوصورتله مذکور لایحه جمعه کونی تحریر وتبییض ایدلمش، جمعه ایرتسی صباحی یعنی ۱٤ تشرین اول سنه ۱۳۱۱ تاریخنده تقدیم اولنمش ایدی.

عیناً لایحه

اللی سنه صکره یازیله‌جق وقوعاتك شمدیدن تصویرینه تشبث

جنتمکان سلطان محمود خان حضرتلری قدیم بنای دولتك احتیاجات زمان ایله متناسب اولمدیغنی تعدد وتوالی ایدن غوائلدن اکلامش ایدی. ایشلر کندی حاللرنده براقلدیغی تقدیرده بنانك، ایچنده‌کیلری‌ده ازه‌رك، ییقیله‌جغنه شبهه قالمینجه، اصولی دائره‌سنده انی ییقه‌رق زمانه کوره تعمیر ایتمکه قیام ایتمش ایدی.

شایان تقدیس اولان شو همتك اجراسنده انجق قسماً موفق اولدی. تمامیله موفق اوله‌مامسنه اسباب چوق اولوب الجاآت زماننك کافه‌سنه طبیعی کندوسنك دخی واقف اولمامسی، واقف اولان رجالدن کلیاً محروم بولنمسی، هرایکی طرفك وقوفجه نقصانلری اولمسه بیله خلقك مخالفتکارانه تعصبندن طولایی زمین اجراآت واصلاحاتك لزوم وارزو ایله متناسب اولمامسی باشلیجه‌لرندن صاییله‌بیلور.

اك بیوك بلیه یکیچریلر اولوب الغاسی لزومنی هرکس حس ایتدیکی حالده یکیچریلکك الغاسیله نظام جدیدك احداثنه نظر خصومتله باقانلر اکثریتده ایدی. چونکه مغلوبیتلرك نتیجه‌سی اوله‌رق اجانبه ویریلان مساعدات قپوسندن غرب ایله مناسبات پیدا ایدلمش، ومناسبات مذکوره‌ده زمانك تربیه‌سی ونزاکتی اعتباره النه‌رق صورت معامله دکشمش ایدی. بوحالده نظام جدیدك انتظامیله عکا مدافعه‌سی کبی فوق العاده یارارلقدن زیاده خلقك نظر دقتنه فرنك واری قیصه البیسه واسلحه ایلشمش ایدی.

دینلریله ماضیلرینه مغرور اولان عثمانلیلر ایچون فرنکلره تقلید ایتمك طریقی پك سقیم کلیور ایدی. ذاتاً بوغرور وعظمت اك باشلیجه اوله‌رق سبب فلاکت دولت اولمشیدی. تحت اطاعته النان اجناس واقوام مختلفه‌یی ممکن مرتبه واحد مشترك ملی ایچنه قلب ایتمکه سعی ایلمك ماده‌سی غالبلر طرفندن جمیع زمانده وهر یرده دستور اتخاذ اولنمش ایکن یالکز عثمانلیلر اویله «بیاغی» عنصرلر ایله اختلاطدن کرهاً چکینه‌رك انلری ممکن مرتبه عثمانلی عائله‌سندن خارج طوتمغه دوام ایده کلمشلر ایدی. اشبو مسلك فتح قسطنطنیه کونندن اعتباراً احداث اولنوب جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینه قدر دوام ایتمشدی.

حدود عثمانیه داخلنده اولدقلری حالده تبعه‌دن برقسمنك وجود دولتدن خارج قالمسی مداخلات اجنبیه‌نك قسم اعظمنه ذاتاً وسیله اوله کلمشدی.

کلخانه خط همایوننك اعلانی صورتیله دولت ایچون یکی برمسلك احداث ایتمك ارزوسی ظاهر اولمشدی. فقط اواثر جلیلك موقع اجرایه وضعی ایله نتایجنه نظراً رشید پاشانك اقتضای زمانه واقف اولمقدن زیاده اجنبی سفراسنك وصایای دوستانه‌سنه قاپلمش اولمسنه حکم ایتمك لازم کلور. چونکه یکیچریلرك یرینه نظام جدیدی وضع ایتمك لزومنی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

حس ایدن سلطان محمود خان حضرتلری خلقك شکایتلریله وکلانك ترددلرینه باقمقسزین خارجدن معلملرجلب ایده‌رك مکتب حربیه‌یی تأسیس بیورمقله عساکر منتظمه‌نك دوام وترقیسنی تأمین ایتمش ایدی.

حالبوکه رشیدپاشا کلخانه خط همایونینك احکامنی مثمر ایده‌جك مؤسساتی مبدانه کتیرمکه لزوم کورمدی. حتی عالی وفوأد پاشالر بیله خارجاً بیوك دیپلومات واصلاحات طرفدارلری بیلدکلری حالده داخلاً کندیلرینی عادی درجه‌ده کار آکاه رجالدن عدایتدیره‌جك براثر وضع ایتمامشلردر.

فرانسزجه‌دن معارف نظامنامه‌سی ترجمه‌اولنه‌رق دستوره درج ایتدیرلمش ایسه‌ده اونظامنامه‌نك احکامنی هنوزمکتب ابتدائیلر بیله موجوداولمیان برمملکتده، یکدن دارالفنون بناسنی کشاد ایدی ویرمك یولنده شرح وتلقی ایتمشلر ایدی.

کلخانه خط همایونی اعلانینك فرداسندن اعتباراً کشادلری لازمکلان ابتدائیه ورشدیه واعدادیه وملکیه وعالیه مکاتبی اصولی انجق دور شاهانه‌لرنده موقع اجرایه کتیریله بیلمشدر.

حاصلی دولت الی بش تاریخدن طقسان اوچه قدر عنوانلریله متناسب خصائل ومعلوماتی حائز رجاله مالك اولهمامش ایدی. یعنی غائله ظهورنده آنی آز چوق مطلوبه موافق صورتده تسویه ایتمکه مقتدر ماهرقلایجیلر اکسیك دکلدی. فقط امثالنك حدوثنی منع ایچون تدابیر لازمه ایجاد واتخاذ ایده‌جك ارباب وقوف واقتدار مفقود ایدی.

رشیدپاشا حقنده (چوق ایلروکیدبیور، مملکتی فرنکستانه، تحویل ایتمك ایستیور) دیه‌رك هرکس اعتراض ایدر ایدی. فوأد وعالی پاشالرحقنده دخی عین اعتراضلر موجود اولمقله برابر فضله اولهرق لزومی‌قدر ایلرویه کیتمیور دیه‌رك شکایت‌ایدنلر پیدا اولمشیدی.

اشبو یکی طاقم مصطفی فاضل وخلیل شریف پاشالرکی مصر محصولنك مریدلری‌اولوب قسم‌اعظمی اوسایه‌ده اوروپایی کورمش اولانلردن عبارت ایدی. ایچلرنده‌هیچ برینك تحصیل وتربیه‌سی اشیاواحوالك کنه وحکمتلرینی تدقیق ایله حصه آلمق درجه‌سنده اولمدیغندن عصرلرجه امتداد ایدن مساعیٔ متنوعه نتیجه‌سی بولنان اوروپانك انتظامنه مجرد پارلامنتو اصولنك ثمرهٔ مستقله‌سی نظریله باقق خطاسندن هیچ بری قورتیله‌مامشیدی.

بونك ایچون سرمایه‌دارلری شرکته، اهالیی معارف وصنایع تحصیلنه، حکومتی دخی امور نافعه ومدارس احدانیه سوق ایده‌جکلری یرده وسعت وماهیتی احاطه‌یه مقتدراولمدقلری حریت موهومه وادیسنه متوجهاً زیر وبالایه‌سنك انداز موأخذه اولق خصوصنه حصرمساعی ایله وقتلرینی عشرت وسفاهت ایچنده کچیرمکدن قورتیله‌مامشلرایدی.

اودرجه‌ده که ظاهراً سرباستی جویانه ومربیانه اولان اثارینه اوزاقدن مفتون اولهرق الفت واقتساب کسب ایتمکه مسارعت ایدن نورسیدکانك ایچنده، خیر وشری آزچوق فرق ایتمکه مقتدر اولانلری، اثرلرینه مستند اولان «ظن» ایله کوز اوکنه کلان «حقیقت» بینندهکی شوفرق عظیمدن شاشیره‌رق تباعد ایتمکدن کری قالمامشلر ایدی.

بونکله برابر خارجده (کنج ترکلر فرقه‌سی) یاد اولنه‌جق قدر پارلاق پارلامنتو اصولی طرفدارانی پیدا اولمش اولوب مدحت پاشا دخی رئیسلری عد اولینیور ایدی.

فقط ارباب تمیز وغیرت فرقه‌نك هیئت عمومیه‌سنی مسلك، معلومات، وقوف، حتی آداب اعتباریله ظن وتخمینیدن پك آشاغی کوردکلرندن کال اسف ایله اوزاق طورمق لزومنی حس ایتمشلر ایدی. اسعد پاشا، شوکت پاشا، سهیل بك، محمد بك کبی ارباب فکر واقتدار فرقه‌یه داخل اولمامشلر ایدی. فرقه ارکانی سلطان عزیز خان حضرتلری دورنده برشی یاپیله‌میه‌جغنه حکم ایله بتون آمالنی تبدل سلطنته حصر ایتمش ایدی. چونکه ولیعهد حضرتلرینك سربستی واصلاحات طرفداری اولدیغنه کیمسه‌نك شبهه‌سی یوق ایدی. اشبو فرقه طرفندن جلوس همایونلرینك برنوع بر ودتله تلقی اولنمسنه سبب برهوا اولدی ظن اولنان شو آمالدن ایلرویه کلیبوردی. علی سعاوینك صوك ایکی سنه‌لك تاریخی بوکا مبنیدر.

فرقه جزئی و اهمیتسز اولوب اهالیده کوکی یوقدی. خلق یالکز بی طرف قالمق ایله اکتفا ایتمیوب ازجمله قانون اساسی اعلانینك علیهنده بولنانلر اکثریتده ایدی. وفتك حال حاضرینی محتاج اصلاح بیله‌رك شکایت ایدنلر میانده بیله (قانون المهی کبی قوی براساس طورور ایکن قانون اساسی نامیله فرنك ایجادینی مملکته ادخال ایتمکده برمعنا یوقدر) دیه‌رك اثنای اعلاندە بیله فریاد ایدنلر چوق ایدی.

اثنای اجتماعده دین ودولتك بقاسنی تهدید ایدن حرب غائله‌سی اوکنده حال ایله متناسب صورتده ایفای وظیفه ایده جکلری یرده کرسیٔ خطابته محله دیدی قودیلرینی چیقارمقدن خالی قالمیان اعضاسی معترضلرك انظارینه پارلمنتو اصولنی حسن توصیه ایتمکلری کبی، حتی مروج و مؤسسی بیله ازجمله پارلامنتو اصولنك صورت جریانته واقف اولدیغی اولسون فعلاً ابرازه مقتدر اولمدیغی جهتله مجلسك بلا مدت تعطیلی خصوصنی اکثریت اهالی اعتباریله نظر اهمیتی بیله جلب ایده‌مامشیدی.

مابعدی وار

امور مالیه

کچن کون غزته‌لرك همان کافه‌سنده بحریه ایچون انکلتره‌دن، مالیه ایچونده فرانسه‌دن برر مشاور جلبی قرارلشدیرلمش اولدیغی کورلدی. بوبابده سائقهٔ حیتله برمطالعه یوروتمك مجبوریتی الویرمشدر.

ادارهٔ مستبده زماننده بعض اسباب مانعه‌دن طولایی بحریه‌یونمز احتمالدرکه اختصاص پیدا ایده‌مه‌مش اولسون. بونك ایچون احوال واصلاحات بحریه حقنده متخصص بر انکلیزك تدابیر مصیبه وافکار ترقیپرورانه‌سنه مراجعت لزومی توصیه ایدلمش اولمسنه برشی دیه‌م.

فقط مالیه ایچون فرانسه‌دن جلب اولنه‌جق ذاتك بو راده یاپه‌بیله‌جکی بر ایش وارایسه امور واصلاحات مالیه‌یی فرانسه‌ده جاری اولان براصوله، یعنی الك زیاده محتاج اصلاح اولان واردانك مقطوعه ربطندن عبارت قالهجغنه شبهه یوقدر.

شوحالده ترکیانك احوال حاضره‌سنی تمامیله بیلمك لازمکلان مالیه ناظری ایچون شو اصولك قابل تطبیق اولوب اولهمیه‌جغنی درك ایتمك ایچاب ایدر. حال بوکه عدم وقوف کوسترمك بوذاتی طلب ایتمش ایسه ذاتاً اصحاب و قوفجه مجهول اولمیان عجزینی و وظیفه ناشناسلغنی بیلمیانلره وطلاقت لساننندن الدانانلره‌ده اکلاتمش اولمقدن بشقه برفائده کورمه‌مز.

چونکه مراکب بحریهٔ اجنبیه‌دن ماعدا سواحل عثمانیه‌یه بیله بحراً برواسطه‌سز اولمامسندن واك ایشلك اسکله‌سز اعتبار اولنسان محللردن ایچرویه طوغری ولو اون ساعتلك اولسون منتظم بربولز بولنه‌مامسندن طولایی استاری یوزندن بهالی اولان مصارف نقلیه‌نك آغرلغی سبیله زراعك حصوله کتوردیکی محصولات ارضیه‌نك موقع رواج بوله‌مامقله اکثریسی اللرنده قالهرق جورعمکده اولدیغی ایچون بالکز کفاف نفس مقداری زراعیه مجبوریتلری کورلمکده وحتی شویولسزلقدن ناشی سواحلدزهمان عمومی وبالخصوص استانبول بتون اجنبی دقیقلرینه محتاج اولمقده‌در.

آرتق دوشینلسون که اجنبیدن جلب اولنه‌جق ذاتك نقد اوزرینه مقطوعه ربط ایده‌جکی تکالیفك قسم اعظمنی تشکیل ایدن اعشار وارداتندن نه‌قدر برتحصیلات نقدیه وقوعبولور وخزینهٔ جلیله بوندن نه‌استفاده ایدر.

شو حال فائده یرینه بالعکس ملتزملرك ظلم واعتسافیله محو اولمش اهالیی بتون بتون برکرداب هلاکه آتمقدن بشقه برشیئه خدمت ایتمز.

برده اعشاری مقطوعه ربط ایتمك ایچون نه‌یاپلمق لازم کلور؟ بش سنه‌لکی برلشدیریله‌رك تخمیس ایله تعین ایده‌جك برسنه‌لکنی توزیع دکلی؟ اوت، فقط بو بش سنه‌لك بدل صحیح نره‌ده‌در؟ چونکه بدل التزامك حال حاضرنده یوزده الی نسبتنده ضایعات وسوء استعمالات واردر. زیرا هیچ برقریه یوقدرکه انك محصولات عشریه‌سی حد لایقیله احاله ایدیله‌بیلسون.

چونکه ملتزملرك برچوغی اعشاری احاله ایدن مجلس اداره اعضای موقته‌سنك آدملری وخویشانی‌در. بونلرك سوردکلری پیلره آخر محللدن هیچ بر ملتزم رقابت ایده‌مز. یکی اعشار نظامنامه‌سی ایسه بونلره

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1133

برقات دها مساعد اولمقله آرتق شو تخمینسك ، یعنی بدل مقطوعك ، نه‌قدر صحیح و خزینه حقنده نافع اوله‌جغنی دوشونلسون.

باشلوجه واردات خزینه‌دن دیکری‌ده اغنامدرکه برکره اغنام تعلیماتی وصکره بعض انی ناقص وبعضی‌ده نافذ ویرلان امرلر ومقررات مطالعه اولنسون . نه‌حاجت ؟ معاملات مالیه‌یه واقف اولمیان برآدم بیله تعجب واستغرابدن کندوسنی آله‌مز. ایشته شوخطیئات وقوفسز برطاقم مالیه ناظرلرینك کمال عظمتله مقامنده اوطوروب‌ده عقلنه کلان امرلری ویرملرندن واصحاب وقوفدن برقاچ ذات ایله اولسون استشاره‌یه تنزل ایتملرندن ایلرو کلیور .

حالا شواستشاره مسئله‌سنی سائقهٔ حیتله غزته‌نك بریسی یازدیغی حالده مالیه ناظری طرفندن حوالهٔ سمع و اعتبار بیله ایدلدیکی سویله‌نیور . هزار صد هزار تأسف اولنورکه بویله کندی فکر محدودینه مغلوب اولان برآدمه قونترولسز اوله‌رق بویله مهم بروظیفه تودیع ایدلمش طوریور .

اویله فرانسه‌دن بیلمم نره‌دن متخصص جلبنه لزوم یوقدر. لله‌الحمد مأمورین مالیه‌مزمیانندهواردات خزینه‌یی حال حاضریله اصلاح ومعاملات اقتصادیه‌یی حقیقله حیز فعله ایصال ایده‌جك ذات آز دکلدر . فقط کوچك رتبه‌ده وآتلدقلری کوشهٔ نسیانده قالدقلرندن آرانلمیور . دیمکدرکه ایشده برجدیت یوقدر .

ویرکو تعدیلاتی واراضی یوقلمه معاملاتی اجرا و اعشار و اغنامك فضله‌سندن اکرامیه ویرلمك شرطیله حقیله واصحاب وقوفجه معلوم اولان صورتله امانهً اداره اولندیغی ، کمرك رسومنك‌ده مأمورین معاشاتنك تزییدی وسنه باشلرنده فضله‌سندن کذلك اکرامیه ویرلمك صورتیله حسن‌جابته اعتنا ایدلدیکی، برطرفدنده نافعه‌جه یوللر یاپیلوب اهالینك شواحتیاجی‌ده برطرف اولندیغی حالده واردات حاضره‌مزك تمامیله حاصل تحصیل اولمق اوزره اوتوز میلیون لیرایی تجاوز ایده‌جکی آشکاردر . انتظام حاصل اولدقجه انك دها یك چوق آرته‌جغی شبهه‌سزدر .

مالیه ناظری یاپدیغی تنسیقاتده معاملات مالیه نه دیمك اولدیغنی بیلمیان برطاقم زادکانی قایرمقله اصحاب اقتدارکن برچوقلرینی آچیقده براقمش . کویا مصرف محاسبه‌جیلکمش لکه‌سز بریسی کتوره‌رك دیکر او ایشه الیق اولان مأمورین مالیه‌نك لکه‌دن عاری اولدیغنی اعتقادنده بولندیغنی روایت ایلمکده اولدیغنی خبر آلنمشدر .

برقاچ کشینك استثنا ایدلدیکی حالده هربری اوتوزر قرقر سنه‌دنبرو امور مالیه‌ده مستخدم اولوب هیچ بر ایراد و عقاره مالك اولمیه‌رق عفت و استقامت دائرهٔ منجیه‌سنده ایفای حسن خدمت ایتمشلر، هرصورتله براشلری تکمل ایلدیکی حالده بنه نظارتك غدر واعتسافندن قورتیله‌میه‌رق بیکس وبریشان برحالده‌اوتده بروده سورنمکده‌بولنمشلردر.

کندی زمانیده داخل اولدیغی حالده دیوان محاسباته هنوز ویرلمیان سنه‌لرحسابانی اصحاب وقوفدن مرکب برقومیسیون معرفتیله تدقیق اولنورسه لکه مسئله‌سنك توجه ایده‌جکی ذواتك کیملر اولدیغی کاملاً تظاهر ایده‌جکدر . نظارتك مذکور اعتقادینه قارشو بوقدرجق برجملهٔ مدافعه کافیدر . شاید نظارت مشار الیهاجه قناعت حاصل اوله‌مزسه ارزوسی قدر علاوه‌لر اجراسنه‌ده حاضرز .

(میزان) ك تنسیقات لایحه‌سی

(افکار عمومیه‌نك تقدیرینه معروضدر)

قابینه‌مز تشکل ایتدیکی کوندنبری هر اجتماعنده آز چوق بونکله اشتغال ایدییور . غزته‌لر هرکون بوندن بحث ایدییور . آره‌دن یك‌چوق وقت‌کچدی . حالا برنتیجه یوق .

برقاچ دائره تنسیق ایچون غزته‌لرده برایکی جدول نشر ایتدیلر ، بری دیکرینه، مجموعی‌ده هیچ برشیئه بکزه‌مدی .

عجبا « تنسیق » اوله‌میه‌جقمی ؟

بوسئوالك جوابی یك‌طبیعی اوله‌رق « بویله‌لکله اوله‌ماز » در .

چونکه تنسیق لفظنك هرمعناسیله دلالت ایتدیکی مقصد یك نسق ومنتظم بر اثر وجوده کتیرمك دیمکدر . بونسق ونظام هردائره‌ده عینی شکلده اجرا اولنمق لازم کلیر . بوده دائره ناظرلرینه قابینه طرفندن قرارلشدیریلوب قبول ایدلمش برمقیاس عمومی ویرلمکله‌میسر اولور. یوقسه ناظرلر مستقلدر، مسئولدر دیه مقیاسسز حرکت ایدیله‌جك اولورسه تنسیق حاصل اولماز .

مأمورلرك تقاعدی ، قادرو خارجنه اخراجی ، بونلرك تکرار استخدامی کبی معاملهلر وعینی نوع وظائفله موظف مأمورلرك مقدار معاشلری هر دائره‌ده متخالف اولورکه نظامسزلق دیمکدر .

بومقیاس حقنده وارد خاطر اولان صورتلری بروجه آتی برمثال اوله‌رق قید ایدییورز :

اولاً . — « توازنی تأمین ایدلمش » بر بودجه ایله حرکت ایدیلیور اعتباریله دوائرك معاملاتی کوز اوکنه‌کتیریلور . احتیاجات مدنیهٔ حاضره‌نظر اعتنایه آلنور . هردائره‌نك مرکزده مستشار ، محاسبه‌جی ، مکتوبجی، مجلس رئیسی کبی ارکانی واداره‌مدیرلریله قلم ممیزلریچون اوچ صنف، اقلامده اوچیوزدن بیك بشیوزه قدر بهرینك اداره‌سنده اوچر یوز غروش فرق اولمق اوزره بش صنف‌اوزرینه قابینه طرفندن عمومی برمقیاس یاپیلوب دوائر ناظرلرینه ویریلور .

ثانیاً : ممالك اجنبیه‌ده سفیرلر ، ولایتده والی ، حاکم ، دفتردار ، مکتوبجیلر ، مدیرلر ، مأمورلر کبی رؤسا ایله ممیزلر وباش کاتبلر ، لوا وقضالرده کی مأمورلرایله باش کاتبلر ایچون اوچ، اقلامده ایکیوز غروشدن بدأ ایله بیك غروشه قدر درجه‌لری تزاید ایتمك اوزره بش صنف اوزرینه‌ده برمقیاس یاپیله‌رق ناظرلره تودیع ایدیلور .

ثالثاً : ناظرلر طرفندن دائره‌لرینك معاملات عمومیه‌سنه واقف ارکاندن برقاچ کشیدن مرکب بر انجمن تشکیل اولنور، برالته معاملات ووظائف عمومیه ، دیکر الته بومقیاس آلنور، برقادرویاپیلور .

رابعاً : یوقاروده قطعیاً شخص واسم مندرج اولیوب اداره وشعبه وقلملرله ماصه‌لرك واوراده بولنه‌جق رؤسا ومأمور وممیز وکاتبلرك عنوانلری ومقدار معاشلری یازیلور .

خامساً : او انجمن طرفندن بوجدول ترتیبنجه ناظردن الك کوچك کاتبه وارنجیه قدر مستخدمینك شعبه وقلم وماصه اعتباریله وظائفی‌غایت واضح‌صورتده بیان‌ایدر تشکیلات نظامنامه‌سی لایحه‌سی قلمه آلنور.

سادساً : موجود مأمورلرك عمومی اسملری ومعاش قدیملریله کوستر بردفتر یاپیلور ، بونلردن اومقیاس موجبنجه هانکیلری هانکی ایشده قوللانیلوب هانکیلری تقاعد ایدیله‌جکی وکیملر قادرو خارجنده قاله‌جغی انجمن طرفندن تعیین واسملری حذاسنه اشارت واجمال، تصرف، تخصیص مقدارلری ارائه قلنور .

سابعاً : هر دائره مستخدمینی ایچون اوانجمن معرفتیله دوام ، ترفیع ، ترقی ، تحویل ، ترخیص ، مکافات ومجازات فصللرینی شامل بردر داخلی نظامنامه‌سی لایحه‌سی تنظیم ایدیلور .

ثامناً : بونظامنامه لایحه‌لریله دفترلر قابینه‌نك ومجلس مبعوثانله اعیانك تصدیقندن کچر ، قانونیت حالنی آلیر ، کله‌جك سنه مارتندن اعتباراً موقع تطبیقه وضع اولنمق اوزره دها اوله‌جه اعلان اولنور.

ضبط خاطرات قیلندن اوله‌رق یازیلان شو صورتلرك نواقصی قابینه‌جه بالمذاکره اکمال اولنه‌رق دوائر لازمه‌یه رسماً ودرحال تبلیغ ایدیلور .

اولوقته قدر سلامت عمومیه نامنه حال حاضر محافظه اولنور ، مارته‌قدر بعنایة‌الله‌تعالی موازنهٔ‌عمومیه قانونیدن وجوده کلیر ، معاشلرك آیدن آیه تأدیه‌سی تأمین ایدیلور ، ایشلرده ، بودجه‌لری متوازن سائر دولتلرك ایشلری کبی ، جریان نظامیسنی آلیر ومن‌الله التوفیق .

اوراق ومکاتیب

عیناً

اسکی شهر ۱۱ اغستوس سنه ۱۳۲٤

کچن کون (اقدام) غزته‌سنده خارجیه مأمورلرمزك ترکجه وفرانسزجه راپورلر، مطالعه نامه‌لر یازه‌جق اقتدارده اولمسی توصیه ایدیلیوردی. بویله اوله بیلسه کرچه ابی اولور. فقط ترکجه منتظم یازی یازمق ایچون امك چکن کسه‌لرك اره‌سنده فن‌سیاسته ماهر قاچ کشی بولنور؟ کوسترلسون . بوسبیله بوندن صکره سیاسیاته ماهر اوله‌جق ذواتك منتظم کتابت

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

ایتمسیچون لسان تحریرمزك ساده لشمسی اقتضا ایدر . یوق اگر کتابجمز بویله مصنع مکلف قاله‌جق ایسه اوحالده دیپلوماتلریمزه برر کاتب ویرهلم ، کندیلرنده یالکز سیاسی مزیت آرهیهلم ، کاتبلك صفتی طلب ایتیهلم.

خارجیه مأمورلرمزك هم فرانسزجه ، هم ترکجه ادبیات ایله توغل ایتمش کسه‌لردن اولمسی فکرینی هیچ تصویب ایتم . چونکه ادبیاته مراقلی کسه‌لر سیاسیاته عاشق اولهمازلر . سیاست فنده اختصاص کسب ایده‌مزلر . سیاستدن عبارت اولان صنعتلرنده مهارت کامله صاحبی بولنه‌مازلر . یوزبیکده برقبیلدن بعض نوادر قاعدهٔ عمومیه‌نك اطرادینه خلل کتیرمز. باخصوص دنیایی اولکی دنیا حالندن چیقاروب بشقه بردنیاشکلنه صوقان شمدیکی بونجه تمدن، اعمارات، تجددات ، اختراعات هپ کوری ، برتلو . باستور ، قوح وبونلره بکزر بیکلرجه ادبیاته اشنا اولمیان ارباب فنك اثردهاسیدر . بونلرك ادبیاتدن محروم بولنمری ترقیات حاضره درجه‌سنه وصولمزه مانع اولمدیغی حالده سیاسیون ادبیاتدن نصیب آلمازسه نه محذورتصور اولنه بیلیر ؟

سیاسی مأمور ایکی لسان ادبیاتنه وقوف حاصل ایده‌جکنه برلسانده برجوق فنونه آشنا اولسه مملکته شبهه‌سزدهامنفعتلی خدمتلرده بولنه‌بیلیر. چونکه‌ایجنده بولندیغی اجنبی مملکتنك اساساً معموریت ومدنیت وترقیسنی تشکیل ایدن فنی صناعی آثارنافعه ومخترعه‌سنی تمییزایده‌بیلیر وبونلردن کندی وطنی مکملاً خبردارایدر. حال بوکه اواجنبی مملکتنك ادبیاتنه وطنمزده بولنان ادبا، ترجمه‌لر واسطه‌سیله اطلاع حاصل ایده‌رك ایجاب ایدرسه وطنی مستفید ایدرلر . وایلجی اولدیغی دولت نزدنده کندی وطننك منافعنی محافظه ایتمك ادبیاتده وقوف پیداسنه متوقف دکلدر . پارس حسیاتی تصویراتنه دائر بعض حسب حاللرك عزتەنك ایلك ستونلرینه درجنده کی وجه وحکمتی تقدیر واحاطه‌دن عاجزاولدیغم کبی صاحب مقاله‌نك مزیتنه‌ده حیران اولیورم. لکن مادام که حریت واردر، مادام که صاحب مقاله‌ده لایخطی دکلدر . بنم کبی برعاجزك کندیسیله مخاطبه ایده‌بیلمسی غریب کورلماملیدر .

محمد جمیل

سابق مرکز قوماندانی سعدالدین پاشا دامادی ارکان حرب میرآلایی حمدی بکك اتحادی ایتد- یکنك وپا اتلافنی ایدلدیکنك مجهولیتنه دائر والده‌سی اولدیغنی بیان ایدن بر خانمك افاده‌سنه عطفاً اقدام غزتەسنك وقوع بولان نشریاتی متعاقب معتبرمیزانده دخی بر دعوی وکیلی افندی طرفندن « حریت » نامی آلتنده کویا میر مومی الیهك اتلاف ایدلمش اولدیغنی دها زیاده اشراب ایدر بر طرزده یازلمش مدعیانه وغیرتورانه برمکتوب کورلدی . حمدی بکك برعارضهٔ دماغیه تأثیریله انتحار ایتدیکنه دها اولوقت جریان ایدن مناقشه نتیجه‌سنده احوال خصوصیه‌سنه مطلع اولان ضابطان عسکریجه قناعت تامه حاصل ایدلمشیدی. کندیسنی رسمی برواپورله دکل کورجی قومپانیه‌سی واپورلرندن بریله طرابزونه ایصاله برنجی فرقهٔ هایونك ناموسلی برضابطی مأمورایدلمشیدی، اردوی هایون ضابطانی آمال شخصیه‌یه خدمت قصدیله جلادلق وظیفه‌سنی هیچ بروقت درعهده ایتمه‌مشلردر . وایتمزلر . بناءً علیه عامه‌یی تطمین ایتمش اولمق ایچون قانون اساسینك محافظهٔ احکامنه صورت فداکارانه‌ده خدمت ایده‌جکلرینه کامل استعجال ایله وبایدیغی بیله‌رك یمین ایدن خاصه اردوی هایونك ضابطانندن بولنمق حیثیتیله بو کبی ماهیتی مجهول ضابطان حقنده تلمیحاتی متضمن نشریانه صحائف جرائدك اجلمسنی نظر تأسفله کورورز ....

قول اغاسی	قائممقام
....	...

— میزان —

ایشك مطبوعانه عکس ایتدیرلمسی مرجعنك غیرت وظیفه‌شناسانه‌سنی تحریك ایچون اولسه کرکدر. کیفیت مرجعنك دست تعقیبنه کیرمشدر. ذاتاً غزتەمز شان مملکت وملت نامنه کیفیتك تصحیح وتکذیبی رجاسنده بولنمشدی .

بومکتوبی اوقورکن النده برفوطوغرافله برکنج یانمزه کلدی، مغروق حمدی بکك برادری والنده‌کی ده انك تصویری ایمش . نه غریب تصادف !

بوده برادرینك هنات وجدتی بحث اولنان اتخاره قطعاً مساعد اولمدیغنی ادعا ایتدی .

کیفیت مأمورین عدلیه‌جه مقتضیات رسمیه آلتنده اولدیغندن بیطرفلغمزه بناءً جوابی درج ایتدك .

خاصه اردوسی برنجی آلای مفتیسی افندی طرفندن حریت ومشورت حقنده بعض مطالعات ایله تربیه وادابه دائر ارسال ایدیلان ورقه‌یی درج ایده‌مدیکمزدن نائی تأسف ایده‌رز وبو خصوصده کندولرینه تشکر ایدرز.

اوراق حوادث

—

تجارت وصنایع غزتەسی

هردرلو موانع رسمیه وخصوصیه‌یه رغماً اوتوز سنه‌دن بری ناموس ایله دوام ایدن [محمود بك مطبعه‌سنی] تأسیس ایدن ذاتك مخدومی اسماعیل حقی بك طرفندن (تجارت وصنایع غزتەسی) عنوانیله چیقاریلان هفته‌لق رساله‌نك برنجی نومروسی نشر اولنمشدر . صاحبنی تبریك و ملك وملته پك چوق خدمات مقبوله ابراز ایده بیله‌جك اولان یکی رفیقمزك دوامنی تمنی ایلرز .

طنین — رفیقمز قونداقچیلر بحثنده‌کی « تحقیقسز یازی یازانلر » حسابنه بزم ادخال ایدلدیکمزی امید ایلرز . چونکه (میزان) ك بحثی وفا جوارنده الده ایدیلان ایکی قونداق کبی سندمجسمه‌مستنداید‌ی.

حریت — رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده آناطولی دمیر یول شرکتی دیرکتوری موسیو (هوکتن) ك صورت عزلی بیان ایدیور . ایشك ایچنده اکسیك برشی اولسه کرکدر. چونکه عزل ونصب حقی هنوز بالادن زیره انتقال ایده‌مامشدر. نادراتدن اولەرق بعض محللرده اوکا بکزر برشیلر واقع اولدی ایسه‌ده (دویچه بانق) ه قدر هنوز سرایت ایتمه کرکدر.

ملت — رفیقمز ، دونکی نسخه‌سنده باشنده صدر سابق سعید پاشانك مدافعه نامه‌سنك برفقره‌سنی توضیحاً شهید مدحت پاشانك مخدومی ومجاهدین ملیه‌نك بر رکن مهمی بولنان علی حیدر بك طرفندن بازلمش بر بند ایله محررك رسمی نشر ایدیور .

غزتەلرله کندیسنی مدافعه ایتمك یولنك طریق سلامت اولدیغنی حقنده وقتیله سویله‌دیکمزی سعید پاشا حضرتلری بلکه او وقت تقدیر ایتمش ایدی. عجبا بوکونده عینی فکرده‌میدر ؟

اولکی اقشام چیقان (نوزاد وطن) رفیقمزك ایکنجی صحیفه‌سنده مندرج اولان « قادینلر وحق انتخاب » بندی ایله « مشیر ذکی پاشا » عنوانلی فقره ایروجه نظر دقتمزی جلب ایتدی . برنجیسی پك واقفانه وحکیمانه یازلمش، دیکری ایسه انکله معکوساً متناسب بولنمشدر. برنجی بی تبریك ایده‌رز. ایکنجی بی دخی اثر ذهول عد ایلرز .

حوادث داخلیه

ارضروم ولایتنه بتلیس والیسی طاهر پاشاوبتلیس ولایتنه‌ده مرعش متصرفی رشید پاشانعیین ایدلمشدر .

— طوپخانهٔ عامره‌ده « ترقی صنعت جمعیت عثمانیه‌سی » طرفندن حاصلاتی چیرچیر حریق زدکانی منفعتلرینه اولەرق کچن جمعه کیجه‌سی وپریلان قونسرده بیك سکز لیرا حاصلات طوپلانوب بانقه‌یه تسلیم ایدلمشدر. همتلری مشکور اولسون .

— عدلیه‌مباشر وخدمه‌سی معاشاتنجه منافع عدالت اولەرق دوام ایدن نسبتسزلکك شو دور حریتده نظر دقته آلنمسی وبونلرك معاشلرینك ده تنسیق ایدلمسی اخطار اولنیور . کیفیتی عدلیه نظارت جلیله‌سنك نظر وظیفه شناسانه‌سنه عرض ایلرز.

— شهر امانت مجلسی اعضای سابقه‌سندن برینك عدلیه خدمه مدیر معاونلکنه تعیین اولنه‌جغی حقنده النان دیکر ورقه وسیله‌سیله‌ده مقام رسمیسنك نظر دقتنی جلب ایلرز .

— پازارایرتسی کونی ساعت درتده غزتەلرمزك مدیرلری سرکه‌جی استاسیونی بیراخانه‌سنده اجتماع ایده‌جکلردر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۳۳ | پازارایرتسی | ٤ شعبان ۱۳۲٦ (۱۸ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

وظیفه و مسئولیت

—

آثار جنت

کچنلرده درسعادتده رومجه نشر اولنان رفقامز برنوع مشترك بیان‌نامه ترتیب ایتمشلر ایدی :

اشبو بیاننامه‌لری اصول وقواعد جاریهٔ مدنیه‌یه اساساً مخالف بعض قیودی محتوی ایدی . قانون اساسی، مساوات ، حقوق بشر ، حقوق جمعیت... والحاصل مدنی عالمده بوکون جاری ومعتبر اولان بالجمله قوانین اساسیه احکامنی ترسنه شرح ایدر برطاقم مدعیات درمیان ایدلمش ایدی .

بوکا فضله براهمیت ویرمکه لزوم کورمدك . چونکه نائل اولدیغمز نعمت عظمای حریت جمله‌مزی سوینجدن سرسم ایتمش، برطاقم اطرادسزلقلره سوق ایتمش ، آهنك حرکاتمزی بوزمش ایدی . هیئت اجتماعیه‌مزك سائر طبقاتنده دخی عین غریبه‌لر چوغالمش، بعض فرمانلی خفیه‌لر ارباب غیرته سردار اولمش ، درلودرلو هیئتلره ارکان اولمش ، اوتوزسنه لك مجاهدلرك « اهانت » و « جنایت » لرینی یوزلرینه چارپمق ایچون کیمی حاکم ، کیمی مدعیٔ عمومی اولمش، استبداد دلاللرینك سرفرولری بیله ازجمله « میزان » مزه درس حمیت وآداب ویرمکه قدر کندولرینی غائب ایتمش ایدی .

بونلر جملةً کلوب کچیجی شیلردر . هفته کچمه‌دن ، فاعللری‌ده داخل اوله‌رق ، عمومك ذهنلرندن غائب اوله کلان آنی عارضه‌لردر .

بز دخی بونك ایچون رومجه انتشار ایدن رفقامزك مذکور اطرادسزلغنی تنقید ایتمکه لزوم کورمه‌مش ایدك .

بوکون تعجب وتأسف ایله بوبابده آلداندیغمزی کوریورز . عقل ومنطقه ، اصول معتبرهٔ مدنیه‌یه منافی اولان مذکور خفتك بردستور معتبر کبی حالا ایلری‌یه سورولدیکنی کوریورز .

مکر کندولکندن کچه کلان اهمیتسز برعارضه دکلمش . برقوغا صغوق صویه محتاج برسکتهٔ دماغ ایمش . انك ایچون برادرانه وخالصانه اوخدمتی ایفایه کندومزی مجبور کوریورز .

*
* *

قانون اساسی جاری اولان مملکتلرده بالجمله اصول سیاسیه‌نك تملی « اکثریت آرا » در. قانوناً حق صاحبی اولان اولاد وطن سربستجه رأی ویررلر، وکیل ومعبوثلری انتخاب ایدرلر. بونلرك اکثریت آراسی ادارهٔ حکومتده اجرای نفوذ ایدر. اشبو اجرای نفوذ دخی قطعی ونامحدوددر .

ممالك محروسه‌ده ملل غیر مسلمه نفوسی واقعاً اوچده بری راده‌سنه بالغدر .

لکن اوچده بری اولان غیر مسلملر اویله برحال موقعده بولنیورلرکه اکر قانون اساسی احکامی بزده ، مثلا انکلتره ، فرانسه ، المانیه ، ایتالیه وسائره‌ده اولدیغی کبی دوزجه تطبیق اولنه‌جق اولورسه مذکور ثلث نفوس بلکه‌ده عشر نسبتنده مبعوث انتخاب ایتمکه مقتدر اوله‌مزلر .

چونکه اساساً ثلث تشکیل ایدن غیر مسلملر معتدد ویکدیکرینه ضد جماعتلره منقسم اولدقدن بشقه ـ اطه‌لر مستثنا اوله‌رق ـ هیچ بریرده اکثریت مرتبه‌سنه واصل اوله‌مامشلردر .

اصول وقانون معتبر، اکثریت آرا اولنجه، قانون اساسی احکامنك « حرفیاً تطبیقی » حالنده آطه‌لردن کله‌جك بر قاچ مبعوثلردن بشقه همان کافهٔ مبعوثانك مسلم اولمه‌سی احتمالی موجود دیمکدر .

ایشته شو « حقیقت قانونیه » بحق تلاشلرینه سبب اولیور ! ایشته عثمانلیلر دخی قانون اساسینك ایلك ثمره‌سنی کوریورلر !

رومجه اولان رفقامزك مقصدلری دوزجه قانونه تابع اولمامق ، کندی منفعتلرینه اوله‌رق بر « استثنا » تشکیل وادامه ایتمکدر . ذاتاً قدیمدن برو دائما « ممتاز » و « مستثنا » موقعیله تفرد ایتمش بولنیورلر ایدی . شو امتیازی قانون اساسی دورنده بیله ادامه ایدلمك ارزو اولنیور.

بوندن ، مذکور غزته‌لرك مشترك بیان نامه‌سنده التزام اولنان ، « اعداد متناسبه » نظریه‌سی تولد ایدیور ! یعنی جهانده جاری اولان اصوله مخالفةً ـ یکی طوغمش اولان قانون اساسیمزده ـ درحال بر « استثنا » قپوسی آچلمه‌سنی، عموم غیرمسلم وطنداشلرمز ایچون اولمسه بیله مطلقا روم وطنداشلرمز ایچون نفوسلرینك مرتبه‌سی نسبتنده مجلس مبعوثانه اعضا کوندرمه‌لرینی تأمین ایله‌مه‌مزی طلب ایدیورلر .

طوغریسی اشتها پك کوزلدر . معده‌لرینك قوتلرینه دیه‌جکمز یوقدر . یالکز اشتهالرینی تسکین ایتمك خاطری ایچون حجت نجاتمز اولان قانون اساسی احکامنی فدا ایتمك جائز اولدیغی بردرلو کسدیره‌میورز.

کلوب کچیجی موقت برنوبت غلیان ظن ایتدیکمز مذکور بیان‌نامه متصل زمین مطالعات اولمغه دوام ایدیور. ایش یونان غزته‌لریله مشترکاً ترویج وتوضیح اولنیور .

تریسته ده نشر اولنان (نه آ ایمه‌را) غزته‌سی بوبابده هربر منطق واعتدالك فوقنده بربند یازمش. درسعادتده نشر اولنان (پروئودوس) رفیقمز اومناسبتسزلکی عیناً نقل ایتمش. له وعلیهنه برمطالعه علاوه‌سنه لزوم حس ایتمه‌مش ، دوزجه بنمسه‌مش !

یعنی ایش مسکوت عنه براقلمه‌سی جائز اولمیان مرتبه‌یه وارمشدر .

*
* *

میلادك اون بشنجی عصرنده ایکی بیوك دولت منقرض اولدی ، بشقه اللره کچدی .

بونلرك بری شرقی رومه ایمپراطورلغی، دیکری‌ده اندلس دولت امویه‌سی ایدی .

شرق ایمپراطورلغی کهنه‌مش اولمسندن طولایی طبیعی اوله‌رق ییقلمش « وبلا شرط » وبلا « قید » قوهٔ غالبه‌یه تسلیم اولمش ایدی .

اندلس ایسه هنوز کهنه‌مه‌مش ، وترقی وتمدنك اوج اعلاسنده بولنمش ایکن ، قوای مادیه‌سنك قوای فکریه‌سیله متناسب اولمامسندن ناشی تعصب وجهالته غرق اولمش اوروپانك متفق هجوملرینه طیانه‌مامش ، « مشروطاً » تسلیم نفس ایتمش ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

بوشروطه کلنجه تاریخ جدوللرنده انلردن دها قطعیلری ، انلردن دها اعتباری جالب اولانلری یکده کورلهمشدر .

یازوی اقتداره طیانه میه رق بلا شرط وقید تسلیم اولان رومیلر ایرتسی کونی غالبك بر « لطف وهمتنه » مظهر اولدیلر . بر نوع قانون اساسیٔ ملی یه نائل بیورلدیلر .

امثالسز بولنان شو وقعهٔ تاریخیه هنوز ایضاح ایدلهمش بر شاذدر . حضرت فاتحك « عثمانلی امیری » عنوانی ایله « رومه قیصری » عنوانلرندن هانکیسنی ترجیح ایتمك لازم کلهجکندن تردد ایتدیکنه برهاندر . زاغانوس پاشا نفوذینك ثمرهٔ مستقلهسیدر . تواریخ سالفهنك سکوتی ایله ازالهسی ممکن اولهمیان حقایق تاریخیهدندر .

بلا شرط تسلیم اولنانلر بووجهله نائل نعمت عظما اولدیلر .

شروط قطعیه ایله تسلیم اولانلر ایسه عکسی معاملهیه اوغرادیلر . اللرندهکی کتاب اللهه ، حکمدارلق شان شرفنه ، شوالیهلك حیثیت واعتبارینه ، پاپالق قدسیت ولایحطیلکنه اجرا اولنان عهد ومیثاقلر کأن لم یکن طوتلدی . ملیتلری ایاق آلتنده قالدی . جبراً تبدیل مذهب ایتدیرلدی . یکی مذهبه سلوکلرینی تأمین ایتمك ادعاسیله عائله اوجاقلرینه ادخال ایدیلان خفیه وجلیه لره ملتك عرض ومالی تسلیم ایدلدی .

حاصل برعصر کچمهدن اون ملیونی متجاوز برملتدن برچانی براقر قالدی .

بلاشرط وقید تسلیم اولانلر نائل اولدقلری امتیازات سایه سنده حکومت ایچنده برنوع حکومت تشکیل ایتدیلر ، ترقی وتکثیر ایتمکله دوام ایتدیلر . خدمات شاقه « غالب وحاکم » ه انحصار طریقیله « محکوم » ك حضور وآسایشی تأمین ایدلدی . بوحال بوکونلرمزه قدر کلدی .

اسکی تعصب وجهالتدن قورتلمش اولان اوروپا شاهراه ترقیه سلوك ایدهرك حیرت افزا موفقیتله نائل اولدی . کندوسنه وقتیله « باربار » دیمکه حقلی اولان بزلری ـ مدیر امورلرمزك کفایتسزلکی سایه سنده ـ کری براقدی . تازه برآتاجك یاره سنده اولدیغی کبی طریق ترقیده نشوونما بولان قوتلر اطرافزده قپاردقجه قپاردی ، قوهٔ متغلبهنك کلیاً استیلاسی ایله محو اولمق تهلکهلرینه بزی القا ایتدی .

عاقبت حس محافظهنك بزده اویانمسی صورتیله کوزلریمزی آچدی ، اویاندق . ترقی وتکملده اوك ایاق اولان مدنی هیئتلر ایله همپا اولمغه حق وصلاحیت قزاندق .

ایشته بویله بر هنکام موفقیتده بش عصردن برو فضولی اولهرق « لطف دیدهمز » بولنانلرك « نعمت شناسانه » قولمزه کیرهرك برادرانه مشترکاً صرف مساعی ایتمهلرندن دها طبیعی ، دها منطقی بر شی تصور اولنهبیلورمی ؟

روحجه اولان رفقامز بشقه بر شی تصور ایتمك زعمنده بولنیورلر .

بیهوده یورولمقده اولدقلرینی اخطار ایتمك بورجزدر . انك ایفاسنی وظیفهمز عد ایلرز .

* * *

روحجه رفقامزك ادعالری جداً مجنونانهدر . عالمه مسخره اولمامق ایستهیورلر ایسه وقت غائب ایتمهدن عقللرینی باشلرینه السونلر .

مثلا تریسته ده چیقان غزته دیورکه :

ترکیا قانون اساسیسی فوقنده بزم ایچون مستثنا طوتیله جق وغصبی قابل اولیان برحق تاریخی وبرحق توارث واردرکه بونی هیچ بر سبیله ، هیچ بر وقتده یوز عدد ترکیه قانون اساسیلری فسخ ایدمز .

. . . . . .

مضایقهٔ مالیه اتنا سنده متصرف اولدیغی قطعهیی وفاءً فراغ وکونك برنده بورجنی ادا وملکنی رهندن تخلیص ایله تکراراً حق تصرف واستعمال ایدن فردکبی ملتیه دوشونمکده اولدیغمزی افراده بورجلی یز ...

. . . . . .

قانون اساسی به قارشو عموم ملت ، حموله کیسنی اداره ایدن بطریق افندی ، جسمانی مأمورلری ایله یونانستان مجلس مبعوثانی اعضاسی (!!) مبنی وضعیتی آلهلری اقتضا ایدر .

ایشته سزه جنتك برنمونهسی !

حقوق بشر وافراد اعلانی ، مساوات ، اخوت ، حریت حجتی جامع اولان قانون اساسی یی الده ایتمش برقسم ملت شوادعای غریبی ایلری سورمك مرتبه سنه واریرسه ، شفایاب اولمسی تمنی اولنور بر خسته اولمقدن بشقه نه اولهبیلور ؟

اوروپانك « کیل قانون اساسیلرینه مساوی برقانون اساسیمز الدهدر . بعض دولابلرله « ملت محکومه » مقامندن کوستریله کلان عناصر ملکتك مساری اولمقدن بشقه اولان بتون املاکی اوروپا محافل مدنیه سنده مردود در . « مظلومیت » ، « ترك وحشتلری » ، « قربانلق » بحثلرینه آرتق میدان مفقوددر .

قاله حق اولان میدان ، قانون اساسی احکامیدر . اوقانون اساسی احکامی ایسه ، تلاشلرندن دخی مستبان اولدیغی اوزره ، عاقبت « ملت حاکمه » نك « مساواته نائلیت » نی تأمین ایلمشدر !! بونی ده چوق کوریورلر !

شمدی روم وطنداشلرمزه خیر خواهانه اخطار ایلرزکه بوکبی اطرادسز لقدن حسن ثمرهلر چیقمق احتمالی یوقدر . قانون اساسیمزی کمال تمنویت ومسارعتله حسن قبول ایتسونلر . افکار منوره اصحابی ایچلرنده نسبهً چوقدر . اخلاص سایه سنده مسلمان منتخبلری آراسی انضمامیله نسبت عددیه دن فضله ایچلرندن ملت مجلسنه اعضا کلمك احتمالی واردر .

یوق ، بویله طبیعی اولان منطقه مخالفهً بالاده کی کبی جنتلره دوام ایدجك اولورلر ایسه جیلهلر اجراسنه کندومزی بورجلی کوره میز : قانونك حرفیاً اجراسنی ترویج ایدهرز .

یعنی بالاده بیان ایتدیکمز وجهله جزایر بحر سفیددن کله جك بر قاچ مبعوثلق حق طبیعیسنه کندولرینی ایندیرمکه مجبور قالیرز . بوندن واقع اولهجق شکایتلری دیکلیه جك بر اوروپانك ارتق قالمدیغنی بیلسونلر .

عقللرینی باشلرینه السونلر ، ایوجه دوشونسونلر .

اللی سنه صوکره یازیله جق وقوعاتك شیمدیدن تصویرینه تشبث

مابعد

بونکله برابر دور جدید شاهانهلری خلق طرفندن حسن صورتله تلقی اولنمیور ایدی .

بوکا سبب اولهرق برادر عالیلرینك کیفسز لکلری اتناسنده ایدیلان تأسفلر میانسنده معترضلر طرفندن اخلاق و مزاج شاهانهلری حقنده بر چوق روایات نشر ایدلمسی ، محاربه ده کی عدم موفقیتلرده قوهٔ تمیزیه دن محروم اولان خلقك دائما سبب ظاهری ارامسی طبیعی امور دن اولوب موقع حربده کی قومانداناریك تبدیللری معترضلرك استناداتی مناسبتیله یلدیز سرای همایونینه مسبب نظریله باقلمسی ، کویا کسب افاقت ایلمش اولان برادر شهریارلرینك محبوس ومغدور بر حالده بولنمسی حقنده قصداً نشر اولنان اراجیفك عوام نزدنده اعتبار بولمسی کوستریلهبیلور .

مغلوبیت فلاکتی ، مهاجرلر غائلهسی ، برچوق محللرك الدن کیتمسی فکر شکایت مخالفتی تشدید ایتمکدن خالی قالمامشدر . حال بوکه بونلر هپ چوقدن برو حاضرلنمش محاربهنك نتایج مستقلهسی اولوب او محاربهنك وقوعنده ذات شاهانهلرینك دخل ومسئولیتی اولدیغی کبی بونك بویله اولدیغنی بیلهرك تسکین افکار مقصدیله اویولده ادارهٔ کلام ایدنلر دخی چوق ایدی .

لکن فلاکتدن قودورمش اولان عوامه بویله بر صره ده سوز اکلاتمق ممکن اولمدیغندن معصومیتی درکار اولان ذات شاهانه باجمله حسیات شدیدیه هدف اولمشلر ایدی . اشبو جاهلانه خصومت ایچنده اسلاف عظامارنده کورلمامش بعض فضائل وخصائل شاهانه بیله اکثریتك نظر دقتنه چارپمامش ایدی .

برکون اول تعدیل اولنمسی مطلوب اولان اصول جاریهٔ دولت اقتضاسندن اولهرق ذات شاهانه یوم جلوسه قدر مهام امور دولتی تدقیق ، ورجال دولتك ماهیتلرینی تقدیر ایتمك امکانندن محروم براقلمش اولمق حسبیله هرشیٔ اساساً تدقیق وحتی مقام صدارتی احرازه مقتدر رجالی تجربه ایتمکه مجبور اولوب بو تجربه دن بشقه بر شی اولمیان تبدلات ، دور سابقه کی تبدلاتك اوندہ برینی تشکیل ایتمامش اولدیغی حالده بیله جالب شکایت اولمشیدی .

ممالك محتاج تعمیر واصلاح اولوب بوبابده موفق اولهبیلمك ایچون ایلك اول آسایش مملکتی اعاده ایتمك لازم ایدی . اورته لقده کی تشتت افکار اعادهٔ اسایشه قطعیاً مانع اولدیغندن عنصر اختلالی تربیه ایتمك لازم ایدی . مرحمت خلقیهٔ شاهانهلری بوخصوصده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

دخی ظاهر اولهرق قابل اصلاح اولیان بعض اهل فسادك تبعیدیله اکتفا اولنمش ایکن بونلر حقنده نظامی دائره‌سنده محاکمه اجرا اولنمق ادعاسیله شکایتلر ایدلمش ایدی .

بودرجه‌ده وخیم احوال ایچنده احداث اولنان دور جدید پش سنه صکره کبار وصغار ، مسلم وخرستیان ، یرلی واجانب طرفندن تقدیس اولنه‌رق حقیقةً بردور سعادت ومبدأ موفقیات یاد اولنمشدر. ایشك ایچنده الك شایان دقت جهتی دخی اشبو معجزه‌نك شرفی تماماً ذات شاهانه‌لرینه عطف ایچون یار واغیارك متفق‌الرأی دوشمسیدر .

الك زیاده امید وار اولانلرك بیله بقاسنده شبهه ایتدکاری دولت علیه تازه آثاری ابراز ایدرك انظار حیرت وشکرانه عرض وجود ایتمشیدی . محاربه غوائل ونتایج مدهشه‌سندن مقدم اعلان افلاس ایتمش اولان خزینه‌نك اعتباری حکمیانه صورنده اعاده اولنمش وبوده فدا کارانه تنقیحات اجراسی سایه‌سنده واقع اولیوب بالعکس عسکرك یکیدن تنظیم وتسلیحی ، اصول عدلیه‌نك تشکلی ، متعدد ومتنوع مکاتبك تأسیس وکشادی، امور مهمهٔ نافعه‌نك اجراسی کبی مصارف فوق العاده‌یی اختیار ایتمکله برابر اوسعادت و سهولت عودت ایتمشیدی . بالخاصه نشر معارف وتأسیس منافع امرنده‌کی مساعی واربابهنر ومعرفت حقنده‌کی رغبت شاهانه‌لری عصرلردن برو موجود اولوب بردرلو تشخیص ناولنه‌مامش اولان‌درده دولتك، عاقبت ذات ملوکانه‌لری جانبندن کشف اولنه‌رق تداویسنه صرف همت ایدلدیکنه حکم ایتدیره‌مشیدی . او صره‌لرده خلقده شکایت ایدن برکیمسه بولنمدقدن بشقه ذات حضرت پادشاهی اوغورنده فدای جان ایتمکی کندوسنه‌شرف مخصوص عد ایتمانلر پك نادر ایدی . یرلی واجنبی غزته‌لریله نشر اولنان مدایح خسروانه خلقك قلوبنی شکران وافتخار ایله طولدیرییور ایدی .

بوحال بخت اشتمال دخی فکر شکایت ومخالفتك آثاردن کلیاً بری اولهرق اوج یوز بر تاریخنه قدر دوام ایتدی .

بودفعه‌کی شکایتلر دها دون جالب شکران اولان برحالدن، یعنی اموردولتك بیلدیز سرای همایونلرینه نقل مرکز ایتمش اولمسندن تولد ایتمش ایدی . فی الحقیقه دولت علیه کبی خصائل لازمه‌یی حائز رجالدن محروم قالمش اولان برحکومتده بالخاصه ذات حضرت خلافتپناهیلری کبی غیرت وذکاوت وآرزوی حسن خدمت ایله تفرد ایلمش برحکمدار ذیشانك اجرای نفوذ ایتمسی هر حالده لازم وطبیعیدر . فقط نفوذ ومداخله مهام اموره حصر ایدلمکله قلیوب تفرعات اداریه‌یه قدر سرایت ایده‌جك اولورسه خطادن بری قالمق انسانك الك مکملی ایچون بیله قابل دکلدر ،

هله ذات حضرت شهریاریلری کبی کندولرینه لایق بندکانه اکثریا مالك اولهمامش اولان مستقل تاجدارلر ایچون هر شیئه مداخله قطعیاً جائز کورلمامليدی.

چونکه احوال عادیه‌ده تدابیر ومقررات حکومتده تبین ایده‌جك خطا مسند وکالتله و یاخود علاقه‌دار اولان وکلانك برینه تحمیل ایدیله‌رك انك عزل وتبدیلیله تعمیر ایدلمك ممکندر. حالبوکه بریکی تقدیرده چارهٔ تعمیر قابل تصور دکلدر . حتی بوحال بشقه محللرده جائز اولسه بیله مقتدر رجال دولتك ظهورینه قدر بکله‌مك جائز دکلدر . زیرا سعید پاشادن بشقه بر صدر اعظم کورلمامشدرکه خوشه کیتمیان احوال ایچنده راست کله کیمسه‌لرك اوکنده کویا مسئولیت ومحجوبیتدن کندینی وقایه ایتمك قصدیله کندوسنه میدان حرکت براقیان خاکپای شاهانه‌یی سبب کوسترمك جبانت جاهلانه‌سندن بولنمامش اولسون .

شرقی روم ایلی و مصر مسئله‌لری بعض محافلده شکایاتی تولید ایدن مسائلدن ایسه‌ده عوام اعتباریله باشلیجه اسبابدن دکلدی . شکایت واضطراب دورینی یکیدن کشاد ایدن احوالك باشلیجه‌سی اولمق اوزره خفیه‌لکك سوء استعمالاتی کوسترلمشدر . ایلك دور تشتنده خفیه‌لکك لزومی درکار اولدیغی کبی احتمالدرکه بیوك بیوك خدمتلری دخی اولمشدر . لکن احوال تبدل ایدوب صحت وسلامت شاهانه‌یه دعاده کبار و صغارك مسابقه‌یه جیقدقلری صره‌ده خفیه‌لرك ایتدکاری فسالقلر صحت روحانیهٔ مملکت اعتباریله محاربهٔ اخیره غائله‌سندن دها وخیم کلمشدر .

وقتیله حدود خارجنه جیقمغه جسارت ایده‌مامش اولان آفنجی آلایلرینك خانه‌لرینه بوش عودت ایتمامك اوزره حدود داخلنده‌کی قرای شاهانه‌یی یغما ایتمکی اعتیاد ایتدکاری کبی خفیه‌لر دخی تحریر وتحری ایدیله‌جك فساد بوله‌مینجه بلکه اجرای صنعته دوام ایده‌بیلمك مقصدیله انواعی تصویر وایجاد ایتمکه باشلامشلردر .

نفس مقدس شاهانه‌یه سوء قصد جنایتلرندن دون اولیسان اشبو تجاوزلرك ماهیتلرینی فاش ایله سلامت شاهانه‌لرینه تعلق اولان وظیفه‌یی ایفا ایده‌جك اولان معیت شاهانه ارکانی او وجیهٔ نعمت شناسانه‌یی ایفا ایتمامکله اکتفا ایتیوب نوعما صحت ومناسبتلرینی تصدیق ایده‌رك اولوب کوچ حال ایله اعاده اولنه بیلمش اولان امنیت متقابله‌یی برهوا ایتمك قصدینی اختیار ایتدکلرینك احتمالکه فرقنه وارمامشلردر .

حاصلی فسادك وجود و استعدادی بیله یوق ایکن اورته‌لقده آثارینك قاینامقده اولدیغنه بلکه ذات شاهانه‌لرینی بیله قاندیرمغه موفق اولمشلردر .

شایان اضطراب احوال ایدیکه الزیاده مستقبلده نام شاهانه‌یی تقدیس ایتدیره‌جك اولان مؤسسات خیریه ، خفیه‌لرك تجاوز کارانه اختراعلری ایچون باشلیجه زمین اتخاذ اولنمشدر . حیات وبقاسی تهلکه‌ده اولان دولت وملت ایچون مکاتب ومعارفك باشلیجه باب سلامتدن اولدیغنه کیمسه‌نك شبهه‌سی یوق ایکن وحتی ذات خلافتپناهیلری مساعیٔ فدا-کارانه آثاری بوزندن بوحقیقتی واضحاً قبول واعلان بیورمش ایکن مکتبلری فساد اوجاغی مقامنده کوسترمکه سعی ایده‌رك کورلتمکه ومطبوعاتی عثمانلیلرك حیات مدنیه‌یه غیر مستعد اولدقلرینی ادعا ایدنلر ایچون سند اولهبیله‌جك برحال حیرت اشتمالهکتیرمکه موفق اولمشلردر . (مابعدی وار)

دونکی رفقامزدن مأخوذدر :

عتبهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهیه اوچنجی اودو وعسکری قلوبی هیئتی طرفندن کشیده اولنان تلغرافنامه‌نك صورتیدر :

منسوبیتله کسب شرف ایلدیکمز اردوی همایو - نلرینك تأمین ترقی تعالیسنه خدمت ایتمك وشرفلی اردونك باش قوماندان اقدسی بولنان ذات معالیسمات جناب جهاندارینك نام مبجلنی اعلا ایلمك مقصدیله سلانیکده برعسکر قلوبی تأسیس ایدلمش قلوب هیئتنه داخل اولان امرا وضابطان عسکریه ناچیزانه ایفای مساعیه مباشرتله ازدیاد عمر وعافیت جناب ملوکانه‌لری دعای واجب الاداسنی ورد زبان مفخرت اتخاد ایلمشدر . تشبث معروض خیر خواهانه‌مزك واصل صماخ تاجدارانه‌لری اولمسیله لطفاً وعنایةً املاك شاهانه‌لرندن ایکی آپارتمان اقامتمزه ترك وتخصیصنه مساعد سنیهٔ حضرت پادشاهیلرو ارزان بیورلمسی جمله‌مزی غریق من شکران ایتمش و آن بآن الطاف وعنایات معالی غایات خسروانه‌لرینه قارشو عمومزی اشکریز تأثر ایلمشدر . اهدا بیوریلان اپارتمانلرك توحیدیله قلوب حالته افراغ واحتیاجات عسکریه‌یه موافق برصورتده تفریش خصوصاتی نظرتأمله الهرق مخصصاتمزدن بالتفریق بینمزده برسرمایه تشکیلنه تشبث ایلمش ایسه‌کده مخصصاتمزك جزئیتی بومقصدی تأمینه قطعیاً غیر کافی اولدیغی وخارجدن اعانه جلب وجمعنه تشبث ایتمکدن ایسه اردوی همایونلرینك استکمال اسباب ترقی وتعالیسی اوغرنده حضور وراحت همایونلرینی فدا ایتمکده بولنان باش قوماندان اقدسمز پادشاهمز افندمزن حضرتلرینه مراجعتله استعطافاتده بولنمغی هرحالده وجیهٔ رقیت ومربوطیت بیلدیکمز جهتله اشبو لطف وعنایت جلیلهٔ ملکدارانه‌نك دخی ارزان بیوریله‌رق مذکور آپارتمانلرك قلوب حالته افراغی ایچون مقتضی تعدیلات انشائیه ایله بونلرك تفریشاتنه مدار اولمق اوزره جلوس میامن مأنوس همایونلرینه قدر اکمال واتمام ایدلمك اوزره مصارف لازمه‌نك سلانیك املاك همایونلری نظارتی طرفندن تسویه‌سی خصوصنه مساعدهٔ شرفمقرونهٔ جناب شهریاریلرینك رایکان بیورلمسنی کمال اهمیتله تضرع واسترحام ایلدیکمز محاطعلم عالیٔ جناب خلافتپناهیلری بیورلمق اوزره معروضدر . فی ۱۵ اغستوس سنه ۳۲٤

اوچنجی اردوی همایون سلانیك عسکری قلوبی هیئتنه یازیلان تلغرافنامه‌نك صورتیدر .

عتبهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهیه هیئت عسکریه طرفندن تقدیم اولنان تلغرافنامه منظور عالی بیورلدی پادشاهمز قوماندان اعظم وافخم افندمز حضرتلرینك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

هیئت عسکریه قوللرینی سلام مسعدت انسام خلافتپناهیلریله تلطیف بیوردقلرینی تبشیر ایلرم . عساکر شاهانه‌لرینك واردوی همایونلرینك تعالیٔ قدر وشرفی نزد تاجدار اعظمیلرنده پك زیاده مطلوب وملتزم اولمغله عرض واستدعا اولندیغی وجهله جلوس همایون یوم مبارکنه قدر اتمام واکمال ایدلمك اوزره خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌جه تعدیلات انشائیه‌یه وتفریشاته همان مباشرت اولنمسی شرفصدور بیوریلان ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی اقتضای عالیسندن اولدیغی تاقی ایلدیکم امر وفرمان همایون ملوکانه منطوق عالیسنه توفیقاً تبلیغ ایدرم .

سرکاتب حضرت شهریاری

علی جواد

کردلر

(فیض حریت) غزته‌سنك اولکی کون انتشار ایدن نسخه‌سنده (کردلر) ه دائر یازیلوب درحال حکومت سنیه جانبندن رسماً تصحیح اولنان فقرهٔ معلومه‌دن انفعالی متضمن (وعموم کرد نامنه بفچه قپوده والده سلطان مدرسه‌سنده عمر لطفی افندی) امضاسیله بر ورقه آلدق .

(فیض حریت) نشریاتنك سهو مرتب اثری اولهرق اوشکله کیرمش اولدیغی بیان ایله اعتذار ایتدی . بناءً علیه بوبحثی تازه‌لمك مناسب دکلدر . یالکز شونی سویلرز که :

دولت ابدمدتك حدود شرقیه‌سنده درت عصردن بری اك جسور واك فداکار براستحکام ذی حیات تشکیل ایدن بوقوم متینك صلابت دینیه‌سنه اعتماد ایتمکده کیمسه تردد ایتمز . صلاح‌الدین ایوبی کبی برمجاهد صاحب همتی عالم اسلام وبشره هدیه ایدن کردلردن بر آنیٔ عثمانی ایچون ده یك بیوك خدمتلر ومعاونتلر بکلرز . بومعاونت وخدمت سکون وآسایش ایچنده حریت ومشروطیته برر خادم فداکار اولمقدن عبارتدر .

اوراق ومکاتیب

عیناً

دونکی (طنین) غزته‌سنده جمعه کونی قوم قپوده مریم انا کلیساسنك یوم مخصوصی اولمق مناسبتیله اجرا اولنه‌جق آیین روحانیده حاضر بولنمق اوزره اجتماع ایده‌جك روم وارمنی جماعتی آره‌سنده خلاف مخادنت ومحل آداب برکونه یولسز احواله میدان ویرمامك ایچون معتادین فضله قوللر ترتیبیله تأمین انضباط ایدلمش اولدیغنه دائر مندرج فقره بو ایکی عنصر آره‌سنده دور سابقده بیله جایکیر اولان اهنك وفاق واتحاد اساسنه مغایر اولوب فوق‌العاده تأسف وحیرتله تاقی ایدلمش اولدیغندن فقرهٔ مذکوره‌نك تصحیحیله حقیقت حالك وروم جماعتنك هیچ بر وقت اتحاد عمومی اساسندن ایرلمامش اولدقلرینك وبالعکس بوامنیهٔ سالمه‌نك محافظه‌سنی منافع سیاسیه وحقوق ملیه‌لرینك اقدم منافعی عد ایلدکلرینك مطبوعات عثمانیه آره‌سنده راستکولکی جهتیله بر موقع ممتاز احراز ایدن جریدهٔ فریده‌لریله حسب الحمیه نشر واظهارینی استرحام ایده‌رز .

جماعت نامنه مذکور کلیسا متولیلری

[رسمی مهر]

— بودجه‌نك واردات عمومیه قسمنده‌کی (طوز) ه عائد ارقامدن سکسان بر یرینه سهواً سکسان سکزملیون اولهرق ترتیب ایدلمش اولدیغنی اولبابده الثان ورقه صاحبنه بیان ایلرز .

بعض قصائد تبریکیه تودیع اولنیور . بونلره مسلکمز وحجمجز مساعد اولمدیغندن بونلری درج ایده‌میه‌جکمزی — صاحبلرینه تشکر ایده‌رك — بیان ایلرز .

عیناً

مأمور بولندیغمز اسکدار اسکله باشی قره‌غولنده بولنان مرکز سرقومیسری جمیل افندینك حقنده اقدام غزته‌سنك ۵۱۲۱ نومرولی نسخه‌سنده غرضکارانه اسناد ایدیلان ناموس شکنانه حالك طولایسیله حسب المأموریه بزلرکده اشتراکی حاصل اولمقده بولندیغندن شوکیفیت بهانك صفت مأموریتمز اولان اسایش مملکت ناموس اهالی یی متکفل اولان وظیفهٔ مقدسه‌من ایله غیر قابل قبول اولمغله بو کبی صرف بر افترایی بلاتحقیق درج نشری موافق نصفت ومعدلت اولمدیغندن اعادهٔ ناموس وحیثمز حصوصنده جریدهٔ فریده‌لرینك دلالت بیورمسنی استرحام ایلرز .

(ژاندرمه ملازمی ، درت قومیسری ودرت پولیس مأموری ودرت ژاندرمه چاوشی مهر وامضالری)

عیناً

اسکداردہ سارقلر یینه‌خانه‌لری یوقلامغه باشلادقلری طویخانه‌لی اوغلی جهتنده مشیر نافذ پاشا حضرتلرینك دامادیله مخدوملرینك کوشکلرینی مکرراً زیارت ایتدکلرندن اوجهتده بولنان ژاندرمه موقعلرنده‌کی پولیس وژاندرمه افرادینك تکثیری منافع عامه‌نك مرجعندن تمنی وانتظار اولنور .

— میزان —

مرجعنك امنیت اهالی یی مخل اولان بالجمله عوارضی دفع ایتمك مقصد وغیرتنده بولندینی بزجه مسلمدر . مسئولك اسعاف ایدیله‌جکی بی اشتباهدر .

— ضبطیه نظارتنك نظر دقت احتیاطپرورانه‌سی جلوس پادشاهی‌یه مصادف کیجه‌ده بعض سبکمغزان ایله یادکارلر طرفندن وقوعات غیرمرضیه‌یه میدان ویرلماسی ضمننده تدابیر لازمه‌یه توسل ایدلمسی لزومنی مکتب حقوق دوقتوراسندن عبدالکریم صفوت افندی حمیهٔ اخطار ایدیور .

عدلیه خدمه‌سنك‌ده تنسیقات صوره‌سنده اونودلاملری حقنده نظارت جلیله‌نك نظر دقتنی جلب ایلرز .

بونلرك‌ده مظهر نعمت عدالت اولهجقلری طبیعیدر .

اوراق حوادث

ثروت فنون — رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده اعلانات صره‌سنده مندرج اولوب « احراران‌امتك » سوزلریله باشلایان و « درسعادت — سلانیك قطاری هیئت اداره‌سی » امضاسیله ختام بولان اعلانك ساخته اولمدیغندن رفیقمزك امین اولوب اولمدیغنی کندوسندن صورارز .

— فیض حریت رفیقمزك جمعه نسخه‌سنده‌کی (بیك کتاب استبدادن برصحیفه) سرنامه‌لی ورقه مناسبتیله بدایت‌مدعی‌عمومیلکنجه تحقیقات مقتضیه‌یه ابتدار ایدلمشدر .

حوادث داخلیه

—

مقام صدارته طشره‌دن خصوصات متنوعه حقنده تلغرافلر ومستدعیات تقدیم ایدیلیور ایمش . ادارهٔ عمومیهٔ ولایات نظامنامه‌سی موجبنجه متسلماً مسئولی اولان « مرجع رسمیلره » مراجعت ایدلمسی لازم کله‌جکنه دائر داخلیه‌دن ولایاته تلغرافله اجرای تبلیغات ایدلمشدر .

توسیع مأذونیت اصولنك باشلانغیجی اولسه کرکدر . شوقدرکه ناحیه مدیرندن شکایتی اولان برمغدور ، اولا قائممقامه صوکره متصرفه ، والی‌یه ، داخلیه نظارتنه ، نهایت صدارته مراجعت ایده‌جك! اصحاب مصالحك بوقدر قپوپی دولاشمغه عمری وفا ایدرسه! باب عدالته چیقه‌جق‌دها کسدیرمه بریول!

برذاتك بیروت ، سلانیك سیاحتلرینه وقدس بلدیه‌سنك حسابانده کوریلان سکز یوز کسور لیرا مطبخ مصارفنه دائر (صاحب حمیت) امضاسیله آلدیغمز ورقه صاحبنك هویتی بزجه مجهول قالدقجه ورقه‌یی درج ایده‌میز .

اعلان

(نمونهٔ ترقی) مکتبی اغستوسك یکرمی بشنجی کونندن اعتباراً درسلره باشلایه‌جغندن قید اولنمق استیانلرك اوکله‌دن اول تذکرهٔ عثمانیه وآشی شهادتنامه‌لری ایله برلکجه نفسیطارینی حاملاً قطارجیلرده‌کی مکتب اداره‌سنه مراجعت ایتملری لازم کلور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۳٤ | صالی | ٥ شعبان ۱۳۲٦ (۱۹ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلمیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جلوس همایون جناب خلافتپناهی

جلوس همایون جناب پادشاهیدن برو کذران ایدن سنه‌لرك اوتوز ایکنجی سنه‌سی بوکون ختام بولمش ، اوتوز اوچنجیه انتقال ایتمشدر . جدول وقوعات عثمانیه‌ده اندر اولان اشبو مدت سلطنتك دها بچه سنه‌لر امتداد ایتمسی ایچون تبعهٔ صادقهٔ عثمانیه طرفندن بارکاه احدیته ایصال اولنان خیرلی دعالرك هرسنه کندن فضله برقوت وخالصیتی متضمن اولدیغنه شبهه یوقدر .

دور سابقدن موروث غوائل عظیمه آره‌سنده جلوس واقع اولمش ایدی . ولی عهد سلطنت دخی داخل اولهرق ، شهزادکان حضراتی محور اموردن خارج وبعید طوتمق اصول مضره‌سنه مبنی امور دولته طبیعی اولان وقوفسزلك بوکا انضمام ایله‌مش ایدی . دور سابقك صوك قسمنده توالی ایدن تبدلات وکلا ، رجالدن کیمنك نه اقتدار ولیاقتده اولدیغی تعیینه محل براقمامش ایدی . صهریت ومناسبت جهتیله قربیت وامنیت پادشاهیه ایلك مظهر اولانلرك محدودیت ذاتیه‌لری قرب شاهانه ایله مشرف اولهجق مأمورلرك حسن انتخابنده اصابتسزلکه بادی اولمشیدی .

بوصورتله انواع غوائلك اجتماعیله بقای دولت بیوك تهلکه‌ره دوچار اولمش ، ایاستفانوس وبرلین معاهده‌لرینه وضع امضا ایتمکه مجبوریت ال ویرمش ، شو فلاکت ملیه‌مزه بیله دها وخیملرینك مقدمهٔ مصیبتی نظریله باقلمش ایدی .

یدی سنه صوکره اشبو غوائل عظیمه‌یه دوچار اولان سلطنت سنیه اعتبار مالیسی وسیاسیسی جهتیله دورسابقك ربع اخیرنده‌کی اعتبارمزه فائق برمرتبه‌یه ایصال ایدیله بیلمش ایدی .

شوموفقیت غیر مأموله‌نك شرفی‌ده مجرد ذات اقدس خلافت پناهیی‌یه متفقاً عطف اولنیورایدی . نه‌چاره که اطراف همایونی احاطه ایتمکه موفق اولمش اولان برکروه‌فسده کیسه استفاده‌لرینه سلطنتی دیانتی ، ملتی ، وطنی ، کندی نار وناموسلرینی فدا ایده‌رك درلو دولابلرواسطه‌سیله ذات خلافتپناهیی‌یی طریق سلامت وسعادتدن جویرمکه قویولدیلر ، کندولری پرده آرقه‌سنه صاقلاه‌رق درلو خسارات ایله باب عالیی سرای همایونه نقل ایتمکه ، سرای پادشاهیی دخی کیرن و چینان اعتباریله قلوب صداقت وحمیتی دخون ایده‌جك برحاله تنزیل ایلمکه چالشدیلر . جریان امورك فاعل ومسببلری بالذات کندولری بولنمدقلری حالده بالجمله اویغونسزلقلره سبب اولهرق پادشاهلرینی کوسترلرایدی . بونده‌کی مقصد خفیلری ملت ایله پادشاه آره‌لرنده عداوت وخصومت تولید ایتمك و اشبو فلاکتی کندی منفعتلرینه اولهرق استعمال ایتمك ایدی .

تاریخ عثمانیده « خفیه‌لك دوری » عنوانی آلنده سیم سیاه صحیفه‌لر تشکیل ایده‌جك اولان شو اوزون ومنحوس دور فلاکتده پادشاه ، دولت ، ملت هپ برقاچ منفعت پرست خائنه قربان اولمش ایدی .

وکلای دولت شویله طورسون ، جانطه‌لرینی طاشیان احمد اغالری بیله اسباب فلاکتی کوریورلر ، سلامت قپوسنی ده بیلیورلر ایدی . بونکله برابر « وکالةً » ادارهٔ اموره دعوت اولندقلری وقت فلاکت وسلامت حدودینی ارائه ایله دائرهٔ حرکاتی « مشروطاً تحدید » ایتمك جهتنه خیرالدین پاشا مرحومدن بشقه هیچ بری کیده‌مه‌مشدر .

شوحقیقت ماده میداندهٔ طورور ایکن اقتدار وفضائل ذاتیه‌لری حقنده بعضیلری طرفندن بالواسطه ویا دیکرلری طرفندن بلا واسطه غزته ستونلرینه کچیریلان یازیلر ارباب بصیرتك انظار اعتبارنده قاچ پاره ایده‌جکنی بیله‌مه‌یز .

حاصلی قحط رجال سیئه‌سی اولهرق دیمز ، دولتمز ، بالذات پادشاهمز ، حیثیت ملیه‌مز ، آمال استقبالمز یکرمی اوچ سنه‌دن برو هبا اولوب کیتمشدر .

* * *

خلافت اسلامیه ایله تزین وترفع ایتمش اولان سلطنت عثمانیه‌یه قارشو عثمانلیلرك بسله‌مکدن هیچ بروقت کری قالمدقلری حسیات صداقت کارانه هر برامثالندن چوق یوکسك وخالصدر . صوك یکرمی سنه ظرفنده ارکان حکومتك مرئی وخفی اولان اقسامی منفقاً ذات حضرت خلافت پناهیی غوائل شدیده‌نك سبب مستقلی کوسترمکه دوام ایتدکاری حالده حجت نجاتمزك یوم اعلاننده ـ همده نصل مسکین بریولده اعلاننده ـ جمله‌نك آغزندن چیقان صدای اخلاص « یشاسون پادشاهمز » صداسی ایدی .

ذات اقدس ملوکانه البته شو صدای شکرانك قیمتی تقدیر بیورمشلردر . ملت ایله پادشاه آره‌لرینه چکیلان منحوس حائلك آرتی زائل اولمسندن استفاده ایدیله‌جکنه ، حضور وسلامت ذاتیه وعمومیه‌نك قانون اساسی احکامی دائره‌سنه حصر همت ایدله‌سنده اولدیغنه ، ملته قارشو دخی کمال امنیت ایله تسلیمیتدن دها صاغلام برمسلك متصور اولهمیه‌جغنه قناعت حاصل بیورلدیغنه شبهه یوقدر .

شونقدیرده دخی بلا استثنا باالجمله عثمانلیلر پادشاهلرینی جانلرندن عزیز طوته‌جقلر ، کوز ببکلرندن فضله بر اعتنا ایله ذات اقدس خلافت پناهیلرینی محافظه ایلیه‌جکلردر .

---

١٤ تشرین اول ۱۳۱۱ تاریخنده

اللی سنه صوکره یازیله‌جق وقوعاتك شیمدیدن تصویرینه تشبث

مابعد

وقتیله احوال عالم اعتباریله هرکس جاهل بولندیغی ایچون معارفك قدرینی وجارهٔ نشرینی کیمسه بیلمز و شکایت ایدلمز ایدی . بودفعه ایسه کرك تأسیس اولنه‌رق برمدت مطلوبه موافق صورتده دوام ایتمش مکاتب وکرك تسهیل وسائط حسبیله غرب ایله پیدا ایدیلان الفت وعلاقه سایه‌سنده تبدل افکار واقع اولمشیدی .

مکاتب ومطبوعات دولتك حوائج ضروریه‌سی مقامنده طائلمش وکویا عشرك سبع وربع حاصلاتنك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.1153

جهاتی کوننده اعتباراً تأسیس وحسن ادارهٔ مکاتب حکومت ایچون وظیفه و تعهد وخلق ایچون حق و امتیاز کبی طانلمش ایدی .

ازجمله تحصیل ایله تنویرافکار ایدن نورسیدکان مجرد هیئت اداره‌نك اشبو اعانهٔ خاقانك شروطنه تجاوزلرندن طولایی غلیانه کلهرك افکار مخالفت کارانه‌یه صاپمق استعدادینی قزانمشلردر. یعنی فسادك اثری اولیان محلده فساد کورمك قصد والتزامنك نتیجه‌سی اولهرق استعداد فساد حاصل اولمشدر .

مکاتب ومطبوعاتده افکار سربستی جویانه شویله طورسون ، لفظات عثمانیه‌دن برچوقلری نه معلملر طرفندن تلفظ اولنه بیلیور نه ده مطبوعاته درجنی سانسور مساعده ایدییور ایدی . وطن، غیرت ، محبت وطنیه ، فداکارلق ، حریت ، استقلال ، ظلم، جنت ، شکایت ، عصیان ، ملت ، رشد ، عدالت ، وامثالی کلهلرك استعمالی منع اولنمشدر . فرانسزجه الفبا رساله‌سنده « هرکس وطنی سور » عباره‌سنی چیزمش اولان انجمن معارف، مؤلفی بولنان اجنبیدن واقع اولان شو (ترکیه‌ده وطنی سومك یاقیدر؟) سوالنه هدف اولدیغی وقت سکوت ایتمکدن بشقه برجواب بوله‌مامسی وقوعات مقیده‌دندر . مذکور کلهلری نه مطالعه‌یه مبنی نشر ایتدیرمدکاری فکراً مطالعه ایدیلورسه نتیجه‌سنده خاکپای شاهانه‌یه بی‌ادبانه تجاوز و اسنادچیقه‌جنی آشکاردر . بوسببدن اولهرق هرکس السنهٔ اجنبیه‌یی تحصیله و اجنبی مطبوعاتی قرائته قویولمشدر .

ازجمله قریمده چیقان (ترجمان) غزته‌سی درسعادتده اون بیك نسخه صاتلمقده ایکن دولتك قدیم غزته‌لرندن طریق یوز اللی نسخه صاته‌میور ایدی .

خفیه‌لرك علی تجاوزلرینه ایکنجی درجه‌ده هدف اولانلر آز چوق قدر وحیثیته مالك اولان رجال وافراددن ایدی. قومشویه کیدوب دردلشمك، قهوه چیقوب کزمك ، یك ویروب احبابنی جمع ایتمك ، حتی اولادینك دوکونی ایستدیکی کبی اجرا ایلمك قباحت کبی تلقی اولنیور ایدی . مطبوعات یوقدی که انسان کیمسه ایله اختلاط ایتمکسزین ماصه باشنده یازدیغنی نشر ایتمکله ذوق آلهرق وقتنی کچیرسون . خفیه‌لر یوزندن عادتا جمعیت احتیاجات حیاتیه‌دن محروم ایدلش برحالده بولنیوردی . عثمانلیلر ایله مسلمانلره مخصوص اولان شدت صداقت واطاعت الزم ایدی که انسان کندینی فریاد ایتمکدن منع ایده بیلسون .

اشبو اسنادات و سوء ظنیانك نزد شاهانه‌ده حکمی یوق ایدیسه‌ده معیتلری نزدنده اهمیتله تلقی اولنه‌رق هدف تجاوز اولانلرك راحتلری اخلال ایدلمکدن خالی قالمیوردی .

مابعدی وار

مدارس علمیه حقنده

استاد محترمله برمحاوره

—

— افندم ! نائل اولدیغمز دور دلارای حریتك فیوضات حیاتبخشاسندن مدارس علمیه‌مز نجهون مستفید اولمسون ؟

— اوغلم ! نه‌دن مستفید اولمسون ؟ بحوله تعالی زمانی کلدیکنده مدارسمزده لایق اولدیغی ترقیاته فتح ابواب ایده‌جکدر .

— زمانی کلدیکنده تعبیرینی اکلایه‌مدم . بزی دلسیر نعمت حریت وکوکلارمزی لبریز مسرت ایلین قانون جلیل اساسی اعلان اولندقدن وهردرلو قیود و شروط رفع اولندقدن صکره آرتق (زمانی کلدیکنده) تعبیری نالجا اولزمی ؟

— اوغلم ! قانون اساسی ، محرر اولدیغی اوراق اوقونمقله ویا سوق روزکاره تبعاً برمحله اصابت ایتمکله احکام منیفه‌سنی بذاته موقع اجرایه قویه‌ماز . بلکه او قانون واسطهٔ اجراسی اولان ایادیٔ مقتدره‌ده تطبیق اولنمق اقتضا ایدر . ایشته (زمان حلولنده) تعبیرندن مقصدم وظیفه‌سنی کف کفایته آلهجق بر تمیز الك اوقانونه تماسی زمانیدر . زیرا مدارسمزی اصلاح : اصل وضعنی، طرز ترقیسنی، دورهٔ وقوفی، سبب خرابیسنی مکملاً بیان وشو زمانك احتیاجات مبرمه‌سنی علماً تقدیر ایدن بر وجودك موجودیته توقف ایدر ....

— شو ادوار و اطوار حقنده بنده‌کزه بر معلومات مجمله احسان بیورورمیسکز ؟

— های های ! قضایای مسلمه‌دندرکه برملکك سعادتی وبرمملکتك معموریتی سکنه‌سی بیننده معارف دینیه و ملیه و مدنیه‌نك تمامیٔ انتشارینه وابسته‌در . شو اصول ثلاثه‌دن کلاً ویا بعضاً محروم قالان یرلری تذبذب و اغتشاشدن وقایه تمیٔ محال قبیلندن اولدیغی بدیهیات تاریخیه‌دندر . بوحقیقتی ادراك ایدن اعاظم سالفهٔ عثمانیه باشده پادشاهلری اولهرق هرشیدن اول بونقطهٔ مهمه‌یه نصب نظردقت ایدرك مقصدك استحصالی ایچون متحداً وجوده کتوردکاری مدارس علمیه و دوام معموریتلرینی متکفل اثار خیریه قوم نجیب عثمانینك آیاق باصدیغی هرکوشه‌ده حیرتبخش انظار اولمقده‌در .

بوکون سلم ترقیات معارفده صوك قدمه‌یه پای انداز اولان اوروپا سکنه‌سی پایالق مقامنك تعیین ایتدیکی کلیسا آیینی مصور رساله ایله اکتفا ایدرك ظلمت جهل ایله مستور برحالده ایکن ، ممالك عثمانیه‌نك هر جزؤی بر دارالفنون وبر ملت متمدن نه‌نك زمانه کوره محتاج اولدیغی شعبات معارفده تکمل ایتمش نجه افاضل ایله مشحون ایدی .

چونکه مدارسك ابتدای تأسیسنده تنظیم ایدیلان جداول باشده علوم شرعیه و ادبیه اولهرق هر عصرك احتیاجنی رفع ایده‌جك راده‌ده فنون ریاضیه وطبیعیه‌یی دخی حاوی اولدیغی کبی، قرناً بعد قرن احتیاج توسع ایتدکجه تدریساتده توسیع اولنمش و برمدت صوکره مدارس صنوفه تقسیم ایدیلهرك هرصنفده برجهت تعلیم وتدریس ایدلمکه باشلانمش ایدی .

ایشته یکیکریبنك اعدادیسی اولان بو دار العلملره صره‌سیله ملازمت وبرشعبهٔ معرفته اکمال تحصیل ایدن فوقنده‌کی مدرسه‌یه مداومت ایدرك بویوله دور مدارس معتاده وکسب کمالات خارق العاده ایدن ارباب کماله برات فضیلت مقامنده طرف سلطنتدن رؤس هایون احسان اولنور وبو رؤسه نائل اولان ذات ـ قدوة العلماء المحققین ـ وصف برشریفله توصیف بیوریلیر ایدی .

انتظام جمعیت بشریه ایچون الزم واقدم اولان حاکم و حکیم وسائر ذوات معارف وسیم هپ تربیهٔ عمومیه‌نك مصوری اولان بومدرسه‌لردن چیقاردی. طریق علمی ارباب رتبنی تشکیل ایدن موالی وصدور بو دارالتربیه‌لردن ظهور ایتمش اولدیغندن حسب المسالك ایلرولدکجه مؤتمن ومعتمد حکومت اولهرق سویلدکاری سوزلردن، یازدقلری اثرلردن دائما ملك ودولت مستفید اولمش و یدلرینه ویریلان فرمانلرده ـ حلال المشکلات وکشاف العضلات ـ دینلمشدر .

شو انتظام تام (۱۱) نجی عصر هجریه قدر دوام ایتمش وهرطرفده خادم دین وملت نجه خزائن کمالات نشو ونما بولمش ایسه‌ده تاریخ مذکوردن صکره دولتك ادارهٔ ملکیه‌سیله برابر نظامات علمیه‌سنه‌ده وهن طاری اولدیغندن تفصیلاتی صحائف تواریخده کوریلن اسباب عدیده‌دن ناشی ایش چیغرندن چیقمشدر .

ایشته بورایه قدر سویله‌دیکم سوزلر مدارسك ترقی ، وقوف وانحطاطی ادوارید ، شمدی صوك یکرمی سنه‌یه عائد برده دور فلاکتی واردرکه آنی تفصیل ایدرك سینی ده کندم کبی داغدار ایتمك ایستهم .

— شوحالده شمدی نه‌یاپیله‌جکز ؟..

— یاپه بیله‌جکمز شی پك بسیطدر . اول امرده باب فتوی شعبات اصلیه‌سندن اولق اوزره بر دائرهٔ علمیه تشکیل ایده‌جك ، بو دائره بر هیئت مجلهٔ علمیه ، بر هیئت موقرهٔ اداره وبر هیئت تفتیشیه شعبه‌لرینه انقسام ایده‌جکدر .

برنجی هیئت اولاً مدارس تدریساتی تنظیم ونواقصی تتمیم ایده‌جك ، ثانیاً مکاتب عمومیه‌ده تدرس ایدن اولاد وطنك تربیهٔ دینیه وملیه‌لرینی وجوده کتوره‌جك آثاری تدوین ایله معارف عمومیه پروغراملرینی تزیین ایلیه‌جك ، ثالثاً سکنهٔ مملکتی آکلایه‌بیله‌جکلری بر طرزده خواب غفلتدن بیدار ایدرك دیانت اسلامیه ایله مدنیت حاضره‌نك فرقلی برشی اولدیغنی انظار یار واغیارده اثبات ایده‌جك برمجلهٔ موقوته نشریله مشتغل اوله‌جقدر .

ایکنجی هیئت ایسه ممالك عثمانیه‌ده بولنان بالعموم

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

مدارس عالیه ایچون واقفلری طرفندن تعیین وتخصیص ایدیلن مسقفات ومستغلاتی وسائر انواع میراثی قیود رسمیه‌لرینه وتدقیقات عمیقه‌لرینه نظراً ایادیٔ غاصبیندن تشبثات جدیه وقوهٔ قانونیه ایله استخلاص ایدرك عقللره حیرت ویره‌جك بریکونه بالغ اولان شو مهم سرمایه‌یی یولیله تمیه ایدرك ایجاب‌زمان وجهله ماوضع لهنه صرفی اسبابنی‌استکمال وخزینهٔ دولته بار اولمقسزین معلمین ومتعلمین بالفعل مابلغ ترفیه ایلیه‌جکدر .

اوچنجی هیئت ایسه بو علم وعرفان مؤسسه‌لرنده تحصیل کامله جالیشان نور سیدکانك طور وحرکت وطرز معیشت وتدریسات معینه‌لرینی متمادیاً نظر تفتیشده بولندیروب بوبابده وضع ایدیله‌جك نظامات وتعلیماتك حسن تنظیم وتطبیقنه جالیشه‌حقدر .

ایشته اساس بودر .

صوکره حاصل اوله‌جق شیلر جناب حقك عنایتی وحر اولان جمعیت ملیه‌مزك حسن نیتی ایله کندی کندینه میدانه چیقار .

چونکه مدارس دیدیکمز مزارع کمالاته‌سویلدیکم اساس تخم فضیلت فرض اولنورسه تمنی ایتدیکم عنایت الهیه انك ایچون باران رحمت وحسن نیت ملیه‌ایسه شمش تابان کبی برخشایش فطرت‌اوله‌جغنده شبهه یوقدر . ارتق نصل محصول آله‌جغمزی سن تأمل ایت .

بکی یونی کیم یاپه‌جق ؟.....

(امضا محفوظدر)

اوراق ومکاتیب

—

حکمت حکومتدن

مالیه نظارتندهکی اصلاحات واجراآت :

مالیه حقوق مشاورلکنه تعیین قلنان مستشار محمود اسعد افندینك یرینه کچیریلان باجناحی مصطفی فوزی‌افندیدن منحل قلان دعوی وکالتنه‌ده مستشار افندینك برادری نجاتی بکك دامادی خلیل افندی تعیین قلندیغنی باورقه بیلدیریلور .

— میزان —

بوقاعدهٔ تسلسل حکمت حکومته صغماز ، بو اولسه اولسه حکمت ضاله نوعندندر . بونده برباس اولسه یعنی خصمنی اقرباسنی بردائره آمرلری‌معتمده استخدام‌ایتمك غیرجائزبولونسه بوقدرفاحش برخطایی — « مسئولیت وکلا »نك جاری اولدیغی شوصوصره‌ده — « نظارت جلیله » علناً « اختیار » ایدرمی ؟....

عائله‌دن « بری » دها قاریله‌جق اولور ایسه اوراسنی سرخدمه یوسف بابا دوشونسون !

مرمره واپوریله سلانیکه حرکت ایدن مکتب حقوق جمعیتی حقنده کلیولیده کوستریلان اثار مهمانتوازینك حقیقةً موجب شکران و افتخار اولدیغی و یالکز مقابله‌سنده بعض تشریفات خطالری بولنوب بونده جمعیتك تحریه‌سزلکی ایله ارکانی آراسنده وقوعبولان تشتت فکاردن ایلرو کلدیکی بیان اولنیور وتفصیلات ویرله‌جکی وعد ایدیلیور . مخابرلرمزه تشکر ایلرز .

— قوندا‌خچیلرك منع مضراتی حقنده النان ورقه اهمیتی حسبیله ضبطیه نظارتنه تودیع ایدلدی بونده قبریس ضابطه‌سنك تشکیلاتندن بحث ایدیلیوردی .

— مالیه کتبه‌سندن برچوغی امضاسیله آلدیغمز ورقه‌ده‌حقلرنده هنوز برقرار قطعی ویرلمدیکندن بحثله شاشروب قالدقلرینی یازیورلر مبارك رمضان کلیور نه یاپه‌جق ایسه‌لر بیلهلم ، یوسه بورنکسزلك دها بیوك اندیشه‌لره محل ویرر دیورلر .

میزان — برر برر کیرو آلیورلر . صبر ایدك سزده صره کلور . حتی مقرر تنسیقات خارجنده بیله آدملر آلیورلر .

بز فکرمزی دون یازدق . اساسه دائر فضله نه دیهلم ؟

— کوملجنه جزا رئیسی زین‌العابدین سعید افندی دیورکه : قوانین موجوده‌مزده برچوق اطرادسزلق واردر . دفعی یونلرك یکدن تنظیمی ایله اولور . بوده یا (وضع) ویا اوروپا و بالخاصه فرانسه قانونلرندن (ترجمه) صورتیله اوله‌جقدر .

برنجی‌صورت زمانه متوقف اولدیغندن صورت ثانیه‌یی ترجیح وتوصیه ایدیور . بقالم بورادهکی اهللری نه دیور ؟

— دیار بکر والیسی محمود عارف پاشانك بعض حرکاتی‌حقنده‌کی اعتراضی‌رداً « تحقیقات رسمیه »دن بحثله رفقامزدن برنده کوریلان فقره‌یه قارشو درت معتبر امضالی مفصل برورقه آلدق . احوال حاضره ایجابنه وحاصل ایده‌جکی تأثیراته بناءً درجنی‌مناسب کورمدك فقط عیناً داخلیه نظارتنه تقدیم ایلدك . ایجابنك لسان رسمی ایله اجراسنی باب عالینك تقدیرندن بکلرز .

عیناً

استبداد محافظلری تعظیمی واحترامی تبصبص درجه‌سنده طوتمزلر ، تعبد مرتبه‌سنه ایصال ایدرلر ایدی . غصب اموال جهتنه کلنجه هر برحدی تجاوز ایلرلرایدی . بوبابده بیکلرجه مشهود اولان امثالدن هم خزینه‌یی ، هم اهالیی علی‌الانفراد اضرار ایدن بروقعه‌یی حکایه ایده‌جکز .

معلوم اولمایدرکه ١٣٠٠ تاریخنه قدر اینه‌کول قضاسنده املاك سنیه‌نك نامی بیله بیلنمزدی . کشیش طاغنده بکلك قیونلرك مرعاسی نامیله یالکز ایکی قطعه یایلا وار ایدی .

١٣٠٠ تاریخنده رأس عصرك فاتحهٔ مظفریات اولق اوزره طانمسی ایچون ، خزینهٔ خاصه‌دن املاك سنیه قوریجیسی کوزلکچی علی افندی نامنده بری کوندرلمش ایدی . خزینهٔ خاصه‌نك ترتیب ایتدیکی یلان نتیجه‌سی اولمکی بو علی افندی درت کوزیله کوردیکی طاغلره اشارت ایده‌رك اهالیه :

— بو طاغلر کیمکدر .

سؤالی ایراد ایتمش بویله بر سؤاله اوته‌دنبری ویریلان جواب

— دولتکدر .

کلمه‌سی اولمق طبیعی‌در .

ذاتاً بزم مملکتده هرکسك باطاپو تصرف‌ایتدیکی اراضی دولت مالی تعریف اولنمق معتاددر . بونی استحصال ایدن بو ذات درحال بر ضبط ورقه‌سی تنظیم ایدر ، درسعادته عودتله اورالرینك خزینهٔ خاصه‌یه مال قید ایتدیرمك ایچون ایجاب حالی ایفایه مسارعت ایلر . عاقبت اعطا اولنان بر امر اوزرینه اراضیٔ مذکوره‌نك طاپوسی النوب قید وتقدیم ایدیلور .

ایشته بوتاریخدن اعتباراً املاك سنیه سوزی اینه‌کولده‌دخی ایشیدلمکه باشلار . علی افندی احضار ایلدیکی اراضی اوقدر بیومش ، اوقدر بیومشدرکه یکرمی اوچ‌قریه ، اون‌سکزحزاری استیعاب ایتدیکی حالده‌اراضی سنیه‌یه التحاق ایتمشدر .

واقعا اراضیٔ سنیه قومیسیونی خوشه کیده‌جك فتوحاتدن معدود موفقیته اقتران ایلدی . لکن اصل مسئله ١٣٠٠ سنه‌سنه قدر بو اراضیدن بومرعادن بو طاغلردن فائده‌مند اولان دولتك ویرکو واعشار واغنام وکراسته خرجی کبی برچوق تکالیفی محو اولدی . اوتوز قریه‌نك مرعای بالطبع‌لغی ضبط ایدلدی .

یالکز بوغصب والحاقدن خزینه‌نك سنوی‌تحمل ایتدیکی ضرر قرق بیك لیرایی متجاوزدر !

بغداد اراضی مدیر سابقی مهجت بکك افاده‌سنه نظراً تاریخدن اوچ آی اقدم بغداددده (سوق الشیوخ)دن اعتباراً تخمیناً آلتمش ساعتلك اراضی بلابدل‌خزینهٔ خاصه‌نامنه قید ایتدیرلمشدر که بواراضی اوزرنده بیکلرجه عشائر وعربان ساکندر .

ایشته محلی قیودینك دلالت ایتدیکی معلوماتدن بویولده اولدیغندن رضای پادشاهی خلافنده اولهرق اقتاع ایدلمش اولان اعتساف و اغتصاب مسرودك درحال تحقیقیله یونلرك خزینه‌یه وصاحبلرینه اعاده‌سی لزومی مرجع عائدینه بیلدیرلمك اوزره شو ورقه‌نك نشرینی رجا ایلرم . خداوندکار ولایتی سیار

فرنکی طیبی

نوری

— میزان —

صاحب ورقه‌نك دیدیکی وجهله شوکی غصبلرك حد وپایانی یوقدر . قناسی کویا مطلوب‌عالی ایمش کبی کوسترلمسیدر . مقام عالیه استناددر . امینزکه حقوقك اصحابندن غصبنه رضاسی ومعلوماتی یوقدر . اعاده‌سنه مسارعت اولنه‌جغی درکاردر .

مسببلرك تجریم ایدیله‌جکی‌ده طبیعیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

— (٣١) نومرولی میزانکزده (یازی) امضالی بر مکتوب اوقودم . حقکزده بسلدیکی فکره بردیه‌جکم یوقدر . چونکه درسعاتی ترك ایله اختیار غربت ایتدیککز واویقوده بولنانلری اویاندیره‌راق شمدیکی سعادتی قازاندرمق ایستدیککز بر زمانده اطنه‌ده بولونیبور ایدم .

سیلاب استبدادك بزی سوروکله‌یوب عدم اباده کوتورمکده اولدیغی‌ووطنك جان‌چکشمکده بولندیغی اول وقتده اجیقلی اجیقلی یازدیغکز قوتلی وبرهانلی اقوال سدیده‌کزدن استدلال ایتمش ایدم . حتی وجدانندن امین بولندیغ بعض ذوات ایله کیزلی کیزلی اوقویوبده قانلی یاشلر دوکدیکمز کونلرك براقدیغی تأثرات الان موجود در .

بوکون الیمزه الدیغمز لوای حریت بتون عثمانلیلرك سزه مدیون اولدیغنی اعلان ایده‌بور . بوکون نشوهٔ سربستی ایله سرمست اولان وطنداشلرمزك اب مشفق مدحت پاشانکده روح اقدسی بوکا شهادت ایده‌یور .

انجق بروسه والیسی توفیق بکك قیمت ذاتیه‌سندن بحث اولنمش، توفیق بکك سلانیك والیلکندن (سبب انفصالی) معلومدر . حسن فهمی پاشا حضرتلرینك تدابیر حکیمانه‌سیله یولنه کیرمشدر بریسی حقنده یازمش اولدیغی انهاده (مومی الیهك سهل الاداره برمحله تعیینی) عباره‌سی (سهوالاداره) قیدیله شرح وتفسیر اولنه‌رق ممالك محروسه‌دن سهوه تابع طوتیلان پارچه‌لرك نره‌لری اولدیغی کندوسندن صورلدقده یازدیغندن خبری‌اولمدیغنی معرض سکوتده اعتراف ایلمش اولمسنه نظراً صاحب امضانك قیمت ذاتیه‌سنی عن جهل قبول ایلدیکنی وشو حقیقتك خلافنه حرکتله اضاعهٔ اوقات ایده‌میه‌جکنی مع‌التأسف بیان ایلرم .

ژاندارمه بیکباشیلرندن متقاعد
اسماعیل حقی

— میزان —

ملتفت مخابرمزه تشکر ایده‌رز . بالاده‌کی نکته‌ینلکی حین حاجتده قامی‌ده قلیچی قدر هنرلی قوللانه‌جغنه دلیلدر .

بعض غزته‌لرده مصرده بر اتحاد قومیته‌سی اولدیغنه دائر فقره کوردم . غیر مشروع برمقصدی تعقیب ایدن بواتحادك سوریه سواحانه دوغری سرایت ایده‌جك‌سوء تأثیراتی دوشونده‌جکه اغلامق درجه‌لرینه کلدم . وطنی بتون موجودیتلریله سون سوریه خلقی بویله براتحاده قارشی روی تمایل کوسترمیه‌جکنه امینم حیت ملیه‌ومحبت وطنیه‌اوغورنده‌هردرلو فداکارانی اختیار ایده‌کلن سوریه خلقنی شبهه‌لی برمحکومیت آلتنده کورمکلکی هیچ‌بر آرزو ایتمیز .

بویله برحوادث ویرلدیکی وقت حاصل اولهجق تأثیرات عظیمه‌دوشونلمامشمیدر؟ عجبا تأنی واعتدال کبی حسیاتك بوکبی شیلرده تطبیق اولنه‌مامسنده برحکمتمی وار! ..

صباح غزته‌سنده عتاق‌زاده خالد ضیاءبك افندینك «قوم عرب» مقاله‌سی بزمله برابر سوریه‌ده بولنان یوز بیکلرجه احراران امتك تسکین اذهانینه خادم اولهجغنه شبهه ایتمم . اه رضاسیچون بونلر آچیق یازلسون ابوالهدا افندی نره‌یه کیدر ایسه کیتسون خباثت احوالی هرطرفه معروف ومشهوراولدیغندن کندیسنه اتباع ایده‌جك کیمسه یوقدر .

آرتق ماهیت مسئله‌نك طرف عالیلرندن سربستیٔ مطبوعاته موافق برصورتده حالتی قوم نجیب عرب نامنه استرحام ایدر ایسم بوارزومده حقلی کوریلورم ظننده‌یم .

سوریه‌لی طیبهٔ ملکیه‌دن
راشد نخبی

— میزان —

مرکزك کسب صلاح ایده‌جکندن وقتیله قطع امید ایدن عناصر عثمانیه بشقه عالملرده آرادقلری افق نجات وفلاحك قانون اساسی ایله باشلایان شو دور عالیده انجق عالم عثمانیده وبوعالمك مرکزنده اولدیغنی قطعیاً بیلدکلرندن برآن شبهه ایدیله‌مز . قوم عربك مسلم جهان اولان شدت ذکاسی بونی مؤیددر .

اوراق حوادث

—

(لاتورکی) رفیقمزك جمعه ایرتسی نسخه‌سنده (انتخابات بازارلری) حقنده‌کی افاداتك سلامت عمومیه نامنه مرجعندن تصحیح ایدلمسنه اك بیوك حیت اثری اولهرق صبر ایله انتظار ایلرز .

— (نه‌آ افیمریس) ایله (پاتریس) رفیقلرمز اتحاد وترقی جمعیتی ارکانندن فضلی بك ایله اسقالیاری افندینك روم پطریقی افندیله ملاقاتلرینی نشر ایتدکلری صرده بوبابده اجرا ایلدکلری تحقیقات نتیجه‌سنده جمعیت اعضاسی میانندە بونامله‌رده کیمسه بولنمدیغی کبی بویله بر مأموریتله‌ده پطریق خانه‌یه اعزام ایدلمدکلری ظاهر اولدیغنی علاوه ایدیورلر . فضله اولهرق پطریق افندینك بوصورتله اغفال ایدلمش ویا وسیلهٔ استهزا اولمش ایدوکنی‌ده یازیورلر .

مناستر مترہ پولیسی افندینك برمدت اول عزلی حقنده‌ده بوسلاح استعمال ایدلمش ایدی .

پطریق افندی جمعیت علیه حقنده‌کی اعتماد واحترامنه مبنی اولکی کون بر بیاننامه نشر ایتدیرمشدر . بوبیانناممه‌ده امتیازاتك تمامیله ابقا ایدیله‌جکی حقنده تأمینات ویرلدیکنی روم قرداشلرمزه بیلدیریور .

بوبابده‌کی مطالعات تاریخیه‌یی اوزون اوزادیه دون یازدیغمز جهتله شمدی تکراری زائددر . پطریق افندی حضرتلری ایوجه بیلورلرکه هیچ برهیئت ، هیچ برقابینه هیچ بردولت اجنبیه قوانین عثمانیه‌یی تعدیل وایستدیکی کبی تفسیر حقنی حائز دکلدر . قانون اساسی ملتکدر، انحق بوحق ملتك وکیللری اولان مبعوثلره عائددر . بناءً علیه بیاننامه ایله تهییج اذهان حصولنده استعجال ایدلمشدر . مناستر مترہ پولیدی افندی مسئله‌سی کی اوکنده چوروك برکوپری بولنان پطریقخانه اغفال ایدلمش اولمقدن زیاده کندوسی غفلت ایتمشدر دیه‌جکز .

حوادث داخلیه

اوجه تلغراف حوادثلری میانسده یازدیغمز وجهله سلامت وسعادت وطن وملت ایچون افنای مال وجان ایدن داماد محمود پاشانك نعشی مخدومی صباح الدین بك افندی نظارتیله چهارشنبه کونی درسعادته کلیور، بوبابده منتظم براستقبال پروغرامی یاپلمشدر . بوکا اشتراك ایده‌جك ذواتك جغال اوغلنده شرف افندی زقاغنده (٣٧) نومرولو خانه‌یه مراجعت ایتملری لازم کلور .

سلانیك نائب اسبقی و ازمیر نائبی لاحق عزیز منلا حقنده بعض غزته‌لرده حیثیت ذاتیه‌سنه طوقونور شیلر یازیلوب مومی الیه اسنادات واقعه‌نك کافه‌سندن قطعی صورتله بری الزمه بولندیغی اداره‌خانه‌مزه ابراز اولنان اوراق مثبته‌دن مستبان اولمشدر. عزیز منلا کبی غیور ومستقیم ذوات حقنده تحقیقسز اولهرق بوکبی قیل وقاله میدان ویرلمسی مطبوعات ایچون خوش برشی اولمسه کرکدر .

اعلان

مکاتب عالیه مأذونلرینك تنسیقات اثنا سنده محافظهٔ حقوقلری ضمننده چهارشنبه کونی ساعت ایکیده مکتب ملکیه‌ده بولنملری اخطار اولنیور .

بیوك یاریش

حاصلات صافیه‌سنك نصفی فاتح حریقزدکانی تهوین احتیاجنه ومتباقیسی اعانهٔ ملیه‌یه عائد اولمق اوزره ماه حال رومینك یکرمی دردنجی پازار کونی قاضی کویننده فنار بغچه‌ده بیوك برمقیاسده مختلف وملوسیید و یایا مسابقه‌لری اجرا ایدیله‌جك وبر عسکری باندو موزیقه‌سیده ترتمساز اولهجقدر . اشبو امر خیره اشتراك ایده‌جك حمیتپروران وطنك بیلت آلمق و مسابقه‌یه داخل اولهجقلرك اسملرنی قید ایتدیرمك اوزره بغچه تپوسنده کوپری اوستنده صراف عبد الوهاب بکه مراجعت ایلملری اعلان اولنور .

مسابقه پروغرامی بیلتلرله توزیع اولنه‌جق . دخولیه علی‌العموم بش غروشدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۵ جهاشنبه ٦ شعبان ۱۳۲٦ (۲۰ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الق آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

۱۴ تشرین اول ۱۳۱۱ تاریخنده

تقدیم اولنان لایحه

مابعد

املاك سنیه مسئله‌سندن تولد ایتمش اولان فنالق نتیجه اعتباریله خفیه‌لرك تجاوزاتندن متولد فنالقدن آشاغی قالمامشدر.

پادشاه عثمانلیلرك برنجیسیدر . شرعاً و قانوناً هر عثمانلینك مالك اولدیغی حقوقه مع زیادة مالك وصاحبدر . تصرف املاك هربر عثمانلینك حقی اولنجه صاحب حقیقی ملك ایچون دها قوتلی برحق اولدیغنه شبهه ایدیلهمز . شو ماده بك صریح ایکن بعض مأمورلرك غیرت جاهلانه‌لرندن عاقبت برغائله رنکنی آلمشدر . کویا رضای عالیی تحصیل ایتمك مقصدیله املاك سنیه حدودینی توسیع یوزندن فقرانك حقوقنه تجاوزلر واقع اولدیغنی ومغدورلرك فریاد وشکایاتنه محاکم ومجالس دولتده خوفاً و احترازاً قولاق آصیله‌مامقده بولندیغنی قهوه‌خانه‌لرده وارنجه‌یه قدر یایلمش تواتر لردندر . بوکبی شیلره پادشاهك تنزل ایتمه‌جکی درکار ایسه‌ده ازجمله فساد مقصدیله‌خزینهٔ خاصه ناظرلرینك مخصوصاً اختیار ایتدکلرینه قائل اولانلرده چوقدر. برکره بو قیل وقال اورتهیه دوشدکدن صوکره هیچ برمملکتده اکسیك اولمیان ارباب مخالفت ایچون سرمایه اولمشدر . مثلا پادشاه دولتك بقاسندن قطع امید ایتمش اولدیغندن خاندانك استقبالنی تأمین ایتمك اوزره جمع ثروت فکرنده بولنیور کبی سوزلر صرف اولنه کلمشدی . بوسوزلره دلیل اولمق اوزره میلیونلره مالك اولدقلری متواتر اولان بحریه ناظریله راغب بکی مثال کوستریبورلر : خفیه‌لر معرفتیله اك اهمیتسز اولان شیلره قدر واقف اولان پادشاهك راغب بك ایله حسن پاشانك کوز اوکنده اولان ارتکابلرینه واقف اولمامسی قابل دکلدر دیبورلردی. فضله اولهرق کندوسی جمع ثروت ایله مشغول اولدیغی کبی امتثال ایدن بندکانی دخی تحسین ایلیور. بومثللو ابلیسانه نتیجه‌لر چیقارمق ایستینلر وار ایدی . بو اسنادات جنایتکارانه‌نك ایجنده اك فنا سی بوکی اراجیفه حقیقت نظریله باقه‌رق برجوق رجال وولاة وسائره‌نك امتثال جهتنه میل ایتملری ماده‌سی ایدی . بوسببدن طولایی ازجله اثار جلیلهٔ شهریارلرینك بری بولنان تشکیلات عدلیه بعض محللرده بلیهٔ عظما حالنه کیرمشدی . مدعیٔ عمومیلر ایله مستنطقلرك حیدود رئیسلرندن دها مکروه برصفتده بولندقلرینك امثالی چوقدی .

بوصره‌ده مابین همایوندن رشید بك ونیشلی محمود بك و بسیم بك غائب اولهرق مرنصلسه اطرافنده اوغورسزلق طولاشان محمود نسیم پاشانك آمالرندن برینك (لطفی اغانك) ایکنجی پادشاه‌یاد اولمق درجه‌ده نفوذ و اقتدار کسب ایتمسی و باخصوص او اقتدارك عدلیه وداخلیه مستشارلری کبی اهلیتسزلکلری جمله‌نك مسامعی اولان بندکانك اهلیتلیله ترجیحاً مقامات عالیه‌یه اصعادی یوزندن صادر اولمسی رجالك تبدیلیله انظار اضطرابی جلب ایتمشیدی . مراجعت قپوسی برآره‌اق پك کنیش وکوزل صورتده آچیله‌رق جالب شکران اولمش ایکن یا اصحاب مراجعتك بی ادبانه سوء استعمالاتی و یاخود ارکان محلیه‌نك حقلرنده ارتکاب ایلمك جرأتنده بولندقلری انتقام جویانه تعرضلری مناسبتیله ضروری اولهرق قسماً قپانمش وبوندن اورته لغك وخاتی آرتمشدی .

ارمنی مسئله‌سنی ایجاد ایتمکی بعض ولایات ارکانی قصد ایتمامش اولسه‌لر مسئله‌نك ظهور ایتمه‌جکنه قائل اولانلر چوقدی . اك سالم بیلینان افکار صاحبلری بوجمله ایچنده ایدی . مرکز اداره‌یی اغفال ایتمك قصدینی مشاهده ایدن ارباب صداقت واستقامت شکایت ویاحقیقتی اخبار ایتمکه قالقیشه‌جق اولورسه تلغراف ویا مکتوبلرینی پوسته خانه‌ده مصادره ایتمك کبی حقوق شکنانه معامله‌دن بشقه موقعه کوره یاحق شاهانه‌ده تفوهاتده بولنمق یاخود ارمنی قومیته‌سندن پاره المق، ویاخود خانه‌سنه مخصوصاً آتدیریلان اشیادن طولایی سرقت اسناد اولنه‌رق کویا بوندن قورتلمق اوزره شو افترایی ارتکاب ایتمش بولنمق ایله اتهام ایدیلهرك تحت محاکمه‌یه الحق تهلکه‌سیله نتایجنی اختیار ایلمش اولوردی .

بونك ایچون تأمین ایدلدیکنه نظراً طینهٔ پاك فقط مزاجاً محترز بولنان کچوك مأمورلرك میانده مجرد بیوکلره خوش کورونمك اوزره آره‌ده صره‌ده جزئی ارتکاب عالی ایله کندیلرینی تلویث ایدنلر اکسیك دکلدی .

ویرکی ، مصالح سائره یوزندن اهالینك چکدیکی ظلم تعریف ایله بیتمیوردی . بو ظلمك اکثریت اعتباریله اهالیٔ اسلامیه اوزرینه یوکلنمش بولنمسنك آیروجه حکمت وعلتی وار ایدی . اودخی برقاچ متصرفلك مالیه نظارتنك تداخلده‌کی ویرکیلرك تسریع ارسالی حقنده کی امره قارشو بوکونلرده ویرکی وتکالیف ویره‌جك حال واقتداری یوقدر کی جوابه جرأت ایتملرندن طولایی عزل ایدلمسندن تولد ایتمش ایدی .

برمدتدن برو باشلیجه ارمنیلر وانلره امتثال ایدن رومللر ویرکی وتکالیف اعطاسی خصوصنده تکاسل ایتمکده ایکن مسئله چیقارمقدن احترازاً حکومت محلیه بونلرك حقنده قوهٔ ضابطه‌یه مراجعت ایدلمکدن اجتناب ایلیور ایدی . هروقتدن زیاده اقچه‌یه احتیاجی اولان خزینه دخی بقایا ایچون امرلر کوندرمکدن خالی طورمدیغندن بر طرفدن مالیه ناظرینی شکایتدن منع ایتمك ، دیکر طرفدن دخی بر مسئله چیقارمامق غیرتنده متصرفلر عنصر اسلام اوزرینه یوکلدیکجه یوکلنیورلر ایدی .

شورای دولت ، رسومات ، و شهر اماتی و معارف مجلسلریله باب عالی حقوق مشاورلکی قلمنه برجوق فضله مأمورلرك باارادهٔ سنیه تعیین بیورلمسی دخی آیروجه داعیٔ حیرت وموجب شکایت اولمشیدی . میداندده عنوانه لایق وکلا موجود اولمدیغی اساساً بیلمیانلر پادشاه حضرتلرینی مسئول ایتمك ایستیورلر ایدی .

مابعدی وار

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

اوراق ومکاتیب

عیناً

(علاقه‌دار اولان ذات‌شرافت سمات طرفندن)

اتفاق‌غزته‌سنك ۱ شعبان تاریخلی و ۳ نومرولی نسخه‌سنده سامح امضاسیله (عبدالمطلب افندی — مدحت پاشا) سرلوحه‌سیله اولان مقاله عدم وقوف سببیله برآز طرفکیرانه یازلمش اولدیغندن کیفیت تصحیحی ضمننده بیان حقیقت اولنور. اولا مکهٔ مکرمه امارتنك (ذوی زید) عائله‌سنه منحصر اولدیغی بیان اولنیور. حالبوکه عائلهٔ مشار الیهانك بیوك پدرلری اولان شریف زید که — عبدالمطلب عائله‌سنك بیوك پدرلریدر — شریف (نامی) نام ذاتك تضییقیله یمنه فرارایتمشدی. مشار الیهی (ذوی‌عون) عائله‌سنك بیوك پدرلری اولان (شریف عبداه) یمندن آلدیروب ۱۰٤۱ سنه‌سی صفرنده مخدومی اولان شریف محمد ایله مشترکاً مکه امارتنه تعیین ایلمشدی. بوندن آکلاشیلدیغی اوزره (ذوی‌زید)ك امارته تعیینلری (ذوی عون)ك بیوك پدرلری بولنان شریف عبدالله‌ك عنایت مخصوصه‌لریله وقوعه کلمشدر.

ثانیاً عبدالمطلب مرحومك اوچ دفعه مکه امارتندن انفصالنی یازیور. عجبا سبب انفصالی محاطبلرندن سوال ایتمکی درخاطر بیورمایورلرمی؟ اویله ایسه اسباب مذکوره‌یی شویله‌جه مختصراً بیان ایدهیم: برنجی انفصالی شریف شنبرك شریف یحیی طرفندن قتل ایدلمسی اوزرینه وقوعه کلان هیجان تسکینی ضمننده شریف عبدالمطلبی امارت وکالتنده بولندیره‌رق واصالةً شریف محمد بن عونك کوندرلمسی اوزرینه شریف عبدالمطلبك عم زاده‌سی یحیی ایله برلشه‌رك حکومت علیهنه قیام واعلان استقلال ایلملریدر. ایکنجیسی تنظیمات خیریه‌نك اعلانندن وعلی‌الخصوص تنظیمات مذکوره‌ده بیع اسرا ماده‌سندن طولایی عموم ترکلری تکفیر ایدوب ده (۷۲) اختلال کبرینه سببیت ویردیکندن طولایدر. اوچنجیسی یینه اومقصده اولدیغنی درك ایدن حجاز والیسی صفوت پاشانك باب عالیه ویرمش اولدیغی لایحه‌دن عبارتدر. مدحت پاشا ایله اولان اولان محبت صمیمیه‌لری ایسه بونیده ایروجه بیان ایدهلم: شهید مومی‌الیه طائفه منفیاً کلدیکی زمان امیرمکه عبدالمطلب افندی دکلیدی؟ عجبا امیر مشار الیه مرحوم مدحت پاشایه نصل معامله‌ده بولندی. ونصل ایاقلرینه زنجیرلری طاقدردی، شیخ الاسلام خیراه افندی بی دمیرلرله مدینه‌دن طائفه کیملر کتبردی؟ یونی عفوعالیدن استفاده ایله طائف قلعه‌سندن کله‌جك اولان ذواتله نامق پاشا زاده علی بکدن سوال بیورسونلر.

عیناً

امور مالیه

(میزان) ك ۱٦ و ۱۷ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخلی نسخه‌لرنده محرر مالیه‌حقنده کی بندلری اوقودم.

۱٦ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخلی غزته‌یه درج اولنان اوچیوز یکرمی ایکی سنه‌سی بودجه‌سنك اوفاجق برآچیق ایله قبالمش اولدیغنی کورلمشدر که بونك اربابی عندنده غیر مستور اولان موجودیتله قارشو قناعت حاصل اولهمیه‌جغی درکارایسه‌ده‌واقف اولمیانلر ایچون شایان تقدیر کوریله‌جکیده بدیهیدر.

بوبابده مذکور بودجه‌نك واردات قسمی تحصیلاتی آرانیلور. وبولنه‌بیله‌جك مقداره بقایادن غیر موهوملری ضم اولنه‌رق بالغ اولهجغی یکون بودجه‌ده‌کی واردات ایله‌المقایسه کوریله‌جك فرق‌کلی اسبابی صوریلورسه‌النه‌جق جواب تمامیله موهومیتی اثبات ایده‌جکندن دها زیاده تفصیلاته و بوکا قیاساً یاپیلمش اولمق لازم کلان اوچیوز یکرمی اوچ‌سنه‌سی بودجه‌سی کرك‌لوندره‌یه کیتسون کرك پارسه صاوشسون بونکده آرتق آرانلمسنه محل اولمیوب آنجق اوچیوز یکرمی‌درت سنه‌سی بودجه‌سیده یینه بوکا بکزه‌دیله‌جك اولورسه‌مالیه ناظری بوکزه‌ده ابراز مهارت بیورمش اولور.

۱۷ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخلی نسخه‌ده محرر اصول تنسیقات حقیقةً واقفانه ومدققانه یازلمش اولمغله شایان تشکردر. چونکه یاپیله‌جق بر بنانك ابتدا پروژه‌سی ورسمی تنظیم اولنه‌رق اکا لازم اولهجق ادوات اندن‌صکره حساب ایدلمك لازمکلدیکی کبی خزینه‌جه‌ده یاپیله‌جق اصلاحات اوزرینه تأسیس اولنه‌جق صورتشکیلیه‌نك اولا وظائفی تعیین اولنمق وبعده او وظائف ایچون ایجاب ایدن کتبه ورؤسا تفریق ایدلمك لازمکلمزمی؟ یاپدیغی تنسیقاتك فنانی فعلیاتیله تظاهر ایدرایتمز مالیه ناظری استعفا ایتمکده ویوکی‌سیلکمکده هیچ برکوچلك چکمز. فقط کندی سیئاتی اولهرق هرج ومرج اولمش ومعاملات سابقه‌یه توك دیکمش اولان تنسیقات وتشکیلاتنك اصلاحیله اوغراشه‌جق یالکز خلفنه دکل تشویش حسابدن وبوندن تولد ایده‌جك سوء استعمالاتدن متضرر اولهجق روح دولت اولان خزینه‌یه آجیمق لازمکلور. انصاف بونی ایجاب ایدر. برده رفقای سائره‌کزك بودجه‌دن هیچ بروجه‌ایله بحث ایتملری اسبابی اکلاشیلهمدی. عجبا برامر اوزرینه‌می؟

— میزان —

بودجه حقنده دها برچوق ورقه‌لر الدك. بودجه‌یه متفرع دیکر جدوللرده نشردن صکره (بودجه اوزرینه تدقیقات) دیو بیلدیکمزی ملتك نظر اطلاعنه وضع ایده‌جکز.

اووقت بودجه‌نك حقیقتی بیلنه‌رك حل مشکلات ایدیلور.

نظارت بیوك مشکلات اوکنده‌در. اوروپادن برمأمور جلبی نیچوندر؟ بومشکلات مالیه مسؤلیتی کلانك صرتنه یوکلتمك ایچون دکلمی؟ بوآز براثر درایتمی؟ ....

رفقامزك بودجدن بحث ایتملری امر اوزرینه‌ده اولهبیلورایسه‌ده بزه قالورایسه بودجه‌یی دها کورمکه وقتلری اولمدی؟

عیناً

پوسته‌لر

قرنجه‌قدرنجه‌بوعاجزده حالنجه کندی‌مسلکمدن، پوسته‌لردن بحث ایتمك ایستیورم.

پوسته‌لر دیوب کچمیه‌لم! دولت ومملکتك همان روحی، احتیاجات بشریه‌نك اك مهم وسائطی، تجارت ومدنیتك لازم غیر مفارقی اولان پوسته‌لردن بوکون علاقه‌دار اولمدق برصنف، بر شعبه، بر فرد یوقدر. بناءً علیه بز هنوز پوسته‌لرمزه حقیله متصرف دکلز!...

بونك عاتی نه ایدی؟ طوغریسنی سویلیه‌لم — معاملاتی لایقیله تنسیق ایده‌مامك، مأمور یتشدیر - مامك، وسائط موجوده‌دن استفاده طریقی بیلمامك، وظیفه‌مزك اهمیتی تقدیر ایده‌مامك — ایدی!...

واقعا دون دخی بونلری بیلدیکمز حالده‌اورته‌ده استبداد کبی برحائل بولندیغندن مع‌التأسف برشی یاپه‌میور، یاپمق ایستسه‌ك بیله سوز سویلیه‌جك، سویلدیکمزی دیکلته‌جك برکیمسه بوله‌میور ایدك. لله‌الحمد والمنه بوکون اومانع اورته‌دن قالقدی، ارباب حمیت وصداقته برمیدان واسع سعی وکوشش آچلدی! طورمیه‌لم، فعالیت کوسترهلم، حیات تازه کسب ایده‌لم!...

جالیشه‌لم! جالیشه‌لم! وظیفه‌مزی بیله‌رك، تقدیر ایده‌رك جالیشه‌لم! مأمور یتشدیره‌جك چاره دوشونه‌لم، موجودلری حقیله قوللانه‌لم، شمدیلك وسائط موجوده‌دن استفاده یولنی طوتهلم، سوقیاتمزی توزیعاتمزی، تأدیاتمزی تسریع ایده‌لم، اجوراتمزی کیمسه‌یه کران اولیه‌جق وجهله تعدیل، پوسته‌لرمزه مراجعات عامه‌یی تسهیل، هنوز تطبیق ایدیله‌میان معاملاتی تشمیل، نقصانمزی تکمیل ایده‌لم.

معاملاتمزی، انتظامزی، اداره‌مزی اوروپا پوسته‌لری درجه‌سنه ارتقا ایله اقتدارمزی مملکتمز پوسته‌لرینه حق‌تصرفزی اظهار وقولیاتله دکل هرشیئه اهلیتمزی فعلیاتمزله اثبات ایلیه‌لم.

حمدالله قانون اساسینك اوکزه آچمش اولدیغی شو واسع ساحهٔ فیض ونجاتده حقیله ایش کورمك، حالمزی دوزلتمك، هرشیئ یولنه قومق، جداً تکمل ایتمك ایچون اول باول بزه لازم اولان نه‌در؟

واقعا بیکلرچه لازملری تعداد ایتمك ممکن ایسه‌ده بونلرك هپسنی کافل اولان اس الاساسی بیان ایده‌لم! اوت: بزه بوکون هرشیدن اول لازم اولان — خلوص نیت، ارزوی خدمت وجدیت — در.

بز بوکون ایشمزه خلوص نیتله باشلاملی یز! خلوص نیتله طوتیلان ایش مظهر توفیقات اولور.

هرکسده آز، چوق خدمت ارزوسی واردر،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

فقط خلوص نیته وجدیته مالك اولمیان قابل دکل خدمتنده موفق اوله‌ماز .

ایشه باشلامزدن اول اداره‌مزك حالنه ، وضعنه برنظر عطف ایده‌لم ، کیرو قالمامزك سببنی اکلایه‌لم ، آرایه‌لم ، تدقیق ایده‌لم ، هرشیئ میدانه چیقاره‌لم ، اکا کوره برخط حرکت ، برطریق سلامت تعیین ایده‌لم .

حقیقتك تعینی ایچون نظرمزی براز کیرویه ارجاع ایده‌لم » یکرمی سنه اولنه دونه‌لم ! اولوقت ناظرمز عزت افندی مرحوم ایدی . مغفورلهه پیرمز دینلسه جائزدر ؛ مسلکنده پك جدی ، پك فعال ، پك حمیتلی ایدی ؛ اولوقته کوره تلغراف وپوسته‌لرمزك جداً تکملنه خدمت ایتدی ؛ بونلری تجاوز غیردن قورتارمق املی اك مهم ارزولرندن بری ایدی ، درسعادت ـ اوروپا شمندوفرلری التصاق ایدنجه بوامنیه‌نك تیسرنمای حصول اولمسی مأمول ومتصور واوکونك ورودینه درت کوزله منتظر ایدی ؛ نه چاره‌که عمری وفا ایتمدی ! . . .

« حق غریق رحمت ایلیه »

عزت افندی اولا یدی بیك بشیوز غروش ، قرار نامه‌نك اعلانندن صکره ده اون بیك غروش معاش الدی ، خزینه‌نك ویردیکی معاشه قناعت ایدرك برپاره ضم ایسته‌مدی » قاعدهٔ مطرده‌یی بوزمادی ، معیتی‌ده حقنه راضی اولدی .

چونکه هرمأمور ترقیسندن امین ایدی ، کیمسه ضم معاش طلبنده بولنمدی ، بویله بریولسزلغی حتی دوشونمدی ، اهل ومستحقلر یمنده دخی بولونسه آرانیر ، صره‌سی کلنجه صنفی ترفیع ایدیلور ، حقی ویریلور ایدی !

اولوقت ادارهٔ مرکزیه معاشاتی هنوز بیك طقوز یوز لیرایی تجاوز ایتمامش ایدی .

عزت افندیدن صکره مرحوم حسن عالی افندی ناظر اولدی ، عزت افندی کبی مرحوم دخی ایچمزدن یتشمش صاییلور ، هپمزی طانیر ، هرحالمزی بیلور ایدی . فقط عزت افندینك اثرینی تعقیب ایتمدی .

زماننده وقوعبولان شمندوفر التصاقندن استفاده یولنی طوتمدی ، دها ایلك ترنله اجنبی پوسته‌لرینك تعاطیسنه مساعده ایتدی ، حقوقمز پایمال اولدی .

اولا کندی معاشندن باشلایه‌رق معاش ضمائمی سوء استعمالاتنی اولاد واخفاد وتعلقات سائر آدملرینی مأموریتلره یرلشدیرمك یولسزلغنی ناظر مرحوم ایجاد ایدرك ادارهٔ مرکزیه مخصصاتی یکوننی خیلی قبارتدی ایسه‌ده نااهللره ، غیر مستحقلره ، یکی توره‌دیلره چوقجه یوز ویرمامسی ، صقالنی غیرك النه تسلیم ایتمامسی‌ده شایان شکراندر .

حقنه راضی اولمیان ، نامشروع قزانجله زنکین اولمق ، آدم صره‌سنه کچمك ایستیان آچ کوزلیلرمز یکی توره‌دیلرمز اوزمان ، استبداددن استفاده ایچون مقام نظارته خارجدن بزی طانیمیانلردن ، همده اذغانسز مفکره‌سزلردن برینی کتیرمه‌یی دوشنه‌رك اویله بر آدم آرادی نهایت آرادیغنی بولدی ، حلول ایتدی ژورناللر ترتیب ایدوب اجراآت نظارتی تنقید ایتدیردی ، ناظره رقیب طانتدی ، نهایت حسن عالی افندینك وقوع وفاتیله حسین حسیب افندی‌یی مقام نظارته کچیرمکه موفق اولدی .

فقط طوغریسنی سویلیه‌لم : حسین حسیب افندی معذور ایدی ، المزده آلت ایدی ، بومقامه اهلیت دعواسنده بولنمیوردی ، عجزینی اعتراف ایدیوردی ، حتی کندی تعبیرنجه ـ شوشیطان ایشی تللسز وتللی تلغرافلره وفرنك ایجادی پوسته‌لره ـ بردرلو عقل ایردیره‌مدم دیور ایدیسه‌ده اطرافنی قوشادانلر کویا دین ودولتك سلامتی ایچون اومقامده وجودی الزم اولدیغنی و ـ بتون ایشلری کندومز کوروب اصلاحات مطلوبه‌یی‌ده کندومز یاپوب موفقیتکزی تأمین ایده‌جکمزدن امین ، سزه رتبهٔ وزارتی احراز ایتدیرجکمزدن مطمئن اولکز ـ نقراتنی هربار تکرار ، معاشنی‌ده یکرمی اوچ بیك غروشه اکثار ایدرك مقام نظارتده الی نهایه مأموریتنی استقرار ایتدیلر .

ح . ت

مابعدی وار

عیناً

(نوزاد وطن) غزته‌سنك بش نومرولی وفی ١٧ اغستوس سنه ٣٢٤ تاریخلی نسخه‌سنده‌کی مقاله مطالعه کذارم اولدی . میللی عشیرتی میرلواسی ابراهیم پاشانك ظلم تعدیسنه برشی دیه‌م . لکن پاشانك سیئاتندن عموم حمیدیه آلایلرینی تشکیل ایدن کردلریده تشهیر ایتماملیدر .

کچنده غزته‌لرك برنده کوردم « کردلر جانیدر » ، « شقیدر » دینلیور . بونلر صرف اغراض شخصیه‌دن عبارتدر . عاجزلری عسکر بولندیغم جهتله مأموراً دردنجی اردوی همایونك داخلنده وان ، بتلیس ، موش و دیار بکر و معمورة العزیز کبی ولایتلرده بولندم . کردلرك احوالنه وقوفم واردر . کردلر شافعی المذهب وجملةً اهل طریقدر . صلابت دینیه‌لریله صوك درجه مسافرپرور ، معتقد ، طوغری وغایت مطیع آدملر بولندیغی اوطرفلرده سیاحت ایدن امرا وضابطانمزکده مسلمیدر .

بوکبی سطحی مقاله ایله ذهنلری تهییج ایتمك ایو برشی دکلدر . اشته محاکمات دائره‌سی رئیسی دولتلو حاجی حسین پاشا حضرتلری برحیاتدر . کردلرك سخاوتی و مردلکی و مسافرپرورلکی شاه حسین اوغلینك ختان جمعیتنده کوستردیکی علو جنابلغنی مشار الیه حضرتلریده تصدیق بیوررلر .

عموم مطبوعات بو یولده‌کی مقاله‌لرك درجنده احتیاطلی طاورانملیدر . قاش یاپه‌لم دیرکن کوز چیقارمیه‌لم . چونکه بش پرمق بر دکلدر . کردلر دائما عدالت و مساواتی سورلر . و بعض یرلرده ـ یعنی مدنی اولمیان کردلرده یوق دکلدر . مثلا جزیره‌نك ایچری طرفلرنده حال بدویتده عشایر واردر . لکن دیکرلرینه قیاس قبول ایتمز .

(امضا محفوظدر)

— میزان —

حال بدویتده اولانلرینی بیله تعییبه ، موآخذه‌یه حقمز یوقدر . چونکه حکومت برچوق وظائفی کبی بوبابده‌کی وظیفه‌سنده‌ده قصور ایتمشدر .

عیناً

ازمید ١٧ اغستوس

رفقای داعیانه‌مك جمعیتمز حقنده ویردکلری ایضاحاتی غزته‌کزده مع‌الشکران اوقودیغم کبی استانبولدن معلومات مفصله دخی آلدم .

خواجه‌لرمزك طلبهٔ علوم جمعیتنك رجالری موجبنجه حرکت ایتملری جمله‌مزی متشکر و منتدار ایتدی . فضلای عصردن حضور همایون درس مقرری حواجهٔ محترممز شهری احمد افندی حضرتلرینك حقمزده‌کی محبتنی وخارجه اتباع ایتمیه‌جك درجه‌ده عالی اولان مسلکنده‌کی متانتنی ذاتاً بیلوب کندوسنه متندار ایدك . فضیلت وعنایت مخصوصه‌لری برقاتدها عیان اولدی . احمد افندی حضرتلرینك صورت حرکتلرینه خفی وجلی اتباع ایلین یوزی متجاوز اعاظم مدرسین کرامی وعاقل وبداهت افندیلر قرداشلریمزی تبجیل وتقدیر ایدرز . کندیلرینك مجاهد فی سبیل‌اه اولدقلری محققدر . خالص افندینك درس وکالتنه تعیین اولندقلرینه ممنون اولدق کندیلرینك مکتب درسلرینی ترك ایده‌رك اصلا خاطره وکوکله و بعض جهله‌نك ارزولرینی اسعاف جهتنه باقمیوب مدرسه‌لریمزك اصلاحاتنی همم مخصوصه‌لرندن بکلرز . فضیلت ودرایت مسلمه‌لری‌ده بونی ایجاب ایدر .

مدرسه‌لرمز بعدالاصلاح ذات عالیلرینی دخی بزلره تاریخ سیاسی تدریسنه موافقت ایلمکزی بالجمله طلبهٔ علومی متشکر ایلیه‌جکنی جمعیتمز نامنه عرض ایلیورم . هرحالده حمیت مسلمه‌لری ایجابنجه بورجامزی قبول ایلیه‌جککزدن امینم .

حریتك سایهٔ فیوضاتنده آتیاً ادراك ایده‌جکمز درکار اولان برچوق فضائل ومکتسبات بزلری شمدیدن سروره غرق ایلدی . چونکه بزلر مجرد اوقومق واوقوتمق فکرینی تعقیب ایلیه‌رك حیاتمزی چالشمغه حصر ایلدیکمزدن کوره‌جکمز تحصیل مکملك اوزرمزده نصل حائز تأثیر عظیم اوله‌جغنی اربابی تقدیر ایدر . شریعت مطهره‌مز ادارهٔ حاضره‌نك اجراسنی آمر و سلامتمزك ادارهٔ حاضره‌ده اولدیغی برامر باهر ایکن قانون اساسینك بوندن اون ایکی سنه اول اعلاننه دائر صدر جدید کامل پاشا حضرتلرینك پك متشرعانه وعاقلانه اولان تکلیفلرینه اشتراك اولنمامسندن جمعیتمز متأسفدر .

اوزماندنبری حکومت مستبده‌نك اعتسافاتنه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

واسع برمیدان آچیلمشدرکه مسبیلری عنداه وعند- الناس مسئولدر . اساساً بو اون ایکی سنه ظرفنده‌کی اعتسافدیده‌لر آراسنده خواجهٔ کل، فاضل محقق، شهید معصوم حافظ شاکر رحمه‌اه دخی اولدیغندن قلبمزده پك بیوك جریحه‌لر واردر .

بزلرکی خواجه‌لرمزك دخی « میزان »ه امنیت کامله‌سی اولدیغندن ترقیات آتیه‌مزده اولسون اوفق برعارضه‌یه تصادف ایتمامك ایچون بوکبی حقایق امورك نشر واعلانته انتظار ایده‌رز افندم .

امضا محفوظدر

— میزان —

المزدن کلن خدماتی ایفاده قصور ایتمیه‌جکمزی وعد ایدرز . ارزو ایلدیککز نشریاته کلنجه بوبابده هنوز جمعیتکزك بیله نظر دقتنه مصادف اولمیان سائر تفصیلات ایله مطالعاتمز یك اوزوندر . آنجق بونی غزته‌مزده درج ایده‌جك صره کلمامشدر . عهده‌مزه ترتب ایدن وظائفی تمامیله ایفا ایده‌جکمزه امین اولکز . سزلردن دخی شمدی قانون اساسینك فضائلندن وانتخاب اولنه‌جق مبعوثلرده مطلوب اولان اوصافدن بحث ایله اناطولیده خلقی ارشاد ایتمکزی توصیه ایده‌رز .

بایزید درسعاملرندن امضاسی محفوظ برذات کوندردیکی مکتوبده دیورکه :

بوش بوغاز نام مزاح جریده‌سنك صوك نسخه- سنده‌کی ایکی فقره مصادف نظر تشکرمز اولدی . .

برنده اداره طرفندن مزاحه متعلق طلب ایدیلن بربندك میزان علیهنده اولمامسی شرطی ایراد ایدلمشدر . شوصورتله هیئت علمیه‌مزجه غایت قیمتدار اولان معتبر میزان جریده‌سی حقنده‌کی فکر قطعیمزه اشتراك اولنیور . . . . . .

دیکرنده ایسه ـ کرچه مناسبتسز برمکاله میانسنده ذکری سبق ایلمکله برابر ـ مارالذکر مزاح جریده‌سنك خاطر علمایه رعایتی کوستریلیور »

بونلرك هرایکیسنده هرنقدر بین‌العلما تشکری مؤدی اولمش ایسه‌ده ایوجه ملاحظه اولنتجه جریدهٔ مذکوره‌نك کندی مزایاسی مستفاد اولیور .

قره کوز جریده‌سنك دخی رفیقنك اثرینه اقتضا ایلمسی ارزو ایدرز . اشبو قره کوز جریده‌سنك بدایت انتشارنده ایکی دفعه صدور علمادن وارکان مأمورین علمیه‌نك اك مستعدانندن برذات حقنده تزییفاته قیامی بزی متأثر ایتدی چونکه مومی‌الیه هنوز محکوم اولمدیغی کبی اسکی اداره‌ده بعض سئوال عالی اوزرینه ویردیکی جوابلرله طلبهٔ علومی برفلاکت محققه‌دن قورتاردیغی علمه قرین تواتر ایله صویلنمکده‌در . بوکبی نشریات صفت علمیه‌نك تذلیلی ایجاب ایده‌یورکه بوکا هیچ بر وجهله سکوت ایده‌میز . . . . . .

مکاتب لیلیه وسائره‌ده ایفای طبابت ایدن وبریرده خدمتی بولنان دوقتورلرك آلدقلری معاشات مأموریت اصلیه‌سی اولوبده برمکتبده معلملك ایتمکده اولان معلمین معاشاتی کبی خدمت مقابلی براجرت اولدیغندن ایکی یردن معاش آلان مأمورین حقنده تطبیق اولنان نظامك آنلر حقنده تطبیقی لازم کلیه‌جکی خصوصنك شمدیدن اولیای امورحضراتنك نظر دقته آلملری لزومی آلدیغمز متعدد ورقه‌لرده بیلدیریلیور .

اولکی کیجه مکتب طبیهٔ عسکریه افندیلری طرفندن حیدرپاشاده کائن مکتبده ویرلین قونسرك پك پارلاق اولدیغنی وادیب اعظم کمال بك مرحوم آثارندن اولوب افندیٔ مومی‌الیهم طرفندن موقع تماشایه وضع اولنان (زوالللی چوجق) و (وطن) نام پیه‌سلرك صورت مکمله‌ده اجرا ایدلدیکی واحرازن وطن حقنده ایراد ایدیلن نطقلرله اویونلرك وقونسرك پك چوق آلقیشلرده مظهر اولدیغی وزوارك الی بیکی متجاوز ایدوکی وترقی واتحاد جمعیتك ایلك مؤسسلرندن اولان والیوم دیاراجنبیه‌ده مدفون بولنان (اسحق سکوتی) مرحومك عظامنك خاك پاك وطنه نقلی ایچون اچیلان اعانه‌یه بتون حضارك اشتراك ایلدیکی وبویله وطن اوغورنده فدای جان ایدن شهدای ملتك نقل عظاملری ایچون کشاد اولنان بواعانه‌یه کافهٔ افراد امتك اشتراکی تمی ایدلمکده اولدیغی صورت خصوصیه‌ده مطبعه‌مزه بیلدیریلیور .

قباطاش اعدادیسی صنوف اعدادیه طلبه‌سنك بعض مذاکراتده بولنمق اوزره یارینکی پنجشنبه کونی ساعت اوچده مکتب مذکوره بولنلری لزومی بیلدیریلیور .

حوادث داخلیه

بعض ذات کرامك دائره‌لرینك آهنکنی اکمال ضمننده « جاریه » نامیله اناطولی مخدراتی جمع ایتدکاری مع‌التأسف معلوم ایدی .

بودفعه حرکتلرینك درجهٔ وحشتی احاطه ایتمکسزین بونلرك اسیرحی‌دولابلرینه صاتمق مرتبه‌سنه کندولرینی غائب ایدیولرایمش، بزی اسملرینی تصریحه مجبور ایتمکسزین انلری یاملکتلرینه حکومت‌معرفتیله اعاده ایتمك، یاخود اسکی آداب دائره‌سنده اولسون « جراق » ایدلمك صورتیله وحشلرینه نهایت ویرمه‌لری لزومنی اخطار ایلرز . معلوماتمز موثوق ووسائط تحقیقاتمز قوی اولدیغندن بوبابده‌کی حرکتلرینی دائما کوز اوکنده طوتوجغمزی‌ده کتم ایده‌میز .

— پترسبورغ سفیری طرخان پاشا واقع اولان سوآله جواباً انقلاب حاضر چوقدن برو چالیشیله‌رق صاغلام اساسلر اوزرینه وضع ایدلمش اولدیغندن کری یه طوغری رجعته ارتق امکان قالمدیغنی بیان ایلهمشدر .

— انکلتره‌نك مهم غزته‌لرندن بری بعض قیود ایله قبریسك اعاده‌سی مناسب اولهجغنی بیان ایتمشدر .

بونك بحثی شمدیلك موسمسز اولسه کرکدر .

— اوسترپا ایمپراطوری ومجارستان قرالی استانبول حریق زدکانی ایچون اون بش بیك قرون ، یعنی ۷۵۰ آلتون اعانه ویرمشدر .

برای زیارت شهریمزه کلان بلغار وطنداشلرمزن برباندو موزیقه اولکی کیجه باب عالی جاده‌سنده مسرت قراتخانه‌سنه کلمشلر وحقلرنده صوك درجه‌ده آثارمهمانوازی ابراز ایدلدیکی برتفصیل بیلدیریلیور .

قراتخانه صاحبی عبدالرزاق افندی اخوت ملیه‌مزی نامنه تشکر اولنور .

دونکی تلغرافلر نظراً غربی روم ایلیده بولنان اجنبی ضابطاننك کری النمسی لزومی بولنده دول متحابه‌یه باب عالیدن تبلیغات اجرا اولنمش . بوحوا- دثك اصلی اولمسه کرکدر . چونکه مذکور ضابطلر دولتلرن طرفندن کندولکلرندن کری الله‌جقلر . بوحاله طلبه محل ومناسبت کوریله‌مز ظن ایده‌رز .

آچیق مخابره

عدلیه مأمورلرینك یواسزلقلری حقنده دوزجه‌دن کلان اوراق دائرهٔ عائده‌سنه تقدیم اولنمش و ایجابنه باقیله‌جغی وعدی آلنمشدر .

یدنده اولدیغنی بیان ایتدیکی دیکر اوراق‌مهمه یی‌ده همان کوندرسون . انلرك‌ده ایجابنه باقیله‌جقدر .

کچوك آیاصوفیه محله‌سندن نقصان خرجلردن باحث اولهرق کلان اخبار دائرهٔ عائده‌سنه ویرلمشدر .

کله‌جك جمعه ایرتسی اقشامی دارالشفقه‌ده (وطن) بیه‌سی موقع تماشایه قونه‌جقدر . حاصلاتنك نصفی اعانهٔ ملیه‌یه ونصف دیکری مکتب ایتامنه عائد اولهجقدر . ارباب مروتك نظر رأفتی جلب ایلرز .

دون کیجه‌کی ضیافت

اتحاد وترقی جمعیت علیه‌سی طرفندن جلوس همایون حضرت پادشاهی وسیله‌سیله مطبوعات عثمانیه منتسبینه بك اوغلنده توقالیانده دون کیجه برضیافت ویرلمشدر . بوضیافته مطبوعات اجنبیه‌نك درسعادتده بولنان مخابرلری‌ده دعوت ایدلمشدر .

ضیافته ساعت برده باشلانلمش اوچ بچقده‌تمشدر . اثنای طعامده مختلف غزته‌لره منسوب ذوات مقامه مناسب نطقلر سویلدکاری کبی بالخاصه جمعیت‌مومی‌الیها ارکانندن کمال بکك کمال فصاحت وبلاغتله ایراد ایلدیکی نطق جمعیتك ماهیتی ایضاح یولنده بولنغله حضار طرفندن سورکلی برصورتده آلقشلانمشدر .

فرانسه مطبوعاتی نامنه موسیو هاتری فابری ایله تایمس مخابری طرفندن غزته‌سی نامنه ایراد اولنان نطقلرده فوق‌العاده تقدیراتی جلب ایتمشدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1453

برنجی سنه — نومرو ۳۶ | پنجشنبه | ۷ شعبان ۱۳۲۶ (۲۱ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

هرکون نشر اولنور

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمالیدر .

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

عموم خواجه وطلبهٔ علوم افندیلره رجا

ای قارداش ومسلکداشلرم :

جله‌مزك معلومیدر که دور استبداددده مراسم اشفاق ومکارم اخلاق ایله موسوم، وصفحهٔ ضمیرینه کارنامهٔ عدالت مرسوم اولمیان وبلکه نهاد سرشتی اخذ وغصب اموال محرمه اوزره مجبول ، ودل ودست جور بنیاد جفا چاپی دماء ناحق ، واذاء مظلومان اوزره مفطور، وجیروت، وکبریاسندن غافل وغیرخائف وکوش وهوشلری سمت مواعظ علما ، ونصایح حکمادن مائل « واذاقیل له » الی « فحسبهم جهنم » آیت کریمه‌سنه مظهر بولنمش برطاقم وکلا وحکام ولایات ، وولاة احکام نظرلرنده دکل مسلك جلیل مقدس منتسبینندن عد اولنمق ؛ بلکه جمعیت بشریه‌دن صایلمیوردق . شمدی ایسه لله‌الحمد والمنه هرصنفه نجه‌سنه‌لر ید غصبده قالمش اولان حریتلری ایکی قهرمان اعظمك سعی واجتهادلریله اعاده‌اولنه‌رق اوکروه خذله که : قلبلرنده رحم رعیت نابدیددر ، مردود انام ، ومطرود خلیفهٔ اسلام ، وبلکه اخوان ابالس ، وخلفاء شیاطین اولدیلر ، وروز جزاده رحمت رحمانك آنلردن بعید اوله‌جغنی « من لایرحم » الخ حدیث شریفنك دلالتیله مأمول قویدر .

کرچه داخل وخارج مطبعه محررلرندن بعضلری مسلکمز حقنده زباندرازلق ایتمکده ایسه‌لرده فقط « انما الاعمال » الخ منطوق عالیسنجه اکر آنلرك مقصد ونیتی بزلرده کی حمیت وغیرتی تحریك ایسه مأجوردرلر. اما بویله قباحه نشریاتله اوغراشملرینی کندی نزاکت وتربیه‌سزلکلرینه تحمیل ایتملی یز . چونکه : اوزون مدتدنبرو ذل وحقارتله زخم‌زده‌لره بویولده تداوی ایدلیه‌جکی نزد عقلا وادبا ده معلومدر .

یوق مخدرات اسلامیه‌نك تیاترولرده بولنملری کبی برطاقم شرع شریف وعادت ملیه‌مزه مخالف حرکات واحوالی توصیه‌یه قارشو طرف علمادن ایدیله‌جك اعتراضات مشروعه مسلمانلر طرفندن قبول وتقویه ایدلمامسی ایچون علماء اسلام وطلبهٔ علومی شمدیدن نظر اهل اسلامدن دوشورمك کبی برتدارك وحاضرلق ایسه اسباب ضعیفه‌یه توسل دیمك اولدیغندن نظر اعتباره آلنمامق لازمدر . چونکه علما ایله مسلمانلر یکدیکرینه برابطهٔ معنویه ایله مربوطدر که : اصلا وقطعا قوتی احتمالی یوقدر . کرچه دور استبداد وکلاسی‌ده علما ایله مسلمانلرك بینلرینی تفریق ومحبتلرینی تبرید غرض فاسدلریله شاعرك :

« تعالی الا تراك فی الاضداد »
« حتی یسموا الفرد میمونا آنفال »
« ومن هذا القبیل العرب جاءت »
« باسم ابوالهدا لابی الضلال »

قولنك ماصدقی بولنان برطاقم فرق ضاله ، وزنادقه کمال درجه خضوع وانقیاد کوستردی ایسه‌لرده ، لکن معینمز جناب حق ورسولی اولدیغچون جله‌سی منکوس اولدیلر . یینه بزکندی قطار ، وسیر وحرکتمزی بوزمیه‌رق یولمزه دوام ایتمکده یز .

میزانك « ۳۱ » نومرولی نسخه‌سنده « هرکس اوقوسون . آچیق مکتوب » سرلوحه‌سیله درج ایتدیکی مکتوبی نظر تأمله آلملی یزکه : برطرفدن غزته‌لرله تجهیل ایدیلیورز و دیکر طرفدن‌ده مقامزك عالی وبلند اولدیغنی بیلدیریلیور . عجبا اومکتوبی سراپا اوقویان مسلکداشلریمزك غیرت دینیه ، وحمیت اسلامیه‌لری غلیانه کلمه‌مك ، وآغلامه‌مق قابلمیدر ؟ . آرتق کندی مقامزی بیلهم ، ووظیفه‌مزی طانیهم . چونکه : بروظیفه‌دار ایچون کندی وظیفه‌سنی غیریدن اوکرنمکدن زیاده نقصان وعیب شی اوله‌مز .

اوت ، مقام ووظیفه‌مزی بیلهم ده نه‌یاپهم ؟ . آیرو ، آیرو باش چکوبده امر فتواپناهیه رعایت ایتمیه‌رك غزته‌لرله اوزون ، اوزون آیت شریفه‌لر واسرائیلیاتدن مقتبس برطاقم حکایاتی بزه‌یوب ، وسوسله‌یوب فلسفهٔ فکریه طرزینه قویه‌رق آلایش الفاظ وکتابته میال اولان خلقه قارشو، قانون اساسی طرفداری ایشته بزز دیکرلر حقا ومتعصب وبر شئ آکلامز زمره سندنمی دیهم ؟ . یوقسه ال برلکیله ویریلان عدالت ، حریت ، مساوات مقتضاسنجه رتبه ومأموریت وقدم وهرمی نظر اعتباره آلمیه‌رق آخرین اولینه لعنت اوقومیه‌جق درجه‌ده امور تدریس وتدرسمزك حسن انتظامی جهتنه‌می چالیشهم ؟ .

بوکون اهالیمزك برقسمی چادرلرده آج وبی علاج ، وبرقسمی‌ده صباحلره قدر محله بکجیسی کبی قوندقجیلری تعقیب ایتمکده کوریلیور . وآره صرده بی جرم کیمسه‌لرك ظن اوزرینه ضرره اوغرادینی ایشیدیلیور .

بزینه غزته‌لرله پاره قازانمق ایستیورز . « وکل مذهب یذهب » قاعده‌سنی الدن براقمیه‌رق دور استبداددهکی مداهنه‌یی ترك ایتمورز . وکندیمزه ساخته حکیم وفیلسوف سوسی ویره‌رك بوخواجه افندی احوال حاضره‌یه کسب وقوف نام ایتمش برفاضل تحریر دیدرتمکه چالیشیورز . « الدین النصیحة » بیورلدینی حالده کندیسنی اکابر علمادن عد ایدن برفردك مقام خطابت ونصیحته جیقوبده هرکسك آکلایه بیله‌جکی برطرزده نصایح لازمهٔ مسنونه‌یی اجرا وقانون اساسینك تأمین ایده‌جکی فوائددن بحث ایتدیکی کورولیور .

عجبا اورته‌لقده ، اوقویوب یازمیان یوقمی فرض ایدیلیور ؟ . حالبوکه ترجمه تحریری التزام اولنان محررانك قسم کلیسی لغتلره بوغولدیغندن اکثرناس آکلامقدن عاجز قالدینی کورولیور . بومقصدمزك الك بیوکی رمضان شریف مناسبتیله طشره‌لرده بولنان وبولنه‌جق مسلکداشلرمدن رجامز وتمیناتمز طرف ، طرف وقوعبولان جنایات ممنوعه ، وحرکات غیر لایقه‌یه نهایت ویرلمسنی اهالیمزه کوزله براقاده ایله آکلاتملریدر. واوتهدن برو نشریات علمیه‌یه واسطه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

بولنان میزانك‌ده شو ورقه‌مزی عیناً درج وقبول بیورلمسی لطفنده بولنملریدر .

فاتح جامع شریفی منتخب درسعاملرندن
عبداه ضیاءالدین

— میزان —

هدیهٔ فاضلانه‌لری ایله مع‌التشکر تزیین صحیفه ایدیورز . بالخاصه ارباب غیرت وفضیلتك بوکونلرده طشره‌ده اعادهٔ سکون واسایش ضمننده ایفا ایده بیله‌جکلری خدمتك بیوکلکنی تقدیر ایدیورز . اشبو نصایح استادانه‌لرینك ثمرات حسنه‌سنی شمدیدن تخمین ایله دست مبارککزی تقبیل ایلیورز .

---

١٤ تشرین اول ١٣١١ تاریخنده

تقدیم اولنان لایحه

مابعد

جواد پاشا صدارتنك ایام اخیره‌سنده احوال و افکار بو مرکزده ایدی . اسباب شکایت عنصر اسلامده دها چوق اولدیغی حالده سکوت ایتمکده ایکن دیکر طرفدن سلاح بدست اولهرق عصیان ایدن ارمنیلرك دول معظمه‌نك طلبی اوزرینه عفوعمومیه مظهر اولمری عنصر اسلامك افکارینی غلیانه کتیرمشدی . (دیمك قباحتمز صبر وصداقت ایمش . دولت بیله یالکز عاصیلری مظهر عنایت ایدییور) مثللو فریادلر اوصره‌ده ممالك محروسه‌نك هر طرفنده ایشیدلمشیدی . احوالك وخامتی حس ایله پادشاهه حقیقت حالی عرض ایلمك عزمنده بولنان وحتی بونك ایچون مراجعت ایلیانلر اکسیك اولمدی ایسه‌ده معیت شاهانه‌لری ارکانی کیمنه (شمدی صره‌سی دکل) ، کیمنه‌ده (عرض کیفیت ایتدم اما سس چیقمدی) کبی جوابلر ایله هربرینی دفع ایتمکی ترجیح ایلمشلردی .

ارمنی مناسبتسزلکلرندن طولایی دولتلرك مداخله‌سی ذاتاً یأس وغلیان ایچنده بولنان افکار عمومیه‌یی حد غایه‌یه کتیرمش ایدی . شدت وخصومت عمومیه ایچنده بر جزؤ قلیل یوقدی‌که مستقلاً ذات همایونك شخصلری علیهنه اولهرق ظاهر اولسون . خلافت وسلطنت ذات حضرت ملوکانه‌لرندن غیریسنه ویرلمسی فکری عمومیت اعتباریله خلقده موجود دکلدی .

لکن خلقده‌کی آمال اخیره‌نك اون سکز یکرمی سنه اولکی آماله اصلا بکزه‌مدیکی ظاهر اولمشیدی . بلغارستان وبوسنه‌جه واقع اولان ترقیات مدنیه ازجمله اورادن کلان طلبهٔ علوم یوزندن عوایجه معلوم اولوب اصول اداره‌نك نتیجه‌سی مقابلنده تلقی ایدلش و بناءً علیه مجالس عمومیه‌یه اولان اسکی نفرت زائل اولدقدن بشقه پارلامنتو اصولنده « مشورت شرعیه » کوره‌رك علناً التزام ایتمك رادەسنه وارلمشیدی .

سعید پاشانك صدارته کلیشی بوکرکیندکی ازاله ایتمکله برابر آمالی دها زیاده تقویه وتوسیع ایلمشدر . هرکسك نظرنده سعید پاشا ریاست امور ه کلمك اوزره محکوم اولمش صاییلیور ایدی . بوفکر معیت شاهانه‌لری طرفندن‌ده کتم اولنمیوردی . بونك ایچون صدارته تعیینی ، مسلك دولتجه تبدل وقوعنه حجت مقامنده تلقی اولنمش و زیاده‌سیله حسن تأثیر حاصل ایتمشیدی .

باخصوص اهالینك (ارمنیلرك جنایت کارانه تجاوزلرینه قارشو مردانه وظیفه‌می ایفا ایده‌رك مستحق مکافاة اولدم) اعتقاد خالصنده بولندیغی کونلرده سعید پاشانك انفصالیله یرینه عوام نظرنده « شرقی روم‌ایلی‌یی بلغارستانه ویرمش » اولان (..) پاشانك تعیینی شمدی‌یه قدر امثالی کورلمامش درجه‌ده داعیهٔ غلیان اولمشیدی .

اوکون درسعادتده بیوك قاریشقلقلرك ظهور ایتمامسی انجق برقاچ کون اولکی خلقك تجاوزیله قان دوکلمسندن برمسئلهٔ دولیه چیقاریلوب دولت علیهنده سوء استعمال اولنمسندن‌طولایی حاصل‌اولان ندامت ایله طوپلانانلرك حقنده حکومتك اظهار ایتدیکی ملایمتدن ایلری‌یه کلمشیدی .

بناءً علیه اوکون ظهور ایتمامش اولان اختلالك احوال حاضره مناسبتیله یقین وقتده ظهور ایتمیه جکنه شبهه ایدیلمز ایدی . لکن اختلال احتمالی شمدیلك برطرف اولدی اعتقادیله طوریله‌جق زمان دکلدی . احوال وافکار عمومیه‌نك حال حاضری حکومت طرفندن پولیس و ژاندارمه تدابیرندن ماعدا برطاقم تدابیر اتخاذ واجراآت اختیاراولنه‌جق قدر جالب اهمیت ایدی . خلقك آمال اصلیه‌سی کلیاً دکشمشدی . نظرنده بوکی حرکاته غیر مستعد اولان ارمنیلرك داخل وخارجه سوز ایشتدیره بیله‌جك‌قدر منتظم برهیئت فسادیه تأسیسنه موفق اولمری اساس اخلاق ملیه‌دن اولان کبر وغروره طوقنمشدی . انکاری غیر قابل اولان مظالم وتحریکات جاهلانه‌یه صبر وتحمل ایله اظهاراولنان حمیت واطاعتك اجانب وغیرمسلملر طرفندن حیات وبقا استعدادندن محروم اولدقلرینك مسکینلکی یولنده شرح وتأویل اولنمسی بسبتون قلوبی جرح ایلمشدی . قومیته‌لر تشکیل ایله اظهار وجود ایتمك فکری بوندن تولد ایتمشدی . لکن هنوز قومیته تشکل ایتمدیکنه شبهه اولمدیغی کبی یافته‌لر دخی اثر مشترك اولمقدن زیاده مفسد اولدیغی درجه‌ده معذب اولان افرادك آثاری اولسه‌کرکدر . لکن بحث اولنان درسعادت احوالندن ظهورایتمامش اولان احوال متأسفه‌نك ازجمله ویرکی وتکالیف یوزندن ظهور ایتمسندن قورقلسه یریدی . خلق چوقدنبرو واحد مشترك اعتباریله کندی وجودینه قائل دکلدی . پای تخت جاده‌لرنده عاصی ارمنیلری ازمکه موفق اولدیغی کوندن برو اویله بر وجودك موجودیتنه قائل اولمشدی .

الك زیاده غلیانده بولندیغی کونلرده بیله حرکتی کلام قدیم و لجهٔ سعادتی اله آله‌رق تهلیل وتسبیح ایله بریره طوپلانمقه، اوراده انتخاب اولنه‌جق هیئت مبعوثه‌یی تزد خلیفه‌یه اعزام ایله بعض قوانین ومساعدات استرحامنه حصر ایتمکه، باخصوص اوکونلرده واقع اولهجق اومثللو حرکتك اجانب طرفندن اسلام تعصبنك غلیانی مقامنده سوء تلقی اولنه‌بیلمسی احترازینه بناءً واز کچمکه راضی اولان خلقك هرحالده ملك ودولته و بالخاصه خلیفه و پادشاه حضرتلرینه آز چوق ضرر ایراث ایده بیله‌جکی ملحوظ دکلدی . لکن سکون وآسایش مملکت مادەسی بیله اقدم امور حکومتدن اولدیغی جهتله انلرك اسباب حقیقیهٔ استحصالی تحری ایله موقع اجرایه وضعی زمانی کلمش ایدی . ذات شاهانه‌لری هرکسدن زیاده واقف خفایای امور بولندقلری جهتله کندولری هرکسدن زیاده اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك نوع وجنسی بیلملی ایدی .

عوامك آغزنده ملت مجلسی و مشورت شرعیه سوزی وار ایدی . لکن بوبابده‌قطعی برفکر وتصور هنوز حاصل اولمامش ایدی .

وکلای دولت جریان امورك نیك و بدی بیلدیرز سرای همایونه عطف ایله ایفای وظائفده تکاسل اجراسنی‌علناً تجویز ایدییورلردی . بوحاله‌قطعیاً نهایت ویرلمسی اسبابنك تحریسی خصوصی الك اول اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك بری ایدی . فقط اصل مهم‌اولان خصوص قوانین ونظاماته ویا معدلت وانسانیته مغایر اولان حرکاته هدف اولانلرك شکایت ایله مراجعت ایده بیله‌جکلری برمقام بولمقدی . محاکم ومجالس موجوده‌نك بونك ایچون کافی اولمدیغی شبهه‌سز ایدی . اومقامك اولدقجه مستقل اولمسی ومحاکمه تحقیقاتی اجرا ایتمکه وحین حاجتده شاکینی حمایه ایتمکه مقتدر اولمسی شرط ایدی .

معقول برنظامنامه تحتنده محاکمه تابع اولمق شرطیله مطبوعاته مساعده ویرلمسی دخی الك مؤثر حسن تدابیر صره‌سنه کچه‌جکدی . یالکز نظامنامه‌ده صاحب امتیاز و مدیر مسئول اولهجقلرك مثلا وکالاتق مسندینه نامزد اولانلرده آرانمسی لازم اولان صفات وخصائلی حائز ذوات کرام اولمسی شرط قونملی‌که کرك اوروپادەکی کبی ویاخود بشقه درلو مطبوعات قنالقلرینه احتمال قالمسون .

لاحقه

پادشاهم ! الدن کلدیکی قدر بی طرفانه وبی غرضانه کنه احوالی عرض ایتمکه سعی ایتدم . ذات شاهانه‌لرینه خدمت آرزوسندن بشقه بر امل عبیدانه‌م یوقدر . تاریخده الك بیوك صیت براقمغه مقتدر اولدیغکزی آثاریله قائم اولان اقتداریکز اثبات ایدر . الك زیاده دوست کورونانلرك الك بیوك دشمنکز اولدقلرینه دوشمن مقامنده کوسترمك ایستدکلری ارباب ناموس وحیثیت حال و استقبال اعتباریله الك بیوك دوستلریکز اولدیغنه ذره‌جه شبههٔ عبیدانه‌م یوقدر . بختسزسکز ، زیاده راحتسزسکز ، الك عادی رنجبر بیله ذات شاهانه‌لری قدر جفا چکمیور . قوجه مملکده مجموعی اوتوزه بالغ اولمیان برطاقم منفعت

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

پرست آچلقدن بشقه شخصکزه وحکومتکزه دشمن اولان برکیمسه یوقدر . موجود اولان شکایت القاآت مضره نتیجه‌سی اولهرق اختیار بیوریلان مسلك شاهانه‌لرنی خیر وسلامت جهتنه طوغری تعدیل اولنمسی آرزویه منحصردر . بختیار ومسعود اولمکز نظر کترانه‌مده اوقدر آز برشیئه متوقفدرکه اجراسی اختیار بیورلدیغی حالده بر سنه‌یه وارماز آثار جلیله‌سنی کوره‌رك کندوکزی الك بختیار برپادشاه عد ایدرسکز .

وجدان ومسلکنی خاطر ایچون دکیشدیران ومنفعت ذاتیه‌سی ایچون رأیلرینی تبدیل ایدن رجالك امیرالمؤمنینه وکلا اولهمیه‌جقلری کبی حتی قره‌طاغ پرنسنه بیله اولهمیه‌جقلرینی بیلیکز . انجق « فکر عاجزانه‌م بومرکزده‌در . اکر افندمزجه بشقه درلوسی آرزو بیوریلیورسه قولکزی عفویوریکز» دیه بیله‌جك ارباب وجدان و استقامتدن برهیئت وکلا تعیین ایدیکزکه ازجله صداقت یمینلرینك حکمسز اولمدیغندن امین اولهسکز . ارباب شر وفساده ریاست امور ایله معیت شاهانه‌لرندن ال چکدیره‌رك سلطنت ایدیکز ، ممدوح ومقبول عوام وخواص اولیکزده باقیکزکه دنیا وسلطنت نه‌قدرطاتلی وشمدیکندن نه‌قدر فرقلیدر .

شو حرکتکزه قانمی بدل طوتمق آرزو بیورور- سه‌کز سزه حلال اولسون . امرکز ایله ناحق یره قتل اولنسه‌م بیله بویله تبدل خیر وفیضی کورونجه جنازه‌مدن سزی تقدیس وعمر وسلامتکزه دعا ایتمکدن خالی قالمم . چونکه او حالده امین اولمش اولورم اوغورکزده فدای جان ایتمش اولان عبد اصدقلرینه خالصانه رحمت اوقومغه کندوکزی مجبور کوره‌جککز یوم مسعدت کله‌جکدر .

فی ۱۴ تشرین اول سنه ۱۳۱۱

عبد مملوکاری

دیون عمومیه قومیسری

محمد مراد

امور انضباطیه

قوندقجلق حقنده دوران ایتمکده اولان روایات هیجانی تزییده ایتدی . هرکس نظرینی حکومتك بوبابده‌کی تدابیر جدیه‌سنه توجیه ایتدیکی حالده کوزلربورولدی « الانتظار اشد من النار » اورته‌ده قوهٔ ضابطه یوقش کبی محله اهالیسی کندی کندینی محافظه‌یه قویولدی . هله بزم سمتده پك غریب برحال وار . محله‌یی درت بکجی اداره ایتمدیکی ایچون درت دهه علاوه اولنمق لزومی جامعده موضوع بحث اولهرق قبول ایدلدی . بونلرك ارباب عفتدن اولدقلری ضابطهٔ محلیه مرکز سر قومیسربنك تصدیقنه اقتران ایده‌جکمش ؟ ! اهالی بوسکز بکجینك معیشتنه مدار اولهجق اجرت شهریه‌یی ویرمك اوزره دفتر یاپلمقده‌در . هرحالده بونلردن برینك معاشی ایکیوز اللی غروشدن اشاغی اولورسه بکلهنن خدمت ترصدی ایفا ایده‌مزلرمش . کوزل ! هرکس کوره‌جکی خدمته مقابل برشی طلبنده حقلیدر . فقط بونلرك خدمتی محله‌نك امور خصوصیه سندن برشیمیدر ؟ اسایش وانضباط ، مأمورین ضابطه وظائفندن ایکن بونی محله بکجیلرینه تودیع ایتمك ، موافق میدر ؟ اهالی اسایش عمومی خدماتی بکجیلردن دکل حکومتك صرف بوخدمته حصر ایتدیکی ضابطه مأمورلغندن بکلر . بوکا مقابل ویره‌جکی پاره‌یی قانونك امرینه اعطا ایدر .

اهالیدن هرفردحریق خصوصنده یالکزکندی خانه‌سی داخلنده نظارت ونقیده بورجلیدر . خارجدن واقع اولهجق هردرلو فنالغه قارشو حکومتك قوهٔ ضابطه‌سنه التجا ایدرك مستریح اولور .

امنیت عمومیه‌یی سالب بوکبی حالده قارشو ضابطه‌نك وظیفه‌سی اهالینك تعیین ایده‌جکی بکجیلرك ارباب ناموسدن اولدیغنه کفالت میدر ؟ ایکی کیجه اول برخانه‌نك قاپلامه‌سی آلتنه وضع ایدیلن قوندق محلنی کوردم . برکت ویرسون قارشوسنده قورقودن اویقوسز قالان برخانمك اخبار واخطاری اوزرینه اطفاسی ممکن اولمش .

فعل، جنایت! فاعلی مجهول؟ اثر میدانده ، مؤثر یوق ؟ ! عجبا سیار قوللرله برابر دائرهٔ ترصدلری داخلنده کزنمك شرطیله مناسب یرلرده بولیس نقطه‌لری بولندیرمق ، بونلرك صورت حرکتلری حقنده تعلیمات قطعیه ویرمك تأمین مقصده کافی دکلی ؟ آرتق حالت نومدن دور تیقضه کچدیکمزی شونك ایله اولسون نیچون کوسترمه‌ملی ؟ بز حقوق وحریتی صحائف مطبوعاتده کورمکله اکتفا ایدرسه‌مك المزه نه کچر ؟

اون برتموزدن اول ارباب ناموس وحمیتك ترصدینه مأمور اولان سیویل برچوق پولیس وقومیسر بوکون اکثری قومیسر اولدیغی حالده رسمی البیسه- سیله کورونمکه باشلادی ، بونلرك کثرتی کورنلر اسایشك تأمینی ایچون بکجیلره ، محله اهالیسنك قول کزمه‌لرینه شاشار .

اولجه الك اوفق برشئ خبر آلان ینه بو مأمور- لرك وظیفه‌لرینه نه‌دن نقصان عارض اولدی . انضباط غزته‌اوقومق ، قهوده اوطورمق، آی باشنی بکله‌مك کبی شیلرله تأمین ایدیله‌مز !؟ بوکیلرك آلدیغی معاش ملتك سوه سوه آملرینه مساعده ایتدیکی معاش دکلیدر؟ اهالی حکومته معاونت ایدر ، فقط ضابطه فعالیت مطلقه‌سنی صرف ایتدیکی حالده شو معاونتی ایستر . یوقسه زاویه‌کزین غفلت اولان ضابطه مأمورینك وظیفه‌سی نه‌دن محله‌لی‌یه عائد اولسون ؟

بکجیلره ویریله‌جك پاره‌نك ضعفی حکومته ویریله‌رك مأمور نقصان ایسه تزیید ایدلسون . فقط پاره قانونه مستنداً طلب اولنسون. اهالینك محافظه‌سنی حکومت درعهده ایتمشدر . هیچ برتعلیمات وقیده تابع اولمیان بکجی واهالی قوللری یوزندن تولدی ملحوظ حالات مؤسفه‌دن کیم مسئول اولهجق ؟ بعض محللرده وقوعی خبر آلنان یاکلشلقلر شو مدعامزی اثبات ایدر .

ایشنه کیدن ناموسلی برآدم بر سوء ظن نتیجه‌سی اولهرق اهالی طرفندن بالتوقیف ضرب ایدلمش روایته نظراً حیاتی‌ده تهلکه‌ده ایمش . اهالی امور ضابطه‌یه مداخله ایدرسه بویله اولور . فقط ضابطه‌ده برفعالیت جدیه کورمینلر مداخله‌دن ناصل واز کچه‌جکلر ؟ قاریشمه دیمك ایچون قاریشدیغی وظیفه‌یی قطعیاً کورملیدر . اهالینك سوقاقده کیجه طولاشوب قوندقجی ترصد ایتملری یوزندن موجب شکایت حالدرك وقوعی ملحوظدر .

عیناً

مأمورین سلطنت سنیه ، مسلکنده دوام وثبات ایله اوج اعلای ترقی‌یه صعود ایتمکده اولدیغی کبی ملتك روحی مثابه‌سنده اولان معارفه خدمت ایدن معلم افندیلرك‌ده درجات معارفه تعالی ایتمسی قانون ناطقدر .

اشبو مدعا وارستهٔ قید اشتباه ایکن یالکز اوچ ساعت سرکارده بولنان مأمورین معارفك معاشی کوکلره واصل اولدیغی حالده بهرکون صباحدن اخشامه قدر ترقیٔ معارفه جان‌سپارانه خدمت‌ایدن معلمین معارفك معاشنك دور استبداد مقتضیات مردودانه‌سیله (بطریق‌المناقصه !) اسفل سافلینه نازل اولدیغی ملل متمدنه وغیر متمدنه‌یی داغدار تأسف ایدیور ایکن ایکی آی بوندن مقدم معارفه پازن اولان برافندی‌ـکه صندالیه اشغال‌ایتمه‌دن بشقه بروظیفه‌سی یوقدر ـ ایکی بیك غروش الدیغی حالده یکرمی آلتی سنه‌دن بری مستقلاً برمکتب اداره ایدن برمعلم صاحب اقتدارك ایکیوز اللی غروش معاش آلمسنه الك وحشی ، الك مردمخوار برقومك لعنت ایتمسنه هانکی وجدان شبهه ایدر .

مظالم متواليه يوزندن غيرت‌اه ظهور ايتمكله قانون اساسينك اعلانى عقبنده دوائرده اولدیغی کبی معارفده‌ده لکن ینه اوه مناقصه مأمورلری » معرفتیله تنسیقانه باشلاندقده معارفله اصلا مناسبتی اولمیان کسان مجلسدن اخراج ایدیلنجه معلم افندیلرك الك قدملیلرینك ، علوم عربیه‌یه اختصاص تامیله برابر فنون شتایی ازبر اوقودانلرك یوزینه مجلس معارفك ومنحل اولان مکاتب اعدادیه‌نك قبولری آچلمش ایکن مذکور اعضالقه ومدیریتاره دور استبداد یادکارلرندن بر صاحب زمان سایه‌سنده خواجه‌لرك وملکیه‌دن وسلطانیه‌دن نشئت ایدن افندیلرك تعیینیله حقوق معلمین ینه پایمال اولیور .

مأمورین معارف‌که ترقیٔ معارفه خدمت ایدن معلم افندیلرك امورینی تسویه ایچون تعیین اولنمش ذواتدن عبارتدر آنلرك تنسیقاتیله اوغراشدیغی ومعاشلرینك اغستوس ابتداسندن اجرا ایدلدیکی حالده او دائره‌نك موضوع لهنه، بنیان قدسیت عنوانه خادم اولان معلم افندیلرك معاشی حتی حصهٔ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

معارفك ملتدن تحصیلنه سبب اولان مکاتبك نه‌زمان آچیله‌جغی ، اولاد وطنك کسب استحقاق ایتدیکی مکاتبده مصدق اولهرق منها بولندیغی شهادتنامه‌لر - ینك نه‌زمان ویریله‌جکی اولیای امور تعبیر اولنان ذواتك خاطرینه بیله کلمدیکنی چشم تأسفله کوریورز.

ایمدی روح ملته خادم اولان وبو یولدن وطنك محترم اولادی بولنان معلم افندیلرك حقوقنك محافظه‌سی ایچون البته برصاحب همتك ظهور ایده‌جکنده شبه‌مز یوقدر .

طوپقپو مرکز رشدیسی مدیری
محمد صدرالدین

— میزان —

نظارت مأمورلرینك ملکیه وسلطانی مأذونلرینه حصری حقنده‌کی افاده‌یی اعتراض کبی تلقی ایتمامایدر . معلم افندی بوصورتله برقاعدهٔ اصلیه‌نك یاکاش تطبیق اولندیغنه اعتراض ایدیور . چونکه خدمات ملکیه‌نك انتظامی تأمین ایچون استخدام ایدلمسی قانوناً ومصلحةً مقتضی ملکیه مأذونلرینك بو صورتله اقدار اولنمری طرفدارلرق عد اولنمسه بیله نظامسزلق ومنطقسزلقدر . ادارهٔ سابقه ایله حاضره بقالم نه‌وقت بربرینه وداع ایده‌جکلردر ؟

عیناً

مفتون اولدیغمز نوزاد حریتمزی چیلدیراسی برمحبتله سویورز دیه اورسه‌لیورز . خواجهٔ عالم اولان مطبوعات صحابنی (بر ایکیسی مستثنا اولدیغی حالده) شخصیات ایله مالی . قدرت قلمیه‌سنی کوستر- مك ایستیان ذوات دخی سم آلود مقالات ایله افکار عمومیه‌یی زهرله‌یور .

هم نصاع ، هم هیجان، درسلری و یریلیور . بوندن متولد مضرات الزم اولان حشراتك اورکوب فرار ایتمش اولمریله ثابت . بونلرك وتفرعاتنك دنا- ئتلرینی تکلمدن عاجز چوچقلریمز دخی بیلیور .

معلومی اعلامدن فائده نه ؟ کندیمزی تشهیر ایدیورز . هرکس بیلدیکنی مرجعنه خبر ویرسه ، شمشیر عدالته تأدیب ایتدیرسه وطنه خدمت وانسانیت ایتمش اولور .

میزان وجدانه قونلمقسزین ، خطر وتأثیری تأمل قیلنمقسزین یازیلان شیلرك وقایع مؤسفه‌یی استقبال ایده‌جکنی کیم انکار ایده‌بیلیر ؟ هله روم و ارمنی وطنداشلرمزك منطقسز ، مناسبتسز جف‌القلم مجادله‌لری معارضه‌لری شایان تأسفدر.

« بز عثمانلیلر » هپ بر عائله دکلمیز ؟ حالا یکد- یکریمزله‌می اوغراشه‌جغز ، حالا خارجك اغفالات واضلالاتنه‌می قاپیله‌جغز ؟

بویله ضجرت آسا ، خلجان بخش ستونلر طولدیریله‌جغنه غزته‌مز سورولسون ، شهرتمز آرتسون ، دینیله‌جکنه یار و اغیار کولدیریله‌جکنه ، حریتی برشخص مجسم طانیان عوامك اکلایه‌بیله‌جکی برشیوه ایله تعلیمات ، تلقینات اجرا ایدلسه ، اولجه کین، عداوت وارایسه اوکوتو حسلر قلبدن سیلنمکه جهد ایدلسه دها ای دکلمی ؟

هربرده اولدیغی ایشتدیکم وتملکتم اولمق جهتیله یك اعلا بیلدیکم قسطمونی اهالیسی ، پنجهٔ قاهرهٔ غدارانه‌لرنده زبون اولدقلری اغالرندن بشقه کیمسه‌یی بیلمزلر . بونلره و بونلرکبی سائر مظلوملره :

ای اهالی ! افندی ، اغا ، بك ، پاشا هپ برابر اولدق . کیمسه کیمسه‌یه هیچ بر فنالق یاپه‌میه‌جق ، جبراً مالنی آله‌میه‌جق . ویرکویی یالکز دولته ویره‌جکسیکز ، حقوقکزی کندیکز محافظه ایده- جکسیکز. آرتق کیمسه‌یی برصورتله اینجتمیه‌جکسیکز، بالذات محافظه‌یه مقتدر اولهمادیغکز حقوقکزك محافظه‌سی ایچون استانبوله مبعوث کوندره‌جکسیکز ، مبعوث دیمك سزك دعوا وکیلکز دیمکدر . محاکمه ایچون نصل امنیتلی بردعوی وکیلی انتخابنی دوشونورسه‌کز انتخاب ایده‌جککز مبعوثی دها اهمیتلی دوشونك . ناموسلی ، وطنه محبتلی، ملته مرحمتلی ، حمیتلی ، الندن ایش کلیر، منفعتی کوزتمز، فقرانی سور آدملری انتخاب ایدیکز ،

« نچون فلانجه‌یی یاپمادیکز » دیه سزدن صوران اولماز . کیمی ایسترسه‌کز اونی انتخاب ایدرسکز . اسکی آغالرك ، غدارلرك سوزلرینه اهمیت ویرمه‌یك . کیمی قلباً سوروحسن حالنه اعتماد ایدرسه‌کز اونی یاپیکز . کوزل کوزل چالیشك . کچینك . زنکین اولیکز . »

دنیلسه دها ایو دکلمی ؟ ایولك دائما ایولکدر .

فتحی

داماد محمود پاشا مرحومك نعشنك درسعادته ایصالی ومخدوملری صباح‌الدین بك افندینك مواصلتی

تاریخ مدنیتده نظیرینه بر دها تصادف ایدلمك بلکه ممکن اولمیان بروقعهٔ عظیمه‌یی ادراك ایله استانبول شهری واهالیسی حائز شرف اولمشدرکه اوده مرحوم مشارالیهك نعشنك مخدومی صباح‌الدین بك افندی طرفندن درسعادته کتورلدیکی صیره‌ده صنوف تبعهٔ عثمانیه جانبندن یکدل اولهرق اجرا اولنان استقبال ترتیباتیدر . اون یدیسی بیوك اولمق اوزره اوتوزی متجاوز واپور خنجاخنج طولی اولدینی وهمان هر واپورده موزیقه‌لر چالنه‌رق و نطقلر سویلنه‌رك « حریت »ك ثمرات فیوضاتی اقتطاف ایدلدیکی حالده ایاستفانوس آچیقلرینه قدر کیدلمشدر . استانبول واپور همایرنی دخی خاندان عثمانی ارکانندن بعض ذوات ایله طرف عالی خلافتپناهیدن اعزام بیوریلان هیئتی حامل ایدی .

نعشی ایله، استقبال ایچون قلعهٔ سلطانیه‌یه کیدن ذواتی حامل اولان رومانیه واپوری ساعت اون بری کچه‌رك ایاستفانوس آچیقلرینه کلمش وهر واپور صره ایله یاقلاشوب مراسم خوش آمدیی ایفا ایتمشدر . اوکده استقبالجی واپورلری وکیروده رومانیه واپوری اولدیغی حالده لیمانه مواصلت اولندقدن صکره بو واپور ریختمده‌کی موقعنه یناشمشدر .

ریختم وکوپری اوزرنده بریکن خلقك کثرتی وآلقشلرك تمادیسی ناقابل تعریف وتصویردر بویله برجنازه مراسمنده کوریلان سرور عظیم‌انجق برعید ملی خصائصندن اوله بیلور . بویله بر تضادی فلك برچوق عصرده بر یاپمز .

جمعیت خیریه طرفندن تدارك اولنان واپور ایله مدعوین مرحوم مشارالیهك ساحلخانه‌سی اوکنه کیدوب زوجهٔ محترمه‌سی سلطان حضرتلرینی القشلامش ومقابلهٔ مظهر تشکرات عالیجنابانه اولمشدر .

ریختمده مواصلتده ساعت اون ایکیی کچمش اولدیغندن نعشك اخراجی ایله قرارکاه ابدیسی اولان ایوب سلطانه نقلی بوکونکی پنجشنبه‌یه قالمشدر.

عائلهٔ محترمه‌سی ارکان کرامی ایله برابر ملت نجیبه‌مز ایچون بر مفخرت مؤبده حصوله کتیرن مشارالیهه حق رحمت واسعه ایله رحمت ایتسون آمین .

اوراق حوادث

—

بعض رفقامز قوندقچیلق حقنده مطالعه بیان ایدیلور ایکن پولیسلری‌ده قاریشدیرمشلر . شو دور حریت ومساواتده اك بیوك انغاریه تحتنده بولنان بو صنف عثمانیلرك حقوق ومراتبی حقیله تقدیر اولنه‌میور . بوندن متأثر اولمش اولان پولیس مأمورلری مطبعه‌مزه شکایت‌نامه‌لر یاغدیریورلر . بونلری درج ایچون حجممز مساعد دکلدر. بونکله برابر رفقامزك نظر انصافلرینه بونلرك برنده کور- دیکمز برفقره‌یی نقل ایتمه‌مك الیمزدن کلمدی .

(میزان) صحیفه‌سیله ایکی صحیفه‌لك فریادنامه‌سنده پولیس افندینك بری شوسطرلری یازیور :

زنجیر اسارتدن قورتلنجه خط حرکتنه نره‌دن ابتدار ایده‌جکنی تعیین ایده‌مامش اولان مطبوعات پولیسلره هجوم ایله سویله‌مه‌دك سوز براقامشیدی .....

کوندوزلری حرارت شمسك ، کیجه‌لری (خلقك فراش استراحتلرنده اذواق حیاتیه‌سیله مستغرق بولندقلری هنکامده) تابصباح یاغمور و چاموردە سورونان ، قوت لایموت کچنه‌لرینه کافی کلمه‌میان « معاش » لرندن اوچ آیده بر اوله‌رق آلدقلری پاره‌یی آله‌جقلرینك هانکیسنه ویرمکده شاشیران، عائله‌لرینی قیشك کور ویازین هوامز براقنه‌مجبور قالان بو بیچاره‌لرك دخی اولاد وطندن بولندقلری عجبا اونودیلیورمی ؟...

بز ظن ایده‌رزکه بو بیچاره‌لرك شمدیکندن بك چوق حرمت واعتباره حق واحتیاجلری واردر.

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۷ | جمعه | ۸ شعبان ۱۳۲۶ (۲۲ اغستوس ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

علی حیدر مدحت بك افندی طرفندن :

عیناً

محترم محرر بك ،

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتنك اون ایکی کون اول اوراق مطبوعاتده مندرج اعلاننامه‌سندن صکره عدم مرکزیت اصولی ارتق موضوع بحث ایدلمیه‌جکدی . حال بوکه علی کمال بکك امضاسیله بوکونکی اقدام غزته‌سنده اوقودیغم مقاله‌ده عدم مرکزیتدن وبونك محسناتندن بحث اولنیور . حتی فرانسه بحریه ناظر اسبقی موسیو « ده‌لانه‌سان » بواصولك طرفدارلرندن اولدیغی تلمیحاً کوسترلمك ایستنلیور مشار الیه « ده‌لانه‌سان » ایله بنم معارفه‌مك درجهٔ صمیمیتی نشر ایلدیکم کتابك مقدمه‌سنی کندیسی یازمش بولنمسیله ثابتدر . پارسده بولندیغم زمانده لا اقل هفته‌ده بردفعه مشار الیه ایله ملاقات ایتدکجه ادارهٔ ملکه عائد مذاکرات ومصاحبه‌مزده قانون اساسی فوقنده وخارجنده بر اصول اداره‌نك تطبیقی کبی هیچ برمطالعه‌ده بولنمامشدر .

امریقانك پك چوق محللری واسویچره عدم مرکزیت اصول اداره‌سی التنده ایسه‌ده بومحللر پك چوق اسبابدن ناشی ممالك عثمانیه ایچون مثال اوله‌ماز بومقاله‌ده عدم مرکزیت اصولنك تطبیقی تقدیرنده برسوری دردلردن قورتوله‌جغمزدن ده بحث اولنیور . بومطالعه‌یه بوفکره بردیه‌جکم یوقدر . چونکه مسبوق اولان استبداد زماننك طرز اداره‌سی ارکج بویله برنتیجه ایله ایشه ختام ویردیره‌جکدی . اوحالده ملتك اوتوز سنه‌دنبری اختیار ایلدیکی فداکارلغه لزوم یوغیدی . ترکیا ایچون عدم مرکزیت اصولی ایچنده پك چوق لدنیات مندمجدر . بونی مطبوعات ستونلرنده موضوع بحث ایتمك وتفصیلاتنه کیریشمك خطا اولدیغندن تفصیلاته کیریشه‌میه‌جکم .

ولایاتك تزیید مدنیتنه ، تکثیر ثروتنه ، حصول معموریتنه تأمین سلامت اداره‌سنه عائد اصلاحات ایچون هرمحلك احتیاجی نسبتنده صلاحیت ویرلملیدر . فقط قانون اساسی بوکا تمامیله مساعد وبناءً علیه بشقه برشکل اداره تأسیس ایچون فکر یورمق زائددر .

بلطفه تعالی زمان اجتماعی تقرب ایدن مبعوثان مجلسی بوحقایقی مذاکره ایده‌جك ودوشونه‌جکدر .

بو وظیفهٔ مهمه‌یی مجلس مبعوثانك همت وعنایتنه ترك ایده‌لم . ادارهٔ حاضره‌مزك ایچنده یووارلندیغی مشکلاتك مجلس مبعوثان انعقاد ایدنجه‌یه قدر ازاله‌سنه وهیچ اولمزسه تخفیفنه ، وافراد ملتك تقویهٔ اتحاد واتفاقنه چالیشه‌لم . سوابق احوالی تمامیله خاطرمزدن چیقاره‌لم ، حال حاضر اداره‌مزك حصول انتظامنی دوشونه‌لم ، بربرمزی تخطیه‌دن [illegible] واز کچه‌لم . مطبوعاتمز ملت ایله حکومت بیننده افهام حقیقت ایچون برواسطه‌در . حال بوکه مطبوعاتمزك مندرجات یومیه‌سی قسماً ضدیتدن وبرقسمی‌ده هر هانکی مقصده مبتنی ایسه چکه‌مامزلك سائقه‌سیله اغراض شخصیه‌دن ودوائر رسمیه‌مزه طرفکیرلقدن قورتیله‌میور .

زمان استبدادده معناً ومادةً ملکك تخریباتیله وافراد ملتی تعذیب وتجریم ایله اشتهار ایتمش وحتی دوائر رسمیه‌ده هویتی وسیئاتی مقید بولنمش برالای خائنلر مستثنا اولمق شرطیله عموم عثمانلیلر قانون اساسینك تجدیداً نشر واعلانی دقیقه‌سندن اعتباراً قرداشدر ، وطنداشدر . آیریسی غیریسی یوقدر . آره‌یرده خصومت قالمامشدر . مطبوعاتمز ودوائر رسمیه‌مز بوحقیقتی بیله‌جکدر ، وبیلور . زیرا عکسنه احتمال ویرمك مسئله‌نك رنکنی دکشدیرمك دیمکدرکه اضطرابی اویغونسزلغی دعوت ایدر .

مطبوعاتده کوردیکم تضاد افکارك دوامی زمان استبدادده فکری زهرلنمش هردرلو فرصتدن استفاده‌یه الشمش برطاقم حریفلرك ترویج مراملری ایچون برر استنادکاه زمینی تهیه ایدییور . ملت آره‌سنده وجودی اهم اولان تقویهٔ اتحادی مشکلاته دوشور - ییور . ولایاتك حصول انتظامنی کوجلشدیرییور خزینه‌یه وارنجه‌یه قدر سوء تأثیراته سبب اولیور . مطبوعات منتسبلری تکرار برجمعیت عقد ایدوب شوحاله برحسن نتیجه ویرسه‌لر ملتنك ، وطننك ، مملکتنك ، دولتنك سلامتنی ارزو ایدن عثمانلیلر متشکر قاله‌جغندن امینم . اوروپاده بولندیغم مدتده وباخصوص شوصوك کونلرده ترکیانك لهنده کوردیکم وحس ایلدیکم اثر توجهك ادامه‌سی وحتی ازدیادی بزم کوستره‌جکمز آثاره معلق بولنیور .

پدرمدن انتقال ایدن سلامت فکر و وجدان ومحبت وطنیه سوقیله قره لادیغم شو ورقپاره‌مك محترم جریده‌کزله نشرینی رجا ایلرم .

۲۱ اغستوس سنه ۳۲٤ علی حیدر مدحت

— میزان —

علی حیدر مدحت بك افندینك شو مطالعه نامه‌لرینی الدیغمز صرده (اقدام) رفیقمزك مذکور مقاله‌سی حقنده‌کی مطالعه‌مزی یازیور ایدك . شو مکتوبده‌کی مطالعات من القدیم تعقیب ایلدیکمز مسلك واعتقاده تمامیله مطابق وموافق اولدیغندن آیروجه مطالعه‌مزی درجه لزوم قالمدی .

منافع حقیقیهٔ وطن وملتی تقدیر ایده‌جك انجق عثمانلیلردر . موسیو ده‌لانه سانك‌ده بوفکر ومطالعه‌ده اولمدیغی تأمین ایدیلیور .

بوفکر ومطالعه‌ده بولنمش اولسه‌دخی بزم ایچون واجب الامتثال اولمق اوزره قبولنی کیم ادعا ایده‌بیلور ؟

کندولری کبی عالی بروطنپرورك توجهنه لایق کوریله‌جك برمسلك استقامت وحمیته مالك اولان « میزان » بونکله افتخار ایلر .

فاس مسئله‌سی

—

فاس مسئله‌سی ، علی العموم شرق واقصای شرق مسائلی ، یاخود آفریقه وآمریقه زنجیلری مسائلی کبی اساساً اوروپاده ترقی ایدن عرق ابیضك خود بینلکی ، سرکشلکی ، منطقسز انانیتی نتیجهٔ مستقله‌سیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No E. 1153

برطرفده سرکشانه تعرض، دیکر طرفده جاهلانه مسکنت !

اغفال وتعرض اثری اولهرق الده ایدیلان بر امتیاز ، « مدنیت » نامنه اولهرق کسب ایدیلان « حقوق » صره‌سنه کچیرلمك ، اشبو تعرض اوروپا ممالکندن برینه قارشو واقع اولنجه حربی موجب بر « تجاوز » مقامنده قبول ایدلمك، خارجه قارشو اجرا اولنمش بولنورسه دیار وحشیه‌نك ترقی وتعالیسنه مدار اولهجق بر « موفقیت مدنیه » مرتبه‌سنه اعلا ایدلمك !

فاس مسئله‌سی اساساً ایشته شو منطق آلاجه سندن بشقه برشی دکلدر .

یان یانه ایکی قومشو فرض ایدیکز . ایکیسی‌ده باغچه ایچنده یاپلمش کوشکلرده اوتوریورلر. برینك باغچه‌سنده یمش آغاجلری دیکلمش، اوته کینك ایسه باغی ـ یعنی یالکز اوزومی وار .

کونك برنده بونلرك بری آره دیوار ینك اوستندن سسلهنیور . کمال تواضع واسترحام ایله بر مبادله تکلیفنده بولنیور . یمشنك فضله‌سندن برمقدار ینك بر مقدار اوزومه مقابل قبولنی رجا ایدیور . مناسبات حسنه‌لرینه مقدمه اولهرق اك ایو جنسدن ایکی آرمود هدیه ایتمك جمله‌سنه قدر واریور .

قومشوسنك شوجیله‌سندن طولایی متشکر بولنان باغ صاحبی ممنوناً تکلیفی قبول ایدیور .

کون تعیین اولنور ، معین وقت و ساعتده بونلرك برنجیسی آرمود و الما طولو برکوفه آلهرق قومشو سنك سوقاق قپوسنی چالار . جسن قبول ، اکرام ، قهوه ، شربت ، چبوق ـ حاصلی هرنوع عزت و اکرامدن صوکره آرمود و الما طولی اولان کوفه‌یی قومشوسنه براقیر، اوزوم طولی دیکر کوفه‌یی قومشوسندن آلور . شابقه صاللامه ، بل و باش قیرمه و ال صیقمه‌لر ایچنده قپوبه قدر تشییع اولنهرق کیدر .

ایرتسی سنه عینی قومشو ، عینی صورتده برکوفه آرمود ، الما الهرق قومشوسنك قپوسنه قدر کیدر. قپونك چالنمه‌سی اوزرینه باغ صاحبی الده‌کی چاپانی براقوب قپویه قدر قوشار . قومشوسنی وکوفه‌سنی کورور . بشقه برینه کتورر ایکن قپودن سلام ویرمکسزین کچه‌مه‌مك نزاکتنده بولنیور ذهابنه دوشر . بونك ایچون قپوی آره‌لق ایده‌رك الـنی اوزادیر . خاطرینی صورار .

اوتهکی ایسه کوفه ایله ایچرویه کیرمك اوزره قپونك آچلمه‌سنی ایسته‌یور . التفاتی یالکز قوری سلامده براقیوب برفنجان قهوه‌سنی ایچمك لطفنده بولنمجقنه بریکی ذاهب اولیور . قپونك آرقه‌سنده براغلج التنده تحته براسکمله وار. اورایه قدر کتو ـ روب اوتورمه‌سنی تکلیف ایدیور، وقهوه بشیریلمه‌سی ایچون بغجوانته سسله‌یور .

شمدی سز شو قومشونك تعجب وتأثرینه باقیکز ! چونکه کلان اسکمله‌یه اوتورمیور . کچن سنه تاخانه‌سنه قدرکتورلدیکنی ، بیوك سالونك صاغ طرفنده باش صدرایله تلطیف اولندیغنی ، ساقسونیا فنجانیله قهوه ، الماس تراش بارداقله شربت ، مرصع امامه‌لی یاسمین جبوغیله توتون ..... اکرام ایدلدیکنی بیان ایدیور بو اکرامله کویا کندوسنه « حق » اولمش . هرسنه اوحقدن استفاده ایده‌جکنی انك ایچون بونلردن برینك نقصان قالمه‌سنه رضا کوسترمیه‌جکنی بیان ایله بوبابده اصرار ایدیورسه شوطانلمامش « حقه » وبناءً علیه فضولی تحقیره قارشو پروتستو ایجابنده دوتمایله نمایش اجرا وحتی « تضمینات » طلب ایده‌جکنی علاوه ایدیور .

شاشیرمش اولان قومشوسی موافقت ایدر ، بوسنه کندوسنه لزومی قالمامش ارهودی آلیر ، کندوسنه لزومی اولان مقدارдан برصالقم بیله فضله اوزومی اولمدیغنه باقمسزین برکوفه‌ده اوزوم ایله « اکرام » ایتمکه عقل ایدرسه نه‌اعلا ! ایده‌مزسه برنمایش ، برتجاوز ، قتل نفوس ، تخریب بلاد ، « تضمین ضرر (!!) » توالی ایدر . فضله اولهرق کله‌جك سنه‌دن اعتباراً برکوفه آرمود یرینه اون کوفه آرمود آلمغه ، یکرمی باش کوفه اوزوم ویرمکه ، اوزوم یتشدیرمکده مهارتی ادعا اولنان بیانجی بر باغجوانی (لاینعزل برمشاور اولهرق) قبول ایتمکه مجبور قالیر.

شوغریب نتیجه‌یی اویله‌جه حسن قبول ایدنلر بختیاردن . چونکه عکس حالده دیکر نمایش وتجاوزلر واقع اولور، دیکر تضمین وامتیازلر تحصیل اولنور . النوب ویریلان کوفه‌لر یوزله بالغ اولور، باغجوان مرخصنه علاوةً برده وکیل خرج « احسان » ایدیلور !

شوایکی قومشو حکایه‌سنی ایوجه بلهمش اولانلر فاس مسئله‌سنی اکلایه‌بیلورلر .

* * *

فاس ویا مغرب قطعه‌سی موسی بن نصیردن برو برمملکت اسلامیه‌در . اندلسك سقوطندن اول انتظام تام ایچنده دکلدی . حتی آره‌لق آره‌لق قبائل محایه آره‌سنده کی خصومتلر بیوك غائله شکلنی آلیردی . « مرابطین » غائله‌سی ونتایجی بونلردن بریدر .

اندلسك سقوطندن صوکره مغرب اهمیت کسب ایتدی. اندلسدن یقالرنی قورتاره بیلان اهل عرفانه ملجأ اولدی . کذا عباسیه وفاطمیه وطوائف ملوك دورلرنده منکوب اولان کبرای‌ملت اوطرفلرده سلامت آرارلر ایدی .

معنویاتی بوصورتله تقویه، افکاری تنویر اولندی، اسپانیه وپورتکیزدن ، بعضاً غلیانه کلان تعصب دینی اوزرینه ، اهل صلیب ترتیب اولنهرق هجومله واقع اولدیغی ایچون فاسده محافظهٔ نفس حسی اویاندی . مادةً دخی مغرب کندینی طوپلادی . سرحدلك وظیفه‌سی کندوسنه قوت ویردی .

موفقیات عثمانیه دورنده تونس وجزایر مرکز خلافته کسب ارتباط ایدنجه برصورت مناسبه بولنهرق کندوسنك‌ده خارجده قالمامسی لازم ایکن ایکی طرفدن قصورلر واقع اولدی ، وفاق یرینه نفاق دوام ایتدی ، طبیعی اولهرق ایکی طرف مشترکاً ضرر ایتدی .

حد ذاتندن معناً منفرد بولنان فاس قطعه‌سی جزایر وتونسك مسکینانه الیمزدن قاچیرلمه‌سی نتیجه‌سی اولهرق کلیاً انفراد ایتدی .

جزایره مالك اولان فرانسه ، تا قارشوسنده اولوب طار بر بوغاز ایله تفریق اولنان اسپانیه ، مذکور بوغازده جبل طارق قلعهٔ مهمه‌سنه مالك اولان انکلتره، حتی وقتیله اهل صلیب ترتیب ایده‌رك برجوق قان دوکمش اولان پورتکیز بیله « حق میراث» دعوالریله دوشدیلر . بوندن شرق مسئله‌سنه نظیره اولهرق « مغرب مسئله‌سی » چیقدی .

(فاشوده) وقعهٔ مهمه‌سندن صوکره انکلتره ایله اوزلاشمق وجونی تسلیم ایدن فرانسه کمال ثبات ایله ایشه دوام ایده‌رك موفق اولدی .

نتیجه‌سی اولهرق همان آفریقه‌نك قسم اعظمنه شامل اولهرق ایکی حکومت نفوذینك منطقه‌سی تحدید اولندی .

اشبو تحدید حدود ایله دولت علیه‌نك حقوقی دوزجه آیاقلر آلتنه الندی . طرابلسه یلتهنان ایتالیه طولایسیله اندن شکایته واردی . ظاهراً تجاوزدن مصون براقیلان آلمانیه درونی جریحه‌دار اولدی . چونکه تحدید حدود آمال مستقبله‌سی اوکنه سد چکمش اولیوردی . بوندن دها مهمی‌ده کیفیتك اووپا پولیتقه‌سنده کندی معلومات وموافقتی خارجنده هیچ برشی یاپیلهمیه‌جغنه قائل بولنان ، المانیه ایمپراطوریتك عزت نفسنه طوقونمه‌سی ایدی. حقیقةً فرانسه وانکلتره کندوسنی خبردار ایتمکه لزوم کورمکسزین فاس امورنده ائتلاف ایتمشلردی.

(طنجه نمایشی) شوحالك مقابله‌سی (الجزیره قونفرانسی) ایلك نتیجه‌سی ، فاس اختلالی دخی اونتیجه‌نك نتیجه‌سی اولدی .

* * *

الجزیره قونفرانسنك قراری سوزده فاس دولتنك « استقلال اداره‌سنی تأمین » ایتمك اساسنه مستند ایدی . حقیقت حاله ایسه قوری ادعادن بشقه استقلالدن اثر قالمامشیدی .

عادی پولیس اموری بیله حکومتك النده براقلمامش . فرانسه واسپانیه افرادندن مرکب ضابطه مأمورلرندن بشقه براو روپا مملکتندن النه‌جق برمیر آلای ویا لواده انك تپه‌سنه سورغوچ یاپیله‌جق ایدی . فضله اولهرق فلان قصبه ، فلان اسکله ، فلان دائره‌ده‌کی ضابطه « اسپانیه دائرهٔ نفوذی » النده عد اولنه‌جق ، اسپانیه ضابطه‌سنه تودیع اولنه‌جق دیکر دائره‌لر ایسه فرانسه‌یه قالهجق ایدی.

« آرتق فاس طریق مدنیته سلوك ایتدی » ، « تمدن وتنور ایچون شمدیه قدر قپالی اولان قپولر آچلدی » ... دنیله‌رك هر طرفدن هجوم واقع

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اولدی. ایچلرنده «رسمی طاقملر» دن بشقه تجار، سمسار، معامله‌جی، سرسری ... جانلی دوشه‌مه‌لی اوتلجی وسائره و سائره موجود ایدی، اوروپا تکملاتندن هیچ بریسی مفقود دکلدی.

اساساً متعصب وعزت نفسه وحب وطنه صاحب اولان فاسلیلره شو حال غرابت اشتمالك ایده‌جکی سوء تأثیر قولایجه تخمین اولنه بیلور.

حکمدار اولان عبدالعزیز حضرتلری طرفندن فاسك شوقدره فرانسزلره «صاتلدیغنه» قناعت عوام حاصل اولدی. بوندن هرطرفجه غلیان افکار واقع اولدی. ذاتاً صوك اون سنه‌دنبرو فاسده آسایشك تقرر ایتدیکی یوقدی. اخلال آسایش ایدنلرك ده هپ جزایر حدودینه قریب برمحلده ظهور ایتمه‌سی، ارباب قیام نزدنده «اذنسز» ضابط، یاخود غزته مخبری وسائره ناملری آلتنده برقاچ فرانسزك اکسیك اولمامسی جای دقت ایدی.

فاس قطعه‌سی اسکی دره بکلك دورنده اولدیغی کبی الآن قبیله‌لره منقسمدر. هرقبیله مرکزه رسماً تابع برر حکومت مخصوصه شکلنده‌در. حکومتك دعوتی اوزرینه قبیله ارکانی شیخلرینك اداره‌سی آلتنده اوله‌رق حربه کیدرلر اکثریا بونلرده حکومتك دعوتنه اجابت ایتمزلر. بوتکاسله معذرت اوله‌رق ایلرویه سوردکلری بهانه‌لر مقبول اولمدیغی حالده مرکز اداره‌نك اقتدارسزلغی تأدیبلری جهتنه کیدلمه‌سنه مانع اولور. بودخی مملکتك اغتشاشنی ارتدیرر.

بوصره‌ده مملکتك تا ایچرولرینه قدر صوقیله‌رق خلقجه کورولمه‌مش برطاقم آلتلر ایله تجربه‌لر اجرا ایدن دوقتورلردن بری سحرباز ظن اولنه‌رق خلق طرفندن قتل اولندی. اکا بکزر بشقه وقوعات تکرر وتوالی ایتمکه باشلار. مدنی عالمده شو «وحشت وتعصب» ه قارشو فریادلر قوپدی.

فرانسه حکومتی «حقوق شناس اوروپانك» نامنه اوله‌رق قصرالبیضا لیمانه دونما سوق ایتدی. جوارینه عسکر چیقاردی.

محاربه وقتال رسمیت کسب ایتمش ایدی. اغتشاش آرتدی.

ایشته بویله برصرده مرکزی مراکش شهری بولنان جنوبی فاس اوزرنده حاکم اولان مولای حفیض (که حاکم لاحق مولای عبدالعزیزك بیوك برادریدر) «دین ودولتی اجنبی تعرضندن وقایه» ایتمك ادعاسیله قیام ایلدی.

یعنی قاریشقلق نهایت درجه‌یی بولدی. آیلرجه مدت بوحال امتداد ایتدی. شمدی سنه‌یی بولدی، کچدی. مدنی اوروپا دخی شو اثر «تمدین» ی اوزاقدن سیر ایدوب طوریور.

شوکونلرده مولای حفیض حضرتلرینك غلبه‌سیله ایش نتیجه‌لنمسنه امید حاصل اولمشدر. هرنه صورتله اولورسه اولسون بیچاره مملکت سکون آسایشه پك محتاج برحالده بولنیور. مولا برآن اول سببنی خلق ایله‌سون.

انظار مرحمته بر یانغین لوحه‌سی دها

یانغین دینلدیکی زمان تتره‌میه‌جك یوره‌ك بولنماز. اك آهنین قلبلرده برحس رقت ومرحمت اویانیر. او فلاکته دوچار اولانلره قارشو هرطرفدن دست معاونت اوزانیر.

غریبدر که بوکون هردائرهٔ رسمیه‌ده ظهور ایدن برحریق خانمانسوزی اطفا، مصابینی تلطیف واحیا کیمسه‌نك خاطرینه کلمیور. محررلرمز، مدیرلرمز قلملریله سوزلریله اولهیب حیانسوزه رشحه‌پاش اوله‌جق یرده آنی برشهر آیین صورتنده تلقی ایدیورلر. دائرهٔ سرایتنی توسیعه چالیشیورلر. بوحریق هرکون هردائره‌ده برصورتله علوریز اولان دائرهٔ تنسیقدر. طعمهٔ دندان آتش فشانی اولان فلکزدکان ایسه آچیغه چیقاریلان یاخود چیقارلمق اوزره بولنان عجزهٔ مأموریندر.

بزوقتیله جیبلرینی طولدیرمش، بانقه‌لره پاره‌لر تودیع ایتمش، املاك وعقار صاحبی اولمش بخنیاراندن بحث ایتمیورز. آنلرك حاللریده حیاتلریده برر سیغورطه‌یه مربوط. بونلرك ماهیتی ایسه هرکسجه مضبوطدر. اقوات یومیه‌سنی تدارکدن عاجز قالان دیکر بیچارکان نه‌بیاجق؟ مدت عمرنده دولت مأموریتندن بشقه برصنعته نسبتی اولمیان، اومسلکدن غیری کذرکاهی بولنمیان شوبیکلرجه بدبختلر تنسیقات نامی آلتنده تخریباته، آفت اخراجاته اوغرانیجه نه اوله‌جقلر، نه ایله کچنه‌جکلر؟

مأمورین، اوت بومخلوقات محزونین ذاتاً الدقلری معاش ایله‌ده ادارهٔ بیتیه‌سنی تأمین ایده‌مز ایکن شمدی اندن‌ده محروم ایدیلور ایسه کیم بیلور نصل برلباس ماتمه بورینه‌جکلر؟

اوده‌کی برسوری عائله‌سی، واری یوغی بیلمیان ایریلی اوفاقلی چوجقلری (آجز!) دیه باغیررلرسه او رئیس عائله نه موقعده بولنه‌جق؟ اوف! ایشته بوجهت انسانك عروق و اعصابنی لرزه‌ناك دهشت ایلسه‌کرك!

اوت آجلق، احتیاج پك آزغین پك مدهش بر مشوق مساویدر. بونلر دولت مأموریتندن بشقه برصنعته نیچون سلوك ایتمدیلر سؤال بی‌مألی ایراد ایده‌جك عقل سلیم تصور ایدیله‌مز. چونکه شو صنفده بولنانلر دها اول هانکی صنعته هانکی مسلکه سوق ایدلمشده اندن یوز چویرمشلر. شو بش اون سنه‌یه کلنجه‌یه قدر طشره‌ده‌کی مکتبلرمز، اوده ولایت ونادراً لوا مرکزلرنده بولنان رشدیه‌دن عبارت دکلمیدی؟ او مکتبلرده نه اوقونه بیلیر نه اوکره‌نیلیردی؟ استانبولده‌کی مکتبلرمزه مکاتب عالیه‌مزه اولان مهاجماتده‌کی غایهٔ املده اکثریتله استحصال ماموریتدن عبارت اولدیغنی کیم انکار ایده‌بیلیر؟

دور سابقدن نه‌قدر شکایت ایتسه‌ك آزدر؛ چونکه بزی وحشت ایچنده پرورده ایتدی. معرفته صنعته مقابل جهالتلر، نوره بدل ظلمتلر نشر ایلدی! کوزلرمز بولندیغی محیط ظلماتدن ایلروسنی کورمك قابل دکل، فکرلرمز قاپلدیغی او کرداب هولناکك ساحل سلامتی دوشونمکدن محروم! هانکی طرفه باقلسه‌مظلم، نره‌یه ال اوزاتلسه بوشلق! یا اولی الابصار، قارشوکزده ایکی مختلف یانغین لوحه‌سی تصور ایدیکز: بری اوی، اشیاسی یانمش، چبلاق قالمش فقط تجارتنه، معیشتنه سکته کلمامش، دیکری ایسه سرمایهٔ معیشتی اولان مأموریتی الندن آلنمش، شمعهٔ امیدی بسبتون سوندیرلمش قالمش. سویلیکز، اه ایچون سویلیکز. بونلردن هانکیسی دها زیاده شایان مرحمت!.... جناب حقه شکرلر اولسون، قانون اساسی اعلان، مردهٔ اندوه استبداد اولان جسم ملته نازه جان بخش واحسان اولندی. هرکس حقوقنه مالك اوله‌جغنی، سایهٔ حریت وعدالتده دها زیاده مستریحانه یشایه‌جغنی دوشونه‌رك سوینیور. بایراملر ایدیور. روامیدرکه بویله برعید سرور ایچنه مأمورلرمز ماتملر ایلسون؟ بو ماتمك‌ده مأموریتله کچنور همان برعنصره حصری آیروجه شایان دقت دکلمیدر؟

هرشیدن اول تعقیب ایدلمکده اولان بوتنسیقاتدن خزینهٔ دولت ایچون نه حاصل اوله‌جق؟ احتمالکه برقاچ یوزبیك غروش، بوسنك ایله بنم ایچون چوقدر، لکن بر دولتك خزینه‌سنه کوره نه اهمیتی اوله‌بیلیر؟

چیقاریله‌جق بیکلرجه مأمورك و بونلرده تابع اولان یوز بیکلرجه مخلوقك چیقاره‌جقلری فریاد وانین دها زیاده خزینه‌نك قوهٔ معنویه‌سنی خللدار ایلر.

تنسیقات اجرا اولنمسون دنیله‌مز، بونی ایسته‌مه‌مك خیانت، کفران نعمتدر. یالکز برچاره دوشونلملی که انلری دوچار قهر وظلم ایتمش اولمسون. معزولیت معاشی اعطاسیله سسلری کسلمك ایستنلیور، مأمورین بونکله متسلی اوله‌ماز. سال عمرینی بتون اوراده کچیردی، موقع مأموریتندن بلا سبب قانونی آیریله‌ماز. معزولیت معاشنك بالغ اوله‌جغی مقداره قناعتله ینه ایفای مأموریت ایتمك ایستر.

بوحالده آرانیله‌جق برنقطه قالیرکه اوده لزوملی‌یی لزومسزدن تفریق، کثرتی تعدیل وتقلیلدر. نظارکرام حضراتی کیمسه‌نك مغدوریتنه میدان ویرلمیه‌جك صورتده تنسیقات یاپملیدر.

بوکا وظیفه‌دار اولانلر چاره‌ساز اولمزلر ایسه صماخ انسانیتی، مسامع مدنیتی تخریش ایلیه‌جك صدالر، واویلالر اکسیك اولمز؛ او اکسیك اولمدقجه اك بیوك یانغینلردن دها مؤثر، دها رقت انکیز اولان محزونین ومأیوسین لوحه‌لری‌ده انظار اولی الابصاره قارشو شعله‌فشان اولوب طورر!

قوری چشمه‌ده
وصفی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

— میزان —

پك چوق قوله آیرلمسی محقق ، تعمیری مشکل خساره منتج اولهجقی غیر منکر اولان شو « یانغینی » اطفا ایچون هرشیٔ دوشونهرك افکار عامهیه عرض ایتدیکمز تنسیقات لایحهسی تصویر ایدیلان شو حزن ویأس لوحهلری اوزرینه بر پوشیدهٔ مسرت وعدالت چکمك ایچوندی . تأمین اولندیغنه کوره باب عالیجه بونکله اشتغال ایدلمشدر .

تنسیقات مطلقا بودجهیه پاره بولمق دیمك دکلدر اکر مقصد بو ایسه عموماً معاشاتدن شوقدر تنزیل ایدیلنجه همان اصابت ایدلمش اولور . تنسیقات ، امور ومصالح ماتی احسن صورتده تمشیت ایدهجك الك منتظم ماکنهیی ترتیب ایدوب ایشلتمکدر . بناءً علیه تنسیقات « لزوم » و « بیطرفلق » کبی اساسه مستند اولمق کرکدر یوقسه مالیهده معارفده شورای دولتده اولدیغی کبی موجب عار ودواعیٔ مواخذه ومسئولیت نتایجه منجر اولور .

مأموریت او مأموریتده بولنان مأمورك حق مکتسبیدر . « اکتساب اولنان « حق » مقالطه ایله ویا شونك بونك قوهٔ مؤثرهسنه تابع اولهرق برای خاطر تعدیل اولنهمز .

بوحقك نزعی قولای اولدیغی کبی احرازیده آسان دکلدر . مثلا بر ناظر بوکون عثمان نوری افندیيی ویا سلیمان فائق افندیيی چتالجهیه محاسبه جی ، قسطمونی یه دفتردار امین بکی کلیبولی یه متصرف یاپمق ایچون انتخاب هیئته فلان طرفدن توصیه ایدلمشدر دیو « خبر » ویا « پوصله » یوللایهرق ویا مجلس وکلاده صقلمقسزین فلانلرجه ملتمسدر دیهرك توجیه حق ایدهمز و ایتدیرهمز . وکلامزك بویولده حرکت ایدرسه « مسئولیت وکلا » تعبیری موهوم بر « قورقوالق » ، قانون اساسیده اوقورقولغك استنادکاهی اولان قوری بر « چبوق » منزلهسنه اینر .

بو دورانتباهده بویله « خبر » یوللامق ؛ « پوصله » یازمق هانکی زمانده اولدیغمزی اکلامیهرق حالا « لطفی اغالر » ، « فائق بکلر » ، « خبر » و « پوصله » ویرمك دورندهیز ظن ایتمکدن ایلرو کلور ،

هر بر مأمورك اندیشهسی نه اولهجق ؟ وطن وملتك منفعتی دکلمی ؟ مسئولیت قانونیهدن اول کیمدن خوف وحیا ایدهجکز ؟ وجدانمزدن دکلمی ؟ اویلهایسه حالا حامیمی آرایهجغز ؟ وصایته محتاج اولان چوجقلر بیوکلرك اراسنده نهیه دولاشمایدر ؟ الك قوتلی حامیلر محیلرینی حمایه ایدهمدکارینك نمونهلرندن عبرت آلمق زمانی کلمدیمی ؟ مالیهدهکی معارفدهکی شوراردهکی تنسیقات یانغینی بو « طرفکیرلکك » آتدینی قوندا قدن چیقمدیمی ؟ اویلهایسه . . . . .

اوراق ومکاتیب

معارف نظارتی مکاتب ابتدائیه مفتشلرندن چورومللی حسین حسنی افندینك مکتوبی ایله افادهٔ شفاهیهسنك نشری یارینه قالمشدر بزی معذور کورمسنی رجا ایلرز .

عدلیه نظارتجه تنسیقاتی مذاکره یه مأمور قومیسیوندهٔ سلامت اولدینی کبی نه محاکمده نهده اقلامده ایشلرك تعقیب وتمشیتی قابل اولدینی اخطار اولنور .

اوقاف نظارتنجهده ارکانك نظارتده بولندقلری مدتك آزلغندن مصالح عباد متأثر اولیور ایمش . هرایکی نظارت ولیلرینك نظردقت وظیفه شناسیلرینی جلب ایلرز .

حربیه نظارتنك نظر دقتنه

طوپقپو سرای همایون محافظلغندن سورارز :

١ — ٣١٢ سنهسنده قلعه بدنلرینك تعمیرنده استخدام اولونان عملهنك یومیهلری ویرلیهرك هر بری درلو تهدیدلرله دفع ایدیلدیکی واصحاب مطلوبك حالا مراجعتدن خالی قالمادقلری نظر تأسفله کورولدی .

عجبا بویارهلر نره یه کتدی ؟

٢ — ٣١٧ سنهسنده مطبعهٔ عامره جوارنده انشا ایدیلن بقال دکانك اوزماندنبری تراکم ایدن بدل ایجاری نه اولدی ؟

٣ — ٣٢٠ سنهسنده مستأجرلری باژورنال ! چیقا - ریلوب کویا ترلا حالنده براقیلهجیلهجغی بیلدیریلن باغچه ، سنوی یکرمی بش لیرا مقابلنده زینل اغایه کیرالاندینی — قونطوراتوسیله مثبتدر — حالده شیمدیيه قدر طویلانان مبلغ کیمك کیسهسنه مال ایدلدی .

(امضا محفوظدر)

حوادث داخلیه

دامادمحمود پاشانك عظام لازالاحترامی — یازدیغمز وجهله — دون رومانیه واپورندن چیقاریلوب حقنده احترامات عسکریه ایفا اولنهرق عزیزیهقره قولی اوکندن استمبوطه نقل ایدلمش وطوغریجه ایوبه کتوریلوب تهیه ایدیلان مقبرهٔ مخصوصهسنه دفن ایدلمشدر .

صورت مخصوصهده استیجار اولنان متعدد خلیج واپورلری ایله برچوق استمبوط وصندالار وقایقلر ایله بیکلرجه اهالی جنازه مراسمنه اشتراك ایلمشدر . برچوق ذوات معتبرهده حاضر بولنمشدر .

— شورای دولت تنسیقاتی چقمش ، خیلوجه کفت وکویی موجب اولمش طبیعی دکلمی ؟

— (عسکر) عنوانیله صنف جلیل عسکرینك ارباب سیف وقلمندن مرکب برهیئت مقتدره طرفندن نشرینه ابتدار اولنان هفتهلق رسالهنك برنجی نومروسی زینت ساز عالم مطبوعات اولمشدر . جدیت مندرجاتی ، وضوح بیان وافادهسی بالخاصه شایان تقدیردر . کندوسندن انتظار اولنان دائرهٔ خدمت پك واسعدر . اوخدمتك اهمیتیده وسعتیایله متناسیدر . صاحبلرینی تبریك ایله دوام انتشارینی بخلوص القلب تمنی ایلرز .

(حریت) نامیله نشر اولنوب برطاقم مباحث مفیده وحکمیهیی محتوی اولان رساله صاحبنی تبریك ایله بوکبی اثار مفیدهنك نشرنده بولنملرینی تمنی ایدرز .

تبلیغات رسمیه

درسعادتك تقسیمات حاضرهٔ اداریه و بلدیهسی انتخاب مبعوثان قانونك بوراجه تطبیقاتی مشکلاته دوشورمکده اولدیغی جهتله مقصدك حصولنی تسهیل وحکم قانونی محافظه ایچون دوائر بلدیهنك برموجب قانون ناحیه اعتباری وهیئت تفتیشیه وظائفنك ایفاسی ایچون شهر اماتی مرکزینك من جهة مرکز قضا و من جهة مرکز لوا عد ایدلمسندن بشقه چاره کوریلهمدیکندن ودرسعادتجه یکرمی دائرهٔ بلدیه تشکیلی ایچون اجرا اولنمقده اولان انتخاباتدن استفاده ایدلمسی لازم کلهجکندن دوائر بلدیه انتخاباتی نتیجهسنده تشکل ایدهجك هیأت بلدیه اعضاسی میانندن هردائرهدن الك چوق رأی قزانان برذات آلتمق اوزره جمعاً یکرمی ذاتك اسمنه قرعه کشیده سیله اونك هیئت تفتیشیه اعتباری ودرسعادتك جسامتنه ومساغ قانونیيه بناءً بو هیئته خارجدن هیئتك مناسب کورهجکی مقدار ذواتك دخی بالانتخاب اعضا صفتیله علاوهسی ایله بونلردن یکرمیسنك انتخاب قانونك یکرمنجی مادهسی موجبنجه دوائره مأموراً اعزامی وانتخاباتك کرك هیئت تفتیشیه کرك بومأمورلر طرفندن انتخاب قانونده کوسترلدیکی وجهله اجراسنه نظارت اولنمسی موافق مصلحت اولهجغی وبوانتخابات نتیجهسنده قانوناً الك چوق رأی قزانانلر مضبطهلرله لوا هیئت تفتیشیهسنه کوندریلهرك هیئت مذکورهجه هرقضادن الك چوق رأی قزانانلره کوره مبعوثان منتخبهنك اسامیسی تعیین اولنهجق ایسهده سنجاق اعتبار اولنان درسعادتده یالکز برقضا موجود اولمسنه نظراً درسعادت مبعوثانك صورت تشکیلنك بالاده محرر هیئت تفتیشیه طرفندن تعیینی مجلس مخصوص وکلاجه قرار اشدیرلمش اولغله اعلان کیفیت اولنور .

اوکزدهکی پازار کونی حاصلاتی اعانهٔ ملیهیه ترك ایدلمك اوزره قلهلیده کائن مکتب حربیه اعدادیسنده کوندوز طوپخانه وبحریه موسیقهلری طرفندن برقونسر وکیجه تپه باشی وطوپخانه میدانده جیتاً ابراز هنر ایدن صنعتکاران وحربیه طلبهسی طرفندن « وطن » پیهسی موقع اجرایه قونیلهجغی ارباب رأفتك انظار حمیتنه عرض ایلرز .

تشریف ایدهجك ذواتك عودتی شرکت خیریه طرفندن تخصیص ایدیلان بر واپور ایله تأمین ایدلمشدر .

بیلتلر ایکیجی کانی افندینك مغازهسنده صاتلمقدهدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعهسی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۸ | جمعه ایرتسی | ۹ شعبان ۱۳۲۶ (۲۳ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون یکمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور".

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

دونکی جمعه کونی سلاملق رسم عالیسی تشریفات معتاده ایله (حمیدیه) جامع شریفنده اجرا بیورلمش وذات حریت سمات حضرت پادشاهی بی کوره‌رك قریرالعین اولمق اوزره پك چوق خلق موجود بولنمشدر .

انتخاب قانونی وانتخابات

ظن ایتمك ایسته‌رزکه بزم « انتخاب مبعوثان قانونی » ایشه وقوفلری اولمیان ذوات طرفندن ترتیب اولنمش بولنسون . چونکه عکسنی فرض ایتمکدن دها فنا برنتیجه استخراج ایتمك مجبوریتی اوکنده قالمش اوله‌جغز .

دنیاده بوکبی انتخابلر ایکی اصوله آیرلمشدر . برینه « لیسته اسولی » (Scrutin de liste) دیدکاری انتخابات مرکزیه اصولیدر . دیکری ده ناحیه (Scrutin d'arrondiessment) اصولیدر.

برنجیسنده منتخبلر ناحیه‌لردن بیوك برمرکزه طوپلانوب طوپدن رأی ویررلر. مثلا طوپلاندقلری مرکز، ولایت مرکزی ایسه بتون ولایتدن انتخابی مقرر اولان مبعوثلرك جمله‌سی بردن انتخاب اولنور.

فرض ایده‌لم که بروسه ولایتندن یکرمی مبعوث کله‌جك . اویکرمی مبعوثك یابویله ، یاخود شویله اوله‌سنی آرزو ایدن فرقه‌لرده متعدد در. مسلملرده اعتدال ، افراط ، استبداد طرفدارلری وار. غیر مسلملرك ده کندولرندن مبعوث کوندرمکه هوسلری وار ، جمله‌سی قوت وامیدجه مساوی ایسه یکدیکریله اتفاقه لزوم کورمکسزین غلبه ایتمك امیدینه‌دوشرلر. هر بری مستقلاً رأیه مراجعت ایدرلر .

یعنی هربرفرقه برر لیسته یاپار . اوستنه‌ده مبعوثلغه لایق ومناسب کوردیکی یکرمیشر اسم یازار، محل مخصوصه، کوشه باشلرینه ، چارشویه ، پازاره تعلیق ایدر. « فلان فرقه‌نك نامزدلریدر، مسلکداری شو اوله‌جقدر ، مقصدلری ده بودر .... » دینور. سوز صاحبلری خاقی اطرافه طوپلایوب کندی نامزدلرینه حسن شهادت مقامنده نطقلر ایراد ایدرلر .

موجود اولان بش فرقه عینی مقصد وحرکتده بولنورلر . نهایت رأیلر ویریلور ، طوپلانور ، آیقلانور ، تصنیف ایدیلور . شویله برنتیجه چیقا بیلور . مثلا :

عموم منتخبلر آراسی	۴۰,۰۰۰	
اعتدال فرقه‌سی	۸,۰۰۰	
افراط فرقه‌سی	۶,۰۰۰	
استبداد	۹,۰۰۰	
روم	۵,۰۰۰	
ارمنیلر	۹,۲۰۰	قزانان
سائره وضایع	۲,۸۰۰	

یعنی یکرمی بش یکی مسلم، ۱۵ بیکی غیر مسلم اولان منتخبلرك ثمرهٔ آراسی طوپی طقوز کسور بیك منتخبه‌مالك اولان ارمنیلرك غلبه‌سنه، خداوندکار ولاتی منافعنك وقایه‌سی ، آمالینك ترویجی ماده‌سنك یکرمی نفر ارمنی مبعوثنه تودیعی کبی نتیجهٔ غریبه‌یه منجر اولور ! (بونده ارمنی وطنداشلرمزه عائد اوله‌رق ذره‌جه کنایه، استخفاف مقصود اولمدیغی مستغنیٔ ایضاحدر ظن ایدرز)

لیسته ومرکز اصولنك بوکبی غریبه‌لری چوقدر .

لکن بوکونکی افکار واحوالك کنهنه نظراً قانون اساسی وانتخاب قانونی حرفیاً موقع اجرایه قونیلورسه بروسه‌ده ، حتی جزایر بحر سفید کبی سکنهٔ عمومیه سنده غیرمسلم اکثریت تشکیل ایدن، تك بروولایت مستثنا طوتلدیغی حالده هرولایتده مسلملر غالب کله‌رك غیر مسلملردن همان اعضا انتخاب اولنه‌مز .

بونك ایچون خاقی ملل مختلفه‌دن ، یاخود فرق متعدده‌دن عبارت اولان مملکتلرده ترجیحاً ناحیه اصوله مراجعت اولنمليدر . چونکه آمال محلیه‌نك مجلس مبعوثانه قدر ایصالی قولای اولور .

ناحیه یاخود قضا اصول انتخابیه‌سی شودر : مثلا یکرمی مبعوث کوندره‌جك اولان خداوندکار ولاتی یکرمی دائرهٔ انتخابیه‌یه تقسیم اولنور ؛ هر بر دائره کندوسنه مخصوص اوله‌رق برر مبعوث انتخاب ایدر . مثلا آیوالقده‌روم، بالیکسرده زیبك، مانیاسده مهاجر، بروسه‌ده ، کوتاهیه‌ده، بیله‌جکده ترك ، کویلیده ارمنی ... مبعوثی کلمك احتمالی غالب اولور.

حاصلی المزده‌کی اصول انتخاب حقیله موقع اجرایه وضعی حالنده صرف مسلملر عضردن اعضا کله‌جکنه شبهه یوقدر . بویله برنتیجه ایسه ایکی سببدن طولایی مردوددر .

برنجی سبب — اوروپایه یك فنا سوء تأثیر حاصل ایدرکه بوصرده قطعیاً جائز دکلدر .

ایکنجی سبب — علوم سیاسیه ، اقتصادیه ، حقوقیه اکتسابنه بزدن اول طاورانمش، بزی کچمش اولان روم وارمنی ارباب اقتدارندن مجلس مبعوثانی محروم براقیرزکه بودخی تعلم سیاسیمز اعتباریله محرومیت دیمکدر .

بوندہ چارهٔ خلاص اوله‌رق، دها دون رسماً اعلان هویت ایتمش اولان قانونی تعدیل ایتمکه قالقشمق آتی اعتباریله مهلك، حال اعتباریله مسخره‌لق اولور. بناءً علیه بشقه برچارهٔ سلامت آره‌مق لازم. آتی‌ده یارین ایضاح ایلرز .

(نه دیرلر ؟) ی حسابه قاتمق کرك

کچن کون رفقای محترمه‌مزدن (ثروت فنون) ده کوردیکمز بر فقره‌نی مکرراً اوقودق . عینی سطرلر ، عینی مأل . بوفقره‌ده بحث اولنان خصوصك علاقه داران حقنده برتجاوز وافترا اولمدیغندن رفیقمزك امین اولوب اولمدیغنی پازار ایرتسی تسخه‌مزده صوردق ایدی . تصحیحه دائر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برشی کورلمدیکی کبی بوفقره‌نك بعض رفقامزده دخی مندرج اولدیغی کورلدی . فقره محتویاتنك ساخته ویا افترا ویا تجاوز اولمدیغی تحقق ایتدی . برچوق ذوات ده بزم کبی دوشونه‌رك شفاهاً وتحریراً مطالعات درمیان ایتدیلر . بناً علیه « نه دیرلر » ی حسابه قاتمق لزومنی بحسب الاخلاص صراحةً بیان واخطاره یك بیوك بر مقصد نامنه مجبوریت کوردك .

ایشك آچیقجه‌سی :

سلانیکده (فیضیه) و (تجارت) نامنده ایکی مکتب وار، بونلرك آچیلمی وار ایمش، یعنی بر سنه‌لك واردات حسابی ایله مصارف حسابی بربرینی طوتیور ایمش . بو ایکی حسابی بربرینه طوتدیرمق ایچون برچاره آرانیلیور . بوچاره‌یی ده درسعادت ایله سلانیك آراسنده برتلزه ترنی ترتیبیله بوکا اشتراك ایده‌جك ذواتك کیسه‌سنده بولیورلر . ایش بونده قالسه وادیٔ محاکمه طارلشوردی .

نه چاره‌که ایش بونده قالیوب بوتشبثدن حاصل اولدیغی « منفعتده اتحاد وترقی جمعیتنك ده مشترك اولدیغی » اعلان اولنه‌رق نتیجه‌نك بیومسنه بشقه برقوت، بشقه برزنك ویریور . ایشته بوقوت، ایشته بورنك او وادیٔ مطالعه‌یی کنیشلتدیره‌رك بیاغی بر اووه حالنه کتیریور . علی‌الخصوص بو مکتب صاحبلرینك جاوید و رحمی بکارکبی ایکی وطنپرور، ایکی صاحب اقتدار وکمال، ایکی مجسم اخلاق حسنه بیلدیکمز واوحیثیتله تجلیل ایلدیکمز ایکی اعضای جمعیت بولنمازی سوق اولندیغمزاووه‌نك قوهٔ نامیه‌سی ده تعدیله اوغرایور .

اول امرده شوراسنی اعلان وادعا ایدرزکه جمعیت علیه‌نك بوایشده‌کی اشتراك منفعتی قطعیاً غیر واقعدر . زیرا بوامکانسزدر . اوقدر امکانسزدرکه (آوستراریج) محاربه‌سی قزانان بوناپارت ناپولئونك مظفر اردوسنی تشکیل ایدن جنکاور، بهادر عسکرلرینك ارزاقنه مهمات حربیه‌سنه، لوازم عسکریه‌سنه دست تجاوزینی اوزاتدیغنی فرض وادعا قدر امکانسزدر .

بو، امکانسز اولدیغی کبی شبهه‌سز اوصاف درایت وحمیتله متصف و جمعیت علیه‌نك ارکان مهمه‌سندن ایکی بهادرك (ترقی اتحاد جمعیتی) نك شرف وموقعندن استعارهٔ همت ایله یك شخصی برایش ایچون « منفعت » تدارکنه تشبثلری، اردوسنی کمال مهارتله سوق واداره ایله ایکی ایمپراطوری مغلوب ایدن وبوغالیبتی ـ عائله‌سنی فرانسه تاج وتختندن الی الابد محروم ایدرك بوسطرلرك یازلدیغی دونکی کونه مصادف ٤ ایلول سنه ۱۸۷۰ ده تأسس ایدن جمهوریته بیله ـ مدار مفخرت اولان بوناپارت ناپولیونه طوغرولوب ده اکا سوء قصده مهیا ایکی شانلی عسکرك حرکتنه مشابه حکمنده اولمزمی؟

قرووازورلر اعانه‌سنك داخلده‌کی تأثیرندن بشقه حدودمز خارجنده‌کی تلقیسندن درس آلهرق بو تشبثك شو شکلده ترتیبندن داخل وخارجده نه‌تأثیر حاصل ایده‌جکنی، (نه‌دیرلر ؟) ی حسابه قاتمق زور برشی‌میدر ؟ « بونی کیم دوشونه‌جکدی، خاطره کتورمکده‌در قباحت، دنیلورایسه وکسه‌نك دوشونمیه‌جکنی‌ده قبول ایدرایسه‌ك بز بوقباحتی کمال منت واخلاص ایله آلیرز .

* * *

شومطالعاتدن صوکره نظردقته آلنه‌جق برجهت دها واردرکه اوده علم ثروته دائر کتاب ترجمه ایتمش ویارم ساعت دوام ایدن نطقیله مالیه ناظرینه تعیین مسلك ایتمك اوزره دیوان ویرمش، رسومات امینی رائف‌پاشایه احوال اقتصادیه حقنده خطبه اوقومش بر ذاتك تحت اداره‌سنده‌کی مکتبك حسابلرنده‌کی تشویشات علنیه بشقه‌جه تشویش اذهان ایده‌جکندن کندو حسابلرینه احتراز ایلرز . چونکه ابراز اهلیت یولنده بش اون کون اول اجرا ایدیلان حرکاتدن متحصل آثار حسنه‌یی امحادن قورقارز .

حد ذاتنده مکتب برمؤسسهٔ خصوصیه‌در . کار وضرری صاحبنه عائددر، بونلرك آچیلمنك بوصورتله قیادمسنه شوزمانده تشبث نه‌تأویل کتورر، نه‌ده حسن نتیجه ویرر . مکتبك آچیلمی . البته ملیونلره بالغ اولمیور . لله‌الحمد سلانیك ارباب حمیت وثروتی هریره قائقدر . آرالرنده تسویه‌سی اك طبیعی واك مناسب بریول ایدی .

حتی شمندوفر طریقندن دها سریع ومؤثر ایدی .

* * *

اکلامدیغمز برنقطه‌ده شو ایکی مکتبله جمعیت علیه‌نك کویا اشتراك ایده‌جکی منفعت، تنزه قطارینك حرکتندن نصل حصوله کله‌جکدر ؟

چونکه اعلانلره نظراً برنجی موقعك عزیمت وعودت اجرتی بش بچق، ایکنجی موقعك کی اوچ بچق لیرادر . علی‌العاده عزیمت وعودت فیاتی برنجی ایچون آلتون آقچه آلتی یوز قرق سکز و ایکنجی ایچون درت یوز قرق ایکی غروش اولمسنه نظراً برر لیرا فیات تنزیل ایدلمش بولنیور . بو فرقلری شمندوفر اداره‌لری هانکی حسابه کچوره‌جکلر ؟ بوکا نافعه نظارتی نصل جواب ویره‌جك ؟ البته دریغ بیورولیه‌جق ایضاحاتدن مستبان اوله‌جقدر .

معلومدرکه بورادن سلانیکه قدر موجود شمندوفر ایکی مختلف قومپانیه‌نك مالیدر . ایکیسنك نظاماتی بربرندن چوق فرقلیدر . اوقدر فرقلیدرکه برینك مأمورلری شابقه‌لی دیکرینك کی فسلیدر . برینك علی‌الاطلاق حاصلاتی کیلومترو باشنه برمقدار معینه بالغ اولدقدن صوکره خزینه نسبت معینه داخلنده حصه‌دار اولور، دیکرنده ایسه حکومتجه تأمین تمتع ایدلمك اصولی قبول اولندیغندن دولتجه سنوی مبالغ کلیه ویریلور .

بونلردن بری اولا شرق دمیر یوللری قومپانیه‌سندن خزینه‌جه سکسان بیکدن یوز بیك لیرایه قدر استفاده ایدلدیکنه مقابل، دده آغاج وسلانیك خطی ایچون هرسنه خزینه‌دن ایکی یوز التمش بیك لیرادن دون اولمه‌مق اوزره تضمینات ویریلیور . بوحسابجه تنزیل فیاتدن ایکی قومپانیه اعتباریله‌ده خزینه متأثر اولمه‌جق، (اکر قومپانیه‌لر اکرام ایتمیورلرسه) . قومپانیه‌لر بوفرقی و مکتبلرك قیمتنه‌جق آچیقنی کندی حسابلرینه درعهده ایتمشلرایسه تعمیم معارف نامنه کندولرینه بیان تشکره مسارعت ایدرز .

قومپانیه‌لر برطاقم مقاوله‌نامه‌لر ایله باغلیدرلر . بو مقاوله نامه‌لرده هم انلرك، هم مملکتك حقوق ووظائفی صراحةً معیندر . بونلرك اجرای احکامنه نافعه نظارتی مأموردر . نظارتك ایسه قومیسرلری واردر . بونلر البته احکام مقاوله‌نك حرفیاً تطبیقی ایله مکلف اولدقلرینی بیلورلر . بوحاله منافع مقدسهٔ مملکتك خلداراولیه‌جغندن امین بولنمق لازم‌کلورکه بوامنیتله شوسطرلری یازدق .

تلغراف وپوسته‌لر

۳۵ نومرودن دوام

—

حسین حسیب افندی دائره‌مزه آیاق بصار یاصماز شبکل اداره برزنك دیکره منقلب اولدی، شیرازهٔ انتظامدن چیقدی، کیفی معامله یول آلدی .

سوء استعمالات، ارتکابات، تشویشات، اختلاسات کتدکجه اشتداد ایتدی، صوك درجه‌یی بولدی .

یکی، یکی ریاستلر، پارلاق، پارلاق مأموریتلر مستشارلقلر، متعدد مشاورلکلر، مدیر ومفتش عمومیلکلر، خصوصی اعضالقلر، مجلسلر، قومیسیونلر، هیئتلر هپ اوزمان ایجاد ایدلدی، دائره‌مز مأکل اولدی .

طشره مأمورلرینك معاشاتی قیرقیله، قیرقیله کچینه‌میه‌جك درجه‌یه، سدرمق اوله‌میه‌جق درکه‌یه تنزیل ایدلدی . شوغدارانه تصرفلرله طشره معاشاتی ترتیبندن برقسم مهمی ادارهٔ مرکزیه‌یه قلب ایدیلدیرك مرکز مخصصاتی حد نصابنك اوچ مثلنه ینه اوزمان ترفیع ایدلدی .

طشره‌ده مجدداً بر پوسته وتلغراف مرکزی کشاد اولنمق لازم کلنجه مخصصاتی حساب فرحله ترتیب وعرض ایدیلدیرك اراده‌سی بعدالاستحصال ترتیب مذکوردن هیچ دکلسه ثانی مقداری بالتوقیف ادارهٔ مرکزیه مخصصاتنه قلب ورؤسادن، کوزه‌لردن، مقربلردن برینك ویا برقاچینك معاشنه ضم ایدلمك ومتباقیسیله درمه، چاتمه مأمورلر تعیین ایدیلدیرك مرکزی آچمق، کذا طشره‌ده کوچوك وبیوك برمأموریت انحلال ایدنجه یا اومأموریتی لغو ایله معاشنی کاملاً ضبط ایتمك ویاخود لغوی ممکن اولمه‌مزسه معاشندن بهمه حال برمقدارینی تنزیل وقسم متباقیسیله اورایه دیکر برمأمور تعیین ایلمك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

ینه اوزمان عادت اولدی ، طشره‌ده‌کی عجزهٔ مأمورین ارتق معاشیله کچینه‌میه‌جك برحاله کلدی .

هرکونا انتظامسزلق ، اطرادسزلق ، حقسزلق اوزمان باش کوسترردی ، پوسته‌لر اصلاحاتی تشبثی ینه اوزمانك مخصوصاتندن، آچ کوزلیلرك سوء نیته مقرون اختراعاتنده ایدی ؛ بوده برچوق قلملر تشکیلنه ، قلم مدیریتلری ، معاونلری ، ممیزلری باش کاتبلری ، کاتبلری ، مأمورلری تعیینته وسیله اولدی ، نه قدر الی بیراقیلدر ! .. نا اهللر ، منسوبلر، مقربلر ، ملتمسلر ، مکتب چوجنی مخدوملر ، یکنلر ، انشته‌لر ، باجناقلر ، اوشاقلر وار ایسه کافه‌سی مستوفی معاشلرله یرلشدیرلدی ، نصلسه خارجدن ایجلرینه کیرمش اولنلرك مدیریتلری مأمور. لغه معاشلری نصفدن آشاغیه تنزیل ایدلدی .

قدیمدن موجود عفت واستقامت اهلی مقتدر ، مستعد، فعال، کارآشنا، جدی نقدر مأمور وارایسه هربرینه برر نام طاقیه‌رق مثلا : کیمینه خائن، کیمینه ماصون، کیمینه دینسز، کیمینه بی نماز، کیمینه سرکش، کیمینه زبان‌دراز دیله‌رك همان کافه‌سی مأموریتلرندن چیقارلدی؛ اداره‌نك بوناموسلی ولکه‌سز مأمورلرینه ـ نا اهل، خرسز ، مرتکب ، مرتشی دیمدیلر !.. دیه‌مزلرایدی !.. چونکه اوزمان مأمورلر ایچون اك مرغوب اولان مسلك خرسزلق، مرتکبلك، مرتشیلك ایدی ؛ چیقاریلانلر اوقبیلدن اولسه‌لر، هیچ دکلسه کوردکلری بولسزلقلره قارشیو سکوت ایده‌بیلسه‌لر موقعلرنده قالیرلر ایدی .

اجنبی پوسته‌لرینك لغوی مقصدیله وقوعبولان اصلاحات تشبثاتی نهایت مملکتمزده اجنبی پوسته‌لرینك تزییدی و دائرهٔ صلاحیتلرینك توسیع وتأییدی ایله نتیجه‌لندی ، تشبثات واقعه‌دن مأمول اولان فائده عقیم قالدی، فقط ضرر جهتی اویله‌دکل! خزینهٔ دولت ومملکته مادی ومعنوی، ملکی وسیاسی نیچه مهم رخنه‌لر ، اونودلماز یاره‌لر آچلدی ، اخیراً مملکتمزده تأسس ایدن آلمانیه و ایتالیه پوسته‌لری دخی او اصلاحات تشبثی محصولی‌در .

طشره‌ده معاملات عمومیه‌یی تفتیش وتحقیق وظیفه‌سیله مکلف مقدارکافی مفتش ومفتش‌معاونلری موجود اولمسندن طولایی هرنوع شکایات ووقوعاتك تحقیق وتدقیق خصوصاتنك اونلره حواله‌سی لازمکلیرایکن هروسیله‌دن شخصی استفاده‌یه یول آرایان جه‌یی‌قبه، قبه‌یی جه ایدن، حتی بوقدن بهانه‌لر ایجاد ایلیان مرکزده‌کی یادکارلرمز بوراده بعض قلم مدیر ومعاونلریله سائره‌یی ترتیب وطولغون خرجراهلر ومقطوع اجرتلرله صورت خصوصیه‌ده طشره‌یه تسریب ایدرك مأمورلری صویمق ، سوء استعماله آلشدیرمق ، خراجه کسمك ، اویوشه‌مدقلرینی عزل ایتمك ینه اوزمان عادت اولدی .

ایشته بوصورتله صیق ، صیق ، طشره‌یه کیدوب کلملرك ، طشره مأمورلرینی سوء استعماله آلشدیرمه لرك مضراتی محدود قالمیه‌رق مسائل سیاسیه تولیدینه، مخابرات دیپلوماسیه حدوثنه، بادی‌اولدی. وبالنتیجه امریقادن اوته‌دنبری قپالی چانطه‌لر درونده پوسته خانه‌لرمز نامنه کوندرلمك معتاد اولان پوسته‌لرله کلان عادی وتعهدلی مکتوبلر درونده بالدفعات تکرار ایدن اوراق نقدیه وچك وقامبیال ضایعاتنك اوکی آلته‌مدیغی ایلرویه سورولدی ، پوسته‌خانه‌لرمزدن سلب امنیت ایدلدی، مذکور پوسته‌لرك ارسالی قطع اولندی. بویوزدن دولتمز مادی ومعنوی ضررلره اوغرادی .

ح . ت .

مابعدی وار

اوراق ومکاتیب

—

مکتب حقوق شاهانه مداوملرندن اورفه‌لی‌منلا زاده عبدالغنی افندی امضاسیله آلتان ورقه‌ده :

(نوزاد وطن) ایله نشر ایتدیکی بند اوزرینه (میزان) لك کچن کونکی نسخه‌سنده یازلمش اولان ورقه‌ده کردلر حقنده کی بیاناته اشتراك ایدیلیور . انجق مقصد مللی عشیرتی رئیسی اولان ابراهیم پاشانك سیأتی اکلاتمق ایدی . پاشانك مظالمی درجه‌سنی بیلنلر سوزلرینك سطحی اولمدیغنه قناعت ایدرلردی . یازیلان بندك اغراض شخصیه‌یه ویا بر منفعت ذاتیه‌یه مبنی اولمدیغنی ذکر ایدیلیور ،

(میزان) — هیچ برطرف حقنده برحساب خصوصی مطالعه‌سی وارد اولمز . مقصد طرفین شبهه‌سز بیان حقیقتدر .

— سردار اکرم مرحوم عمر پاشا حفیده‌سی طرفندن (میزان) ایله نشر اولنان مکتوبدن بحثله مکتب حقوق منتهی طلبه‌سندن بنالوقه‌لی حفظی افندی طرفندن النان ورقهٔ مفصله‌ده مرحومك اقتدار وعفتی تسلیم ایدلمکله برابر فکر استبداد کاریسندن و او دورك بعض حقایقندن بحث ایدیلیور .

— میزان —

جدینی مدافعة یازیلان مکتوب صاحبه‌سی ظن ایتمیزکه بوسنه‌ده‌کی قرداشلرمزك قیمت تمدنیه‌سنه تجاوز ایتمش بولونسون . ورقهٔ جوابیه‌ده بحث اولنان « حقائق » قماشی خالص اولیان ارکانك حصوله کتیردکاری حکومتك « دولابلریدر . »

مرحومك مستبداولدینی بحثنه کلنجه. اسکندرلر، (سه‌زار) لر ، یاوز سلیملر ، بوناپارت ناپولیونلر نه ایدیلر ؟ مرحومده بو حقیقت تاریخیه‌یی تأیید ایدن بیوکلرمزدندر .

معارف نظارتی ملغا ابتدائیه اداره‌سی مفتشلرندن چورومللی ولی‌ده‌زاده حسین حسنی افندی طرفندن معارف تنسیقاتی حقنده آلدیغمز ورقهٔ مفصله واقعانه یازلش اولمغله قارئی اوزرنده عظیم برتأثیر براقیور .

تنسیقات نامیله یاپیلان تخریبات افندیٔ مومی‌الیهك تعیینی وجهله « ناظرلرك خودسرانه تنسیباتی واقتدار منسوباتی »در .

تنسیقاتك صورت اجراسنه دائر اولان مطالعاتی مجادر .

بوبابده‌کی مطالعه‌مز کچن بازار نسخه‌مزده مندرجدر. بونك ایچون تنسیقات حقنده‌کی مقالات موروده‌یی درج ایده‌مدك .

حسین حسنی افندی دیورکه :

« مدحت پاشا مرحوم جاملردده وسائر عبادتخانه‌لرده نصایح حکیمانه اجرا ایلیه‌رك افکار عمومیه اوزرنده حاصل ایلدیکی تأثیر سایه‌سنده عموم افراد ملت واربابی خزینهٔ دولته ویرمکده ووطنك سلامتی اوغرنده فدا ایتمکده تردد ایدلدیکی خاطرلرده‌در. اولیای امور افندیلرمز حضراتی دخی بوکا قیاساً خزینه‌نك یاره‌یه احتیاجی اولدیغی وحسن رضالریله خزینه‌دن آلقده اولدقلری معاشلرینك برر قسم مهمنی ترك ایلیه‌جکلرینی اعلان بیورسونلر وسلامت عمومیه نامنه کندولری یابه‌جقلری فداکارلغی اظهار ایتسونلر . ثروت صاحبی اولانلری نظارتلری مجاناً اشغال ایتسونلر.

تاریخ عثمانیده نام معززلری حرمتله یاد اولونسون، عثمانلی اقوام نجیبه‌سی کندیلرینه الی الابد منتدار قالسون .

تاریخ عثمانیده فدا کارلق ایتمش نجبه وزرایه تصادف اولنمزمی ؟ سلطان مجید جنت مکان مصر علاسندن بری دکلیدرکه یوز اللی غروش اولان معاشنه یوز اللی غروش دها ضمی حقنده‌کی قرار عالی‌یی رد ایدوب « پادشاهم ، مدرسه‌ده یوبی بش غروشله اکتفا ایدیورم ، احسان بیورمق ایستدیکز یوز اللی غروش خزینه‌ده قالسون دها لزومللی برصورتده صرف ایدلسون » دیمشدی .

عصرمزده رجالی علاسی نیچون یاپمسون . دور استبدادده آلشدیغمز منفعت کوزتدیکمز یولدری آرتق براقه‌لم . وطنه خدمت ایده‌لم . وطن وطنداشلره قالمجق، یا ثروتلریمز کیه قالمجق ونصل صرف ایدیله‌جك ؟ ثروتلریمزی حال حیاتمزده وطن ایچون صرف‌ایدوب تاریخلرده شانلی وشرفلی موقعتلر طوتمه‌لم . بوندن معزز ومقدس نه وار ؟

حربیه ناظری مرحوم ایله داماد محمود پاشا مرحومك جنازه‌لری مراسمنده ملت عثمانیه‌نك ابراز ایلدیکی حسیات تقدیریه‌دن عبرت آلمغه چالیشه‌لم . »

بزه کلورکه دور استبداد ارکانك درلو حرصلرك ، درلو حسابلرك تحت تأثیرنده اولمرق استحصال ایلدکلری موقعلری و ادخار ایتدکلری ثروتی « خیت » ایله مبادله ایتمکده دوچار صعوبت اولورلر . انشاءالله آلداندیغمزی اعلان ایلرز .

عیناً

نظامیه و ردیف قطعاتنده وعلی الخصوص خامسه ردیف دوائرنده برخیلی منحل بولنان ضابطان محللرینه الده برچوق آچیقده امرا و ضابطان موجود ایکن بونلرك رتبهٔ حالیه‌لریله یرلشدیرلیوب دیکر ضابطانك ترفیعاً تعیینلری خصوصنك خامسه اردوسی قوماندانلغندن حربیه نظارتنه انها ایدلسنه واوراندده دفترینك مقام صدارته تقدیم اولنمسنه اقتصاد نامی ویره‌جکسز ؟ بویله منحلاته آچیقده بولنان مکتبلی مفدور امرا وضابطان رتبهٔ حاضره‌لریله یرلشدیرلسه دها مصیب اولمازی ؟ بوبابده مرجعنك نظر دقتی جلبه توسط بیورلمسنی سلامت عمومیه نامنه رجا ایدرم .

امضا محفوظدر

— میزان —

صاحب ورقه‌نك دیدیکی پك طبیعیدر . کندوسنه غیر طبیعی کورینان یوله کیدلمسنده برحکمت حکومت اولق محتملدرکه بوندن هرکس احاطه ایده‌مز .

اوراق حوادث

—

ملت — رفیقمز اولکی کونکی نسخه‌سنده (مالیه‌مز) عنوانی بند مخصوصنده برچوق نافع معلومات ومطالعات ویرمك ایستدیکی صره‌ده دیون عمومیه‌نك اساسی حقنده وقوع حال‌ایله پکده متناسب اولمیان بعض مدعیات ومطالعات درمیان ایلیور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

ازجمله رفیقمزه خدمت اولمق اوزره بر قاچ سوز سویله‌مکه لزوم کوریورز .

اکر رفیقمزك بحثی دیون عمومیه هیئت حاضره‌سنه عائد اولیوب اکا تقدم ایتمش اولان « رسوم‌سته اداره‌سنه » منحصر اولسیدی، مطالعه‌سی بردرجه‌یه قدر موافق نفس‌الامر اولوردی. لکن دیون‌عمومیه اداره‌سنك تشکیلی اعتباریله طوغری دکلدر .

دیون عمومیه حقنده‌کی اساس تعهد دولت‌برلین معاهده‌سنه مربوطدر . تعهد مذکورك موقع فعله قونمه‌سی دخی خارجیه نظارتی وسفرای سلطنت‌سنیه واسطه‌سیله اجرا اولنان بر تبلیغ رسمیٔ دولتلك نتیجه‌سیدر . روسیه‌نك خارجده براقلمه‌سی ، یاخود رفیقمزك افاده‌سنه نظراً خارجده قالمه‌سی اسباب سیاسیه‌دن ایلری کلمه‌مشدر . روسیه‌ده عثمانلی داشلری بولنمه‌مسنك مستقل برنتیجه‌سیدر.

باب عالی نامنه واقع اولان‌دعوت رسمیه‌اوزرینه مرخصلر کلدیلر . دولت مرخصلری ایله مذاکره ایتدیلر. نتیجهٔ مذاکره « محرم قرارنامه‌سی » نامیله قوانین ونظامات اصلیهٔ دولت صرمه‌سنه کچدی. ایش بوداثره‌ده‌بیله قالمدی. محرم قرارنامه‌سی دولت نامنه علاقه‌دار اولان حکومتلره رسماً تبلیغ اولندی .

بوحاله شاید باب عالی خود سرانه، یاخودمجلس مبعوثانك انضمام رأییله اوتعهدندن نکول ایده‌جك اولورسه مسئله دایناتك حقوق اصلیه‌لرینی اکتساب ایتمه‌لرندە یعنی شوصورت تسویه‌دن اول معتبر اولان مقدار دیونه عودتده قالمیوب دولتلرك شکایتلرینی داعی بین‌الدول برمسئله شکلنه کیرمش اولور .

دیکر طرفدن دیون عمومیه‌نك ماهیت اصلیه‌سنی اونوتمامليز. نوبته مبتلا اولانه ویریلان سولفاتودن فرقی یوقدر . ابتدا یوتلمه‌سی آجی ومنفوردر . لکن اوکرته کچیلدکدن‌صکره شفا بخش دوا اولمقدن خالی قالمز .

واقعا حکومت ایمجنده برحکومت اوله‌رق تشکل ایتمشدر. لکن انی‌دوائر رسمیه‌نك آهنکنی بوزمیه‌جق بر « ادارهٔ رسمیه » شکلنه صوقق المزده ایدی وحالاده المزده‌در . بونك ایچون بیوك زحمت وکلفته بیله احتیاجز یوقدر. یعنی قانون دائره‌سنده مقتدر بر عثمانلی دایناری وکیلی انتخاب ایتمك وظیفه‌سیله متناسب اهلیتده برقومیسر نصب ایله‌مکدن عبارتدر. بودرجه‌ده بسیط اولان وظیفه‌مزی ایفاده بر قصور ایتدکده قباحت دیون عمومیه اداره‌سنك دکلدر . اوروپانك ایسه هیچ .

(طنین) رفیقمزك روم قرداشلرمزك پروغرامی حقنده‌کی مطالعاتی پك مصیبدر . (پروتودوس) رفیقمزك ٦ اغستوس تاریخلو نسخه‌سنده تریسته‌ده منتشر (نه آیه‌را) غزته‌سندن نقلاً یازدیغی بندی (طنین) هیئتی‌ده کوروب متأثر اولمش اولدیغی متأثر ایدن بوبند حقنده‌کی مطالعه ومحاکمه‌مزی کچنلرده یازمشیدق .

— مکتب طبیه‌ده اجرا اولنان شنلکلرمناسبتیله ایراد اولنان نطقك خلاصهٔ ضبطی یاپدیغی صره‌ده ترجمان حقیقت رفیق قدیمز شویله یازیور :

نطق سویلیان ... لری لسان احترامله آنیور و پك شایان دقت برنتیجه‌یه ایریورده

دیورکه : [اکر (مراد بك) ایدیلان مواعید(مواعید اولهجق) قابیلوب‌ده اوروپادن عودت ایتمامش اولسیدی بوکوردیکمز حریت برچوق زمان اول تأسس ایتمش اوله‌جقدی .] هرکس آلقشلایور .

بزده رفیقمزی آلقشلارز .

برچوق مجاهده‌دن صکره وطن وملتك اطلاقه دائر جدیت ورسمیتی صورت جریانی تفصیلاتندن تحقق ایده‌جك « مواعیده » اینانمامق المزدن کلمزدی. انلره اینانديغمز زمان (ارباب مجاهدهٔ وطن) حقنده تکفیر وتلعینه دائر بنـدلر یازان غزته‌لرمزی، بزی اعدامه محکوم ایدن محکمهٔ عدالتلری نظر دقته آلمامش ایدك .

خداوندکار — درسعادت رفقامزدن بری بروسه‌ده تنسیقاته دائر هنوز برشی یاپلمدیغندن بحثله شکایت ایتمش . (خداوندکار) رفیقمزده بوکا جواباً دیورکه :

استانبولده بر درجه‌یه قدر مطلوبه موافق بر هیئت وکلا تشکیلندن بشقه تنسیقات واصلاحات نامنه فائده‌لی ومحق نه یاپلش ونصل تطبیق ایدلش ایسه بونی نشر ایتسونلر .....

رفیقمزك سوأل طبیعیسی جوابسز براغیله‌مز . ویریله‌جك جوابه انتظار خصوصنده بروسه رفیقمز یالکز دکلدر . شوقدرکه بزم « هیهات » بندمزك نتایجنده اندیشه ایدن رفیقمز اشبو سوألنك درسعادتجه ایده‌جکی تأثیرك درجه‌سنی تأمل ایله سوأل مذکوری وضع ایدوب ایتمك خصوصنده البته آز چوق تردد ایتمشدر .

چونکه کندوسنده بزدن فضله اوله‌رق موجود اولان صفت رسمیه‌سنی نظر دقته آلمه‌سی طبیعیدر .

مرآت عالم — رفیقمز ۲۱ اغستوس تاریخلی نسخه‌سنك صوك صحیفه‌سنده برنجی ستونك اورته‌سنه کیرمش اولوب پولیسلردن باحث اولان ایکی بحق سطرك یاکلشلق اثری اولدیغنه حکم ایله کندوسی طرفندن اعتذار اولنمسنه انتظار ایده‌رز .

شو دور حریتده عمومیت اعتباریله امن واسایش عمومینك ، خصوصیت اعتباریله عرض ومال خلقك محافظه‌سنه مأمور اولانلرك هیچ اولمزسه سائر صنوف خدمهٔ دولت قدر حرمته لایق بولندقلری جمله‌مزك مسلمی اولمليدر . ایجلرنده لیاقتسزلری وارسه بحثی انلره حصر ایتملی ، عمومه تشمیل ایدلمليدر .

مالیه نظارتندن برسوأل

بوعنوانله مسکوکات اداره‌سی مستخدمینی طرفندن آلنان ورقه‌ده ادارهٔ مزبوره‌جه اولان سوء استعمالاتك تحققی ایچون ایجاب ایدن هیئتك تعیین وایشك تعقیبنده خزینه‌جه رخاوت کوسترلدیکینك وبوبابده صدارتله شورای دولت ریاستندن اجرا قلنان تبلیغاتك‌ده نظر دقته التمدیغنك سببنی نظارتدن صوریورلر . سوز مالیه‌نك . بقالم نه دیه‌جك ؟

آجیق مخابره

—

(شکری) امضاسیله آلدیغمز ورقه‌یه جوابدر :

خلیل نهاد بکك (صلهٔ رحم) عنوانلی مقاله‌سنده طربزونده مدفون اولان برینه‌تلمیحاً یازیلان « روح خبائث آلود .... » جمله‌سندن ولاتدن اولوب اورادە مدفون بولنان یوسف ضیا پاشا مرحومك قصد ایدلدیکنی برآن فرض ایده‌میز . طربزونده وفات ایدن والی یالکز مرحوم مشار الیه‌میدر ؟.....

مع مافیه بوکبی‌ظنلره محل قالمامق اوزره صاحب مقاله‌دن ممکن اولان صراحتك احسان بیورلمسی متمنادر .

حوادث

—

بلغارستان حکومتی معتاد اولان عسکری مانورالری بوسنه اجرا ایتمه‌جك ایمش . بونی خیر ویران تلغراف نامه اشبو قرارك اسباب مالیه‌یه مستند اولمیوب صرف دولت علیه‌یه قارشو برحیله اظهار ایتمك مقصدینه مبنی اولدیغنی بیان ایدیور . یعنی بویله بردور انقلابده تأثیردن خالی اولمیان اراجیفه محل براقامق آرزو اولنیور .

صحتی حالنده جالب تشکر بروقعه دیمکدر .

اعلان

چرچر حریقنده چابوقجلق ایدنلردن استرداد ایدیلان اشیا ضابطه‌ده محفوظدر . ضایعاتی اولانلرك مراجعتی لزومی بیلدیریلیور .

عموم ارناودلرك چمبرلی طاشده عبداه چاوشك قراءتخانه‌سنده یارین ساعت برده اجتماع ایده‌جکلری یازلمشدی . اوزاقدن کله‌جکلره حرمةً اجتماع ساعت اوچه قدر امتداد ایده‌جکدر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ۳۹ | بازار | ۱۰ شعبان ۱۳۲۶ (۲۴ اغستوس ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الق آیلی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوج کون گچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

انتخاب مبعوثان

—

مملکتمزك، اصول انتخابدن « مرکز » اصولندن زیاده ، « ناحیه » اصولنه محتاج اولدیغنی دونکی نسخه‌مزده ذکر ایتمش ایدك . ایمجنده بولندیغمز استانبولی زمین مطالعه انتخاذ ایده‌لم‌ده ایضاح مقصده چالیشه‌لم .

استانبولك اهالیسی تخمیناً برملیون ایکیوزبیك رادەسندەدر . مذهب اعتباریله بونك یدی یوز بیکی — یعنی یوزده تخمیناً — آلتمش اوچی مسلمدر .

اشبو مقدار نفوس طوغری اولمیه‌یلور . دها آز ، دها چوق اولسون . اهمیت مقدارده دکل ، بتون اهمیت نسبتده‌در ، اونسبت ایسه رسماً وحکمةً ثابتدر . دلیل قطعیسی نشر اولنه‌کلان وفیات جدوللریدرکه شبهه قبول ایده‌میه‌جك قدر صاغلام ومنتظمدر .

قانوناً استانبول « بر » دائرهٔ انتخابیه‌در . دوائر بلدیه برر « شعبه » ، برر « قضا » در . ایکنجی درجه‌ده منتخبلر اوشعبه‌لردن شهر آمانتنه‌کلوب رأی ویره‌جکلر ، اورآیلر طوب یکون اوله‌جق . اکثریت اوطوپ یکوندن چیقاریله‌جقدر .

نفوس بلده‌نك یکرمی‌ده بریمنتخب‌عد ایده‌لم . آلتمش بیك رأی ایدر . بالاده‌کی نسبته موافق اوله‌مسی طبیعیدر . یعنی اشبو آلتمش بیك منتخبك ۳۷ بیکی مسلم اوله‌جغی شبهه‌سزدر . بوایسه اکثریت قطعیه دیمکدر . دوزجه قانونك ایجابنه کیدلدیکی حالده استانبولدن انتخاب اولنه‌جق یکرمی درت اعضانك یکرمی دردی‌ده مسلمان اولور .

شویله بر نتیجه — دون دخی بیان ایتدیکمز وجهله — بر چوق جهتدن مردود در .

معناً مردود در ، چونکه اوروپایه پك فنا برتأثیر حاصل ایدر .

مادةً مردوددر ، چونکه مجلس مبعوثانی جدی استفاده‌دن محروم براقش اولور .

حکمةً مردود در ، چونکه بر مذهبه منحصر ایسته‌لر یاعق قانون اساسینك بخش ایتدیکی مساوات اصول وآدابنه منافیدر .

* * *

اوروپا ممالکنك قسم اعظمنده مذهب اساسی اوزرینه مستند دکل ایسه‌ده فکر ومسلك اعتباریله منتخبلر برچوق فرقه‌لره آیرلمش بولنورلر . مثلا فرانسه‌ده هرکسجه معلوم اوله‌رق اون بر (!) فرقهٔ سیاسیه موجوددر . شو فرقه‌لرك هیچ بری اکثریت جمع ایتمکه مقتدر دکلدر . همده فرانسه‌ده لازم اولان اکثریت بزمکی کبی نسبی اکثریت دکلدر . برنجی قرعه‌ده ویرلمش عموم آرانك نصفندن بر اولسون فضله اولمه‌سی، دفترده اسملری محرر اولان منتخبلر عدد مجموعنك اقلی بربعنی اولسون تجاوز ایتمش بولنمه‌سی شرط قطعیدر .

مثلا بر دائرهٔ انتخابیه‌ده ۱۰ بیك منتخبك اسملری مقیددر . انتخاب اولنه‌جق مبعوث برنجی قرعه‌ده لااقل ایکی بیك بش یوزدن فضله رأی طوپلاملی درکه انتخابی صحیح اولسون .

دیکر طرفدن مقید اولان اون بیك منتخبك جمله‌سی کلوب رأی ویرمزلر . اشبو اون بیك منتخبدن نادراً یدی — سکز بیکدن فضله کلدیکی واقع اولور . سکز بیك کلمش فرض ایده‌لم . اون بر فرقه اعتباریله سویاً سکزیوز رأی بیله دوشمز . حال بوکه لااقل ۲ بیك بش یوز بر رأیه احتیاج وار .

بوندن اتفاقلر ، ائتلافلر واقع اولور . بونلر کبی دکلدر ، مجبوریدر . مسلکاً یکدیکرلرینه یقین اولانلر قارشولقلی تعهدلر اجراسیله اتفاق ایدرلر . نظاماً لابد اولان اکثریتی جمع ایتمکه چالیشیرلر .

دائره‌نك برنده بر طاقمك نامزدی ، دیکرنده دیکرینك نامزدی التزام اولنمق طریقیله مشترکاً رأی ویررلر و مقصوده نائل اولورلر . دفترده مقید بر عموم آرانك ربعندن ، ویریلان آرانك‌ده نصفندن برفضله‌سنی نامزدك برى قزانیرسه « اکثریت مطلقه » یی قزانمش و انتخاب ایدلمش صایلیور .

اکثریت مطلقه حاصل اوله‌مزسه بر ویا ایکی هفته صوکره اجرا اولنمق اوزره ایکنجی انتخابه مراجعت ایدیلورکه بو انتخابده‌کی اکثریت نسبیه مقبول صایلیور .

ازجمله بوکون فرانسه‌ده باشلیجه بیوك فرقه‌لردن برى بولنان رادیقال فرقه‌سی ایله رادیقال سوسیالیست ، مستقل سوسیالیست ، اونیون دموقراتیك ، اونیون رەپوبلیکن، غوش رەپوبلیکن فرق جزئیه‌سی التحاق ایتمك طریقیله برطوپ یکون حاصل ایدلمشدرکه « بلوق » نامیله معروفدر . آلتی یوز اعضایه قریب فرانسه مجلس مبعوثانده ٤ یوز اعضالق بر اکثریت تشکیل ایتمکده و حکومت حاضره‌یه استنادکاه برلمقده‌در .

* * *

هر برده فرقه‌لر انتخاب زمانلرنده « انتخاب قومیته‌سی » نامیله بر طاقم جمعیتلر تشکیل ایدرلر . مرکز قومیته‌سی ولایتلرده‌کیلره قوماندا ایدر . ولایتلرده‌کیلر کندی فکر ومسلکنده اولوب آرا جمعنه مستعد معتبران محلیه‌دن نامزد انتخابنه چالیشیرلر . قومیته‌لر نامزدلری انتخاب ایدنجه انلرك مبعوثلغه انتخابلرینی توصیه یولنده نشریاته باشلارلر . اعلانلر ، بندلر ، نطقلر ، « اکراملر » ، مناقشه‌لر توالی ایدر . کایتلی پاره‌لر صرف اولنور . نامی بیله « انتخاب سفری » در . جداً شدید برجدال رنکنی آلیر .

حمد اولسون شمدیلك بزده اوقدر کورانی یه احتیاج یوقدر . وظیفهٔ عمومیه‌مز مجلس مبعوثانه اولا ناموسلی ، ثانیاً — معلومانلی آدملر کوندره‌بیلمکدن عبارتدر .

بو آدملری نصل سچه‌جکز ، کیم بیله‌جك ، کیم کوسترەجك ، انتخابلری نصل تأمین ایده‌جك ؟ اك مهم اولان جهت مصلحت بودر .

بزده فرقه‌لر (اوروپاده اولدیغی کبی) هنوز منتظماً تشکل وتقرر ایتمه‌مشدر . تشکل ایدن جمعیتلر دخی انجق داخلی انتظاملرینی تأمین ایتمکله مشغول اولوب هنوز نافع صورتده اجرای نفوذ ایده‌جك مرتبه‌یه کلهمه‌مشدر . بونك ایچون شو ایلك انتخابلرمزده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

کمال بصیرت واعتدال اوزره حرکت ایتمکه محتاج ... هم ده یك چوق محتاج بولنیور .

سنجاق مرکزلرنده محلی بلدی رئیسلرنك تحت ریاستنده اولهرق مفتی، غیرمسلم رؤسای روحانیه‌سی، هرقضانك برر وکیللرندن مرکب برر انتخاب قومیته‌سی شمدیدن تشکیل اولنمالیدر .

اشبو قومیته‌لر مبعوثلغه لایق اولان ارکان محلیه‌یی بیلرنده انتخاب ایدرلر. ترجمهٔ حال واهلیت ذاتیه‌لری حقنده مجملاً معلومات ویرمك مرکز قومیته‌سنه اعلام ایدرلر. مرکز قومیته‌سی دخی هر ولایته کوره « لیسته‌لر » ترتیب ایدر ، محلنه گوندرر . اسملری لیسته‌ده محرر ذاته رأی ویرلمه‌سی قومیته نامنه التماس اولنور. بونك ایچون مرکز قومیته‌سنك اهمیتی چوقدر .

مرکز قومیته‌سنه کلنجه انك تشکلنك احسن صورتی بالمذاکره قرار تحته آلمق باشده اتحادوترقی جمعیت علیه‌سی اولهرق شمدیه‌قدر تشکل ایتمش اولان بیوك قاوب ، جمعیتلرك مشترك قرارلرینه متوقفدر .

بطریق خانه‌لردن‌ده برر مرخص بولندیرلمسی بزجه شرطدر . بویله برمرکز قومیته‌سنك تشکلی لیت‌ولعل‌ده قاوب ایش اوزایه‌جق اولورسه (میزان) گندی حسابنه اولهرق اویله بر قومیته تشکیلنه چالیشه‌جقدر .

قارئین کرامه بر مصال

بروارمش ، بریوقمش ، ۱۳۲۲ سنه‌سی ایلولنده رتبه‌سی روس میرآلایی ، اسمی اوزبك ابوخان آنزورقو ، اصلی چرکس ، نسلی برنس ، مذهبی اسلام ، مقصدی حمیت سوقیله ممالك اسلامیه‌یی، خلیفهٔ زمان مقامنی زیارت اولهرق ، روسیه‌دن درسعادته ودرسعادتدن بعض اقربانسی تحری مقصدیله آطه پازارینه قدر گیتمك .

فناسی بزم برنس یك زنگیندر . اوزرنده گرك نقد وگرك باقه‌جه معتبر مقبوضلر اولهرق اوتوز قرق بیك لیرایی متجاوز برثروت طاشیور. بوایسه ازمید حکومت محلیه‌سنجه اصلسه معلوم اولیور .

فرصت بیوك ، قاچیرلمه گلمز. لکن لقمه‌ده بیوك. عجبادیگنلی می ! یوتولورگن بوغازه ایلیشمك امکانی وارمی ؟

تحقیق وتحری لازم . روسیه سفارتخانه‌سنك بزم برنسی نه رتبه تفتیش آلتنده طوتدیغی بیلنمك الزم . چاره ! یکانه وهردائمکی . ازمید قولی عموم قولار گبی — یالگز باشنه دگل، چه‌نك براوجیدر. باشی وار ، مرکزی وار ، هیئتی وار .

هایدی ، کاسون مرکزه اخبار وتحقیقات ! نتیجه‌سنه انتظار ایتمکسزین — یعنی « بروجه پیشین » بزم برنس مضر ، مهلك آدمدر ، بیلمم نه گبی « مقاصد فاسدانه وایبلیسکارانه » ایله روسیه‌دن گلمش، بیلمم استانبولك هانگی محله‌سنه طوغری واپوردن شهملی برقاچ صندوق چیقاروب سوق ایتمش ، بونی انکارده بولنیور ایمش ، ایچنده دینامیت ، برروایته نظراً یکی ایجاد اولنمش دها قوتلی بر . . . میت وار ایمش .

بودرجه مدهش برشخصی توقیف آلتنه آلمق لازم ، بردقیقه برثانیه فوتی غیر جائزدر . اما آدمجغز مسن ایمش ، معتبر ایمش ، برنس ایمش ، روس میرالایی وتبعه‌سی ایمش. کیمه نه ؟ چه‌نك حکمت ومنفعتنه قارشو بونلر ویزدر !

پاره‌سی چوق اولدیغی حس ایدیلنجه طیشاری یه چیقمامق اوزره خانه‌نك برنده حبس ایدلمش ، تخمینندن فضله اولدیغی آکلاشیلنجه خانه زندانه تحول ایتمش ، ایکنجی تخمینك‌ده حقیقتدن دون اولدیغی کورولنجه زندان قپوسنك کایدلری تزاید ایتمش .

حریت وعدیله پازارلقلر دوری کشاد اولنیور. فدیهٔ نجاتك تقسیطی اوزرینه طیشاری چیقاریلوب برقاچ کون نفس آلدیریلیور . گیتمك اوزره حاضر- لانیور ایسه‌ده « هنوز معاملهٔ لازمه » تمه‌مش . برآز دها ، برایکی کون دها دنیلیور، آیلر گچیور! سنه‌سی دور ایدیور ، معامله هنوز تمیور .

حاصلی اوزایکی بیك بش یوز آلتمش ایکی لیرا درت غروش قدر بر مبلغ پرنسك جیبندن چیقوب چه‌نك ید طمعلرینه گچیور . کافی دکل . پرنسده بانقه‌نك قامیللاری وار، اعتباری وار. یکونی یوز بیکاری گچیور . انلر لازم ، هم‌ده امضالی ، « امره محول » اولهرق الزم .

یکیدن حبس ، یکیدن زندان ، یکیدن کلید . زوالینك تهدیدی، تضرعی بیهوده‌در. ثروتی چه‌نك حق‌صریحیدر . انی ویرملی. برجه‌یی صافلامه‌ملی .

زوالللی ویریور ، ویریور ، ویریور ! تکرار هوا وگونشك موجود اولدیغنی گوریور ، آطه پازاری سوقافلرنده گزمك حقنه بر قاچ گون مالك اولیور . شو « مسافر پرور » گوشه‌دن برآن اول قاچمق لازم . نه چاره‌که « با اراده اقامته مأمور »در. شوصفت رسمیه‌سنی رفع ایتمك لازم . « برنس حضرتلرینه خدمت مخصوصه » اولهرق تلغراف ایله گویا مساعده طلب اولنمش ، جوابك اقشامه صباحه گلمه‌سی ملحوظ ایمش . اقشام وصباح حکومت قپوسنه اوغرایور . بوگبی اوغرامه‌لرك برنده برعسکر ضابطی یانه صوقیلیور . گویا سویله‌میورمش گبی یوزنی چویرمکسزین « اذمید متصرفلغنه سزی برصورتله یوق ایتمك ایچون شمدی برامر گلدی ، باشیگزك چاره‌سنه باقیگز » اخطارینی پرنسك قولاقلرینه ایصاله موفق اولیور .

بزم پرنس قافقاسیه‌لیدر ، هم‌ده سواری میرآلایدر ، بنیجیلکده برنجیدر ، آتدن آکلار ، آطه پازارنده گزر ایکن فلان چورباجینك آتی کورمش ، قیمتی نقدیر ایتمش ، اوآتك محلنی بیلیور، تعقیب ایدلدیکنی بیلدیکی حالده امیدینی گسمیور .

گزر گبی یورویه‌رك مذکور آتك سمتنه طوغری گیدیور ، یانه یاقلاشیور؛ سووب اوخشایور. چرکسدر. حرکتی طبیعیدر، خفیه‌سی اویله گوریور، لکن بردن برحال اولیور، برنس (اگر سز) آتك اوستنده ؛ آت ایسه درت نعله ! سوقاقدن قیره طوغری گیدیور. قیره گوزدن نهان اولیور .

آطه پازاری حکومت قوناغنده برتلاش ، تلغراف سایه‌سنده بوتلاش ازمیده سرایت ایدیور ، استانبول شیفره سایه‌سنده ایشه بیانجی قالمیور !

برنس غائب اولمش ، حکومت بوله‌میور ، مأمول ایتدکاری سمتلره گیتمه‌مش ، هیچ خاطرینه گلمیان هجرا اقچه شهره التجایه تنزل ایتمش ، بدلا برتلغراف مأمورینه تصادف ایتمش ، روسیه سفارت خانه‌سنه تلغراف چکمك جنایتنده بولنمش !

بوتلغراف نامه فی ۱۶ مایس سنه ۱۳۲٤ تاریخنه تصادف ایتمشدر .

سفارت باب عالیدن ، باب عالی محلندن ایضاحات ایسترلر . محلی حکومتی بیلدیز سولوکارندن تعلیمانه انتظار ایدرلر . مخابره دوام ایدر . برنسك تخلیه‌سی ایله حقنك اعاده‌سی ضمننده ارادهٔ سنیه بیله صادر اولور . نتیجه بردرلو حاصل اولهمز .

دیرکن ۱۱ تموز کلیر .... برنس آنزورقو استانبوله ، حتی مطبعه‌مزه قدر گلمکه اقتدار کسب ایدر ....

خلاصهٔ کلام

ایش باب عالیده‌در . شو دونکی « حکمت حکومت » ك بوگونکی « ایجاب حال » ه توفیق لازمدر . باب دولتك ابراز همت ایله‌مه‌سنه انتظار ایتمك امرنده شوحکایه‌مزك قهرمانانه بزدخی اشتراك ایده‌جکز .

آکلاشه‌لم

تشبث شخصی ، توسیع مأذونیت ، عدم مرکزیت !

بونلر تکرر وتوالی ایدیور . دگرلرندن فضله اولهرق قارئلره اکرام اولنیور . انلری بوسبتون بیقدیرمیه‌لم . بالخاصه بحثك دگرسزلکنی هرکسه افشا ایتمه‌لم .

اولا تشبث شخصی هیچ بر وقتده حل اولنمه محتاج بر مسئله اولهمز ، حریت اوزره یشایان بر مملکتك بالجمله افرادی ایچون تشبث شخصی جاده‌سی آچیقدر . هرکس استعدادینه کوره آدیمی آتار . حتی « فرانسه‌یه فائق اولدقلری ایچون آنگلو- ساقسونلری نمونه طوتمه‌لم » دعوتندن برشی آکلا- مه‌یز . چونکه بز ، شرقلیلر تشبث شخصی جهتنده حتی انگلو ساقسونلردن یك ایلری بولندیغمزه قائلز.

توسیع مأذونیت مسئله‌سنده یك گنیش میدان براقه بیلورز . ولایت مجالسی نافعه ، معارف ،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

صحیه امورنده فرانسه ولایت مجلسلرینك حائز اولدقلری حقوق حدودینه واره‌بیلور .

عدم مرکزیت جهتنه کلنجه مملکتمز ایجون‌سم قاطعدر، کال شدت ایله رد ایلرز. مرکزیت، همده معتبر وقوی، جمیع افکار وحرکاتی حرفیاً قانون اساسی‌یه تطبیق ایدر سربست برحکومت التده بر مرکزیت اخص آمالمزدر. مملکتمزك احوالنه واقف اولان ، استقبالنك تأمینه بیله‌رك جالیشان‌باالجمله ارباب غیرتك‌ده مسلکاری بودر وبواوله‌جقدر .

علی کال‌بك اوغلمز (دونکی اقدام)ده یازه‌معطوف اولهرق مصرده یاخود بشقه بر یرده شوندن فضله برشی کورمش ایسه رؤیادر . حقیقت ظن ایتمك خطاسنده بولنمشدر .

اولا منطق لازمدر

روجحه رفقامزدن (پروثودوس) کچن کونکی خیر خواهانه اولان نصایحمزدن بحث ایتمش مع‌التأسف بحثی برشیئه بکزه‌ده مه مش . یعنی بحثه کیریشمکه لزوم کورمه‌مش . بونی‌ده ایکی بیوك سبیه بنا ایتمك ایسته‌مشدر .

برنجی سبب — کویا بندمز سراپا حدت وشدت اثری ایمش — بونك ایچون جدی مقابله ومذاکره‌یه دکری یوق ایمش . مقابله‌نك تنزل اولهجغنی بیانه قدر وارمشدر !

ایکنجی سبب — (میزان) اتحاد وترقی جمعیتندن و . . . بناء علیه عثمانلیلقدن مطرود اولدیغندن سویله‌دیکنك وسویله‌یه‌جکنك حکمی یوق ایمش !

« اوبسکورانتلر » دورینه مخصوص منطق اعتباریله مدافعه کارانه اظهار عجز ایتمه‌سی، ایش ایکی غزته‌یه منحصر مناقشه‌دن‌عبارت اولیدی، بلکه بزبیله « مقبول » کوره‌بیلور ایدك . نه چاره‌که مسئله ایکی بیوك عنصرملتك حسن امتزاجنه عائددر . بوکبی جانلی مسئله‌لرده ایسه بویله کهنه سلاحلر پاره ایتمز .

(نه آیه‌ده‌را) غزته‌سندن نقل ایتدیکمی بیان ایله (پروثودوس) رفیقمز (٦) اغستوس تاریخلی نسخه‌سنده بر بند یازمش . او بندی رد و قبول یولنده برشی یازمامش ، دوزجه بحثه‌مش .

اوبندك سقامتی‌عقلی وتاریخی‌ادله ایله‌اثبات‌ایتمکه چالشدق . حدت وشدت دیدیکی شیلر ایسه قوجه بربندك ایچنده « آثار جنت » عنوانی شکلنده برتشخیص مرض ایله‌برقوغا صفوق صو تعبیری کبی برجمله‌دن عبارت‌اولسه کرکدر. صفوق‌قان وخالص یورك ایله یازلمش نصیحتلردن بشقه برشی دکلدی.

رفیقمزاساسنی تدقیق‌وتنقیدایله‌جرح‌ایده‌میه‌جکی مطالعاتمزی برمانوره ایله برطرف ایتمك ایسته‌یور . یعنی اتحاد وترقی جمعیت علیه‌سنك مردودی اولان برآدمك سوزی‌حکمسز اولق‌لازم‌کله‌جکندن‌تدقیقه دکری یوقدر ادعاسنی ایلری‌یه سوریور .

رفیقمزحرکتنده‌مختاردر. جمعیتك‌بزم‌حقمزده‌کی فکرومسلکنده کندوسنك‌الدائمه‌سی‌احتمالی‌اونوتمامق ایله برابر ولواویله اولسه بیله حکم قانون ایله حکمت احوالك ادعامز طرفنده اولدیغنی نظر اهمیتدن قاچرمامالی ایدی . چونکه حاصل اولهجق نتیجه اویله ماهر مانورالر ایله محو ایدیله‌مز وبناءً علیه ضرر ملحوظك مسئولیت‌عظیمه‌سندن کندوسی قورتیله‌مز.

یالکز هیچ بر یاکلشه محل براقامق اوزره شونی‌ده علاوه ایده‌رزکه بحثمز ومطالعاتمز صرف روحانی اموری خارجنده بولنان امور سیاسیهٔ ملیه‌یه و(نه آیه‌ده‌را) دن نقل‌ایتدیکی بنده منحصر ایدی .

اخلاق درسی
و
اداب عمومیه ویرکوسی

طلبهٔ علومدن بعضلری شفاهاً مراجعت ایتدکلری کی الداعی احمد جمیل امضاسیله واقفانه یازلمش برده مکتوب آلدق . کچن پنجشنبه کونی چیقان مزاح رفقامزدن برنده پارس سفیری منیر پاشایی تزییف ایچون یازیلان فقره اساس اخطاردر . « سفیر پاشا نه اولورسه ایسه اولسون انی تزییف ایچون ملتمز اخلاقی‌می بوزه‌جق ، مزاح غزته‌لری اوزون صحیفه‌لرله‌سویلنه‌جك حقایق قیصه‌ومضحك‌افاده‌وفقره لرله‌ملتك نظر التفاتنه عرض ایده‌جك دکلی ایدی ؟ اولرمزده چوجقلرمزه ، عائله‌مزه بونلری یوزلرمز قزارمقسزین نصل اوقویه‌جغز ویا اوقوته‌جغز ؟

مطبوعات ، ملتك نمونهٔ تربیه‌سی اساسنی قبول ایدر ایسه‌ك بوکبی نشریاته مساعد غزته‌لره ملتك ناشر تربیه‌سی دیه بیله‌جك می یز ؟ یولنده شفاهاً تحریراً بیان مطالعه ایدیلیور وبوکبی نشریاتدن طولانی مطبوعات عثمانیه نامنه عظیم تأسفلر ایدلدیکنك عثمانلیلرك شرفی نامنه درجی التماس اولنیور .

بوکبی « شرف تحریر » ی لکه‌دار ایدن حرکتلردن طولانی قارئین عثمانیه‌یه ویرلمسی لابد « ترضیه‌یی » رفقامز نامنه اوله ویردیکمز کبی ارقداشلق نامنه غزته‌مز برکره دها محترم قارئین عثمانیه‌یه ترضیه ویرمکه مسارعت ایدییور .

اوراق ومکاتیب

—

ابوالهدانك اناطولیده قبول اولنمدیغندن روم ایلی‌یه تبعید اولنه‌جغی حقنده بعض غزته‌لرده کوریلان فقرات حقیقت اولمقدن زیاده « افندی حضرتلرینی » تزییف ایچون یازیلان « استعجالله » دن اولق اوزره تلفی ایدلمسنی بوبابده آلدیغمز درت مکتوب ایله یرورقه‌یه بناءً بیان ایلرز .

میزان غزته‌سی مدیریتنه

بروجه زیر سوزلرمی نشرده ، یا سترده‌مختارسکز .

ملت بابامی . حریت اناسی . دولت احیامی بولنان مدحت پاشا مرحومك اوغلی علی حیدربکك میزان غزته‌سنك دونکی نسخه‌سنده‌کی مقالهٔ مهمهٔ حکیمانه‌سنی — اقتسام اوقودم — طوغریدر . وقوف تامه و ایجابات ملکه و سلامت فکره مستنددر . یعنی مرکزیت اصولی سعادت و سلامتمزی تأمین ایدر . عدم مرکزیت ملتمزده هنوز قابل تطبیق اولهماز . بوندن بیوك مضرتلر چیقار . مملکتمزی ملتمزی قارشودن کورمکله فکرورأی بیان ایدیله‌مز. کزملی، هرطرفی کزملی . ارضروم ، بتلیس ، یمن واشقودره ولایتلرینی وسائر امثالی ولایتلری کورملی هم بالذات کزملی، حتی اصول مرکزیت، حکومتدن بشقه عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتنده بیله لازمدر . هر ولایتك جمعیتی وملحقات شعبه‌لری ادارهٔ مرکزیه‌نك امریله ورأییله حرکت‌ایتملی، کندی رأییله حرکتدن منع ایدلملی. بونك نتایج غیر مقبوله‌سنی ۱۰ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخنده اشقودره ولایتنك دراج‌قصبه‌سنی کوردم باقکز دراجده شو تبدل خیرمزی نصل اکلایورلر :

بوندن‌صکره قائممقام و متصرف اشراف محلیه‌دن اولهجق ، بشقه‌لرندن مأمور کلیه‌جکدر اعتقادنده بولنه‌دقلرینی کتم ایتمیورلر . عقلم یتدیکی و دیلم دونديکی قدر انقلابمزی اهالی‌یه اکلاتدم ادارهٔ حکومت ایچون حقیقی برطاقم علوم وبرچوق قوانین ونظامات واردرکه بونلری اشراف محلیه بیله‌مز . وبناءً علیه تمشیت امور ایده‌مزلر دیدم . حسن قبول ایتدیلر . یك ساده و یك کوچك اولان شو مثالدن ارباب قلم و اصحاب مطالعه بیوك حکملر چیقاره بیلورلر . خلاصه عدم مرکزیت اصولنك سلامت وسعادت ملت ومملکته، اتحاد وترقی‌یه، اهالینك مزاجنه ودرجهٔ تحصیلنه وکچوردیکی طرز معیشتنه منافیدر . خطام وار ایسه تصحیح ایدیلور .

ادرنه‌لی
ناجی

— میزان —

حسن اداره ایو اصولی بولمغه وآنی تعقیب ایچون ایو مأمورلر انتخابنه وابسته‌در . مطبوعاته عائد وظیفه ارشاد و اخطاردر . قرار ملته ، حرکت حکومته عائددر .

عیناً

هر صحیفه‌سی صحائف حکمت وحقیقتدن نمونه اولان قیمتدار ومعتبر میزانکزده طریق علمیه وسالکلرینه اولان حقیقی وجدی محبتکزك مقتضیاتندن اولمق اوزره او طریق مقدسك وشعباتنك اصلاحی و بو صورتله مادی ومعنوی تکملات وترقیاتك استحصال واستکمالی امرنده‌کی اشتیاقکز هرکون منظور باصرهٔ افتخارمز اولمقده‌در .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

دور منحوس استبدادك سملی قورشونلرینك قلبلریمزده‌کی آچدیغی یاره‌لر بزلری آجینه‌جق برحاله کتیرمشدی حقوقمزك محافظی ، ترقیمزك کافل وضامنی اوله‌جق ذوات ینه مظلوملری تحقیری مدار استفاده‌لری طوتدیلر، وجدانلرینه قارشو صیقلمادیلر آجیمدیلر، اللهدن قورقمادیلر، ظلم ایتدیلر تحقیر ایتدیلر.

ایشته جناب حق جزالرینی کوستردی ، جزای اخرویلرینی ده کوره‌جکلردر .

المنة لله شو دور معلای عدالته دخولمزله اویاره‌لر، فجیعه‌لر التیامه یوز طوتدی . سخائب آلامی غائب اولمغه باشلادی . چونکه آرتق تحقیراته اوغرامیه‌جغز طریق علمیه‌مز، مدارسمز اصلاح اولنه‌جق و آز بر زمانده ترقی وتعالی ایده‌جکدر ، تکمل وتعالیمز اسبابنك مرجعمزجه بر آن اول استحصالندن امید وار ایکن هنوز باب فتواجه برتشبث قطعی برتنسیقات جدیه بولنمامسی امیدلرمزه ضعف ویرییور .

مأمورین علمیه‌نك نیچون اصلاحی چاره‌سی دوشونلمیور! برایشه یرامیان منسوبین جهله دائره‌یی نیچون بیهوده اشغال ایدییورلر . یارین معاش ویریلیرکن هیچدن عبارت خدمتلرینه مقابل آیلق دیو بیکر، ایکیشر بیکر... غروش آله‌جقلر اونلر انصاف ایتمیور. خزینه‌یه دشمنلقلرنده دوام ایدییورلر، آنی کندولرینه مأکل ظن ایدییورلر؟ عجبا امور حکومتك نا اهللر الندن آلنه‌رق اهلنه تودیعنده برمحذورمی وار؟ باب فتوی مشورتك اوامر الهیه‌دن بولندیغی واصول مشورتك محسناتنك اهالیمزه افهامی واحکام جلیلهٔ دینیه‌مزك تعلیمی ضمننده رمضان شریفده طشره‌لره مقتدر درسعام وطلبه افندیلرك اعزامی خصوصنی نیچون تأخیر بیورییور ؟

انتظام امور حکومت تأمین آسایش ومعدلت علوم ومعارفك ترقیسنه وهرایشك اهلنه تودیعیله خزینهٔ دولتی ضرردن محافظه‌یه متوقفدر . بونك ایچون عکس حال نیجه فلاکتلری بادی اولمشدر . بوحالده امور معارفك اصلاحی وهرایشك اهلنه تودیعی اهم والزمدر . ایشته بوبابده اصلاحات وتنسیقات اجراسنی منفعت عمومیه نامنه مرجعندن طلب ایلر ، دردست اجرا ایسه جناب حقدن حسن موفقیت تمنی ایدرز .

— میزان —

مطالعه‌کزی تقدیر ایدرز . مقصدیکزه موافق حسن ثمره‌نك حصولی الطاف سبحانیه‌دن مأمولدر لکن مطلوب اولان نتیجه‌سی اولدیغی بیانیله شوراده بوراده کوریلان مسخره‌لقلره بکزه‌یه‌جك «تنسیقات» ك برعینی ده باب مشیخت علیاده یاپیله‌جق ایسه حال حاضری اویله‌سنه ترجیح ایتمك خصوصنده محترم مخاطبمزده بزم ایله هم افکار اولسه کرکدر .

آچیق مخابره

عیناً

قابینه‌یه بر سؤال

هردائره شکل نظامیده برر مجلسه لزوم کوسترمش عقل وحکمته ، عدل وحقه ، سیما حال حاضره تماماً موافق «میزان» ك تنسیقات لایحه‌سنك برنجی ماده‌سیده بونی تأیید ایتمش ایکن تدابیر اقتصادیه‌ده نمونهٔ امتثال اوله‌جق مالیه نظارتی الغای مجلس مالیه نظریه‌سنی نه‌کبی محاکمات مقنعه ایله قابینه‌یه قبول ایتدیردی ؟ ! . .

یرینه قائم اولان مربوطین نظارتدن متشکل انجمن مالیه انجق آیده یکرمی درت ساعتلك اجتماعله نظریهٔ مبحوثه تطبیقاتی ، معاملات عمومیه‌نك، مصالح عبادك سلامت وسرعت جریانی تأمین ایتدیمی ؟ !...

امضا محفوظدر

عیناً

آلنان قارت پوستال !

ضابطه‌نك اجرا آتنه مداخله ایتمیه‌لم دیو غزته‌لرده یازیلان افاده‌لره رغماً اهالیٔ محله طرفندن کچ وقت یتاغمدن قالدیریلوب نقطه بکله‌مك اوزره طیشاری‌یه چیقارلدم بونصل‌شی بیلمم، تفصیلاتنی جریده‌کزدن بکلرم .

ادرنه قپوسی جوارنده
چاقر اغا محله‌سندن
عارف

— میزان —

آرزو ایدیلان تفصیلات ضبطیه نظارتندن بیلدیریله‌جکدر که اوده تأمین انضباط ایدلمکدر .

حاصلاتك نصفی نیازی وانور بکلر قرووازورلرینه نصف دیکری‌ده چرچر حریقزدکاننه عائد اولمق اوزره اغستوسك اون التنجی جمعه ایرتسی اقشامی قاضی کوینده دارالعرفان مکتبنده دائرهٔ بلدیه قونترولی التنده اوله‌رق ویریلن قونسر ایچون بالذات توزیع ایلمش اولدیغم بیلتلرله اعانهٔ تقدیه ده بولنان ذوات !

١٠٨	جمیله سلطان حضرتلری طرفدن
١٠٨	برنجی فریق فائق پاشا »
١٠٨٠	خزینهٔ خاصه مستشار سابقی خالص افندی
١٠,٨٠٠	راغب پاشا
٥٤,٠٠٠	فائق بك
٦٦,٠٩٦	

اشبو مبلغ طرف عاجزی‌ده جمع ایدیلان اعانه‌نك مقداری اولوب دائرهٔ بلدیه وقونسر کیجه‌سنك حاصلاتی بالآخره نتیجهٔ حسابده غزته‌لرله اعلان ایدیله‌جکی وشوقدر که بالاده اسامیسی ذکر اولنان ذواتدن بشقه اوله‌رق بالذات توزیع ایدلمش بیلت موجود اولدیغی تقدیرده — حسابانك بر آن اقدم رؤیتیله محتاجینه توزیعی تسهیل ایدلمك اوزره — دائرهٔ بلدیه‌یه ارسالی وقونترول محلنه امضالرینك وضعیله هرقاچ غروض ویرلمش ایسه مقدارینك تصریحنی انسانیت ومروت نامنه استرحام ایلرم .

دارالعرفان مکتبی مدیری
علاء الدین

عثمانلیلرك برمفخرت ملیه‌سی

تاریخ مدنیتده بر وقعهٔ مهمه وعثمانلیلر ایچون بر مفخرت ملیه اولان حجاز شمندوفرینك مدینهٔ منوره‌یه ایرشمسی رسم کشادینك اجرا اولندیغی تبلیغ اولنان اعلان رسمیدن مستبان اولمشدر . جناب حق حسن محافظه‌سنه وامثالی اثار نافعه‌نك تمادیٔ حصولنه موفق ایده . شوخطك انشاسی وحسن نتیجه‌یه ایصالی هردرلو شائبه‌لری ایله برابر ادارهٔ مستبده‌نك کفارات ذنوبندن بری عد اولونسه سزادر .

ویانه‌دن ورومه‌دن چکیلان تلغرافلره نظراً اوستریه وایتالیه خارجیه ناظرلرینك اوستریاده سالسبورغ جوارنده‌کی ملاقاتلرنده ممالك عثمانیه‌ده اخیراً وقوعه کلان تبدل احوال حقنده مداولهٔ افکار ایده‌رك دولت علیه‌نك نتیجهٔ مطلوبهٔ تجدده وصولی ایچون تمامیت ملکیه سنك تأمین ایدلمسی لزومنده متفق قالمشلردر. برلین معاهده‌سنك تمامیٔ محافظهٔ احکامی ایله برابر دولت علیه‌جه منعقد ، بالجمله عهود ومقاولاتك مرعیتی لزومی‌ده تقیید ایدلمشدر .

— میزان —

دولتمزك بین الملل اولان موقعنه تأثیری اوله‌جق موادن غزته‌لرمزك مجتنب اولملری حقنده اول واخر درمیانندن خالی قالمدیغمز وصایانك حکمنی بالاده‌کی ملاقاتلر ایله برکره دها تأید ایتمش بولنیور .

سعید بك افندی

استاد محترم سعید بك افندی بوکون کلیور . ارباب علم وعرفانه، مشتاقان حریته تبشیر ایلرز .

مشار الیهی استقبال ایچون مکتب سلطانی مأذونلری انجمنی طرفندن اتخاذ ایدیلان قرار ایجابنجه شرکت خیریه‌نك اللی نومرولو واپوری بوکون ساعت بش بچقدن صوکره کوبریدن حرکتله ایاستفانوس آچیقلرینه قدر کیده‌جکدر. واپوراجرتی برمجیدیدر. ضیا منلا دخی برابر کلیور. احباسنك شو واپوردن استفاده‌یه مسارعت ایده‌جکلری درکاردر.

رسمی

متین غزته‌سنك هیئت جلیلهٔ عسکریه‌یه دائر نشریاتنی تحریفاً موجب تأسف اسناداتده بولنمش اولان بوش بوغاز ملت ترجمان حقیقت غزته‌لری قانوناً لازم کلن معاملاتك ایفاسنه مباشرت ایدلمشدر.

— میزان —

اخلاق درسی وآداب عمومیه ویرکوسی حقنده دیکر صحیفه‌ده‌کی افادهٔ عاجزانه‌مزك باب عالیدن صادر اولان برهان رسمیسی! کچن نسخه‌مزده توقی ایتدیکمز دردنجی سله !

اعلان

طشره مأمورین ومعزولین عدلیه‌سندن اولوب درسعادتده موجود اولان ذوات لاجل المذاکره اغستوسك یکرمی التنجی کونی ساعت اوچدن درده قدر سلطان احمدده بلدی بغچه‌سنده اجتماعه دعوت اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

برنجی سنه — نومرو ٤٠ | بازار ایرتسی | ١١ شعبان ١٣٢٦ (٢٥ اغستوس ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك هر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتدا سندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون گچمش غزته‌لر ترق پاره‌یه ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولهرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سعید پاشایه جواب

محترم محرر بك

صدرسابق سعید پاشانك مدافعه نامه‌سی محتویاتندن مکتوبمه تعلق ایدن حواشك برنجی فقره‌سنده مدحت پاشانك اغراض شخصیه وسیاسیه‌سنه دائر ایشتدیکی سوزلری هم تفصیلاً یازیورم، هم ده بالذات اطلاع حاصل اولهماسندن ناشی بوسوزلره اعتبار ایتمدیکنی سویلیور .

کندیسنك ایشتدیکی وایتمدیغی سوزلره اعتماد بیورمش اولسه‌لر ایدی عجبا مدحت پاشا حقنده یایدیغی ایشدن فضله نه یاحقدی؟ آخرنده شفاعتندنمی محروم ایده‌جکدی ؟ اویله‌می ؟ !

(مات) غزته‌سیله نشر اولنان مکتوبمده اغراض شخصیه‌دن ومسموعات موهومه‌دن ومصنعه‌دن بحث ایتمك کوچکلکنده بولنمدم . یالکز پاشانك استناد ایتمك ایستدیکی کتابمك محتویاتندن وصوکره صدارتی ظرفنده عمومك معلوم ومشهودی اولان حرکاتندن بحث ایتدم . سویلنان سوزلر اوزرینه جواب یازمق فکرنده بولنمسه‌یدم انکلتره سفارتخانه‌سنه التجا ایتدیکی دقیقه‌دن اعتباراً صرف منفعتنه عائد اولهرق آلدیغی تأمیناتدن صکره قوناقلرینه عودتنه قدرجریان ایدن احواله دائر وثائق معتبره قوتندن زیاده اقوای شهادتدن بولنان وانکلتره دولت فخیمه‌سنك اوصوره‌ده درسعادت سفیری بولنمش اولان سیر فلیب کوررى [١] ایله رومادە ملاقات عاجزانه‌مده سفیر مشار الیهك لسانندن ایشتدیکم تفصیلاتی و ویردیکی ایضاحات نتیجه‌سنده سعید پاشا حقنده استعمال ایتدیکی « مسلکسز » سوزینی یازردم .

سعید پاشانك باش کتابتی هنکامنده مقام صدارت ایله جریان ایدن مخابره ومکاتبه‌سنی مرحوم علی فوأد بکك مخابره‌سندن فرقلی اولدیغنی درمیان ایدییور . هرایکیسنك امضاسی تحتنده الیوم نزدمده محفوظ بولنان تذکره‌لرك محویاتی مرحوم علی فوأد بکك تعقیب ایتدیکی مسلك هردرلو نیات فاسده وافکار خصوصیه‌دن عاری وبری اولهرق باش کتابت وظیفه‌سنه لایق بر مسلك اولدیغنی وسعید پاشانك مخابره‌سیله قابل قیاس اولدیغنی تصدیق ایدییور .

وفات ایدن برذاته افترا ایتمك کناهدر . سعید پاشا امین اولسون که وثائق معتبره‌یه مستند اولدیغنی ینه کندیسنك اعتراف ایتدیکی سوزلره وکذلك کندیسنك قول مجردندن بشقه برکونه دلائل مادیه‌یه مستند اولمیان خدمتلرینه جواب ویره‌جکم دیه‌رك شو صره‌ده اسرار دولتی فاش ایلمك مسلکسز لکنده واهانتده بولنمیه‌جغم ذات حضرت پادشاهی‌یی اغفال ایتدیکنه دائر مکتوبمده یازدیغم برفقره‌ینی ده لدنیاتی یالکز کندیسنه منحصر قالان متعدد استعفالرینی وبشقه طرفلره اسناد تهمت ایلمك یولنده اولان دها سائر احوالی دلیل کوسترمك صورتیله مدافعه ایتمك ایستیور .

مقام صدارتدن مکرراً وقوعبولان استعفالرینی ایجاب ایتدیرن اسباب ایله زمان معزولیتده کی ترصداتك مستند اولدیغی احوال نجه غیر معلومدر . ایقاظ ایچون وقوعبولدیغندن سعید پاشانك بحث ایتدیکی استعفالری بحثنه کلنجه :

صوك صدارتلرنده قانون اساسینك اعلانی متعاقب هیئت وکلانك صورت تشکیلنده جریان ایدن احوال واك نهایت استعفاسندن صکره هیئت وکلانك قانون اساسی احکامنه موافق صورتده تشکل ایتمسی وخط همایونك صورت تحریری وبواحوالدن افکار ملته عارض اولان هیجان سعید پاشانك کرك موقع صدارتده بولندیغی صره‌لرده وکرك استعفالرنده ملته ودولته فصل خدمت ایتدیکنی وحرکاتی نه کبی نیته مبتنی اولدیغنی محاکمه ایچون خاطرهٔ الیمه‌سی اذهان عمومیه‌دن هنوز زائل اولمیان دلائلدن بشقه دلیل آرامغه لزوم کوریلهمز صانیرم .

سعید پاشانك انکلتره سفارتخانه‌سنه التجا ایتدیکی وقت کندیسنی حقلی کوسترمك ایچون سفیر حضرتلرینه ویردیکی ایضاحاتی اوصره‌ده آوروپا غزته‌لری یازمشیدی . مکرراً مقام صدارته کلان وسفارتخانه‌یه التجا ایدن بر ذاتك سفیره سویلدیکی سوزله اعتماد ایتدیکمدن کتابمده مغدوریتدن بحث ایتمشیدم . بومعامله‌دن بنم غرضکارانم دکل، بنه اوکتابده اوائل احوالنی وسؤ نیاتی یازدیغم برصره‌ده غزته‌لرده کوردیکم مغدوریتندن بحث ایدیشم بیطرفانم ، حسن نیتم وهیچ برغرضه وتلون افکاره قابلمدیغم آکلاشلمش اولور .

کتابمك محتویاتنه عائد و اولکی مکتوبمده مندرج تفصیلاتدن تکرار بحثه لزوم کورمدیکم کی سعید پاشانك هیچ بردلیله مستند اولمیان ودیدی قودیدن بشقه برماهیتی حائز بولنمیان سائر سوزلرینه ده جواب اعطاسنی کوچکلك عد ایدرم .

سعید پاشا کرك بکا وکرك سائرلرینه قارشی مدافعاتده بولنه‌جغنه برنجی مکتوبمده توصیه ایلدیکم وجهله اعتراف قصور ایتمه بلکه مسلکسزلکدن وآوروپالیلرك ویردیکی عنواندن قورتلمغه استحقاق کسب ایتدیکنی کوستروب تدریجاً بیومش اولور .

طرابیه — سومرپالاس — علی حیدرمدحت

عیناً

الدین النصیحه

ادارهٔ سابقه‌ده بیوك برموقعه تقدیم ایدیلان مفصل بر لایحه مسوده‌سنی اوقومشدم . لایحه‌نك برینده :

[بردولتك تبعه‌سندن اولان هرشخص اوزرینده حکومتك مصارف عمومیه‌سنه استطاعتی دائره‌سنده اشتراك ایتمسی ، وطنك محافظهٔ شوکتی اوغرینه لدی‌الحاجه بذل‌جان ایلمسی ، اداب عمومیه‌یه خلل ویرمامسی ، اوامر حکومته مطیع ، نظامات موضوعه‌یه منقاد بولنمسی مثللو برطاقم حقوق ومطالبی اولدیغی کبی تبعه‌دن هربرفردك دخی دولتدن برچوق واردرکه اوده حریت شخصیه‌سی طابیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

حریت شخصیه تعبیر عمومیسنده تبعه‌نك مذهبی ، جانی ، عرضی ، ناموسی محفوظ ومندرجدر .

حکومتك تبعه‌سندن بکله‌دیکی بذل مال وجانه نظراً تبعه‌نك حکومتدن انتظار ایتدیکی حریت شخصیه‌سی شبهه‌سز چوق کورلمز] دینلدیکی کبی دیکر بریرنده‌ده :

[اشته خلافت مقدسه‌نك وخدمات متنوعهٔ دولتك خادمی اولان علماء اسلامیه باشلیجه وظائف آتیه ایله موظفدر :

اولاً : احکام شریعتی نشر ایدرك مسلمانلرك محافظهٔ دیانتی .

ثانیاً : حرفت وصناعت وکسب وتجارت کبی لوازم مدنیت دیانت اسلامیه‌نك مقتضیاتندن اولوب کسل وعطالت قطعیاً مذموم اولدیغنی لسان شرع ایله خلقه تفهیم ایدرك اسباب تمدنك استکمالی .

ثالثاً : انسانلرك اك عالی مزیتی حسن اخلاق اولدیغنی واخلاق حسنه وسیئه نتایجنی امثلهٔ تاریخیه وادلهٔ عقلیه ونقلیه ایله شرح ایدرك تربیهٔ ملیه‌نك اکمالی .

رابعاً : هرفردك عائله‌سنه ، وطنداشلرینه وبالعموم ابنای جنسنه قارشو مکلف بولندیغی وظائف مخصوصه‌یی تفهیم ایدرك حکمت عملیه‌نك شرعه بالتوفیق تعلیمی .

خامسا : ایجابات عصریه ومقتضیات مدنیه‌دن اوله‌رق دولتجه اتخاذی لازم کلان تدابیر ملکیه وسیاسیه‌نك احکام شرعیه ایله تألیف وتطبیق ایدیله‌رك اجرأت حکومتك انظار ناسده اعلا وحکومته قارشو اطاعت عمومیه‌نك دوبالا ایدلمسی کاملاً مودوع اقتدار علمادر . بنابرین حکومت عثمانیه علماسز اوله‌مز .

اشته بوندن طولایی صاحب شریعت وشفیع امت «صلعم» افندمز حضرتلری — علماء امتی.... — الدین النصیحه — بیورمشلردر .] دیو محرر بولنمشدر .

اشته بوکون المنة لله الشکر لله اعلان وتطبیق ایدیلان قانون اساسی تبعه‌نك حکومتدن مسؤل یکانه‌سی اولان حریت شخصیه‌سنی اعاده وبونکله اسباب سعادت مملکتی آماده ایلدی .

همان جناب حق حسن تطبیق واجراسنه موفق بیورسون آمین ثم وثم آمین .

شمدی بر مسئله قالیور که اوده نعمت حریتی هرفردك کندی کیفنجه تفسیر ایتمسی وسربستیٔ افکار سعادتی هرکسك کندی فکرینه کوره محاکمه‌یه قالقشمسی غرابتیدرکه جهالت وعدم الفت نتیجه‌سی اولان بوحالك دوامی خدانکرده آتیاً اقتحامی مشکل محاذیری انظار دور اندیشانده قورقنج برصورتده تصویر ایدییور . عاجلاً تدابیر مهمه‌یه مجبوریت قطعیه کوستریور . . خلاصه دولت وملت یکدیکره قارشو حقوق متقابله‌سنی حقیله بیلمك زماننده‌یز . قسم اول ارکان محتشمه‌یه عائد اولدیغندن اندن بحثه لزوم کورمم . انجق قسم ثانی اصلا تأخیر قبول ایتمز . افراد ملت حقوق مکتسبه‌سنك نه‌دن عبارت اولدیغنی اطرافیله اکلامه‌لی ووظائف تابعیتی کرجکدن بیلملیدر . بوبابده اك مهم تدابیر ایسه عاقلانه وواقفانه ، متشرعانه ، وحکیمانه اجرای نصح وپنده ساعدهمتی تشمیردر .

بونده غیب ایده‌جك زمانمز یوقدر . بووظیفهٔ نظیفه ایسه هیئت محترمهٔ علمایه عائددر . بر آن اول ایفای وظیفه‌یه مسارعت بیورملرینه اهمیتله انتظار اولنور .

احمد عدنان

ملتلرك فلسفهٔ تکاملی

تقلید

مرحوم معلم ناجینك آثار عربیه‌یی محتوی (خرده فروش) نام مجموعه‌سنی کوزدن کچیررکن ایچنده برحکایه نظر دقتمی جلب ایتدی . امرای عرباندن بری مذهبی سؤال ایدلدیکنده

« خاطر شناسم بکا تقلید یاقیشمز »

« سرمذهب اولوردم اکرمذهبم اولسه »

جواب حکیمانه‌سنی ویردی . فلسفهٔ اسلامیه دخی بومرکزده در .

دیانت غرای محمدیه ایله مشرف اوله‌بیلمك ایچون موفق اولمق شرطدر . مقلد هیچ بر زمان مسلم اوله‌مز . امور دینیه واعتقادیه‌ده قبول ایدلمش بر قاعده‌یی امور اجتماعیه وسائره‌ده نیچون تطبیق ایتمیه‌لم ؟ شو دور سعادت حریتده جمعیت عثمانیه بیوك برطاقم انقلابات وتجدداته یوز طوتمقده‌در .

تکامل بنی بشرازلدن بری قورلمش قانون طبیعت داخلنده جریان ایدر . بوندن ذره قدر انحراف ایتمز آنسزین هیچ برترقی قابل دکلدر . مستثنا اوله‌رق تصادف ایدیلیرایسه باقی اوله‌مز . زیرا بنی ادمك ترقیاتی قانون طبیعت اقتضاسنجه تدریجاً ، محیط واقلیم وشرائط سائره‌یه استناداً واقع اولیور . بوحقائقه رغماً برطاقم نورسیدکانك اوروپاده تطبیقی قابل اولان ، فقط جمعیت اسلامیه‌جه مضر کورینان حالاتی قبول ایتمکده متشبث ومهیا بولندقلری مع التأسف مشاهده اولنمقده‌در . حالبوکه اقالیم حاره‌ده نشو ونما بولان برنباتی اقالیم بارده‌ده یتشدیرمك تشبثنه قالقیشر ایسه‌ك کوزتمش اولدیغمز مقصدی استحصال ایتمکده موفق اوله‌میه‌جغمز درکاردر . اوروپا اداب ومعاشرتی شرقده عیناً تطبیق ایتمك محالدر . بوکبی تشبثات هیچ بر زمان مثمر اوله‌مز . مقصد اسلامیتك ، عثمانلیلغك ترقی وتعالیسی دکلمیدر؟ بوامر خیرك حصول بولمسی نه کبی وسائط وشرائطه متوقف ایسه آنی تحری ایده‌لم! دیکرلرده کوردیکمزی دها کنهنه واقف اولمدن نه دیه قبول ایده‌لم ؟

*
* *

شو دور تجدد وانقلاب اثناسنده عثمانلیلره جای عبرت اوله‌جق بر قوم ژاپونیالیلردر . اوروپا علوم وفنوننی تحصیل ، غربك ترقیات علمیه وصناعیه سنی مملکتلرنده تطبیق ، ژاپونیانك صنعت وتجارتنی توسیع ایتمکله برابر اداب واخلاق ملیه‌لرینی محافظه ایلدیلر . ذاتاً مترقی برملتك ترقیات فنیه‌سنی تحصیل وتطبیق ایتمك اوملتك اداب واخلاقنی قبول ایتمك ـ اوقومه تمامیله مزج اولمق دیمك دکلدر . اصل مقصد شوعصر دیده اوروپانك علوم وفنون مختلفه‌سندن بالاستفاده مترقی ، قوی ، مستقل بر دولت وملت اوله‌رق کرك وطنه وکرك عالم انسانیته خدمت ایتمکدن عبارتدر . یوقسه صرف تقلیددن نه‌چیقار؟ تقلید شان ملی‌یه ، ماضیٔ عثمانیه‌یه یاقیشمز ، موجودیت ملیه‌مزی اخلال ایده‌جك احوالدندر . برملتك ترقی وتعالیسی قطعیاً تقلید ایله حاصل اوله‌مز ، تقلید قوهٔ فکریه وادراکیه‌سی اولمیانك کاریدر ـ اصحاب اقتدار تقلیددن امتناع ایدر .

*
* *

ماضیٔ تاریخیه‌سی واخلاق ملیه‌سی اولمیان قوم مدنی اوله‌میه‌جغی وحتی (ملت) نامنی احراز ایده‌میه‌جکی کون کبی آشکاردر . « ودایع نقلیه » دنیلان امور ، عادات واعتقادات نقلیه‌نك کثرتی برملت ایچون باعث زحمت ایسه‌ده بوندن کلیاً محروم قالمش برامتك ترقی ایده‌میوب اضمحلاله طوغری یورومکده اولدیغی ده عین درجه‌ده برحقیقت اولدیغی تاریخشناسان عندنده مسلمدر . بنأ علیه حال انقلابده بولنان عثمانلیلره ترتب ایدن وظائفك اهمی ترقیات حاضره‌یی تعقیب ایتمك ، مکاتب مختلفه‌ده امر معارفك تعمیقنه چالیشمق ، وطن داخلنده هیچ برفردی نور علم وعرفاندن محروم براقمامق وقلوب اولاد وطنده حب دین وحب وطن کبی حسیات علویه القا ایتمکدن عبارتدر .

تاریخ اسلام وتاریخ عثمانی نك پارلاق صحیفه‌لرینی ، اکابر امتك ترجمهٔ حاللرینی اولاد ملته صورت مخصوصه‌ده اوقوتدیرمقله جداً فداکار احراران وطن یتشدیره‌جکندن شبهه ایدلمز . پارلاق اولان ماضیٔ عثمانینك یاد وتذکاری ایله دها رونقدار براستقبالك حاضرلنمسی بر وظیفهٔ قدسیه‌در .

سلیم ثابت

تلغراف وپوسته‌لر

٣٥ و ٣٨ نومرولردن دوام

والحاصل سوء استعمالات یوزندن پك چوق ضرر کورلدی . ارتکابلر ، ارتشالر کسب علنیت ایتدی . صرافلر ، یارداقلر ، اوشاقلر ، اوطه‌جیلر ، قپوجیلر واسطهٔ رشوت اولدی . مأموریت آلیم ، صاتیم پیاسه‌لری خانه‌لردن ، دیوانخانه‌لردن ، قهوه خانه‌لره قدر یاییلدی ، حقسز عزل اولنلر چوغالدی ، پاره ویرمینلر مأموریت آله‌ماز اولدی ، سنه‌لرجه ، حتی سکز اون ودها زیاده سنه‌لر آچیقده قالدی !...

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. 1153

اموال دولته واضع الید اولان ، موقعی سائر کونا سوء استعمالاته الویریشلی بولنان مأمورلردن چالمیانلر ، چالدیرمیانلر ازیلدی ، محو اولدی ، چالانلر ، کیفه خدمت ایدنلر ایلرولدی ، حقلرنده وقوعبولان شکایاتی قپاتمق ممکن اولمیان ، افعالی ستر ایدیله‌میه‌جك محافظه‌لری ممکن اوله‌میه‌جق حاله کلان منسوبلر تحقیقات ومحاکماتله ذمتلری تبین ایتدیکی حالده دخی استخدام اولندی ، معاشلری آرتدیرلدی !

صوك اون اوچ سنه ظرفنده پوسته خانه‌لرده اماناتدن یکرمی بیك ، پولدن درت ، بش بیك ، حواله‌نامه‌دن اون ، اون ایکی بیك ، واردات عمومیه‌دن سکز ، اون بیك لیرا ضایعات وقوعبولدیغی حالده برپاره‌سی تحصیل ایدیله‌مدی !...

وارداتدن ذمتنه پاره کچیرنلر برائت ایتدیرلدی ، تکرار استخدام اولندی ، دها بیوك مأموریتلره کچیرلدی !.

رؤسای مأمورین میاننده پوسته‌لر اصلاحاتی وسیله‌سیله مجدداً تشکیل اولنان قلملرك قیود اساسیهٔ حسابیه‌سنی وجداول واوراق متفرعه‌سنی دیوان محاسباتدن کتم ایدرك محاسبه قلمنك تعقیب ایتدیکی اصوله مخالف ، سوء استعماله مساعد برطرز عجیبده طرحه ، دور حساب ورقه‌لرینی تدقیق وتصدیق صلاحیتیله کفیللی مأمورلردن عزل وتحویللری وقوعبولانلری تجریمه جرأت ایدنلرده بولنیور !

فضولاً بعض قلملرك نظارتی عنوانی طاقنوب دفعاتله بیکلرجه غروش ضم معاشلر اخذینه ، نظارت ایتدیکی قلمه عائد اوتوز . قرق بیکلرجه لیرایی ماوضع لهنك غیری‌یه صرف ایله وبویوزدن بیکلرجه لیرا فائض اعطاسیله اکتساب ممدوحیت ومحافظهٔ موقع مأموریته سالك اولنلرده بولنیور !

کفالت سندلرینك تدقیقی ومصالح سائره‌نك تعقیبی وسیله‌سیله عجزهٔ مأمورینی خراجه کسنلرده بولنیور .

خصوصات ذاتیه‌سی ایچون اره‌صره اهونجه فائضله بعض مؤسسات مالیه‌دن استقراض ایتدیکی مبالغه قارشو صورت رسمیه‌ده خزینه ایچون نه قدر آغر تکلیفاتده بولونسه‌لر قبول وترویجی خصوصنی کندولرینی کوجندرمکه مرجح کورنلر دخی بولنیور ! . .

غیر مشروع صورتده شهریه المقده اولدیغی بر اجرت جزئیه‌دن طولایی تلغراف قومپانیالرینك منافعنه خدمت قصدیله خزینهٔ دولتك ضررینه کوز قپایانلر دخی بولنیور !

تلسز تلغراف ادواتنك مبایعه‌سیله مرکزینك کشادنده بیکلرجه لیرا اختلاسات وقوعبولدیغی جمله‌نك معلومی ایکن صیق ، صیق الدیغی رتبه‌لر وخرجراهلر مقابلنده کوز قپایوب قبول قطعی راپورینی ویرنلر دخی بولنیور !

هیچ ایکن آدم صره‌سنه کچنلر ، بشقه برشیله مشغول اولمایوب یالکز کندی نامشروع استفاده‌سنی دوشونانلر ، یکی ، یکی پلانلر ایجادیله خزینهٔ دولتی ، عجزهٔ مأمورینی صویوب زنکین اولنلر اپارتمانلر عقارتلر ، خانلر ، خانه‌لر ، یالیلر ، کوشکلر ، باغلر ، بغچه‌لر آلانلرده بولنیور !

شو تعداد ایتدیکم شیلر وحتی قارئینه کلال ویرمسون دیو بوراده تعدادندن صرفنظر ایلدیکم دها پك چوق یولسزلقلر « العارف تکفیه الاشارة » کاملاً وقوعبولدی وحال سابق ایجابی اوله‌رق بونلری میدانه قومق دکل حتی آغز آچوب شق وشفه ایتمك ممکن اوله‌مدی ، بونلری سویلیوب اصلاحنه موفق اولمق ایسه قطعیاً قابل دکل ایدی ، بناءً علیه بوکونه قدر هرفنالق یپانلرك یانلرینه کار قالدی ! . . . اك زیاده جالب نظر دقت روایتلردن اوله‌رق بوکون حالا ایچمزده او اسکی حالی دوام ایتدیره‌رك استفادهٔ نامشروعه تأمیننه چالیشانلرده بولنیور !

«خوی جانك آلتنده‌در تعبیری بوکا ماصدقدر»

— دنیلیور وبعض شرطلر تحتنده اثبات ایدیله‌جکی دخی سویلنیور ایسه‌ده عاجزلری «بوروایاتدن بعضیلرینك صدق وکذبه ومبالغه ومغالطه‌یه احتمالی واردر قیدینی علاوه ایدرك » شمدیلك حکایه طرزنده ذکری ایله اکتفا ایدیورم . زمان سابقده بوکبی احوالك اسماعی ممکن اوله‌میه‌رق مکتوم قالدیغی معلوم ایسه‌ده اللهه چوق شکر بوکون بزه حریتی ، مساواتی . عدالتی بخش ایدن قانون اساسیمز وار . اوقانونی اجرایه مأمور قابینه‌مز وار ، اوقانونی محافظه‌یه مأمور مبعوثانمز وار ، نیك وبد هرشیئی نشره مأمور مطبوعاتمز وار ، ارتق مراجعت ایده‌جك نظارتمز وار ، سوزومزی دیکلته‌جك ناظرمز وار .

شمدی‌یه قدر اولان اولدی وحمد اولسون هپسی کچدی . الی ماشاءالله بوندن صکره اویولسزلقلر اوفنالقلر وقوعبولمیه‌جق ، وقوع بولورسه مکتوم قالمیه‌جق ، فاعللری جزاسز قالمیه‌جق قطعیاً استصحاب اولنمیه‌جق»

بوندن اول جزایه صادقلر اوغرایوردی ، بوندن صکره خرسزلر اوغرایه‌جق ، بوندن اول مکافاته خرسزلر ، خائنلر نائل اولیوردی . بعدما طوغریلر صادقلر ، نائل اوله‌جق ، مقدما اکثریتله مقاماتی خائنلر اشغال ایدیبوردی ، بعدما عمومیتله صادقلر اشغال ایده‌جك ، اول آچ قالان طوغریلر ، صادقلر ایدی ، بوکون سایهٔ عدالت ومساواتده کیمسه آچ قالمیه‌جق ! سوزلرینك علاوه‌سیله توضیح حقیقته لزوم کوردم !...

ح . ت

مابعدی وار

حکمت حکومتمی ؟

الدیغمز متعدد ورقه‌ده « دیون غیر منتظمه‌نك مقدارینی مالیه هیئتی بیلمیور ایمش دیدیکمز زمان اینانمیانلرك بونوع بورجك تعیین مقداری ایچون مالیه‌دن شمدی ولایاته ودوائره ایدیلان تبلیغات اوزرینه شاپه اوطورمشلردر » دیورلر !

وبوده‌می «حکمت حکومتدر» دیو صوریورلر .

شاپه اوطورانلر میاننده دعوتمزه اجابت ایتمیان « مصطفی عزت» امضالی ماسکه‌لی ورقه صاحبی برموقع مخصوص احراز ایتمش اولسه کرکدر . بز جهالتی وطرفکیرلکنی خوش کوردك .

دیون غیر منتظمه‌نك مقدارینی اوکرنمك ایچون مالیه‌دن شرفصادر اولان شو معامله عادی بر « حکمت حکومت » دکلدر .

بو اولسه اولسه « خیالی حکمت حکومت » در . مالیه حقنده‌کی مندرجاتمزك رسماً تکذیبنه منتظر ایکن وقوعات اصلیه‌نك اجراآت رسمیه ایله تأید ایتمسی خوشمزه کیتمدی . باری دیکر دیدکلرمز تأید وتحقق ایتمسه ! .

بویله‌ده یاپیله‌بیلور ایمش !

امثالنه نمونهٔ عبرت

ایکی بیوك نشانهٔ حمیت

اوچ درت بیك لیرا دکرنده‌کی چیفتلکنی اتحاد وترقی جمعیت علیه‌سی نامنه هبه ایدن مناستر انشاآت عسکریه رئیسی طوپجی بیکباشیسی توفیق بك افندی‌یه مناستر هیأت مرکزیه‌سندن ویریلوب (نیرحقیقت) رفیق محترممزده مندرج بولنان جواب :

معروض عاجزانه‌مزدر

جناب حق طول عمر وکمال اقبال وسعادتله ذات عالیلرینی بوتون عائله کزله برابر معمر بویورسون . جمعیت محترمه‌نك ملته قارشو یاپمش اولدیغی خدمت وایفا ایله‌مش بولندیغی وظیفه‌یه قارشی برنشانهٔ شکران اولمق اوزره ثروتکزك قسم اعظمنی تشکیل ایدن اوچ ، درت بیك لیرا قیمتنده‌کی چفتلککزك اناختارینی جمعیته تسلیم ایله شیمدی‌یه قدر امثالنه نادر تصادف اولنور برسخاوت وسماحتده بولوندیکز ؛ فقط ذات عالیکز صاحب عائله واولاد بولندیغکزدن بوصورتله عائله اولاد واخفادیکزی برمحرومیت مطلقه‌یه دوچار ایله‌مك یکده موافق نفس الامر اوله‌میه‌جغندن ، اختیار بیورلان بوفداکارلغکزه متشکراً جمعیت محترمه‌ده اشبو اناختاری اولاد واخفادیکز نامنه هدیهٔ تکرار سزه تقدیم ایله کسب فخر ومباهات ایلر افندم .

— ١٩ ، اغستوس : ٣٢٤ —

عثمانلی اتحاد ترقی جمعیتی
مناستر هیأت مرکزیه‌سی

ملتك سلامت وسعادتی ، فدای جان ایتمك صورتیله عهدهٔ حمیت وفداکاریسنه آلان جمعیت ، بویوکلکه ، ینه بواثر عالیجنابانه‌سیله مقابله ایتمشدر ، صانیرز .

— میزان —

شو مقابله بیوکلکك تمثال قیمتداریدر . « صانیرز » تعبیری اثر محویت وتواضعدر . « ایکی کره ایکی درت ایدر » کبی بداهت مطلقه ایله بیوکلك « در » . تمنیات خالصانه وحقیرانه‌مز جمعیت علیه‌نك دیکر مرکزلرندن‌ده بوکبی اثار علوینك ظهور وتمادیسیدر بوتمنیات‌ده هم جمعیت علیه‌نك همده مملکتك سلامتی حسابنه‌در .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

اوراق ومکاتیب

عیناً

دوائر دولتك اکثریسنده معامله تنسیقات ختامه ایردیکی حالده پوسته وتلغراف نظارتی هنوز تنسیقات اجرا ایتدیکی وتنسیقات یاپلمدقجه معماش ویرمیه‌جکی موثوقاً خبر ویریلیور . تقرب ایدن رمضان شریفده یوز غروش معاشه منحصر اولان عائله‌مز اداره‌سی دوچار تزلزل اولهجتی بدیهی ایدوکندن کیچه‌لی کوندوزلی یکرمی درت ساعت بلا فاصله دوام ایدن وظیفه‌مز اثناسنده جیبمزده نان پاره‌سیده اولمازسه تسألمی ایده‌لم نه‌ایده‌لم صاحب وجداندن اه رضاسیچون صورارم.

اساساً سفالتك صوك درجه‌سنده بولنان مخابره مأمورین مغدورینی حقنده عادلانه حرکت ایدلسنی وتنسیقاتك تأخیری سببنی‌ده تلغراف نظارتندن واسطه والالریله صورارم .

یوز اون بش غروش معاشلی
(امضاسی محفوظدر)

— میزان —

سؤال محققدر: جوابنی مرجی ویرملی .

اوراق حوادث

— دونکی نسخه‌مزده « عدم مرکزیت » اصولنك مردود اولدیغی بیان ایتمش ایدك . بعض طرفلرجه اشبو مطالعه‌مزك (اقدام) رفیقمزه جواب اولمق ایله برابر ضمناً صباح‌الدین بك افندی‌یه تعریض اولدیغنه ذهاب حاصل اولمش ایمش !

بونده بریا کلمشلق واردر . زیرا بزم بیلدیکمز صباح‌الدین بك افندی مرحوم پدرلری کبی « توسیع مأذونیت » ، طرافدار اولوب خلافت اسلامیه ایله ترفع ایدن سلطنت عثمانیه‌ده عدم مرکزیت امکانی تصور ایتمك کبی برخیالیه طرفدار اولهمز .

— روم پطرقخانه‌سنه کیدوب بعض تکالیف ومواعیده بولندیغمز حقنده غزته‌لرده بعض سوزلر کوریبورز .

حرکتمز وظیفه‌سنی بیلور برغزته‌جینك احوال حاضره‌ده رأیندن ومطالعه‌سندن استفاده اولنور برصاحب نفوذی زیارت ایله وظیفهٔ موکوله‌سی دائره‌سنده استفاده ایتمك املنه منحصر ایدی . بوندن فضله اولان ظنر واسنادلرفضله‌در .

(خدمت) رفیقمز دیورکه : ازمیر اعشار نظارتنده وبرمسنده دفتردار وکالتنده بولنوب بوکره درسعادته کیدن نوری بکك حساباتی رؤیت ایدلمامشدر. مرجعنك نظر دقتی جلب ایدیلیور .

(میزان) — مالیه نظارتی ومالیه منتسبینی اویوشقلغندن نه‌وقت کندولرینی طوپلایه‌جقلر عجبا ؟

— (یکی عزته) رفیقمز اعانه طوپلامق ایچون هرکسی تعجیز ایتمك موده‌سندن شکایتله :

ارتق بومسخره‌لقلره ختام ویرمیه‌جکمی‌یز؟ ملت اعانه‌دن بیقدی . بوآنه‌قدر الداندی . بوندن صکره حریت نامنه‌ده اولسه الدانمق ایسته‌میور . زیرا بر طاقم اساسسز شرکتلره صاچه جمعیتلره ویره‌جك پاره‌سی یوقدر . اهالینك وحکومتك بوخصوصده انظار دقتی جلب ایتمکی وجیبه‌دن عد ایده‌رز . دییور .

بوبابده نه‌دینسه آزدر . اونه‌دن بری بز بونلرك علیهنده‌یز : چونکه فساد اخلاقه سائقدر ، چونکه سوء استعماله بك مساعددر ، چونکه ویرکوسنی ویرمکدن عاجز اولان اهالی‌یی دولته‌قارشو ویرکوسنی ویرمکدن کیرو براقور . چونکه .... چونکه....

— (اقدام) رفیقمز اصحاب استحقاقك پاره ایسته‌مك اوزره خزینه‌یه مراجعتی تقبیح ایدوب ده ، مأمورینك وسائر آله‌جقلیرك بویله بر زمانده حکومتی پاره ایچون صقشدیرملری وجدانسزلقدر ... براز منصف اولهلم. دییور .

رفیقمز یا « وجدانسزلغك » نه‌یه دنیله‌جکنی ویا شوطلب حقك مستند الیهی اولان « آچلغنی » بیلمیور . اوت ! براز منصف اولهلم .

دور استبداددده متمادیاً ارکان مالیه‌دن بولندقدن صکره ایکی بچق‌سنه مالیه ناظرلغی ایدن ذم وتشنعده قوت کافیه‌یی حائز براغت وبرتعبیر بولنه‌میان عزت پاشاقومیسیونندهلطف دیده‌سی صفتیله‌درت‌سنه متمادیاً اعضاولنان برذاتی مالیه نظارتنده کورن آله‌جقلیلر نه‌فکره ، نه‌مطالعه‌یه ذاهب اولیورلر؟ بیلیورمیسکز؟ دور استبداددده مالیه‌نك « بوشلغی » ید قدرتنده اولمان اسبابدن ایلرو کلمکده ایدی . شمدی ایسه قانون اساسی موجبنجه صلاحیت وسیعه وقویه‌یه‌مالك بر ناظردر . بو « بوشلغی » ازاله‌یه مقتدر اولهجغنی بیلمسه استعفا ایتدیکی نظارتی برهفته صوکره تکرار قبول ایدرمی ایدی؟ اولجه غصب ایتدیردیکی واردات حزینه‌یی شمدی غصب ایده‌جك قوت قلمدیغندن هرکسك حقنی کونی کونینه ویره‌جکنی بیلهرك کلدی یوقسه نظارتده نه‌ایشی واردی ؟ بوقدر منطقسزلق ، بوقدر رنکسزلك اولورمی ؟ دیورلر .

— (متین) رفیقمزك بروسه‌لی ارقداشمزه ویردیکی جوابه بز قناعت ایتمدك . (قابنیه) تعبیرینی کوسترمکله اکتفا ایدیلورسه فبها !

حربیه نظارتندن

میزان غزته‌سنك دونکی تاریخلو نسخه‌سنده خاصه اردوی همایون نظامیه ردیف قطعاتنده منحل بولنان ضابطان محلرینه‌اول باول آچیقده بولنان امرا وصابطك یرلشدیرلمری لازمه‌دن ایکن دیکر ضابطك فیعاً تعیینلری اردوی همایون قوماندانلغندن حربیه نظارتنه‌انها ایدلدیکی واوراجه‌ده دفترینك مقام صدارته تقدیم اولنمسی مغایر اقتصاداولهجغی حقنده بر ورقه‌نك مندرج بولندیغی کورلمشدر. حالبوکه اردوی همایون مذکور قوماندانلغندن نه‌یولیه براشعار وقوعبولمشدر. نه‌ده اردوی همایونك نظامیه وردیف قطعاتنده کی منحلانه کیمسه‌نك ترفیعاً تعیینی مقام سامی صدارتپناهیدن استیذان ایدلمشدر . بناءً علیه تصحیح کیفیت اولمق اوزره بیان حقیقته ابتدار قلندی .

— میزان —

کال تشکرله درجه مسارعت ایدییورز . امید ایتمك ایسترز که بزه‌ویریلان معلومات ناقصه‌قصداتری دکل ، غفلت نتیجه‌سیدر. چونکه خلوص نیت اصحابنه قارشو ارتکاب اولنان قصد تأویل قبول ایده‌من .

مذکور ورقه صاحبنك هان مطبعه‌یه کلمسی لازمدر . جمعه کونینه قد کلمدیکی حالده ورقه‌سی نظارته تقدیم قلنه‌جقدر .

حوادث

— سعید بك افندی —

استاد محترم سعید بك افندی دون یمندن شهریمزه کلمشدر . اقربا واوداسی وبالخاصه مکتب سلطانی مأذونلری طرفندن صورت فوق‌العاده‌ده استقبال ایدلمشدر . معلم مکرملرینی قاضی کوی اسکله‌سندن خانه‌سنه قدرالاری اوستنده کتورمشلردر.

ضیا منلا شرفادن صادق پاشا ایله برادرلری دخی عینی واپورله منفالری اولان عکادن کلمشدر .

— دیوان محاسبات رئیسی راسخ بك افندیدن ورقهٔ مفصله آلدق .

ریاست مذکوره‌نك کندوسندن آلنوب رئیس اسبقه اعاده اولندیغندن شکایت ایدیور .

زهدی بك افندی عینی مطالعات قانونیه‌یه اسناد مدعا ایده‌بیله‌جکنه ولسانك شدتنه مبنی ورقه‌سنی نشر ایده‌مدك .

کندوسنك خدمات حسنهٔ مسبوقه‌سی ایله اهلیتی تزدمزده مسلمدر ، وذاتاً شومعامله‌ده موضوع بحث بیله دکلدر صانیرز .

— بصره‌والیسی حسن بك افندینك استبدادك صوك ایامنده املاك سنیه بهانه‌سیله ابتدا افترایه ، صوکره ده غرضه قربان اولدیغنی مبین برورقه آلدق . کیفیت اویله اولنجه حق یرینی بوله‌جق دیمکدر . بونك ایچون ورقه‌نك نشرینی بالخاصه شخصیاتدن خالی اولدیغی ایچون زائد کوردك .

مکاتب اعدادیه مأذونلرینه

مکاتب عالیه‌یه داخل اولق ایستیان بالعموم مکاتب اعدادیه مأذونلرینك غایتله مهم مذاکراتده بولنلمق اوزره صالی کونی ساعت درتده مرجان مکتبنده بهمه حال اثبات وجود ایاملری اهیتله اخطار اولنور .

— دار المعلمین درس پروغراملرینك اصلاح وتنظیمی حقنده بیان رأی ایتمك ومکتبك ترقیاتی تأمین‌ایدن اسبابه توسل‌ایلمك اوزره مکتب مذکور هیئت تعلیمیه‌سنك اوکمزده‌کی صالی کونی ساعت اوچده مکتبده اجتماع ایلملری اعلان اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۵۸ | جمعه | ۲۹ شعبان ۱۳۲۶ (۱۲ ایلول ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

دیوان عالی‌یه طوغری

—

صدر اعظم کامل پاشا حضرتلرینه

اهل و اربابنك معلومی اولدیغی اوزره اوزونجه مدت حبس وقبض اولمش بولنان افکار عوام بردن سربستی‌یه نائل بیوریلنجه برچوق افراط وتفریطلره، بناءً علیه برچوق مهالك ومخاطراته معروض قالیر .

شو دوشونجه سوقیله انقلاب خیرمزك فردا - سنده ، محدود اولان خدمت رسمیه‌یی ترك ایله ، غزته نشرینه مسارعت ایدیشم معلوم سامیلریدر .

آنی‌ده درمیان ایده‌جکم ادعایی، زمان وایجابنده حرفیاً تطبیق اولنه‌رق صحت و مناسبتی اکلاشلمق اوزره بوکونه قدر نشرینه موفق اولدیغم (میزان) نسخه‌لری میدانده‌در .

اولا — انقلابك ایلك کونلرنده ، ادارهٔ سابقه یادکارلرینك تحریکاتی ایله احداث اولنان سوقاق پولتیقه‌سنك مهالکی و بونلرك نتایج مضره‌سنه قارشو اتخاذی واجب اولان تدابیر مؤثره حقنده ،

ثانیاً — اشبو تدابیرك اتخاذنده واقع اولان حکومتك قصورلری اوزرینه مخاطره‌یه اوغرایان امن وآسایش مملکتك محافظه‌سی ضمننده قصور واقعك وجه تعمیری ایله حضور وراحت عمومیه‌نك صورت تأمینی حقنده ،

ثالثاً — اهلیتسزلکی تبین ایدن سعید پاشا هیئتنك انفصالیله تحت ریاست فخیمانه‌لرنده یکی تشکل ایدن حکومتك خط حرکت حاضره‌سیله مسلك مستقبلی حقنده ،

رابعاً — اشبو خط حرکت ایله مسلك جهتنده توالی ایدن خطیئات مهمه وانلردن متولد شاشقینلقلر اوزرینه قابینه‌نك هانکی طریق ایله کندینه کله‌رك ایفای وظیفه ایده بیله‌جکی ایضاح وارائه ایدلمك خصوصنده ،

خامساً — حکومت طرفندن ارائه اولنان عجز وافتقارك دائرهٔ وظائفی ایله حقوقی حدودینك غائب ایدلمسندن ایلری کلدیکی کوستریله‌رك حقوق وحدود مذکوره دائره‌سنه صورت عودتی حقنده ،

سادساً — استانبولده دائمی اولان ضرورت عوامه بودفعه حریق‌زده‌لر ، عودت ایدن فراریلر ، منفیلر علاوه اولنمق صورتیله تقریر آسایش ، داخلاً وخارجاً تسکین اذهان ، ازالهٔ اندیشه ایتمك امری ذاتاً کسب صعوبت ایتدیکندن علی العجله یاپیله‌جق تنسیقات کبی نیم تدبیرلر ایله شاکیلری ، مأیوسلری تکثیردن صاقنمق صورتیله فضله بر تخدیش جائز اوله‌میه‌جغی حقنده .

سابعا — برچوق نا اهللر النده قالمش اولان مطبوعاتده اخلاق وآداب ملیه واحکام شرعیه‌یه جاهلانه تجاوزلری صنوف اصلیهٔ مملکتدن اك مهمنی اندیشه‌لره القا ایده‌رك وبونلری قانون اساسینك کویا نتایج طبیعیه‌سندن عد ایتمك درجه‌سنده حکملر چیقاریله‌رق - کچمش وقوعاته نظراً - بعض نامرضی حرکات اختیار ایتملری احتمالی دوشونمك ومطبوعاتك شو مناسبتسزلکلری حریتك ایجاب طبیعیسی اولمیوب « مطبوعات جمعیتی » تشکیل ایدیله‌رك ایفای وظیفه‌یه مباشرتی حالنده بونلردن اثر قالمیه‌جغنی ایضاح ایله نفس آلدیرمق ، بوصورتله اذهان کرکینلکی تسکین وازاله ایدلمك حقنده ،

وسائره، وسائره حقنده (میزان)ك ایفاسنه موفق اولدیغی خدمتلر ارباب وقوف عندنده مسلمدر.

شو خدمت مسبوقه‌دن اك زیاده مستفید اولان طرفك تحت ریاست فخیمانه‌لرنده بولنان هیئت اداره بولنمه‌سی اقتضا ایدر . چونکه حسن اداره ایله رسماً مکلف ونتیجه‌سندن مسئول اولان اودر . و چونکه مسلك وهویتنك نه اولدیغنی اظهار ایتمکه برخیلی مدت موفق اوله‌مدیغی حالده عاقبت (میزان) سایه‌سنده « حکومت » دینه‌جك بر موقع اشغالنه ومسلك اتخاذینه میسر اولمشدر .

مقصدم تشکر والتفات سامیه‌لرینه عرض احتیاج دکلدر . چونکه احوال حاضره‌ده غزته مدیرلکنی ملته و مملکته خدمت حقیقیه ایفا ایده‌بیلمك اعتباریله - حتی مقام جلیللرندن بیله چوق مهم ویوکسك بیلدیکمی تأمین ایلرم .

بونکله برابر کچن صالی کونی طرف سامیلرندن دعوت واقع اولنجه (میزان) ه قارشو مدیون شکران اولمه‌کز اقتضا ایدن ذات عالیٔ صدر - اعظمیلرندن بونك برنوعنه مظهر اولمقدن بشقه برشی خاطرمه کلمدی و - وقوفکزه اولان اعتقادمه مبنی - کله‌مز ایدی .

بینمزده تعاطی اولنان افکار معلوم سامیلریدر . ممالك اجنبیه‌ده بولنان سفرای سلطنت سنیه‌نك اوروپانك حقمزده‌کی اندیشه‌لرینی مبین اولان اوراقدن برینی اعطا بیوردیکز ، وقت وزمانیله بوکبی اندیشه‌لرك حصولی احتمالی ، انلرك منعی چاره‌لرینی ارائه وایضاح ایتمش اولدیغمدن جداً بنی تبریك وغزته‌مه تشکر ایتمك اوزره برمقدمه ظن ایتدم وذات سامیلرینی فضله وقت اضاعه‌سندن وقایةً تشکر مقامنده قبول ایده‌رك بعض ایضاحات علاوه ایتدم .

واقعا مملکتده افکار کرکینلکنك الان موجود اولدیغی ، بعض مناسبتسز بافته‌لر بیله کورلدیکی ، بونلرك برقاچ مفسدك آثاری بولندیغی ، اسم تصریح ایدلمکسزین اوچ کشینك بونده مدخللری اولمق خصوصنده ظنلر حاصل اولدیغی حقنده افادهٔ کلام ایتدیکز . شونك ، عادی حسبحالدن بشقه بکا جهت تعلقی اولدیغنی فرض ایتمکدن پك اوزاق بولندیغم ایچون کرك بونلر وکرك دردست تشکل بولنان مطبوعات جمعیتنك بوبابده خدمتی سبقت ایده‌بیله‌جکندن برآن اول ایشه مباشرت ایده‌بیلمه‌سی ایچون نظام‌نامه‌سنك تصدیقنه همت بیورلمسنی علاوةً درمیان ایتدم .

شوندن عبارت اولان ملاقاتك ایرته‌سی کونی بنم ایله هیچ مناسبتلری اولمیان عریانی زاده جمیل افندی ، اوفلی محمود کامل افندی ، نظیف سروری بك جلب اولنوب تکدیر وتوبیخ اولندیغمز حقنده غزته‌لرده « معلومات » کوردم . حیرت ایتدم . حیرتم اونده قالمدی . بتون غزته‌لرك ، سبب فساد اوله‌رق، بزی اتهام ایله هجوم ایتدکلرینی کوردم .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

یعنی مرتب ، کوزلجه دوشونلمش ، اجراسنه اعتنا ایدلمش بر هجوم اوکنده بولندیغم صراحةً هرکسجه آکلاشلدی !.

ایشك خلاصه‌سی شودور : بتون هیئت ادارهٔ دولت دخی داخل اولق شرطیله مملکت ایچنده حضور و آسایش عمومینك تأمینی غیرتنده اولهرق اورتهده (میزان) غزتهسی وار ، ایشته بویله برمدار سکونی بو صورتله ایفای وظیفهٔ حیت وصداقتدن منع ایتمك ایسته‌یورلر ، مملکتك حسن اداره‌سیله مکلف اولان هیئت وکلانك رئیسی‌شو آرزویه بیله‌رك (چونکه بیلمیه‌رك دینورسه عذر قباحتدن بیوك اولور) اشتراك ایدیور .

شونك ترکچه معناسی‌دمشودور: وطن عزیزمزده هرکسك حدینی وحقنی بیله‌رك اصول ونظام دائره‌سنده ایفای وظیفه ایتمی صورتیله سکونت وآسایشك عودتی ارزو اولنمیور .

بونك دخی معناسی انجق شواوله بیلورکه : قانون اساسی ایله احداث اولنمش اولان اصول جدیده علیهنه بر میل وحرکت وار !

ذات سامیلرینك بیله‌رك بویله بر فکره آلت اولهمیه‌جغنکزه امنیت کاملهم واردر . لکن اغفال اولنه بیلورسکز .

طبیعی اولهرق اوزریکزه توجه ایدن شو ظن ایله مسئولیتی اوزریکزدن رفع ودفع ایتدیککز حالده ایلك اول تشکر ایده‌جك بنم .

لکن عکسی حالنده مجلس مبعوثان طرفندن برقومیسیون انتخاب وتعیین اولنهرق شو مهم مسئله حقیله تحقیق وایجابی اجرا ایدلمك وبو ایشده مدخللری تبین ایدن وکلانك دیوان‌عالیده محاکمه‌لری کورلمك استدعاسیله مجلس مبعوثانه مراجعت ایتمك مجبوریتی اوکنده قالمش اولهجغنی کتم ایده‌م .

جناب واجب الوجود ، وطن ومملکتك نیك وبدندن مسئول اولان ذات سامیٔ صدر اعظمیلرینه ، حقیقی الهام احسانیله عثمانلیلغك سلامت وسعادتی تأمین ایده‌جك تدابیر اتخاذینه موفق بیورسون .

—

ایش بورنك کسب ایدنجه غزته مناقشه‌سنك اهمیتی قالمز. دیدکارینی‌ودیه‌جکارینی شمدیدن تمامیله کندولرینه رد ایدرم . بر چوق قارئلریمزك آرزو والتماسلرینه اتباعاً ، شرف مطبوعاتله متناسب نشریات دائره‌سنه رجعتلرینه قدر مطالعه ومخاطبه‌لرندن واز کچیورم .

امور بلدیه

—

ادارهٔ سابقه‌نك الك زیاده‌تشویش ایتدیکی‌امورودن بری‌ده بلدیه امورید‌ر . بلدیه امورمز ، یالکز تشویشده قالمیوب کلیاً چیغردن چیقارلمشدر .

ابتدای امرده بلدیه امور ومعاملاتی حکومتك رسمی معاملاتندن کلیاً غیریدر . دنیانك هرطرفنده بواصول جاریدر . هربلده حکومتدن آیری ، یالکز اصول موضوعهٔ مملکت دائره‌سندن چیقمامق‌شرطیله کندی امورینی کندیلری طرفندن انتخاب اولنان، مجالس واسطه‌سیله کندی ایشلرینی کورور . ویرکی ورسوم بلدیه دخی بنه بلدیه مجلسلرینك تنسیبی واهالینك قبولیله احداث اولنور .

بلدیه بودجه‌لری حکومتك هرنوع معلومات ومداخلاتندن معوندر . بونك ایچون « فلان کیمسه حکومت طرفندن بلدیه مجلسنه تعیین اولنمش » کبی برجمله معلوم اولان‌شیلر حدود خارجنده‌اکلاشیلمز.

مداخلات بلدیه ایچنده الك غریبی ١٣٠٤ ده احداث اولنمش بر تجاوزدر . دویجه بالنقدن پاره استقراض ایدلمش ، خزینهٔ مالیه‌جه بعض رسوم بلدیه‌نك نصفی جف القلم مصادره ایدلمش ، تأمینات اولهرق قارشولق کوسترلمشدر .

شو حالك ، بالخاصه اجنبیلره تماس ایدن بر معامله‌ده اجرا اولنمامسی لزومی بیله باب عالیجه درخاطر اولنمامشدر .

اصول معدلت ومشروطیت ایله بوحال دوام ایده‌مز . حتی امر واقع مقامنده اوغصبك ابقاسی جائز دکلدر . لکن مقاوله موجبنجه خارجی استقراضه قارشولق بولندیغی ایچون ، دیکر بر قارشولق ارائه‌سیله علاقه‌دارلرك موافقتلری آلنجه‌یه قدر طوقونیله‌مز . بونك ایچون خزینهٔ جلیله‌یه محول اولان امور مستعجله میانده اشبو قارشولغك تدارك وارائه‌سی لزومی دخی وار دیمکدر . کله‌جك سنه‌نك بودجه لایحه‌سنه بوماده داخل اولملیدر.

ایکنجی درجه‌ده امور بلدیه‌نی اخلال ایدن‌حال حکومت طرفندن مأمور نصبیدر. شهرك ملغا مجلس اماتی عبرته شایان بر رذالت ایدی. الك عادی اموره بیله بودجه‌نك مساعده‌سی اولمدیغی حالده با اراده متصل اعضا تعیینینه دوام اولنوردی .

ظن ایتمه‌یکزکه بو اعضالر قریحه‌دن تعیین اولنسون . بوکبی ایشلر ابتدا طبقهٔ بالاده معناً تقرر ایدنجه شهرامینی جلب ایدیلور. مطلوب شومرکزده اولدیغی بیلدیریلور . ایشك اجراسی ، اکمالی امین پاشانك غیرت وعبودیتنه براقیلور .

هیچ بر شهر امینی، هیچ بر داخلیه ناظری ، یاخود صدر اعظم کورلمه‌مشدرکه شوکبی اجراآت حکومتك سقامتی ایضاح ایله ایجابه توفیق معامله اولنمه‌سنی عرض والتماس ایتسون .

بلدیه بودجه‌لرینی تخریب ایدن یالکز فضله اعضالر دکلدی . بیوك وکچوك مأمور فضه‌لری دخی عینی تخریبیاتی اجرا ایدرلر ایدی . برمأموریتی افندیلرندن التماس ایدن بندکان ، افندیلرینك التماسی ایله بلدیه‌یه‌قایریلور ایدی. والی ومتصرف اوشاقلری آیلقلرینی افندیلرندن دکل بلدیه‌دن آیلرلر ایدی . شوکا نظامی اولان بلدیه طبیبلری معاشلرینی علاوه ایدیکز . ایچندن چیقلمز بر قاریشقلق ، کچلمز بر طارلق حاصل اولور .

بونك ایچون امور بلدیه‌نك محور مطلوبه ارجاع ایدلمه‌سی لازمدر .

کویلیلر و استدکلری محکمه‌لر

مابعدی

—

اوته‌دنبرو تنسیقات اجرا اولنان ممالك ومعاملاتده بسیطدن مرکبه ویا مرکبدن بسیطه انتقال اصولاری جریان ایتمکده‌در .

نظریات وتجربه‌سی مکمل اقوامده ایکنجی اصولك ترجیح واستعمالی بعضاً موفقیتله ختام بولدیغی کورلمکده ایسه‌ده تطبیقاتنده پك چوق خطا احتمالی واردر . بوجهت آز زمان صکره انقراضه اوغرادیغی ملل مختلفه تاریخ دولیسنی مطالعه ایدنلرك معلومیدر برنجی اصول طبعاً مقدمدر. فضله‌اولهرق بزم کبی قاینه‌سی مبتدی و محیطاتندن متضیق ، مأمورین داخلیه‌سی متوحش ، اهالیسی ضیق‌الصدر برقوم ایچون باعث توطین وانقیاددر .

طشره حکومتلرینی و بالخاصه کویلری نظر اعتباره آلمقسزین تنسیقاته باشلامق خسته‌یی صوکره کورمك اوزره علاج ترتیب ایتمك قبیلندن بشقه دکلدر . بوکا اولیای امور حضراتی نه دیرلر ایسه دیسونلر، بزده بنه آدمه ایش آرایورلر دیمکدن کنه‌مزی آله‌میورز . اکر ایشه آدم آرایه‌جق اولسه‌لر ایدی هرحالده برنجی اصول رهبر دستور اتخاذ اولنهرق حس موفقیتله ختام وکمال امن واعتماد ایله دوامی انتظار اولنور ایدی .

ایکنجی اصول اوزره قرق اللی کوندنبرو جریان ایدن تنسیقات مسئله‌سی بی‌سود وبی وجودلغنه رغماً ایکی نتیجه اشعار ایلدیکه شایان دقت وعبرتدر .

برنجیسی: تنسیقات هوسیله میدانه چیقان‌ذوات کرامك حالا بدن ممالکك امراض متداخلهٔ مزمنه‌سندن خبردار اولمامسیدر .

یا اهل الشعور ، ویا اهل الانصاف ! بنه‌می بشر بیلك، اونر بیلك ، یکرمیشر بیلك ، قرقر بیلك معاش سوداسی ! ملتك حالی ، دولتك احتیاجی مرحمهٔ برکره کوز اوکنه کتیرلسون .

اوروپای تره‌دن سلف صالحین رجالنك اسراف اولور قورقوسیله ایکی دستاری جمع ایتمدیکی تخطر اولنور ایسه حمیتمند ، محب وطن کلمه‌لرینك معنالری نه دیمك اولور ! ذاتاً بزم حمیتمز یونان محاربه‌سنده برطرفدن آتش حرب روم ایلی‌نی استیلا وبرطرفدن فقر و ضرورته مبتلا اولان اناطولی اهالیسی بیه‌جکلری قوری اکمکك نصفی اعانه واهدا ایلدکاری برزمانده وکلای فخام حضراتنك چوال چوال طاشیدقلری لیرالری آز کوره‌رك معاشلرینه اون بشر یکرمیشر بیك غروشك دها ضمی ایچون تضییقلریله‌ده ثابت در یا !

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

نه ایسه .. بز او یادکارلردن قورتولدق امیدنده ایدك . بنه‌ده او امید ایله یشایورز واقعده مبلغ مزبور مخدوم بکلرك صرفیات سفیهانه‌لرنجه استصغار بیله اولنه‌جغی بدیهی ایسه‌ده قزانمق صورتیله هم چوق وهم لذتلی کله‌جکی آشکاردر .

استصغار اولنان معاشی کوندرن کویلیلرك معیشت ومعاشرتلری تشریح اولنه‌جق اولورایسه یودوله‌جق اسراف حبلرندن اولمدیغی وبناءً علیه مبلغ مزبورلرك صاغ طرفندن برر صفرینك مرحمةً سیلنه‌جکی احتیاجات دولتی تعداد ایتمزدن مقدم میدانه چیقار .

حقیقةً محب وطن اولهلم . وجود اولکاسنك خریطهٔ عالمدن سیلینه‌جکنی درك ایدنجه معاشی دکل مالنی ، جانی ، اورتایه آتان متحدلردن عبرت آلهلم . بول بول معاش آلغه عقلمز ایردیکی حالده اوکا مقابل کوستریله‌جك خدمته عاجزلق کوستروب اوروبادن مشاور جلیله ایشکزی کوردیرمك تکلیفی هیچ توافق ایتمیور . کندیمزی بیلهلم .

هم بویله ثرلکسزین اسرافانه پاره آلمق سودامی بونجه تحصیل کورمش ، کندیسندن هردرلو اختراع ومهمارتلر انتظار اولنان فلاطون ذکالرك تعطیل قالمسنه سبب اولدیغی کبی مأموریته مشتریی چوغالتوب تنسیقات اجراسنی تشویشه اوغرادیبیور . ایشته بونکله اوچنجی مسئله‌سنك حکمی یوصورتده حلی دخی ممکن اولور .

ایکنجی نتیجه: قرق اللی کوندنبرو جریان ایدن مناقشاتده طشره عالمنه و بالخاصه قرا احوالنه لزومی قدر اهمیت ویرلمامسیدر. کرچه بعض ذوات خزینه‌لریمزی طولدیران ، اردولریمزك یوزینی کولدیران کویلردر طرزنده ثنالر ایتمش ایسه‌لرده کندیلرینه لسان ملت نامنی شرف اتخاذ ایدن غزته‌جیلر ایله بعض اولیای امور بومسئله‌یی دکری قدر تقدیر ایتمامش اولدیغی و اسایش دیکجه یالکز استانبول ظن اولندیغی مع التأسف کورلمکده‌در .

سنین وفیره‌دنبرو صرف داخلیده دولت وملتمزك یورکارینی صیزلتمه‌جق رخنه‌لر آچوب خزینه‌لر وخزینه دکرنده جانلر محو و اتلاف ایدن حادثه‌لرك اسباب اولیه‌سی عجبا کویلردن ظهور ایتمامش‌میدر ؟

روم ایلی ، اناطولی ، عربستانده سرزدهٔ ظهور اولان وقایعك اوراق رسمیه‌لری تفرعاتیله برابر میدانده‌در . مطالعه بیورلسون . یا بعض مناسبتسز مأمورلرك حرکات ناروالری و یاخود کویلیلرك بربری علیهنه تجاوزلرندن مال وعرضلرینی صیانتده بیزار واحقاق حقوقده نومید وناچار قلان کیمسه‌لرك تفنکی قوجاقلیوب طاغه چیقدقلری کورولمزمی ؟

بردولته تابع اولوب تکلیفات میریه‌سنی مع البسمله ادا ایدن کیمسه باقی قلان قسمنی صرف واستعمالده مستریح البال بولنمق اقتضا ایتمز ؟ کرچه احوال قرانك بوحالی اسف اشتمالی ذوات کرامت صفاتلرك معلوملری ایسه‌ده تنسیقاتدن مقدم برکره تفتیش اولنه‌جق اولورایسه (لیس الخبر کالعیان) مضمونی تمامیله تحقق ایدر .

کویلر بوحال ایله قالدقجه یاپیله‌جق تنسیقات عجبا قاچ کون دوام ایدر . ونقدر راحت مأمولدر.

بیك صحیفه‌لك برسالنامه‌نك همان ایکی ثلثی یالکز استانبولده بولنان مأمورین اسامیسیله مملو وبرثلثی اوتوز ولایتده موجود مأمورینی بیان ایتدیکی معلومدر !!

استانبولده بوقدر مأمورینك کثرتی خزینهٔ دولتی بوشالتمقدن بشقه آسایشك دوامنه نه فائده‌سی طوقوندی ؟ ایستر ایسه بونك ایکی مثلی دها زیاده واللی قدر نظارت کشاده بیورلسون ، طشره‌اسایشی دوزلمش اولورمی ؟

خلاصه مقصدیمزی بروجه زیر بیان ایدرز . تنسیقات ایچون اولا روم ایلی اناطولی وعربستان قرا وشهرلرینك اسایشی، معارف ، ثروت، اخلاقدن محتاج اصلاح اولان احوالی برر برر تحقیق اولنسون منظر عمومی دیمك اولان صحایف جرائده تفصیل ومناقشه‌ایدلسون. اشته بو ، امراضك تشخیصیدر. بوندن صکره ترتیب اولنه‌جق رچته قولایلشیر . بواحتیاجه قارشو دائرهٔ عائده‌سنجه ترتیب اولنه‌جق تدابیر هیئت ممیزه مقامنده اولان مجلس مبعوثانك نظر تدقیق وقبولندن کچر ، ارادهٔ سنیه‌سیله تقویه وتأکیدایدیلور ، تدریجی اولهرق بالفعل اجرا اولنور .

بز کویلیلر وطشره اهالیسی احتیاجاتمزی عرض ایتمکدن ایدمجکمز استفاده پك چوقدر .

اولا — امراضمز کنه‌ی کندینه تشخیص ایدلش اولمسی .

ثانیا — یقینده تجمع ایده‌جك مجلس مبعوثان طشره نامزدلرینك حالی معلوم، یعنی مبتدی، بوسایه‌ده مطالبمزه وبومطالب حقنده‌کی مناقشاته مطلع اولمسی . رأی صوابی ذهنلرنده قرارلشدیروب جسارت وجبانتلرینی تعدیل وازاله ایله امر مشورتك تسهیل وتسریع اولنمسی .

ثالثاً — دولت عثمانیه‌نك نشو ونماسیچون جذور الیافیه‌سی مقامنده اولان طشره ادارهلرینك تنظیمیله اوشجرهٔ مبارکهنك مزرعه‌سی اولان قرا ومحلاتده فرض عین مقامنده اولان اصلاحاتی اکمال اولندقدن صوکره بودجه‌ده باقی قالهجق پاره‌دن مقدار معاش ایچون بر مقیاس صحیح استخراج اولنمسیدر. بووجهله اجرا اولنه‌جق تنسیقاتك قبول عامه‌یه مظهریتی شویله طورسون بر کون اول حصولنه کال خواهشله انتظار اولنمقده‌در .

ایشته بومقصده مبنی بالذات بولندیغم بر قاچ ولایت کویلریله حکومت دائره‌ینك مشاهده اولنان احوالندن اصلاحنه اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغمه یوزاللی ایکی یوزقدر موادك لایحه‌طرزنده مقام عائده‌سنه تقدیمی متصور ایسه‌ده تعمیماً للفائده شمدیدن (کویلیلر واستدکاری محکمه‌لر) نامیله هفته‌ده ایکی دفعه اولهرق غزته‌لر ایله نشری دخی بروجه بالا موافق مصلحت اولهجغندن اشبو مقالهٔ طویلهنك مقدمه‌سندن برنسخه‌سی ادارهٔ بهیه‌کزه دخی تقدیم اولنوب درجی متمنا بولنمشدر .

قره حصار مکتب اعدادیسی
مدیر معاونی اسبارته‌لی
مصطفی اغروس

آجنته‌لرك نظر دقتنه

مکهٔ مکرمه تجارندن عثمان عادل افندی طرفندن بالذات مشاهده ایدیلان حال اوزرینه شونی یازیورز :

برایکی کون اول بورادن حرکت ایدن (قینه) نام واپوره بنمش اولان حجاج حقنده قپودان (غوله) طرفندن اداب مملکته ، حسیات دینیه‌یه ، بناءً علیه هیچ برمدنیته یاقشمز برمعامله اجرا ایدلمشدر . تفصیلاتی یازمیورز . مرجعلرینك نظر دقتی جلب ایلرز .

حجاج آلان واپورلر البته بیلورلرکه بوذواتك طهارت ونظافته هرکسدن زیاده احتیاجی واردر ؛ عبادات وطاعاتی وقت وزمانیله ایفا ایدر . بو شرائطه راضی اولهرق یولجیلری واپورلرینه جلب ایچون درلو درلو مطنطن اعلانلر یاپوب نشر ایدییورلر .

حجاج طاشیه‌جق واپورلر حقنده برتعلیمات یاپیلوب واپور قومپانیه‌سنك لساندن بشقه ترکجه وعربجه وفارسی لسانلری اوزرینه طبع ایدیلهرك تصدیق رسمی ایله مصدق اولهرق واپورلره تعلیق ایدلسه فنا اولماز .

اوراق ومکاتیب

عیناً

شکران خاتمه — عرض شکران

اسلام قادینلرمزده مستوریت و عدم مستوریت سرلوحه‌سی التنده انظار قارئینه وضع ایدلش اولان وشکران خاتم ایله طول برفرانسز کبارینك محاوره‌سنی سرایا اوقودم . مسرورتمدن بر قاچ کره‌لر تکرار تکرار اوقودم . مقاله پك کوزل تصویر ایدلمش. خصوصیله (حریت) کله‌سنك معنای حقیقیسنی تمامیله ادراکدن عاجز بولنان اسلام قادینلرمزك نظرنده حائز اهمیتدر .

مستوریت ایله عدم مستوریتك اهمیتنه کلنجه بونی تقدیر ایده بیله‌جك پك آز قادینلرمز موجود وهمان اکثریتمزك نظرنده پك سطحی کورونمکده‌در. بز قادینلر ، اوروپایه نسبت ومقایسه ایدیلورسه‌ك یوزده یتمشمز معلومانسزدر . مستوریتی حقیله ادراك ایده‌میورز . وبونك نتایج الیمه‌سی اولهرق برطاقم اوایغونسز اقلره ینه کندیلریمز سبیت ویرمکده‌یز. بونکده سببی جهالت دکلیدر ؟

سائقهٔ جهالتله طرز تلبس وتستره (کورهنك)ه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

دها طوغریسی کور اولهسی (مودا) یه تبعیت اسلام قادینلرمزی شوصوك زمانلرده زیادهسیله شایان تأسف بروضعیته صوقشدر . بوطرز تلبس مع التاسف که هنوز تأهل ایتمامش قیزلرمزده علی الاکثر مشاهده اولنیور که والدهلری اولانلرك والدهلرینه قارشی تأسف ایتمامك الدن کلیور .

ظاهرده عادی کوریلان شودقتسزلك ازدواجنی اشکال ایدیور، امر تناسله عادتا سوء تأثیر ایدیور . آرتق فضله سوز سویلمکه حاجت یوقدر . مستوریته رعایت ایدن و قادینلغی بحق ایفا ایتمکده اولان اسلام خانملرمزدن شکران خانم کبیلری شایان تبریك واحترامدرلر . کندیلرینی عن صمیم القلب بتون اسلام قادینلری نامنه تبریك ایدرم .

بوراسی شایان تشکردرکه اسلام قادینلرمزك ایچنده عقلی ایره بیلدیکی قدر سوز سویلر وهر خصوصده (وظائف نسوانه عائد) اولدقجه معلوماتلری اولا نلریمزده موجوددر . بوکبی خانملرمزلهده بز افتخار ایتملیز . مستوریت حقنده شکران خانم همشیرهمزك تصویر ایتدیکی مقاله کافیدر . چونکه براسلام قادینك نه بر بالویه نهده ارکلر آرهسنده آچیق صاچیق اوطورهجغنی تصور اولنهمز . اسلام قادینلرمزده آرتق طرز تلبسلرینی تبدیله قرار ویرهجکلرینی واسلامیتك احکام شرع شریفك امرینه تصرف واقتصادك ایجابنه انبا ایدهجکمزی امید ایدییورم .

قوسقهدن خالده

آچیق مخابره

—

امور بحریه حقنده آلدیغمز بروروقهیی هرنهقدر برهیئت نامنه ویرلمش ایسهده ینه درج ایدهمدك . یالکز شوراسنی تمنی ایدرزکه صنوف مختلفهٔ بحریه امراسیله ضابطانی آراسنده اتفاق واتحاد ایله وطن عزیزمزك شوکت بحریه اعتباریله محتاج اولدیغی اصلاحاتك میدانه کلمسنه جداً چالیشهجق ذوات ویا هیئتلر آراسنده اختلافلر ظهور ایتمسون . شمدیه قدر دور استبدادك اقتضاسندن اولهرق بربرینه مخالف بولندیرلمش اولان جرخچی و ماکنیست صنفی ایله کوکرتهٔ صنف آراسندهکی برودت ازاله ایدلمش وبوصورتله ال برلکیله چالشمق اوزره عهد و پیمان ایدلمشیدی .

بزجه موجود معلوماتهکوره ترسانهمزی حقیقی بر دار الصناعه حالنه قویهرق اوروپایه سپارش ایدیلهجك غائبوطلرك شمدیدن بوراده انشاسنی، موجودلرك تعمیرینی تأمین ایدهجك اسباب تهیه ایدلمشیدی .

فابریقهلر مدیری بدری پاشانك حیتی و ماکنه خصوصندهکی وقوفی شو مقصدك حصولنه خادم احوالدن اولهرق تلقی ایدیلوردی .

بحریه ناظری پاشا حضرتلرینك حصافت ودراءیتلری بو و امثالی ارباب همت ولیاقتك مکتسبات علمیهسندن وتجربهسندن استفادهیه هم مساعددر، همده کافیدر . بناءً علیه نه کبی برمقدس ومهم بر وظیفهسی اولدیغنی البته تقدیر ایدن وکندوسنك شدید بر مسئولیت قانونیه قارشوسنده بولندیغنی هیچ برآن نظر دقتندن دور طوتمیان بحریه نظارت علیهسی یاپدیغنی بیلهرك حرکت ایدر برنظارت ایدوکندن بیطرفانه ومحققانه اجرا آتدن بشقه کندوسندن موجب تنقید برحال وحرکت کوریلهمیه جکندن امینز. بونك ایچون آلنان ورقهٔ مفصلهیی درج ایتمیورز . عذرمزك قبول بیورلمهسنی تمنی ایلرز .

— بولی سنجاغنده حمیدیه قضاسی سرتحصلداری افندیه : ۲٤ تموز تاریخنده ابونه بدلی یوللادیغکز حالده حالا آلهمدیغکز اوغزته اداره خانهسنه مکتوبکزی ایراز وزیرندهکی پوسته مدیرینك حاشیهسنی ده ارائه ایلدك . بوندن صکره غزتهکزی یوللارلر صانورز .

— متقاعدین عسکریهدن مصطفی حلمی افندی طرفندن النان مکتوب اهمیتی حسبیله حربیه نظارتنه تقدیم ایدیلهجکدر .

— صلاح الدین رؤف بکه : محاکمهکزه تشکر ایلرز . صبر بیوررسهکز ممنون اولورسکز .

— « لزوم فراغت » عنوانیله و ارکان حربیه لوالرندن . . . . . پاشا مهریله الدیغمز معتبر ورقهیی تقدیر ایتدك . قونتش ماتیلد ایله شکران خانمك ملاقاتنه دائر اولان بندمزك نهایتنده « تستر » بحثی حقنده صوك سوزلرمزی سویلمش ایدك . شومعذرتمزك شمدیلك قبول بیورلمسنی رجا ایلرز .

— غزتهلرك تعرضاتنه دائر (ع . ا) امضاسیله آلنان مکتوب صاحبنه تشکر ایلرز . کندوسنکده تقدیر ایتدیکی مسلکمزدن شخصیات دائما خارجدر.

بزدن بشقهلری ایچون بك کسکین سلاح اولهرق استعمال ایدیلهجك شو مکتوب مندرجاتندن استفادهیه مسارعت ایتمدیکز بونك تقدیر قیمتندن عاجز بولندیغمزه حمل بیورلمسون .

سزك مکتوبکز بحث بیوریلان ماضیلره دائر اولان تنویر نامهلرك برنجیسی دکلدر . بوسلسلهنك انشاءالله خاتمهسیدر .

نظرمزده « ناموس » اوقدر مقدس وقیمتدار درکه بویله « معارض موقتلر » ك دکل ، « خصم جانمز » اولانلرك ناموسلرینه عائد پردهلرك رفعنه مقتدر ایکن ینه ال اوزاتمدق . جناب حافظ حقیقی بوکبی شائبهلردن بزی دائما محافظه بیورمش اولمسیله مباهی یز .

مرجعنك نظر وظیفه شناسانهسنه

کوپری اوزرنده وبرطاقم جوامع شریفه قیو- لرنده برچوق سئلهنك هرکسی راحتسز ایتمکده اولدیغی یایه کیدنلرك معلومیدر . بونلرك منعنه واپجلرندن ایجاب ایدنلری دارالعجزیه سوقنه قرار ویرهجك ذواتك آرایه ایله کیدوب کلمکده اولدری ، تأویلی ممکن اولمیان شو مسامحهنك دوامنه سبب اولیور . مرجع عائدلرینك نظر دقتلری جلب اولنور .

یکی کتابلر

کتابلر ورسالهلر

(معلم) عنوانیله هفتهلك برمسالهٔ موقوته نشر ایدلمشدر . ارباب اقتدار واهلیتدن مرکب برهیئت طرفندن نشر ایدیلان بوائر ادبیات ایله فنوندن باحثدر. مؤسس اولان ذاتی تبریك ایله دوام انتشارینی تمنی ایلرز .

(ترکلر ایله انکلیزلرك ایلك تماسی) عنوانیله فضلادن خلیل خالد بك طرفندن نشر اولنان رسالهیی قارئلرمزه توصیه ایدر وصاحبنی تبریك ایلرز .

(جریدة الشمس العدالة) نك ایکنجی نسخهسیده نشر ایدلمشدر .

« مدنیت اسلامیه وانکلیز مسلمانلری »

شو نام آلتنده مفید ، مطالعهیه شایان براثر نشر اولنمشدر . محرری اولان (اسماعیل توفیق بکی) تبریك واثرینك رغبت عمومیهیه مظهر اولمسنی تمنی ایلرز .

مصباح — شونام آلتنده دیندن ، فلسفهدن ، ادبیاتدن ، سیاسیاتدن باحث هفتهلك رساله نشر اولنمشدر . موفقیتی خالصانه تمنی ایدهرز .

اعلان

وفا مکتبی طلبهسنك امتحانلره عائد بعض خصوصاتی مذاکره ایتمك اوزره کلهجك صالی کونی ساعت آلتیدن اول مکتبده بولنملری لزومی بیان اولنیور .

بوکونلرده کویا بزمده داخل بولندیغمز برجمعیت نامنه شوراده بوراده اعانه طوپلانمقده اولدیغنه دائر قریمی مجتبی امضاسیله برمکتوب آلدق. اعانه طوپلایان هیچ برهیئت ویافردله نه (میزان) ك نه صاحبنك قطعیاً مناسبتی اولمدیغی جواباً بیان اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعهسی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۵۹ | جمعه ایرتسی | ۳۰ شعبان ۱۳۲۶ (۱۳ ایلول ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

دونکی جمعه سلاملق رسم عالیسی برمعتاد حمیدیه جامع نورلامعنده اجرا بیورلمشدر . ذات حضرت خلافت پناهی مواجههٔ همایونلرنده صدر اعظم کامل پاشا بولندیغی حالده جامعه عزیمت وجمعه نمازندن صوکره عودت ایتمشلردر .

اوروپا ، افکار عمومیه‌سیله ، ملاقات

—

غلیان افکار صره‌سنده یالکز عوامك دکل ، خواصك بیله اطراددن ، منطقدن نه درجه‌لره قدر تباعد ایتدکلری و ایده بیله‌جکلری حقنده درینجه مطالعه‌لره طالمش ایدك . اوموزمزه خفیفجه طوقونان بر ال بزی او یاندیردی . باقدق . بزم نازلی بری ، تجسم ایتمش اوروپا افکاری .

حزن و استهزایی جامع بر تبسم ایله قارشومزه دیکلمش طوریور .

اوروپا — بنی بکله‌میوردیکز دکلمی ؟ خیلی وقتدر کوروشمدك . اوللری بنی آره صره یوقلاردیکز . بودفعه آرامدیکز . یوقسه استغنامی حاصل اولدی ؟

بز — چوق مشغول ایدك . وقت بوله‌مدق . عفویکزی ...

اوروپا — صاچمه‌لری براقه‌لم ، جدی قونوشه‌لم . کوروشه‌مدیکمزك سببنی بن بیلیورم .

بز — نه ایمش کوره‌لم .

اوروپا — بنم ایله کوروشمکه صیقلدیکز ، اوتاندیکز .

بز — نه‌دن ؟

اوروپا — چونکه صوك ملاقاتمزده بکا برطاقم تأمینات ویره‌رك اغفال ایتمك ایستدیکز .

بز — پك یاکلیورسکز . عمرمز مدتنجه هیچ یاپمدیغمز ، یاپه‌میه‌جغمز برشی وارسه اوده قصداً مخاطبی اغفال ایتمکدر .

اوروپا — بیلیرم . لکن پك صافسکز . چابوق اغفال ایدیلورسکز . هرکسی کندیکز کبی ظن ایدرسکز . راست کله تأمیناته اینانه‌رق بشقه‌لری‌ده انکله تأمین ایتمکه چالیشیرسکز . طوغریلغکزی بیلانلر اینانیرلر ، بوصورتله اغفال اولنورلر . صوك دفعه‌ده بن دخی اویله اولدم .

بز — یاکلشکز وار . تأمیناتمزدن هیچ بری بوشه چیقمدی . آسایش مملکت اخلال ایدلمدی . کیمسه‌نك برونی قانامدی ، هرکس یرلی یرینه چکلدی ، « حق » و « حد » چرچیوه‌سی ایچنه کیردی .

اوروپا — اوت ، وخایر .... لکن بوکون انلردن بحث ایتمکه نیتم یوقدر . عبرت النه‌جق بر حال اوکنده بولنیورز . عنعنه‌سیله سنکله مذاکره ایتمك ایستیورم .

بز — نه ایمش اوحال باقه‌لم .

اوروپا — سزك شخصی حال وموقعکزدر .

بز — یوق ! بواولمدی . بز شخصیاتدن ممکن مرتبه اوزاق طولاشیورز . هله کندیمزدن بحث ایدلدیکنی هیچ‌ده ایسته‌مه‌یز .

اوروپا — لازمدر . مقصد سزی تحسین ، یاخود سزه اعتراض دکل . غایت معیندار برحکمت اخلاقی میدانه قویمقدر . نفع عمومی‌یه عائد برحال مقصود اولنجه ذاتیات ، شخصیات حسابده قاله‌مز . فضله اوله‌رق سزك بوکونکی حال وموقعکز پك نادراً تصادف اولنان احوالدندر . بونك ایچون سائرلره عبرت اولمق اوزره حکمتی بیلنمکه سزادر .

بز — ....

اوروپا — (سوزمزی کسه‌رك) نافله یورولمه‌یکز . ایشی سزکله مذاکره‌یه قرار ویرردم ... پك مشغول ایدم ، دیورسکز . دوزجه موافقت ایدرسه‌کز آز وقتده مذاکره‌مزی بتیرمك کارنده قالیرسکز . عکسی حالده ایسه فضله وقت غائب ایتمکدن بشقه کاریکز اولمز . چونکه قرارم قطعیدر .

بز — (محزوناً) هایدی ، باقالم .

اوروپا — هرشیدن اول سز ، کندیکز ، کندی حال وموقع حاضریکزه نه دییورسکز ؟

بز — حیرت ، حیرت ، حیرت !

اوروپا — کوردیکزمی ؟ اکر بویله دیمه‌سه ایدیکز بن دخی « حیرت » دیرایدم ... هرنه‌ایسه ...

کونك برنده غزته‌ده رسمی اعلان اوقودیکز . موضعی بتون عمریکزك اخص امالی ایدی . بونکله برابر مأمولی قدر سوینه‌مدیکز . صورت اعلان پك غریب ایدی . اوروپادن عودتکزدن صوکره عفو عمومی حقنده‌کی عینی صورتده رنکسز اولان اعلانی خاطریکزه کتیردیکز . استبدادجیلرك فساد جویانه خلطی اولمق احتمالنی دوشوندیکز . اقشام اك سودیککز برذات یالی‌یه کلوب تبریك وتبرکده بولندیکز . اندیشه‌کزی آکا سویلدیکز . سزجه معلوم اولمیان بعض روم ایلی وقوعاتنی سزه آکلاتدی . برآز آچیلدیکز . لکن ایرتسی صباح ، باغچه‌ده ، چام دیبنده دوستکز جهراً (اقدام) ك « اوه ، اوه » لی بندینی اوقومغه باشلاینجه‌یه قدر تماماً آچیله‌مدیکز . کوز یاشلره قاریشمش قهقهه‌لرله اوزونجه مصافحه‌لشدیکز . سزه باقان چینلی اولسه اوکا بیله رقت کلمه‌مك ممکن دکلدی .

بردقیقه صوکره دوستکزك سزه خطاباً سوز سویلدیکنی اونوده‌رق مطالعه‌یه طالدیکز . نه‌دن صوکره اوقونان بندی قسماً بکنمدیککزی سویلدیکز . مخاطبکز مدافعه ایتدی . قانون اساسی‌یی بخش ایدنلرك دونکی باش دشمنلری اولدیغندن امراخیره قدر ، یعنی ایوجه یرلشوب کوکلشنجه‌یه قدر رؤسای اموری اورکوتمه‌مك مقتضای علویت ونجابت اولدیغنی اکلاتدیکز . مطالعاتکز طوغری ، وقوعات ماضیه‌یه مستند ایدی .

اومطالعات سزی چوقچه اشغال ایتدی . متعدد فکرلره صاپدیکز . کندیکزه برخط حرکت تعیین ایتمکه چالشدیکز . برقاچ کره (میزان) ی نشر ایتمك فکرینه ایلشدیکز . قرار ویرمدیکز . یالکز

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

نامنك بيله بعض طرفلرجه سؤ تأثير حاصل ايده‌جكى ظنى سزى قطعى قراردن منع ايتمش ايدى .

اشبو مختلف تأثرات ايچنده واپوره بنديكز ، كوپرى يه چيقديكز . واپورده معتادك كلياً خلافنده اولهرق يانكز ه برخيلى آدملر كلوب صوقولديلر ، قوتوشديلر . بربرلريكزى تبريك ايتديكز ، مسرور - يتلريكزى تعاطى ايله‌ديكز .

عربه ايله باب عالى يه طوغرى كيدر ايكن بعض ابنيه‌نك دوناتمش اولديغنه سويندىكز ، عادتا رقته كلديكز . شوحالكز باشلرنده موزيقه اولديغى حالده بايرافلر ايله ، « يشاسون پادشاه ، يشاسون حريت » فريادلريله كيدن برآلاى خلقى كورونجه رقتكز آرتدى ، كوزلريكز نملندى .

فقط بردن بره طوغرلديكز . رنككز اوچدى .. نمايشجيلرك اوكنده ايكى كشى كوردىكز . ابتدا كوزلريكزه اينانمديكز . كچمش ايكن عربه‌كزى طوردىردىكز . بردها دقتلى باقديكز . اوايكى كشينك برى دكان اوكنده نطقه باشلامش ايدى . سسنى ده طانيديكز . شهره محل يوق ايدى : استبدادك مضر سلاحلرندن بعضلرى احرار امتك اوكلرينه كچوب نمايشلر اجرا ايديورلر ايدى !

باب عالى يه كيرينجه‌يه قدر ذهنكز يالكز بونكله مشغول اولدى . ۱۷۹۱ وايكى ، ۱۸۴۸ سنه‌لرى وقوعاتنه عطف نظر ايتديكز . بعض بوربون طرفدارلرينك ، بابا مجلرينك طورلرى ، حركتلرى ، مقصدلرى ، آثارى تأملكزدن كچيرلدى .

نه‌نام ايله اوله‌جغنه حكم ايتمكسزين يومى برغزته چيقارمغه قرار ويرديكز .

عاقبت (ميزان) عنوانك اختيارينه اولان سيبلردن برينك - امتيازى عهده‌كزده بولنديغنه مبنى - برآن اول نشره باشلامق غيرتى اولديغى ده بيليرم .

لكن انكدن فضله بيلديكم برشى واردركه امثالى بلكه پك نادراً سبقت ايتمش وقوعاتدن اولديغى ايچون آيروجه شايان ذكردر .

نشر يانكرده اعتدال كوزه‌تمكه ، انى بشقه‌لره‌ده توصيه ايتمكه قرار ويرديكز . (ميزان) نامى ايسه خاطرات ماضيه جهتيله شدتك على الاعلاسى ديمك ايدى . (ميزان) ك چيقاجغى خبرينك بعض مقاماتجه ايده‌جكى سوء تأثيرى دوشونديكز . آرايه‌رق مقبول بر وسيله بولديكز . بالاستفاده مطلوب حاصل ايتديكز . يالكز برشى اونوتديكزكه نتايجى چكديكز . يكانه مقصدكز قانون اساسينك تأسس وتقرر ايتمسنى تأمين ايتمك ايدى . بعض طبقات ومقاماتك حسياتى كوزه‌تمك واقعا اشبو مقصد اعتباريله پك مقبول برحركت ديمك ايدى . انجق بوكى مهم احواله طبقات عاليه‌نك حسياتى كوزه‌تمك ايله اكتفا ايتمكه كلمز . طبقات تاليه‌يى ده نظرا هميتدن دور طوتاملى .

واقعا سز كندوكزدن امين ، ماضيكزله مغرور ايديكز . عوام ايچنده هركسك سزدن امين اولمق لازم كلهجكنه معتقد ايديكز . لكن مهم بر نقطه‌يى اونوتديكز . يعنى عودتكزدن صوكره وعدلرك عدم اجراسى تقرر ايتديكى صره‌لرده مخصوصاً حقكزده برچوق شيلر نشر ايتمشلردى . بونلره كنديلرينى بيلانلردن بركيمسه اينانمدى . فقط مملكتلرده هركس كنديني بيله‌مز . اينانانلر اكسيك اولمدى .

دور استبداددە اك يوكسك پرده‌لى اولان (ميزان) ك پسندن باشلامه‌سى ، بالخاصه ابوجه تدقيق اولنديغى حالده پك مقبول اولان ، لكن مأمولك غيرى تمكيندن باحث بنسدى تعقيب ايتديكى ايچون تقدير اولنه‌ميان آچيق مكتوب هركسه منطقى شاشيرتدى .

جمعيت نامنه عليهكزه يازيلان تجاوزلر عينى حقيقت كبى قبول ايدلدى . همان نظيف سرورى كروهنه قدر سزى ايمش ظن ايتديلر . (ميزان) دخى اون يدى بيكدن اوچ بيكه قدر ايندى .

يوكسك پرده‌دن مدافعه‌كز ، مطالعه‌لى بنديكز مطرد مسلككز حسن تأثير دائره‌سنى توسيعه باشلادى . (ميزان) تكرار آراندى . شو رغبت بعض كيمسه‌لرك خوشلرينه كيتمدى . جمعيت نامنه موزعلرك تهديدينه (سربستئ تجارت حكمنك اسقاطنه!) قدر وارلدى . هيچ برشئ فائده ايتمدى . غزته‌كزك اعتبارى آرتمغه باشلادى .

چونكه ابتدا سزى اتحاد جمعيتك علهنده ظن ايتمشلردى . لكن مواخذاتكزك يكونه باقلنجه عكسنه حكم ويرلمك ايجاب ايديوردى . سز جمعيتك اساسنه وشخصنه دكل ، بعض اعضالرك ، ياخود ياكلش اولهرق او ادعاده بولنانلرك منفرد حركاتنه ايلشيور - ديكز . تعميق فكر ايدينجه جمعيتى جداً پك عالى ، پك محترم ، داخل وخارجده پك مرغوب ، هرنوع قصورلردن مصون كورمك ايستديككز آشكاردى .

نه چاره‌كه بشقه درلو وقوعات توالى ايتدى ، بشقه مناقشه‌لره قپولر آچلدى ، سكونت افكار حاصل اولهمدى .

بوصره‌ده نظر دقتكز بشقه برطرفه جلب اولندى . برصنف خلقك ، هم‌ده اك مهملرندن برينك بعض غزته مناسبتسزلكلرندن وبالخاصه رجب پاشانك جنازه‌سى پروغرامندن طولايى غلياندە اولديغى ، بو حالك مخاطره‌دن خالى اولمديغى حقنده معلومات الديكز . تلاش ايتديكز . اوتوز سنه اول قانون اساسينك نه كبى چوروك اساسلره مستند اولديغنى ، كيملرك مناسبتزلكلريله الدن قاچيرلديغنى خاطريكزه كتيرديكز .

حكومتجه بوبابده ايش كوريله بيله‌جكنى اميد ايتمديكز ، جمعيتجه‌ده كذا . حتى سز برتدبير اتخاذينى توصيه ايتديككز حالده عكسى يابلميه‌جغندن امين دكلديكز . انك ايچون ابتدا غزته‌كزله ، صوكره‌ده كلوب كيدنلره نصيحت ايتمك صورتيله ظهور ايدن غليانى تسكين ايتمكه چالشديكز .

حتى بازيده‌كى مناقشه‌ده توصيه ايتديككز اعتدالى محافظه ايده‌مدكارندن طولايى يدى مدرس معروفك سزه كلوب عفو ايستمه‌لرى پك غريب ايدى .

بوبابده كورمكه موفق اولديغكز ايش بلا استثنا هركسجه موجب تشكردر . صنف مذكور سكوته عودت ايتدى . قانون اساسى احكامنه درت‌ال ايله صارلدى . ايش اومرتبه‌ده قالمش اولسه استقبال تأمين ايدلمش ، حضور عمومى عودت ايتمش ، كمال امنيت ايله انتخابات اجرا ايديله‌جك زمان كلمش ديمك ايدى .

بوحال بعض كيمسه‌لردن برطاقنك ايشلرينه كلمدى ، ديكرلرينك ايشلرينه‌ده (ميزان) ، عودت ايدن رغبت عموميه خوش كورونمدى . فهيم پاشا دورنده‌كى بك اوغلى بومبالرى - يعنى مرتب ايله هدف ترتيب بربرينه اوزاق اولميان حكمت خفيه‌لر نوعندن عبارت اولان « يافته‌لر » مسئله‌سى ايله (ميزان) تحريكاتى « ايجاد » اولندى .

سز دون اعتدالى توصيه ايديوردىكز . بوندە بيك درلو محذور كورمك ايستديلر . بوكون تحريك كوريورز ديورلر . حال بوكه سزمسلككزى ذره قدر بوزمديكز . دائما برفكرده ، برلسانده ، برهدفه متوجه اولهرق كيديوردىكز .

صوك اون بش سنه ظرفنده عربانى زاده‌يى طوپى بركره كوردىكز . يكده خوشلانمش اولماميسكزكه بر دها نه‌كيتمك ، كلمك ، نه‌ده بالواسطه مناسباتده بولنمق فكرينه دوشمديكز . « نم رسمى صورتده سزه عنايت » بيوريلان ديكر ايكى رفيق موهوم ايله اولان مناسبتكز ايسه اوقدر بيله دكل . عمربكزده بر فنجان اولسون قهوه‌لرينى ايچمديكز ، خانه‌لرينك قپولرينه ياقلاشمديكز ، نره‌دن كيديله‌جكنى بيله بيلمزسكز .

بونكله برابر افكار عموميه‌نك مديرلرى بولنان « مطبوعات عثمانيه » نك بو بابده حقكزده تأويل قبول ايتمز هذيانلر اختياريله عالمى حيرتده براقدقلرينى كوريورسكز . اومطبوعات عثمانيه‌كه اكثرتى سزى اوچ بيك نفر نظيف سروري ايچنده كورسه‌لر بيله سزه ذره قدر برخلل كلمك احتمالى اولمديغنه بتون قوة مفكره‌لريله هروقت قائل درلر .

مابعدى وار

مالیه قومیسیون عالیسی ارکان کرامندن بر سوأل

امور مالیه‌مزك محور معاملاتى اولمق اوزره ۳۲۰ سنه‌سى ايلولنده برمالیه‌قومیسیون‌عالیسى تشكيل ايدلمشيدى . مالیه ناظرى ايله برابر مملكتك مالیونى بو قومیسیون اعضاسندن ايدى . سراى همايونك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

بر رکن اعظمی‌ده بونلر میانه قبول اولنمش ایدی . قومیسیونك وظائفنه دائر اولان تعلیماته نظراً بو هیئتك مأمورین مالیه وملکیه حقنده‌کی « شکر و شکایتی » نزد عالیده « نظر » ایدی .

قومیسیونك تشکیلندن برسنه اوج آی قدر صوکره اول وقت مالیه ناظری بولنان نظیف پاشا ارتحال ایتدی . بدایت تأسسندن بری اعضاسندن بولنان ناظر لاحق حضرتلری امور مالیه نظارتنه کتیرلدی وآلتی یدی آی صوکره جلوس دونمامی معاشی ایچون بانقه‌دن یوزده یدی فائضله پاره استقراضنده‌کی موفقیتانه مبنی رتبهٔ وزارتله تلطیف ایتدیرلمش ایدی .

مالیه ناظری پاشا حضرتلری انحلالنه قدر قومیسیونك فعال ارکان مهمه‌سندن بری ایدی . بر دیکری‌ده « برنجی اعضا » عنوانیله اوراقه امضا قویان ذهنی پاشا حضرتلریدر . دیکر اعضادن بری او وقتلر ایشیدلدیکنه کوره «بورایه دوام‌عزت نفسه طوقونور» دیه‌رك قومیسیونی ترك ایلمش ودیکر برایکی «بالا»لیلر ایسه‌ده طرخان پاشا حضرتلرینك اراده دائما برصندالیه‌سی حفظ ایدلمشدی .

بویله قوتلی بروجوددن مملکت ودولت ایچون نه کبی آثار خیر ونفع حصوله کلدیکنی بونك ایلك مقدری وبونك ایلك « مستفیدی » اولان مالیه نظارتی بیلور .

مقصدمز انتحار ایتمش اولان مالیه قومیسیونی ویا ارکانك حرکات واقعه‌سندن او قومیسیونه تعلق ایدن جهتلرینی تنقید دکلدر . چونکه بویله بر تنقید سایه‌سنده انظار امتده برطاقم تشریحات تجلی ایده‌جکدر . بو نشریحاتده داخل بولنان بعض ذواتك اموال دولتك سوء استعمالاتنه پرده دارلق ایدن قومیسیونك دوامنه اوموز ویره‌رك تأمین مقام ایتمش اولدقلری ظاهر اوله‌جقدر .

تنقیدی ، لازم اولان وقته براقه‌رق شو « معرفتی » اوکرنمك ایستیورز :

غلطه‌ده خلیل پاشا خانی دیمکله معروف کارکیر جسیم برخان وار ایدی . بوخانك انصالنده‌کی دیکر خان صاحبنه — یعنی عزت پاشایه — لزومی تحقق ایدر . خلیل پاشا خانیده متصرف همجواره کچر . خرج فراغی ویریلوب ویرلمدیکنی مرجی بیلور . خان‌هدم ایدیلور . یکیدن انشاسنه باشلانیلور ، بلدیه‌نك خرج معتادی آلنوب آلنمدیغنی ینه مرجی بیلور . معموریته تعلق ایدن شوحرکت تزیینات بلدیه اعتباریله شبهه‌سز جالب ممنونیت‌اولمشدر . آنجق شو ممنونیتی ستر ایده‌جك بریولسزلق چیقیور که اوده خلیل پاشا خانك سنین سابقه‌دن اون بیك لیرا قدر ویرکودن اولان بورجك وجه محسوبیدر . بویله «محسوبات» ایچون برنظام وارمیدر؟ وارایسه بومحسوب او نظامه موافقمیدر ؟ بو اون بیك لیرالق ویرکو کیملرك صورتلرینه ونصل بردلالت اوزرینه یوزی قاچه محسوب ایدلمشدر ؟ صحیح دکلسه وبونك‌ده هر کسه بیلدیرلمسنده بر محذور یوقسه تصحیح روایات ایدلمك لازم میدر؟ بورالرینك لایقی وجهله ایضاحی اوقومیسیوندن برحیات قالان ایکی وزیر عالیشاندن صوریلیور .

اصلاحات عسکریه

آلایلی ضابطانه کلنجه : بوندن بویله آرتق آلایدن ضابط یتشدیرمك اصولنك قالدیرلمسی اولیای امور حضراتنك افکار عالیه‌سندن مأمول ومنتظر اولمغله برابر بوکونکی کونده آلایلی سلاح ارقداشلرمز میانتده — ولو نادر اولسون — مکتبلیلر درجه‌سنه موجود اولان اصحاب اقتدار مستثنا اولمق اوزره بونلرك ایچنده هیچ بر ایشه یارامزلری‌ده واردرکه بونلرده اکثریا آلایلی اطلاقنه دخی لایق اولمیان ، آلای وطابور یوزی همان هیچ کورمیوب ضابط خدمه‌لکندن ، پرده چاوشلغندن ویا بالالتماس قلم اوطه‌لرندن یتشدیرلمش کنج فقط عسکرلکدن کلیاً بی بهره برطاقم بادهواجی ضابطلردر . برطاقملری‌ده (بونك آدم اوله‌جغی یوق ، بونی عسکر اوجاغی پاکلر ،) دینله‌رك عسکر ایدلمش ، دور سابقده بو مسلك جلیلی عمارته چویرمش اولانلردن عبارت اولان بوقبیل ضابطانك بوکون کافه‌سی بهمه‌حال رتبه‌لریله متناسب جدی امتحانه طوتیله‌رق ایجاب ایدنلره حقلی برصورتده بویاك اوجاقدن یول ویرلمسی سلامت ملت ومسلك نامنه اهم اجرا آتندندر .

ایشته ایلك بابیله‌جق ایش بومساواندر . بونکله برابر مروت‌ده نظر دقتدن دور طوتلماملیدر . مثلا : دور سابقده مغدوراً التمش یاشنه قدر یوز باشیلقده براقلمش کثیر العائله قرق بیل اردویه خدمت ایتمش ، محاربانده بولنمش بوزوالليی بوکون ایکی یوز غروش برمعاشله تقاعد ایدیورمك کندیسنه یکی برظلم دها ایتمك دیمکدر . بوکبیلرنی یا تام معاشیله ویاخود هیچ اولمزسه بردرجه ترفیعاً رتبهٔ جدیده‌سنه کوره تقاعد واداره‌سنی تأمین ایتملیدر .

تقاعد صندیغی بودجه‌سی کفایت ایتمسه بیله خزینهٔ مالیه‌دن بوکا بر قارشیلق بوللیدر : چونکه دولت ، ملت ، اردو ، خزینه آیری آیری شیلر دکلدر . هپسی بردر .

ینه بواصلاحات اساسیه جمله‌سندن غایت مهم برایش دها واردرکه اوده اول باول هیئت ضابطه‌نك معیشتی تأمین ایتمکدر . دنیاده هرکس بیلیر که پاره‌سز هیچ برشی اولمز . (دولتك بوکون بودجه‌سی طاردر . شمدیلك ایشی اولورینه باغلایه‌لم .) کبی برفکره بنای اجرا أت ایدیله‌جك اولورسه طریق ترقیده قاپلومبغه کیدیشیله کیدلمش اولور .

بوکون دولت ایجاب ایدرسه استقراض دخی عقد ایتملیدر . تاکه برآن اقدم اصلاحات یاپسون واوسایه‌ده واردات دونمی برصورت مشروعه وعادلانه‌ده تزییدایلسون‌ده استقراض واقع اولدقدکدن صکره خزینهٔ دولت بوفعالیت ثمره‌سی اوله‌رق کارلی بیله چیقسون . یوقسه استقراض ایتمیوبده پاره‌م یوق دیه اللی دونمك برترلایه مالك اولان برآدمك بوسنه یالکز بردونمی اکوب آنك حاصلاتیله کله‌جك سنه ایکی دونمی اکمك صورتیله اللی دونمدن استفاده ایده‌جك برثروتی اکتساب ایدنجیه قدر قطعهٔ وسیعه‌سندن قوهٔ انباتیه‌سندن محروم قالان عقلسز چیفچینك خطاسنه مشابه برحرکتده بولنلمش اولور .

بوکون هیئت ضابطاندن میرلواداشاغیسی عائله‌سنك معیشتی تأمین ایده‌میه‌جك برمخصصاتی ایله یشامق مجبوریتنده بولنیور .

بوندن بویله هرضابط تمیز کینه‌جك ، کتابلر ، غزته‌لر آلوب اوقویه‌جق ؛ تنویر افکار ایچون قلوبلره دوام ایده‌جك ؛ آتلی امرا حیوان بسلمکه مجبور اوله‌جق . بونلرك هپسی بونلره هم هرآی منتظماً همده مستوفی تخصیصات اعطاسیله ممکن اولور . دیمك که ضابطانك اولا احتیاجنی تسویه ایده‌لم ، اوستنی کیدیره‌لم ، قارینلرنی طویوره‌لم که یایه‌جغمز تنسیقاتك تعدیلاتك سرعت ممکنه ایله نتیجه پذیر اولسی ، آز زمانده اولدقجه مکمل برورده دونمامی وجوده کتیرلمسی ممکن اوله بیلسون .

اوراق ومکاتیب

تحف شی

طرابلس غربدن کلان برمکتوب اوزرینه رژینك کوفلنمش توتونلرندن شکایتی حاوی یازدیغمز برسطر ایله مرجعنك نظر دقتنی جلب ایتمش ایدك . دون بورادن آلدیغمز برمکتوبده غزته‌لرك رژی حقنده شکایاتده بولنمامق اوزره اتخاذ ایتدکاری قرار نصل اولدی ده بوزلدی دیو تشکر اولنیور ! بوکا حیرتده قالدق . بو وسیله ایله رژی توتونلرندن برشکایت دها ایدیلیور . برنجی نوعدن النان توتون پاکتی آچیلنجه توتونك عادتا اوروبجك باغلامش اولدیغی کورلمش ، اعاده ایدلمش ، قبول اولنمامش ، نهایت پاکتك ضررینی صاتان توتونجی چکمش .

رژینك سوء اداره‌سنی ، مملکته اولان زیانی یازمق ایچون سطرلر ، صحیفه‌لر کافی دکل . جلدلر ایستر ! هله رژینك قاصه‌لرندن « محافظه ترتیبی » میانتدن « آیاق » شکلنده ، « اکرامیه » قالبنده « املك » مقابلنده ، « تطییباً » ، « لطفاً » ، « حق سکوت » ، « اجرت نشریات » ناملریله کیفلرینی چاتانلری قارئلرمزك بیلمسی زمانی کلنجه بیلدیرمکده قصور ایتمیه‌جکز . بوپاره‌لردن برقسم مهمنك بوکون ملته « درس حمیت » ویرلمسی ایچون صرف ایدلدیکنی بیلنجه قارئلرمز پك چوق کولمکدن کندولرینی آلهمیه‌جقلردر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

بروسه‌دن :

فرنکی خسته‌لغنك منع سرایت وتداویسی حقنده قلمه النه‌جق تعلیماتك تطبیقی فرنکی علتنك تداویسندن دها مشکلدر. چونکه بوخسته‌لق نظر خلقده عادی برتزله عد ایدیلمکده اولدیغنه کوره علاجك تأثیریله خسته‌لغك اعراض ظاهره‌سی زائل اولنجه علتك عواقب وجنحه‌سنه تابع اوله بیلمك ایچون ویریله‌جك علاجی قطعیاً استعمال ایتمزلر . خسته‌لر سنه‌لرجه خسته‌لغی چکرلر . کاملاً تداویدن قورتلمغی دوشونمزلر . بوقدر آدمی خسته‌خانه‌لرده مدت مدیده یاتیروب تداوی ایتمك مشکلدر. هیچ یابیله‌مز. بوندن ماعدا هرکس خسته‌لقلرینی کتم واخفا ایدر. تخریبات دوری باشلامانجه طبیبه مراجعت ایتمز . ازدواج ایدجکلرینك معاینهٔ طبیبه‌یه تابع طوتیلمسی اولا اناث کندوسنی تمامیله معاینه ایتدیرمیه‌جکندن ثانیاً — عقد بعض یرلرده اولندیغی کبی عمومه عائد برموقع مخصوصده اجرا اولنمقله مقیداولمدیغندن معاینهٔ طبیبنك اجراسی ممکن اوله‌مز . اذننامه‌سز عقدی اجرا ایدن امام ومختاردن چوق برجزای نقدی آلنمسه بیله بوجزا اصول ممانله ایچون زجرا دکلدر . بزم اعتقاد وتجاربمزه کوره اك مؤثر چاره اوله‌رق خسته‌لغك وخامت وعاقبتنه اذهان عمومیه‌نك اتباع درجه‌سنده تأمین اطلاعی ایچون کوی مکتبلرنده فرنکیدن وسرایتی منع ایده‌جك تدابیردن باحث رسائل مختصره‌نك تدریسیدر . بوکا قرار ویریلور واو یولده کی تأمینات درس جدوللری میانینه ادخالنه مساعده ایدیلورسه بیوك بیوك فائده‌لر اولور اعتقادنده‌یم .

قسطمونیدن :

مساوات

قانون اساسینك ایکنجی ماده‌سنده « دولت عثمانیه پایتختی استانبول شهریدر وشهر مذکورك بلاد سائرهٔ عثمانیه‌دن آیرو اولهرق برکونه امتیاز ومعافیتی یوقدر . » یازلدیغی و (٣١٩) سنه‌سنه قدر درسعادتده‌کی ضابطان عسکریه وصحیه ترفیع ایتمش اولدیغی مختلف اوراق حوادثده اعلان اولندیغی حالده طشره ایچون برحرف بیله سویله‌نیلمه‌مش اولمسی بزه شو برقاچ سطری یازدیریور . اگر مقصدمز آج کوزلیلك ایسه الله بزی قهر ایتسون . فکرمز عدالتی آرامق ، مساواتی الدن براقامقدر .

درسعادتده کیلری نیچون ترفیع ایتدیردیلر دیه‌یورز ، بزی ده برلکده ترفیع ایتدیرمدیلر دیورز . مادام که درسعادت بر امتیاز مخصوصه مالك دکلدر . اوحالده نصل اولورده ترفیع یالکز درسعادتده کیلره خاص اوله بیلیر ؟ استانبولده کیلرك اسکی مغدوریتلرینی تلافی ایچون دیه بیله جکمیسکز؟ نه ممکن . استانبولده مغدور اولورمی ، مسرور اولدقلرینك الك بیوك دلیلی استانبولده بولونمه‌لریدر.

استانبولده کیلرك چوغی مکتبدن چیقالیدن بری استانبولده در. چوغی قاوافلردن ، آطه‌لردن اوته‌یه کچمه‌مشدر . یرنده اوطورورکن میرآلای پاشا اولمشلری‌ده وار . طشره‌ده کوزل هوا ومناظر طبیعیه وار. کلسونلر برآزسیر ایتسونلر. آزاجق‌ده تبدیل هوا یاپسونلر بریرده چوق طوررلر ایسه بطالت اغتدا خسته‌لغنه مبتلا اولورلر . بزنه ایچون بورالرده سورینیورایدك ؟

الك بیوك صوچمزی بیلورایدك معلوم اولان محللردن بریسنه عدم منسوبیتمز ، بیوك برینه دامادلغمز اوله‌مقدی . بناءً علیه برآز تبدیل مکان ایده‌لم . بزمرکزی کوره‌لم. اونلر محیطه طاغیلسون، طشره‌نك برطرفندن دیکر طرفنه تبدیل مأموریت ایدرکن بزی یولمز اوستنده‌کی استانبوله اوغرادیرمیورلر ایدی . دیمك که عادتا برنوع منفی ایدك . آرتق برآز کنیش نفس آله‌لم. یمن، بغداد ده اونودلمش برچوق بچاره‌لر واردر .

استانبولده‌کی ضابطان (٣١٩) ، قدر ترفیع ایتمش بزم ایچمزده (٣١٩) دن دکل (٣٠٩) دن بری بیله ترفیع ایتمه‌ین وار . مقام عائدی شکایتمزی دیکله‌سون . بزه آجیسون .

(امضالر محفوظدر)

حوادث داخلیه

احمد رضا بك

سنین وفیره‌دن برو اوروباده ، بوکونلرك برکون اول احداث اولنه‌بیلمه‌سی ایچون، جان سپارانه وقف وجود ایتمش اولان احمد رضا بك برادرمز دونکی کون ساعت آلتی صولرنده مقری کوینه واصل اولمشدر . برچوق اقربا واحبا واوداسی طرفندن موقفده استقبال ایدلمش ونازل اولدیغی خانه بایراقلر ایله دونادلمشدر .

مسلك اعتباریله بعض نقطه‌لرده کندوسیله اختلافده بولندیغمز واقع اولمش ایسه‌ده ، کندی مسلکنده کمال عفت واستقامتله ثباتی ، حرمت مخصوصه‌مزی دائما کندوسنه تأمین ایله‌مشدر . انشاء الله حسن خدمته محتاج بولنان وطن عزیزمزك احتیاجی صحیحنه کوره خدمت ابرازینه موفق اولهجقدر .

سلطنت سنیه ایله خدیویت مصریه مناسباتی حقنده بعض غزته‌لر طرفندن نشر اولنان حوادث باب عالیجه تصحیحه محتاج اولسه کرکدر .

شرقی روم ایلی دمیریولی مسئله‌سنه اوستریا والمانیا طرفندن « مداخله » واقع اولدیغی دونکی تلغرافلردن مستبان اولمشدر .

حقوق بین‌الدول قواعدینك ارتق بزدن خارج برشی اولمدیغنی اوستریا وآلمانیا کبی قدیم دوستلرمز البته نظر دقته آله‌جقلردر .

صوفیه نظاری قومپانیه ایله ایشی تسویه ایده‌جکنی بیان ایتمش ایدی. لکن قومپانیه کندی مراجعتنك هنوز نظر دقته النمدیغنی سویله‌یور . ایشك بویله تأخیرلره تحملی یوقدر ظن ایده‌رز .

معارف دائره علمیه‌سنه

شو نقطه‌لری کندولرینه حسب الاخلاص بیلدیرمکی وظیفه‌دن بیلورز :

اولا — ابتدائی صنفلری ایله رشدی برنجی سنه‌سنده علم اخلاق درسنك بولنمامسی ،

ثانیاً — « علوم دینیه » ظن اولنان قصص انبیا شکایات اوزرینه قالدیرلدیغی صره‌ده « قصص انبیانك » رشدیه برنجی سنه‌سی قرائت درسی دیو کوستریله‌رك بیوك برنسبتسزلك یاپلمسی ،

ثالثاً — مکتبلرده اك زیاده دقت اولنه‌جق لسان عثمانی درسلرینك رشدیه اوچنجی سنه‌ده اوقودلیوب یالکز قرائت ایله اکتفا اولنمسی ،

رابعاً — اعدادی برنجی وایکنجی سنه‌لرنده کتابت درسنك بولنمامسی .

کبی عفولری مشکل خطالر دائرهٔ علمیه‌جه هیجانی موجب اولمز انشاء الله .

مرجعنك نظر دقتنه

درسعادت مکتب حقوقنه بوسنه طلبه قید وقبولی حقنده‌کی اصولك سلانیك مکتب حقوقنجه‌ده تطبیقی طلب ایدلدیکی ودرسعادت اهالیسنك ممالك عثمانیه‌نك سائر محللراهالیسنه نظراً برکونه امتیاز ورجحانلری اولمیه‌جنی‌ده قانون اساسی احکامندن بولندیغی حالده مرجعنه وقوعبولان مراجعتك حسن تلقی ایدلدیکی وشو یولده‌کی مساواته رعایت اولنمدیغی سلانیك مکتب حقوق طلبه‌سی وکیلی افندی طرفندن اخطار اولنیور .

بونده شو مساوات قاعده‌سنی بر طرفه براقدیره‌جق برمحذور تصوراولنه‌مز صانیرز .

مرحالده الآن ناظرسز اولان معارف نظارتنك نظر دقتنی جلب ایدرز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE-153

برنجی سنه — نومرو ٦٠ | پازار | ١ رمضان ١٣٢٦ (١٤ ایلول ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد صهاد بك نامنه اولمرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

رمضان مغفرت نشان

جناب فیاض مطلق شرف ادراکیله مشرف اولدیغمز رمضان مغفرت نشانی بالجمله دین قرنداشلرمز حقنده باعث فیض وسعادت و وسیلهٔ رحمت اولسون .

بوشهر مبارك حرمتنه ممالك محروسهٔ عثمانیه‌نك نائل سعادت و عمران اولمسنی الطاف سبحانیه‌دن بخلوص القاب استدعا ایلرز .

اوروپا ، افکار عمومیه‌سیله ، ملاقات

اوروپا — (دوام ایدرك) اشبو مطبوعات عثمانیه مسئله‌سی بنجه پك عبرت آمیزدر .

ایشك ایچنده بشقه براویغونسزلق اولمسه بیله بم تلاش واندیشه‌لریمه مدار استناد اولق اوزره یالکز اوکافیدر . شو اهمیت مخصوصه‌یه بناءً مسئله برآز دها تعمیقه محتاجدر .

غزته‌کزی افکار عمومیه‌نك جدی دومنجیسی مرتبه‌سنه اعلا ایتمکه چالشدیکز . امور دولتك هربر شعبه‌سنه وقوف تام ایله واقف ، وطنه محب ، قانون اساسی ایله تأسس ایدن اصول جدیده‌یه قطعی صورتده صادق اولان ارباب غیرتدن برهیئت تحریریه تشکیل ایتمك آرزوسنه دوشدیکز . بو ایش سزك ایچون قولای ایدی. چونکه اوتوزسنه‌لك محبوسیتدن قورتلمش اولان افکار، بوکی تخفیف ایتمك اوزره همان کاغد اوزرینه نقل اولنمرق مطبعه‌لره هجوم ایتمش ایدی . اك مئورلری ترجیحاً (میزان) ه متوجه ایدی . سز بوندن استفاده ایتدیکز. برچوق شعبات امور ایچون جداً اهل وارباب بولدیکز .

یالکز امور شرعیه ودینیه — که میزجه اك معتنا عد اولنسان جهت بوایدی— بوجهت اعتباریله ارباب اولمق ایله برابر نزاکت زمانه‌ده واقف بر صاحب قلم اکسیك ایدی . صنف علما ابتدادن برو (میزانه)ه متوجه ایدی . اك زیاده بوطرفدن مکتوبلر، مقاله‌لر کلیوردی . لکن آرادیغکز صفاتی کافةً جامع اولمرق هنوز برکیمسه کلمامش ایدی .

کونك برنده (احمد عدنان) امضاسی آلتنده باب مشیخته اجراسی لازم اولان اصلاحاتدن باحث بر مقاله کلدی . وقوف ، قریحه ، حتی حسن خط اعتباریله قصورسز ایدی . نشر ایتدیکز . تشکر ایتمك صورتیله ویا بشقه بروجهله اظهار هویت ایتمسنه انتظار ایتدیکز . برشی ظهور ایتمدی . علمادن بر ذاته مکتوبی کوستروب کیمك اولمق احتمالی صوردیکز . بر چوق ملاحظه‌دن صوکره بومکتوب صاحبنك عربانی‌زاده جمال منلاك مخدومی اولمق احتمالی سویله‌دی . بو، یقیناً بیلدیکز آدملردن دکلدی . بونك ایچون بوحکمی نه‌یه بناءً ویردیکنی استفسار ایتدیکز . امور مشیخته وقوفه ، سلاست افاده‌یه ، برده عدنان نامنده اوغلی اولدیغنه بناءً حکم ایتدیکنی سویله‌دی .

اوذات حقنده تفصیلات ایسته‌دیکز . بیلدیکنی سویله‌دی . نتیجه‌سی شو ایدی : شهرتی ایو دکل ، قیوده هرکس کندوسندن قورقاردی، دائره‌ده امور چوقلق رضاسی خارجنده‌اولمرق نتیجه‌لنمزدی، سرایه کیدر کلیردی، بالذات شیخ الاسلام افندیدن بشقه شخصاً کندوسندن متضرر اولانلر بیلنمیوردی ، لکن مصالح اعتباریله پك چوغنه اجرای نفوذ ایتدیکی مسلم ومعلوم ایدی .

کیفیت سزی دوشوندردی . بوآدمك راست کلمه طاقدن اولدیغنه حکم ایتدیکز. لکن خیر ایله شردن هانکیسنك دائره‌سنه داخل اولمه‌جغنی کسدیره‌مدیکز. چونکه او ذاتك مداوم بولنمدیغی دائرهٔ اداره‌ده « خیر » ك قطعی صورتده بر طرفده تفرق وتجمیع ایتدیکی هنوز سزجه مسلم دکلدی .

بونك اوزرینه یوقلامغه قرار ویردیکز . آرقداشلریکزه معلومات ویره‌رك بر صباح کیدوب کندوسی ایله کوروشدیکز .

ایلك اول کندوسنده عصبی برحال کوردیکز . حتی بونی سزك زیارتکزدن خوشلانمدیغنه حکم ایتمك زاده‌سنه قدر واردیکز . افاده ومعامله‌سندن صوکره تبدیل ظن ایتدیکز .

ماهرانه ادارهٔ کلام ایده‌رك اصل مقصدیکز اولان سوألی رجعت وامساك ایدیله‌یه‌جك صورتده وضع ایتدیکز. سوألکزك زبده‌سی شوایدی : شهر - تکز کوتی ، اقتدارکز فوق العاده ، ادارهٔ سابقه‌ده او اقتدار بوکون اعتباریله « خیره » متوجه اولمسه بیله ، بوکوندن صوکره قانون اساسی دائره‌سنده خالصانه ملك وطنه حسن خدمت جهتنه حصر ایدیله‌جکندن قطعی صورتده امنیت حاصل اولدیغی تقدیرده فکرندن ، اقتدارندن ، قلمندن مملکتجه استفاده امکانی اولوب اولمدیغنی اکلامق ایستدیککزی آچیق سویله‌دیکز . بونك ایچون وجدانکزه قناعت کتیره‌جك تأمینات ایستدیکز . او تأمیناتی ویروب ویرمه‌مکده مختار براقدیکز . ویردیکی حالده دوشونوب جواب ویره‌جکدیکز .

ادارهٔ سابقه‌ده خدمت وغیرتنك « مصالحه منحصر » اولدیغی ، دعوت واقع اولمقسزین وظیفهٔ رسمیه‌سی دائره‌سی خارجنه چیقمدیغی، اولدن یازلمش برائریله قدیمدن برو مشورت ومشروطیت ، اداره‌یه طرفدار بولندیغی ، انقلاب واقعدن طولانی مسرور ومسعود اولدیغی ، بوکبی امور معظمه‌ده ، ماضیسی اصلا حسابه آلنمیرق اصول مشروعهٔ حاضره دائره‌سنه حصر مساعی ایتمك هرکس ایچون واجب اولدیغنی حقنده ، اك مشکل پسندی بیله قانديره‌جق تفصیلات ویردی .

ملاقاتکز ختام بولوب عودت ایدر ایکن ذهنکز هپ انکله مشغول اولدی . یولده ، اقشامه قدر اداره‌خانه‌ده انی خاطریکزدن چیقارمدیکز. حسن خدمت ایده‌بیله‌جك اقتداره مع زیادة مالك اولدیغنی تسلیم ایتدیکز. یالکز شو « زیاده » لکی، یعنی ذکا ومعلومات فوق العاده‌سی سزجه جالب اندیشه وداعی تردد اولیوردی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

احیا کزله تعاطیٔ افکار ایتدیکز . شمدیلك اوذانك خدمتی قبول ایتمك جهتنه کیتمه‌مکه قرار ویردیکز . مقرر اولان مکتوبی کوندرمدیکز . اندن کلان اوراقدن یالکز برینی نشر ایتدیکز .

ایشته عریانی زاده ایله اولان مناسبتکز حرفیاً بوندن عبارتدر .

محمود کامل افندی وظیف سروری بك ایله اولان مناسبتکز ایسه هیچ هیچدر . یعنی خاطریکزدن بیله کچه‌مشدر .

طریق علمیه‌یی تحریك جهتی — هیچدر .

انی تسکین ایتمك غیرت و خدمتی — چوقدر .

یافته‌لر ماده‌سی — کلیاً سزه تعلقسزدر .

علمادن برجمعیت تشکیلی ایله نشر افکاره تشبث خصوصنده ایسه بوبابده سزه برچوق تکلیفلر واقع اولدی . جملةً طرفکزدن رد ایدلدی .

شو رده استنادیکز دخی شهور ثلثه مناسبتیله طشره‌یه کیدن طلبهٔ علومك عودتنه تعلیق ایتمك لزومندن عبارت ایدی .

ایشك حقیقتی بودکلی ؟

شمدی بونك عکسنی فرض وتصور ایده‌لم :

شیخ‌الاسلام افندی حضرتلرینك شخصنه عائد اولان یافته ماده‌سی کبی چوچق اویونجقنی برطرف ایده‌لم‌ده دیه‌لم‌که : اوت ! عریانی زاده وسائره ایله متفقاً بر فرقه تشکیل ایتدیکز ، طریق علمیه‌یی الله آلدیکز ، خلافت واسلامیتك قانون اساسی ازلیه‌سنك اس‌الاساسی اولان الله ، پیغمبر ، قرآن ، شریعت محمدیه ، مذاهب اربعه ... الخ دائره‌سنی زیر وبالایه قارشو محافظه ومدافعه ایتمکه جهد ایتدیکز ، بومقصد ایله تحریك افکاره قرار ویردیکز ، ایشه باشلادیکز ...

اولا — قانون اساسینك بخش ایتدیکی سربستی افکار وآمالك تره‌سنه بو مسلك وحرکت ومخالف اوله بیله‌جك ؟

ثانیا — حکومتك کوشکلکندن بالاستفاده مرکز وملحقاتده اموردولتی سکته‌دار ایدن درلو درلو هیئتلر تجویز اولندیغی حالده ، بریکنك فضله اوله‌جق مضرتی و «عدم مشروعیتی» تره‌سنده‌در !

ثالثا — تشکل ایدن فرقه‌لرجه قانون اساسی ماده‌لرندن فلان وفلان بندلرینك بررصورتله تعدیلی وبناءً علیه «اصول موضوعهٔ قانونیه» نك تغییری جائز اولیورده ، وارلغکزك اس‌الاساسی اولان قانون الهی احکامی محافظه ایتمکدن عبارت اولان فکر واملی نجون ونصل مضر ویا مفسد اولیور ؟

رابعاً — عناصر سائره‌دن کیمنك قانون اساسی احکامنی عدم قبول ایچون عصرلردن قاله اصوله استنادی ، دیکرینك بنه قانون اساسینك بوکونکی احکامنه مغایرةً عدم مرکزیت قطعیه ، یاخود امتیازات تفرقه‌جویانه‌کی نشریاته سلوکی ، قانون اساسی احکامنه و حریت افکاره مبنی تجویز اولنمق ایسته‌نیوورده ، اوتدن برو معتبر ومشروع اولمق ایله برابر بودفعه یکیدن قانون اساسی احکامنك موقع اجرایه قونمه‌سی ایله تحکیم اولنان اصول دولتی وقایه املیله اعتدال پرور برفرقه‌نك تشکیلی نیچون ونه یه مبنی تجویز اولنه‌میور ؟ وسائره . . . وسائره . . .

ایشته سزه استناد ایتمك ایسته‌دکزی شیلر مع زیادهٔ فضله اوله‌رق صحیح ارلسه بیله ، کیمسه‌نك شق شفه ایتمکه حقی وحدی اولدینی و اوله‌میه‌جنی شوبالاده‌کی سوآللرك جوابلری سایه‌سنده پك واضح وآشکاردر دکلی ؟

شو وضوح وبساطت اورتده ایکن « فساد » « تهلکه » ، « لزوم منع » فریادی ایله بتون غزته‌لرك سزه هجوم ایتدکاری‌ده میدانده‌در .

بونك‌ده ایکی درلو معناسی واردر .

بری : یافته‌لر مسلك و وجدانلری خلافنده اوله‌رق مکتوم برطاقم طرفلره اوشافلق ایدیورلر .

دیکری : یاخود عثمانلی غزته‌لرینك چوغی اك بسیط اولان امورحکومتی بیله تمییزدن بی خبر اطفال معصومه اللرنده قالمشلردر .

بونك اوچنجیسی یوقدر .

یابونی بیله‌رك آلت اتخاذایدن ، یاخود کندوسی ایتیورسه بیله بشقه‌لر طرفندن اتخاذینی رسماً وفعلاً تجویز ایدن هیئت اداره‌یه نه‌دنیله‌جك ؟ . . .

ایشته ، عزیزم ، بونك ایچون بن اندیشه‌لرمده حقلیم . الکره کچن نعمتدن استفاده ایده‌مدیککدن طولانی مأیوسم . کنیدی امنیت وراحتمی دوشونه‌رك خالصانه مملتکزه دعاجیم . نه چاره‌که نه بنم دعام ، نده سزك مجاهده‌کز مطلوبی وجهله هنوز ثمره‌دار اوله‌میور .

بز — سزجه حال حاضرده اك مؤثر ، اك عاجل تدبیر نه‌در ؟

اوروپا — هیئت اداره‌یی تحکیمدر .

بز — نه صورتله ؟

اوروپا — نه صورتله اولورسه اولسون . اصل مطلوبك نه اولدینی معلومدر . اول امرده حکومت قانون دائره‌سنده حرکت ایده‌رك کندوسی حقنی وحدینی ایوجه بیلملی . نه کندوسی آنلرك خارجنه چیقملی ، نه‌ده برکیمسه‌نك چیقمه‌سنه میدان ویرملی . کمال عزم ومتانتله اهمی مهمه ترجیحاً ایش کورملی . متصلی ایش کورملی‌در .

بز — هیچ ایش کورمیورمی ؟

اوروپا — کوردیکی ایشی کوسترمکز ! تنسیقات می ، مطبوعات قارشو اولان عرض مسکنت می ، یوقسه کشوف مسئله‌سی می ؟

تنسیقات ایشی عاله ساقز اولدیغندن بحثه دکمز . انی براقه‌لم .

کچنلرده غزته‌جیلرك عمومی اجتماعی واقع اولمش ایدی . اوراده بعض ماده‌لر مذاکره ایدلدی . بوماده‌لرك بری شوایدی : کویا حکومت ایش کورمك ایسته‌یور ، لکن ایشه باشلایجه انی تنقید یولنده مدیران حاضره‌نك «ماضیلری قاریشدیریله‌جنی» تخمین ایدیلیور . بواندیشه ایله معطل قالمغه مجبور اولیورلر ، غزته‌جیلر بوبابده سکوت ایتمك «حیتنده» بولنورلرسه هرکس کوره‌جکلری ایشدن مستفیداوله‌جق ایمش !! غزته‌جیلرده « شو تکلیف مهمی » جدی تکلیف مقامنده مذاکره ایتدیلر ، موقتاً قبول ایلدیلر ایدی !

شمدی دنیانك هانکی طرفنده ، عصرلر هانکی کچمشنده بوکی حالار تجویز ایدلدیکنی کوردیکز ؟

دیکر طرفدن کشوف افندی ، ضیافتدن مقدم بوبابده مشکلات چیقاره‌جغنی خارجیه نظارتنه اخطار ایتمش . بوحاله حق سزك طرفکزده اولدینی معلوم ومسلم ایسه‌ده زمانك تزاکتنه بناءً مسئله چیقارمامق ایچون ایکی تدبیر واردی :

بری — دعوتی برباهانه ایله آخروقته تعلیق ایتمك .

دیکری — خارجیه نظارتنك برنجی وایکنجی درجه مأمورلرندن بشقه مثلا مصر وحجاز قپوکتخدالری ، ضبطیه ناظری ، شهر امینی ، بانقه دیرکتوری ، دیون عمومیه‌دن داین وکیللری کبی فضله دعوتلیلر بولندیرمق ایدی .

واقعا بوندن طولایی فضله بر مصرف اوله‌یلور ایدی . لکن داین وکیللریله مصر وحجاز قپوکتخدالرینك بولندینی ضیافتده ایلروسی ایچون « امثال مسبوق » ادعاسنه محل بولنه‌مز ایدی .

بوکاده‌کار آکاهلق دیرلر . پایدقلرینه‌سز اسم طاقکز !

اصول مالیه‌مز

کچن کون « امور مالیه‌مز » بندلریمزك برنده بزم اصول مالیه‌مزك اساسلری « قواعد شرعیه » یه مستند در دیمش ایدك . حتی اوراق حوادثدن بعضیلری ، کچن هفته بونی « اجنبی مشاور » جایی جهتی مدافعه ایدرکن بحثه قاریشدیره‌رق تعریض ایتدیکنی‌ده کورمش ایدك .

مالیه اموری حیات مملکته متعلق اولدینی ایچون اوبحثدن برآن آیرلق قابل دکلدر . تکرار ایده‌لم که نظرمزده قطعیاً « شخص » یوقدر . هدف اتخاذ ایتدیکمز نقطه سلامت وطندر .

آزانسلرك صوك تلغرافلری مالیه‌مزه دعوت اولنان « اجنبی مشاور » ك برام ایرتسی کله‌جکنی بیان ایدییور .

بز بو فکرك اساسنه مخالف ایدك . دلائل قطعیه ایله اثبات ایده‌رك بودعوت نابموسمدر ، لزومسزدر ، فائده‌سزدر ، بیهوده مصرفدر ، کناهدر ، دیمش ایدك .

شمدی صورارزکه : اولاً هیئت وکلامز ملتك ایچنده آرادی ، طشارادی‌ده حال مالیمزی اصلاح ایده‌جك کیمسه بوله‌مدینی ایچون می خارجدن « مصلح » آرامغه لزوم کوردی ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

ثانیاً — حکومت بو مسلکی یالکز مالیه ناظرینك طلبی ایله مالیه اموری ایچون می قبول ایتدی ، یوقسه کافهٔ دوائری اصلاح ایچون هپسنه برر اجنبی مشاور کتیرمك مجبوریتنده می قالدی ؟

بویله ایسه ، ملت وکیللرینه قارشی ناظرلر یمزمی مسئول اولهجق ، یوقسه کله جك « مشاور » لرمی؟

ثالثاً — بونلره صرف ایدیله جك پاره نك مقداری نه در ؟ قاچر سنه لك قونطوراتو یاپیلیور ؟ شرائط ساتره سی نه شکلده در ؟ نقداً ایده جکمز فدا کارلقلره مقابل تأمین ایده جکمز منافع نه نسبتده در ؟

رابعاً — خارجدن کله جکلر ، بیله رك ، بیلمیه رك ، بزم اصول وقواعد اساسیه مزه مغایر تکلیفلرده بولنور ، اصرار دخی ایدرلرسه ، قبول ایده جکمی بز ، ایتمیه جکمی بز ؟

بو نقطه لر توضیح ایتمدکجه ، « دعوت اجانب » مسئلهٔ مهمه سنده طوتیلان یولی قبول واستحسان ایده میه جکمزی بردها تکرار ایدر ، وکافهٔ مسئولیتی مسببلرینه تحمیل ایده رز .

* * *

شمدی برازده اصول مالیه مزك اساسلری واحکام جلیلهٔ شرعیه ایله مؤید اولدیغنه دائر اولان افاده مزی ایضاح ایدهلم . تاکه : اجانبدن ایچمزه کلوب ایشیمزی دوزلنه جك آدملرك بوبابده نه درجه خدمت ایده بیله جکلری ، نه کی آثار وجوده کتیره بیله جکلری ، انظار اولی الابصاره تنویر ایدلش اولسون ! تاکه : بزم ایشمزی برنده وکریموب ده آثار محدودهٔ اجنبیدن اوکره نیرز زعمیله تحصیل وتتبعده قصر همت ایدنلر ، قواعد اساسیه واحوال تاریخیهٔ مالیه مزه دائر بحثلرده ، بیلمدکاری شیئه اعتراض ایلیانلرده آکلامش اولسون !

معلومدر که بزم اصول مالیه مز بزم « علم اقتصاد » مز — یعنی طرح وتحصیل تکالیف وتنظیم ابواب معارف خصوصنده کی قاعده لریمز اقوام غربیه دن مأخوذ دکلدر . اون درت عصر لقدر « شرعی بودجه » مزك بدایتی کتابلر یمزده محرردر . ایسته ین مراجعت ومطالعه ایده بیلور .

بوکونکی واردا تمزك باشلوجه لرینی تشکیل ایدن ویرکولر یمزك اصلی « منابع زکاة » ك « باب الفضه والذهب والعروض » یحنی ، اغنام وحیوانات اهلیه رسومنك اصلی « باب المعاشر » ، معدنلر ، مملحه لر رسومنك اصلی « باب الرکاز » ، اعشارك و اورمان رسومنك اصلی « باب الخارج » تشکیل ایتمکده وبدل عسکری ده « جزیهٔ شرعیه » دن مقلوباً طرح وتحصیل ایدلمکده در .

امور مالیه مزده « متخصص » وهر معناسیله « مقتصد » اولق ایچون بو بابلرده معلومات اساسیه وواسعه صاحبی اولق ، اون درت عصردن بری صور تطبیقه سنی ، احوال تاریخیه لرینی آثار مخلدهٔ ملیه مزدن تتبع ایده رك بیلمك ، چکردکدن یتیشه رك امور مالیه مزك کنهنه ، وقوف پیدا ایتمك لازمدر .

کرچه (لایجنغ) مطبعه لرنده خلفای عباسیه دن « معتصم باه » زمانلرنك بربودجه سی ایله احوال مالیه سی ، « مستشرقین » جمعیتلری طرفندن شرقك بعض آثار اقتصادیه سی نشر ایدلمش ایسه ده بونلر برر نمونه ابراز وارائه ایتمکدن عبارت اولوب مطالعلرینه اصول مالیه مزك تمامنی اوکره تمز .

یالکز آنلری اوقومق ایله بر « اجنبی » ، یاخود اوطریقله علوم ملیه مزی بیلمك ایسته ین بر یرلی امور مالیه ده متخصص اوله ماز .

صوك سوز : بونلر بزم « مفاخر ملیه » مزدندر . هر ملت کندیسنك « خصایص » ی ایله افتخار ایدیور . آنی بتون موجودیتی ایله وقایه واعلا ایتمکه چالیشیور .

بزده بو اساسده کی عدالتی تدقیق ایدهلم . اوقاعده لرك واضعی اولان مقتصدلر ، زمانمزك اهل اقتصادینه ، درس عبرت اوله جق نه فکرلر ، نه اینجه لکلر کوسترمشلر . کوره لم ، بیله لمده آنلرله افتخار ایده لم . شمدی یاپیله جق ایشلرمزی ، تدابیر اصلاحیه مزی ، ترقیات فنیه مزی ، اواساسلره توفیق ایدهلم .

آرقه داشلق — قارنداشلق

انسان .. ایشته معنیً مادةً عالی ، برکتاب کزین معالی اولان موجود حسان . . .

انسان .. ایشته جانب احدیتدن شو عالم کثرته اك حسان اولان احسان . . .

انسان .. أوت ! انسان .. ملکاره بیله غبطه رساندر ، غبطه رسان .

یاورو .. نه در ؟ ایکی آرقه داشك اوچنجیسی .

آرقه داشلق .. حیات ایله ملاصقدر ، أوت ! رفاقت ایله حیوانیت بیننده ملازمت واردر ؛ بیلمزمیسکزکه آدم وحوا یر یوزنده ایکی رفیق بی همتا ایدیلر ، کورمزمیسکز که تناسل وولادت رفاقت عادت اولمشدر ؟

بو کون جمعیت بشریه نك تعاون اساسنه استناد ایتدیکنه هر کسك اعتمادی وار ، نه دن اولماسین ؟ رفاقتك خلقتمزله مرافقتی زینت ذروهٔ حقیقتدر ؛ ذاتاً « تعاونوا » فرمان جلالتی بو بابده کی قابلیتمزه هرشیدن زیاده دلالت ایتمزمی ؟

ایدر ! اویله ایسه آرقه داشلق قارنداشلقدن اقدم ، أوت ! رفاقت .. حیات ومدنیتله همدمدر . بویله اولدیغنه کیمك شبهه سی وار ؟

اکر عادة اللهك جریانی بو وادیٔ حکمت نشانده تجلی فشان اولمسیدی جهان .. بشقه برکسوه ده نمایان اولوردی .

معلوم آ ! شرع وعقلك سایهٔ بی همالنده بوکونکی مرتبهٔ بلند کمالی اشغال ایدن حاکم علوم وفنون .. شو خصوصلرده اولدقجه واقع اوهام وظنوندر . هر کسك علمی لاحق اولمالیدر که آرقه داشلق .. عمومی برمطالعه یه موافق ، قارنداشلق ایسه خصوصی برقید وقاعده یه مطابقدر .

بر آنادن طوغان ایکی معصومك بابالری آیری اولسه آزالرینه همان بر « اوکی » لك کیرردە — دوشونملی — میلیونلرجه انسانك بینده نه لر کیره من ؟

نه کیرسه کیرسین ، هر کس شوقرارسز عالمده خوشجه کچینمك ایچون بربریله قارنداش دکل ، آرقه داش اوله جق . بوکون بر هیئت مدنیه ، طوغرودن طوغرویه بر رفاقت وطنیه در .

ای اخوان دین ! معلومدرکه دین .. باقی ، دنیا .. فانیدر ؛ بز — که مسلمانز — بقا اخوانی یز ، یعنی آخرت قارنداشلری یز ؛ دنیاده ایسه مؤاخاة ایله امرار اوقات ایدرز .

ایشته کورولیورکه بوکونکی مشورت ومشرو طیتمزك ارکاندن بری بولنان اخوت .. دنیاده حسن معاشرت ایچون لابد اولان او مؤاخاته ، یعنی وطن آرقه داشلغنه لسان سیاسته ویریلن اسمدن عبارتدر .

انسان .. قارنداشی بعضاً سومن ، فقط آرقه داشنی هر زمان سور ، زیرا سومنسه آرقه داش اولماز .

انسان .. آرقه داشنی سور ، زیرا اوکا محتاجدر ، محتاجك — بربرلرینه نسبتله — محتاج الیه مجتبی طبیعیدر .

انسان .. آرقه داشنی سور ، زیرا شاهد شرین رفاقت آنجق اونك قلب پر صداقتدن رونمای حقیقت اولور .

انسان آرقه داشنی سور ، زیرا وقت شدت وحاجتده ایلك معاونت حقوق رفاقتدن بکله نیر .

انسان آرقه داشنی سور ، زیرا انکشاف پذیر اولیان برحکمت عمیقه نك تأثیریله روحاً اوکا قارشی احرارانه براسیردر .

انسان آرقه داشنی سور ، زیرا نفسنه بیله اضمار ایتمك ایسته دیکی اسراری .. اوکا اظهار ایله کسب فرح ومسار ایلر ؛

انسان .. آرقه داشنی سور ، زیرا غموم وهموم دماغه هجوم ایده رك اعصابه ضعف کلی مستولی اولدقده اونك تسلی بابنده برسوزی معنویاتله تداوی یرینه کچر .

انسان آرقه داشنی سور ، زیرا اجسام واجرامك مابه القوامی اولان انتظام .. رنکارنك چیچکلرله بزه نمش بر پری ٔ پرابتسام شکلنی آلمشده اووجود بکامك محیط ذی احترامنده علی الدوام طیرانه اهتمام کوستریبور ، صانیلیر ، کویاکه بزه کوره خفی ، جلی ، اجمالی وتفصیلی نه قدر محاسن ومعالی وارسه هپ اونك وجدان عالیسنده تجلی ایتمش ، که محبونهٔ محاسن ومعالی اونك متعالی نظرلریله تجلی ایلمش !

اه . اه ، هدف مرئی عداوت اولمش اهل شهادتك سلاح جلادت وحمیتنه صارلمش اولدینی حالده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

آل قانلر ایجنده یاتمسی ، دشمن طرفندن یالکز شخصنه اوزادیلان دست تخلیص ومعاونتی طوتمق غیرتنه دوقونان صاحب وجدان بر قپودانك کیبسیله برابر یاتمسی .. آرقه‌داشلغی پك صریح بر صورتده تصویر ایدن الواح معصومانه‌دندر .

آه !.. وطننی غصبه کلنلرله حربه کیدن بر جوانمردك قوای مادیه‌سی معطل اولدقده کویا که « باری بنی چیکنه سینلر! » دیه‌الیم برضرورتله اوزاتمغه قاتلاندیغی اومقدس طوپراقلره صوك قطرهٔ خون حیاتی‌ده ایثار ایدرکن برینه ، فقط کندینك عینی بیلدکارندن برینه « آرقداش !.. » دیشنی انسان .. ینه‌اوجوانمردی کوره‌رك ایشتملی !!

یاقك ! شو عقول سلیمه‌نك ایصال علمه قدرت بوله‌مدیغی علویت خلقته ! یاقك ، یاقك ! اوحکمت عالیه‌نك ذره قدر اویوشمش قاندن عبارت اولان بر ماده‌یه افاضه بیوردیغی شوصورت پرحقیقته !

کوربیورسکزآ !

کرهٔ ارضی .. درلو درلو دائره‌لرده قرص ایدن مقراض نظر وفرض ، شو مینی مینی جسمك ساحهٔ طبقتی ایچون قطع طول وعرض ایده‌میورز .

آکلایورسکزآ ! سمالرده بیله رهبیما اولان معطیهٔ فکر واستدلال . . . حر مسرای انسانی‌یه کیرمکه مجال بوله‌میور ، حیرت ! ... حیرت که‌حیرته‌ده قدرتمز کفایت ایتمز !

بز .. حجازلری ، فلسطینلری احتوا ایله حقیقةً مقدس اطلاقته بجا اولان سوکیلی وطنمزك ذکار نازنین رفاقتی .. هیچ کوشهٔ نسیان وعطالته آتوبده اظهار کفران وجهالت ایدرمیز ؟ اصلا!

ایجنده طوغدق ، ایجنده بیودك ! آزادهٔ شکدرکه نوعیتده غیر مشترك بعض حیوانات بیله بر ایکی کون برقپوده اکمك یسه‌لر بربرلرندن منفك اولمازلر .

بز .. ایسه انسانز ، باخصوص که عثمانیانز مناسباتمز بلانکلیف ، مطالباتمز قابل تألیف ، هنکام شدتده عقلمز سلیم ، زمان مسالمتده طبعمز حلیم ، مادیاتمز محتده .

اوت ! عالم افرنجیه‌یه مفروق اولمش دکلز ، معنویاتمز قوتده :

أوت ! سموم الحاد ایله مخنوق اولمش دکلز ، حزماً محیط ابتسامز ، هرحاله رغماً محاط احتشامز ، سراسر عسکرز ! أر اوغلی أرز ، أر اوغلی أرز هیچ بز .. کندی حقوقزی ینه کندیمز پایمال ایدوبده مکانت اعصاب وعروقزی اللرمزه ، آیاقلرمزله قرین اضمحلال ایلرمی یز ؟ اصلا ! حاشا که بزدن بویله برحال صادر اولسه . اویله ایسه : یاشاسین وطن آرقداشلغی ! ....

ارن کوی : معمر فردی

اوراق ومکاتیب

عسکری تقاعد صندوقی نظارتی معاش اوطه‌سنده حمدی بك طرفندن اصحاب مراجعته تسهیلات مقتضیه ابراز ایدلدیکنی بو اوغورده دوچار مشکلات اولمش اولان عساکر شاهانه ملازملرندن متقاعد حاجی خورشید افندی یا ورقه بیلدیریور .

آچیق مخابره

مکاتب طبیهٔ شاهانه معلملرندن محمد نیازی بکه :

دوقتور ابراهیم تمونك آدرسی بیك بر دیرکده یدی نومروده صحیه مفتشلرندن شریف بکك خانه‌سی .

دوقتور شرف الدین مغموی بکك آدرسی : اسکداره احسانیه محله‌سنده .

دوقتور عبدالکریم ثابت بکك ادرسی : بك اوغلنده قبرستان زقاغنده ٦٧ نومرودر .

کندوحسابلرینه اوروپایه تحصیله کیده‌جك طلبه‌نك سفارتلرمزك ولایتلرده‌اقامته واسکان ایدللری دها مصرفلی اولور . تحصیل علم ومعرفت ایده‌جکلر ایچون معلوم اولان محله‌لرده تمیز ، اوجوز تاموسلی پانسیونلر واردر . بونلره مراجعت دها خیرلیدر . بزم فکرمز بودر .

— حامد امضالی استفتایه جوابدر :

مرجع مخصوصنه مراجعت دها صاغلام صورتده مسائلی حل ایدر اعتقادنده یز .

مرجعك نظر دقتنه

ارکوب قضاسنه ملحق قره این قریه‌لی پهلوان اوغلی حاجی علینك فره‌جه ویران اهالیسی حقنده اعشار ملزمی صفتیله اجرا ایلدیکی تجاوزاتدن بحثله لازمهٔ عدالتك اجرامی حقنده مرجعنك نظر دقتی جلب ایدلمش . اهالیٔ قریه‌نك تحمله طاقتلری قالمدیغنی مبین حاجی احمد افندی‌طرفندن النان ورقه اوزرینه داخلیه نظارتنك نظر دقتی جلب ایدرز .

مقام صدارته تقدیم ایدلمش متعدد استدعالری‌ده نتیجه‌سز قالمش ایمش .

توجیهات

معارف نظارت علیه‌سنه اوقاف همایون ناظری عطوفتلو اکرم بك افندی حضرتلری .

اوقاف همایون نظارت علیه‌سنه مأمورین ملکیه قومیسیونی رئیسی عطوفتلو شمسی‌الدین بك افندی حضرتلری تعیین بیورلمشدر .

خارجیه

فاس‌اموری مولای حفیض حضرتلرینك غلبه‌سی ایله قیامق اوزره‌در . مسئله‌نك مشکل جهتی مشارالیه (الجزیره) قونفرانسی مقرراتنك برادری طرفندن قبولی اوزرینه فاسده غلیانه کلان افکار عمومیه‌دن استفاده ایده‌رك عصیان ایتمش وموفقیته نائل اولمش بولنمسی ایدی .

چونکه غلیان‌افکار مذکور قونفرانس‌مقرراتی وجهله اجنبی مداخله‌لری علیهنده ایدی . شوغایانی سرمایه اتخاذ ایتمك دخی ، موفقیتی حائنده مداخله‌یی قبول ایتمه‌مك دیمك اولهجق ایدی .

لکن مولای حفیض بودفعه مذکور قونفرانس مقرراتنی قبول وتصدیق ایتمش اولدیغندن ایشه بتمش نظریله باقمغه باشلامشلردی .

نه چاره که المانیانك بوبابده اتخاذ ایتدیکی خط حرکت ایشی شمدیلك تسویهٔ قطعیه‌سندن کری براقمقده‌در .

فاس مسئله‌سی اساساً المانیا طرفندن احداث اولنمش ایدی . بودفعه ینه المانیا مشکلات چیقارمغه باشلادیغندن فرانسز ، انکلیز ، اسپانیه مطبوعاتنده شکایتلر چوغالمقده‌در .

مولای عبدالعزیز ایسه فرانسه اردوکاهنه یقین بر محله التجا ایده‌رك ادعاسندن صرف نظر ایتمه‌مش ، لکن اقشامه صباحه ایتمسی محتملدر .

مزیت

شونام ایله نشرینه ابتدار اولنان غزته‌نك برنجی نسخه‌سنی کوردك . شمدیلك هفته‌لکدر . مندرجاتی جدی وشایان مطالعه‌در . خالصانه تبریك ودوام انتشارینی تمنی ایلرز . برنجی صحیفه‌سنده باربارووس خیرالدین پاشانك رسمی واردر .

قیمتدار برتشبث

قانون عدالتنمون اساسینك اعلانندن طولانی تیمناً روضهٔ مطهرهٔ حضرت سیدالمرسلینی زیارت ایتمك وسلامت وسعادت ملك وملت ایچون امدادروحانیٔ جناب رحمةً للعالمینی تضرع واستجلاب ایلمك اوزره « زیارت روضهٔ مطهره‌جمعیتی » نامیله شورای دولت اعضاسندن بعض‌ذوات جانبندن برجمعیت‌خیریه‌تشکیل ایدلمش ووابور وترن مخصوصله ازمیر وبیروت وشامشریف طریقیله عودت اولنمق مقرر بولنمش اولمغله اشبو زیارت روضهٔ مطهره‌یه اشتراك ایتمك وعزیمت‌وعودت شرائطنی‌اکلامق آرزوسنده بولنان ذواتك جمعه‌دن ماعدا هرکون ساعت بشدن اونه قدر شورای دولت استیناف محکمه‌سی اعضاسندن حاجی عثمان صائب وبدایت محکمه‌سی اعضاسندن مرتضی بکلره مراجعت بیورملری اعلان اولنور .

— میزان —

بودفعه نائل اولدیغمز حجت نجات وسلامتدن طولانی اعلان من وشکران ایچون هر بریمزك بر وسیله آرادیغمز بویله بر صره‌ده الك اعلا‌سنی انتخابه موفق اولان حمیت پرور ، دیانت شعار اولان ذوات مشار الیهمانی خالصانه تبریك ایلرز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

برنجی سنه — نومرو ٦١ | پازار ایرتسی | ٢ رمضان ١٣٢٦ (١٥ ایلول ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیانی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیآت اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

اعلان واجب

(میزان) غزته‌سنك مسلکی ومحرراتنك مقاصد وحرکاتی حقنده هرنصلسه اشاعه ایدیله‌رك مطبوعات ستونلرینه قدر سرایت ایتمش اولان ظنون ومدعیات هیچ بر اصل واساسه مستند اولمیان اسنادات بی ادبانه‌دن عبارت اولدیغی تحقیقات واقعه‌دن چوقدن برو اکلاشلمه‌سی لازم کلدیکی حالده اسباب مجهوله‌یه مبنی هنوز تکذیلری جهتنه کیدلمامش وبوایسه بالخاصه حلوایله مشرف بولندیغمز رمضان مغفرت نشانده برچوق ورقپاره‌لر ایله خلقك بیهوده یره کناهه کیرمه‌لرینه سبب اولمه‌یله‌جك مواد مهمه مرتبه‌سنه قدر وارمش اولمغله اعلان رسمینك ظهور ونشرینه قدر انك مقامنه قائم اولمق اوزره اعلان کیفیته ابتدار اولنور .

امضا
میزان

تجارت معاهده‌لری

مملکت ایش ایسته‌یور . کوریله‌جك ایشلرك ایسه حد وپایانی یوقدر . ایشك انتخابنده — چوقلق حسبیله — تردد جائزدر . فقط ایش کورمکسزین طورمق جائز دکلدر . اولیای امور حضراتنك شو حقیقتك فرقنه واردقلرینك آثاری هنوز میدانده کورلمه‌یور .

ازجمله رسومات اماتی باشلیجه اجراآت مهمه‌یی داعی برشعبهٔ اداره، مهم برمنبع واردات خزینه‌در.

رسومات ادارهٔ حاضره‌مزه، امثالی اوروپا اداره‌لرینه نسبت ایدیلورسه م موزه خانه‌لره لایق کهنه برآنتیقه دیمکدر . کندیمزی بیلوب بیله‌لی تجارت معاهده‌لرینك تجدیدی لزومی ، دولتلرله مذاکره‌یه مباشرت اولندیغی ، فلان وفلانك مذاکره‌لره مأمورایدلدیکی روایتلرینك غزته ستونلرندن غائب اولدیغی یوقدر .

نه چاره‌که هپ لاقیردی دائره‌سنده قالوب اساسك برنتیجهٔ مثمره‌یه اقترانی ایتدیکی یوقدر . انجق رسوماك تزییدی — غرب روم ایلی وقوطه‌سنك سوقیله — فعلاً ثمره‌دار اولمشدر .

آلمانیه ایله یکی برتجارت معاهده‌سی عقد ایدلمش، میقائل پورتوقال پاشا ایله برترام افندی یکی برتعرفه حصوله کتیرمشلر . فقط ایکیسی‌ده قووه‌ده قالمش ، فعله چیقمامشدر .

آلمانیه ایله عقد معاهده‌نك موقع اجرایه قونلمامسنك سببلری ظاهردر . « اك زیاده مظهر مساعده اولان » قاعدهٔ رسومیه‌سی حقیله اکلاشیله‌رق تطبیقی جهتنه کیدلمه‌مسیدر . اومعاهده هرکون تخمنك کیفنه تابع قیمت تخمنه اوزرینه دکل، جنس وثقلت اوزرینه مؤسسدر . تجارت معاهده‌لرمزجه بوتجدد مهمدر .

آلمانیه‌نك حرکتی بزه نافع برجیله ایدی . قارشوسنده ایشلره واقف، بیلدکارنی اجرایه مقتدر، اجراآت لازمه اوکنده سد ممانعته راست کلنجه کندولرینه « بشقه قولکزی چراغ ایدك » دیدیرته‌جك وجدانلره مالك مأمورلرمز بولنسه ایدی ، او معاهده لایحه‌سی سایه‌سنده بوکون واردات رسومیه‌مزی اون میلیون لیرایی بولمش کورورودك .

چونکه اوکونلرك ایجابنه اولدقجه موافق اولان اومعاهده سائر دولتلر ایله مذاکره‌یه اساس طوتلمالی ایدی . اساس طوتلمق جهتنه کلنجه اویله بزده عادت اولدیغی اوزره امیدسز مذاکره‌لره قپو آچیق دیمك دکلدر . چونکه تجارت معاهده‌لرینك تجدیدی مقصدیله مذاکره‌یه کیریشن اجنبیلر ایشك حسن نتیجه‌یه اقتران ایتدیرمه‌سنه قطعی صورتده ممانعت ایتمك ، اثنای مذاکراتده بربرندن خام وغریب بهانه‌لرله ایشی اوزادوب بیقدیرمق مسلکندن آیرلمامشلردر .

کندیلرینی بیلور ارباب اداره ، مثلا المانیه ایله عقد اولنان معاهدهٔ مذکوره کبی ، پر اثر رسمی ومعتبر اوکنده بولنورسه بشقه‌درلو حرکت ایدرلر . اومعاهده‌نك فلان تاریخدن اعتباراً موقع اجرایه قونه‌جغی اعلان ایدلمکله برابر تاریخ مذکوردن اول نتیجه‌لندیرمك شرطیله تعدیلات مطلوبه‌یی مذاکره‌یه فلان هیئت ویا قومیسیونك مأمور ایدلدیکی ده بیلدیریلور .

تکلیفلری ایله مذاکره‌یه کلانلر کلیرلر . کیلرلر یکی اصولك اوتاریخدن اعتباراً اجرا ایدلمسنه موافقت ایدیورلر دیمکدر . مذاکره‌یه کلانلرك تکلیف وتعدیللری خبر ویریلان تاریخه‌قدر نتیجه‌لندیمز ایسه یکی اصولك موقع تطبیقه قونمه‌سنه مانع اولمز . یالکز سنهٔ آتیه‌دن اعتبار ایدلك اوزره مذاکره‌لرینی اکمال ایتمکه چالیشیرلر .

دیکر طرفدن بوصورتله تعدیلات طلبیله مذاکره‌یه کیریشمش اولانلرك مطالبی حکومتجه قبول ایدیلورسه — بنه « اك زیاده مظهر مساعده اولمق » قاعده‌سی احکامنه مبنی — اساس معاهده دخی اوصورتله تعدیل اولنوب عموم ایچون سیان اولور .

* * *

آلمانیه ایله عقد اولنان معاهده شمدیه قدر لزومسز نظریه دائره‌سندن خارجه چیقاره‌مدق . برآز الق ازمیر وسائره ده (اون) ك فیآنی مناسبتیله مسئله تحدث ایتمش ایدی . واقع اولان شکایات دیون عمومیه‌یه قدر وارمشیدی .

موجب شکایت اولان حالدرك رفعی مقصدی ایله هربرده یاپلدیغنك عینی بر معاملهنك مذکور

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

معاهده لایحه‌سنه قارشو اجراسی، وقتك صدر اعظمی بولنان جواد پاشا مرحومه، تکلیف اولنمش ایدی. تکلیف ایدن دیون‌عمومیه قومیسری صدارت طرفندن تکدیر ایدلمش، ایش بیومش، بر طاقم تصدیعاته سبب اولمشیدی.

او وقت بابیلامیان ایش بوکون بابیله بیلور. اصل ایش، اربابنه راست کلمکدر.

وقتیله المانیه ایله عقد اولنان یکی معاهده‌نك اساسی محافظه اولنمایدر. یعنی قیمت مخمنه اساسی یرینه اشیانك جنس وثقالتی اساسی قائم اولمایدر. بودخی طبیعی بر قاچ صنف وترتیبه آریلور. بوکی تصنیفلرده هرمملکت باشلیجه اوچ اساس کوزه‌ده کلمشدر.

اولا — مملکتك زنکینلرینه منحصر اشیای نفیسه.

ثانیاً — حوایج ضروریه

ثالثاً — بعض احوال محلیه‌یه بناءً ایکنجی قسمه عائد اولان اشیادن بعضلرینك برنجی قسمك تعرفه‌سی، حتی دهافضله‌سی اصولنه تابع طوتلمسیدرکه بوکا «حمایت کارانه»، «ممانعت جویانه» نامی ویریلور.

مسئله‌نك اصل مهم جهتی حکومت حرکات وسکناتنده حر ومستقل بیلنور. کوزتمکه مجبور اولدیغی شی یالکز — «اك زیاده مظهر مساعده» قاعده‌سی جاری اولنجه — انی اخلال ایتمامك اوزره اتخاذ اولنه‌جق تدبیرلرك عمومه شمولی اولمه‌سی شرطیدر.

برنجی قسم اشیا سفاهت، تزیینات نوعندندر. یوزده یکرمیدن یوزده یوزه قدر رسومه تابع طوتلدیغنك امثالی چوقدر. مثلا بر دنك ابریشم قماشی کلیر. درت یوز اوقه‌در. اوقه‌سی شوقدر غروش اعتباریله بتون دنکدن پاره آلنور.

المانیه ایله عقد اولنان مذکور معاهده‌ده تعدیله محتاج جهتلر اکسیك دکلدر. چونکه اراده چوق وقت کچمشدر. ازجمله قیمت مخمنه‌دن (یوزده‌سکز) اصولی دائره‌سنده عقد اولنمش ایدی. بوکون یوزده سکز اصولنه تابع دکلز، یوزده اون‌بره تابعز.

جنس وثقلت اوزرینه مؤسس اولان اصول مذکوره تعرفه‌لرینی بالاده‌کی نسبتده یوکسلتمایدر.

رسومات اماتی غیرت ایدرسه کیفیت مجلس مبعوثانه حواله اولنه‌رق مارتده موقع اجرایه وضع ایتمکه موفق اولهبیلور. ایشك ایچنده شاید بزم تصور ایده‌مدیکمز مشکلات موجود ایسه آنلری برطرف ایتمکه چالشمق ایله برابر وقتیله پورتقال میقائل پاشا ایله برترام افندی طرفلرندن مشترکاً تنظیم اولنان موقت تعرفه ایله اکتفا ایتملی، اصل معاهده سنهٔ آتیه‌یه تعلیق اولنملیدر.

شوقدر وارکه ایش محور مطلوبده اجرا ایدیلورسه نه‌مخالفت اولور، نه‌ده تهدید ونمایش. بوکی نمایشلر عزم وجدیتلری مسلم اولان حکومتلره قارشو تجویز ایدیله‌مز. حقمزده دون انلر بابیلور ایدی. بوکون بابیله‌مز. چونکه قانون بزه «نجون» دیو صورمق حقنی ویرمشدرکه بونده قصور ایتمیه‌جکمز درکاردر.

اصلاحات عسکریه

٥

ارکان وامرا وضابطانه نه ویرملی؟ کچنده بعض غزته‌لرك یازدیغی کبی میرآلایه ایکی بیك بشیوز، میرلوایه اوچ بیك غروشمی ویرملی؟ عقلی ایرنده سویلیور، ایرمیاندده. بر میرلوانك کندی قیافت و حیثیت عسکریه‌سی، بسلیه‌جکی لا اقل ایکی بینك آتی ایچون اقل آیده بیك ایکیوز غروش مصرفی اولور. بوندن صکره اردوده یکرمی بش یاشنده میرلوا کورلیه‌جکدر. بر میرلوانك سنی لااقل قرق بش، اللی اوله‌جق. بونك اولاد وعائله‌سی اوله‌رق هیچ دکلسه باشنده سکز اون نفوس بولنه‌جق. دیمکه اوحالده بر میرلوا بوقدر نفوسی بقیهٔ معاشی اولان بیك سکز یوز غروشله کچندیره‌جك اویله‌می؟ شو صورتده بر میرلوا لااقل آلتی یوز غروش آیلق ویرلمسی لزم اولان بکار کنیج بر ملازمدن دها فقیر اوله‌جق.

بویله حسابسز بر ملاحظه ایله اوچ درت بیك غروش بر پاره‌یی استکثار ایتمامل. برده دولتك بر میرلوادن، برفریقدن بکلدیکی خدمات عظیمه‌ومهمه‌یی دوشونملی‌ده اکا کوره منصفانه برشی باغلیدر.

فکرمه قالیرسه تعیینات عسکریه الغا ایدیله‌جك اولورسه بر ملازمه لااقل آلتی یوز غروش آیلق ویرملی. بر یوز باشی‌یه هیچ اولمزسه بیك وبر بیکباشی‌یه ایکی بیك [قول اغالق رتبه‌سی لغو ایدلرسه آکاده بیك بشیوز] وبرقائممقامه ایکی بیك بشیوز وبر میرآلایه اوچ بیك بشیوز، میرلوایه بش بیك، فریقه یدی بیك بشیوز وبرنجی فریقه اون بیك غروش ویرملی، هم‌ده بونی ماهیه منتظماً ویرملی.

اکر تعیینانك لغو ایدلماسی تنسیب اولنورسه مخصصات عسکریه، هررتبه‌نك معاش وتعیناتی مجموعی شو مقدارلری طوتمه‌جق برراده‌ده تعدیل ایدلملیدر.

بو مخصصاتك وقت سفرده آوروپا دولتلرنده اولدیغی کبی تضعیفی لابددر. تاکه اوضابط عائله‌سنك معیشتی دوشونمکدن وارسته قالسون؛ اردو ودونمه ایچون ایدیله‌جك هر تشبثده حصول موفقیت ممکن اولهبیلسون.

ایشته دولتك صنوف وشعبات سائره‌سنده‌ده بویله براصول عادلانه‌یه تبعاً اصلاحات یاپلملیدر.

برده غزته‌لرك بوکون حقیقی برحسن انتخاب ایله ایش باشنه کچیرلمش اولان ذواته حقسز تعریضلری منافع ملك و ملته جداً مخالفدر. بوکبی حقسز شخصیات موافق عدل و حقانیت دکلدر. بوکبی بیطرفانه ایکی مثال اولمق‌اوزره بعض اوراق حوادثك لوازم‌دائره‌سی رئیسی فریق‌احمدفوزی پاشا ایله ضبطیه ناظری فریق سامی پاشایه آتدقلری سهم ستمی کوسترمهبیلیرم. بو ایکی ذات ارکان حربیه صنفندن بالاستحقاق یتشمش متجزان ارکان عسکریه‌مزدندر.

احمد فوزی پاشا فکراً، بدناً، وجهاً کنجدر. فقط سناً آوروپا اردولرنده دخی بولنسه اورتبه‌یه نائل اولیه‌جق قدر کنیج دکلدر. سنی اللی‌یه کلمش، خدمت عسکریه‌سی اوتوز ایکی سنه‌یی کچمش ویالکز میرلوالق رتبه‌سنده اون درت سنه قالمشدر. میداندده اوتوز پاشنده‌کی فریقلر طوررکن، وکلای حاضره میانسنده مشارالیهدن دها کنج، کندیسی کبی اصحاب صداقت وحمیت وار ایکن، ایلك خطوهٔ موفقیت اولهرق برهفته ظرفنده لوازمجه دولته ١٤٠٠٠ لیرا منفعت تأمین ایتدیکی شمدی یالانجقدن ستایشلره واسطه اولمیان غزته‌لرده مندرج بولنوب طوررکن، صنف ارقداشلرینك وحتی طلبه‌سنك مشیر رتبه‌سنده بوکون لایق اولدقلری موقع اقتدارده بولندقلری جمله‌نك معلومی ایکن دور سابقده دخی قطعیاً لکه‌لنمامش اولان مشار الیهه فریقلق رتبه‌سنك چوق کورلمسی و بویله برزمانده ضبطیه ناظرلغنك نه‌قدر مهم، مشکل برخدمت ووظیفه اولدیغی تأمل ایدلمیوب کیجه کوندوز برنجی فرقه‌نك سابق ولاحق قوماندانلری پاشالر ایله برابر ترك خواب وحضور ایله استراحت اهالی یی تأمینه چالیشان بو ذاتلره قارشی انفعالاتر کوسترلمسی موافق انصاف و عدالت دکلدر.

بویله هرمقامده، هروظیفه باشنده امثالی کورمك ملت ایچون جداً بختیارلق دیمك اولان بوکبی ذواته بویله پك آچیق برحقسزلقله سوء سویلنه‌رك، حقسز مؤاخذه‌یه آلیشمامش اولان بوکبی اصحاب ناموس وحمیت مأیوس ایدیلوب ده استعفایه مجبور ایدیلیرلرسه برلرینه کیمی قویه‌جغز؟

هم قحط رجال وار دینیلیور، هم‌ده حقیقةً هرمعناسیله‌رجال اطلاقنه‌مستحق ذواته — کوجنلمسون — عادتا نظر حسدله باقیلیور. بوده لایق دکلدر. اصحاب مساعی وحمیتی تقدیر ایتملی، اونلرك تزیید شوق وفعالیتلری ایچون تشکر اولنملی، حسب‌البشریه نقصانئ اجرا أتلری وارسه خیر خواهانه اخطارلر ایدیلوب کندیلری‌ده متشکر براقلملیدر!

صوك

— میزان —

اصلاحات عسکریه‌نك قادرویه عائد اولان قسمی اولوب نسخ متعدده‌مزده درج ایدلمش اولان مقالهٔ مفصله صاحبی بك افندینك مسلکنده‌کی وقوف مخصوصی ایله هم وطن‌پرورانه‌سی هردرلو تقدیر وستایشلره لایقدر. مطالعات بیطرفانه‌سنه اشتراك ایدلدیکنه دائر متعدد ورقه‌لر آلندی. مطالعات مبسوطه حقنده اصلاحات جدیه اجراسیله مشغول اولدیغنده شبهه اولمیان حربیه نظارت جلیله‌سنك نظر دقت مخصوصه‌سنی جلب ایلرز.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

تصحیح

(اصلاحات عسکریه) سرلوحه سیله ٤٤ نجی نومرو مزدن بدأ ایله آره سره درج ایتمکده بولندیغمز مقالات مهمه وتافهه‌نك دردنجیسی اولق اوزره اولیسی کونکی نسخه مزده مندرج قسمنده سهو ترتیب اولان (جدی امتحانه طوتیله رق) جله‌سنك (جدی برامتحانه تابع طوتیله رق) دیه تصحیح ایدلمسی لازم کله‌جکی کبی (ایشته ایلك یاپیله جق ایش بومساواتدر. بونکله برابر مروت‌ده) فقره‌سنده (برابر) ایله (مروت) کلمه‌لرینك آره‌سندن شو : (برطاقم عملمانده ضابطانك دخی اجرای تقاعدی لازمه‌دندر اما بونده‌ده پك زیاده عدالت ایله برابر) عبارهسی آتلانمش اولدیغندن لزوم علاوه‌سی وبرده (اول باول هیئت ضابطه‌نك معیشتی تأمین) ده‌کی (ضابطه‌نك) دکل (ضابطانك) اولدیغی ومقاله‌نك ایکنجی ستونك ایکنجی سطری نهایتنده‌کی (واقع اولدقدکدن) دکل (واقع اوندکدن) ونهایتنده (برورده دونمنا) اولیوب (بر اردو ودونمنا) اوله‌جغی ومقاله‌نك نهایتنده (دوام اولنه‌جقدر) اشارتنك بولنمسی لازم کله‌جکی واولکی مقاله‌لرده دخی تك توك بوکبی خطالر کورلمش ایسه‌ده سیاق وسباق قرینه‌سیله قارئین کرام طرفندن تصحیح ایدیله‌بیله‌جکی درکار ایدوکی بیان اولنور .

اوراق ومکاتیب

—

عیناً

طرابلس غربدن :

(میزان) ده ادارهٔ سابقه‌نك قربانی اولان منفیلر و فراریلر حقلرنده بعض مباحث منظورم اولدی . مسئله‌ده علاقه‌دار بولنمق اعتباریله بوخصوصده بنده‌برقاچ سطرله بیان ملاحظه‌یه جرأت ایلدم .

(احسان عدلی) امضالی مقالهٔ محققه‌ده دور استبداده وطنه قارشی خیانت وافراد ملت حقنده کونا کون ظلم ودنائت ارتکابله کسب ثروت ایتمش اولانلرك اموالندن ادارهٔ مذکوره یوزندن دوچار فلاکت اولان منفی وفراریلرك تضمینی درمیان اولنمش و(امین ذهنی) امضالی برمقاله‌ده ایسه وقتیله استحصال حریت وتخلیص وطن ایچون لازمکان تشبثاته بولندیغمز زمان اصلا تضمینات آلمق امیدیله ایشه کیریشلمدیکی ، هیچ بر زمانده تشبثاتمزك ثمرهٔ مکافاتی کوره‌جکز املی خاطرمزه کلمدیکی سرد ایدیله‌رك اولکی مقاله‌نك بونقطه‌سنه اعتراض ایتمك ایسته‌ندکله برابر بوکبیلری حکومتك دوشونه‌رك اقدار ایلمسنده اتفاق ایدلمشدر .

حالبوکه اولکی مکافات اصلا موضوع بحث اولیوب دوچار اولنان فلاکت وخساراتك قسماً اولسون — چونکه تمامیله تلافیٔ مافات و ضایعات محالدر ؛ چونکه بوضایعات ایچنده عمر وحتی حیات دخی واردر — مسببلرندن تضمینی استغنا ایدیله‌جك برطریق معیوب دکل، بالعکس بوفلاکتلردن غیرمسئول اولان حکومت حاضره‌دن استعانه‌دن دها معقولدر . یالکز حکومت وغاصبلردن ضایع ایدیلن حقوق ملتی ، بزده حقوق شخصیه‌مزی سؤال وطلب ایدرز . ظن ایدرسه‌م حکومتدن ودولا ییسیله هیئت اجتماعیه‌مزدن لطف ومعاونت ایسته‌مکده بر بأس کورلمز. بوصورتله اشبو تضمینات مسئله‌سنك برطرز مشروع وعدلیسی واردرکه ظن اولندیغی کبی اصلا مقصد حقیقیدن انحراف ایدیلیور کبی کورونمز .

فی‌الحقیقه حریت صرف سائقه وجدان وبرفکر محویت وفراغتله سلوك ایدلمش بر مسلك حمیت اولمغله برابر موفقیت حالنده بویولده چکیلن محن ومشاق ودوچار اولنان فلاکتك ختامیله عدالت ایسته‌مك مقدوح برفکر ونیت صایلماملیدر .

بناءً علیه بعض کیمسه‌لر واردرکه دور سابقك حقلرنده باعث اولدیغی فلاکت ومغدوریتی تضمین وتلافی غیر قابلدر . بونلریده اکثریتله مکتبلیلر تشکیل ایدر .

الیوم ملتدن برقسم ممتازك اترهمتی اوله‌رق نائل اولدیغمز اشبو دور حریتده ضابطان وسائر اهل مراتب ومأموریتك رتبه وموقعلرینك اعاده وایجاب معدلت مغدوریتلری نسبتنده تفیض ایتدیریله‌رك بر درجه‌یه قدر احقاق حق وتضمین ضایعاتلری ممکن وقابل اجرا ایسه ضایعاتلری زمان تحصیللری اولان دورهٔ شبابتلرینك الدن کتمسندن عبارت اولان اکمال تحصیل ایتمه‌مش مکاتب اعدادیه وعالیه طلبه‌لرینك حقوق ضایعه‌لری نه یولده تضمین واعاده اولنه بیله‌جکی هر حالده جالب دقت وتأملدر . حکومتك بونلره قارشی یکانه معدلتی — موافق اصول دیکر برطریق تسویه بولنه‌مامق یوزندن — ظن ایدلدیکی کبی مکتب صره‌لرینی ارائه ایتمکدن عبارت قالیرسه بالطبع بونك مومی الیهم حقلرنده برلطف وعنایت اوله‌میه‌جغنی هر صاحب اذعان وانصاف تسلیم ایدر .

*
* *

مکاتب عالیهٔ عسکریه وملکیه طلبه‌سندن اولوب اون اونبش سنه‌لك شباب عمرینی متقالرده کذران ومدار تعیشی رسمی وغیر رسمی اوفق نفك کتابتلر خصوصی معلملکلر وحتی دمیرجیلك ، ساعتجیلك ، زراعت ، صابونجیلق کبی غیر ممارس اللر ایچون پك ناکس صنفلرده آرامق مجبوریتنده قلان کهولك بلا شرط وقید بوکون یالکز مکتب صره‌لرینه‌دعوتی عادتا بر تکلیف مالا یطاقدر .

بوکبیلردن اکثریتك بالطبع معلومات مکتسبهٔ سابقه‌لری دوچار نسیان اولدیغی کبی تکلیف اولنان مدت تحصیلیه اثناسنده اولاد وعیاللرینك اعاشه‌سی دخی آیریجه تأمله جسباندر . بوکون حقوق حاضره برتجار ویا فابریقه امتعه‌سنك رواجنی کسر وبر صاحب حیثیتك شرفنی جرح ایده‌جك شفاهی وتحریری افادات ونشریات صاحبلرینی علاقه‌دارلری طرفندن اقامه ایدیله‌جك دعوایه کوره مختلف تضمینات نقدیه‌یه محکوم ایتدیکی هرکسك مسلمیدر.

اوحالده منفعت سفلیه‌لرینی تأمین واك دون درجه‌سنه‌بیله لایق اولدقلری مراتب ومناصب عالیه‌یه ارتقا وبیجابا خزینه‌یی وکیسهٔ ملتی یغما ایله الیوم تحت تصرفلرینه کچیردکلری میلیونلرله ثروته مالکیت ایچون قواعد عدالتی ، قانون مشروع مملکتی یای تحقیرلری آلتنه آله‌رق بو غدرلری بوظلملری مظلومینك ابوین واقربالرینك فریاد نالشکارانه‌لرینه رغماً بلا ترحم اجرا ایدنلردن مغدورینك طلب حق ایتمسی، یوزلرندن دوچار اولدقلری ضررك تضمینی ایسته - مسی خایده وناشنیده برفکر وطلب اولمسه کرك .

اولدق افترا وصنیعه‌لر احداثیله ژورنال ترتیب ایدن وهیچ برصورتله احتجاجه صالح اولمیان اثبات وشهادتلرله احداث ایتدکلری عندی وفضولی قوانینه ابتناءً شبان وطنی جمعیته منسوبیت واوراق مضره قرائتی کبی الك صریح حقوق بشریه‌نك تصرف و اجراسندن عبارت اولان مصنوع تهمتلرله اعدامله‌رله مؤبد کورکلره حکمه جرأت ایدن بی عار و انصاف خذله یوزندن دوچار اولد - یغمز خساراتك — حقیله تضمین و تلافیسی محال اولمق جهتیله — بردرجه‌یه قدر تضمین وتلافیسنی مسببلرندن ایسته‌مك ظنمجه برذل دکل، برحق تشکیل ایدر . وبوحقی انکار ایده‌جك برمفکره و احقاق ایتمیه‌جك برمحکمه تصور اولنماز .

خذلهٔ مذکوره آلدقلری امری اجرا ایله مکلف بربنده اولمغله تخلیص نفس نیتنده ایسه‌لر آلداندقلرینی اخطار ایدرم : چونکه مقام سلطنته قارشی برچوق دولاب تزویر چویره‌رك املرینی اجرا ایتدکاری کبی حکمدارك بونوع متهمین حقلرنده مثلا ذات عالیلرینك اوروپادن عودتی مناسبتیله حکومتك غزته‌لرده رسماً اعلان ایتدیکی عفوه رغماً فیزانه کوندرلمك اوزره طرابلسه نفی اولندق . بر ایکنجی دفعه اوله‌رق بشقه‌جه ایدیلن بر مقاوله نتیجه‌سنده محبوسدن اطلاق اولنه‌رق عفو ایدلدیکمز حالده ذکی پاشانك اثر ظلم وخیاتی اوله‌رق شبابت قیمتدارمزی طرابلسده کچیرمکه مجبور اولدق .

حتی طبیهٔ شاهانه‌نك منتهی صنف طلبه‌سندن طقوز کشی حقمزده صدور ایدن عفودن مستفید اولمق اوزره مکتبلرمزه اعاده‌ده برمحذور کورمیورسه بوراخسته خانهٔ عسکریسنه دوام ایله عملیات کورمك وبلاخره امتحان ودوقتورا ویره‌رك هم دولتك یزم ایچون صرف ایتدیکی مصارفی هبا اولمقدن محافظه وهمده کندمزك مغدوریتدن صیانتی استرحام ایتدیکمز حالده جوابه بلیه تنزل اولنمدی .

علی عثمان

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

عیناً

طوتاق (ارضروم ولایتنده) :

(قتمرلی یالانلره حالا اینانیله‌جقمی)

استانبول غزته‌لرنده بورادن چکلمش اوله‌رق کوریلان ایکی قطعه تلغراف نظر استغرابه چاریدی . قانون اساسینك بخش ایتدیکی حریت وعدالتدن دولایی عرض شکرانیت ایدیلیور وصداقتدن بحث اولنیوردی که اوقویانلر حیرت واستغرابلرینی کتم ایده‌مدیلر .

ایمان یأس صورتنده تلقیسی طبیعی اولان مذکور تلغرافلری چکنلرك ماهیتلرینی بیلدیکم کبی تصویره بنی مجبور ایدن شیء بونلرك وامثالنك خرابیٔ ملك وملته خادم نه‌یمان مستبد آدملر اولدقلرینی بیلمیانلرك بوکبی مرتب یالانلره اینانمق احتمالنك موجودیتیدر .

رعایا وبرایانك مال وملکنی جبراً اللرندن آله‌رق سفیل، سرکردان براغوب کندیلرینی اسیر کبی انغاریه‌ده قوللانمق، امرینه سرمو مخالفت ایدنلرك خانمانی سوندرمك ، سرقت ویغماجیلقده بولنمق ، اوته‌دنبری تکالیف دولتی صایمامق ، آلای تشکیل ایتدم دیه یالان یره یمینلرله دولتی آلداتمق ، بلاخدمت معاش آلدیغی کافی دکلمش کبی دولتك اك مهم مبالغ وارداتی اولان اغنام واعشاری یوزده طقسان آشاغی دوشوروب کندیلری التزام ایدرك بر طرفدن خزینه‌یی دیکر طرفدن اهالی‌یی متضرر ایتمك کبی بیتمك توکنمك بیلمیان افعال واحوالك صداقتدن معدود اولدیغی زمانلر کچدی .

بوندن بر آی اولنه کلنجه‌یه قدر بوکبی احوال دور استبدادك چکمش اولدیغی کثیف سترهٔ مظلمه آرقه‌سنده کیزلی وقپالی ایدی . کوزه کورونمیوردی . آفتاب حریت او پرده‌لرك ماوراسنه نفوذ ایتدی . هرشی صریح ، واضح ، عیان اولدی ، اولدی اما حکومت حالا بونلره استمالت وملاطفت کوستریور وکویا تخدیش اذهانی بادی اولور وبر غائله چیقارطننده بولنیوره اورته‌یه سوریلن شو واهی فکرلر استبداد دورینه یاقیشیوردی . استمالت وملایمتك عکس تأثیر ایده‌جکی مجرباتدن وبوکون آثاریله ثابت اولمش حقایقدندر . دور سابقده تسامح واهمال اولنه اولنه بو حاله کلمش اولان تکبر وتجبرك استمالتله دکل بر مسلك استقامت وجدیتله ، اصلاحات تأدیبکارانه ایله محو وازاله اولنه‌بیله‌جکی شبهه‌سز اولوب برقاچ متغلبهٔ رؤسانك تأدیبنه منحصر اوله‌جق اصلاحاتدن هانکی قوت حکومتی منع ایده‌بیلور ؟

عشایر دینجه وهلةً عصبیت قومیه‌یه مالك بر هیئت اجتماعیه خاطره کلیرسه‌ده بزم عشیرتلرده اوکبی خصلت یوقدر . بونلر عادتا قیون سوریسی کبیدرلر . کوسه منلری مقامنده‌کی رؤسانك حرکات اعتسافکارانه‌لرندن ذاتاً بیقمش اوصانمشلردر .

بوبابده جمع ایتمکده اولدیغم معلوماتی ایکنجی مکتوبمده بر تفصیل یازه‌جغمی وعد ایله صدده رجوع ایدییورم .

ادارهٔ مشروطیتك تطبیق واجراسنه مقتدر ومأذونیت واسعه‌یی حائز ملکیه مأمورلرینك هنوز تعیین ایدیله‌مامسی بیوك بر نقصاندر .

قلبلریمزده بر چوق یاره‌لر آچان کچمشك قورقونج ، ایکرنج خاطره‌لرینی اونوتدیره‌جق، کله‌جکك سویملی طاتلی خیالیله سویندیروب متسلی ایده‌جك اجرأت عادلانه‌یه صبرسزلقله منتظرز، شدتله محتاجز .

غزته‌لرده سوه سوه اوقودیغمز کوزل سوزلر، کوزل خبرلردن ممنون ومتشکرز. انجق برآزده بو طرفلره احالهٔ انظار اولنمسنی رجا ایده‌رز .

کانون استبدادك اك درین حفره‌سنده متواری وامید خلاص ونجاتدن بری اولان بیچاره‌لره آجیملی وسرعت تخلیصلرینه عائد تدابیر اتخاذ واجرا ایدلملیدر . متقلبه حضورنده دیز چوکن ، بویون بوکن ، ال پنجه دیوان طوران بیچاره‌لر بر آن اول شووضعیت ذلیلانه واسیرانه‌دن قورتارلملی.

ظلم واستبدادك بر پنجهٔ پولادی اولان ایادیٔ ظلمه‌دن کریبان مظلومین تخلیص ایدلملی . قوهٔ غالبهٔ عدالتله او دمیر پنجه‌لر بوکولملیدر .

دور استبدادده (تألیف بین اصولی) ایله پاموق ایپلکنه باغلانمش اولان حقوق صریحهٔ عباد استرداد واعاده ایدلملیدر .

سوزی قیصه کسه‌لم . بوبکلر، اغالر، فلانلر یوقمی؟ ایشته بونلرك اوت یالکز بونلرك نفوذ وامتیازلری کسر وقصر ایدلمزسه بیچاره اهالی‌یه چارهٔ نجات وخلاص بولنه‌مز . بوده استمالت وملایمتله اولمز . حریفلر سوابق سیأتلرینی عفو ایتدیرمك ، حقوق مغصوبه‌یی کائن‌لم‌یکن حکمنه قویدیرمق فکروخیالنه وسعت ویرییورلر. بوکا دائر مضبطه‌لر تلغرافلر ترتیب ایدییورلر. عدالته، حریته، مساواته اینانمیورلر. اجراآت بکلیورلر. (بز بویله سوزلر چوق ایشتدك فعلیاتنی کوره‌مدك) دییورلر .

(معززاً جلبلریله کندولرینه نصایح لازمه اجراسی) مألنده حکومتلره کلن امرلردن کندیلرینه حالا اهمیت ویرلدیکنی اکلایان رؤسای مرقومه شرلرینی تزیید ایده جکلردر. بونلر اعزاز واکرامه لایق آدملرمیدر هیهات !!! ایچلرندن اك آلنی آچیغنی اله آلالم . دیوان حربلرده، محاکم عدلیه‌ده طوپرهٔ نسیانه آتلمش بر قاچ دانه اوراق جنائیه‌سی واردر !

دها نه سویلیه‌یم . (قتمرلی یالانلره حالا اینانیله‌جقمی؟) سوزینی تکرار ایده‌رك ختم مقال ایلرم .

(والی الله المشتکی)

مصطفی صبری

حوادث داخلیه

معارف نظارتنك تنظیم وطبع ایتدیروب مکتبلره توزیع ایلدیکی رسمی پروغرامك آلتنجی ویدنجی صحیفه‌لرنده‌کی جدولك صورتی :

اسامیٔ دروس	هفته‌ده ساعت	ملاحظات
مکاتب اعدادیه		
برنجی سنه		
علوم دینیه	٦	قصص انبیا (طلبهٔ مسلمه‌یه مخصوصدر)
ترکجه	٦	املا ـ صرف ونحو قواعدی وازبر
عربی	١	
فارسی	١	
فرانسزجه	٣	
حساب	٣	اعداد صحیحه وکسورات اعمال اربعه‌سی نظری اوله‌رق کوستریله‌جکدر
هندسه	٢	خطیه وسطحیه
تاریخ عمومی	٢	مفصل قرون اولی (نهاری اعدادیلرده براز اختصار ایدیله‌رك استانبولك فتحنه قدر کوستریله‌جکدر)
جغرافیا	٢	آوروپادن ماعدا قطعه‌لر کوستریله‌جکدر .
زراعت درسلری	٢	
خط	١	
رسم	١	
	٢٥	

ایکنجی سنه		
علوم دینیه	١	قصص انبیا (طلبهٔ مسلمه‌یه مخصوصدر)
اخلاق	١	
کتابت	٣	
عربی	٢	
فارسی	١	
فرانسزجه	٤	
حساب	٢	نظری هندسهٔ سطحیه (نهاری اعدادیلرده هندسهٔ مجسمهٔ)
هندسه	٢	مفصل قرون وسطی کوستریله‌جك وبو میانده تاریخ اسلام برقات دها توضیح اولنه‌جقدر .
تاریخ عمومی	٣	نهاری اعدادیلرده استانبولك فتحندن زمانمزه قدر اولان وقایع اوقوتدیریله‌جقدر .
جغرافیا	٢	مفصلاً آوروپا وممالك عثمانیه کوستریله‌جکدر .
زراعت درسلری	٢	
خط	١	
رسم	١	
	٢٥	

ایشته کوریلیورکه اعدادی صنفلرنده علوم دینیه اوله‌رق (قصص انبیا) ترتیب ایدلمشدی . صاغدن صولدن شکایتلر اوزرینه معارف دائرهٔ علمیه‌سی (قصص انبیا) کتابنك دها زیاده تاریخه عائد اولدیغنه بودفعه حکم ایده‌رك پروغرامدن قالدیرمشدر . یرینه عقائده متعلق برکتاب انتخاب اولنمسی مقرر ایمش . شوندن مستباندرکه معلومتمز طوغری ایمش .

آچیق مخابره

فرقتین کاتبی مصطفی فوزی افندی‌یه : حسیات نجیبهٔ دیندارانه‌لری موجب تقدیر شکراندر . افکار علیه‌کزدن ناشی سزی تبریك ایلرز .

مقاله محفوظدر . مدافعه‌یه دکمز .

اعلان

تجارت ، صنایع ، زراعت و انشاآت مباحثی محتوی ومصور اوله‌رق (اقتصاد) نامنده آیده ایکی دفعه جدی بر رسالهٔ موقوته دردست نشردر .

خلیل پاشا خانی حقنده مالیه قومیسیون عالیسی اعضاسندن برذاتك معاملات محسوبیه‌سی حقنده تفصیلات ویرن ذاتك هویتی بیلنمك اوزره مطبعه‌مزه معلومات اعطاسی رجا اولور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ٦٢ | صالی | ٣ رمضان ١٣٢٦ (١٦ ایلول ١٣٢٤)

ثروت فنون

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك اونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوج کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

اورته‌ده‌کی غفلت — تداوی‌یه محتاج برعلتدر

اولدقجه معتبر افندیلرك بیله آغزلرندن جیقمش ، جمله‌مزجه چوقجه ایشیدلمش لاقیردیلردندر که خصمی ایله غوغا ایتدیکمز بشقه‌لره حکایةً نقل ایدن « ذوات کرام » دن بعضلری شویله برافاده‌ده بولنورلر؛

« فلانی فلان یرده یقالهدم ، آچدم آغزمی ، یومدم کوزمی ، .... دم ، صیوادم ، اوستنه‌ده توی دیکدم ! »

شویله بر بچاره منطق واخلاق جوجه‌سی یك کوزل برمعرفت کبی بونی آرقداشلرینه نقل ایتمکدن صیقلمز ، جداً معرفت سایار ، هله بشقه سنه حواله ایتمك زعمنده بولندیغی بوتجاوزك کندی اوزرینه بولاشمقدن فضله بر ایشه یارایه‌میه‌جغنی بیله‌مز !

ایشته تداوی‌یه محتاج دیدیکمز علت شوعلتدر . چونکه مع التأسف طبقات مطبوعاته قدر سرایت ایتمش، تدابیر تنظیفیه‌یی داعی برحاله واصل اولمشدر .

میدان مطبوعاته یکی چیقمش « دکنك سوارلری » یحشمزدن خارج طوتمامده ، دیه‌لم که : اورته‌لرده قول یوق ، یمورطه یوق ایکن — یعنی نجه‌سون اولدیغنی تمامیله کندولری دخی بیلمز ایکن ، برطاقم « ارباب قلم » شو صوك کونلرده مطبوعات عثمانیه ستونلرینی تلویث ایتدیلر .

اشبو کروان ایچنده برطاقم « طایع غیور ، سارق مشهور » شهرتلریله قدیمدن دونانمش یادکار لردن بشقه قرق بیللق قرق انبارجیلر ، اقدامجیلر، هرنوع صباح وآقشامجیلر، هویتلرینی اظهارایده‌میان اداب دوشکونلری وسائره دخی موجود ایدی.

بونلر بیلورلر ایدی که ، علیهنه هجوم ایتدکلری شخص — صرف قوهٔ جاذبهٔ مرکزیه — یعنی غیرت اسلامیه وعثمانیه سوقیله کچوك یاشسنده عائله اوجاغنی ترك ایده‌رك میدان غیرته کندوسنی آتمشدر .

بونلر بیلورلر ایدی که : ترك ایتدیکی اجداد اوجاغنی تضمین ایتمك امیله طوغریجه مدحت پاشا مرحومك قوباغنه التجا ایتمش وتوجه والتفاتنه مظهر اولمشدر .

بونلر بیلورلر ایدی که : نجات و سلامت مستقبلمزك اصل تمل نه‌اولدیغنی اولیای امورمز بیله حقیله تعیین وتحدیده تردد ایتدکلری برزمانده اوتمك « معارف » اولدیغی ادعاسیله ٢٩١ سنه‌سی بودجه‌سنده معارف تخصیصاتنه برمثلی ضمی و مقدار مطلوبه واصل اولنجه‌یه قدر هرسنه مذکوربودجه‌یه اللیشر بیك لیرا علاوه‌سی وعدینی استحصال ایتمکه موفق اولمرق ملك ووطنه اونودلمیه‌جق برخدمت فعلیه‌ده بولنمشدر .

بیلورلر ایدی که: قانون اساسینك ایلك تنظیمنده ناظملرینی تجیل و حسن قبولی خارجاً تأمین ایتمك بولنده الندن کلان غیرتی دریغ ایله‌مه‌مشدر.

بیلورلر ایدی که : اوقانونك فعلاً غصبی وباش مروجنك تبعیدی کونی حمیت عثمانیه‌لری غلیانیله فعلیاته قیام ایتمش طوپی یدی نفر عثمانلی آره‌سنده ، دها طوغریسی باشلرنده هدف اغراضلری اولان او « بیانجی » ده موجود وحاضر ایدی .

بیلورلر ، بیلورلر ، بیلورلر ... ایدی که اوتوز سنه‌لك عمر رسمیسنده مکتبلرده درس حمیت وحب وطن، دوائر رسمیه‌ده غیرت واستقامت ، مطبوعاتده جرأت وموفقیت ... ایله هیچ بر وقتده هیچ بر کیمسه‌دن دون قالمامشدر .

بیلورلر ایدی که : دائما استقبال دولته کندوسی معتقد اولوب بوبابده مأیوسیت اظهار ایدن کبرایه : « اشبو امیدسزلك ایله مأموریتی اشغالك ، خزینه‌دن کلیتلی معاش آلمغه دوامك توفیق وتمزیجی قابل اولا- میه‌جغندن» بحثله انلری ادب ووظیفه‌یه‌دعوتدن کیری قالمز ایدی .

بیلورلر ایدی که : اشبو ادب درسلرینی بشقه‌لره ویرمکده قالیوب کندوسی دخی اورته‌لغك کیدیشنه نظراً سلامت امیدینی کسنجه و داخلده الندن کلانی مع زیادة ایفا ایدنجه مأموریتی ایله برابر عائله‌سنی ترك ایتمش و مملکته جدی خدمت ایفا ایده بیلمك اعتقادیله دیار غربتی اختیار ایله‌مش ایدی .

بیلورلر ایدی که : بوحرکتده‌کی مقصدی :

اولا — عثمانلیلغه عارض اولمش غائله‌لك سببلری کوکده — یعنی ملتده دکل ، هیئت اداره دینیلان ساخته قابوقده اولدیغنی مدنی عالمه ایضاح ایتمك وبو سایه‌ده غیرت اجنبیه‌یی عناصر عثمانیه‌دن خرستیان قسمنه دکل، عموم عثمانلیلغه ، عموم ممالکده اجراسی واجب اصلاحاتی ، ازجمله قانون اساسینك موقع اجرایه وضعنه جلب ونقل ایتمك .

ثانیاً — ممالك عثمانیه‌ده — عموم ممالکه مخصوصاً اجرا اولنه‌جق اصلاحات عمومیه‌نك خارج وخلافنده اولمرق — کرك شرقی اناطولی (ارمنیلر) ، کرك غربی روم ایلی (ماکدونیه) قطعه‌لرنده آیروجه اصلاحات اجراسی تصور ینك بالکز وطنمز ایچون دکل ، حتی اوروپا ایچون ده مضر ومهلك اولمغنی کوسترمك ، اکلاتمق .

ثالثاً — کویا حرکت فداکارانه‌سندن اویانه‌جق اولان بزم غافل رجالی اجرا آت لازمه استدعاسیله تزد علیایه سوق ایتمك و « تأدباً » شو مراجعت و استدعالرنده اصرار ایده‌جکلرینی امید ایلمك .

رابعاً — یکی تشکل ایدن احرار فرقه‌لرینك افراط وتفریطه صاپه‌لرندن اکثریاً ایولك یرینه فنالقلر حاصل اولدیغی بالتجربه ثابت اولدیغندن مملکت داخلنده و اورو پاده باش کوسترمش اولان « کنیج » لر ایچون معتدل وخلقجه مقبول بر خط حرکت (پروغرام) تأمین ایتمك

غیرتندن عبارت ایدی .

بیلورلر ایدی که : شودرت مقصددن ایکنجیسی تماماً حاصل اولدی (موسیو هانوتونك مشهورنطق)، برنجیسی حقنده محافل سیاسیه‌ده تردد کوروندی (بوکونکی احوال ترددلرینی موجب اولان مدعانك عین حقیقت اولدیغنی اثبات ایتمشدر) ، اوچنجیسی بزم وکلا ورجالك « نه‌مه‌کرك » دن عبارت اولان غفلت ووظیفه ناشناسلقلری سببیله ، دها طوغریسی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

وکلامز آز چوق وارلقلرینی برنجی دفعه اولهرق اظهار ایتمش ایکن چته باشیلرندن ایکیسنك مضر اصراری ایله افسادی مناسبتیله نتیجه لنه مدی، دردنجیسی ایسه حالا عینی آدم ایچون مدار مجاهده اولوب کیدیور!

بیلورلر ایدی که : دائما برفکرده ، دائما برمقصد وغیرتده ، دائما عینی ادعاده اولهرق متوالیاً خدمت ملك وملته دوام ایتمشدر .

بیلورلر ایدی که : « عودتی » ، منحصراً سلامت جویانه ووطن پرورانه برعظیم شخصی فدا کارلقدن عبارت اولوب بونجه سؤ ظنلره هدف اولدیغی حالده مجرد ادب ، سلامت مملکته مربوطیت ، وظیفه شناسانه محویت کبی مقبول اساسلره مستنداً تعرضلره کوکس ویرمشدر .

بیلورلر ایدی که : یکانه « قباحتی » — اوت ، حیاتی مدتی ایچنده تکرارندن چکینه جکی یکانه حرکتی — مقام خلافت و پادشاهی نامنه رسماً و صورت خصوصیه ده تبلیغ اولنان تحریری وشفاهی مواعید سلامت جویانه یه اینانوب « کندی حسابنه منحصر » اولهرق آجدیغی مجاهده یی ترك ایله استانبوله عودت ایتمسندن عبارتدر .

بیلورلر ایدی که : مقصدك عدم حصولندن طولایی (که اوده مجرد وکلا ورجالك اهانت فعلیه لری اثری ایدی !) مأیوس اولدیغی وکندی امل وطلبی خلافنده شورای دولته مأمور بیورلدیغی حالده محلولات احسانلرینك اجرای محسوباتی معامله لرنده « کیمك مالی کیمه ویریلیور ، حقی تجاوزدر » . . . . « رسمی سالنامه لرده محرر اولان قانون اساسی یه مخالفدر » . . . وسائره وسائره یولنده رأیلری ایله نظامسز ایشلرده اقلیتده قالمقدن کری قالمامشدر .

بونلری هپ بیلیورلر، تقدیر ایدیورلر ، حیرت وحسد ایله یورلر .

دها بیوکنی بیله یاپیورلر !

شو آدمك شویله اولدیغی ایوجه بیلدکاری حالده وجدان وناموس اصحابی ایچون هربرکمه سی جبراً قوپارلمش برر جکر پارچه سی مرتبه سنده اولمه سی اقتضا ایده جکنی اونوده رق ، وقتیله ، اوادمك فدا کارانه غیرتی دورنده صحیفه لر طولوسی تجاوزلرده بولندقلرینی حسابه آلمایورلر ، دون اوصورتله طعن وتکفیر ایتدکلری او ادمك آمالنی ، بوکون کمال آوازلرله تبجیل وتقدیس ایتدکلری بر هکامده ، جدی بر اساسه استناد ایتمکسزین ، یعنی طوغری اولسه بیله ماضیسنه نسبتله زکاتك زکاتی بیله اولمیه جق درجه محدود اولهجقدن باقلمقسزین ، چاله قلم اوتهدن برو آلشدقلری کفرلره قدر یورویورلر!

طرفکیرلك وغرضله مستور اولمش انظار بصیرتلرینه عثمانلیلرك فکر تمیزدن ، آمال نجیبه دن ، حسیات سلیمه دن ، حق وحقیقته مفتونیتدن محروم اولمدقلری اولسون ایلیشه مدی ! نه بیوك عقلت ! اخلاق ملیه یه نه بیوك برتجاوز !

* * *

تداوی یه محتاج برعلتك طبقات مطبوعانه قدر سرایت ایتدیکنی ، تداویسنه احتیاج عاجل بولندیغنی بونك ایچون ادعا ایتمکه مجبور اولیورز .

دقته شایان

عائله ایشنه خارجدن برینك قاریشمه سی خوش کورونه مز . اوغلنك تکدیره مستحق اولدیغنی بیلان ، انی همان اجرایه حاضرلنسان بر پدر ، عینی اوغلنك شخص ثالثك تکدیرینه هدف اولدیغنی کورنجه کندی حدتی اونودور .

بوکا دائر اولهرق فرانسزجه برتعبیر واردرکه عدم نقلی نقلنه مرجحدر .

شو مطالعه لر بعض اوروپا غزته لری مندرجاتنك ، بالخاصه یکرمی ایکی ایلول تاریخلی (تایمس) غزته سی مطالعاتنك قرائتندن صوکره بزجه حصوله کلمشدر .

ایلك کوندن برو صاقینه جق جهتلری ارائه ایتمکدن کری قالمدق . الیزه کچن نعمت غیر مترقبه قیمتی پك بیوك اولدیغندن هرنوع خللدن وقایه ایتمکه چالشمق لزومنی تکرار تکرار سویله دك . تکلیفلرمز مالایطاق دکلدی. غایت بسیط واجرالری قولای ایدی، یکانه قصورلری بزم قلممزدن چیقمش اولمسندن عبارت ایدی .

لکن بوقدرجق قصورك سلامت ملك ووطن مسئله سی کبی مهم ماده ده خوش کوریله جکنی امید ایده رك سویله مکه دوام ایتدك .

شمدی بزم یرمزه اوروپا محررلری کچوب سوز سویله مکه باشلامشلردر. عجبا اولیای امور حضراتنه بزم معروضاتمز اوروپا غزته لرینك تهدید آمیز شکایتلرندن دها قیامی کورونیور ؟ حالبوکه مأل ومقصد عینیدر. یوقسه یازدقلرمزه اداره مزك رغبتی جلب ایچون اوزرلرینه برر اجنبی تمغاسی می اورهم ؟

مبعوث

مبعوث انتخابی ایچون غزته لر طرفندن برکسه نك ثنا اولنمسنی موافق کورلمسنی مصیب عد ایدنلردن دکل ایم . زیرا کیمی مبعوث انتخاب ایده جکلرینی اهالی یه تعریف ایتمك اهالینك حق انتخابنه قسماً مداخله در . کیمك مبعوث انتخاب ایدلمسی ایجاب ایده جکنی کوسترمك ، هرفردك موجود اولان صلاحیت انتخابنی بربارچه الندن المق ، ذهنی شاشدرمق ، اختیارنده متردد براقمق ، دیمکدر . دکل غزته کبی متنفذ بیوکلرمزك حتی استشاره طرزیله کوچکلرمزك بیله برکسه یه استشاره طرزنده عقل اوکرتمسی تجویز اولنماملیدر .

چونکه بونده استشاره ایشه قاریشنجه هرکس رأینده مستقل براقلمامش اولهرق آرای عمومیه دن انتظار اولنان سر وحکمت منطقی اولور . آرای عمومیه نك اصحابی بقال ، طوغرامه جی مرانغوز تجار ، مکتب خواجه سی ، دوقتور ، بیطر ، اجزاجی ، مهندس ، واپور قپودانی ، معونه رئیسی ، جلب ، قصاب ، اورمانجی ، رنجبر ، اراضی صاحبی ، والخ یوزلرجه علم ومعرفت وزراعت وصنعت اصحابندن کسه لردر . بونلر کندی رأیلرینه براقیلیرسه انتخاب ایده جکلری کسه یی کندی معلوماتلری نقطهٔ نظرندن انتخاب ایدر . وبوحالده بویله متعدد معلومات اصحابنك انتخاب کرده لری اك متنوع معلوماتی نفسنده جمع ایتمش ذات دیمك اولور . بویله مختلف معلوماته مالك اولان مبعوث ایسه شعبهٔ واحده یه ومثلا شعر وانشایه ویا الکتریق ویا دکز مهندسلکنه حقوق ویا جزا دعوا وکالتنه حصر حیات ایتمش متخصصلردن البته دها ایی مبعوث اولور .

چونکه مبعوثندن اك زیاده بکلنیلن خدمت ، قانون لایحه لرینی تدقیق ومذاکره ایده بیلمك قوتی حائز اولمسیدرکه قانون کبی معارفك ترقیسنه مساعد اولهجق ، تجارت بریه وبحریه نك تزایدینه خدمت ایده جك ، زراعت، حیوان یتشدیرمك، یاموقبلق، اپیکچیلك ، بانجیلق جهتلرینی ده ایلرولده جك ، نظاملری احتوا ایدن، دها کسدیرمه سی، دنیاده نه قدر معاملات وار ایسه جمله سنی شامل اولان برعلمك شعبات مختلفه سنده محذور بولمق فوائد کوسترمك کبی قوهٔ تمیزیه یه مالك اولمق هرطرافده ازچوق بزی بولنمق صورتیله ممکن اولور . اختصاصی خصلتی مبعوثلغه یراماز . مبعوث اولهجق ذاتده اك زیاده ارائیله جق خصلت بروجه معروض چوق درلو معلوماته منتسب اولسیدر .

مبعوثك یالکز اجنبی لسانته آشنا اولمسی، فکرینی تحریراً تصویر ایده بیلمسی بر مکتب عالیدن نشأت ایتمسی کافی دکلدر . مبعوث یالکز حقوق ویا جزایه منتسب اولورسه بوقدر قانون انتسابی ده مقصده کفایت ایلمز . مبعوثلر مهندسلکدن اوقاندن ، تلغرافدن ، تجارتدن، طبابتدن، اتمکجیلکدن، کمرکمعاملاتندن، مذاهبدن ، ضابطه احوالندن ، مملکتك کویلرك عادات واخلاقندن والحاصل قوانین ونظاماتك احتوا ایلدیکی بیکلرجه خصوصاتك بیکلرجه تفرعاتی ارباب اختصاصدن آز، فقط سائرلرندن فضله اولهرق، بیلمليدر. بویله سی بولنمازسه اك زیاده بو صفتی حائز اولان کسه مبعوث اولمليدر . بویله سنی مبعوثلغه انتخاب ایده جك اولانلر ایسه انجق متنوع شعبات حرفت ومعرفته منسوب اولان اهالیدر . غزته محرری و بشقه سی یاپه ماز .

نامزدلر طرفندن شمدی یه قدر نشر اولنان مطالعه نامه لرده قانونك فلان ماده لرینی فلانجه محذوردن طولایی تعدیله، فلانجه فوائدندن ناشی ابقایه خدمت ایده جکم دیه بر صراحت کوره مدك . یالکز هرشعبهٔ اداره مزك نقصان اولدیغندن صورت عمومیه ده بحث ایدیلیور . کرچه بعضلری قانون لایحه سنك مبعوثانه یالکز تکلیف اولنمیوب مبعوثانك ده قانون یاپمسی لزومنی ایراد ایدیبورسه ده مبعوثانك کندیلکندن قانون تنظیم ایده میه جکی درکاردر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

چونکه مبعوثان نافعه نظارتی کی طرق ومعابر نظامنامه‌سی یاپه‌ماز . اورمان نظارتی کی انضباط ایچون بر تعلیمنامه تنظیم ایده‌مز . معارف نظارتی کی معارفك حیاتی تأمین ایچون بندلر قلمه آله‌ماز. چونکه متخصص دکلدر . فقط هر دائره‌نك یاپدیغی نظاماتی یاکلش کورورسه تعدیل وتصحیح ایده‌بیلیر. فائده‌لی کورورسه تصدیق و ابقا ایلر .

بوسبیله‌درکه : بوقاریدن بری مبعوثانك مهما امکن معلومات متعدده ار یابندن اولمسی لزومنی ادعا ایدییورم .

شوحالده بتون آووقاتلرك دستورلرك کافهٔ مندرجاتنه آز چوق وقوف حاصل ایتدکاری جهتله ایی مبعوث اوله‌جقلری سوأل مقدری وارد اولور . سه‌ده بتون دعوی وکیللرینك پك متنوع فنون وصنایعه دخی عائد اولان نظاماتی احاطه ایتملری محال اولدقدن بشقه اعمال ادویه‌یه واسطه اولدقلری جهتله اجزاجیلرك طبابتدن اکلاملری قابلسه آووقاتلرك‌ده واضع قانون دیمك اولان مبعوث اولمسی ممکن اولور جوابی ویریلیر .

محمد جمیل

— میزان —

اهالیمزك تربیهٔ سیاسیه‌سی نقصاندر. تنویر افکار یولنده وصایا اجراسی طبیعیدر . دنیاده عادت اویله‌در .

رأی اعطاسنده منتخبلر سربست اولنجه بویولده واقع اولان خطبه والتماسلرك ضرری یوق، فائده‌لری واردر .

داخلیه

—

تشکیل ادارهٔ دولت اعتباریله قضالرده قائمقاملر اوچنجی درجه مأمورین ادارهٔ سیاسیه‌دندر ، هربری حکومتك کچوك تمثالی دیمکدر . حال بویله ایکن سلسلهٔ درجاتده نظر اعتباره النمیان مخصصاتی او درجه نسبتسزدرکه معیشتلرینی بیله تأمینه کفایت ایتمیور .

وظیفه‌لری عین صورتده جاری اولان قائمقاملر اوج صنفه ایرلمشدر. برنجیسنه ازغیر تأجیلات ایکی بیك اوچیوز اللی ، ایکنجیسنه بیك بش یوز اوچنجیسنه بیك یوز یکرمی بش غروش معاش ویرلمکده‌در .

شمدی برقضا قائمقامی وبالخاصه اوچنجی صنف مستخدمینی بیك یکرمی بش غروشله نصل تأمین معیشت ایده‌بیلور؟ قضالرحکومتك تشکیلاتنه کوره برر عضوی اولنجه خدمتلرنده بولنان قائمقاملر وظائف سیاسیه واموره متنوعهٔ مهمه‌لری نظر حقانیته النمیدر.

تنسیق معاشات قرارنامه‌سنه توفیقاً تخصیصاتنك اصلاحیله مملکتك برکن صحیح حکومته مأمور اولانلرده معیشت یوزندن ضرورت چکمه‌ملیدرلر . وظائف اصلیه‌لری‌ده اخلال ایدلمامالیدر .

مملکتك تنظیم واعماری مأمورلرینك استقامتنه وابسته قالدیغی درکاردر . برانسانی ارتکابه سائق اولان احتیاج دوام ایتدکجه قابامیدرکه انتظام وابادانی حاصل اولسون ؟

شو جهتله قائمقاملر معاشنکده حد کفایه‌یه تنسیق وابلاغنه شورای دولت اداره‌لری حقنده نصل تشبث واجرا ایدلمش ایسه بونلرك‌ده ایفای مقتضاسنه بران اول همت ایدلمالیدر .

قائمقاملر نامنه

م .ص

اوراق ومکاتیب

—

عیناً

بنده‌کز آلایلی ضابطم ، قرق سنه‌در عسکرلکه جانسپارانه خدمت ایتمکده‌یم . شو مدت ظرفنده الحمدلله قائمقاملق رتبه‌سنه نائل اولدم .

کرچه اوقور یازار، علم حسابه آشنایم. امثاللریمك قسم کلیسی دها دون رتبه‌لرده بولنمقده‌در . لکن اون بش یکرمی سنه اول مکتبدن چیقان ضابطلرك قسم کلیسی لوا و فریق رتبه‌سنه نائل اولمشلردر . بونلر نیچون بویله چابق قطع مراتب ایتدیلر دیمیورم. فقط آلایلی ضابطانده بوکون افلاطون زمان کی اوقور یازار و علم حسابه آشنا وهربر فنلره مالك اولانلر پك چوقدر .

لکن بیلمم که بوکیلر نیچون کوزه کورونمیورلر؟ آلایلی اولدیلر ایسه خارجدن کلدیلر یا ! اونلرده بوملتك اولادیدر .

مع مافیه بن قره طاغ ، صربیه ، روسیه محاربه‌لرنده جانسپارانه خدمت ایتمش و ٩٣ سنه‌سنده دخی اسیر اولهرق روسیه‌یه قدر کیدلمش ، و بالآخره نیچه عشایر مصادمه‌لرنده بولنمش ، بو قائمقاملق رتبه‌سنه‌ده بوصورتله نائل اولمش ایکن بوآلایلی ضابطلری قالدیرمق فکرنده بولندیغنه اسف ایدرم؟

نظامیه قائمقاملرندن

مهر محفوظدر

— میزان —

ایشی لزومندن زیاده اعظام ایتمیلم . غزته‌لرده‌کی بحثلر ، مستقبل ایچون دستور اوله‌جق نظریه‌لردر . زمان واحوال الوبردیکجه موقع فعله قونیله‌جق تصوراتدر. چونکه حرب،اسکیسی کبی دوز قهرمانلق حالندن چیقدی . طولامیاجلی برمعرفت شکلی آلدی . چوق فن ، چوق حیله ، درلو آلات ایستر. آلایلیلر همان قادرو خارجنه چیقارمق لازم دیان یوق . حتی (میزان) ایدیکه نسخه‌سنك برنده « بزده اویله آلایلیلر واردرکه جیبلرندن برقاچ مکتبلی چیقارر » . هر ایشده اولدیغی کبی بونده دخی ایجاب حاله کوره اجرای معدلت وحقانیت ایدیله‌جکی درکاردر .

امین اوکی مخابرمزدن

مملکتمزدن یوك وسائره‌یی باشمزه ، صرتمزه ، آیاقلریمزه وارانه قدر کیه‌جکمز اشیایی بزدن آلیورلر، بنه بزه صاتیورلر ، ایتالیا طربزوندن فندق فدانی آلیور ، مملکتنده یتشدیریور . توتون تخمی آلیور، روسیه‌ده یتشدیرمك ایستیور . آمریقا اینجیر ، اوزوم وسائر ممالکنده نقل ایدیور. بو کیدیش ایله کوزیمزدن سورمه‌یی بیله چکه‌جکلر ایدی . برکت ویرسونکه اویاندق !.

برده اوروپایه باقوب کتابلری اوقیورز . مملکتی معمور ، دونمماسی مدهش ، عساکری منتظم ، شمندوفرلر ، فابریقه‌لر ، تلفونلر ، الکتریقلر ، تراموایلر ، تونللر چوق . بونلری کتابلردن ، غزته‌لردن کوریورز . بونلری ترجمه ایدرك فلان شیئی یاپمالم، فلان شیئی قالدیرمالم دیورز. پاره نره‌ده؟ بیلمم .

پاره‌ده بولورز . هربر شیئی یاپارز . اما اتحاد و مشورتله ؛ بودجه‌مزی تنظیم ایدمم . دوشونمم پروغرام موجبی صره‌سیله هربر شیٔ اولور .

اطرافه برکوز کزدیرمم . دور استبدادده هر ولایتك حاصلاتی اولدقجه الده ایدیلوردی . حقلی حقسز ویرمیانلرك حیواناتی صاتیلوب آلنوردی . نهایت قولی قنادی باغلنوب اراضیسنی ترهینله استانبولده قاپقجی ، حمال ، اوطه‌جی وياخود کوچك اصنافلقله ادارهٔ تعیش ایدردی . بویوزدن اناطولی، روم ایلی قطعه‌لری یانغین یرینه دوندی .

آج طوره‌مم. اردومزی تنظیم ایدمم. ولایتلرده حقوق ، صنایع ، زراعت مکتبلر کشاد ایدمم . اقتدارلی مدیرلر، معلملر کوندرمم .

شمدیلك پاره‌مز قدر اوروپادن زراعت آلاتیله روسیه‌دن ، مجارستاندن اینك آت کتوردوب اهالیمزه ویرمم . قضالره قدر زراعت و معادن مأمورلری کوندرمم .

اهالیی زیاده چالشدیرمق یوانی دوشونملی . تنبللکدن آرتق چیقملی‌یز . زراعت تمامیله الده ایدیلورسه کچن سنه آرژانتین حکومتندن عموم ممالکه مصر بغدای نصل کتیرلدی ایسه اناطولینك اك اورته‌سنده اولان ذخیره‌یی اصحاب تجارت اوتومبیللرله، عربه‌لرله ساحله نقل ایده‌جك حاله کلیر . بوهیبا اورمانلرینك ایچنده یاپیلان آینه چرچیوه‌سی فابریقه‌سی مالی قولایلقله شمندوفرله تریسته‌یه نقل اولنیور . اسکندرونلدن میان بالی اجنبی فابریقه‌لرده خلاصه ایدیلوب واپورلره تحمیلاً خارجه کوندریلیور.

بوکون یکیدن بر فابریقه یاپوب اوروپایه رقابت ایده‌رك کوندره‌جك مالمز یوقدر . حتی برچوق زمان اورو پانك مالارینه محتاجز . مکرکه شمدیدن امتعهٔ داخلیه‌مزه رواج بولدیرمم. الده اولان فابریقه‌لریمزه دقت ایدمم . فسخانه ، قره مرسل ، هرکه فابریقه‌لری عساکرك فسنی ، شیاق ، بکلك وسائر اشیالرینی تأمین ایده‌جکی کبی بکقوزه‌کی دباغخانه‌یه رغبت کوسترر ایسه‌ك کوسله ایشنی داخلده یتشدیررز . کیت کیده اهالیمز دخی رغبت بولوب دوام

Kütüphanesi Arşivi
No 2E:155

ایدرسه‌ك تجارتمزدن حاصل اولان پاره ایله برچوق شیلر یاپارز .

واردا تمزی طشره اهالیسنك پاره‌سی تشکیل ایدیور. معارف ایچون کوندریلان پاره ایله بکقوزده یاپیله‌جق اورمان مکتبندن طشره‌ده‌کی کویلی احمد اغانك اوغلی نه اکلایه‌جق ؟ او مکتبدن چیقان افندی تنزل ایدوب اوزاق مملکتلره کیدرمی ؟ آطنه، اذمید ، قسطمونی‌ده یاپیله‌جق اورمان مکتبلری دها مناسبدر دیرم. ایشته غزته‌لرك شمدی‌یه قدر یازدقلری هپ بویله لزومسز شیلردر .

حال حاضر یمزه باقه‌لم کناهدر. الله بزدن صورار. قنادا ایالتنده فنی اورمانلر یتشدیرلمشدر که مکتبلیلر بالذات آغاج دیکمك ایچون آیلرله طاغلری کزرلر . زحمتله زراعت واورماندن استفاده ایله‌هم مملکت زنکین هم مکتبك مصارفی چیقاریلیر . بوکبی شیلری شمدیدن اصلاح ایدوب بورجلریمزی اوده‌یه‌لم . شمندوفرلر برچوق فابریقه‌لر یاپه‌لم . مملکتمزی سعیمزله آلتونه غرق ایده‌لم . بز حالا پاره صاحبی اوله‌مدق . کیفمز ایچون کزمکلر ، سفاهتلر ، والله حرامدر . بوکونده بویله، یارینده بویله . اولدن شیخلره بر مرید انتساب ایده‌جکی زمان چله دیدکلری سنه لرجه سیاحت ایتدکدنصکره مریدلکه قبول اولنوردی . شمدیکی مأمورلر طشره‌یه کیدوب کو یلینك فقرالغنی کوزیله کورمسه یاپه‌جغنی ایشدن ملته فائده اولمز . منفیلردن صوریکزده اوکرنکز. بردها تکرار ایدییورم اوزاق مملکتلرده‌کی فقرا معارفدن حصه‌مند اوله‌میور . حکومت کویلری لزومی قدر نظر دقته آلمیور . هربر یازدیغم سوزه تفصیلات ویریرم و اثبات ایدرم .

منطق عوام

آچیق مخابره

(رفیق) امضالی ورقه صاحبنه : اولکی ایله بودفعه کندن هانکیسنده دها زیاده اصابت ایتدیککز زمان ایله ثابت اولور. بزده برآن اول دائرهٔ حقیقته واصل اوله‌کزه دعا ایتمك چیقار .

صماتیه‌ده عثمان نوری افندی — ارقداشلریکزك محق اولان سرزنشلری مفدورلره عائد دکلدر. حق وحقانیت کوزه‌دیله جکی درکاردر .

اوراق حوادث

(خداوندکار) رفیقمز خلاف اصول هیچ بر کسه‌نك حبس وتوقیف اولنمدیغنی ومأمورین عدلیه‌نك وظائفنه ولایتجه مداخله ایدلمدیکنی یازیور و بزم بوبابده اولجه یازدیغمز فقره‌یی تصحیح ایدیور .

بز ادعا ایدیورز :

اصولسز اوله‌رق حبس وتوقیف اولنان حتی برنفر دکلدر : خداوندکار غازینك جامع شریفی امام ثانیسی محمد ، مؤذن باشیسی حسن ، و تربه‌داری اسماعیل افندیلرله رفقاسیدر .

بونلردن ایکی اولکیلر اون کون قدر موقوف قاله‌رق منع محاکمه‌لری قراری اوزرینه تخلیه ایدلمشدر . تربه‌دار افندی الیوم (١٣ ایلول سنه ٣١٤) موقوفدر

قانون جزانك ٩٩ نجی ماده‌سی ذیلنه توفیقاً جنحه درجه‌سنده لزوم محکومیتنه کیدلدیکی حالده کفالتله تخلیه حقندهکی استئنافیت قانونیه‌دن حصه‌مند اولامشدر .

مقام ولایتك امور عدلیه‌یه مداخله‌سی بحثه کلنجه اون بر تموزدن اولکی زمانه عائد یولسز لقلردن بحث ایتمیه‌جکز . رفیقمزه یالکز شو مثالی کوسترهجکز :

خداوندکار والیسی حقنده نشریانده بولنمش اولان محمد شفیق افندی علیهنه مشارالیه طرفندن اقامه ایدیلان دعوایه عائد اوراقك اوچ درت آیدن بری الده بولنان اوراق دعاویه ترجیح ایدلمسی بوبابده برنمونهٔ طرفکیری عد ایدلسه سزادر .

معاملات رسمیه قربانلری

(بر ایکی نمونه)

مخابرات صورتی

مغنیسادن درسعادته : عموم متقاعدین عسکریه نظارتنه

خطهٔ یمانیه‌ده شهیداً وفات ایدن طرزون ردیف طابوری یوزباشیلرندن حسین افندینك زوجه وایکی یتیمه‌سنك ارامل وایتام معاشلرینك سلانیکدن مغنیسا اموالنه تحویلی ٢١ کانون ثانی سنه ٣٢٣ تاریخنده (٥٢) نومرولو تقریرله استرحام ویدلرنده‌کی جزؤدان نلرله سند رسمیلر ٢٠ نیسان سنه ٣٢٤ تاریخنده (٧) نومرولو تحریراته لفاً تقدیم و ٧ حزیران سنه ٣٢٤ تاریخنده (١٧) نومرولو عریضه ایله تأکیداً عرض وانها قلندیغی حالده شمدی‌یه دکین یکی جزدان ایله سند رسمیلرك عدم ورودندن طولایی سکز ماهدن بری معاش آله‌میان شو طول و یتیمه‌لرك حالی ؛ اصحاب حمیتك وجدانی داغدار ایتمکده بولندیغندن ومعامله‌نك بویله آیلرجه سورونجمده قالمسی یوزندن بر شهیدك عائله‌سنی دیلنمکه سوق ایتمك هیچ بر وجدان حمیته توافق ایتمیه‌جکندن لطفاً جزؤدان وسند رسمیلرك معامله‌سنك بالاکمال ایلك پوسته ایله ارسالنه امر ویرلمسی حمیت مسلمهٔ سامیلرندن مسترحمدر فرمان فی ١٠ اغستوس سنه ٣٢٤

مغنیسا متقاعدین ، ایتام وارامل
قومیسیونی رئیسی بیکباشی
سامی

* * *

طرزون ردیف طابورینك اوچنجی بلوکی یوزباشیسی ایکن شهیداً وفات ایدن حسین افندینك زوجه‌سیله کریمه‌لری معاشلرینه متعلق جزؤدان وسند رسمیلرك لفاً ارسال قلندیغنه دائر وارد اولان ٢٠ نیسان سنه ٣٢٤ تاریخ ویدی نومرولو شقه‌لری [١] لدی‌الحواله متوفای مومی‌الیهك کریمه‌سی نادره خانم سند رسمیسنك ورودینه دائر قیداً معلومات اولدیغندن بعده معاملهٔ لازمه !!! ایفا اولنمق اوزره مومی‌الیها سند رسمیسنك بالاخذ ارسالی شاید ضایع اولمش ایسه کیفیتك سریعاً اشعاری محاسبه افاده‌سیله توصیه اولنور . ١٣ اغستوس سنه ٣٢٤

متقاعدین وایتام وارامل عسکریه امورى ناظر وکیل: محاسبه‌جی
حسین تحسین

* * *

یمنده شهیداً وفات ایدن طرزون ردیف طابوری یوزباشیلرندن حسین افندی عائله‌سنه تخصیص قلنان معاش جزؤدانلریله سند رسمیلرینك ٢٠ نیسان سنه ٣٢٤ تاریخلو و (٧) نومرولو تحریراته لفاً تقدیم قلندیغنه نظراً نادره خانمك سند رسمیسنك اوراجه ضایع !! اولدیغی تحقق ایتمکده اولدیغندن بر دیکرینك املاسیله جمله‌سنك معاً اعاده‌سی وسکز آیدنبری معاشلرینی آله‌میان افراد عائله‌نك سفالتلرینه خاتمه ویرلمسی عدالت ومرحمت نامنه مسترحمدر فرمان

فی ٢٥ اغستوس سنه ٣٢٤
قومیسیون رئیسی بیکباشی
سامی

مرجعنك نظر دقتنه

قره‌حصار شرقی سنجاغی ملحقاتندن یوقاری واشاغی زغپه‌قریه‌لری ایلرو کلرندن برقاچ کسه ایله قریه امالری بالاتفاق شو ایکی قریه اهالیسی حقنده انواع تضییقات اجرا ایتدکلرینه واعشار ایشلرنده هم خزینه‌یی همده اهالیی متضرر ایلدکلرینه دائر باب عالیه تقدیم قلنان عرضحال حقنده اولیای امور حضراتنك نظر دقتلرینك جلب ایدلمسی متعدد امضا ایله النان ورقه‌ده رجا اولنیور .

دور استبداده خاص اولمسی لازم کلان بوکبی حاللرك شو دور حریت ومعدلتده منع وقوعی ایله هرکسك حق وحدینك بیلدیرلمسی محللری مأمورلرینك هم مخصوصه‌لرندن منتظردر .

اعلان

مکتب طبیهٔ ملکیه اجزاجی مداومینی پنجشنبه کونی ساعت طقوزده چنبرلی طاشده عبداء چاوشك اداره‌سنده بولنان حریت قراءتخانه‌سنده اثبات وجود ایتملری اعلان اولنور .

اطبای ملکیهٔ عثمانیه جمیت اتحادیه‌سی تشکیل ایدیلوب نظامنامه‌سی نشر ایدلمشدر . مؤسسلرینی تبریك ووطن وملتمزه خدمات نافعهٔ متوالیه ابرازنده بردوام اوللرینی تمنی ایلرز .

[١] فعالیت بوقدر اوله بیلیر . نیسانده یازیلان بویله مهم برتحریراتك جوابی اغستوسده تسطیر قلنیرسه بوقدامه وشو فعالیته ماشاءالله نظر دکسون دیمکدن بشقه نه‌دینه بیلیره

غالب

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

برنجی سنه — نومرو ٦٣ | چهارشنبه | ٤ رمضان ١٣٢٦ (١٧ ایلول ١٣٢٤)

غزته‌سی

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك اونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الق آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون یکمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولەرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولەرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

آوستریه پولتیقه‌سی

تاریخ بزه‌ایکی اوستریه‌یی کوسترمشدر. اوستریه‌نك بری الك بیوك آمالنی شماله توجیه ایدوب کیدردی.

(سادووا) محاربه‌سی اشبو آوستریه‌یه نهایت ویردی یکی آوستریه‌یه قپو آچدی . یکی آوستریه‌نك آمالی ایسه شمالی براقوب جنوبه چورلمش ایدی . بزه کلیور که بوکون ایکنجی آوستریه ایچون‌ده تبدیل مسلك واصل ایتمك ، بر اوچنجی آوستریه‌یه رضا کوسترمك وتی حلول ایتمشدر .

* * *

(هابسبورغ) خاندانی تاریخده‌الك بیوك نام براقمش، بحق بیوك شهرته نائل اولمش ، حرمت مخصوصه‌یی جلب ایتمش محترم وقدیم برخاندان حکمدار ایدر .

(شارل کن) دورنده آزقالدی هابسبورغلر بتون آوروپایه وضع ید ایدیوردی . بوکون موجودیتلری ایله مفتخر بولنان سائر آوروپا دولتلری بیوك بر آوستریه‌یه قلب اولەرق اورته‌دن غائب اولمدقلرینه منتدار بولنیورلرایسه ، شو منتلری عطف ایدیله‌جك یالکز برقبله واردرکه اوده دولت علیهٔ عثمانیه‌در .

آوستریه‌نك اقبالی ـ غریب برتصادف تاریخی اولەرق ـ قانونی سلطان سلیمان دورینه راست کلدی. وسطی اوروپانك خربطه‌سنی دوز برونکه بویامق امل واحتمالی هابسبورغلرك اوکنده حاصل اولمش ، هابسبورغلرك رئیسی غربه نسبتله « قرالدرك قرالی» مرتبه‌سنه چیقمش ایکن، کمال حرص وحیرتله شرقه قارشو اولان مرتبه‌سنك پك کچوك اولدیغنی تسلیمه مجبور قالمش ایدی .

چونکه درکاه عثمانیده ذات پادشاهینك قرالدرك قرالی ایله ده مساوی عدینه تنزل اولنه‌میور ، اوقرالدرك قرالی الحق صدراعظم ابراهیم پاشا ایله ، یعنی خاص اوطه‌سندن یتشمه بر بندهٔ سلطانی ایله سیان طوتیلیور ایدی .

شو غریب حال غرور اشتمالی تشریفات دولیه صره‌سنه کچوب برمدت رسمیتی کسب ایتمش ایدی.

حاصلی سطوت عثمانیه سایه‌سنده فرانسه نفس آلمش ، هنوز موجودیتنده اهمیتی حس اولمیان (هوهنزولرن) خاندانی صبر ومتانتله بنای اقبالنك انشاسنه دوام ایتمش ، لهستان کمال راحتله وقتی کچیرمشیدی .

ایشته او وقتدن اعتباراً کچن عصر هجریدنك ربع آخرینه قدر آوستریه پولتیقه‌سی باشلیجه اولەرق تك بر مسلك ومقصددده متوجهاً حرکت ایدوب طورور ایدی .

اومسلك ومقصد دخی [illegible] ایله هابسبورغ خاندانك نفوذ واقبالله رنی آلمانیه ایمپراطورلغی وروما قیصرلغی عنوانلری آلتنده تأمین ایله‌مك ایدی .

عثمانلیلغه قارشو ترتیب اولنان یکی اتفاقلر ، هجوملر ، مهمجه موفقیتلر ، حتی مجارستانك قبضهٔ تسخیرلر ینه کچیرمه‌لر شرقه طوغری آوستریه‌نك حدودینی برخیلی توسیع ایتمش .

لکن مقصد اساسی — که هابسبورغلرك تحت ریاستنده اولمق شرطیله اوروپانك اورته‌سنده بیوك بر « المانیا ایمپراطورلغی » تأسیس ایتمکدن عبارت ایدی — اومقصد اصلی هیچ دکشمه‌مشدر .

تاریخك الك غریب وقوعاتندن بری بولنان لهستان تقسیمی ایسه اوستریه‌نك مذکور امللرینه دها فضله برقوت ویردی .

یالکز فرانسه انقلاب کبیرینك نتایج مهمه‌سی وناپولیون محاربات عظیمه‌سی آوستریه‌یی پك فنا صورتده زده‌لدی ایسه‌ده اوصره‌ده انکلتره‌ده بشقه زده‌لنه‌مش برکسه قالمدیغندن اوستریه‌نك موقع نسبیسی آز چوق محافظه اولنه بیلمش ایدی .

آوستریه پولتیقه‌سی « اتفاق مقدس » دورندن وصوکره‌لری ینه او مسلك و مقصددده دائم ایدی . شوقدرکه برخیلی وقتدن برو آوستریه پولتیقه‌سی هرکسدن زیاده یکی بر رقیبدن چکنمکه باشلامش ، بتون غیرتنی انی برطرف ایتمك جهتنه حصر ایتمش ایدی .

بو یکی رقیب پروسیه قرالنی ایدی . آوستریه وقتیله پروسیه‌نك ماهیت و اهمیتی تقدیر ایده‌مه‌مش، لهستان تقسیمنده بیوجك بر پارچه اعطاسیله پروسیه حکومتی دول معظمه صره‌سنه قویمش ایدی .

خطاسنی کیچ اکلامش . خطایی تعمیره لزوم کورمش . غیرتی بوکا حصر ایتمش ایدی .

(سادووا) محاربه‌سی اسکی آوستریه‌یی بیقدی، آلمانیه ایمپراطورلغنه امل بسله‌مکدن واز کچیردی . حتی آوستریه « آلمانیه اعضای عائله‌سی » زمره‌سندن خارجه آتلدی .

شوصوتله پوسله‌سنی شاشیرمش اولان آوستریه پرنس بسمارقك تشویق ودلالتیله یکی بر پولتیقه احداث ایتدی، بشقه درلو امللر آرقه‌سنه دوشدی. چونکه فرانسه‌یی کویا محو ایدن (ورسای) و (فرانکفورت) معاهده‌لری ، توسیع حدود ایتمش بر پروسیه شکلنده ، آلمانیه‌نك اتحادینی تأمین ایتمش ایدی . آرتق اوستریه ایچون شماله طوغری عطف امل ایتمکه محل قالمامش ایدی .

آوستریه‌نك شرق حدودی هر وقتکندن فضله قوتلی ونفوذلی اولان روسیه ایله احاطه اولنمش ایدی. کری‌ده یالکز جنوب حدودی قالیور ایدی . جنوبده دخی ایتالیه اتحاد ایتمش ، دول معظمه صره‌سنه کچمش ایدی . بونك ایچون اسوبجره ایله بوطرفه طوغری احالهٔ امل ایدیله‌سنه محل یوقدی . تك اولەرق شرق جنوبی — آز چوق حرص وامل بسلنه‌جك درجه‌ده — آچیق طوریور ایدی. شرق جنوبی که دولت عثمانیه دیمك ایدی .

* * *

اشبو «ایکنجی اوستریه» ، شرقه طوغری انظار توسعی احاله ایدنجه ، اوکنده صربستان ، قره‌طاغ کبی حائللرك اهمیتی تقدیر ایتدی. روسیه‌پولتیقه‌سنك مهارتنی تمامیله بودفعه احاطه ایده‌بیلدی.

وقتیله مملکتین (رومانیه) تشکیلنده انکلتره ایله کندوسی روسیه‌نك تجاوزات جنوبیه‌سنه قارشو بر سد ممانعت اولەرق جغی دوشونمشلردی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

صربستانك وقره طاغك عصیانلرینی روسیه یه قارشو جیلهٔ حمایه وبرر وجود اولهرق ساحهٔ عالم سیاسی یه چیقمه لرینه یاردم ایتدیکنك خطاسنی شمدی اکلادی .

بسمارقك اویونی، هردائم اولدیغی کبی، ایکی طرفلی ایدی . آوستریه یی شرقه طوغری سوق ایدر ایکن کندوسنه افقده شرقی رومه ایمپراطورلغی خیالنی ارائه ایدیور ایدی . آوستریه یی تحریك ایتمکه شایان کوزل بر امل دیمك ایدی .

خیال آوستریه دیپلوماتلرینه او رتبه طاتلی کلمش ایدی که وقتك مطبوعاتنده شو سمت آمالی ارائه ایده جك بسمارقلرك دها اول کلمدیکنه تأسف ایدلدیکی بیله ایشیدلمش ایدی .

لکن بسمارقك اویونی ایکی طرفلی دیمش ایدك . اوبرجهتی ایسه آوستریه نك اشبو یکی میل ومسلکنك اهمیتی روسیه یه افهام ایله انك کیزلی مخالفتی تأمین ایتمك ایدی . برنس بسمارقك فکرنجه روسیه و آوستریه اوروپانك عینی جهتنده ، عینی امللره دوشه رك رقابت وخصومت ایده جکلر . مشترك دوست اولق حسبیله توسط وظیفه سنك ایفاسی کندوسنه قاله جق ، حکم صفتیله دائما آلمانیه نك منافعنه موافق صورتده حل مسائل ایدیله جك .

رقابت وخصومت محاربه ومجادله یه منجر اولورسه دها اعلا اوله جق . چونکه آلمانیه ایکی قومشوسی بربرینی بیه جك . اووقت المانیه حکومتی اوچنجی قومشوسی ، یعنی اصل خصم جانی بولنان فرانسه یه قارشو سربست بولنه جق !

دولاب بك ماهر ، بك معرفتلی ایدی . چونکه آوستریه شرقه طوغری مرکز ثقلتی تبدیل ایتسه ده ، روسیه نك یوزندن پریشان اولسه ده ، هرحالده بوهیا ایله غالیچیادن ماعدا اولان آوستریه نك ـ ویانه شهری ، تریسته لیمانی ایله برابر ـ آلمانیه یه مال اولمش اوله جقدر .

اوچ ایمپراطورلر اتفاقی بونك ثمره سی ایدی . آیاستفانوس وبرلین معاهده لری بزه کوره الك مضر نتایجی ایدی .

بوسنه وهرسك قطعه لرینك اشغالی ، صربستان قره طاغ ، بلغارستان قطعه لرنده آوستریه نفوذینك اجراسنه تشبث هپ بودولابك کوزلرندن بشقه برشی دکلدی .

اوچ ایمپراطورلق اتفاقی طاغلدی ، اتفاق مثلث یرینه قائم اولدی . روسیه دولتی چاپونیا یوزندن فلاکته اوغرادی . اوستریه نك یکی پولتیقه سنه فضله برفعالیت ویردی .

بسمارق ، قاپریوی ، هوهنلوهه کیتدیلر ، برنس بولوف یرلرینه کلدی . پولتیقه دکشمدی .

* * *

انقلاب خیرمز بزجه داخلاً بك مهم اولدیغی کبی ، مذکور ایکنجی اوستریه اعتباریله ده اوقدر مهمدر .

انقلابمزك بتون ثمرات حسنیه سنی اقتطاف ایتمکه بزم موفق اوله مز ، اشبو ایکنجی آوستریه آمال مستقبله سنك وجود وبقاسنه احتمال براقه مز .

بونك ایچون چوجقلقلرمزی ترك ایله دوست ودشمنلر یمزی تفریق ایتمك واکا کوره داخلی وخارجی بر مسلك مطرد اتخاذ ایتمك زمانی کلمش اولسه کرکدر .

الله بزه بر « اوچنجی آوستریه » صورتنده بر دوست کوسترر ایسه خالصانه الیمزی اوزاتمقه تردد ایتمه یز . حال بوکه شمدیکی آوستریه یه قارشو برأ ثرتأنی کوسترلمك هیچ کیمسه طرفندن چوق کوریله مز صانیرز .

تعمیق نظر

—

قولاً وفعلاً خدمت ایتمك وطنك تزاکت موقعیه سنی ، قابلیت مخصوصه سنی ، باجمله وطنداشلرك اخلاقی ، عاداتی ، حسیاتی ، احتیاجاتی بیلمك ایله اولور .

آته جغمز طوغری خطوه لرك منفعتی یاخود یاکلش خطوه لرك مضرتی اصل شو دورهٔ انقلابده تظاهر ایده جکدر . اوت ، شو صره ده بومنفعت اوقدر مهمدرکه وطنی احیا ایلر ! بومضرت اوقدر مؤثردرکه سبب انحطاطمز اوله بیلور .

نعمت معرفتدن بك آز حصه یاب اولانلر بیله ادارهٔ مشروطه نك تمامیله موافق شرع شریف اولدیغنی وعدل وحقانیتی تأمینه کافل بولندیغنی مدرکدرلر . لکن وطنك هجری کوشه لرنده اکثریتی تشکیل ایدن اهالیمزکه مع التأسف معارفدن بی بهره درلر ؛ یاانلره انقلاب واقعك منافعنی وبر سعادت محققهٔ آتیه نك جمله مزی متساویاً احیا ایده جکنی و « تعاونوا » امر جلیلنه بالاتباع ال برلکیله اعتلای وطنه چالیشمه نك فرض مقدس ایدوکنی اکلاتمق لازم کلمزمی ؟

اکر « مشروطیت اداره سی عالم ، وجاهل هرکسه آکلاتمقه نه لزوم وار ؟ اکلایان اکلاسون اکلا . میانده ترقیات متوالیه مزی کوره رك یاواش یاواش تفهم ایتسون » دیرایسه ك آز ، چوق مضر برخطای سیاسیده بولنمش اولورز .

عناصر مختلفه دن عبارت اولان وشمدی یه قدر مطلوب درجه ده یکدیکرینه ایصینه میان اهالیمز ، ترقیات جدیده مزه انتظاراً ، قوزی کبی بکلسه لر نتیجه دکشمز ، سلامت عمومیه تأمین ایدلمش اولور ، اما عمای جهالته مبتلا اولدقلرینجون ذی نفوذلرك النده آلت فساد اولان خلقمز یا شو تحول ادارهٔ دولتی یاکلش اکلارسه ؛ یاخود شخصی فیرلداقلرینی چویرمك ایچون انقلاب حاضر انلره یاکلش اکلا تیلورسه دولتمز متضرر اولمزمی ؟

کوچوك بر اغتشاشك بعضاً بیوك بر مخاطرهٔ سیاسیه تولید ایتدیکی کورلمامشمیدر ؟

هرزمان کوچوك آتشلردن بیوك یانغینلر وقوعه کلیورمی ؟ هرنه قدر تیقظ وبصیرت سایه سنده اوکوچوك آتشلری باصدیره رق یانغین وقوعنه میدان ویرمه مك ده ممکن ایسه ده اصل معرفت اوآتشلرك بر ذهول وخطاأتری اوله رق شورایه بورایه سرپیلمسنه دقت واهتمام ایتمکدن عبارت دکلیدر ؟

مدت مدیده متروك اولان بو قانون معظمك ماهیت عالیه سنی ، منافع باهره سنی تشریح واسباب متروکیتی توضیح ایتمکدرکه « بوقانون نافع ایدی ده نیچون شو آنه قدر متروك العمل قالدی » ذهابی اذهان قاصره دن دفع واخراج اولنه بیلسون !

ادارهٔ مشروطه مزك اهالی یه لزوم تفهیمی ، عمران وعرفاندن نصیبه دار فرض اولنان مملکتلر ـ مزده بیله وقوعه کلان معاملات عدیدهٔ نامرضیه ایله تحقق ایتدی !

عربستاندن ، کردستاندن ، لازستاندن ، اناطولیدن ، روم ایلیدن صرف نظر استانبول جوارنده کی کویلرده دخی عدالتسك ، مساواتك ، حریتك معنای حقیقیسنی وقانون اساسینك نه دیمك اولدیغنی بیلمیانلر پك چوقدر .

بزدکل بوبابده هرخصوصده مرکز خلافتی وبر قاچ بلاد معموره یی نظر اعتباره آله رق حرکت ایده جك اولورسه ق حسابده یاکیلورز .

یمن قهوه سی استانبول باعچه لرنده حاصل اولور ! موصل کیملانلری اوزون چابرده ، قیزیل قرامان قویونلری چاملیجه طاغلرنده یتیشور ! کبی حرکت ایتمك موافق بصیرت اوله مز !

ادنی ملاحظه دن شونتیجه چیقار :

ادارهٔ مستبده دن الك زیاده کیم متضرر ایدی ؟

شبهه سز باشده درسعادت ـ یاخود اوزمانکی حالنجه در فلاکت ـ ایله برطاقم معمور بلده لر ! هرنه قدر مصائب اعتسافات طولابیسیله ، یعنی تخم مرض انقراض اولان مأمورلر واسطه سیله اقوام وعشائره دخی شایع ایسه ده الما ایچنده کی قورت کبی آثار مخربه سی تمامیله مشهود وآشکار اولمدیغیچون مظالم سابقه دن انلر بزم قدر متألم دکلدیلر ، بلکه ده محدودیت وقوفدن ناشی وطنك تهلکه ده اولدیغنی انلر بزم قدر تقدیر ایده مزدیلر .

شوحالده دینیله بیلورکه مشروطیتی جان وکوکدن ایستیانلر ادارهٔ مظلمه دن الك زیاده متضرر اولانلردر . بوفقره نك مفهوم مخالفتی آله جق اولورسه ق دور استبدادن متنفع اولانلرك ده اصول مشروطه دن ممنون اولمیه جقلری تظاهر ایدر !...

بناءً علیه برکروه قلیل اولان متنفذان ایله صاف متدین یکت اهالیمزه تبیین حقیقتده بولنمق ، قانون اساسینك ملجأ انام اولدیغنی اکلاتمق . مظلومارك حمایه ، ظالملرك تأدیب ایدن ؛ صادقلرك تلطیف ، عاصیلرك تنکیل ایدن ؛ فقیرلرك زنکنلرك مساوی طوتان ؛ شرع وقانون دائره سنده اقوالمزه ، افعالمزه سربستی ویرن ؛ اسارتی حریته ، فلاکتی سعادته

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

تقلیب وتحویل ایدن بوقانون ضامن النجاتك الطاف ومنافع لا تحصاسنی تفسیر وتفصیل ایده‌جك اولورسه‌ق هرکس اصول مشروطه‌یه پرستش درجه‌سنده علاقه‌دار بولنور که ایشته اوزمان مقصد اساسی اولان اتفاقات ملیه تحصیل وتأسس ایتمش اولور ، ایشته اوزمان بو آنه‌قدر بردرکه مادوندہ بولندقلری غیر منکر اولان بعض وطنداشلرمزك سوء تفهم وسوء تلقی سیئه‌سیله برتوینه بیله ضرر کلز ، ایشته او زمان عشائر آره‌سنه تفرقه دوشمز وبربرلریله بوغاز بوغازه کلمك اندیشه‌لری برطرف اولمش اولور. ایشته اوزمان مداخلات اجنبیه قورقولری زائل اولەرق ملکمزی اعماره ، اهالیمزی اسعاده فرصت بولور وموفق باالخیر اولورز .

— اوت ، اوت سلامت عمومیه‌مز تأمین عدالتله وبصیرتله ، محافظهٔ دیانتله قائم اولور ! .

فناریولی منتسبین علم حقوقدن
حسن آصف

عیناً

حلبدن :

میللی اشقیاسی رئیسی ابراهیم پاشا وعصیانی

بوندن اوچ آی قدر مقدم حجاز تیمور یولی کندرکاهنده محافظلك وظیفه‌سیله مکلف اولق اوزره ویران شهردن سکز یوز کسور موجودله کوچ حال ایله چیقاریله بیلان میللی رئیسی حمیدیه خفیف سواری آلایی قوماندانی میرلوا ابراهیم پاشا اورفه ، بیره‌جك ، باب ، حلب طریقیله شامشریفه اعزام قلندی ایدی .

حلبه مواصلتنده حقنده لزومندن پك فضله اظهارآثار حرمت ومهمانتوازی ایدلدی ایدی . فقط اوصره‌ده موما الیهك مایهندکی حامیلری هنوز تزلزله اوغرامامشلردی. حلبده بولندیغی مدتجه عساکر شقاوت مأثرینك چارشولرده دکانلردن اوته بری الملق ، الدقلری اشیانك اثمانی ویرمیوب صاوشمق، یولده کیدرکن مخدراته ، ارباب ناموس وحیثیته صاتاشمق کبی احوال دنائت اشتمالی هرکسی اوصاندیرمش بیوك برعریده وقوعنه زمین حاضرلامقده بولنمش ایدی . برکت ویرسون چوق قالیه‌رق شامه طوغری دفع اولوب کیتدیلر شامده مملکتدن یکرمی دقیقه‌لك بربعد ومسافه‌ده واقع برزه نام موقعده راحتلشین خیانت اولدیلر. اورادہ‌ده انواع رذایل ، دولو دولو شقاوتلر ارتکاب ایتدیلر . بر درجه‌ده‌کہ اهالی کندیلرندن بیزار اولمش ، آسایش بلده عادتا چیغرندن چیقمش ، قوناقلوسلر استانبولہ قدر شکایته مجبور اولمشلردی . ابراهیم پاشا ایسه محل مأموریت جدیده‌سنه کیتمامك ایچون حکومتدن برچوق شیلر ایسته‌یه‌رك اياق صاللامش ایسه‌ده نهایت موجودندن یوز اللی نفر شمندوفر کندرکاهنه سوقه مجبور اولمشیدی . فقط کرك بوکیدنلره وکرکسه هنوز کیتمیانلره مرکز اردوجه ماوزر، جبخانه‌سی توزیع واعطا قلنمشیدی . ایشته اوصره‌لرده اتفاق صیح حریت عالم مدنیت واسلامیتی تنویر ایدنجه بونلرك حمیدیه حجاز تیمور یولنده هیچ برایشه یرامیه‌جقلری اکلاشلمسیله یوزلرندن بیهوده برچوق مصارف زائده‌نك اختیاری عبث کوریله‌رك عسکرك محللرینه عودت ابراهیم پاشانك حلبه حزیمتنه امر ویرلمشدر. بوامرك شام ولایتی واردو قوماندانلغی بالواسطه پاشا یه تبلیغ وکندولریله کلوب کوروشمسی خصوصی کندوسندن رجا اولنور . امره امتثال ایده‌جکنی وخسته بولنمسی حسبیله ایکی اوچ کون عسکره کلوب کوروشه‌جکنی واسطهٔ تبلیغ اولان ذاته سویلر . والی وقوماندان پاشالر بوحریفك افاداتنك صدقته قائل اولمش اولملیدرلرکه هیچ بر احتیاط وتدبیره مراجعت ایتمکسزین کسب افاقته وکندیلریله کلوب کوروشمسنه منتظر قاله طوردیلر. ابراهیم پاشا ایسه بوفرصتدن بالاستفاده ترتیباتی اکمال وقوهٔ موجودهٔ مسلحه‌سیله شامدن شمال جهتنه طوغری حرکته شتاب ایلر . فرداسی کون ابراهیم پاشانك امره اطاعت ایتمه‌رك وخبرسز اذنسز اولەرق شامدن فرار ایلدیکی شایع اولنجه اولیای امورجه تلاش عظیم حاصل اولدی . هرطرفه تلغرافلر یاغدیرلدی . وهرکس مرقومك چولدن تدمر طریقیله ویران شهره کیده‌جکنی ظن ایلدی . ابراهیم پاشا ایسه یولنه دوام ایله تبکه مواصلت واوراده برچوق دوه غصب ایدرك حصه طوغری حرکت ایلدی . تبکدن ، حصدن قارشولقلی اولەرق چیقاریلان ژاندارمه‌لر واسطه‌سیله غصب اولنان دوه‌لر استرداد وبویله محل آسایش حالاتده بولونمامسی رجا اولنمش . جواباً ذاتاً بن تلغ ایلدیکم امره تبعاً حلبه طوغری کیدییورم . احوال وانقلابه مقتضی دوه‌لری بالطبع حکومت بکا احضار وترتیب ایده‌جکدر . اکر بونلر حکومتجه احضار ایدیلورسه نعم المطلوب دیر وحمایه طوغری حرکت ایلر. حمایه مواصلتنده کرك طرف حکومتدن وکرکسه برازی زاده‌لر طرفندن فوق العاده مظهر تکریم واعزاز اولور .

ابراهیم پاشا قاچیور استانبولك امرینه اطاعت ایتمیور بولندہ‌کی شایعه‌لر ارتق هپ تکذیب ، تزییف اولنمغه باشلادی . حتی حماده ایکن آلاینه منسوب بر بیکباشی حقنده اجرا ایلدیکی برحرکت تأدیب‌ایله التزام حق وعدالت ایتدیکندن طولابی هرکسك نظر تقدیر وتحسینی جلب ایلدیکی اوراده ایکن وقعه‌یی مشاهده ایدوب مؤخراً حلبه کلان برضابطدن ایشیدلدی . کویا حما یولنده برکویدن پکر ایکن بوبیکباشی برکویلینك کچیسنی الیر برابرجه کتورور حمایه مواصلتنده کچی صاحبی کلیر بیکباشینك بوتعدیسنی وکندوسنی دوکدیکنی پاشایه نقل وشکایت ایدر . پاشا همان کچی‌یی صاحبنه اعاده ایدر وبیکباشی‌یی جلب ایدرك برچوق آدملر اوکنده فنا حالده دوکر . والحاصل ابراهیم پاشا کمال وقار واعتبار ایله حمادن معریه طوغری کلنجه حلجه هریرده ابراهیم پاشانك قاچق تصورنده اولدیغنه ارتق هرکسجه قناعت تامه حاصل اولدی . موما الیه معرده‌ده یارم ساعت ارام ایدرك حلبه طوغری حرکت ایدر . حلبه مواصلتی کونی حساب اولنه‌رق استقبال وافکارینك استطلاعی ایچون حلبدن برسواری یوز باشیسی ایله النمش یمش نفر سواری کوندریلور . بونلر ابراهیم پاشا ایله معیته حلبه برساعت مسافه‌ده کائن راموسه نام پیکار باشنده راست کلیرلر. ابراهیم پاشا یوز باشی‌یه : بوراده براز ارام ایتدکدن عسکره صباحه قارشو شهره کیرمك تصورنده‌یم . سزکیدیکز بیهوده یره بوراده قالمکزه لزوم یوقدر . دیر . یوز باشی ذاتاً قوهٔ موجوده‌سی ابراهیم پاشانك قوهٔ کلیه‌سنه قارشو ایجابنده هیچ برشی یاپه‌میه‌جغنی کورمکله بیان حال وحقیقت ایتمك اوزره شهره طوغری کلیر ووالی وقوماندان پاشاره نقل ماجری ایدر . فرداسی صباح ابراهیم پاشا کلمیجه وولایتدن آیریجه اعزام اولنان هیئت مستقبله راموسه‌یه کیدوب ابراهیم پاشانك برقاچ ساعت اول شرق طرفنه طوغری کیتدیکنی اوکره‌نه‌رك عودتله وقوع حالی بیان ایدنجه پاشانك ارتق فرار ایتدیکی وشمدی‌یه قدر حلب یولنی تعقیب ایتمسی برخدمهٔ شقاوت اولدیغی تمامیله تظاهر ایتمش وبناءعلیه تعقیب وتکیلنه مقدار کافی عساکر شاهانه اعزامنه تشبث اولنه‌رق همان مملکتده موجود عربه‌لرله وکرا ایله طوتیلان حیوانلرله مفرزه قوماندانی بدرخان بك معیتیله یوز اللی قدر عسکر سوق اولوندیغی کبی قوة الظهر اولەرق بنه طوپلانیله بیلان یوز اللی قدر نفرده مؤخراً الحاق ایدلش ومسکنه ، رقه‌ده‌کی مفرزه‌لره بعض عشایرمتجاوره‌نك ابراهیم پاشایه قارشو جیقملری واورفه‌دن ، زوردن عساکر کافیه سوق لزومی تلغرافله مواقع مذکوره قوماندانلرینه امر ویرلمشدر . بوندن بشقه برده مدیاده‌کی برطابوره دیاربکرده‌کی ایکی بلوك سوارینك همان ویران شهره کیدرك اوراسنی اشغال وبراثر عصیان وشقاوت کورورلرسه اجرای تأدیباته توسل ایلملری دخی اخطار اولوندیغی اکلاشلمشدر .

حلبدن چیقاریلان عسکرك برقسمی ماه حالك یکرمنجی چهارشنبه کونی ابراهیم پاشا ایله معیتنه بیله‌جکه یقین تل الاحمر نام محلده یتشه‌رك طرفین اره‌سنده وقوعبولان مصادمه‌ده شقی ابراهیم طرفندن ایکی مقتول اوچ درت مجروح وعساکر شاهانه‌دن ده ایکی اوچ مجروح دوشه‌رك مصادمه‌یه خاتمه ویرلمور . وشقی منفور یولنه دوام ایله الجزیره‌یه کیرمکه موفق اولور . ذاتاً اوصرده سروج قائمقامی معیتنده برازی عشیرتنه منسوب برخیلی افراد اولدیغی حالده شقینك تعقیبنه مأمور اولان عسکره معاونت وشقی مذکورك ایلرویه کیتمسنه ممکن مرتبه ممانعت ایتلك اوزره سروجدن چیقمشلردی . بونلر هبوك قیو نام موقعده شقی ابراهیمه راست کلورلر وارالرنده مصادمه باشلار باشلاماز تعقیبنه مأمور اولان عساکر شاهانه‌نك برقسمی ارقه‌دن یتشمکله اره‌لرنده خونریزانه برمصادمه وقوعبولور. ابراهیمك معیتنده بولنان خزنه‌دکی ماوزره قارشو عسکر ایله افراد عشیرت مقاومت ایده‌میه‌رك کیری چکیلیرلر ذاتاً عسکرده کی جبخانه‌ده ازالمش ایدی . مصادمه نتیجه‌سنده عسکردن اون ایکی شهید برقاچ مجروح وعشیرت افرادندن‌ده شجاعت وغیرتله مشهر برقاچ کشی مقتول دوشر بونلرك میانسنده قائمقامك برادری غالب بکده وارمش اشقیا ایسه ابراهیمك اوغلی داخل‌اولدیغی حالده یکرمی مقتول براقه‌رق واون طقوز مارتین یکرمی درت استر یکرمی نفر مفرزه یداغتصاب واسارتله کچیره‌رك یوللرینه دوام ایدرلر . مؤخراً حران جوارنده مبعوجه نام محلده عشیرتك دیکر برقسمی شقی معهودله عونه‌سنه راست کلمکله بنه مصادمه باشلار . دیرکن اوصره‌ده زور جهتندن امداد یتشمش اولان النمش بش یمش قدر مفرزه دخی عشیرت افرادینه معاونته شتابان اولورلر بوکره ده شقی ایله خزنه‌نك اللرنده‌کی ماوزرلرك قورشونه‌ناب آورمقاومت اولنه‌مدیغندن عسکردن بش وافراد عشیرتدن برقاچ کشی شهید وخیلی مجروح اولدیغی حالده کیرویه چکیلیرلر ارقه طرفدن طاغتق بی ناب برمقدار مفرزهٔ عسکریه ایله بدرخان بك واورفه‌دن طوپلانیلان برمقدار عساکر ردیفه ایله ماه حالك یکرمی ایکنجی کونی اورفه‌جه کوکللی اولەرق تجمع ایدن ایکی یوزاللی کشی شقی مرقوم ایله عونهٔ رذیله‌سنك تعقیبنه قویولورلرسه‌ده اشقیانك ٢٣ اغستوس سنه ٣٢٤ تاریخنده ویران شهره داخل اولدقلری وباشلرینه کندیلرینه ممائل عشایردن برقاچ بیك کشی دخی طوپلادقلری استخبار قلندی . ذاتاً سکز یوز کسور موجوددن عبارت وماوزر ایله مسلح اولوب جنس قصراق وآتلره راکباً هرجه باد آباد دیه‌رك مرکزك شقاوتلری بولنان ویران شهره بردقیقه اول جان انمق فکرنده اولان بوکروه خبائث آلودك بویله طاغتق هربری برطرفده بولنان قوای قلیلهٔ عسکریه ایله قارمه قاریشق برطاقم افراد عشایرله تشکیل ودردست اولنلری غیر قابل اولدیغی درکار ایدی . بناًعلیه ویران شهرده اولمایوب محل مذکوره درت بش ساعت مسافه‌ده کائن برطاغده تجمع‌ایدن بواشقیای ملعونه‌نك برقوهٔ کلیهٔ منتظمه وبرقاچ بطریه طوب ایله تأدیب وتشکیللرینه باقلمقدن بشقه چارهٔ تأمین سکون وآسایش قالمدیغندن بوبابده ایجاب ایدن تدابیر سریعه ومؤثره‌نك بران اول موقع فعل واجرایه قونلمسی پك لزم وضروریدر حمیدیه خفیف سواری آلایی قوماندانی نامی التنده ارتکاب ایلدیکی فظایع وجنایات ؛ فجایع وخبائث قالیان شقی ابراهیمك مختصر برترجمهٔ حالیله برار احوال خصوصیه‌سنه دائر کله‌جك هفته‌کی پوسته ایله برمکتوب کوندریله‌جکمی وعد ایلرم .

ا . . س . .

— میزان — کوندریله‌جك ترجمهٔ حالك وروده مع الممنونیه درج اولنه‌جغی درکاردر .

اعانه طوپلامق

ولایاتده برچوق اعانه‌لرك تضییق واجبارایله جمع

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.153

وتحصیله قدر وارلدیغی کوریلیور. مطلوبات امیریه‌نك بیله‌تحصیلنده تطبیق اولنه‌میان بر اصولك جمع اعانه‌ده خلقك حمیتندن فتوتندن ناشی کندی کوکلیله اعطا ایده‌جکی بر معاونت نقدیه‌ده نصل اولیورده جبره تابع طوتیلیور اکلاشیله‌میور .

اعانه صدقه‌نك مقدارجه براز یوکسکیدر . یوکسك اولمق اعتباریله‌ده طلب وتحصیلی ملایمجه اولمغی یرده برشدتی حائزدرکه اعانه ایستنیرکن برذمت ایمشده تسویه‌سی جکمش دین ایچون آرتق امهاله‌ده امکان قالمامش کبی حرکت ایدیلیور .

اوته‌دنبرو دوام ایدن اعانه‌لرده تواتره کوره ثابت اولان سوء استعمالاته نهایت ویرلیه‌رك متصل اعانه آلنه‌جق، هرکس اعانه تقدیم واحضارینه مجبور ایدیله‌جك ایسه بونك نصل برحقدن انشعاب ایتمکده اولدیغی صورمق، تحقیق ایتمك صلاحیتی‌ده بزه ترتب ایتمك طبیعیدر .

ملت معظمه‌مزك صدقات وحسناتدن امتناع ایتمیه‌رك هر مراجعتی اسعاف ایتمه‌سندن استفاده ایتمش اولمق اوزره اعانه نامیله صویولمغه نه‌دن محکوم اولیورز ؟

اعتقادمجه مرتبات امیریه طرزنده اهالیدن اعانه نامنه هیچ بر پاره آلنه‌ماز . قانون اساسی احکامنه کوره مجلس مبعوثانك مأذونیتی اولمقسزین اهالیدن ویرکو توزیع اولنه‌ماز. هیمز قانون اساسینك محافظهٔ احکامنه یمین ایتمدکمی ؟ نیچون حکم منیفی صیانت ایتمیورز ؟ یمینمزی هانکی مجبوریته بناءً بوزمقدن چکنمیورز ؟

بناءً علیه نه مقصدله جمع ایدیلوب نصل صرف اولندیغنی بیله‌مدیکمز اعانه‌لر ایچون کوزلریمزی دها نه زمانه قدر قپایه‌جغز ؟ صویوله‌جغز ؟

نوری

اوراق ومکاتیب

جتالجه‌یه تابع بابا نقاش قریه‌سی جوارنده قوزلاق چفتلکی مأمورلری اهالینك باطاپو متصرف اولدقلری بیك دونم قدر اراضیی خزینهٔ خاصه املاکی میانه ادخال ایتدکارندن ناشی وقوعبولان شکایات مشمر اولمامش . مرجعنك نظر دقتی جلب اولنور .

— دور استبداد ارکانه منسوب سلیمانیه‌لی شیخ سعید ایله اوغلارینك حقوق اهالیی ومنافع خزینه‌یی اخلال ایتمکده اولدیغندن بحثله مرجعنه ایدیلان شکایاتك برآن اول تدقیقی ایله لازمهٔ معدلتك اجراسی استرحام اولنیور . مرجعنك نظر دقتی جلب اولنور .

— موش متصرف سابقی احمد کمال امضاسیله الثانی مکتوبده قانون اساسینك نشر واعلانی امرنده تراخی کوسترديکی حقنده‌کی اسنادانك اصل واساسی اولمدیغنی ومعاملهٔ‌نك طرز جریانی وثائق رسمیه‌یه استناداً بیان ایلیور . مرجعنك لازمهٔ حقانیتك اجراسندن کیرو قالمیه‌جغی درکاردر .

عیناً

ایلغینلدن :

میزانك یکرمی سکز نومرلی نسخه‌سنده مقام مشیخت علیایه نواب ومحاکم شرعیه حقنده تقدیم قلنان لایحه‌نك صورتیدر عنوانی واون بدی ماده‌یی حاوی اولان لایحه‌یی اوقودم هرماده‌سی موافق عدل وحقانیت اولوب بشنجی ماده‌سنده‌کی (ویامستخدم عنوانیله برروقضایی اشغال ایدنلرك) جمله‌سی نظر دقتمی جلب ایتدی . . . بوصنف ایچنده دور سابق متنفذانه منسوب نا اهللر بولندیغی اعترافله برابر مکتب نوابدن مأذون نواب ایچنده بوصنفلر حتی مخدوم برادر داماد انشته قائم برادربجناح بکارله وسائره . . . مکتب نوابده سنه‌ده انجق درت دفعه کوریله بیلش دخول وخروج وصنف امتحانلرنده وبریله‌جك جوابلر لطماً برماه اول مظروفاً تقدیم قلنمش ودها . . . . . سائره وسائره . . . . . بونلر مکتبلی صابیله بیله‌جکارمیدر برر قضا اشغال ایدن مستخدملرده عجبا امتحان اولهبیله جکارمیدر آنلرده معقد برهیئت علیه حضوریله امتحانه دعوت اولنه‌جقلرمیدر بوخسه شهادتنامه‌یی حائزی صابیله‌جقلردر . مستخدم عنوانیله بحث اولنان ذوات ایچنده علم وفضل وکمالنه انضمام ایدن مواد عدلیه‌یه وقوف تامی حائز اولمغله برابر دور استبدادده حامیسزلکلرندن ناشی صنف مستخدمه قالان ارباب اقتدار حقنده اجرا اولنه‌جق معامله البته قاعدهٔ عدالت وبیطرفی یه موافق اولهجقدر .

برجوق مهرلرله مموراً تقدیم اولنان ،

مضبطه‌نك

مقام عالیٔ حضرت مشیختپناهی یه :

جوار فیوضاتمدار حضرت ابا ایوب الانصاری رضی‌اه عنه افندمزده کائن قهوه‌خانه‌لرده اولجه لعبیات دیانةً وحرمةً قطعیاً ممنوع ایکن معنای حریتی یاکلش تلقیله شوجوارمقدس روحانیده بعض عوام طرفلرندن قهوه خانه‌لرده اویونلر اوینامغه وسائر ممنوعاته تصدی اولندیغندن وبو ایسه حرمت اسلامیه‌یه مباین بولندیغندن اولکی کبی بوجوار عالیٔ مبارکدن بوکبی حرکاتك منعی استرحام ضمننده اشبو مضبطه‌مز تنظیم وتقدیم قلندی .

اوراق حوادث

یکی غزته — رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده‌کی « حسبحال » لیسته‌لری حکیمانه‌در . محرری شایان تبریکدر. آچیق مکتوبك زیرنده‌کی مطالعه‌لردهاصرح ومقبولدر. (یکی غزته) رفیقمز نائل اولدیغمز دور حریت ونجات اعتباریله وکمال فخرایله عنوانی طاشیمغه استحقاق کسب ایدیور . جداً تبریك ایلرز .

داخلیه

جوامع شریفه‌نك حوللری نه‌مقصد ایله انشا اولندیغی معلومدر . ادارهٔ سابقه‌ده اومقصددن بحثله مناسبتسز اشغالات وتجاوزاتدن وقایه‌لری لزومی سویله‌مك قابل دکل ایدیسه‌ده بوکونکی حریت دورنده انلره لزوم اولهجغی درکاردر . اولمسه بیله جامع حوللری هرحالده بقال دکانی اولمق اوزره یاپلمدیغی ایچون شونك بونك اشغال وتجاوزندن قطعیاً قورتارمق لازمدر . اوقاف ناظری بك افندینك هم مخصوصهٔ کار آکاهیلرندن منتظردر .

وقتیله (اعتدال) نام عربجه غزته‌نك صاحب امتیاز ومحرری اولوب دور استبدادده ابتدا تحریرات مدیرلکی ایله ابعاد صورتیله وصوکره دوزجه اقامته مأمورلوله‌رق اون سکز سنه‌دن برو ارغنی معدننده قالمش اولان اینجه زاده احمد قدری افندی بوکره عفوه مظهر اولمقله درسعادته کلمشدر . مستعدان ارباب قلمدندر . عربجه اوله‌رق غزته‌سنی یکیدن چیقاره‌جغی مأمولدر .

پوسته خانه‌دن :

استانبولدن یانیه‌یه اجنبی پوسته‌لری یکرمی غرامه قدر بر مکتوب اعتباریله یالکز اوتوز پاره اجرت الدیغی حالده پوسته خانه‌لرمزك ایکی غروش آلمسی ، بیوك قطعه‌ده اون غزته‌یی محتوی بر پاکتدن اجنبی پوسته‌لری یالکز یکرمی پاره اجرت الدقلری حالده پوسته‌لرمزجه التمش پاره ، ایکی غروش آلنمسی ، داخل شهرده معتدل اجرتله پوسته خانه‌لریمزك غزته قبول وسرعت مطلوبه ایله توزیع ایتمك اصولنی هنوز احداث ایتمامسی ،

ماندا پوست اجرتی بشدن صکره اون طقوزه قدر هر ایکی ایرا ایچون یکرمی پاره الدیغی حالده اون طقوزدن صکره تك برایرا ایچون دخی یکرمی پاره آلنمسی ،

شهرمزده‌کی اجنبی پوسته خانه‌لری بیك فرانقه والی لیرایه قدر برعدد ماندا پوست تنظیم ایتدکاری حالده بزم پوسته‌خانه‌لرمزك یونی بشیوز فرانق و یکرمی لیرایه تحدید ایتمسی ،

سیلرنی سوریورلر .

آچیق مخابره

مکتب طبیهٔ شاهانه‌دن علی افندی یه : تشکر ایلرز . هر ملکك شرفی واردر . اوشرفی احراز ایچون اوصاف عدیده لازم . بونك فقدانی برنوع خسته‌لقدر . فضیلت معلولیتلرینی تداوی ایده‌جك اطباده مملکتك احتیاجی واردر . بوخاصه‌یه مالك بر طبیب اوله‌جغکز مطالعاتکزدن مستبان اولیور .

بروسه‌ده متقاعد مصطفی حلمی افندی یه : مسموعاتکز صحیح ایسه رسماً مراجعت ایتمکز لازم. متخذ قراردن اولمق سزده مستفید اولورسکز .

— آیا صوفیه‌ده بهجت امضالی مکتوب صاحبنه : تشکر ایلرز . وصایاکز بك مقبولدر .

اعلان

ایلولك اون طقوزنجی جمعه کونی اقشامی، جمعه ایرتسی کیجه‌سی مناقیان افندینك تیاتروسنده (یکی غزته) طرفندن اتخابانه دائر مهم بر قونفرانس ویریله‌جکنی قارئلرمزه اعلان ایلرز .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ٦٤ | پنجشنبه | ٥ رمضان ١٣٢٦ (١٨ ایلول ١٣٢٤)

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
التی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ملتان

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمتسیب بیوره‌جغی ن عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

آوستریه پولتیقه‌سی

—

احوال حاضره‌مز بالخاصه آوستریه و روسیه پولتیقه‌لرنجه بیوجك برتبدل اجراسنی داعیدر .

دونکی نسخه‌مزده ایضاح ایتدیکمز وجهله (سادووا) محاربه‌سندن صوکره احداث اولنان شرقی ایمپراطورلق پولتیقه‌سی، یاخود بسمارق خیالی ، حسن نتیجه‌لره وصول ایله مقرر ایده‌جك اولان انقلاب خیرمز ایله قپانمش اوله‌جقدر . بونتیجهٔ مهمه‌یی قبول ایتمه‌مك احوال حاضره‌نك بتون اهمیتنی احاطه ایده‌مه‌مك دیمکدر .

فی الحقیقه شرف تأسس ایدن اصول مشروطه‌مز اك مهلك اولان کچیدی کمال سرعت وسهولتله کچمش بولنیور . موفقیت مطلوبه‌نك اکمالی ایکی کچوك و اجراسی قولای فروعك استحصالنه متوقفدر . آنلر دخی شوندن عبارتدر :

اولاً — انقلابی استحصال ایدن قوتلرك — هرزمان وهریرده اولدیغی کبی — مستقل بر برو- غرامه تابع سیاسی فرقه حدودینه رجعت ایله امور اداره‌یه قاریشمقدن قطعی صورتده فراغت ایتملری .

ثانیاً — تام معناسیله حق شناس، وظیفه پرور، کارآکاه ، قوی برحکومت هیئتنك تشکلی .

ایشته شو نقصان دخی اکمال اولنه‌رق حکومت سنیه شاهراه اصلاحات وموفقیاته سلوك ایده‌جك اولورسه بز دخی اجنبی اشتهالرینی جالب زنکین بر خسته حالندن قورتولوب میل وتوجهی هرکسه شرف ویره‌جك بر دولت معظمه مقام عالیسنی پك چابوق احراز ایده‌بیلورز .

اوحالده دخی « ایکنجی » آوستریه پولتیقه‌سنك بقاسنه معنا ومناسبت قالمامش اولور .

البتده آوستریه — مجارستان حکومتی انقلابمزك اشبو اهمیتنی تقدیر واحاطه ایتمش و اکا کوره کندینه موقع ومسلك تعیین ایله‌مشدر ،

*
* *

بوحالده آوستریه حکومتی ایچون اتخاذ اولنه‌جق ووطنی سراج سلامت وترقی بونلرك بری — حال وطنی کندیلره وطنك‌ی ایله آمال مستقبله‌سنه منافی کوره‌جکندن دانلر اختیاریله‌سنه ممانعت ایتمك .

دیکری — حال ساحل سلاح اخلاص ایله قبول ایدوب ممالك عثمانیه‌ده اصول مشروطیتك تأسس وتقرر ایتمه‌سنه حسن رضا کوسترمکدر .

برنجی شقده واقعا کندی مسلك اصلیسی دائره‌سنده حرکت ایتمش اوله‌جقدر. لکن مسلکنده دوام ایده بیلمك ایچون شرقده شرف تأسس ایدن اصول مشروطیتك علیهنده اوله‌رق حرکت ایتمك ایجاب ایده‌جك . بوایسه حینه موفق اولدیغمز مدنی عالمك توجه شدیدینه، اساساً عالمجه معتبر اولان اصول مدنیه‌یه، بالخاصه مجارلرك بزه اولان محبتلرینه منافی برحرکت دیمك اوله‌جغندن شو مسلك مخالفتك اختیاری، بالذات آوستریه ایچون پك مخاطره‌لی اولور.

فضله اوله‌رق آوستریه طرفندن اختیار اولنه‌جق بویله برحرکت معکوسه بوکون روسیه‌جه بیله خوش کورونه‌مز . چونکه اتفاق مثلثه مائل رومانیه بوزندن روم ایلیدن تجرید ایدلمش بولنان روسیه حکومتی اسلاو عنصرینك زیر حمایهٔ عثمانیه‌ده نائل اوله‌جغی سکون وراحتی نتایجی مجهول اولان آوستریه نفوذینه فدا ایده‌مز .

باشده انکلتره و ایتالیه بولندیغی حالده قصور اوروپا دخی آوستریه‌نك بویله برمسلکنی آداب سیاسیه ومدنیه‌یی مخل بر شاذ عد ایتمکدن خالی قالمزلر .

اولسه ، اولسه یالکز آلمانیه بویله بر مسلك مضری — اوده ظاهراً دکل — باطناً خوش کوره- بیله‌جکدر .

ایکنجی شقی جداً قبول ایده بیلمك ایچون آوستریه حکومتی قرق سنه‌دن برو کمال جدیت ایله تعقیب ایتدیکی مسلکی تا اساسندن تعدیله اوغراتملیدر. یعنی شرقك وارثی موقعندن چیقوب خالص ووفاکار دوستی موقعنه کچمه‌لی و بونی بزم ترددمزه محل براقه‌میه‌جق بر صورت صریحه وعلنیه‌ده اجرا ایتملیدر .

(کەشوف) ودمیریوللر مسئله‌سی اشبو « اوچنجی آوستریه » نك ابراز وجود ایتمه‌سنه کوزل بروسیله‌در.

بونك ایچون شو ایکی مسئله‌نك بزجه نهایت درجه‌ده جالب دقت و اهمیت اوله‌جغی درکاردر . آوستریه ایله آلمانیه‌نك ممالك دولت علیه‌ده اصول مشروطیتك تأسس ایتمه‌سنه طرفدار اولوب اولمد- قلری اکلاشیله‌جقدر. چونکه آوستریه ایله آلمانیه‌نك مطلوبلری خلافنده اوله‌رق پرنس فردیناندك و بناءً علیه بلغارستانك حرکت ایتمه‌سی بزجه محتمل دکلدر.

*
* *

حکومت مشروطه‌نك بزده [illegible] ایتمیی آوستریه ایله آلمانیه‌جه مردود دکل ایسه انك یرلشمه‌سنه جدی برمانعه یوق دیمکدر .

ایشته اووقت شرق مسئله‌سی دخی اوروپا اعتباریله قپانه‌رق بلقان شبه جزیره‌سنه مخصوص ومنحصر برمسئلهٔ محلیه شکلنه رجعت ایدر .

ایشته اووقت باب عالینك مسلکی دخی ریاست وحمایت عثمانیه آلتنده اولمق شرط قطعیسیله بر « بلقان هیئت متفقه‌سی » حصولنه جداً متوجه اولوب کیدر .

کویلیلر و استدکلری محکمه‌لر

٢

مطلوبه شروع ایتمزدن مقدم کویلرك احوال حاضره‌سنی برکره کوز اوکندن کچیرمك فائده بخش وموافق مصلحت اوله‌جغندن بروجه زیر اجمال اولنور.

هربرانسان حضور وراحت، ثروت ومعموریت ایچون امن و آسایشه محتاج بولندیغنی تصدیق وتسلیم ایدر ایسه‌ده بونی انتاج ایده‌جك قواعده رعایت واخلاق وروابطی کندی کندینه محافظه ایده‌مدیکندن قدیمدنبری امن و آسایشك محافظه‌سی ایچون حکومتلر تشکل ایده‌کلمشدر .

بوحکمته مبنی تشکیلات جدیده صره‌سنده کویلرك اداره وانضباطی ایچون دخی برر هیئت اختیاریه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

احداث بیورلمش ایسه‌ده وظیفه وصلاحیتلری تعیین، اقتدار ومزیتلری تفصیل اولنمدیغندن اجراده‌کی قوای مؤثره بر ساعتدن یکرمی ایکی ودها زیاده ساعت مسافه‌ده واقع حکومت دائره‌لرینه براقلمشدر.

هیئت اختیاریه‌یی تشکیل ایدن کیمسه‌لر کویلو دیدکدن صوکره اقتدار ولیاقتلری حقنده سوز سویلمك دخی زائددر.

کویلرك نظامات حدیده‌یه عرف وعادت درجه‌سنده آلیشملری ایچون اقتضا ایدن تعقیبات حال وزمان مساعده ایتدیکی کبی مسافه‌نك بعدیتی ومأمورینك همتسزلکیله مرجع کوستریلان حکومت طرفندن قصبه‌لره اولان دقت ونظارت قدر کویلره باقیلمدیغندن کویلرك هردرلو عوارضات بشریه‌سی، حاکیتی هیئت اختیاریه‌نك اجرا آت اختیاریه‌سنه تابع قالمشدر.

بانی بوش قالان هر انسانك اساسی الحرکاتی منافع ذاتیه وهوسات نفسانیه‌دن عبارت وبلکه بر قسمنك منافعی دیکرینك مضراتی دعوت ایلدیکندن اخلاق، معارف، ثروت، معموریت کبی امورعامه‌نك ترقی واصلاحنه باقلمق شویله طورسون، قدیمدنبری آره‌لرنده جایکیر اولان مروت وحسن الفت غائب وبیوك شهرلردن باشلایه‌رق کویلره قدر سرایت ایدن سفاهت تقلیدلرینه هرکس مائل وراغب بولندیغندن آداب ینیه وتربیهٔ ملیه‌مزك خارجنده انواع جهالت وفضاحتلره میدان آچلمشدر.

عشرت بلیهٔ خانه‌سوزی تعمم ایلمکده اولدیغی کبی بعض کویلرده عورت رقصلری اولاری هیچ اولماز ایسه قریه‌دن ایکی اوچ ساعت مسافه‌ده واقع طاغ ومغاره‌لرده اجرا اولندیغی حالده صوك زمانلرده کوی اوطه‌لرینه قدر کلدیکی ومرتکبلریه بیوك کچوك هیچ برقومشونك آغز آچه‌مدیغنه نظراً بوندن بویله کوشه‌باشلرینه چیقمامق استعدادنده بولندیغی حس اولنمقده‌در.

بوکبی شناعتلر بوقدرلق ایله قالمیوب حق وحقوقی طانیماز یکی یتشمه برطاقم فسق وفجورك اشبو ضلالتلرینه دوام ایده‌بیلمك ایچون اوته‌کینك طوار وقویونی سرقت، بریکنك باغ وبوستانی تخریب وتعییب ایدن اهل ناموس واصحاب حیثی انواع حقارتله بیزار ایتدکاری کندیلری ایچون موجب شرف ومباهات اولیور.

بوکون کویلرده میدان آلوب صاحب نفوذ اوله بیلمك مطلقا یا الی صویا طوتار اوچ درت اولاده مالك ویاخود مار الذکر شناعتلری فعلاً اجرایه مقتدر اولمغه متوقف در. دیکرلرینك برای حفظ عرض وناموس یا بونلره التجا ویاخود سس چیقارمامغه مجبور یتلرینی انتاج ایلمکده‌در.

بووجهله کیت کیده اشرا حکمنه کیرمش ویاخود فسق وفجور اربابندن انتخاب اولنمش اولان هیئت اختیاریه‌دن نه بکلنور؟

بك چوق قری اهالیسی اوقدر لاقید بردرجه‌یه کلمشدرکه فوائدی عمومه عائد بولنان دشت وان، باغبان، قوریجی، چوبان، میرآب ودها بونك کبی امور عامه‌یی وقت وزمانیله قرارلاشدیروب اهل وارباینه تودیع ایده‌مدکلرندن بونجه زحمت وسعیلرندن دخی محروم قالیورلر.

شخصیاته متعلق امور مضره وقبیحه‌ده تسامح وتکاسل کوستردن اهل قرا آثار سلفدن بولنان چشمه، صوبولاری، کوپری وقلدیرم تخریبات، طریق، میدان، مرعا وخرمان برلرینك غصب وغارتنه کذلك سس چیقارمیورلر. بنی کویلرده قارشویه قتیله یکدیکلرینه کلان ایکی آرابه و جق تعفن ایتمسن یول وحیوان سوره‌جك مرعا قالمایه‌جق ایدیه‌مامسنه مبنی ایچون رعایت اولنمسی لازم اولان تعاقب کونان بلدیه‌نك همان مفقود کیدر. حاولی وسو کیمسه تعیین ایدلمامش ارتمه‌یه بریه سورکیلیان یه میدان و یرلرینه یربان پسلکار وبك یلرده الآن عادت اولیان قویو ویا مرکزدن آچیقده بولنان چرکاب وکریزدن عفونت ورطوبتی بك چوق علل واسقامك ظهورینه بادی اولدیغی کبی، کل یوم استعمالنه شرعاً وعقلاً طهارتیله مجبور ومأمور بولندیغمز آغز صولرینك آچیقدن کلمسی واوغرادیغی بعض اولر طرفندن تلویث اولنمسی هم افعال شرعیه‌مزی افساد وهم افعال صحیه‌مزی برباد ایلمکده‌در.

مصطفی اغروسی
مابعدی وار

غریبه!

صامسونده نشر اولنان (عکس صدا) رفیقمزده کوریلان شو غریبهٔ اداره‌یی مرجعنك نظر دقتنه عرض ایلرز:

صامسون محاسبه‌جیسی افندیه مجلس ادارهٔ ولایت قرار یله ایشدن ال چکدیرلمش. اوراقی‌ده مدعی‌عمومیلکه تودیع ایدلك اوزره ایمش. تحقیقات نتیجه‌سنه قدر وظیفه‌سیله اشتغال ایتمسی لزومی‌ده ولایتدن صامسون متصرفلغنه تلغرافله یازلمش ایکن ولایتك دیکر بر تلغرافنده ایسه «محاسبه‌جینك ایشه باقسی طبیعیدر فقط ۲۸ اغستوس تاریخلی تلغرافه استنبلان مرکز ولایت ترتیبنك میعادنده یتشدیریله‌جکی قطعیاً تعهد ایتمورسه ایش بتمیجکدن وچونکه ممیز افندینك پورا ایچون صامسونده حاضرلدیغی یکرمی سکز بیك غروشی مومی‌الیه صرف ایتمش اولدیغندن بوبابده‌کی مطالعه‌ء والا - لرینك اقشامه قدر اشعاری متمادر» دنیلیور. رفیقمز دیه‌جکنی دیمش اولدیغندن کرك جریان معامله حقنده وکرك تلغرافك بعض قیدلری حقنده علاقه‌دار اولان اولیای امورك نظر دقت وظیفه شناسیلرینی جلب ایله اکتفا ایلرز. خزینه‌ده‌کی حکمت حکومت طشره شعبانتنده‌ده مع التأسف سرایت ایدیورد یمکدر!

انتقاد

اسکی شهردن:

اکثریا یازدیغم مقاله‌جکلرك غزته محررلرندن بعضیسی حقنده انتقاددن عبارت اولدیغنی چوق کورمیکز. قابینه‌نك وسائر دوائر حکومتك خطاسی، اهالی محررلر طرفندن موقع انتقاده چکلمسه، بوبابده خیلی سوزلر صرف ایدلسه محررلرك اکثریسی یازه‌جق شی بوله‌مازلردی.

اسکیشهر کبی برده کتاب یوق، کتبخانه یوق. بن و نم کبی طشره‌ده اولانلر سرمایه بوله‌مازلرده ماتك اذهانی تنویر وارشاد ایچون سرمایه بوله‌میان بعض غزته محررلرینك حکومتك حقلی حقسز خطالرینی اصلاح وارشاد ایله اوهراشدیغی مثللو غزته محررلرینك خطاسنه اعتراض ایله اشتغال ایدرلرسه توهم کورملیدرلر.

جکلردر

حق اعتذار ایده‌جك برشی‌ده یوقدریا. غزته محررلری لایحطی اوله‌میه‌جقلرندن وایدیه‌جك انتقاددن عموم ایچون دکلسه بعض کسه‌لرایچون فائده مأمول اولدیغندن بونلرك خطاسنه اعتراض ایتمك چیرکین برایش دکلدر.

ازجمله بعض غزته‌لرده مطبوعات عثمانیه جمعیتی تشکل ایتمش ویا ایده‌جك اولدیغی حوادثی مطالعه اولندی. بوراسی کوزل، چونکه غزته‌لر حقنده‌محق برشکایتده بولنه‌جق کسه‌لر ایچون مراجعت ایده‌جك یریوق ایدی. بوصورتله غزته‌لرك خارجدن کوندریله‌جك اوراق حقنده‌کی یاکلش حکمنی استیناقاً تمییزاً حل وفصل ایده‌جك غزته‌لر محکمهٔ عادله‌سی تشکل ایتمش ویا ایده‌جك دیمکدر. آنجق کرك بومحکمه‌نك کرك هیئت عدولك اعضاسی غزته محررلرندن تشکیل اولنمق فکرینه شدتله معترضم. چونکه برغزته‌جینك جرمنی غزته‌یه شدتله علاقه‌دار اولانلره تعیین ایتدیرمك مظنون اولانلرك حکمنی مظنونك اقرباسنه ویردیرمك کیدر.

کرچه بواعتراضمه غزته‌جیلرك بربرینی سومدکاری، بربرینی چکمدکاری وبوسبیله غزته‌جیلردن تشکیل اولنه‌جق هیئت عدولك - بالخاصه کمال حقانیت دائره‌سنده حکم ایتمکه یمینلی اوله‌جقلرینه مبنی - جرمدار غزته‌جی یه طرفکیرلك ایتمیه‌جکی جوابی ویریله‌بیلیر. فقط غزته‌جیلرك بربرینی سومه‌مارى وطرفکیرلك ایتمه‌مارى کندی رقابت ایتدکاری احوالك ایجنده طوغریدر. یوقسه غزته‌یی تجریم ایتمك کبی دفعتسزلکدن ناشی هربرینك باشنه صیق صیق کلمسی احتمالی اولان مواد عموم غزته‌جیلرك منافعنه متعلق مسائلدن اولمغله بوکبی خصوصاتده غزته‌جیلر متفقدر. نته‌کیم بربرینی سومین اسقامبیل اویونی ارقداشلری اویوندن متولد مناقشه‌ده متفوریله براولوب احبابنك قابنی قیرار.

خلاصه مطبوعات عثمانیه جمعیتنده غزته‌جیلردن برفرد بیله بولنمامليدر.

بوقیبلدن کوندردیکم ورقه‌لردن پك ازینك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No: TE 1153

باصلمدیغی کوردیکم حالده حالا دوامده اصرار ایدیشم کونك برنده بمنه الکریم غزته نشر ایدرسهم غزته‌ـ جیلرك نه‌قدر انصافسز اولدیغی ذکر ایده بیلمك ایچون درج اولنمق التماسیله کوندردیکم مقاله‌لردن نه‌قدرینك باصلمدیغی کوسترمك نیتنده‌یم . کرچه غزته‌جیلرك ایچنده منصفلری ، عادللری ، عاللری ، مستنالری وارسه‌ده بر ایکی کل ایله بهار اولهماز فحواسنجه بونلر سائر غزته‌جیلری دائرهٔ انصافه صوقه‌میورلر . (امضا محفوظدر)

— میزان —

یالکز برجهتدن مصلحته باقلماملی . مطبوعات سربستدر . شو سربستلك ایکی درلو سوء استعمال اولنور . بری محاکمه عائدر ، بری دکلدر . ایشته شو عائد اولمیانی آداب مطبوعات اعتباریله غزته‌ـ جیلردن مرکب برهیئت عدول طرفندن توصیف اولنور . بو ایسه مادی اولمقدن زیاده معنوی بر حکم اولور . بونك حسن نتایجی کوریلور .

فضله اولهرق هیئت عدول محلف اولهجقلرندن طرفکیرلکه کیده‌مزلر . بونی ظن ایتمك جائز اولمسه کرکدر .

رشید عاکف افندی حضرتلرینه

—

ذاتکزی شخصاً طانیمام . فقط پدر عالیلرینی بك ایی طانیرم . برصورتده که الیوم جمال نورانیسی نظر کاهمده ، کمال بی‌مدانیسی جکر کاهمده‌در . سزی ایسه انجق غیاباً طانیرم ، بوطانیشمه سبب ده‌طشره‌ده قومشوکز ایکن افاقی کبر عالم اولان حمیت ، غیرت ، فطانت ، جدیت ، استقامت وهمت والا کهریکز اولمشدر . بوسببله ردوسده ایکن مرحوم پدر عالی شانکزك دامنی تلثیم شرفته ، استجلاب توجه‌ومحبته نان ونعمته موفق اولدیغم کبی جداً خیرالخلف ، حقیقةً غبطه بخش سلف بولندیغکز جهتله سزلکده دست‌مبارکلکزی ، ناصیهٔ پاککزی اوپمك وبوصورتله وظیفهٔ اشتیاق ومحبتی ایفا ایتمك دیلردم . فقط مع‌التأسف بو املمك حیز آرای حصول اولمایشنه نظراً وقت مرهونی هنوز ورود ایتمهمش دیمکدر .

نه دیمك ایستیورم . دیمك ایستیورم که بن کبی یتمش ملت‌ده سزك موقع اقتدار واجراده بولنمه‌کزی ایستر . بن کبی ملت دخی مفتون کالکز دلدادهٔ اقتدار ورویتکزدر . سزك تعریضه هدف اولهجغم دیه تمارض ایله کوشهٔ انزوایه چکلمك بك بیوك مروتسزلکلدر . حتی لسانم وارسه حمیتسزلکدر دیه‌جکم . فقط بیلیرم که بیوك بر عائله‌نك دکرلی اولادی ، شریف بر عائله‌نك قهرمانی‌سکز . بونك ایچون بویله برکستاخلقه دیلم وارماز وهیچ برزمان وارهماز . انجق یینه تکرار ایده‌رم که بوکون ملت سزدن خدمت بکلر . منهاج ارشادنی سزدن تمنی ایلر .... بر صورتده که یاواره‌رق ایاغکزه قاپانه‌رق استرحام ایلر .

چی یمدیکز که قارنکز آغریسون . . . همده هرکسك کیفنجه یاشامق ممکن‌دکل ـ هرکسك دوستی اولان ، کیمسه‌نك دوستی دکل ـ البت آتارلر طاشی درخت میوه دار اوزره ....

— حقیقتلری سزجه مجهول می ؟

لسان اعتراضدن کیم قورتلمش که سزده قورتیله‌سکز .. پیغمبرلر بیله قورتیله‌مامش ، پیغمبرلر! نرده قالدی که بزلر ؟! شوحالده شمدی به‌قدر اولان رد وعدم قبوللرکزك وبوبابده کی نابجا اصرارلرکزك عدم اصابتنی ، شیمهٔ مروت وتصفته درجهٔ مغایرتی امینم که وجدانکز تسلیم ایتمشدر .

بنابرین لطف وکرم ایدوب هیئت وکلانك فی مابعد تنسیب بیوره‌جغی برموقع عالیی ید اقتدار ودرایتکزه آلك ، تشمیرساق غیرتله بلا فتور ملت ووطنی سراج سلامت وترقیه ایصال ایدك . سز وسزك کبیلره وطنك بك زیاده احتیاجی وار . سزدرایتده قپودانلر اختیار عزات ایدرسه شوسفینهٔ عثمانیه‌یی آیاکیم ساحل سلامته ایصال ایده‌جك ؟

امین اولك که ، ابوینکز انجق بوکون ایچون سزی یتشدیرمش ، وطن انجق ، بوکون ایچون سزی بسلمشدر . (ع . ع)

(اصل امضای محفوظدر)

— میزان —

غزته‌لرك وظیفه‌سی هیئت اجتماعیه‌نك افکار وآمالنه ترجمان اولمق واو افکار وآماله کوره کندی فکرینی ایضاح ایلهمکدر . خلقك ایچنده موجود بعض افکاره نمونه اولهرق شو ورقه‌یی نشر ایدیورز . کندی فکر مخصوصمزه کلنجه پاشای مشار الیهك سحتی مساعده ایدر وکندوسنه او وظیفه اصولی دائره‌سنده تکلیف اولنورسه ، دها بیوك بروظیفهٔ حمیته استناد ایتمکسزین ، تکلیف واقعهٔ ردی جائز اولهمز .

هیئت تحریریهٔ محاکم

بیلیرزکه اجزای محاکمدن پیده هیئت تحریریه سیدر . کتبه‌نك محول عهده‌سی بولنان وظیفه عادتا آلتندن چیقلماز بر بار حالی آلمشدر . الك بسیط الك درکار دعاوی‌یه دائر محاکم ابتدائیه‌دن ویرلمش وبش آلتی صحیفه‌دن دون اولهرق تنظیم اولنمش بلکه بر اعلام وجاهی کورمیز . استیناف محکمه‌سندن ویریلان اعلامات ایسه بزرگ رسالهٔ حالنده‌در . کاتب کیجه کوندوز یازمقدن ، قارئین اوقومقدن ، سامعین دکلکدن بزر ، اوصانیر .

بونلرك قراءتی ایچون حین محاکمده غیب اولان وقت‌ده بشقه محکمهٔ تمیزدن نقض اوزرینه ویریلان اعلامات استینافیه‌دن بحث ایتیورم . بومثللو اعلامات بر کتاب حالنی آلورلر . یالکز قراءتی برکونه متوقفدر .

محکمه‌یه عرض اولنسان و موضوع بحث بولنان مسئله‌نك تقویه‌سی ویا جرحی یولنده‌کی افادات طرفین ذاتاً اعلامك تذکر محلنده تلخیص یوللو درج ایدلمکده‌در . محضا تنویر فکر حکام الجاسیله طرفیندن وقوعبولان مدافعاتك ومهان هرمحاکمده تکرار ایدیلان و خلاصه‌سی برنقطه‌یه انحصاری طبیعی اولان افاداتك دور و دراز حکایه نوعندن وتکریراً اعلامده ذکر وتحریری کتبه‌نك اوزو . له‌جك درجه‌ده و بیهوده یرده اشغالنی بادی وهمده هیئت حاکمه‌نك ضیاع وقتی مؤدی اولمقده‌در .

دعاوینك سورونجمه‌ده قالمسی منتج اولان شو حاله اخذ و تبلیغ اعلام ضمننده آیلرجه انتظارده بولنمق کبی بحق موجب شکایت اولور احوال دخی برضمیمه‌در . هله ضبطنامه‌لرك مضبطه حالنه افراغی وصوکره‌ده اعلام اولهرق تبییض کیفیتی بش افندینك کوره‌جکی وظیفه‌یی اون بلکه دها زیاده‌یی توظیفه جفر آچمشدر .

اعلامات متنلنده وحکایه‌ده اولا ـ دعوایه اساس اولان عرضحال مألنك ، ثانیاً ـ تشکیل طرفین قضیه‌سنك ، ثالثاً ـ مدعینك اثبات مدعا ومدعی علیهك دخی دفع دعوی یولده‌کی اوراقك ابرازی کیفیاتیله تعریفات قانونیه‌داثره‌سنده‌تاریخلرینك ، رابعاً ـ انکار ویا اقرار کبی روح مسئله‌یه مشمول احوالك و یمین اجراسی یمیندن نکول کبی قطع منازعه‌یی منتج وقوعاتك ، خامساً ـ تعلیق کیفیت حالنده سببینك درجیله اکتفا ایدلمسی ومدافعات طرفینه کلنجه نظر قانونده اعلامات مندرجاتی محقق عد واعتبار اولنمق حیثیتیله تذکر محلنده انجق طرفیندن سرد اولنان و ذات مسئله‌یه دخل وتأثیری بولنان بیانات وافاداتله اوراق مبرزه‌دن ممکن مرتبه خلاصه یوللو بحث اولنمسی تأمین مقصده کفایت ایده‌بیله‌جکی زعمنده‌یم . ذاتاً هیئت تمییزیه‌دن اصدار اولنان اعلامات نوعاً بو مرکزده اولدیغی مثللو فرانسه محاکمدن تنظیم قلنان اعلامات دخی مثال اولمق اوزره شایان تذکاردر .

الحاصل محتاج تبدیل اولدیغی وارد خاطر اولان تنظیم اعلام خصوصی مختصر ، مفید ، قانونی ومناسب بر اصوله افراغ ایدیلور ایسه محاکمك امور تحریریه‌سی دها مضبوط برحاله کیرمش اولور .

بغوص یالدیزجیان

اوراق ومکاتیب

بروسه‌دن :

ترفیع محق

کچنلرده ٣١٩ او اخرینه قدر نصبلی بولنان امرا و ضابطانك برر درجه ترفیعلری فرمان بیورلمش اولماسنه بناءً بونلردن بر طاقلرینك ترفیعلری اجرا ودیکرلرینك‌ده شوامردن ـ عمومیت اعتباریله ـ طبیعی استفاده‌یه جابالامقده اولدقلری کورلمکده‌در . (میزان) ك ٤٤ نجی نسخه‌سنده‌کی « اصلاحات عسکریه » مقالهٔ علیهنك اواسطنه طوغری « ... ومدت مدیده ترفیعدن محروم وافران وامثالندن درت بش رتبه کری قالمش اولانلرك یالکز بر درجه ترفیعلری ایله اکتفا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

ایدلمکدەدر . . . » فقرەسنی دکل آنف العرض تاریخ مزبور او اخرینه قدر نصبلی اولان امرا وضابطانك عموماً ترفیعلری حقندەکی غزتەلر ایله اعلان ایدلمش اولان امری بوسبتون منافیٔ حق ونصفت بولیورم .

زیرا یالکز ٣١٩ او اخرینه قدر قیدیله تحدید واکتفا بیورلمش نصبلیلر میاننده نجەلری واردرکه مکتبدن نشأتلری یقین زمانلردە وفقط نسبةً - آدیم باشندە- تعبیرینه سزا قطع مراتب ایله درت نعل قوشدیریلەرق بیوك بیوك رتبەلره یتیشدیرلمش برجوقلرینه تصادف ایدیلیرکه بوتیز رفتارلردن مثلا برقائمقام آلایلم بونك نشأتی هنوز اون بش یکرمی سنه اولمشدە قائمقاملق نصبی دە حد مزبوره داخل اولمش بولنسون .

ایشته مزبور امر موجنجه میر آلایلغی یاقالامش بولنەجقدر . حالبوکه یکرمی سکز ، اوتوز ، اوتوز ایکی سنه اول نشأت ایدوب مغدور قالمش بیکباشی و قائمقاملره دە تصادف اولنورکه بونجه سنەلك امکدارلقلرندن صوکرا صوك زماندە انجق بریکباشی ویا قائمقام اولەبیلمشلردر . وشو صوك رتبەلرینك نصبلری اشبو حدە ویاماقبانه دکل دە برآز مابعدینه تصادف ایتمشدرده امر مزبور موجنجه اصلا سبق ایدن حسن خدمتلری ایله تاریخ نشأتلری چشم انصافه آلنمیەرق متروك ومحروم براقلمش اولاجقلردر .

شمدی بونك هانکی نقطەسنده قاعدهٔ عدالت ومساواتە رعایت ایدلمش اولدیغنی انسان کسدیرەمەیور .

اکر عدل حقانیت دائرەسنده ترفیع اجراسیله تطییب قلوب تمام ایتمك ایستەنیلیرسه برسیر سریع ایله قوشدیریلوبده بویوك بویوك مرتبەلره ارقا واصعاد بویورلمش اولانلره خطاباً - ولوکه حائز اولدقلری صوك رتبەلرینك نصبی ایسترا وحد داخلنده اولسون ایستر آندن دها اولنه تصادف ایتمش بولونسون :

— بکلر ...! سزلری چوق قوشدردیلر وسز- لرده حرص جاه ایله یك یورولدیکز ، سز شمدی برآز آرام واستراحت بویوروکدە . بودفعه حق صرەسی ، اولجه اللرندن طوتانلری اولمدیغندن مشی طبیعیلری ایله آهسته آهسته یورویوب کوچك رتبەلرده مدید مدید مدتلر ایله بووارلانمش قالمش اولان مغدور صنف ارقداشلریکزکدر ...

دینلەرك و اصل صنیر صوك رتبه نصبنه دکل فقط مکتبدن تاریخ نشأته وایفا ایتمش اولدقلری حسن خدمتلره دینیلەرك - ولوکه تاریخ نصبلری دکل اوصنیره داخل ، حتی بر ویا ایکی سنه مابعدینه تجاوز ایتمش بولونسون - بویوك ترفیعلر اجرا بیورلیور ایسه ایشته ! ایشدە تماماً عدالت التزام بویورلمش وخشنودیٔ عمومی حاصل ایدلمش اولور .

ایشك دها ایلروسنه - که الکحقلیسی دیمکدر - کیتمك ایستەنیلیرسه عین سنه نشأت ایدنلردن الک ایلرویه فیرلادلمش اولانلر ایله الک کریده براقلمش بولونانلر آرەسنده مناسب بر حد متوسط بولەرق عمومنك بوراده - تنزیل ، ترفیع ایله - جمع وتوحید ایتمکدرکه ایشته اوزمان حق تمامیله یرینی بولمش اولور .

(امضاسی محفوظدر)

مرجعنك نظر دقتنه

کونانلدن آلنان بر مکتوبده یازیلیور : پلونه مهاجرلرندن یمورطەجی قوری مصطفی اغانك زوجەسی وضع حمل اثناسنده جاهل ابەلرك النده قالدیغندن جوجق میتاً قارننده براقیلورمش یاندرمەدن جلب اولنان طبیب معرفتیله جوجق آلنور . رحم مادرده یدی کون قالان جوجق تعفن ایتمسنه ومعاملهٔ تطهیر یەنك دە یولیله اجرا ایدیلەمامسنه مبنی قادینده وفات ایدر .

حریتك اعلانی متعاقب کونان بلدیه طبیبی مملکتی ترك ایتمش و یرینه دە کیمسه تعیین ایدلمامش اولدیغندن شو وقعهٔ مؤسفەیه میدان ویرلدیکی بیان ایدیلیور .

کونان کبی مهم برقضا مرکزنده بوکبی برحال الیمك وقوعی آیروجه شایان دقتدر .

مرجعنجه نظر دقته آلنه جغی طبعی اولان شو معلوماتك صحتی حالنده ایجاب قانونیسنك اجراسنه مسارعت ایدیلەجکی درکاردر .

آچیق مخابره

غلوص مهاجرلرندن باندرمەده مقیم عرفان امضالی ورقەیی مرجعنه تودیع ایلدك .

— بافره طابو مأموری امین افندی حقنده یدی رسمی ویکرمی بش خصوصی مهرله آلنان ورقه مرجعنه تودیع ایدلدی .

— اکین قضاسنه مربوط اغبن ناحیەسی مرکزنده تاتار اغاسی محلەسنده کائن جامع شریف اوقافنك بعض متنفذان طرفندن سوء استعمال ایدلدیکی معتبر امضالی بر ورقه ایله بیلدیریلیور . اوقاف نظارتنك نظر دقتی جلب ایلرز .

— جسر مصطفی پاشاده احمد حازم افندی - رژی حقندەکی مطالعاتکزه قسماً اشتراك ایلرز . تفوس ضایعاتی کثیردر . فقط دینیلان مقداردن دون اولسه کرکدر . توتون حاصلات سنویەسی دە او مقداردن دوندر . رژی یوزندن مملکتك وخز- ینەنك ضایعاتی چوقدر . انشاءالله وقتنده بومسئلهٔ مهمەده حل اولنور . هرحالده همتکزی تقدیر وتبریك ایلرز .

— ایاصوفیه شعبەسی واسطەسیله « خصوصی وشخصی » اولەرق معلومات مهمه ارسال بیوران ذات حمیت سماته : کال فخرایله دیده لریکزی پوس ایتمك اوزره برآرەلق اداره خانەمزی تشریف بیورملری متمنادر . بوتمنی ایفای تشکردن بشقه برمقصده مبتنی دکلدر .

حوادث داخلیه

—

بیك درت یوز قدر یونانلی خصوصی واپورلرله دون شهرمزه کلمشلردر . بونلر میانده رجالدن ، مبعوثاندن ارباب علم وکمالدن واصحاب صنعت وتجارتدن وغزتەجیلردن یك چوق ذوات واردر .

بیوك وکوچك آلتمشی متجاوز واپورله برچوق اهالی استقباله کتمشدر . هوانك مساعدەسزلکی ایله برابر مراسم استقباليه پارلاق اولمشدر .

ایچلرندن برهیئت مبعوثه باب عالیيه کلوب ذات سامیٔ صدارت پناهیی زیارت ایتمشدر .

بونلرك شرفنه دون کیجه اتحاد وترقی جمعیتی طرفندن توقاتلیانده برضیافت ویرلمشدر .

بوکون بعض مؤسسات علمیەیی زیارت ایدە- جکلردر . مسافرلرمز روم جمعیت علمیەسنده حاضر بولنەرق طرفیندن صورت مخالصته دائر نطقلر ایراد ایدیلەجکدر . و اخشامدە (اونیون فرانسەز) دە ضیافت ویریلەجکدر .

مسافرلرمز اوچ کون قالەجقلردر .

پوسته خانەدن

توکیوده برتجار اوچ ساعتلك مسافەده کی خانەسیله مغازەسندن کونده سکز دفعه پوسته واسطەسیله تعاطیٔ مخابره یه موفق اولدیغی حالده بزده ایشی بالفرض استانبولده خانەسی قاضی کویندە، بوغاز ایچنده ، مقری کویندە اولان کیمسەلرك معتادی ساعتده واپور ویا شمندوفر ایله عزیمتله برمانع ظهور ایدوبده کندوسنی بکلەماملرینی خبر ویرمك لازم کلنجه پوسته لرمزدن استفاده ایدەمامسی، یازوب پوستەیه ویردیکی ورقەنك عینی واپور وشمندوفرله خانەسنه یتشدیریلەمامسی ،

یکی جامعدن ، ایاصوفیەدن ، صغوق چشمەدن ، بایزیددن فاتحه ، اقسرایه ، غلطه یه ، صماتیه یه، فناره ایوبه ، بك اوغلنه ، شیشلی یه ، والحاصل هرهانکی برمحله و یریلان ورقەنك ساعتلرجه دکل کونلرجه تأخیر ایصالی ،

واپورلرده ، شمندوفرلرده ، ترامواپلرده ، ویریلەجك اوراقك درحال قبول ونقلی وسائلنك استکمال اولنمامسی ،

اخشامدن صکره کلان اناطولی شمندوفر پوسته لرینك کیجه لین آچیلوب توزیع ایدلمامسی ،

صباحلین کیتمسی معتاد اولان اناطولی شمندوفر پوسته لرینك استانبول پوسته خانەسنده اخشامدن اول قپانمسی سببلری ،

صورىلیور .

محمد مراد

محمود بك مطبعەسی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ٦٦ | جمعه ایرتسی | ۷ رمضان ۱۳۲٦ (۲۰ ایلول ۱۳۲٤)

تقویم وقایع

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
الق آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش نمره‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیات اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

نمره‌من نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) نمره‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

دونکی جمعه کونی سلاملق رسم عالیسی مراسم معتاده ایله حمیدیه جامع شریفنده اجرا بیورلمشدر .

برای زیارت شهرمزه کلمش اولان یونانلی مسافرلرمز بورسم بینی تماشا ایله مباهی اولمق اوزره حاضر بولنمشلردر . ذات حضرت خلافت پناهینك اثنای عزیمت وعودت همایونلرندن عساکر شاهانه ، مسافرلر واهالی طرفندن « پادشاهم چوق یشا » و « زیتو » صدالری اسمانه چیقارلمش وجمله‌سی طرف همایوندن مظهر التفات بیورلمشلردر .

امور مالیه — زراعت بانقه‌لری

وقت نقددر . قوری سوزلر دوری کچدی . ایش کوره‌جك زمانلر کلدی . بونی هپ آکلادق . انقلاب خیرمز ، انفلاق صبح سعادت کبی اولدی . ظلماتدن نوره چیقدق .

کوردك که : بیچاره « وطن » ، بر « شوره زار » ، دونمش . آنی ، طورمه‌دن ، دیکنمه‌دن چالیشه‌رق اعمار ایلمك ، بر « کلزار » حالنه کتیرمك ، دقیقه فوت ایتمه‌مك لازم .

فقط کوریله‌جك ایشلر اوقدر چوق ، یاپیله‌جق شیلر اودرجه متنوع‌که بونلرك قارشوسنده ، انسان کندیسنی ساعتلرجه ، کونلرجه تفکر وتحیره قاپدیر . مامق قابل دکل . شبهه‌مز بعض ناظرلرده کوریلان حرکتسزلکه برسبب‌ده بودر . اما طورمق اولماز . زیرا : وقت کچیور ! « الیواقیت تشتری بالمواقیت . ولکن المواقیت لا تشتری بالیواقیت » در .

ضایع ایدیله‌جك وقت ، هیچ بر سبیله الهکچمز . الده قواعد اساسیه‌مز یوقی ؟ « اهم » طورورکن « مهم » ... « الزم » کوز اوکنده ایکن « لازم » ... باقلماز دکلی ؟

ایشته بوقاعده‌یی دستور اتخاذ ایده‌رك ایشه باشلامه‌لی ، حرکت ایتمه‌لی ، ایلرو طوغری ایلك خطوه‌یی آتمه‌لی تکرار ایده‌لم که طورمق اولماز . ایلرو کیتمه‌لی . دائما ایلرو !

هپمزجه بیلنمش ، طانلمشدرکه : وطنمز زراعت مملکتیدر . احوال جغرافیه ، قوای انسانیه ، اعتباریله بو مبارك « وطن » ده هردرلو اسباب فیض و برکت واردر . هر قبضهٔ خاکی برآووچ آلتوندر . شمدی اولمیور ایسه ، چالیشمدیغمزدندر . چالیشیر ایسه‌ك « طوپراق طوتسه‌ق آلتون اولور » ، بوشبهه‌سزدر .

ایستاتستیقلریمز ، حسابلریمز ، کوسترییورکه پك آز چالیشدیغمز حالده بومبارك طوپراقدن شمدیکی حالیله سنه‌ده اتی آلتمش میلیون لیرالق محصول چیقاریبورز .

دولته بش میلیون لیرادن زیاده عشر ویریورز .

ایشته هرشیدن اول آلله آلنه‌جق اك مهم برایش ! سنه‌ده [٦٠,٠٠٠,٠٠٠] آلتمش میلیون لیرا ! ! !

* * *

مسائل حیاتیه‌مزك اك مهمی بواولمق لازم کله‌جکنی شو رقم کوستریبیور . « زراعت » امورینك اصلاحی کافهٔ تدابیره تقدیم ایتمك ایجاب ایده‌جکنی بزه امرایدییور . زیرا مملکته ثروت وسعادت آنجق بوقابودن کیره‌جك ، پك چوق آمال مدنیه ومقدسه آنجق بوسایه‌ده قوه‌دن فعله چیقاجق .

امر اداره‌ده اك آز فعالیت کوستریلان زمانلرده بیله « ترقیٔ زراعت » امر اهمی ایچون اولدقجه معتنا تدبیرلر اتخاذ ایدلمك ایستنلمش ، مملکت ، منافع صندقلری نامیله مؤسسه‌لر وجوده کتیرمش ، بزده هرایشده اولدیغی کبی بونکده باشلا نغیجی اولدقجه اهمیتلی طوتلمش ، هدفه طوغری برقاچ خطوه آتلمش ایکن صوکره‌دن ایش چیغرندن چیقارلمش ، هدف غائب اولمش ، شاذ قاعده یرینه کچمش . بناءً علیه منفعت یرینه مضرت کورنمکه باشلامشدر .

بوندن یکرمی سنه اول بونلرکده یرینه قائم ومملکتك تزیید معموریت وثروتیله وتبعه‌نك رفاه وسلامتنه خادم اولمق اوزره اولکنه نسبت ایله منتظم برشکلده اوله‌رق شمدیکی « زراعت بانقه‌لری » تأسیس اولنمشدر . مقتدر اللردن کچه‌رك پك ایی وجوده کلمش اولان بو « مؤسسه » لر ابتدالری ایچه مقصده خدمت ایتمش ، یولنده کیتمش ، زراعته ، اولدقجه فائده‌سی طوقونمش ، لکن صوك زمانلره طوغری هدف دکشدیریله‌رك زراعت غیری یه پاره ویرلمکه باشلانمش ودها صوکره‌لری نافعه نظارتنه الحاق ایله بر « مأکل » حالنه کتیرلمش ، ناظرلرك « تأمین موقع » ویرکوسی ایچون قوللانلمغه الویرشلی برشکل آلمش .

کچنده بندلرمزك برنده « دیون غیر منتظمهٔ مدوره » میانده « زراعت بانقه‌لرینه » بورج اولهرق کوستردیکمز — ایکی یوز بیك لیرایه — یقین پاره‌ده اوطریق ایله خزینهٔ جلیله‌یه کیرمش ، اقراض ایدلمش آقچه‌لردندر .

« زراعت بانقه‌سی » دیوب کچمیه‌لم . اقراضات واستقراضاتی ومتراکم سرمایه‌سیله تمتعاتی برطرفه براقه‌لم ده هر سنه اهالیدن بانقه‌نك آلمقده اولدیغی بر میلیون لیرایی کوز اوکنه کتیره‌لم . بونك نه نامله نره‌دن حاصل اولدیغنی آکلامق ایچون ده آتیده‌کی ارقامه باقه‌لم !

صوك ایستاتستیقلره نظراً :

عدد	لیرا	
٤٣٣	٠٠٠	منافع حصه‌سنك برسنه‌ده تحققایدن مقداری
٢٠٠	٠٠٠	معارف « « « «
٣٥٠	٠٠٠	عملهٔ مکافه بدلات نقدیه‌سنك برسنه‌ده تحقق ایدن مقداری
١٦٢	٠٠٠	عملهٔ مکافه‌دن بالذات چالیشانلرك اجورات مقدره‌سی
٥	٠٠٠	تودیعات [اهالینك یوزده درت فائضله ویردکلری پاره‌در]
١,١٥٠,٠١٠		تمام برمیلیون یوزللی بیك لیرادر

هرسنه علی‌الدوام زراعت بانقه‌لرینه کیرمکده اولان شو مهم ثروت حسن استعمال ایدلسه بونکله نه‌لر یاپلماز . زراعتك توسیع وتکثیرینی تأمین ایچون نه نافع تدبیرلر اتخاذ ایدلمز ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

فقط مع التأسف کوریبورزکه بوکون شوجسیم سرمایه کندیسندن مأمول اولان خدمتك ربعنی بیله ایفا ایده‌مامکده‌در . بو پاره‌نك صورت صرف واقراضی مقصد و حکمت تأسیسنه موافق اولهرق جریان ایتدیکی ایچون « اقراضات » حسابلرنده کوسترتیلان مبالغ کلیه « دوکون » و « درنك » ، صرف ایدلمکده ، بونلر بورجلرینی وعده‌سنده ویرمیه‌رك ترلالری اللرندن چیقمقده ، آلات وادوات زراعیه ، حالا بوندن بیك سنه اولکی حال و شکلده قوللانلمقده ، بولسزلقدن محصولات ارضیه یاحیوان صرتلرنده ویا « قاغی » دینیلان ایکی تکرلکلی آرابه‌لرله نقل ایدلمکده ، مالك یاریسی نقلیه اجرتنه ویرلمکده ،

حالا مرابحه‌جیلر ، سلمجیلر ، ایشلرینی کور - مکده ، وقتنده کیله‌سی یکرمی غروش ایده‌جك محصولی فقرای زراعك النـدن یاری قیمتنه ، یوق بهاسنه ، آلمغه موفق اولمقده ،

حالا ممالك مترقیه‌ده یدی یوز اوقه کان حیوانات بقریه بزده آنجق یوز اللی قیه ، اورالرده آلتمش یتمش قیه چکن حیوانات غنمیه بزده آنجق اون بش ، یکرمی اوقه کله بیله‌جك درجه‌ده اوفاق ، جیایز اولهرق یتشدیرلمکده ،

بوحاللره برآن اول چاره ساز اولمق ، بوجسیم سرمایه‌یی وطنك منافع جدیه‌سنه موافق صورتده قوللانمق ، زراعك ، زراعتك ، یوللرك ، وسائط زراعیه وتقلیه‌نك حاللرینی اصلاح ایتمك ، واجبدر . چونکه بزم مابه‌الحیاتمزدر ، بونقطه پك مهمدر .

چالیشقان جفتچیلر یتشدیرمك ، سعادتلی زنکین کویلیلر کورمك ، مـدار معیشـتلرینه مالك عائله‌لر وجوده کتیرمك ، یوللر یاپمـق ، جدوللر آچمق ، جنس اعلا حیوانلری اوره‌تمك ، مرابحه‌جیلغی ، سلمجیلکی ، محتکرلکی اورته‌دن قالدیرمق ، هیچ اولماز ایسه آزالتمق ، الحاصل ثروت عمومیه‌مزی تزیید ، واردات دولتی تکثیر ایتمك ، بودجه‌مزده توازن حصوله کتیرمك ، قوت ومکنتمزی احیا وشائمزی اعلا ایلمك ، مطلقا زراعت باقه‌لرینك تصحیح کوننـدن باشلایه‌جقدر .

بوبابده وارد خاطر اولان تدابیری بروجه آتی انظار عمومیه‌یه عرض ایدییورز :

اولاً — مرکزده وولایاتده عموم اهالی نی [همزی] تصرف واقتصاده آلیشدیرمق ، بانقه‌نکده سرمایه‌سنی تزیید ایتمك ایچون زراعت بانقه‌سی شعبه وصندوقلرنده هرکیمدن اولور ایسه اولسون اون غروشه قدر « تودیعات » قبول اولنمق ، ومثلا یوز غروشه بالغ اولدقجه بوکا برحصهٔ تمتع دخی ویرلمق .

ثانیاً — بانقـه‌نك سرمایه‌سنی تشکیل ایدن واردانك نوعنـه کوره یالکز مخصص اولدقلری جهتلره صرفیاتده بولنمق وواردات قطعیاً یکدیکرینه مزج ، هرنه‌صورتله اولورایسه اولسون مخصصی لهندن غیریه اصلا آقچه صرف ایدلمه‌مك .

ثالثاً — « منافع » حصهٔ اعانه‌سندن سنوی اله کچمکده اولان درت یوزبیك لیرادن ایکی یوزبیك لیراسی زراعه اقراض ، دیکر ایکی یوز بیك لیراسی ده قارشولق کوسترتیله‌رك یالکز توسیع وترقیٔ زراعته عائد تدابیره صرف اولنمـق شرطیله اوچ ، درت میلیون لیرا استقراض ایدلمك .

رابعاً — بوپاره ایله اك منبت یرلردن باشلایه‌رق منابع زراعتمزی اسکلهلره ، دمیر یول موقفلرینه ربط ایده‌جك آرابه ، اوتوموبیل شوسه‌لری ، کوپریلر ، جدوللر ، اقلوزلر ، شعبه دمیر یوللر ، انشـا ایتمك ، موجودلرینی درحال تعمیر ایده‌رك نقلیات مطلوبه‌یه قابلیتلی برحاله کتیرملی .

خامساً — عادی بوبوندرقدن ، آرابه تکرلکندن اك اوفق دیکیره‌ندن ، دوکندن ، یایادن ، اك صوك سیـتم صاپان ، اوراق ، خرمان ماکنه‌لرینه وارنجه‌یه قـدر بالعموم آلات وادوات زراعیه‌یی وبونلرك لوازم خشبیه وحدیدیه‌سنی قولایلقله تدارك و اعمال وتعمیر واشتراك ایده‌بیلمك ایچـون سهولتلر ، تعمیر خانه‌لر ، اعمالات خانه‌لر ، مغازه‌لر ، فابریقه‌لر ، وجوده کتیرملی .

سادساً — نمونه تارلالرینی ، زراعت مکتبلرینی « پراتیك » برحاله قویمه‌لی وتکثیر ایتمه‌لی ، ترقیات اخیرهٔ زراعیه‌یی تعمیم یعنی غایت ساده وتطبیقاتلی اولهرق کویلیلره تعلیم ایتمه‌لی .

سابعاً — « اصطفا » اصـولی اوزره اك ایی جنسی دامیزلق قوللانمق ، یتیشنلرك دائمـا اییسنی دامیزلق سچمك ؛ آیرمق صورتیله حیوانات اهلیه‌نك اصلاحی چاره‌لری بولنه‌رق شمدیکی « جوجه‌نسلی » نه آرتق نهایت ویرمه‌لی .

ثامناً — حلقه‌زی بونلره بحق تشویق ایچون‌ده هرطرفده مسابقه‌لر ، سرکیلر ، پنایرلر ، بازارلر احداث ، مدالیه‌لر ، مکافاتلر ، نقدی معاونتلر اعطا ایلملی .

تاسعاً — نه‌قدر کیلومترو حسابیله تأمینات آلور دمیریول خطلری وار ایسه بونلرك تعرفه‌لرنده نقلیات اجرتندن محصـولات ارضیه‌یه عائد اولان قسمنی دفعةً وسریعاً یوزده اللی تنزیل ایتملی .

عاشراً — کویلرده مکتبلر آچیله‌جنی وبروغرام‌لرینه مطلقا زراعت درسـلری همده (تطبیقات) لی اولهرق وضع ایدیله‌جکی ایچـون معـارف حصـهٔ اعانه‌سی تماماً جهت معارفه تسلیم اولنملی .

حادی عشر — « عملهٔ مکلفه » اصولنك (٥٥) نومرولی (میزان) ایله ایضـاح ایلدیکمز اسـبابدن ناشی کلیاً الغاسیله قانون اسـاسینك بخش ایتـدیکی « حریت » « عدالت » دائره‌سنده هرکسك « اغاریادن مصون اولدیغنی « اعلان » وتأمین ایتمه‌لی .

ثانی عشر — بوصورتله یارم میلیون لیرا درجه‌سنده برنقد ویاقیمت الدن چیقه‌جق ایسـه‌ده منافع اعانه‌سنك یوقاریده بیان اولنـان شـکلده اداره وصرفنده حاصل اولهجق منافع دهـا ایلك سـنه‌ده بونك برقاچ مثلی فضله اوله بیله‌جکندن بوندنطولانی « اعتراض » ایده‌جکلره و بونك یرینـه مثـلا قانون اساسی ایله قابل تألیف برصـورتده آلتمق اوزره بر « شخصی ویرکو » تکلیف ایلیه‌جکلره التفات ایدلملی .

صوك سوز : مملکتمزك مابه‌الفلاحی « فلاحت » ، ثروت عمومیه‌مزك اك مهم منبعی « زراعت » اولهجنی وکافـهٔ ترقیـاتمز « ایلك خطوه » ده « ترقیٔ حراثت وزراعت » ، باغلی بولندیغی اکلاشلدقدن صوکره بوبابده هردرلو فـداکارلغی اختیار ایله آنك غایت سریع برصورتده ترقیسنه چالیشمق اقدم فرائضدر .

بو یوزدن استحصال ایده‌جکمز مادی ومعنوی فوائد اقتصادیه تصورمزك ، امیدمزك ، پك چـوق فوقنه‌چیقاجقدر . وبوسایه‌ده آنجق « وطن مقدس » ك هرکوشه‌سی بر « کلزار » حالنی آلهبیله‌جکدر .

کمرکلرمز

رسومات امانتیجه اجرا اولنان تنسیقات صره - سنده مفتشـلك مأموریتلرینك لغویله بونلره عائد وظیفه‌نك اون اعضا وبررئیسدن عبارت اولمق اوزره مجدداً تشکیل اولنان مجلس امانت اعضاسنه کوردیر - یله‌جکی ایشیدلمشدر .

درسعادت وطشره‌لرده الیوم اون طقوز نظارت بوانوب مرکزلر مستثنا اولمق اوزره هر نظـارت داخلنده علی السویه درت مدیریت وهرمدیریته‌ملحق اولهرق درت مأموریت فرض ایدلدیکی تقدیرده مجموع مراکز رسومیه‌نك (٣٩٩) ، بالغ اولدیغی وغیر از رسم منضم ایکی میلیون اوچیوز بیك لیرایه رسیده اولان واردات رسومیه‌نك شومتفرق منابعدن داملهیه داملهیه مرکزه طو پلاندیغی معلومدر .

مجلس امانت بسبتون سـد اولنه‌رق اعضاسـنك کافه‌سی منحصراً تفتیش ایشلریله اشغال ایدلمك لازم کلسه بهر اعضایه یکرمی طقوز اداره‌دن فضله تصادف ایتدیکی بالحساب آکلاشلمشدر .

اموال تجاریه‌نك کمرکلره صورت ورودیله‌رسوم ایجابیه‌سی بالاخذ کمرك قیوسـندن اخراج اولنتجه‌یه قدر تابع اولدقلری معاملاتك کافهٔ درجاتی برر برر تعقیب اولنمق شرطیـله (زیرا تفتیش بویله اولور . بشقه درلوسی تفتیش دکلدر ، الدایجیلقدر) تفتیشات اجراسی التزام قلندیغی حالده برمفتشـك هرنظارت مرکزنده یالکز بر سنه‌لك معامله‌یی کومرك ایچون لااقل اوچ آی وهرمدیریت داخلنده هیچ اولمزسه بر آی ، ومأموریتلرده‌ده اك اشاغیدن اون کون قدر مشغول اولمسی لابد اولدیغنی تجربه‌یه بناءً بیان وادعا ایده‌رز .

شوحسـابه نظراً مجلس امانت اعضاسی وظیفهٔ اصلیه‌لرینی تماماً براقوب کیجه‌لی کوندوزلی چالیشسه‌لر بیله مطلوب اولان تفتیشی بحق یرینه کتوره‌میه‌جکلر . چونکه امکانسزلق میداندە . شوحالده کمرکلر معاملاتی برچوغنك حال وشانی درلو درلو قیل وقاللره میدان ویرمش اولان مأمورینك ید انصافنه براقلمش دیمك اولیور . بوندن نتایج وخیمه حاصل اولهجقدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.1153

واردات رسومیه برطاقم تأدیات ومخصصات مبرمه‌یه قارشولق اتخاذ ایدلمش اولدیغندن اوفاق بر عارضه ایله تأدیاتك سکته‌یه اوغرامسی اعتبار مالیهٔ عثمانی‌یی آلت اوست ایدر .

اوحالده مسببلرینه رحمت اوقونماز . تنسیقاتك برمعناسی‌ده « دوزلمك » اولدیغنه کوره امر تفتیشی رفع والغا ایتمك ایله معاملات رسومیه‌یی « دوزلتمك » آره‌سنده نه کبی بر مناسبت بولنمش اولدیغنی اکلایه‌میورز .

بر آی صکره بوسنه‌نك شو اوج آیاقی وارداتنه نسبتله کچن سنه‌نك بوقدر زمان ظرفنده وقوع بولان وارداتی آره‌سنده برموازنه یوریدیلوردہ آره‌یرده‌ده کلیتلی بر فرق ظهور ایدر ایسه برطاقم اسکی کمرکجی آغزی تأویللر ایله مسئولیتدن قورتلمق ممکن اولمز صانورز .

معاملات رسومیه‌نك انتظامی وحاصلاتك ید کتمانده قالمه‌رق طوغریدن طوغری‌یه وزنه‌یه کیرمسی تأمین ایده‌جك اولان امر تفتیشك مجلس اماتجه اجراسی قابل اولاجغنی ادعا ایده‌جك بر صاحب عقل سلیم تصور اولنه‌مز . اوحالده واردات رسومیه قونترولسز جنایت ایدیله‌جك دیمکدر ! شمدی صوارز که دنیانك نره‌سنده قونترولسز واردات جنایت ایدیلور ؟ عجبا رسومات اماتی‌ده مالیه تنسیقاتنه‌می ایمرندی ؟

معاملات رسمیه‌ده تأخر اسبابی

—

خلقمزی صنعت وتجارته، تشبث شخصی‌یه سوق ایدییورز . فقط امتعه و معمولات داخلیه‌مزه کندمزك رغبتسزلکندن طولایی اصحاب صنعت وتجارته بیلغلق ویریورز . بوندن بشقه برده اصحاب مراجعت وعلاقه‌نك نه‌قدر مشکلات ایله مرجعلرندن ایش چیقارمقده اولدیغنی دوشونه‌میورز . بوده تشبث شخصی ایچون بربیوك مانع ، شوق وخواهشی کسر ایدیجی برشیدر . شوحالده مصالحك مرجعلرنده کی تأخرك اسبابی آراشدیره‌لم :

اولاً — ایشه باقانلرك، وظیفه‌لرینی سومامسندن طولایی ایش چابوق چیقماز . وظیفه‌سنی سومین مأمور ایشنك باشنده عذاب قلب ایله اوتورر . کرهاً قلمی الله آلیر . ایسته‌میه‌رك ایشه متعلق برقاچ سوز صرف ایدر . نه وقت طاغلمق زمانی کله‌جکنه بیك جان ایله انتظار ایدر . صبق صیق ساعته باقار . استر، یاخود کندی کبی وظیفه‌سندن نفرت ایدن برمأمور بولورده ایشه تعلق اولمیان آفاقی موادده بحث ایدر . براز غزته اوقور . بر مکتوب یازار . کلش مکتوبی اوقور . بوصورتله پابدوس زمانی کتیرر .

حاصلی وظیفه‌سی خارجنده کی امور وخصوصاتك بعضیسیده‌چوق واقف وچالیشقان بر آدم دخی عدم محبت سببیله وظیفه‌سنی فنا اجرا ایدن برمأمور اوله‌بیلیر . بناءً علیه کندی وظیفه‌سنی سومیان مأموری سودیکی برمأموریته نقل ایتمه‌نك چاره‌سنه باقلیدر .

ثانیاً — مأمورلرك الندن چابوق ایش چیقمامسنه سبب وظیفه‌لرینه عائد اولان اموردہ کی ملکسز لکلریدر . بوعدم ملکده وظیفه‌دار اولدینی ایشلرله متناسب درایتی موجود اولمامسندن ایلری کلیر . وبوسببله عاطل اولان مأمورلره هیچ آچیمدن تنزیل صنف ابتدیره‌رك مقتدر اوله‌بیله جکلری ایشلرك باشلرینه کچیرملیدر .

چونکه بوبابده کی خصوصی مرحمت عموم ملته اجرای ظلم ایتمکدر . درایت وقابلیتی مأموریتنك اهمیتله متناسب اولمیان بویله مأمورلر برعصر دها مأموریتلری باشلرنده بولنسه‌لر، ینه مطلوب حاصل اوله‌ماز . زیرا درایتسزلك طبیعت ثانیه دیمك اولان اعتیاد دن دها قوتلی برحالدر . خلقدر .

ثالثاً — مأمورلرك الندن سرعتلی ایش چیقمامسنك سببی شودر : استنطاقنامه‌لر وفذلکلر غایت اوزون اوراق محرری اولمق هنر ومعرفتدن صایلیور . الای سطرله اکلادلمسنه امکان موجود اولان برمهم ایش الای صحیفه ایله بیان اولنیور .

بونك ایچون بونی یازانلرده اوقویانلرده بیهوده وقت غائب ایتدکلرندن سائر ایشلرك چابوق الدن تسویه ایدلسی ممکن اولمیور .

بوسببله رسمی یازیلر هردرلو تصنع وتکلفدن آزاده وغایت براق وساده برطرزده یازلمایدر . امکان مرتبه‌سنده مفید ومختصر اولمسنه دقت ایدلمایدر . بیاغی تلغرافنامه یازار کبی تحریر اولنمایدر .

طامدن دوشر کبی اولمسون قورقوسیله برطاقم اعتناله رسمی ایشلرده اصلا لزوم یوقدر . رسمی ایشلر کتابت درسی تعلیم وتعلم اولنه‌جق محل دکلدر . علی الخصوص بر مأمورك ارتکابی ثابت اولدقدن وبو ثبوت ایله عزل ایدیلوب محکمه‌یه ویریله‌جکی اکلاشلدقدن صکره بش اون غروشلق بشقه ارتکابی دها میدانه چیقاریله‌جنی روایت اولنورمش دیه بوبابده دخی مأمور متهمك استجوابیله وقت کچیریله‌جکنه متداخل اولان اساسلی بشقه ایشلره باقمق البته چابوق ایش بتیرمك نقطهٔ نظرندن اولادر . علی الخصوص بر مجلسده اوقونان او مغلق و اوزون جمله‌لی اوزون اوراق هیئت طرفندن استماع ایدیله‌جکنه اویله مهم و اوزون اوراق قوییه صورتیله برقاچ نسخه چیقارلسه وهر اعضانك النه بر صورتی ویرلسه‌ده اویله اوقونسه آلتنه یکیجه ایشیدیلن برطاقم مواقع و اشخاص اسامیسی، و ارقام کونا کون ، ایله مملو اولان اوراقدن دها زیاده استفاده حاصل اوله‌رق ویریله‌جك حکم‌ده اکا کوره صاغلام وسریع اولوردی .

هله برکون قلمه کلش افندینك قسط الیوم معاشی قطع اولندیغنه ، صوکره‌ده الندہ برسنه قالمش اوراقك آره‌نامامسنه ، و بولندقدن صوکره‌ده برشی دینلمامسنه ، وبو بابده مأمور عائدینی جزالندیرمق اصولدن اولمدیغنه باقیلیرسه مقصد قولتقده اوتورمقده عبارت اولوب ایش کورمك مطلوب دکل ایمش کبی برفکر حاصل اولییور . بو محذوره‌ده برمدت وجزا تعیین ایدیله‌رك چاره بولملیدر .

هله بعض بیوجك مأموریتلر واردرکه صندالیٔ محترمنده هیچ بر وقت برکونا امتحانه معروض براقلمامش جاهل مکینه شعبات امورك هانکیسندن سؤال ایدلسه برجواب آلنه‌میه‌جنی محققدر .

اشخاص وکالتی درعهده ایده‌جك دعاوی وکیللرینك شدتلی امتحانلره مجبور طوتلدیغنه باقیلرسه مصالح عمومیه‌دن برقسمنه مأمور اولان بویله‌لرینك قدمنه اصلا باقلمیه‌رق بورجلی اولدقلری ایشدن اخراج ایله دها مناسب ایشلره قونلمسی تسریع امور نقطهٔ نظرندن واجبدر .

دوائردن چابوق ایش چیقمسی ملت عثمانیه‌نك عناصر مختلفه‌سنی بربرینه غزته‌لرك میل وانجذاب حاصل ایتمك ایچون یازدقلری وطنپرورانه مقاله‌لردن دها چابوق سودیرر . دوائردن چابوق ایش چیقمسی دوائره مراجعتدن سریع ثمره حاصل اوله‌جنی بیله‌جك حقسزلرك تعدیلرینه‌ده قسماً اولسون ختام ویرر .

محمد جمیل

کویللر و استدکاری محکمه‌لر

(مابعد)

بوکبی احوال مؤسفه‌نك اوکنی آلمق ترقی معارف ایله ممکن اوله‌جنی‌لوا مرکزلرنده بعض اصحاب حمیت طرفندن ملاحظه‌اولنه‌رق تعمیم معارف خصوصنه تشبث اولنمش ، حتی بعض کویلرده ابتدائی مکتبلری دخی کشاد اولنمش ایسه‌ده برعکس العمل اجرا ایدرك نتیجه‌سز قالمشدر . زیرا اصول جدیده مقصدیله اسکی معلملر چیقارلدیغی کبی یکی معلملره دخی معاش ویریله‌مدیکندن بونلرده کندی کندیلرینه صاووشمشلردر . اساساً اقتدار وفضیلتجه یکی معلملرك اسکیلردن اوقدر برفرقی اولمدیغندن رغبت عمومیه‌یه مظهر اوله‌میه‌رق جهالتك دوام وتقررینه سبب اولمشلردر .

تعلیم وتحصیل خصوصنده کویلر بوکون اویله برحاله کلمشدرکه نه آمال شرعیه‌سنی ایفا ایده بیله‌جك قدر علوم دینیه ، نه‌ده حیات دنیویه‌سنی امرایده‌جك قدر اسباب معیشت ومعاشرتی اکلابورلر .

بز ، کویلیلر، عقلمزی باشمزه طوپلایه‌رق متفقاً اسباب فلاکتمزی ازاله و باعث نجاتمزی تمییز ایله آملمزی میدانه کتیرمکلکمز بوکونکی حالمزه نظراً محال کورندیکی کبی ، بزه مرجع اوله‌رق کوستریلان بیلمم قاچ ساعت مسافه‌ده واقع حکومت دائره‌سنك مفردات اموره قدر نظارت ایلمسی مستحیل اولدیغی بدیهی و آشکاردر .

احوال عمومیه و آثار مدنیه‌یه تعلق ایدر مسائلده مراجعت شویله طورسون ، حقوق شخصیه ومنافع ذاتیه‌ده بیله مسافه‌نك بعدیتی و مراجعت فعلنك تکلف ومشکلاتی واجرا آتده مأموریتك بطائت

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1133

و امتنانی مراجعتلرینزی تحدید ایلمکده‌در . بوندن طولایی اختیار وعمل ماندەلرك و ایکی اوچ چوجغیله محرمسز یوله‌چیقوب خانلرده ویوللرده یالکز بیتوتی جائز اولمیان مخدراتك ولا اقل بش کون ایشدن قاله‌رق دردینی اکلادیجکه‌یه قدر هیچ اولمز ایسه صرف ایده‌جکی سکسان یوز غروشدن اشاغی ضرر لری انتاج ایدن مزروعات وسبزوات خسارلریله طوار وقویون سرقتلرینك وتعطیل عضو ایدلیه‌رك اوچ طوقات بش دیمه بیان وانواع حقارتلرله اطالهٔ لسانه هدف اولان فقرا ، عجزه ویتیجه اصحاب ناموس احقاق حقوقنه مانع اولمقده‌در .

احوال قرایی شوحال پرملالده براقق هم مروته یاقیشمیه‌جق وهمده دینوی واخروی مسؤلیتی موجب اولەجغی کبی هرکویده برحکومت دائره‌سی تشکیلی دخی محال ایدوکندن مصرفجه اهون ، تطبیقاتجه مونس ، هرحالده سلامت عمومیه‌یی موجب طریق تنسیقدن وارد خاطر موادی بروجه زیر بیانه شروع ایده‌جکز .

٣

کوی اداره‌لرینك دولت وملتجه سلامت آتیه‌یی موجب بر صورتده تنظیمی وآسایش عمومینك دوام وتأمینی ایچون شرعاً وعقلاً وتجربةً لازم و واجب اولان تنسیقات ، (تشکیلات) و (اجراآت) نامله‌رنده ایکی نوع اولەرق تصور اولندیغندن مطالعاتم دخی بو ایکی وادیده عرض اولنەجقدر .

نوع اول تشکیلاته عائددر

برنجی ماده — قرق خانه‌یی متجاوز و اوچیوز خانه‌دن دون هربر قریه‌ده برجامع شریف وبرمکتب بر مختار اوطه‌سی ، بر مسافر اوطه‌سی ، بر امام اوی و بونلره یقین واسع برمیدان وبو میداندە عمومی برچشمه ویا قیو وعمومی بر آبدستخانه بولنمسیدر .

دوائر مزبوره‌نك مجملاً بیانی

١ — دوائر مزبوره (میری) ویا (عمومی) وصفیله یاد اولنوب کیمسه‌نك شخصنه عائد اولمیه‌جغندن موادمخصوصه‌سنده بیان اولنەجغی‌وجه اوزره هربری ماوضع لهنده استعمال اولنمسی و یالکز امام اوی امامت وظیفه‌سنی ایفا ایدن ذواته منحصر بولنه‌جغندن وظائف مزبوره ایله برابر منتقل بولنمسیدر .

٢ — مسلم جماعتی بولنمیان قراده جامع شریفه حاجت قالمیه‌جغی کبی اصحاب حمیت طرفندن مبذولاً مسافر اوطه‌سی بولندیریلان کویلرده آیریجه عمومی مسافر اوطه‌سی بولندیرلمسنه کذلك احتیاج یوقدر .

٣ — آثار مزبوره‌نك متوقف بولندیغی عرصه وعملیات انشائیه و مالزمهٔ انشائیه حکومتك نظارتی تحتنده قرا اهالیسنه عائد و مالزمهٔ انشائیه کویده معروف کراسته وخرجندن اولمسی لابد ایسه‌ده وسعت و جسامتجه تقسیمات داخلیه و منظرهٔ خارجیه‌سی برسیاقده بولنمق ایچون عموم قرایه توزیع اولنه‌جق خریطه و پلانده موافق بولنمسی انقلاب خیرمزك یادکار ابدیسی اولەجقدر (بووجهله ابقا اولنه‌جق خاطره فلان کوشه‌یه ستون رکز ایتمك ، فلان یره هیکل وضع ایتمکدن البته انفعدر .)

٤ — آثار مزبوره‌نك نهایت اون سنه ظرفنده اکمالی مجبوری بولنوب امر الشاده تقدیم الاهم علی المهمه رعایت اولنمقدر .

٥ — بونلردن بشقه بر ویاخود ایکی صو مخزنی وبر عدد حریق طلومبه‌سی وبرعدد حمام انشاسی شمدیلك اختیاری اولوب آرزو اولندیغی تقدیرده حکومت طرفندن معاونت جدیه ابراز اولنمسیدر .

مناقشات

٦ — آثار مزبوره‌دن برنجی ماده مشتملاتنك وجوب درجه‌سنده کوسترلمسی نه‌کی اساسلره مستند بولندیغی و هربرینك فقداندنطولایی حیرت آمیز تصادفلرایله ظهوریته بادی اولدیغی فالقلرك شمدیلك تفصیلندن اجتناب ایله میدان مناقشه‌یه وضع ایلدم .

دائرهٔ عائده‌سی موظف اعضاسندن طشره احوالنه واقف حقیقةً تجربه‌سی سبقت ایلمش ذوات طرفندن آثار مزبوره‌نك وجودی زائد کوریله‌رك وجوبی انکار اولنور ایسه جائمه منت بیله‌رك ادعام وجه اوزره معترضلری اقناعه حاضرم .

ایکنجی ماده — امام ، مختار ، و اوچ اعضادن مرکب هیئت اختیاریه ابقا اولنەجق ایسه‌ده وظیفه و صلاحیتلری توسیع وتزیید وصورت ترجیح و انتخابلری تحدید اولنمسیدر . بونلردن بشقه کویك وسعتنه کوره امام ثانی نامیله برمعلم ثانی ومرکز حکومته بعدیته کوره ضبطیه مقامنده برده نفر بولنمسیدر .

اوچنجی ماده — مختار واعضالر کوی اهالیسی طرفندن مادهٔ مخصوصه‌سنه توفیقاً مرکز حکومتدن سنه باشنده دوره کلان مفتش ایله امام حضورنده رأی خفی ایله اکثریت آرا اکتساب ایدنلردن انتخاب اولنمی .

امام افندی یا ولایت مرکزلرنده (مدرسة الائمه) نامیله کشاد اولنەجق مکتبلردن باشهادتنامه نشأت ایلمش و یاخود زیرده بیان اولنەجق وظائفی ایفایه اقتداری بولندیغنی مادهٔ مخصوصه‌سنده بیان اولنەجق ذوات معتبره حضورنده اثبات ایلمش کیمسه‌لردن بولنمی وامام ثانی ایله ضبطیه نفری مادهٔ مخصوصه‌سنه توفیقاً هیئت اختیاریه طرفندن ترجیح وتعیین اولنمسیدر .

مابعدی وار مصطفی اغروسی

عیناً

مکتب آرقداشلرمه :

سوکیلی قارداشلرم !

شو مکتبه کیرمکدن مقصدمز نه‌در ؟ وطن وملتمزه خدمت دکلی ؟ عجبا شمدی‌یه قدر بو وظیفهٔ مبجله‌یی درعهده ایدنلر نه صورتله ایفا ایتدیلر ؟ مافوقلرینك قانونی اولان امرلرینه ، نصیحتلرینه وصیتلرینه اطاعتله دکلی ؟ اوت : بزده اواجدادك احفادی بولندیغمز وعسکرلکك اس‌الاساس اطاعت اولدیغنی وماضینك ظلم واعتسافی محو اولوب آرتق هرشی قانوناً یاپیلدیغنی بیلدیکمز حالده ارقداشلرمزك بلاملاحظه ضابطانمزه قارشی حالا تکرر ایتمکده ، همده اوقدر مستکره بر صورتده وقوعبولمقده اولان احوال اسف انکیزی آره‌مزده آز چوق حریتك معناسنی اکلایانلر ایچون داغ درون اولیور !

حتی بوندن برقاچ کون مقدم ناظر پاشاحضرتلری مکتبمزی تشریف بیورمشلردی .

مدیر ومعاون پاشالرله امرا وضابطانه بزم حقمزده اخطاراتده بولندیلرکه طبیعی نفعمزه عائد ایدی . تلقی ایتدکاری اوامری اصولی دائره‌سنده بزه تبلیغه و تخصیص قوانین و نظامات موجوده داخلنده حرکاتمزی تنظیمه مأمور وناظر بولنان ضابطانمزدن برذات ، ناظر پاشانك امرلرندن اقتباساً پدرانه بر طورله قیافت عسکریه‌مزده نظر انداز تأسف اولان خطالرمزدن بحث ایدرك تعدیل وتصحیحی آرزوسنی اظهار بیوردیلر .

شونصایح معقوله ومقبوله‌یه مقابل تشکر یرینه اطاعت عسکریه ایله تألیفی مشکل بعض اوضاع ایله مقابله‌ده بولندق !

طوغریسی وظیفه شناس اولان ارقداشلرم شو حال اسف اشتماله بالضروره اشتراك ایتمش اولسه بیله قلباً بنم کبی متأثر اولمشلردر ظن ایدرم . حریتك بزه بخش ایتدیکی حقوق ومساعداتی بالعکس یاکلش تلقی ایدییورز !

حریت ، قانون دائره‌سنده ویریلان امرلره عدم اطاعت وضابطانی تحقیر معناسنی افهام ایتمز ! هم‌بویله عمومی تنفیر ایده‌جك قانون شکنانه حالاته اجتسار ایدن بعض ارقداشلرمز نه‌دن متجزی اولمیورلر ؟

بو احواله حالا نظر بی قیدی ایله باقیله‌جق اولورسه بینمزده براخلاقسزلق حکمفرما اولەجغنه شبهه ایدلماملیدر . بویولسز حرکاتمز شمدی داخلیه‌ضابطانی حقنده تجویز ایدیلورسه صکره خواجکانه تشمیل ایدیله‌جکنه‌ده شبهه یوقدر .

بر ضابطی ، بر خواجه‌یی تحقیر نه‌قدر آغیر نه‌قدر مذموم برحرکت اولدیغنی اونوتمیلم؟! چونکه: « من علمنی حرفاً ... » بیورلمشدر . بناءً علیه بویله نمایشلردن صرف نظر ایدەلم . ضابطان وخواجکان افندیلرك حقوقلرینه رعایت ایدەلم . وطن وملتك بزدن بکلدیکی علم وعرفانی اکتسابه چالیشەلم چالیشمه‌ده فیضیاب اولەلم . اکر برحقسزلغه هدف اولورسه‌ق قانون دائره‌سنده احقاق حق ایدەلم .

ایشته سوکیلی رفیقلرم جمله‌کزه استرحام برایکی افندینك فریضهٔ تشویقاتی اولەرق یاپیلان خطالر عمومزی لکەدار ایده‌جکی جهتله تربیهٔ ذاتیه وعسکریه‌مزی مخل فنا حاللردن حذر ایتمکزدر والسلام .

مکتب اعدادیهٔ حربیهٔ شاهانه طلبه‌سندن

(امضا محفوظدر)

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ٦٧ | بازار | ٨ رمضان ١٣٢٦ (٢١ ایلول ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك اپونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آپونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

بلغارستان حکومتی برحیدودلق اجرا ایتدی . روم ایلی تیموریوللرینك ـ مالکیتك بتون معناسیله ـ حکومت سنیه‌نك مالی اولدیغی برلین معاهده‌سیله تصدیق اولنمش ایکن واهی بر بهانه ایله بلغارستان حکومتی آنی غصب ایتمکه تصدی ایتدی .

احوال حاضره‌نك نزاکتی جهتیله ایش‌لزومندن فضله اهمیتی داعی اولدی .

شو اهمیت دخی ایشك صوفیه ایله باب عالی آره‌سنده تسویه ایدلمسنه میدان براقلمه‌یوب مداخلات خارجیه وقوعی احتمالته مبنی ایدی .

مداخله وقوعی ایچنده ده اك مهم نقطه اومدا ـ خله‌نك آوسترید والمانیه طرفندن نه شکل وصورتده اجرا اولنه‌جغی جهتنده ایدی .

چونکه او مداخله‌نك بعض صورتلری بتون آوروپایه تأثیر اجرا ایده‌بیله‌جك نکته‌لری محتوی ایدی .

حمد اولسون که قورقویه محل قالمدی . آوستریه والمانیه حکومتلری‌ده سائر دولتلرله متفقاً حیدودلغه حیدودلق دیدیلر ، صوفیه حکومتی تقبیح امرنده عموم ایله مشترکاً حرکت ایتدیلر .

شونتیجه شایان تشکردر . « آوستریه پولتیقه‌سی» بندلرمزده انتظار ایتدیکمز « اوچنجی آوستریه‌نك » ظهورینه برمقدمهٔ حسنه‌در . بزبونی اوبله تلقی ایلرز. انشاءالله آلدنمدیغمزی‌ده زمان اثبات ایده‌جکدر .

اوروپانك شو دوستانه اتفاقی باب عالینك وظیفه سنی ساده لشدیریور . اتخاذ اولنه‌جق خط حرکت کندیلکندن ظاهر اولیور .

خطك بلغارستان طرفندن اشتراسنه موافقت ایدیلوب ایدیلمه‌سی ایکنجی درجه‌ده برمسئله‌در . صره اوکا کلنجه ایجابنه باقلمه‌سی طبیعیدر . لکن باب عالی البته شمدی آنك صره‌سی اولدیغنی اکلامشدر .

برنجی وظیفهٔ حکومت واقع اولان حیدودلغه نهایت ویرمکدر . خط اعاده اولنسور ، واقع اولان حرکت رسماً توصیف واعتراف ایدیلور ، اصول وجهله کچمش تعمیر اولنور .

ایشته بوندن صوکره ایکنجی ایشه یعنی خطك بیع وشراسنه ـ نوبت کلمش اولور .

بزبوباده قطعی صورتده برجهتـ طرافدار دکلز. مقبول شروط تحتنده خطك بلغارستانه صاتلمه‌سنده بأس کوره‌میز . لکن تجاوزه هدف اولان حقوق مقدسهٔ دولت طاپیله‌رق اعاده اولنمزدن مقدم بیع وشرا ماده‌سنك موقع مذاکره‌یه قونمه‌سی ـ حیثیت دولت اعتباریله ـ قبول ایده‌میز .

امور مالیه

ممالکمز واسعدر . اولدقجه مسکوندر . معمور دکلسه‌ده ، متروکده دکلدر . قوهٔ انباتیه‌سی مکملدر. دولت نامنه خلقدن آلنان ویرکولر آغیردر . چونکه خلق انی ویرمکده زحمت چکیور. بونکله برابر سنه‌ده خزینه‌یه کلان مجموع واردات یکرمی ملیون لیرا رادەسنده‌در .

ممالکمز انکلتره ، فرانسه ، المانیه‌نك مجموعندن دها بیوکدر . بو اوچ دولتك وارداتی یکونی درت یوز (٤٠٠) ملیون انکلیز لیراسیدر . یعنی قطعاً بزدن کچوك اولان شو اوچ ممالکك وارداتنه نسبةً بزمکی قرق کره دها آز یعنی انجق یوزده بشدن فاضلی مرتبه‌سنده دوندر .

بوکا سببلر چوقدر. باشلیجه‌لری اعمار واستعمالك نقصانی ، وسائطك فقدانی ، اداره‌نك جهالتی ، افرادك ـ استبداددن متولد ـ عطالتی وسائره وسائره‌در .

لکن بونلردن بشقه برسبب دها واردرکه آنك وجودی واردات دوائی همان یاری یاریه دکلسه بیله مهم برراده‌یه تنزیل ایتمکده‌در .

بوسببك ماهیت واهمیتی تقدیر ایتمك ایچون کچن کون بحث ایتدیکمز خلیل پاشا خانی دولابنك بتون حجره‌لرینی یوقلامق کافیدر .

معلوم اولدیغی اوزره مذکور خان غلطه‌ده کائندر . انصالنده کائب ثانی عزت پاشانك عقارا واردی. عزت پاشا عقارینی توسیع ایتمك امیله پاشا خانینه کوز آتار، صاحبه‌سندن صاتوز آ صاحبه‌سنك صاتمغه نیتی یوق ا پاشا کبی برقطب زمان برشی ا ایتمه‌مك جله عباداه ایچون استبداد دستوری بونی مقتض خان قیمت مخمنه‌سی اولان پازارلق ایدیلور . مـتر یکرمی ایکی بیك لیرا ک ویرلدیکنی مبین پوصله‌ی جکنی بیان وبونده اصرار

عزت پاشانك وکیلی امو امین پاشا اقشام اولدیغی ایچ براقلمه‌سنی سویلر ، لکن وکیل ایتمکسزین پاشانك نزدینه کیده‌جك اولور هدف اوله‌جقلرك یالکزجه کندوسی اولی آکلادیر .

بونك اوزرینه امین پاشا ویرکو مأمورینه خبر کوندرر . مذکور متراکم ویرکونك عزت پاشادن تماماً قبض اولدیغنی مبین برمقبوض تنظیم ایدیلوب همان کوندرلمسنی امر ایدر .

مقبوض وکیل اموره ویریلور. اوده خان صاحبه سنه ارائه ایدر . خانك بدلی خانمه آناختاری وکیل اموره تسلیم ایدیلور .

پك اعلا . فقط یوز بیکلرجه غروشی متجاوز بولنان خانك متراکم ویرکوسی « تماماً آلنمش » دینله‌رك مقبوض کسیلوب ویرلمش ایکن بیت المال صندوغنه هنوز برپاره ویرلمامش ایدی . او متراکم ویرکو برقاچ کون صوکره ژاق هارونا‌چی معرفتیله صرافلردن طوپلانمش سرکی وصورتلر شکنده خزنیه‌یه تسلیم اولندی . حسابی قپاندی ! خزینه‌نك زیانی یوزده سکساندن زیاده ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

خزینه‌نك شوضرری بیله آز کورلدی . یکرمی ایکی بیك لیرایه آلنان مذکور خان‌سربست برمعامله‌ده دها زیاده ایده‌جك ایدی . لکن عزت پاشایه مال اولنجه « آثار عبودیت » اظهارینه احتیاج کورولدی. علاقه دار بولنان دوائر عالیه رؤسانك امر وتعلیما- تیله بخنلر اعزام اولندی . یکرمی ایکی بیك لیرالق قیمت عتیقه‌نك حدنصابده اولدیغی یکی معامله‌ٔ فعلیه ایله ثابت اولمشیدی . مخمن افندیلر بوکا باقدیلر . اظهار عبودیته زمین حاضرلادیلر. یکرمی ایکی بیکی خانك دکرندن فضله کوردیلر . قیمت رسمیه‌سنی اون بیك لیرایه ایندیردیلر . یعنی اون ایکی بیك لیرالق برعقارك ویرکوسنی جف‌القلم طی ایتدیلر !

ایکی خانك برلشدیرلمسی ایچون انشاآت اجرا اولندی . بونلرده دخی معتاد اولان خرج‌ورسومدن اماتجه برپاره آلندی.

واردات دولتك نسبةً پك دون اولمسی موجب کی‌سبیلرك حدو پایانی یوقدر. بوایسه بزی مأیوس یکی یرده ، بالعکس امید وار ایتملیدر . چونکه دادده چوریله‌بیلان بودولابلر ، حلولیله دور معدلت و حریتله امتزاج اولنه‌جق تدابیر اقتصادیه‌مزك خزینهٔ دولته کیره‌جك یکی سروطیت ومسئولیتك طبیعی یلات دخی ایچه بریکونه

طافت موقعیه‌سی حسبیله انتظام وعمران بر شهر . بخشایش قدرتك فیوضات مظهر اولان استانبولده ید ام همت و معاونتیله وجوده ر زینت ومعموریته حد وپایانی تصویر شهرمزك عمومی بر پلانی شویله طورسون ، یوق محللرك الده بولنان ابنیه قانونی موجبنجه یاپلمش استقامت خریطه‌لری بیله مفقود در .

بوسببدن دولایدرکه خام اراضی وباغ وبوستان کی محللردن صرف نظر، بیوجك برباغچه‌نك افرازی ضمننده مراجعت وقوعنده درونده کشاد ایدیله‌جك یکی زقاقلرك تعیین استقامتی ورمیه الصاق ایدیله‌جکی کیفیتنده پك چوق مناسبتسزلکلر وقوع بولیور . بوکبی آچیلان و یاخود حریق وقوعیله ترلا قاعده‌سنه توفیقاً تسویه ایدلمك ایستنیلان زقاقلرك تعیین استقامت و وسعتنده ایشك برکره ده حفظ الصحه نقطهٔ نظرندن متخصصینه اوغرادیله‌رق مطا- لعه‌لری آلندیغندن ناشیدرکه زقاقلرك پك چوغی ، اولرمزك بلکه یوزده طقسانی ضیا و هوادن حقیله نصیبه‌دار و موافق فن اوله‌میور . هله بوکون مرعی الاجرا اولان ابنیه قانونی احتیاجات حاضره- مزه قطعیاً غیر موافقدر . حتی دنیله بیلیرکه قانون مذکور تصور ایدیلان معموریت وانتظامی مخلدر بیله ! ذکر اولنان قانونك تعدیل و اصلاحی لازم کلان جهتلر حقنده لایح خاطر اولان مطالعات وملاحظاتی ایلریویه تعلیق ایله شمدیلك شهرك عمومی پلانندن وشوصوره ده شهر امانتندن انتظار ایدیلان وخاطره کلان سائر مبرم خصوصاتدن برنبذه بحث ایلمکی مناسب کوردك .

اولجه‌ده بیان ایدلدیکی وجهله شهرك بر پلانته احتیاج شدید درکاردر. انجق بوکون شهر اماتی ایچون یاپیله‌جق دها مهم اجراآت ومعاملاتده موجودیتی‌ده غیر قابل انکاردر. بناءً علیه اهمی مهمه تقدیم ایله ایشه باشلامق لازم کلور . مثلا بر مدتدنبری دوائر بلدیه‌ده مجلسلر تشکیل ایدلمك اوزره اعضا انتخابنه باشلندی . درسعادت بلدیه قانونی موجبنجه یکرمی دائرهٔ بلدیه‌یه تقسیم ایدیله‌جك یعنی الیوم موجود اولان اون دائرهٔ بلدیه مذکور قانونه توفیقاً احتوا ایلدیکی محلاتده حدود تفریقیله یکرمی یه ابلاغ اولنه‌جقدر .

بوصورتله تشکل ایده‌جك مجالس بلدیه دلالتیله استانبول مبعوثلرینك انتخابی اجرا ایدیله‌جکدر . برده بویکی تشکیل ایدیلان مجالس بلدیه‌دن اون دائره‌نك مرکزی موجود ایسه‌ده دیکر اون دائره ایچون برر مرکز احضاری لازم دکلی ؟ کرچه هردائرهٔ بلدیه‌نك مأمورین ومستخدمین لازمه‌سنی کندیسی انتخاب و تعیین ایده‌جکی قانونده مصرح ایسه‌ده ، مجالسك مأمورینی مذکوره‌یی الیوم مستخدم اولنلردن تفریق وتعیینی طبیعی اوله‌جقنه کوره هنوز مجالسه اعضا انتخاب تعیین اولنه‌جق ذواتك معاملات بلدیه‌نك مجمیسی اوله‌جقلری نظر دقته‌النه‌رق بومثللو خصوصاتی شمدیدن شهر اماتی طرفندن برآن اول احضار ایدلمك اقتضا ایتمزمی ؟

* * *

استانبولك برعمومی پلانلنك تنظیمی کیفیتنه کلنجه اشته مهم برتشبث ! بویله عمومی بر پلانی وجوده کتیره بیله‌جك شهر اماتنده حائز اقتدار مهندسلر عددینك قاچه بالغ اولدیغنی بیله‌میز . هله اویلان بلدیه اموری عنوانلی بندمزده محرر اساس دائره‌سنده یاپیله‌جق اولورسه ..! شهر اماتنده و دوائر بلدیه‌ده مستخدم مهندسلر ایچنده هندسهٔ ملکیه‌دن باشهادتنامه نشئت ایتمشلری واردر . بونکله برابر اماتنده ، دائره‌لرده مهندسلرك اکثری مکاتب ابتدائیه‌دن ونادراً رشدیه‌دن شهادتنامه یاالمش یاالمامش، هندسه- خانه قلملرینه برر صورتله چراغ بیورلمش وبرمدت استادلرینك شریتجیلکنی ایتمش برازده بوکون احتیاجه قطعیاً کافی اولمیان ابنیه قانوننك ایشنه کلان ماده‌لرینی ازبرله‌مش ومحاسبه قیودات کتیه‌لرینه مهندس عنوانی علاوه ایدلمش اولمقدن عبارت مأمورین فنیه‌درلر .!؟ بونلری وقتیله مکاتبده اکمال تحصیل ایله جیقمش بولنانلرك (اندر اوله‌رق) اولسه بیله معلومات مکتسبهٔ عتیقه‌لرینی ترقیات فنیهٔ حاضره‌نك ایجاب ایتدیکی مرتبهٔ تکمله واردیره بیلمش اولانلری پك آز اولسه کرکدر ، چونکه هیچ برینك برکون مسلکلرینه عائد بربحثده بولندقلرینه تصادف ایدلما- مشدر .

اساساً سنوی ایکی یوز بیك لیرایه قریب اولان شهر اماتی واردات عمومیه‌سندن قالدیرم وشوسه انشاآت وتعمیرات وبلده‌نك استحصال اسباب عمران وتزیناتی وبوکا مماثل اجراآتی ایچون بودجه‌ده تفریق ایدیلان (ماوضع لهنه صرف ایدلمك میسر اولمه‌مان) مقدارینك شهرمزك احتیاجات عمرانپرورانه‌سنه نسبتله ذکری یوز قیزارتمه‌جق رادەدر . چونکه برکونه لزومسزلری ووظیفه ومشغولیتلری اولمدیغی حالده برای خاطر قبول ایدلمش کمسه‌لره معاش اولەرق تخصیص اولنمش وحتی بدلات مهمه مقابلی صائلمش معاشات موازنه‌نك مصرف قسمنده اك اغیر یوکی تشکیل ایدیوردی !...

غرض شخصی

—

حریتك سعادتلی دوری کیرملی غزته‌لردن بعضیسنه چوق ورقه کوندردم . بونلرك اکثریسی بعض محررلر حقنده انتقادی حاوی ایدی . شخصیات عدیله طبع اولنمدیلر. حال بوکه شخصیات دیمك برکسه‌نك خصوصی ، بیتی ، منافع عمومیه‌یه تعلقسز اولان احوال ذاتیه‌سنی قارشدیرمق دیمکدر.

چونکه فلان شخصك حدید ویا خسیس ویا چرکین ویا شیشمان اولمسی منافع عمومیه‌یی سکته دار ایتمز . لکن « فلان آدم شو ایشك باشنده اولدیغی حالده حیثیته مقید دکلدر ، کیجه کوندوز ایچر ، ارتکاب ایدر ، مصالح عبادی تأخیر ایلر ، معیتی حقنده دخی حقسزدر ، غداردر واخ » طرزنده نه‌قدر اسنادات وار ایسه جمله‌سی غرضکارلقدن مصوندر .

غزته‌یه مراجعت وقوعنده درحال باصملری لازم کلیر . هله یازیلان شیلر بنده‌کزك انتقاداتم کی بعض محررك صرف فکرلرینه مطالعه‌لرینه قارشو براعتراض درجه‌سنده قالیرسه بوحاله غرضکارلق دیمکه انسانك دیلی نصل واریر ؟

بویله اعتراضلرله افکارك مصادمه‌سندن حقیقت بارقه‌سی چیقار . واختلاف امت رحمتدر .

بن بوقیبلدن یازدیغم اعتراضاتی مبین ورقه‌لرمی کوندردیکم غزته‌لرك عدم طبعی انلر حقنده‌ده بر منتقد ظهور ایدرسه مقابلةً قبول وطبع اولمامسی فکر مداهنه‌کارانه‌سنه مستنددر دیرم .

فقط طور، طور ! بن غرض شخصی‌یی مبین دخی اولسه بعض غزته‌لرده ورقه قبول ایتدیرمه‌نك یولی بولمغه تقرب ایتدم . از جمله (. . .) غزته‌سنه مراد بك علیهنده هرنه‌یازسم مع التشکر قبول اولنه- جغنی ، بو بابده‌کی بعض مندرجاتنك عادیلکندن اکلیوردم .

الله الله ! عمرنده ملت مظلومه ایچون برثانیه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE1153

راحتی بوزمغه قاتلانه‌مامش یوز بیکلرجه آدمدن مرادی دون طوتمقده‌درلر .

بوقدر اسلام عسکرینی ینه اسلامه قردرمش مفسدلر جزاسز قوناقلرنده اوتوروب طوررکن مشروطیت استحصالیچون التزام ایتدیکی فکر ومسلکه مخالف برچیغرده دوام ایتمك ایستین بش اون فراریه بیله‌رك بلمیه‌رك مرادك ضرری طوقوندیسه بوندن طولایی منفور ملتمی اولمق ایجاب ایدر ؟ (.....) غزته‌سی صاحبی شمدی صاحب حمیت اولدی وطوغریدر . غزته‌سی شمدی محترم اولدی . واویله درده . مراد بك اوقدر فدا-کارلقله برابر نصل اولوبده فرض محال وار ایسه قصورینك معفو طوتلمسی شرفه بر درلو مظهر اوله‌میور ؟ سبحان اه ؟

مراد بك مورخدر ، محرردر ، سیاسیات اربابندندر . بویله آدم مطبوعاته حریت ویرن مشر-وطیتی سومزده استبدادی نصل آرزو ایدر ؟ بونی هانکی منطق قبول ایدر ؟ ومادامکه مشروطیت دشمنی‌در ، عودتندن صکره نه‌دن ادارهٔ ظالمه تزدنده سوکیلی دکل ایدی . نه‌دن ابوالهدالرك ، ذکیلرك ، ممدوحلرك مجلسنده داخل دکل ایدی ؟ عودت وندامت ایدن بلغار اشقیاسیله اوپشمکه علو جنابمز مساعد درده بو جوان مردلك مراد بکدنمی اسیرکه‌نیور .

حربیه ، علمیه ، ملکیه ، مکتبلری مراد بکك کندیلرینه معلم اولمسنی ایستیورلر . اسارتدن خلاصمزه اصل سبب اولان ذواتك منشائی اولان برمکتب عالی مراد بکی خواجه‌لقه ایسترسه بوذات حقنده برای خاطر اولسون دیل اوزاتمقدن اجتناب واحتراز ایتمك حس شکران اقتضاسندن صایلمازمی ؟

کلهٔ ینه مسلکمز اولان انتقاده : اسمنی ومحر-رینی خاطرمده طوتمدیغم برغزته مأمورین محاکمه‌سنه مجلس اداره‌لرك مأمور ایدللمسنی ، بوکی محاکماته‌ده محاکم نظامیه‌نك مأمور ایدلسنی ، بیهوده یره شورای دولت مأمورین محاکاتی دائره‌سنه معاش ویرللمسنی توصیه ایدییور . ومحاکم نظامیه‌نك مختلف مأموریندن مرکب اولان مجالس اداره کبی مأمورین محاکمه‌سنی واقفانه تسویه ایده‌جکلری اعتراضی قبول اولنه-میه‌جغنی ، چونکه محاکم نظامیه‌نك ایجاب ایدنلردن ایضاحات کافیه المغه اهل خبره تعیین ایتمکه حقلری اولدیغنی ومجالس ادارەنك آرتجوق طرفکیرلکدن قورتیله‌میه‌جغنی ، ادعاسنه قوت اولمق اوزره ایراد ایدییور .

مطالعهٔ فقیرانه‌مجه ایسه شورای دولت محاکمه دائره‌سنه لزوم اولدیغی کبی مأمورین محاکمه‌سنك مجالس اداره‌یه‌ده حوالهسنه احتیاج یوقدر . هرمأمور ارتکاب ویا اهالی ومعتی حقنده حقسزلق ایتدیکی تقدیرده طرد وتسجین ایدلدکدن بشقه خدمت‌دولته بردها کیرمك حقنده اسقاط ایدیله‌جك برنظامه ربط ایدیلیر ، ونظامك مرعیتی‌ده بحق کوزه‌دیلیرسه ، بوحالده پك نادراً وقوعبوله‌جق مأمورین محاکمه‌سی ایچون موقت ومجلس وکلا قراریله مجاناً قومیسیون تشکیل اولنه بیلیر . وبوحالده محاکم نظامیه‌نك عدم وقوفی مجالس اداره‌نك طرفکیرلکی محذورلری اورتەدن قالقار . (امضا محفوظدر)

— میزان —

مأمورین حکومتك ایکی درلو جرملری اوله بیلور . بری صرف اصول اداره‌یه راجع اولورکه انك رؤیتی شورایه بیله حواله اولنمیه‌رق هرنظارتده موجود اولان مجلس رؤساجه (ولایاده اولورسه مجلس اداره‌جه) رؤیت ارتلمیدر . قطعی صورتده عدم استخدام قراری حد غایه‌سی اولور . دیکری قانون جزانك مواد مخصوصه‌سنه تماس ایدن احوال و حرکاتدرکه انلرك عادی محاکمده کورلمه‌سی « مساوات » اقتضاسیدر .

قومیسیون تشکیلی ایسه قانون اساسیجه مردود-دور . بالاده‌کی مواخذه‌ده بزم بیلمم کیمه ضررمز طوقوندیغی حقنده‌کی فقره‌یی تصحیح ایدیکز . بزم هیچ بر کیمسه‌یه مستقلاً ضررمز طوقونامشدر . چونکه بالذات غزته‌یی بیله کیمسه‌یه طابسز کوندر-مدك . نره‌ده قالسونکه اوبر اسنادلر . بونلرك دوزجه صنیعه اولدیغنی بالذات یازانلرك‌ده بیلدکارندن امین اولیکز .

امین اوکی مخابرمزدن

« مرادبك اوروپادن نیچون کلدی ؟ کلهٔ‌سی ایدی . کلدیکی ایچون طاریلیورز ، کندیسنه بوقباجق بردرلو عفو ایده‌میورز ، قیامت قوپسه ینه عفوایده‌میه‌جکز . چونکه .. چونکه ... »

دیورلر ایدی . بن‌ده صوردمکه « پك کوزل ! کلهٔ‌سی ایدی . لکن کلك قباحت ایسه درجه‌سی نه‌قدردر . بونی بیلمك ایچون کندوسنی کیم کوندردی ، نیچون کوندردی ، کوره‌جکی ایشی کوردی‌می ، یوقسه کورمه‌دن می دوندی ؟ البته کندوسنه بونك ایچون تعلیمات‌ده ، پاره‌ده ویرمشلر ، اویله دکل‌می ؟ »

جواباً دیدیلرکه : بزاونی بیلمه‌یورز . غزته‌جیلر بیلورلر ، چونکه سویله‌یورلر . اویله برشی اولمسه البته سویله‌مزلر ایدی .

بن غزته‌جیلره کیتدم . صوردم . جوابلر آلدم . حیرتده قالدم .

سویله‌یمده سزده حیرتده قالیکز . چونکه پك غریبدر .

مراد بکی اوروپایه کیمسه کوندرمه‌مش . کندوسنك جانی اویله ایسته‌مش ، قالقمش ، کیتمش . دونمش دولاشمش ، بعض بیوکلری ، کچوکلری کورمش ، ترکیا ایچون قانون اساسی لازم دیمش ، برحیدود چته‌سی پادشاهی اسیرایتمش ، مالی صویبیور ، دولتی بیتیریور دیمش .

بونکله‌ده قانمامش . اوچ آی قدر پادشاهه اصیحت بوللو بندلر یازمش ، چته‌یی طاغیدیکز ، قانون اساسی‌یی اعلان ایدیکز ، ملت ایله باریشکز کیفکزه ، راحتکزه باقیکز دیمش .

حیدود چته‌سی غزته‌سنی پادشاهه کوسترمه‌مك ایچون قیامت قوپارمشلر ، کندوسنی اعدامه محکوم ایتمشلر ، صباحی ، اقدامی ترجمانی اله آلمشلر .

« مرادبك شویله فنادر ، بویله کوتیدر ، اونامه‌دن قانون اساسی ایسته‌یور ، عدالت ایسته‌یور ، خلقك مالنی غصب ایتمه‌یکز دیور . برکت ویرسونکه بویله مضر آدم بزدن چیقمه‌مش ، اجنبیده یتشمش برمفسددر . اویله اولمسه قانون اساسی کبی دولتی محو ایده‌جك مضر برشی ایسترمیدی ؟ سایهٔ شاهانه‌ده هرشی کوزل ، هرکس بختیاردر . بز ، غزته‌جیلر ، ده نعمته مستغرق بولنیورز . قاصه‌لرمز طولیور . شکرك اداسندن جداً عاجزز ... »

مراد بك ده باقمش که بیهوده اوغراشمش براقدینی چولق چوجغنك قبوسنی کیمسه کیفکز نصل ، اکمکز وارمی ؟ دیه کندوسنك مأموریتنده آرتدیرمش توکنمکه باشلامش ، کیمسه ذاتاً حکومتدن بشقه کندو بولنمامش . حکومتك پار بعض آرقداشلر او پار طارلمش ، کوچنمش ، ایشسته اووقت م اولمش . کیدوب کندوسنه شو وشو وار ، ملته‌ده بو مراد بك کندوسنه بر عفوی بیله رد ایتمش ، کندوسنه بدل ملته بونی وشونی ویرك ایتمشلر .

بونك اوزرینه مراد بك بویته اعدام آصمش ، یالکزجه استانبوله کلمش .

کلمش‌ده برآز اوندە اوتورمش ، زورله شورای دولته کوندرلمش ، برترتبه ، برنشان آلمامش ، بقال وقصابلرك لطف وعنایتلریله قوت لایموت کچنمش ، حتی بیك لیرالقدن زیاده بورجه‌کیرمش . الدن کلدیکی قدر طوغری خدمت ایتمش .

بووقت کندوسنه هرکس سلام ویرمکه ، سلامنی آلمغه قورقمش ، اوزاقدن کلورکن آلارغه‌یه چکلمش ، باشنی چویرمش . نیچون کیتدك ، نیچون کلدك دیمه‌مش .

. . . . . .

دیرکن قهرمانلر آیاغه قالقمش ، مراد بکك رجا ایتدیکی « آرتق یتر » ! فریادینی چیقارمشلر . پرده دکشمش !

قانون اساسی اعلان اولنمش ، هرکسك باشی چوزلمش ، یولارلری آتلمش . « یشاسون حریت » دیمکه باشلامشلر .

دون « یاشسون حریت » ، « جهنمه کیتسون

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

قانون اساسی » دیان صباحلر ، اقداملر ، ترجمانلر بوقطاره قاتلمشلر !

دیرکن بر ولوله‌در قوپیور . مراد بك نه‌یه کلدی ؟ نه حقنه کلدی ، نه حدینه کلدی ، بویله خیانت . بویله جنایت اولورمی ؟ ایجمزده براقمغه کلز ، غزته چیقارمه‌سی اولز . غزته‌سی بزم حقمزده تجاوز دیمکدر . چونکه « حسب العبودیه » انکله هم افکار اوله‌میز . او قانون اساسی دیرکن ، بز استبداده قصیده اوقیوردق .

شمدی اوده قانون اساسی دیه‌جك ، بزده انی دیه بیلورمی بز ؟ هیچ بویله شی‌می اولورمی ؟ . . . بز « یشاسون حریت ، حریت ، حرر ر ریت » دیه‌جکز . . . . اوده . . . . اوده . . . . « استبداد » دیه‌جك ، بز بویله ایسترز . . . .

« بز بونی قبول ایتمه‌یز ، فریاد ایده‌رز ، قیامت ز . بونی مدحت پاشا کبی طیشاری مطلق راقیلورسه اورته‌لغی قاریشدیره‌جق ، اولز. لام ... »

لوتلمش کبی قیورانمغه

ران اولیسور . مرحمت دیه‌رك باغیریور ... اصحه‌سی ایسه آنلر

منطق عوام

ه) ده کوتاهیه حقنده (خداوندکار) رفیقمزه بعض افعال وحرکاتندن واجه زاده راسخ افندیدر . ورقه محفوظدر .

حوادث

رضا پاشا

عن اصل خداوندکار ولایتی مضافاتندن قره حصار صاحب سنجاغنه ملحق بولوادین قصبه‌سی اهالیسندن مدرس ابراهیم افندی مخدومی اولوب اولجه قلبه‌ده، الیوم درسعادتده انتشار ایدن «غیرت» غزته‌سی صاحب ومحرری رضا پاشانك بروسه دائرهٔ انتخابیه‌سی مبعوثلغی ایچون نامزدلکنی وضع ایتدیکی رسمی « خداوندکار » غزته‌سنده اوقونمشدر .

پاشای مشار الیه بلغارستان صوبرانیه‌سنده مبعوث صفتیله حاضر بولنه‌رق پارلامنتو اصولنك غوامضنه وقوف تام کسب ایتمش ارباب غیرتدندر . بونك ایچون انتخابی (میزان) جه پك ملتمسدر . کندوسنه حسن موفقیتی عن صمیم القلب تمنی ایلرز .

انقره دفتردارلغنجه بعض یولسزلقلرك الآن دوام ایتمکده اولدیغی خبر ویریلیور .

شکل اداره‌نك دکشدیکندن بحثله معاملات اداره‌نك‌ده اکا کوره توفیق وتعدیلنه لزوم قطعی اولدیغی حقنده هر نظارتدن ولایاته تبلیغات اجرا ایدلسه یریدر .

بلغارستان طرفندن اتخاذ اولنان خط حرکتك برلین معاهده‌سنك تماس ایتمکده بولنمسندن بحثله مذکور مسئله‌نك برلین شهرنده بین‌الدول مذاکره ایدلسی حقنده روسیه طرفندن بودفعه واقع اولان تکلیف پك مهم وداعی تأملدر .

موضوع بحث اوله‌جق مسائل ایله اتخاذ اولنه‌جق قرارلرك دائره‌سی قطعی صورتده معلوم اولدقجه حکومتجه موافقت اولنماسی الزمدر .

روم ایلی شرقی و بلقان مسئله‌لرینك لهمزده اوله‌رق دولتلرجه حل اولنه‌بیلمه‌سی لا اقل اوچ سنه مدتله ادارهٔ مشروطه‌نك بزده حسن جریان ایتمه‌سنه وسکون واسایشك عودت ایله‌مسنه متوقفدر . بوندن اول واقع اولهجق معاهده تعدیلاتنك بزم لهمزده اوله‌رق یاپیله‌جغنه امنیت اولنه‌مز . بونك ایچون پك بیوك بربصیرت واحتیاط لازمدر .

حوادث داخلیه

—

رسمی — انقره ولایتنه ، سیواس والیسی حازم بك افندی — سیواس ولایتنه ، اشقودره والیسی نوری بك افندی — اشقودره ولایتنه مالیه نظارت جلیله‌سی ملغا مرتبات وتعقیب تحصیلات قومیسیونی اعضاسندن صفی‌الدین بك افندی تعیین ایدلمشلردر .

— صنوف تبعهٔ غیر مسلمه‌نك معاملات عسکریه‌سنه عائر نظامات اصولی دائره‌سنده اکمال ایدیلنجه‌یه قدر بونلرك مکلف اولدقلری بدلات عسکریه‌یی تأدیه ایتمه‌لری لزومی درکار ایدوکندن تأدیهٔ بدل خصوصنده تعلل ویا تمرد ایدنلر حقنده تحصیل اموال نظامنامه‌سنك اجرای احکامی خصوصی قرارلشدیرلمشدر .

مرجعنك نظر دقتنه

دفن امواته مخصص قبرستان محللرینك خارج شهرده و اوزاقجه بولنمه‌سی مسئلهٔ صحیه‌سی قدیماً بیله دوشونلمش واکا کوره تعیین مواقع ایدلمشدر. نفوسك تکثری نسبتنده مساکنك نشاسی محلاتی توسع ایتمش وبعض یرلرده قبرستانه پك تقرب اولونمشدر. شو حاله قاضی کویندهکی محمود بابا قبرستانی پك کوزل برنمونه در. اطرافی مساکن ایله محاط اولوب قبرستان شهرك مرکزنده قالمشدر. الیوم دفن امواته دوام اولنه‌رق جیادت هوا اخلال ایدلمکده‌در .

شوحال فأ غیر جائز اولوب صحیه نظامنامه‌سنه مغایردر. محلاته قریب قبرستانده دفن امواته مساعده ایدلیه‌رك شهرك خارجنده مناسب برمحل تعیین واراثه سی لزومی صحیه نظارتنك نظر دقتنه عرض اولنور.

مکاتب طبیهٔ شاهانه معلملرندن

(امضا محفوظدر)

ویانه‌نك الك مهم غزته‌لرندن (نویه فرایه پرسه) روم ایلی دمیر یوللری مسئله‌سی حقنده روسیه طرفندن واقع تکلیفدن بحث ایتدیکی صره‌ده روسیه تکلیفی اوستریه‌جه نظر دقته النه‌رق عهوددن مستبان اولان حقوق دولت علیه‌نك قبول وتصدیقنه مسارعت اولنه‌جغنی و « بلغارستان افکار عمومیه‌سنك غلیانی‌ده نظر دقتدن دور طوتلمیه‌جغنی » علاوه ایلیور .

پارسك (دبا) غزته‌سی ایسه « برنس فردیناند دولت علیه حقوق صریحه‌سنه رعایت ایتمك طرفیله مسئله‌یه نهایت ویرمکه مسارعت ایتمزسه اوروپا اوکنده پك بیوك برمسئولیتده قاله‌جقدر » دیور .

یکی کتابلر

—

قدسیت رمضان و فوائد صیام — رمضان حقنده بر لسان منقح ایله یازلمش استفاده‌یی موجب برکتابدر . قارئینه توصیه ایلرز .

مصباح — برچوق اثار مقبوله‌یی جامع اولان ایکنجی نومروسی‌ده زینتساز عالم مطبوعات اولمشدر.

افکار عسکریه — عسکرلکه دائر برچوق آثار مقبوله‌یی حاوی اولان بر رسالهٔ موقوته‌نك ایکنجی نسخه‌سی نشر اولنمشدر .

اعلان

— بعض مناظر ایله بعض سفن حربیه‌نك آلچیدن معمول مجسم هیاکلی وزنه‌جیلرده حمام اتصالنده مخصوص مغازه‌ده تشهیره باشلانلدیغی اعلان ایدیلیور. مؤسسی مناسترلی عمر لطفی افندینك همتی شایان تقدیر وتحسیندر .

بعض مکتوبلرك مندرجاتی مهم ونافع اولدیغی حالده نشر ایده‌میورز . سببی‌ده محررلرینك هویتلری بزجه مجهول بولنمسیدر . امضالرینك نشرینی ارزو ایتمیانلر انی اشارت ایدرك اصل امضالرینی درکنار ایدرلر ایسه ایکی وجهله‌ده مطلوب حاصل اولمش اولور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ٦٩ | سالی | ١٠ رمضان ١٣٢٦ (٢٣ ایلول ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر
الی آیلغی ٩٠ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون چکمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

بلغارستان

بلغارستان اعلان استقلال ایتمشدر. اثر جنتدر. غائله‌مهمدر، حق وعهد شکنلکدر. شوقدرکه بالکز بزه منحصر دکلدر ، برلین معاهده‌سنی امضا ایدن دولتلره‌ده معناً عینی اهمیتده برتجاوزدر .

بالمذاکره بین‌الدول بر قرار قطعی اتخاذینه قدر شدتلی بربروتستو ایله اکتفا ایتمك ـ زمانك تزاکتی اعتباریله ـ اهون مسلك وحرکتدر .

بونك ایچون یونان وصرب ورومانیه‌دن لهمزه اولمرق وقوعی ملحوظ نمایشلره فضله بر اهمیت ویرمیه‌رك دولتلر بینده مسئله‌نك برآن اول مذاکره‌سی‌ایله حلی ضمننده ایجابی اجرا اولنملیدر .

ایشی یولنده تعقیب ایدرایسه‌ك پرنس فردیناندك طردی وبلغارستانك معاهدات احکامی دائره‌سنه ارجاعی نتایجنه واصل اولهبیلورز .

اشبو اعتدال وتأنی حدود بوینده تدابیر احتیاطیه اتخاذینه مانع دکلدر .

روسیه پولتیقه‌سی

— ٢ —

روسیه ممالکنده جنوبه طوغری اوچ بیوك نهر آقار : دینه‌پر ، دون ، وولغا . اوچیده سیر سفاینه صالحدر . یعنی جنوبه طوغری حرکت ایچون بیوك بمر دیمکدر . بونلرك ایکیسی قره دکزه آقار . وولغانك منصبی ایسه بحر خزردر .

قره دکزه آقان ایکی نهرکده منصبلری بزده ایدی . دینه‌پر نهرینك آغزنده (قیل برون) قلعه‌سی، دونك آغزنده (آزاق) قلعه‌سی دائما بزم طرفدن اشغال ایدلمش طوروردی . فضله اولمرق آزاق دکزیله قره دکزی بربرینه ربط ایدن (کرچ بوغازی) دخی ایکی طرفنده بولنان (یکی قلعه) و (کرچ) موقعلرینك آیروجه بزم طرفدن اشغالیله سد اولنمش ایدی .

باب عالینك بوندن مقصدی روسیه دکلدی . چونکه هنوز اووقت روسیه‌نك بوطرفلره طوغری تجاوز ایتمسی حسابده یوقدی ، اصل مقصد جنوبی روسیه‌ده تورەمش اولان قازاق چته‌لرینك تجاوز لرینه میدان براقامامق ایدی .

صوقوللی محمد پاشا کبی داهیلرمز عثمانلی مسلکنی بیوك بر مقیاسده چیزمشلرایدی . مثلا دون نهرندن ایچری‌یه کیریلەرك نهر مذکورك وولغایه یاقلاشدیغی (چاریچین) جوارنده جدول واسطه‌سیله ایکی نهری برلشدیرمك و بوصورتله وولغا نهری ایله منصب ومنابعنه قدر توسیع نفوذ ایتمك ارزو اولنیوردی . بومقصد حصوله کلمش اولسه ایدی نا قزان ومسقوایه قدر قولایجه کیدوب کلمکه امکان حاصل اولەجق ، وولغا نهری ایله اورال طاغلری آره‌سنده ساکن متعدد جماعات اسلامیه مرکزه ربط ایدیلەجك ، اژدرهانده انشا اولنه‌جق ترسانه و دونمه واسطه‌سیله آسیای وسطا ، بخارا ، خیوه ، سمرقند ، افغان ایله مناسبات و مراسلات تأمین اولنه‌جق ایدی . ایران دخی اوچ طرفدن احاطه اولنه‌رق عاقبت ید ضبطمزه کچه‌جك ایدی. او یلان حصوله کتیرلمش اولسه ایدی، موسقوا پرنسلکنك پایدار اولمسنه بیله امکان قالمامش اولەجق ایدی . لکن اوکبی بیوك اموری تعقیب ایده‌جك صوقوللیلر غائب اولدیلر . طائفهٔ نسانك ایشه قاریشمه‌سیله رجال عظام ایش باشنده طوره‌مز اولدیلر، ذمام اداره نا اهللره کچدی . بونکله برابر (دون) و (دینه‌پر) منصبلرینك محافظه‌سنده قصور اولدیغی یوقدی .

چونکه بیوك مقیاسده برمسلك اتخاذینه آرتق استعداد قالمامق ایله برابر قره دکزه بیانجی صوقامق لزومی هرکسجه مسلم ایدی . بونك ایچون آزاق قلعه‌سنك پترو طرفندن ضبطی خبری استانبولجه پك فنا تأثیر حاصل ایتمش ایدی . بونك ایچون ایدی که بالطه‌جی محمد پاشا پروت جوارنده یقالادیغی قوجه روسیه اردوسنه ، چاره ، چاریچه‌یه بدل اولەرق آزاق قلعه‌سنك اعاده‌سنی کافی کورمش ایدی .

* * *

پترونك آزاق قلعه‌سنه هجوم ایله احداث اولنان روسیه‌نك جنوب پولتیقه‌سی ایکنجی (قاترینه) دورنده دهشتلی برربك کسب ایلدی . قریم المزدن چیقدی ، قره دکزك شمال قسمنده براسکله‌مز قالمدی ، روسیه‌نك دونمامی، عثمانلی ، اسکله‌لرینی تهدیده قدر واردی .

اوروپا اعتباریله « شرق مسئله‌سی » ایشته اووقت ظهور ایتمشدر . زمین مسئله روسیه‌نك تجاوزاتی استانبوله وآق دکزه قدر توسع ایتدیکی تقدیرده اوروپانك موازنه‌سی روسیه‌نك لهنده اولەرق بوزلمه‌سی احتمالدن عبارتدی .

بودوشونجه ایله اورته‌یه چیقانلرك باشلیجه‌لری او وقت انکلتره ، اسوچیه ، پروسیه ایدیلر . فرانسه داخلی ایشلری ایله مشغول ایدی ، فضله اولەرق انکلیزلر ایله برابر حرکت ایتمکدن چکینیر ایدی . بونکله برابر قلبا بزم ایله برابر ایدی .

بالکز آوستریه کاه روسیه‌نك موفقیاتنه قارشو قیصقانیر ، کاه آنلره ایمره‌نه‌رك کندوسنه‌ده حصه‌تأمین ایتمك ایچون اشتراك ایدر ایدی .

باب عالی شو دیپلومات دولابلرینی کشف ایده‌مدیکی اقتداردە دکل ایدی . اواقتداره مالك اولمدیغی ایچون جدی تدبیر اتخاذ ایتدیکی یوقدی . دولتك بقاسی تهلکهٔ عظیمه‌یه دوچار اولمش ایدی . شو تهلکه انکلتره ایله اسوچیه‌نك راحتی بوزارق آنلری تدبیر اتخاذینه سوق ایدیور ایدی . بزم رجالمز ایسه هرشیدن بی‌خبر اولەرق یکی کلان آوستریه ایلچیسنك موزیقه ایله‌می ، یوقسه آنسزین می شهره کیره‌مدیکله ، رجالدن کلره ونه‌مقدار وجنسده هدیه‌لر تقدیم ایده‌مدیکی کبی اویونجاقلر ایله وقت کچیرمکده ایدیلر .

جنت مکان اوچنجی سلطان مصطفی خان دورنده محافل عالیهٔ دولتده برنجی دفعه اولەرق اورته لغات وخامتنه وقوف تام پیدا ایدلمشیدی . بارون دو (توت) نام بر منور الفکر اوروپالی روسیه‌ده لفورکی « مصلح دولت » اولمق ارزوسنه دوشمشیدی. سلطان مصطفی خانی کندوسنه جلبه موفق اولمش ایکن آثار اصلاح پك محدود قالدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

چونکه حقیقت حالی اورته‌یه قویه‌رق لزوم اصلاحات وتجددانی دیوان عالیجه مذاکره ایتمك، بونك ایچون فتوا استحصالی ایله ایشه بیوك مقیاسده باشلامق جهتی عقل ایده‌مدیلر. یاخود جسارت اولنه‌مدی.

طویجانه وعسکرجه مهمجه اصلاحات اجرا ایتمك، بوغازلری تحکیم ایله‌مك، ایلریده یکیچریلرك یرینی طوتمه‌جق اولان عساکر نظامیه‌یه کیزلیجه تمل قورمقدن عبارت اولان محدود بریلان ایله اکتفا ایتمشلر ایدی.

بو فکر ومقصد سلطان مصطفی خاندن شهید سلطان سلیم خان ثالثه اندن دخی سلطان محمود خان غازیه انتقال ایتمشدی. باب عالی ایله طبقات رسمیهٔ دولت ایسه‌حالا خواب غفلت وجهالت ایچنده مستغرق ایدی. فکر «تجدده» مخالفتلری بوندن ایدی.

قریم محاربه‌سنه کادجه‌یه قدر روسیه حکومتی کندوسنه رقیبسز وارث نظریله باقمغه دوام ایتمش ایدی. چونکه یکیچریلری الغا ایله اصول جدیده‌یی احداث ایدن سلطان محمود غازی کبی بر داهیٔ زمان افق عثمانیده اثبات وجود ایتمش ایکن اورته‌لقده اعاظم اموردن اکلایه‌جق، مثلا سلطان محمود خانك مقصدینه وقوف پیداسیله مطرد برمسلك اوزره ادارهٔ امور ایده‌جك رجالك ظهور ایتمه‌سی ملت عثمانیه‌نك ده قوای حیاتیه‌سی توکنمش، طریق ترقی‌یه سلوك ایله تازه قوت المقدن محروم قالمش، حاصلی اورته‌لقدن غائب اولمغه محکوم اولمش. براختیار اولدیغنه حکم ایتدیلر.

بونك ایچون روسیه پولتیقه‌سی باب عالی‌یی حسابه قاتمقسزین بتون غیرت ودقتی غربی اوروپایه حصر ایتمکه باشلامشدر. غربی اوروپا ـ یاشرقه باقه‌میه‌جق درجه‌ده برغائله ایچنده قاله‌جق، روسیه اویله فرصتدن استفاده ایده‌جك، یاخود لهستان تقسیمی کبی غربی اوروپانی قاندیره‌جق برترتیب بولنه‌جق‌ده عمومك موافقتی ایله شرقده ایستدیکنی یاپه‌جق.

فرانسه‌ده اوچنجی ناپولئونك ایمپراطورلغنی اعاده ایتمسی روسیه ایمپراطوری برنجی نیقولا طرفندن اویله برفرصت عد اولندی. برنجی ناپولئونك جالب اولدیغی عمومی امنیتسزلکك اوچنجی ناپولئون طرفندن جلب اولنه‌جغنه وبناءً علیه فرانسه اوزرینه عمومی هجوملر ترتیب ایدیله‌جکنه حکم اولندی. بونك ایچون کمال امنیت ایله واستانبوله قدر کمك قصدیله روسیه اردولری جنوبه طوغری حرکت ایتدیلر.

ایمپراطور نیقولا کدرندن وفات ایتمزدن مقدم حسابك اوچ نقطه‌سنده یاکلدیغنی اکلامشیدی.

برنجیسی ـ اوچنجی ناپولئونك فرانسه حکومتی ضبط ایتمزدن اول انکلتره حکومتیله کیزلیجه مقاوله‌لر عقد ایتمش اولمه‌سی،

ایکنجیسی ـ محاربه یه سبب اولان قدس معبدی مسئله‌سی ایله غربی اوروپا افکار دینیه‌سنی جرح ایتمش اولمه‌سی،

اوچنجیسی ـ که الك مهمیدر، طونه بوینده عساکر نظامیهٔ عثمانیه طرفندن هربرمأمولك فوقنده شجاعت وفن حربه موافق حرکات ابرازیله روسیه هجوملرینی قیرمه‌سی.

اوروپانك هرطرفنده حیرت وتعجب آثاری کوروندی. «دیمك که غائب اولمغه محکوم دنیلان بوملت عثمانیه‌ده تازه حیات آثار واردر. دیمك که برحسن اداره‌یه مظهر اولدیغی حالده ممالك عثمانیه‌ده انتباه عمومی حصولنه امکان موجوددر .....»

افکار عمومیه‌یه روسیه‌نك حقسز تجاوزلری، هیچ برشی ایله قناعت ایتمه‌مزلکلری باتمغه باشلدی، اوروپا لهمزه دوندی. ناپولئون بوندن بالاستفاده «اوروپانك راحتی» نامنه اولدرق شرقك امدادینه کیدلمسنی انکلتره‌یه تکلیف ایتدی. کیفیت عمومك تقدیرینه اوغرادی. قریم سفری حصوله کلدی.

نتیجه‌سی بولنان پارس معاهده‌سی ایله دولت علیه اوروپا دول معظمه‌سی زمره‌سنه ادخال ایدلدی.

اکر اوصره‌لرده ریاست امور — برطاقم قالایجیلر وکوز بویاجیلرك اللرنده قالیوب — رجال دولت عنوانله لایق ارباب وقوف واقتداره کچمش اولسیدی دولتمزك بوکونکی قدر و موقعی شهه‌سز انکلتره و المانیه‌نك قدر وموقعلری ایله مساوی اولمش اولهجقدی!

عرب و ترك

یاپدیغی‌ده، یازدیغی‌ده بیلمز سرسمك بری، یاخود ایکیسی مقاله‌لرنده جاهلانه برطاقم سوزلر، جملهلر قلملرندن قاچرمشلر ایمش.

دیناً، مدنیةً قوم نجیب عربه قارشو، یوم ظهور رمزدن برو مدیون بولندیغمز، الی‌الابد مدیون بولنه‌جغمز حس حرمت وشکرانی، حسابدن قاچیرمشلر ایمش.

شاذسز قاعده‌لر پك اعلا شیلراولدیغی شهه‌سزدر. فقط قاعده‌ده بر ایکی شاذ بولنمق ایله برابر قاعده ینه قاعده دیمکدر.

اورته‌ده مقبول ومعتبر قاعده‌لر طورورکن قضا نوعندن بر ایکی شاذ کورلمسنه فضله اهمیت ویرلمکده معتبر اولمسه کرکدر،

اوت، عجمی قلملردن قوم نجیب عربه قارشو بر ایکی جمله قاچیرلمش. شعره اولان ابتلا بلاسیله توزین معانی لزومی حسابه قاتیلهمامش. شمدیکی کبی مطبوعات قارغاشالغنده طبیعی اولان شوکبی نسیانلره لزومنسدن چوق فضله اهمیت ویرلمش، ایش بعض طرفجه مسئله رنکنی آلمشدر.

بعض ذوات کرام ایله برقاچ بیروت رفقامز اهمیتی محدود اولمسی لازم کلان شوکیفتی اعظام ایله سرد مؤاخذاته لزوم کورمشلر. اون ایکی میلیونلق برعنصر نجیبه قارشو انی تحقیر قصدی یاد ایتمك راده‌سنه قدر وارمشلردر.

بو ایسه افراطجیلقدر.

ترك قومی هیچ بر وقتنده عرب قوم نجیبی کندی نفسنه بیله مساوی عد ایتمکده قالیوب دائما کندندن یوقارو طوتمشدر.

براولاد اوزآناسنی، نصل کندندن پك یوکسك ومحترم طوتارسه، جمیع زمانده عربلری کندولرندن یوکسك طوتمه‌رق تعظیم و احترامده قصور ایتمه‌مشلردر.

برترکك موجودیت معنویه و روحانیه‌سی دین اسلام ایله آهنك وتوازن کسب ایتمشدر. قرآن کریم لسان عذب البیان عرب اوزره نازل اولمش، پیغمبر ذیشان اشرف قبائل اعراب اولان قریش ایچندن انتخاب بیورلمش، ائمهٔ اربعه، اعاظم فقها، اکابر حکما، افاضل ادبا ... هپ عرب قوم نجیبنك شکران و احترام ابدیمزه بخش ایتدیکی هدایای مقدسه‌در.

بونك ایچون حتی مساوات ادعاسنده بیله بولنمیورز. هردائم عرب قوم نجیبنی کندومزه فائق، کندومزدن یوکسك، کندومزدن محترم ... یعنی اصل آنامز بیله‌رك تقدیس وتجیله‌ده قصور ایتمیورز.

بناءً علیه حربت مطبوعاتك ثمرات موقته‌سی اولهرق حدلرینی شاشیرمش بر ایکی اویوز قوزینك سوریده کورلمه‌سنه عرب رفقای محترمه‌مز طرفندن فضله اهمیت ویرلمسه یریدر.

عسکرلریمز وصحتلرینك درجهٔ اهمیتی

—

عسکرلر: ماکنیستك یاپه‌جغی اوفاق برحرکت سایه‌سنده (یعنی آمرینك امریله) متحرك بر بخار ماکنه‌سنه تشبیه ایدیلیرسه بوماکنه‌نك جسمی: عسکرك بدنی.

صوبی تعبیر دیکرله بخاری: البسه، سلاح ومالزمهٔ سائره‌سی.

او ماکنه‌یی حرکت ایتدیرن آتش، ایسه: صحتیدر.

شمدی بو ماکنه آتشسز حرکت ایده‌میه‌جکی وبالنتیجه برجسم معطل حالنده قاله‌جغی کبی، صحتده اولمیان برعسکرده جسم مذکوردن فرقی اولهماز.

عسکرلك بدنی، عسکرلکه الیق برصورتده تشکیل ایتمك ایچون اطبایه احتیاج قطعی اولدیغی درکاردر. بوالبسه ومالزمهٔ سائره‌سنك نفیس وصحی اولمسنك‌ده ینه اطبانك تحت مسئولیتنده بولندیغی آشکاردر. صحتی یعنی الك مهمی ایسه کاملاً دوقتورلرك ید اقتدارینه تودیع ایدلمشدر.

دیمك اولیورکه جهت عسکریه‌ده طبابت ـ جهت ملکیه‌ده‌کی خدمات لاتحصاکی ـ الك لزم! الك مهم بر وظیفهٔ فنیه ومقدسه‌در. چونکه «حرکات عسکریه» [عسکرلرك: صحتلرینه، البسه‌لرینه، مأکولات ومشروباتنه خلاصه، هان هرشیئه مأمور اولان] اطبانك رأی ومسئولیتلری تحتنده اجرا ایدیلیر. اوحالده اردونك روحی «هیئت صحیه‌سی» در دیرسه‌ك مبالغه ایتمامش اولورز.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E 1153

هیئت مذکوره بوتون مالزمه‌سنی ، کافهٔ مطا لباتی حربیه نظارتنك صحیه دائره‌سندن تدارك وطلب ایتمك اوزره دائرهٔ مبحوثه‌یه مربوطدر . بو درجه قیمتدار بر دائره‌ده نه‌قدر عالی وجدانلی ، نه قدر مستقیم ، نقدر فعال ، محب وطن وحریتپرور ذواتك بولنمسی لازمکله‌جکی اك ادنا بر ملاحظه ایله آکلاشیلیر .

ایسترادارهٔ سابقه‌ده اولسون، ایسترسه مشروطیت حاضره‌ده بولنسون ، هر هانکی بر صنف مأمورین آره‌سنده کوریله‌جك هردرلو سفالت ، هردرلو مغدوریت وفقدان مالزمه طوغریدن طوغری‌یه اوصنف مأمورلرك مذنوب اولدیغی نظارته عائددر . زیرا : همان هیچ برمأمور تصور اولنه‌ماز که ملتك فلاکتنه بادی اولهجق برشئ مرجعنه عرض ایدرك آنك چارهٔ خلاصنی طلب ایتسون .

فقط هیهات ! مطالبات محقه‌یه : « ادارهٔ مصلحت ایدیکز . » جوابندن باشقه برشی آلمق ممکنمی‌ایدی؟

بونك برنمونه‌سیده صحیه‌دائره‌سی! فقط امید ایدرزکه مقام عائدی ادارهٔ سابقه‌ده هیئت صحیه‌یی وبناءً علیه صحت مقدسهٔ عسکریی‌ی عاطل برحالده براقمقه سبب اولان بویله بردائره‌نك ـ اهمیت فوق‌العاده‌سنه مبنی بردقیقه بیله ضیاع وقته جواز کوسترمیه‌رك ـ مکملاً اصلاحی ضمننده تدابیر لازمه‌یه توسل ایتمکله قوجه برملتی وباخصوص عسکرلرینی احیا ایتمك لطفنده بولنیور . زیرا درسعادت وطشره‌لرده کی مقاماته بالمسابقه مدیر وامور دیده ، مستعد مأمورلر تعیین ایدلدیکی تصادف ایدیله‌جك مشکلات ناصل حل ایدیلیر ؟

بونك ایچون قویاً امید ایدرزکه مقام عالیٔ عائدی شورای نظر دقتلرندن دور طوتمیه‌رق دور عدالت وترقیده بولندیغمزی اثبات ایتمش اولهجقدر.

قومسیون فرقهٔ عسکریه‌سی هیئت صحیه‌سی نامنه
(امضالر محفوظدر)

اعتماد نفس

نفسه اعتماد ، انسان ابنای جنسندن کیمسه‌یه کوتمیه‌رك کندی ایشنی بالذات کورمکدر . اعتماد نفس اویله برامر جلیل‌القدردرکه بتون دول متمدنه‌نك محور اعمال وسبب ترقی وترفیه حالریدر . اعتماد نفس ، اویله بر وظیفهٔ واجب الرعایه‌درکه هر فرد اکا کوره توفیق حرکت ایتسه‌یدی وطنك اشغالی نجاح بولوب احوالی ترقی وتحسن ایدردی . چونکه اعمالنی آخره اسناد ، امورینی بشقه‌سنه ترك ایدن هیچ بر فرد یوقدرکه اکا مصائب واکدار هجوم ، خطوب واخطار حلول ایتمش بولنمسون . تفریط واهمالنه ، لوازم اعمالنده‌کی تقصیرینه انکشت بردهان ندامت اولمسون .

برادر برادرینه وحتی چوجق پدرینه فائده‌سی اولدیغی وهرکس ابنای جنسنه مضرتی اولسه بیله منافع ذاتیه‌سنه سعی ایتدیکی برزمانده نصل اولورده انسان بشقه‌سنه اعتماد ایتسون ؟ مع مافیه هرکسك منفعت ذاتیه‌سنه مصروف اولان مساعیٔ جزئیه‌سی منفعت عمومیه‌یه کلی فائده بخش اولهجغنی علم ثروت ملل اثبات ایدیور .

« باستیا » دیرکه جمیتك اك آشاغی صنفلرندن برشخصك، مثلا برکویلو طوغرامه‌جینك حالته نظر اولنسون . بو آدم بتون کون تخته رنده‌له‌مك، سفره و دولاب یاپمقله مشغولدر . حالبوکه جمیت بشریه‌یه ایفا ایتدیکی شوخدماتی ، کندیسنك مظهر اولدیغی فوائد ایله مقایسه اولنسه بونلر ایله اصلا نسبت قبول ایتمیه‌جکی ظاهر اولور . بو ایسه مجرد اشخاص منفرده‌نك منفعت مخصوصه‌لری یولنده مصروف اولان اقدامارلری ثمره‌سیدر .

بناءً علیه انسانه جد و اجتهادندن ، سعی ونشاطندن بشقه نافع برشئ یوقدر . صدیقلرك کثرتی، احبابك تراکمی اصلا فائده ویرمز . بوکونکی دوستلرك هر بری قلبنده بیك مرض ، محبتنده بیك غرض واردر . حالبویله ایکن انلره نصل اعتماد اولنسون ؟

نفسه عدم اعتماد فرده ضرر ویردیکی کبی امته دخی خسار عظیمی واردر . چونکه عدم اعتماد نفس برخسته‌لقدرکه افراد امت آره‌سنده انتشاری او امتی ضعیف قیلار ، قوتی غائب ایدر ، حضیض اضمحلال وتأخره اسقاط ایدر .

افرادی آره‌سنده بو دردی دفع ایتمیان هیچ برامت یوقدرکه اهوال ومصائبه مبتلا اولمش بولنمسون . کندی امورنده نفسنه اعتماد ومعالکنك مصالح واحوالنه کوزیله التفات ایتمیان امتدن فنا امتمی اولور ؟

اجنبیدن اصلاح ، غریبدن تقدم ونجاح بکلین قومدن کوتو قومی بولنور ؟ اصلاح حالرینی بشقه‌سنه ، فلاحلرینی رئیسلرینك یدینه حواله ایدوب‌ده بویله یاپمقله مسئول واهمال وتکاسللرینه ملوم اولمدقلرینی زعم ایدن آدملره تأسفدن بشقه نه دنیلور ؟ فبئس مایعملون وساء مابه یحکمون .

عاقل اولانلر چالشوب تکاسل واهالی ترك ایدر وجناب حقدن صوکره اعتمادینی جد واجتهادینه متوقف اولدیغنی بیلیر .

نفسه اعتماد ! اسرار ارتقادن اویله بر سردرکه انك لذتنی بیلن حلاوتنی طاتان تقدیر و ادراك ایده بیلیر . مترقی ملتلره عطف نظر تأمل ایدن ، بو سر عظیمك قدرینی بیلوب هر بر ایشلرنده بوکا اعتماد وعمل وفعللرنده ملجأ وحید اتخاذ ایتدکلرینی کورر .

مترقی دولتلر، حسب ونسبی وآباد واجدادلرندن میراث آلدقلری فضه و ذهبی ترك ایدوب بالذات اشغال ذاتیه‌لرینه التفات، نفسلرینه اعتماد ایتدکلرندن ایچلرنده عالم ، مؤلف ، مخترع عمله وسائره یتشدی ، مملکتلری ترقی ، حالری تقدم ایتدی .

تعمیق مسئله ایدیلورسه نیچه کوچك صنعتکار واردرکه سعی و اجتهاد ونفس اوزرینه اعتماد ایتد ـ کلرندن نجاح وتقدم ورفاه حال وتنعمه نائل اولد ـ قلری کوریلور . چوق فقیر آدملر واردرکه فقر سبیله فتور کتیرمیه‌رك سعی وغیرت ایدر، امتك اغنیاسندن اولدقلری مشاهده اولنور . کوچلکله قوت لایموتی کسب وتدارك ایدرکن تشمیر ساق‌غیرت ایده‌رك ونفسلرینه کوه‌نه‌رك آز بر زمان ایچنده امتك مشار بالبنان آدملری صره‌سنه کچن برچوق عمله یوقیدر ؟

طابورك افراد عادیه‌سندن ایکن شرف، سعی ایله اکتساب اولنور اولدیغنی کورو بده صرف مقدرت ایده‌رك دولتك اك بیوك قائدلرندن معدود اولان عسکر کورلمامشمیدر ؟

اوت متمدن ، مترقی قوملر ، امتك نجاحنی کنجلرینك اصلاحنه متوقف اولدیغنی بیلدیلردە بالذات جوچقلرینك اخلاقی تهذیبه ، کنجلرینك فکرلرینی تنویره حصر وجود ایده‌رك وطنك اولادینی و امتك افرادینی دست اجنبیده روزکاره تابع بر یاپراق کبی براقمدیلر . کندیلرینه پدرلرندن متروك اموال وعقارات کثیره ایله آره‌سنده نفسلرینه اعتماد ایدوب همت ونشاط کوسترمکلرندن ثروتلرینی اضعافاً مضاعفه ایتدیلر .

امرا و اعیان اوغللری عملدن یوز چویرمدیلر، سعیدن فراغت ایتمدیلر ، امتك افراد عادیه‌سی کبی چالیشه‌رق و سبیل حیاتده جهاد ایده‌رك نتیجه‌ده فائز ومقصوده حائز اولدیلر .

پك چوق امتلر واردرکه اجنبینك حکمنه بویون اکمش ، عبودیت بویوندیرینی تحتنده مسکنت وغفلتده اویومش ایکن نفسه اعتماد ایتملریله خلاص بولوب تقدم وارتقا ایتمشدر .

اویله‌لری‌ده بولنورکه اجنبینك مملکتلرنده اوینادیغنی ، اهالیی کوله ایتدیکنی، ثروتی نفسنه ، منفعتی بی جنسنه حصر ایتدیکنی کوردکلرنده نوم غفلتدن اویانوب اسباب لازمه‌یی احضار ونفسلرینه اعتماد ایله آرسلان کبی قیام ایدرلر، نائل مراد وواصل مطلوب اولورلر .

مترقی مملکتلرك ، امیر وحقیری ، غنی وفقیری، صغیر وکبیری امتك نجاح و ارتقاسنی کندی سعی وغیرتنه ، جد ونشاطنه متوقف اولدیغنی بیلیر ، معمور یرلرده کوردکلرمزك جله‌سی نفس وسعیلرینه اعتماد ایدنلرك نتیجهٔ اعمالیدر .

نفس اوزرینه عدم اعتماد ـ اجنبی‌یه تمایل ثروت وبلاد دیمکدر . صاحبلرینك غفلتندن نیچه اموال ضایع اولدی‌ده اجنبینك النه تسلیم اولندی . عملرینی بالذات مباشرت ایتمه‌رك متکفله تودیع ایدنلرك بالآخره فقره دوشدکلری کورلمامشمیدر ؟

سعادت ، طالع ، حظ ، نصیب ایله اله کچیریلور ظنیله برچوق آدملر مصالح ذاتیه‌لرینی تعقیب ایتمه‌رك سعی وعملی ترك ایتمش ، ظنلری بیهوده چیقوب

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

آجینه حق برحاله کلامشلرمیدر ؟ عدم اعتماد سبیله نه قدر امرا وزادکان حال مذلته قالدیلر. دها بوکی نیجه نیجه مثاللر واردر .....

ظن اولنمسون که نفسه اعتماد اصول دینه مغایر، توکله منافیدر. حاشا، ثم حاشا! بلکه ده اعتماد نفس حق سبحانه وتعالی حضرتلری جانبندن قرآن عظیم الشانك برچوق سور شریفه سنده بیان بیورلمش، حضرت پیغمبر افندمز احادیث شریفه ده انلری امر بیورمشدر.

الحاصل اهمال وکسل، عطالت وقلت عمل ایله مقصودینه نائل اولمق ایستینلر محال ایله اشتغال ایتمش اولورلر. مجد وشرف سعی وعمل ایله الده ایدیلور.

ای وطنداشلر! آرتق چالیشملم، اعتماد نفس ایده لم! وقتمزی غائب ایتمیه لم! اجدادمزه خیرالخلف اولمق ایچون مسلکلرینه سلوك، صفات عالیه لریله متصف اولهلم. نابلس اعدادیسی معلملرندن

عبدالفتاح

اوراق ومکاتیب

عیناً

جمیله سلطان زاده جلال الدین بك افندی حضرتلری طرفندن

تاریخه کچمش حقایقدندر که طائفده مغدوراً شهید اولان پدرم داماد محمود پاشا بتون عمرینی دین ودولت اوغورنده عفیفانه حسن خدمت وعلی العموم تنظیمات واصلاحات امور مسائل مهمه سی ایله ازجمله قانون اساسینك تنظیم واعلانینده شهید مدحت پاشا وخیراه افندی وحسین عونی پاشا ایله برابر اولوصره ده ابراز غیرت ایتمش ارباب حمیت ومحب ملتدن بولندیغی وبودخی طائفده مدحت پاشا ایله برابر شهید ایدلمسی ایله ده آروجه ثابت اولدیغی حالده اوکلن وقتنده کیجه اولدیغی ادعاسی قبیلندن اولهرق وصدر اعظم محمود ندیم پاشایه قاریشدیریله رق (تاریخچهٔ ، حربت) رساله سنده قانون اساسینك مخالفینی صرسنده کوسترلمك یاکاشلغنده بولونلمش اولدیغندن مذکور رساله ده تصحیح کیفیت ایدیله جکنه انتظار اولنمق ایله برابر شمدیدن (میزان) واسطه سیله تصحیح ماده ایدلمسی متمنادر .

لوازمات عمومیه سی اداره سندن

غزته کزك ١٩ ایلول ١٣١٤ تاریخلو و ٦٥ نومرو ولو نسخه سنده چرچر حریقزدکانی ایچون ویریله کلان اتمکلرك بیات اولدیغنه دائر برفقره کورلدی نظامیه فرونلرندن هرکون لزومی قدر اکمك طبخ واحضار ایله توزیع ایدلمکده اولوب ختام توزیعاتدن صکره بر تك نان عزیز بیله فرونلرده قالمازبناءً علیه توزیع اولنان نان عزیزلر کاملاً تازه در بوخصوص فرونلرك طبخیات وتوزیعاتنك اجراسی صره سنده اوراده حاضر بولنمقله تحقق ایدر شو حاله کوره تازه اولهرق نظامیه فرونلرندن ویرلمکده اولان اتمکلرك برقسم ارباب احتیاج یدینه بیات اولهرق کچمسی یاحریقزدکان قومیسیونینك و یاخود محلات هیئت اختیاریه لرینك بعض تدبیرسزلکلرندن ایلری کلمکده اولمسی شائبه سندن عاری اولهماز شوقدر وراکه بیات اتمکی مطبعه کزه مراجعتله ارائه ایدن شیخ محمد عارف افندینك اواتمکی ویرن قومیسیونه ، یاخود اتمکلك پیشیرلدیکی فرونه وبلوازم اداره سنه کوسترمه ایدی دها دیندارانه وفساد افکاردن متبریانه حرکت ایتمش اولوردی . مطبوعاته مراجعتنده کی حکمت مشیخت مألوفه سیله قابل تألیف برحرکت اولمدیغندن او قوری وبیات اکمکی کندینه ویرن یری ویا ذاتی ینه واسطهٔ علیه کزله پیلدیرمسی خصوصنه دخی بیطرفلغکز حسبیله دلالت ایدلمسی رجا اولنور . یوقسه شیخ افندی دوزیجی دیمك لازم کله جکدر .

— میزان —

صورت مراجعته نظراً غزته ایچون یازمامق قابل دکلدی . حال وشانینه واساس مصلحته نظراً غرض وتزویره محل ومناسبت یوقدی . دیکر طرفدن برچوق اللردن کچمك مناسبتیله مطلوبه غیر موافق تأخراته معروض بولنان معاملهلردن ایدیلان وعلی الخصوص متن ذکر کرده دخی دنیلدیکی اوزره حریق قومیسیونك ویا محلات هیأت اختیاریه لرینك تدبیرسزلکلرینه عطف اولنان شکایته قارشو « حکمت مشیخت مألوفه سی » مرتبه سنده تعصب کوسترلمسنه محل اولمسه کرکدر . مخاطب اولان ذات البته وظیفه سنی ایفا ایده جکدر .

— طرسوس اهالیسندن اوچ کسه مراجعت ایتدی . دور استبداد ارکانندن اتسابلری حسبیله رتبه ونام آلمش اولان صادق وکامل پاشا اسمنده ایکی متنفذك حرکات نظام شکنانه لرندن شکایتی حاوی بعض غزته لره یازوب یوللادقلری مکتوبلرك درج ایدلمدیکنی سویلدیلر. مقصدلری بونلرك شخصیاتنه دائر تشهیراتده بولنمق اولمیوب مرجعنك نظر دقتنی جلب ایتمك اولدیغنی ده سویلدیلر. بوبابده مهرلی ورقه لرینی حفظ ایده رك آرزولرینی یرینه کتورمك وغزته لر حقنده کی نظرلرینی تصحیح ایتمك اوزره کیفیتی مرجعنك نظر دقتنه عرض ایلرز .

زیاده تفصلاتی شمدیلك زائد کورورز . اهالی طرفندن ادب وتربیه دائره سنده وقوعبولمش شکایات محقه مرجعنجه دائما نظر دقته النه جغنی درکاردر .

— اکین قضاسنك آغین مضافاتندن (سرایجق) قریه سی اهالیسنك حاجی کاشن زاده اولان محمد وعثمان بکلر نام ایکی قارداشدن چکدکاری مظالمی مبین بر مضبطه مطبعه مزه کلمشدر .

مندرجاتی تعداده نه قلمم وارير ، نه ده قارئلریمزك یورکاری طیانیر . شونی دیه بیلورزکه بر انسانك دیکر انسانه قارشو دوامله صورتده بونجه مظالم وتعدیات اجرا اولنه بیله جکی ممکن دکل خیاله بیله صیغه مز . بوظلم و اعتساف دور استبداد ده اجرا اولنیوردی . لکن مع التأسف بیان ادعا اولنیوکه اعلان حریت و معدلتك بیله ظالملرجه تأثیری اولمامشدر .

قارئلریمزك انظار تأثرلرینه وضع ایتمکدن تأدب ایده جکمز مذکور مضبطه ایجابنه باقلمق رجای مخصوصه مزله نظارت عالیه سنه تقدیم اولنمشدر . شان حکومت نامنه اوله رق اجرای معدلت ایدیله جکی قویاً مأمولدر .

اوراق حوادث

(تقویم وقایع) ك الثی نومرولی پازارنسخه سنده (ملت) غزته سنك (٧٥) نومرولی نسخه سنده کی برفقره سی تکذیب اولنیور . حال بوکه مذکور غزته نك بوکونکی نسخه سی (٦٣) در . علاقه دار اولانلرك نظر دقتلرینی جلب ایلرز .

— بایزید کتبخانهٔ عمومیسی رمضان غفران نشانده کیجه لری ساعت سکزه قدر ارباب مطالعه یه کشاده بولنه جقدر . تقویم وقایع

— بدلات عسکریه ایله طریق بدلاتی مکلفیت بدنیه مقابلی اولوب ویرکودن معدود اولمدیغی جهتله مکلفینی انتخاب مبعوثان حقنی حائز اولمیه جغی باب عالیدن تعمیماً تبلیغ ایدلمشدر . تقویم وقایع

محکومیتلرینه مدار استناد اولان مواد قانونیه جرم سیاسی یه عائد اولدیغی حالده حالا کندولرینك تخلیه سی جهتنه کیدلمدیکی حقنده شکایتی حاوی اوله رق بدرخانی حسن و مدحت وعبد الرحمن امضاسیله مطبعه مزه کلان تلغرافنامه داخلیه نظارتنه تقدیم اولنمشدر . کیفیتك دردست تأمل بولندیغی مستخبرات مخصوصه مزدندر .

کچنلرده آو سیاحتی مناسبتیله بوغاز محافظه طابوری ضابطانندن برینی شنا ایتمش ایدك . معدلت اجراسی التماسیله جلب اولنان نظر دقت ضابط مومی الیهك تحت توقیفه التماسیله نتیجه لنمش ایمش . طوغریسی بزه بوخبری کتیرانه اینانه مدق .

یکی کتابلر

هدر — معلم ناجی افندی مرحومك متروکات قلمیه سندن اولوب دور استبدادی وشعائر ملیه یی مصور برتیاتردر . سلاست افاده سی واهمیت موضوعی حسبیله بالخاصه شایان استفاده براثردر .

محاربه درسلرندن — پیاده نك آتش تعبیه سی ممتاز یوز باشیلرندن محمد خلوصی بکك آثار قلمیه سندندر . آوجی خطنك آتشلرندن باحث اولوب بلوك وطاقم قوماندانلرینه برر هبر حکمنده در.

فضیلت — بونام ایله جدی ویومی برغزته نشرینه ابتدار ایدلمشدر .

دوام نشرینی تمنی ومؤسسلرینی تبریك ایلرز .

مجموعهٔ فنون بیطریه — عثمانلی جمعیت علمیهٔ بیطریه سی طرفندن تأسیس اولنه رق اونبش کونده بر نشر ایدیلور . بررسالهٔ طبیهٔ بیطریه در . دوامیله خدمات نافعه یی تأمین ایده جك رسائلدندر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 4153

برنجی سنه — نومرو ۷۱ پنجشنبه ۱۲ رمضان ۱۳۲۶ (۲۵ ایلول ۱۳۲۴)

مخزن

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر

الق آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون یکمش مخزنلر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

مخزنه‌من نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) مخزنه‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

احوال حاضره

بلغارستان عصیانك آوستریه انتریقه‌سی اثری اولدیغی کون‌کی آشکار اولدی . ذاتاً آوستریه پارس سفیرینك فرانسه رئیس حکومتی ایله — کچن کون اوچ ساعت امتداد ایدن — ملاقاتی وشو ملاقات حقنده مطبوعاتجه معلومات ویرلمه‌سی آوستریه طرفندن بعض دولالر چویرلدیکنی کوستریور ایدی .

کچن نسخه‌لرمزده ایضاح ایتدیکمز وجهله شرقك نائل اولدیغی احوال حاضره ایله (ساده‌وار) فلاکتندن تولد ایتمش اولان « ایکنجی آوستریه » نك امتزاج ایده‌میه‌جکی درکار ایدی . یرینه بر « اوچنجی آوستریه » کچمدیکی تقدیرده بزم ایچون اك بیوك تهلکه‌نك آوستریه طرفنده اولدیغنی بیان ایلمه‌مش ایدك .

وقوعات — مع التأسف — کشفمزك صحتی تأمین ایلمشدر .

ممالك عثمانیه‌ده اصول ادارهٔ مشروطیت بر ایکی سنه پایدار اولنجه هرجهتجه انتظام وسهولت حاصل اولجغی ، بوسایه‌ده دولت عثمانیه بحق کافهٔ حقوق مدنیه‌یه مالك بر دولت معظمه شکل و موقعنه واصل اولمرق دنیاده‌کی امثالی زمره‌سنه — سنلی، بنلی اولمق شرطیله — التحاق ایده‌جکی ، بناءً علیه آرتق هرنوع تعرضاته هدف ، هرنوع اشتهالرك تسکینه واسطه اولان بر « مدنیتك بیانجیسی » اولمه‌میه‌جغی درکار ایدی .

بوحاله شو نتایج مهمه‌یی قبول ایده‌میه‌جك اولان « ایکنجی آوستریه » وقت غائب ایتمك ایسته‌مه‌مشدر .

ویانه قابینه‌سی بلغارستانی تشویق وتشجیع ایده‌رك اعلان استقلال ایتدیرمش . بوندن طولایی کویا « خلقدار اولان منافعی وقایه » ایچون آوستریه حکومتی بوسنه وهرسك قطعه‌لرینك آوستریه‌یه الحاق اولندیغنی اعلان ایتمشدر .

پاموق ایپلکیله — اوده پك عجیبجه اولمرق — دیکلمش اولان شو انتریقه‌یی اختیار ایدن (بارون ه‌رنتال) عجبا آوستریه اعتباریله بیوك برخطاده بولنمیورمی ؟

*

بوسنه و هرسکك آوستریه طرفندن « موقتاً اشغال » ایدلمسنك اصل حکمتی بیلنمك لازمدر .

آیاستفانوس معاهده‌سنه وضع امضا ایتمکه بزی مجبور ایدن روسیه‌نك مقصدی — روم ایلی قطعه‌سی اعتباریله — حکومت عثمانیه‌یه نهایت ویرمك ایدی . شرقده همان استانبول قپولرینه ، جنوبده آطه‌لر دکزینه ، غربده ارناؤدلغه قدر بایله‌جق اولان بلغارستان ایله بوسنه‌یی برجوق مرکزلرندن تفریق ایدیلان آرناؤدلق و بوسنه قطعه‌لرینك آرتق مرکز سلطنت ایله ارتباطلری قالمه‌جق ایدی .

بوصورتله صاحبسز قالان مذکور قطعه‌لر آتیده مذاکرات دولیه‌یه زمین اولمه‌جق ، روسیه حکومتی، — بوغازلر ایله ادرنه ولایتنك بقیه‌سنی اشغال ایچون کندوسنه مساعده اولندیغی حالده — برینك قسماً یونانستان ، قسماً‌ده ایتالیا طرفندن، دیکرینك (یعنی بوسنه‌وهرسکك) قسماً صربستان ایله قره‌طاغ ، قسماً دخی آوستریه طرفندن اشغال ایدلمسنه موافقت ایلیه‌جك ایدی .

برلینده اجتماع ایدن قونفره روسیه‌نك بو پلانته قطعی صورنده مخالفت ایتدی . انکلتره ایله آلمانیه‌نك بوبابده‌کی فکر ومقصدلری — اساس اعتباریله کلیاً یکدیکره قارشو ضد بولندقلری حالده — ظاهراً برلشیور ایدی ، یعنی حکومت عثمانیه‌نك « شمدیلك » روم ایلیده ابقاسی امرنده اتفاق ایدیورلر ایدی .

بونك ایچون روسیه‌نك تصمیم ایتدیکی بلغارستان دولتنی استانبوله تابع کچوك بر پرنسلك مرتبه‌سنه ارجاع ایتمکه قرار ویرلدی . شرقی روم ایلی ایله غربی روم ایلی (ماکدونیه) یی بربرینه ربط ایچون کوملجنه، سیروز ، درامه سنجاقلرینك‌ده ادارهٔ عثمانیه‌ده ابقاسی — روسیه‌نك پروتستولرینه رغماً — تنسیب ایدلدی .

حتی محمد علی پاشانك بر اثر عفلتی واقع اولمامش اولسیدی صوفیه وفلبه سنجاقلری بیله بزده قالمه‌رق بلغارستان پرنسلکی بالقان سلسله‌سی وطونه نهری آره‌سنه صیقشمش برحالده بولنه‌جق ایدی .

بوصورتله روم ایلیده حکومت عثمانیه‌یی ابقا ایتمکه قرار ویرن برلین قونفره‌سی بوسنه وهرسك قطعه‌لرینك اوستریه طرفندن موقتاً اشغال ایدلمسنه موافقت ایتدی .

اشبو قرار دول بربرینه مخالف ایکی مقصدی محتوی ایدی :

بری — صربستان وقره‌طاغ ایله همان قطع ایدلمش اولان بوسنه وهرسك قطعه‌لرینك استانبولدن اداره‌سی مشکل اولمه‌جق ، مشکلات دخی بالخاصه مذکور قطعه‌لر تشویقات خارجیه‌یه معروض اولمه‌رق اکثریا عصیان ایتمکده ، حتی صوك محاربه دخی بوسنه وهرسك عصیانك نتیجه‌سی بولنمقده‌اولدیغندن عینی حاللر وعینی نتیجه‌لر ظهور ایتمکدن خالی قالمیه‌جق . بوحاله حکومت عثمانیه‌نك آتیده نه‌حال وموقع کسب ایده‌جکی اکلاشلنجه‌یه قدر ، مذکور قطعه‌لرك آسایشی محافظه‌یه‌مقتدر اللرده‌موقتاً بولنمه‌لری مناسب اولمه‌جق ، بونك ایچوندہ قومشوسی بولنان آوستریه‌یی سائرلره ترجیح ایتمك لازم کله‌جك ایدی .

بوحاله حکومت عثمانیه کندوسنی طوپلار ، ترقی ایدر ، اصلاح اولور . بوسنه وهرسکی ده اداره ایده‌جك برحاله کلیرسه ، آوستریه حکومتی موقت اولان اودیعه‌یی شروط مناسبه ایله صاحبنه اعاده ایده‌جك ایدی .

دیکری — حکومت عثمانیه کندیسنی طوپلایه‌مز، تدنی و انحطاطلرده دوام ایدرسه ، طبیعی روم ایلی اعتباریله طاغیله‌جق . بوحاله دخی آتیده کی تقسیمده آوستریه‌نك آلهجغی حصه‌نك علی الحسابی اولمه‌رق حکومت مذکوره شمدیدن مذکور قطعه‌لری عهده‌سنده تأمین ایتمش بولنه‌جق ایدی .

انکلتره ، فرانسه ، ایتالیه ، روسیه مرخصلرینك فکر ومقصدلری بوایدی .

آلمانیا وآوستریانك مقصدلری ایسه بشقه‌ایدی.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

اشبو ایکی حکومتك فکرلرنجه حکومت عثمانیه اصلاحی قبول ایتمه‌جك ، تدنی یه دوام ایده‌جك ، ارکیج تقسیم ایتمك مجبوریتی حاصل اوله‌جق . اوحالده ذاتاً بوسنه وهرسکه واضع الید اولان آوستریه ـ ماکدونیا سکنه‌سنك یکدیکرلریله اویوشمه‌مه‌لرینه مبنی ـ سلانیك لیمانینه قدر ماکدونیه قطعه‌سنی‌ده آلمش اوله‌جقدر .

بونك ایچون ماکدونیه‌ده آسایشك اخلال ایدلمسی ، بردرلو آرقه‌سی کسیلمه‌مسی ، هنوزخاطرلرمزدن چیقمامش اولان بوسنه هرسك اختلالنی آکدیرمه‌سی ایشك ایچنده آوستریه یارمغنی تحری یه بزی مجبور ایدیوردی .

* * *

انقلاب خیرمز شرف واقع اولدی . هم ده دنیاده امثالی کورلمه‌مش ، بتون جهانك حیرت وتوجهنی جالب برصورت اعتدالکارانه‌ده حاصل اولدی . شو رتبه بر تربیهٔ سیاسیه‌یه واصل اولمش اولان برملتك یك چابوق اصلاح واعمار ملکه موفق اوله‌جغنه کیمسه‌نك شبه‌سی قالمدی .

دیمك ایدیکه آوستریه‌نك بونجه سنه‌لك طاتلی خیاللری ، شرقی رومه ایمپراطورلغی شهرتلری ، بوغازلره آق دکزه حاکمیتی شانلری ، اناطولینك حمایه‌سی امتیازلری ... هپ برهوا اوله‌جق ! حتی ایشلر کندی حاللرینه براقیلورسه ارکیج بوسنه وهرسکی بیله اعاده ایتمکه مجبوریت اوکنده قالمه‌جق ! ....

کندیسنی دیو آینه‌سنده کورن ، بالخاصه مجار مطبوعاتنه ، سرمایه اولان بارون (ئه‌رنتال) او خیالری الدن قاچیرمق ایسته‌مدی . شرقده شرف حصول بولان آهنکی وقت کچمه‌دن اخلال ایتمك اوزره بلغارستانی تحریك ایتمکه قرار ویردی . مقصدینه نائل اولدی .

شوقدرکه بارون (ئه‌رنتال) اقتدارینك محدودیتی حسبیله انتریقه‌سنك اوجلرینی اخفایه موفق اوله‌مدی ، افکار عمومیه‌نك انظار تعیینندن قاچیره‌مدی .

بوکون اورته‌ده بولنان شومسئله بتون جهانك تعلق ایدن برمسئله عظیمه شکلنی آلمشدر . ایشك ایچنده بلغارستان استقلالی کچوجك برمحنه‌دن فضله دکلدر .

بین‌الدول مخابره‌لر ، مذاکره‌لر ، قونفرانسلر ، قونغره‌لر ، حتی مع التأسف محاربه‌لری بیله داعی اولمق استعدادینی کسب ایلمشدر .

هرحال وکارده انکلتره ، فرانسه ، روسیه (اوت روسیه !) بزم طرفده اوله‌جقلردر . بو مسئله‌ده شواوچ دولته تماماً اعتماد ایده بیله‌جکمزه شك یوقدر . اتفاق مثلثه رسماً داخل بولنمه‌سه ایدی ایتالیه دولت فخیمه‌سی حقنده دخی عینی سویله بیلیر ایدك . او اتفاق‌سیبیله قطعی صورتده برشی سویله‌مك مشکل‌در . شوقدرکه وظیفهٔ ناموس وتعهدی مانع اولدیغجه بزه موافق رأی و مسلکده بولنمه‌سنه احتمال غالبدر . چونکه آوستریه‌نك شمدیکی انتریقه‌سی برقاچ جهتله ایتالیه‌نك ده مسلك ومنفعتنه منافیدر .

آلمانیه آوستریه ایله هم انکاردر . بالکز ایتالیه‌نك کندولرینه التحاق ایده‌جکنه امین اولمقسزین روسیه ، فرانسه ، انکلتره‌یه قارشو حرب ایتمك احتمالی اوکنده قاله‌جغنی حس ایدنجه آوستریه‌یه اعتدال و احتیاط توصیه ایتمك جهتنه کیده‌بیله‌جکدر .

کچوك حکومتلردن رومانیه ، صربیه ، یونانستان دخی شمدیلك هرحاله بزه موافق مسلك وحرکتدن آیرلمیه‌جقلردر . چتی امریقه ایله جاپونیه بیله وظیفه‌سز سیرجی صفتنده قاله‌میه‌جقلردر .

حقیقت حال شو مرکزده اولدیغندن باب عالی ایچون کمال احتیاط ومتانتله و لوندره‌دن کلانه توفیق ایله‌مك شرطیله پترسبورغدن و پارسدن و ـ امر اخیره قدر ـ رومادن کله‌جك سلره نظراً وجناب حقك لطفنه استناداً وظیفهٔ مهمه‌سنی ایفاده ثابت قدم اولمه‌سی وهر احتماله قارشو حاضر بولنمه‌سی لابددر .

بلغارستان امارتنك استقلالی حوادثنك ترکیا اوزرنده اجرا ایتدیکی وایده‌جکی تأثیر

آقشام چیقان علاوه‌لرده صوفیه‌دن چکیلان تلغرافلرده طرنوه‌ده اعلان استقلالیت ایدلدیکی بیلدیریلیوردی .

بوخبر ، افکار عمومیه‌یی بردنبره عادتا تدهیش ایتدی . صوکره ایکنجی برعلاوه دها چیقدی . بونده باب عالینك پروتستو چکه‌جکنی وحرکت واقعه حکومت عثمانیه ایله بلغارستان امارتی آره‌سنده منعقد معاهده نامه‌نك مادهٔ مخصوصه‌سنه قطعیاً مخالف اولمسی جهتیله دول معظمه‌نك بالطبع بو استقلالی تصدیق ایده‌میه‌جکی تبشیر اولنه‌رق هیجان افکارك تسکینه بر درجه‌یه قدر موفقیت حاصل اولمشدر .

فقط بنه تمکن دکل ، انسان برحس غیر اختیاری ایله حال هیجانه کلیور .

زیرا : سایهٔ اداره‌سنده یشادیغمز ، حکومت عثمانیه بوحق وعهد مفصوبنه دوقونماسه حیثیتی — بین‌الدول — پایمال اولور کیدر . چونکه زیر اداره‌سنده بولنان برامارت اردوجه ، ترقیات ملکیه ومدنیه‌جه کندوسنه تفوقی ادعا ایده‌رك اعلان استقلالیت ایتمشدر .

دوقونسه مطلقا برحرب آچه‌جق . بوحرب ایسه وضعیت سیاسیه‌مز نقطهٔ نظرندن نایموقعدر .

ایشته بونك ایچوندرکه بوکون موقع سیاسیمز مهمدر . اهمیتی نسبتنده‌ده قابل حل وفصلدر .

ایش ، باب عالینك همتنده ... باب عالینك همته قارشوده ملتك صبر وسکونتنده در . ایشته اصل شمدی دیپلوماتلرمزك ایش کوره‌جك زمانیدر .

افکار صائبهٔ سیاسیه‌لریله شو بر تجاوزدن بشقه برشی اولمیان مسئله‌نك لهمزه حل وفصلنه انکلتره ایله مشترك اولسون . بز ؛ ملت دوقونمیه‌لم . دوقونمیه‌لم که موقعمزك نزاکتی هیچ بشقه برماسبقه بکزه‌مز . عکس حالده معاذاه بزدن برحرب ظهوری ، بیك ایکی یوز طقسان اوچ تلاکتلری احیا ایده‌بیلور . بناءً علیه تمکین و بصیرتله حرکت ایده‌لم .

باب عالی ، بوایشی صورت جبریه‌ده حل ایتمکه غیرتدن زیاده بومسئله‌نك سبب حدوثی آراملی ، بوللی .....

ملت مسلحه ، بوکون کندوسندن بوخده‌تی بکلیور .

اوفاجق برکسوف حادثه‌سندن بویله استقبال شکن برضربهٔ تحقیر چیقاماز . برشرق شمندوفری مسئله‌سندن بودرجه مهم وبرصورت سریعه‌ده هیچ کسه‌نك امید ایتمدیکی بروقتده بوجرأت ساحهٔ ظهوره کلیوره‌مز . بونلر دوشونلمکه هم بحق دوشونلمکه شایسته نقطه‌لردر . چونکه بونلر ، حلی مشکل برطاقم سیاسی معمادر . غیرت !.. خدمت !!..

ا . خیرالدین

حمیت — حمیت جاهلیه

اولا بتون حمیتلیلری .. عن صمیم القلب ـ قلبکه عندمزده عادی برسیکیر پارچه‌سندن عبارت دکلدر ـ سلاملارز ؛ ثانیاً « میزان » ی ومحررلرینی آلقیشلارز ، هم ده محضا حسب الحمیة شدتله آلقیشلارز . بز .. کیمسه‌نك شاکردی ـ که ابتدائی مکتبنده‌کی خواجه‌لرمز مستثنا ـ مریدی ، غیرتکشی ، بیلمم نه‌سی دکلز ! حسدجیلر .. یورتیلسینلر ، چیرپینسینلر ، دکلدر ! دیسینلر ، اویله‌در ! دیسینلر ، نه‌درلرسه دیسینلر ، که بزی .. الك باشده مکتب فنون حربیه ناظری اسماعیل فاضل پاشا کبی برخارقه ، طرابزون مبعوثی علی نقی افندی کبی برعلامه اولدیغی حالده بیکلرجه ناموسکاران امت طبانیر ، بیلیر ؛ فقط یاقیندن طانیر ، یقیناً بیلیر ، که الحمدلله یوزمز .. پاك ، حتی سویلمك ایچون اوزمز .. بی وهم وباکدر ، هم اوقدر پاکز ، که برآز شهرت (!) برپارچه‌ده بنه شهرت (!) ایله مبعوثلغه نامزدلك وضع ایتمك بیله وطن وملته بر فکر خیانت اولور ، دیه ـ الله بیلیریا ـ استعاذه ایدیورز ؛ اوقدر ده بی وهم وباکز ، که بونی سویلمکدن قطع نظر ، حتی کچن دورك رمضان کیجه‌لرنده عوام ناسك طوپلاندیغی عادی .. سماعی قهوه‌سی .. دینلن یرلرده اردودن دونمادن برچوق ضابطلر ، قهرمان ، شانلی ضابطلر بیلیرلرکه بز ..

دنائتله یره باتمق حقیقت پك اصابتدر

دن باشلایان نشیده‌لر ، ـ اوزمانه کوره ـ مکیده‌لرله آوازمز چیقدیغی قدر باغیرردق . انسان .. بونی برمجبوریت معنویه نتیجه‌سی اوله‌رق سویلیور . یوقسه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1152

بیکانه‌لره افشا اعتباریله یانغین سوندکدن صوکره طولومیه قالدیرمق قبیلندن برعادیلك اوله‌جغنی کسدیره میه‌جك نه‌وار ؟ . فقط . . . فقط نفسمز عزیزدر . نه اولورسه اولسون عادیلك قبول ایتمز . ـ که ذاتاً اهلی بیلیر که نفس خارق‌العاده در ـ . بویله اولدیغمز ایچون او ایکی داهیهٔ زمانك ، او ایکی مردهٔ‌ك چشمان عثمانیانك ـ ظلمك وطنمزده نقطهٔ غلیانده بولندیغی اك دهشتلی هنکاملرنده ـ برمحرم اسراری أوت ! اربابنجه بیلنن ، سربستی پرستانه اطوار نازکانه‌لریله خطابتك بلکه . . ده « موستن » لره « میرابولره » بیله نصیب اولمیان نکات خلوص وسادکیسی ایچنده کاه کویا که شرقك معالیسیله متجلی برادا ایله ، فقط برصوت بلند لطیف‌ایله علویات وسفلیاتدن باحث ، کاه کویا که غربك معالیسیله متجلی برسیمایله فقط برطرز رفیع وظریف ایله اوکالیپرانه تجملات حیاته شیرین ، شیرین ایمالرله حزین ، حزین تهیجاته باعث اولان اوقوجه خارقه‌لرك ، اوقوجه داهیه‌لرك برمصاحب کامکاری ، برمخاطب بختیاری ایدك ، جوق شکر که ینه بویله‌یز ، بویله اولدیغمز ایچون شو « بند » ی . . علی برکه‌کاه دیه‌رك تحریره اجتسار وموضوعی اعتباریله جدی صحیفه‌لر آرارکن کلیشی کوزل « میزان » ی بولدیغمزدن‌ده حقیقی برصورتده کسب مسار ایلدك ؛ آرتق شو پارلاق صحیفه‌لره برمدتدنبرو سوروملك ایسته‌نیلن رنکلر ، ژنکلر ـ که ذاتاً اسکی یرلرنده‌درلر ، زیرا جواهری اعراض براقاز دیرلر . ـ بالکلیه صاحبلرینك اولسون .

یاشاسین حمیت !... یاشاسین بلاغت !...

مقصده شروعدن اول یوقاریده دیدیکمزه رجوع ایله براز تفصیلات ویرهلم :

اونلر ، او بیوك انسانلر ، او بیوك صاحب وجدانلر بیلیرلر ، که بز .. بوکون مؤثر حقیقینك تأثیرندن بشقه هیچ برشیدن متأثر دکلز ؛ اوقدر متأثر دکلز ، که حمد اولسون اوج ، بش غروش بیت المالدن معاشمز وار ، دیه شو منفعت شخصیه هنکامه‌سنده « بند » لرمزه مقابل صاری لیرا دکل بیلمم نه دکل ، حتی قاره ، قاره اون پاره بیله قبول ایتمه‌یز ؛ آلاماز اولسون اونلر ، اوطرزده پاره آلانلرکه ریا پرده‌سی آرقه‌سندن حمیت (؟!) قوقله‌لریله علیهمزده اوبونلر اوینارلر ، اوینا تیرلر ؛ اونلردر ، اونلر ، او « مطبوعات قوللری ..! » نام سفیلانه‌سیله اهلی نظرنده محشره قدر رذیل اولان یادکارلردر ، که ملت معصومه‌مزی محوه یورو ینلرك اللرنده برر آلت شر اوله‌رق زوالللی عوام خلقمزی سنه‌لردن بری قاندیروب طوردیرمقله ، بچاره خواصمزك قانی ایچنه اوبوشدیروب لاینقطع زهرلر قوصدیر ـ مقله فقط آه !... فقط بونلره ، بو ملعنتلره مقابل اللیشر یوزر لیرادن آیلقلرله درلو ، درلو عطیه‌لر ، مطیه‌لرله کیمی بالا ، کیمی ـ حاشا ثم حاشا ـ اعلی کچینه‌رك ارن کویلرنده ، ارمه‌ین کویلرنده شدادانه کاشانه‌لر ، فرعون پسندانه بیلمم نه‌لر ، نه‌لر ، نه‌لرله بوکونلره یتشدیلر ، یتشدیلردە ینه آنجق کندیلری کبی ادانی‌یه خاص اولان بر جبلتسزلکله ، فقط عفریتانه بر آچیق کوزلیلکله افندیلرینی ، أوت ! او ولی نعمتلرینی . . درلو ، درلو تعبیرلر ایجادیله تحقیر یوزندن ـ زوالللی ساده دلانی تکرار اغفال ایله ـ یکی مطبوعات بزمنه قدر کیروب تصدر بیله ایتدیلر ، یا حفیظ !...

اوقدرله‌ده قالدیلرمی یا؟ نه کزر ! بیوك ، هم پك بیوك برعفو ومرحمته نائل اولدقلری ، آرتق جداً استغفار ایله اوصلو اوتورمق لازم کلدیکنی دوشونمدیلر ، حتی دوشونمك بیله ایسته‌مدیلرده نه‌لر ، نه‌چاملر دویردیلر ، عبداه پاشادن ، میزان صاحبندن طوتالم‌ده کیمك قالدیغنی براقدم ؟!...

یارب ! عدالتك بزه یقین حد ایدر
مظلوم نامی قالماسه باری جهاندە هیچ

اوزیانکارلره ، اونابکارلره .. ایتمه‌یك ، ایله‌مه‌یك ، شویله اولور ، بویله اولور دیه حال‌دیلیله آکلاتیلیور ، حتی یاپمه‌یکز ! دیه سلامت وطن وملت نامنه ، صرف اونك سوق وغیرتیله ، اومقوله‌لره رجابیله ایدیلیور ، ایدیلیور اماکیم دیکله‌یور . حریفلر انسان دکل که : « ماکیاول » ك « ده‌سپوت » لره توصیه ایتدیکی انسان شکلنده حیوان !...

یارب ! غریبه‌لر کوربور دیده‌لر ینه
منظوری هپ عجائب علیا ایکن دریغ !!..

دنیاده غرابتك بودرجه‌سنی هانکی حکیم ، هانکی سیاح کورمش ایسه انسانیت نامنه رجا ایدرز ، که خبر ویرسین ؛ باقکز ! علی‌مولوی‌دیه نظیف‌سروری کبی برجاسوسك ـ کچن دور تعبیر خصوصیسنجه ـ برخطاملك .. نه‌صورتله اولورسه اولسون واسطهٔ نشر افکاری اولان بر « کاغد پاره » اوستنده ینه هان هان عین زمانده بر معلم محترمك ، برداهیهٔ مکرمك علیهنه ، فقط فاحش بر غداراق ، موحش بر غرضکارلقله علیهنه « جنتمی ؟ خیانتمی ؟ » بندی کورولیود ؟!... بوکون مکتسبات ونظریاتی سایه‌سنده نره‌ده اولسه فراخ ، فراخ کچینه‌جك « علی‌کمال » پك کبی بر محرر . . عجبا نیچون ، دها کچن کونلر « میزان » ده یازی یازدی ، چیزکی چیزدی؟. میزان صاحبی ، حاشا ، خائن ایدیلردە عجبا نه‌دن ، نه‌سببدن اویله وطننی سوه‌ر ، بر حریتپروری .. قارشیلرنده بولدیلر . ماصه‌لری باشنده کوردیلر ؟!. چوق شی ، بوده‌می حکمت ؟

« اولدیردی بزی آه!.. بیلمزمی بوحکمت ؟ »

یوق ، یوق آدمنه کوره ، نه دلفریب اتحاد ! نه‌غریب تضاد ! ... مراد بکه دینسز ! دینلره صورارزکه دین .. نه‌عجب شیدر ؟ !. حمیتسز ! دینلره کذا ، وهکذا !..

بوسوزلرمزه ، شوعقل وحکمتك‌مولودی‌اولان حقلی سوزلرمزه رغماً یارین بزه بالطبع چاناق طوتیله‌جق ، کشکول اوزادیله‌جق !..

فقط تحقیقاً بیلنملیدرکه متالیك ویرمه‌یز ؛ هم شوراسی‌ده قطعیاً آکلاشلمالیدرکه اونلره عادی محاوره‌یی بیله قانون ادب بزه کلیاً منع ایتمشدر . اکر « الجاهل جسور ! » فحواسنجه حقدن قورقمازلر خلقدن‌ده هیچ اوتانمازلرسه بزی . . قاپولره ، باجه‌لره شکایت ایتسینلر !. البته « معمر فردی » ده نرده وار ، نرده یوق برکهنه « اقدام » برکهنه « صباح » برکهنه‌ده « ترجمان » بولوب ، بولوشدیروب ماشا اوجیله طوته‌رق حضور عدالته چیقار .

یاشاسین حریت !... یاشاسین عدالت !....

اما اونلر دیه‌جکلر که « اوماشا اوجیله طوتولوب محکمه‌یه کتوریلن کهنه غزته‌لردن بز .. مسئول اوله‌مایز ، زیرا اوایشده مؤثرلر واردی . بز ایسه متأثر ایدك ! . . . »

نه دیمك ؟.. هایدی هردرلو برهان ایرادندن واز کچه‌لم‌ده شواونلرك آطه‌ده‌کی افندیلرینی قاله آلهلم عجبا هانکیسنه صورسه‌ق « بن متأثر ایدم ! » دیمز ؟ هیچ شبهه یوقدر ، که تأثردن دم اورر ! مادام‌که تأثر (!) مقبول برمعذرت ایمش ! نه‌دن ، أوت ! اوحالده نه‌دن اونلر .. اوکهنه غزته‌جیلر .. افندیلرینی ، او آطه‌ده‌کی ولی نعمتلرینی تحقیر ایتدیلر ؟!!... اون دردنجی عصر هجریده اولمش ، یکرمنجی قرن میلادیده بولنمش ابناء زمان .. هیچ اویله دور اساطیردن قالمه کهنه سفسطه‌لره ملتفانه نکران اولورمی؟. هیهات قوجه جهنم کوتوکلری ، هیهات ! . تنفسی شاشیرتمه‌جق نه اولدی ؟ . پاتلایوب چاتلایه‌جق نه وار ؟ . . اکر هوای حریت . . خفقان یاپیورسه برآز « لقمان » روحی قوقلامالی ! برپارچه‌ده « حمیت ، حکمت » توتسوسی ویرملی ، یووووق ترکیا آیاقلری صیقمغه باشلادیسه چیزمه‌لری چکملی ، دیدیدك آ ! « ارض اه واسعة » !

(مابعدی وار)

ارن کوی معمر فردی

اوراق حوادث

عیناً

(نیر حقیقت) رفیق محترمزدن آلنمشدر :

درسعادتده منتشر اقدام‌جریده‌سنك فی ۲۷ آغستوس سنه ۳۲٤ تاریخلی نسخه‌سنده « مجلس مبعوثان اعضاسی » سرلوحه‌سیله درسعادتده مجلس مبعوثان اعضالغنه لایق ومستحق بولندیغی اعلان بیوریلان ذوات کرام میانده بزدن‌ده « کرید مجلس مبعوثانی اعضاسندن قانور زاده نورالدین بك » افندینك احراز موقع بیورمش اولدقلری مع‌التأسف ، مع الاستغراب کورونمشدر .

واقعا ، بتون علم افرازان حریت ، فیاض ازلك بتون فیوضات مادیه ومعنویه ، بتون فضائل وکمالات انسانیه ایله ممتاز ومشرف ، آلنلرنی بك ومصفا یاراتدیغی سر افرازان دهات ملتك یاد وتذکار علویلریله تزیین خاطرهٔ افتخار ایدوب دورورکن بو کیبلرك صندالیٔ مبعوثیته اوزاقدن سیرجی قالمه‌جقلری وارسنهٔ اشتباه اولوب بو جهت داعیٔ اندیشه دکلسه‌ده سنه‌لرجه وطنك عالم مطبوعاتنده طانمش بولنان « اقدام » جریده‌سنك بوکبی حائز اهمیت ستونلری ایچنده نامنك بوقدر بیوك برحسن ظنه مظهریتله یاد اولنمسی ، بکك جرأتی آرتدیره‌رق استقبالده بر آلت جرمنفعت ایدنمسنه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

خدمت ایده‌جکی محقق بولوندیغنه بناءً مساوی احوالی فعلاً تجربه ایتمش ، حقوق ملیه‌مزی نه صورتله منافع شخصیه‌سنه فدا ایلمش اولدیغنی کورمش بولوندیغمز او ذات محترمك !... هله مبعوثلغه نه درجه‌لرده لایق ومستحق بولوندیغنی واضحا اثباته کافی افعال وحرکاتندن برنیذه‌اعلان ایله ملتك نظر دقتنی جلب ایله‌مکی وظیفه‌دن عد ایتدك :

« یریدون ان یطفئوا .... » آیت کریمهٔ جلیله‌سنه‌مصداق اولهرق غربدن شرقه دوغرو اشعه‌پاش انتشار اولمغه‌باشلامش اولان افکار منورهٔ حریتی افول ابتدیره‌بیلمك امنیه‌سیله اتکار دولوسی آلتونلر قاپاراق پارسلره یاپیلان‌خونهٔ ملتدن اولوب اوصره‌لرده ناشر افکار احرار « عثمانلی » غزته‌سنده « بندهٔ عزت کریدی‌عزیز » نام معنیدارایله یاد ایدیلن ذاتك برادری بولنان بو یادکار ، قدیمدن مستصحبلری اولان بر آیکی متنفذاتك دلالت مغفلانه‌لریله یکی سنه اوج سنه مدتله مملکتمزك مبعوثان اعضالغنه انتخاب وتعیین اولنمش اولوب مظلومیت ومغدوریتلری مسلم عالم اولان بر آووج کرید اسلاملرینك حمایهٔ حقوق ومنافعی وظیفه‌سیله توظیف ایدیلمش اولدیغی حالده اوصره‌لرده اعضالغنده بولنمش اولان اختیار مجلسنجه حین حاجتده اثباتنه مهیا بولوندیغمز برطاقم ارتکاباتی ظاهره چیقه‌رق بتون وطنداشلرینك نظر اعتبار وتفرتی جلب ایتمکله مدتی منقضی اولمش اولان مأموریت مذکوره‌یه عدم تعیینندن ودها دوغروسی کریدده آرتق چوبره‌جك آتریقه‌سی قالمدیغنی کوردیکندن آنجق بش آلتی اجتماعنده اثبات وجود ایتمش بولوندیغی مجلس مبعوثان اعضالغنك تخصیصاتی درجیب ایده‌رك او وقتلرده اسافل ملته مأکل ومأوا تخصیص ایدلمش اولان آستانهٔ علیه‌یه قاچش کرك بوراده کرك اوراده‌کی اتباع واقرباسیله بر خفیه اوجاغی تشکیل ایده‌رك حر ، اهل ناموس کریدلیلرك تبدیل هوا ایچون بیله استانبوله آمد شدینی کسمش وبوکی خدمات مقدوحه‌سنه مکافاةً معارف اعضا ملازملکیله تلطیفی قومهٔ قریبه‌یه کتیرمش ایدی . اوچ درت آی اول دفعهٔ ثانیه‌ده اجتماع ایدن مجلس عمومیه اشتراك ایتمك ودها دوغروسی ، دها بر قاچ آلتون آووچلایابیلمك اوزره بتکرار مملکتمزه عرض دیدار بیورمش وکچن سنه‌کی غیبوبتندن ناشی مجلس ایچنده رسماً خلافکیران فرقه‌سنك بر طاقم تحقیر آمیز ، حیثیتشکن نطقلریله استقبال اولوندقدن صوکره نه اغیاردن ونه‌ده یاردن عار ایتمه‌رك تخصیصاتك برنجی قسطی اولان یکرمی لیرایی آلدیغی کونده قاپاغی آتوب پای‌تخته کندیسنه حاضرلانمش اولان خوان نعمته قاووشمق اوزره کوزدن نهان اولمش وبو ایکنجی سفرده‌ده براقلیت مدهشه آلتنده ازیلوب قالمش اولان بیچاره عنصر اسلامی بر اعضادن محروم براقه‌رق منافع ملیه‌لرینه بیوك بیوك رخنه‌لر آچدیر - مشدر . جناب حقه حمدوشکرلر اولسونکه ملتمزه تازه‌حیات بخش ایدن ۱۱ تموز یوم مقدسنك شرفحاولیله سائر ادانی کبی بوانسانیت دوشکونتکده بیلدیرمز سوندی . بوقسه بتون وطنداشلریمزجه معلوم اولان دنائت طبعنه باقیلیرسه امثالی مثلو بوده بیوك بیوك ایشلر کورور ارباب ناموس وحیثیته بربارکران اولوردی .

ایشته بکا ایجاب ایدرسه تعدادینه حاضر وآماده بولندیغمز مغایر حیت وملیت جلدلر تشکیل ایدن ماسبق احوالنك برفاصلی بودر . تصحیح فکروذهاب ملت ایچون شو بر قاچ سطرلق معروضاتمزك جمیعت مقدسه‌مزك واسطهٔ نشر افکاری اولان « نیر حقیقت » مزله نشرینه همت بیورملرینی شعبهٔ جمعیتمز نامنه رجا واسترحام ایلرز .

عثمانلی ترقی واتحاد جمعیتی
حانیه شعبه‌سی

نیر حقیقت

درسعادت رفقامزك دقت نظرینی جلب ایده‌رز . جای دقت واهمیت اولان بومسأله حقنده ایجاب حالك ایفاسی لازمهٔ حیتدر .

اوراق ومکاتیب

عیناً

باندرمه‌دن :

بزلر سائر قضالرده اولدیغی کبی ارتکاب و ارتشا ونیجه افعال بی حیا ایله مشتهر مأمورینی قوللرندن طوتوب آتمدق چونکه بوقبیل مأمورلرك حرکات قانون شکنانه‌سنی الحمدالله کیریلن او دور مشئومك انجاباتندن بیلیور وبو بیچاره‌لری شایان ترحم کوریوردق . فقط ادراکیله مفتخر اولدیغمز بوزمان ادارهٔ مشروطیت وحریتده دخی بنه عین حالك دوام ایدوب ایتیه‌جکنی آکلامق ایچون اك کوچوك تفرعاتنه قدر مأمورین مرقومه‌نك حاللرینی تدقیقدن خالی قالمیوردق . مع‌التأسف قضامزن ناشی شوکت افندیی بنه سوابق حالندن آیرلمامش وکندیسنی جمعیت محترمه‌یه منسوب کوسترهرك بیچاره خلقی قورقوتمش برحالده کوردك اخطاراتده بولندق . دیکلته‌مدك . فقط کسوه‌سنه ، مسلکنه بنه حرمت ایده‌رك اصولاً حرکت ایتدك . مقام مشیخته وخداوندکار ولایتیله قرمسی متصرفلغنه) ۱ ایلول سنه ۱۳۲٤ تاریخلی شو تلغرافی چکدك :

« طیلنتده مرکوز اولان افسادانندن ناشی هیچ « برمحلده اکمال مدته موفق اولهمیان و دور سابق « یادکارلرندن بولنان قضامزن ناثی شوکت افندینك « حرکات مفسدتکارانه وناموس شکنانه‌سی بالتحقیق « تبین ایده‌رك بورادن بجایشی اجرا ایدلمش ایکن « درسعادته عزیمت وعودتله براهره مستند اولدیغی « حالده کنه محکمه ریاستی اشغال ایتمکده اولمسندن « اعطا ایلدکاری حکملرك شرعاً وقانوناً شایان تنفیذ « اولهمیه‌جنی درکار و اراذل اشخاصدن باشنه « طوپلادیغی برقاچ کتی ایله مسلك قدیمنه تبعاً بین « الاهالی نفاق و شقاق دوشورمکده ومومی الیهمك « همباره‌لریله اهالیٔ سائره میانده خدانکرده ارزو « ایدلیان حالانك حدوثنه سبیت ویره‌جکندن بشقه « دورسابقده اخذ ایتدیکی رشوتلرده مظنونلر طر - « فندن علناً محکمه‌ده طلب وتحقیر ایدلمکده بولنماسندن « بلا افاتهٔ دقت بورادن قالدیریلهرق یرینه ارباب « استقامت وعفتدن دیکرینك اعزامی سلامت عمومیه « و عدالت نامنه مسترحمدر فرمان

بش امضا محفوظدر

بو تلغراف اوزرینه ده حالا برسس یوق . بو آدم حرکات سقیمه‌سنده و ارتکاب وارتشاسنده بی پروا بر دوامدر . سلامت مملکت نامنه محترم غزته‌کز واسطه‌سیله مشیخت علیانك عدلیه نظارتنك و خداوندکار والیسنك نظر دقتی جلبه مسارعت ایلرز.

امضا محفوظدر

میزان — شو تلغراف یامرجعنك نظر وظیفه شناسانه‌سنه ایلیشمامش ویا شو اخبارك نفس الامره موافق اولمدیغی اکلاشلمش اولهجق. یوقسه شورتبه مهم اولان بر حاله قارشو سکوت اولنمه‌سنه ادب وحیثه موافق براعتذار بولنه‌مز .

مرجعنك نظر دقتنه

سلانیك باش مدیر اسبق حمدی افندینك آطنه باش مدیریتنه انتخاب حکمتی احاطه ایدیله‌مدیکنه دائر برمکتوب آلندی . بو بابده ویریلان ایضاحات و درمیان اولنان مطالعات شایان تأملدر . یا صاحب مطالعه معلوماتنده آلدانیور، ویا مرجعی انخدابده سربست برافلمامش دیمك ضرورتی تولد ایدیور .

— طوپخانه‌ده دفترداد یقوشنده امام سوقاغنده قلیچ علی پاشا مکتب ابتدائیٔ نادره‌نك سوقاقدن غصب ایتمش اولدقلری یره بنا چیقمقده اولدقلرندن شهر امانتنك ودائرهٔ عائده‌سنك نظر دقتلری جلب ایدیلیور .

یکی کتابلر

—

مقیاس شریعت — عنوانیله سیاسی ، شرعی ادبی وفنی برغزته نشرینه ابتدار ایدلمشدر . ایلروده یومی اولهجق اولان بو غزته شمدیلك هفته‌لك اولهرق دوام ایده‌جکدر . رفیقمزی تبریك ودوام انتشارینی تمنی ایلرز .

شاقه‌جی — بونام ایله یکی بر رفیقمز دها انتشاره باشلامشدر . شاقه‌جی رفیقمز تعیین وتصویر ایتدیکی مسلکی ایله امثالی اراسنده جداً تمایز ایده‌جکدر . موفقیتی ودوام انتشارینی تمنی ایلرز .

قاموس طبی — دوقتور شرف‌الدین مغمومی بك طرفندن نشر اولنمقده‌در . یوز اللی فورمه‌دن عبارت اولهجق بواثر مهمك اللی بر فورمه‌سی نشر اولنمشدر . تکمیلنه ابونه بدلی (۱۲۰) ویکرمی بش فورمه‌لق بهر دفتر ایچون یکرمی غروشدر . محل مراجعت جهان کتبخانه‌سیدر .

شرح اسماء الحسنی — اسماء حسنای الهیه‌نك معناسی ، خواص لطیفه‌سی وسائر فوائد کثیرهٔ مهمه‌یی محتوی اولهرق نشر اولنان اثر دیندارانه‌در. قارئلریمزه توصیه ایلرز . باشلوجه کتابجیلرده بولنور .

شئون حقوقیه — اوچنجی نومروسی نشر اولنمشدر . مندرجات جدیه‌سی شایان استفاده‌در.

فصول منوعه — ردوس فتحنده سلطان سلیمانك تدابیر سیاسیه‌سندن باحثدر . محرری فضلادن خلیل خالد بکدر .

دمت — ایکنجی نسخه‌سی نشر اولنمشدر .

اعلان

انجمن معلمین هیئت اداره‌سی اوکزده‌کی جمعه ایرتسی اجتماعه دعوت اولنور .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۷۳ | جمعه ایرتسی | ۱٤ رمضان ۱۳۲٦ (۲۷ ایلول ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك ابونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر
التی آیلغی ۹۰ غروشدر

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیات اصلیه‌سیله ویریلور.

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب شمدیلك محمود بك مطبعه‌سنده (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

سلاملق رسم عالیسی

دونکی سلام رسم عالیسی بر معتاد حمیدیه جامع شریفنده اجرا بیورلمشدر .

ذات اقدس خلافت پناهی اثنای عزیمت وعودت همایونلرنده بیکلرجه خلق طرفندن ادعیهٔ خیریه ایله تشییع ایدلمشدر .

تلغرافنامهٔ سامی صورتیدر
ضبطیه نظارتنه

مراد بکك امثال مثالی تحت محافظه‌ده بولندیرلمق اوزره حربیه نظارتنه تسلیمی مقتضیدر .

فی ۲٦ ایلول سنه ۳۲٤ صدر اعظم
کامل

دونکی کون اوکله‌دن صوکره ضبطیه نظارت علیه‌سندن دعوت اولندم . پولیس مدیری افندی حضرتلری بالاده صورتی مندرج اولان تلغراف نامه‌یی ارائه ایده‌رك موقوف اولدیغمی بیان ایتدی .

قانون اساسینك احکام جلیله‌سی ایله هرکسه بخش ایتدیکی حریت شخصیه‌یه قطعی صورتده مخالف اولان شوحرکته قارشو کرك حقوق ذاتیه‌م وکرك حقوق مقدسهٔ ملت نامنه اوله‌رق پروتستو ایتدم . قوهٔ جبریه استعمال ایده‌جکلرینی اکلاینجه مخالفت ایتمدم . کافهٔ حقوقمی ایجاب ایدن مقامدن آرامق شرطیله تسلیم نفس ایتدم .

هیچ بر وجهله حسن تأویل قبول ایتمز اولان شوحرکته قارشو تأسف ایتمه‌مك الدن کلمز . تأسف دخی شخص ناچیزانه‌م اعتباریله دکل مملکتك حقوق مصرحه‌سنه واقع اولان تجاوزدن طولاییدر .

بونکله برابر سوکیلی وطنداشلرمدن خالصانه رجا ایلرم که ایکی کون امتداد ایتمیه‌جك بر یاکلشلق اثری بولنان شووقعه‌یه ذره قدر اهمیت ویرمسونلر. لهمده اوله‌رق واقع اوله‌جق هرنوع نمایش علیهمده‌کی نمایشلردن دها زیاده عندمده مردوددر .

وجدانم هرنوع شنیعه‌دن مصون اولدیغی ایچون یاکلش دوزه‌لیر . لکن نمایشلر بار و اغیارجه سوء تلقی‌یه اوغرایه‌رق مملکتمزجه مضر حرکات مقامنده سوء استعمال اولنه بیلور .

(میزان) کما فی السابق مسلك اعتدالنده دوام ایده‌جك . واقع اولان شو اهمیتسز یاکلشلق — که پك چابوق برطرف اوله‌جغندن تماماً امینم — ایشته او کچوك یاکلشلقدن بشقه اورته‌ده برشی یوقدر .

مراد

آچیق مخابره

پشته‌ده قونت .... جنابلرینه

عزیزم قونت ،

ذات اصیلانه‌لریله کسب ایتدیکم شرف الفت ایشته یکرمی ایکی سنه‌در منتظماً دوام ایدیور . برچوق مخابرات دوستانه‌دن بشقه، وجاهاًده برخیلی دفعه‌لر دردلشیردك . شرقه عائد کافهٔ امورده عینی فکر ، عینی امل ، عینی اندیشه‌ده بولنور ایدك . بونك ایچون اخلاص و صمیمیتی هربر شائبه وعارضه‌دن مصون عد ایدر ایدك .

بالخاصه دولت عثمانیه حقنده‌کی خیرخواهانه محبتکز پك ظاهر وقوی وبرچوق خاطرات تاریخیه‌یه مستند ایدی .

بعضاً لهستان ، پك چوق دفعه‌لر آوستریه‌نك حرص و طمعلرندن مجارستانك تأمین استقلالی ضمننده دوکیلان عثمانلی قانلرینی ، اساساً ترك اولمق جهتیله موجود اولان قرابت اصلیه‌یی ، بر مدت عثمانلی عائلهٔ جلیله‌سنه داخل بولنمه‌سندن طولایی متحصل روابط وطنپرورانه‌یی ، بالخاصه عصر سابق میلادی اورته‌سنده آوستریه و روسیه‌نك قوای مشترکه‌سی آلتنده ازلمش اولان بیچاره مجارستان رؤساسنك زیر حمایهٔ سلطنت سنیه‌یه التجالری صره‌سنده جنت مکان سلطان عبدالمجید خان طرفلرندن بتون اوروپایه قارشو اظهار بیوریلان قهرمانانه متانت و انسانیت پرورانه علویت حسبیله ، مجارلری الی الابد عثمانلی دولت وملتنه قارشو منتدار براقه‌جق اولان حسیات نجیبهٔ شکرکذارانه‌یی پك حرارتلی برصورتده بیان واظهار ایدردیکز .

خاطر عاجزانه‌مده پك تازه اولدیغی کبی خاطر اصیلانه‌لرندن‌ده هنوز غائب اولمامش اولسه کرکدرکه اك مقدس دوشونجه‌لرایله ترك وطن ایده‌رك اوروپایه کلدیکم ایامده قونت (غولوخوفسکی) نزدنده بعض امورده توسط بیورمه‌کزی رجا ایتمش ایدم . وساطت علیه‌لری ثمره‌دار اوله‌میوب حاصل اولان تأثرات قلبیه‌مزی برادرانه تقسیم ایتدیکمز صره‌ده برطور مأیوسانه ایله سرد ایتدیککز او عالی جمله‌لر حالا قولاغمده اوتمکده‌در .

دیوردیکز که : « مقصد واملکز پك عالی وپك نجیب ، عثمانلی وطننك سلامتی اعتباریله پك لازم ونافعدر . نه‌چاره‌که بوکون اوامل ومقصد حکومت سنیه نزدنده « عاصی » و « فراری » عداولنان برآدمك آغزندن وقلمندن صادر اولیور . حال بوکه مجار قوم نجیبنك حسیات شکرانیهٔ عثمانیه‌سی « مشروعیت » و « رسمیت » مجراسندن خارجه چیقمغه مستعد دکلدر . یوقسه مجارستان حکومتی آوستریه دولتنی کندی آمالنه توفیق حرکت ایتمکه مجبور ایتمکه مسارعت ایلر ایدی .... »

قونت جنابلری ! زمان کچدی، احوال دکشدی! وطنه مضر اولدیغنی تصدیق ایتدیککز حالده ، « ترکیانك مشروع اداره‌سی » بولنمق حیثیتی ایله مجارلرجه مقدس بیلنمه‌سی لازم کلان اداره دخی دکشدی. ترویج ایتدیکمز، کندوکزده بکندیککز حالده مذکور حسیات مقبوله کز حسبیله مردود کوردیککز اصول اداره « مشروع » بر ادارهٔ عثمانیه صورتنده استبدادك یرینه قائم اولدی .

یعنی منتدار اولان مجار قوم نجیبنك بلاتردد عثمانلیلغه اظهار محبت ومودت ایتمه‌سنه پك مساعد ایام مبارکه حلول ایلدی . ذات اصیلانه‌لری دخی بوکون یالکز رؤسای ملتك سرافرازلرندن بر

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E. 1153

پارلامنتو عضوی صفت و موقعنده بولنیوب ، مملکتك حکومت اجرائیه‌سنده بر رکن معتبر ومتنفذ بولنیورسکز :

بناءً علیه عثمانلیلغه قارشو اوتەدن برو بسله‌نیله کلان حسیات صمیمیهٔ منتدارانه‌نك حسن اظهارینه اك مساعد وقت وساعتلر حلول ایلدی دیمکدر . بز ، عثمانلیلر ، مجار دوست وقارداشلریمزك آثار توجهلرینه درت کوز ایله منتظر اولدق . نائل اولدیغمز نعمت حریتدن طولایی لوندره دن ، پارسدن ، رومەدن ، نیویورقدن . . . حتی پترسبورغ ومسقوادن بیله تبریك وتهنیه‌لر کلمش ایکن برلین ایله ویانەدن . . . بالخاصه پشته‌دن هنوز کلەمش ایدی.

انتظارمز کسب شدت ایتدی . چونکه کچکن یکنه کوره فوق العاده و پارلاق و نافع و ادعای مسبوقه لایق و موافق اولەجغندن کمال امنیت ایله امین بولندیغمز ایچون تهالکمز طبیعی ایدی ، تفاخرمزی داعی اولەجق قویاً مأمول ایدی .

عاقبت « دوست ومحبمز » ك تبریك وتهنیه‌لری معلومز ومعلوم عالم اولدی ! حقیقةً امثالنی کور-مەمش خارقه‌لر شکلنده ایدی !

یکی طوغمش چوجغك باشنه مرصع بر « یاحافظ » ویا « ماشاءالله » یرینه ، سملی برتاکیه ، وجودینه دیکنلی برقونداق ! ... یاخود یکی کلین وکووه‌یکی سپت وصندوقنه هدیه اولەرق بر پرلانته یوزوك ایله ذی‌قیمت قماش پرینه بر قانلی بچاق ایله کیرلی برکفن قوماق قبیلندن اولەرق جهان مدنیه راحت بخش ثمرات تولید ایدەجکی بی شك وشبهه اولان بزم حریت دوکونمزی امثالسز هدیه‌لره هدف ایلدیکز.

صحائف تاریخده امثالنی کچمەمش ، حتی بردها کچەجکی بیله متصور بولنمامش اولان هدایای بهیه‌لرینی تعداد ایتسەك یریدر :

اولا — بلغارستانی اعلان استقلاله تحریك،

ثانیاً — بوسنه وهرسك امانت موقتەمزی غصب وضبط ،

ثالثا — برلین معاهدەسنی نقض،

رابعاً — شرقك سعادتی ، غربك حضور وراحتی تأمین ایدەجك اصول مشروطیتمزك امحاسنه قصد . . .

ایشته عزیزم ، قونت جنابلری ! مجار قارداشلر-مزك عصرلردن برو حقمزده پرورده ایلدکلری آمال دوستانه وحسیات شکرکذارانه‌لرینك شوکوزل ثمره‌لرینی کوروب حیران اولیورز . نصل سزلره « عرض منت » ایدەجکمزی بیله‌میوب دوشونیورز !

شو « امثالسز دوستلغك » شرف وشانی بارون ثەرنشتال ایله ویانه حکومتنه عطف ایله « تأویل واعتذار » کبی بسیط وادیلره تنزل بیورمەکزه بیك بیللق اصالتکز مانعدر . اولسه‌بیله پشته حکومتنك (همده « استقلال » فرقه‌سنك ید انصاف ومعدلتنده بولنان پشته حکومتنك !) معلومات وموافقتی‌اولمقسزین ویانه‌جه پارمق بیله قیلدانلمدینی بزجه اشکار بولندیغندن اویله برعذره قارشو شدت لازمه ایله طوغری سویله‌میورسکز موسیو «لوقونت» دیمکه کندومزی ارتق هم مجبور وهم معذور کوره‌جکز .

درسعادت فی ۲۶ ایلول سنه ۱۳۲٤

محب قدیمکز

مراد

امور مالیه — امت مقتصده

« اقتصاد » لغتده « اعتدال » دیمکدر . امر معیشتده ، خرج وصرف ایتمکده « افراط » دن « تفریط » ، « اسراف » و « تقتیر » ، کتمیالره ، دها آچیق ترکچه ایله : ایشلرنده ، کوچلرنده کچنمه‌لرنده « اکسیك » ایله « آرتق » ك ، « آز » ایله « چوق » ك اورتەسنی اله آلانلره « مقتصد » دیرلر .

« اقتصاد » صکره دها بیومش . بیوك ومقدس برفنك اسمی اولمشدر . بر مملکتك ثروتنك صورت تحصیل وصرفندن ، امور مالیه و صرافیه‌سندن بحث ایدن ، جمعیت بشریه‌نك قواعد معاشرتی ؛ دها بیوتکز ، انسانلرك محتاج اولدیغی کافهٔ منافع مادیه ومعنویه‌نك رایکانلغنه الزم اولان اصول وقوانینی ایجاد ایلیان فندر : « فن اقتصاد » در .

علم ثروت ، علم معاشرت ، علم ادارهٔ زراعت وعلم ادارهٔ امورمالیه توفن جلیلك شعبه‌لریدر. بونلره منسوب اولانلره‌ده « مقتصد » دیرلر .

شمدی‌یه قدر « امور مالیه » بندلریمزده بحث ایدەکلدیکمز و بوندن صکره ایدەجکمز شیلرك قسم اعظمی شهه‌سز « اقتصاد » ك بومعنای فنیسنه عائددر. فقط بز بوکون بو بندیمزده ، برنجی معنادن بحث ایدەجکز ، برنجی « مقصدی » اله آلەجغز .

جلەمزجه معلومدر که « اسراف » هرپرده ، هرقوم نزدنده غیرمقبولدر. کافهٔ ارباب ادیان نظرنده غیر مشروعدر .

دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌مزده حرامدر . اسلامیت هرشیده وعلی‌الخصوص اوچ پرده اعتداله رعایتی امر ایدر . بیەجك ، کیەجك ، اسکان ایدیلەجك شیلرده. حقنده بك چوق آثار جلیله واردر. « جناب الله مسرفلری سومز » مألنده اولان آیت جلیله ایله « اقتصاده رعایت ایدن ، صقندی چکمز » معناسنی افاده ایدن « ماعال من اقتصد » حدیث شریفی اوجمله جلیله‌دندر .

بوراده کمال تعظیم وتجیل ایله « صدق رسول الله » دیمکله برابر بیك اوچ یوز یکرمی آلتی سنه اول لسان پیغمبریدن شرفصادر اولان ودنیاده انسان وحیات باقی اولدقجه حکم شریفی بر « دستور اقتصاد » اولەرق الی‌الابد باقی قالەجق اولان شوحدیث شریفی « مالیه » نك « شریعت » ایله نه مناسبتی وار دیانلره ارائه ایدرز .

آکلاشیلیور یا « اقتصاد » عقلاً ونقلاً واجب-الرعایه ، بتون معناسیله « سعادت » تأمین ایدەجك برقاعدهٔ حیاتیه‌در .

بز کندمزی ؛ برده شو « سعادت سرمدیه » تأمین ایدن قاعده‌یی کوز اوکنه کتورەلم : کوروزکه هیئت اجتماعیه‌مزك یوزده سکسانی قاعدهٔ اقتصاده رعایت ایتمیور . اداره ، تصرف نەدیمك دوشونمیور ، حدینی، حقنی بیلمەیور . آله بیلدیکنه کیدیور . اوج قازانان، بش قازاناناك یاپدیغنی یاپیور . آنکله یاشامق یاریشنه‌چیقیور .

قادین ، ارکك ، اولچوسز ، دوشونجه‌سز « بر کوره‌نك » بر « مودا » بلاسنه طوتلمش ، وادیٔ اسرافده یویان !!!

یك چوق اولر ، بارقلر وارکه « کلیر » ینه « کیدر » نی اویدیرەمامش ، آز کونده اداره‌سز-لکدن ، دیرلکسزلك چیقمش، آرەلرنده « سعادت عائله » دن ، « لذت حیات » دن اثر قالمامش . عائله رئیسلری « اضطراب معیشت » ایله کریان ، بعضاً تکمیل عائله خلقی بویوزدن پریشان !

دها آچیق سویلیەلم می ؟ مشروع اولەرق آلنان ایراد ، طوغریلقله قرایسلان پاره ، او « مسرفانه معیشتی » ، او « اولچوسز حسابسز یشامه‌یی » اداره ایتمدیکی ایچون بعض عائله رئیس واعضالری اعتیادك سوق والجاسنه مقاومت ایدەمیەرك طوغری یولدن صاپمشلر ، غیر مشروع قزانجلره قویولمشلر. حیثیتی، ملیتی ، ناموسی ، انسانیتی ، آیاقلری آلتنه آلنمش ، ظلم واستبدادك نەقدر فجایعی وارسه ایشته بونلر وجوده کتورمشلر .

بوکون « استبداد » محو اولدی فقط بو « اعتیاد » باقی . بوکون « اعتساف » قالقدی لکن « اعتدال » حالا کلمدی .

بر هیئت اجتماعیه‌یی ترکیب ایدنلر ، میزان « اقتصاد » ایله شویله وزن ایدیلەرك اوچ قسمه آیریلور :

برنجیسی — قزاندیغندن زیاده ـ قازانج مشروع اولمق دائما شرطدر ـ صرف واسراف ایدنلردر . بونلر اوهیئته، اوجمعیته بك مضر برعنصر صایلیلور. نره‌ده کوریلورسه یا اصلاح ویا محو ایدلمك ، اصلاح قبول ایتمزسه هیئت اجتماعیه‌دن درحال اخراج وطرد اولنمق ، شو هیئتك موجودیت سیاسیه‌سی ، سلامت عمومیه‌سی ایچون الزمدر .

ایکنجیسی — قزاندیغی قدر صرف ایدنلردر . بونلرك هیئت ایچنده وجود وعدملری مساویدر . ملتك موجودیتی ، بقاسنی تأمینه هیچ برخدمتلری یوق دیمکدر. بونلر کندیلرینی ، یاشقه‌لری بونلری اوچنجی قسمه ادخاله غیرت ایتملیدر .

اوچنجیسی — قزاندیغنك برقسمنی [یوزده اوننی یکرمیسنه قدرینی] تصرف و اقتصاد ایدنلردر . ایشته هیئت اجتماعیه‌نك وارلغی، بقاسنی ، ترقیسنی تعالیسنی ، هرشیئی تأمین ایدنلر بوقسمدر.

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E 1153

ایشته سویلیه سویلیه آکلاتمق ، فضائل و اوصافی تعداد و تفصیل ایتمك ، افرادندن اولمغله مفتخر ومباهی اولق ایسته‌دیکمز « امت مقتصده » بوقسم خلقه‌زدر .

هپ وطن اولادی ، هپ قردش دکلی‌بز ؟ یکدیکرمزی ایقاظ و « مقتصد » اولمغه تشویق ایده‌لم. یکدیکرمزله ایلك معارفه‌یی پیدا ایدرکن بزی بربرمزه طانشدیران قرداشمز ، اسمزی ، کنیه‌مزی ، صنعتمزی سویلرکن بو اوچ قسمدن هانکیسنه عائد اولدیغمزی‌ده آچیق سویلسون ، ال اله طوتیشدیغمز ، مصافحه ایتدیکمز زمان بزه آکلاتسون . بوده بزم عادت ملیه‌مز اولسون .

بیله‌لم ، آکلایه‌لم . بزی یکدیکرمزه طانتدیران ذات غفلت ایدرسه بز صورالم . دوست اتخاذ ایدیله‌جك بر آدمك مضر ومفید اولدیغی بوندن اکلاشیله‌جق بونی بیلمکه بك محتاجز. بیلمك عیب دکلدر . بوجهتی ایچه اکلایه‌لمده آندنصکره تأسیس موالات ومناسبات ایده‌لم . برنجی قسمدن ایسه المزی کیرو چکلم : تکلیف اولنان معارفه‌یی رد ایده‌لم . ایکنجی قسمدن ایسه اوچنجی‌یه کیرمسنی شرط وضعیله، قید احترازی درمیانیله المزی ویره‌لم .

اوچنجی قسمدن ایسه اولوقت بلا قید وشرط کمال اخلاص واحترامله الی صیقه‌لم ، اوپه‌لم ، دراغوش ایده‌لم . « مقتصد » عنوان جلیلنی احراز ومحافظه ایده‌جك قرداشلریمز ایچون برمهم وظیفه وار آنیده بوراده ایضاح ایتمك « فرض » در . صرف ایده‌جکمز پاره‌نك مملکتمزده ، ایچمزده قالمسنه بك زیاده ـ حیاتمزه ، محتمزه اعتنا ایتدیکمز قدر ـ اعتنا ایده‌لم . بوندہ دخی صوك درجه‌یه قدر یکدیکرمزی ترغیب وتشویق ایلیه‌لم .

استعلا کاتمزی « دائماً » و « ترجیحاً » برلی مالندن انتخاب ایده‌لم . زیرا بزه نافع اولدیغی ، بزه شفا ویره‌جك بزی محافظه وتزیین ایلیه‌جك شی بو وطنك محصولیدر . حمیت ، وطن پرورلك ، الحاصل هرمعناسیله عثمانلیلق بونقطه‌ده‌در . « وطن » بوکون اولادلرندن بوحمتی ، بوحرمتی ، بوشفقتی کورمك ایستیور . سزده ؛ اولادلرینك محصول مساعیسندن [۲٤,۰۰۰,۰۰۰] یکرمی درت میلیون لیراسنك خارجه آقوب کیتدیکنی و اوکا قارشو اوچکر پاره‌لرینك بك فقیرانه بیك مشقتله انجق اون ایکی میلیون لیرالق مال صاتوب پاره آله بیلدیکنی کوریور . اللهم ! برملت مقتصده ایچون نه بیوك ضرورت ، نه دهشتلی محکومیت !

سنه‌ده (۱۲,۰۰۰,۰۰۰) اون ایکی میلیون لیرالق ثمرهٔ سعیمزی ، ترو تمزی . خارجه ویرمکه مجبور اولیورز !. مساعیٔ عمومیه‌مز بدلنك یاریسی ! ! . بوکا جان طیانمز !!! مملکتك طاغلری طاشلری آلتون اولسه ینه برکون کلور ، بتر توکنور ، ایشته اصل دوامندن قورقیله‌جق حال بو . برآن اول وجوده کتوریله‌جك توازن بو !

بونی وجوده کتوره‌جك ، شانمزی ، نامزی ، استقبالمزی تأمین ایله جمله‌مزك مدار مفخرتی اولهجق اولانلر ایشته بو طرفداران اقتصاد ، بو « امت مقتصده » در .

ای عثمانلیلر ! ای وطنی ، ناموسنی سون ! آنك آغوشنده نجات و سلامت و سعادت آرایان عائله بابالری ! اولاد آنالری ! قرداشلر ، کلیکز ! اقتصاده رعایت ، محصولات وطنیه‌یه رغبت ایده‌لم . طوغرییاقله قزاندیغمزك برقسمنی ، اداره ایله تصرف، یکدیکرمزی بومسئلهٔ حیاتیه واجتماعیه‌مزه ، رعایته تشویق ایلیه‌لم . بونکله یکدیکرمزه احترام وافتخار ایده‌لم .

عادی « کوره‌نك زبونی » مودا ، اسیری ، بیاغی « فرنك مقلدی » اولوب قالمق درجه‌سندن یوکسلهلم . یالکز « آق اقچه قره کون ایچوندر » دیه تفسمزی دوشونیه‌لم . کورولمش ، کچمش ، بیوك ، عمومی قره کونلریمزی دوشونه‌لم. آنلرك بردها کورولمامسی ایچون ال برلکیله چالیشه‌لم . وقت کچیرمیه‌لم . هیچ طورمیه‌لم .

حمیت — حمیت جاهلیه

(مابعد)

هرنه‌حال ایسه ، او .. اویله! بز .. کلهلم کندیمزه:

بز — که عثمانلیلر ـ بی‌پروا میدان حماست واجتهاده آتیلمشز ؛ شمدی شبهه‌سز اك برنجی ، اك مقدس وظیفه‌مز ـ خورشید اعتدالك ضیاسی ایچنده عثمانلیلغمزی محافظه‌در .

معلوم آ ! شوعالمده جمعیت بشریه‌نك برچوق شعبه‌سی واردرکه هربرنده براهت ، هرامتده‌ده بر طرز معیشت بولنور ؛ اوت ! هرامتك بر صفتی ، برعادتی ، حتی برقیافتی اولور ؛ نه حاجت ؟. برشیٔ که شیٔ‌در : نه اولورسه اولسون مطلقا برصفتی اولهجق.

بز ده مادام که بر وارز ، لامحاله وارلغمز بولنهجق ، که اوده آنجق عثمانلیلقدر ؟ دیمك ، عثمانلیلغی محافظه ـ بزم اك برنجی ، اك مقدس حقمزدر شبهه‌می وار ؟.. اکر اویله اولماسه‌یدی جان وبروب شان آلق عثمانلیلرك شانسده برشان اولمازدی ! عثمانلیلغی محافظه ایله‌در ، که بالعموم حقوقمزه مالك اولورز .

— عثمانلیلق نه ایله محافظه اولنور ؟

— حمیت ایله !

جهالته خصومت .. کذب شدت ایتمزسه حمیته محبت .. پیدای صمیمیت ایلیه‌مز .

قانون اساسی اعلانندن برایکی کون صوکره ناطقه پردازلق هوسی نه‌مرکزده دیه بلدیه باغچه ـ لرندن برینه کیتدك ! برده چوچق دنیله‌جك قدر کنج بر پدر مخصوصاً قونلمش ماصه‌نك اوسته چیقدی ، غایتله شن ، شاطر ، بشوش چیقدی ، فقط باشی آچیق ، صاچلری برطرز مجیده‌طارانمش چیقدی ، نه‌ایسه چیقدی؛ چیقار چیقماز آلقیشلرده عیوقه چیقدی ، اوقدرکه شویله‌جه برباقلسه جهان معرفت سلطان بلاغته بیعت ایدیبیور ظن اولنور!.

بزده آرتق هرحالده بر خارقه حضورنده‌یز ، دیه‌رك درلنوب طوپلانه‌رق سرایا مشتاق برقولاق کسیلدك! فقط لحة‌البصرده ایواه !... لحة‌البصره منظره دکیشدی ، اوخارقه دیدیکمز بر اعجوبه چیقدی ، اوجدیت! اوعصبیت صحنه‌سنده براضحوکه‌چیقدی!..

الهی ! اك کچوك بر شیئی ادراك ایلمز انسان .. نه‌دن عالمده هرشیدن بیوکدر عقل وحکمتله ؟

دها سوزه باشلامق یوق ! باشی .. خفیف بر صورتده صاغه میللی ؛ اللری .. باش پارمقلری قولتوق آلتنه یاقین یردن یلکك ایچنه طاقیلی‌اولدیغی حالده ، کوکسنك اوستنده ؛ بدنی .. بلی قیریق کبی ، اوست قسمندن اوکه ، آلت قسمندن آرقه‌یه طوغری ایکری ؛ صاغ آیاغی .. صولندن بر قدمه قدر ایلری !.. دیرکن اولدیغی پرده بر ایلری بر کری ایتدی !....

بز — آه ! بیچاره صافدللر ! ـ حجابندن یرلره کچه‌جك ، یاکه او چوب کیده‌جك دیدك !.. او .. مکر بزی سلاملایورمش !..

نه‌غریب شی!.. نه‌غریبانه یاهی !.. کیمسه‌ده نشوهٔ فیض حریتله دقت دکل ، طاقت قالمامشدی، که اودنیاده هیچ بر شیئه بکزه‌مه‌ین طوریله ، قیافتیله ملیتدن بحث ایدن زوبه‌یی .. ملیت نامنه سکوته دعوت ایده‌بیلسین!.

انصاف ایتملی ! بوکون قبائل وحشیه‌ده بیله عادتلر ، قیافتلر ، حتی طرز معیشتلر واردر ، که برینکسکی ، دیکرینه بکزه‌مز !

انصاف ایتملی ! شیمدی مثلا برآدم ، اوقدر غریب‌که غریبتده ، غرابتده اسمی یوق !. آیاقجه انکلیز ، باجاقجه فرانسز ، کوکده‌جه ایتالیان ، بیقجه ـ اکر وارسه ـ آلمان ، صقالجه دیدون ، شاقاقجه عجم ، باشدن یوقاریسنجه‌ده عثمانلی ! .. بیورك ! . بوکلخانی‌یی نسمیه ایدك ! . اکر بو انموذج اشکال امه ، بو اغرب مخلوقات عالمه . . « شامپانیا شیشه‌سی ! » دیدیکی ایچون « دوما » یاکلش ایسه ـ اه بیلیر ـ بز هیچدان هیچ‌ده پرشی بیلمیورز !

ایشته جهالتده کمال !.. ایشته حمیتده زوال!... بوکون دنیاده اك زیاده سربستی ، صوك درجه‌ده مساوات پرستی کوسترن برامت ، برامت پرمزیت وارسه اوده آنجق ذکی ، فقط حسیات انسانیتکارانه ایله ذکی ، ـ جمله‌یه حمل اولنمسین ، طوغروسنی سویلیورز ـ تربیه‌لی ، هم‌د ، مادی ، معنوی تربیه‌لی، اونازك ، اوجیجی ، اوسویلی انکلیزلردر؛ انکلیزلر در ، که اومزایای فاضله ایله جهانی .. حریة تسخیر ایدرلر . اونلر .. عجبا اوانکلیزلر .. بواظهارلره بدل ینه نه کبی حسیاته نجیبه کیزلر؟ عجبا رانکلیزی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E. 1153

دکل ، انکلیز لشمشلردن برینی . . مثلا ، آلمان قیافتنده کورمکدن بالکلیه قطع نظر ، هله اوصورتله برتوصیف ایده‌بیلرمیسك ؟

نه‌کزر !.. هانی لاابالیلکك طوتسه‌ده اویله بر خفت کوسترسه‌ك درحال کوزیکك برتکی یاتلار ، اکر « بوقس » بیلمیورسه‌ك وای باشکا ! دونه‌یم دیرکن قفا طاسك‌ده چاتلار !.

ایشته بو بر حقیقتدر ، حقیقت ، که بالوجوه شایان دقتدر .

هرکیم، که بومقامده ، بووادیده ، بو مملکتده ، بوامت ایچنده غفلت ایدر ، غفلتده دوام ایله ، عناد ایله کیدر : حسسزدر، حیتسزدر! کیم که حیتسزدر: چکیورملی قوبروغنی !

ارن کوی معمر فردی

انظار مطبوعاته

—

خلاصهٔ افکار عمومیه

ملت عثمانیه‌نك هیجانلی زمانلرنده بعض مطبعه‌لرك جر منفعت ایچون یالان یاکلش ، اسکی، یکی، برطاقم شیلری علاوه طرزنده یازه‌رق اهالیی صویوب همده یأس ومراقه دوشوربیورلر. هرکسه نصیحت ایدییور صورت حقدن کوزوکه‌رك پاره چکمکه چالیشیور . حمیت ، مروت ، اعتدالی هرکسه توصیه ایدییور . صکره‌ده بوسوزلرینی اجراآت وتشبثاتلریله تمامدن خراب ایدرك هیجان عظیمه سبب اولیور .

بتون عثمانلیلری آغلاتیور مأیوسیته غرق ایدییورلر .

واقعا ملت بو یالانجیلری چوقدن آکلادی . غزته وعلاوه‌لره تفرتله باقمیه باشلادی . فقط نه‌یاپسونلر بینه آلییورلر. چونکه کیجه کوندوز وقتلی وقتسز بری علاوه ! علاوه !... یکی چیقان علاوه ! ایکنجی علاوه ! دیه فریاد قوپاریور وآلابیلدیکنه قوشیور . انسان سائقهٔ حیت وهیجانله ایکی پاره ایتمز بر یالانی بعضاً یکرمی اکثریا اون پاره‌یه بینه آلیور . برده اوچ کون اولکی یاخود اهمیتدن عاری بر حوادث اولدیغی کورنجه بیك بلا اوقویه‌رق یرتوب آتیور . برقاچی فنالق یاپیور . بتون مطبعه‌لر لعنتله یاد ایدیلیور .

اکر سرباستیٔ مطبوعات بویله ایسه قهراولسون، محو اولسون ، الله بلاسنی ویرسون دنیلور . ضیای معارف، ترقی، تجارت اولان مطبوعات، ملت نطرنده هیچ منزله‌سنه اینیور . بتون امنیت ، بتون استراحت ملسلب اولیور . هرکس ضرر ایدیور . فقط مطبوعات باتیور .

ای مطبوعات خواب غفلتدن اویانیکز . ایشته شوحالك محبت وطنیه‌سی اولان افراد ملت آرەسنده نه قدر فنالغه امنیتسزلکه بادی اولدیغی مسلم بولندیغندن بعدما بوکبی یالان یاکلش ، حوادثی نشر ایدن مطبعه‌لری حقوق عمومیه‌نك مسئول طوتیمه‌سی استرحام ایدر وبویله هیجانلره سبب اولمامق ایچون تعیین خط وحرکت ایده‌رك اوزرلرندن شو لکهٔ نفرتی قالدیرملرینی توصیه ایلرز .

اطبای عسکریه‌دن
مصطفی صافی

ازمیرلی (کویلی) رفیقمزدن :

بوکون [پازار] صباحلین عثمانلی پوسته‌سنه کیتمشدم . قپوده آصیلی اولان اعلانه باقدم ، ردوس ایچون ایکی حرکت وار : بری‌هاجی داوود واپوریله ساعت الافرانغه اوچ‌بچقده. دیکری رومانیا واپوریله ساعت بش بچقده هاجی داوود واپوریله کیدن پوسته ردوسه ایکی کونده واریر ، رومانیا واپوریله ایسه اون درت ساعتده اولدیغی ایچون ایکنجی طریقی ترجیح ایتدم . ساعت درتده پوسته‌یه کیتدم . داخلی ایچون تعهدلی مکتوبلر آلان مأمور مکتوبمك پولنی ابطال ایتدکدنصکره « بوکون ردوسه پوسته یوق ، بشقه کونه قاله‌جق » دیدی وارقداشلریله کوروشمکه باشلادی .

— ردوسه رومانیا واپوریله ساعت بش بچقده پوسته وار . طیشاردەکی اعلاندە بونی کوستریور دیدم .

— اعلانه باقه ، سن بنم دیدیکمه باق !

— اویله ایسه اواعلانلر نیچون اورایه قونیور؟

— سنده چوق اولیورسك ! هرشیئی آکلاتمالی سکا ! واپور ردوسی طوتیمه‌جغنی صباحلین بزه حبر ویردیلر ، اعلانده دوندن یازلمشدر .

— عذریکز قباحتکزدن بیوکدر . مادامکه کتمیه‌جکنی بیلیورسکز نیچون اوراسنی چیزمدیکز ؟

مأمور افندی صوك درجه قیزمش وغزته‌لرده یازلیه‌جق برچوق فنا لقردیلر، برحال آغزندن چیقماز ادبه مغایر برچوق سوزلر سویلدی. شکایت ایچون مدیر بکی آرادیسه‌مده بوله‌مدم . بوحرکتنی کورن مأمور افندی دهازیاده‌حدت ایدوب : « مدیره دکل ناظره بیله کیت ، کیمسه‌دن قورقمام. بز پوسته‌ده ایستدیکمزی یپارز . ایستدیکمز وقت آچار ایستمدیکمز وقت قپارز . ذاتاً سزك ایچون پازار کونی آچامزده چوقدر ! »

بومأمورك حرکت وتربیه‌سنی تصل بولورسکز؟.

ایشته پوسته اداره‌سنك دقتسزلکی سبیله مکتوبم کیده‌مدی . یوکاتدیکم مالك قوتشمنتو وتذکره‌سی جیبمده قالدی . بوندن چیقان ضررلری پك ایی اکلارسکز . رومانیا پوسته‌سنی چیزمش اولسه ایدی مکتوبمی ساعت اوچ بچقده هاجی داوود واپوریله کوندررردم .

اساساً هردائم و باخصوص شوصوك زمانلرده هرطرفدن آلدیغم مکتوبلرده پوسته‌لرك اویغونسز لقلرندن شکایت ایدیورلر . بوحال ساده دولت علیه‌ده‌کی مشتریلرم ایله واقع اولیور . اوروپایه کیدن مکتوبلرم ایسه اجنبی پوسته‌لرله اولدیغی ایچون هیچ بر شکایتی موجب اولمیور . قانون اساسینك اعلانندن صوکره پوسته‌لرمز انتظامه کیره‌جکنی برمدت امید ایتدك . بنم کبی برچوق قومیسیونجیلر سوق حیتله اوروپا مخابراتمزی عثمانلی پوسته‌سیله کوندرمکه قرار ویردك . بن بر تجربه مقصدیله عینی کونده عینی ساعتده پارس ایچون ایکی مکتوب کوندردم . برینی عثمانلی دیکرینی فرانسز پوسته‌سنه ویردم . آراده قاچ کون فرقله بو ایکی مکتوب پارسه وارسه بکنیرسکز ؟ سکز کون فرقله افندم ! اوت عثمانلی پوسته‌سنه وبریلن مکتوب سکز کون سکره واردی! سرعت تجارتك روحی اولدیغی ایچون بو سکز کونك نه‌کبی ضررلر انتاج ایتدیکنی پك ایی اکلارسکز . بو وقعه‌یی آرقداشمك برینه حکایه ایتدم . جواباً دیدیکه : « سن دعا ایت که مکتوب برینه وارمش ! » دیمك پوسته‌مزدن بوده بکلنمزدی!

عثمانلی پوسته‌سی آوروپا مخابراتنه رقابت فکریله یوزده یکرمی کبی اهمیتلی براسقولطو یاپدیغی حالده هیچ برقومیسیونجی ، هیچ بر تجار جسارت ایدوبده اوروپا مکتوبلرینی عثمانلی پوسته‌سنه ویرەمیور ! حق‌ده واریا ! برطرفده پوسته‌نك انتظامسزلغی وار (نته‌کیم قوك یه کیده‌جك غزته‌لرك آیدینه کیدن چانطه‌نك ایچنده بولنمسی کبی) دیکر طرفدن بعض مأمورلرك تزاکتسزلکی ودها نه‌لر ، نه‌لر !

مکتوبم بر آز اوزادیسه‌ده عفوکزی طلب ایده‌رم . تجارت نامنه نه یامق لازم ایسه نشبث ایدلمسی بتون تجار نامنه رجا ایده‌رم افندم .

قومیسیونجی : موریس مناشه

— کویلی —

مکتوبلریکزی اجنبی پوسته‌سیله کوندرمکدن یردن کوکه قدر حقکز وار . بز ازمیر غزته‌جیلری باغیریورز . خبر آلدیغمزه کوره ازمیر پوسته مدیریده باغیریور؟ لکن نظارت « کوس دیکله‌مش » بزم سسمزه قولاق ویرمیور . استانبول غزته‌لری بربریله غوغا ایده‌جکلرینه بوکبی مهم مسئله‌لری یازسه‌لر ، اونلرك صدای دها یوکسك ونظارتك قولاغی دیبنده اولدیغی ایچون بلکه طوپوره بیلیرلر .

حوادث

دور استبداد ارکانك واسعهٔ ارتکاباتی اولان بعض محلی مشایخنك همواند عشیرتی ایله بالاتفاق قانون اساسی ایله نظامات دولته قارشو عصیان ایتدکلری وسائره حقنده سلمانیه موقعی قوماندانی مصطفی پاشا ایله جاف عشیرتی رئیسی محمود پاشا امضالری ایله کلان اوزون تلغراف نامه اهمیت مندر- جاتنه مبنی داخلیه نظارتنه تقدیم اولنمشدر . سرعت لازمه ایله ایجابنه باقیله‌جغی درکاردر .

محمد مراد

محمود بك مطبعه‌سی

İSTANBUL
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

برنجی سنه — نومرو ۷۵ صالی ۲ صفر ۱۳۲۷ (۱۰ شباط ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمودیك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

صارو

جملهٔ سیاسیه

دور حریته بیله اوزرندن آته‌مدینی جبری تعطیله (میزان) دوچار اولمق یوز اوتوز پش کون اولدی . بومدت ظرفنده سیاسی عالمده باشلیجه ایکی مسئله اذهان عمومیه‌یی اشغال ایتمشدر .

بری وباشلیجه‌سی بزم انقلابمز ایله نتایجی ، دیکری دخی فاس مسئله‌سیدر .

نسبهً اهمیتسز قالان فاس مسئله‌سی عاقبت بر نتیجه‌یه اقتران ایتدی . قیام ایدن مولا حفیض حضرتلرینك حکومتی داخلاً وخارجاً تصدیق اولندی . فرانسه مداخلهٔ عکریه‌سنه نهایت ویرلمك احتمالی حاصل اولدی . فضله اولمق مسئله‌نك اساساً حدوثنه سبب مستقل اولان آلمانیا مهلك اویوندن واز کچمك فرانسه ایله عقد ائتلاف ایلدی.

شو نتیجهٔ مهمه فرانسه‌یه متوجه اولان انکلتره قابینه‌سنك ثبات ومتانتی سایه‌سنده استحصال اولنمشدر. ذاتاً بوکون آرتق انکاری قابل اولمیان بر حقیقتدر که ، آوروپا مناسبات دولیه‌سنده صوك سوزی ویرن انکلتره‌در . آنك رضاسی خلافنده برشیٔ حاصل اولهمیور .

بونك برنجونه‌سی‌ده ایرانده کورلمشدر . ایشك ایچنده انکلتره اولمسه ایدی ، ایران مسئله‌سی دخی چوقدن روسیه‌نك مداخله‌سی ومستبدلرك غلبه‌سی ایله بتمش اولوردی .

* * *

کامل پاشا قابینه‌سی (میزان) کی اوته‌دن برو باشلیجه انکلتره ایله خوش کچنمك مسلکنده بولنمسه ایدی یکیدن تقرب حاصل ایتمك اوزره مسارعت کوسترمه‌سنه شوحاللر کافی ایدی .

حال بوکه اسکیدن برو قابینه انکلتره‌یه مائل ایدی ، بودفعه میلنی دها زیاده اظهار ایتدی . بوسایه‌ده خارجی مسائله ممکن اولان موفقیتی الده ایتمکده اصلا قصور واقع اولمدی .

بوکون عالم مدنیت، کامل پاشانك یرنده بسمارق اولمش اولسه بوندن فضله موفقیت اولهمیه جغنه قائلدر . شو « عالم مدنیت » تعبیری ایچنده مع‌التأسف مجلس مبعوثانمز ایله جمعیت اتحادیه داخل دکلدر . چونکه اعکس حالده حسن ظنه بیله محل ومناسبت قالمامش اولور .

مسئله‌نك الك آغیری وبخاطرات متنوعه‌یی محتوی اولانی بوسنه ــ هرسنك مسئله‌سی ایدی . ایش ذاتاً برلین معاهده‌سی‌ایله بزم طوکردن فدا ایدلمش اولان مذکور ایالتلرك بزه اعادهٔ اولنوب اولنمامسنده دکلدی . بك صریح اولان شو ماده برطاقم اغلاقلره بوغولهرق تجاوزه مدار اتخاذ اولنمسنه قدر وارلمش ایسه‌ده ارباب وقوف بومثللرینمایشلره قولاق ویرمزلر. کامل پاشا دخی پاتردی‌یه قولاق اصمامش، بیلدیکندن دونمامش ، ممکن اولانی تأمین ایلهمکه موفق اولمشدر.

کامل پاشانك شوخدمت وطن‌پرورانه‌سی بوکون تقدیر اولنمیه بیلیر . لکن اخلافز صوقولیلردن برو الدن قاچرلمش اولان سیاسی موفقیتلرینزه بر نمونهٔ امتثال اولهرق جدول وقوعاته قید ایتمکه قصور ایتمیه‌جکلردر .

فی‌الحقیقه مسئله‌نك اساسی بوسنه و هرسك قطعه‌لرینك جهت عائدیتنده اولمیوب اوستریا دولتنك اتخاذ ایده‌جکی مسلکك نوع و شکلنده ایدی . « ایکنجی آوستریا » دیدیکمز بر هیئت سیاسیه احوال واقعهٔ مهمه‌یه قارشو تعدیل وتبدیل مسلك ایدوب « دیکر بر آوستریا » شکلنه کیره‌جك می ؟ یوقسه احوال واقعهٔ شرقیه‌یی کأن لم یکن عد ایله اسکی مسلك واملی تعقیب ایتمك زعم مهلکنده اصرار ایده‌جکمی ؟ ــ ایشته کنه مسئله بوایدی .

تعویضات اساسی اوزرینه حاصل اولان ائتلافز « ایکنجی آوستریا » نك مزاری اوزرینه دیکلمش بر طاشدر . او طاشی تراش ایدن اوسته دخی کامل پاشادر . مسئله‌نك بوصورتله تسویه‌سی حد ذاتنده بیوك برموفقیت اولدقدن بشقه ایکی ملیون لیرا دخی کارمز اولمشدر .

* * *

لغارستان مسئله‌سی ایکنجی درجه‌ده اهمیتی حائز برمسئله ایدی . درسعادت قپوسنده وروم ایلینك کوبکنده حدوث ایدن ، قوجه برقطعه‌نك ولایتمز شکل رسمیسندن مستقل بر قرالاق مرتبه‌سنه اعتلا ایتمه‌سنه « ایکنجی درجه‌ده اهمیت » ویرمه‌مز بعض قارئلرجه ــ احتمالدرکه ــ غریب کلسون .

بزی بوحکمه سوق ایدن جهت مصلحت سلامت آتیهٔ وطن جهتیدر . چونکه آوسترپانك « ایکنجی آوسترپا » مسلکنده اصراری، اساساً بقا وسلامتمزه سؤ قصدك دوامی دیمك ایدی . مستقل بلغارستان ایسه وجود عثمانی اورته‌سنده مزمن بر یاره‌دن عبارتدر . او یاره ازجمله « بالقان هیئت متفقه‌سی » توعندن برعملیات ایله ایریده عثمانلی نفوذ معنویسی دائره‌سنه اعاده اولنه‌بیلیر .

مستقبلمز شبهه‌سز کامل پاشانك امثالندن وطنمزی محروم ایتمز . انلردن بری مذکور یاره‌یی غائغره‌دن حالدن قورتارمغه موفق اولهرق دفع محذور ایده‌بیلیر .

* * *

کامل پاشا قابینه‌سنك داخلی مسلکی خارجی مسلکنك ضد کاملنی تشکیل ایتدی . حتی شکل اداره ، اصول وحقوق اداره‌نك مبادیسنه بیله منافی احوالدن خالی دکل ایدی. آنارشی حالنك ایچندن هنوز قورتوله‌مدیغمز بوندندر .

مونتسکیونك « روح القوانین» اثرندن برو مدنیت جدیده‌نك تملاری قبول عامه‌یه مظهر اولمشدر . اساسی قوای اداره‌نك اوچ مرکزه تفریق وانحصاری ایله متوازیاً اجراسنی تأمین ایتمك وفضله برقوتك وجودینی تجویز ایده‌مه‌مك قاعده‌سنه مستند در .

کامل پاشا قابینه‌سی ابتداسندن نهایتنه قدر شو قاعدهٔ مطلوبه‌یی ایاقلر آلتنه الممسنه رضا کوسترمش ونهایت انك قربانی اولهرق سقوط ایتمشدر .

(میزان) بو اویونك مهلك اولدیغنی وقتیله عرض واخطارده قصور ایتمدی . بر بیکباشی ایله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

بر اداره مبتدیسنك کویا قونزولنه عرض احتیاج ایدن بر مجلس خاص وکلانك ، مجلس خاص دکل ، هیچ برشی اولهمیه‌جغنی بیانده قصور ایتمدك . شو وظیفه شناسانه ووطن پرورانه اولان اخطارمزك یکانه ثمره‌سی انجق بزم قوللریمزی باغلامق ، آغزیمزی جبراً قپامق ، برجفال سوریسنی اوزریمزه مسلط ایتمك اولدی .

شو وظیفه ناشناسلغك عکس ثمره‌سی ایسه عاقبت کامل پاشا قابینه‌سنی ده‌تسمیم ایده‌رك یره‌یقدی .

بومهلك اوبون دوام ایتدیکی مدتجه بشقه‌درلو ثمره‌لره انتظار ایتمك عبث اولور . بویله انتظارلر ایسه یالکز ملتی دکل ، آوروپایی بیله بیقدیروب آرتق الامان دیدیرتمکدن خالی قالماز .

ایشك ایچنده اك فنا اولان جهت دخی کامل پاشانك سقوطنده بر ایکی اجنبی پارماغنك بولنمه‌سیدر. دور استبداد ایله دور حریت ومشروطیت اره‌سنده‌کی فرقك هیچ اولمازسه اجنبی اوبونلرینه اولاد وطنك اشتراك ومعاونت ایتمه‌لرینی منع ایده‌جك بردرجه‌یه‌قدر اولسون ایصال ایدلمه‌سنه غیرت ایتملیدر .

حسین حلمی پاشا

—

صدر اعظم حلمی پاشا حضرتلریله تشرف ایتمدم . چونکه ازوامن دورنده پارلامش بر بیلدیزدر .

شورای دولتده ایکن ولایات ثلثه مفتشلکندن کلان اوراق نظر دقتمی جلب ایتمش ایدی . صریح ، آچیق ، مؤثر صورتده مصلحتی تصویر ایتمك ، فضله سوزلردن قاچنمق، مقصد اساسیی اعدادی جمله‌لره بوغمامق ایله مخابره‌ده تفرد ایده کلدیکنی کورمکده ایدم .

حتی برکون اثنای مذاکره‌ده انهالرندن برینك قرائتی متعاقب آغزمدن شوجمله فیرلادی :

— حسین حلمی پاشا کبی بش اون رجله وطنمز مالك اولسه‌یدی بختیار دیه بیلیردك .

سوزلرینه اعتماد ایتمکه آشدیغم بر ایکی رفیق محترم بو حکمی صارصمق فکریله بعض شیلر سویله‌مکه مسارعت ایتدیلر . برشیلر سویله‌دیلر ، اما آنلرجه مطلوب اولان حکمه مدار اوله‌مدی .

برکیجه مقری کویندہ احبادن برینك خانه‌سنده بنم کبی مسافر بولنان بر ذات حلمی پاشانك آیدین مکتوبجیلغی کبی طاقت فرسا بر مشغولیت صره‌سنده حقوق مکتبی درسلرینی تعقیب ایتمکه وقت افرازینه موفق اولهرق عاقبت شهادت نامه آلمق اوزره امتحان ویردیکنی ذکر ایتدی . نظرمده قیمت غیابیه‌سی برقات دها آرتدی .

شورای دولت رفقامزه بالمناسبه بونده سویله‌دم . دیدکلرندن دونمدیلر . لکن فوق‌العاده فعال ، یورولمقسزین فروعاته وارنجیه‌یه قدر هرشیئی بالذات تدقیقه ، تحریر و تصویره مائل برذات غیرت سمات اولدیغنی تسلیم ایتدیلر .

معهود کوستنجه تنزهمزده موسیو (یوانسقو) نام رومانیه‌لی ایله الفت ایتدم . ترکیا قانون اساسیسی حقنده غزته‌لرك نشریاتندن بحث ایتدیکمز صره‌ده ، ایشته او موسیو (یوانسقو) بکا دیدیکه :

— حسین حلمی پاشا کبی رجاله مالك اولان ترکیاده اصول مشروطیت حقیقله تأسس ایتمکدن کری قاله‌مز .

شورای دولتده غیاباً الده ایتمك ایسته‌دیکم حکمك اوکنه بعض رفقامك چکمك ایسته‌دکاری سد بنم ایچون عقده اولمش ایدی . بونك ایچون موسیویی کمال تهالکله استنطاقه قویولدم .

موسیو یوانسقو سلانیکده اوچ سنه مأموریت مخصوصه ایله اوتورمش، دیپلومات اولمق حسبیله دائما مفتش پاشا ایله احتلاطده بولنمش، حسین حلمی پاشانی داخلی وخارجی ایشلرك باشنده کورمش ، محیطنده بولنان یرلی واجنبی بالجمله مأمورلره نسبة سویهٔ فکریه ومعنویه‌جه یوکسك بولندیغنه حکم ایتمش .

مخاطبم سویله‌دیکنی بیلیر طاقدن ایدی . فضله اوله‌رق هرسوزینی مثال فعلیه استناداً سویله‌یوردی.

ممنون اولدم . چونکه شورای دولت معارضلرمه غیاباً غلبه ایتمش ایدم .

« تنزهدن » عودتمده معارضلری الزام ایتمکه چالشدم . لکن مبارکباد عنادجی چیقدیلر . تسلیم سلاح ایتمدیلر . یالکز بودفعه هجوم طوری ، یعنی معنوی غلبه بزده قالدی .

حلمی پاشا داخلیه‌یه کلدی . اوصفتله برکون مجلس مبعوثانك ، اوجاری کچه‌لی اوقلرینه هدف اولدی . اوکون تصادفاً بن دخی سامعین میانده ایدم . کندوسنی کرسیٔ خطابتده کوردم . ایضاحات ویردی . عزمده ، سهولت کلامده ، کلامك مفهومنده قصوری یوقدی .

مکتب ابتدائیده مشاهده اولنان شو تمیز بنجه معتادك فوقنده بر حسن تأثیر حاصل ایتدی . حتی ایضاحاتك مجلس طرفندن مناسب برقرار ایله تقدیر اولنمه‌سی تأثرمك افشاسنه وسیله ویرمش اولمیدرکه تنفسده قوریدورده کزینیرکن ریاست اوطه‌سنه طوغریدن کیدن کندوسنی کورونجه حدمی وآداب رسمیه‌یی اونوتدم ، وزیر وداخلیه ناظری اولدیغنی حسابدن قاچیردم ، قولدن طوتوب توقیف ایتدم .

— بوکونکی ایضاحات جوابیه‌کزدن طولایی ذات دولتلرینی دکل ، سزك کبی « قونستیتوسیونل » بر وکیله مالك اولان وطنمزی تبریك ایدرم .

دیدم . بو تجاوزمه قارشو طارلدی . هیچ اولمازسه انی اظهار ایتمدی .

* * *

دیمکدرکه حسین حلمی پاشا حضرتلری داخلیه ناظری صفتیله کرسیٔ خطابتده ابرازینه موفق اولدیغی هویت معنویه‌سنه لایق بر وظیفه شناسلغی صدارتده دخی اظهار ایتمکه موفق اولورسه ، یعنی موسیو یوانسقویی تصدیقاً مشروطیتمزك جداً مشروطیت اوله‌رق تأسیسنه میسر اولورسه (که شو موفقیتده سلامت وطن دخی طوغریدن علاقه‌داردر) ایشته اووقت (میزان) کندوسنه ثنا خوان اولمق شرف عد ایتمکه تردد ایلیه‌مز . حق تعالی کندوسنه موفقیت احسان ایتسون .

موسیو لوران ـ بودجه ـ ضیا پاشا

—

کمال زحمت و دقتله احضار اولنان بودجه عاقبت باب عالیه ویرلدی . مارتده کلوب چاتمق اوزره‌در. آشاغیده ایضاح ایده‌جکمز سبب و حالدن ناشی موسیو لورانك مراجعتی اوزرینه باب عالیجه تدقیقات جدیده‌یه ابتدار ایدلدی . بوده بالطبع بر مدت دوام ایده‌جك دیمکدر. بودجه‌نك « مال صاحبلری » اولان وکلای ملت النه تودیعی ایچون وکلای دولت براز دها وقت کچوره‌جکلردر .

بودجه‌نك تأخراتك مسئولی مالیه ناظر سابقی ضیا پاشا ایسه‌ده انك استعفاءً ایشك ایچندن چیقمش اولمسی و برآی اول مجلس مبعوثانك اونبابه‌کی استیضاحنه ویردیکی عندی ، مطمئنسز و قانونه مغایر جوابلرك اول وقت مخاطبلرنجه خوش کورلمش اولمسی بوبابده‌کی ، یعنی تأخرواقعدن متولد مسئولیت حقنده‌کی ، مطالعاتمزك تمهیدینه‌لزوم براقمیور .

بودجه‌نك آچیقدر . « آچیق » وصفی بوندن صوکره ایکی معنایی متضمندر . برمعناسی « هرکس کورور ، هرکس اوقور ، هرکس آکلار » دیمك اولدیغی کبی دیکر مناسبده مصارف ایله واردات ستونلری بربرینه نسبتله قیصه‌در دیمکدر . شمدیه قدر « بودجه آچیقدر » تعبیری برنجی معنایه دلالت ایتمزدی . شمدیلك دیکر فرقلره انتظاراً شو فرقه « الده بر » دیه‌لم .

* * *

بودجه متوازن دکلدر، یعنی واردات ایله مصارف ال ال ویروب کیده‌میورلر . آرالرنده کی فرق نه‌قدر در عجبا ؟

بعض آرقداشلرمزك کچنلرده ویردکلری معلوماته نظراً بوفرق اوچ بچق میلیون‌لیرادر . بوطوغریمی؟ خیر ؟ اویله ایسه طوغریی نیچون سویلمیورلر ؟ چونکه شمدیه قدر بزده مالیه ناظرلرینك کندو لرنجه امل ایدندکاری شی واردات ایله مصارف آره‌سنده کی فرقك، یعنی آچیغك ممکن مرتبه آز اولمسی ایدی . بونی نه‌قدر کوچك کوسترلرسه اودرجه اثبات رویت ، اوقدر اکتساب ممدوحیت ایتمش اولورلردی. زیرا سؤ اداره‌یی اودرجه‌ده اورتمش وبناءً علیه مستبدلرك اموال ملتی غصب وغارت ایتمسی ایچون اونسبتده جرأت وتجاوز اللرینی اوزاتدیرمش، طرناقلرینی قوتلشدیرمش اولورلردی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

حال بوکه وجدانندن اورکن، آلدینی معاشلرك حقنی وقدرینی بیلن ، برقوهٔ قانونیه قارشوسنده کندوسنی مسؤل کورن حقنی مالیه ناظرلری حقیقت احوال مالیه‌یی یار و اغیارك نظرکاه عبرتنه وضعنی بروظیفهٔ مقدسه‌بیلورلر. « قانوناً »ـ یعنی « کیفاً » دکل ـ اداره اولنان ممالك متمدنه‌ده برمالیه ناظرینك اثبات ایده‌جکی رویت ، اکتساب ایلیه‌جکی ممدوحیت حکومتنك حال مالیسی حقیقتنی ملتك نظر دقتنه عرض ایله‌در .

بزده بودجه ده حقیقت احوال مالیه یالکز مصارفك حد طبیعیسندن دون کوسترلمسیله تغییر ایدلمش اولمغله قالیوب وارداتك حصول طبیعیسندن افزون کوسترلمسیله‌ده بودجه‌ده‌کی ارقامك حقیقتی تغییر ایدیلیوردی .

« قانوناً » اداره ایدیلان مملکت وملتلرده برمالیه ناظری مصارفك حقیقتنی بیان ایتمکی فصل پراهانت عدایدرسه، وارداتك لزوم حصولنی‌ده مبالغه ایتمکی اویله‌جه بر جنایت اولهرق تاقی ایدر واجراسندن اکا کوره توقی ایلر .

* * *

بودجه‌نك آلتنه وضع امضا ایدرکن استعفایه دعوت ایدیلان و بو دعوت واقعه‌یی فرصت مترقبه عدی ایله یکی قابینه‌یه کیرمامکده بعض اسبابدن ناشی اصرار ایلیان ضیا پاشا دخی شمدی‌یه قدر الفت ایتدیکی « ستر حقیقت » خصلت عالیه سنه توفیقاً بودجه ده کی آچیغك ممکن مرتبه آز برمقداردا اولمسنه بغایت دقت واعتنا ایله بو آچینی قدرت اختراعیه سنك مستعد اولدینی درجه‌یه قدر ایندیرمشدر . بوبابده صرف ایدیلان امکلره ، غائب اولان زمانلره ایدیلان مصرفلره ، حتی دولتخانه‌لرنده بونك ایچون ایچیلان قهوه‌لرك، چایلرك، چوربالرك، ایچیلان سیغاره دومانلری کبی بر هوا اولدیغنه آچیرز .

رفقامزك دیدیکی کبی بودجه ده آچیق اوچ میلیون لیرا اولمسه کرکدر . بوآچیغه شونلری علاوه‌یه مجبورز :

اولا ـ موسیو لوران ایله مالیه ناظری ضیا پاشا آراسنده بودجه‌نك تنظیمنه ابتدار ایدلدیکی اثناده قرارکیراولان صورت تسویه‌یه کوره بودجه‌نك وارادات ستوننك یکرمی بش میلیون لیرا اولهرق کوسترلمسی ایچون ناظر پاشا مقید بولنیوردی . مصارف ایچون بوقید یوقدی .

بوقرار وقیدك حکمتی ظاهردر . موسیو لوران کندی مملکتی ادابنجه بودجه یاپمق ایستر . طبیعی صاغلام رقملرله صاغلام نتیجه‌لره وارمق اقصای امليدر بوارقام اوکا بش سنه‌لك وارداتك حدمتوسطی اساسیله بودجه‌یه یکرمی بش میلیون لیرا واردات قبول ایده‌بیله‌جکنی اکلاتیوردی . مصارفه کلنجه بونلرك احتیاجات حاضره‌یه نسبتله لازم الایفا قسمنك بودجه‌یه ترقیمی ایچون نظارته آچیق مأذونیت ویریوردی . زیرا کندوسی مصارفزك حد معروفنی تقدیردن عاجزدر .

باب عالی‌یه تقدیم ایدیلان بودجه‌ده وارادات، مغایر قرار اولهرق ، یکرمی آلتی بچق میلیون لیرا کوستریلیور . موسیو لوران ایشته بونی رد ایلیور .

بناءً علیه بودجه آچیغنه بربچق ملیون لیراعلاوه ایتملی. بوحسابجه آچیق بش ملیون لیرا اولیور.

ثانیاً ـ بعض دوائردن بالخاصه حربیه وبحریه دائره‌لرندن کلان حساب دفترلرنده کوریلان برقسم مصارف « فوق‌العاده » نامیله آچیلان برترتیبه نقل ایدلمش وبونك یکونی اون بش ملیون لیرایه رسیده اولمش ایسه‌ده، سنه‌سی ایچنده بوندن درت میلیون لیرا هرحالده واجب‌التأدیه اولمسنه بناءً، مصارف قسمنه بو درت ملیون لیرانك‌ده علاوه‌سی حالنده آچیغك طقوز ملیون لیرایه رسیده اولدینی کوریلور .

ثالثا ـ بودجه‌ده حد متوسط اوزره ترقیم ایدیلان یکرمی بش ملیون لیراده بر طاقم وارادات محدثه‌ده داخل اولوب بودجه‌نك مصارف قسمنك قطعیاً تحقق ایده‌جکنه قارشو وارادات قسمنك کوستریلان مقدارین دون قالمه‌جغی حقیقتنه بناءً شو فرق ایچونده بر ملیون لیرا قبول ایدیلور ایسه (طشره‌لرك احوال زراعیه‌سی ، امن واسایشك هنوز تقرر ایده‌مامسی وفکر حریتك مکلفین اوزرنده‌کی سؤ تأثیراتی ازالهٔ‌یی تأمین ایده‌جك مقررات جدیه‌نك مرجعنجه اتخاذ ایدیله‌مامسی کبی اسباب تأثیریله تحصیلات ، تخمینه نسبتله دون مرتبه‌ده قاله‌جغی اندیشه‌سی ایسه بودجه‌جیلره جابا) اوت، هیچ دکلسه برمیلیون لیرا نقصانیٔ تحصیلات فرض ایدیلور ایسه آچیق اون میلیون لیرایی بوله‌جقدر !

ایشته سزه حقیقت احوال مالیه: یکرمی بش ملیونده اون ملیون لیرا آچیق ! یعنی یوزده قرق بر نسبتنده ! ! ! .

یا بوقدر کورلتیلر ، باطردیلرله میدانه چیقاریلان دیون غیر منتظمه‌نك تحقق ایده‌جك ملیونلری ایچون بودجه‌یه برپاره قید ایدلمامسنه نه دیه‌جکز ؟ عجبا دیون غیر منتظمه تسویه ایدلیه‌جك‌می ؟

دیون غیرمنتظمه‌نك مقدارینی برضیافت اثناسنده فرانسه مالیه ناظری موسیو « قایو » یه ایکی ملیون دیان ضیا پاشا حضرتلری نصل اولیورده بودجه‌یه بونك ایچون بر پاره یازمیورلر ؟ برپاره یازمدقدن بشقه نصل اولیورده اوزون اوزون یازمقدن اوشنمدکاری اسباب موجبه لایحه وتقریرلرنده بو دیون غیر منتظمه‌نك صورت تسویه‌سنه دائر برشی دیمیورلر ؟ امید ایدرزکه باب عالیده حسین حلمی پاشا حضرتلرینك تحت ریاستنده متشکل قومیسیونده بوجهت اونودلمز .

بودجه‌نك صحیح اولهبیلمسی ایچون دیون غیر منتظمه‌نك تعیین مقدارینی شرط طوتان واورتهلی ولوله‌یه ویرن موسیو لوران بو بابده سکوت ایده‌جك‌میدر ؟ سکوت ایدر ایسه کندی حقنده‌کی اعتمادمز زائل اولور .

ذاتاً انك بو رادهکی مأموریتنك حکمتنی احاطه ایده‌مدیکمزی، شمدیلك امور مالیه ایچون اوروپادن آدم جلب ایتمك منطقسزلق اوله‌جغنی دها وقتیله یازمش ایدك . ایشته کوریلیورکه هیچ برفائده الده ایدیله‌مدی، وایدیله‌میه‌جکدر . بیهوده‌مصرف، بیهوده اضاعهٔ اوقات ، بیهوده کورولتیلر.

زمانك شو صورتله بزه حق ویردیکنه ـ غائب اولان عزیز زمانلرمز ایله آتیلان لیرالرمزك تأثیریله ـ متأسفز.

هنوز مقداری تحقق ایتمامش اولان وپاشا افندمزك دیدکلری ایکی ملیون فلان اوایوب اوتوز ملیونه قریب بولنان بو دیون غیر منتظمه مسئله‌سنك باب عالیجه صورت حلنه انتظاراً موسیو لورانك سبب انفعالی اولان مسئله‌یه کچهلم !

* * *

بوندن اون ایکی کون اول مالیه‌یه کلان موسیو لوران بودجه‌نك نه‌صولرده بولندیغنی ایجاب ایدنلردن صورار . آنلرده اوکون باب عالی‌یه تقدیم ایدلدیکنی سویلرلر. کندوسنك ـ یعنی امور مالیه‌مزك اصلاح وتنسیقی ایچون بیکلرجه لیرا ویریله‌رك صورت مخصوصه‌ده اوروپادن جلب ایدلمش اولان موسیو لورانك ـ خبر ووقوفی اولمقسزین بودجه‌نك مالیه‌دن باب عالی یه کوندرلمش اولمسی ، برنجی انفعال !

مادام‌که کوندرلمش ، خلاصه‌سنی کوریم دیمسی اوزرینه کندوسنه ویریلان خلاصه‌نك طبع اولنمش اولدیغنی کورنجه مطبعه‌لره قدر سوق ایدیلان بودجه‌نك کندوسنه ابراز ایدلمامسی : دیکر بر سبب انفعال اولور .

واردات قسمنده ناظر ایله ارانرنده مقرر اولدینی اوزره یکرمی بش ملیون لیرا یرینه یکرمی التی بچق ملیون کورنجه بسبتون انفعالی آرتهرق وکندوسنی ضبط ایده‌میه‌رك خلاصهٔ حسابیه‌یی یرلره چالوب مالیه‌دن چیقار کیدر . معلوم اولدینی اوزره باتقریر باب عالی‌یه مراجعت ایدر .

شو کوچك وقعه‌نك اهمیتی پك بیوکدر . بونی تقدیرایده‌میان وبوندن ماعدا بوکا میدان ویرمش اولان مالیه ناظری پاشانك شو « عزت نفسه تجاوز » جرمنی باب عالی بقالم فصل تعمیر ایده‌جکدر ؟

(۱۹۰۸) استقراضی مقاوله نامه‌سی وسیله‌سیله علوم اقتصادیه‌نك مباحث ابتدائیه‌سنی، همده سهو آلود برصورتده مبعوثان کرام افندیلرمزه تدریس وتعلیم ایدن اقتصادیون استعفایه دعوت ایتدکلری پاشا مخلصلرینك قصورینی بقالم فصل توجیه ایده‌جکلردر ؟

محتاج تصحیح برتواتر

باب عالی ارکانی میانده برتواتر دوران ایدییور. موقع ممتازده بولنان برکن حکومته عائد اولدینی ایچون مسکوت عنه براقلمامليدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

کویا بحران وکلادن برقاچ کون مقدم مجلس خاص وکلاده حربیه ناظری رضا پاشا ایله مالیه ناظری ضیا پاشا آره‌سنده شدتلیجه برمناقشه واقع اولمش . ضیا پاشانك طرفیندن برینی تشکیل ایتمه‌سی زمین مناقشه‌نك پاره اولدیغنه دالدر .

مخاطبنك جوابندن ممنون قالمامش اولان حربیه ناظری تهوره کله‌رك وبوحالده‌مقامنده طوره‌میه‌جغنی بیان ایدرك هان مجلسی ترك ایله کیتمك طاوراغمش. بونك اوزرینه آیاغه قالقمش اولان کامل پاشا کویا رضا پاشایی برکوشه‌یه چکمش ، مجلسی ترك ایتمکدن واز کچمه‌سنی التماس ایتمش ، وسیلهٔ اقناع اولهرق‌ده کندوسنه مصر قومیسرلکنی ویرمکقرار ویردیکندن بحثله خلفنك تعیینته قدر صبر ایتمه‌سنی توصیه‌ایله‌مش.

کویا حربیه ناظری سابق صدر اعظمك شو «تبشیرینه» بیان تشکرله مجلسده قالمش وایشه دوام ایتمشدر .

ذاتاً بحریه ناظرینك مجرد رضاپاشاحضرتلرینك تشویق والتماسیله مجلس مبعوثانه خطاباً اجرای نمایشه موافقت ایتدیکی روایته انضمام ایدن اشبو تواترك اهمیتی مستغنیٔ ایضاح بولندیغندن تکذیبنه مدار اولمق مقصدیله ذکری وجیهه‌دن عدایدیورز.

* * *

تواتر تکذیب اولنمدینی حالده مالیه ناظری ضیا پاشانك استعفاسنده اصرار ایتمه‌سی‌ده آیروجه براهمیت کسب ایتمش اولهجقدر.

فضله اولهرق‌مالیه ناظر جدیدی، موسیولوران، حربیه ناظری بیننده اخیراً توالی ایدن مذاکره‌نك بوکا پکده بیانجی اولمدینی ادعا ایدیلیور .

اوراق حوادث

اعیان رئیسی سعید پاشانك خاطراتندن اولکی کون نشر اولنان قسمنده شو :

پارسده بولنان مراد بك نشر ایتدیکی رساله (؟) ده موقع اقتداره کلك ایچون مدحت پاشایی امحا ایتدیکمی بیان ایدیور

عباره‌سنی اوقودم . تعجب ایتدم . حرکات ووقوعاتی معناً توصیف یولنده یاخود مملکتمزك ممتاز رجالنی صایدیغم صره‌ده مشار الیهك اسمنی ذکر ایتدم . لکن مستقلاً کندوسنی اووقعه ایله اتهام ایتمدم صانیرم .

مقصد معناً اتهام ایسه انی هر وقت تکرار ایده‌رم . چونکه سرکارده بولندیغی حالده مدحت پاشسا محاکمه‌سی قومدیه‌سنی تجویز ایدن رجله حواله اولنه‌میان اتهامك کیملره عائد اولهجغنی بیلنه‌مز .

§ (میزان) رفقاسندن (حقوق‌عمومیه) آرقداشنه وقتیله وظیفه‌سنی ایفاایتدیکندن طولایی ، (یکی‌غزته) رفیقنه دخی هیچ‌اولمزسه مجموم‌مرتبه اشتراکدن امتناع ایله سکوت‌ایتمك وظیفه‌سنده بولندیغندن ناشی عرض تشکر ایدر .

ارمنی رفقاسنه اولان تشکر ایسه دها جدیدر . چونکه بونلر حر برمملکته‌لایق مطبوعات اولدقلرینی اثبات ایتمشلردر .

وظیفهٔ عسکریه

عیناً

عسکر ، صنعت وعرفانی ، تحصیل وتجربه‌سنی تعلیم‌میدانلریله قشله‌درسخانه‌لرنده، مانوره‌ساحه‌لرنده، خاك وطن عزیزه تجاوز ایدن اعدا قارشوسنده کوسترمك ایچون یتشدیریلور :

مکتسبات وقواسنك ظهور آثاری ، صریرخامه اسماع حقدن ناجز قالنجه طوب ، تفنك کورلتیسیله باشلار . او اثناده بیله بر امر متارکه شوق غلبه ایله تزید فعالیت ایتمش واوسیل خروشان وغا برمجرای ظفر احضار ایلمشکن بولندینی پرده درحال طوریر سکوت ایدر .

ایشه باشلادقده مستقل ، مبدأ و منتهاسنده « تابع امر » ملق عسکرلکك ایجابتندندر .

مکالمهٔ سیاسیه برمحکمهٔ حق شکنده باشلار؛ محکمه‌یه قلنجله کیرلمز . مفرزهٔ عسکریه بعض احوال استثنائیه‌ده ادلهٔ آسایش ایچون قول کزدیریلور . فقط خط حرکتی ینه بر بولیس تعیین ایدر . « وظائف عسکریه » معیندر . فنالق دائما برینك وظیفه‌سنی دیکرینك ایفایه یلتمسندن تولد ایدر .

شخص معنویٔ دولتك کالی هرعضوینك کندی وظیفه‌سنی دائما ایفاایده‌جك صورتده فعالیت [معینه] ده بولنمسنده‌در . قامی جسم بشر ، قلینجی کاغد اوزرنده تحریکده فائده یوقدر .

بیکباشی
م . ی

وقعه نویس جدولی

داخلی

لوندره‌یه رفعت پاشانك یرینه عبدالحق حامد بکك تعیین اولنه‌جغی مرویدر . اوجه بیان ایتدیکمز وجهله هرجهتله برتوجیه وجیه اولور .

§ طهران سفارت سنیه‌سی ملتجیلری حقنده روسیه طرفندن بعض تبلیغات واقع اولدینی مروی ایسه‌ده حقوق صریحه‌مزه مداخله اولمق حیثیتیله اصلی اولمسه کرکدر .

§ داخلیه نظارتی رشید عاکف پاشایه تکلیف ایدلمشدر .

§ پروزه مبعوثی عزمی بکك خداوندکار والیلکنه تعیین ایدلمسیله محلنجه انتخابات جدیده اجرا ایدلمش وپروزه مبعوثلغنه سابقا ادرنه محکمهٔ استینافی اعضاسندن اولان (لوغوته‌تی) افندی انتخاب قلنمشدر .

خارجی

بلغارستان استقلالنك تصدیقی روایتی غران‌دوق ولادیمیرك جنازه آلاینده حاضر بولنمق اوزره پترسبورغه کیده‌جك اولان پرنس فردیناندك ایلریده اصولی‌دائره‌سنده تصدیقی مقرر اولان قرالغنه «مقدمهٔ جمیله » اولمق‌اوزره روسیه حکومتی طرفندن حقنده حکمدارلره مخصوص معاملهٔ تشریفاتیه ایفاسی تقرر ایتمسندن غلطدر .

§ برلینده ، پارسده ، بودا پشته‌ده محافل سیاسیه مستقلا بر فعالیت ایچنده‌در . آژانس تغرافلری بو فعالیتلرك شرق آفاقه اختصاص ایتدیکنی بیلدیرمکده‌در ایسه‌ده اساس مسئله آوستریا ایله صربستان مناسباتنده‌کی کرکینلکدن فوق‌العاده آرتمسندن وبناءً علیه برتهلکهٔ محتمله‌نك اوکی آلنمق اوزره طرفینه وصایای دوستانه ایفا ایدیله‌بیلمسی چاره‌لرینك تحریسندن عبارتدر .

اولیای امورك انظار مرحمتلرینه

دون اداره خانه‌مزه اونی متجاوز عسکری فورمه‌لی مکتب افندیسی کلدی . اون بردن اون آلتی یاشلرنده کنجلر ایدی .

مکتب اعدادیدن عسکر اولادی اولمدقلرندن طولایی چیقاریلوب سوقاقده قالدقلرینی بیان ایتدیلر . بوکا ایجلرندن برینك خالی بر باغچه‌نك قلبه‌سنده کیجه‌له‌دیکی علاوه اولندی .

عجبا بونلری مکتبدن چیقاران اداره قیشلك شو شدتلی ایامنده بونلرك نره‌لرده یاتوب قالقه‌جقلرینی دوشونمشلرمیدر . اکر ـ ادعا اولندیغی وجهله ـ دوشونمشلر ایسه حرکتلرینه عذر یوقدر . بونی حسابه المش اولمله‌رینی امید ایتمك ایسته‌رز .

اعلان مخصوص

(میزان) حوادث غزته‌سی دکلدر . منقددر . او صفتی محافظه ایده‌جکدر .

مجلس مبعوثان مذاکره‌سندن دخی تنقید صورتیله بحث ایده‌جکدر .

بالکز طشره قارئلرینه مدار اولمق اوزره « وقعه‌نویس جدولی » عنوانی آلتنده اولهرق بر حوادث ستونی علاوه اولنه‌جقدر . بو ستونده ویریله‌جك حوادث غزته‌لرده کورینن حوادثك تحقیقات مخصوصه ایله تأیید ایدن قسمنك زیده‌سی اولهجقدر .

(میزان) ك برنجی نسخه‌سندن ٧٣ نجی نسخه‌سنه قدر بتون طاقم ایسته‌ینلره نسخه‌سی برمعتاد اونر پاره‌یه ویریله‌جکدر . پراکنده برقاچ نسخه‌یه طالب اولانلر نسخه باشنه ٤٠ پاره ویره‌جکلردر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

برنجی سنه — نومرو ٧٦ | چهارشنبه | ٣ صفر ١٣٢٧ (١١ شباط ١٣٢٤)

میزان

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر .
آلتی آیلغی ٩٠ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

آوروپا پیاسه‌سی

صلح وسکونته شدتلی احتیاجمز وار . بوکا نائل اولمق ، لایق اولمه‌مزه متوقفدر .

بالخاصه مناسبات دولیه‌ده لیاقت باد هوا تصدیق اولنه‌مز . قانونی ومدنی اداره ایستر . مسلك مطردده دوام وثبات ایستر . بزده هنوز بونلرك اسبابی بیله مفقوددر . ابتدا او اسباب اکمال ایدلمه‌لی ، قوای ثلثهٔ اصلیه‌یه حصر معامله ایتدیکمزه خارجی اقناع ایتملی‌یز .

مملکتمز ترقیات وتکملات مدنیه اعتباریله پك کریده قالمشدر . مملکتده ثروت یوق ، یول یوق ؛ عدالت یوق ، بناءعلیه آسایش‌ده یوق . جمله‌نك اساسی ثروتدر . انی خارجدن جلب ایتمکه مجبورز . ثروت ایسه پك نازلیدر . هر دعوتلی‌یه التفات ایتمز .

انقلابمزدن برو ، بوبابده ایلری‌یه طوغری قطع مسافه ایتمدك . کچن آیلرده برقاچ آدیم ایلری آتدیغمز اولدی ایسه‌ده کامل پاشانك سقوطیله معاً اوده برهوا اولدی . ایلری‌یه طوغری آتیلان ایکی آدیمی غائب ایتدك ، حتی بر ایکی آدیم‌ده فضله کری‌یه کیتدك .

ایش کامل پاشانك ذاتنده دکلدر ، صورت سقوطنده‌در . آنی حصوله کتیرن اسباب بزده اصول مشروطیتك حقیله یرلشمکدن هنوز اوزاق اولدیغنی کوستردی . عکسی ثابت اولنجه‌یه قدر اجنبی تشبثات اقتصادیه‌سندن قطع امید ایتملی‌یز .

حال بوکه مملکتك سرمایه‌یه اشد احتیاجی واردر .

برچوق تیمور یوللر یاپملی‌یز . بونك ایچون استبداد دورینك « تأمیناتلی جمیله‌لری » اصولندن واز کچمه‌لی‌یز . برچوق خطلر واردرکه مناقصه اصولیله احاله ایدلمه‌سی جهتنه کیدلدیکی حالده تأمیناتسز اوله‌رق یاپه‌جق مشتریلر بولنور .

سائر بالجمله تشبثات نافعه‌دخی سرمایه‌یه ومعلوماته متوقفدر . هرایکیسی خارجدن کله‌جکدر . چونکه داخلده یوقدر .

حتی بزه لازم اولان اوتوز قرق ملیونلق سرمایه خارجك دخی هرطرفنده یوقدر . لوندره پیاسه‌سی ال چکه‌جك اولورسه ایکنجی بولنان پارس پیاسه‌سی یالکز باشنه او سرمایه‌یی بزه ویرمز . بونلردن ماعدا اولان پیاسه‌لر ایستسه‌لر دخی ویره‌مزلر .

بوکون لوندره پیاسه‌سی بزه کوسکوندر . تکرار ایده‌رزکه بو کوسکونلکی یالکز کامل پاشانك ذاتی سببیله دکلدر ، انفصالنی داعی اولان احوالك وخامتی حسبیله‌در .

یالکز شو کوسکونلکك ازاله‌سنه اولان احتیاجمز انکلتره حکومتنی مغبر ایتمه‌مك ایچون کافیدر .

شیخ الاسلام ومجلس مبعوثان

شیخ الاسلام افندی مجلس مبعوثانه کیتمه‌لی‌می ، یوقسه کیتمه‌ملی‌می ؟ یاخود شیخ الاسلام افندی قابینه اعضاسندن بررکن مسئول‌میدر ، دکلیدر ؟

شو مسئله اپیجه اذهانی اشغال ایتمکده‌در . بو بابده‌کی فکرمزی خالصانه ایضاح ایده‌لم .

تشکیلات عدلیه‌مزدن اول امور محاکم کافةً باب مشیخته مربوط ایدی . بوکون او حال باقی اولمش اولسه ، شیخ الاسلامی قابینه ارکانندن صایمق ایچون تردده محل اوله‌مز ایدی . چونکه برحکومت مدنیه‌نك اوچ قوای اساسیه‌سندن برینی تشکیل ایدن بر اداره‌نك ، هم‌ده اهالی ایله اك زیاده تماسده بولنان بر اداره‌نك ، ملتك تفتیشی خارجنده براقلمه‌سی مشروطیت ایله توفیق ایدیله‌مز .

بوکون تشکیلات عدلیه‌مز وار . محاکم ، مسئول اولان عدلیه ناظرینه تابعدر . لکن تماماً دکلدر . چونکه مشیختدن نصب وتعیین اولنان حکام شرع ، محاکم عدلیه‌یه‌ده ریاست ایدیورلر .

هیچ بریرده موجود اولمیان بوحال دخی موقت برشی اولسه کرکدر . عکس حالده محاکمده اطراد تأمین ایدیله‌مز .

موقت اولان شوحالدن طولایی شیخ الاسلام افندی دخی عدلیه ناظری کبی ملت مجلسی اوکنده مسئول اولوب حین دعوتده اجابت ایله مجلس مبعوثانه کیتمه‌لی‌می ؟

بزه قالیرسه کیتمه‌ملیدر . چونکه بزجه شیخ الاسلام مسئول اولان « قابینه » یه عادی وکیل دولت صفتیله داخل دکلدر .

ابتدای امرده صدر اعظم وشیخ الاسلامك انتخابی وتعیینی پادشاهك حقوقی جمله‌سندندر . دنیانك هرطرفنده مشروط بر حکمدار قابینه تشکیل ایتمك اوزره یالکز برینی انتخاب ایدر . بزده ایکی اولمسنه بشقه سبب آرانملیدر .

سبب میدانده‌در : شیخ الاسلام وکلای دولتدن دکلدر . حکومت اجرائیه نزدنده بر حقوق مشاوری ، برمفتیدر .

شیخ الاسلام واقعا وکیلدر . لکن پادشاه وکیلی دکلدر ؛ خلیفه وکیلی ، شریعت مأموریدر .

شیخ الاسلام مجلس خاصده حاضر بولنور ، دردست مذاکره اولان امور حقنده جهت شرعیه اعتباریله رأی ویرر . قابینه‌نك سائر حرکاتندن مناسباتده مشترکاً مسئول دکلدر .

مشترکاً مسئول اولمه‌نجه مجلس مبعوثان ایله تماس رسمیده بولنه‌مز .

دینلیرسه‌که شیخ الاسلام یالکز شریعت نقطهٔ نظرندن مجلس خاصده رأی ویرمکله اکتفا ایتمز ، قوجه بردائرهٔ اداره‌نك رئیسیدر . او ریاست صفتیله مجلسك قونترولی آلتنه کیرملیدر .

بز اوفکرده دکلز . چونکه شیخ الاسلام جماعت اسلامیه رئیسیدر . سائر جماعت رؤساسنك معیتلرنده‌کی اداره‌دن فضله برشی وارسه ، یعنی ادارهٔ حکومته امور مذهبیه‌دن غیری صورتله مداخله‌سی وارسه ، ایشته اومداخله‌سی طبیعی برشی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE, 1153

دکلدر ، موقتدر . برکون اول هرشیئك محور مطلوبه ارجاعی لازمدر .

او وقته قدر مشیخت امورینه عائد اولان استیضاحلر یا صدارته ، یاخود مذاهب مدیریتنه توجیه اولنملیدر .

حاصلی شیخ الاسلام افندینك استیضاحه جواب ویرمك اوزره مجلس مبعوثانه کیتمه‌سنه طرفدار دکلز .

محاکمهٔ عدلیه

اولکی کون محکمهٔ جنایتده نجیب ملحمه پاشانك محاکمه‌سی اجرا ایدیلورکن محکمه اعضاسندن ایکی ذاتك قادرو خارجنده قالدیغی بیانیله محاکمه‌یه مداخله ایتدیرلماملری حقنده مافوقدن وارد اولان برتذکرهٔ رسمیه اوزرینه مذکور ایکی اعضا محاکمه صالوننی ترك ایله چیقمشلردر !

بووقعه بالجمله حضار وسامعینك کوزی اوکنده جریان ایتمش اولمغله برابر بردرلو اینانه‌میورز. زیرا : محکمه‌نك یوم وساعت اجتماعی اولدن معلومدر . حقیقةً بو ذوات قادرو خارجنده قالیورلر ایسه محاکمه‌نك اجراسنه ابتداردن اول ایفای تبلیغات قابل دکلمی ایدی ؟

قادرو خارجنده قالمغه بر شی دینله‌مز ایسه‌ده تصدیق رسمی‌یه اقتران ایده‌رك تنسیقات کسب قطعیت برله اصولاً اعلان اولنمش بولنمق شرط لازم الایفاسنی کورمك ایستیان ناس ایچون بو شرطلره رعایت ایدلمیه‌رك قادرو خارجنده قالندیغندن بحث ایدلمك عادتا بر چوجق اویونجاغی دها کوسترمکدن بشقه برشی دکلدر. هله بو اویونجاغك نجیب ملحمه پاشانك صاغه ، صوله بولاشمق استعدادنده بولنان محاکمه‌سنه ابتدار اولندقدن صوکره ابراز اولنمسی بواویونجاقده بر مقصد وحکمت آرایان ببکلرك اویونجاقلرك کولمك واکلنمك ایچون اعمال واستعمال اولندیغنی بیلمیان طاقمدن اولدقلرینی اثبات ایدیور. چونکه مشروطیت حریت شخصیه‌ده ، بیطرفانه تأمین عدالت ایچون استقلال محاکمده ، تبیین حقیقت ایله تنقید اجرآت ایچون سربستیٔ مطبوعاتده خلاصه ایدیلور .

حریت شخصیه چوقدن لفظ بی‌معنا حالنه کتورلدی . سربستیٔ مطبوعات صوك مطبوعات قانون لایحه‌سی ایله نه‌قیافته صوقولدیغی کورلدی

« فداکاران ملت » مسئله‌سنده امور محاکمك نه‌قدر متانتی ونه‌درجه‌ده بیطرفی‌یی حائز اولدیغی ـ مجلس مبعوثانك تقدیرینه رغماً ـ افکار عمومیه‌ده تعیین ایتمش ایکن نجیب پاشا محاکمه‌سی صورتیله بونك برشکل دیکرینی دها ابراز ایتمش اولورسه‌ق اخلاصمزدن شبهه‌یه دوشن آوروپالی دوستلرمزه نه‌یوزله باقه‌جغز ؟ عهود عتیقه‌نك محاکمه عائد اولان احکامنك تعدیلنی نه‌یوزله تعقیب ایده‌جکز ؟

بوکبی اطرادسزلقلری ـ بشقه زمانلرك جبراً ایدیلان علنی دعالر کبی ـ خلقمز عن جهل آلقشلاسه بیله عالم مدنیت بویله دعالره « آمین » دیمز .

بناءً علیه شو وقعه‌نك بر سهودن ایلرو کلدیکنك رسماً بیاننه صبرسزلقله منتظرز .

رفقای کراممزه

(میزان) ك یکیدن ظهورندن طولایی اثر توجه اظهار ایدن رفقای کراممزه عرض منت ایده‌رز . وطنمزك شو مشکل دوره‌سنده کندولریله قول قوله اوله‌رق خالصانه خدمت ابرازینه موفق اولمق (میزان) ك اخص امایدر . جناب حق جمله‌مزی موفق بالخیر ایلیه .

اوراق حوادث

عیناً

(یکی غزته) رفیق محترممزك « تقویمدن بر یابراق » ندن :

زاد فی‌الطنبور نغمة . . . فقط بونغمه ، ظن ایدرم ، اوقدر روحنواز برتأثیر اویاندیرمیه‌جق ! صوك کونلرده ، صماخ حضوریمزی تخریش ایدن آهنکسز ترانه‌یه براز استعداد سکون کلمش ایکن ، هوای افکاری تهزیز ایدن بویکی نغمهٔ طنبور ، غالبا مدیت برهای هوی مناقشاتك دیباجهٔ طنازی اوله‌جق ! . . .

تاریخ ، تکرردن عبارتدر دینلر پك حقسزده دکلمش. انقلاب اخیرمزك ایلك کونلرنده آرزوی عمومیٔ ملت بر نقطه‌ده اتحاد ایدییوردی : عفو عمومی . . . حریت کلامنه مالك اولدیغنه قائل اولان هرکس ، بو بویوك کلمه ایله باب عالی صالونلرینی ، جاده‌لرینی چینلاتیوردی . بوکون‌ده حق کلامنی استرداد ایدن اسکی بر غزته‌جی ، عفو عمومی ! . . . دیه فریاد ایدییور . اولکیسی ، انقلابك نتیجهٔ منطقیه‌سی ایدی؛ قابینه تبدلاتنی ایجاب ایتدیرن وقایعی برانقلاب صورتنده تلقی ایدنلرك نقطهٔ نظرلرینه کوره بوتکلیف نوظهوری‌ده نابجا عد ایتمك قابل اوله‌میه‌جق ! .

تموز انقلابنده ، بر فکر عمیق سیاستله آرزوی ملته مقاومت ایده‌رك بو عفو عمومی اعلاننی بر قاچ کون تأخیر ایدن سعید پاشا قابینه‌سنك سقوطنده ، بو تأخیرك تأثیرینه قائل اولانلر وار ایدی ؛ قارناوال موسمنه تصادف ایدن انقلاب اخیره ، موقع اقباللرینی مدیون اولان یکی وکلامز ؛ عجبا بو دقیقهٔ تاریخیه‌دن عبرت آله‌جقلرمی ؟ . . . بونی تقدیر ایتمك بزه دوشمز . یالکز شو فرق وار : برنجی عفو عمومی‌یه برچوق مقهورین استبداد ، چار جشمله منتظر بولندقلری ودور حریتده کندیلرینه بروثیقهٔ شرف عد ایتمك ایچون بوندن استفاده‌یه بر چوق کیمسه‌لر جان آتدقلری حالده ، اکر آلدانمیورسه‌ق ، ایکنجیسنی کیمسه اوزرینه مال ایتمیه‌جك . . . . .

— میزان —

واقعا « کیمسه یغورتم قاره » دیمز. مسئله سلامت وطنه عائد بولندیغندن حمیت صحیحه حسیاتی ایله متحسس اولانلرك بونی کندیلرینه مال ایتمکده قالمیوب تکلیفده بیله ایلرو واره‌جقلرینی اعتماده قدر حسن ظنمز غالبدر .

شیخ الاسلام سابق جمالدین افندینك اقامه ایلدیکی « منهوبات » دعواسی نتیجه‌سنده (سربستی) رفیق غیرتمز : مدیری رفعت بك افندی بربچق آی حبس جزاسنه محکوم ایدلمش اولدیغنی کمال تأسفله خبر آلدق، شوحکم ابتدائینك استینافاً رؤیتنده استحصال برائت ایده‌جکی طبیعیدر . میر مومی الیهك حریت افکاری، متانت طبعی ، اصابت حکمی مسلم اولدیغندن بو کبی حکم وقرارلردن متأثر اولمیه‌جغی رعنا معلومدر .

منهوبات رد ایدلمدی . بالعکس تصدیق وتأیید ایدلدی . شو منهوبات محض غصبدر . اجرای عدالته ومحافظهٔ حقوق عمومیه‌یه مأمور اولان مدعیٔ عمومی بکلر بوغصب معاملاتی حقنده بقالم نه‌وقت تعقیبات قانونیه اجراسنه ابتدار ایده‌جکلردر ؟

دون نشر اولنان غزته‌لردن بری کویا مجلس مبعوثانمز رئیسی ایله (ماتن) غزته‌سی مخابرینك ملاقاتی اولدیغی بیانیله اوزونجه برفقره درج ایدیور .

مجلس مبعوثان رئیسلرینك موقعی آوروپاده پك بیوکدر . چونکه حکومت اجرائیه وعدلیه‌نك فوقنده حکملك ایتمکله مکلف برهیئت تشریعیه‌نك باشی دیمکدر .

بویله ممتاز برباشه اوراق حوادثك علی العمیا روا کوردیکی کبی اسنادلر عطف اولنورسه وجود ملیمز حقنده خارجده مردود فکرلر حاصل اوله‌بیلیر .

کویا یکی قابینه‌نك بیان نامه‌سی مجلس مبعوثانده ایلك اوقونان بیان نامه ایمش . هانیا متفقاً القشلانان کامل پاشا قابینه‌سنك بیان نامه‌سی ! آنی رئیس بك خاطرندن چیقاره بیلیرمی !

کویا کامل پاشا « احرار » فرقه‌سنه منسوب ایمش . نه‌بیوك قباحت ! چونکه بیلدیکی وبکندیکی مسلکه سلوك ایتمك صدر اعظمك حدی دکلمش؟

حریت ومشروطیته منافی بوکبی ادعالر بالخاصه مجلس رئیسنه عطف اولنمق جائزمی ؟

بو صاچمه‌لرك فوقنده بر سؤال وجواب ایله ایشه خاتمه ویریلیور .

مخبر — شمدی‌یه قدر مجلس مبعوثانك محصول مساعیسی نه‌دن عبارتدر ؟

احمد رضا بك ـ مجلس مبعوثان آثار فعالیتنی بو صوك کونلرده ارائه ایتدی (!) . اوده پارلامنتونك ارزوسنی، اراداتنی هیئت وکلا عندنده مرعی ومعتبر طوتدیرمق جمله‌سیله خلاصه ایدیله بیلیر .

*
* *

اوتوز سنه‌لك پرهیز ملیدن صوکره اجتماع ایدن مجلس مبعوثانك ، آیلرجه مدت ظرفنده ، انجق جهانك مقبولی اولان بر صدر اعظمی درلو دولابلرله دوشورمکدن بشقه برشی یاپه‌مدیغنی او مجلسك ریاستنه اعتراف ایتدیرمك نه دیمك اوله‌جغنی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.1153

بومکالمه‌یی نقل ایدن غزته ایله قارشلری اکر تقدیر ایده‌میولرایسه عالمده تقدیر ایده‌بیله‌جکلرك چوق اولمه‌سی‌اولسون نظر ملاحظه‌دن قاچیرلاملی‌ایدی.

کیفیت آوروپاجه (ماتن) غزته‌سنك ایجاد واسناد تجاوز کارانه‌سی اولدیغنه حکم اولنه‌جق قدر آغیردر . بزم غزته‌لرمکذبجه‌انجق اسناد اولدیغنی ادعا ایچون زمین اوله‌رق نقلی جائز ایدی . بونك غیریسی مردود اولسه کرکدر.

مقام صدارته کلان حلمی پاشا حضرتلرینك کچن چهارشنبه کونی مبعوثان حضورنده اوقودیغی بیاننامه‌دن بحث ایتدیکی صره‌ده مناسبات خارجیه‌ده سلفنك مسلك مسالمپرورانه‌سنی تعقیب ایده‌جکی حقنده‌کی فقره مناسبتیله « انده پاندانس بلك » غزته‌سی دیورکه :

شو افاده کامل پاشا حقنده طولایسیله بر اثر تقدیر واحترامدر . زیرا کامل پاشا حقنده احوال مشکله ایجنده مسائل خارجیه‌ده تعقیب ایلدیکی مسلكك محافظه وادامه ایدلسی لزومندن بحث ایدلمش اولمسندن دها کوزل برصورتده ستایش خوان اولمق ممکن دکلدر .

مذکور بیاننامه‌نك برکونه خصوصیتی حائز بولنمدیغنی بیاندن صوکره بلجیقالی رفیقمز سوزینه دوامله :

مجلس مبعوثان حلمی پاشانك بیاناتی اکثریتله قبول ایتدی . شوقدرکه بیانات مذکوره‌یه زمین اولان تیات حسننك موقع اجرایه وضعی حالنده وعلی‌الخصوص « مقتضیات حکومتی » « قومیتنك مطالبی » ایله توفیق وتألیف امرنده بو اکثریتك نه‌درجه‌یه قدر صدر اعظم پاشایه صادق قاله‌جغنی کورمك کرکدر .

آچیق مخابره

امضاسز برمکتوب آلدق . کاتبی، داخلیه‌ناظری حلمی پاشایی مجلس مبعوثان دائره‌سنده قولندن طوتوب توقیف ایتدیکمزی تعییب ایدیور . هرکسه بیلمم نه‌ویرمك ادعاسنده بولندیغمز حالده بویله بسیط آدابی‌اولسون کوزه‌ده‌مه‌مك جهالتی‌اوزرمزه تحمیل ایدیور .

حقنی تسلیم ایده‌رز . شوقدرکه کندوسندن اول اوقصورمزی تصدیق ایتدیکمز کبی حرکتمز دخی، کوزل اولمامق ایله برابر، سلفی داخلیه‌ناظری حقی بکك قولمزدن طوتوب حربیه نظارتنه دایاماسی کبی قانون اساسی احکامنه‌اولسون مخالف اولماسه کرکدر.

اوصره‌ده حقی بکه مکتوب یازوب حرکتنی حقیله‌توصیف ایتدیکنی مخاطبمز اثبات ایدرسه‌شمدیکی زحمتنده برنقطه‌ معذرت کوره‌بیلیرز .

منفیلر ، فراریلر

—

دوقتور قدری راشد پاشا منفیلر وفراریلر حقنده حکومتجه اتخاذ اولنان قراری موأخذه یولنده حرارتلی بر خطاب ایله مجلس مبعوثانه برلایحه ایله مراجعت ایدیور .

راشد پاشایی اساس تشبثك علویتندن طولایی تبریك ایده‌رز .

انجق تکلیف ایتدیکی چارهٔ تسویه‌خصوصنده هم افکار دکلز . چونکه اساساً خزینهٔ دولتی رخته‌دار ایدن، استئمار اصولیدر . علی العموم استئمارلرك رفعیله تکالیف دولت‌اوکنده‌سویت کامله احدانی یکانه برچارهٔ سلامت بیلنمك لازم کلدیکی بویله بر صره‌ده استثنا بولنده چاره‌لر آرامق بجا کورلمه‌یلیدر .

منفیلر وفراریلر حکومتك شفقت جدیه‌سنه بحق محتاجدرلر . حکومت بو وظیفه‌سنی اصلا دریغ ایتمه‌یلیدر . سائرلره ترجیحاً بونلری آچیله‌جق مناسب مأموریتلره قایرملیدرلر. مأموریت آچیلنجه‌یه قدر قادرو خارجنه چیقاریلان مأمورلرك فرق مخصصاتی وحقسز اوله‌رق ویرلدیکی ایچون کسلمش بولنمه‌سی لازم کلان محتاجین معاشاتی تصرفاتی و بالخاصه سرعسکر سابق وسائره‌دن آلنان مبالغ مهمه قارشولق طوتیله‌رق بونلره موقتاً مناسب مقدار ماهیه تخصیص اولنملیدر .

وقعه نویس جدولی

—

مصر فوق‌العاده قومیسر لکنه — سابق آیدین والیسی رؤف پاشا ، آیدین والیلکنه — بوسته وتلغراف ناظری غالب بك ، یانیه والیلکنه — قسطمونی والیسی علی رضا افندی ، قسطمونی والیلکنه — بنغازی متصرف سابق عمر عالی بك نصب وتعیین اولنمشلردر .

داخلی

اتمك نرخی اصولی الغا ایدلمك اوزره‌در .

سربستی تجارت پك مباح وتأمین ترقی وفائده ایدر ماهیتده برتشبث ایسه‌ده خلقك ، بالخاصه فقرای ناسك باشلیجه مفتقر بولندیغی اتمك حقنده موضوع نرخك قالدیریلوب قالدیرلمه‌سی جدی برتدقیقه محتاج کورولور .

§ درسعادت وبلاد ثلثه‌ده تحت‌الارض وهوائی الکتریق ایله جر اولنور تراموای انشاسی وطرق موجوده‌نك تنظیم ایدیلمن پلان موجبنجه طرحی ایچون امتیاز استدعا اولنمشدر .

§ اوقاف نظارتی وکالته معاونلکنده بولنان نظیف بك تعیین قلنمش .

§ اوقاف نظارتنك برمدیریت عمومیه‌یه قلبی مجلس مبعوثانجه تعمیم قلنمش .

§ قتل وقوعاتنك چوغالمسی جانیلرك حبس جزاسیله ترهیب اولنمدقلرینی کوسترديکندن جزای اعدامك بالفعل تنفیذینه مساعده اولنمسی بیروت اهالیسی طرفندن طلب والتماس اولنمغله ولایتدن مرجعنه تأکیداً اشعار کیفیت اولنمشدر .

خارجی

ویانه منابعندن ترشح ایدوب صربستانك استحضارات حربیه‌ده بولندیغنه دائر بولنان حوادث مهیجه بیوك برقید احتیاط ایله تلقی اولنمق ایجاب ایدر .

صربستان حاضر لقلره وقف وجود ایتمش وهرجه بادباد فرانسوا ژوزفه بر حرب آچمقده تهلکه کورمکدن بك اوزاق دوشمشدر .

صرب قومنك مقدرات آتیه‌سی ایله بوقدر طفلانه اوینایه‌بیله‌جکی محتمل دکلدر. حیات سیاسیه‌سنه حاکم ومنافعنی مدرك اولان بر ملت بویله برطریق مجنونانه‌یه علی العمیا کیره‌مز .

کرچه برنتیجهٔ مسعوده‌یه ایصال ایتمه‌یه‌جك اولان بر حرب مفروض الیوم صربستانی ، صربستان استقلالنی محو ایده‌مز ؛ فقط بوحال صربستان ایچون اویله برضربه اولورکه، صربستانك اعادهٔ حیات وتکرار اعلای قدوقامت ایده‌بیلمسی مدید ، فلاکت انکیز سنه‌لره توقف ایدر . صربلرك بونی دوشونمه‌ملری قابلمیدر ؟

باخصوص بویله برطریق خطره ایلك دفعه کیرمکده‌کی وخامت مسئولیتی درعهده ایتمکی کوزه آله‌بیلرمی ؟

صربلر بوسنه ـ هرسکك الحاقی مسئله‌سی ایله شاشرمشلر ، آرتق آوروپا افکار عمومیه‌سنده برقوهٔ مظاهره بولمق امیدندن دوشمشلردر . فقط صربستانك آوروپا مظاهرت سیاسیه‌سنده غائب ایتدیکی امیدلرینی آوسترپا ـ مجارستانه قارشی ، ولو قره‌طاغك اتفاقی ایله آچه‌جغی حربده بوله‌جغنی کیم تأمین ایدر؟

الیوم صربستان ایچون یکانه طریق سلامت اختیار حزم و بصیرت وتأنیدر .

چونکه برآتیٔ قریبده صربستان مدعیات حاضره‌سنه دها بیوك وامین بر احتمال موفقیتله بالقان هیئت متفقه‌سی یوزندن نائل اوله‌بیله‌جکدر .

تایمس نه دیور ؟

—

اتحاد وترقی جمعیتی بر مظفریت تامه احراز ایتدی ؛ بونك الك باهر بردلیلی کامل پاشا طرفندن عزل اولنان رضا پاشانك تکرار حربیه نظارتنه کچمسیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

حال بوکه رضا پاشانك بو صورتله موقع اقتداره عودتی یالکز بونی دکل ، دها بیوك . . دها مهم بر مسئله‌یی ایضاح واثبات ایدیورکه، اوده هم یکی قابینه‌نك ، هم‌ده مع‌التأسف مجلس مبعوثانك بو مخوف جمعیتك النده براسیر، بربازیچهٔ احتراصات درکه‌سنه دوشمش اولمسی‌در .

بعض افکار منوره اصحابی کامل پاشایه بر آی اول بیان اعتماد ایتمش اولان مجلس مبعوثانك، بر آی صوکره بوتحول افکارینی پك طبیعی بولمقده وحتی وقعهٔ تبدلی اصول مشروطیتك تماماً احراز مظفریت ایتمسنه حمل ایده‌رك آلقیشلامقده‌درلر .

بویولده دوشونن کیمسه‌لر اتحاد وترقی جمعیتنك چیغرتقانلغنی ایفا ایتمکله مکلف اولانلره انحصار ایتسه‌یدی ، اساس مدعا چوروك اولمقله برابر بر مطالعه یوروتمکه محل قالماز ایدی ؛ فقط شایان تعجبدرکه ، اصول مشروطیتك معنای حقیقیسنه واقف اولان بعض بی طرف کیمسه‌لره‌ده بو طرز تلقینك سرایت ایتدیکی کورلمشدر .

شوراسی صورت قطعیه‌ده بیلنملیدرکه، اصول مشروطیتله اداره اولنان یرلرده‌وکلا؛ مجلس مبعوثانه، مجلس مبعوثانده ملته قارشو مسئولدر . فقط نه وکلا، نه‌ده مجلس مبعوثان هیچ بروقت ... هیچ بر صورتله دیکر برقوتله مراقبه‌اولنه‌ماز؛ دیکر برقوتك تحت تأثیرنده قاله‌ماز .

هله کندی کندینه وجود ویرمش برقوهٔ خفیه ایله اصلا علاقه‌دار اوله‌ماز . اوت ، بزم بیلدیکمزه ، بزم اکلادیغمزه کوره ، مجلس مبعوثانه اجرای حکم ایده‌جك ، قوهٔ حکومته فرمان فرما اوله‌جق برجمعیت سیاسیه مقبول ومشروع وباخصوص موجب سلامت اوله‌ماز .

بویله برجمعیت خفیه‌نك حتی یالکز وجودی، بنفسه وجودی اصول مشروطیتك حیات طبیعیه‌سنی اخلال وتخریب ایدر ، ومشروطیت اداره‌یه راهبرلك ایده‌بیله‌جك افکار سالمه‌نك تنمو وتأسسنی منع ایلر .

ایشته مشروطیت ادارهٔ عثمانیه ایچون بعض علاقه‌دار محافلده برعلامت ظفر اولمق اوزره اعظام ایدیلن حادثهٔ مؤسفه‌نك اساس ماهیتی بوقدر چرکین ومضرت بخش اولوب ادعای واقعك تماماً عکسنه اوله‌رق الیوم درسعادتده مخل مشروطیت برقوهٔ مهیبهٔ غیر معقوله موجود اولدیغنی کوسترر .

کامل پاشا رضا پاشایی عزل ایتدی . نیچون ؟ چونکه : رضا پاشا جمعیتك مالی ، مملوکی اولمش .. برملعبهٔ صبیان اولمق اوزره جمعیته تسلیم نفس ایتمشیدی. کامل پاشا بوحالی حکومتك شان وشرفنه ، مشروطیتك مقاصد ومنافعنه مغایر کوردی . رضا پاشایه بونی احساس وتقدیر ایتدیروب یول کوستردی ...

کامل پاشا حربیه نظارتنده اویله برذاتك بولنمسنه لزوم کورمش ایدی که ، بوذات ملت مجلسی اوکنده مسئول اولان حکومتك آهنك جریاننه توفیق فکر وروح ایتسین . . وعین زمانده نفسلرنده هم قوهٔ اجرائیه هم‌ده قوهٔ تشریعیه‌یی جمع ایتمك حرص وغرضندن بشقه برشیئه خدمت فکرنده اولمیان برجمعیت خفیه‌ومستوره‌یه بکر روح ووظیفه‌سنی تسلیم ایتمسین ..

حیف که، کامل پاشا بواصابت رأیی، وخدمات ماضیه‌سی ایله برابر انجق سقوطه لایق کورمشدر .

اورته‌ده برظفر وارسه اوده اتحاد وترقی جمعیتنك مستبدانه برمظفریتی اولوب بوده ممالك عثمانیه‌نك هنوز برحال تشتت واغتشاشده بولندیغی، وکلمه‌نك معنای حقیقیسی ایله احراز مشروطیت ایده‌مدیکنی ارائه وتأیید ایدر .

ویانه وصوفیه محافلی کامل پاشانك سقوطی ایله براس متین مشروطیتك ییقلدیغنی کماله فخر وابتهاج ایله اعلان ایدییور .

حال بوکه سزای اسفدرکه ، بوطرز تلقی یالکز ویانه‌یه ، صوفیه‌یه انحصار ایتمیور . آوروپا آفاق سیاسیه‌سنك اکثرنده عینی طرز تلقی حکمران اولیور .

اتحاد وترقی جمعیتنك کامل پاشایه شخصیات تعقیبیله ایتدیکی هجومك تولید ایتدیکی تأثیر عظیم حسین حلمی پاشانك اعلاسیله بر درجه تخفف ایتمکده‌در . مشارالیه مفتشلکنده مظهر حرمت اولمش، وانجق افکار احرارانه‌سی جلی ، واضح ، ومحقق عد اولنمه‌مش وکندیسی مجرد انقلاب اداره‌نك تأیدیله افکار جدیده‌یه تمایلنی اظهار ایتمش ، یعنی صوکره‌دن التحاق ایلمش‌در .

انجق الیوم مقام صدارته اصعاد ایدلمسی کندیسنك جمعیتك اعتمادینی تماماً قازاندیغنی کوسترر . مع هذا حسین حلمی پاشانك خارجی پولتیقه حقنده‌کی بیاننامه‌سی شایان ممنونیتدر .

هیچ بر دولتك امور داخلیه‌سنه دول سائره مداخله ایده‌مز: عثمانلیلر ، عنان اختیار و اداره‌لرینی اتحاد وترقی جمعیتنه تسلیم ایتمك ، اسیر یاشامق عزمنده ایسه‌لر اوکا برشی دینیله‌مز . انجق عثمانلیلر خاطرلاملیدرلرکه ، ابتدای انقلابدن بری انکلیزلردن کوردکلری اخلاص ومخادنت سیاست خارجیه‌لرندن دولایی دکلدر؛ بلکه حریت حرکت، حریت فکریه‌لرینی استرداد ایلمش اولملرندن . . . استبدادی پامال تحقیر ایدرك مشروطیت حقیقیه تأسیس ایتمش بولندقلرندن متولددر . بناءً علیه عثمانلیلر بوخط حرکتدن تباعد ایتدکجه حقلرنده عموماً پرورده ایدیلن حسیات خالصه‌نك تناقصنی کوررلرسه متعجب اولمه‌ملیدرلر . چونکه تأثیر ، عکس تأثیره مساوی اولمق قوانین ازلیه‌دندر .

بزلر، عثمانلیلرك اسماً اولدیغی کبی فعلاً‌ده حائز مشروطیت اولدیغنی کورمك ایسترز . بناءً علیه اومارزکه ، اتحاد وترقی جمعیتنك ایلرو کلن آچیق فکرلی اعضالرندن حقیقی وطن پرور اولانلری آرتق جمعیتك نفسنده جمع وحبس ایتدیکی قوت ومکنتی حقیقی صاحبنه، مجلس مبعوثانه دور ایتمسی اقتضا ایدر .

انقلاب مسالمت پرورانهٔ اخیرك تتوج ایتمسی ایچون بوحال قطعیاً لابددر . بوبابده اتحاد وترقی جمعیتی نه دیرسه دیسون ، جوابلری دائما، اوت دائما ردای مشکوکیتدن قورتیله‌میه‌جق ، وبو شك وشبهه عموم عثمانلیلر ایچون دائما قانایجی بر یاره تشکیل ایده‌جکدر ...

نشریات جدیده

ویولاسمپر فلورانسه — مجاهدین حریتدن ادیب حکیم عبدالله جودت بکك بوکره بالاده‌کی نام آلتنده فرانسزجه اوله‌رق انشاد ایتدکلری صوك شعرلرینی نشر ایتدکلری کورلمشیدر . هربری حقیقی برحس حریت وصمیمی برفکر تدقیق محصولی اولان بویوکسك شعرلری توصیه‌دن مستغنی عد ایدرز .

بارباروس خیرالدین پاشا — محررین نکته‌بینلرمزدن تپه‌دلنلی زاده کامل بکك اشبو اثرینی قارئلرمزه توصیه ایدرو محرر محترمی تبریك ایلرز .

فیأتی اوچ غروشدر .

مجاهدهٔ ملیّه

آوروپایه عزیمت وعودتمزك اسبابنی تصویر ایدر . فیئاتی اون غروشدر .

حریت وادیسنده بر پنجهٔ استبداد

حربیه نظارتنده توقیفم ایله نتایج غریبه‌سنی حاکیدر .

فیئاتی بش غروشدر

تجره یووارلاندی قپاغنی بولدی !

ادبی بر اثردر . اسملر اجنبی ایسه‌ده اصل موضوع یرلیدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۷۷ پنجشنبه ٤ صفر ۱۳۲۷ (۱۲ شباط ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

آوروپا افکار عمومیه‌سیله ملاقات

—

. . . . . .

آوروپا — نافله‌یره یورولمیکز . بن بیلدیکمدن دونمم . طاتلی سوزلر ایله بنی قاندیره‌مزسکز . جدیات دورنده یز . فعلی تأمینات ایسترم .

سز اوته‌دنبرو بودعواده بولنیوردیکز . استبدادك عالم مدنیت ایله عثمانیلر آره‌سنه برسد ممانعت چکدرك ملتی قصداً جاهل براقدقلرینی سویلیوردیکز . ارباب اقتدارك خلوص نیتکاری ایله برابر برایشه موفق اولمه‌مارینی حقیقت حاله وقوفسزلق، امورسیاسیه‌ده مبتدیلك ایله تأویل ایدیوردیکز . تأویل منطقی ایدی. اینانمش ایدم .

نه‌چاره‌که احوال عکسنی اثبات‌ایتدی. اوزاغه کیتمکه نه حاجت ؟ سزك بتون اخطارلرکزی عینیله حصوله کلدی . او اخطارلرکزکه وقتیله شدتلی موآخذه‌لره هدف اولش ایدی ، کندولرینك یاکلدقلرینی تخمینده اصابت ایتدیککز بونجه وقوعات ایله انظار عبرت اوکنده طوریور . ازجمله تبدل اخیر حقنده باشده (تایمس) اولدیغی حالده آروپا مطبوعات جدیه‌سنده بوکون کوریلان مطالعات متأسفه درت آی اول (میزان) ده صراحةً ایضاح واخطار ایدلمش ایدی .

بودفعه‌ده ایلك نسخه‌کزده یکانه اولان خلاص قپوسنی ایضاح وارائه ایدیورسکز . اصحاب زمان قصده مغلوب اولیوب غفلته مستغرق اولمش بولنسه‌لر ایدی، ماضیدن عبرت آله‌رق تکلیفکزی حسن تلقی یه مسارعت یولنده بر اثر انتباه کورمش اولوردق .

حال بوکه سلامت جویانه اولان اخطاریکز تشکر یرینه غضبی داعی اولمشدر . شو سویهٔ فکریه ریاست امورده حکمفرما اولنجه استقبال پك مهلك احتمالاتی محتوی بولنیور دیمکدر . بر آی کچمه‌دن بر اثر انتباه کوسترمکه موفق اولمه‌دیغکز حالده شایان تقدیر اولان انقلابکز ایله بحق قزاندیغکز توجه عمومی کلاً غائب اولمرق مدیلیاره ، بشیکلره اعزام اولنان زرهلرك نمایشلری رذالتی دورینه عودت ایتمش اولمه‌جقسکز .

بز — بکی قاینه حقنده نه فکرده‌سکز .

آوروپا — حسین حلمی پاشا مقتدر آدمدر . یالکز ترکیه‌ده دکل ، مثلا فرانسه‌ده بیله ممتاز وکلادن کندوسنی عد ایتدیره‌جك مزیتلری واردر .

نه چاره که ایش مزیتلرده‌دکلدر . وکلانك مزیتلرینی اظهار ایتمه‌لرینه پرده آلتی حکومتك مساعده ایدوب ایتمه‌مسنده‌در . او کیزلی عنصر اختلال موجود اولمسه‌ایدی، آوروپا حکومتلری حسین حلمی پاشایه برجوق کوزل امیدلرینی ربط ایده‌بیلیرلر ایدی .

بز — بزم تدبیر مصیبمز حسن قبوله مظهر اولور ، وانقلاب اول وجهله تتوج ایدرسه اوروپاده نه‌کبی تأثیر حاصل اوله‌جق !

آوروپا — برطاملە قان دوکلمکسزین انقلابی حصوله کتیردیکی ایچون جمعیت اتحادیه‌یه عالم مدنیت نه‌قدر مدیون شکران اولدی ایسه ، بو دفعه ارکان جمعیته بحق حمیت کار وطن پرورلردن عبارت اولد - یغنی تسلیم ایله فضله بر دفعه دها عثمانلینی تجهیل ایتمکه مسارعت ایده‌جکدر .

بز — بوندن امین میسکز .

آوروپا — تمامیله ! کچن کون سزك (سربستی)ده دیدیککز کبی کندی اثرینی یوتان (قرونوس) لقدن چیقوب، جمعیت اتحادیه‌نك (چینچینات) لقله تشرف ایتمسی شرطدر .

بز — والا ؟

آوروپا — فلا !

حکام کرامه

—

عدلیه نظارتی مقامنه صعودی اسباب ووسائلنی تهیه واحضار ایدن ، وعارفك قرائتخانه‌سنده طو پلاندقلری کون « حس فهمی پاشایی ایسته‌مه‌یز » ترانه‌سندن باشلایه‌رق « رفیق بکی ایسته‌رز » نغمه سنده قرار قیلان شهادتنامه‌لی دعوی وکیللرینه قارشو عدلیه ناظر لاحقی بك افندینك برجیلهٔ شکر کذاری اولمق اوزره دعوی وکالتنی تحت انحصاره وضع ایتدیکی ، وبوصورتله رفقای قدیمه سنك بول بول قزانجلرینه واسع برمیدان آچدینی جمله کزجه تواتراً معلومدر .

ناظر بك افندینك بوحرکتی صحیح اولنجه آنکله مهم برطاقم احکام وقواعد شرعیه‌یی تعطیله محکوم ایتدیکنی ، وقانون اساسینك سکسان اوچنجی ماده‌سنی‌ده حکمدن اسقاط ایتمك صورتیله مشروطیت مقتضاسندن اولان حریت شخصیه‌یی قصر وتحدید ایلدیکنی ، سویلیه‌جك دکلز .

چونکه بونلرك کافه‌سی سویلندی .

یالکز شونی صوراجغز :

ناظر بك افندینك شهادتنامه‌لی آووقات افند - یلرك تثبت واقعلری ثمره‌سی اولمرق عدلیه نظارتی مقامنی تشریف ایتدکلری کونه کلنجه‌یه قدر حقوق محکمه‌لری دعاویٔ حقوقیه‌ده هرکسك وکالتنی قبول ایدییورلر ایدی . دکلی ؟

یکرمی سنه‌دنبری‌ده بویله‌جه اولوب کیدییور ایدی . دکلی ؟

دیمك اولیورکه ، دعاویٔ حقوقیه‌ده هرکیمك اولورسه اولسون ، وکالتنی قبول ایتمك — بو بابده‌کی مجبوریت شرعیه‌دن قطع نظر — عادت وتعامل شکلنی آلمش ایدی .

بر قانون مخصوص ایله تعدیل ویا الغا اولنمادقجه بوقبیل عادات وتعاملك مرعی‌الاجرا اولمه‌جغی قانون اساسینك یوز اون سکزنجی ماده‌سی حکمی اقتضاسندندر .

ایمدی ای حکام کرام ! سزه صورارز : عدلیه نظارتی ، جاری و حکمی باقی اولان شو تعامل وعادتك رفع والغاسی ایچون بر قانون یاپدیمی ؟ اویله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

بر قانون یاپه‌رق مجلس مبعوثان و اعیانه تصدیق ایتدیروب الکزه تسلیم ایتدیمی‌کی خلقك دیله‌دیکنی توکیل و استخدامده‌کی حریتی سلب وازاله ایدییور-سکز ؟ بوصورتله‌ده هم شرعشریفك بو بابده‌کی احکامنی تعطیله اوغرادییور ، هم‌ده قانون اساسینك سکسان اوچنجی ماده‌سنی بالطه‌له‌مش اولیورسکز ؟

امین اولیکزکه ناظر نظارته صعودینك رفقای مسلکنه هدیه‌سی اولهرق وجوده کتوردیکی انحصار وکالت مسئله‌سنی هیچ برزمان، هیچ بر صورتله شکل قانونیه انراغ ایده‌مز ، و ایده‌میه‌جکدر . زیرا بو ایشك اساسی هم قانون اساسی‌یه هم شرعشریفه مخالفدر .

هم شرعشریفه هم قانون اساسی‌یه مخالف اولان برتشبثك شکل قانونی اکتساب ایده‌میه‌جکنی، مجلس مبعوثان واعیانك نظر تصویبلرینه اقتران ایلیه‌میه‌جکنی، ناظر بك افندی‌هرکسدن اعلا بیلملی ایدی .

باکده بیلدکاری ایچون اولمیدرکه بوایش مجلس مبعوثان دستکاهنه دوشورلمکدن احتراز ایدلمش ، بر « انجمن عدلیه » قرارایله حل وتسویهٔ کیفیت موافق عد اولنمشدر.

دعوی وکالتنك شهادتنامه‌لی آو وقائله‌ره انحصار ایده‌جکنه دائر « ٩٢ » تاریخنده برقانون نشر اولنمش اولدیغی وقانون اساسینك یوز اون سکزنجی ماده‌سی موجبنجه اوقانونك الیوم تطبیقنه ابتدار اولندیغی بولنده سرد واتیان اولنه‌جق مدافعاتك‌ده ذره قدر حکم وتأثیری اوله‌ماز .

زیرا « ٩٢ » قانوننامه‌سی شرع شریفه مغایر اولدیغندن طولایی با ارادهٔ سنیه حکمدن اسقاط ایدلمش ایدی . بناءً علیه قانون اساسینك تطبیق واجراسنه باشلاندیغی شوزمان مسعوده « ٩٢ » قانونی حکماً موجود دکل ایدی‌که ، قوانین سائره‌مز مثلاو یرینه دیکری اقامه اولنجه‌یه قدر تطبیق واستعمال اولنه‌بیلمك صلاحیت ومزیتنی حائز اولابیلسون .

خلاصه : ای حکام کرام . مسائل حقوقیه‌ده امر وکالتك تحت انحصاره آلنه‌رق اشخاص معدوده‌یه حصر وتخصیص قلنمسی شرعه ، قانون اساسی‌یه، عقله ، منطقه، مغایر ایکن عدلیه ناظری بك افندی مجرد اسکی رفقاسنه خوش کورونمك ایچون بو انحصاری وجوده کتورمشدر .

دعاوی حقوقیه‌ده شهادتنامه‌سز وکیللرك قبول اولنمامسنی محاکمه امر وتبلیغ ایتمشلردر .

الیوم محاکمه‌ده بوامر غیر قانونی اجرا اولنوب طوریبور .

قانون اساسینك قرق برنجی ماده‌سنی اورتهیه فیرلاده‌رق و « خلاف قانون اولان امورده آمره اطاعت مسئولیتدن قورتلمغه مدار اوله‌ماز » دستورینی ایلرویه سوره‌رك شو مغایر قانون تشبثی عقیم براقمغه یول آچماز ایسه‌کز عدلیه‌مزك دور مشروطیته لایق عدلیه اولمقدن دها یك اوزاق بولندیغنی ادعایه بزه یردن کوکه قدر حق قزاندیرمش اولورسکز .

ا . . جلال الدین

روسیه پولیتیقه‌سی

بلغارستان پرنسی فردیناندك پترسبورغده قرالاره مخصوص تشریفات اوزره قارشولانمه‌سی خوشه‌زه کیمیه‌جك اموردن اولدیغی مسلمدر . کذا کامل پاشا قابینه‌سی ریاست امورده بولنمش اولسه ایدی بونك حصولنی منع ایده‌جکی دخی اغلب احتمال ایدی .

لکن بومسئله اوزرینه روسیه پولتیقه‌سنجه اساسلی بر تبدل حصوله کلدیکنی شرح یولنده بعض رفقامز طرفندن اظهار اولنان اندیشه‌طوغری اولمسه کرکدر.

بلغارستانك اعلان استقلال ایتمه‌سی اوزرینه دولت ایچون اتخاذ اولنه‌جق ایکی خط حرکت واردی :

بری — قطعی صورتده قبول ایتمه‌مکدی . بوقرارك طبیعی نتایجی : شدتلی بروتستو ، سفر برلك ، اولتیماتوم . . . . ایجابنده تجاوز اوله‌حق ایدی .

حکومت بوجهته کیتمدی .

دیکری — اساساً آثار رد اظهار ایتمکله برابر برلین معاهده‌سی احکامنه تجاوز اولدیغی ، معاهدهٔ مذکوره احکامنك وقایه‌سنده دخی بالکز بز دکل ، عموم دول علاقه‌دار بولندقلری بیانیله‌ایشی دولتلرك مشترك قرارلرینه تعلیق ایتمك ایدی.

باب عالی شو ایکنجی طریقی اختیار ایتدی . برچوق مذاکره‌لردن صکره آوروپا قابینه‌لری اساساً استقلالك قبولی ، فقط حقوق دولتك تضمینی جهتنی ترجیح ایتدیلر ؛ باب عالی‌یه بوطریق مسالمتی توصیه ایلدیلر . بواعتدال بزم ایچون یك آچی‌اولمق ایله برابر اهون شر عد اولندی . قبول ایدلدی .

تعویضات مذاکره‌سنه ابتدار اولندی .

شو تعویضات مذاکره‌سنه باب عالینك موافقتی نه دیمکدر ؟ دوزجه بلغارستان استقلالنی اساساً قبول ایتمکدر ! بونك بشقه برمعناسی وتأویلی یوقدر .

* * *

غراندوق (ولادیمیر) نك وفاتی واقع اولدی . مومی‌الیهك بلغارستانه مناسبتی چوق ایدی . حتی بلغارستانك تشکیلنه یاردمی سبقت ایتمش ایدی. بلغارستان پرنسی — اومناسباته بناءً — ولادیمیرك جنازه‌سنده حاضر بولنمق ایسته‌دی . اصول، عادت ، تعامل انی مقتضی ایدی .

پرنس فردیناند بلغارلرك نظرنده «چارفردیناند»در. شوچارلغنه‌کله‌جك خلل رسمی ، بلغارافکار عمومیه‌سنی تحریك ایده‌بیلیردی . بوکا مبنی مذاکره قپوسی آچلدی . پرنس فردیناند چارکی قبول اولندیغی حالده جنازه‌ده حاضر بولنه‌جغنی ، اولمدیغی تقدیرده معذور اولدیغنی استرحامکارانه‌بیان ایتدی .

روسیه حکومتی ، دها طوغریسی انکلتره‌حکومتی بزه قارشو بوندن ایکی آی اولکی حس وموقعده بولنمش اولسیدی ، روسیه‌نك ویره‌جکی جواب بشقه اولوردی . جنازه‌ده حاضر بولنمه‌مسی اخطار اولنوردی . بودفعه اخطار اولنمدی . چار صفتیله قبول ایدیله‌جکی بیلدیرلدی . بونکله بلغارلرك منتاری تأمین اولندی . بلغارستانله علاقه‌سی اولان اسلاو طبقات جمعیتی خشنود براقلدی .

بره‌دخی « ذاتاً استقلال اساساً امرواقع صره‌سنه کچمش ایدی . پرنس فردیناندك سیاحتی‌ده بر امر مجبره مستندر . ضروری بر حالدر . باب عالی‌یه قارشو اصلا اثر خصومت دکلدر » دیدیلر .

یعنی بز کندی اعتبارمزی خللدار ایده‌جك حرکاتدن واز کچرسه‌ك، روسیه حکومتنك دوستانه مقابله‌سنه اولان قپو هنوز سد ایدلمه‌مشدر. اوقپونك ایکی قناديني‌ده آچیق طوتمق المزده‌در .

انفلاق

عرض و بیان مطالعه قانونی اولسون ، دیمجه سس چیقارمامق خیرلی. فقط سکوت‌ده‌منافع عمومیه‌یه مخالف محترم (میزان) دخی میزاندر . بوسبیله سویلمك لازم و دکرلی‌در . شویله‌که :

کاغدلر اوزرنده برچوق قانونلر ، نظاملر ، تعلیماتلر موجود فقط تطبیقات وارمی ؟ خیر !

قانون وار ، تطبیق یوق . حالامی ، حالا یوق. تأثر وتلهفله تکرار ایده‌یم : تطبیقات یوق ! اویله ایسه سویلمه‌جك سوز قالدیمی ؟ لکن سویلیه‌لم . تأثیر اللهدن .

ایشته نمونه‌سی :

اسکیدن تطبیقات بحثی ! عندالایجاب یاخود لزومی وجهله قانونلری هرج ومرج ایتمك دکلیدی . شمدی .... ینه بو .... نصلمی ، هانکیسیمی :

نجیب ملحمه (پاشا) محاکمه‌سی ، اولا — بومبا ایشنك بدایتندن باشلایه‌لم :

بومبا پانلایور ، تحقیقات باشلایور . تحقیقات قانونیه و استنطاقیه دینیور ایسه‌ده حقیقتده ضابطه وعدلیه‌وملکیه مأمورلرینك بیوك وکچوکندن مرکب برقافله اجرا آتی ! قافله‌نك باشنده ، ریاستده مشار الیه نجیب ملحمه (پاشا) !

بونصل تحقیقات استنطاقیه ، بو هانکی اصول محاکمات جزائیه ، بونك قانونه صیغار نره‌سی وار ؟ فقط تحقیقات استنطاقیه دینمش، اویله ایمش .... یك اعلا ؟ اویله اولسون دیه‌لم. شوقدرکه زمان سابقده وظیفه وصلاحیت مسائلی متروکمی ایدی ، تطبیق اولنیور ایدی . اویله ایسه بوصورتله قانونشکنانه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

اولان تحقیقات استنطاقیه مافوقنجه فسخ ونقض ایدلمش اولمق لازمکلمزمی ایدی ؟

حالبوکه درجات محاکمدن کچمش! دهاسی وار.!

ای قانونشناسان امت . . . استانبولده اجرای حکم یاخود مأمور یت وظیفه‌سیله مکلف اولان برحاکم بشکطاشده ایفای مأموریت ایده‌بیلرمی ؟ .... ایدر. سه !.. معامله باطل اولمازمی ؟ هیهات .... صوکره بوغریبه درجات محاکمدن کچرسه تصحیح اولنمق لازم کلزمی؟ قضیهٔ محکمه اولورمی، اولمازمی‌اوف .... اسکی زمانده پاپیلیردی ، ادارهٔ مصلحت ایدی ، مأمورین بوکا مجبور ایدی ، فلان ایشك بداتی بو باشلانغیچ بوزوق ! کلهلم ۱۱ تموزدن صوکره : وا اسفاکه ۱۱ تموزدن صوکره‌سی‌ده قانون دائره‌سنده دکل. یئه اولمادی ، اولمایور ! عجبا اولیه‌جقمی ؟

ایشته عرض ایتمك ایسته‌دیکم بو ، حالا دیدیکم بو نقطه‌در . صریح ، واضح، ترددن عاری وبری اصولسزلك تمدید اولنمسه نه‌اولور ؟

جهان مدنیت بزه باقیور ! قانونلری مجرای طبیعیسنه ارجاع ایده‌لم . تعنده لزوم یوق . مسئله بسیط وساده‌در . تنظیم واصلاحی قابلدر .

اصول محاکمات حزائیه‌نك ۳۴۷ نجی‌مادهٔ‌سی‌عدلیه نظارتنه برصلاحیت ویریور . بوصلاحیت استعمال بیورلسون ، نقدر یولسز حکملر وارسه تصحیح ایدلسون . یاپیلسونده حقسزلق تمادی ایتسون . زیرا نتیجه‌لر مقدمه‌نك عینی‌در ، تخلف ایتز !

لطفاً یاخود وظیفةً بوصورتله اجرای معامله اولنسه وتحقیقات استنطاقیه بیطرف الدن کچسه بقالم صح البقی نه‌قاله‌جق ؟

فقط بن عجله ایدوب سویله‌یم: صح الباقی حکومت عدلیه ایچون شان وشرف، ملت ایچون سعادت ! زیرا حقسزلق انتها وحق وقانون ابتدا ایده‌جك !

قانونسزلق مادهٔ‌سی انظار عامه‌ده بعدالتجسم تاریخ عثمانی‌یه حك اولنیه‌جق ، سیله‌جك !

بومبا ایشنك نتیجه‌سنه برنظر عطف ایده‌لم :

اقدام رفیقمزك ۵۲۹۷ نومرولی وفی ۱۰ شباط سنه ۳۲۴ تاریخلی نسخه‌سندهکی جریان محاکمه تفصیلاتنه باقنجه یئه قاریشقلغمك بر دوام اولدیغی کورولر . اولدیمی یا . . . ۱۱ تموزدن صکره بویله‌می اولمندی ؟

۱ — مشتکیلردن چاوشیان رد اعضا ایده‌جکم . اشتکا عن‌الحکامده بولنه‌جغم . بکا جابنانه کلدی ، نم کی ، دها بر چوق مشتکیلر وار .

الجواب .

سن حقارت ایدنك ایشته ایکی شاهد . ایشته ۱۱۲ نجی ماده . آلتی آیه محکومسك ؛ هایدی حبسخانه‌یه !

حکم سابق موافق قانون فرض ایدلدیکی ، مفسوخ اولمدیغی حالده اوله‌جغیده بودر .

۲ — مأمورین عدلیه شاهد اوله‌رق استماع اولنیور .

الجواب

حاکم ، مدعی عمومی — دعواجی ، قاضی شاهد اولورمی ؟ اولمازسه، بونه ؟

نتیجهٔ کلام . صد هزاران تأسف . قانونك هیچ بروجهله تطبیقی کورلمیور . بالخاصه مأمورین عدلیه‌نك افاداتی پك عجیب در . آجیمشلر ، قاچمشلر ، لکن مستنطق ، مدعی عمومی اولدقلری حالده زمان استبداددده قورقودن زورنال قورقوسندن برشیٔ بیلمامش ! یالکز (خفیاً باش کاتب سابق تحسین پاشا حضرتلرینه) اصولاً (اخبار) ایتمشلر !

۱۱ تموزدن صکره برضبط تنظیمنه، مشتکیلردن مقدم حقوق عمومیه دعواسنك اقامه‌سنه مانع وارمیدی ، یئه‌می قورقدیلر !

روم ایلیده نه یاپملی؟

—

قاهره‌ده انتشار ایدن (پیرامید) غزته‌سی بوبابده اخیراً بر بند مهم نشر ایتمشدر که باشلیجه فقراتی بروجه آتیدر :

برلین قونفره‌سی آیاستفانوس معاهده نامه‌سنی برطرف ایتمسیله روم ایلینك ولایات ثلثه جریحه‌سی قانامغه باشلامشدر .

ولایات ثلثه مسئله‌سی حد ذاتنده پك اسکیدر . عادما تر کلرك کلیولی‌یه کچمسیله باشلامشدر . بونك برزمان آدی مجارستان ، بسارابیا ، قفقاسیه ، قریم مسئله‌سی ؛ برزمان یونان ، صرب ، قره‌طاغ ، بلغار ، بوسنه — هرسك مسئله‌سی ؛ بر زمانده شرقی روم ایلی مسئله‌سی عنوانی آلمش ونهایت ماکدونیا وباخود ولایات ثلثه مسئله‌سی نامی آلتنده یکیدن باش کوسترمش‌در .

بتون بویرلر ممالك عثمانیه‌دن برر برر قوپارلمش شمدی انظار احتراص ولایات ثلثه آفاقته رکز اولنمشدر .

مجلس مبعوثانجه بو مسئله‌نك اهمیت حیاتیه‌سی بحق تقدیر اولنه‌مدیغی مع‌الاسف کورلمکده‌در . مجلسده ادارهٔ سابقه‌نك اتخاذ کرده‌سی اولان تدابیر بوزونتیلریله اماتهٔ وقت ایدیلیور .

او تدابیرکه دولت علیه‌یه بتون شو واسع اولکلری غائب ایتدیرمش وکندی وجودندن کندی حیاتنه مخالف ، مخاصم پارچه‌لرك ظهورینه میدان ویرمشدر .

حال بوکه غائب ایدیله‌جك زمان یوقدر . وقت کچیور و عودت ایتمسی احتمالی یوقدر .

بوقدر مهم برمسئله‌نك حلنی تأخیر ایتمك او مسئله‌یی غائب ایتمکی تضمن ایدر .

بیوك احتیاجلرك بر طرف اولمسی ایچون بیوك فداکارلقلر اختیار ایدلمسی لازمدر . آتالر « دمیر طاوندہ دوکولور » دیمشلردر .

اوروپا ، هجمان عظیم ایچنده عاقبت احوالی بکلیور ، مشاورلرینی .. ضابطلرینی حالا صورت قطعیه‌ده چکمه‌مش بولونیور . ظلام ماضی اوقدر کثافت آلودکه برآتیٔ قریب حقنده اولسون مدار حکم اوله‌میور .

بناءً علیه نه یاپمالی ؟

نه یاپمالیکه ، بو روم ایلی مسئله‌سی ، بو جریحهٔ خونین آرتق قاپانسین ؟

محرر مقاله پورتوقالیس بك بوامنیهٔ مهمه‌نك استحصالی ایچون تکلیفات آتیه‌ده بولنیور :

۱ .— ولایات ثلثه‌ده ادارهٔ عرفیه اعلان اولونمالی .

۲ .— بلاتفریق مذهب بالجمله عناصر عثمانیه‌دن مرکب بردیوان عالی ، بر محکمهٔ فوق‌العاده تشکیل ایدلملی .

۳ .— ولایات ثلثه‌ده شقاوت وقتل جرملرینی ارتکاب ایتدیکی جرم مشهود حالنده ثابت اولانلر ، ثبوت جرمدن اعتباراً یکرمی درت ساعت ظرفنده قورشونه دیزلملی .

۴ . — اشقیانك اقربا ، حامی ، اوداسی ومخبرلری بلا مرحمت جملةً اناطولی‌یه و مثلا عراق حوالیسنه نفی وتبعید ایدلملی .

۵ . — اشقیانك النجا ایتدیکی قصبات سکنه‌سی یوکسك برجزای نقدی ایله شدتله جزالاندیرلملی.

۶ . — بتون بواجرا آتیده میزان عدالتدن ذرتما انحراف ایتمیه‌رك تماماً بیطرفانه ، تماماً عدالت کارانه حرکت ایدلملی . محمدی نیقولیدن ، آرتینی یتقوفدن اصلا تفریق ایتمیه‌رك محق برشکایت قپوسی آچلمه‌ملی .

محرر مقاله بالخاصه اون آلتی سنه‌در بی‌آمان برصورتده دوام ایدن روم ایلی فاجعه‌لرینك ایشته بوشرائط داخلنده اون آلتی هفته‌ده بوجه حال صورت پذیر صلح وسکون اوله‌جغنی امید ایدییور .

اوراق ومکاتیب

عیناً

کونش — میزان

سرلوحه‌یه باقوب‌ده . . . وقتیله بشیر فؤاد بك مرحومك نشر ایتدیکی « کونش » نامنده‌کی رسالهٔ موقوته ایله ، « میزان » آره‌سنده بر مقایسه یوروتهجکمه ذاهب اولنمون . ارباب فن ، کونشی ایستدکلری طرزده وحسابلرینه موافق بر صورتده حرکت ایتدیره‌مدکاری ایچین ، آرزولرینه تابع بر ایکنجی کونش تصور ایتمشلر . بوکاده « شمس وهمی » اسمنی ویرمشلردر . بز ، نه برمجموعهٔ موقوتهنك مندرجاتی تنقید ، نه‌ده موهوم بر شمس ایله آکا عائد بولنان ساعات وسطیه وحسابات سائره‌یی تدقیق ایده‌جکز .

موضوع بحثمز ، کتاب هیئتك اك مهم برفصلنی تشکیل، ضیا وحرارتیله‌ده اجسام عضویه‌نك حیاتی تأمین ایدن‌شمس حقیقیدر. خدمات ضیائیه‌سنی بتون قطعات ارضه یکسان بر طرزده ایصال ایلیه‌مز . هیچ آیرلمدینی یرلر اولدوغی کبی ، بعض قطعه‌لره‌ده آره صره اوغرار بعضاً‌ده برکسوف ایله موقت بر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

زمان ایچین اولسون فعالیتنه سکته عارض اولور .

بوجسم مضی، وظیفهٔ تنویریه‌سنی ایفایه دائما سعی ایدر . نه‌قدر چالیشیرسه چالیشسون ارضمزك برطرفی ینه کثیف برظلمت ایچنده‌در .

* * *

میزان ، بوندن یکرمی بیل اول شهرمزك افقندن دوغمش ، فضای مطبوعاتده یوکسلمش ، عثمانلیلرك ماهیت فکریه ، تنقیدات سیاسیه‌سی ایچین الك صحیح بر معیار احتساسات روحیه ووجدانیه‌لری ایچینده الك حساس برمیزان اولمشیدی .

میزان ، علم وعرفانك منتسبینه تخصیص ایتدیکی عالی وبلند برموقعده بولنور . ، یشقه برعالمده یشایان انسانلر ایله ، انلرك تشکیل ایتدکلری مختلف دولتلرك، احوالنی اوراده جریان ایدن وقایع‌سیاسیه‌یی تدقیق ، ماضی ایله مقایسه ایدر . نتیجهٔ تدقیقات ومقایسه‌لردن بزی خبردار ایلر . تعقیب ایدلمسی لازمکلان مسلکی‌ده تعیین ایدر . میزان حکومتمزه مسائل مغلقه‌نك حلندن رهنمالق ، کنجلرمزه‌ده مشفق ، ومؤثر نصایحیله پدرلك ، فاضلانه درسلریله‌ده معلملك ایتمشدر . دائما کوزل فکرلری تصویر ، خلاف حقیقت اولان مسائلی تکذیب، خطالری‌ده تصحیح ایلردی . وطنی داخلنده‌کی اقوام مختلفه‌نك یکدیکریله همدست وفاق اولهرق حرکت ایتمه‌لرینی تأمینه ، خارجاًده دولتلرله ، دول سائره آره‌سنده‌کی مودت وصمیمیتی تأییده چالشیردی .

میزان ، اغراض نفسانیه دن و خصوصات شخصیه‌دن عاری برلسان ایله . . . سؤ اداره‌دن تولد ایدن برتسمم بطی نتیجه‌سی خراب اولمقده بولنان جسم دولتك موازنه‌سنی غائب ایدرك ، حفرهٔ انقراضه دوغرو یاقلاشمسنی منعه غیرت ایتمش ، برغزته‌دن بکله‌نیان درجه‌لرك فوقنده اوغراشمشدر.

سعادتلی ، دولت وملتنك محوندن ارایان خونین ألملرله پنجه‌لشمش ، آنلر طرفندن ایقاع ایدیلن برچوق موانعه تصادف ایتمش : متعدد دفعه‌لر هربری برچوق حقایقك ترجمانی اولان او سطرلری چیقارمشلر . یالکز بو صفحهٔ بیضانك زیرینه « دیزلدکدن صوکره . . . طرفندن چیقارلمشدر . » سوزلرینی یازمشلردر .

بعضاًده آیلرجه تعطیل ایدلمشدر .

— کونشی سومین، ضیادن متأثرا ولان وارمیدر؟

— شبهه‌سز .. یراصه‌کی حیوانلرله ، معیشتنی، اقبال وسعادتنی ، ظلمتده آرایان بعض انسانلر واردر .

ایشته . . . مادهٔ انسان ، معناً ایسه خفاشیه صنفندن‌اولان بویله کسه‌لرك‌اجرا ایتدکلری‌محومدلرك شدت وکثرتندن دولایی عاقبت غروبه محبور اولمشیدی .

میزان محلنی دکیشدیرمش ، مصر ، پارس کبی مختلف اقلیملرده‌ده‌دوغمشدر . کونشك دوچاراولدیغی عارضه‌لر ، آنی « کونشلك » مزیتندن اسقاط ایدیکی کبی ، میزانك‌ده زمان ومکان اعتباریله ، اوغرادیغی بومانعه‌لر ، آنی « دوغرو برمیزان » اولمق مزیتندن تجرید ایده‌مامشدر .

یك اوزاق اولیان ماضیمزده ، ریا ، مداهنه‌کبی هربری برکمور پارچه‌سی قدر سیاه وکثیف اولان کتلات سیئه‌یی قاطارلرله طارتمغه آلشمش اولان کیمسه‌لر ، میزانك حساس اولان کفه‌لرنده سنجیدهٔ تدقیق ایدلمکده بولنان « حقیقت اینجیلرینی » کورمك ایسته‌مدیلر اوسیاه اللریله آنی‌ده کندیلرینه بکزتمکه چالیشدیلر ! بونك ایچون قانونی زده‌لدیلر . انسانیتی پامال ایتدیلر. حیثیت مطبوعاتی چیکنه‌دیلر.

* * *

میزان ، یکرمی سنه‌یه واران خدمتنده کافی السابق دوام ایتمك امایله انتشاره باشلادی . هیچ برشخصه ، هیچ برفرقه وجمعیته مجلوب اولمقسزین نشریات بی طرفانه ومنقدانه‌سنه دوام ایله مسلك قدیمی تعقیب ایده‌جکندن جملهٔ امینز . انسانلر ایچون « لایخطیلك » ممکن اولهمز. مادام که، بوده محصول بشردر. بوراده‌ده بعض خطیئاته تصادف ایدیله‌بیلیر. کونش‌ده‌ده « شوائب شمسیه » نامیله برطاقم لکه‌لرك موجودیتی تخطر ایتمك کفایت ایدر .

میزانك نشریاتی ، احتمال که بوکون ایچونده مقبول اولهمز . فقط بوعدم قبولدن دولایی مأیوس اولهرق امید کسیلهمز . چونکه زمان بر« بوکوندن» عبارت دکلدر . « بوکونك » برده « یارینی » واردر. اولهبیلیرکه ، بوکونی بکنمیان افکار ومطالعات یارین اخلاقمز طرفندن بکنیلوب قبول ایدیلیر .

میزانك صحائفی بر مورخك انوار تدقیقاتی تنویر ایدییور . برمورخ ایسه ، بوکون ایله یارین آره‌سنده کی فرقلری هرکسدن دها ایی تقدیر ایده‌جکی ایچون ، بوکون قبول ایتدیره‌مدیکی شو فکرلرك یارین مقبول اولهبیله‌جکنی دوشونه‌رك چالشمقده دوام ایتمایدر . چونکه تزلزلات ورجفات اغراضیه‌دن هیچ بری آنك بنای اجتهادینی تخریب ایده‌مز .

دوقتور م . ق .

— میزان —

توجه وحسن ظنکزه عرض منت ایده‌رز . مقصدلر ، نظریه‌لرمز توأمدر . انشاء الله محصول مساعینك ثمره‌لرینی توصیفده دخی اتفاق ایتمکه موفق اولورز .

اتمك مسئله‌سی

اتمك فیأتی ایچون دولتجه مصرفی بالحساب فرونجیلره بهرجوالده درت غروش اون پاره تمتع ویریله‌رك برکیلو اتمك هر قاچه بالغ اولورسه اوفیأت اوزرندن صاتلمسی وآندن آشاغی صاتانلرك مسئول طوتلمه‌سی ، هر شیده اولدیغی کبی اتمکده دخی سربستیٔ رقابت ایچون ترخك قالدیرلمسی موافق اولهجغی حقنده‌شهرامانتیجه متشکل قومیسیونجه تنظیم قلنان مضبطه شورای دولت ملکیه دائره‌سنه تقدیم قلنمشدر .

آوستریا ـ مجارستان ائتلافی پروتوقولی مواد معدله‌سی باب عالیجه صوك دفعه اولهرق تدقیق ایدلمش اولمغله حضور شاهانه‌یه عرض اولنمشدر . ارادهٔ سنیه‌یه اقتران ایلدیکی صورتده طرفینجه امضا اولنهرق مجلس مبعوثانه تودیع قلنه‌جقدر .

داخلی

ناظم پاشانك حربیه نظارتنه تعیینی حد ذاتنده عموم مملکتمز ایچون ، بالخاصه ایکنجی اردومز ایچون برشرف مخصوص ایدی . بونکله افتخار ایدیله‌جکی یرده ایکنجی اردومز ماننه چکیلان تجاوزکارانه تلغراف ارباب حمیت‌ولحون ایتمش ایدی. بوکون کمال شکران ایله تبین ایتدیکی وجهله مذکور تلغراف سهو تبلیغ اولهرق فضله تشدید ایدلمش . بوجهت موجب تسلیدر . ناظم پاشانك ذات حمیتی حقنده‌کی ایکنجی اردونك حرمتی کاکان باقی ودائم اولدیغنی مبین نه‌قدر آثار کورورسه‌نك جمله ایله برابر بزده ممنون ومتشکر اولورز . چونکه عکسنی حسن تأویل ایتمکه مقتدر دکلز .

هرکس وظیفهٔ اصلیه‌سنه درت ال ایله صاریلوب یشقه جهتی اربابنه براقمق طریقنی احداث ایتمك کبی مشروطیت اصولنك شروط طبیعیه‌سنه برآن اول رعایت ایتمکه مسارعت ایتملیز . ایشته اووقت بومثللو یاکلشلقلره محل ومناسبت قالمامش اولور .

بر سؤال

شهزادکاندن برینه سائر امثال نجابت سماتلری حقنده اجرا ایدلمیان الطاف مخصوصه‌دن اولهرق ایام اخیره‌ده اوتوز الی قرق بیك لیرا رادهسنده خزینه‌دن تأدیات وقوعبولدیغی شایع اولمشدر .

متعدد طرفدن صوریلور . ویریلوب ویرلمدیکنك دفع اندیشه ضمننده بیان بیورلمسنه انتظار ایدییورز. ویرلمامش ایسه ، اندیشه‌یه محل اولمدیغی‌ظاهر اولور .

ویرلمش ایسه بو معاملهٔ استثنائیه‌نك نیچون بایپلدیغنی مرجع عائدی صورار و فکار عمومیه‌یه سلامت واعتماد ویرکوسنی تأدیه ایلر .

اون دردنجی دائرهٔ بلدیه ریاستندن :

اون دردنجی دائرهٔ بلدیه‌ده متشکل عساکر عثمانیه هدیهٔ شتائیه قومیسیونی معرفتیله جمع اولنان اعانات ایله بالاحضار ایکنجی اردوی عثمانیه سوق وارسال قلنان بیك عدد قاپوط ایله یتمش بش عدد مشمع یاغمورلغك بالوصول اخذ وتسلیم قلندیغی و بوبابده ابراز اولنان حمیت ملیه و وطنیه‌یه بالعموم عسکر قرنداشلرمز نامنه تقدیم تشکرات اولندیغنك اصحاب حمیته تبلیغی اردوی مذکور قوماندانلغی وکالتندن دائرهٔ مذکوره ریاستنه مورود تحریراتده بیلدیرلمشدر .

(طولغچ) نامیله‌وساده برلسان ایله عالم‌مطبوعاته داخل اولان رفیق جدیدمزی تبریك وموفقیتی تمنی ایدرز .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۷۸ | جمعه | ۵ صفر ۱۳۲۷ (۱۳ شباط ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته احرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلیر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

مجلس مبعوثان

—

مجلس مبعوثان !

اوتوز سنه‌لك مجاهدهٔ شدیده‌ده قلب غیرتمزده سنك طوتدیغك موقع مبجلی حقیله احاطه ایتمکه مقتدر اولمرق عجبا قاچ اعضایی محتویسك؟

مجلس مبعوثان !

صحرای کبیرك قوم دریاسنده یولنی شاشیرمش، کونلرجه صوسز قالمرق حرارتدن دوداقلری چاتلامش بر بیچاره‌یی تصور ایدیکز . ایشته انك ذهن پریشانده اشجار متنوعه ایله تتوج ایتمش ، زمردی جلعت ایله تزین ایلهمش بر بایرك کنارنده قیصا آره‌سنده موسیقی بر آهنك ایله نبعان ایده‌رك تجسم ایتمش بر پیکاری تخیل ایدیکز . شو تصور وتخیلکز « مجلس مبعوثان » عشقنك قلبمزده‌کی قیمتته سزلری ایصال ایده‌مز .

چونکه او لطیف خیالارك اوجنده تهلکه‌یه معروض تك بر فانی وجودك خلاصی قیمتندن فضله برشی کوره‌مزسکز ! حال بوکه « مجلس مبعوثان » عشقنده عالی دوشونجه‌لر ، نجیب املر ، مقدس تشبثلر ، نهایتسز موفقیتلر تجلی ایدوب کیدر .

عثمانیلیغك نام جلادتی جمله‌مز ایچون مدار غرور وافتخاردر . برزمرهٔ مجاهدین آزبرزمانده حیرت عالم او کنده قوس قوجه برهیئت مدنیه‌وضع ایتدیلر . عدالت وسیاست عثمانیه اجناس مختلفه‌یی همان یك وجود برکتلهٔ جسیمه‌یه چویردی .

پادشاهلرینی دائما باشلرنده ، تهلکه کونلرنده ایسه اوکلرنده کورن عسکر قهرمانلق اوزرینه قهرمانلقلر اظهارایتدی، منفرد ومجتمع حائللری بیقدی. وبانه بورجلرندن همدان باغچه‌لرینه، خوتین استپلرندن حضر موت قوملرینه قدر درس شجاعت ومتانت ویرمکله مشغول اولدی .

وزرا ورجال سرعت برقیه‌ایله حصوله کتیریلان بنای معظم عثمانینك انتظامنی تأمین ایتمکدن بشقه برشی بیلمزلر ودوشونه‌مزلر ایدی .

علما وقضات تنویراذهان وتأمین حقوق عمومیه ایچون شریعت غرا احکامنی یکانه مأخذ ومدار استناد اتخاذ ایدرلر ایدی .

شوهیئت جلیله کونك برنده سکته‌یه‌اوغرادی. پادشاهلر سرای سلطنت احتوالرینه چکیلوب بزم صفا وسفاهته طالدیلر . عسکر باشسز قالنجه ، آهنك حرکاتی بوزلدی . مدار انتظام وامنیت ایکن منبع شورش وفساد اولدی .

وزرا پادشاهه امتثالاً جمع ثروته قویولدیلر . قوت وشوکتلرینی ضعفای حمایه ایتمك یرینه ، آنلری صویمق یولنده استعمال ایتمکه باشلادیلر .

علما ودیعة اللهی واسطهٔ جر ومنفعت بیلدیلر .

او معظم بنا بیقلمغه باشلادی . خارجی مخربلره داخلیلر علاوه اولندی . اك ایلریه کیدنلری‌ده او بنانك تأسسنه اك بیوك همت ابراز ایدن صنف سیفی اولدی .

سلطان محمود کی بر داهیٔ دور، عثمانلی بناسنك تعمیری اسبابنی حاضرلادی . نه چاره‌که استفاده ایده‌جك قالفه‌لر بولنمدی . نهایت مدحت‌پاشا، اصول تعمیری کشف وارائه ایتدی . ایشه مباشرت اولندی . افق عثمانیده « مجلس مبعوثان » امیدی اویاندی . « اجماع امت » یوزیله دور سعادت عودت ایتدی ظن اولنه‌رق عثمانلیاق عالمنك یوزی جوقدن غائب ایتدیکی نشاطی بولدی .

جنت بیله ابلیسدن خالی اولهمیور . سعادت مادیهٔ عثمانیه‌نك مقدمه‌سی اولان مسعودیت معنویه ایامنده، منحوس یوزلرینه ریا نقابلرینی طاقه‌رق، مقام خلافتی وخلقی اغفال ایدن ندیملرفلر اورته‌یه چیقدیلر . درلو مفسدتلرله برات نجاتی بیرتدیلر . امید استقبالی محو ایتمکه باشلادیلر .

* * *

لکن ملت « حریت » ك طادینی طاتمش ایدی. ندیملرفلر ملتك دماغلرینه یراشمش اولان اوطادی محو ایده‌مدیلر . ارباب غیرت افق سلامته توجیه مجاهده ایتدیلر . حریت ، مشروطیت ، مجلس مبعوثان ! کلهلری ورد زبان اولدی.

مجلس مبعوثان !

تلفظی بیله استبداد دستورلرنده کفرله سیان طوتلدی. مستبدلر انی دیللردن تبعیده جهد ایتدکچه قلوب حمیته دها صاغلام صورتده یرلشمکه دوام ایدوب کیدردی .

مجلس مبعوثان !

ایشته بو نام مبجل ، عالی ونجیب ماضینك شان وشرفنی اعاده ایچون یکانه مدار عد اولندی . بتون آمال حسنه‌یی کندوسنه ربط ایتدیرندی .

روسلر ایاستفانوسه ، انکلیزلر قبرقه‌سی اوکنه کلوب زمامدارلر بروسه‌یی قلوب مسکنتلرینه کتیر دکلری صره‌ده ، قلوب ارباب حمیتدن قوپان صدا : « آه ، مجلس مبعوثانمز » ایدی !

اذکیای امتك ایلری کلانلرندن ، اثر تخریبه شریك اولمغه موافقت ایدنلری کیزلی معرفتلره ، اتیانلری‌ده منفاره سوق اولندیغی ، قبل‌الطبع سانسور اصولیله ملتك صدای اضطرابی صدر غمنا کلربنه حبس ایدلدیکی ایام فلاکتلرنده یکانه افق امید حمیت : « مجلس مبعوثان » ایدی !

خزینهٔ بیت‌المال یغمای هیئت اداره‌نك یکانه معرفتی اولدیغی ، طشره‌یه استحصال مأموریتك اوجنده خلقی صویمق املی ربط اولندیغی ، شو عمومی یغما کافی کلمیور ایمش کبی خزینه خاصه حسابنه خزینهٔ دولتك قربان ایدلدیکی ، بیچاره امتك فلاکتی کافی دکلش کبی قصداً «ارمنی مسئله‌لری» چیقاریله‌رق امنیت وآسایشدن اثر براقلمدیغی هنکام فترت عظماده « ارتق مرحمت ومغفرت یارب‌العالمین» تضرعنه تردیداً قلوب حمیتدن رفع اولنان آوازه‌لرك تعلق ایتدیکی امنیه : « مجلس مبعوثان » ایدی.

جزایرنشانلری[*] ، مدیللی دونمالری، اناطولی

[*] « جزایر والیسی ژول قامبونه برنجی عثمانی » اعلان رسمیسی ایله دولت علیه‌نك پروتستوسی تحتنده بولنان جزایرك فرانسه‌یه کچمه‌سی تصدیق ولنمش ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E, 1153

« تقسیم دائرهٔ نفوذ »لری ، « ولایات ستّه » ، « ولایات ثلثه وماکدونیه » رذالتلرنده برچیقار یول تحریسنه قویولان اذهان منوره « مجلس مبعوثان » سمتنه میخلانوب قالیرلر ایدی .

عدلیه‌دن جلب اولنان حکاملك انضمام واشتراکیله بشکطاش تپه‌لرنده محکمه‌لر تشکیله قیام ایدلدیکی ، وبوکبی مسخره‌لقلرك محکمه‌دن زیاده حیدود آیاق دیوانلرینه دها یقین اولدیغی معلوم ومسلم ایکن زمامداران امور حکم ، قرار ، عدل کبی کلات مقدسه‌یی مدار مدافعه اتخاذ ایتمکله قباحتلرینی ایکی قات ایتدکاری صرده امتك بالجمله امید وامللری « مجلس مبعوثان »ه توجه ایتمش ایدی .

مجلس مبعوثان !

عاقبت کلدی . قلوب اضطراب آمال حسنه نورانیتی ایله پرنور اولدی . افق امید توسع ایتدی . حیات وبقادن امید منقطع ایکن امیدك اك طاتلیلری ، اك بعیدلری بیله عودت ایتدی .

مجلس مبعوثان !

واقعاً سندن انتظار اولنان آثاردن هنوز نمونه‌لر کوروادی . آز چوق مبتدیلك غفلتلری واقع اولدی ، اصل وظیفه‌نك ایفاسنه هنوز لایقیله باشلامدك ، برچوق اعتراض و استخفافلره هدف اولدك ، ازجمله بوقلم بیله سکا نوزاد دیدی . مدنی عالمدن خارج عد ایتدی .

بونکله برابر سن یکانه امید استقبال امت بولنیورسك . یکانه امید استقبال اولنجه مقدس ، مبجل ، محترمسك خطالرکده بیله معذورسك .

سکا اولان شدت خطالرمز ، فرط رابطه‌مزدندر . بتون «خیری» سنك وجودکده تجلی ایتدیردیکمزك نتیجه‌سندن بشقه برشی دکلدر . موفقیت اثاری هنوز کورلمدی ایسه آتی آیدن برو قبله‌لرینی غائب ایده‌رك هیچ برشی ... اوت ! قطعی صورتده هیچ برشی یاپمغه مقتدر اولهمامش اولان حکومت اجرائیه‌نك بوکا سبب اولدیغنی بیلمز دکلز .

دوائرك شوامساك وتأنیلرنده‌کی مقصد خفیلری سنك غیرتکی عقیم براقق ، نظر ملتده سنی دوشور مکدر دیانلر بیله واردر .

اصرارایت! لایحه‌لر ایسته . آرزو ایتدکاری حالده ایش کوره‌جکلرینه مطبوعات نظام نامه‌سنی‌ده سند طوت. وکلایه امنیت وعدم امنیت ایچون بوندن کوزل زمین بولنمز. عزمکی، متانتکی کوستر . بنای مشروطیتی قورمه‌دن کیتمیه‌حکمکی اکلات !

ایشته اووقت سنی تجلیل وتقدیس ایچون لسانمزك موجودی کفایت ایتمزسه یکی یکی مدحیه‌لر ایجاد ایده‌رز .

تموزدن تشرین ثانی‌یه قدر اوچ آیلق برمسافه واردر . اوتوز سنه‌دن برو یوزولمش اولان آهنك ادارهٔ‌نك محتاج اصلاح اولان جهتلری ارکان دولتجه چوقدن برو معلوم اولمه‌سی اقتضا ایدر ایدی . چونکه عکسنی تصور ایتمك جهتنه کیدرسه‌ك حمیت ، انسانیت ، خلوص نیت کبی قوای ممیزه‌دن محرومیتلرینه حکمه قدر واصل اولورز .

هرکس منسوب اولدیغی دائره‌نك احتیاجنی چوقدنبرو البته بیلیر ایدی . اواحتیاجی بلنجه مجلس مبعوثانه ویرلمك اوزره برلایحهٔ قانونیه شکلنه قونمه‌سی نهایت برهفته‌لك رایشدر . هفته‌لر ، آیلر کچدیکی حالده هیچ بردائره شو وظیفهٔ طبیعیه‌سنی ایفا ایتمه‌مشدر .

بویله برهیئت اداریه ملتك قطعیاً امنیتی یوقدر. بعض امور خارجیه ایله اشتغال حسبیله خوش کورو کمش اولان مدیران بیله مشروطیت عثمانیه‌یه دومنجی اوله‌جق صفتلری حائز اولمقدن یك اوزاق ایدیلر . ایجاب حال ایله آنلرك آره‌لرنده همان بر عصرلق مسافه موجوددر .

آنجق آرد آدیمی حال حاضره ، اوك آدیمی استقبال دائره‌سنه مستند اولان رجال ایله مشروطیت عثمانیه امتزاج ایده‌بیله‌جکنی تسلیم ایده‌رز .

حکومت اجرائیه حدکفایه‌دن یك اوزاقدر دیمکدر .

حکومت عدلیه ایسه همان یوقلق ایله مساویدر .

بالکز ، یاپ یالکز اوله‌رق اورته‌ده‌سن قالیورسك. سندن بشقه برمالکانهٔ نجاتمز یوقدر .

قدرنی احاطه ایت ! سن اوقدر یوکسك‌سك‌که سنی آلت اتخاذینه قیام ایتمك، بلااستثنا هرکس ایچون کفر اولمقدن تورتیله‌مز .

« مارت کلیور ، تعطیل زمانی یاقلاشیور » کبی جمله‌لر شمدیدن دوائرده دوران ایتمکه باشلامشدر . بونلر اثر اهانتدر . بوسنه سنك ایچون طاغلمق یوقدر . استبداد هنوز یپقلمدی . مشروطیت جدیه اوزره هنوز برشی بنا ایدلمدی . بوحالده طاغلمق اوتوز سنه اولسی امثالکه بکزتمرینه قیو آچمق دیمك اوله‌جقدر .

آغستوسی ، ایلولی کوزیکه کسدیرملی . هر دائره‌دن لایحه‌لر کلوب تدقیق ایدلملی ، قبولدن صوکره موقع اجرایه وضع اولنه‌رق ثمره‌لر کورلمکه باشلاملی .

مشروطیتدن خلق هنوز برشی اکلایه‌مدی . سنبلرینی دفعاتله تعداد ایتدیکمز ایچون سن آنلری یك اعلا بیلیرسك . ادارهٔ حکومت مشروطیت قواعدینه تطبیقاً تجدید اولنور ، اوصورتله ایشله‌مکه باشلارسه انجق او وقت عثمانلیلر استبداد ایله مشروطیتك فرقلرینی کوره‌رك درت ال ایله حریته صاریله‌جقدر.

انجق او وقت هرنوع ندیموف چته‌لرندن امین اوله‌رق خانه‌لریکنزه ، اولاد وعیالکنز نزدلرینه عودت ایتمکه حق قزانمش اوله‌جقسکز .

مجلس مبعوثان !

سنك شوموفقیتکله اولان (میزان) علاقه‌سی سائر بالجمله علاقتدن بالا تردر. آز چوق دوشونمکه صالح اولان عثمانلیلق دخی (میزان) ایله بوابده هم افکاردر .

مجلس مبعوثان !

غیرت ، متانت ، وظیفه‌یه حصر مساعی ، هر برنفوذك سنك ایچون شائبه اولمه‌جغنه قناعت . . . . بالخاصه آثار قویه وجدیه حصولنه قدر موقعکده ثبات ، ینه ثبات ایت ! !

رسومات بودجه‌سی ونتیجه‌سی !

واردات رسومیه‌نك ممالك عثمانیه معاملات تجاریه‌سی ایله متناسب اولمدیغی اولیای امور حضراتندن بشقه جمله‌نك معلومیدر . یعنی : ممالك اجنبیه‌دن مملکتمزه امتعه واشیا ادخال ایدن تاجرلر ، انلری اعمال ایلیان فابریقه‌جیلر ، بونلری بورایه جلب ایدن تجار مملکت ، بونلره دلالت ایدن قومیسیونجیلر ، بوامتعه واشیایی صرف واستهلاك ایدن اهالی ، حقیقتك تبین ایتمسی ایچون ممالك متمدنه‌ده معتاد اولدیغی اوزره استاتستیق تنظیمنه مأمور اولان قونسلوسلر هپ بیلدکاری حالده استقبال مملکت ید تقدیرلرینه مودوع اولان ارکان حکومت شمدیه قدر بونسبتسزلکی نظر دقتدن دور طوتمکلشلردر .

اکر برپارچه بوجهتی تأمل ایتمش اولسیدیلر اك سطحی حساب ایله آلتی میلیون لیرا واردات سنویه تأمین ایده‌جك اولان کمرکلرك حاصلاتنك ایکی میلیون اوچ یوزبیك لیرایی تجاوز ایده‌مه‌مسنه قارشو کوستریله‌کلان رخاوت معتاده مزدن سیلکنه‌رك براز آثار فعالیت ابرازینه یلتنورلردی .

مع التأسف شمدیه قدر تعقیب اولنان مسلك سقیمده ثبات ایدیله‌جك کبی کورینیور . بویولده آتیلان ایلك خطوه صاحبنه یرنده صایدیرمق آرزو اولنیور ؛ بوبابده رفع اولنان ایلك صدای وقوف باصدیرلمق استلیور !

کمرکلرمزده برطاقم امراض حکمفرمادر . بوامراض برکونده قابل تشفیه دکلدر . زمان واحوالك امکانیله متناسباً بونلر تداوی ایدیله‌رك آثار مضره‌سی رفع ایدلمك طبیعیدر .

اك اول مداوات اولنه‌جق امراض مذکوره‌دن بری کمرکلرده جبایت واردات ایله طوغریدن طوغریه ویا بالواسطه علاقه‌سی اولان آزمعاشلی مأمورین ومستخدمینك حال وموقعلری، بونلرك انتظام معاملاته وتزاید وارداته اولان تأثیرلری اولوب ایشته بوجهت رسومات امانتجه نظر دقته آلنه‌رق کله‌جك اوچیوز یکرمی بش سنه‌سی بودجه‌سنه کوچك مأمورین معاشاتنك حد نصابنه ابلاغی ایچون یوزبیك لیرانسبتنده برمبلغك ضم وعلاوه‌سنه لزوم قوی حس ایدلش ایسه‌ده باب عالیده منعقد بودجه قومیسیونی بوضعی رد ایتمش وحتی علاقه‌دارنجه ویریلان ایضاحات مقنعه دخی نظردقته آلنمغه لایق کورلمامشدر . سبب ، بودجه‌ده « آچیق‌وار ! » ترانه‌سی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

بودجه آچیغی قپاتمغه مدار اولان بوکبی تدابیر جدیه‌یی تقدیر ایده‌میان بودجه قومیسیونلری دها برچوق ترانه‌لرله دمکذار اولمقدر اعتقادنده‌یز .

بودجه قومیسیونك ابراز ایتدیکی شو تقدیر سزلکه قارشو یالکز بودجه‌جق ایلك وصوك معامله رسومات بودجه‌سی زیرینه امضا قویان ذواتك ایشدن چکلمسی ایدی : انیده رسومات امینی پاشا حضرتلری بالاستفها تقاعدینك اجراسی استرحامه عزم ایتمش اولمله ایله ایفا ایتمش اولیورلر . شو وسیله ایله دیرزکه : فاضل احمد پاشا مرحومك آتیده‌کی سوزی جمله - مزك قولاقلرمزده بالخاصه بودجه‌جیلرك قولاقلرنده کوبه اولسون :

واردات ایله مصارف اراسنده حصول توازن ایله تأمین حیات دولت ایچون بعض واردات واردرکه لغو ایتملی ، بعض مصارفده واردرکه تزییدا یلملی .

یاکلش حساب بغدادین دونر !

یونانستاندن بعدالمصالحه افراده مخصوص اولهرق آلنمش اولان یوزبیك لیرای عثمانی تضمینات شخصیه‌نك نه اولدیغنه دائر کچن کون مجلس مبعوثانده جریان ایدن مذاکرات اثناسنده دعوت اوانسان ناظر بك افندی طرفندن ویریلان جوابده بو یوز بیك لیرانك امانت حسابنده موجود اولدیغی افاده ایدلمشدر .

بو تضمینات شخصیه‌دن حصه‌دار اولانلردن برذات مراجعتله کیفیتك بویله اولدیغنی یعنی محاربه وسیله‌سیله شخصاً ومادةً اوغرادقلری ضرر وزیانلری تضمین ایچون آلنمش اولان یوز بیك لیرانك امانت حسابنده موجود اولدیغنی وحتی شمدیه قدر آلهمدقلری پاره‌لرینك دیون غیر منتظمه میانه ادخال ایدلمامسی ایچون مراجعت ایتدیکی حالده بونلرك‌ده بوقسم دیون میانه ادخالی قراری اقتضا - سندن اولهرق او یولده حرکت ایدلدیکنی سویله‌دی. بوحسابجه ناظر بك افندینك افادهٔ رسمیه‌لری ایله معاملهٔ جاریه اراسنده طبان طبانه برمباینت واردر .

افراده عائد اولان بو یوزبیك لیرا امانت حسابنده نچون طوریور ؟ عجبا صاحبلری می بولنه‌مدی ؟ یوقسه صاحب وطالب اولهرق مراجعت ایدنلرك هویتلرنده‌می شبهه ایدیلهرك وبناءً علیه تدقیقات وتحقیقات ایله اشتغال اولنهرق امانت حسابنده قالدی؟ یوقسه تضمیناتك تعیین مقدارنده ظهوره کلان اختلاف حسبیله‌می امر تأدیات اجرا ایدیله‌مدی ؟ بوراله دائر برکونه ایضاحات ویرلدیکی کبی مخاطبلرجه‌ده بو جهتلرك نه‌دن ایسه استکناهنه لزوم کورلمدی .

بونلره قارشو نه‌دینلور ایسه دینلسون مغالطه اولور . زیرا محاربه ۳۱۳ سنه‌می ابتداسنده باشلادی . بر آی ظرفنده ایش متارکه‌یه منجر اولدی . تسالیا قطعهٔ مفتوحه‌می‌ده اون درت آی اشغال عسکری آلتنده قالدی بوقدرمدت ظرفنده تضمینات مسئله‌سی حل اولندی . بونده اوچ شی واردر: اولا- مغلوب اولان یونانستانك دولت‌علیه‌یه ویره‌جکی تضمینات مقدارینك تعیینی ، ثانیاً - محاربه طولایسیله افرادك اوغرادیغی ضرر مادی ایچون اعطاسی محق اولهجق تضمینات شخصیه مقدارینك تحدیدی، ثالثاً - ویریله‌جك بوپاره‌لرك یونانستانجه وجه تدارکی .

بو اوچنجی شق ایچوندیکه مظفر اردومز اون درت آی تسالیاده قالمش‌ایدی . بویوزدن ضعفای عسکریه شکنده « موقدن » محاربه‌سی مغلوبلری کبی دوچارضایعات اولهرق تخلیه‌یه ختام ویرلدی چونکه المانیا بانکرلرینك اولجه احتیاطسزجه اقراض ایتمش اولدقلری ملیونلری صاغلامق ایچون المانیا دوستمز عثمانلی عسکرلرینك جلادت نثار اولان سونکیلرینه التجا ایتدی . یونانستانك بزه ویرمکه محکوم اولدیغی مبالغی کندوسنه اقراض ایچون اسکی بورجلرینك انتظام تأدیاتی تأمین ضمننده یونان امور مالیه‌سی اوزرینه وضعی مقتضی قونترولی قبول ایتدیرملری لابد ایدی . بوتکلیف مالا یطاق ایسه انچق مهابت عسکریهٔ عثمانیه سایه‌سنده قبول ایتدیرلدی . المانیانك بوامنیه‌سنی استحصال ایچون بز اوتوز بش بیك ضعفای عسکریه ویره‌جك ایمشز . کیمه‌نه ! . . . .

بو درجه فدا کارلقله الده ایدیلان مبالغ کوریور- سکزکه حالا اصحابنه ویرلمامش ، حالا امانت حسابنده (اکر صحیح ایسه) طوریورمش : دیون غیر منتظمه میانه ادخالنه نظراً قولای قولای‌ده ویریله- جکی یوق . زیرا کچن کون (لوران - بودجه - ضیا پاشا) بندمزده دیدیکمز کبی بودجه‌ده دیون غیر منتظمه‌نك نه مقدارینه نه‌ده وجه تسویه‌سنه دائر حرف واحد محرر اولمدیغنه کوره بوتضمینات پاره‌لرینك نه زمان و مکانده ، نه مقداردهویریله‌جکنی بیلمك : نه کیدن ، نه طوران نه‌ده کله‌جك اولان مالیه ناظرلرینه میسر اولمسه کرکدر .

جریان‌حاله کوره ناظربکك « امانت‌حسابی» تعبیری لسان عوامده متداول اولان « دوه یاپمق » تعبیرینك مترادفی‌اولهرق تلقیسنه مجبوریت حس اولنوسه ایشته اووقت . . . .

بویقوتاژك نتائجی !..

عثمانلیلرك عزت ملیه‌لرینه دوقونلمسی اوزرینه صرف اهالینك فوران حسیات روحیه‌سی نتیجه‌سی اولهرق آوستریا امتعه‌سنه قارشو اظهار نفرت اولندی؛ ملت ، صلحپرورانه .. فقط عزمکارانه تام برحرب آچدی؛ بوبرحرب مدنی، حرب اقتصادی، حرب حسی ایدی . حربلرك اك مکملی ایدی .

بوتشبث مهمك برنتیجهٔ شرف وموفقیته ایصالی مملکتك و دولتك اس الاساسی اولان بذاته عموم افراد مستقله‌سی طرفندن تأمین ایدلمش اولدیغنه کوره موجب اوله بیله جکی حس افتخار پك عمومی و پك روحلیدر .

بویقوتاژ هنوز رسیدهٔ ختام اولمدی ایسه‌ده بوکون ، یارین بویاپراقده قایانه‌جق . . بوده صحائف تاریخیه‌یه کچه‌رك تام یدنجی آیی اکمال ایتمکده اولان دور مشروطیتمز ایچنده بر نقطهٔ لامعه حالنده شعشعه پاش اوله‌جقدر .

شو صره‌ده بویقوتاژك آوستریایه نه‌یه مال اولدیغنی ، حربت سیاسیه‌سنه صاحب اولان برملتك حیثیتی و حقوقی ایله اوینامه‌نك نه‌کبی ضررلره میدان ویره‌جکنی حساب ایتمك ، بوایشك شویله بر بیلانچوسنی ترتیب ایتمك نابموسم وغیر مفید عد اولنه‌ماز .

ویانه مطبوعاتی بونی ممکن اولدیغی قدر ، حتی ممکن اولمدیغی قدر ، تخفیفه، اهمیتسز کوسترمکه سعی ایتمکده‌در . حتی بونلردن بری بونك برهیچ، انچق ایکی بچق‌ملیوندن عبارت برزیان هیچا هیچ حکمنده اولدیغنی یازیور .

نقدر چوروك برادعا ! . . . حقیقت ، حقیقتلرك حقیقتی بومرکزده اولسه‌یدی : بوقدر معناسز برضرر وزیان اوزرینه بتون آوستریا تجارلرینك قوپاردقلری فورطنه‌لر . . ایقاع ایتدکاری زلزله‌لره محل اولورمیدی ؟

آوستریا - مجارستان حکومتی عموم پیاسه‌سی اوزرینه عارضی اولان بویله بی معنا بر سحابپاره اوزرینه بتون شعبهٔ‌سیاسیه‌سنی حال فعالیته الفا ایتمسنه محل قالیرمیدی ؟

مشهور استاندارد غزته‌سنك ویانه مخابری آوستریانك کچن سنه‌نك صوك اوچ آی ظرفنده‌کی اخراجاتی ۹۲۰۰۰۰ انکلیز لیراسی اولدیغی حالده سنهٔ حالیه‌نك عین دوره‌سنده بو اخراجات ٤۱۷۰۰۰ لیرایه دوشدیکنی یازمشدر . شوحالده اورته‌ده وهلةً ۵۰۰۰۰۰ لیرالق بر زیان بولنیور .

یالکز ۱۹۰۹ سنه‌سی کانون ثانیسی ظرفنده‌کی ضرر بلامبالغه ۱۹۰۰۰۰ لیرا اولهرق قبول ایدلدیکی وبونك شباط آیی آچیغی ایله برابر اك مساعد بر حساب ایله ۳۵۰۰۰۰ لیرا اولدیغی حالده جمعاً یووارلاق حساب ایله ۸۵۰۰۰۰ لیرا یاخود یکرمی ملیون فرانق دیمك اولور .

نقلیه قومپانیه‌لرینك وسائر برچوق واسطه‌لرك اوغرادقلری زیانلر بوحسابدن خارجدر .

مع هذا بوارقامك عین اصابت اولدیغنی ادعا ایدیله‌مز .

استانداردك استخباراتنه کوره بویقوتاژ دن اصل متأثر اولان اوچوز ، خرج عام اولان امتعه‌درکه، بوده ایشی دها آغیر برحاله دوشورر . ازجمله شکر تجارتی بوایشده پك زیاده زخمدار اولمشدر ، چونکه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

آوسترياً فابريقه‌لرينك جيقاردیغی ادنا جنس شكرلر یالكز شرق پیاسه‌سنده مخرج بوله‌بیلمكده ایدی . فس تجارتی عین فلاكته اوغرامش . عین ضرر وزیانه قربان اولمشدر .

بو بویقوتاز ایشنك شدتله اجرای تأثیر ایتمسنك برسبی‌ده محدود برصنعت اربابنی هدف اتخاذ ایتمیدر كه ، بو صورتله شوصنعته عائد تجارتخانه‌لرك ، فابریقه‌لرك برقسمی اعلان افلاس ایتمشلر ، دیكر برقسمی‌ده او درکیه دوشمشلردر .

آوسترياننك اوغرادیغی زیان صوك پش آی تجارتنی تأخیر ایتمكدن عبارت اولمیوب بلكه بوصوك پش آی تجارتنی كلیاً غائب ایتمش اولمسی‌ده داخل حسابدر .

وسائط نقلیه‌نك اوغرادیغی ضرر حقنده برفكر ویرمك اوزره یالكز لوئید اوتریشین سیر وسفر شركتنك برقاچ هفته‌لر اول حكومت متبوعه‌سندن ٦٠٠٠٠ لیرا تضمینات طلب ایتمش اولمسنی ذكر ایتمك كافیدر .

دیكر سیر وسفر شركتلرینك عمومنك ضرر وزیانلری‌ده من حیث الكون ٤٠٠٠٠ لیرا تخمین اولونیور .

آوسترياـ مجارستان حكومت شمندوفرلرینك ضایعاتی‌ده بومقدار راده‌سندردر .

دولایسی ایله اوغرانیلان ضایعات حقنده هنوز برتقدیر وتخمین یوروتیله‌ممكن دكلدر ؛ انجق بوده مهمدر . وایشك اصل اهمیتی عثمانلی ارباب تجارتنك احتیاجاتی نه كبی یوللردن ؛ نه كبی واسطه‌لرله استحصال ایتمكی اوكرنمش اولمازندر . چونكه انسان بیلدیكی یوللردن زمان زمان كچمك ارزوسنده بولونور ، ولدی الاقتضا بویوللره قولایجه‌جق صاپار . بوصورتله شبهه‌یوقدركه ، آوسترياـ تجارانی ، ارباب صنایعی یكدن یكیه و دهشتلی رقیبلر قارشوسنه دوشمشلر دیمكدر .

اهمیتلی بر ایستاتستیق

واردانی یزم واردانمزه نسبتله یوزده آلتمش ، یتمش پش حتی سكسان درجه‌سنده دون بولنان رومانیا ، یونانستان و بلغارستانده بیوك وكوچك صنوف عسكریه ارکانه ویریلان مخصصاتك مقایسه‌سنه دائر اولان جدول آتی ، شایان دقت اولمغله قارئلرمزله برابر وظیفه‌دار اولانلرك نظر تقدیر وعبرتنه وضع ایدییورز .

بوراده بیكباشی رتبه‌سنه قدر بزده‌كی صنوف عسكریه ارکانه ویریلن مبلغه نسبتله ممالك مذكوره‌ده‌كی صنوف عسكریه ارکانه ویریلان مبالغ ایكی مثلی فضله اولدیغی وقائمقام ومیرآلای كبی امرایه ویریلان‌ده یزمكیلره ویریلانلره نسبتله یوزده یكرمی اوتوز نسبتنده فضله بولندیغی حالده ، لوا وفریق رتبه‌لری اصحابنه ویریلان مبالغك بزلرده آنلره نسبتله پك چوق اولدیغی كوریلور .

	یونانستان غروش	رومانیا غروش	بلغارستان یزده غروش	
ملازم ثانی	٧٠٤	١٢٤٥	٨٨٠	٤٠٠
ملازم اول	٧٩٢	١٣٥٩	٩٩٠	٤٥٠
یوز باشی	١٣٢٠	١٦٥٤	١٦٥٠	٦٠٠
بیكباشی	١٩٢٦	٢١٣٤	١٩٩٠	١٥٠٠
قائمقام	٢١١٢	٢٥٩٢	٢٢٠٠	١٨٠٠
میرآلای	٢٥٥٢	٣٠٠٠	٣٤١٠	٢٦٠٠
میرلوا	٢٥٥٢	٤٢٢٨	٤٤٠٠	٤٨٠٠
فریق	٢٥٥٢	٥٢٤٨	٥١٣٠	٧٢٠٠
برنجی فریق	...	...	...	١٣٥٠٠
مشیر	...	...	...	١٦٥٠٠

شو ارقامك بك بلیغانه افاده ایتدیكی حقیقت ایو اما یا بودجه‌ده یر یوق دیرلر ایسه بو سوز عجبا نه درجه منطقی اوله‌بیلور ؟!...

اوراق حوادث

ایجاب ایتدكجه !

برضرب مثل :

ایت اوررء كاروان كچر .

عارف اولان اكلار . زیرا اكلایانه سیوری سینك ساز ، اكلامایانه طاووس زورنا آز بونك حكمتنی اكلامق ایستیانلر (دیوان‌عالی‌یه طوغری) بندمزه مراجعت ایده‌بیلورلر .

داخلی

مكتب حربیه شاكردانندن برقسمی حربیه نظارتنده دیوان حرب حضورنده محاكمه ایدلمشلر . قطعی برائتلرینه حكم اولنان ایلك قافله « هایدی ارتق صنفلریكزه كیدیكز ، درسلریكزه دوام ایدیكز » خطاب پدرانه‌سیله صالیویرلمشلردر .

ممنوناً مكتبه كیدن نورسیدكان مكتبده یكیدن توقیف اولنه‌رق اوچ كون صوكره حربیه نظارتنه اعاده ایدلمشلر . قانون ، برائتلرینه حكم ایتمش . مكتب اداره‌سی قانونك حكمنی طانیمیه‌رق فعلاً انی فسخ ایله‌مش .

بونی بزه‌پك موثوق اوله‌رق خبر ویردكاری حالده اینانمغه‌تأدب ایتدك . برآن اول تكذیب كیفیت ایتمكه علاقه‌دارلر همت ایدرلر ایسه جداً منتدارلری اولورز .

§ ایكی بچق میلیون لیرا اختلاسی ظهور ایتدیكنی خبر آلان سلیم ملحمه پاشا درسعادتدن آتنه‌یه كیتیرتدیكی ایكی آووقاتله كوروشمكده‌در . مقصد اموال منقوله وغیرمنقوله‌سنی حجز تهلكه‌سندن قورتارمق اولوب اموال غیر منقوله‌سی زوجه‌سی اوزرنده اولدیغندن بوبابده فرانسه سفارتنك معاونتنه مراجعت مقرر بولنیور .

§ شركت خیریه تنزیلاته قرار ویرمشدر . بوبابده‌كی تعرفه‌لر برایكی كونه‌قدر اعلان اولنه‌جقدر .

شركتك دون آقشامدن اعتباراً آطه‌لره وقرتال وپندكده واپور ایشلتمسی واجرتلردنده تنزیلات اجرا ایتمسی جملهٔ مقرراتدن بولنمشدر .

§ هیئت اعیانه ویریله‌جك عرضحالار صاحبنك امضاسنی وشهرت ومسكننی حاوی اولمق وبرقاچ امضالی ایسه مستدعیلردن برینك اولسون شهرتیله محل اقامتی تصریح قلنمق وصاحبی یاخود اصحابی مدعی صفتنده بولنمق لازم كلوب حل بوكه طشره‌دن كلمكده اولان عرضحالرك اكثری شرائط مذكوره‌یی حائز اولمدیغی جهتله موقع معامله‌یه قونیله‌مه‌مقده‌در .

§ تقسیم طرفلرندن بدأ ایله بایزید میدانته جیقمق اوزره غلطه‌دن بك اوغله اولدیغی كبی تحت الارض برمترو پولتین انشا ایتمك غلطه‌ده بر ، باغچه قپوده‌ینه بر استاسیون بابامق وبو رالرده استاسیونه ایتمك اوزره آسانسورلر قوللانلمق اوزره برانكلیز شركتی طرفندن مراجعت واقع اولمش ، واولبابده‌كی استدعا وپروژه مجلس امانته تودیع قلنمشدر .

آوسترياـ صربستان

ویانه ، ٢٤ شباط . — آوسترياـ مجارستانك بلغراد سفیری سكزكون مأذونیت ایله بلغراددن ویانه‌یه كلمش‌در . اسباب عزیمتی برعلت سیاسیه‌یه‌مستند دكلایمش .

پترسبورغ ، ٢٤ شباط . — اولكی كوندن بری روسیه‌نك هرطرفنده ردیفلرك یول اوراقی تدقیق ایدلمكده اولوب بوتدبیر برجوق قیل وقاللره میدان آچمشدر .

رومه ، ٢٤ شباط . — آوروپا مطبوعاتی آوسترياـ روس اختلافی حقنده غایت بد بیانه مطالعاتده بولونیور . فی‌الواقع بواختلاف آن بآن آرتمقده‌در آوروپامطبوعاتی بوتشتت آرقه‌سنده روس پارمغنی كورمكده‌در .

ایتالیاده دول معظمه‌جه محافظهٔ صلح وسكون ایچون هنوز امید واردر .

رومه ، ٢٤ شباط . — آلمانیا طرفندن بالجمله دولتلرجه صربستان حكومتنه بالاتفاق اجرای وصایا ارائمسی حقنده ایدیلن تكلیف ، الیوم آوروپا قاینه‌لرنجه تدقیق ایدیلیوو ؛ انجق روسیه‌نك بو تكلیفی قبولدن امتناع ایتمسندن قورقلمقده‌در .

بلغراد ، ٢٤ شباط . — یكی قاینه‌ده جنرال تهیفوویچ صربیه نظارتنه تعیین قلنمشدر .

« رادیقال » دن : صربلر بیلمیدرلركه ، آوروپا كندی یوزلرندن برداهیهٔ حربك ظهورینه مساعده ایده‌مز . صربلرك هیچ برطرفدن مظهر معاونت اولمیه‌جقلری بلغراددده اكلاشیلمیدر . چونكه بویله بر مصادمه خطرناك ، تهلكه آور براویون اولور .

« اقلر » دن : آوسترياـ مجارستان آمال صلحپرورانه‌سی حقنده دلائل عدیده كوسترمشلردر ؛ یرصورتده كه آرتق بودیكنلی مسئلهٔ اختلافی بالذات حل وتسویه‌یه قالقمیه جقلری ملحوظدر . مع‌هذا حال وموقع آوروپانك صربستانی دائرهٔ عقل وبصیرته ارجاع ایتمك زمانتك كلدیكنی كوسترمك درجه‌ده كركینلشمشدر .

نشریات جدیده

عدالت وتنسیقات عدلیه . — بونام آلتنده نشر ایدیلن كتابك ایكنجی فورمه‌سی‌ده نشر اولنمشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۷۹ | جمعه ایرتسی | ۶ صفر ۱۳۲۷ (۱۴ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون گچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

صربیه وقره طاغك آوسترپا علیهنده تدارکاتده بولنمقلری ، بالخاصه صربستان مطبوعاتنك تجاوز کار وتحریك آمیز اولان لسانی، آوسترپا ـ مجارستانجه شکایاتی داعی اولمش ، مقابلةً بعض تدابیر اتخاذینه وسیله ویرمشدر .

کیفیت مطبوعات عالم طرفندن عیوقه چیقارلمش، محاربه قورقولری اورتمیه قونمشدر . آوروپا آهنك دولیسی پکدن صاغلام اساسلره مؤسس دکلدر . بوکون واقع اولهجق حرب دخی ایکی محاربه‌لره بکزه‌میه‌جك ، دهامهم نتایجی موجب اولهجقدرکه ، بوسببله نسبتسز قورقولر ، بوق یره محاربه سوزلری، اندیشه‌لری دوران ایدوب کیدیور .

حال بوکه مسئله‌اوقدر وخیم اولمسه کرکدر. چونکه صربیه ایله قره‌طاغك کندولکلرندن آوسترپا ایله محاربه ایتمك درجه‌سنده کندولرینی غائب ایده‌بیله‌جکلرینی ظن ایده‌مه‌یز . بعض غیور غزته‌جیلر صرپلر ایله قره‌طاغلیلرك آرقه‌سندن روسیه پارماغنی کورمك ایسته‌یورلر .

کویا دولتلر مشترکاً صربستان حکومتنه نصایح اجراسنه قرار ویرمش ایکن ، روسیه‌نك مخالفتی اوزرینه ایش کری قالمش ؛ بونك اصلی اولمامق احتمالی چوقدر . اولسه بیله محاربه‌یه حجت اولهمز . زیرا بوکون روسیه حکومتی کرك احوال داخلیه‌سی کرك احوال ومناسبات خارجیه‌سی حسبیله محاربه ایده‌جك حالده دکلدر .

* * *

دیکر طرفدن ظن ایتمه‌یزکه صربستان وقره‌طاغ حکومتلری بویله نامعقول برتشبثده بولنسونلر، بیله‌رك تضمینی مشکل ضایعاتی اختیار ایتسونلر؟ چونکه هر ایکیسی‌ده استقبالدن محروم دکللردر . قوتلرینی ، آوروپانك توجهنی محافظه ایتمك احتیاجلری واردر .

بالقان حکومات صغیره‌سنك استقبالی تحت تأمینه آلنمق قولایدر . یکدیکریله خوش گچمك ودولت علیه‌نك تحت حمایه‌سنده اولهرق بالقان هیئت متفقه‌سنك حصولنه چالشمق ، بونك اك صاغلام چاره‌سیدر .

انقلاب عثمانی آوسترپانك طبیعی بر تجاوزی قورقوسندن کندولرینی خلاص ایتمشدر . هر ایکیسنك هم جنس ومذهبلری جوبارنده دکل، شمالده‌نده‌در . ارتق جنوبه طوغری اولان خیاللرینی برطرف ایتمیدرلر . شماله طوغری عطف امل ایسه آنجق بالقان هیئت متفقه‌سی کبی برقوت سایه‌سنده واقع اولنجه معذور کوریله بیلوب بشقه وقتده اثر جنت اولمقدن خالی قالهمز . اویله بر هیئتك حصولی دخی اوزونجه وقته محتاجدر . بونك ایچون محاربه‌یه اسباب یوق ؛ بناءً علیه محاربه‌ده اولمسه کرکدر .

شوقدرکه صربستان وقره‌طاغ حکومتلری واهالیسی غلیان ایچنده‌درلر . بر چوق زماندن‌برو خارجك انضمام موافقتیله برطاقم طاتلی املرآرقه‌سنه دوشمشلر ، انلرله الفت ایله‌مشلر ایدی . انقلابمز او املرینك اوکنه‌ده بردن سد چکمش اولدی .

بوندن طبیعی حاصل اولهجق اغتشاش افکاردن آوسترپا حسابنه اولهرق استفاده ایتمك اوزره بارون (ارهنتال) بریلان قوردی . طاشلیجه یکی بازار سنجاغنی بردن تخلیه ایله بوسنه ـ هرسکك الحاقی اعلان ایتدی ، بلغارستانی استقلاله سوق ایتدی . صرب وقره‌طاغ بلغارستانی قصقانه‌رق تخلیه اولنان یکی بازار سنجاغنده « تضمین ضرر » دعواسنه قالقیشه‌جقلرایدی .. الخ . بونلراولمدی. منطق دخی بالاده کوسترديکمز افق استقبالی ارائه ایدیور . بونکله برابر طاشلیجه یکی بازار سنجاغنی شدتلی اشغال عسکری تحتنده بولندیرمق لازمدر.

(بوکون مطبوعات عالمنده غالب اولان فکرلر « صربستان ـ آوسترپا » عنوانلی بند مخصوص آتیده تلخیص ایدلمشدر .)

استیضاح

ازجمله صدر اعظم پاشانك انتسابی و مسلك ماضیسی حقنده رفقامزده مواخذه‌کارانه بندلر کورلمکده‌در .

زجه ادارهٔ سابقه زماننده بوکونکی رجالك قبول ایتدکاری مسلك وحرکات حقنده مواخذاتده بولنمق موافق مصلحت دکلدر . چونکه بشقه درلو یاپارسه‌ق امور دولتی اداره ایده‌جك رجالی اوزون چارشی‌ده چکدیرمك مجبوریتنده قالیرز . او چارشی ایسه اوزونلغی ایله برابر چیقاری بریول دکلدر .

بالکز او وقتکی حرکات و سکناتنده قانون احکامنی ، یاخود قواعد ناموسی جرح ایدنلرك بولنمه‌سی شرطدر . بوکبیلرك ذاتاً ریاست اموره کتیرلمه‌لری ، بالخاصه کندیلرینك ایش باشنه کلمکه رضا کوسترمه‌لری جائز دکلدر .

بز انقلاب خیرمزی سرحد عد ایله بالکز او سرحدك بو طرفنه عائد اولان امور و معاملاتی ایچه الهمکه غیرت ایده‌جکز .

سعید پاشا قابینه‌سی برچوق اسبابدن ناشی طوردمدی ، دوشدی . مطبوعات ، افکار عمومیه آنك دوشمه‌سی لزومنی تصدیقده متفق ایدی .

ایش سعید پاشانك ذاتنه عدم امنیت اثری دکلدی . الفت ایدلمیان حریت آهنکی ایله سعید پاشا حسیاتنك عدم امتزاجی حسبیله « موقتاً » شاشیرمه‌سنده ، استراحته محتاج بولنمه‌سنده ایدی .

کامل پاشا قابینه‌سی درت بش آی پایدار اولدی. ایلك اول واك زیاده قابینه‌دن شکایت ایدن ، کفایتسزلکنه حکم ایدن (میزان) ایدی . « دیوان عالی‌یه طوغری! » خطابی اکا توجیه اولنمش ایدی.

قابینه دها بیوك قانونسزلقلر یاپدی ، محض استبداد اولمقدن قورتارله‌مه‌سی قابل اولمیان حرکات متنوعه اختیار ایتدی . داخلی پولتیقه‌سی بعض جهتلرجه حتی دور استبداد پولتیقه‌سندن بیله آشاغی قالمش ایدی . لکن خارجی پولتیقه‌سی جالب تحسین

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

ایدی . مهم، نازك مسائل حقنده مهارت وموفقیتله مذاکره دوام اولنیور ایدی .

داخلی پولتیقه‌ده هرشیئی شمدیلك خوش کورمه‌مزه سبب اوله‌کلان اومسائل خارجیه مذاکره‌سی ـ روسیه‌نك‌ده مأمولك خارجنده مداخله‌سی سببیله ـ فضله اهمیت کسب ایتدیکی برصره‌ده عادی وسائط ایله تأویللری غیرقابل برحاللر واقع اولدی. استانبول اوزرینه بریل اسدی، هرکس شاشیردی . ناظم پاشایی استبداد آلتی اولمقله اتهام درجه‌سنه‌قدر شاشقینلقلر ایلرولدی .

هرنه ایسه، اولان اولدی. لکن آنکله ایش بتمز. تکررینی منع ایتمك اوزره اسبابی بیلنمك لازمدر .

*
* *

حربیه وبحریه نظارتلری تبدل ایتدی . یکی ناظرلر کلدیلر . ازجمله مجلس خاص وکلاده پنجشنبه کونی حاضر بولندیلر . اقشامه قدر مذاکره دوام ایتدی .

بوراسی تحقق ایتمش بروقعهٔ تاریخیه‌در .

بوحالده ایکیدن بری :

یامجلس خاص مذکور علی‌العاده امور جاریه ایله اشتغال ایتدی .

یاخود بتون‌مجلس، یکی تبدله منحصر مناقشات نظار ایچنده کچدی .

جمعه ، جمعه ایرتسی کونلری داخلیه ، عدلیه ، مالیه ناظرلری ایله شورای دولت رئیسنك اظهار ایتدکاری حرکاتی ، اعطاسنه مسارعت ایتدکاری استعفا نامه‌لری « حسن تأویل ایده‌بیلمك ایچون » مطلقا شو ایکی شقدن ایکنجیسنك واقع اولدیغنه حکم ایتمك لازمدر .

اووقت آچیق ترکجه اوله‌رق شو معنا استخراج اولنور :

« پنجشنبه کونی مجلس خاص وکلا اجتماع ایدر ایتمز داخلیه ناظری ، شورای دولت رئیسی، عدلیه ومالیه ناظرلری قابینه‌جه واقع اولان تبدلك مذاکره‌یه وضع اولنمه‌سنی طلب ایتمشلر، یا شویله ویا بویله برطاقم سببلردن طولایی اوتبدلی قبول ایده‌میه‌جکلرینی بیان ایله‌مشلر . صدر اعظم بونده اصرار ایتدیکی حالده استعفایه مجبور اوله‌جقلرینی بیلدیرمشلر ... آقشامه قدر مناقشه سورمش ، برنتیجه‌یه اقتران ایده‌مه‌مش، اوحالده مجلس طاغلمش، شاکیلر کیدرکن یولده دوشونمشلر، طاشنمشلر، حال حاضری قبول ایدوب ایده‌میه‌جکلرینی طارتمشلر، بویله نازك بر زمانده بحران وکلایه سبب اولمقدن متولد مسئولیت مهمه‌یی حسابه قاتمشلر ... نتیجه‌سنده استعفا ایله چکلمه‌لرنده اهون شر بولمشلر ، اویله‌جه‌ده ایفای وظیفه ایتمشلردر .

کیمی همان اوکیجه استعفاسنی صدر اعظمك قوناغنه کوندرمکه مسارعت ایتمش، کیمی انجق ایرتسی کوننه یتشدیره بیلمش ، صاحب تمکین اولان حسن فهمی پاشا دخی جمعه ایرتسی کونی اقشامنه قدر تأنی کوسترمشدر .

تکرار ایده‌رزکه احوال مشهودهٔ هیجان آمیزك « یکانه حسن تأویلی » بودر .

*
* *

حال بوکه اون کونلك تحقیقاتك جمعیله امتزاج ایدر معلوماتمز مع التأسف بونك عکسنی کوستریور.

شو « مع التأسف » دیدیکمز معلوماتك اصلسز اولمه‌سنی حمیةً آرزو ایده‌جکمز درکاردر . اکا انتظاراً نقلی وجیبه‌دن عد ایلدك .

ایشته او معلوماتمزه نظراً پنجشنبه کونکی مجلس خاص وکلا « علی‌العاده » اجتماع ایتمش ، صره‌ده بولنان امورك مذاکره‌سیله « علی‌العاده » مشغول اولمش ، اقشامه قدر « اویله‌جه » دوام ایتمش ، اقشام مذاکره مضبطه‌سی « علی‌العاده » امضالنمش ، « اخلاص معتاد » اوزره یکدیکرلریله وداعلاشه‌رق قابینه ارکانی طاغلمشدر . شکایت ، مناقشه ، استعفا مجبوریتی حقنده حرف واحد تعاطی اولنمامشدر .

شو بیاناتمز صحیح‌می ، یوقسه یالان‌می ؟

صحیح اولنجه حسن تأویله محل متصور اوله‌مز. حتی اوخفتده، اصول وآداب رسمیه‌یی طانیمامق امرنده اورتبه استعداد ده بولنان یعنی « بیلدکلرندن غیری برقوته تابع » اولان وکلا هیچ بروقتده ، هیچ بر حالده معذور اوله‌مزلر .

بونك ایچون مسئله ایضاح اولنمغه محتاجدر ، اشبو احتیاج پك شدید ومستعجلدر .

هیچ کیمسه کندی ادعاسنك غیر واقع اولدیغنی کورمك ایستیه‌مز . بونکله برابر (میزان) عکسنی کورمکه درت کوزله منتظردر . چونکه برغزته‌نك حسابندن پك مهم وپك یوکسك اولان مصلحت دولت آکا طوغریدن طوغری‌یه علاقه‌دار در .

کچن کونکی « تصحیحه محتاج تواتر » مزك هنوز تکذیب اولنمامسی دخی کیفیتك اهمیتنی آیروجه تشدید ایتمش بولنیور .

صربستان ـ آوستریا

بوسنه وهرسك

—

بوسنه ـ هرسك قطعه‌سنك خبر الحاقی انتشار ایدر ایتمز کرك قره‌طاغ کرك صربستان افکار عمومیه‌سنده بر غلیان شدید پیدا اولوب صربلرك، قره‌طاغلیلرك بر بدیعهٔ خیالك سقوط آنیسنه ، بر غایهٔ املك انکسار الیمنه ماتمخوان اولدقلری کورلمش ؛ بلغراد ، چتینه سوقاقلرنده ایدلمدك نمایش قالمامش؛ « قهراولسون ! » آوستریا ندالری قونسلوسخانه‌لر اوکنده عیوقه چیقارلمش ؛ بوتجاوز بعض شهرلرده دها ایلرو وارمش؛ مسئله برطاقم قالبلره دوکلدکدن صوکره، بوکره دولت علیه ـ آوستریا آره‌سنده صلحاً فیصل پذیر اولمق اوزره بولندیغی شیوع بولمسیله بالخاصه صربلر چله‌دن چیقمشلردر .

الیوم ترقیات مدنیه سایه‌سنده دنیا برشهر، وشهرلر محلات منزله‌سنده اولوب وبادن دها مدهش بر مرض اولان داهیهٔ حربك « خاصهٔ سرایتی » ، بالخاصه شرق آفاقنده هر یردن فضله انبساط ایتمك استعدادنده بولندیغنه کوره بویله بر مرض مهلك ومستولینك باش کوسترمه‌مسی هرطرفجه ملتزم بولنمشدر .

آوروپای غربی حکومتلری بوبابده صربستانه‌ده، آوستریایه‌ده تعدیل احتراص وتقسیم منافع پولتیقه‌سنی توصیه ایتمك فکرنده اولدقلری حالده، بالعکس آلمانیا صربستانك دائرهٔ عقل وحکمته رجوعی ایچون تشبثات لازمه‌ده بولنمسنی تکلیف ایتمش وتکلیف واقع مسارعةً دردست مذاکره بولنمشدر .

آلمانیانك بوطرز حرکتنده بوی طرفکیری اولدیغنی استشمام ایدنلر اولمغله برابر صربستانك شیماریقلرنده‌ده روس پارمغنی کشف وروایت ایدنلر دها کثرتلیدر .

دون و اولکی کون یکدیکرینی متعاقباً آلدیغمز تلغرافلر صرپ ـ آوستریا مناسباتنك کرکینلکی پك زیاده آرتدیغنی، نهایت صوك رابطهٔ مناسبتك‌ده قوپمق اوزره بولندیغنی بیلدیرمکده‌در .

صربستان کیمدر ؟ قوتی نه‌در ؟ بلغارستانله باش ایده‌میه‌جکی محقق عد اوله بیلن صربستانك ، بو برآووچ صربلرك ... آوستریا ـ مجارستان کبی بر دولته ، اتفاق مثلثك ارکاندن اولان بر دولت معظمه‌یه بویله میدان اوقومسی نه کبی علل واسبابه مستند اوله‌جغی دوشونیلنجه بویله بر مصادمه‌نك آرقه‌سنده نه بیوك فورطنه‌لر اولدیغنی کورمه‌مك قابل دکلدر .

بونقطهٔ نظردن تدقیق حادثات ایدیلنجه نتیجهٔ احوال شو ایکی شقه منجر اولور :

سمای سیاسیده ثقلت آلود برحالده دوران شو قاره بلوطلر یا حامل اولدقلری بتون بطاریه‌لری بردن بوشالتوب آفاق شرق بر کابوس ظلام آباد هرج ومرج ایچنده قاله‌جق ؛ ویاخود آوستریا ، مصادمه‌نك دها ایکنجی هفته‌سنده بلغراده ، نیشه ، حتی ایورانیه‌یه قدر اینوب متعاقباً استانوقو اندیشه‌سیله ینه چکلمکه مضطر قاله‌جقدر .

هرایکی حالده فلاکت آمیزدر .

بوقبیل برمصادمه‌نك سوء تأثیراتی دالغالانه دالغالانه معناً اولسون استعداد توسعنی کوسترمکدن خالی قالمیه‌جغندن بونك هرچه باد آباد تحدث ایده‌مه‌مسی شایان آرزودر .

اساساً آوستریایی دائرهٔ سکون واعتدالده طوتان ؛ صربستانی وقره طاغی‌ده شیمارتان بو حقائقك تأثیرات قطعیه‌سنه قارشی عموماً پرورده ایدیلن حس اجتنابدن بشقه برشی اولمسه کرکدر .

اعتراف ایتملیدرکه ، آوستریا تمکین واحتیاطده ایجاب ایتدیکی وجهله حرکت ایتمش ؛ صربستانه عادتا مماشاته قدر وارمش ؛ بوسنه صربلرینك قوتنی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

قیرمق ، قنادلرینی کسمك اوزره عنصر اسلامه بوکره صوك درجه خیر خواهلق کوسترمکه باشلامش ؛ حتی بوسنه صربلری طرفندن اسلامبوله ، اسلامارك حقوق مذهبیه لرینك ، حریت شخصیه لرینك برعهد قریبده آوسترپا طرفندن پامال ایدیلمکی وبناءً علیه بلاافاقهٔ وقت هجرت ایتملری حقنده کی تلقیناتلرینی برطرف ایتمك اوزره بوکره ـ بری و پانه ده دیکری بودا پشته ده ـ ایکی جامعشریف انشاسنه مساعده ایدرك آجدیریان دفتر اعانه یه ده ـ بالذات حکومت ـ هرطرفدن اول بیوك بر مبلغ ایله اشتراك ایتمش ؛ وبوسنه ـ هرسکه وبریه جك اولان قانون اساسینك متنی حقنده صوك قراری مجارستانله برابر مبارعةً ویروب بونك اوکمزده کی مایس آیی ظرفنده اعلانی ایله دیت مجلسنك ده حزبران ظرفنده کشادینی تصمیم ایتمش ، واخصوص مجلسده اورتودوقسلری اسلام وقتولیك عنصرینه غلبه ایده مه مسی ایچون بعض تدابیره ده توسل قلنمشدر . بوصورتله آوسترپا حکومتی اختیار صبر وسکون خصوصنده قصور ایتمدی دیمکدر .

فقط هر صبرك برحدی واردر . الیوم آوسترپا ، صربستان غلیان افکارندن دولایی پالکز بوسنه هرسك ایالتنده سفر برحالنده ۱۵۰۰۰۰ عسکر تحشید ایتمشدر دینلیور . بناءً علیه بوحالك شوصورتده دوام ایده مه یرك برقاچ کون ایچنده اطرافی یا باروت قوقولرینك بوروبه جکی ویاخود صاف وپاك بر افق سکون آچیله جغی آشکاردر .

شایان تبریك برتدبیر رسمی

ایکنجی اردو قوماندانلغندن حربیه نظارتنه کتوریلان ناظم پاشا حضرتلری هرحالده برخدمت قبول ایتمسی امرنده اصرار ایتمکده بولنان حسین حلمی پاشا حضرتلرینه جواباً بازدینی تذکره ده

« .... ذاتاً خدمت مقدسهٔ ملت اغورنده فدای جانی اولدن بری مسلك ومقصد یکانه اتخاذ ایتمش اولان بر عسکر هرزمان وظیفهٔ مقدسه سنی ایفایه مسارعت ایده جکی جهتله راحتسزلغی مبدل عافیت اولور اولز اختصاصیله متناسب اولدرق ارائه بیوریله جق هرهانکی خدمت ملته شتابان اولدجغی »

بیلدیرمش اولدیغنی وناظم پاشا حضرتلرینك اوچنجی اردو قوماندانلغنی عهده سنده قالمق اوزره روم ایلی مفتش عمومیلکنه تعیین ایدیله جکنی بعض رفقامزدن کوردك .

اولا — ناظم پاشا حضرتلرینی مقابلهٔ انسانیت کارانه لرندن ناشی تبریك وتبجیل ایلرز . کندیلری تام معناسیله « صاحب حمیت » وینه تام معناسیله « نمونهٔ فضیلت وجلادت » برعسکردر . مصنع برایکی تلغراف ایله دکل حتی ممالك عثمانیه ده موجود باجمله تلغرافلر وتلفونلر ناظم پاشانك « آلت استبداد » اولمجغنه دائر اسنادلری دنیانك هرطرفنه یایسه لر هیچ بری مشار الیهه « استبداد »ك الفنی بیله دوقوندیره مز . طبیعی بوکبی وقوعات وحرکات کندوسنك « ماهیت مجله سنی » تغییر ایتدیره مز . نته کیم ایتدیره مدی !

فضله اولهرق نفس مقدس ومقدس طوتلمسنه کوره انفعال حصولی برحال طبیعی کی کوریلور . فقط وطن محب حقیقی و سلامت وطن مفتون بیغرضی اولان صلحای امت نزدنده اومقدس ومقدم اولان نفس کلیاً حساب خارجنده قالیر ، راست کان حمیتمندان ایچون طبیعی الحصول اولان انفعال برآن ایچون بیله طوغمز .

ثانیاً — اوچنجی اردو قوماندانلغنه وروم ایلی مفتش عمومیلکینه ناظم پاشایی انتخاب ایدن وایتدیرن حسین حلمی پاشا حضرتلرینی ده ـ اکر امر انتخاب صحیح ایسه ـ اولانجه قوتمزله القشلارز . زیرا حریت ومشروطیتمزك مهد نشئت ثانیه سی اولان برقطعه ده او حریت ومشروطیتك ساحه آرای ظهور اولمسنه خدمت ایدن بهادران عثمانیه قوماندانلغنه ایتمك اوزره ناظم پاشا کبی هیچ برکیمسه نك منت ومروتی آلتنده قالمدیغنك وآنجق کندوسنك عزت نفسیله متنفس اولدیغنی زمان غلیانده علناً غزته لرله اعلان ایدن عزم قوی صاحبی برذاتك انتخابی « کامل پاشا قابینه سی ناظم پاشا یوزندن استبداده کیدیور » شکلنده میدان غلیانده اسقاط ایدیلان جنین شایعه سنك برخیال خون آلود دن بشقه برشی اولمدیغنی کوسترمك ایچون انظار عالمه قونه جق دها بیوك ، دها مؤثر بر تکذیب رسمی بشارت کبراسی ، اهلی عندنده قانون اساسینك ۱۱ تموزده کی اعلانندن دها مسرت آوردر .

بو انتخابی حقیقته مقرون ایسه حسین حلمی پاشا حضرتلرینی دوربین ، ماهر ، جسور ، صاحب عزم رجال سیاسیه دن اولمق اوزره قبولده واو یولده اجرا آتی آلقیشلامقده ـ کل یوم بوکا مخالف اولهرق وارد اولان محررات ومکاتیبه رغماً ـ برآن تردد ایتمیه جکمز .

خالصانه اخطار

نجیب ملحمه پاشا حقنده کجن کون محکمهٔ جنایه تجه اجرا قلنان ایلك محاکمه نك تفصیلاتی غزته لرده اوقوندی . الك زیاده نظر دقتی جلب ایدن ایکی نقطه ایدی .

برنجیسی مدعی شخصیٔ صفتیله کلان یروانتك رئیس محکمه یه قارشو وقوع بولان تجاوزاتی حقنده جانب ریاستدن کوستریلان معاملهٔ عجز کسترانه ، ایکنجیسی ده جانب ریاستدن متهمه قارشو اقدمجه یروانتك محاکمه سی اثناسنده آرقه دن اتکندن چکن سن دکلیدك بکا اراده تبلیغ ایتدك بنده بز قانوناً ایش کوریرز اراده فلان طانیمز دیدم دیه سویلمسیدر .

اصول محاکمات قانونیه یه واقف اولنلره معلوم درکه حضور محکمه یه احضار ایدیلان اشخاصدن بری رئیس ویا اعضای محکمه دن برینه حقارت ومخل ناموس سوز سویلمکه اجتسار ایلرسه رئیس محکمه طرفندن ویریلان امر اوزرینه شخص متجاسر درحال محکمه دن طرد ایدیلور . ومدعیٔ عمومینك استماعیله محکمه درعقب جزا قانوننامه سنك یوز اون ایکنجی ماده سنه توفیقاً متجاسرك تأدیبنه حکم ایلر .

رئیس محکمه نك یروانتله مجاوبه ومناقشه سی وهله یروانت طرفندن ویریلان ووقتیله نجیب پاشا طرفندن بدایت مدعیٔ عمومیسنه یازلمش اولان تذکره صورتنك ضبط کاتبه قرائت ایتدیرلمسی وهیئت حاکمه نك مذاکره اوطه سنه چکیله رك بالمذاکره عودتدن صکره سامعیندن ایکی شاهد استماع اولنرق یروانتك ریاستی تحقیرك ثبوتنی اکا بنا ایدرك حکم اعطاسی قانونك اعدامه قدر حکمه صلاحیت ویردیکی برمحکمه نك بووجهله رکیکانه معامله سی زیاده سیله شایان تعجب و تأسف اولدیغی کبی کچمش برزمانده نجیب پاشانك اثنای محاکمه ده رئیسك اتکنی جکمك کبی کستاخلغنه اولوقت لازم کلان معامله اجرا ایدلیه رك بوکون مظنون صندالیه سنده مضطر بولنان متهمه ومنتظر عدالت اولان سامیعینه قارشو رئیس محکمه نك بویوله تزکیهٔ نفس ایله متهمی برقات دها یأسه دوچار ایلمسی قاعدهٔ عادلهٔ بیطرفیه رعایته مجبور اولان حکامك مکلفیتیله غیر متناسب احوال مؤسفه دن عد اولنمغه شایاندر . وقت استبداددده محکمه نك اداره سی قولایسه ده دور مشروطیتده ایچه کوچ اولدیغی اکلاشیلیور ، چونکه حق تنقید ، اربابنه ذمتدر .

اوراق حوادث

(سربستی) رفیق غیرتمزك « منافع ملیه نامنه بر دعوت » عنوانلی باش بندینی :

شمدی داخلی هم وخارجی افکار عمومیه یی تصحیح وتسکین هم ده پولتیقه ایله اشتغال ایتمکده بولنان اردومزك وظائف عسکریه سنی داخلنده حرکته حصر افکار ایتمسی ایچون اولدقجه برفدا کارلق اختیارینه لزوم حس اولنمقده در .

بر اعلان رسمی ایله ملته خطاباً « اتحاد وترقی » جمعیتی بتون او شان و شرفیله صحنهٔ مداخلهٔ سیاسیه دن چکیله رك قوت وقدرتی محافظ مشروطیت اولان مجلس مبعوثانه ترك ایللیدر .

. . . . . .

امید ایدرز که ، افراد ملت آراسنده مشهور اولان تشتت افکاره وکوندن کونه وخامت کسب ایتمکده اولان احوال داخلیه وخارجیه یه نهایت ویرمك لزومنی جمعیتك حیتلی اعضاسی حس وتقدیر ایده جکلردر .

دیه رك بتوریور . حجممزك عدم مساعده سنه مبنی عیناً نقل ایده مدیکزه تأسف ایتدیکمزی بیان ایله حق کو اولان رفیقمزی تبریك ایلرز .

(حقوق عمومیه) رفیق غیرتمز ، هیئت اداره نك تبدیلی مناسبتیله بر ایکی کون نشر اولنمامش ایدی . دون کمال مسرتله یکیدن ساحهٔ انتشاره وضع اولندیغنی کوردك . مندرجاتی هروقتکی کبی حمیت وغیرت آتشیله جدیت ضیا پاشدر . منتظماً دوامنك تحت تأمینه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

آلندیغنه آیروجه عرض ممنونیتله موفقیتی خالصانه تمنی ایلرز .

هله (روس یولتیقه‌سی) عنوانی آلتنده‌کی باش بندینك قسم ثانیسنده اتحاد وترقی جمعیت اساسیه‌سنه تموزدن صوکره التحاق ایدنلرك ایراث مضرتدن منع ایدلمه‌لری لزومی حقنده‌کی مطالعه‌لرینه تمامیله اشتراك ایلرز .

داخلی

صنوف مختلفهٔ عسکریه ارکانندن بر طاقم مطالعات اصلاحیه‌یی متضمن غزته‌لره مقالات ویرملری مناسب کورلمیه‌رك بعدما بو یولده‌کی مطالعه‌لرینی مرجعلرینه بیلدیرملری و وظیفهٔ اصلیه‌لری ایله مشغول اولملری لزومی حربیه نظارتندن تعمیماً هرطرفه تبلیغ ایدلدیکنی استخبار ایلدك .

نظارت مشار الیهانك مقدمهٔ اجرا آتی اولان شو قرارنده‌کی اصابت قابل انکار اولمسه کرکدر .

سوقاقلرده وشورادە بوراده اجتماعلر عقدینك محذوردن سالم اولمه‌یجنی جهتله بعض تدابیر ابتدائیه اتخاذ قلنه‌جغنی مبین اولهرق اولکی اقسام کچ وقتده مطبوع بر ورقه آلدق .

اساساً بویله برتدبیرك لزومنی تصدیق ایده‌رز . یالکز متصور اولان نظامنامه حصوله کلنجه‌یه قدر ضابطه‌جه لزومسز وکیفی تصعیبات کوسترمله‌مسنه دقت ایدلمه‌سی شرطدر . بشقه درلو اولورسه قانون اساسینك حکمی قالمز .

حکام شرعیه

حکام شرعیه‌نك وظائفی پك بیوك ، پك مهمدر . توظفلری ، بالخاصه مدت مأموریتلری ، معاشلری ، خرجراهسزلقلری نه حیثیت ذاتیه‌لرینه مطابقدر ، نه ایجاب حال وزمانه موافقدر .

حکام شرعیه‌یه مستوفا معاشلر تخصیص ایدلملی ، راست کله آدملردن تعیین وانتخاب اولنماملی ، جداً فقه شریفه واقف واصول محاکمات حقوقیه‌ده عالم ذوات محترمه‌یه حصر ایدلملیدر . بونکله یالکز ملتك منفعتی دکل ، شریعت غرانك شان و شرفی دخی کوزه‌دلمش اوله‌جقدر .

داخلیه نظارتی

کندوسنه بودفعه دخی داخلیه نظارتی تکلیف اولنان رشید عاکف پاشانك عارضهٔ وجودیه سنه مبنی اعتذار ایتدیکی حوادث موثوقه‌دندر .

کچن پازار ایرتسی کونکی نسخه‌مزده مندرج « تدبیر مصیب » بندنده یکانه چارهٔ سلامت اولهرق کوسترلمش « عفو عمومی » قیدینك مخاطبلری « منحصراً » تموز اوتنندن صوکره اظهار هویت ایدنلر بولندیغی حالده بعض اهل منطق « جزیره نشینان » ی‌ده او زمره‌یه ادخال ایتمك سماحتنده بولنمشلردر . بویله بر نعمت غیر مترقبه‌دن مستفیداولانلرك نشانهٔ منتداریسی اولهرق (قره‌کوز) بك افندی‌یه ویریلان ضیافتده « عفو عمومی » نك بوصورتله توسیع دائرهٔ شمولی بعض کیمسه‌لرجه موجب قیل وقال اولمشدر .

وکیل معاشی

مأموریتلری باشندن انفکاك ایدن مأمورینك یرلرینه تعیین اولنه‌جق وکیللره خمس وربع نسبتنده معاش اعطاسنه دائر شورای‌دولت تنظیمات دائره‌سنجه ویریلن قرار مقام ریاستدن لاجل التدقیق هیئت عمومیه‌یه حواله ایدلمشدر .

طلبه امتحانك تعلیقی

طلبهٔ علومك امتحانلرینه مباشرت تاریخنك بوسنه‌لك استثناءً ربیع‌الاوله قدر تمدیدینه قرار ویرلمشدر .

خارجی

§ روسیه‌ده ردیفلرك سلاح آلتنه آلنمسی‌ایچون امر حکمداری صادر اولمشدر .

§ آلمانیا وفرانسه حرب آچلمسندن قطعاً توقی فکرنده در . بوایکی دولتك بویله هم حس اولهرق حرکتلری بروقعهٔ تاریخیه تشکیل ایدیور . بوحالك تحققی بکرمنجی عصر مدنیت ایچون برصحیفهٔ شرف حکمنده‌در .

§ روسیه مطبوعاتی برکون ایچنده همان‌همان عموماً تبدیل لسان ایتمش کیدرلر . دها دون طرفدار حرب اولان بومقصدی اغورنده قیامتلر قوپاران « نووویا وره‌میا » بوکون درج بالای‌ستون ایتدیکی برینده شوصورتله عودت ایدیور :

« رادیقالار ، بدبخت روسیه‌یی برورطه‌یه ، بر کرداب هولناکه سوق ایدیورلر . حال‌بوکه روسیه الیوم حربه قومشولرندن هیچ برى قدر حاضرلنمه‌مشدر . روسیه ، حتی بر حرکت تدافعیه ایچون بوکونکی قدر ضعیف یولنمه‌مشدر . روس قومی حکومتك کندیلرینی طریق اتخاره سوق ایتمیه‌جکنی اومار . »

§ « غازت دولابورس » دن :

« روسیه‌نك » فرانسه‌دن معاونت کوره‌میه‌جکنه شبهه یوقدر . انکلتره ایله آلمانیا آره‌سنده موجود اولان اختلاف نظردن ، نیم تنافردن استفاده امیدینی بسلمك‌ده بیهوده‌در . روسلر حرب ایستمزلر . حرب ایده‌جك حالده دکلدرلر ؛ بالعکس مدید بردورهٔ صلح ومسالمته کیره‌رك اصلاحات داخلیه‌سنی تأمین ایتملیدرلر . »

§ « همبورالد » غزته‌سی‌ده حرب علیهنده اولوب « اسلووو » غزته‌سی بالعکس حرب طرفداریدر .

§ برلین معاهده‌نامه‌سنده واضع‌الامضا اولان دولتلرك صربلره وصایای مؤثره ایفا ایتمك حقنده آلمانیا طرفندن واقع اولان تکلیفه ایتالیاده اشتراك ایتمشدر .

§ صربلر بوکره مجدداً تشکیل قلنمش اولان یکی قابینه‌یی شدتله آلقشلامقدەدرلر .

§ فرانسه افکار عمومیه‌سنده کی بدبینلك تلاشلری آزالمغه‌باشلامشدر ؛ حتی بورسه‌بیله‌خفیفجه بوندن حسن تأثیر کورمشدر ؛ فی‌الواقع صربستانده مملکتك قوت وقدرتی ایله غیر متناسب تهدیدات وتجاوزاتك موجب اولهبیله‌جکی مهالك اکلاشلمش ، وآوستریانك براولماتوم ویرمسندن خوف ایدلمکه باشلانمش کیبدر . بلغارده یکی قابینه‌نك هیجان افکاری تسکین ایده‌جکی فکری غالبدر .

ذاتاً دول معظمه روسیه‌نك ده انضمام رأیی تأمین ایدر ایتمز آلمانیانك تکلیفنی موقع اجرایه وضع ایده‌جکلردر .

§ ویانه ایله بلغراد آره‌سنده قطع مناسباتك اوکی آلنمق اوزره دولتلرك مداخله ایدەبیلوب ایده‌میه‌جکلری ویاخود نصل ایده‌بیله‌جکلری آیری برمسئله‌در . کرچه بوبابده تکلیفات قابلقلو تشبثات موجود ایسه‌ده بالجمله دولتلر آره‌سنده اتحاد افکار حاصل اولمه‌دن بونی موفقیتله انتاج ایتمك قابل دکلدر .

چونکه هرشیدن اقدم آوروپایه نفاق فعلی وظاهری عارض اولمه‌سی پك مهمدر .

§ الحاصل روسیه‌نك اتخاذ ایده‌جکی قرار پك‌مهمدر . صربستان افکار دولیه اوکنده محافظهٔ مسالمت مجبوریتنده بولنورسه بالتحریك ایقاع ایدلمش اولان هیجانك اوکی قولایلقله آلنور .

روسیه طرفندن اتخاذ قلنان صوك مسلك غریب اوزرینه آوستریا دولت علیه‌یه مقارنت لزومی حس ایتمکده‌در .

نشریات جدیده

دول حاضره‌نك بوکونکی احوال سیاسیه واقتصادیه‌سی — ارباب اقتدار دن حسن تحسین وزکریا مظلوم بکلرطرفندن ترجمه‌ایدلمکده‌در . باب عالی جاده‌سنده قاعت کتبخانه‌سی محل توزیعیدر .

الواح سیاه — مجاهدین حریتدن علی فخری بکك براثر مهمیدر . براسلوب نزاهتله یازلمش اولان شو اثر محررینك « محبس وعزیمت » خاطره‌لرینی محتویدر .

کتابی‌اوقوپان هرعثمانلی صاحب اثری تجیل‌ایده‌جکدر .

شهادتنامه‌سز دعوی وکیللرینك ایکنجی اجتماع عمومیسنه لزوم کورلمش اولمسنه مبنی بودفعه بالجمله شهادتنامه‌سز دعوی وکیللرینك سرکه‌جی استانبولی قارشوسنده‌کی غازینوده شباطك اون بشنجی پارسکی پازار کونی ساعت درتده حاضر بولنملری انجمن مخصوصندن بیان اولنیور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No: ZE. 153

برنجی سنه — نومرو ۸۰ | پازر | ۷ صفر ۱۳۲۷ (۱۵ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون گچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرگون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

اوقاف نظارتی

—

اوقاف نظارتنك بر مدیرلکه تحویل اولنمجنی ، اوقافه مصردن فلانك کتیریلهجکی ، اوقافك بویله اولمجنی ، شویله بایله‌جنی حقنده درلوادعالر ، روایتلر دوران ایدیور .

بزم اوقافمز مسئله‌سی عظیم برمسئله‌در . تجددات و اصلاحات مالیه‌مزه کلی تعلق اولان مسائل مدنیه و اقتصادیه‌نك باشلیجه‌لرندندر . اراضی مسئله‌سی آلاجه‌سنه طوغریدن طوغری‌یه علاقه‌یی واردر . بونك ایچون شویله یاخود بویله اولسون کبی بر امر وقرار رسمی ایله کسوب آتیله‌جق اموردن دکلدر .

بزده اوقاف مسئله‌سنی تسویه ایده‌بیلمك ایچون ارباب اقتداردن مرکب برقومیسیون عالینك تدقیقات عمیقه‌سی ایستر ، دوائر و مجالس عالیه‌نك انضمام مطالعه‌سیله برنظام لایحه‌سی شکلنده نتایجك جمعی ایستر ، او لایحه مجلس مبعوثان و اعیاندن گچمرك تصدیق عالیه اقتران ایتدیرلمك ایستر .

دور معدلت ومساواته کیردك . مساوات ایسه راست‌گله جاهلك عالم ایله هم حال اولمه‌سی دیمك دکلدر . ممالك داخلنده هرشیده ، هر معامله‌ده سوبت ، اطراد ، معدلت کوزه‌دلمك دیمکدر .

ویرکو ورسومده سوبت یوقدر . تصرفده ، آلیش وریشده اطراد یوقدر . بر چوق اموردہ واضع‌الید اولانلر ، حقیقی صاحبلرك حقوقنی پایمال ایتمشلردر . هر شیئی دائرهٔ حقانیتنه اعاده ایتمك لازمدر .

ابتدای امرده شمدیکی ادارهٔ اوقافك آنارشی حالنی برشیئه بکزه‌تمه‌لیز . اوقاف نظارتی اوقافمزك مقدار وجنسنی بیله بیلمز .

اوقاف ناظری ترخان پاشا لاهی قونغره‌سنه گیتمش ، نظارت وکالتی مستشار صدارت محمد علی پاشایه ویرلمش ایدی . قیصه بر وکالت ایچنده اوقافدن باب عالیه کلان اوراقك رنگی دکشدی . شوراجقده ، خداوندکار ولایتی داخلنده اوقاف زیتونلکلرینك مراید سنده درت یوز بیك غروشلق بر احاله طقوز یوز بیك غروشه چیقارلدیغی کورلدی . بوفرقك اسبابی بیلنمك اوزره اوقافدن باب عالیه جلب اولنان مأمورلر استیضاحه جواب مطلوبی ویرمدیلر .

خداوندکار ولایتی داخلنده نه مقدار اوقاف زیتونلکلری ، نه مقدار آغاج اولدیغی حقنده معلوماتی حامل اولمرق تکرار باب عالیه کلمه‌سی امریله کان مأمورلر اعاده اولندیلر .

کونی کلدی ، مأمورلرده کلمدی . چه فائده ! کلان مأمورلردن بروسه ولایتی داخلنده نه مقدار زیتون آغاجی ، اوقاف نظارتنه عائد نه‌مقدار « زیتونلك » اولدیغی بیله اوقاف نظارتجه معلوم دکلمش ، بونی بیلمك دخی شمدیکی حالده قابل دکلمش ! بواوکرنلدی .

اداره جهتی بورتبه پریشاندر . ذاتاً بوپریشانلق گچلرده ناظر سابق شمس‌الدین بك طرفندن مجلس مبعوثانده ویریلان افاده‌دن آیروجه مستبان اولمشدر .

اداره جهتی بویله اولدیغی کبی حکمت جهتی دها بربادر . حقوق فاریشمش ، حدود غائب ایدلمش ، منافع ومقاصد الدن قاچیرلمش ، چیقلماز برحاله کیرمشدر .

مسئله واقفلرك شروطی دائره‌سنده خیرات ومبراتی صیانت ایتمك کبی براس مهمدن دها معتنا برطاقم امور اقتصادیه‌نك‌ده غائب اولمه‌سنه سبب اولمشدر .

* * *

تدقیقات اجرا ایده‌جك اولان قومیسیونك دائرهٔ وظیفه‌سی پك واسعدر .

اولا — اوقاف صحیحه ایله غیریسی تفریق اولنملی .

ثانیاً — اوقاف صحیحه‌ده بیله خزینه حقوقنه تجاوز وقوعنه محل براقاملی . چونکه واقف کندی « حق صریحنی » وقف ایده بیلوب عوائد حاضره ومستقبله بیت‌المالی وقف ایده‌مز .

ثالثاً — بر چوق واردات دولت سلاطین طرفندن بعض خیراته وقف ایدلمشدر . خیراتك ادامه‌سی لازم . لکن حق خزینه اعاده اولنمرق ایجاب زمانه کوره بودجه داخلنده مصارف تأمین ایدلمك صورتیله تنظیم امور ایدلمالیدر .

رابعاً — اوقاف صحیحه‌ده اصحاب حقوقك منافعی شونك بونك ید غصبندن قورتارملی . اومنافع حقیقه تعیین اولنمدقدن صوکره خزینهٔ مالیه‌دن ویریلمجك اسهام کبی مناسب بر صورتله تأدیات تحت انتظامه آلنملیدر .

ایشته او وقت ممالك محروسه‌ده اراضی ، املاك صرفه شکلنه وضع اولنمرق اسباب اعمار وترقی تأمین ایدلمش اولمجقدر .

شویله بر انتظامك حصولی سایه‌سنده حال حاضرده اصحاب حقوقه عائد اولان منافع بحق تأمین وادامه ایدیلیر . خزینهٔ دولت کندوسی ایچون منافع عظیمه‌یه دسترس اولور .

بوده متولیلرك حقوقی ضبط ایتمك طریقیله حاصل اولیوب صرف معاملات اقتصادیه‌ده اطراد معامله کوزه‌دلمه‌سندن طولایی ایلری کلمش اولمجقدر .

اوحالده اوقاف نظارتنه هیچ حاجت قالمیه‌جقدر . دوائر اداره ودوائر بلدیه کندی دائره‌لری داخلنده بولنان خیرات ومبراته نظارت ایدرلر ، احتیاجلرینی مثلا مشیخت علیایه مربوط اولمجق و ارباب اختصاصدن مرکب بولنمجق اوقاف قومیسیونه اخبار ایدرلر ، قومیسیون دخی تعمیرات وانشاآتی کشف ایله مصرفك مقدارینی تعیین ایدر ، خزینهٔ مالیه یاخود بانقه دخی اوقافه عائد امانات موقوفه‌دن اوپاره‌یی همان ویرر ، ایش تسویه اولنور .

اوقاف واردای آرتار ، مصارفی ایسه الك آشاغی حسابله یوزده طقسان تنزل ایدر .

مسائل عدلیه

—

درسعادتده متشکل استیناف تجارت محکمه‌سنك لغوی ، نجیب ملحمه دعواسنك اثنای رؤیتنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

اعضادن ایکی ذاتك ایفای وظیفه‌دن ـ هرنه‌سبب ووسیله ایله اولورسه اولسون ـ منع وتبدیل ایدلمزی ، شوکونلرده مملکتمزده چالقانان حادثات مهمهٔ عدلیه‌نك اك خاطری صابیلانلری صره‌سنه داخل اولمشدر .

بو مناسبتله درسعادتك اك مقتدر دعوی وکیللرندن محمود رفیق بك افندی اورتهیه اوچ سؤال آتیور :

١ — ٢٧٦ تاریخلی ذیل قانون تجارتك ٥٧ نجی ماده‌سی حکمنه توفیقاً تشکیل اولنمش اولان استیناف تجارت محکمه‌سی ، قانون اساسینك ١١٨ نجی ماده‌سی موجبنجه دیکر بر قانون بایلنجه‌یه‌قدر مرعی ومعتبر اولان ذیل قانون تجارت باقی ومرعی ایکن ـ لغو اولنه‌بیلورمی ؟

٢ — شو لغو اوزرینه درسعادت استیناف حقوق محکمه‌سی استیناف تجارت محکمه‌سی مقامنه قائم طوتلدقده اعلامات تجاریه‌یی استینافاً ویره‌جکی حکملر نافذ بیدر ؟

٣ — محکمهٔ مذکوره‌جه شو نظریه قبول اولنه‌رق عدم صلاحیت قراری ویرلدیکی فرض اولندینی تقدیرده مدت استینافیه‌نك عدم محفوظیتندن متولد زیانی کیم ضامندر ؟

دردنجی سؤالك جوابنی آتیه بالتعلیق شمدیلك شو اوچ سؤاله جواب ویره‌جکز :

١ — مملکتمزده قوانینك نه‌صورتله تأسس وتشکل ایتدکلری برآز تدقیق اولنور وقانون اساسینك ١١٨ نجی ماده‌سی‌ده ـ ولوکه سطحیجه اولسون ـ پیش نظر استکنماهه وضع ایدیلورسه حل مسئله زیاده‌سیله قولایلشمش اولور . الیوم بزده جاری ومعتبر اولان قوانینك هیچ بری مجلس مبعوثانك تصدیقنه اقتران ایتمامشدر . حتی اصول محاکمات حقوقیه ، وحزائیه بیله ، بواحوال ایله برابر قوانین موجوده‌مزك ساحهٔ اجراآت وفعلیاتده دیکیش طوتدیرمقده اولدقلری ، قانون اساسینك ١١٨ نجی ماده‌سندن ایتدکلری استعانه سایه‌سنده‌در . قانون معزز اساسیمزك یوز اون سکزنجی ماده‌سی موجود بولنمامش اولسه ایدی ، مملکت بر قانونسزلق اغتشاشی ایچنده هرج ومرج اولهحق ایدی . بوکون « قانون » دیه فیرلاتدیغمز آوازهٔ استمداد کارانه‌نك منبع فیضناکی ١١٨ نجی ماده‌در . باقیلم . کوز کزدیرملم . ذیل قانون تجارتك ٥٧ نجی ماده‌سی الیوم باقیمیدر ، دکلیدر ؟ « بر قانون دیکرله نقض وتعدیل اولنمدقجه ، هر قانون موضوع ، معتبر ومرعیدر . »

بو نظریه میدانده قالمدقجه ذیل قانون تجارتك ٥٧ نجی ماده‌سنك بقا و مرعیتنه حکم ایتمك ضروریدر . اورتهده ٥٧ نجی ماده‌یی نقض وتعدیل ایدن دیکر بر مادهٔ قانونیه موجود اولمادیغی سببیله ٥٧ نجی ماده‌نك وجودینی یوق فرض ایتمك کونشی انکار ایلمك قبیلندندر . قضیه بو مرکزده ایکن عدلیه ناظری برقانون مخصوص ایله متشکل بر محکمه‌یی فصل اولونده خود بخود لغو ایدییور ، دیه‌جکسکز ، دکلمی ؟ جوابمز غایت ساده‌در . عدلیه ناظرینك قوانین موجوده‌یه اینه‌دیکی بوضربه ایلك دکلدر . کچن هفته بر انجمن عدلیه قراریله قانون اساسینك ٨٣ نجی ماده‌سنی بالطبع لادی . ینه او قرار ایله مجلهنك متعدد ماده‌لرینی ـ شیخ الاسلام سابقه مسابقه ایدرجه‌سنه ـ حکمدن اسقاط ایلهدی . ینه او قرار مقتضاسندن اولهرق قانون اساسینك ١١٨ نجی ماده‌سنی تبعه‌دی (٧٧ نومرولی « میزانه » مراجعت بیوریله) آلیشدی . غزته‌لرله ایدیلان اعتراضاتك مع التأسف هیچ برطرفدن نظر دقته آلنمادیغنی کوره‌رك برآزده جرأت پیدا ایتدی . تکمه‌یی ذیل قانون تجارتك ٥٧ نجی ماده‌سنه قوندیرویردی . بونده شاشیلهجق نه وار ؟

٢ — استیناف حقوق محکمه‌سندن استیناف تجارت محکمه‌سی صفتیله صادر اولان حکملرك انفاذی قانوناً قابل دکلدر . زیرا استیناف حقوق محکمه‌سنك استیناف تجارت محکمه‌سی صفتنی اکتساب ایده بیلمسی یکی برقانون تنظیم اولنه‌رق اوصفتك بو یکی قانونایله کندیسنه اعطا ایدلسنه توقف ایدر . بویله برقانون باپیلمادن اول استیناف حقوق محکمه سندن مواد تجاریه‌یه دائر صادر اولان حکملرك انفاذی موفق قانون ، ومشروع اولهماز . نته کیم برمحکمهٔ جزائیه‌دن امور شرعیه‌یه دائر صدوری فرض اولنان اعلامك انفاذی قابل اولهمیه‌جغی کبی : اما عدلیه ناظری اعلامات تجاریه اجرا مأمورینی چاغیرمقده محکمهٔ استیناف حقوق دائره‌سندن صادر اولهجق اوقبیل اعلامك انفاذینی امر ایدر ، مأموردہ او امری بلا مخالفت قبول ایلر ، ایمش : آکا دیه‌جکمز یوقدر . بزقونوندن بحث ایدییورز ، قانونسزلق اختیار اولندقدن صکره هرشی باپیله بیلور . فقط بوکا « معاملهٔ کیفیه » دینلور . معاملهٔ کیفیه ایله استبداد آرهسنده فرق آرامق ایره زائددر . دیمك که یواش یواش ایلرولهیورز !

٣ — عدم صلاحیت قرارینك اعطاسندن طولابی مدت استینافیه‌نك عدم محفوظیتندن متولد زیانی کیم ضامندر ؟

سؤالنه قارشو برنجی درجهده « هیئت محکمه » ایکنجی درجهده « انجمن عدلیه » درجهٔ ثالثده (عدلیه ناظری) جوابنی ویرمکده اصلا تردد ایتمیز .

٤ — نجی سؤال نجیب ملحمه محاکمه‌سی انناسنده ایکی اعضانك چکمسیله بی لزوم اولهرق تکریر محاکمه ایدلسی موجب نقض اسبابدنمیدر ؟ زمینده ایدی .

جلسهٔ واحده‌ده اکمالی میسر اولهمیان محاکمات جنائیه‌نك کافه‌سنده عین اشخاص اعضا صفتیله بولهمیور . هرجلسه بعضاً مختلف اعضالرك وجودیله نتیجه‌لنیور .

بوصورتده اوتدنبرو مظهر قبول اولهکلیور بوسببله اعضادن ایکی ذاتك تبدیلیله محاکمه‌نك تکریر ایدلمسی ظن ایتمم‌که نقضی موجب اسباب قانونیه‌دن عد اولنه‌بیله :

بومسئله‌ده اهمیت عطف اولنه‌حق نقطه ایکی اعضانك قالدیریلوب یرلرینه دیکر ایکی اعضانك کتورلمسنده دکلدر . او ایکی اعضانك بومحاکمه‌ده بولندیرلمق استلزام‌مسنده‌در . بوسرك ـ بوبرسردر ـ مفتاحی‌ده نجیب ملحمه‌ده‌در .

وقتیله نجیب ملحمه بر غزته محرریله ملاقاة ایتدیکی اثناده « بندن بیك بشیوز لیرا ایسته‌دیلر . ویرمه‌دم . ویرمش اولسه‌ایدم شمدی عائله‌مك یانده بولنه‌جق ایدم » دیمشیدی . دیمك که اورته‌ده بیك بشیوز لیرانی آلور آلماز نجیب ملحمه‌یی عائله‌سنه قاووشدیرمغه موفق اولهجق درجه‌ده مقتدر بر « قوت » وار .

بو ایکی اعضانك محکمهٔ جنایته بولندیرلمامسنه بو « قوت » لك عجبا تأثیری اولمادیمی ؟ .

جواب نجیب ملحمه‌یه دوشر .

ا . . جلال الدین

بودجه‌مز

ـ

نابولیونك وارد اولان بر سؤاله جواباً حریده احتمال موفقیتك اوچ شیئه توقف ایتدیکی ؛ بونلردن برنجیسی پاره ، ایکنجیسی ینه پاره ، اوچنجیسی ینه پاره اولدیغنی سویلدیکی مشهوردر .

حیات بشر وحیات ملل ایسه دها حدی ، دها خصوصی بر کشمکش دائمیدن . . سراپا بر محاربهٔ ممدوده‌دن عبارت اولدیغنه کوره حیات عادیه‌ده دخی اسرار موفقیتك اك مهملرندن بری پاره اولدیغنه شبهه یوقدر .

فی‌الواقع لسانمزده زبانزد اولان « پاره ، پاره‌یی جکر . » افاده‌سی‌ده بوحقیقتی تضمن ایتدیکی کبی بول وکوزل برمحصول آلمق ایچون یره صاغلام وابی بر تخم اکمك حقیقت بارزه‌سی‌ده بونی مؤیددر .

کویلره قدر مکتبلر آچه‌جغز ـ پاره ؛ مقتدر معلملر قوللانه بیلمك ایچون ـ پاره ؛ آرتق تصدیق وقبولنده تردد جائز اولمایان کوچوك ضابطانك ترفیهی ایچون ـ پاره ؛ شهرلری تطهیر ، وسائط نقلیه‌یی تزیید ایتمك ایچون ـ پاره ؛ لیمان آچمق ، تیمور یولی تشریش ایتمك ایچون ینه پاره لازم .

حال بوکه بودجه‌مزده بش میلیون آچیق‌وار . بش میلیونده فوق‌العاده قسمندن‌که جماً اون میلیون !

اون میلیون ، مبهم وضعیف برافاده اولوب بونك شمول واحاطه‌سنی آکلامق ایچون یکرمی بش میلیوندن عبارت اولان بودجه‌مزده اون میلیون آچیق اولدیغنی دوشونملی یز .

بوصورتله برطرفدن « پاره ! » دیه بحق قیورانیلیرکن ، اوته طرفدن « آچیق اون میلیون . . . » حقیقت مزعجه‌سی برسلهٔ تحقیر ، آغزلره مهرسکوت اورور برامر مهیب ومطاع حالنده ایلرو سورولیور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

حتی مجلس مبعوثانمزده ، بالذات مبعوثلرمزدن بعضلری طرفندن اکمال تحصیل ایچون آوروپایه طلبه اعزام اولنمسی حقنده برتقریر ویرن ارقداشلرینه « خیر ، خیر ! آوروپایه طلبه وسائره یوللایهمیز . . پارهمز یوق ! » صورتنده رفع آواز ایدیلیور .

حد ذاتنده مکمل وشایان تقدیر اولمقله برابر مجلسه بویولده بر تکلیف ایدلمسنه ، یاخود مجلسك یو تکلیفی قبول و حکومت اجرائیهیه حواله ایدهبیلمسنه حکمت مشروطیتك مساعد اولوب اولمدیغی ، و « پارهمز یوق ! یوللامایز ! » دین مبعوثلرمزده حکومت اجرائیهنك کندیلرندن دها وظیفه شناسانه حرکتله بو یله برایشك صورت عادیهده مبعوثلك کرامتدن دانشلمسنه لزوم اولمدیغی تقدیر ایدرك آوروپایه بومقصدله مأمور یوللامغه باشلامش اولدقلری بالوسیله سزای بیان اولمغله برابر بز بورادہ باشلی باشنه بر مسئله تشکیل ایدن بوصلاحیت ومرجعیتدن بحث ایدهمیهجکز .

حقیقت شودرکه ، برطرفدن لزوم صرفیات ، دیکر طرفدن فقدان امکان دعوار یله اوغراشیلورکن ، هر ایکی طرفی صوصدیرهجق بر مهابتله یاقلاشوب یوکسلن بر صدای تهدید .. درینلردن ، زلزلهلر یاپمغه مستعد بر قوت وشدتله فوران ایدن بر صدای تهدید دیورکه :

« برشی یاپهبیلهجکسهکز ، چابق ، چابق اولك ! چونکه آرتق غائب ایدیلهجك برلحظه قالمهمشدر ! . . »

مهلت ویرمك بیلمین ، عادتا آنجق کوری کورینه براطاعتی امر ایدن ، پازارلغه یاناشمایان بو صدای قوی وتهدیدکار ، برهوای انتباه قوتیله بتون ذهنلری بردن صارمق و :

« مناسب برطوپراق آلتنه آنیلان تخملر ، کومولهمشلردر ؛ اونلر أولمش ، اولمکه محکوم اولمش دکللردر . جوق کچمهدن برشعاع حار وزرین آلتنده او تخملردن فایزلر سورهجك ، باشاقلر چیقهجق ، بره یوز ویرهجکدر ! »

صورتنده برزمین تیقظ حاضرلامق استعدادینی کوستریور .

وافعا الیوم انکار اولنهمیهجق درجهده بدیهی حقیقتلردندرکه ، آرتق لیت ولعل یولیقهمی ایله ، ادارهٔ مصلحت صورتیله ، قوت لایموت ایله یاشامهمز احتمالی قالمامشدر . ارتق خواه وناخواه سیلکنمك ، براثر جدیٔ حیات کوسترمك ، عصرلردن بری جریان عاطل وسقیمنه تابع اولدیغمز سوق طبیعیهیه عقل ومحاکمهمزله وضع حکم ایتمك ، حیاتمزی تعبیر جائز ایسه فتح ایتمك لازم کلمکدهدر .

بودجه دینلدیکی زمان ، توازن مالیهدن بحث اولندیغی زمان ، کور دکنکنی المرکبی ایکی شی اوکرنمشز :

تقصیر مصارف ، عقد استقراضات .

دوشونمليدرکه ، ممالك عثمانیهنك خمسی درجه - سنده اولان اسپانیانك بودجهسی بیله بر میلیار فرانق رادسنده اولدیغی حالده اسپانیادن بش کره بیوك اولان ممالك عثمانیه بودجهسی بش یوز میلیون فرانق رادهسنهدر .

نفراتك معاش وتخصیصاتی سکتهده ، ضابطان معاشی چیقمیور ، مأمورین ملکیه معاشی چیقمیور ؛ جیقمیور ، جیقمیور ! برصورتدهکه تقلیل مصارف ایچون بو نالان ذهنلر ، استقراضات صیدنده خراب اولان فکرلر ، منابع واردات تحریسنه همت ایتسهلر اصابت اولور دینیله بیلور .

ثروت دولت ، ثروت اهالیدن عبارتدر .

وهلهً :

« اهالینك فقر وضرورت ، خسران ومحرومیت ایچنده در . هله یکی بر ویرکویه هیچ تحمل ایدهمز . » دینیلور ایسهده ویرکولرك حکمت طرحی درپیش محاکمه ایدیلورسه بومسئلهنك محتاج تدقیق اولدیغی تسلیم ایدیلور .

دوشونهلم که بر ویرکونك وضع وتأسیسنده اساساً نه آرانیلور ؟

مادامکه قانون اساسیمز مساوات حقوقی تقریر ایدیور ، حقوقده مساوات وظیفهده مساواتی ایجاب ایدر ؛ بو حالدهده ویرکینك عموم ایچون سیان اولمسی ومکلفینك سیاناً معامله کورمسی ، دها صوکرهده ویرکونك حد اعتدالده و ممکن اولدقجه طوغریدن طوغریی یه تحصیل اولنور صویدن اولمسی ، تاریخ وصورت استیفانك اولجه تقرر ایتمسی ، طرح واستیفا خصوصنك اك آز مصرفله والك قیصه طریقدن اجراسی ، مکلفینك منع دسائسی وسائلنك تأمینی ، امر توزیعك علی وجه التناسب جریانی ، امر تفتیشك سهل التطبیق بولنمسی منافی اخلاق اولهمقله برابر وضع وتطبیقنه احتیاج بولنمسندن عبارتدر .

ایشته بتون بو اساسلری مع زیادهٔ کوزه تیر صورتده بولونه بیلهجك تدابیردن بری اولمق و بودجهنك اون میلیون آچیغندن حساب وسطی ایله برپچق میلیونی قاپایه بیلمك اوزره خاطرمزده اولان برنقطهیی بروجه زیر تکلیف ایدیورز :

وفیات وقوعنده متروکاتدن علی الاصول صرهسی ایله مصارف تجهیزیه وتدفینیه و دیون مرض وصحت ادا ولدی الایجاب ماباقینك ثلثندن حکم وصیت اجرا قلندقدن صوکره یعنی قابل التخصص متروکاتك اصول شرعیه وقانونیهسنه توفیقاً کرك ارثاً کرك انتقالاً یوزده شوقدرینك یارسم حاضره علاوةً حصهٔ خزینه نامیله تفریق و یاخود رسم حاضرك اونسبتده تزییدی ؛ و توارث ویا انتقال - لرندن اعتباراً برسنه ظرفنده خرج نظامیی ویردرك معاملهٔ قدیمهسنی ایفا ایتدیرمینلردن خرج نظامینك جزاءً ایکی مثلی ایله برابر تاریخ توارث ویا انتقالدن اعتباراً فائضده یورولمسی برمادهٔ قانونیهیه ربط ایدلمليدر .

آیروجه موهوبك ویا موصی بهك ویا بالاتصریح استعاره نفی ایدلمش اموال واملاکك ویا مقرك نفسنه مضافاً اقرار ایلدیکی مقر بهك هربری متعلق علیهلرینه حکومتك تکفل معنویسی آلتنده بلا مزاحم ، بلامصرف واکثراً بلا سعی وامید کچدیکنه کوره بوصورتلهده بر منبع واردات تأمین ایدلمليدر .

توارث وانتقال یوزدن فرانسه سنوی ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ فرانق ، انکلتره ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ فرانق آلیور . وقس علیهالبواقی .

عموم نواب شرعدن ودفترخانه مأمورلرندن باتلغراف واقع اولهجق صوك بش سنهلك استاتستیق اوزرینه بیوزدن دولتك یوزده شوقدردن نهمقدار استفاده ایدهبیلهجکنه دائر یك صاعلم برحساب یوروتیله بیلور . وبو حسابه کوره آچیق اولان اون ملیون لیرادن برویابرنجق میلیونلك قیادلق ایستلمسنه کوره طرح اولنهجق رسم ده بیکده یکرمی ، اوتوز ویاقرق اولهرق وضع وقبول اولنهبیلور .

مجلس مبعوثان

—

دون مجلس مبعوثانده ایدم . ماشا اللهی وار . نظردن محافظه بیورلهسنی خالصانه تمنی ایدهرز .

هله زهراب افندی ایله جاوید بکك نطقلری بر آوروپا پارلامنتوسنده ایشدلسه ینه مقبول کوریله جك قدر مهم ومعنیدار ایدی .

بغداد دمیر یولی استیضاحی موقع مذاکره ده ایدی . غاریهل افندی طورمتحیرانه ایله « مظنون » صندالیهسی اوزرنده اوتوریور ایدی .

زهراب افندی ایله جاوید بکك مجوملری باشلیجه اقتصاد نقطهسندن ایدی . بارون هیرشك روم ایلی رذالتی کوك براقیلر .

مقصدك دمیر یول یاپمق ، مملکته خدمت ایتمك اولیوب صرف آلمانیهیه جیله کوسترمك اولدیغی یك کوزل توضیح اولندی .

جاوید بك حکومت ایشی اولیوب « مابین معرفتی » اولدیغنی برتفصیل ایضاح ایله آلقیشلره مظهر اولدی . ذاتاً دون جاوید بك جداً (اوراتور) اولدیغنی کوسترمدی . کچن کون استقراض مسئلهسنده کوستردیکی ابتدائیه معلملکی طورینی براقمش ، جداً دارالفنون کرسیسنه چیقمش ایدی . تبریکی وظیفهدن بیلیرز .

اك ضعیف نقطهسی ، حرارتی اك چوق جلب ایدن اسکندرون مسئلهسی ایدی . ضعیف دیدیکمز دخی حدودك منتهای جنوبی پای تختنه ربط ایدن تك بر خطه براجنبی زرهلیسنك کیفنه معروض اولهرق - یوزلرجه کیلومترولق ساحلی تعقیب ایتدیرمك عفو اولنور خطالردن اولهمازدی . حلب - اسکندرون ، آطنه - مرسین ، آطنه - یمورطهلق قوللاری ایله بحث ایتدیکی « منبت ، عمیق اووالردن » استفاده ایتمك و « درسعادته قدر بغداد امتعهسنی سوروکلهمك » مجبوریتندن قورتلمق ممکندر .

زهراب افندینك نطقنده اوفاق بر نقصانه ذهنمزه میخلاندی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اهمیتسز اولمق ایله برابر ذکر ندن واز کچه‌میز .

یك کوزل اوله‌رق مسئله‌یی سیاسی ، اقتصادی ، حقوقی دائره‌لرینه تقسیم ایتدی . بر بر انلری واقفانه ایضاح ایتدیکی صره‌ده آلمانیا ، حکومتیله حسن مناسباته دوام ایتمك خاطری ایچون اوجهتی کویا عینیله براقمغه راضی اولیور کبی نتیجه جیقارله‌مسنه محل ویردی . ظن ایده‌رز که آلمانیا ایله حسن مناسباتی محافظه ایتمك لزومنی مبین اولان افاده‌سنه « فقط شو مناسبات حسنه خاطری ایچون بزدن اقتصادی بر اتخاره انتظار ایتمه‌مك شرطیله » سوزلرینی علاوه ایتمکی طالغینلق ایله اونوتدی .

اسماعیل حقی بك دخی اوزون سوز سویله‌دی . هیئت عمومیه‌سی ایله ضعیف ایدی . هله (کویت)ی قاریشدیرمه‌سی ـ کچن کون اناطولی دائره نفوذلرینی قاریشدیرمه‌سی کبی ـ خطا ایدی . مبعوث افندیلرمز یواش یواش کرسیدن نطق سویله‌مك ایله غزته‌یه بند یازمق بیننده فرق اولدیغنی بیلملیدرلر .

بوبابه‌کی امیدمزایسه برکمالدر .

رسمی تبلیغاتك حکمی

کچن آقشام کچ وقتده شهرده عقد اولنه‌جق اجتماعلر حقنده براعلان رسمی تبلیغ اولنمش ایدی . دونکی نسخه‌مزده خلاصةً فکرمزی‌ده بیان ایتمش ایدك .

بو کونکی رفقای محترمه‌مزك چونی مذکور اعلان رسمی‌یی قانون اساسی احکامنه تجاوز مقامنده تلقی ایله آثار تلاش اظهار ایدیورلر .

بزه کلیورکه رفقامز سوء تلقی یه قربان اولوب ایشی مبالغه ایدیورلر . بونی بزه حکم ایتدیرن اسباب شونلردر .

اولاً — بوکبی اجتماعلرك قبل الوقوع اخباری ممالك منتظمه‌نك کافه‌سنده جاریدر . بواخبار هیچ بر وجهله « استحصال رخصت » دیمك دکلدر و اوله‌مز . چونکه « حریت اجتماع » امر طبیعیسنه توفیق ایدیله‌مز . حکومتك دخی بویله بر صریح ماده‌یه تجاوز جرأتنه تصدی ایتمسی بکله‌نیله‌مز .

ثانیاً — بزده بر امر ویرلیرکن ـ اکثریا آمر ومأمور امرك ماهیتی حقیله احاطه ایده‌مدکلری ایچون ـ ایجابی وجهله ویرلمز ، بالخاصه امری اخذ ایدن مأمور قریحه‌سنه کوره آنی تحریر ایدر ، دوائره حکم فرما اولان تکاسل عمومی سایه‌سنده اویله‌جه امضا ایتدیریلیر .

مذکور اعلان رسمی‌یی اشبو معتاد تکاسلرك محصولی بیله‌رك « رخصت » اعطاسنده تصعیبات کوسترلمه‌سی لزومنی اخطار ایله اکتفا ایتمش ایدك .

یوق ، ایش تلقیمز کبی اولیوب رفقامزك ادعالری وجهله احکام قانونیه‌یه تجاوز اثرینی محتوی ایسه بونك ایچون یالکز غزته ایله مواخذاتی کافی کورماملی ، مشترکاً مجلس مبعوثانك نظر دقتنه وضع ایتملی یز .

اوتوز سنه اولکی سویهٔ فکرمزه کوره یابلمش اولان قانون اساسیمزك طارلغی میداندہ طوریور . آنی طارالتمق جهتی قبول ایتمك شویله طورسون ، چوق ، همده یك چوق کنیشلتمك جهتنه کیتمه‌لی یز .

داخلی

مدحت پاشانك قاتللرندن

—

برطاقم افترا وبهتانلرله طائف قلعه‌سنه آتیلان شهید حریت ، مشوق ملت ، مدحت پاشا ایله رفقای فلاکتی برقاچ دفعه‌لر تسمیمه تشبث ایدن ومؤخراً پاشای مشارالیهك بولندقلری اوطه‌یه کیروب بالفعل قتل ترتیبنی ایفا ایلین واول وقت ملازم ثانی رتبه‌سنده ایکن خدمات صادقانه‌سنه مکافاةً میرالایلق رتبه‌سنه قدر درجه درجه ارتقا ایلیش بولنان نوری بك افندی ! ! ! بوکون استانبولده ایاصوفیه‌ده اسحق پاشا محله‌سنده ساکن بولنمقده‌در .

مرقوم ، موقوفین حقنده اجراسنه اجتسار ایلدیکی بونجه ظلم واذیتلردن ماعدا یواش یواش بوچاره‌لر میانده خسته اولانلره حکیم کلسنه ممانعت ایلیکه باشالمش وبرزمان صکره قلعه‌ده کیلرك یالکز بر نفر تعیینیله اکتفا ایتدیرملری حقنده‌کی امرك ! ! ! احکامنی طیشاریدن بر زیتون دانه‌سی بیله آلمدن منع ایتمك صورتیله محافظه ایلیش ایکن کندوسی وظیفه‌سنك درجهٔ اهمیتندن ومیرالای معاش ومخصصاتیله کچنمکده کوچلك چکدیکندن بحثله دائما مراجعتکاهی بولنان قره تحسین پاشادن استعطاف ایلمی اوزرینه کندوسنه هر آیك برنجی کونی جده رسومات نظارتی وارداتندن یوز عدد عثمانلی آلتونی اعطا اولنمشدر . وکلای ملت بوکا نه دیه‌جك ؟ !

پرتو عدالتدن

§ محکمهٔ جنایت رئیسی حلمی بکدن آلدیغمز بر تذکره‌ده نجیب ملحمه پاشا محکمه‌سنده یروانت طرفندن ابراز اولنوب قرائنی ضروری اولان و مستنطقه یازلمش بولنان تذکره‌یه محکمه‌نك مداخله قبول ایتدیکی صورتنده تمسك اولنمسنه اعتراض اولنمشدر .

تصحیح

۷۶ نومرولی نسخه‌مزده مندرج اولان « شیخ الاسلام ومجلس مبعوثان » عنوانلی بندمزده مرتب بر سطر یازی آتلامش . بوندن طولایی مقصدك سوء تلقی اولنمه‌سنه احتمال حاصل ارلمشدر .

بندك اوفقره‌سی :

. . . بز اوفکرده دکلز . چونکه شیخ الاسلام جماعات اسلامیه‌نك (رئیسی اولماقده قالمایوب مفتی انام اعتباریله بتون معاملات دولتك ، حتی مبعوثانك بیله) رئیسیدر .

مرتب بر « رئیس » کلمه‌سندن دیکرینه انتقالمق صورتیله اوسهوده بولنمش ، تصحیحده دقتدن قاچمشدر . بونی بزه اخطار ایدن ذاته آیروجه تشکر ایدرز .

اناطولی حصاری تنویر افکار جمعیتی دلالتیله شهر حالك اون طقوزنده فرح تیاتروسنده سر محررمز طرفندن تاریخ وفلسفهٔ سیاسیات حقنده بر قونفرانس ویریله‌جکی اعلان اولنور .

درسعادتده وطشره‌ده میزان خیر خواهلری طرفندن لطفاً کوندریلان تقدیرنامه‌لره عرض تشکر اولنور .

یومی اوله‌رق انتشار ایده‌جك اولان افکار ملت غزته‌سندن محرر ومترجملر آرانمقده اولدینی اعلان قلنور .

مصور مجموعه

بونام آلتنده محرر مقتدر احمد جمیل بك افندی طرفندن ریاضی ، ادبی بررساله نشر اولنمشدر .

بالخاصه فنون واصلاحات بحریه‌دن باحثدر . مؤسس محترمك احاطهٔ علمیه‌سی بومجموعهٔ نفیسه‌یك مکملیتنه شاهد کافی ایسه‌ده بزبوبابده قریباً برده مطالعه نشر ایتمك فکرنده‌یز . برنسخه‌نك فیاتی اوچ غروشدر .

شهر حال رومینك اون بدنجی صالی کونی آقشامی ذوق سلیم قومپانیه‌سی طرفندن فرح تیاتروسنده [تحره یووارلاندی قپاغنی بولدی] نام قومدیمز موقع تماشایه وضع اولنه‌جقدر .

مجاهدهٔ ملیّه

آوروپایه عزیمت وعودتمزك اسبابنی تصویر ایدر . فیاتی اون غروشدر .

حریت وادیسنده بر پنجهٔ استبداد

حربیه نظارتنده توقیفم ایله نتایج غریبه‌سنی حاکیدر .

فیاتی بش غروشدر

تحره یووارلاندی قپاغنی بولدی !

ادبی بر اثردر . اسملر اجنبی ایسه‌ده اصل موضوع برلیدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۸۱ | پازار ایرتسی | ۸ صفر ۱۳۲۷ (۱۶ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

عدم مرکزیت « مسئله‌سی

(یکی غزته) رفیقمز آناطولی مفتشی شاکر پاشا مرحومك لایحه‌لرینی تفرقه صورتیله نشره باشلامش. شایان تشکر بر همتدر . مجلس مبعوثانه قیمتدار برتقدمه‌در.

شاکر پاشانك اصل لایحه‌لری بوکون مابینده موجود اولمه‌سی اقتضا ایدر . چونکه شاکر پاشا تنظیم ایتدیکی لایحه‌لرك جمله‌سنی باب دولته تقدیم ایتمزدی . مزاج زمانه یك مخالف اولان قسمی تزدنده صاقلاردی . بونجه زحمته بیهوده یره قاتلاندیغنك اسبابنی صوران دانش بك ایله ماوروقورداتو افندی یه

— نه‌اولور ، نه اولماز ، وظیفه‌می بوصورتله اکمال ایدییورم .

دیر ایدی .

وفاتنده تزدنده بولنان اوراق سینوب متصرفی عمر پاشا معرفتیله ممهوراً سرایه تقدیم اولنمش ایدی. روایاته نظراً اوراق مذکوره آچلمقسزین « امین برمحله » وضع اولنمشدر . بوکونك سرای موجودی طبیعی یرینی بیلیر . ایجابنده سابق باش کاتب تحسین پاشاده یاردم ایدر .

بالخاصه بواوراق بوکون الزمدر . مجلس مبعوثان ایله لایحه‌لر تنظیمنه مأمور قومیسیونلره امثالسز برمنبع معلوماتدر .

ایشته (یکی غزته) رفیقمزده اوقودیغمز ایلك پارچه‌نك باشنده شونی کوریورز :

۱ — مرجعیتنه خلل کلهمك اوزره باب عالیه انحصار ایدن اقتدار مرکزینك ولایاته توزیعیله باب دولتك مشاغل لانحصاسنك معظمات اموره حصری .

۲ — ولایات دوائرینك توسیعی وشمدی ولایتلره انحصار ایدن مصالح عادیه‌لكده سنجاقلره وقضالره توزیعی ..... الخ .

***

صباح‌الدین بك افندینك « عدم مرکزیت » اصولی قیامتلر قوپارمش ایدی . عجبا اوقیامتجی غیورلر ، مفتش شاکر پاشانك تدقیقات وتتبعاتی نتیجه‌سی بولنان شوبالاده‌کی توصیه ایله صباح‌الدین بکك عدم مرکزیت فکری آره‌سنده نه فرق کوریورلر ؟

بونی جداً بیلمك ایستردك .

« عدم مرکزیت » تعبیری طوغری برتعبیر دکلدر. اوعنوان، آلتنه آلنان فکرك اصلا ترجمانی دکلدر . اکثریتمزك آوروپادن ادخال ایتدیکمز بوکبی تعبیرلر مجاهده آتشنده راست‌کله استعمال اولنان تعبیراتدندر . حتی برجوغی غیر مسلم جماعتلرك ایجادیدر .

عنوان سقیم اولمق ایله مصلحت تغیر ایدەمز . عدم مرکزیت وجود دولت اعتباریله دکلدر . دوائجه اتخاذ اولمش مقررات رسمیه دائره‌سندن جریان ایده‌جك معاملاتده‌در، لزومسز استیذانلر اجراسیله قیمتلی اولان وقتلرك بیهوده یره غائب ایدلمه‌مه‌سی اعتباریله‌در .

مثلا بغداددە هندیه سدینك برطرفنده رخنه حاصل اولمش . جریان میاه ایله دقیقه بدیقه توسع ایتمکده . اموال محلیه‌دن صرفیله رخنه‌نك همان تعمیری آلتی بیك غروشه باغلی . « اذنسز بر پاره صرف ایتمه‌یکز » امر نظارتی وار . تلغراف ایله صوردیلر . مستشار اجدی . « تقدیم » اشارتی املا ایتدی . ناظر یوق . باب عالیده مالیه قومیسیون عالیسنده‌در . ایرتسی کونه قالیر .

ایرتسی کون ناظرباب عالیده استیذان ایتمکه قرار ویرر . قلمه حواله ایدر . قلم صره‌یه قور . مسود ، ممیز ، مدیر ، مستشار کورور ، مبیضه ، مقابله‌یه ، امضایه کیدر کلیر .

برهفته‌لك بعضاً برقاچ هفته‌لك ایشدر . هندیه سدنده تخریبات میاه توسع ایتدکچه ایدر .

باب عالیه کیندکدن صوکره « شورای دولته » اشارتیله عینی صورتده صدارت دائره‌سنده طولاشیر. نهایت یازیلیر ، امضالنیر کیدر .

شورای دولت ایسه بربتاق خانه‌در . معاونلرك برینه حواله اولنور . « سکز آی معاون دائره‌یه اوغرامدینی ایچون عهده‌سنده بولنان اون آلتی مصلحتك اویله‌جه قالدیغی وقوعات معلومه‌دندر » !

یالکز دوائرك برنده مذاکره‌سیله مضبطه‌شکلنده چیقمه‌سی عادی حسابله برآیلق زماندر . هندیه سدی صولری انصافسزدر . شورای دولتك تکاسلنی فرصت عدایله تخریباته دها شدتلی دوام‌ایدر، کیدر .

آلتی بیك غروشلق مأذونیت بغداده واصل اولدیغی وقت ولایت مهندسی لازم کلان تعمیر اجراسنك ۸۲ بیك غروشه متوقف اولدیغنی خبر ویرر .

***

مثلا داخلیه ناظری برلایحهٔ قانونیه تنظیم ایتمش . مجلس مبعوثان واعیان عیناً ویا تعدیلاً قبول ایتمشلر . مجلس خاصدن کچمش . اداره ایله موجنجه‌لنمك دستوره کچمش .

ایشته شویله برقانونك احکامی دائره‌سنده محلنجه امور لازمه ومستعجله‌نك اجراسی خصوصنه مساعده ایتمك اوقدر بیوك ، مهم ، اداره‌یی پارچه‌لیه‌جق برشیمیدر ؟

دکلدر . دکلی ؟

ایشته صباح‌الدین بکك عدم مرکزیتی ! عدم مرکزیت دییکز . دها طوغریسی اولق اوزره « توسیع مأذونیت » دییکز. شولزومسز استیذان رذالتلرندن ملتك ایشلرینی خلاص ایدیکزده نه نام وعنوان التنده اوهمتی یاپارسه‌کز یاپکز .

بویله بسیط ، مقبول برشیئ صباح‌الدین بك یاخود زیدوعمرو سویله‌یور بهانه‌سیله تحریف ایدوب سلاح تجاوز اتخاذ ایتمك ، برمجاهد حریت ومشروطیتی جرح ایچون آلت مقامنده قبول ایتمك جائزمیدر ؟

جائزدر دیرسه‌کز جوابمز : (یاحفیظ !) دن عبارتدر !

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

جواب استیضاح

ایوب سلطانده احمد توفیق امضاسیله آلنان آچیق مخابره ورقه‌سیله ایکی درلو ایضاحات ایستنلیور.

معلوماتی تصحیحه مدار اولمق اوزره بسط توضیحات ایدیورز :

قارئك خصوصی اولان برنجی قسمی صرف رؤیادن عبارتدر . دیدیکی ذاته نه اویله برکیمسه مراجعت ایتدی، نه ده اویله برجواب ویرلدی . چونکه متبوعك دوستی دشمنی اوکرنمکه لزوم وارمیدی ! آنك دوستلری حق سویلینلر ایدی . دشمنلری‌ده جیلرینی طولدیرمق ایچون ابطال حق ایدن « بندکان » ایدی .

قارئك ایکنجی قسمنده :

حسین حلمی پاشا کبی طبعی مستبد ، وصفی ژورناللی اولغله برابر ولی نعمتی بولنان عزت پاشانك ملتدن انتقامنی آلغه قیام ایتش کیمسه‌لری غرته‌کزله مدحه برمعنی ویره‌مدیکمدن استیضاح کیفیته مجبور اولدم . »

دنیلیور .

(میزان) وجدانی خلافنه کیمسه‌نك مداحی اولدی واوله‌مز. یکانه دوشونجه‌سی سلامت وطندر، اعتلای شان ملتدر . هیچ برکیمسه‌نك مجلوبی وآلتی اولدی و اوله‌مز .

حسین حلمی پاشا حقنده‌کی فکرمزی یازدق . ایجاب ایتدکجه لهنه ویا عایهنه اوله‌حق مطالعه‌لری ومحاکمه‌لرمزی‌ده یازمقده فاعل مختارز . مشار الیهی (میزان) « رجال دولت » صفتیله محاکمه ایتدی بوده بالواسطه ایدندیکی معلوماته مستنددر .

مستبد ایمش : افعال وآثارینی کورنجه انظار عامه‌یه‌قومقدن چکنمه‌یز . ذاتاً مجلس مبعوثان استبداد وهمی (!) اوزرینه‌بیله کچن هفته نه‌کورلنیلر یابدی ؟ مستبد برحکومت هرکسدن اول آنلرك نظرنده دیکیش طوتدیره‌مز .

فلانك بنده‌سی ایمش ، ژورناللی ایمش ! بونلر علی الاطلاق سویلمان تعبیراتدندر . فراری عزت پاشایه منسوب وحتی سایه‌سنده استحصال مأموریت ایدن مالیه ناظر سابق ضیا پاشایه یدی آی مشروطیتده ناظرلق ایتدیرلدی‌می ؟ پاشانك آغالرینك اتکلرینی اوپان رجال الیوم موقعلرنده دکلی ؟

آغامی توفیق افندی‌که محمود بك مطبعه‌سنده ماکنه‌جی ایدی، دیون عمومیه ارکانندن و « اخص بندکان » دن برذات تقوی شعار (!)ك حامیسی دکلی ایدی ؟ سلفی نه ایدی ؟ خلفی نه اولهجق ؟ هپ اویله ! هپ اویله !

مبعوثانده فراریٔ مشار الیهك لطف بندکانندن بعض ذوات یوقسی ظن ایدییورسکز ؟ بو بویله‌اولور ایسه صدراعظم پاشا حضرتلرینی عزت پاشا بنده‌سی دیو بوکون دکزه‌می آتملی ؟ بواصولی طوتدیره بیلور ایسه‌ك یالکز دوائر دکل، شهر شهرمز بیله پك خالی قالور . اصولك برایولکی خاطره کلور؛ اوده موسیو لورانك‌ده آرادیغی بودجه توازنی قسماً تأمین ایدنه‌سی احتمال موهومی !

ژورناللجیلغه کانجه، ماده درمیان ایدلدکجه بوکبی بیانات حکمسزدر .

شمدی، بالجمله عثمانلیلرك آمالی قابینه‌نك درعهده ایلدیکی آغر یوکك آلتندن موفقیتله چیقماسنه معطوفدر . بو بابده جمله‌مز طرفندن تمنیات خیرخواهانه‌ده، بولنمق لازمدر . بزدن دعای موفقیت، انلردن‌ده خلوص نیت وبیطرفانه سلامت مملکته خدمتدر. « ابوارلق » بولنیقه‌سنی تعقیب ایتدیکنه قناعت کتورنجه‌یه قدر قابینه‌یی مدافعه ایتمك ، اثر ذهول اوله‌رق قاچیرمیله بیله‌جك خطالری اخطار خالصانه‌ایله تعمیره دعوت ایلمك غرته‌مزك مسلکیدر.

یکانه دستور موفقیت اولمق اوزره شونی دیرزکه یالکز « قانون » دن قورقمق ، یالکز « قانون » ه کوونمك ، یالکز « قانون » دن امر آلمق ، خلاصه حدود عثمانیه داخلنده حکمران یالکز بر « قانون » طاتیق قطعیاً لابددر .

« قانون » خارجنده بشقه بر « قوت » فرضی ، بو « قوت » محض رحمت اولسه‌ده بنه تهلکه‌در .

حسین حلمی پاشا حضرتلری « صدراعظم پاشا » صفتیله « قانون » لك برسندهٔ مقیددر .

« حسین حلمی پاشا » اوله‌رق ایستدیکی مسلکه ذاهب ، ایستدیکی جمعیت وفرقه‌یه راغب اوله‌بیلور .

شو اساسدن بیاعد ایده‌جکنی تخمین ایده‌مه‌یه‌جکمز حسین‌حلمی پاشا حضرتلری، اشغال ایتدیکی مقامه نیچون کتورلدیکنی اونوتمدقجه، قراکاکی بر ماضیه‌یه عودتله نه لزوم، نه‌ده ایجاب واردر .

الاشیا تنکشف باضدادها

بعض حقیقتلر واردرکه ـ حادث اولدقلری محیط داخلنده مختلف جریانلره منقاد متعدد قوتلرك فقدانی ملابسه‌سیله ـ اکلاشیله‌مادن اونودیلوب کیدیورلر .

مطبوعاتك قید اسارته تابع بولندیرلمسی مملکتمزی ۱۱ تموزه کلنجه‌یه قدر بوختلف قوتلردن مستفید اولمقدن محروم براقمش ایدی . محرومیت واقعه متوالیاً دوام ایتمش اولسه ایدی ـ که برنوع « یوقلق » دیمکدر ـ حقایق احوال واشیایه انفاذ نظر ایمکسزین الی الابد نصیبه‌دار اوله‌مازایدك .

حمد اولسون بوکون اوحالده بولنمایورز :

بولونمادیغمزك الك بارز نشانه وثمره‌سیدرکه، بوکون کامل پاشانك اسباب حقیقیهٔ سقوطنی عنعناتیله بیلیورز. همده بعض طرفلرك افراغ ایتمك ایستدکلری « شکل » ه رغماً عادتا همان همان نصل اولدیغنی بیلییورز .

دیمك که ۱۱ تموزه کلنجه‌یه قدر عالم عثمانیدن دیدار بهجت نثارینی کیزله‌مش اولان

الاشیا تنکشف باضدادها

کلمات مبجله‌سنده مندمج حکمت جلیله وجلیه بوندن صوکره، راهبر کافهٔ حرکات وسکناتمز اولهجق . هر حقیقتی کوره‌جکز . لهمزده ، علیهمزده سویلمان هرسوزی ایشیده بیله‌جکز . ایشیتدکلرمزی اوزرینه سردمطالعه ایده‌بیله‌جکز. بیلمامزلکدن قورتیله‌جغز.

نه بلذر بختیارلق . دکلی ؟

*
* *

« الاشیا تنکشف باضدادها » حکمتنك مملکتمزده نه زمانلردن بری محل تطبیق بولهمادیغنی دها طوغریسی حکومتمك هانکی تاریخدن بری دماغمزه بورجلی اولدیغنی عرفان ومعلومات ویرکوسنی تأدیه‌دن استنکاف ایلدیکنی ، بیلمك فائده‌دن خالی اولهماز .

بوحقیقته وصول ایچون انظار دقت وتتبعمزی یارم عصر قدر اوله‌ارجاع ایتمك مجبوریتنده‌یز . اوت تام یاریم عصر قدر اوله :

مأخذمز رسمیدر .

۷۹ تاریخنده، رسومات امانتدن اصدار اولنان ۱۹۴ نومرولی تذکرهٔ عمومیه‌ده « خارجدن کلوب نشری مضر ! اولدیغی جهتله توقیف قلنمش اولان کتب واوراقك متعلق بیوریلان امر وارادهٔ علیهٔ صدارتپناهی اقتضای عالیسی اوزرینه حرق واعحاسی ضمننده دفترلرینك تنظیمنه بالمخابره معارف معاونلرندن آرتین افندی‌نك مأمور ایدلدیکی، بیان اولنیور . شو تذکرهٔ رسمیه‌دن ، معاملات داخلیه وسیاسیات خارجیه‌مزه دائر آوروپاجه وقوعبولان نشریاتك ۷۹ تاریخندن برخیلی زمان اول باشلامش، و ۷۹ تاریخندن اول بویله‌ده نشر اولنوب ورود ایدن و کمرکارجه اصحابنه اعطا اولنیوب ضبط ومصادره ایدیلان اوراق وکتب مضره‌نك (!) مقدارینی حاوی برقطعه دفترینك تنظیمی ، وحرق واعحالری ایچون برمأمور مخصوص تعیینی ایجاب ایتدیره‌جك قدر بریکون تشکیل الممش ، اولدیغی آکلاشیلیور . دیمك که دماغ ویرکوسنك عدم تأدیه‌سی تاریخی بحق تعیین ایچون ۷۹ تاریخندن‌ده برقاچ سنه اوللره قدر تمدید نظر اقتضا ایلیور . المزده‌کی وسائط تتبعیه دها یوقاریلره اصعاد نظره مساعد اولدیغندن بالمجبوریه ۷۹ تاریخندن‌صوکره‌لری ایچون تعمیق تتبعات ایده‌جکز .

۲۹ ص ۸۱ تاریخیله یازیلان تحریرات عمومیه شو عباراتی حاویدر : « دولت وملت علیهنده تهییج افکارمقصدیله یابلمش کتب ورسائلك ممالك شاهانه‌یه منع ادخالی ممنوعیت قویه آلتنده بولندیغی حالده (کروه قهره‌دن) بعض اشخاصی بنه برتقریب خارجدن فساد آمیز اوراق جلب وادخالنه متجاسر اولمقده اولدقلرینه وبونك محاذیر ومضرات مادیه ومعنویه‌سی (!) میداندە بولندیغنه بناءً منعی ایچون مواقع مقتضیه مأمورلرینه وصایای مقتضیه اجرا اولندیغی کبی درسعادتجه‌ده تقیدات شدیده اجراسی ».

یوقاریده برر نمونه‌سی ارائه اولنان وثیقه‌لر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

کوسترییور که، فعلیت دماغیه‌مزك قصر وتحدیدینه؛ اوقومق ، آکلامق ، آکلانان شیدن عبرت آلمق ، عبرت آلنان شیئه نظراً تصحیح احوال واخلاق ایتمك کبی حقوق طبیعیهٔ بشریه‌سزك رفته رفته ازاله سنه ، تا ۷۹ تاریخندن اول باشلانمش ۱۱ تموزه قدرده بوباشلانمجك برکون اولسون عارضه‌یه اوغرادیغی کورلمامشدر .

صوك یکرمی بش اوتوز سنه‌لك تحدیدات فکریه‌مز حقنده دیکر بر مقاله ایله بعض معلومات مهمه‌دها اعطا ایده‌جکمزی‌وعد وبوصورتله تاریخك هر معناسیله مظلم اولان بوفشله ناچیز برخدمت ایده‌بیلورسه‌ك نه‌شرف ! ا . . . ج

روسیه مسلکی

—

اولا — روسیه دولتیله مناسبات صمیمانه تأسیسنه متعلق ملاحظات ،

ثانیا — حاله نظراً روسیه ایله تأمین دوستی‌یه تشبث بزم طرفك حسن ظنندن عبارت اولهجغنه دائر مطالعات محتاج تدقیقدر . شو ایکی نوع افکاره جف‌القلم طوغریدر ، ویا دکلدر دینلهمز .

روسیه دولتی بوآنه قدر بزه قارشو هیچ بر فرصتی غائب ایتمامش ؛ هرسفرده اردونك احوال روحیه‌سندن وسائر مهمهٔ داخلیه‌مزدن خبردار اولمش داخلده ایقاع فتن وشورشدن کیرو طورمامش . خارجاً دخی آوروپا افکارینی علیهمزه جویره‌جك بیك درلو افترا واسناداتده بولنمش ، زمینی بوبولده حاضرلادقدن صوکره ضربه‌نك الك بیوکنی حواله ایتمکدن کری قالمامشدر .

برایکی عصرلق عداوت مستمره والیوم حل وفصلیله اوغراشیلان مسائل دلسوز وطن او مسلك سقیمك محصول سابقیدر .

واقعا بوکون بزم و روسیه‌نك شکل اداره‌سی تبدل ایتمش بنابرین مسالك دولت دخی بشقه برمجرایه تمایل ایلهمشدر . هرایکی دولت ایچون اوفق اولان مسلك ممالك وسیعه‌سنك اعمارینه ومدنیت حاضره ایله افکار ملی تألیف وتنویره چالشمق ، محب وفاق ومسالمت اولمقدر .

اقدامات داخلیه‌نك تأمین ایده‌جکی منافع خارجیه احتمالات مفیده ایله مقایسه اولنه‌میه‌جق درجه‌ده زیاده‌در . باخصوص ترقیاتك صفحات ثروت وسعادتی ملته الك بیوك مشوقدر.

روسیه دولتی اسلاو اتحادینه چالشمقده دوام ایتدیکی حالده اداره‌سنده بولنان میلیونلرله نفوس اسلامیه‌نك دخی آتیاً اتحاد اسلامه چالیشه‌جغنی وطرز ادارهٔ حاضره‌سنك البته بوحاله مساعد اوله‌جغنی دوشنور .

بوکون ، صیقشدقجه اسلاو اتحادینه متمایل ، مسئله برطرف اولنجه کندی منفعتلرینه واستقلال تام احرازینه چالیشان بالقان حکوماتنه — عثمانلی دولتی ضررینه — طرفدارلغك روسیه‌یه پکده نافع اولدیغنی زمان تعین ایتمش اولسه کرکدر .

بالقان حکومتلری مجموع نفوسنك برقاچ مثلنه بالغ اسلام تبعه‌یه صاحب اولان روسیه دولتی، کندی تبعه‌سنك جلب قلوبنه چالیشمقدن بك زیاده استفاده ایده‌جکنی البته دوشنور ویلور . بناءً علیه بوایکی حکومت مشروطه‌ده متقابلاً تأسیس ائتلاف ودوستیدن روسیه‌نك دها زیاده منفعتدار اولهجغنی بدیهیدر .

صاف وصمیمی یوزیله، قابیله جهان مدنیته عرض وجود ایدن عثمانلی دولتنه روسیه ادارهٔ حاضره‌سی عین صمیمیتله کورینورسه بك چابوق ائتلاف ودوستلق حاصل اولور .

روسیه دولتی نصل کورنمایدر :

حلی قوهٔ قریبه‌یه کلنش اولان مسائلده مستقلا بروضعیت آلمیه‌رق ائتلاف واتفاقده بولندیغی دولتلرله برابر حرکت ایتمسی .

متصور اولان قونفرانسده وطندن آیریلان، خون اسلافنزله آلنمش ومحافظه ایدلمشکن الدن کیدن یرلرك ونفوس اسلامیه‌نك برقاچ میلیون لیرا ایله تعویض و تضمینی ممکن اولهمیه‌جغنی تقدیر ایدن دولتلر میانده برنجی اولهرق بزه طرفدارلق کوسترمه‌سی .

مانع ترقیمز اولان مداخلاتدن بزی قورتارمق ایچون عهود عتیقه‌نك الغاسنی تکلیف و استحصالنه موافقتده اولك آیاق اولهسی .

ایشته اووقت عثمانلیلر روسیه‌نك اخلاصندن امین اولهرق مقابله‌سنده قصور ایتمز .

یوقسه روسیه‌نك دوستلق کوسترمسی سوزدن عبارت قالدقجه قارشیمی یالکزظاهراً ابراز تزاکتدن عبارت اولهجقدر . م . ی

اختلاف امتی رحمة

—

اختلاف ، اعلان حق و صواب ایچون بحث ومناظره معناسنه کلیر . چونکه هر بحثك حق وصوابی ، صدق وسلامتی اختلاف و مناظره ایله ظاهر اولور . بلا غرض حادهٔ تدقیق ومناظره‌دن کچن هر رأی وتدبیر مقبولدر . لکن اویله الك بیوك خطالرله نتیجه‌لنان مناقشات بی‌منزانه‌ایله صواب اولان جهت التزام اولنمسزین اجرای مناظره اولنورایسه اشته بو هیچ برزمان شایان اعتماد اولهماز .

مشروطیت ایله اداره اولنان دولتلرك حالنه برنظر اعتنا ایله باقیلور ایسه اولا نظره چاربان فرق سیاسیه اولور . عجبا بو فرقه‌لرك وظیفه‌لری نه‌در ؟ بونلرك باشلیجه وظیفه‌لری افکار ملتده وکلای ملته قارشی زمان زمان اوبانان شبهه‌لری ازاله ایلیه‌رك وطن وملتك سلامت وسعادتنه خدمتدن عبارتدر .

عجبا ملتك وکلای ملته قارشی شبهه‌لری نه‌اولهبیلور؟ برمجلسك که، برمسئلهٔ مهمه‌ده بلااختلاف وطرفکیرانه اتفاق آرا وقوعبولور ایسه ملتك امنیتنه خلل کلیر . بوده وطن ایچون نیجه مدهش فلاکتلری انتاج ایدر . ونه وقت که او مجلس اعضالری فرق مخالفه‌یه انقسام ووجداننندن یوکسلمش صدای حقه تابع اولهرق بحث ومناظره ایدرلر ایسه ویریلان قرارلرك اصابتده کیمسه‌نك شبهه‌سی قالماز .

ایشته کامل پاشا حقنده مجلس مبعوثانده ویریلان عدم اعتماد رأینده — بتون افکار ملت شبهه‌داردر . وبو مسئله‌نك اهمیتی کامل پاشانك شخصنده دکل، اختیار اولنان طریقك وخامتندر .

آوروپا دول متحدهسنده دخی اصول مشورتله برابر اختلاف ومناظره قاعده‌سی معتبر اولدیغی ایچوندرکه ، پارلمنتولرده موقع مذاکره‌یه قونیلان هرماده فرق مختلفه آره‌سنده موضوع بحث ایدیلیر ، معترضلر ایستدکلری قدراعتراض، مروجلر کوچلری یتدیکی قدر جواب والزام ایله اوغراشیر ؛ نهایت ایکی طرفدن هانکیسنك رأی بلا تضییق مظهر اکثریت اولور ایسه او ترویج اولنور . وانجق بوصورتله‌درکه منافع وطنیه تأمین ایدلمش اولور .

بوقاعده هرملتده جاریکیر وعلی‌الخصوص شریعت غرای اسلامیه حکمنجه دخی مأمور اولدیغمز برامر اجل ایکن نیچون مبعوثان ملت اویله برطاقم تشویقاته قابیله‌رق بوجهته نظر اعتنا عطف ایتمدیلر. کامل پاشایه ویریلان عدم اعتماد رأیی ایکی آی اول بالضروره اعطا اولنان اعتماد رأینده «پرده آلتی حکومتنجه» قطعیاً قرارکیر اولمش، وشوقدرکه کامل پاشا لهنده بك زیاده حال غلیانده اولان افکار عمومیه‌نك کسب سکونت ایتمسنه انتظار ایدلمش اولدیغی بك میداندهدر . برطاقم آمال مخصوصه پرورده ایتدیکی میداندهدر اولان ، منسوبینی دها ابی صاغمق ایچون قایرمقدن بشقه املی اولمیان جمعیتك آمال ومقاصدندن بری ده قارشولرنده بشقه بر فرقه‌نك ، برفرقهٔ منقده‌نك موجودیتلرینی آرزو ایتماملریدر . کوردکلری ایشلرك ، طوتدقلری یولرك اسرارینه کندیلرندن ماعدا هیچ برکیمسه‌یی کسب اطلاع ایتدیرمك ایسته‌مزلرده ، اختلاف افکار اوزره بولنانلری تقبیحه قالقیشیورلر ایسه امنیت عمومیه نصل مغلوب اولمز . برطرفدن محترم برصدر اعظمی قانونشکنلکله اتهام ایدییورلر ، لکن دیکرطرفدن کندیلری نه‌حق وصلاحیتله برات نجاتمز اولان اوقانون مقدس‌اساسی‌یی جیکنه‌ته‌رك استیضاحی تأخیر ایتمامکده اصرار ایدییورلر .

جمعیتك مروج افکاری اولان غزته‌لرده ایسه ذات مسئله براقیلوب تقلیب وقایعه وتغییر حقایقه جرأت ایدیلییور ، ومتمادیاً اغراض شخصیه ایله اوغراشیلیور ، ایشندن شبهه‌سی اولمیان معارضدن نه‌دن قورقالیدر. اوت ایشته بك اعلا آکلاشیلیورکه، مملکتك منافعی نقطهٔ نظرندن برفرقهٔ مخالفه‌نك وجودینه لزوم دکل ، احتیاج قطعی بیله واردر . لکن اویله بر فرقه‌که نه کووندکلری برارده، نه‌ده بیوك برملجأ اولسون، یالکز سایهٔ مشروطیتك سینهٔ شفافته صیغه‌جق وهرزمان حق وعدلی ومنافع وطنیه‌یی کوزته‌جك ...

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

جمعیته ظهیر کبی کوستریلان اردو، ملتك اردو سیدر افرادی ایسه اتحاد وترقی جمعیتنك بندکانندن دکل، حر عثمانلیلرك قهرمان اولادلرندن مرکبدر. بوتون ملت عثمانلی اردوسنده کی فکر مشروطیتی کمال شوقله هرزمان آلقشلار. وملتی نائل حریت ایدن او اردو افرادینه هرزمان مدیون شکراندر. شو قدر که برملتك اردوسی، اوملتك هیئت مجموعه‌سنه نسبتله بش اون کشیدن عبارت اولان افرادینه ونهایت برجمعیته دیدیکمز کبی ـ ظهیر اولهمز. تاریخ غرته‌سنکده تأیید ایتدیکی وجهله هیچ برزمان برارادو سیاسی ایشلرله مشغول اولهمیه‌جنی کبی هله برطاقم فرقه‌لره‌ده معین اولمق اوزره اصلا داخل اولهمز. چونکه او وقت بوتون قوت اوفرقه‌ده قالیر بونك نتیجه‌سی ایسه فلاکت واضمحلال، ظلم واستبداددر. اکر اتحاد وترقی جمعیتی برطرز اداره‌ده دوام واصرار ایدرایسه بزم ایچون امید نجات یوق کیبدر. ف. ن

برفقره

—

وزرادن برینك نزدینه وقتیله برمغربی کلمش. «بن اویله برقماش نسج ایده‌رم که، شمدیه قدر نه‌اویله قماش نسج اولنمش، نه‌ده اولنه‌بیلور. بشرط آن که اوقماشی ایکی آدم کوره‌مز! بری ولد زنادر، دیکری کافر نعمتدر» دیمش.

— آمان نسج ایدیکزده کوره‌لم! دیمشلر..

مغربی یوزینی برکوشه‌یه صورمش، قماش‌نسج ایدرجه‌سنه اندهکی مکیکی صاللامغه باشلامش؛ صوکره‌ده بوش اولان اللرینی وزیره وحاضر بولنان ندماسنه کوسترمش. وزیر ولدزنا اولمق خوفندن اندیشه‌ناك، ندمای دخی کافر نعمتلك تهمتندن بیناك اولهرق جمله‌سی قماشك موجود اولدیغنی تسلیم ایتمشلر. مغربی برچوق عطیه‌لر آلهرق کیتمشدر.

وزیره مراق اولمش. برحیات بولنان والده‌سنك حضورینه کیده‌رك دستبوس اولدقدن صوکره شو وجهله افادهٔ حال ایتمشدر:

— والده! حق بنوته نظراً سزدن صوره‌جغم کیفیت برنوع کستاخلقدر. فقط پك زیاده مراق ایتدیکمدن وسزی بو بابده مسئول ایده‌جك پدرمده وفات ایتدیکندن جسارت ایدیورم.

سن بنی حامل ایکن کوز وال قضاسی کبی شیلره تصادف ایتدکمی؟

— اوغلم. بن حرمسرای پدرانه‌کزه قیامتمش برقادین ایدم. کیمك حدینه، بکا کنچ نظرله باقسون.

یمین وقسم ایده‌رك اوغلی بووجهله تأمین‌ایلمسی اوزرینه وزیر ندماسنی جلب ایدر. مغربینك کندولرینه کوسترمش اولدیغی قماشی کوروب کورمدکارینی سؤال ایدر.

نتیجهٔ مجاوبه‌ده وزیرك ولدزنالق، ندماسنك دخی کافر نعمتلك تهمتندن قورقه‌رق عدم وجودی محقق اولان قماشك وجودینی تسلیم ایلدکاری میدانه چیقمشدر.

* * *

وقت استبداددە طوغری سویلیانلره تفوهات اسناد ایدرلر، حقکولری سکوته مجبور ایلرلر ایدی. زمانك تغیرینه قائل اولان ارباب حمیتك شمدیکی طوغری افاده‌سنه‌ده ارتجاعیون سومی ویرپورلر.

بوحال مغربی درویشنك قماشنه تعلیق ایتدیکی شرائطدن عد اولنمه مجادر. بزه قالیرسه ملت ودولتك خرابیته بادی اولان بوکبی بازیچه‌لره خاتمه ویرلمسی حال حاضر خطرنا کزه موافق ومناسب اولهجنی لاریبدر.

اوراق حوادث

السؤال:

حکومت ایچنده حکومت وارمیدر؟

الجواب.

شمدیلك حربیه نظارتنك بالجمله غرته‌لرده‌کی «تحریرات عمومیهٔ» معلومه‌سنه مراجعت بیوریله.

(سربستی) رفیق غیرتمزده کورلدیکی اوزره «قومشو دولتلردن برینی اوچ کره‌در استانبوله خفی برمأمور کوندروب مسائل خارجیهٔ معلقه‌دن برینه دائر برهیئت سیاسیهٔ غیرمسئوله‌یه بعض تکلیفات خفیه‌ده بولنیورایمش.

شوفقره سکوت ایدیله‌جك معلوماتدن اولدیغندن علاقه‌دارانك تصحیح مسئله ایتملرینه سلامت عمومیه نامنه انتظار اولنور. اشبو «علاقه‌داران» قیدمزك باشنده باب عالیدر.

اوراق ومکاتیب

—

لازستان مبعوثی ابوالنظام فریدافندی حضرتلری طرفندن ارسال بیوریلان ورقهٔ مفصلهٔ قیمتدار یارنکی نسخه‌مزده درج ایدیله‌جکدر.

وقمهٔ نویس جدولی

—

«دارالموسیقیٔ عثمانی» نامیله میدانه کتوریلان مؤسسهٔ مدنیه‌نك رسم کشادی ولی‌عهد افندی حضرتلرینك مخدوم نجابت موسوم عالیلری حضوریله اولکی جمعه کونی اجرا ایدلدیکنی «حقوق عمومیه» رفیقمز یازیور.

مؤسسات مدنیه‌نك مهملرندن اولان بودارالموسبقی «تشبث شخصینك» کوزل برمثالیدر. لایق اولدیغی درجه‌ده اکتساب وسعت وشرف ایتمسنی تمنی ایلرز. بوبابده وقوف واختصاصی اولانلرك صرف همت وبذل معاونت ایتملری وجیبهٔ حمیتدر.

§ «انحصار وکالت» ـ صنف عدلیه نظارتندن بالجمله محاکمه اجرا ایدیلان تبلیغات مناسبتیله برقاچ کون اول، حکام کرامه خطاباً یازیلان بند برچوق طرفدن تقدیر ایدلدیکی کبی بوکره استخبار ایدلدیکی کون بك اوغلی واسکدار بدایت محکمه‌لری رؤسای اوابداسنه‌کی تبلیغات ـ احکام اساسیه وقانونیه‌مزه عدم‌موافقتنه‌بناءً ـ موجبنجه حرکت ایده‌میه‌جکلرینی عدلیه نظارتنه بیلدیرمشلردر.

—

سرای برونی ایله قومقپو آره‌سنده مناسب برنقطه‌دن حیدر پاشاایله قاضی کوی آره‌سنده مناسب برمحله تحت‌البحر برتونل‌انشاسی ایچون فریق‌شکری پاشا ایله عبداه کولیام افندی طرفندن شهرامانتنه براستدعا ویرلمش.

—

ناظر لاحقك زیاده‌جه خسته بولنمسنه مبنی عدلیه نظارتنه باش مدعی عمومی ممدوح بك افندینك کچیرلمك اوزره اولدیغی خبری شایعدر.

—

بلغارستان برنسی فردیناندك عودتنده روسیجقدن کچرکن کندینه بومبه آتمجق اولان بربلغار ایله برصربلی بوکره بلغارده ضابطه‌جه دردست ایدلمش. ایش جدی اولمسه کرك!

—

مجلس معارفجه حق تألیفه دائر قلمه آلنان نظامنامه لایحه‌سی اسباب موجبه مضبطه‌سیله برابر نظارتدن صدارته تقدیم قلنمشدر.

—

یوزباشیلق ایکی قسمه آیریلهرق قول آغالغك رفعی ارکان حربیه دائره‌سنجه تذکر ایدلمشدر. حربیه نظارتنه برچوق اجراآت وتصورات اصلاحیه‌دن بحث اولنیور.

—

ایکنجی اردو قوماندانلغنه ناظم پاشادن صوکره صالح پاشانك تعیینی مشار الیهك مزیاتنه مبنی شایان تقدیر برحسن انتخابدر.

—

قیصری حادثه‌سنده تفنك پاطلامامش ونه مجروح نه‌ده تلفات یوق ایمش. او حالده حادثه نه ایمش؟

نشریات جدیده

مرآت قانون اساسی. ـ بو نام آلتنده

عمر ضیاءالدین بك افندی طرفندن قانون اساسی مندرجاتنك احکام شرعیه‌یه عیناً تماس ایتدیکنی کوسترتر صورتده قلمه آلنمشدر.

اعتدال ـ بعض ارباب اقتدار طرفندن بونام‌ایله هفته‌لك بر رسالهٔ موقوته نشرینه ابتدار ایدلمشدر. شکلی ومندرجاتی اعتباریله شایان تقدیر اولان‌اثر مذکوری توصیه ایله دوام آتمشارینی تمنی ایلرز.

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.153

برنجی سنه — نومرو ۸۲ صالی ۹ صفر ۱۳۲۷) ۱۷ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته احرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

میزان غزته‌سی اداره خانه‌سنه

غزته کزك چهارشنبه کونی نشر ایدیلن ۷۶ نومرولی نسخه‌سنده‌کی (شیخ‌الاسلام ومجلس مبعوثان) سرنامه‌لی مقاله‌ده شیخ الاسلام قابینه‌یه عادی وکیل دولت صفتیله داخل اولمیوب حکومت اجرائیه نزدنده برحقوق مشاوری ، برمفتی اولمق ، جهت شرعیه‌جه اثنای مذاکره‌ده رأی ویرمك اوزره طرف پادشاهیدن دکل ، جانب خلافتدن منصوب اولوب اداره‌سی جماعات سائره رؤسای کبی خصوصات مذهبیه‌یه دائر استیضاحلر یاصدارته ویا مذاهب مدیریته توجیه ایدلمیدر دینیور .

بومطالعه مقام مشیخته رعایت مقصدیله درمیان اولنمش ایسه معنای رعایته حرمةً بوطرز احترامدن صرفنظر اولنمسی رجا اولنور . یوق مطالعه حقیقت حال نقطه‌سندن یوروتلمش ایسه طوغری دکلدر .

برکره عثمانلیلره قارشو پادشاهك پادشاهانی ایله خلیفه‌لیکی بیننده بز برفرق کورمیز . عنوان خلافتك ثمره‌سی دول سائره اداره‌سنده بولنان عناصر اسلامك حصه‌سیدرکه عناصر مذکوره‌نك مقام خلافته اولان مربوطیت معنویه‌سی بوعنوان سایه‌سنده‌در . شوحالده شیخ الاسلام صدر اعظم کبی صاحب خلافت اولان پادشاه طرفندن نصب اولنمش مادی وجسمانی بر وکیل‌در . شریعتمزده هرکس نفسنك رئیس روحانیسی اولدیغنه بناءً مجلس وکلاده جریان ایدن مذاکراتك جهت شرعیه‌سنی وکلادن هربری دوشونمکله مکلف ووکلادن هرهانکی مسلم اولورسه اولسون مذاکراتك حکم شرعیسنه تماس ایدوب ایتمدیکنی دیکرلرندن زیاده بیلدیکی حالده رفقای مجلسنه ، حتی شیخ الاسلامه بیله امر بالمعروف نهی عن المنکر حکمنجه اخطاره مجبوردر . بناءً علیه وکلای سائره ایله برابر عین وظیفهٔ اجرائیه ایفا ایتمکده اولان شیخ الاسلام مجلس وکلا ایشلرندن قطعیاً ومشترکاً مسئول اولمالیدر . بالذات پادشاه طرفندن تعیین اولنان شیخ الاسلامك انضمام رأییله قابینه تشکیل اولنمسنك اصول اتخاذی و صدر اعظمله بوبابده برلکده مسئول طوتلمالری بین‌الدول دولت عثمانیه‌یه لایق برمعاملهٔ احتیاطکارانه اولمه بیلیر . صدر اعظملرك وقوع انفصالرنده شیخ الاسلامك طبیعی انفکاکارینك دأب قدیم دولت عثمانیه‌دن بولندیغنی درخاطر ایدرسه‌ك شیخ الاسلامی برجهله قابینه‌خارجنه براقه‌میه‌جغمز کبی شیخ الاسلامك صورت تعیینی قابینه تشکیلی مسئله‌سنده رأینك انضمامنه مساعد اولدیغی فکرینی ترویج وتأیید ایتمکده‌در .

امور مشیخته کلنجه عاداته متعلق فتوالر استثنا ایدیلیرسه دوائر معاملاتی عموماً خصوصات مدنیه وقوهٔ اجرائیه‌یه عائد اولدیغندن نظارت معلو - مه‌سندن طولابی وظیفه‌جه جماعات سائره رؤسانه هیچ‌ده مناسبتی اولمیان شیخ الاسلامك نظار سائره کبی مسئولیتی طبیعیدر .

دولتك دینی دین اسلام اولمسی حسبیله شیخ - الاسلامی امور دینیه‌دنماشی دخی اعطای ایضاحاته مجبور ایتمك صلاحیتی حائزدر .

عناصر سائره‌نك عرضلرینی ، جانلرینی مالرینی عنصر اسلام عرضی ، جانی ، مالی کبی وقایه ایدن ومعاملاتجه تبعهٔ غیر مسلمه‌یی اسلام ایله سویان طوتان شرع عدالتپرورمزك رأی رزینیله تأسس ایدوب بعنایته تعالی پایدار اولهجق اولان بر مجلس عالی ملت‌ده شیخ الاسلامك هرکونا ایضاحاتده بولنمسی شریعت نامنه شرف عد اولنور . امور مشیخته عائد استیضاحلرك زیاده کندیسنه مربوط اولمسی لازمکان مذاهب مدیریتنه یاخود صدارته توجیه ایتمکده‌کی وجه معقولی اوکرنمك وبرده مشیخته ادارهٔ حکومته اولان مداخله‌سنه موقت دیمکده‌کی حکمتی آکلامق استرز . لازستان مبعوثی

فرید

میزان

بز شیخ‌الاسلامك برای استیضاح مجلس مبعوثان حضوریته جلب ودعوتنده شرعاً وسیاسةً محذور کورمکده‌کی اصابت فکرمزی تعدیل طرفداری دکلز . بو اجتهادمز غوامض ودقائق شرعیه‌یه واداب مشروطیته بحق واقف اولانلرجه مسلم اولسه کرکدر . مسئله‌نك دها زیاده تفصیلاته حسب‌الزمان تحملی یوقدر .

علی‌الخصوص « پادشاهلق » ایله « خلیفه‌لك » اراسنده فرق یوقدر کبی حکملرك میدان ویره‌جکی مطالعات یتمز توکنمز مناقشاته منجر اولمقدن قورتیله‌مز . ایشته بوکا بناءً درکه هرفقره‌سی تنقیده محتاج اولان شو مقاله‌یی عیناً درج ایله اکتفا ایدیورز .

یالکز « موقت » قیدی داخلنده اولان واستیضاح ایدیلن نقطه حقیقه‌کی ایضاحمز بودر :

مخاطب محترمزك بو بابده‌کی سوء تفهمی محیط مسئله‌نك لایق اولدیغی مرتبهٔ رفعنده تحری ایدمیوب اشاغی طبقه‌لره عائد اولدیغی تخمینندن منبعث اولمشدر . بزم نقطهٔ نظرمز واجب‌الاصلاح اولان واهمیت عظمای نظر عامه‌ده درکار بولنان امور وقفیه ایله بوراده شمدیلك ایضاح و بیانه لزوم کورمدیکمز مؤسسات خیریهٔ سائره‌نك ادارهٔ مشیخته ربط والحاق ایدلمسی امنیه‌سنه مبتنی ایدی . بونك حصولی ایسه برحال مقبولیتده بولنمدیغی قابل انکار اولمیان دائرهٔ مشیختك اصلاح وتنسیقنه بناءً علیه « موقت » برزمانك حلولنه متوقفدر .

* * *

موجب تنقید دیدیکمز فقرات عدیده‌دن برینی مثال اولمرق ایضاح ایده‌لم :

« پادشاهلق » ایله « خلیفه‌لك » آراسنده بر فرق یوقدر دینیلور . حال بوکه بونلر آراسنده فرق واردر . همده پك بیوکدر .

اولا — برمملکده ، بر دولتده ایلك پادشاه ایله اخلافی نصل پادشاه اولور ، « خلیفه » نصل خلیفه اولور ، یعنی منشألری برمیدر ؟ بوایکی « نصل » لرك آراسنده فرق یوقدر دیمك تاریخ عالمی ، وقوعات ثابته‌یی انکار اولور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

ثانیاً — پادشاهلر « قانوناً » مسئول دکلدر. حال بوکه خلیفه‌لر « شرعاً » مسؤلدر . بونلری فرقسز عد ایتمك هم قانونه، همده شرعشریفه مغایر اولور .

ثالثاً — « پادشاه » اولق ایچون نه اوصاف وشرائط لازمدر، خلیفه‌اولق ایچون نه‌اوصاف وشرائط لازمدر . بونلر بربرینك عینی می ؟ بالارث صره‌ده بولنان بر « صبی » ، حتی رحم مادرده‌کی « جنین » بیله بالنیابه حکمدار اولولور . حال بوکه خلیفه‌لك شروطی بشقه‌در .

رابعاً — پادشاهلق ایله‌خلیفه‌لك آره‌سنده فرق یوقدر دیمك، خفیف برتشبیه ایله صدر اعظم ایله شیخ‌الاسلام آره‌سنده فرق یوق دیمك اولور .

حال بوکه صدر اعظم سیاسیات ایله یعنی ادارهٔ ملك وملت ایله مکلفدر . شیخ‌الاسلامه کلنجه : قانون تنظیم ایتمز وایده‌مز . زیرا کندوسی لایتغیر اولان احکام شرعیه دائره‌سنده حرکته قطعیاً مأمور ومجبوردر .

مقاله‌ده بیان بیورلدیغی اوزره محاکم شرعیه معاملاتی‌ده احتوا ایدن امور فتوا خارجنده « شیخ‌الاسلام » ك وجودی قالمه‌مزکه ملت مجلسی اوکنده اثبات وجود ایتسون . شیخ‌الاسلاملر آنجق « جماعات اسلامیه » حضورنده مسئولدر .

ذیل انفلاق

مبعوثان کرامك نظر دقتی جالب اولدقجه ، انتظارمز وجهله فعالیت کورلدکجه سعی و غیرتمز آرتار، آرتیور .

(نجیب ملحمه پاشا) محاکمه‌سنك طرز جریان و اداره‌سی قانونه ، اصوله موافق دکل ایدی . اثنای محاکمه‌ده‌کی مشاهدات، و (اقدام) رفیقمزك ١٠ شباط تاریخلی نسخه‌سنده مندرج مضبوطات ، قانونه عدم توافقی کوسترمکده ایدی . متأسف اولدق . قیصه بر افاده ایله مأیوساً بیان حال ایتدك . زیرا جهت عدلیه‌مزی مشروطیتمزه جسبان برصورتله اصلاح وتنسیق ایدلمش، کورمك ایسته‌رز، ایسته‌یورز.

محترم مبعوثلرمزن دخی متأثر اولمشلر. استیضاحه قیام ایلدکلرینی استخبار ایلدك . توزیع عدالت قضیهٔ معتنا بهاسنك سلامت جریانته عائد اولدیغندن بوتشبثلری شایان تبریکدر . ممنونیتله بزده انفلاق مقالهٔ مختصره‌مزی تذییل ایده‌لم :

ای محترم مبعوثان . . . ! قوهٔ تشریعیه‌سکز ، قانونلرك تحریرینه هیئت محترمه‌کز آرتق راضی اولماسین . سزدن بشقه قانونلرك نظاملرك سلامت جریانته دقت ایده‌جك بر عثمانلیلرك استنادکاهمز یوقدر . حافظ حقیقی اه . سزدن بشقه محافظمز وارمی ، متصورمی ؟ قانونه تجاوزه ملت مجلسی منفرداً ومجتمعاً راضی اولماسین ، هرشیئدن زیاده بو نقطه‌یه دقت بیورلسون .

کوریلیوریا ... قوهٔ تشریعیه‌لك اجتماعی صره‌ده، اجتماعکاهی تربنده ! مرکز حکومت اولان استانبولده ، عدل وحق صالونده، ام المحاکم اولان محکمهٔ تمیز صره‌سنده صریح ، غیر صریح قانونسزلق تحدث ایدییور . . ، ایدرسه . . . . مجلس عمومینك هنکام تعطیلنده ویاخود مرکز حکومتمزدن اوزاق محللرده نه‌لر اولماز ؟ . . . .

ممالك عثمانیه‌ده توزیع عدالت قضیهٔ معتنابهاسی تحت سلامته الملق مع التأسف عدل وحق احکامنك تمامیٔ تطبیقنه توسلدن ٣٣ سنه‌دن بری تباعده اعتیادی، بولنان محاکم عثمانیه‌ی سوء اعتیاددن وازکچرمك ، خطیئات سابقه‌یی تجدید دکل، تصحیح ایتمك فرض‌در .

بوفکره تبعاً یعنی سلامت عدلیه نامنه معروضات آتیه‌مز نظردقته آلیرسه جهت عدلیه‌مزك اعتباری، اعتبار سابق وبونده ایجاب ایتدکجه، تمند واصراری، ثابت اوله‌جقدر . بالخاصه استیضاحه قیام ایدن وکلای امت بو اصله تابع اولورسه مدعامز تجسم ایتدکدکدن بشقه پرده آلتنده قالان ، کیزلنمك ایستیلان، حقایق کونش کبی ظاهر اوله‌جقدر .

اوت . . . . حق عالیدر . باطل سقوط ایدر. بزمده اعتقادمز بویله‌در . شبه‌مز، ترددمز یوقدر . سندمز حضرت قرآن عظیم الشان . غیرت ایستر . غیرتسز توفیق بکلنمز . بونك یوزلرجه امثالنی‌ده کوردك . کوز اوکنده‌کی (نجیب ملحمه) .

ایر ویاکچ حقك تماماً ویاکاملاً ظاهره اخراج اولنه‌جغی محقق اولسه‌ده حقك ابطالی ضمننده عجبا قاچ یوز بیك پردهٔ اغفال واضلالك تهیه وتدارك اولندیغنی‌ده ذکر واتیان ایتمك ایسته‌رم . نته‌کیم قانونلرك وجودی ، موجودیتی حسن تطبیقه کافی اولماز ، اولمایور .

حقك ظاهره اخراجی ، عدلیه‌نك سلامت آتیه‌سی ، تنسیقی ، اصلاحی ، نه‌وجهله اوله‌بیلور . سؤالنه قارشو حل مسئله ایچون — نجیب ملحمه — حقنده‌کی دوسیه‌لرك تدقیقی لازم کله‌جکنی عرض ایده‌رم . حقه وصول ایچون بشقه چاره یوقدر . جریان محاکمه‌نك تابدایتدن انتهایه قدر تعقیب وتدقیق واجبدر . استیضاح حالنده بولنان ذوات ایچون بونقطه‌یه دقت ایدلمك لابد وقطعیدر . زیرا بعضاً کورلدیکی وجهله جواب ، سوالی حکمسز براقیور ونتیجه‌ده حق پرده آلتدن چیقارلمیور ، چیقمیور .

سائل سؤالنك غوامضنه واقف اولمق . معین ومقرر برطریق تعقیب ایدلمك والا نتیجه مفید اولماز . مضر اولور .

سؤال حاضرلمق ، حاضرلنمق مسئله‌سنی پیش تأمله النجه نجیب ملحمه دعواسنده نظریات آتیه تحدث ایدر :

— ١١ تموزدن اول قانون اساسی وارمیدی ؟ واردی ....!

سندی ؟

مجلس مبعوثانك (قوهٔ تشریعیه) نك اجتهادی.

نتیجه :

١ — عثمانلیلر منفرداً ومجتمعاً ٩٣ سنه‌سندن برو قانون اساسی دائره‌سنده اجرای حرکاتله مکلفدر ، مخالفت ایدنلر مسئولدر .

مجلس مبعوثانك اجتماعنده قانونیتی تکلیف ایدلمك اوزره تنظیم اولنان قانونلرك حکمی جاریمی ؟

— قانون اساسی کبی انلرده معتبردر .

نتیجه :

٢ — اصولی دائره‌سنده نشر واعلان اولنان یعنی الیوم موجود بولنان بالجمله قوانین ونظامات مرعی ومعتبردر، هرنظارت کندی قانونلك تطبیقیله مکلفدر .

شو ایکی نتیجهٔ ثابته‌یی ذهنمزده طوتارق بومبا ایشنه دائر مطبوع ومصور ٦٨ صحیفه‌لك کبیر (فذلکه) یه و ٨ صحیفه‌لك مطبوع ادعانامه وقرار نامه‌یه شوبله‌جه برکوزکزدیرملم. فذلکه دینلان... (شیئ) ك سر لوحه‌سی :

« تموزك سکزنجی جمعه کونی سلاملق موقع عالیسنده اجرا قلنان اشتعال جنائی حقنده با ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی تشکل ایدن قومیسیون مخصوص طرفندن اجرا قلنان تحقیقاتك فذلکه‌سیدر »

قانوناً معنی مراد اولنمدقده : المعنی فی بطن الشاعر .

الجواب

— خارج از قانون .

مندرجاتنه کچوب قارئلرمزی یورمایه‌لم شو (شیئ) ك برده نهایتنه بقالم .

١٣ تشرین اول سنه ٣٢١ تاریخ

برچوق امضا :

شورای دولتدن	باش‌مدعی	قومیسیون مخصوص	
نظیف سروری	عمومی	رئیسی‌ونافعه‌مستشاری	
بك	ج	نجیب ملحمه	
درسعادت بدایت	استیناف‌مدعی	ادرنه والی	
مدعی عمومیسی	عمومیسی	معاونی	
ا	نج	ر	

درسعادت مستنطقی

ع

و اس و صد

بك اوغلی مستنطقلری

اح و شو و ش

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

سیار هیئت قانونیه تشکیلی نه دیمکدر ؟ فائده‌سی نه‌در؟ قانونی تخریبدر. کبی تدقیقاتی مطالعه‌یی براقیورز. فقط ضرر مادیسی ذکر ایتمکسزین کچه‌مدك .

خارج از قانون تشکیل اولنان قومیسیونلردن خزینهٔ ملت صویولمش ، مثلا قیصه حساب ایله :

بومبا قومیسیونی (ملته !) یکرمی بیك لیرایه اوطورمشدر . ازان جمله (شیئ) مذکورك طبعی ایچون ایجاب ایدن ۳۰۰ لیرا مصارف طبعیه‌نك مالیه نظارتجه استقراض ایدلدیکی ده معلوم.

صدده کلنجه :

بومبا قومیسیونك ۸ تموزدن اعتباراً ایشه مباشرتله ۱۳ تشرین اولده اکمال وظیفه ایلدیکی کوریلور .

حیرت .... (درسعادت) مدعی عمومیلکندن تنظیم اولنان ادعا نامه تاریخی دخی ینه ۱۳ تشرین اول سنه ۳۲۱ ،

صد حیف . (درسعادت) مستنطقلکندن تنظیم بیوریلان قرارنامه تاریخی دخی ۱۳ تشرین اول سنه ۳۲۱ تاریخ مشؤمیدر .

امضالر دخی ینه اونلر ... !

فذلکه ، ادعانامه ، قرارنامه، برکونده یازلمش تعبیر دیکرله اعضای مذکوره ضابطه مأمورلنی ، مدعی عمومیلك ، حاکملك وظائفی مزج ایتمش (ید واحده) جمع ایلدمش . وظائف مذکوره‌نك جرم مشهود حالنك ختامندن صکره جمی قانوناً جائزمیدر ؟

الجواب

— لا ... .

— خطیئات قانونیه‌نك مافوقنجه تصحیحی لازمکلور. هیئت اتهامیه قرارنامه‌یی فسخ ایتمامشمی ؟

— لا ...

دیمك که قضیهٔ محکمه وار

— ای نعم .

نتیجه :

(قانون وار، تطبیق یوق)

ادعانامه زیرنده (درسعادت) مدعی عمومیسنك ، قرارنامه زیرنده دخی (درسعادت) مستنطقنك ، امضالری مطبوع !

جرم بیلدیرده ، تحقیقات یلدیزده . استانبول مستنطقی، مدعی عمومیسی ، صلاحیتدارمی؟ خیر.... اویله ایسه ادعانامه ، قرارنامه خلاف صلاحیت اولهرق تنظیم اولنمش !

محاکمك درجات اوزرینه تقسیمندن غرض نه‌ایدی؟ نیچون فسخ ونقض ایدلمه‌مش؟درجات محاکمدن کچمش ؟ . ایشته قانون ، ایشته تطبیق !

دور استبداد ، زمان استبداد . لایسئل عما یفعل .

—

فذلکه ، ادعانامه ، قرار نامه، دینلدکلری حالده لفظاً ومعناً عبارات والفاظ قانونیه ایله بیانلرنده هیچ بر مناسبت ومطابقت کورلمیان وسراپا مخالف قانون بولنان (شیئلر) ك بزجه بوقدر تدقیق کافی . استیضاحه قیام ایدن ذوات تعمیق مسئله ایده‌بیلورلر، ایتلیدرلر .

حقیقت بومرکزده ایکن غریبدرکه مذکور اوراق فرانسزجه‌یه ترجمه ایدلمش ، اجانبه توزیع ایدلمشدر .

باطل ، قانون تسمیه‌اولنیور ، افتخار ایله جهان مدنیته اعلان اولنیور ! مهارته دقت اولنملی ، ایشك بونقطه‌سی مهمدر. زیرا رتبه‌نشان ، احسان، ترقی ، محلولدن خان ، خانه ، اپارتمان ، کوشك بومهارتله تمادی ایده‌بیلور ایدی ....

کچمش زمان ....! فقط تمادی ایتمسه ، صلاح کورلسه ، توبه ایدلسه ، ۱۱ تموزدن صکره بایلمسه! (قانون) و (حسن تطبیق) جریان ایتسه، بولکه‌یی بزده ارائه ایتمیز . فقط خطیئات سابقه‌یی تصحیح دیرکن تجدیده دوام ، تعند صدای عکس ایدنجه ، محسوس اولونجه حقیقتك میدان علنیته وضع وتبیینی بورجز اولور . شمدی‌ده :

اشکنجه دعواسنی تدقیق ایده‌لم :

ایکنجی مقاله‌مزده تقدیم ایده‌رز .

دولت علیه و آوستریا ـ مجارستان

— پروتوقولك خلاصه‌سی —

شهر حال رومینك اون بشنده برطرفدن صدر اعظم حسین حلمی پاشا وخارجیه ناظر وکیلی غابریل نورادونکیان افندی ، دیکر طرفدن آوستریا ـ مجارستان حکومتنك درسعادت سفیری زان مارکی پالاویچینی آره‌سنده بعض مسائل معلقه‌نك حل وتسویه‌سی ضمننده بر پروتوقول امضا ایدلدیکی معلومدر .

عموم آوروپا مطبوعاتی بوایشك رسیدهٔ حسن انجام اولمسندن دولایی بیان ممنونیت ایتمشلردر .

ممنون اولمیان برعنصر وارسه اوده صریلردن عبارتدرکه ، بوحال ائتلاف واقعك معنای فوائدینه دها واضح برشکل ورنك ویرر .

ائتلاف واقع ، شرق پولیتیقه‌سنی هرج ومرج ایده‌بیله‌جك فورطه‌لردن برینی وبلکه اك برنجیسنی تماماً برطرف ایتمش اولیور .

پروتوقولك برخلاصه‌سنی بروجه آتی درج ایدیورز :

آوستریا ـ مجارستان ، برلین معاهده نامه‌سی و ۲۱ نیسان ۱۸۷۹ تاریخلی درسعادت مقاوله نامه‌سی ایله یکی پازار سنجاغی اوزرنده حائز اولدیغی بالجمله حقوقنی صورت قطعیه‌ده ترك ایدر .

بوسنه ـ هرسك ولایتلرینه عائد بالجمله احکام عهود،ایله آوستریا ـ مجارستانك بوسنه ـ هرسك حقنده‌کی مقررات اخیره‌سنه دولت علیه‌جه ایدلمن اعتراضات طرفینجه اشبو پروتوقول ایله الغا ایدلمش و ولایتین حقنده آتیاً تکون ایده‌بیله‌جك هردرلو اختلافاتك طرفین میانه‌سنده حل وحسمی قرار کیر اولمشدر .

الیوم ممالك عثمانیه‌ده بولنان بوسنه وهرسکلیرایله ممالك عثمانیه‌نك قطعات مختلفه‌سندن اولوب بوسنه هرسکده موقتاً بولنان ویارلشمش اولان کیمسه‌لر حائز اولدقلری تابعیت عثمانیه‌یی محافظه ایده‌جکلردر.

انجق طرفین متعاقدین آره‌سنده اشبو پروتوقولك تصدیقی صره‌سنده تعاطی ایدیله‌جك مخطره‌ده محرر- الاسامی ذوات بو امتیازدن مستثنادرلر .

بوسنه وهرسك سکنه‌سی کافی السابق بوسنه وهرسك قوانینه توفیق حرکتله ممالك عثمانیه‌یه مهاجرتده حردرلر . پونلر ممالك عثمانیه‌ده عثمانلی اولهرق قبول ایدیله‌حکلردر .

اشبو مهاجرین الیوم ممالك عثمانیه‌ده بولنان بوسنه‌لیلر وهرسکلیلر کبی بوسنه وهرسکده بولنان املاك واراضیلر اوزرنده‌کی حقوق تصرفیه‌لرینی دیلدکلری کبی استعماله سربستدرلر .

بوسنه — هرسکده احتیار اقامت ایدن مسلملرك حریت مذهبیه‌لری کافی السابق تحت تأمینده بولنه‌جق و پونلر بوسنه ـ هرسکده ساکن و ادیان سائره‌یه منسوب بولنان افرادك حائز اولدقلری حقوق مدنیه وسیاسیه‌نك عینی حائز اوله‌جقلردر .

نام حضرت پادشاهی اهالیٔ اسلامیه طرفندن خطبه‌لرده صفت خلافته یاد وتذکار ایدیله‌جکدر .

حقوق اوقاف ومسلملرك مقام علیای مشیخته رابطه‌لری ومشیختك رئیس العلمالق توجیهی حقوقی کافی السابق محفوظدر .

آوستریا ـ مجارستان حکومتی ، دولت علیه‌نك بوسنه ـ هرسکده صاحب اولدیغی اماکن رسمیه‌یه مقابل اشبو پروتوقولك تاریخ تصدیقندن اعتباراً نهایت اون بش کون ظرفنده دولت علیه‌یه ایکی بچق میلیون لیرای عثمانی تأدیه ایده‌جکدر .

آوستریا ـ مجارستان دولت علیه ایله اشبو پروتوقولك تاریخ امضاسندن اعتباراً ایکی سنه ظرفنده آوروپا حقوق سیاسیه‌سنه توفیقاً برتجارت معاهده نامه‌سی عقد ایده‌جك وآنجق بوحال دولت علیه‌نك دول سائره ایله عقد ایده‌جکی تجارت معاهده نامه‌لرینك‌ده عین اساس اوزرینه عقد ایدلملریله مشروط بولنه‌جقدر .

آوستریا ـ مجارستان کذا اشبو پروتوقولك تاریخ تصدیقندن اعتباراً اون بش کون ظرفنده الیوم قیمت اوزرینه استحصال اولنان یوزده اون برکمرك رسمی یوده اون بشه چیقارلمسنه و « پترول » دن ، « سیغاره کاغد » ندن ، « کبریت » لردن ، « اسپرتو » دن ، « اسقامیل کاغد » ندن ، رسم منضم آلنمسنه ویاخود بونلرك تحت انحصاره آلنمسنه راضی اولهجق ، ممالك عثمانیه‌ده سائر دولتلر طرفندن پوسته‌خانه کشاد ایدلمه‌مش برلرده بولنان نمسه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

پوسته‌خانه‌لرینی‌ده سد و دولت علیه‌نك عهود قدیمه‌یی برطرف ایتمك اوزره واقع اوله‌جق تشبثاتنی تسهیلی شمدیدن قبول ایده‌جکدر .

پروتوقول دونکی کون مجلس مبعوثانه تقدیم قلنه‌جق ایدی .

اوراق حوادث

غزته‌لردن بری (پرودوس) غزته‌سنی مدافعةً روملرك وطنمزه ایتدکلری خدمتلرندن ، نزاکت طبعلرندن، معالیاته استعدادلرندن بحث ایتمش .

دیکری بونی موأخذةً آتنه‌ده نشر اولنان (آقروپولیس) نام یونان غزته‌سنك نشریات سقیمه‌سنی ذکر ایله مقابله ایدیور .

« روم » ایله « یونان » فرق عظیملرینی بربرینه قاتمق مهلك ومنقطسز بر اویوندر . بوندن توقی ایتمك پك بسیط بر وظیفهٔ حمیت ایجابندن اولسه کرکدر .

اوراق ومکاتیب

اطه‌پازاری قضاسنده قره عثمان اغا خیراتی اوقافنك سؤ استعمال ایدلدیکنه دائر قره عثمان زاده‌لردن بر ذات طرفندن آلنان ورقه مناسبتیله اوقاف ادارهٔ علیه‌سنك نظر دقتنی جلب ایدرز . صحتی بالتحقیق ثابت اوله‌جق سؤ استعمالاتك منعی اسبابنه توسل اولنه‌جغی درکاردر .

میزان غزتهٔ معتبره‌سنه

بمنه‌الکریم درسعادت مرکز عسکری قلوبنك پك یقینده ومساعد بر هواده رسم کشادی اجرا قلنه‌جغندن قلوب اعضالغنه قید وداخل اولمش اولان ارکان ، امرا وظابطانك معین اولان شباط معاشی یوزده ایکیلرینك مارت ابتداسنده جغال اوغلنده کائن قلوب صندیغنه لطفاً ارسال بیورملری مرجودر.

سواری مفتشی وعسکری قلوبی هیئت اداره
رئیسی برنجی فریق
عزت فوأد

داخلی

ادارهٔ مخصوصه مأمورلرینك نمایشی

ادارهٔ مخصوصه مستخدمین وعمله‌سندن عبارت ایکی اوچیوز قدر منسوبین اللرنده بر ایکی بایراق اولدیغی حالده بوکون باب عالی اوکنه قدر قدر مجتمعاً کله‌رك برطاقم نمایشلرده بولنمشلر ومجلس خاص وکلانك آطه‌لره شرکت خیریه طرفندن واپور ایشلتلمسی او امرینی مع عائله کویا اون بیك قدر نفوسك حقوقنه تعرض وتجاوز صورتنده کوستره‌رك بوبابده‌کی مغدوریتلرینی بالبیان او امر مذکوره‌یی پروتستو ایتمشلر و بواقشامدن اعتباراً شرکت خیریه‌نك اطه‌لره واپور ایشلتمه‌دن منع ایتدیرلمسنی طلب ایلمشلردر .

بونلر وقوع بولان سؤال اوزرینه مطالبه‌لرینی مقام صدارته بیلدیرمشلردر. جواباً ادارهٔ مخصوصه‌دن آطه‌لر اهالیسنك وقوع بولان شکایات محقه‌سی واسترحامات فوق‌العاده‌سی اوزرینه شرکت خیریه‌نك آطه‌لره واپور ایشلتمسی مجلس وکلاجه قرارکیر اولمش ایسه‌ده بوقرار آنجق ادارهٔ مخصوصه‌جه انکلتره‌دن منتظم واپورلر کتیریلنجه‌یه قدر دوام ایده‌جکی وشرکت خیریه‌نك بوصورتله واپور ایشلتمه‌سندن کندیلرینه هیچ برمضرت طوقونمیه‌جغی ، سالف الذکر مدت ظرفنده معاش ومخصصاتلرینی تماماً اخذ ایده‌جکلری بیان وایشلرینه کوجلرینه کیتملری توصیه وتبلیغ ایتدیرلمشدر .

آنجق نمایشجیلر شرکته بو اقشامدن اعتباراً واپور ایشلتمه‌مسی امر ایدلدیکی تقدیرده برطرفه آیرلمیه‌جقلری و اوراده اولمکه راضی اولدقلری جوابنی ویرمشلردر .

بونك اوزرینه بش اون ژاندارمه سواریسنه بونلری طاغتمق اوزره امر ویرلمشدر . اهالی قسماً طاغلدیغی حالده بعضیلری باب عالی حولیسی دروننده سواری ژاندارمه‌لری اوزرینه هجوم ایلمشلردر . بوتجاوز اوزرینه مقدار کافی نظامیه عسکری سوق ایدلمش ، متجاسرلر آن واحدده طاغیدلمشدر ژاندارمه‌لره ایلك هجوم ایدن درت شخص دردست ایدلمشدر .

— تروت فنون —

وقعه نویس جدولی

مدینه جوارنده ابن رشید ایله سعود بیننده بوکره‌ده برمصادمه وقوعه کلمش و ابن رشیدك غالبیتی ایله نتیجه‌لنمشدر .

هموند قبائلندن برطاقم عشائر، سلیمانیه اطرافنده اجتماع ایتمکه باشلادقلرندن شهر داخلنده عظیم بر هیجان حصوله کلمش ؛ چارشو و پازارده دکانلر قپانمش ؛ واوزاق یاقین برطاقم قضالردن سلیمانیه‌نك امددینه عساکر معاونه سوق اولنمشلردر .

روسیه‌نك دلالتیله صربستان ایله ـ بلغارستان آره‌سنده مقارنت حسیه حاصل لمقده‌در .

بالقان مسائلندن دولایی بین‌الدول بردرجه موجود اولان اختلاف ائتلافه مبدل اولمقده‌در .

روم ایلی قاضیعسکرلکنه — فتواخانه رئیسی المسودینی ابراهیم؛ دارالخلافة العلیه قاضیلغنه ـ صدرین مستشاری عصمت افندی حضراتی .

آیدین سنجاغی متصرفلغنه — سینوب متصرفلغندن مستعفی [illegible] شا تعیین قلنمشلردر .

سلانیك ومناستر وقوصوه ولایتلرنده کلیسا اختلافاتندن دولایی شوکونلرده وقوعاتك تزایدینه مبنی اجرا ایدیله‌جك تعقیبات عسکریه‌نك تشدید وتسریعی حربیه نظارتنه امر اولنمشدر.

دولت علیه ایله بلغارستان آره‌سنده حرب ظهوری تقدیرنده سلانیك ومناستر وقوصوه ولایتلرنده متمکن بلغارلرك همان اختلال چقارملری ایچون افکار فاسده نشر وسلاح توزیع ایدلدیکی تحقق ایتمشدر .

حکومت عثمانیه ایله آوستریا آره‌سنده قرارکیر اولوب تصدیقه تعلیقاً امضا قلنمش اولان پروتوقول بوکونلرده تدقیق وتصویب قلنمق اوزره مجلس مبعوثانه تقدیم ایدلمك اوزره‌در .

اولکی کون فارده روم پطریقخانه‌سنده بیوك بر نمایش اجرا ایدلمشدر .

پطریق افندی بر نطق ایراد ایدرك کلیسا حقوقنه قارشو واقع اولان هجومدن بحث ایتمش و زمان سابقده برچوق مشکلاته غلبه ایتمش اولان کلیسانك بوکون بو موانعی‌ده برطرف ایده‌بیلوب ایده‌میه‌جکنی تدقیق ایتمش ، ونهایت قدس وقایعنه نقل کلام ایدرك مشروطیتك سوء استعمال ایدلمسندن اشتکا ایله برابر وپطریق دامیانوسك غلیانه کلمش برخلقه امید بخش واوك آیاق اوله‌جغنه حقلی حقسز علیهنه ویریلن حکمی قبول ایتمسی مناسب اولمش اوله‌جغندن بحث ونهایت صبر و سکون توصیه‌سی وبوقبیل مسائل معضله‌نك مساعیٔ فوق‌العاده ایله حل منحل ایدیله‌بیله‌جکی بیانیله ختم کلام ایتمشدر .

« عدلیه قلوبی » نك اون کونه قدر ایکنجی براجتماعی وقوع بوله‌جغی استخبار قلنمشدر .

مسبب ؟ . — حکایه نویس محترم صفوت نزیهی بك افندی بونام آلتنده مکمل بر رومان تألیف ایتمشلردر .

علوم اقتصادیه . — مجموعه‌سنك اوچنجی نسخه‌سی‌ده مقالات مفیده‌یی حاوی اوله‌رق بوکره موقع انتشاره وضع اولنمشدر .

اقبال ملت . — یومی انتشارایدر (قبال ملت) رفیقمز شباطك یکرمی یدنجی کوندن اعتباراً ادبی فلسفی ، سیاسی ، علمی ، مزاحی اولمق اوزره بیوك قطعه‌ده پنجشنبه کونلری منتظماً نشر اولنه‌جقدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۸۳ | چهارشنبه | (۱۰ صفر ۱۳۲۷ ، ۱۸ شباط ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

اقصای شرق

—

دور استبدادك غفلتلرندن بری‌ده وجه فعالیتنی منحصراً غربه توجیه ایتمه‌سی ایدی . حال بوکه دولتك اك مهم منافع مستقبله‌سی شرقده بولنیور .

شو ادعامزدن کیمسه فضله برمعنا چیقارمه‌ملیدر . شرقده‌کی منافع دولتدن مقصدمز دیکر بر دولتك حقوق مکتسبهٔ سیاسیه‌سنی جرح واضرار ایدن بر جهته معطوف دکلدر .

دولت عثمانیه پك اوزون بر مدت ایچون اك صلح پرور حکومات جهاندن بری اوله‌جقدر . چونکه منافع اصلیهٔ حیاتیه‌سی بونی آمردر .

جاپونیه بردولت منوره ومعظمه اولدی . چین انتباه بولوب کندینی اصلاح وتنظیمه قیام ایتمشدر . سائر قطعات شرقیه دخی غفلتلی ماضیدن قورتیلوب ایجاب زمانه توفیق حال ایتمکه میل ایتمش بولنیورلر .

چین وهند قطعه‌لریله محیط هندی آطه‌لرنده عظیم منافع مذهبیه‌مز واردر . هر برنده‌کی نفوس اسلامیه بزده‌کنك برقاچ مثلنه بالغدر .

دولت عثمانیه مشروطیت اداره‌یی جداً یرلشدیرمکه موفق اولدیغی کون دول معظمه زمرهٔ معتبره‌سنه رسما داخل اولمش بولنه‌جقدر . دول معظمه زمره‌سنه داخل اولنجه ، نفوذ واعتباری جهانه غبطه بخش اوله‌جق بوموقع ممتازی اکتساب ایده‌جکدر . چونکه ماهیت اصلیه‌سنده ، جغرافیه اعتباریله وضعیتنده بوکا امثالسز استعدادمز واردر .

دولت عثمانیه شرق وغربك نقطهٔ التصاقیدر . ایکی جناحلی بر هیئت جلیله شکلنده وشرقه طوغری مدنی غربك وکیل ومرخصی وظیفه‌سنده اجراسنه موفق اوله‌جغی موفقیتلرینك حد و پایانی یوقدر . مزاج اصلیسی وبالخاصه صفت اسلامیه‌سی بوبابده اك مؤثر واسطهٔ موفقیتلریدر .

خلافت مقدسه درت‌یوز میلیون خلقك قبله‌کاه مفخرتی‌در . شو موقع فریدینه لایق بر طور ومسلك اتخاذینه موفق اولدیغی کون ، جهانده اجرای نفوذ امرنده ، کندوسی ایله مسابقه‌یه چیقاجق بر رقیب بولنه‌میه‌جقدر . ملیونلرجه تبعهٔ مسلمه‌یه مالك اولان بیوك دولتلر دولت علیه‌نك دوستلغنه بیوك بر آرزو کوستره‌جکلر ، اکا عرض احتیاج ایده‌جکلردر .

*
* *

جاپونیه ، اللی سنه مقدم ، طبقی بزم حالمزده بر آسیا دولتی ایدی . کهنه قابوغنی سیلکدی ، جدی آدیملرله طریق ترقی‌یه [illegible] موفقیتلری ایله عالمی حیران براقدی . دول معظمه‌نك ممتازی ، جهانکیرلك نامزدی بولنان روسیه‌نك بیله قولنی بوکدی ، امان دیدیرتدی . حیرت عالم خوف وتلاشه منقلب اولدی .

عینی طریقه ، عینی عزم ومتانتله سالك اولدیغمز حالده بز دها چوق ثمره‌لر طوپلارز . چونکه بزم اسباب موفقیتمز جاپونیه‌یه نسبتله ، بره‌قارشو اوچدر .

عینی طریقه سلوك ایتمکه قرار ویردیکمز حالده بوکون عینی حرکتی اجرایه مقتدر دکلز . زیرا انك نه‌یاپدیغنی بیلمه‌یز : سفیرمز یوق ، معلوماتمز یوق ، مناسباتمز یوقدر .

استوقهولمده ، لاهه‌ده ، بروسلده ، اسویچره‌ده ، نیویورقده سفیرلرمز واردر . توکیوده سفیرمز یوق ، بتون جاپونیه‌ده تك برشهبندرمز یوقدر .

اخیراً مطبوعاتده شو لزوملردن بحث اولندی . لکن جاپونیه‌نك دول معظمهٔ سائره‌نك نائل اولدقلری « اك مظهر مساعده اولان ایله سیان » اولمق ادعاسی اوزرینه قپانی ویردی .

جاپونیه یکی بر دولت معظمه‌در . کافهٔ حقوقی اکتسابه ، هرکسدن فضله هوسکاردر . بونی نظر دقته آلملی یز .

لکن معاهدات تجاریه ، تجاوزات اقتصادیه یوزندن دوچار اولدیغمز بلای عظیم هرکسدن زیاده جاپونیه‌جه معلوم ومسلمدر . چونکه آز زمان مقدم کندوسی‌ده عین بلایه مبتلا ایدی . لسان حالمزدن اکلار . جداً معین وظهیرمز اولور .

جاپونیه‌نك دولت معظمه صفتنی ، اکا مربوط اولان حقوقی ایله برابر بز قبول ایده‌بیلیرز . بونکله نوهوسلکنی اوقشامش اولورز . لکن بر شرط قطعی ایله :

بزم سائر دولتلره اولان اسارت اقتصادیه‌دن قورتلمه‌مزه یاردم ایتمك ، یالکز موافقت ایتمکده قالمایوب دیکر دولتلر نزدنده دخی بزه آووقاتلق ایتمك شرطیله قبول ایده‌بیلیرز .

هرحالده توکیوده سفارت ، ناغاساکی‌ده شهبندرلك احداثی امور واجبه ومستعجله‌دندر .

*
* *

چین دولت جسیمه‌سی ایله احتیاج مناسبات عینی درجه‌ده مهمدر . بوکون مکه‌یه واستانبوله متوجه اولان چینلیلرك مقداری اللی میلیونی متجاوزدر . دها مهمی‌ده سرعت مغبوطه ایله دین مبینك اوراده ترقی ایتمکه دوام ایتمه‌سیدر .

ایشك ایچنده شایان تأسف بر حال وارسه اوده شودر : بز شو معلومات مفرحه‌یی مرکز خلافتك وظیفه شناسانه تحقیقات ومناسباتی سایه‌سنده اخذ ایتمیوب آوروپا انجیل جمعیتلرینك فریاد نامه‌لری شکلنده غرب مطبوعاتندن اخذ ایتمه‌مزدر .

پکین شهرنده بر سفارت ، بر قاچ ساحل بلده‌سنده شهبندرلك احداثی دخی نهایت درجه‌ده مطلوبدر .

هندستانك بیوك بلده‌لرنده ، جنوب آطه‌لرینك مهملرنده ، مالاقاده ، کابلده ، بخاراده ، کلاتده زنکبارده وسائره وسائره‌ده مأمورین خلافت وسلطنت بولندیرملی‌یز .

مقاصد سیاسیه‌نك بزه لزوم حاضری یوقدر . صهریت واقتصاد مناسباتی بزه کافیدر .

خارجیه نظارتنه منور وغیور برناظر تعیین اولنمشدر . « دور تجددك احداثی » ایچون حاضر برقپوداندر .

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

پرتوقرنك امضاسی

آوسترياايله اولان اختلافڭز ، مقاوله‌نك امضاسيله ، ختام پذير اولمشدر . چوقدن برو امثالی غائب ايتديكمز موفقيت سياسيه‌مزدر . ايشك ايچنده بوسنه وهرسكك قسماً ورسماً تجريدينه موافقمز اولمامق قابل اونسه ايدی ، دها بيوك مسرتله تلقی‌يه شايان براثر اولوردی . چونكه دور مشروطيته وير دولت معظمه‌يه لايق صورتده الده ايدلمش بر حجت ، شديد مباينت ومقاومته غلبه ايتديكمزه بر سندر .

اكر بز مشروطيتك مبادیسنه منافی وانتظام اداره‌نك شروط اصليه‌سنی بيله مخل اولان برحال فوق‌العاده‌نك سيئاتندن بوكونلرده وطنمزی خلاصه موفق اولورسه‌ق آوستريانك « اوچنجی آوسترياسی » اولمه‌سی امور واقعه صره‌سنه كچمش اوله‌جقدر . اوچنجی آوستريا كه دولتك حقيقی دوستلری مياننده برموقع اخذ ايتمك طلبندن خالی قاله‌مز .

هانكيسی طوغری ؟ !

—

اجتماع عموميلر حقنده « اعلان رسمی » وسيله‌سيله (سربستی) رفيق غيرتمز طرفندن وضع اولنان برسؤال محقه جواب ويرمك اوزره ضبطيه ناظری سامی پاشا حضرتلری طرفندن مذكور غيرته اداره خانه‌سنه اعزام ايديلان پوليس مدير معاونی وضبطيه‌نك غره‌و مأموری ! (چونكه حربيه نظارتی مسافرتيله مشرف ايدلديكمز كيجه پوليس مديری اوطه‌سنده مصاحبت ايدركن بزه غره‌ولری باصديرمغه مأمور سواری بلوكی قوماندانی اولوب ضبطيه نظارتنه مأمور ديمشلردی) فائز بك ديوركه ، بو اعلانك وجه ترتيبندن پاشانك هيچ خبری يوقدی . كيجه باب عاليدن تبليغ ايدلدی . نظارت‌ده ايجاب ايدنلره تبليغ ايتدی . او بر طرفدن صدر اعظم پاشا حضرتلرينك ورفقاسنك نيم مروح افكاری اولان برغيرته‌ده عينی كونده كمال مباهات ايله شونی يازيور :

..... بر متبوع تشكيلنه قالقشمشدر . متبوعده ايراد ايدلك اوزره نطقلر ترتيب ايدلش وبونده وكلای حاضره عليهنده اداره كلام اولنه‌رق « ملتك نجاتی كامل پاشانك صدارته كلسنه وابسته‌در » دينلمشدر . بوندن بشقه مذكور نطقلره اتحاد وترقی جمعيتنك مساويسندن وهرپرده آنارشی احداث ايتديكندن وبناءً عليه بويله بر قوميته‌نك تضييق آلتنده بولنان قابينه‌يه آرتق دولتلر طرفندن اعتماد ايديله‌مه‌جكندن باحث فقره‌لر درج ايدلشدر .

كورييورکه بونطقلر حكومتك شكل حاضرينی تبديل امرنده آتلمش ايلك خطوه‌در . بشقه برشی دكلدر .

ضبطيه ناظری مسأله‌يی صدر اعظم حسين حلمی پاشانك نظر اطلاعنه عرض ايتمش (! ! ! ؟ اوت عرض ايتمش) وصدر مشار اليه درحال مجلس وكلايی اجتماعه دعوت ايليه‌رك رفقاسيله مذاكراته بولنمشدر . مجلسك خاتمنده صدر اعظم پاشا ضبطيه ناظری سامی پاشايی نزدينه جلب ايليه‌رك تدابير لازمه اتخاذينی امر وتوصيه ايتمش وحربيه ناظرينه‌ده لدی‌الحاجه ضابطه‌يه عسكر ترفيق اولنمسنه دائر اوامر وتعليمات كوندرمشدر .

تأميناً بيان اولنديغنه كوره مفسدلر اغتشاشات ايقاعی ايچون اناطولی ايچنه مأمورلر اعزام ايلمشلردر .

شو حالدری حقيقه توصيف ايچون سوز بولمق ممكن دكلدر . اخف توصيف اوله‌رق « ذلدر » ديرز .

بز ظن ايديور ايدكه ضبطيه ناظری و پوليس مدير معاونی ايله حكومت اجرائيه بالكز (ميزان) ايشنده اطرادسزلق كوستردلر؛ حال بوكه فداكاران امت جمعيتی حقنده‌كی اسنادات وحركات جنايتكارانه وسيله‌سيله‌ده بواطرادسزلق تكرر ايلدی .

برطرفدن بو متبوع مسئله‌سنده ضبطيه ناظری پاشا برغيرته اداره خانه‌سنه مراجعتله بردرلو تبليغاتده بولنديريور ، ديكر طرفدن عين كونده او ناظر ايله منسوب اولديغی قابينه‌نك مروج افكاری اولان غيرتلر او تبليغاتك طبان طبانه ضدی معلومات ايله ومعاملات جاريه حكايه‌سيله املای ستون ايديورلر .

معاملات حكومتده اطرادسزلق وتناقض ، حكومت مشروطه‌ده دكل حكومت مستبده‌ده بيله ظاهره چيقار .

بونی تقدير ايده‌ميه‌جكلره ويريله‌جك وصفك تعيينی خدمت دشوارينی كندولرينه ترك ايده‌رك صورارز كه :

حكومتك بو متبوع مسئله‌سنده‌كی تلاشی نه‌دن ؟ بالاده ايجه حروفله يازلمش اولان فقرهٔ منقوله‌ده « نطقلرله شكل حكومتك تبديلنه حاضرلنيورلر » دينيلير .

عجبا بوراده‌كی شكل حكومت مشروطيت عثمانيه‌می ؟

يوقسه لاحق قابينه‌می ؟

اكر مقصد مشروطيت عثمانيه ايسه ، بونه‌قدر چوروك منطقسز بر مشروطيت ايمش كه ، اويله بر نطق ايله تبديل ايديله بيله جكنه مشروطيتك نكهبانلری‌ده بيله اينانيورلر!

بوقدر عاميانه ، بوقدر جاهلانه ، بوقدر كوته‌بينانه نشريات سوريه‌يه قورد كتيرمك قبيلندندر . بوكبی منطقسزلقلرك بايلمامسنی كندی حساب وسلامتلرينه اوله‌رق رجا ايلرز .

يوق ، مقصد ، لاحق قابينه ايسه سقوطی ايچون برنطق كافی اولان برقابينه‌نك وجودی اوقابينه‌اركانی ايچون‌ده ، مملكت ايچون‌ده‌بك درين انديشه‌لره ميدان ويرديرر .

* * *

كيمسه انكار ايده‌مزكه ، اورته‌ده چركين هم‌ده بك چركين « پرده آنی » اجرا آنی واردر . بوكبی حركات وافعه‌نك هربری قانونه برر ضربه‌در . بوكبی ضربات ، قانون شكنانه معاملات ، برمدت محدوده ايچون بعض قيود تحتنده اوله‌رق « استبداد » ك استناد كاهی اوله‌بيلورايسه‌ده « مشروطيت » زماننده برآن ايچون بيله تجويز ايديله‌مز . چونكه بو ضربه‌لر مشروطيتی همان هدمه باشلار .

بونك بويله اولديغنی هركس بيلور . اوحالده بو ضربه‌لرك مشروطيته بو درجه مضر ومهلك اولديغنی بيلانلر نصل اولورده بوضربه‌لری ايندير مكده مصر وبردوام اولورلر ؟

شو حالده شو وارد خاطر اوليورکه عجبا بوكبی حركت ، سؤ نيتدن يعنی « قصداً » می وياخود فقدانی تقديردن ناشی « غفلةً » می ايقاع ايديليور ؟

وجودنده بردامله عثمانلی قانی اولوبده بوقدر سنه‌لك استبدادندن اوركمه‌مش ، تبدل اخير اوزرينه عالم مدنيتك هر طرفندن حقمزده كوستريلان توجهات عامه‌دن لذت آله‌رق مغرور ومفتخر اولمامش برانسان تصور ايده‌ميزكه ، « قصداً » مشروطيته تجاوزده بولنه‌بيلسون .

يوق ، تجاوزلر جهالت وغفلت اثری ايسه وبوده قناعت بخش وجدان اولمجق درجه‌ده ثابت اولور ايسه آلتی يدی آيلق زمانك چارهٔ تصفيه‌سی اوله‌رق ميدان رواج ورغبته قونيلان « عفو » دائره‌سی كنديلكندن برقات دها توسع ايدر .

انجق « قصد » ايله « غفلت » ك سرحدی ويا خط وصل اولان « حسابات شخصيه » قيد وانديشه‌سی آرتق وجدانلرمزی تضييق ايتمملی ، « وطن عزيز » اوكنده « شخص حقير » اونوتدملی ، حميت وطنپرورانه‌نك كيسه‌سی اولديغندن « كيسه‌حميت » كلملرينی بربرندن آيرملی ؛ وجدانی ، كيسه‌يه ؛ كيسه‌يی ، وجدانه صيقشديرمغه‌سی ايتمملی ، حاصلی « حميت » سوزينی « فداكارلق » فعلنه ربط ايله بو ايكيسندن برتركيب جديد وبرترتيب سديد حصوله كتيرملی ؛ بالخاصه اخشامكی حرارتلی افادهٔ حميق ، يارينكی حركت متضاده متناقضه ايله امنيتسزلكه سوق ايتمملی كه افق قلوب امتدن بر خورشيد اخلاص واعتماد طلوع ايتسون .

شو آوازهٔ حميته مسدود تالهجق قولاقلرك صاحبلری اولان اركان ورجال واولياى امور ايو بيلسونلركه ، « تغلبی » حتی كسوهٔ خلافتله تزين ايتمش ، خلعت فاخرهٔ خاندانيه بورونمش اولديغی حالده بيله « عثمانليلق » هضم ايده‌مامشدر .

اوحالده « بوكون » « دون » دن عبرت آله‌رق « فردا » يه چاليشملم ووطن مقدسه آجيملم .

زيرا :

« اوضاع نابجاسنی توجاه اولانلرك
خلق چكسه‌ده ناچار ، فلك چكمه‌مك كرك . »

(ميزان) هيچ برفرقه‌نك ، نه بيوك ، نه كوچوك هيچ بر ذاتك منتسب ومروجی اولمامش . بوندن صوكره‌ده او مسلك قديمنده منقد صفتيله بردوام اولنه‌جقدر . بالجمله مطالعات و ملاحظاتمز منحصراً سلامت وسعادت وطن انديشهٔ يكانه‌سندن منبعثدر . حسبةً لله سويلديكمز شيلر طرفيكرلكه حمل اولنماملیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

— استانبول اهالیسنه و اکمك قومیسیونلریله فرونجیلره —

وزلی و پیشکین بر سوز

—

اکمك مسئله‌سی حقنده ارباب وقوفدن آلدیغمز ایضاحات نتیجه‌سنده ایشك رنکی، ایچ یوزی اکلاشلدی. حالبوکه اولجه بعض غزته‌لرده اوقودیغمز اکمك مقاله‌لرنده‌کی مقصد اصلیلرك هپ باشقه اولدیغی‌ده اکلاشلدی.

(اقدام) رفیقمز کچن کونکی نسخه‌سنده اکمك ضمی حقنده فیئاتنك فرونجیلرك طلب ایتدیکی نرخی خوش کورمیه‌رك «فرونجیلر نعلینجی کسری کبی فرصت بولدقجه هپ کندی طرفنه یونتمقده اولدقلرینی» یازه‌رق طوغریسنی بر درجه‌یه قدر سویله‌دی.

فقط دیکر غزته‌لرده‌کی مقاله‌لرك صاحبلری ظاهراً منافع عمومیه طرفداری کورنمشلر ایسه‌ده حقیقتده شخصیاتله اوغراشدقلری و بو مسئله‌نك غوامضنه واقف اولمدقلری اکلاشلمقده‌در. چونکه کرك اکمك قومیسیونلرینه، کرك فرونجیلره، اهالی‌یه بیطرف و مدلل بریول کوستره‌مدیلر. کیمی بتون بتون صاچمه‌لادی، کیمی‌ده آچیقدن آچیقه خبازان جمعیتنك، فرونجیلرك مروج افکاری اولدی. بوکبی غزته‌لرك و بوکا دلالت ایدنلرك التزامکارانه نشریاتنه نه‌قدر تأسف ایدلسه آزدر. بوکبی منافع عمومیه‌یه عائد بر مسئله‌ده بیطرفانه بیان مطالعه ایتمك اقتداری مطبوعاتمزه نه‌وقت کله‌جك عجبا؟ نه‌وقت بزده طوغری کیده‌جکز؟

بو آنه قدر دوام ایدن اکمك مسئله‌سی حقنده خارجدن بیان مطالعه ایدنلرك بر قسمی مسئله‌نك غوامضنه واقف دکل‌ایدی. دیکر قسمی یعنی اصنافلر بیلدکلری حالده حقیقتی کتم ایده‌رك اهالینك مضرتنده کندی منفعتنی اولدقجه بیوك مقیاسده تأمین ایتمکه وارقوتیله چالیشمدی. حالبوکه علاقه‌دار اولان قومیسیونلر اسکی فنالقلرك، انتریقه‌لی حسابلرك، صاچمه، لاستکلی اصولك کافه‌سنی تدقیق ایتدکجه ایشك رنکی باشقه‌لاشدی. شو حالده بدایت مسئله‌دن برو دوام ایدن تعقیبات، تحقیقات نه اوله‌جق؟

اشته عدالتك حکمفرما اولدیغی محیط داخلنده موجود اولان فنالقلرك مغلوب و نهایت بر طرف اوله‌جغی محققدر.

بناءً علیه مسئلهٔ مذکوره‌نك ماهیتنی انظار عمومیه‌یه وضع ایتمکی لازمه‌دن کوردك. اه عظیم الشان انصافسز اولانلری اصلاح ایلسون! فرونجیلرك طلب ایتدکلری نرخ و اکمك قومیسیوننه تقدیم ایلدکلری کویا منصفانه (!) مصرف پوصله‌سی بروجه اتیدر:

پاره	غروش	نفر	
۰۰	۳۰	۲	خمورکار
۰۰	۴۰	۴	یاردمجی
۰۰	۱۵	۱	پیشیریجی
۰۰	۱۵	۱	دستکاهدار
۰۰	۱۴	۲	« چراغی
۰۰	۱۰	۱	بقال چراغی
۰۰	۱۲۴	۱۱	
۳۰	۲۴		اون بر نفر عمله‌یه ویریله‌جك برر بچق کیلو اتمك اثمانی قیه ـ ۱۶!
۲۰	۳۴		حطب بر بچق چکی (اون چوال اون ایچون) فی ۲۳!
۳۰	۱۱		طوز ۱۵ قیه (اون چوال اون ایچون) فی ۳۰ پاره
۰۰	۱۰		غاز، فتیل، شیشه، لامبه، کوره‌ك، سپورکه زنبل کذا (اون چوال اون ایچون)!
۰۰	۲۵		بیات زیانی (اون چوال اون ایچون)
۰۰	۱۵		اون چوالك نقلیه و حمالیه ایله معونه مصارفی
۰۰	۱۸		اوچ بارکیر صمان، کپك، کوفه نعلبند وسائره!؟
۰۰	۴۰		فرون ایجاری (اون چوال ایچون)؟
۰۰	۱۵۰		غروشده درت پاره حسابیله طبله‌کار اونده‌لغی؟؟.....
۰۰	۸۰		یوزده سکز حسابیله اوسته‌نك تجارت حقی (بهر اون چوال اونده)؟؟....
۰۰	۵۲۳		
۰۰	۱۱۱۰		اون چوال دقیقك اوکونکی پیاسه ایله بدلی رائج آقچه اعتباریله‌در
۰۰	۱۶۳۳		یکون

اون چوال اون ایشلیان بر فرونك اشبو مصرفی قبول ایدلدیکی حالده بر کیلو اکمکی ایستر فروندن وایستر طبله‌کاردن!؟ آلتمش بش پاره‌یه آلمق ایجاب ایدییور. اوده بهر چوالدن یوز کیلو اکمك حاصل اولمق قیدی ایله مشروطدر.

کچنلرده بر غزته‌نك یازدیغی کبی نظامنامه‌نك ۹ و ۱۳ نجی ماده‌لری موجبنجه چاشنی طوتمه‌دن وانك حسابنی یاپمه‌دن نرخ ویریله‌مزمش. لکن انصاف ایدوبده برکره بیطرفانه دوشونیلمیورکه اسکی جاملر بارداق اولدی. ادارهٔ مصلحت ایده‌جك شهرامینلری وسائره قالمدی. بعدما نه‌قدر بوکبی بالفعل قابل تطبیق اولمیان قوانین وار ایسه کافةً تعدیل و تبدیل ایدیله‌جکدر.

کله‌لم اساس مسئله‌یه: اولاً بالاده کوستریلان مصارفی بیطرفانه تدقیق ایده‌لم مصارف مذکوره‌نك برنجی قسمنده کوستریلان ایشجی اجرتی قطعیاً فضله‌در.

چونکه اون چوال اون ایشلنه‌جك دیه کوستریلان اجرتله فرونجیلرك قسم اعظمی اون ایکی چوالدن اون سکز چواله قدر ایشله‌تیور. ثانیاً هر فرونده بهمه‌حال بوقدر عمله یوقدر. برچوق فرونلرده مال صاحبلری دستکاهدارلق ایدییور. بقال چراغی و متعدد دستکاهدار چراغی اومقدارده اولمدیغی کبی یاردمجیده درت نفر دکلدر. ایکنجی قسم مصارف دها کولنجدر. اونبر نفر ایشجی‌یه ویریله‌جك برر بچق کیلولق اکمکی مصارفه ادخال ایتمك اهالینك حقوقنه تجاوزدر. مادامکه یومیه اجرت ویریلیور. او حالده عمله‌نك اکمك بدلی مصارفه ادخال ایدیله‌مز. حطب ایله طوز بدلی‌ده فضله‌جه‌در. هر اون چوال ایچون ۱۰ غروش غاز فتیل شیشه، لامبه، کورك، سپورکه مصارفی فوق العاده محتکرانه‌در. ۱۵ غروش بیات زیانیله ۱۵ غروش نقلیه مصارفی ینه فضله‌در، ۱۸ غروش اوچ بارکیر ایچون صمان، کپك، مشمع پالان نعلبند مصارفی قطعیاً داخل حساب اوله‌مز. چونکه طبله‌کاره عائددر. فرونك یومیه ایجاری اولان ۴۰ غروش دخی فضله‌در و غروشده درت پاره حسابیله طبله‌کاره ویریله‌جك اونده‌لق ایسه وقاطبةً داخل حساب اوله‌مز. زیرا اکمکلرك بر قسمی‌ده طبله کارلره صاتیلمقده و طبله‌کاران دخی مشتریسنه کوره ایکی پاره‌دن بش پاره‌یه قدر اونده‌لق آلمقده اولدیغی عائله اداره‌سنه واقف اولانلرجه معلوم اشبو مصرف پوصله‌سنده کوستردکلری وطبله‌کارانه عائد اولان مصارفات سائره ایله اونده‌لق صورت قطعیه‌ده مصارفات عمومیه‌یه داخل اوله‌میه‌جغنه هرکسجه قناعت وجدانیه حاصل اوله‌جقدر. طبله‌کار حقی مستقل بر اجرتدرکه اوده اهالی ایله طبله کارلره عائددر. فقط مرقومون اتفاق ایدوبده محله‌یه اکمك کوتورمزلر ایسه ینه زیانی کندیلرینه منحصر قالیر. هرکس فروندن بقال دکانلرندن و دها طوغریسی هرخانه‌یه صباح آقشام اوغرایان بقال چراقلری واسطه‌سیله دها آز و بلکه اونده‌لقسز اکمك المق اصولی کندیلکندن باش کوستره‌جکدر. اوحالده طبله کارلر بو تجارتدن محروم، بقاللر ممنون قاله‌جقلر.

حاصلی اونده‌لق وطبله‌کار مصارفنك کافه‌سی فرونجیلر مصرفنه ادخال ایدیله‌میه‌جکی کونش کبی آکلاشیلمش اولیور. کذا اون چوال اون یوزده سکز غروش حسابیله فرونجیلرك تجارت حقی ۸۰ غروش کوسترلمشدرکه بوده نه‌درجه منطقسز بر تمتع اولدیغی میدانده‌در. مابعدی وار

اوراق و مکاتیب

—

مدارس نه‌اولدی؟

هیچ برشی اولمدی، بوکیدیشله اولمق احتمالی‌ده یوقدر، شیخ‌الاسلام سابق کیتدی، لاحق کلدی، سابقی بوبابده برفعالیت کوستره‌مدی و کوستره‌مزدی. لاحقك‌ده بر خدمت مهمه‌ده بولنمه‌سنه احتمال همان، همان یوقدر؛ چونکه اویله برنیت یوق!

شیمدیلك میدانده بردرس وکیلی افندی وار. بتون علمیه ارکانی و محبینی اوکا نصب نکاه ایتمشیدی؛ آلتی آی اولدی، اوندن‌ده ناچیز برخدمت کوریله‌مدی. شو حاله نظراً اوده بر ایش کوره‌میه‌جك. چونکه آرزو شرطدر؛ خدمت ایتمك، ایسته‌مه‌دن واقع اولماز.

درسلر، اسکیدن نه‌ایسه ینه او، طلبه‌نك حالی اوکجه‌لری نصل سزاوار مرحمت ایدیسه ینه اویله، مدرسه‌لرك احوالی وارستهٔ ایضاح، نیچون؟

شیمدیلری اویله شیلری دوشونن یوقدرده اونك ایچون ذره قدر تبدل ایتمیور. شیخ الاسلام افندی حضرتلری اومقام معلایه دها یکی کلدی، کلیر، کلمز مدارسی دوشونه‌جك دکل آ! طور باقه‌لم آره‌دن آیلر، ییللر کچسین‌ده اوکاده صیره کلیر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

درس وکیلی افندی حضرتلرینه کلنجه: مشارالیه مدرسه محصولی ، مدرسه مستقیضی اولدیغی حالده مدرسه‌یی دکل ، کشادی مقرر بولنان اناث مکتب سلطانیسنی دوشنیور ! فسبحانه من‌خلق ! هر ایش بیتدی‌ده وظیفه خارجی اولهرق اناث مکتب‌سلطانیسی ایشلریله اشتغالمی قالدی ؟

مدارسك‌اوحال پرملالی، طلبهٔ علومك‌اوسفالتی، درسلرك اوانتظامسزلغی ، کوز اوکنده طورسونده درس وکیلمز شو « جمله » ایله مشغول اولسون بونه غرابت !

شمدی‌ده بویله برمسلك موده اولهجقسه باری بزده معارف ناظری بك افندی باقسون .

بر وظیفه‌سنی تقدیر ایدر ، ایشنی بیلیر خادم‌ملت مأموره ویا آمره تصادف ایده‌میه‌جکمی یز ؟

جوامعده درسلره بین‌العیدین بدء اولندی ، حالا درس عاملره معاش ویرلمه‌جکمی، زادکان کرام معاشلر ، آریه‌لقلر آلهرق ذوقنده ، صفاسنده‌بردوام اولسونده بالفعل ایفای وظائفله مشغول اولان مدرسینك معاشاتی دوشونیلمه‌سونمی ؟ حالا اسکی فکر، اسکی مسلکی براقمه‌جقمی یز؟ تکاسل ، اعتیاد تکاسل ایسه بوقدری کافیدر ؛ یوقسه زمان اوزمان دکل .

فاتح درس‌عاملرندن
محمد حکمت

اوراق حوادث

(یکی غرته) رفیقمز دونکی نسخه‌سنده پروتوقولك ویانه غرته‌لرندن نقله مجبور اولدیغی بیان ایتدکدن صوکره دیورکه :

بوثیقهٔ سیاسیه ، اوچ کون اول ، یالکز ویانه‌نك دکل ، جهان مدنیتك بتون جدی غرته‌لریله نشر ایدلمش ، بوندن یالکز بدبخت ترك مطبوعاتی محروم قالمشدر . بأس یوق ! « حکمت اداره وسیاسیه » دینلنجه سکوت ایدوب و « عین اصابتدر افندم » دیمزسه‌ك معارضلرمز بزی حیتسزلکله ، جهالتله ، بیلمم دهانه‌لر ایله اتهام ایدرلر .

حقیقةً حکومت، مطبوعاتك موقع وماهیتی هنوز تعیین ایده‌مامشدر .

بوکون دور رسمیمز، دور حریتدر . دور حریت ایسه افکار عمومیه حکومتی دیمکدر . افکار عمومیه دخی غداسنی غرته‌لردن آلیر .

بز حقمزی وحدمزی بیلیرز ، آنی بیلنجه تجاوزه رضا کوسترمه‌میز . حقمز محافظةً ادارهٔ کلام ایتمکه مجبورز . اکا کوره‌ده لسان‌قوللانه‌جغز .

بوکون حقلی اولهرق بونك ایچون ، یارین بشقه بر تجاوز ایچون ، اوبر کونده دها بیلمم نه ایچون مواخذانده بولونورسه‌ق اذهان خلقده تجسم ایده‌جك حکومتك شکل حکومت کوزل اولهمز .

حال بوکه بونك کوزل اولهسی حکومتك فکر انانیتی ایچون لازم اولدیغندن فضله اولهرق سلامت وطن ایچون لابددر .

انکلیز غرته‌لرندن نقلاً رفقامزدن بعضیلری طرفندن حکایه ایدیلان « آت » حکایه‌سنك باب عالیجه تکذیبنه مساعت بیوریله‌جغنی اولیای امورك همت دقیقه شناسانه‌لرندن انتظار ایتمکه افکار عمومیه یك حقلیدر .

قدس شریفده هرنصلسه تحدث ایدن پطریقلك مشکلاتی حبیله اورایه اعزام ایدیلان هیئت تحقیقیه ارکانندن برینك بیطرفانه محافظه ایده‌مامسندن طولانی کیرویه دعوت مصلحت شناسانه بولنمش اولان باب عالی، قدسدن فنار پطریقخانه‌سنه وارد اولوب اولکی کون فرانسزجه و روسجه غرته‌لرله نشر اولنان بر تلغرافك بر فقره‌سنی‌ده تکذیبه همت بیوره‌جقدر .

بوفقره « هیئت تحقیقیه رئیسنك التی مادهٔ قبول ایتدیرمك ایچون جبر وتضییق اجرا ایتدیکنه وحال بوکه بو آلتی مادهٔ‌نك قبولی مخالفینك ایلرو سوردکاری اون اوچ مادهٔ‌نك قبولندن دها مشکل وآغر اولدیغنه » دائردر .

وقعه نویس جدولی

قاضی کوینده خزینهٔ خاصه نامنه طولدیرلمقده اولان محلك اوکنه طالغه تیران انشاسیله محل مذکورك برلیمان حالنه افراغی ایچون کشفیاته ابتدار ایدلمشدر .

مجلس‌مبعوثانجه جزای نقی وتغریبه اوغرامش اولان‌مبعوثان کرامدن‌مرکب برهیئت تشکیل‌ایدیلدیکی زمان سابقك مظالم کونا کونه اوغرایوب پریشان قالان فلاکت زدکانك تخفیف فلاکتلری اسبابی تذکر اولنه‌جقدر .

بصره والیلکنه ـ شورای دولت اعضای سابقه‌سندن ماردینی عارف بك ؛ آیدین ولایتی‌والی معاونلکنه ـ آطنه ولایتی والی معاونی نصرت بك؛ آطنه ولایتی والی معاونلکی وکالتنه ـ شاعر مشهور اشرف افندی تعیین قلنمشلردر .

مجلس مبعوثانجه صابا پاشانك پوسته وتلغراف نظارتنه تعیینه لزوم کورلمه‌مش وهیئتجه کیفیتك صدارته اشعارینه قرار ویرلمشدر .

آطه پازاری جوارنده قره صو ناحیه‌سی قراسنده ظهور ایدن مرضك کشف ماهیتی ایچون اعزام قلنان هیئتجه امراض مذکوره‌نك فسم مرزغی وصتمه ایله ذات الرئه‌دن عبارت اولدیغی آکلاشلمش‌ایدی . جوارده کی بطاقلقلرك فوق‌العاده کثرتی سکنهٔ محلیه‌نك صحتی اخلال ایتدیکندن محل مذکور ایله جوارنده بولنان بطاقلقلرك املا وتطهیری وبورالره اوقالیپتوس آغاجلری غرسی لازم کلدیکی برلایحه ایله بیلدیرلمشدر .

آوسترپا ـ مجارستان حکومتی صربستانه اعلان‌حرب مجبوریتنده بولندیغی‌حالده بانق اوسترو هونغرواز حکومتنك امرینه ۱۸۰۰ میلیونلق برمبلغ وضع ایده‌جکدر .

احوال سیاسیهٔ خارجیه‌نك وضع وحالنه بناءً فرانسوا ژوزفك مشترك بانقه‌نك تفریقنه راضی اولمیه‌جغی تخمین ایدیلیور .

—

آوسترپا مجارستان اردوسنك بیوك مفتشلری ومرخص وجنرالاری قریباً اجتماع ایله برمجلس‌حرب تشکیلنه دعوت اولنمشلردر .

—

روسیه‌یه دینمز اولان تضمینات حربیه اساسی اوزرینه روسیه وبلغارستانله آره‌مزده نتیجه پذیر اولمق اوزره بولنان تسویهٔ مالیه خارجیه ناظر لاحق رفعت پاشانك وصولیله برابر پترسبورغده امضالنه‌جقدر .

—

فرانسه‌نك مراجعتی اوزرینه باب عالی‌صربستانه عائد مهمات حربیه‌نك ممالك عثمانیه‌دن امرارینی منع ایتدیکی آوروپادن آلنان اخبار برقیه‌دندر .

—

خایم نعوم افندی درسعادت خاخام باشیلغنه تعیین قلنمشدر .

—

پرنس فردیناندك حیاتنه سوء قصد اولنه‌جغنه دائر صربستانده چیقاریلان شایعات صربستان ضابطه‌سنك فضولی ونابمحل براثر غیرت مفرطه‌سی عد اولنیور .

—

اولکی کون باب عالینك اوکنده ادارهٔ مخصوصه مأمورلری طرفندن وقوعه کتریلن حال، تکرری جائز اولمیان احوال مؤسفه‌دن بولنیور. حکومت بونی جداً نظر دقته آلمایدر . مقصدمز نمایشجیلرك حرکاتنك معذور کوسترله‌سنه معطوف دکلدر . حکومت مقابله‌سنك حکومته لایق برصورتده ایفا ایدلمه‌سی جهتنه مربوطدر . کامل پاشا زمانده دها مهم وشدید مهاجملر واقع اولمش ایکن کیمسه‌نك برونی قاناماش ایدی » دیمکدرکه بشقه درلو حرکت اولنمسی ممکندر .

بوامکانی کورمش اولان افکار عمومیه عکسی ایله الفت ایده‌مز .

استخبارمز کوره ادارهٔ مخصوصه منسوبینی ایله قوهٔ ضابطه وعسکریه آره‌سنده وقوعه کان مصادمه‌ده برماکینست ، بر آتشجی واون ایکی باشلرنده بر چوجق تلف اولمشدر .

اون‌ده مجروح واردر . مجروحیندن بری‌ده خاتونی‌در .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۸۵ جمعه (۱۲ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۰ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمایدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

مشروطیت اداره‌نك تاریخچهٔ تکاملی

و

اشکال مختلفه‌سی

— ۱ —

انکلتره

ارباب مطالعه‌یه معلوم اولدیغی اوزره ادارهٔ مشروطه‌نك وطنی انکلتره‌در . مشروطیت اداره ، انکلتره‌ده قرالك حقوق حکمرانیسنی تحدید وملتك دائرهٔ حقوق حاکمیتنی توسیع خصوصنده ، عصرلردن بری دوام ایدن مبارزاتك محصول تاریخیسیدر .

دها قرون وسطانك ادوار ابتدائیه‌سنده انکلیز قوم حربت پروریسنك قرالدن صاتون آلدقلری « مانیا خارطه لیبرتاتوم » نامنده‌کی ایلك برات حریتك تضمن ایلدیکی احکام مشروطیت ، تدریجاً توسع ایدرك مجلس ملی ، بطی فقط امین برصورتده قرالك تحت نفوذ حکمرانیسندن جیقوب اقتدار حکمداریه متوازیاً امور حکومته اشتراك باشلامش ، واون یدنجی عصرك او اخرینه طوغری هیأت وکلایی پارلمنتو اکثریتدن انتخاب ایتمك مجبوریتنی قرالله وضع ایتمش ایدی . اون طقوزنجی عصرده قرالك اقتداری بالفعل وکلایه انتقال ایتدی .

انکلتره‌ده اقتدار حکمداریسنك بو صورتله تناقص ایتدیکی برزمانده فرانسه‌ده بونك تماماً عکسی وقوعه کلیور ایدی . اوراده بواقتدار تدریجاً تزاید ایدرك نهایت حاکمیت مطلقه درجه‌سنی بولمش ایدی. انجق انقلاب کبیر نتیجه‌سنده فرانسه‌ده مشروطیت اداره تأسس ایده‌بیلدی .

هیچ برواسطهٔ تضییقیه آلتنده قالمیان فکر حریت ، فرانسه واسطه‌سیله بتون آوروپایه و حکومات متفقه معرفتیله آمریقایه عکس وانتشار ایتدی . اسکی و یکی دنیاده‌کی اقوامی بعضاً خفیف ، بعضاً شدید مصادمه‌لر ، وعمومیتله الك برکزیده عناصرندن آلدیغی قانلی قربانلر مقابلنده انوار فیضا فیضنه مستغرق ایتدکدن صوکره نهایت ملکمزده‌ده عرض دیدار ابتسام ایده‌بیلدی .

شکل مشروطیت بوکون بالجمله حکوماتك اساس تشکلنده موجود ایسه‌ده علی الاطلاق حکومت مشروطه ، مجلس مبعوثان اصولی ایله اداره اولنان حکومتلره اطلاق اولنور .

شمدی مشروطیت اداره‌نك مهد تکاملی اولان انکلتره ایله اسکی ویکی دنیالر مشروطیتلرینك مرکز انتشاری بولنان فرانسه وآمریقا حکومات مشروطه‌سنك اساس تشکللرینی تدقیق ایده‌لم :

* *

انکلتره : انکلتره حکومت مشروطه ایله اداره اولنان بر قرالدر .

۱ — اصول وراثته تابع اولان قرال ، بین‌الملل مناسباتده انکلیز قومنك تمثال حاکمیتیدر . بتون معاملات حکومت ، قرال نامنه اجرا ایدلدیکندن قرالك قدرت وصلاحیتی وهله اولاده بك واسع وبك مهم کی کورنمکده ایسه‌ده حقیقتده بوصلاحیت بالفعل هیأت وکلانك النده‌در . قرالك نفوذی صرف معنویدر . وکلانك عزل ونصبی خصوصاتنك قرالله علاقه‌تی حد ذاتنده برآلایشدن عبارت اولوب حقیقتده هرتبدل وکلا وقوعنده قابینه‌نك تشکیلی قرال طرفندن پارلمنتوده اکثریتی حائز اولان فرقه رئیسنه تودیع اولنور .

۲ — لوردلر قاره‌سی ا — روحانی « پیر » لردن یعنی آنغلیقان کیلیسانك پسقوپوسلرندن

ب — قرال طرفندن منصوب زادکاندن

ت — ایرلانده و اسقوچیا « پیر » لر هیأتی میانندن منتخب اعضادن تشکل ایدر . بو قاره هیچ بر تشبث شخصیه مالك اولمامقله برابر قوهٔ قانونیه اوزرنده مهم بر قونترول اجرا ایتمکده‌در .

۳ — عوام قاره‌سی ، طوغریدن طوغری یه اهالی طرفندن منتخب اعضادن تشکل ایدر .

انکلتره‌ده حیات سیاسیه‌نك مرجع حقیقیسی عوام قاره‌سیدر . هیأت وکلا ، عوام قاره‌سی اکثریتدن انتخاب اولنور . لکن هر قابینه‌ده علی الاکثر رئیس وکلالق موقعنده بر لورد بولنمق عادتدر .

انکلتره‌ده بو طرز مشروطیت تشکلات فوق‌العاده‌یه مالك اولان ایکی سیاسی فرقه‌نك « ویغ » (حریت پروران) و « توری » (محافظه‌کاران) فرقه‌لرینك فعالیت حمیت پرورانه‌لری ایله تتمم ایتمکده‌در .

بو ایکی فرقه شکل اداره و پارلمنتو اصولی کبی باشلیجه نقاط اساسیهٔ حکومتده متفقدرلر . بالکز امور اداره ومالیه‌یه متفرع مسائلده افتراق ایدرلر. بونلردن پارلمنتوده اکثریتی احراز ایدن‌طرف ، زمام اداره‌یی الله آلیر . دیکر طرف خلافکیر صفتیله آنك معاملاتی تفتیش و اجراآتنی تنقید ایدر ؛ تاکه پارلمنتوده اکثریتی قزاندیغی زمان آنك مقامنه قائم اولور .

آنجق شوراسی اعتراف ایدلمایدرکه انکلیز قومنه خاص اولان خصائل برکزیدهٔ سیاسیه واجتماعیه‌دن اولق اوزره ملت ، فرق مزبوره‌دن هر بری ایچون مناوبهٔ تأمین اکثریت ایتمکله بو طرز ، مشروطیتك حسن جریانته یاردم ایتمکده‌در . بوصورتله مملکت تمالیات متواله‌یه مظهر اولیور .

برده اصل جالب دقت اولان جهت انکلتره‌ده فرق سیاسیه‌نك لایتحول برطاقم پروغرامله تابع اولمامسیدر . فرقه پروغرامله‌ری مملکتك احتیاجاتنه کوره دائماً تبدل ایدر . نته‌کیم اون طقوزنجی عصرده وجود بولان اصلاحات اساسیه‌یی تصور و تکلیف ایدنلر حریت پروران اولدقلری حالده موقع فعله وضع وتطبیق ایلیانلر محافظه‌کاران اولمشدر .

طرنوه‌لی : عثمان نوری

مزایده ومناقصه آدابی

—

بزم دوائر اداره‌ده بعض حاللر وارکه ، مدنی اداره‌نك اصول وآدابنه کلیاً منافی اولدیغی حالده دوام ایدوب کیدر .

مثلا دائره‌نك برنده برمناقصه ، یاخود مزایده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

آچیلیر . قانونك ایجاب ایتدیردیکی مدتلر ، اعلانلر ، صوك پیلر تمامیله اجرا اولنور . ساعتی کلیر ، قرار دادهسی چکیلیر .

ایش قباندی ، بتدی دکلی ؟

دنیانك هرطرفی اعتباریله قطعاً بتدی دیمکدر . بواصولی دائرهسنده میدانه چیقمش بر « حقیقت رسمیه » اولور .

نه چاره که دنیانك هرطرفنده بتمش عد اولنان بویله برایشك بزده بتمهمش اولدیغنه انواع امثال بولنور . حتی قرار رسمی آلتنه آلنمش بویله بر مناقصه تصدیق اولنمق اوزره دائرهٔ عائدهسنه ، صدارته ، شورای دولته کیدر ؛ مضبطه ، بیورلدی سامی ایله تصدیقاً محل خروجنه عودت ایدر ؛ موقع اجرایه قونور ، مقاوله شروطنك ایفاسنه متعهد باشلار ، یعنی شو وجهله رسماً امر واقع اولمش برایشه هیچ اولمامش نظریله باقهرق بلا پروا شویله برامر واقع رسمیهٔ بوزوب دیکر برقالهٔ صوقق اوزره عین طریقدن عین دوائره اوغرار ومظهر قبول اولور .

بونك علت اصلیهسی بوکی معاملات حکومتده مأمورین عائدهسنك حصه قابمق معتادلرندن وازکچه مهملریدر ؛ متعهد دخی مأمول ایتدکاری ، حصهیی اعطاده تأخر وتأنی کوسترسه « انتقام » آلمق اوزره قانونی آیاق آلتنه آلهلریدر .

بوکی عارسز لقلره زمین اتخاذ ایتدکاری بهانهلر ، اکثریا مذکور اولمش بتمش رسمی معاملهیه « یوزده شوقدر فضله ویا اکیکنه طالب » بولنمهسی نوعندن اولور . دوائر عالیه دخی بوکی مسخرهلقلری « منفعت خزینه » عنوانی آلتنده اولهرق امور جدیه صرهسنه قویمق غفلتنده بولنور . حال بوکه معناً مخل حیثیت واعتبار اولدیغی قدر مادةً ده مضردر . چونکه جدی طالبلری ایشدن تبعید ایده کلیر .

بونلر دور استبداد مظالمی جمله سندندر . مع التأسف دور مشروطیتده مأمورلرك بوخویلردن واز کچمدکلرینی بیلدیریور . مثال اولهرقده بر غریبهیی ذکر ایدیورلر .

ساحلده بولنان بربنا ، اصولی دائرهسنده شو قدر سنهیه کرایه ویرلمش . مقاوله ده ریختیم یاپلمق ، اعمار ایدلمك شرطی داخل ایمش . متعهد ریختیمی یاپمش ، بنایی اعمار ایتمش ، خرابهیی معموره یه تحویل ایتمش . طبیعی اولهرق اول کرامی یوز غروش ایده بیلیور ایسه بودفعه بش یوزغروشه چیقمش . بودخی طبیعی در . چونکه متعهد یوزغروش کرا ایله برابر ریختیمه وانشا آته صرف ایتدیکی پارهیی ده مع فائض آله جقدر .

اولماز ! « بش یوز غروش کرالی بر ملکی یوز غروشه قابمش » ادعاسیله دائرهٔ رسمیه اورته یه چیقیور ، ایجار نامهیی بوزمق ایسته یور . حجتنك بیوکی ده « غزته ده اعلان اولنمسنه متدائر نظاماً مطلوب » اولان شروطك دولتك رسمی غزتهسی بولنان (تقویم وقایع) له نشر اولنوب عادی غزته یه ویرلمامش اولهسی ایمش ! فاعتبروا .

« پاناما قنالی ، ایله ، کورفز واپورلری » آراسنده اوزاقدن برمناسبت !

—

مملکتمزك احوال اقتصادیه جه حائز اولدیغی موقع ، ثروت وسامان ملیمزك سویهٔ حاضرهسی ، پیش نظر امعانه آلنور ایسه بزم « یوز » غروشمزك فرانسهنك « یوز بیك » غروشنه معادل اولدیغی کوریلور . بناءً علیه بزده « یوز » غروشك ضیاعندن وقوعه کلهجك « یوقلق » فرانسهده آنجق « یوز بیك » غروشك اتلافیله حاصل اولهبیلور . چونکه آنلرك ثروت عمومیهسی بزه نسبتله « بر » ایله « بیك » آرهسنده کی فرق عظیم قدر دهشتلیدر . بو ، بویله اولمقله فرانسزلر ثروت ملیهیه بررخنه آچیلدیغی کورر کورمز قیامتی قوپاریورلر . رخنهیی آچانلر ملتك الك بیوك ، الك مشهور آدملری اولسه بیله پنجهٔ عدالتی یاقهلرینه حواله ایتمکدن چکنمیورلر . هیچ بر قید ، هیچ برملاحظه کندیلرینی حقیقی تعقیبدن الیقویهمیور . نامنه رکز اولنان هیکل « پورت سعید » قنالی مدخلنه زینتبخش بولنیور ایکن اوهیکلك صاحب محترمی « مهندس دولسپس » ی محکمهٔ جنایته یولاامقدن قاچمایورلر .

اوکمزده بویله پارلاق نمونهلر وار ایکن بز ، بزلر ، نه ایچون ایچنه دالدیغمز رخنهدن ، اویوشقلقدن تخلیص نفسه مقتدر اولهمایورز . دیمك اولیورکه بزده هنوز « تقدیراتمك » ومتأثر اولمق » استعدادی حاصل اولمامشدر . اولسه ایدی کوزمزك اوکنده « پاناما قنالی » خرسزلغنه مشابه ، وبزجه حقیقةً مهم ، بر مسئلهیی شمدی یه قدر اورتهیه آتار ومسببلرینك تجریمنی طلب ایلر ایدك .

هیهات . . . نرهده اوطوینی ، نرهده اوتریهٔ اجتماعیه ؟!

برقاچ سنه اول سلانیك کورفزنده سیر وسفر ایتمك اوزره بر واپور شرکتی تأسس ایتدی . پیاسهیه حصه سنداتی چیقاردی . سندلرك هربری لیرا اقچه بش یوز غروش قیمتی حائز ایکن پیاسهده بشیوز قرق غروش درجهسنده براعتباره مظهر اولدی . شمدی ایسه هربر حصه « یوز غروش » ه دوشدی .

سببی ؟

حکومت بونی آراشدیرمامالیمیدر ؟ صورما . ملیمیدر ؟ ایچلرنده عزت پاشانك اوغلی محمد علی بك دخی داخل اولان شرکتك مؤسسلرینه « آلدیغکز پارهلری نرهلره صرف ایتدیکز . موجود نه کز وار . » دیهملیمیدر ؟ میداندهٔ اولان برقاچ واپورك بدل اشتراکی اولهرق دفترلرده مندرج مقدار ایله قیمت حقیقیه آرهسنده تدقیقات اجرا ایتمالیمیدر ؟ آرهده کوریلهجك بیکلرجه لیرالق فرق وتفاوتلردن طولایی مؤسسین کرامی ! تعقیبات عدلیهیه کرفتار ایلمهملیمیدر ؟

اوت ! بونلرك هپسی یاپلمالیدر . یاپلماسیده الزم اولان خصوصاتدندر . زیرا اورتهده المشهور والمعروف پاناما اختلاس عظیمنك مینی مینی بر بر نظیرهسی موجوددر . ملتك بر خیلی التونلری « بوشرکت » وسیلهسیله درجیب ایدلمشدر .

فقط کیم آرایهجق . کیم صوراجق ؟

والی الله المشتکی .

حکم قرار

—

مجلس معبوثانجه اولکی کون ویریلان قرارك مبهم بولنمهسندن شکایت ایدنلر وار .

مجلس مبعوثانده جریان ایدن مذاکرهلردن معنا چیقارمغله الفت ایتمش اولانلر ایچون ایش اویله اولمسه کرکدر . هله بزجه قرار ، صریح ویك معنیداردر .

شاکیلرك وجه تلقیسی یعنی « وقوعهندن یکرمی درت ساعت اول مراجعت ایله رخصت استحصالنده » کی مقصدك ، رخصتك اعطای ایله عدم اعطاسنه عائد اولمیوب « مطلقا ویریلهجك اولان علم وخبرك استحصالی لزومنه » منحصر اولدیغی فکری ، ابتدای امرده اکثریت ایله قبول اولندی .

الده بر اولهرق تحقق ایتمش برحقیقتدر .

ایکنجی رأی ایسه شو امنیه یه ، بناءً علیه آرتق استیضاحه احتیاج بوقدر قراری نی مبیندر .

ایستربونی حکومتهاخطار مقامنده تلقی ایتسونلر ، ایستر عکسی صورتده تکلیف کلنجه قبول ایدلیه جکنه تأمینات ابتدائیه مقامنده قبول المسونلر ، هرحالده اساسه خلل کلهمز مجلس مبعوثان حکومت طرفندن حریت اجتماع حق صریحنه تجاوز اولنمهسنی تجویز ایتمه یور دیمکدر . بزده لازم اولان او ایدی . بونك ایچون کندی حسابنمزه مجلسمزه آیروجه عرض تشکر واحترام ایلرز .

— استانبول اهالیسنه واکك قومیسونلریله فرونجیلره —

اوزلی ویشکین بر سوز

— مابعد —

وبال آلتنده قالمامق ایچون اکمك قومیسونلرینه غایت مهم بعض اخطاراتده دها بولنمق ایسترز که ، اوده اکمکلرك بهمه حال شکل حاضرینی محافظه ایتمك بونجه اجرا آتك جمله سندن الزمدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

اهالیمز آوروپالیلر کبی دکلدر . همده برعادت بلده که الیوم محسناتی مضرتندن قات قات فضله‌در . اوحالده مذکور عادتی قالدیرمق برملیون اهالینك معصوم حقوقنه تجاوز ایتمك دیمکدر .

آوروپاده اکمکلرك ثقلی ، شکلی مختلفدر ، بزده اونی تطبیق ایدهلم . دیه قرار ویریلیر ایسه الیوم وصی‌یه محتاج اولان فقیر عائله‌لرك علناً صویدیرلمسنه سبیت ویریله‌جکدر . احتمال بو کا قارشو « جانم مأکولات سائره‌نك جمله‌سنی هرکس نصل آلیور ایسه بونیده اویله‌جه آلسون ، کوزنی آچسونده آلدانمسون ، همده حکومت هرکسه وکیل خرجلق ایده‌جك دکل با » دینه بیلور .

فقط ایش اویله سطحی دوشونمکله اولهمز تطبیقاتی وصرف ایدیلان مأکولاتی نظر دقته آلمق الزمدر . اکمك حوائج ضروریه‌نك اك مهمیدر . مأکولات سائره‌نی رئیس عائله ویا رئیسنه حالقه کوره هفته‌ده آیده اوچ آیده بر آله بیلیر . لکن اکمك اوعدای عزیز اویله دکلدر . بونلری هرکون قپو آرقه‌سنده کی « بچاره‌لر » آلیور . انصاف ایدهلم بو زوالللرك استعداد مخصوصلرینی وبری طرفده احتکاره آلشمش وآلیشدیرلمش اولان اصنافی نظر دقته آلهلم . اکمکلرك شکلی وزنی مختلف اولدیغی زمان بلدیه اکمکلری وزن وقونترول ایده‌میه‌جك چونکه پنیر صاتار کبی اوله‌جق . اوحالده هرصباح قپو آرقه‌سنده کندیسنی کوسترمه‌میان بچاره‌لره اومعهود برچوق حیله‌لره مساعد اولان ترازو وآرقه‌سی چرخدن کچورلمش اکسیك درهملرله اکمك صاتلمش اوله‌جقدر . اوایچندن هرکسك چیقامدیغی متعدد خلقه درهملرك ایکی اوچ چشیدی اصنافك جیبندن اکسیك اولمیه‌جقدر . بلدیه چاوشلری ایسه اوزان ومقیاسانك اربابنجه معلوم اولان حیله‌لرینه واقف اولدقلری کبی شهر امانتی اوزان اداره‌سندن سوق اولنان برایکی سیار اوزان مأمورلری دخی عهده‌سندن کلهمز . احتمال بو نظریه‌یه قارشو « جانم نه پیالم هرکس اوینه ترازو آلسونده کندیسی قونترول ایتسون » . اولجه‌ده عرض ایتدك . اوته‌دنبرو بوقدر واقفانه تفصیلات ویردك انصاف ایدهلم عجبا شهریمز اهالیسنك بش بیکده برینك اونده ترازو وارمی واولمق ، بولندیرمق احتمالی موجودمی ؟ وجمله‌مزك استعدادینی بیلمز دکلز . ارباب اقتصاد بوتکملی آرزو ایدر . بزده ایسترز . لکن اوتکملی انشاء معارفمز ترقی ایدرسه‌بش اون سنه صکره کوره‌جکز . بناءً علیه اجرا آت بهمه حال زمانه کوره‌اولمیدر . حیله‌لو ترازو وسائره‌حقنده نه کبی خدمتلر ایفا ایدلمکده اولدیغنی ، مخبر مخصوص کونده‌ره‌رك آله‌جغمز ایضاحاتی آیریجه قارئین کرامه عرض ایده‌جکمز طبیعیدر .

نتیجه

شورای دولتك وشهر امانتنك نظر دقتنه

اولاً — کرچه فرونجیلر بودرجه‌ده جسارت آلوبده سندیقه تشکیل ایده‌مزلر ایسه‌ده هر احتماله قارشو حکومت نفوذینی کوسترملی ، لزومی آنده همان موجود فرونلردن ایجابی قدر آچدیروب بلدیه نامنه ایشله‌تدیرملی .

ثانیاً — اکمکلری بهرحال برر کیلولق طبیخ ایتدیروب کافی السابق بالوزن صاتدیرمق ایچون فرون وطبله‌کارلرده ترازو بولندیرلمسی ، بلدیه صحیه مامورلرینی دخی آرتق جدی فعالیته سوق ودها طوغریسی کندیلکلرندن چالیشه‌رق اکمکلرك مضر صحت اولوب اولمدیغنك تفتیشی ، عکس حالده قونترول مأموریله دوقتورك ، اصنافك ، شدتله مسؤل ایدلمسی .

ثالثاً — مادام‌که اکمکجیلر مصارفی ، وسائره قومیسیونك تدقیقات عادلانه‌سیله اکلاشیلمشدر اوحالده عرض ایتدیکمز کبی آرتق ایکیده‌بر تدقیقاته لزوم کورمیه‌رك ، کوسترمیه‌رك ایشی ساده‌لشدیرملی یعنی وسط اوله‌رق بر جوال اون ، سکز غروش فرق ایدر ایتمز بلا تردد نرخنی اعلان ایتملی . بو اصول هرمملکتده جاریدر . حکومتك قونترولی ایسه بوندن فضله اوله‌مز .

رابعاً — بوآنه‌قدر هیچ بر فائده‌سی اولمدیغی ثابت اولان خبازان جمعیتنك اصناف وسائره‌یه لزومسز تحکمی تحقق ایتمسندن وسائر معلوم اولان حاللردن ناشی لغوی الزمدر .

اوراق ومکاتیب

تلغراف

میزان غزته‌سی اداره‌سنه

ادارهٔ مشروطه‌نك اعلانندن اول امتحانلریمز معفو ایدی امرك ماقبلنه شمولی اولمیه‌جنی درکار ایکن طلبه‌نك طقسان طقوز تولدلیلرندن اعتباراً امتحانلیلریمزك اجراسی ایچون مبعوث افندی کلمشدر . قانونك بخش ایتدیکی نعمت عدالتدن مستفید اولهمدیغمزدن بحثله درسعادت اهالیسنك اوچیوز یکرمی بشدن اعتباراً داخل قرعه ایدلدیکی کبی بزمده سنهٔ مرقومه‌دن بالاعتبار ماقبلنده‌کی سنه‌لر امتحانلردن صرف نظر بیورلمسنی مجلس مبعوثان ریاستیله مشیخت وصدارت عظما وحربیه نظارتندن ایکی دفعه باتلغراف استرحام اولندی ایسه‌ده ثمره‌سی کورلمدیکندن حقوق داعیانه‌مزك ضیاعی یولنه کیدلدیکنك مشروطیت نامنه معتبر غزته‌کزه درجی مسترحادر .

قوچ اوغلی قسطونی‌لی عموم طلبهٔ علومی ناملرینه ابنیه‌جی اوغلی حسین حسنی محمد امین

میزان

امتحانك لغوی ادارهٔ کیفیه‌نك کیفی معامله‌سندنده عبارت ایدی . وطنك محافظه‌سی ایله مکلف اولان عسکرلکك شرفی انغاریه دکل ، شرف حقیقی اولدیغی حالده قاچمق ایچون درلو بهانه‌لره صاپلدیغی بنه او اداره‌نك سیئاتی جمله‌سندندر . طلبهٔ علومك معافیتی ملتك تنویر افکارینه مبتنی بر تدبیر موقت ایدی . وظیفه‌لرینی بحق ایفا ایدنلر امتحاندن قورقاملیدرلر . امتحانلردن انجق چالشمیانلر قورقه‌بیلیر . بوکبلر دخی هم شرف عسکریدن محروم ، هم‌ده وظیفهٔ موکوله‌لرندن طولایی مسؤل دیمکدر . بزم اجتهادمز بودر .

بودجه رولنك صوك پرده‌سی

مأمورین ملکیه‌معزولین معاشاتی قرارنامه‌سنك ۳ نجی ماده‌سنده « ..... واسباب ذاتیه‌دن طولایی مأموریتندن استعفا ایدنلرك معزولیت معاشی طلبنه حقی اولهماز » صراحت واردر . بو صراحته مبنی استعفا ایدن مأموریتنك اسباب مشروعه وصحیه‌لری بیله غیر مسموع ، ووکلا ایچون برمادهٔ استثنائیه غیر موجود ایکن مالیه نظارتندن استعفا ایدن ضیا پاشایه اون بیك غروش معزولیت معاشی تخصیص اولنمشدر . بوندهکی حکمت ومعامله‌سنده‌کی سرعت موجب حیرت اوله‌حق قدر جالب دقتدر . پاشا حضرتلری بش آیدر کندی بودجه‌لرینك چارهٔ توزینیله مشغول ایمشلر ! ! ...

« توازن بودجه » رولنك بوصوك پرده‌سی‌ده‌می عجبا ، مجلس مبعوثانجه آلقشلاه‌جق ؟ ! ...

امضا محفوظدر

قدس شریفده تحدث ایدن اختلاف مهمه دائر مبعوثانه خطاباً النان مقاله‌یی درج ایتمك اوزره ایکن وارد اولان تلغرافلرك مسئله‌نك حسن صورتله حل وتسویه ایدلش اولدیغی آکلاشلدی . بناءً علیه درج ایده‌مدیکمزی صاحب مقاله ح . رأفت بکه مع‌الاعتذار بیان ایلرز .

معونه‌جی اصنافمزه

علاقه‌دار محافلده معونه‌جی اصنافنك درسعادت لیمانندهٔ درت یوز معونه‌دن فضله معونه اوله‌میه‌جنی حقنده برفرمان بولندیغی کی بوبابده بر اراده دخی اولدیغی وبویله بر انحصارك مجلس ملی قرارینه‌ده اقتران ایتمش برشی اولمدیغی وحریت مساعی‌یه ، حریت عمله تجاوز ایدیله‌میه‌جکی تذکر قلنمقده‌در .

بناءً علیه معونه‌جی اصنافمزه لیمانمزده آوستریا ، روسیه وایتالیاسیر سفائن شرکتلرینه اعلان حرب ایده‌جك وبونی فعلاً اثبات ایده‌جك برراده‌یه وارمقدن توقی ایتملرینی خالصانه توصیه ایدرز . بوتوصیه‌ده هم کندیلرینك ، هم قومپانیه‌لرك ، هم مملکتك نفعی مکنوزدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

آچیق مخابره

رومانیاده مجیدیه قصبه‌سنده فیضی امضاسیله وارد اولان ورقه صاحبنه :

طائفده ترك جامهٔ حیات ایدن مرشدك اثری تعقیب اولندیغنه دائر واقع اولان کشف واستخراجکز سزی قیمتلی برتبریکه مستحق ایلمشدر عزیزم .

حرب اوله جقمی ؟

اولکی چهارشنبه کونی روسیه‌نك بلغراد سفیری صربستان خارجیه ناظرینی زیارت ایدرك تعویضات ارضیه وبوسنه ـ هرسکه مختاریت اداره ویرلمسی ادعالرندن صرف نظر ایدلمسی حقنده وصایا اجرا ایتمش واشبو مدعیاتنك حیز اجرایه ایصالی خصوصنده صربستانك هیچ برطرفه استناد ایده‌میه‌جکنی اکلاتمشدر .

عینی کون اوکله‌دن صکره انکلتره ، فرانسه ، آلمانیاوایتالیا سفرالری‌ده صربستانك خارجیه‌ناظری موسیو میلو وانوویچ ی زیارت ایده‌رك روسیه سفیرینك ویردیکی نصائحی تکرار ایلمشلردر .

متعاقباً صربستان هیئت وکلاسی قرالك ریاستی تحتنده عقد مجلس ، واشبو تشبثات حقنده اتفاق آرا ایله اسقوپجینا قرارنده درمیان ایدیلن مطالبی کری آله‌میه‌جقلرینی تذکر ایتمشلردر .

صربستان آوروپانك حسیات عادله‌سنه استنادن فراغت وباخصوص بوسنه ـ هرسکه مختاریت اداره وکندیسنه تعویضات ارضیه ویرلمسی فکرندن صرف نظر ایتمکده‌در .

آوستریا ـ صربستان

حال وموقع بر نظر نیکبینانه ایله کوروله‌جك بر حاله دکلدر . چونکه صربستان مدعیاتنده اصرار ایدیور آوستریا ایله طوغرودن طوغرویه مذاکره‌یه کیرمك ایستمیور . حال بوکه صربستانك مدعیاتی قطعیاً مقرون‌حق وعدالت دکلدر . آوستریانك محتملاً تأمین ایده‌جکی منافع اقتصادیه آرستریانك کندی طرفنده وکلدی تنسیب وتقدیریله وحود بولمالی وبو حاله‌ده صربستانك آوستریا ایله طوغریدن طوغری‌یه مشافهه ایتمسی تحت وجوبده‌در .

برطاقم صرب ضابطانك قوصوه ولایتی داخلنده مطالعات وتدقیقاتده بولندقلری حکومتجه خبر آلنمش وبوکی حالده میدان ویرلمه‌مك اوزره تدابیر لازمه‌یه توسل قلنمشدر .

خارجی

آوستریا ـ مجارستان

مجارستان منافعنك آوستریا منافعندن آیری و بو ایکی منافعك یکدیکرینه مخالف ومعارض بولندیغی حقنده آوروپا وبعض بالقان دیپلوماتلری طرفندن واقع اولان تقدیرات صوك آیلرك تقویم حادثاتی ایله تماماً تکذیب ایدلمش برحالده قالمشدر . فی الواقع تشئتات آخیره‌ده مجارستانك آوستریا ایله قوی بر وحدت سیاسیه تشکیل ایتدیکی اکلاشلمش و آوستریا خصماسی حسب الایجاب مجارستانه استناد ایتمسی جائز اولمیه‌جغنی کوسترمشدر .

کرچه مجارلر ، بالقان حکوماتی حقنده حسیات خیر خواهانه ایله متحسس اولورلر ؛ بومیانده صربستان صف اولده کلیر ؛ حتی صربستان مثوفی قونت آندراشی‌یه‌صوك درجه منتدادر ؛ فقط بوکون مجارلر، بارون ئهرانتال پولتیقه‌سنه آوستریایه‌لردن دها زیاده طرفدار ودربلرك تهدیداتنه تسلیمیت کوسترملرینه تماماً مخالف بولنمقده‌درلر .

مجارلر حکومت مثنائیه قدرت وسطوتنك یالکز صربستانه قارشی دکل ، صربستان حامیسنه‌قارشی‌ده محافظه واثبات اولنمسی ادعاسنده‌درلر .

۱۸۷۸ ده بوسنه ـ هرسکك اشغالنه مجارلر عدم خشنودی ایله باقمشلردی . حال بوکه بوکون صربستان ایقاع تذبذب وشروشورشده ایلرولدیکی حالده حکومتك تدابیر جدیه اتخاذ ایتمسی وجوبنی ایلرو سوریور .

یونانستان شمندوفرلری

یونانستان شمندوفرلرینك بین‌الملل شبکه‌لره ربط ایدلمسی لزومی مجارستانجه شدتله تقدیر اولنمقده باشلامشدر . کچن‌سنه پیره‌دن یکیشهره قدر تمدید ایدلمکله مشکلات نسبةً آزالمشدر .

یونانستان شمندوفرلرینك آوروپا شبکه‌سنه ربط اولنمسنده‌کی اهمیتی تقدیر ایتمك اوزره الیوم یونانستانه کیتمك ایچون قره‌دن، طوغرو ، سریع وسالم هیچ بریول اولدیغنی دوشونمك کفایت ایدر . حال‌بوکه کیفیت ربط وتمدیده، مجارستان همان همان اك زیاده علاقه‌دار بولنیور. چونکه آوروپا ایله یونانستان آره‌سنده بوطریقدن واقع بالجمله مراسلات، مجارستاندن‌کچه‌جك وبوطریق، اقصرطرق اوله‌جقدر .

باخصوص بوطریق‌سلانیك ـ اسکندریه‌طریقندن یکرمی درت‌ساعت دها اوزوندر. سلانیك ـ بودا پشته طریقنده بعض محاذیر سائره‌ده واردر .

یونان تیمور یوللری حدود عثمانیه‌یه یاقلاشمشدر . اتصالك حصولیله برابر پارسدن ، برلیندن ، حتی طوغریدن طوغری‌یه لوندره‌دن پیره‌یه شمندوفرله ایتمك قابل اوله‌جق ومطلق بودا پشته‌دن کچه‌جك ، ودکز یولی تعقیبنه‌ده مجبوریت بولنمیه‌جقدر .

یکیشهرده نهایت بولان یونان خطوطی شبکهٔ بین‌المللله ربط ایتمك اوزره ایکی طریق واردر . اولاً . — شرقی کذرکاه‌که نامیه وادیسنی تعقیب ایدرك « قاره‌لق »ه کلیر، واورادن حدود عثمانیه‌یه کیرر . ثانیاً . — یکیشهر طرنوه طریق واردر.

ایلك کذرکاه ممالك عثمانیه‌ده « ۹۰ » کیلومتره‌لك، ایکنجی کذرکاه ۱۶۰ کیلومتره‌لك برخط تمدید وتفریشی ایجاب ایتدیره‌جکدر .

وقعه نویس جدولی

رسمی

اجتماعات حقنده ۱۳ شباط سنه ۱۳۲٤ تاریخنده نشر اولنان تبلیغ رسمیده اجتماعدن لااقل یکرمی درت ساعت اول ضابطه‌یه مراجعتله برورقهٔ رسمیه استحصالی لزومنه دائر مندرج اولان فقره‌نك بعضیلرنجه اجتماع ایچون ضابطه‌دن رخصت آلنه‌جغی ذهابنی تولید ایتمش اولدیغی اکلاشیلوب حال بوکه مقصد ضابطه‌یه لااقل یکرمی درت ساعت اول خبر ویرلدیکنی مأمورین ضابطه‌یه قارشی اثباته مدار اوله‌جق برورقهٔ رسمیه اخذندن عبارت اولدیغی رسماً تبلیغ قلنمشدر .

—

دیار بکر ولایتنده سیورك متصرفلغنه ـ عبدالعزیز صبری افندی ؛ سرفیجه سنجاغی متصرفلغنه ، توقاد متصرفی جلال بك؛ـ توقادسنجاغی متصرفلغنه ـ تعز متصرف اسبق رحمی بك، فتواخانه باش مسودلکنه ـ موزع فتاوی مصطفی عاصم افندی تعیین ایدلمشدر .

—

قدمای فریقاندن عمر وهبی پاشا دون ارتحال داربقا ایتمشدر . مرحوم مشارالیه برجوق خدمات مهمده بولنمشدر . دور استبدادده مظالمه ، حقسزلغه کوکس کرمش غایت ناموسلی ، حمیتلی برعسکر ایدی . برحال احتیاج ایچنده ترك حیات ایدن عمر وهبی پاشانك بلا فائض موصل مال صندوقنه اقراض ایتدیکی بش یوز لیرایی حالا استردادده موفق اولهمامش .

موصلده اعلان استقلال ایتدیکی تزویراتی اوزرینه اوچوز سکز سنه‌سندن برو محضر وپریشان اولهرق پاشامعه محکوم اولمشیدی .

جناب حق رحمت ایتسون

نشریات جدیده

« پادشاه الداتدیمی الداندیمی » نامیله رفعت بك طرفندن بوکره موقع انتشاره وضع اولنان رسالهٔ مکمله آخری طرفندن تقلید واك روحلی کلهٔ‌ئری قالدیریلهرق نقصان اولهرق طبع ایله صاتلمقده اولدیغندن صاحبنك مهری اولمیان نسخه‌لرك تقلید ونقصان بولندیغی واصللری اخوت وبك جوق کتبخانه‌لرده اوتوز پاره‌یه صاتلمقده ایدوکی اعلان اولنور .

—

ادبیات عربیه وتاریخ اسلام مراقیلرینه

دارالفنون ادبیات عربیه معلمی علی فهمی افندی عربی العباره « حسن الصحابه » نامی آلتنده مکمل براثر طبع ایتدیلکده‌در . بش فورمه‌سی نشر ایدلمش ، ایکی آی ظرفنده اتمامی مصمم بولنمشدر . حکاکلرده، ۲۹ نومرولو دکانده اون‌بش غروش مقابلنده آبونه قید اولنیور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ٨٦ | جمعه ایرتسی | (١٣ صفر ١٣٢٧ ، ٢١ شباط ١٣٢٤)

نسخه‌سی (١٠) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ١٨٠ غروشدر .
آلتی آیلغی ٩٠ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی محمودبك مطبعه‌سنده طبع اولنور.

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

عجبا انتباهه استعدادمی یوق

—

منسوبیتمدن طولایی افتخار ایتدیکم برجمعیت واردی . اون اوچ سنه مقدم معروض قالدیغی برشائبه‌دن کندوسنی قورتاره بیلمك اوزره ، سکونت ایچنده کچمکدن پك بعید اولان حیاتم مدتنده بیوك عد ایتدیکم برفداکارلغی بیله اختیار ایله‌مش ایدم .

عندمده عزیز اولان اوجمعیتك نامی تاریخ‌اممده امثالی پك نادر بولنان بروقعهٔ خیریه ایله جهانك انظار شکرانی جلب ایتدی . جمعیتك همتیله حصول پذیر اولوب دولت وخلافتك بنای جلیلنی یکیدن شعشعه پاش ایلیه‌جك اولان انقلابك ذاتاً خوارق ایله مالا مال اولان تاریخ عثمانی واسلامی‌ده ممتاز برموقع طوته‌جغی هرکسجه مسلم ایدی . بونك ایچون انقلابه مربوط اولان جمعیت نامنك دخی قیامته قدر السنهٔ شکرانده پایدار اولمه‌سنی آرزوده قصور ایتمدك .

« جمعیتك علیهنده بولنیور » اسنادلری (میزان) اوزرینه یاغمور کبی یاغدیرلدیغی فعلاً ثابت ایسه‌ده (میزان) بتون نسخه‌لری موقع احتجاجه وضع ایله عکسنی اثباته هر دائم حاضردر . حتی بونك ایچون بیطرف وعادل حاکم اوکنه کیتمك شرطندن بیله استغنا کوستره‌رك یالکز قارشولقلی مدافعه ایله اکتفا ایلر .

(میزان) ك جمعیته دشمن اولمیوب دوست اولدیغی پك مهم ومعیندار وقوعات ایله ثابتدر . شان وشرفنی محافظه ایتمه‌سی ایچون انتخاب ایده‌جکی مسلکی انقلابك برنجی آینده کندوسنه ارائه ایتمش ایدك . اوکون شدت وحدتله رد ایدلمش اولان اواثر اخلاصمز بوکون عین حقیقت وله‌رق طوریور. تخمینمزك نه‌داخله عائد اولان جهتنده خطا ایتدك ، نه‌ده‌خارجه ایده‌جکی تأثیرنده آلداندق .

تکرر ایدن اخطاراتمز عینی قلب اخلاصدن صادر اوله کلمش ، کیمی امر واقع صره‌سنه کچمش ، بقیه‌سنك عینی اوله‌جغی مسلم بولنمش ایکن بر اثر انتباه کوره‌میورز . حرمت مخصوصه‌مز اولان جمعیت مبجله ومظفره‌نك تاریخه براقه‌جغی نیك نامه اخیراً وطن عزیزمزك سلامتی دوشونجه‌سی‌ده انضمام ایتمش . بوحال عمومك اندیشه‌سنی جالب اولمشدر .

جمعیته منسوب برقاچ ذاتدن ، شو تبدل افکار وحسیاته سبب اوله‌رق ، کیمی صاغی ، کیمی صولی کوسترمکه دوام ایدیورلر فقط کنه احوالی کورمکه قادر اولان کوزلر بالجمله اسبابی استانبول شعبه‌سنك اوضاع ومسلکنده کورمکده مصردرلر .

فی‌الحقیقه (میزان) ك تعطیلنی تقدیر ، ولی‌عهد حضرتلرینك ذات نجابتلرینی استخفاف کبی خوارقدن بدأ ایله ملت مجلسنه معناسز تعرض کبی واسطهٔ نشر افکارلرینك منطقسزلقلری ، بالخاصه مجلس مبعوثان اجتماعندن صوکره محافظهٔ مشروطیته اوملت مجسمه‌نك کفایتسزلکنی عالمه اعلان ایتمکدن بشقه معنایی مشتمل اولان دوام فعالیتی ، مطلوبنك عکس ثمره‌لر ویرمکدن بر آن خالی قالمیور .

کامل پاشا قابینه‌سنك صورت سقوطنك ویردیکی ضربه الویرمیورمش کبی افکار خلقی علیهلرینه سوق ایتمك اوزره واقع اولان فرصتی کویا قصداً فوت ایتمیورلر .

بزم قونفرانسمزی کندیلری نصل تلقی ایدرلرسه ایتسونلر ، ممانعت مرتبلری ایچون یکی ضربه اولدیغنه ، بیکلرجه آلتونلر صرف ایتسه‌ك کندومزه بوقدر خدمت ایتمك ممکن اولمدیغنه قائلز . بوحکمده دخی سائرلرده اولدیغی کبی آلدانمدیغمزدن امینز.

جناب حق ایکی طرفدن محتاج اولاننك ارشادینه همت بیورسون .

انتقاد

—

وکلای ملتك مباحثات عمومیه‌سی اوزرینه (میزان) طرفندن آچیلان باب انتقاد : حالاً ومآلاً سعادت عثمانیه‌مزك کاملی اولان سربستیٔ مطبوعاتك اك برنجی آثار مهمهٔ نافعه‌سندندر .

اوتوز میلیون عباداللهك حقوق مقدسهٔ ملیه‌سنك نکهبانی بولنان برهیئت محترمه‌نك مذاکرات عمومیه ومجتهدات قانونیه‌سنك قیمت واهمیتی ، صواب وعلویتی آنجق انتقادات محقه ایله تجلیساز عیون ملت اوله‌بیلور .

ادارهٔ مشروطه‌مزده بو شاهراه حقیقت : ابتدا میزانك ایادیٔ حکیمانه‌سیله کشاد ایدلدیکی جهتله بحق شایستهٔ تقدیر ومحمدتدر . بنابرین بعثت ملیه اعتباریله کندی حسابمه شکرانهٔ تقدیر اولمق اوزره انتقادك ماهیتی ولزوم اهمیتی حقنده مطالعات آتیه‌یی (میزان) ك صحائف عالیه‌سنه تقدیم واهدا ایلرم.

*
* *

انتقاد ؛ مسکوکاتك ایبسنی کوتیسندن فرق وتمییز ایتمك معناسنه اولان « نقد » مصدرندن مشتقدر . کلامك حسن وقبحنی ، نیك وبدینی ، سقیم ومستقیمنی یکدیکرندن تفریق ایدن اصولك علم منقولیدر .

اصول مذکور ابتدا عربلرك سوق عکاظ پنایرلرنده تشکل ایلیان محافل ادبیه‌ده باشلامش وتدریجاً اوقوم نجیبك شاهراه ترقیده بدرقة الفیض حقایق بینی ومزیات عربیه‌نك اك ممتاز بررکن رکینی اولمشدرکه : انوار باهرهٔ قرآنیه‌نك اشراقات عوالم افروزینه قدر کعبهٔ اشتهار اوزرنده تموج نمای اعتبار وافتخار اولان معلقات سبعه او دور انتقادك برر یادکار ابدیت دثاریدر .

حضرت قرآن عظیم الشانك « فأتو بسورة . . . . الخ » خطاب مستطاب عمومیسیله جهانك بوتون ارباب بلاغتنی انتقاد وتحدی‌یه دعوت بیورمق خصوصنده اعلان بلیغ معجزتکارانه‌سی اوزرینه دین مبین اسلامیته قارشی جمهور بلغانك سرفرو بردهٔ اذعان وانقیاد اولملرینه نظراً « انتقاد »

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

انتشار انوار اسلامیتك دخی مبادیٔ عالیه‌سندن معدود بولنمشدر .

ادوار ابتدائیهٔ اسلامیه‌دن اعتباراً قرون وسطانك نهایتلرینه قدر عالم‌وجودی زینتیاب ایدن ائمهٔ کزینك، علمای متبحرینك، حکمای مدققینك مجتهدات مذهبیه‌لرینی، آثار نادرهٔ معتبره‌لرینی، افکار دقیقهٔ عالیه‌لرینی احترامات عمومیه ایله مظهریت بند تأیید ایلیان هپ او انتقاد نقادك آثار مشکوره‌سی، منظرات عمیقهٔ علمیه‌نك نتایج مستحسنهٔ مأنوره‌سیدر.

معارف اسلامیه‌نك آفتاب عالمتابی اوج اشتهار اوزرنده اشعه نثار اولمقده ایکن اصول انتقادك برشعبهٔ ممتازه‌سی ائمهٔ مذاهب آراسنده تخصص وتوسع ایدرك « علم الخلاف » ی انتاج وتولید ایلمش واساساً انتقاد وتحدیه دعوت ایلمك معجزات باهره‌سیله انتشاره باشلایان دین مبین اسلامیتك فروعاتندن بولنان مذاهب معتبره دخی اشبو علم الخلاف واسطه‌سیله تقرر ایتمکله، بین الائمه ظهور ایدن اختلافات مذهبیه « اتفاقهم حجةٌ قاطعةٌ واختلافهم رحمةٌ واسعةٌ » مقتضاسیله امت بیضای محمدیه حقنده بررحمت شاملهٔ ربانیه اولمش وشوصورتله قانون انتقادك سعادت دارینی منتج اولدیغی تعین ایتمشدر .

* * *

حیفا که : هر بر قومك عقلاً ونقلاً مدار وحید ترقیسی بولنان بوقانون عالی، بر زمانلر امت اسلامیه اراسنده حسن قبول عمومیه مظهر اولان بو اعتیاد تعالی قرون اخیرهٔ اسلامیه‌ده خسوفه اوغرایان ضیای معرفت وانی تعقیب ایدن ظلام جهالت آراسنده محو ونابود اولیورمشدر .

انتقاد، خطا و صوابك، حق ایله باطلك فاروق یکانه‌سی اولدیغندن انتقادك روحی مثابه‌سنده بولنان حریت کلام ایله سربستیٔ مطبوعات استبدادك ادوار اخیره‌سنده دهشتلی بر تضییق التنه آلنمش ایدی .

اسلاف کرامزك انتقادك محسنات نامتناهیسنی بحق تقدیر ایدرك سیاسی، ادبی، فنی کبی امهات مسائل اجتماعیه‌ده آنی اس‌الاساس مدنیت اتخاذیله سعادت بشریه‌یی انتقادك تطبیقات عمومیه‌سنده بولمشلر ایدی، هرکس انتقاده چالیشیر، هدف انتقاد اولان ذات ایسه بوسایه‌ده تکملات علمیه‌سنی کوردکجه منتقدینه عرض شکران ایلر ایدی .

جناب فاروق اکبر بیعت عامه‌یی متعاقباً منبر خلافته ایراد ایلدیکی خطبهٔ اولیه‌نده « ایها الناس من رأی فی اعوجاجاً فلیقومه » تنبیه عدالتپرور یسنه قارشی همان (ابوهریره) و(سلمان‌فارسی) قیام ایدرك سیف شهامتلریله جناب فاروقه اشارتله « والله لورأینا فیك اعوجاجاً لقوماناها بسیوفنا هذه » دیه‌رك وقوعبولان اخطار انتقاد کارانه وبونلره مقابل حضرت امیرالمؤمنینك « الحمدلله‌الذی جعله فی هذه الائمة من یقوم اعوجاج عمر » شکرانه‌سیله ارائه بیوردقلری اطوارحق پرستانه اوسعادت منقرضه‌نك شایان دقت بر نمونهٔ بایغه‌سیدر .

شرقزده کمال شعشعه ایله ساطعه بند فیوضات اولمش بولنان مهر منیر معرفت سحائب استبدادك مصائبیله تدریجاً غروبه باشلادیغی بر صره‌ده اشراط ساعتی اکدیره‌جق برصورت خارقانه‌ده افق غربیدن اشراق ایتمسی اوزرینه الیوم غربیونك کوزلرمزی قاماشدیران ترقیات عظیمه‌سی محضا قانون انتقادی مبدأ انتباه وترقیده دستور العمل ایتدکلرندن ایلری کلمشدر .

شرق وغربك شؤنات مختلفه‌سنه مدققانه بر نظرله باقیلرسه قانون انتقادك احکامی آنجق حریت شخصیه وسیاسیه سنه مالك اولان ملتلرده جاری اولدیغی آکلاشیلیر. حمداولسون، بوکون ادارهٔ عادلهٔ مشروطیت سایه‌سنده ایشته او حریته مالك وبو واسطهٔ مقدسه ایله‌دورهٔ انتباه وترقیه سالك بولنیورز

حیات اجتماعیمزه عائدمسائل عمومیه‌ده مطالعات ومذاکرات ملیه‌مزك سنجیدهٔ « میزان » انتقاد ایدیله‌جکی بردور مسعود یتندیز . کوناکون اغراض شخصیه ایله محائف بیضای مطبوعاتی لکه‌دار ایتمکدن ایسه، آداب مخصوصه دائره‌سنده انتقادات ترقیجویانه‌یه چالشمق وبو واسطهٔ یکانه ایله سویهٔ عرفانمزك تکمل وتعالیسنه همت ایلمك ارباب حیتك الك مقدس وظائفندندر .

اورفه مبعوثی
صفوت

— میزان —

وقتیله مصرده مجاهدهٔ ملیه‌نك الك شائلی ایامنده (میزان) آره‌ده‌صره‌ده حمیت‌وطن پرورانه‌ایله مزین وحکمت جلیلهٔ شرعیه ایله مخمر و (عونی) نام مستعاری ایله ممضی بندلر نشر ایدر ایدی . شو بالاده کی امضای معتبر ایله (عونی) برذات محترمه منتهی اولور . (میزان) قدیم بر مجاهد حریت ومشروعیتك قریحهٔ صبحه‌سندن صادر اولان آثار متبحرانه ایله یکیدن شرفلندیکندن طولایی کسب مباهات واولطفه دائماً انتظار ایلر .

مشروطیت اداره‌نك تاریخچهٔ تکاملی
و
اشکال مختلفه‌سی

— ٢ —

آمریقا — فرانسه

شمالی آمریقا حکومات متفقه‌سی: شمالی آمریقا حکومات متفقه‌سی بر جمهوریت مشروطه‌در . تشکلات اساسیه‌سی بروجه آتیدر :

١ — رئیس جمهور ، اصول مضاعفه وجه ایله هردرت سنه‌ده بر انتخاب اولنور . رئیسك صلاحیتی قوهٔ اجرائیه‌یه متعلق اولدیغندن بو صلاحیتك استعمالنده قوهٔ قانونیه‌نك مداخله‌سندن قطعیاً آزاده‌در . بونکله برابر رئیس جمهور مجلس اعیان ومبعوثانجه قبول وتصویب اولنه‌رق حکم قانونیتی اکتساب ایتمش اولان بر قانون لایحه‌سنك بالتکرار تدقیقی طلب ایتمك حقنه مالك اولدیغی کی طرفندن نصب اولنان رجال مأمورین ایله بین‌الملل عقد ایدیلن معاهداتی مجلسك تصدیقنه عرض ایلمکه مجبوردر. وکلای مجلس اعیان ومبعوثانك خارجدن انتخاب ایده‌بیلیر . بوانتخابده مجالس مذکوره‌نك اکثریتی ایله مقید دکلدر . وکلا رئیسك معاون ومشاورلری مثابه‌سنده‌در . رئیس اجرا آتندن طولایی مأمورین حکومتدن هر فردکی قانون نظرنده مسؤلدر .

٢ — مجلس اعیان ، جماهیر متفقه‌یی تشکیل ایدن حکومتلردن منتخب ایکیشر اعضادن ترکیب ایدر . مجلس اعیان قانون وضعنده مجلس مبعوثانه اشتراك ایتدیکی کبی معاهداتی تصدیق ومحکمهٔ عالیه اعضاسنی تعین خصوصنده بیان رأیه صلاحیتدار اولمغله‌ده قوهٔ اجرائیه‌یه حق مداخله‌سی واردر . بوندن ماعدا رئیس جمهورك محاکمه‌سی دخی مجلس اعیانه عائدر . بو صلاحیته بناءً درکه مجلس اعیان اوتهدن بری مجلس مبعوثانه احراز تفوق ایتمکده‌در.

٣ — مجلس مبعوثان ، رأی عام اسولیجه طوغریدن طوغری یه طرف اهالیدن انتخاب اولنور . هر حکومتك انتخابه صلاحیتدار اولدیغی مبعوثلرك مقداری اهالیسنك نفوسنه مبسوطاً متناسبدر . مجلس مبعوثان حکومتك موازنهٔ عمومیه قانونی ایله سائر قوانینی مالیه‌نك تنظیمنده حق تشبث صاحیدر .

شمالی ، آمریقا حکومات متفقه‌سنده ایکی فرقهٔ اساسیه واردر. بری « ده‌موقرات » فرقه‌سی (فرقهٔ عوام) ، دیکری « ره‌پوبلیکن » فرقه‌سی (فرقهٔ جمهور) در . بو ایکی فرقه یالکز مجلس اعیان ومبعوثانده احراز اکثریت ایچون دکل ، رئیس جمهوری‌ده کندی طرافدارانندن انتخاب ایتدیرمك ایچون مجادلاتده بولنورلر .

رئیسی جمهور ایله مجلس اعیان ومجلس مبعوثان یکدیکرندن مستقل اولوب هربرینك دائرهٔ صلاحیتی صراحت قطعیه ایله تعیین ایدلمشدر . قوهٔ قانونیه ایله قوهٔ اجرائیه‌نك یکدیکرندن صورت قطعیه‌ده افتراقی اعتباریله انکلتره اصول مشروطیتی آمریقا اصول مشروطیتندن فرقلیدر .

انکلتره‌ده یالکز حقوق شخصیه‌یه قارشی مدار امنیت عد اولنان قوهٔ عدلیه آمریقاده دها زیاده حائز اهمیتدر . هیأت اعیانك‌ده رأیی منضم اولمق شرطیله ، اعضاسی رئیس جمهور طرفندن قید حیات ایله نصب اولنان محکمهٔ عالیه قانون اساسی احکامنك تمامیٔ تطبیقنه‌ده نظارت ایتمك حقنه مالکدر . بواعتبار ایله محکمهٔ عالیه قانون اساسی احکامنه موافق کورمدیکی بر قانونك اجرای احکامنی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

منع ایده بیلمکله قوهٔ قانونیه‌نك اقتدار وسیعنی تحدید ایدر .

هر حکومتك قانون اساسیٔ عمومی احکامی ایله توافق ایدن برر قانون اساسیٔ مخصوصی واردر .

* * *

فرانسه — فرانسه مبعوثان اصولنه تابع برجمهوریت مشروطه‌در. فرانسه مشروطیتك اساس تشکلی شووجه‌ایله‌در :

١ — رئیس جمهور ، مجلس اعیان ومبعوثان اجتماع عمومیلری اوزرینه یدی سنه‌لك برمدت‌ایچون انتخاب اولنور . فرانسه رئیس جمهوری تشبث قانونیه مالکدر . یعنی مجلس مبعوثان لوایح قانونیه تکلیفنه صلاحیتداردر. رئیس جمهوره، قوهٔ اجرائیه‌نك اك مهم عضوی اولوب هیأت اعیان ومبعوثانده کی اکثریتك ارائه‌سی اوزرینه انتخاب ایلدیکی وکلا ایله برلکده بوصلاحیتی استعمال ایتمکده‌در . رئیسك ذاتی غیر مسؤل اولدیغی کبی شو مجلس اعیان ومبعوثانه قارشی مسؤل اولان هیأت وکلایی عزل ونصبه مأذوندر . رئیس جمهور یالکز دولته اهانت ایله اتهام اولندقده تحت محاکمه‌یه آلنیر .

٢ — مجلس اعیان ، مقدار نفوسه کوره ده‌پارتمانلر طرفندن منتخب اوچ یوز اعضادن تشکل ایدر . مجلس اعیان اعضاسنك مدت مأموریتلری طقوز سنه‌اولوب هر اوچ سنه‌ده برثلثی تبدیل‌ایدلمك صورتیله تجدد ایدر .

٣ — مجلس مبعوثان ، رأی عام اصولنجه ملت طرفندن طوغریدن طوغریه‌یه انتخاب اولنور . اعضانك مقداری یوز بیك نفوسده برکشیدر. کرك مجلس اعیان کرك مجلس مبعوثان مشترکاً وضع قانون حق وصلاحیتی حائزدر . بر لایحه‌نك حکم قانونی اکتساب ایتمسی بزده اولدیغی کبی متعاقباً مجلس مبعوثان ومجلس اعیاندن قبول وتصویب اولنمسنه وابسته‌در .

قانون اساسینك تدقیق احکامی ایله رئیس جمهورك انتخابی کبی خصوصات مهمه ایچون مجلس اعیان ومبعوثان صورت عمومیده اجتماع ایدرلر . رئیس جمهور ایله هیأت وکلایی تحت محاکمه‌یه آلمق حقی مجلس مبعوثانه عائددر . رئیسی جمهور ایله هیأت وکلانك وعلی‌الاطلاق امنیت عمومیه‌یه تماس ایدن جرائم ارتبانك محاکمه‌لرنده مجلس اعیان برمحکمهٔ فوق‌العاده شکلنی آلیر .

هیأت اعیانك دخی انضمام رأیی وموافقتی ایله رئیس جمهور مجلس مبعوثانی داغیتمق حقنه مالکدر.

طرنوه‌لی : عثمان نوری

بینه تنسیقات !

—

کچن کون مجلس مبعوثانمزك تنسیقات وتشکیلات موضوع بحث اولدی . مسائل مهمهٔ حیاتیه‌مزدن بریده بودر. بوبابده مطبوعاتمز خیلوجه یازدی . برتنسیقاتدر کیتدی .

« قونسر » چیلقینلغنی متعاقب « تنسیقات » بدلانی باشلادی .

بوکاده مالیه ناظری ضیا پاشا اوك آیاق اولدی.

بونکله نه کبی خصائل مهمه‌یی حائز وکلای « سلطنت سنیه » دن اولدیغنی اثبات ایتدی . حالا سیئه‌سنی مملکت ودوائر حکومت چکوب طوریورلر.

بر مدت دها بوبلای تذبذب باشمزده تأثیر نمای صداع اولهجقدر.

« تنسیقات » مسئله‌سنده مجلس مبعوثانده بسط مطالعات حکیمانه ایتمش اولان بروسه مبعوثلرندن عمر فوزی افندی‌یه تشکر ایلرز . بوبابده‌کی مساعیٔ ممدوحه‌لرینك توسیعنه مدار اولور مطالعه‌سیله وقتیله (میزان)ده نشر اولنمش اولان تنسیقات لایحه‌سنی نظر اطلاعلرینه تکرار وضع ایدیورز . او وقت بروسه مأمورلری (میزان) ی ولایتك اجرا آت خود سرانه‌سنی تنقید ایتدیکندن ناشی منع نشرینه امر ویرمشلردی . بوحیثیتله محترم مبعوث افندینك‌ده بولایحه‌یی کوردامش اولهجغی مطالعه‌سیله تکرار انظار دقته وضع ایدیورز .

بوبندك نشرینی متعاقب « مجلس عالیٔ وکلادن» جلب اولنه‌رق ذات سامیٔ صدارتپناهینك خصوصات مهمه‌سنه مأمور اولان ذات (میزانك تنسیقات لایحه‌سی) عنوانلی بندك نظر دقته آلنه‌رق اویولده معامله اجرا ایدلمسی ایچون دوائره تبلیغات مقتضیه دردست ایفا بولندیغنی تبریك وتشکرله سویلدی . شوقدر که (میزان) ك سویلدیکی طوغری سوز ، کوستردیکی طوغری یول - (میزان) طرفندن سویلنلمش، ویا کوسترلمش اولمق تهمت یکانه‌سندن ناشی- مقبوله کچمدی . برکون اول مقبوله کچمش برشی ، ایرتسی کونی مردود اولدی .

بزبونی تکرار نشر ایتمکله بوندن اعلاسی بایله‌مز ادعاسنده دکلز . بویله بر ادعادن یك اوزاق بولنیورز . بز وسعمزك ، غیرتمزك ، تدقیقاتمزك مساعد اولدیغی درجه بر لایحه میدانه کتوردك . توسیع وتعدیل صورتیله ایجاب ایدرسه دها نافع شکله افراغ اولنور .

٣٢ نومرولی نسخه‌مزدن عیناً :

(میزان) ك تنسیقات لایحه‌سی

(افکار عمومیه‌نك تقدیرینه معروضدر)

قابینه‌مز تشکل ایتدیکی کوندنبری هراجتماعنده آز چوق بونکله اشتغال ایدییور . غزته‌لر هرکون بوندن بحث ایدییور . آزه‌دن یك چوق وقت کچدی . حالا برنتیجه یوق .

برقاچ دائره تنسیق ایچون غزته‌لرده برایکی جدول نشر ایتدیلر. برری دیکرینه، مجموعی‌ده هیچ برشیئه، بکزه‌مدی.

عجبا « تنسیق » اولهمیه‌جقمی ؟

بو سؤالك جوابی پك طبیعی اولهرق « بویله‌لکله اولهماز » در .

چونکه تنسیق لفظنك هر معناسیله دلالت ایتدیکی مقصد یك نسق ومنتظم بر اثر وجوده کتیرمك دیمکدر . بونسق ونظام هر دائره‌ده عینی شکلده اجرا اولنمق لازم‌کلیر. بودائره ناظرلرینه قابینه طرفندن قراراشدیریلوب قبول ایدلش برمقیاس عمومی ویرلمکله میسر اولور. یوقسه ناظرلر مستقلدر ، مسئولدر دیه مقیاسسز حرکت ایدیله‌جك اولورسه تنسیق حاصل اولماز .

مأمورلرك تقاعدی ، قادرو خارجنه اخراجی ، بونلرك تکرار استخدامی کبی معاملهلر وعینی نوع وظائفله موظف مأمورلرك مقدار معاشلری هر دائره‌ده متخالف اولورکه نظامسزلق دیمکدر .

بومقیاس حقنده وارد خاطر اولان صورتلری بروجه آتی بر مثال اولهرق قید ایدییورز :

اولاً : « توازنی تأمین ایدلش » بر بودجه ایله حرکت ایدیلیور اعتباریله دوائرك معاملاتی کوز اوکنه کتیریلور . احتیاجات مدنیهٔ حاضره نظر اعتبایه آلنور . هر دائره‌نك مرکزده مستشار ، محاسبه‌جی ، مکتوبجی ، مجلس رئیسی کبی ارکانی واداره مدیرلریله قلم ممیزلریچون اوچ صنف ، اقلامده اوچیوزدن بیك بشیوزه قدر بهریتك اداره‌سنده اوچریوز غروش فرق اولمق اوزره بش صنف اوزرینه قابینه طرفندن عمومی بر مقیاس یاپیلوب دوائر ناظرلرینه ویریلور.

ثانیاً : ممالك اجنبیه‌ده سفیرلر ، ولایتده والی ، حاکم، دفتردار ، مکتوبجیلر ، مدیرلر ، مأمورلر ، کبی رؤسایایله ممیزلر وباش کاتبلر ، لوا وقضالرده‌کی مأمورلر ایله باش کاتبلر ایچون اوچ ، اقلامده ایکی یوز غروشدن بدأ ایله بیك غروشه قدر درجه‌لری تزاید ایتمك اوزره بش صنف اوزرینه‌ده برمقیاس یاپیله‌رق ناظرلره تودیع ایدیلور .

ثالثاً : ناظرلر طرفندن دائره‌لرینك معاملات عمومیه‌سنه واقف ارکانندن بر قاچ کشیدن مرکب بر انجمن تشکیل اولنور ، بر الله معاملات ووظائف عمومیه ، دیکر الله بو مقیاس آلنور ، بر قادرو یاپیلور .

رابعاً : یوقاروده قطعیاً شخص واسم مندرج اولیوب اداره وشعبه وقلملرله ماصه‌لرك و اوراده بولنه‌جق رؤسا ومأمور ومیز وکاتبلرك عنوانلری ومقدار معاشلری یازیلو .

خامساً : او انجمن طرفندن بوجدول ترتیبنجه ناظردن اك کوچك کاتبه وارنجیه قدر مستخدمینك شعبه وقلم وماصه اعتباریله وظائفی غایت واضح صورتده بیان ایدر تشکیلات نظامنامه‌سی لایحه‌سی قلمه آلنور .

سادساً : موجود مأمورلرك عمومنی اسملری ومعاش قدیملریله کوستر بر دفتر یاپیلور ، بونلردن اومقیاس موجبنجه هانکیلری هانکی ایشده قوللانیلوب هانکیلری تقاعد ایدیله‌جکی وکیملر قادرو خارجنده قالهجنی انجمن طرفندن تعیین واسملری حذاسنه اشارت واجمال ، تصرف ، تخصیص مقدارلری ارائه قلنور .

سابعاً : هر دائره مستخدمینی ایچون او انجمن معرفتیله دوام ، ترفیع ، ترقی ، تحویل ، ترخیص ، مکافات ومجازات فصللرینی شامل برر داخلی نظامنامه‌سی لایحه‌سی تنظیم ایدیلور .

ثامناً : بونظامنامه لایحه‌لریله دفترلر قابینه‌نك ومجلس مبعوثانله اعیانك تصدیقندن کچر ، قانونیت حالنی آلیر ، کله‌جك سنه مارتندن اعتباراً موقع تطبیقه وضع اولنمق اوزره دها اولجه اعلان اولنور .

ضبط خاطرات قیلندن اولهرق یازیلان شو صورتلرك نواقصی قابینه‌جه بالمذاکره اکمال اولنهرق دوائر لازمه‌یه رسماً ودرحال تبلیغ ایدیلور .

اولوقته قدر سلامت عمومیه نامنه حال حاضر محافظه اولنور ، مارته قدر بعنایة‌اه تعالی موازنهٔ عمومیه قانونیده وجوده کلیر ، معاشلرك آیدن آیه تأدیه‌سی تأمین ایدیلور ، ایشلرده ، بودجه‌لری متوازن سائر دوائرك ایشلری کبی ، جریان نظامیه‌سنی آلیر. ومن ه‌التوفیق .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No:ZE.1153

اوراق ومکاتیب

—

ارباب فضائلدن و کندیلرینی بیلیر طاقدن بعض ذوات کرام افکارعامه‌یه موافق اولهرق مجرد دین ودولته خدمت ایتمك مقصد خالصانه‌سی ایله قانون اساسینك بخش ایتدیکی مساعده‌دن استفاده ایتمك ایسته‌مشلر وعموم عناصر مختلفه‌نك حقوقنی من کل الوجوه تأمینه کافی اولان شرعشریفك مأخذ قوانین اتخاذ ایدلسی خصوصنده مجالس ملنك انظار تقدیر وتمیزینه برلایحه عرض وتقدیم ایله مشلردر . اصول وآدابه اصلا منافی اولمیان وخیر وسلامته معطوف اولان بویله بویله بر حرکت بعض غزته‌لر طرفندن باشقه بر رنکه افراغ ایدیله‌رك نظر تأسف وتزییفه اوغرادلمش . عجبا بونك حکمتی نه‌در ؟ یوقسه هرکس ایچون موجود اولان حریت فکر وحرکت صنوف اهالینك برقسمنه بخش اولنوب دیکرلرندن دریغ می بیوریله‌جق؟ بونی (میزان) مزدن صورمق ایسترم .

فاتح درسعاملرندن
دیوریکلی قاضی
زاده
ضیاءالدین

— میزان —

(میزان) ده یازانلردن صورمقدن بشقه برشی یاپه‌مز . چونکه بزم بیلدیکمز حریت عمومك قانون وآداب دائره‌سنده بیلدیکنی سویله‌مك وباپمقدر.

اونلرك « حریت »لری بشقه اولمالی که، بوصورتله ادارهٔ کلام ایدیورلر . آنی‌ده البته آنلر بزدن دها ایو بیلیرلر .

وقعه نویس جدولی

داخلی

مواد حقوقیه‌ده انحصار وکالتك احکام جلیلهٔ شرعشریفه مغایر ، وقانون اساسینك ٨٣ نجی ماده‌سنه‌ده مخالف اولدیغنه دائر اوته‌دنبرو وقوعه کلان نشریاتمز مبعوثان کرامزك‌ده انظار دقت وانتباهلرینی جلب ایلمش . اعضای محترمه‌دن حلب مبعوثی جنانی بك افندی بر تقریر اعطاسیله « مجله‌ده وکتب فقهیه‌ده مسطور اولدیغی وجهله هرکس امور ذاتیه‌سی ایچون دیله‌دیکنی توکیله سربست اولدیغی و بو قاعده‌یه دور استبداددده بیله رعایت ایدلمش بولندیغی حالده دور حریتده بونك تحدیدی جهتنه کیدلدیکندن ، وحال بوکه دعاوئ جزائیه‌ده اولدیغی کبی دعاوئ حقوقیه‌ده اجرای وکالتك شهادتنامه‌لی دعوی وکیللرینه حصری موافق اولمه‌یه‌جغندن شو معامله‌نك « عدلیه نظارتندن استیضاحی » طلب ایدلمش واولوجهله اوکمزده کی جمعه ایرتسی کونی استیضاح اجراسنه قرار ویرلمشدر .

پوسته وتلغراف نظارتی وکالتنه ارباب عفت واقتدار دن اولوب طول مدتدن بری امور نظارتی حسن ایفا ایتمکده اولان مصطفی فؤاد بك تعیین قلنمشدر .

— عربلر ایله رومیلر آره‌سنده‌کی اختلافاتك تحقیق ضمننده قدسه عزیمت ایتمش اولان هیئتك بوکره اکمال تحقیقات ایله درسعادته کلمك اوزره یافه‌یه حرکت ایتدیکی وعرب اورتودوقسلرك مطالبی محق بولندیغی قدسدن مورود موثوق برتلغرافنامه‌دن آکلاشلمشدر .

— تولیت وجهات وظیفه‌لرینك خلاف شرط واقف وتعامل اولدیغی حالده وارث مشروعلرینه توجیه اولنمیوبده ضبطنه تشبث ایدیله‌جکنك مقرر اولدیغی حقنده‌کی شایعات اصلسزدر .

— لیمون اسکله‌سنده بر معونه‌نك تخلیه‌سی مناسبتیله حمالر آره‌سنده مصارعه وقوع بولهرق بعض سقطات وقوع بولدیغی قارشی غزته‌لرنده اوفونمشدر .

— استانبول مبعوثی وعدلیه ناظری رفیق بك ارتحال ایتدی . بوخبر الیم ، مرحومك مزایای کمال اخلاقه واقف اولانلری جداً دلخون ایتمشدر .

مشارالیه عفیف ، غیور برمجاهد ایدی . جناب حق مرحومه رحمت ومغفرت ایلیه بکه خیر الخلف اولهجق برجوق اولاد بخش بیورمق صورتیله وطنمزه عنایت بیورسون .

— پاتنت نظامنامه‌سنك موقع اجرایه وضعی باب عالیجه تقرر ایدوب ایتمدیکی بیلنه‌میور . بوصورت تقرر ایتمش اولسه بیله شورای دولتجه اکمال تدقیقی ایله تصدیق ونشرینه زمان غیر مساعد در . وبو نظامنامه‌اساساً تمتع ویرکیسی مقامنه‌قائم‌در. بو اسبابه مبنی واردات خزینه‌نك ضیاعنه میدان قالمه‌مق ایچون الیوم مرعی اولان تمتع نظامنامه‌سی موجبنجه حلولی تقرب ایدن سنهٔ جدیده ابتداسنده هرطرفجه مذکور ویرکو تحقق ایتدیریله‌رك برنجی تقسیطنك‌ده تحصیلنه ابتدار ایدیله‌جك ایسه‌ده پاتنت نظامنامه‌سی موقع تطبیق واجرایه وضع اولنجه‌یه قدر تمتع ویرکوسی نظامنامه‌سنك امر تحصیل وتحققنه تعلق ایتمین وفقط نسبت وصورت طرحنه عائد اولوب محتاج تعدیل کورولن بعض موادی بالتعدیل مواد معدله تصدیقه اقتران ایتدیرلمك اوزره باب عالی‌یه اشعار اولنمشدر .

— غزته‌مز نشر اولنجه‌یه قدر جرائد موجوده‌دن هیچ بریله جمعیتمزك علاقه‌سی اولمدیغی وجمعیته قید اولنمق آرزو بیوران ذوات کرامك وزیر خانده دائرهٔ مخصوصه‌یه مراجعت ایتملری توصیه اولنور .

اتحاد محمدی جمعیتی

خارجی

— صربستان حکومتی بلغراده بولنان روسیه سفیرینه دول معظمه‌یه ویره‌جکی جوابك برصورتی ویرمشدر .

بوجوابده صربستان نیات صلحپرورانه‌سندن بحث ایتمکده واتخاذ ایتدیکی تدابیر عسکریه‌نك صرف بر مقصد تدافعی‌یه مبتنی بولندیغی وحدود بوینده اسایشك وحالت طبیعیه‌نك استعاده‌سی تمنیاتی کوسترمکده‌در .

— صربستان هیچ برشی ایسته‌میور وبوسنه — هرسکك آوسترپا — مجارستانه امر الحاقی تصدیق قلندیغی حالده کندی منافعنك صیانتی ده آنچق آوروپانك دوش همتنه تودیع ایدیور .

— پترسبورغ تلغراف آژانسنك موثوق برمنبعدن استخبارینه کوره صربستان حکومتی روسیه‌نك اشعاراتی اوزرینه آوسترپا ایله میانه‌سنده متکون مسئله‌یی تدقیق ایدرك ؛ آوسترپا — مجارستان ایله محاربه ایتمك وپا آوسترپا حکومتی ایله مناسبات ودادیه‌سنی مختل قیلمق فکرنده اولدیغنی بیان ایتمشدر.

صربستان بوسنه — هرسك مسئله‌سی وسیله‌سیله تعویضات ارضیه واقتصادیه ایستمیور ؛ برابن معاهده نامه‌سنده واضع الامضا دولتلره عائد اولان بوایشه مداخله ایتمك فکرنده‌ده اولمه‌مقله برابر آوروپانك کمال کیاست وتدبیرینه وحسیات عدالت پرستیسنه اعتماد ایتمکه لزوم کوریور .

— غازمت دوقولونیانك استخبارینه کوره صربستان هیئت وکلاسی رئیسی موسیو نوواقوویچ روسیه ، فرانسه ، انکلتره وایتالیا طرفندن وبرلین نصایحه امتثالاً صربستانك تعویضات ارضیه طلبندن صرف نظر وآوسترپا — مجارستان طرفندن وسیلهٔ تحریك عد اولنه‌جق هر درلو مطالبدن استنکاف ایتدیکنی سویلمشدر. حتی بوسنه مسئله‌سنك دولت علیه وآوسترپا — مجارستان آره‌سنده حل اولنمش بولندیغنه کوره بوصحیفه‌یه قاپانمش نظریله باقیلور .

— آوسترپا — صربستان ائتلافی اوزرینه پارس بورسه‌سی ترفعه‌در .

— صوفیه‌ده بلغارستان یوم استقلالنك حلولی مناسبتیله اجرا ایدیلن مراسم دینیه‌ده مأمورین سیاسیه‌دن بالکز روس پولتیقه مأموری ایله معیتی افرادی بولنمشدر .

— پرنس فردیناند اولکی کون بکرشه کلمشدر. غارده قرال قارول طرفندن استقبال اولنمشدر .

پرنس قرالله مسافر اولهجقدر .

— خارجیه ناظری رفعت پاشا دون صباح پترسبوغه واصل اولمش وسفیر وارکان سفارت طرفندن استقبال قلنمشدر .

مشارالیهك بلغارستان تضمیناتی مسئله‌سنی مسارعةً حل ایتمك اوزره تعلیمات نافعه آلمش اولدیغی تأمین اولنیور .

— صربستان هیئت وکلاسی اون ، بغدای مصر ، جاودار ، یولاف ، آرپه ، قوری اوت وصمان اخراجاتنی منع ایتمشدر .

— انکلتره قرالنك بیاریچه کیتمسی اطبا طرفندن کندیسنه مارت ونیسان آیلرینی انکلتره‌ده کچرمه‌ملری حقنده‌کی توصیه‌دن انبعاث ایتمشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

برنجی سنه — نومرو ۸۷ | پازار | (۱٤ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۲ شباط ۱۳۲٤)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمليدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

برتکلیف

— حربیه و زراعت نظارتلرینه —

معلوم اولدیغی اوزره هر مملکتده قیشله حیاتی مکمل برمکتب حیاتیدر . قیشله‌ده بولنان هرفرد ، اك مقدس بر وظیفه‌نك دوش همتنه محول اولمسی حسیله کوکس قبارتیرکن عین زمانده اطاعتی ، انتظام‌پرورلکی اوکرەنیر ، قیشله‌ده بولنان افراددن هر بری علی‌الاکثر وطنك آیری برکوشه‌سندن آقوب کلش اولدیغنه کوره همان دائما هر برینك کورکوسی آز چوق آیریدر ؛ بناءً علیه افراد آسوده زمانلرنده هیچ خبرلری اولمه‌دن یکدیکرینه برچوق شیلر اوکرەتیرلر . فضله اولمرق داخلدن ساحله ایمش ، ویا ساحلدن داخله چیقمش اولانلر افق حیاتلرینی اساسندن تبدیل ایتمشلر دیمکدر .

هله بر ولایت ویا لوانك مرکز قضاسنده بولنانلر تنوع منظره ، وسعت ساحهٔ تدقیقات اوکنده‌وهلهٔ شاشیرر وکیدرك یکیدن یکیه کوردکاری برچوق شیلرله الفت ایدرلر . حال بوکه هر شیدن اول اطاعت‌ایتمکی ده‌اوکرنیرلر. وصورت‌مشروعه‌ومعقوله‌ده اطاعت ایتمکی اوکرنمك ، اطاعت اولنمنی اوکرنمکی ده استلزام ایدر . برصورتده‌که حیات عسکریه‌سنی اکمال ایله مملکتنه عودت ایدن دقتلی برعسکرك جیسی ، ایچمسی ؛ یمسنده ایچمسنده‌کی ساعات انتظام ؛ یورومسی ؛ یاشامسی ؛ حس وقلبی ، فکر ونظری تماماً دکیشمش . . دائرهٔ معلوماتی توسع وتعالی ایتمش . . تقدیر ومحاکمه‌سنده خاصهٔ اصابت واحاطه آرتمش بولنور .

عسکرلکك بوفیضی محقق اولمقله برابر دیکر جهتدن هرمملکتك آنجق مستعد اولدیغی خصوصاتده، ومستعد اولدیغی درجه‌ده ترقی ایده‌بیله‌جکی ده جای اشتباه دکلدر . بلچیقا ، کمورجیدر ؛ نوروچیا ، کراسته‌جیدر ؛ چونکه بلچیقا کمورجی ، نوروچیا کراسته‌جی‌اولمق بك طبیعیدر . انکلترەنك فابریقه‌جی حتی بحری بردولت‌اولمسی‌ده طبقی بویله‌در . چونکه انکلتره جزیرهٔ جسیمه‌سنك هرنه طرفنه برقازمه اورولسه یا کمور چیقار ، یادمیر .

عصر حاضر صنایعنك جسمی دمیر ، قانی ایسه کموردر. انکلتره‌ده کمور ودمیر اودرجه مبذولدر که غریب ایستانسیقجیلردن بری انکلتره‌نك دمیروکمور اخراجات حاضره‌سنی اساس اتخاذ ایدرك بوجزیره‌نك قاچ سنه صوکره خریطهٔ عالمدن سیلنه‌جکنی حساب ایتمکه قالقمش وبو حسابنه ساحل جزیره‌نك دالغه‌لرله‌ده قاچ سنه‌ده ، نه‌طرفدن قدر سانتیم ، یئله‌کده اولدیغنی داخل ایتمکی‌ده اونوتمه‌مشدر .

ایشته ایکی حقیقت‌که ذره قدر تردده متحمل دکلدر :

۱ — قیشله حیاتی مکمل بر مکتب ، برمکتب معالی‌حیاتیدر .

۲ — هرمملکت آنجق استعدادینه کوره سوق اولنورسه سرعتله ، امنیت واعتماد ایله ترقی ایده‌بیلور.

بو ایکی حقیقت درجه‌سنده‌قطعی، عیان، ومبرهن دیکر بر حقیقت‌ده بومقدس وطن عثمانینك بالخاصه زراعته مستعد اولمسی‌در . ایشته بو اوچ حقیقتی یکدیکرینه تقریب ومزج ایدرك، بواوچ حقیقته بر وحدت ویره‌رك، کمال اطمئنان‌قلب ایله‌دییه بیلورزکه مملکتك تسریع ترقیسنه، تزیید عمرانه اك مؤثر وسائطدن بری وحتی برنجیسی برقسم عسکرمزه، سنه‌ده میعادنده ایکی آی قدرمدت اصول زراعت جدیده‌یی بالعمل ، صوك سیستم ماکنه‌لرله کوسترمکدر .

کوره‌نکی صورت عادیه‌ده‌برطرف ایتمك کوچدر. اما بویله وظیفهٔ بر اشتغال ایله اسکی اصول زراعت ایله یکی اصول زراعت آره‌سنده کی فرق عظیمی بالتجربه کورن کوزلر یاکلش حکم ویرمکدن قور- تیلورلر .

زراعت ، او ذاتاً عسکرمزك همدم روحیدر ؛ حریم وجدانی‌در. اونلر بربریله اکلاشرلر . زراعت ایله عثمانلی عسکرلکی یکدیکرینك قرده‌شیدر .

اما ماکنه‌لر نره‌ده بولنه‌جق ؟

هانکی نمونه ترلاری مرکز اتخاذ قلنه‌جق ؟

ترقیات زراعیه‌دن استفادهٔ جدیه وسریعه تأمین ایتمك ایچون بووظیفه اولا شمندوفر کذرکاهی اطراف وجوانبندن آلمان عسکره‌می احاله اولنملی ؟

بو ولایات عسا کرینی نمونه ترلالری مکمل اولان ویا اکمال ایدیله‌جك اولان « ! » هانکی منطقه‌لره ونه صورتله تقسیم ایتملی ؟

بو وظیفه ایله الفت ابتدیریله‌جك عسکرك مدت وظیفه‌سی هانکی آیلرده باشلایوب قاچ کون دوام ایده‌جك ؟

آلات وادواتك بوزولوب قورولدیغی ، آلات وادواتده قضارا وقوع بوله‌جق خسارات وسقطات جزئیه‌نك اصول تعمیری نصل اوکرتلملی ؟

کبی نقطه‌لر نقدر مهم اولسه‌ده‌فروعدندر؛ حربیه ناظری رضا پاشا ایله اورمان ومعادن وزراعت ناظری ماوروقوورداتو افندی آره‌سنده‌حل بیورولوب برلایحهٔ مشترکهٔ قانونیه ایله تقریر ایتدیریله‌جك مسائلدندر .

بو بیوك مسئله‌نك صورت حلی یالکز برحسن نیته مفتقرکبی‌در .

مجروح ، فقیر وطنه علاج صحتك انجق اتحاد عناصرده، وترقیٔ زراعتده بولندیغی فکرنده‌یز .

بوبابده سویلنه‌جك شیلر پك چوقدر . شمدیلك یالکز شوقدرله اکتفا ایده‌م که ، بوکون توصیه ایتدیکمز شو اصول یعنی افراد عسکریه‌یه، سنه‌ده بر دورهٔ معینه‌ده ، آلات جدیدهٔ زراعیه‌یی کوستروب بونلرك صورت استعمالیه‌سنی واوکرتمك اصولی‌الیوم بعض حکوماتده مرعی بولونیور . . .

صاحب .. میزان .. — جمرة‌البیان

« زهی خالق که کمتر نطفهٔ ناچیزدن قیلمش قباب بارکاه چرخه صیغماز کیمسه‌لر پیدا »

شوعالمده ، شوعالم سورو ماتمده عقله قارشی طغیانلرك اك مدهشی، نقله قارشی عصیانلرك اك ، اك موحشی ـ اکر یاکلمیورسه‌ق ، اکر دائما یاکلمقله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

آکلمیورسه‌ق ـ دیرز ، دییه‌بیلیرز ، که حق ابطاله خلقه اعتماد ، خلقی اضلاله حقه‌استاددر !. واقعا حق ابطال ایچون خلقه اعتماد ایدن شویله ، بویله بر دیوانه‌در ، فقط خلقی اضلال ایچون حقه استناد ایدن ، یوق ، یوق !. او خیاله ، او خیال محالده کیدن عجبا ، عجبا نه در ؟!....

آکلانیلماز ، آکلانیلماز بر بلادر : یاحفیظ !..
الوبرر آرتیق ، ئه‌آرتیق داد بر ، فریاد ایکی ...

بیلمز ! نه‌دندی ، نه کبی برکین کهنه‌دندی ؟. انقلاب مسعودیمزی متعاقباً برایچ ، فقط حق وحقیقتدن ، فضل وحذاقتدن یانه هیچ اولان برایچ آچیلدی ؛ دیرکن اورتالغه « صاچه » لر یوق یره هیچ ، هیچ یوق یره صاچیلدی ! . . معلوم آ ! . « شیاطین دیده بان فرصت ینهی عن‌الفحشا ! »

آرتیق نه‌لر ، نه‌خاییده یاوه‌لر ، یوق ! نه ترفنده میوه‌لر ! . . « عاشق استبداد ! . . » ، « رئیس ارتجاعیون ! . . » ؛ « بیزانس مزارلرندن چیقاجقلره مبعوث اول ! . . » کبی نجه ، نجه النفاتپاره‌لر !

فی‌الحقیقه : خلی دمدر ، سمت رأس جهالتدن سمت رأس فضیلته برجریان خصومتکارانه ویرمك هوسی ایله ، هوس خیبت رسی ایله اصحاب غرور . ایچین ، ایچین یخضور اولویوردی ، اوقدر ، که ایچلری ، طیشلری رنك ، رنك آثار هیجان ایله چشید ، چشید اطوار یأس وخذلان ایله طولو . یوردی! . . برینك

« اذایئس الانسان طال لسانه »

دیدیکی کبی بردنبره کوپوردیلر ، فقط ـ مع التشکر که ـ فقط بنه کندی کوپوکارینی سوپوردیلر !...

* * *

بوکون چیقان غرته‌لردن برقاچنی کوردك ، کوردك‌ده عظیم ، عظیم تأسفلر ، وخیم ، وخیم تلهفلر ایچنده شو دیبای حزن وملالی ثوردك ! . .

حر برمملکتده ، حر ملت ایچنده حر برآدم ، أوت ! . . . برحر آدم . . سربست ، سربست سامعینی . . صهبای حقیقتٔ حریتله مست ایدییور ، ایدییورده مکافاة اولهرق « قهر اولسون ! . . . » تغنیسنی ایشیدییور ! . . . .

خیر ! . . سامعیندن دکل ، صاغرلقله خجل اولان غافللردن ایشیدییوردی ! . .

خیر ، خیر ! . . اوده دکل ، « شیشیرمه دودوك ! » لرك صدای طفیلیسی . . ویرپانسین کیدییوردی ! . . .

بیلمزکه اولور عبثله مخلوق
بونلر نه قدر جهول مخلوق

اوتهکینك ، بریکینك النده « کورآلت !. » اولقدن قورتولامیان بو جاهللر.. هریرده بولونورلر، بولونورلرده صوك نفسلرینه‌قدرشوکا، بوکابولونورلر!..

« اکر کاو حقیر اولمازسه کردنداهٔ خدمت
اولوردی حال مغروران دنیا مشرف افنا! »

نه حاجت ؟. (سفهای اولیان قوم .. ذلیل اولور) بیورلمامشمی یا ؟ فقط بز .. بونلری ، بو زواللی زبونلری .. بویله‌ده بیلمه‌یز ، اعجز العباد اولدقلری ایچور قلبمزده‌کی صحائف رحم وشفقتی.. ـ نه یاپه‌لر ـ سیلمه‌یز !... بوکون هرکس بیلیر،که امراض نفسانیه‌نك اك شدتلیسی جهالتدر ! . بنه بوکون هرکس بیلیر،که خسته‌لره مرحمت .. مدنیتك صمیم انسانیته ودیعهٔ رحمتی اولان برحس لطیف پر فضیلتدر !..

آه ! . ایی اما ، بزده کناه ! . . بوملت . . بومعصوم ، بومظلوم ملت . . بیللردنبری زار زار نکبت اولدی ؛ بومملکت . . بوکوزل ، بومبجل مملکت نهایة‌النهایه برشوره زار خیبت اولدی ! . نه‌دن ؟ . قهر رجالدن ! . قحط رجالدن ! . . .

قاچ کره دیکله‌دك ، قاچ کره‌ده سویله‌دك ! . برملت .. ـ که فضائلیله ، افاضلیله ملتدر . ـ قوام ایچون هرزمان محتاج علم وفضیلتدر ؛ فضائله ، افاضله خصومت . . وطن وملته خیانتدر ؛ هله بزم ایچون جهلایه‌التفات . . اعظم مصائب وآفاتدر !...

(صائب) وقتیله :

« هیچ کس بی کوشمال روزکار آدم نشد ! »

دیمشدی ؛ حقیقت !. زمان تأدیب ایتدکجه انسان .. انسان اولیورمش ! . اونك ، اوتربیه‌نك دوامنجه‌رنك لطیف‌وجدان.. صولیورمش!...فقط ـ اه قوروسون ! ـ فقط زمان .. یاماندر ، بی اماندر!. دینه‌بیلر ، که طوتدیغنك ایشی ، عاقبتی دوماندر !.. هایدی ، دییه‌لم ، که صاحب « میزان » حقائق نشر ایتمه‌سین !. هایدی ، هایدی ، ایسته‌یه‌لم، که « جمرة‌البیان » دقائق نشر ایتمه‌سین !.. بتون منیرلر .. تنویردن قالسین !. بتون منورلر .. حال انزوایی آلسین !.. صوکره ؟!!!....

نه در بویأس وتأثره کوردیکم اشیا . .
نظیر محشر اولور شیمدیجك بکا دنیا ؟.
عجب بوحال ایده‌جکمی زمانی تحدید ،
یا یوقسه ایله‌یه‌جکمی بتون ، بتون تمدید ؟ ! !

یوق ، یوق ، یوق ! . آرسلانلر . . یاورولرینی قارنداشلرینی یمزلر! . بیله ، بیله قهرمانلر .. فضیلته رذیلت دیمزلر ، . . . البته ، البته دوستی ، دشمنی تحقیق ایدر ، تفریق ایدر ، اویله کیدرلر !

یاشاسین عثمانلیلر . معمرفردی

مبعوثاق انحلالی

منحل اولان مبعوثلغه دیکرینك انتخابی نه کبی شروطه متوقف اولدیغنی، یعنی اسکی منتخب ثانیلرله اقلیته قالانلرك بوبابده‌کی حال وموقعلری نه اولمق لازم کله‌جکنی بزدن صوریورلر.

جواب قولایدر . چونکه اوکزده منطق وجهانك امثالی طوریور .

انتخابده مبعوث نامزدلری مطلوب اولان اکثریتی قزاندقدن صوکره‌ده نامزد اولمقدن قورتیله‌مزلر .

مجلس مبعوثان طرفندن برینك مبعوثلغی تصدیق اولنتجه‌یه‌قدر بوحال بویله‌دوام ایدر. لکن مبعوثلغی مجلس طرفندن تصدیق ایدیلنجه معاملات انتخابیه طاقیله محو اولور کیدر .

انتخاب تصدیق ایدیلنجه‌یه قدر معاملات انتخابیه‌نك معلق براقلمه‌سی‌ده طبیعی‌در . چونکه شاید برینك انتخابی برسبیله تصدیقه اقتران ایتمزایسه یکیدن کلفته کیرمه‌مك اوزره مذکور انتخابده دیکر رأی‌صاحبلرندن‌اك چوق قزانمش اولانی اونك یرینه مبعوث اعلان ایتمك کبی برسهولت واردر .

حال بوکه مجلس برینك مبعوثلغی قبول ایدنجه بتون معامله انتخابیه‌ده امور واقعه صره‌سنه کچوب تاریخه مال اولور . حال حاضره تطبیق اولنمسنه مناسبت قالمز .

بونك ایچون یکیدن منتخب ثانیلرك انتخابی ایله مبعوثك اونلر طرفندن تعیینی امور طبیعیه و ضروریه‌دندر .

شواصولك فضله محسناتی واردر . مشروطیت دیمك افکار ملتك حاکمیتی دیمکدر .

افکار نه‌قدر صیق یوقلانیرسه اوقدر اساس کوزه‌دلمش اولور . افکار ایسه یکرمی درت ساعتده تبدله اوغرایه‌بیلیر . بونك ایچون هر فرصتدن استفاده‌ایله منتخبلره مراجعت‌ایتمك طبیعی اولور .

مانیاسی‌زاده رفیق بك مرحوم

من طرف الله اخلاق حسنه‌یه مظهر بیورلمش ، دور استبدادده مساعیٔ ذاتیه‌سیله تأمین حیات ایتمکه موفق اولمش ، مشروطیت تأسسنده مرکز دولتك برنجی مبعوثی اولمق شرفیله تشرف ایتمش ، مناصب دولتك معناً اك مهمی اولان عدلیه نظارتنك تمشیت اموری ایله توظیف اولنمش ایدی . وفاتنده دخی استانبولده امثالی نادر کورلمش برحم غفیرك رفاقت تأثراتیله تشییع اولنه‌رق مسکن‌ابدیته تودیع اولنمشدر.

(سولون) ایله (قره‌زوس) وقعه‌سنی خاطرلره کتیران شو زبده‌یه غبطه ایتمه‌جك برصاحب تمیزك وجودینی فرض ایده‌مه‌یز .

انظار عبرت وحیرته

انا طولیده بر لوحه !

—

قیصری‌ده تحدث ایدوب هنوز ماهیتی نه حکومتجه ، نه اورا مبعوثلرنجه ، نه مطبوعاتجه دها لایقیله اکلاشیلمیان وقعه‌یه دائر اولان شو معلومات موثوقه و بیطرفانه‌یی درج ایدیورز .

برای تجارت اورایه کیدوب درت آی قدر اوراده اقامتدن‌صوکره‌اولکی کون‌عودت‌ایدن‌برذاتك مطالعاتیدر :

١ — خلقی پاشانك بوراده کویا اتحاد وترقی جمعیتی نامیله برجمعیت‌متغلبه تشکیل، دیله‌دیکنی ابقا واستمدیکنی حبس وتغریب ایتمسی اهالی نظرنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

مشروطیت اداره‌نك پك یاكلش بر صورتده آكلاشلمسنه سببیت ویردیكی جهتله بو وقوعاتك اس‌الاساسنی تشكیل ایدر.

۲ — دور دلارای مشروطیتمزك بدایتنده غزته‌لرمزك بالخاصه « .. » نام غزته‌نك یازدیغی هیجان آمیز مقالات واستانبولدن عكس ایدن حوادث ، كه قباصقال، زلفلی وسائره مثللو اشرانك اهالی وجمعیت طرفندن حبس ایدلدكلرینی معلن ایدی ، دولاییسیله كندیلرنده مأمورین حكومتدن استمدكلرینی آتمق ، حبس ایتمك قوتنك موجودیتنه قائل اولملرندن ،

۳ — اوته‌دنبرو شوكا بوكا حكم ایتمكه ، هر ایستدكلرینی یاپدیرتمغه آلیشمش اولان بعض كسانك «مساوات» نفسلرینه اغركلوب بونی هضم ایده‌مامالرندن منبعثدر .

وقعه‌ده شو صورتله جریان ایتمشدر :

اون بش كون مقدم اهالیدن برقاچ یوز كشی حكومت قوناغنه كله‌رك متصرفدن استیضاحاتده بولنور . ودیرلر كه بعض طرفدن برچوق سلاح مبایعه ایدیلیور . اوته‌ده ، بریده تجربه‌ده‌ایدییورلر. حتی كچنلرده بریسی ضبطیه‌یه قارشی آتش ایتدی . حكومته تسلیم ایدلدكی حالده نیچون صالیویرلدی ؟ سن معاملاتنده طرفكیرانه حركت‌ایدیورسك، مغایر نظام سلاح استعمال ایدنلر اوراقنك جهت عدلیه‌یه تسلیم ایدلدیكنی ومعاملهٔ لازمهٔ قانونیه‌نك اجرا ایدلمكده بولندیغی كندوسی طرفكیرانه‌معامله‌ده بولنمیوب بین‌الاهالی مطلوب اولان اخوتی تأسیس ایتمكه ساعی بولندیغی سویلر وآكلادیر .

سوز اكلایانلر چكیلرسه‌ده بر طاقم جهلا متصرف منافقدر ، بز بونی ایسته‌میز دیرلر وقپالی اولان قپوسنی قیرمق ایچون زورلارلر . او اثناده ردیف فرقه‌سی قوماندانی فریق حسنی پاشا وعلمادن ایكی ذاتك همتلری ایله اهالی داغیتلیر . وقعه‌نك شیوعی ایسه كوزلری ذاتاً ییلمش اولانلرجه عدم امنیت حصولنه باعث اولور . چارشو بازار قپانور . حمد اولسون لطف حقله طابور كلوركلمز حاصل اولان تأثیرات حسنه سایه‌سنده شباطك سكزندن بری چارشو ودكانلر آچیلور . اون شباطده والی بكله استیناف مدعی عمومیسی كلدیلر. تحقیقات لازمه‌یه توسل ایلدیلر . بقالم نتیجهٔ تحقیقات نه‌كوستره‌جكدر .

الاشیا تنكشف باضدا دها

صوك یكرمی بش اوتوز سنه‌لك تحدیدات فكریه‌مز تفصیلاتی درلو درلو الیم ، سوزناك ، یورك صیزلادیجی ، قان آغلادیجی صحائفی محتویدر دماغ ، حقایق شؤن كائناته مطلع اولمق ؛ مفكره ، دوشوندیكنی اظهار ایده‌بیلمك ؛ لسان ، ناطقیتنی ؛ صماخ ، خاصهٔ استماعی استعمال ایلمك ، حق طبیعیسندن (رسماً) منع وتجرید ایدلمش ایدی .

بوكون نشر معارف امرنده صرف اولنان همتلرك ، مصرفلرك ، برقاچ مثلی اوهنكامده تحدیدات فكریه‌یه موفقیت یولنده ایثار اولنوب كیدییور ایدی .

مثلا پارسده نشر اولنان « تان » حریتك فضائلندن ، فوائدندن باحث بر مقاله یازمش . مملكته ادخالی ممنوع . نشر ایتدیكی مقاله‌نك تعریف ماهیتی امرنده استعمال اولنان تركیب‌ده « نشریات ملعونانه »؛ ویانه‌نك « نایه فرایه پره‌سه » سی حكمداراندن برینه بر تعرض وقوعبولدیغنی یازمش . « تخدیش اذهانی موجب نشریات » قولپی طاقیله‌رق بونك‌ده ادخالی ممنوع .

بو ممنوعیت امرلرینك كافه‌سنه (تقیدات كامله اجراسیله زنهار وزنهار ادخالنه میدان براقلمامسی) قیدینك علاوه اولندیغنی تذكاره لزوم یوق .

ایام اخیره‌ده رسومات امانتی مشغولیتنك یوزده سكسانی، بو اوراق وكتب مضره ! ممنوعیتی مخابراتی تشكیل ایدییورایدی، دینلسه مبالغه ایدلمامش اولور. زیرا بر « تان » بر « بیلمم نه » غزته‌سنك منع ادخالنه امر ویرمك ایچون عددی بیكی متجاوز اولان مواقع رسومیه‌یه محررات عمومیه كوندرمك لازم كلور ایدی . برمطبعه بومحرراتی یتشدیرمك ایچون ایشلرطورر ایدی. برهفته پوسته‌سیله برنظارته یكرمی تحریرات چیقاریلور ایسه بونك اون بشی اوراق مضره ایشنه، یالكز بشی ملتك امورینه دائر بولنور ایدی . برآره‌لق ضبطیه نظارتنك اشعاری نتیجه‌سی اوله‌رق یولجیلرك برابرلرنده ظهور ایدن غزته‌لرك مضر نوعدن اولدقلری كورلدیكی تقدیرده صاحب وحامللریله برابر باب ضبطیه‌یه كوندرلملری اصول اتخاذ اولندی . آتنه‌دن كلان برسیاحك نزدنده بر « اقروپولیس » چیقمش . هایدی ضبطیه‌یه . شهریمزی زیارته كلان بر ویانه‌لینك چانطه‌سنده ادخالی ممنوع قسمدن بر « نایه فرایه پره‌سه » ظهور ایتمش . هایدی ضبطیه‌یه .

انفلاق فجر حریت ، وطلوع شمس جهان ارای مشروطیتی متعاقب انهدام پذیر اولان استبدادك صوك كونلرنده بواوراق وكتب مضره ایشی اویله بر طرز مهیب ودهشتناك اكتساب ایلدی كه مأمورینك بوتون فعالیتی عادتا اوراق مضره ! آراییجیلغنه انحصار ایتدی . بوكون احرار زمره‌سندن كچینن بعض باشی قالپاقلیلر « بر مضر غزته بولورده كلاه قاپه‌بیلورمی‌یم ؟ » دیه‌رك كمركه اوغرایانلرك اشیاسنی ، صندیغنی ، باوولنی ، وبعضاً ده جیبلرینی ، دیدیك دیدیك ایدرلردی .

حمداً ثم حمداً ۱۱ تموز تاریخ مقدسندن صكره احوال بوتون بوتون دكیشدی .

« الاشیا تنكشف باضدا دها » حكمت جلیله‌سی بزده‌ده لایق اولدیغی موقع ابجال واحترامی بولدی. بوندن صكره بزده مدنیلره قاریشدق . وقوعات جهانه بیكانه قالمیه‌جغز .

بشكطاش ساحلنه ناظر زروهٔ جبلك جهت متناظرنده آرامكزین استراحت برذات فطانتسماتك پارمغیله برنقطه ارائه ایتدكدن صكره :

نه سندندر نه بندندر نه چرخ بی تملدندر
وقوعات جهانك جمله‌سی رأس جبلدندر

شكلنه بالا فراغ ایراد بویوردیغی بیت مشهوری دخی حسبحال آره‌سنده بر آوردهٔ زبان تكرار ایتمك بختیارلغنی انشا الله تعالی الی‌الابد محافظه ایلیه‌جكز . جناب‌الله توفیقنی رفیق ایلیه .

ا . . جلال‌الدین

غرائب اجراآت رسومیه

تصرف مقصدیله (!) رسومات هیئت تفتیشیه‌سنی لغو ایدن ، یدی سكز آیدن بری میلیونلرجه لیرالق وارداتی قونطرولسز جبایت ایتدیرن ، رسومات امانتنك قصد تصرفله معكوساً متناسب بعض اجراآت غریبه‌سنی خبر آلدیغمزدن برقسمنی مجلس مبعوثانمزك انظار تقدیر ومحاكمه‌سنه وضع ایدییورز .

۱ — شمدی‌یه قدر دائرهٔ امانتده اون درت اوطه‌جی استخدام اولنیور ایدی . بونلر كویا الویرمیورمش كبی اوتوز التی نفره ابلاغ وتخصیصاتلری‌ده شهری « ۷۰۰۰ » غروشه اصعاد ایدلمشدر . یعنی لزومسزلغه مبنی لغو ایدیلان وبالاخره بعض طرفلردن بحق واقع اولان اعتراض اوزرینه لزومی ناچار تصدیق اولنمسی حسبیله « محقق » نامیله یكیدن استخداملری قرارلشدیریلان ومع رسم منضم اوچ میلیون لیرایی متجاوز وارداتی ضیاعه اوغراتمامق وظیفه‌سیله مكلف طوتیلان یدی نفر تحقیق مأمورینه تخصیصی متصور شهری اون درت بیك غروشك نصفی راده‌سنده برشی .

۲ — كرك دائرهٔ امانتك وكرك طشره كمركلرینك مالزمه‌سی اوته‌دنبرو جمعیت رسومیه‌جه مناقصه صورتیله مبایعه وتدارك اولنیور ایكن محضا بعض منسوبلرك ترفیه واقدارینه امكان حاصل اولمق اوزره بوكره « ۲۵۰۰ » غروش معاشله برلوازم مدیرلكی احداث اولنمش وكویا بوالویرمیور ایمش كبی بیك بشیوز غروش معاشله بوكا برده معاون علاوه ایدلمشدر .

۳ — حقوق مشاورلكنك بدایت تشكیلندن بوآنه قدر بومأموریتك ثمرهٔ همتی اوله‌رق كمرك قاصه‌سنه برسانتیم كیرمامش وعادتا بومأموریتك لغویله وظیفه‌سنك قادرو خارجنه چیقاریلنلردن بریسنه كوردیرلمسی پك ممكن بولنمش ایكن تنسیقات فورطنه‌لری اثناسنده حقوق مشاوری وظیفهٔ اصلیه‌سی عهده‌سنده قالمق اوزره شهری « ۵۰۰۰ » غروش معاشله مجلس رسومات اعضالغنه تعیین اولنمش ایدی. بوآز كلیور ایمش كبی مشاوربكه «۲۵۰۰» غروش معاشله برده معاون تعیین اولنه‌جق ایمش . بو قدرله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E 1153

قالسه علی‌الاعلی . « ٢٠٠٠ » غروش معاشله بر تنفیذ اعلام « ١٠٠٠ » غروش آیلقله بر تعقیب مصالح عدلیه مأموری استخدام اولنه‌جق ایمش . « ایمش » دیندیکنه باقیلوبده بواجراآتك بر قوری تصوردن عبارت اولدیغی ظن اولنماسون . بونلر تنسیقات نامی آلتنده کاغد اوزرینه قونمش مرجع عائدینه یازلمش شیلردر .

١ — کمرك تعرفه‌لرینك الیوم موقع تطبیقه قونلمدیغی جهلهنك معلومیدر . حالبوکه وجودی اولیان تعرفه‌لر ایچون یکرمی سنه‌دنبری دائرهٔ امانت صرتنده‌کی پالتونك قیمتی تقدیردن عاجز اولان بو استا مدققك امضاسیله شو سکز آی ظرفنده بر دانه جك راپور چیقاره‌رق بوراپور ثمره‌سیله‌ده خزینهٔ ملته بر سانتیم فضله اقچه کیرمش اولدیغی اثبات ایدر ایسه سوزیمزی کیری المغه مهیایز .

٥ — طشره‌دن کلان مبصر دفاتری اوزرنده تدقیقات حسابیه اجرا ایتمك اوزره امانتده بر قونترول قلمی ، بشقه‌جه برده مطبق هیئتی ، موجود ایکن شهری « ٣٠٩٥٠ » غروش تخصیصاتله ، وتدقیق نلمی نامیله ، مجدداً بر هیئت قلمیه دها تشکیل اولنور ایمش .

طوغریسی یا شو قبیل اجرا آت کورلدکجه بیوکلرمزك حسن نیتلری حقنده شبهه‌یه دوشمامك قابل اولهمایور .

امضا محفوظدر

وقعه نویس جدولی

داخلی

سلانیکدن آلدیغمز تلغرافنامه :

میزان غزته‌سنه

اسماعیل کمال بك حقنده‌کی شایعه موجب هیجان اولمشدر . حقیقتك اشعاری مسترحمدر .

ارناوود قلوبی

ویردیکمز جواب :

خطابه عرض منت . اسماعیل کمال بك ایله محبلرینك صحتلری حمد اولسون بر کالدر . اندیشهٔ وطن پرورانه‌کزه محل یوقدر . مطمئن اولیکز .

مراد

— فرقهٔ احرار ایله اتحاد وترقی جمعیتی ممکن مرتبه یکدیکرینه تقریب و بینلرینی تألیف ایلمك مقصدیله شهرمزده بر فرقهٔ سیاسیه تشکل ایتدیکنی لاتورکی غزته‌سی یازیور . بو فرقه‌یه هرکس داخل اولهجقمش !!.

— میزان —

— انشاءاه ! ! !

— آطه بازارینه تابع قره‌صوناحیه‌سی قراسنده ظهور ایدن شهپلی خسته‌لقدن ناشی کورولن لزوم اوزرینه اعزام ایدیلن هیئت تفتیشیه‌نك آطه بازارینك آنجق شایان تماشا محللرینی کزه‌رك عودت ایتدکلری کبی بر چوق افاداتی حاوی شکایتنامه‌لر ورود ایتمکده ویکیدن برهیئت تفتیشیه اعزامی طلب اولنمقده‌در .

— عدلیه نظارتنده آلتمش غروش معاشله اوطه‌جی تعیین ایدلدیکی بیلدیریلیور .

وای اصحاب مراجعت وحقوقك حالته !

— اخیراً اوده‌ئون تیاتروسنده بین الاقوام اتحاد واحکام اسلامیه‌نك موضوعات عالیه‌سنه دائر ویرلین قونفرانس آسیا غزته‌سنده نشر ایدلمکده اولوب بونك اربابنجه السنهٔ سائره‌یه ، وبالخاصه روبجه‌یه‌ده ترجمه ایدلمسی آرزو اولنور .

— قاضی کویندهبدرخانی حسن بك افندی طرفندن کشیده بیوریلان تلغرافنامه‌ده‌کی توجهات تلطیفیه وحسیات وطن پرورانه‌یه عرض من‌وشکران ایدرز .

صافیت روحه ، نجابت افکاره برمعکس تام اولان اشبو تلغرافنامه‌یی عیناً درج ایده‌مدیکمزدن دولایی متأثرز .

خارجی

— رفعت پاشا روسیه جاری طرفندن اولکی کون چارسقویه سه‌لو ده قبول اولنمشدر . متعاقباً — رفعت پاشا قونت دیسوولسقی‌یی زیارت ایتمش وملاقات بر ساعت قدر امتداد ایلمشدر . زمین ملاقات بلغارستان اختلافنه متدائر بولنمشدر .

— آمریقا رئیس حکومت سابقی موسیو روزوولت رئیس لاحق موسیو تافتی یرینه اقامه ایتدکدن صوکره اوسترایایه عزیمت ایتمشدر .

— ژاپونیا پرنسی قوتی نك آوروپاده سیاحت ایتمکده اولدیغی معلومدر . پرنس قوتی الیوم صوفیه‌ده اولوب قریباً شهرمزده بکلنیور .

— عثمانلیلره احراز ایتدکاری مشروطیت اداره‌یی تبریك و آوستریا ایله جریان ایدن مذاکراتك بر نتیجهٔ حسنه‌یه ربط اولنمسندن دولایی بیان تشکر ایتمك اوزره معتبراندن بش یوز مجارك نیسان رومی ابتداسنده درسعادته کله‌جکلری ویانه‌دن باب عالی‌یه اشعار قلنمشدر .

مجارلرك بوراده مکمل بر حسن قبول کوره‌جکلرینه شبهه یوقدر .

— آوستریا قطعیاً مداخله‌یی قبول ایتمکده ، صربستان منافع وحیثیتك محفوظیتی طلب ایتمکده‌در . بلغارده هیجان یکیدن فوران ایدیور .

— صربستان قرالنك ترك صندالی حکومت ایتدیکی شایعه‌سی یالاندر .

— دول معظمه‌نك آوستریایه‌ده اعتدال خصوصنده اجرای وصایا ایده‌جکلرینی تریبونا یازیور .

روسیه‌نك مداخله‌سی ایله آوستریا — صربستان اختلافی مرکز ثقلتی پترسبورغه انتقال ایتمش کیدر .

— قره طاغ تهلکه‌لی یوللردن کچه‌رك نائل اولهبیله‌جکی بیوکجه براستفاده‌دن قطع نظرله اندکلتره وایتالیانك مظاهرتیله اسپیچا حقنده تأمین منافع ایلمکه میل ایتمش ایمش .

— بلغارستان حکومتی دولت علیه قومیسر خانه‌سنه مراجعتله بلغارستانده متمکن اهالی اسلامیه‌یه جور واذا ایدلدیکی حقنده کی اسناداتی دلائل ایرادیله تکذیب ایدر برتقریر ویرمشدر .

— صربستان باش وکیلك هیچ براندیشه‌یه محل اولمدیغی حقنده کی بیانات قطعیه‌سی‌ده فردا ایچون فال خیر عد اولنهبیله‌رك روسیه نوطه‌سنك اجرای حسن تأثیر ایتدیکنه وآوستریا — صربستان مناسباتنك دائرهٔ امن واعتماده کیردیکنه دلیلدر .

— هرپرده اولدیغی کبی ایرانده احرار غلبهٔ قطعیه‌یه مظهر اولمق اوزره‌در . همان برمداخلهٔ اجنبیه وقوعندن اول تتویج موفقیت ایدلمسی تمنی اولنور .

— مغرب اقصاده صلح وسکون اعاده ایدلمشدر .

مولای حفیظ آوروپا دولتلری آره‌سنده کی اختلاف نظردن استفاده طریقی تعقیب ایله وظائف دولیه‌سندن اعتراف ایتمك چاره‌لرینك برطرف ایدلمسی لزومنی تقدیر ایلمشدر که مولاده کی بوانتباه افکار فاسك آتیسی ایچون ضمان اقبال عد اولنه بیلور .

نشریات جدیده

ادبیات عربیه وتاریخ اسلام مراقیلرینه

هرسك مفتی سابقی وحالا دارالفنون ادبیات عربیه معلمی فضیلتلو علی فهمی افندینك « حسن الصحابه فی شرح اشعار الصحابه » نام عربی العباره اثرینك آلتمش قدر صحابهٔ کرامك تراجم احوالنی وسکز یوز قدر ابیاتنك شرحلرینی حاوی تخمیناً اوچیوز یکرمی صحیفه‌لك جلد اولی طبع اولنمقده‌در . بش فورمه‌سی نشر وایکی آی ظرفنده اتمامی محققدر . حکاکرده ٢٩ نومرولو « المکتبة الحلبیة » نام صحاف دکاننده شمدیکی حالده اون بش غروش مقابلنده آبونه‌سی قید اولنیور طشره آبونه‌لرینه پوسته اجرتی ضم اولنور .

—

تعقیب استقبال — عنوانیله اوچ کوندن بری نشر اولنان رفیق جدیدمزی تبریك ایلر ونشریات جدیده‌سیله وطن وملته خدمات نافعه ابرازینه موفقیتی تمنی ایدرز .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

برنجی سنه — نومرو ۸۸ | بازار ایرتسی | (۱۵ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۳ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولەرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولەرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

فرح تیاتروسی وقعه‌سی

کندومزی اونوده‌رق حکمت سیاسیه نقطه‌سندن ایشی محاکمه ایتمك ایسته‌یورز .

وقعه مهمدر. نتایجی چوق اولەجقدر .

صبق استبداد ، صبق ترصد ، معناسز تعقیبلر ، غریب سؤ ظنلر ، پنجهٔ قهره دوشنلرك معصومیتلری تبین ایتدیکی حالده ، خفایای استنطاقیه حقنده بیلدکلرینه معلومات ویرمسونلر مطالعه‌سیله ، نفی وتبعید کبی خارقه‌لر وسائره . . . وسائره خلقك کوزینی بیلدیرمش ایدی .

غیرت دینیه ، حمیت وطن پرورانه خلقك مزاجنده اساساً مکملدر . نه‌چاره‌که اوتوز سنه‌لك تضییق ، خفیه‌لك ، جورنالجیلق ، اشکنجه‌لر وطاش قشله وضبطیه انکیزیسیونی بالجمله تمایلات عالیه‌نك حسن استعمالنه محل براقامش ایدی .

بوندن عمومی عطالت حاصل اولمش، افکار عمومیهٔ عثمانیه اورتەدن قالقمش ایدی . استبداد بوصورتله نائل امل اولمش، مسکنت عمومیه اوزرینه بنای متغلبانه‌سنی قورمش ایدی .

برکت ویرسون که ارکان استبداد جاهل ایدی . اکثرمصالحده هدفی تجاوز ایدرلر، مطلوبك معکوسی ثمره‌لر طوبلارلر ایدی .

انقلابی حصوله کتیرن قوای اصلیه‌دن برینی تشکیل ایدن شوحال ، بزده لایقیله هنوز اکلاشیله‌مامش . چونکه اکلاشلمش اولسه ایدی، بوکون عینی تغلبه طالب اولان اصحاب زمان عینی خطالرده یووارلانوب کیتمزلر ایدی .

* * *

فی‌الحقیقه حرص وغفلت، مستبدلرك بصیرتلرینی بعضاً او رتبه کورلشدیرکه خصملرینك، هدف اغراضلرنده حس شفقت و انصافی بیله تحریك ایدرلر. ازجمله (میزان) مزك مصر غزاسی دورنده بیلدیز « مشاور » لرینه حواله اولنان خطاب محرق بویله برتأثرك ثمره‌سی ایدی .

بزعین حسه اشبو (فرح) تیاتروسی ماده‌سنده یکدن مغلوب اولورز . چونکه اساساً بزه قارشو ترتیب ایدلمش بر اثر خصومت ایکن ، عکس تأثیری ، بی انصافانه بر صورتده مرتبلری ازمشدر . بیوك نام ایله واسع املی حامل بولنان بر هیئتی رخنه‌دار ایدن شوضربه قلب اخلاصمزده حس اسفی داعی اولمقدن خالی قالمیور . ازجمله خصمده کوریلان بومرتبه بر تدبیرسزلك وغفلت حسیات عالیه‌یی معکوساً جرح ایدییور. چونکه ... چونکه اونلرده بزدن ، عثمانلیلردن ، بلکده بارمن کال ندامتیله ، اخلاصله ال اوزاده‌جق قارداشلرمزدندرلر .

حریت ، مشروطیت آدابی بیلەمیورلر . حریت نامنه استبدادك اشنعنی اجرا ایدوب کیدیورلر . بوندن داخل وخارج بزار اولمش ، شکایته باشلامش ... حتی ، برمعجزهٔ خدای متعال اولەرق، اسکی استبدادك محوایتدم ظن ایتدیکی « عثمانلی افکار عمومیه‌سی » ... او نعمت غائبه بیله بوسایه‌ده وجودینی بللی ایتمکه باشلامشدر .

اصحاب زمان اشبو « یکی صفحهٔ انقلاب » ك قدر و حکمتنی تقدیر واحاطه ایده‌میورلر . اکا کوره حسن تدبیر اتخاذ ایده‌جکلری یرده، عکسنی اختیار ایتمکدن کندولرینی آلهمیورلر . آنی بیله نهایت درجه‌ده غافلانه اجرا ایده‌رك بوسوتون ایشلرینی باربار ایتمکه دوام ایلەیورلر .

شو ادعامزك درجهٔ اصابتنی تعقیب یولنده (فرح) تیاتروسی وقعه‌سنی محاکمه ایده‌لم :

* * *

مرتبلرك کیم اولدقلرینی سویله‌مك زائددر . چونکه «صوجلینك اتکی طوتشمش یانیور» مانوراسنه زبون اولانلر، جمعه‌ایرتسی کونی انظار حیرت اوکنده ابراز هویت وماهیت ایله‌مشلر ، حرف واحد سویله‌مکی عقل ایده‌مامشلردر .

بوصورتله صانملکلرینی بللی ایتمش اولان « اصحاب معرفت » غیرت جاهلیه‌لریله متناسب وقوف ودرایته‌ده مالك اولمش اولسه‌لردی ، باقیکز معرفتی نصل ثمره‌دار ایده‌بیلیرلر ایدی :

عینی ترتیبی یاپدقدن صوکره احتیاطاً معتبر ومعروف برقاچ رکنی اوجوارلرده بولندیررلر. تیاتروده قارغاشالق درجهٔ مطلوبه‌یه واصل اولنجه « احتیاط قوتی » کندینه مخصوص « حاضر» لغیله وکال مهابتله تیاتروبه داخل اولور ، اولجه مقرر اولدینی وجهله سکوتی اعاده ایدر ، « امداد » جیلردن بری مثلا شویله برنطق سویلر :

— جمعیتمزحریتی هرکسك استفاده‌سی ایچون استحصال ایتمشدر . طرافدارلرمز نصل استفاده ایدیورلر ایسه مخالفلرمزده عینی صورتله مستفید اولەجقلردر . جمعیتك اوتەدن برو مسلك متخذی بودر . ذره قدر بوندن انحراف ایتمەمشدر . بوندن صوکره‌ده ایتیه‌جکدر . بوافشام بوتیاتروده کورولتی ایدنلر جمعیتك منسوبینی دکل ، بالعکس جمعیتمزك دشمنلریدر ، جمعیتمزه اسناد مسؤلیت ایتدیرمك اوزره ترتیب اولنمش بر دولابدر . اغلب احتمال « احرار » فرقه‌سنك ، یاخود کامل پاشانك طاقنك پارمغی واردر ...

بوکبی خطاب اوزرینه مقرر اولان سکونت حاصل اولور ، اکر شو « ماکیاویزم » بخششی قبوله تنزل ایده‌جك یورك بزده موجود اولمش اولسه، بزده قونفرانسمزی کال سکونت ایچنده اکمال ایتمش اولوردق .

نه اولوردی ؟

افکارعمومیه اویانمقده‌در. فقط هنوز موازنه‌سنی بوله‌مامشدر . شوحال ترددده بولنان سامعینك مهم بر قسمی جمعیتی، افترا وتجاوزه هدف اولدیغنه حکم ایله، قربان اغراض عد ایدر ایدی .

بونی دوشونه‌مدیلر ، یاپه‌مدیلر . نه اولدی ؟

اوتوز سنه‌دن برو درلو حسیاته هدف اولمش برآدمك حقنده حقیقی برفکر حاصل ایتمك اوزره کلان بیکارجه خلقه ، اوآدمك وحشی ، بی ادبانه، معناسز ، منطقسز ، اغراض شخصیه‌یه قربان اولەکلدیکنی بلیغ برصورتده تلقین ایلدیلر !

هنوز اویانمه یوز طوتمش اولان افکار عامه‌یی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

بتون بتون اویاندیردیلر . آچلمش کوزلرك اوکنده حریتك ، مشروطیتك ، منطقك ، انصافك انسانیتك دشمنی شکلنده جمعیتك هویت مجسمه‌سنی قویمش اولدیلر !

اوکیجه تردد ایتمش بعض کیمسه‌لر قالدی ایسه « بر معتاد » جمعیتك مروج افکاری اولان غزته‌لر طرفندن ارشاد ایدلدی . یعنی یکرمی درت ساعتدن فضله اولان مدت بیله ضربه‌نك تعمیرینه صالح ؛ بر « تدبیر مصیب » ایجاد ایتمه‌لرینه کفایت ایتمدی . غزته‌لری ، سکوتلری ایله ، اقرار قباحت ایلدیلر !

آرتق ایش ایشدن کچمشدر . جمعیتك بوباره‌سی التیام قبول ایده‌مز .

جمعیت ارکانك غیرت وحمیتلری هیچ بروقتده تحت شبهه‌ده کلدی . امور جمهوره عدم وقوفلرندن متولد اولان تدبیرسزلکلر فوقنده اصل جمعیته برشی اسناد ایتدیکمز وایده‌جکمز یوقدر .

بعض پرده آلتی دولابلرینه تنزل ایدن « اوبوز قوزو » لرکده جمعیته مضر اولدقلری قدر جمعیت ارکانجه مردود ومنفور اولدقلرینه قناعتمز واردر .

بونك ایچون برتدبیر مصیب وجودی نه شو مهالك حاله نهایت ویرلمه‌سنی — یعنی ملت مجلسنك حقوق صریحه‌سنی وحیثیتنی ، ملتك حضور وراحتنی ، مملکتك آسایشنی ، اجانبك اعتمادینی رخنه‌دار ایدن برحاله برآراول نهایت ویرلمه‌سنی حمیت وطن‌پرورانه لرندن بکله‌ملی‌یز .

* * *

افکار عمومیه ایله برابر « مطبوعات عثمانیه »نك آرتق اثبات وجودایتدیکنی کمال شکرانله ذکره شایان کورورز . برایکی شاشقین شاذك وجودی قاعده‌یی اخلال ایده‌مز .

حکومت بوندن صوکره مجلس مبعوثان صره‌سنده افکار عمومیهٔ عثمانیه ایله مطبوعاتی دخی حسابلرندن قاچیرمامغه مجبور اولهجقدر .

بوایسه مشروطیت میدانده کمال وضوح ایله آتلمش آدیملر دیمکدر . بوکا موفق اولمش اولان بر ملت معظمه آرتق بالانك ، یاخود زیرك بیوندیرغنه بوینی تسلیم ایتیه‌جکدر .

قانون استر ، مشروطیت آرار ، آنحق مشروعیت ایله امتزاج ایده بیلیر .

حاصل افق استقبالمازده تك برقره بلوط واردر . آنك‌ده طاغلمه‌سی جمعیت اتحادیه‌نك اسکی آثار حمیت کارانه‌سنه ضمیمهٔ بریکیسنی دها اختیار ایتمه‌سنه متوقفدر . کمال اخلاص ایله آکا انتظار ایتمکدن حمیتمز بزی منع ایده‌میور . . . .

مبعوثان کرام حضراتنه

کمرك ایشلری

—

اك صیق زمانلرده خزینهٔ مالیه‌نك یکانه مراجعت و استنادکاهی کمرکدر .

عسکره پاره ویرمه‌جك . فقدان تحصیلات وار ، مالیه‌ده پاره یوق . استقراض صورتیله تدارکده قابل دکل .

هایدی کمرکه !

معاش عمومی اعطا ایدیله‌جك . مالیه‌ده برمقدار موجود اما اکالی ایچون اللی بیك لیرا لازم . دیون عمومیه اداره‌سنه باش اورلمش ایسه‌ده برشی قوپاریله‌مامش .

یناش کمرکه !

سفرا تخصیصاتی اوچ ماهدر تسویه اولنه‌مامش . سفیرلر اوطوردقلری اولرك بدل اجاره‌سنی ویره‌مدکلرندن اصحابی تخلیه‌سنی طلب ایدییورلر ایمش . مالیه‌جه شمدیلك برشی یاپیله بیلمسی غیر قابل .

یاپیش کمرکه !

یمنده امام آیاقلانمش . بیلمم نره‌ده برقاچ طابوری محاصره ایتمشلر . عسکرلریمزی کیبورلر ایمش . سوق اولنه‌جق قوهٔ امدادیه موجود ؛ لوازم ، اسلحه ، فشنك ، باروت ، طوپ ، تفنك هپسی مهیا . واپور یوق ، « لوئید » قومپانیه‌سندن بر واپور طوتلمش ، پاره یوق .

آصیل کمرکه !

استانبولده درت طابورك استبدالی اجرا اولنمش . تذکره‌لری افرادك الله ویرلمش . معاشات مترا کمه‌لری هیچ اولمازسه قسماً ویریله‌رك مملکتلرینه کوندریله‌جکلر . احوال معلومه الجاسیله خزینهٔ مالیه طام طاقیر .

چولاق کمرکه !

ایشته حکومت اجرائیه‌نك اك صیق زمانلرنده ، اك مبرم ومستعجل احتیاجلر قارشوسنده امدادینه یتیشان شو « کمرك » بوکون لایق اولدیغی درجهٔ تقدیردن محروم بریتیم وبی‌نوا حالنده قالمشدر .

بوندن برپچق آی قدر اول یاپیلان خلاصهٔ حسابیه‌یه نظراً سنهٔ حاضره وارداتنك اون آیلغنده « ١٤٤ » بیك کسور لیرا نقصان اولدیغی تعین ایتمش ایدی .

بونقصانك شمدیه‌قدر ابیجه‌قابارمش اولدیغنی ایشیدییورز .

هم کناهدر هم یازیقدر .

بوتون غزته‌لر ، قونطورولسزپاره جبایت اولنمز ، ترامواى قومپانیه‌سی بیله اوچ پچق غروشلق وارداتی سوء استعمالدن وقایه ایچون برآرابه‌نك برسفرنده درت بش یرده قونترول اجرا ایدییور ، کمرك ایسه میلیونلرجه وارداتی باشی بوش براقشدر ، دیه فریاد ایتدکلری حالده مأمورین متعلقه‌سی میدانه چیقوبده ایکی کله ایله معارضلرینی اسکاته تشبث ایتمه‌دی ، چونکه ایده‌مز ایدی .

ریزه‌دن فاوه قدر بوتون اناطولی سواحلمز ، دیکر طرفدن روم ایلی ، اطه‌لر ، پره‌وزه ، اشقودره طرابلس غرب سواحلی ، کاملاً آچیق . نظارت ، مدیریت ، مأموریت ، مرکزلرنده‌ده تفتیشدن ، قونطرولدن ، اثر یوق . بونصل کیدیش ، عقل ایردیرمه‌نك امکانی یوق .

عجبا مأمورین مسؤله‌سی شو آچیقلغه ، شو قونطرولسزلغه ، شو تفتیشسزلکه رغماً وارداتك ضیاعه اوغرامیه‌جغنه دائر نصل بر تأمینات الده ایتمش ، بوقدر اخطاراته قارشو اظهار لاقیدی ایدوب طوریبیور .

وارداتده بوسنه مشهوداولان نقصان « بویقوتاز » ه حمل اولنیور ایمش . بز بونی بوتون قوتمزله ردایده‌رز : بالمناسبه ، بالدفعات دیدیکمز وجهله « بویقوتاز » بزم ادخالاتمزه دکل ، آوستریانك بزه اولان اخراجاتنه تأثیر ایتدی . بزقهوه‌مزه قاریشدیردیغمز شکری بویقوتاز دوام ایتدیکی مدتجه آوستریادن آلمادق ، مثلا روسیه‌دن آلدق . فقط هرحاله آلدق . بویقوتاز واردر دیه قهوه‌مزی اعتیادمزك خلافنه اوله‌رق شکرسز ایچمدك . کذلك البسه‌مزی آوستریا قماشندن انتخاب ایتمدك . فرانسز قماشندن یاپدیردق . فقط هرحاله یاپدیردق . چیلاق کزمدك . بناءً علیه رسومات امانی ٣٢٤ و ٣٢٥ سنه‌لرینه عائد اوله‌رق برحقیقت عددیه ابرازیله « اوچ یوز یکرمی درت سنه‌سنده مثلا ممالك عثمانیه‌یه یوز بیك چوال شکر کلمشدی . بوسنه بویقوت حسبیله آنجق سکسان بیك چوال کلدی » کذلك کچن سنه تریسته‌دن بوقدراسپرتو کلدیکی حالده بویقوت تأثیریله اومقدار بوسنه شوقدر تنزل ایتدی یوللو « رقماً » اثبات دعوی ایدنجه‌یه قدر « بویقوتازك تدنی وتناقص وارداته تأثیری اولدیغی » نظریه‌سنی هیچ کمسه‌یه قبول ایتدیره‌مز .

ایشیدییورز که بعض اولیای امور بعض طرفلردن وقوعبولان سؤاللره جواباً کمرکلرك بویله باشی بوش براقلمسی جائز اولمادیغنی ، وفقط ملغا هیئت تفتیشیه اعضاسی میانننده برچوق نا اهللر بولندیغی جهتله ناچار لغو ایدلدیکی ، درمیان ایدیلیور ایمش . بر هیئت میانننده اهل اولانده بولنور . نا اهل اولانده . برقاچ نا اهل واردر دیه‌رك هیئتی لغو ایتمکمی لازم ایدی ؟ او برقاچ نا اهلی اهلیتلریله متناسب ایشلرله اشغال ایتمك ویاخود شمدی اولدیغی کبی قادرو خارجنه چیقاره‌رق هیئت تفتیشیه‌یی دور مشروطیته لایق برصورتده یکیدن وجوده کتیرمك یولی موجود ایکن بویوله کیدیلیوبده هیئتك بسبتون لغوی جهتنه کیدلمسی وبوصورتله بوتون ممالك عثمانیه کمرکلرینك تفتیشدن قونطورولدن کلیاً وارسته قیلنمسی عجبا هانکی مطالعهٔ حکیمانه‌یه (!) مبتنیدر . آکلامق ایستنیله‌جك مهم برنقطه .

مسئله مهمدر . مبعوثان کرام حضراتنك پیش نظر دقتنه عرض ایدر و بوایش ایچون بر استیضاح اجرا ایدرلرسه ملته قارشو درعهده ایتدکاری وظیفه‌نك بوصورتله پارلاق برنموسنی اظهار بیورمش اولهجقلرینی تأمین ایلرز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

شجاعت نجابت عثمانیه

« ذلت ایله شجاعت براشمز »

(جمرة البیان)

زهی کلام حکمت آموز ... زهی حقیقت غرای پرموز .

أوت ! . ذلت ایله شجاعت براشمز ! . زیرا شجاعت .. دفع مضرت ایچون انسانه ویرلمش قوتك حد اعتدالی اولان برفضیلتدر ، برفضیلت که ـ طبعك متاتی ، قلبك سلامتی کبی هربری برانسان ایچون باعث عزوعلا اولهجق اوصاف علیه‌یی بالاحتوا ـ اکمل قوای مدنیتدر .. بوفضیلتله خلیل اولان وضیع اولاماز ، اولاماز ، اولاماز ـ ینه مشارالیه حضرتلرینك بیوردقلری کبی ـ ذلیل اولان شجیع اولاماز !.

ویل او « مذکرسامی ! » یه ویل ، که تام هنکام بلوغده دوچار هول اولدی !!!..

جبان .. خارج زمرهٔ عثمانیاندر . عثمانیان ، اومانغال یورکلی قوجه عثمانیان .. بوکون شجاعتلریله رعشه‌رس کون ومکاندر .

أوت !. ذلت ایله شجاعت براشمز ! . اکر براشمش اولسه‌یدی فضیلتله رذیلت .. الفت ایدردی ، انسانیتدن ده رحجان وشرافت کیدردی !. نه حاجت؟. وحشتدن بداوته ، بداوتدن حضارته انتقال ایچون مجال بولونورمیدی ؟ . مدنیتی بویله آن بآن کاله تقریب ایچون احتمال بولونورمیدی ؟.

أوت !. ذلت ایله شجاعت براشمز !. اکر براشمش اولسه‌یدی ـ الك صوکنی سویله‌یملم ـ « خسته آدم ! » دیه تزییف ایدیان موجودیتمز .. شعشعه ایله ، دبدبه ایله جهان صحت وحقیقتی تشریف ایتمزدی . صبر وتحمل ایله معنویاتی تکمل ایدن عالیجناب عثمانلیلر .. خلقهٔ ملت شجیعه‌در ، فی‌الحقیقه : شجاعت . بوسایم ، بوحماسته حلیم ملته سبحانی ، روحانی بر ودیعه‌در .

ـ ۱۰ تموز ـ

یقدق در و دیوارینی ظلمك تملندن
یاپدق قوجه بر دولتی ملت املندن
عثمانلیلرك تیتره‌تیور بو عملندن
یاپدق قوجه بردولتی ملت املندن

مقصد قازانیلدیکه بوکون بزجه نه ثروت عالمده حقیقت بونه قوت ، بونه صفوت باق آرمه‌یه : حریت ووحدت ، و اخوت
یاپدق قوجه بردولتی ملت املندن

قالقلك باقهلم بویله کونی ایتمکه تقدیس
هر عنصری بریرده بوکون ایلدی تأسیس
شاهانه‌در البته بو عثمانلیجه تأسیس
یاپدق قوجه بردولتی ملت املندن

زهی شجاعت ملیه .. زهی نجابت عثمانیه .

* * *

ارباب شجاعت .. طرفدار محویتدر ، بلکه محویته مستغرق عمان مفخرتدر . ذاتاً ابرار .. تواضع ووقارایله مشبوع فیض افتخاردر ، مشبوع فیض افتخار !.

« برآن بلند نظر لاف همتست حلال
که ننك دارد ازین فخرهای عارآمیز ! »

بز .. قهرمان بیلیرز ، که انسان یوزینه دقتلیجه باقسه اوتانجندن آتش کسیلیر ، زیرا قهرمانلر ، قهرمانلغی وظیفه‌بیلیر .

وار اولسون اوهمت ، اوعلویت ، که انسانیته خدمت ایدن بختیارلرده « وظیفه » صورتیله تجلی ایدرك مدنیته کمالیله زینت ویردی .

جناب حیدر کراو :

علیکم بالثلاثة فاکتموها
شجاعتکم وعلمکم ومال
فان الناس اعداء لهذا
ولا یرضیهم الا الزوال

حکمت سنیه‌سنی اظهار بیوردیلر ، بیوردیلرده صاغلرلره بیله طوبوردیلر .

أوت ! . ذلت ایله شجاعت براشمز ! . زیرا ذلیل اولان علم ومال تحصیل ایده‌مز ، ایده‌مه‌یجه‌ده فضائل انسانیه‌سنی تکمیل ایده‌مز .

مثلا محترمه‌نك اطاعت مکرمه‌سندن انقلاب مسعودیمزه کلنجه‌یه قدر غیر مشروع برصورتده استفاده ایدیلیردی ؛ بوخیانته صرف ، صرف بو شیطنته بناءً ایدی ، که شجاعت ملیه‌یی ابراز ایله بالکمال علم ومال احراز ایده‌میه‌رك عموماً باش آشاغی کیدیلیردی ؛ نه‌یسه ، لله‌الحمد والمنة ...

شجاعت ملیه‌مزك ، نجابت عثمانیه‌مزك ، پارلاق برنمونه‌سنی ، ـ اعتقادیمزجه ـ پك پارلاق برنمونه‌سنی تصویر ایدن فرح تیاتروسی سحنه‌سنده کی « مهابت مجسمه » ایچون‌دون بزه .. صاحب « میزان » شو سوزلری سویلدیلر :

« سنك او (جمرة البیان) دیدیکك بنم ایچون یکانه مدار تسلی بروجوددر ، وقتیله دیار غربتده شریك مجاهدم ، محرم اسرارم ، جان‌وفکر یولداشم ایدی . بودفعه فضله برخصلت ابراز ایتدی . اوده شجاعتدر . دها ، دها ایچه عقلکز ایرر . »

آه ! . شوصوك سوز . . بزه پك یامان کلدی . کران کلدی ! . عجبا عقلمز ایرمیورمیدی ، ایرمیورمیدی؟ یوق ، یوق !. ایریبوردی ، ایریبوردی .

حتی ، حتی « ۷۱ » نومرولی (میزان) ده « حمیت ـ حمیت جاهلیه » سرنامه‌لی بندیمز بوبابده شاهددر .

« الضرورات تبیح المحظورات »

یا بویله ، یاکه باشقه !. او هنکامده آلدانمقده اولمازمی یا ؟!. هرحرکتی عین حکمت ، هر اجتهادی محض کرامت بیلدین برهیئت معتبره اوغورنده اوزمان اویله برجیله‌یه مسارعت موافق مصلحت اوله بیلیردی !. فقط ، فقط بوکون مشروطیتمز تأسس ایتدی ، مبعوثانمز حمد اولسون مجلس عالیٔ ملیمزده کنیش ، کنیش تنفس ایتدی ... آرتیق هرکس قناعت وجدانیه‌سی وجهله اجتهاداتده بولنه بیلیر . آرتیق هرکس ، هرکس ایشنی کوجنی بیلیر ، کیمسه‌یه طانیشماز ، کیمسه‌ده کیمسه‌یه قاریشماز .

ایشته شجاعت ، نجابت عثمانیه بوندن بویله‌در ، که قوت بوله‌جق ، قدرت بوله‌جق . کالار تام کماله ایره‌جکدر ... معمر فردی

ـ میزان ـ

دونکی مقاله‌کزك (خلی دمدر سمت رأس جهالتدن ...) فقره‌سنده‌کی « رأس » کلمه‌سی « قدم » اوله‌جق ایکن سهو قلم ایله « رأس » یازلمش اولدیغندن تصحیح اولنور .

اولکی کونکی سرپستی غزته‌سنده کورلمشدر

(....) ده (....) حضرتلرینه

نومرو

...

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتی مرکز ... دور سابقه عائد احوال وحرکات نابجا کزه بناءً فی ... تشرین ثانی سنه ۳۲٤ تاریخلی اعلامیله تبلیغ ایدیلان قرار شودر .

۱ ـ مصارفاتی سزه عائد اولمق اوزره ... کشادی .

۲ ـ ... خسته‌خانه‌سنك صحته خادم برحاله ارجاعی ایچون ... مبلغ اعطامی

۳ ـ بلدیه تنظیماتی ایچون معاونت نقدیه‌ده بولنمکز .

شوحالده کشاد واداره اولنه‌جق ... ایچون جمعاً یکون ۳۰۰۰ لیرای عثمانی .

مبلغ مزبوری اعطا ایتدیکمکز تقدیرده جمعیتك تعقیباتندن تخلیص نفس ایده‌بیله‌جکسکز . عکس تقدیرده واسطه‌کزله یاپمال ایدیلان حقوق عمومیه‌نك انتقامی سزدن (مدهش) بر صورتده اخذ اولنه‌جقدر .

فی ... سنه ۳۲٤

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتی (...) هیئت مرکزیه‌سی .

ـ میزان ـ

بوورقه نظراطلاعه کلنجه فداکاران جمعیتی مسئله‌صنی خاطرلدق . بوده بر (افترا) در دیدك . جزا قانونك ۲۱۳ ماده‌سی :

« مجازات قانونیه‌یی دعوت ایده‌جك جرمی وخلقك نفرتی موجب اوله‌جق شیلری برآدمك صحیحاً مرتکب اولمش اولمسی لازم کلسه بیله دیکر برشخص کندوسنه برجمعیتده لساناً ویاخود الیازیسی ویابصمه کاغد تعلیق ونشریله اسناد ایدر ، ومأمورین دولت حقنده لغرض مفتریانه تعدی ایدر ، وشخص مرقومك بواسناداتی افترا اولدیغنی تبین ایلر ایسه عزو اولنان ماده‌نك فاعلی حقنده قانوناً ترتب ایده‌جك جزا عینیله مفتری حقنده اجرا اولنور .

فقط قانوناً ونظاماً حکومته اخبار وقوعات ایتمك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E. 1153

ویاخود دعوای حقوقی ایلمك بوقاعده‌دن مستثنادر.»

غزته‌لر بلا تحقیق بو درجه مهم بر نشریاتده بولنورمی ؟ نقطه‌سنی حسب المسلك دوشوندك ، ممکن کورمیه‌رك (صحیحدر) دیدك .

جزا قانونی ماده ۱۹۱ :

« برشخص کندوسنه یاخود تعیین ایتدیکی برمحله نقد اقچه ویا بعض اشیا کوندرمسنی ویا سائر مطلب وتکالیفی حاوی برکمسه‌یه مهرلی یا مهرسز وامضالی یا امضاسز کاغد ارسال ایده‌رك ویاخود آدم کوندره‌رك ایستدیکنی کوندرمز وتکلیفی اجرا ایلمزسه حقنده بعض مضرت وقوعه‌کتوره‌جکی بیانیله اخافه وتهدید ایدر و بیان ایتدیکی مضرت فاعلی حقنده قانوناً اعدام یا مؤبد کورك جزاسنی موجب اولوب فقط چیقمامش بولنور ایسه بونوع جنایته متجاسر اولان شخص موقتاً کورکه قونیلور . »

صحیح غیر صحیح ، افترا ، دکل . لکن علی کلاالتقدیرین :

ورقه، تعریفات قانونیه‌یه مطابق. (تهدیدنامه) شکلنده الفاظ وعبارات طوغریدن طوغری‌یه حقوق عمومیه دعواسنك جریانی‌موجب برماهیتده. زیرا مندرجات آسایش وامنیت عمومیه‌یه منافی . بوحالده‌ایسه تحقیق ایستر، تحقیقات قانونیه ایستر . سربستی‌غزته‌سنك نشریاتی‌حقوق‌عمومیه نامنه اختیاره محمول وبومسئله دخی کافهٔ تفرعاتیله مأمورین عائده‌سنك اجرای معامله‌سنه مودوعدر . نته‌کیم شمدی‌یه قدر اجرای تعقیباته شروع ایدلمش اولهجنی دخی مأمولدو .

آسایش عمومینك محافظه وادامه‌سنه مأمور اولان درسعادت بدایت مدعیٔ عمومیلری بکلرك بواخبار مهمك دخی صحیح ایسه مرتکبلرینی وغیر صحیح ایسه مفتریلرینی میدان عدل وحقه ایصال ایتملرینه ، ایده‌جکلرینه منتظرز .

اوراق حوادث

فلبه‌ده منتشر (بالقان) رفیقمزك صاحبی و سرمحرری ادهم روحی بك نشریات حقکویانه‌سندن متأثر اولانلرك اعمال نفوذیله محلی مأمورین عدلیه‌سنجه توقیف ایدلمش و تخلیه‌سی ایچون یوز التون تأمینات اقچه‌سی ویرلمسنك تکلیف اولنمسی اوزرینه جماعت اسلامیه حمیتمندانی طرفندن درحال پاره تسویه اولنمش ومیر مومی‌الیهك سبیلی تخلیه ایدلمشدر .

رفیق غیورمزك باشنه کلان شو مصیبت موقته‌دن ناشی کندوسنه تسلیت ایدر وشو مصیبت استبداد کارانه‌یی مع زیادهٔ تلافی ایدن مظهریتندن طولایی تبریك ایلرز . بومظهریتدن لزومی حالنده معاونت فعلیه‌سنه شتابان اولان قدر شناسی ، ارباب حمیت وقوتده تجلی ایدر . بناءً علیه بیلدیکمز بو ذواتك‌ده تقدیر خوانی اولورز .

سربستی) رفیق غیرتمزدن :

صورامازمی یز !

بوکون جریدهٔ محترمه‌کزك (برنبذهٔ حقیقت دها) مقاله‌سنده ممالك اجنبیه‌دن ، بلغارستاندن کان هیئتلره اتحاد وترقی جمعیتی طرفندن برمقدار پاره صرف ایدلدی‌دینلیور. استانبولی بیلهم . فقط مناسترده صرف ایدیلن پاره‌نك کافه‌سی بلدیه واردانسدن ایدی . عجبا بن : ملت نامنه مأمورلردن السنان یوزده ایکیلرك ، کوپولردن طوپلانان کوپه‌لك چیل غروشلرك - ولوکه بر مقدار قلیلی او اغورده صرف ایدلمش اولسه بیله - نره‌یه کیتدیکنی صورامازمی‌یز؟ بونی ملت صورمایدر وصورمه‌جقدر .

اسقویکلی : مصطفی حلمی

(میزان) — صورارسکز ، صورارلر ، صورارز اما جواب ویرن بولنورمی ؟

بونی صورمق مجبوریتنده وصورمامق مسئولیتنده بولنان ، هیئت محترمه . . بوکون دکلسه یارین ، یارین دکلسه اوبرکون هرحالده یقین ، اوزاق کونك برنده تصفیهٔ حساباته امکان بوله‌جقدر. لسقویکلی مصطفی حلمی‌افندینك دیدیکی حساباته تقدم‌ایدن حسابات‌هنوز رؤیت ایدیلوب ۱۱ تموزه قدر اولان دفتر استبدادك بیلانچوسی یاپلمدی . بویاپلدقدن صوکره‌ده اودفترك جلد ثانیسی صحیفه‌لری آچیلور . یغمور دعای اربعین ایچنده اوقونماز .

زیرا اربعینه مخصوص اولان شدت هوائیه‌یه برده دعانك تأثیری قاریشورسه ایشته اووقت‌فورطنه قوپار . دیمك که صبرلی اولملی .

(اقدام) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده « افق سیاسی » عنوانی آلتنده ویردیکی نصایح مصیبه‌یه اشتراك ایلرز .

وقعه نویس جدولی

داخلی

درسعادتده بالون — سلطان عبدالمجید مرحوم دورندن بری درسعادتده ایلك دفعه اولمق اوزره بربالون اوچوریله‌جقدر .

بوبالون تقسیم قشله‌سی تعلیم میدانده باربوت اسمنده برفرانسز طرفندن اطاره اولنه‌جقدر .

— سعره قضاسی قائمقاملغنه — پاسینلر قضاسی قائمقامی احمد حلمی افندی ؛ بصره ولایتی داخلنده قورنه قضاسی قائمقاملغنه — قطیف قائمقامی سلمان افندی؛ حلب ولایتی داخلنده حارم‌قضاسی قائمقاملغنه — قورنه قائمقامی شعبان افندی تعیین قلنمشلردر .

— ایام عادیه‌ده کیمله‌جك کوهٔ عسکریه‌نك خاکی برزنکده ، قایوطلرك بوز رنکده اولمری قومیسیونجه تقرر ایتمشدر .

— قادرو خارجنه چیقاریلان و چیقاریله‌جق اولان مأمورلرك پریشان ایدلملرینه میدان ویرلمه‌مك اوزره سریعاً برنظامنامه قلمه آلنمسی طرف صدارتدن شورای دولته اشعار قلنمش و شورای دولت‌تنظیمات دائره‌سنجه بوبابده مأمورین مذکوره‌نك قطعیاً مغدوریتلرینه محل قالمیه‌جق صورتده برنظامنامه‌قلمه آلنمقده‌وتدقیقات‌لازمه‌اجرا ایدلمکده اولدیغی‌استخبار قلنمشدر .

نشریات جدیده

سربست ازمیر

ازمیرده منتشر (سربست ازمیر) غزته‌سی هیئتی برای مصلحت شهریمزده بولندیغندن آبونه وقارئلرینی مطالعه‌سز براقمامق مقصدیله بوراده بولنمدقلری مدتجه غزته‌لرینی بوراده طبع ایله علاقه‌دار اولانلره کوندره‌جکلری‌خبر آلنمشدر. (سربست‌ازمیر) ازمیره عائد تکمیل معلومات ووثائقی برلسان احرارانه ایله نشر ایده‌جك و (۲۳) نجی نسخه‌سنی صالی کونی موقع انتشاره قویه‌جقدر .

مجموعهٔ نوادر ادبیه — بونام آلتنده حقیقةً کزیده ومعلا آثار مخلده‌یی حاوی برمجموعهٔ منتخبات وجوده کتیرلمکده‌در. برنجی جزؤی طبع اولندی. فیثاتی ایکی غروشدر .

علوم دینیه — بونام ایله قوجه‌لی عبدالعزیز افندی طرفندن مختصر ومفیدبرکتاب نشر اولنمشدر.

مرآت حقیقت — اشبو تاریخ مکملك ایکنجی جلدی‌ده انتشار ایتمشدر . فیثاتی آلتی غروشدر .

هدیهٔ عسکریه

بونام آلتنده درسعادت مدعیٔ عمومی‌معاونلرندن طلعت بك افندینك تحریر بیوردقلری اثر مکمل ارباب عرفانه شایان توصیه‌در ایدرز .

اختلال فرقه‌لری — فرماسونلردن، آنارشیستلردن ، سوسیالیستلردن ، اتحاد جمعیتندن ، مسالك مماثلهٔ سائره‌دن عمیق برتفوذ نظرله بحث ایدر بر اثردر . بش غروش فیثاتله‌بالجمله کتابجیلرده بولنور.

باب عالینك ایچ یوزی — فیثاتی برغروشدر .

تهلکه‌نك بیوکی — علم ثروته‌دائرمهم برمسئله‌یی تدقیق ایدر . فیثاتی برغروشدر.

— اختراعات اخیرهٔ مدنیه‌دن اولان (غرامافون) نامیله یکی بر مزاح غزته‌سی نشر اولنیور . تنوع وجدیت مندرجات ونفاست طبع اعتباریله امثالنه فائق اولدیغی حالده اون پاره‌یه صاتلمسی شایان تقدیردر .

الکجانلی مباحثه ، الکجانلی نافلی اولمسی مأمولدر .

اعلان

« چرکس اتحاد وتعاون » جمعیتنده بعض مذاکراته بولنمق اوزره بهمه‌حال بوکونکی پازار ایرتسی کونی ساعت سکز راده‌لرنده بالجمله اعضانك چنبرلی طاشده کائن قلوبده بولنملری اعلان اولنور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ۸۹ | صالی | (۱۶ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۴ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیبدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

عالمك مطبوعاتی بین‌الدول موجود اولان مشکلاتدن ، محاربه اندیشه‌لرندن ، بیلمم دهانه کی مهالکدن باحث بندلر ایله طولیدر . نظر سیاسیمزه ضعف طاری اولمش اولملیدرکه بتون دقتله اطرافه عطف اولنان چشم تحریمز اوچنجی درجه‌ده اهمیتی حائز بعض مسائل اعدادیه‌دن بشقه برشی کوره‌میور. اومسئله‌لرك صورت حلی‌ده خارج امکان عداولنه‌میور .

اوتوز سنه‌دن‌برو آوربانك وضعیت سیاسیه‌سی طبیعی برزمین اوزره مؤسس دکلدی . ابتدا آوسترپا وپروسیه محاربه‌سی ، صوکره فرانسه وآلمانیا محاربه‌سی ، نهایت روسیه محاربه‌سی آوروپا موازنه‌سنك تملی بیقمش ، تجدیدینه احتیاج مس ایتدیرمش ایدی . ایشته اوتملك صورت وضعی عمومك اندیشه‌سنی دعوت ایتمکده ، امنیت وسکونته محل براقمامقده ، هر احتماله قارشو عمومی متصل سلاحلانمغه سوق ایله‌مکده ایدی . بوندن تاریخده امثالی کورولمه‌مش برخارقه ظهور ایتدی : یعنی « آلتون محاربه‌سی » دوری آچلدی . مدنی عالم افلاس عمومیه طوغری دیو آدیملری ایله یورودی .

دورر ممالك ، مدهش بر دور ایدی . خلاص قپوسی کوریله میوردی . ایلری‌یه بوبله‌جه کیدلسه افلاس فلاکتی محقق . بوحاله نهایت ویرلمك اوزره تدبیرلر اتخاذینه قالقیشلمسه حرب عمومی ملحوظ. نه یابالملی ؟ شو وادیٔ اضطرابدن نصل چیقلملی ؟ بونی کیمسه بیله‌میور ، بوله‌مایور ایدی . بالخاصه (لاهه) قونفره‌لری ثمره‌دار اولمه‌مینجه یأس واندیشه‌یه حدود کوریله‌میور ایدی .

انقلاب خیرمز نه یابه‌جغنی جداً شاشیرمش اولان اوروپا ایچون برخلاص قپوسی شکلنده تجسم ایتدی . چونکه بالاده ذکر اولنان اوچ محاربه‌نك قیرینتی ودوکونتیلرینی تعمیر ایتمك املی « شرق مسئله‌سنك » حل وتسویه‌سی امرینه عطف اولنیور ایدی . فقط مذکور املری جلب ایدن « شرق میراثی » دیکرلرینك‌ده اشتهالرینی قبارتمقده ایدی . بوندن دخی « تعمیر . یرینه عمومی برچارپشمه و عمومی بر « تخریب » حقیقه‌سی ملحوظ ایدی .

بوحاله نه برآدیم املریه کیدیله بیلیور ایدی، نه‌ده کریه دونمك احتمالی قالیور ایدی . اندیشه‌لر کیتدکجه چوغالمقده ، مصارف عسکریه وبحریه قواعد اصلیهٔ اقتصادیه‌نك حدودی خارجنه چیقارلمقده ، افلاس عمومی یاقلاشدیرلمقده ایدی .

* * *

زمان وصورت وقوعی اعتباریله هربر مأمولك فوقنده اولمرق انقلاب خیرمز شرف واقع اولدی . بر « نعمت غیر مترقبه » مقامنده اکثر دولتلر طرفندن استقبال اولندی . شو استقبال عمومیده بزم ایچون فوتی غیر جائز برفرصت عظما ، برلطف مخصوص خدا شکلنی آلدی .

بو ناکهانی بر صورتده میدان سیاستی استیلا ایدن شو سهولتی اخلال ایده‌بیله‌جك یالکز برماده قالمش ایدی . اوده امل قدیم وقویلری اوکنه سد سدید کسلمش اولان انقلابمزه قارشو آوسترپه‌نك ، وبناءعلیه آلمانیه‌نك اتخاذ ایده‌جکلری موقع وحرکت ایدی .

فی‌الحقیقه آچیله‌جق « میراث شرقی » یه برلین قونفره‌سی طرفندن « وارث مشروع » اعلان اولنان آوسترپه‌نك بتون طاتلی خیالاری بزم انقلابمز یوزندن برهوا اولیور ایدی . انی دوزجه حسن قبول ایتمك انتحار ایتمکله مساوی ایدی . قبول ایده‌میوب انقلابمزی « افساد ایتمکه » قیامی حالنده اسکیسندن دها مهلك ودها واسع غائله‌لر تولد ایده‌بیله‌جك ایدی .

اشبو غائله‌لردن بیوکنك‌ده بزم طرفمزدن واقع اولمسی قویاً محتمل ایدی . چونکه انقلاب غلیان عوام وخواص دیمکدر . غلیان عوام ایسه بصیرتسزلکك اعلاسیدر. بالخاصه انقلابدن طولایی روسیه‌یه وارنجه‌یه قدر هرکس طرفندن آلقشلانمش اولان بزلر قباره‌رق حدمزی، موقعمزی ، تدارکاتمزك درجه‌سنی ، مالیه‌مزك حال افلاسنی ... وسائره‌یی اونوتمه‌مزه ، آوسترپانك دولابنه علی‌العمیا کندیمزی قاپدیرمه‌مزه احتمال حاصل اولمش ایدی .

برکت ویرسون عنایت الهیه‌یه مظهریتمز واقع اولدی . آوسترپه دولابی تدویر چرخ ایتدیکی صره‌ده ریاست امورمزده بربیر کار آزموده بولندی. پاتیردی‌یه قولاق ویرمدی . تمکین اعتدالی بوزمدی. دولابلرك ماهیق آکلاشلدی. عالمك تحسین وآفرینلری ایچنده تهلکه‌یی باشمزدن ... حتی جهان مدنیتك باشندن صاودق ، آتلاتدق .

عالم شو متانت وکار شناسلغمزك قدرینی بیلدی . آنی حیات سیاسی‌یه صلاحیت ویره‌جك حجت مقامنده تاریخه قید ایلدی .

نه چاره‌که بزم « یکی دیپلوماتلر » معرفتلرینك خارجده، فلکك کرم وسردینی کورمش عالم مدنیت چارشوسنده پاره ایده‌میه‌جکنی ده اونوده‌رق وبیلمیه‌رك شوموفقیت عظمیه‌مزی عقیم براقمق احتمالنه قبولر آچدیلر . دوستلرمز مأیوس ، دوشمنلرمزده ممنون اولمغه یوز طوتدیلر .

هیئت حاضرهٔ اداره‌مزك او مسلك مصیبه وادارهٔ اموره دوام ایتمه‌سنی تأمین ایله‌ملیز . غیر مشروع برقپونك آهنك اداره‌یی اخلال ایتمه‌سنه نهایت ویرمه‌ملیز .

او قبولری سد ایتمکه مسارعت ایتملیز . بوبابده‌کی موفقیتمزه سلامت وطن علاقه‌دار اولدیغی قدر ، سلامت عمومیه دخی مربوطدر .

(مابعدی وار)

برمهمهٔ مالیه

(اقدام) و (یکی غزته) رفیقمزده کوردیکمز ایکی فقره جالب دقت مخصوصه‌در .

بری مرجان مکتب اعدادیسی اتخاذ ایدیلان

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

عالی پاشا قوناغندن اشغال اولنمیان قسمنك مجلس مبعوثان ریاستنه (هرحالده تذکرهٔ سامیه‌ده‌اولدیغی کبی رئیسنه دکلدر) مسکن اولهرق تخصیصی تقرر ایتدیکندن‌ایجاب ایدن مصارف‌تعمیریه وتفریشیه‌سنك اجراسی ایچون مالیه نظارتنه مأذونیت اعطاسنه دائردر .

دیکری بعض اکابر مأمورینه‌مجلس‌وکلاقراریله ویریلان معاشات حقنده‌در .

بو ایکی مسئله بر « اصول حکومت » اعتباریله برابرجه محاکمه ایدیلور، برده هر ایکی مسئله خصوصیتلری نقطه‌لرندن تدقیق ومطالعه ایدیلور .

« اصول حکومت » ایجابنجه معزولیت معاشی تخصیص ومصارف اختیار واجراسی قواعدمضبوطه‌یه تابعدر . بوقواعد واساس تعدیل ویا لغو ایدلدکجه مرعی‌ومعتبردر. مأموریتندن انفکاك ایدن برمأموره بیوك اولسون کوچوك اولسون (زیرا مأمورین و مستخدمین حکومت آره‌سنده برفرق یوقدر بصره واشقودره. ولایتلرینك اك هجراکوشه‌سنده‌کی زاندارمه نفری ایله صدر اعظم آراسنده نظر ملتفده ، وحضور وظیفه‌ده بر فرق یوقدر انجق شیوهٔ قدر اولهرق بری یوز اللی غروش دیکری اوتوز بیك غروش نفقه مقابلی مخصصات شهریه آلور .) اکر حسب الایجاب ادارةً عزل ایدلمش ایسه معاملات رسمیه‌دن مادةً ومعناً بری الزمه اولدیغی شورای دولتك حکم وقراریله مصدق ایسه نظاماً مستحق اولدیغی معاش تخصیص ایدیلور .

برائت مادیه ومعنویه‌سی(!) بویله مصدق‌دکلسه ، یاکندوسی استعفا ایتمش ایسه ویا هردرلو قیود مانعه‌دن عاری اولهرق مستحق معاش اولمغله برابر بعدالعزل درسعادتده اوطورمیورسه او مأموره معزولیت‌معاشی ویرلمامك‌حکومتمزك‌شمدیکی مسلکیدر. بومسلك رسمیٔ حکومت تعدیل ایدلدی‌می؟ ایدلمدی. اویله ایسه ....

* * *

دنیلورایسه‌که‌بوقیودوشروط معزولین صندوقدن آلنه‌جق معاش حقنده واجب الرعایه‌در ، حال بوکه بونلر خزینهٔ مالیه‌دن تخصیص ایدیلیور ، بناءً علیه حکومت اموال عمومیه‌یه واضع‌الید اولمق حیثیتیله تقدیرینه کوره تخصیص ایدیور . بویله بر مطالعه درمیانی قورقونج روادیٔ مناقشاته منتهی اولور .

زیرا خزینهٔ مالیه‌دن تخصیص ایدیله‌جك بوکبی معاشات ایچون مجلس مبعوثانجه مصدق بر دستور حرکت موجود اولدیغندن اورایه مراجعتله آلنه‌جق قراره توفیق معامله شرط اساسی ایدی . طبیعی صلاحیت صاحبی اولان « هیئت محترمه » اموال عمومیه‌یه « واضع‌الید » اولان حکومته قارشو کندوسنك‌ده « یدعدل»مراقبه‌اولدیغنی اثبات ایدر .

بوصورتله کندولرینه معاش ویریلان‌صدرسابق، مالیه واوقاف ومعارف ناظرلری ایله شیخ‌الاسلام افندی عجبا معاشلرینك یوزده برنی معزولین صندوقنه ویرمیورلرمی ایدی ؟ شیخ‌الاسلام افندی بورایه ویرمیورلر ایسه علمیه‌صندوقنه‌ده ویرمیورمی ایدی ؟

یاویرمیورلردی یاویرمیورلردی . ویرمیورلر ایسه نه‌دن اموال عمومیه‌دن بونلره معاش تخصیص ایدلسون ؟ ــ ویرمیورلر ایسه نیچون ویرماملر ؟ هرحالده خزینهٔ مالیه‌دن بونلره معاش تخصیصی ، حیهٔ واحده اعطاسی جائز دکلدر . بونلر « شایستهٔ عاطفت علیا » اولدقلرینه مبنی خزینهٔ دولتدن معاش تخصیصی « شان مراحم نشان » حکومتدندر . دنیلور ایسه بزده دیرزکه شایستهٔ عاطفت علیا ملندر، مملکتدر ، شان مراحم نشان حکومته مستحق بنه ملت وحکومتدر . یوزده یدی فائضله اودونج پاره بولورکن مقرضلری اقناع ایده‌جکم دیو بورام بورام ترلهیان ، حضور مبعوثانده اسباب موجبه حقنده‌کی مطالعاتی قبول ایتدیره‌من ایسه‌م دیو اعضای وجودی بربرینه کچن مالیه ناظری اولسون بوپاره‌لرك اعطاسی اصول حکومته ، قاعدهٔ عدالته منافی اولدیغنی سویلدی‌می ؟ سویلمدیسه ویاسویلیوبده طوتمادیلرسه . . . .

مستحق اقدار کوریلان بو ذواتك هربری کاشانه‌لره مالك ، حال بوکه ملتك هنوز برکاشانه‌سی یوق ! هانیا شان ملتله متناسب برملت مجلسی دائره‌سی ! ــ بوذواتك آز چوق ایرادی واردر، ملتك ایسه ایراد زائدی شویله طورسون بودجه‌سنده‌کی آچیقدن‌طولایی حساباتی‌هنوز اورته‌یه‌چیقاره‌مدیلر. تشرین ثانیده ویرلسی مقتضی اولان حسابات مارت کلدی هنوز صاحبنك الله واصل اولمدی . حال‌بوکه مارتدن اعتباراً بو حسابات رهبر معاملات عمومیهٔ حکومت ، و واسطهٔ تسکین خلجان قلب امت اولهجقدی !

ایشته بویله بر بودجه‌دن ، بو احواله اولان ذواته ، معزولین صندوقی خارجنده‌بر پاره ویرمك « عثمانلیلق » حسی ایله « عثمانلیلق » خصلتی ایله قطعیاً قابل تألیف دکلدر .

بوپاره‌لرك « معزولین » صندوقندن ویرلمیه‌جکی دلائل ظاهره‌سی‌ده شونلردر : اولا صندوق نظامنجه ویریله‌جك معاش مقداری النان معاشله وکچن سنین خدمتله متناسب ایکن بونلرده بونسبتك کوزه‌دلماسی، ثانیاً ــ تخصیص اولنه‌جق معاش مقداری صندوق اداره‌سنجه اصولی وجهله قرارلشدیریله‌جق ایکن مجلس وکلاجه‌قرارلشدیرلمش اولسی ، ثالثاً صندوق نظامنجه تخصیص اولنه‌جق معزولیت معاشنك امر تخصیصنده رتبه‌نك نظر دقته الهجغنه دائر بر قید یوق ایکن بوکره وزرادن اولانلره شوقدر بالادن اولانلره شوقدر ویرلسون دیه بر ایجاد دها چیقارلمسی ... شمدی قارشلرمن اکلالرکه اوقاف ناظری شمس‌الدین بك مالیه ناظری ضیا پاشایه هم قدماً همده شمدیه قدر آلدینی معاش اعتباریله نسبةً دها زیاده آلمسی لازم کلورکن رتبه‌سی «بالا» اولدیغی ایچون یدی بیك بش یوز الیور ، دیکری وزیر اولدیغی ایچون اون بیك آلیور !

ایشته سزه برتحفهٔ مجلس وکلا !

بیچاره اوقاف ناظری وقتیله عزت پاشایه بنده اولوبده رتبهٔ وزراتی درت سنه ایچنده احراز ایده ایدیکز شمدی سزده اون بیکی آلور اوته طرفه کچردیکز ! دور استبدادده پاره ایله آلنان رتبه‌لره بر پاره ایتمز دیانلر کورسونلر وآرتق آکاه اولسونلرکه دور مشروطیتده دها زیاده پاره ایدیور ایمش! شووسیله ایله خاطره کلان حکایه‌یی قارشلرمن خوش کورورلر :

صاحب رتبه برذات وقتیله آتنه بنه‌رك اوشاغی محمد اغایی‌ده رکابنه آله‌رق کیدرکن یولی پدرینك مزارینه اوغرامش .

« محمد ! پدرك روحنه برفاتحه اوقو ، بنم رتبهم آنك کندن بیوك اولدیغندن تشریفات رتب بکا مساعده ایتمز » دیمش !

پدرینك مزاری باشنده اوشاغی محمد اغایه « تشریفات رتب » ی تلقین ایدن مراسم پرستلر حالا حی وقائمدرلر !

* * *

عالی پاشا قوناغنك مکتب اولیان قسمنك مجلس مبعوثان ریاستنه تخصیص ایدلمی هرشیدن اول چوچقلقدر . بونك چوحقلق اولدیغنی اثبات بیوکلرمزه ترتب ایدن بر وظیفه‌در . ویره‌جکلری درسلری دیکلرز . شودرس ویرلنجه‌یه قدر پایدوس زماندن بالاستفاده ــ بو ملعبهٔ کودکانه داخل اولانلره ــ دیرز که :

بوبنانك برقسمنده سکزیوز قدر طلبه موجود ایکن دیکر قسمنده عدد ذکور واناثی کثیر برعائلهٔ محترمه‌نك اوطورمسی « آداب » اعتباریله جائز اولوب ، اولمدیغنك تقدیر وتعیینی اصحابنه براقیلق شرطیله بوبنانك مطلوب‌درجه‌ده‌تعدیل وتعمیری پك چقور اولان بغچه‌سنك املاکی ، سد اسکندر کبی دیوارلره احتیاجی، بنانك داخلاً تزیینی (چونکه برقسمی مزیندر) آرزویه معلق قیدی تحتنده مأذونیته مقرون اولان تفریشاتنك اجراسی طقوز بیك لیرایی بوله‌جق درجه‌ده مصارف مهمه موجب اوله‌جقدر .

بویر، علاقه‌دارانجه انتخاب‌اولنور. « علاقه‌دار » کیمدر . حکومتمیدر . ملت مجلسی‌میدر . بوقسه اوطوره‌جق ذواتیدر ؟ بونی انضاحی شخصیاته‌محمول اولور اندیشه‌سیله براقدم .

اوت‌یر، انتخاب‌اولنور مصارف‌لازمه‌سی‌بالتخمین کشفی بایلور . مأمور مسئولری بونی امضا ایدر . صوکره اصولاً مقررات لازمه بالاتخاذ اجرا آته ابتدار ایدیلور .

بوزاده بویله برکشف اول یاپلمامشمیدر ؟ یاپلما مشدر . بر اصولسزلك .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. ZE 1153

بیك غروشه قدر اولان مصارفك اجراسنه ناظرلر، بش بیك غروشه قدر اولانلرینك ایفاسنه‌ده صدر اعظم پاشا مأذونیت ویرمك وزیاده‌سی ایچون ارادهٔ حکمداری استحصال المك اصول قطعیهٔ حکومتدندر.

بش بیك غروشدن ایکی یوز کره چوق اولان بر پاره ایچون مقام صدارت ویا مجلس وکلا ویا شورای دولت قراری، مجلس مبعوثان اولان بر مملکتده حتی ارادهٔ حکمداری کافی می؟ دکلدر. اوحالده ...

* * *

قانون، «اصول خلاصهٔ اداب عمومیهٔ» مملکتدر. بناءً علیه قانونه، اصوله مغایر حرکت ایدنلرك، ویا ایتدیرنلرك اداب عمومیه‌یه مخالف حرکتده بولندقلرینی ادعا کستاحلق اولمز اعتقادنده‌یز.

بوندن صوکره‌ده احوال مالیه‌نك بولندیغی حال دلسوز کمال بلاغت و وضوح ایله کوزلری اوکنده طوران وکلای فخام نصل اولیوردہ بویله بیکلرجه آلتونلرك صرفنه روی مساعده کوستریو- رلر وبونیده آداب عمومیهٔ مملکتنه تجاوز صورتیله اجرایه متجاسر اولیورلر؟

ملتك آکلایه‌میجنی جیله‌لر.. حسین حلمی پاشا حضرتلرنده جمله ایله برابر تقدیر ایتدیکمز کیاست وفراست ایله تألیف ایدهمدیکمز شومقرراتدن نائبی «حقیقت» و «حیات» نامنه شدتله تعجب ایلرز، وتعجب‌ده ایسه تعدیل معامله ویاتصحیح روایت علویتنی کورونجه‌یه قدر ثبات ایدرز.

ابتلای مأموریت

معلوم اولدیغی اوزره دولتك ابتدای امرده اك بیوك، اك اساسلی ایکی وظیفه‌سی واردر که، بونلردن برنجیسی حدود وطنی تجاوز اعدایه قارشی مدافعه، ایکنجیسی‌ده داخل وطننده محافظهٔ آسایشدر.

بو ایکی وظیفهٔ اساسیه اطرافنده دها برچوق وظائف صره‌لنمش اولوب بونلرك جمله‌سنك ایفاسی ینه کیسهٔ ملتدن چیقان برجزؤ ثروت ایله استکمال اولنور.

مشروطیت اداره‌ده حکومت، اکثریت آراء ملت ایله وجود بولدیغنه کوره توعما حکومت ایله ملت آره‌سنده برخصومت وقوعی ویا برخصومتك دوامی عدیم‌الامکاندر.

حکومتك درجهٔ فقر وثروتی ایسه هیچ بروقت خزینهٔ مالیه‌ده متراکم اولدیغی فرض اولنه بیله جك نقود ایله موازنهٔ مصارف اوله‌میوب بلکه‌ا فراد اهالینك سعهٔ معیشتی وثروت خصوصیه‌سی ایله مناسبتدار بولنور.

ایمدی حکومتك فضولی مأمورلر بسلمك کبی بروظیفه‌سی اولمدقدن بشقه بالعکس هر معناسیله ویا بعض معناسیله فضله مأموراستخدامی بر جنایت اولور. چونکه خزینهٔ حکومتده‌کی پاره وخزینهٔ بیت المال آلمق اوزره مرتب اولان منابع واردات، ید حکومتده بر ودیعه‌دن بشقه برشی دکلدر.

اویله بر ودیعه که، اونی حکومت آنجق منافع عامه یولنه صرف ایتمکله مکلفدر. بوحاله اونی یوزلرجه، بیکلرجه مأمورك تأمین معیشتنه افراز ایده‌مه‌سی لازم کلیر.

انجق بولزوم علی‌العموم وارد ایسه‌ده علی‌الاطلاق وارد اوله‌ماز ...

چونکه بوکون آچیقده قاله‌جق اولان اوبیکلرجه مأمورلری حکومت نیچون قبول ایتدی؟

حیات مأموریت، باخصوص بش کشی ایله اداره اولنه‌جق یرلره اللی کشی طیقمقدن عبارت اوله‌رق بزده شمدی‌یه‌قدر حسن تلقی‌یه مظهر اولمش اولان حیات مأموریت، رخاوتدن.. عطالتدن بشقه برشی دکلدی.

سنایع، زراعت، تجارت ... فعالیت، دوام، انتظام ایستر.

مدنیتك، عمرانك اساسی صنایع، زراعت و تجارتك واسطهٔ حصولی بولونان حیات مساعیدن عبارت اولدیغی حالده انسانلر برمجبوریت کورمکدن، یورغونلقدن دائما، همان دائما قاچدقلرندن بزده افراد ملتك ـ کندیلرینه قبولرینی آرقه‌لرینه‌قدر آچمش اولان ـ دوائر ملته‌جان آتمالری طبیعی ایدی. چونکه انسانلر هیچ بر زمان، هیچ بر یرده بر احتیاج کورمه‌دن چالیشمه‌مشلر، بورولمق ایسته‌مه‌مشلردر.

حال بوکه حکومت، افراد ملتی دوائرینه بلا لزوم قبول ایله قالمه‌مش، بوبابده تشویقات؛ عظیم، مهیب، جدی تشویقات اجرا ایتمشدر.

سربستی تدریس وارمیدی؟

حریت اجتماع وارمیدی؟

حق اشتراك براقلمشمی ایدی؟

یکی، کوزل بر شیئه ایلك دفعه کیم تشبث ایده‌بیلیردی؟

بتون بو حقوق مقدسه محو وتباه ایدیلنجه، هانکی صنعتده استعداد حیات قالمشیدی؟

حریت اولمیان یرده تجارت اولماز!

یول اولمیان مملکتده زراعت اولماز!

احوال وشرائط مماثله افراد ملتك دوائره، کندیلرینی دعوت ایدن.. بشقه بر یوله کیتمکدن منع ایدن.. افراد ملتك دوائر حکومته قوشملرینی پك، پك طبیعی بر حاله قویمشدر. فی‌الواقع ناموسکا انه برسمی ایله تأمین وسعت معیشت ایتمکدن ایسه دوائرك ساردالیه استیفی کبی بربری اوستنه کلن صندالیه‌لرنده بر موقع قبول بولق اوزره نوبت بکلیه‌رك، برآتی منور مسعدتی «بك» دینلمك دردینه دکیشه‌رك کمال توکل ایله قاراکلق.. بیس قلم اوطه‌لرینه صیقیشمغه قرار ویرمشلر وبوصورتله مملکت کندیسنه نافع اوله‌بیله‌جك اولان بر چوق اللردن محروم قالمش، ایش بونکله‌ده قالمیه‌رق بسبتون بوش وبناءً علیه تماماً مضر اللرك عددی‌ده آرتمش‌در.

* * *

اساساً تشبثات خصوصیه منافع شخصیه‌نك سوق دقت پرورانه‌سی آلتنده یوماً فیوماً ترقی ایده‌بیلمك استعدادنده اولدیغی حالده دوائر رسمیه‌ده امور ومعاملات منافع شخصیه‌نك تازیانهٔ احتراص ودقتندن دور بولنور.

افراد ملت دوائر رسمیه‌یه بلالزوم دوام وآقین ایتملریله کندیلری ایچون رقابت صفحهٔ حیاتکوچولور، وبالنتیجه فعالیت عمومیهٔ مملکته آیریجه برخلل تطرق ایدر.

حیات مأموریتك آفاق مملکتی سحائب ثقلت ورخاوت ایله اورتمسنك براوچنجی جدی سببی‌ده مأموریت حکومتده تأمین ایدیله‌جك منافعك مساعی ایله متناسباً نامحدود اولهمسی‌در.

والحاصل مأموریت حکومت طفیلات عددینی آرترمغه مساعد برزمین انبات رخاوتدن بشقه برشی دکلدی.

بناء علی ذلك دوائر حکومتده عدد مأمورینك صورت قطعیه‌ده الزم بر درجه‌یه قدر تنقیص وتحدید ایدلمسی فرضدر و حکومت حاضره‌نك ایلك وظیفه‌سی بودر. بو اوقدر مهمدرکه حیات ممات مسئله‌سی دینه‌بیله‌جك قدر نازکدر.

ایمدی کثرت مأمورین جیبحه‌سنه بر «کی» یاپمق، بو خوزین یاره‌یی التیام پذیر ایتمك ایچون بونك اوزرینه آتشین بردمیر اورمق لازم کله‌جکدر.

کوستریلن شواصول تداویده‌کی مرارت نقدر قطعی‌ایسه نتیجهٔ تداوی‌ده اورتیه امیندر. بوراسی‌ده جای اعتراض دکلدر.

یعنی حکومت افراد اهالیده طبیعی الحصول اولان میلان مأموریتی اساسندن قیرمق خردو خاش ایتمك ینه حکومته عائد بروظیفه‌در.

حال بوکه شو قدر زماندر حکومته ربط قلب ایتمش اولان مأمورینك وعین‌زمانده معیشتلری او مأمورینك‌دوش تحملنده بولنان بر چوق افرادك بویله ناکهان وسائط معیشتدن دور برحالده برافق جدید حیاته آتلملری ایچون نه‌قباحت ارتکاب ایتمشلردر؟

هیچ! ... هیچ اندر هیچ!..

بناءً علیه قادرو خارجه چیقاریله‌جق اولان مأمورین حقنده اشبو مأمورینك محافظهٔ حقوقنی تأمین ایدر صورتده برنظامنامه قلمه آلنمسی ایچون صدارتك شورای دولته حوالهٔ کیفیت ایتمسی نه‌قدر مصیب ایسه بو نظامنامه‌نك مکملیت وسرعتله چیقارلمسی صوك درجه مقبول اوله‌جغی وارستهٔ ارتیابدر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

اوراق مکاتیب

—

محترم میزان غزته‌سنه

٢٢ شباط سنه ٣٢٤ تاریخلی کچن بازار کونکی نسخه‌کزده [حربیه وزراعت نظارتلرینه برتکلیف] سرلوحه‌سی تحتنده یازیلان او نزیه مقاله‌یی اوقودق ؛ مسلکمزه جهت عائدیتی اولدیغندن هر طرفی کمال درجه دقتله مطالعه ایتدك.

اوفکر مصیبك ساحهٔ تطبیقده وجودینی روپایدار اولمسنی جداً آرزو ایدنلردن بریسی ده بزز. آنجق ! بو ملتك اقبال آتیسنی، بووطنك سعادت وعمرانی اوج بالای کماله سوق ایده‌جك وسائط ثروتك اك مهمی زراعت ایکن ؛ بو کون شو وسیع خطهٔ عثمانیه‌ده مؤسسات زراعیه میانده عالی اولهرق بردانه‌جك زراعت مکتبی بولنیور، واهالیمزك یوزده طقسانی مکتب مذکورك نره‌ده اولدیغنی بیلمیور. زراعت نامنه شمدیه قدر هیچ برنافع تشبث حصوله کلمامشدر.

مشاهده‌مزله ثابتدر که، بو بیچاره خلق صنعت زراعتك نه‌مرتبه بالاترین اولدیغنی ادراکدن عاجزدر ! بنابرین زراعت مکتبلرینك اصلاحنه صرف همت ایتمك ، جانبجا نمونه تارلالری احداث ایلمك لزمدر .

بز ، بومعصوم ملتمزی قباحتلی کورمه‌یز وکوره‌مه‌یز . زیرا بوکون نشر وتعمیم زراعت مقصدیله ! فنون زراعیه‌یه محل تحصیل اولمق اوزره کشاد ایدلمش تك برحلقه‌لی زراعت مکتب عالیسی ! بولنیورکه حلقهٔ تعلیمنده برزمانلر بزده دمکدار اولمشدق ! ایشته مأذون‌ده بولنیورز. ملت نجیبه‌یه زراعت یوزندن قطعیاً برفائده‌مز یوقدر ! هیهات ! هزاران تأسف !..

او دار تحصیل زراعتك کشادندن مقصد نه ایمش که : بو کون حال حاضرده بزم کبی فنون زراعیه‌دن مأذون بر چوق شبان بولنیورده مسلك زراعتده استخدام ایدلیور !. تأمین استفادهٔ عمومیه‌یه هیچ بر صورتله خادم اولمیان او بنای عالیده یازیق دکلمی که بر خلی اولاد وطن عمرلرینی محضا تحصیل زراعت ! یولنده فدا ایتسونلرده حالاً ، استقبالاً بر منفعت اکتساب ، بر خدمت جانسپازانه ابراز ایده‌جك اثر تشویق کورمکه موفق اولمسونلر ؟!...

زراعت نظارتی بوحقائقدن پك ده بی خبر اولمدیغی حالده نه‌دن التزام حقیقتده تکاسل ایدییور ؟ وایتمکده ؟!.. اکلایه‌میوزر. زراعت نظارتی ایچون بوندن دها مهم ایش تصور اولنورمی ؟...

بوملته، بو دولته آوروپا جمعیت دول متمدنه‌سی آرهسنده بر موقع کزین اشغال ایتدیره‌جك صنعت جدید زراعت اولدیغی پیش تأمله آلینیرسه زراعت نظارتی بوکون پك مهم بر وظیفه قارشوسنده بولنمش اولیورکه ، ملت آنك اجراآتنه دیده کشای انتظاردر .

بوخصوصده اك اول نظر دقته چارپان مسائلدن بری وبلکه برنجیسی حلقه‌لی زراعت مکتبنك برحال مکملیته افراغیله متفنن زراعت مأمورلرینك یتشدیرلمسی لزومی‌در . شوجهت تأمین ایدیلیرسه جریدهٔ فریده‌کزده بسط ودرمیان ایدیلان مطالعات حکیمانه‌کز دیه بیلیزکه آنجق او وقت حیز آرای حصول اولور. عکسی حالده هیچ برموفقیت تأمین اولنه‌میه‌جغنه مطمئن اولمکز . زمان سزه کردباد مشاغلدن امان ویررسه برکره اوحلقه‌لی مکتبنی ، اوبنای زراعتی کورمك ایچون اختیار زحمت ایدیکز ، باقکز ، نه حزین امللر سینهٔ حیتکزدن یوکسله‌جکمر .

بسیط عالمده هانکی برحکومت متمدنه واردرکه زراعتنی روحی کبی پرورده ایتمامش اولسون؟ حیات بشر اساساً زراعته قائمدر . بز مع التأسف بوطریق استفاده‌ده فرسخ فرسخ کیری قالمشز . بتون ممالك عثمانیه‌ده حتی قوجه بر پایتخته بیله اوقدر غزته‌لر چیقدیکی‌ده تأمین منافع وطنیه‌یه خادم برزراعت رساله‌سی، غزته‌سی، حتی ستونی بیله کورونمدی! ...

« برصبحه رسیده اولور آخر شب عالم . »

فحواسنه توفیق حرکتله ، افادات مسروده‌مزك صحتنی میزان عدالتکزه حواله ایدییورز.

فنون زراعیه منتسبیندن بری

وقعه نویس جدولی

داخلی

بوسنه — هرسك اهالیٔ اسلامیه‌سی طرفندن مجلس مبعوثان عثمانیه تقدیم قلنان لایحه طبع ایدلمشدر.

— اسکوبدن اوسمانیترلوئیده یازلدیغه کوره صربستان وقوعاتی اسکوبده برمعکس تام بولمقده‌در. برچوق عثمانلی صربلری لدی الحاجه کوکلی یازیلوب صربستانه کچمك نیتنده‌درلر .

صربستانه کلن اوراق مطبوعه اذهانی بسبتون تدهیش ایدیور . هله مکاتب خصوصیه بومیلانی شدتله آرتیرمقدن خالی دکلدر .

— اسکوبده ساکن بلغارلر پرنس فردیناندك یوم ولادتی مناسبتیله شهرك بیوك برمیدانده عقد اجتماع ایتمك آرزوسنده بولندقلرینی حکومته خبرویرمشلردر .

پروغراملری اولاً اراضی سورن اهالیٔ قرا آرهسنده سیاناً تقسیم صورتیله سوسیالیسمك اساسلرینك وضعی ؛ ثانیاً سکنهٔ مسلحه‌نك تسلیم ایدلمری ثالثاً انقادایدن اسقوپچینایه اعتراض اولنمسی مقرر ایدی .

بو مناسبتله جوار بلغار کویلرندن برچوق کشینك یوم مذکوردہ شهره کله‌جکلری شایع اولمسیله حکومتجه تدابیر لازمه‌یه توسل قلنمش ایدی . آنجق بلغار عناصری آرهسنده براختلاف افکار حصوله کله‌رك یوم معینده اجتماع وقوعه کلمشدر .

اشقیایه اوتهدن بری معاونت ایده‌کلوب برچوق صربلر وبلغارلر چته‌لری طانیمه‌مقده ومعاونت نقدیه‌یی دریغ ایتمکده‌درلر .

ناظم پاشا — بلغارستان

وه‌چرنا پوسته غزته‌سی یازدیغی بر مقاله‌ده ایکنجی اردو قوماندانی ایکن استانبوله حلب اولنان ناظم پاشا حضرتلرینك ادرنه‌دن انفکاکنی بلغار منافعنه موافق بولیور .

« ناظم پاشانك درت آیدن بری ایکنجی اردوده کوسترمش اولدوغی فعالیت بلغارستانی دائما قوشقولاندیرمقده ایدی. هفته‌ده بر ایکی دفعه اجرا ایدیلن مانوره‌لر بلغارستانك نظر دقت واهمیتنی جلب ایده‌جك واهالینك بسبتون قوهٔ معنویه‌سنی قیراجق بر درجه‌ده ایدی . سکزنجی طونجه فرقه‌سنك سلاح آلتنه آلنمسنه فدا کارلقلر اختیار ایدلمسنه وبلغار ملتنك خوف وتلاشنه هپ بوماوره‌لر سبب اولمشدی . آرتق ناظم پاشانك ادرنه‌دن آیرلمسیله بردها کنیش نفس آله‌بیلورز» دییور .

بزده دیرز ، که ناظم پاشا حضرتلری ایکنجی اردودن انفکاك ایتمکله دنیادن چکلمش اولمادیکی ؛ ینه اوحار ، صمیمی عثمانلی متانت وحمیتیله بومبارك عثمانلی وطننده‌درلر . مشار الیه حضرتلرینك حمیت مفطوره‌سی ، بوکون ممنون اولان بلغارلری ؛ صیره‌سی کلنجه عرض چهرهٔ جلادت ایتمکله ینه مقهور ایده‌جکدر . اوزمان ، کنیش نفسه بدل ، ضیق تنفسه اوغرامش بلغار دوستمزه قارشی‌ده صبر توصیه ایده‌جکز .

— نیرحقیقت —

خارجی

— خارجیه ناظری رفعت پاشا پترسبورغده آوستریا — مجارستان سفیری ایله ملاقات ایتمشدر .

— تبریز قربنده کل یوم مصادمات وقوعه کلمکده‌در . شهر حال افرنجینك بشنده عساکر شاهی برقاچ محل اشغال ایده‌بیلمش ایکن احراران طرفندن ایدیلن هجوم اوزرینه ضایعات کلیه ویره‌رك رجعته مجبور ایدلمشلردر .

شاه طرفدارانندن برچوق کشی احراران طرفندن اسیر ایدلمشدر .

احرار برده طوپ اغتنام ایتمشلردر . عساکر شاهی برقاچ کیلومتره مسافه‌یه قدر تبعید ایدلمشلرسه‌ده ، شهر حالا محاصره آلتنده اولوب ارزاق وذخائرجه‌ده صقنتیلر حس ایدلمکده‌در .

— صربستان حکومتی آوستریایه قارشی مطالب غیر معقوله ومفرطه‌سندن تماماً صرف نظر ایتمشدر .

— روسیه‌نك ایرانه مداخله اجرا ایتمك اوزره بولندیغی شایعدر . مراتده برچوق تلفات واردر .

روسیه طرفین مخاصمینك روس حدودندن تباعد ایتمکاری حالده روس عسکرینك حدودی کچمکنی تبلیغ ایتمش ایمش .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

برنجی سنه — نومرو ۹۰ چهارشنبه (۱۷ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۵ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

عرض منت وایفای وظیفه

(النه) قهرمانی و (پلونه) غازیلرینی محتوی اولان (چرکس قلوبی) عاجزلرینی ناظم پاشایه ترفیقاً استانبول مبعوثلغی نامزدلکنه انتخاب ایتمك لطفنده بولنمشدر .

صفت ملحوظهٔ شخصیه‌دن زیاده عمجنسلك غیرتی ثمره‌سی اولمه‌سی طبیعی اولان شو اثر توجهلرینه عن‌صمیم‌القلب عرض منت ایلرم .

شو قدرکه یکرمی بش سنه‌دن برو مزایای ذاتیه و عسکریه‌سنك مفتونی بولندیغم ناظم پاشایه رقیب اولمغی منافیٔ ادب وحمیت عد ایده‌جکمدن عاجزلرینه ویریله‌جك رأیلر بولنورسه آنلرك مشار الیه حضرتلرینه اعطاسی حالنده دها زیاده متشکر قاله‌جغمی بیان ایلرم .

مراد

جملهٔ سیاسیه

آوسترویا و آلمانیا دولایی عقیم قالدی . حکومت عثمانیه و خلفمز مأمولك فوقنده برتمکین ومتانت کوستردی . بونکله‌ده فضله بر اثر توجه عمومیه حق قزاندق .

شو قهرمانانه متانتمز اوزرینه آوسترویا مشکل برموقعه دوشدی . آسایش جهانك اخلال ایدلمه‌سنه رمق قالدی . مطبوعات و افکار عالم آوسترویانی موأخذه‌یه قویولدی . آوسترویا و بالخاصه آلمانیا بر چیقار یول آرامق مجبوریتی اوکنده قالدیلر .

یول ایکی ایدی ! بری — ماسکنی چیقارمق ، آمال یوزینی افشا ایتمك ، کندوسی‌ده داخل اولمق شرطیله فلاکت عمومیه‌یی کوزینه کسدیروب « حقوق ارثیه » سنی مورنك حیاتنده یدغصبنه آلمغه قیام ایتمك .

دیکری — اوتوز سنه‌لك طالعی خلیالری ترك ایله « اوچنجی آوسترویا » کسوه‌سنه جداً رضا کوسترمك .

عموم جهانك بالخاصه مشروطیت عثمانیه‌نك طالعنه اولمرق ویانه حکومتی ایکنجی طریقه صاپدی. حسابنده اولمیان « تعویض » ه بیله راضی اولدی . مسلك جدیده ثابت قاله‌جغنی کوسترمدی .

تهلکه‌نك اسباب اصلیه‌سی بوصورتله رفع اولنمجه تسویه‌یه محتاج فرعی مسئله‌لر قالدی . ایچلرنده بزه کوره‌ك مهمی بلغارستان استقلالیدر. لکن مسئله‌لرك مهمنده تمکین ارائه‌سنه مقتدر اولمش بولنان حکومت عثمانیه بو مسئله‌ده دخی تبدیل مسلك ایتمدی . بیوك تهلکه‌یی آتلاتمش بولنان آوروپا دخی بتون قوتیله ایشك صلحاً تسویه‌سنی التزام ایتدی .

روسیه‌نك مداخلهٔ اخیره‌سی بزه قارشو ضمناً بر اثر تهدید مقامنده تلقی اولنه بیلیر . لکن ایشك ایچنده انکلتره‌نك انضمام موافقتی مسلمدر ، یعنی داعیٔ اندیشه دکلدر . چونکه انکلتره حکومتی بلکه‌ده جمله‌مزدن زیاده واقفانه و دها جدی اولمرق آنك طرفداریدر .

داخلاً بز حسن تأسسنه مالع اولمقدن وازکچه بیلدیکمز حالده بزده آرتق اصول مشروطیت یرلشوب کوکلهشمکدر . دول معظمه‌نك انضمام همتلری ایله بلغارستان ، صربستان ، قره‌طاغ ، کریت مسئله‌لری کبی فرعی مشکلات دخی بر طرف ایدیلمجه آرتق تاریخ عالم ، فرانسه انقلاب کبیری و بوناپارت فورتنه‌سی ایله کشاد ایدلمش اولان ، بر دورهٔ مهمه ومهلکه‌نك قپوسنی سد ایتمش ، یکی بر دوره‌یه داخل اولمش بولنه‌جقدر . یکی دوره‌که سکون ، امنیت متقابله ، مسابقهٔ کمالات دوری نامنی آلمه‌سی مأمول قویدر.

سائر بالجمله انقلابات عظیمه‌ده اولدیغی کبی بو یکی انقلابه دخی ینه شرق « بشیك » اولمش ، بناءً علیه رهبرلك ایتمش بولنه‌جقدر .

* * *

بلغارستان ، صربستان ، قره طاغ ، کرید مسئله‌لری قونفرانسك امضالنمش پروتوقولاری صورتنده تسویه پذیر اولمرق طرفینجه مقبول کورولنجه‌یه قدر بزم ایچون آز چوق احتیاط وطاشلیجه، یکی بازار پرشتنه طرفلرنده نیم سفر برلك لازمدر . لکن مذکور مسئله‌لر قبول عاله اقتران ایدنجه آرتق اوچنجی آوسترویانك اوکنده بولندیغمزه حکم ایتمکه تردد ایتمه‌ملیز . اویله برآوسترویا ایسه انکلتره وفرانسه وایتالیا ایله برابر باشده اولمرق بزم ایله حسن مناسباته مصراً ومتمادیاً طالب بولنه جقدر .

اوحالده اك چوق نظر دقتمزی جالب اولمرق روسیه قاله‌جقدر . لکن رومانیه استانبول ایچون قبالی برقپو شکلنه کیرمش اولدیغی کبی انکلتره ایله حسن معاشرتی محافظه ایده‌جك اولان باب عالی دخی بحری تجاوزندن مصون بولنه‌جقدر . آمال قدیمه‌سنی ترویجاً جدی برضربه اورمقدن بو وجهله عاجز قاله‌جق اولان روسیه ایچون اتخاذ اولنه‌جق یکانه مسلك سلامت ، حسن مناسباتمزی تأمین وادامه ایتمك مسلکندن عبارتدر .

بویله براخلاصه ایستر جنرال (اغناتیه‌ف) ك « صادق قپوجیلغی » سوسی ویره‌رك متسلی اولسون، ایستر بشقه صورتله مسلك وقرارنی توصیف ایله‌سون ، انلرك اهمیتی اولهماز .

ایشته او وقت بتون آوروپاده عدم امنیته محل ومناسبت قالماز ، متصل سلاحلنه‌رق افلاسه طوغری کیتمکدن واز کچیلیر ، مدنی عالم کنیش نفس آلیر ، افق استقباله اندیشه سز اولمرق عطف آمال ایدلمکه مناسبت حاصل اولور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

ایلریده تسویه‌یی داعی اولهجق اولان ایران و آسیای وسطا مسئله‌لری دخی انکلتره ایله روسیه‌یه مخصوص مسئله‌لر شکلنده قالمز. اوچنجی علاقه‌دار و واسطهٔ صلح واعتدال اولهرق باب عالینك مداخله‌سنی داعی اولور. انکلتره ایله دولت علیه‌نك قاریشه‌جقلری مسئله‌لر ایسه اعتدال وحقانیت دائره‌سنده تسویه پذیر اولهجغی مسلم عالمدر.

* * *

بالاده مستبان اولدیغی اوزره بتون جهانك سلامتی مجرد بزده مشروطیتمزك جدی صورتده تأسس ایتمسنه باغلیدر. آوسترپا ایله ائتلاف ایتدیکمز کوندن برو خارجده مشروطیتمزك دشمنی قالمامشدر.

داخلده دخی فکر ارتجاعك ومشروطیته خصومتك اثری یوقدر. یالکز فضلهٔ غیرت ومحبت نتیجه‌سی بولنان موقت بر نوبت موجوددر. بعض آنارشفقت مادرانه‌نك افراطیله یاورولرینی بوغدیغی، حتی بعض حیوانلرك جکر پاره‌لرینی بلع ایتدکلرینی هپ بیلیرز.

شویله بر افراط نوبتنك بر نوعی اولهرق اسباب متنوعه وقدیمه محصولی بولنان انقلاب خیرمزی بمسه‌مك، نکهبان وساتره عنوانیله امتیاز وانحصاره طالب اولمق، ملت مجسمه دیمك اولان مجلس مبعوثان اجتماع ایدوب «بچون» جیلك وظیفه‌سنی ایفایه مباشرت ایتمش ایکن دور انقلاب فعالیتنه ومداخله‌یه حالاً دوام ایتمك کبی بر حال مرضی مع‌التأسف هنوز بر طرف ایدلهمشدر.

جناب حقدن خالصانه تمنی ایلرز که داخلی اندیشه‌لر دخی یقینده برطرف اولهرق سلامت وسعادت شاهراهنه متشکرانه داخل اولورز.

برحسبحال

—

دون ... اداره خانه‌مزده مشغول بولندوغمز صره‌ده ایچری‌یه یاشلیجه بر ذات کیردی. شخصی بزجه مجهول. قیافتی‌ده پك پریشان اولدوغی ایچون برار لاقید داوراندی. چونکه، نه‌قدر اولسه بو مملکتك آدمی‌یز. طرز تلبسی ایله احوال خارجیه‌یه اولدقجه اهمیت ویریرز بومسافرمزك طور وحرکتی معقول سوزلری نظر دقتمزی جلب ایتدی. او آنه قدر وجهنه عطف ایتمکده اولدوغمز بیانجی نظرلرك آناری یواش یواش برمأنوسیته تبدل ایتدی. مصاحبه‌یه برکرمی ویردك. ایشمزی ترك ایله خیلی زمان تعاطیٔ افکار ایتدك. سوزلرنده تعریض، تنقید، رد وجرح کبی سلسلهٔ کلامی سکته‌دار ایده‌جك هیچ بر جهت کوره‌مدیکمز ایچون بر مناقشه قپوسی آچیلمدی. یالکز سویلدیکنی دیکلدك. آره صره پك قیصه اولق اوزره بعض شیلر صوردق. بو حرارتلی محاوره ایلریلدکچه .. اولجه اهمیت ویرمدیکمز بویبر سالخورده‌نك مزایای انسانیه وفضائل اخلاقیه‌یه بحق مالك اولدوغنی تصدیق ایدیوردق. واسع برعلم وعرفان، عمیق برتجربه ووقوفك کندیسنه بخش ایتدیکی قناعت وجدانیه وبر طلاقت لسانیه ایله شوسوزلری سویلیوردی.

— سنم تخمینکزدن چوق زیاده‌در. نامم تاریخاره کچمشدر. شخصم ایچون بوندن بشته برشی سویلیه‌میه‌جکم. هیچ کیمسه کندی قیمتنی تقدیر، جمعیت بشریه ایچنده‌کی موقعنی تعیین ایده‌مدیکی ایچون بنده قیمت ذاتیه‌مك نه‌دن عبارت اولدیغنی بیله‌م. فقط جقیقت حالده اویله‌میدر؟ ... یوقسه رفقامك بکا قارشو کوسترتدکاری بر صمیمیت ومحبت اثریمیدر؟ ... پك اهمیتلی بروجود اولدوغمی سویلرلر. [متبسم برصورتده وبژمرده قیافتدن دولایی طرفزدن بر از بطاشله قبول اولندوغنی ایما ایله ..] اوستمده‌کی بویلاسپاره‌لره عطف نظر ایتمزلر. هانکی مجلسه داخل اولسهم صدر اعلاسنه، اوطورتیرلر.

— چوق یشامشسکز. سنکزله متناسب بر صورتده دولاشدیکنز ایسه «لیس‌الخبر کالعیان» قاعده‌سنه توفیقاً ساحهٔ مشاهداتکز پك واسع اولسه کرکدر.

— اوت! ... بوحکمت یالکز او لسانه منحصر اولهرق قالمامشدر. بوکا مقابل قومشولری بولنان دیکر برقومده «شیندن کی بو دمانند دیدن» دیمشلر. لکن بنه «لسانده جهان دیده بسیار کویددروغ» کبی برسوز دها واردر. فقط سزنم صحت افادمدن امین اولهبیلیرسکز، سویلدیککز کبی چوق یشادم ..... بومدت ظرفنده‌ده پك چوق کزوب دولاشدم. شرقده، غربده ... شمالك بوزلی اووالرنده، ممالك حارمنك قوملی صحرالرنده سیاحتلر ایتدم. هرقومك، هرملتك مختلف عروق واجناسك ایچلرینه داخل اولدم. بونلرك ملکتی‌سراپا کزدم. هربرده آیری برصورتده قبوله مظهراولدم. برینك بکا قارشی کوستردیکی طرز حرکت دیکرینککنه بکزه‌من. برتسمی نی آرار بولور. بعضیسنك ایسه پیش قدمنه کیتدیکم حالده قطعیاً اهمیت ویرمن. یالکز شونی سویلیه‌یم که: نی جداً سونلر؛ سنه لرجه تجری ایتمك صورتیله فداکارلق کوسترنلر «ترقی» دیکرلری ایسه بالعکس «تدنی» ایتدی.

— بوسوزلرکزده فوق‌العاده برخودبینلك اثری حس ایدیورم.

— سزده حصوله کلن شو فکری ازاله ایچون برآز دها ایضاحات ویرمك ایجاب ایدیور.

بن، انسانلری سورم، او انسانلرکه، پك بیوك لطفلره نائل اولهرق موجوداتك اك ممتاز صنفنی تشکیل ایتمشلردر. اللرنده برچوق قوت وار. بواقتدار حقیقت حالده اللرندن زیاده دماغلرنده تمرکز ایتمشدر. بوسوزمه اك کوزل بردلیل ایسه ... ایشته ارضك بوکونکی حالیدر. فکرکزی ماضیه ارجاع ایدك. ارضك، انسانلرك ظهورندن اولکی حال وحشیتله برده شیمدیکنی مقایسه ایدك. آرمده‌کی فرق آثار بشر دکلده نه‌در؟ ... شو نقطه‌یه استناداً دیرمکه؛ انسانلرك برروحی اولدیغی کبی، انسانلرده ارضك روحیدر.

بوحیرالعقول اثرلری وجوده کتیرمك ایچون بنم معاونتمده فوق‌العاده احتیاجلری واردر. بنده آنلردن قاچمم. حسن نیت ایله توأم اولان بتون حس وأملرینه اشتراك ایدر، سعادت حاللرینه المدن کلدیکی قدر چالیشیرم. آنلری مسعود کورمکله ممنون ومفتخر، الم وکدرلریله‌ده مأیوس ومتأثر اولورم.

بیلسه‌کز!... سزك دوچار اولدوغکز متوالی فلاکتلره نه قدر کوز یاشلری دوکدم. فقط اویاشلرك هربری آتشین کربوه‌لر حالنده بیناغمه دوغرو یووارلانیرکن، لسانمدن غیر اختیاری اولهرق شو سوزلر چیقیوردی!... «بو احواله سبیت ویرن ینه کندیلریدر!»

— اولجه، بورادهکی موقعکز نصل ایدی؟...

— بروقتلر ابا واجدادکز بکا اثر احترام کوستریرلر. سورلردی. فقط اخلافی ذوق و سفاهته دالدیلر. بن بوحاللرینه قارشی اعتراض ایدردم. سوزلرم آجی کلدی. چونکه حقیقت ایدی. آنك ایچین بنی ترك ایله، دشمنلرمك بولندوغی طرفه دوغرو تمایل ایتدیلر. سلفلرینك یکا ویردکاری کلدستهٔ محبتی آلمره تقدیم وبنم یرمه آنلری اقامه ایتدیلر. زیرا اونلر بنم کبی نصایح لازمه‌ده بولنمیور. بالعکس هوسات نفسانیه وحظوظات رذیله‌لرینه معاونت ایدیورلردی. عاقبت بنده بویله طوپراغی، بونجیب انسانلری ترك ایتمکه مجبور اولدم. بنی سونلرده بنمله برابر ترك وطن ایتدیلر!...

— بوشکایت ایتدیککز دشمنلر کیملردر؟...

— عالمده دشمنسز هیچ برکیمسه بولنمدیغی کبی بالطبع بنمده دشمنلرم وار. فقط بنم خصومتم شخصه دکل. احوال وحرکاته عائددر. کیملر اولدوغنی صوردیغکز دشمنلرمك اسامیسنی سویلیه‌رك شونلردر دیه‌میه‌جکم. یالکز آنلرك اخلاق واوصافنی سویلرسم کیملردن عبارت اولهجغنه عائد جوابی سزه وجدانکز ویریر. کذب، ریا، مداهنه، ارتکاب ظلم، اسارت شخصیه وقلمیه، منافع خصوصیه‌سی ایچون منافع عمومیه‌یی فدا ایتمك کبی بشریتی حضیض مذلته، دولت وملتی وادیٔ اهراضه دوغرو سوق ایدن صفتلرله متصف اولان انسانلرك هیئت مجموعه‌سی .... ایشته بنم دشمنلرم.

بوصفتی تشکیل ایدن مخلوقلر جمعیت بشریه‌نك هانکی قسمنه داخل اولدیسه اورایی خراب ایتدیلر. بونلرك وجوده کتیردیکی اثر خرابی برحریق هول انکیزدنده بدتردر. شدتلی برآتش بیکرجه خانه‌لری آز برزمان ظرفنده یاقوب محو ایدر. اوراده برطاش بیغنی ایله براز کول ترك ایدر. فقط خانه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

صاحبی بناسنك بولندوغی ساحهٔ اراضیه مالکدر . بو اساس اللده بولندقجه یه برمسکن انشا ایدر . حال بوکه ... اولجه تعداد ایتدیکم وجهله بوکبی اوصاف ردیئه یی حائز اولان کیمسه لرك تعقیب ایتدکاری مسلکك نتیجه سنده یالکز بنا دکل ، اوقطعه لرده غائب اولور .

بومؤلم حادثاتی ، سز کندی نفسکزده بك چوق دفعه لر تجربه ایتدیکز . شو یارم عصر ظرفنده همجوارکز اولان دولتلردن هیچ بری قالدیمی که سزك بر ، ایکی ولایتکزی آلمش بولنمسون .؟ حدودکز نره ده ایدی . نره لره ایندی ...؟

ایالات ممتازه لر ، موقتاً اشغال عسکری تحتنده بولنان اراضیلر ، ولایات ثلاثه نمونه لری .... بونلرهپ سزده ایدی . بن ، بویله سقیم برمسلك نتیجه سنده دولتنی متضرر ایدن کیمسه لرله بر حرب دائمی ایچنده یم . بوحرب بك اسکی واوزوندر . تاریخده نامدار اولان یوز سنه محاربانندن ده اوزوندر! .. اورته ده طوپ ، تفنك صدالری ، قانلر ایچنده یاتان مقتوللر .... مجروح ایکلتیلری کبی علائم مادیه سی اولدیغی ایچون بالطبع بك چوق کیمسه لر بوندن خبردار اوله مزلر . آنك ایچین درکه هرهانکی قوم بی ترك ایدرسه اورایه دشمنلرم صولت ایدر . آنلرك دائرهٔ نفوذینه کیرن برملك وملت ایسه مطلقاً منقرض اولور . ایشته !... سزده برقاچ کشی مستثنا اولق شرطیله بی ترك ایتدیکز . دشمنلرمك دائرهٔ استیلاسنه داخل اولدیکز . آنلرك نفوذی کیتدکجه توسع ایتدی . محوکزه رمق قالمشیدی . برکت ویرسون که بر اثر فطانت کوستردیکز . ملککزی بونلرك وجودندن تطهیر ایتدیکز ؟... هر نه قدر زاویهٔ نسیانده قالمش بعضیلرینه تصادف ایتمش ایسه ده آرتق آنلرله دور ودراز اشتغاله محل یوق . چونکه میداندهٔ بایله حق ایشلرکز بك چوق . سزده بیلیورسکزکه ، بوکبی مسئله لرده دائما اهمی مهمه ترجیح ایتمك لازمدر .

غربه دوغرو بر باقك !... ساحهٔ ترقیده نه قدر ایلریلمشلر . آره کزده اوزون برمسافه حاصل اولمش . سزبوکوندن اعتباراً چالیشمه یه باشلارسه کز بیله بالطبع آنلر یرلرنده صابیه جقلر .. . ایشته ، سز ماضیده غائب ایتدیککز زمانلری ده تلافی ایتمك اوزره بر جهد تام ایله چالشمایه سکز .

— بوراده سزی طانیانلرله ، آره کزده مناسبت فصل ایدی ؟...

— شونی سویلیه یم که ، دشمنلرم بنم اسمی الفاظ سائره کبی چیزوب بوزمدیلر . فقط موضوع اولدیغی حکم قوتدن اسقاط ایدرك لفظ بی معناحالنه کتیردیلر . تکمیل آثار کذب وریایی بنم نامله یالدیزلدیلر . بك فجیع اولان مناظری یه اونام ایله چارچیوه لدیلر . بنمله اولان مناسبت نقطهٔ نظرندن خلقکزی اوج صنفه آیره بیلیرم . بن ، بر قسمی تزدنده تامیله مجهول بولنیورم . دیکر قسمنك ایسه بنم حقمده کی فکرلری بك مشوشدر . فقط اوچنجی وکزیده برصنفی واردرکه آنلر بك ایی طانیرلر . بیلیرلر . وهردرلو اذا وجفاله رغماً بنی سوه رك نامه فداکارلق کوستریرلر . ایشته بوکونکی موفقیتکزده بوسایه ده اللده ایدلمشدر .

ایشلرکزه مانع اولدوغم ایچین عفوکزی تمنی ایلرم .

— مصاحبه مزدن بك ممنون اولدم . لطفاً اسمکزی سویلرمیسکز؟. لوحهٔ خاطرمه قیدایده یم ده .

ایکنجی دفعه کی تشرفرده بزجه ده معلوم اولان برذاتك مواجهه سنده بولنمش اولدم .

— اسمم .... حقیقت ! ...

— نره ده اقامت ایده رسکز ؟ . ..

— « تالهس » ك قولنجه ... کندینی بیلن انسانلرك اقلیم دماغنده ! ...

تصفیهٔ رتب عسکریه قومیسیونی

رتب عسکریه نك بروفق عدل و حقانیت تصفیه سی حقنده برقرار سالم اتخاذی ضمننده حربیه نظارتنك ارکان حربیهٔ عمومیه دائره سنده صنوف مختلفه ارکان وامراسندن و ذوات معلومه دن مرکب خصوصی برقومیسیونك اجتماع ایدرك بوامراهمی تذکره باشلامش اولدقلری استخبار ایدلدی . بوبابده ارباب وقوف واختصاص طرفندن ترتیب ایدلمش اولان متعدد لایحه لر دخی لاجل التدقیق مذکور قومیسیونه تودیع ایدلمشدر .

مستخبرات موثوقه یه نظراً بولایحه لر میانده بالخاصه محترم اردومزك ارکان حربیهٔ عمومیه سی رئیسی فریقان کرامدن عزت پاشا حضرتلرینك ده بر لایحه سی بولندیغی کبی ارکان حربیهٔ عمومیه دائره سنده بعض امرا طرفندن صورت خصوصیه ده تنظیم دائرهٔ مذکوره یه مأمور یوز باشیدن میرآلایه قدر اصحاب رتبه دن وصنوف مختلفه دن اون بشی متجاوز ذوات طرفندن تحتیم ایدیلدرك مبحوث عنه قومیسیونه تودیع ایدلمش اولان دیکر برلایحه دخی جداً شایان تقدیر بر مکملیتی حائز ایمش .

بوقومیسیونك وظیفه سی پك مهمدر . حسن ایفاسنه موفقیتلری حالنده شائلی اردومزه دور مسعود مشروطیت ومساواتمزه لایق عادلانه بیوك برخدمت ایتمش اوله جقلری درکاردر . باخصوص بوامر مهم دخی تار ، بر صحیفهٔ تقدیر براقه جقدر .

ایشته قومیسیونه مأمور ذواتك بو نقطه لری دریش ایدیلدرك آکا کوره کمال جدیت وحقانیتله ایفای وظیفه ایلیه جکلری مسلمدر . توفیق خدا همیشه حسن نیته رفیقدر .

الله موفق بالخیر بیورسون .

اوراق مکاتیب

—

طشره اوقافی حقنده برمطالعه

اوقاف حقنده کی مطالعات حکیمانه کزی بالمطالعه خواجه افندیلر موافقت ایده جکدر .

شویله که اوقاف میانده بعض وقفلر واردرکه اوقاف مستثنیاندن معدود اولوب تولیتی خزینه یه مربوط مسجل اولمیان وقفلردر . تولیتی طرفندن مثلا کیف مایشأ تصرف اولنوب معاشلری شهری اوچ بیك ودرت بیك غروشه کلمکده ایسه ده اعمار وتعمیر یوقدر .

ایشته بوکبی لره شریعتده (اقطع) نامی ویرلمه یکندن بونلر غیر صحیح وقفلردر . وبعضیلری دخی اعزهٔ کرامدن ده دکللردر . بناءً علیه بومقوله اوقاف مستثنیاتك خزینهٔ وقفیه یه دکل بالکه احتیاجه مبنی خزینهٔ جلیلهٔ مالیه یه تولیتك تسجیلی ایله مدرس افندیلره مقدار کافی معاش اعطاسی انسب بالکده مشروعدر .

چونکه ضرورتی دفع ایده بیله جك مقداردن فضله اوله رق بروظیفه دن زیاده سیله اخذ اجرت ایدلمك شرعاً جائز اوله ماز .

وعلیه الفتوی بایزید درسعاملرندن

احمد رفعت

میزان غزته سی .....

بك اوغلی یوسف شعبه سنه مودوع برمکتوب

« عیناً »

. . . . .

نزد عالیٔ حکیمانه لرنده معلوم اولدیغی اوزره مطبوعات خادم منافع ملیه ؛ وتهذیب اخلاق عمومیه اولوب بونده مجاهدهٔ سیاسیه نقدر معقول ومقبول ایسه ناموس وخصوصات شخصیه یه تعرض وتجاوزده اودرجه مذکوب ومنفور (سربستی) جریدهٔ فریده سنك بازار کونکی نسخه سنك بر مقاله سنه « خلقی ـ موسوم » نامارینك وجودی حیثیت ملیه سی اولان عثمانلیلری ایکی صورتله دتره تدی :

اولا ایکی جمعیت آره سنده موجود ضدیتك منفعت عمومیه دکل فقط مناقشات شخصیه درکه سنه قدر تنزل ؟

ثانیاً ، صاحب مقاله نك بك کوزل بلمه سی لازمکلدیکی اوزره ؛ تعرض اولنمق ایستیلان شخصدن زیاده معصوم برعائله نك حیات معنویه سنه قصد ایدلمسیدر .

بونك برنجیسی آسایش داخلیه یی ؛ ایکنجیسی عموم افراد ملتك متکفلی اولدیغی ناموس وحیثیت ملیه یی مخلدرکه هرایکیسیده « باشده ذات حمیتمندانه لری اولمق اوزره » عموم عثمانلیلرك نفرتله یاد ایده جکاری برحال اسف اشتمالدر .

هرکسك حرکاتمزه افکاری معطوف اولدیغی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

شویله برزمانده یکدیکریمزه دست اتفاقی اوزاده‌رق املای شان و شوکت عثمانی‌یه چالشمغی ؛ یوقسه جهانك هر طرفنده مشهور اولان ناموس وشرف ملیه‌یی ؛ آرزوی شخصیمزك حصولی ایچون ؛ پامال حقارات ایتمکه اوغراشمقمی لازمدر ؟ !

جمعیات و مطبوعاتك نه‌یرینه ونده دیکرینه منسوب اولمیوب وطنی وملتی سون واونك سعادت وسلامتی اوغورنده فدای جانی کندینه الك بیوك شرف عد ایدن بر وطنپرور اولوب حلقهٔ تدریس فاضلانه‌لرنده ؛ ولوکه جزئی بر مدت اولسون ، بولنمق شرفیله مباهی اولدیغم جهتله ، جداً هاتفانه تعبیرینه ماصدق ، نصایح حکیمانهٔ استادانه‌لرینك هر کس نزدنده وعلی‌الخصوص عالم مطبوعاتده مقبول ومعتبر اولهمیه‌جغنه‌امنیتم برکمال بولندیغندن لطفاً وحیهً عموم ایچون دهشت وخامتی آشکار اولان شوطریق سقیمی ترك ایله دائرهٔ آداب مشروطیتده دوام ایلملرینك هر ایکی طرفه اخطاری سلامت عمومیهٔ عثمانیه نامنه مسترحمدر فرمان .

ع . رائف

— میزان —

بالاده‌کی مکتوبی بعض سهو عبارات ایله عیناً نقل ایتدك . بوراده ایضاحنه لزوم کورمدیکمز احوال ایله استدلال اولندیغی اوزره مکتوب زیرنده‌کی امضا بونك صاحبنك ویا طوغروسی صاحبه‌سنك حقیقی امضاسی دکلدر . شو مقدمه‌دن صوکره اساسه کلنجه دیرزکه :

فرقه‌لر ، جمعیتلر، انجمنلر، شرکتلر آراسنده‌کی رقابتك منافع مملکته ، آسایش عمومیه‌یه مخالف بر درجه‌یه ایصال ایدلسنی وبو آراده ناموس وعرضك‌ده اونودلسنی شدتله تقبیح ایلرز . « عرض‌وناموس »ك نظرمزك نقدر قیمتدار اولدیغی موسمزه ، حقمزه ، عائله‌مزه ، اکمکمزه پك فضولی اوله‌رق علی‌الدوام تجاوز ایدن «یکیتلره» قارشو بیله معامله‌ٔ جمیله ایله مقابله ایتمش اولدیغمزله اثبات ایلرز . بونی کیمسه انکار ایده‌مز . ماضیده ، حالده ، استقباله یکانه استنادکاهی « ناموسی » اولان بر مجاهدك ناموسنه تجاوز، معصوم ،هم‌ده پك معصوم اولان چوجقلرینك حیات معنویه ومادیه‌سنی تسمیم ایتمك شجاعت مردانه‌سنده بولنانلره قارشو عجبا ناموسك هیچ بر دکری یوقیدی که بویله موضوع امضا ایله اولسون‌برانصاف صاحبی چیقوب برکله یازمدی ؟

هرنه ایسه .... آرامزده ناموسك قیمتی آکلاشلمغه — کیج اولسون — باشلانمش اولدیغنی کمال شکرانله کوریورز . بناءعلیه اساس مسئله‌یی جله‌صفحاتی ایله هنوز لایقیله احاطه ایده‌مامش اولمغله برابر (سربستی) رفیقمزك کچن کون کوریلان انتباهه دعوت فقره‌سنده علاقه‌سی اولانلرك « اداب عمومیه » یه ایجاب ایدن ترضیه‌یی ویرملری مقتضیدر .

بوکونه قدر کچن کچوکلکلره آنجق بویله بر بیوکلك ایله پردهٔ نسیان چکیله‌بیلور اعتقادنده‌یز .

اوراق حوادث

(یکی غزته) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده مندرج اولان « حقائق الیمه » عنوانلی بند مخصوصندن دولایی تبریك‌ایدرز. عثمانلیلغه ، مشروطیتك محصولی اولان مطبوعات ملته شرف ویره‌جك برادردر . حجمسز ومواد مستعجله مالع اولمسه ایدی عیناً و « مکرراً » نقلنده قصور ایتمز ایدك .

شومسلك راستکویسنده‌دوام ایده‌جکندن امین اولدیغمز حالده دوام ایتمسی لزومنی تکرار ایتمکدن کندیمزی آله‌میز . چونکه یکانه مدار سلامتمز طوغروبی‌عینیله سویلمکده‌در. بوحال مدنیت‌غربیه‌ده « قوراز سیویك » وصفیله مبجلدر .

مدید براستبداد بزده بو مزیتدن عادتا اثر براقه‌مش اولدیغندن بوخاصهٔ ممتازه‌نك نصل توسیم ایدیله‌جکی بیله هنوز تقرر ایتمه‌مشدر .

آچیق مخابره

(محمد رفیق) امضالی ورقه‌یه جوابدر :

بحث اولنان مقاله بزه کلمش . کلمش اولسه بیله نشر ایده‌مزدك . چونکه اومسئله‌دن بحث ایتمامکه صاحب مقاله فرید افندی ایله متفقاً قرار ویرمش ایدك . بوقرار واقعدن‌صوکره مشار الیهك امضاسیله بشقه غزته‌ده برمقاله کورلمسی جهتنه کلنجه اولدن ویریلوب کیرو آلنمسی لزومنی خاطردن قاچیرلمش براثر ذهول اولسه کرکدر .

«برستش حقیقت واتحاد م . ن» امضالی ورقه‌یی کوندرن ذات فکرنده اخلاصه قائل ایسه مطبعه‌مزی تشریف ایتسی .

وقعه نویس جدولی

داخلی

مالیه ناظری رفعت بك پراپالاس اوتلنه کیده‌رك مملکتنه متهیٔ عزیمت اولان موسیو لورانی زیارت ایتدیکی وبوجه حقنده بعض استیضاحاتده بولندیغی (لاترك) رفیقمزده اوقونمشدر .

بوجه حقنده‌کی استیضاح، واقع ایسه ناظریك بونی اوکرنمکده براز کیج قالمشدر .

نچون عجبا ؟

— حکومت سنیه نامنه قونفرانسده خارجیه ناظری وکیلی غابریل تووراد ونکیان افندی ایله پترسبورغ سفیری طرخان پاشا بولنه‌جقدر .

— خارجیه‌ناظری رفعت پاشانك روسیه خارجیه ناظری موسیو ایسوولسکی ایله باجمله ملاقاتنده اثنای مذاکراتده طرخان پاشاده حاضر بالمجلس بولنمقده‌در.

— احرار ایرانیان رئیسی ستارخان (طاشناقسو تیون) قومیته‌سنه برتلغرافنامه کشیده ایده‌رك شاه عساکرینه غلبه‌ایتدیکنی تبشیر وممالك ایرانیه‌ده‌متمکن ارمنیلرك بومقصد مقدسی اغورنده ابذال ایتدکلری مأثر همتدن دولایی تشکر ایلمشدر .

— مصر احوالی پك کرکنلك ایچنده‌در .

ملیت پروران ایله ارتجاعیون آره‌سنده برمصادمهٔ شدیده وقوعه کلیور .

ازهریلر بوهفته ظرفنده عظیم برمجلس عقد ایدرك مختلف وطن‌پرور فرقه‌لرك توحیدینه تشبث ایتمشلردر. بومناسبتله ضابطه مداخله ایتمك‌ایستمیله مقاومت ایدلمش، و بالنتیجه ضابطه طرفندن آتش استعمال ایدیله‌رك برقاچ کشی مجروح اولمشدر .

میدان وقوعاته یتیشن اوقاف ناظری تسکین افکاره خدمت ایده‌جکنه بچارکان طلابه صوپه آتمغه باشلامشدر. بونك هنوز حسن تدبیر اولمدیغنی هنوز کسدیرمه‌مش دیمکدر .

خارجی

— هندوستان اشراف وومتحیزانی طرفندن برسوء قصد ترتیباتی استخبار قلنمشدر . بوبابده‌کی حوادث غایت مهیج‌در . انکلیز مأمورلرینك محافظهٔ حیاتی ایچون تدابیر واسعهٔ جدیه اتخاذ قلنمشدر .

— پرنس فردیناند اخیراً پترسبورغده بولندیغی صره‌ده چار طرفندن کندیسنه بلغارستان ایله صربستان آره‌سنده بر مقارنت اقتصادیه وجوده کتیرلمسنی توصیه ایتمش وبومقارنتك اساسی ۱۹۱۴ کمرك اتحادی اوزرینه مبتنی بولنمش‌ایمش . روسیه‌نك صوفیه وبلغراددده بولنان مأمورین سیاسیه‌سی معرفتیله بوبابده مذاکرات‌ابتدا دخی ایتمش‌ایمش .

— صربستانك برنجی دری‌واخراجات اشیاسنك بلغارستاندن سربستیٔ امراری وقره‌دکز لیمانلرندن بونلرك اصغری تعرفه ایله سوقلری خصوصندن عبارتدر.

صربستان محافلنجه بوتشبث نتیجه بذیر موفقیت اولهجقدر .

احمد وردانی افندی

احمد وردانی افندی مجاهده‌نك مصر وپارس دورنده ابراز وحمیت ومتانت ایتمش اولان ممتازلردن ایدی . بز محترم بر رفیق غائب ایتمش اولیورز . وطنك ضیاعی ایسه دها مهمدر . الله رحمت ایتسون .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۹۱ | پنجشنبه | (۱۸ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۶ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازللیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

طشره‌ده نه‌لر اولیور ؟

—

مخابرلرمزدن صورت منتظمه‌ده آلدیغمز مکتوبلرله ارباب حمیت ودقت طرفندن وارد اولان بعض مقالات مندرجاتی دلالتیله تحقق ایدیورکه جداً حکومت مرکزیه‌نك بر « فعالیت طبیعیه » ایله ایشلمه‌سی زمانی چوقدن حلول ایتمشدر . چونکه ذهنلرك سکوتی، قلبلرك حضوری، فکرلرك سلامتی، « درجهٔ طبیعیه‌سنده » طورمق شویله طورسون ، « دورهٔ تردد » حدودینی بیله اوته‌یه کچمش بولنیور.

بز معلومات مستحصله‌مز اوزرینه « طشره‌ده نه‌لر اولیور؟ » عنوانی آلتنده طشره‌ده نه‌لر اولدیغنی تفصیل وایضاح ایده‌جك دکلز . بوبابده صحیفه‌لر طولوسی ویریله‌جك ایضاحات وتفصیلات ینه حقیله تصویر حال ایچون کفایت ایتمز . صحیفه‌لر طولوسی یازیله‌جق ایضاحات وتفصیلاتك برکله‌ده تلخیصی ایله « زبده » سنی یازمقده قابلدر . انجق حکومتمزه احتراماً او تك کله‌یی‌ده یازمیه‌جغز . یالکز (سرباستی) رفیقمزك کچن جمعه ایرتسی نسخه‌سنده « دستور ریاضی » شکلنه صوقولمش اولان برحقیقتی نقل ایله اکتفا ایده‌جکز :

« دونکی بزلر = مساویدر بوکونکی بزلره ،

« اویله ایسه دونکی حکومت = مساویدر بو کونکی حکومته ،

«بناءً علیه استبداد = مساویدرمشروطیته!!....»

شوسطرلری یازمغه بزی سوق ایدن شی قیصری وقعه‌سنه دائر (یوزانتیون) وآندن نقلاً (ثروت فنون) و (سرباستی) رفیقلرمزله بعض طرف مروج افکاری اولان دیکر برغزته‌ده کوریلان نشریات ایله قیصری وقعه‌سنك « اپچ یوزی » حقنده‌کی نشریاتی تأیید ایدر صورتده (سرباست ازمیر) رفیقمزده کوریلان بعض تفصیلات غریبه‌در. بونلره علاوه ایدیله‌جك برشی‌ده یوزغاددده تأسس ایدوب موجب تلاش اولان « جمعیت حقیقت » در .

بو بحث ایتدیکمز شیلرك تفصیلات وتفرعاتی ایله مشغول اولمیه‌جغز . بالکز « فلسفهٔ وقوعاتی » تعقیب ایله برنتیجهٔ سالمه استخراجنه چالیشه‌جغز.

اولاً — شونی بیان ایده‌رزکه کچن پازارکونکی نسخه‌مزده مندرج اولدیغی اوزره قیصری وقعه‌سی ایچون کوستریلان اسباب ، والی طرفندن باب عالیه یازیلان تلغرافنامه ایله تأیید ایدلمش بولنیور . یالکز برفرق وار ایسه اوده والینك تلغرافنامه‌سنده ایماءً بیان اولنان خلقی پاشانك مشکوك الاحوال آدملردن تشکیل ایلدیکی جمعیت حقنده‌بزه ویریلان معلوماتك دها زیاده اطرافلی اولمسیدر .

احتمالدرکه ولایتك تلغرافنامه‌سنده بو جهت مصرحدرده قابینه‌نك مروج طبیعیسی اولان غزته حسابنه اویدیغی ایچون تلغرافنامه‌یی تعدیلاً نشر ایتمشدر .

اوله‌بیلورکه والیده « بعض مطالعه » یه مبنی قبالی یازمشدر .

هر نه‌یولده حکم ایدیلور ایسه ایدلسون ، بزم بیلدیکمز برشی وار ایسه اوده قیصری وقعه‌سنه اسباب اوله‌رق (میزان) ك کوستردیکی احوالك علاقه‌دارانجه تعدیل وتصحیح ایدلمامسیدر .

* * *

قیصریده بروقعه اولمش وقعه حکومتك الك بیوك مأمورینه قارشو تجاوزدر . متجاوزین توقیف ایدلمك وتحقیقات اجرا اولنمق طبیعی . فقط استانبولدن برطابور سوق ایتمك طبیعی دکل .

والینك بر طاقم مأمورین عدلیه ایله اورایه کیتمسی طبیعی دکل .

ایشته شو « غیر طبیعی » لکلردرکه ایشك اهمیتی اولدیغنی ، بر « اپچ یوزی » بولندیغنی کوستریور .

ایشته شو « اپچ یوزی » ده (یوزانتیون) رفیقمزك نشریاتی ایله ظاهر اولیور . بوکا والینك تلغرافی‌ده یاردم ایدیور .

مشکوك الاحوال کیمسه‌لردن مرکب اوله‌رق خلقی پاشانك تشکیل ایلدیکی «جمعیت»دن بحث ایدیلیور.

بونك نصل جمعیت اولدیغی جمله‌جه معلومدر . بوکا منسوب آدملر نه یاپمشلر ؟

(یوزانتیون) دیورکه قیصری مبعوثی عمر افندی اوراده‌کی برادرینه یازدیغی مکتوبده «متصرف احراردندر، یاقه‌سندن طوتك‌ده آتك » دیه تلقیناتده بولنمش . اوده اوك آیاقلر میانسده اوله‌رق توقیف ایدلمش ! ؟ مکتوب‌ده اوزرندن چیقمش ! فرط سمن ایله مصاب وقصیرالقامه اولان بوذات شدت تأثرندن وفات ایتمش (حق رحمت ایتسون).

مبعوث افندی بوندن بحث ایله (سرباستی) رفیقمزه مکتوب کوندرییور . برادرینه آیروجه مکتوب یازمدیغی سویلیور . شاید اویله برمکتوب ظهور ایدر ایسه « فداکاران ملت » مسئله‌سنده اولدیغی کبی « مصنع بروقه » اوله‌جغنی بیان‌ایدییور.

بو بیاناتنك هیچ بری قناعت بخش وجدان دکلدر . زیرا برآدمك یالکز قرداشنه مکتوب یازمیوب برقاچ برادرلرینه خطاباً ومشترکاً یازمش اولمسیله‌اومکتوبك قرداشلرندن یالکز برنده ظهور ایتمسی امکانسز برشی دکلدرکه بومکتوبك ظهوری ساخته‌لکنك دلیلی اولسون . ذاتاً برقاچ کشیه خطاباً یازیلان برمکتوب عینی زمانده آتك مخاطبی اولان برقاچ کشی اوزرنده بردن ظهور ایدرمی ؟ البته برندن بری اوزرنده بولنه‌جق .

برده مبعوث افندی ، احراردن اولان متصرفی یاقه‌سندن‌طوتوب آتك دیو یازمدم دییور. حال بوکه اصل روح بودر .

اوچنجیسی — برادرینك (علی‌الاطلاق) اولان وفاتندن‌هیچ‌بحث ایتمیور. وفاتك‌وقوعی فوق‌العاده بر سببه مربوط اوله‌جغنی ، بوسبب دخی مکتوبك اوزرنده ظهور ایتمسندن عبارت بولنه‌جغنی مطالعه‌سیله وفاتندن بحث ایدلمیور .

انسان، دیله‌دیکی فرقه‌یه منتسب اولور . آنجق فرقه رقابتی‌حسنی ، نه مقامنی سؤاستعمال ایتمك، نه‌ده دکل حکومت اجرائیه‌یه تجاوز ، حتی مخاطبنی تحقیر ایلمك درجه‌سنه کتورمکه کیمسه‌نك حقی یوقدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

اكر اورتده بوعباره ايله يازلمش بر مكتوب وار ايسه ، بونك صحتى استكتاب صورتيله تأيد ايدرسه باب عالى ايله ملت مجلسى الك سهولتله تدقيقاته مستغرق اولسه كركدر .

بوقبيلدن اولهرق يوزغادده عمومى سرسملكدن استفاده يه قيام ايدن « كاپرستلر » يولسز مرامليرى ترويج ايده‌بيان معصوملرعليهنه (« جمعيت حقيقت » تشكيل ايتديلر ، قانون اساسى تهلكه‌دهدر) ديو افترالر ايجاد ايتمديلرمى؟ اسلسزاولان شوماده‌دن طولايى بعض ارباب ناموس آيلرجه مركز ولايته سوروندىريلمديمى ؟ مسببلرى كيملر ؟ معصوميتلرى آكلاشلديغى حالده سكوت ايدنلر كيملر ؟.

— « حقيقت » دن تدهش ايدنلر دكمى ؟

ازميرده فرقهٔ مخالفه عليهنده حسيات دينيهٔ مملكتى غلياته كتورمك اوزره باغه واعظلر ، ناصحلر تدارك ايدنلر كيملردر ؟

عبدالقادر خلمندن (عرا) تفنكلرى صاتانلر كيملردر ؟

اذهان عموميه‌يى تغليط وتدهيش ايدن غلبان حصوله كتورمك اوزره اهالى ارهسنده تحريكاته فسادجويانه نشرياتده بولنانلر كيملرك آدملرى ايدى ؟ .....

بو وامثالى سؤاللر ابديا جوابسز قالور ايسه آسايش عمومى نصل محافظه ايديله بيلير ؟

ايديله‌مه‌جك ، ايديله‌مه‌جك ، براز دها سكوتدن صوكره ايديله‌مه‌جك ! آنك انجون ظاهراً مسئول اولانلردن ده حميت صحيحه آثارينه عثمانليلر شدتله منتظردرلر .

بر مطالعه

فكرك .. بر وجود معنويدر . بوصفحهٔ بيضا اوزرينه اصره‌لانان سياه سطرلر ايسه آنك شكل مادىسيدر .

بعض ارباب اقتدار « تربيهٔ فكريه » لرينك مكمليتى سايه‌سنده كوزل دوشونور . اى محاكمه ايدر . فقط افكار ومطالعاتى حسن صورتله تحريره موفق اولهمز .

بو ... تناسب اعضا واندامه مالك بر كنجك پريشان بر قيافتله عرض وجود ايتمسنه مشابهدر . برقسمى ده ... بونك تمامله عكسيدر . فكر ، اساساً بك بسيط ، موضوع ايسه عاديدر . لكن آنى عالى بر اسلوب ايله كوزل بر صورتده يازار ومركسه سوه سوه اوقوتمقه موفق اولور .

بوده ... ضعيف ، محتدن زياده مرضه مايل بر شخصك ظريفانه بر طرزده كينوب قوشانه‌رق ميدانه چيقمسنه بكزر .

بونلرك .. هرايكى مزيتدن محروم براوچنجيسى دها وار . هم فقير ، هم عليل ، صارى ، صولوق بر بكز . متغير ومضمحل بر سيما . سونوك وفرسز نظرلر . رعشه دار الار . بومرض وجودى ستر ايدن كهنه وپژمرده لباس ..

* * *

وجود ايله لباس آره‌سنده كى نسبت ظرف ايله مظروف بينده كى مناسبتى ارائه ايدر . بو اداده دماغده براقدغى اولدقلرى انطباعات .. يعنى معناسز .

« حرف ظرفيت ومعانى همجوآب »

بواوچ صنفدن الكزياده مطلوب اولان برنجيسيدر . معنيدار ، ايرانيله حق اولان « حقيقت » الفاظ نامنه فدا ايديله‌من . بوحال عنديله قيمتدار صراحى ايچنده بولنان كيزلى وبولانيق برسيوى ظرفدمكى لطافته بناء قبول ايدوب ايچمك دينه‌كدر .

اكر .. بازيلرم ، بوايلك صنفه داخل اولهبيلرسه بوصحافه بازمقدم دوام اديه‌جكم . ديكر ايكى قسمدن اولدوغى بيان ايدبيلرسه .. اولجه عرض ايلديكم وجهله بويله برحكمى كندى خسته لغنه عائد اولهرق قوتمش برشخص اولمق اوزره قبول ايدوب سزدن مساعدهٔ استحصال ايله حكيله‌جك صحت ايتدكدن صوكره تكرار زيارت ايده‌جكدر .

* * *

« عثمانلى » نامنى طاشيان افراد اهالى بينده « افكار عموميه » يوقسه ديانلر ، شبهه‌سز كه خطا ايديورلرسه‌ده هر جيجكك بر وقت انكشافى اولديغى كبى ، افكار عموميه‌ده كندينى كوسترمه‌جك بر زمان بكله‌مكده‌ايدى . آنك عصرلق « عثمانلى تقويمى » نك انظاردن كيزلى اولان جدول وقوعاتنه شو سوزلر محرر ايمش :

« سنه ١٣٢٤ » ، (١٠ حزيران) ..... « انكشاف افكار عثمانيه »

« كل امور مرهونة باوقاتها » مفادنجه ... يقين ايشلر وقت مرهونه معاقدر .

مسئله‌يى براز تشريح ايده‌لم :

بالكز انسانلر دكل .. موجوداتك كافه‌سى برقانونه تابعدر . اجسام موجوده‌نك ، بك سيال ، الك زياده هوائى متحرب اولانى وارايسه .. شبهه‌سز كه ، اوده غازاتدر . بونلر حقنده‌ده برقانون واردر . غازاتك حجمى .. آكا تأثيرايدن قواى تضييقيه ايله معكوساً متناسبدر . تضييقك درجه‌سى آرتار ايسه ، غازك حجمى كوچولير .

تضييقك آزالمسى ايسه .. حجمنك توسعنى انتاج ايدر .

كوچولمك ... ذره‌لر بينده‌كى مسافه‌نك آزالمسيله يكديكرينه تقرب ايتمسى دينمكدر ... افكار عموميه‌ده برغاز كيبدر . ادارهٔ سابقه تضييقك درجه‌سنى آرتديردقجه حجمى آزالدى فقط ، اولجه برچوق بك اوزاق اولان ، بك متباين دوران فكرلر بولنديغى

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZB.1153

اوزاقلاشدیریلور . اوت خسته‌لغی طوردیرمق بوده بر موفقیتدر یا .

ترجمه یوسرومك تخفیف و تأمین ایده‌جك سلامت وصحت آنی بر تدقیق و تمیز ایده‌جك درجه‌ده یوگسلمکه ده مساعد ، نه ده قدرتم کافی اولمسه‌ده مرحاله یوسرومك وافی بر علاج کبی اولسون خولنده فکرم تردد ایمیور .

فقط یوسرومك صورت وقیمت احضارنده‌کی بهالیغه کلنجه : حریت ، حریت ، حریت اندر حریت . بوکا باره یاشمیور . بوکا خزینه‌لر طیانمیور . یکونی اك زنگین حکومتلرك بیله جوق کوردیکی یغینلر بو اغیر یوم هلم وناپ اولون کیدییور . التونلر ، کومشلر ، سیاه پمبو لوحه‌لر ، چیوقلره استحاله ایدییور . باتوب اریییور . دومانلی اولیور .

صاوروله‌بیلیر کیسیور . بو انکلترانك بوصوك سنه‌لك بارلمانت قابله‌سی نظر فیدانه بولغوزده یوز ملیونی متجاوز لیره صرف التمیش اولمسی ، التمیش خاصی قوه فریسه یه‌کلیشدکدن صوکره سنده میدانه‌کلن بیوك تعمیرات بحریه‌یه صرف اولنان پارهنك یوزده یکی اولمسی ، بو کیبی مثللر ، بو مسئله‌نك نه درجه‌ده اهمیتدار اولدیغنی کوسترمکه کافیدر . علی الخصوص بیوك ثروت وعظمت انسانلرك جدا تهلکه‌لی حقلی کوردیکی بیله حکمدارلری بو درجه‌یه قدر تکاملی لزوقیه بیوك دولتلری ایلیکلرینه ایلیکلرینه متوقف اولدیغنی کچن دولتلر طرفندن انسانلغه اتیانه دها لایق نیچه صورتلرله ضرفیا وبالفعل لازم مکور کن طوپه ، تفنکه ، دانه‌یه ، طوپ ریله خطر وصرف ایدلمش اولمسی دها بیوك حربی اك درین خیرتلری موجب اولسه کرك دکلدر ؟

اوت اویله‌در . فقط نه چاره که : « حاضر اول جنکه اکر استیرسه‌ك صلح وصلاح » دستور قدیمی کون کچدکجه اعتبار آلیور ! حاذق اطبای عصر ، سیاست حرب خسته‌لغی ایچون بوعلاجدن بشقه وافی ، کافی ، شافی علاج اولدیغنه قناعت کتوریور . آنجق بورانی وفراردہ اتفاق ایدییور .

بنابرین . برفکر تدقیق ایله دوشونیلورسه انسان تسلیم ایدر که . هیچ برخصوصده بوش یره یاغمشمق ، بادهوا یاغلامق . هیچ برشیده ایذال واسرافه قابلمق حقنی کوسترمه‌مش ، وقطعیا کوسترمیه‌جك بر مثلث اخلاقیه تاریخیه ایله یاشامش وپشایان وپشایه‌جق اولان انکلترانك بواغورده یوقدر سرمایه وضع وصرفی البته بوش دکلدر .

مرتبه ترقیسی ، آمالی ایندیکه ، هوسی شوق وغیرتی آرتان ، جوغالان آلمانیانك بو رقابتنده‌کی فداکارانی البته نابمحل دکلدر .

بو ایکی جرمن قومی آره‌سنده ، روح وخلقی تمایلاتنده ، حرب عمومی وجدال ذاتیه‌سی معرفه‌سنده ومعارفه تماس وتلاحق ایله تعدیل وتزیه یاتمش ، فرانسه‌نك ، بونفیس صنعتلر ، تزیه معرفتلر معلملرینك محافظهٔ رجحان وموجودیتنه چالامسی ، بو ، فنا نیچه افراطلر یوزندن اوغرادیغی خسار وضررلردن بشقه اردوسنك عظمتی ، بحریه‌سنك قدرتی ادامه صددنده ملیونلر تخصیص ایتمسی شبهه‌سز ، برحکمته ، برمقصده قرین کورونیور . بو باره‌لرك بو یغینلرك بشمرك نیچه موجودلر تمهود احتیاجاتی اجنبی ایده‌جك . بشریتك بحقه تأثیرله انکلیزکی التونلی اولیده‌جك بولیغنلرك شویله‌جه اعلمسز ، مقصدسز ، فائده‌سز ، نتیجه‌سز صرف ایدیلیوردیکنه ، قورقی برعظمت خودپسندانه ذوقیله اتراف ایدلیکنه ذاهب اولمق ذرجه‌سنده‌کی صافدرونانه عقوبة آرتق شبهه‌سز ، بحال حاضرك تحملی یوقدر .

اوت انکلترانك توسعه‌طلبانه ، باهر کلی طور کیرانی صوصدیران ، بو سرمایهٔ مخوفك تماس حیاتیه‌سی واتمع صافیسی اولمق اوزره نتیجه‌سز فائض وکار حسابلری میانده‌سز خرافوك واوراز معنالی تام تحیه‌یه آقریلمانك بتون ایشه براز قیمتدار زائد صیقی برمهم فائض تشکیل ایتمسی مثلا . بدایت استقلاله زوالی تقرر کرده جکلین تبریك تلغرافلری شیرمك وشوایق تمنیلری بو سرمایهٔ مظفرك اعظمی قازانجلرندن سیلیوب رطوبه‌لی اولمسی کبی

کیم بوزوللی ترانسوال واورانژ ایچون معاونت کلانیه‌دن بشقه — اولی ده انکلترایه ایتیدیکی مرهمك بر طبله — برشی یاپه‌بیلدی . قیمتلی ، قیمتدار نهمی ، بوئی ایسه کسه حاضرینه کیرمکه جسارت ایده‌بیلیمی ؟

زوللی ترانسوال واورانژ آلمانیه‌یه ایتیدیکی یوخسه بوکوریور . قضایهٔ بوتلاری صرح رسمی وسامانه قارشو کلدی . امکانسز اعتماد چاربوب پارچه‌لنمزدی .

اخیرده قونفرانسده‌کی العوا محاربه واقعه عظیمه سیاستده الیوك کاره الیوك سرمایه صاحبنك تصرف وتمتع ایتمسی اولمسی اعتباریله تحقق ایدن اخذ واعطای شوك ومهابت . نهایت فرانسه ، انکلتره آنوینم لشرکت سیاسیه‌سنه منقاد اولدی . وبو عظیم حاکمیت باقه‌سنك ، آسیایی افلاسنه دلاله‌ده شهرت اضرارینی نامته . بندن صداولی غالبیته اغلان واخراج ایتدیکی اورانی استانی وتقسانی اوروپا صلح وصلاح بیاسه‌سنده — اتفاق متانی طرح وتخفیف ایدر . برقلت احتشام سعی وثروت . وحسن تدبیر دولتلرینی محور عظیم سیاسته بیوك برسندیقهٔ سیاست وجوده کتوردی .

بو سیاست جهیده سندیقه‌سنده بر یکی .. یکی نتیجه کارلو کبرملر منفعت حقیقیه یه حائز منفعت شخصیه یه راجعدیر ؟ حالبوکه — دستوری سوقیله اسکی — منافعی ، کوابکده قالدی ، هرکس دها قوی یه دها مقیده تمایل ایتدی .

زوالی دیکر تجار سیاسیلرك اللری یوکورتنده قالدی . حتی سندیقهٔ سیاستك او وقتدن باشلایان تجارت ائتلاف واتحادی — سرمایه دارانه — چوق کچمه‌دن بیغینلر تشکیل ایتدی . نه طوغرو سوز : اتحاد قوت بیار .

دستور دکشمز تمتع سرمایه آستنده‌در .

فرانسه (فاشودا) ده همان یوناز ، یوناز کلك اوزره بولندیغی انکلتره‌نك حضور احتشاه ومجاورتندن برقاچ آووچ چوراق طپراق ایچون کیرو چکلمکده نه‌بیوك اعتدال کوسترمدی . یوقصه اعتدال الجزیره‌ده نه‌بیوك میوله ویردی . تاوتو اوروقعه هیجانلر ایله قبارمالی ، فوالسیه ، تاوروقه‌کی تحریکه ناظر بیوك جرائم ثروت سنه‌دوام ایتسه ، ایکی نفرم یوسطال بیله صاتیوب آلماغه محتاج اولیه‌جق صورتده‌کی یلانلرك .. الملرینی دوشوندی . ۷۱ ده‌کی نتیجه یالکلش ، منقطیزم حسابسز غیلاندن اوغرادیغی بلالرك دوشهواندای له همان وقتنده عدم اعتدالك مانع آمال اولیوردی . بو اعوزه داخلیه ناظر اسلیقی مرحوم سعید افندی حضرتلرینکدن ، حکمتی وذواعتدالی نهایت تاریخك ایچه ضرلی انقلابلرك نجمه‌سی مصر تحریرات بریلله وقوعبولمیشدی .

بتوفیق یوانتباه تاریخ بتون یوبصیرت سیاسیله تاریخ جلکلیکی قوه‌مشوشه‌نك الی اوزاندی ، قوجاغنی آچدی .

اوزاق ومکاتیب

پروزه فی ١٨ شباط سنه ٣٢٤

نائفه ناظری کاتریه‌ل افندی حضرتلرینه

آجیق مکتوب :

فکر ترقی پرور یاکه‌کزی جمله‌مز نظر حرمته آلیرز . بو موقع اشغال ایتدیککز ایچون نظر تکریمه دوشمکده‌سز . لایعنی رغبت معقول ملاحظه‌لرندن بیلدیکز اتهامك ممکن ذکاوتکزه تحمیل بر مرایه نتیجه‌سز یره‌دوزه قصبه‌مشتمل پلس دیکیلوه‌واو مضاعفه‌کی طریقك تعمیر وترمیمی اولچه‌جق ایکی بیك غروش بدل مناقصه‌ایله تبعهٔ یونانیه‌دن برینك عهده‌سنده تقرر ایتمش وبجلس نافعه ذاکره‌سیله مقاوله نامه‌لر تعاطی ایدلمشدی . شروط مقاوله نامه‌یه موافق ایشه مباشرت واکمالاتی تسبیتده مقابلی آلق املیله مراجعت ایدلدیکی حالده بروزه زراعت نافعه‌نك شعبه‌سنجه خصوصله نامه‌نك ورودی ایمدیکندن بحث ایله آنجق ورلمه‌مشدی . حالبوکه قوطوراتوی محرراتی صرح اوتوی کاکر ایدیلان حواله نامه‌دن باحث دکلدر .

عقله صیغمیان بوجرکن معامله متعهدی بدهیتله عملیاتی تعطیل ایلدی . ولایعزده طرق ومعابرك تقدانسدن دولایی حیات اقتصادیه‌مزی یکانه تامین ایدن یاپیه — بروزه طریقیدرکه بوك اهمیت عظیمه‌سی نظر دقته آلمان ولیای امورك تسیب واهمالندن ثانی درت سنه‌دن بری منافعلرنك مصادف اولدیغی موانع وشکلات ارباب حمیتی جداً دلخون ایدییور . فیض حریتمزله غیر مناسب اولان بوحواله کیفیتی مخابرات ارسالیه‌یی انتساج ایلیوردی . مولفلرنك لیکی آیدنلری اوقوتلر اولان فریادلرینی ایشیدیوردی . قالیوردی ناظر بك افندی حضرتلری ، حیثیت مالیه‌مزایچون موجب عار اولان ملعبه‌لره نهایت ویریله‌رك متعهد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

مطلوباتك سرعت تسويه‌سيله عملياته باشلانمق اوزره امر ويريكمز . حيات وطنه كافل اولان توسيع مأذونيت اصوليه رعايت ايدلمزسه موجوديت سياسيه‌مزك عالم مدنيت نظرنده خوش برمنظره تشكيل ايده‌ميه‌جكى امور طبيعيه‌دندر.

يانيه‌لى
تحسين

— ميزان —

مقاوله خلافنده برمعامله ايله ايقاع مشكلات ايدلمش اولمسى — نافعه نظارتنك مسلم اولان انتظام معاملاتيله قابل تأليف كورمديكمزدن — استبعاد ايلرز. هرحالده تصحيح معامله ايديله‌جكى دركاردر .

—

بلغارستان وروم ايلى شرقيه‌كى اهالئ اسلاميه‌نك سنه‌لردنبرى دوچار اولديغى مظالمك تحملفرسا بر درجه‌يه واردىغى معلومدر . شو انكيزيسيون‌عذابنك بوصوره‌لرده دها زياده كسب شدت ايلديكندن، خصوصيله ادهم روحى بك كبى بر مدافع حقوق اسلاميه‌يى صوك كونلرده بغيرحق استنطاق آلتنه المغه قدر وارلديغندن بلغارلرك بوحركاتنى پروتستو ايتمك واهالئ اسلاميه‌نك احوالى دول معظمه‌يه بيلديرمك اوزره يارينكى جمعه كونى اوكله نمازندن صوكره فاتح جامع شريفى حاويسنده برمتينغ عقد اولنه‌جغندن وكيفيت ضابطه‌يه وقتيله خبر ويرلمش اولديغندن حميتپرور عثمانليلرك يوم مذكوردە فاتح جامع‌شريفى ايله تشرفلرى مرجودر .

متينغ هيئتى نامنه
خليل عثمان كمال

—

اوراق و مكاتيب

(خلقى وموسوم) مسئله‌سى حقنده دونكى نسخه‌مزده برمكتوب نشر وبرمطالعه‌بيان ايتمش ايدك. كيفيت بعض طرفجه سؤ تلقى به اوغرامش . از جمله (سربستى) رفيق محترمزه تعرض عد اولنمشدر .

حال بوكه مقصدمز رفيقمزى مواخذه‌دن بك بعيد ايدى .

مذكور ورقه كلزدن مقدم كله‌جكنى ونه كبى التماسلرك محصولى بولنديغنى خبر المش ايدك . شمدى اوقدر وصفلره لايق كوردكلرى عاجزلرينه قارشو ازجمله مبحوث عنه اولان درام قهرمانى طرفندن وقتيله‌بى انصافانه تجاوزلر واقع اولديغى صرەده بونك آداب مملكته، ياخود خانه‌مده بولنان معصوم مخدراته نه رتبه تأثير حاصل ايده‌جكنى اصحاب ورقه‌نك دوشونه‌مدكرنى كوسترمك مقصد يكانه‌سيله آنى نشر ايتمشدك . مطالعه‌مزك هدفى دخى « كوكلكلرى اعتياد ايده‌كلان برنى » توبه واستغفارك مقدمهٔ خيرى اولمق اوزره بر « بيوكلك » اظهارينه دعوت ايتمك جهتنه معطوف و منحصر ايدى.

مسلكنى تقدير ايتديكمز (سربستى) رفيقمز اغلب احتمال ايشك اساسنى بوكون بزم بيلديكمز قدر بيلمز. بونك ايچون كندوسنى مؤاخذه ايتمكدن بك اوزاق بولنديغمزدن امين اولسون .

خاتمهٔ كلام اولمق وينه ورقه مرتبلرى ايله درام قهرمانلرينه منحصر بولنمق اوزره « برينه تجاوز ايدركن قياس نفس ايتمك مروتنده بولنمه‌لرينى » تكرار توصيه ايلرز .

—

شيخ الاسلام افندى حضرتلرينك نظر دقتنه

بى‌طرفانه حقيقتى سويلمك وجيبهٔ انسانيه‌دن بولنديغى بتون عالم اسلاميجه مسلم بر حقيقت عادلانه اولديغنه نظراً اصلاحاً للانام ايراد مقالات اولنيور .

ازمنهٔ قديمه‌يه طوغرى باب مشيخت پناهى ايله اوقاف نظارتنه بركره عطف نظر ايدر ايسه آغلايلاجق برحاله دوچار اولدقلرينى كورنجه غيرت وجدانيه‌مز سائقه‌سيله بيك كره تأسف ايتمكدن كنديمزى آلهميز . انكچون الده اولميان برشيئى وناقابل انكار اولان بر حقيقتى سويلمك ضرورى كورلمشدر .

باب مشيختك اس الاساسى فتوى خانهٔ جليل اولوب اساساً اوراده دائرهٔ مخصوصه‌سنده قاضى‌عسكر ايكى ايدى . برينه روم ايلى ديكرينه اناطولى قاضى عسكرى نامى ويرلمكده ايدى .

صكره‌دن فرض ايده‌لم كه ايجابات زمانيه‌دن اولمق اوزره اورايه استانبول قاضى‌لكى ايله مجلس ادارهٔ اموال كبى دها برطاقم دوائر علاوه اولندى. بك كوزل .

فقط ، فقط زمان استبدادك اغتشافاتى جمله‌سندن اولمق اوزره برطرفدن فتوى خانه‌يه مخصوص امتحان لغو اوندينى كبى برطرفدن دخى «سماحتلو» عنوان فضيلتى يغما ايدلمش ايدى .

حال بوكه بوكونكى كونده دول اجنبيه‌دن بيله نكاح ، طلاق ، حتى فرائض شريف مسائل عاليه‌سى حقنده باب فتوايه پك چوق آدملرك مراجعت ايتدكلرى و قعدر .

مع التأسف اعطاء فتوى كتب مترجمه‌يه منحصر قالوب عربى‌العباره‌دن ايسه كيزلو و يرليور بو بويالى استبداد ندر ؟

بناءً عليه شمدى يكرمى كشيلك اعضاملازمتلرى جداً منحل بولنديغنه مبنى اصولى وجهله امتحان آچلملى، ودرسعامدن باب فتوى يه ممتدر اعضا تعيين بيورلمليدر . زيرا هرشى هرج ومرج ايدلمش وبتون وظيفهٔ مهمه‌لر اهلنك غيريه فدا ايدلمش بولنيور .

—

وقعه نويس جدولى

داخلى

— اطباى ملكيه‌دن نظيف بك طرفندن آلديغمز ورقه‌ده داخليه نظارتنده تشكل ايدن امور طبيهٔ ملكيه قوميسيونى ايچون اعضا انتخابى ضمننده اطباى ملكيه‌نك اتحاد وتعاون قلوبلرينه دعوت اولنمالرى مناسبتيله طشره اطباى ملكيه‌سنك آراسنده بر موقع قبول واهميت ويرلمسى وجوبى كوسترلمكده‌در .

—

خارجى

— روسيه، بالقان شبه جزيره‌سنده صرب بلغارستان وقره طاغ آره‌سنده برمقارنت اقتصاديه حصولنى شدتله آرزو ايديور . هرشيدن اول شمدى بلغارستان — صربستان مقارنتى تسريع ايتمكدر .

— چتينه‌دن چكيلن برتلغرافنامه‌يه كوره قره طاغ حكومتنك رسمى غزته‌سى دولت عليه — آوسترياآره‌سنده عقد اولنان صورت تسويه‌يى پروتستو ـ شدر .

—

نشريات جديده

كتاب البدر
فى تفسير سورة القدر

فاتح درسعامدن دبوريكلى قاضى زاده عبداه ضياء الدين افندى حضرتلرينك تأليف كرده‌سى اولان اشبو اثر نفيسك هديه‌سندن بوكره محضا طلبهٔ علوم افاديلرك منفعتلرينه خدمت اولمق اوزره اون پاره بانتزيل بهر نسخه‌سنك برر غروشه‌وبريله‌جكى، محل توزيعى حكاكلرده روسچقلى ابراهيم افنديدنك (١٥) نومرولى دكانيله فاتح جامعشريفى آلتنده‌كى حافظ امراه افنديدنك كتابخانه‌سى اولديغى وطشره‌دن وقوع بوله‌جق سپارشلر ايچون‌ده صاحب اثره مراجعت اولنمسى توصيه اولنور .

— شهزاده‌باشنده‌ديركلر آره‌سنده‌كائن تياترو ده‌شباطك يكرمى سكزنجى جمعه ايرتسى كونى آقشامى يعنى پازار كيجه‌سى ساعت اوچده حاصلاتى تبريز احرار ايرانيانه اعطا قلنمق اوزره برنجى دفعه وفوق‌العاده صورتده

[استبداد ايران]

درام ٤ پرده ٣ طابلو بيلتلر ايشكدار اداره‌خانه‌سنده فروخت اولنور .

—

نسل جديد قلوبى اعضاى محترمه‌سنه

جمعه كونى ساعت آلتى‌ده بالجمله منتسبينك قلوبده اثبات وجود ايتملرى رجا اولنور .

—

ادبيات عربيه وتاريخ اسلام مراقبلرينه

هرسك مفتئ سابقى وحالاً دارالفنون ادبيات عربيه معلمى فضيلتلو على فهمى افنديدنك « حسن الصحابه فى شرح اشعار الصحابه » نام عربى‌العباره اثرينك آلتمش قدر صحابهٔ كرامك تراجم احوالنى وسكز يوز قدر ابياتنك شرحلرينى حاوى تخمينا اوچيوز يكرمى صحيفه‌لك حجم اولى طبع اولنمقده‌در. پش‌فورمه‌سى نشر وايكى آى ظرفنده اتمامى محققدر.

حكاكلرده ٢٩ نومرولو « المكتبة الحلبية » نام صحاف دكاننده شمديكى حالده اون پش غروش مقابلنده آبونه‌سى قيد اولنيور . طشره آبونه‌لرينه پوسته اجرتى ضم اولنور .

تهلكه‌نك بيوكى — علم نروته‌دائر مهم برمسئله‌يى تدقيق ايدر . فيثاغى برغروشدر.

محمود بك مطبعه‌سى محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE1153

برنجی سنه — نومرو ۹۲ | جمعه | (۱۹ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۷ شباط ۱۳۲۴)

مبزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

حکومتجه اتخاذی لازم کلان مسلك

شو عنوان آلتنده (لوانت هرالد) رفیقمز چهارشنبه نسخه‌سنده اوزون (بش ستون) برمقاله نشر ایدیور .

المزه نسخه کچرکچمز کال تهالکله کوزدن کچیرمکه باشلادق . ایلك سطرلره قیمتدار بروثیقه‌یه راست کلدك درجه‌سز ممنون اولدق . ونیقه‌ده شو ایدی : (لوانت هرالد) غزته‌سی مقاله‌سنده هپ « بز، بزم مملکتمز، وطنمز» دیه‌رك مقاله‌سنه دوام ایدیوردی .

دور استبداددده قارشو یقا رفیقمز، اکثریت اعتباریله، سفارتلرك انکارینه صیغنمش، سفارتلرده تمرکز ایدن سیاسی واقتصادی انتریقه‌لره آلت اولمش مدعیلر شکلنده ایدی . شو صفت سابقه‌لری ، بالخاصه « اجنبیلکاری » بزی بردرجه‌یه قدر کندو لرندن اوزاق طوتیور ایدی .

بوسببدن ایدی که کچنلرده بوطرف اوراق حوادثدن بری‌ایله (لوانت هرالد) آراسنده‌اوزون برمناقشه آچیلدینی ، مناقشه‌یه‌ده آغستوسدن برو اتحاذ ایتدیکمز مسلکمز (لوانت هرالد) طرفندن زمین ادعا ومدافعه اتخاذ اولندیغی حالده ، کندوسنه تام اولمرق « عثمانلی » صفتنی هنوز ویرمدیکمز ایچون تنقید یولنده‌دعواسنی تصدیق ایتمکدن چکنمش ایدك .

بودفعه‌کی بندنده (لوانت هرالد) رفیقمز کندوسنی وطنك نیك وبدینه علاقه‌دار بر عثمانلی غزته‌سی عد ایدیور . تبریك وتشکر ایدرز . بوصفتی محافظه ایتدیکی مدتجه اخوت کارانه کندوسی ایله حسبحال ایتمکی وظیفه عد ایلرز .

* * *

مذکور بنده کلنجه برنجی مطالعه‌سندن بر حکمت صریحه چیقارمدق . ذهن یورغونلغمزه ویرمدك مناسب وقتده دها دقتلیجه تکرار اوقومغه قرار ویردك . آنی‌ده اجرا ایتدك . نتیجه‌سی بنه مشوش چیقدی .

غزته‌نك برنده اطرادسز ، نتیجه‌سز بر بند کورلمسنك اهمیتی محدوددر . لکن غزته‌نك جمله‌سی بردکادر . ازجمله (لوانت هرالد) انکاتره سفارتی، بناءً علیه جدی عثمانلی محبلری بولنان طاقمك مروج افکاری ، ترجیحاً او طاقمجه مطالعه اولنان بر غزته‌در .

دولتمزك مسلك مستقبلی عنوانلی برمقاله‌ٔ طویله‌ده مشاهده ایتدیکمز او « بلبلهٔ بابل » بزی حیرتده براقدی . آنك، حکمت تحریریله الفت ایتمش اجنبی ارباب مطالعه‌یه ایده‌جکی تأثیر اعتباریله ، بزی مأیوس ایتدی .

چونکه ارمنیلر ، یهودیلر ، ارناؤدلر ، عربلر، رومللر آیرو آیرو زمین بحث اتخاذ ایدیلدرك آنلرك حقوق تاریخیه ، قابلیت حالیه ، امتیازات مستقبله وسائره حقنده ستونلرجه یازی یازلق ، صوکره‌ده سلامت وطن ایچون متفقاً ومتحداً چالشلمق الآجه‌سنك حکمتنی بزا کلامدق واکلایه‌مه‌یز .

دون، دور استبداددده، بو آیریلغه‌وغیریلغه برمعنا بولیوردق ، اومعنالك ماهیتی جکرمزه اوق کی صایلانقده اولدیغی حالده انکاره مجالمز قالمیورایدی. چونکه جاهلانه استبداد جمله‌مزی ، عثمانلیلغك موجودیت سیاسیه‌ومدنیه‌سنی محو وانقراضه طوغری متصل سوروکله‌یوب کیدیور ایدی . اومسلکك اوجنده بولنان فلاکت عمومیه قارغاشالغندن نه اولهحقی ، کیمدن امداد ایستیه‌جکنی ، هانکی قطبه توجیه امل ایده‌جکنی دوشونمك اوزره هرعنصر حق ومناسبت بولیور ایدی .

بونك ایچون بز ، خالص وفداکار عثمانلیلر ، واحد سیاسی ومدنیسنك مفتون وفداکارلری انفراد نوبته قالمش اولان بعض ارناؤد ارکانی ، حتی عرب غیرت ورلرینی بیله حقیله مواخذه ایتمکدن تأدب ایلهیور ایدك .

لکن حمد اولسون ! او نوبت کچدی . ایش دکشدی . دون معذور اولان برحال وحرکتی صرف جنایت واهانت عد ایتدیره‌جك برتبدل عظیم واقع اولدی . بلا تفریق بالجمله « عثمانلیلر » ایچون حر ، مشفق ، کنج وطن، مادرانه قوجاغنی آچدی ....

بونك ایچون خاطرات الیمهٔ تاریخیه صره‌سنه کچمش اولان روحانیت قومیه ومالیه آرتق « مسلك مستقبل حکومت » بحثنه کیرمه‌ملیدر کیره‌مزده . « عثمانلی مطبوعاتی » بونی بیلمکه ، تسلیم ایلهمکه آرتق کندولرینی مجبور کورملیدرلر .

* *

(لوانت هرالد) رفیقمز بندك ابتدایسنده اساس مسئله‌یی کوزل ، صریح بر صورتده وضع ایدیور . دیورکه :

بز عثمانلیلر غربی ، یعنی انکلتره ، فرانسه ، آلمانیه ، ایتالیایی قوریجه تقلید ایتمك میمولغنده‌می بولنملی‌یز ؟

یوقسه موجودیت حاضره‌مزی نظرتأمله آلهرق بزه همجوار اولنلری (بلغارستان ، صربستان ، رومانیه‌یی) نمونهٔ امتثال اتخاذ ایدرك اکا کوره‌می افق املمزی تعیین ایتملی‌یز ؟

شایان تأملدر .

(لوانت هرالد) رفیقمز « میمونلق » توصیفندن دخی مستبان اولدیغی اوزره ایکنجی شقی ترجیح ایدیور . پك کوزل ! لکن رفیقمز اسباب رجحانی ایضاح وترویج طریقنه قدم نهاده اولور اولماز جقیلماز بر اورمانه صاپیور، یولنی غائب ایدیور .

ماده بماده رفیقمزی تعقیب ایتمکدن اجتناب ایدییورز . چونکه پك اوزاقلره دوشمش اولورز، قارئلرمزی بیهوده یره یورمقدن چکنیرز . یالکز اساسلره حصر مطالعه ایلرز . برکره اساسلرده اتفاق حاصل اولنجه فروعك محاکمه‌سنه باقلیر. او وقت آنلردن بحث ایتمکه مناسبت حاصل اولور .

ابتدای امرده میمونجه‌سنه قوری تقلید کبی وصفی براقدیغمز کالات حاضرهٔ مدنیه‌یی طوغریجه قوجاقلامق جهتنی الله آلم . بونی اجرادن بزی منع ایده‌جك برمانع ، شائبه ،قابلیتسزلکمز وارمیدر ؟

TDV İslam
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

جاپونیا یالکز مدنیةً دکل ، عرفاً بیله بزدن آشاغی عد اولنیور ایدی .

آمریقه وانکلتره‌نك واصل اولدقلری ترقیات مدنیه‌یی بردن قوپاقلادی ، هضم ایتدی ، ترقی‌یه باشلادی ، اللی سنه‌ده بر دولت معظمه ومظفره اولهرق پازار اعتبار عالمده برموقع ممتاز قزاندی . دول معظمه زمره‌سنه بحق داخل اولدی .

جاپونلره امتثال آمال وحرکات ایتمکدن بزی منع ایده‌جك نه کبی نقصانلرمز واردر ؟

بزجه هیچ یوقدر .

چونکه دین اسلامك حکمت اصلیه‌سی شمدیکی کمالات بشریه‌یی بیله پك آز کورور ، دها چوق فضله‌سنی امر والتزام ایدر .

استعداد قومیمزه کلنجه حدود خارجنده مکتب صره‌لرنده ، اردو صفلرنده ، تجارت دسکاهلرنده ، انسیت مسابقه‌سنده عثمانیلر هیچ بر آوروپا قومنك امثاللرندن کری قالمیورلر . حال بوکه بونلر اوتهکیلر کبی دنیایه کلدکاری کوندن اعتباراً احتلاط ساعتنه قدر خصوصی ، بیتی تربیه وتعلیمه هدف اولمیورلر . اوجهتده اکمال ایدلسه دیمکدرکه بزتفوق امیدلرینی بیله بسلهیه بیله‌جکز .

اکر (لوانت هرالد) رفیقمزك مقصدی (دلی پترو) واری براستبداد ایله کیمنك چارشافی یبرتمق ، کیمنك صقالنی تراش ایتمك ، کیمنك لباس انکلرینی کسمك ... جزئی شکایت ومخالفت اوزرینه سوقاق اورتهسنده اویله‌سنك کله‌سنی اوچورمق کبی افراط پرستلك ایسه ، اویله برجنت ــ دکل یالکز یارینکی مزاج عثمانیه ، حتی دونکی مزاج محویتمزه بیله صیغه‌مز ایدی .

حریت ، قانونیت ، آداب شرکت وجمعیت نه دیمك اولدیغنی عثمانیلر چوجقلقلرنده علم حاللردن ازبرلیوب اوکره‌نیرلر .

بونك ایچون عدلیه‌مزی ، معارفمزی ، مالیه‌مزی ، عسکرمزی ، ادارهٔ مرکزیه‌مزی ، ولایاتمزی ، مأمورینك وظائف ومسئولیتلرینی تماماً اك مترقی برممالکك حال حاضرینه تطبیق ایتمکدن بزی منع ایده‌جك برحائل یوقدر .

طبیعی بونی بیلمیه‌رك ، حکمتنه واقف اولمیه‌رق کور کورینه برکونده یاپهلم دیمك ایسته‌میورز . لکن پوسته و تلغرافلرمزی ارباب اختصاص یدیله صوك درجهٔ مکملیت اوزره ترتیب ایتمکدن نچون واز کچه‌جکز ؟

مکتبلرمزك پروغراملرینی نچون اکمال ایتمه‌جکز ؟ مالیه‌مزی اصول اقتصادك صوك ایجابلرینه نچون تابع قیلمیه‌جغز ؟ بزکه بیت المال حقوق شرعیه‌سی یوزندن اون اوچ عصردن برو علم اقتصاده اوك آیاق اولمق ایله مغرور ومفتخرز .

کندینی بیله بیلمز بر بلای استبداد برمدت مادی و معنوی وارلغمزی اورتهرك فعالیت مدنیه‌مزی موقتاً تعطیل ایتمش اولمق ایله اصلمزی ، قابلیتمزی غائب ایتمهك . ایلك امکان اوزره انی حیرت وشکران عالم اوکنده ابراز ایتمکه طالب ومستعدز .

* * *

بوکون اورتهده‌کی موجودیتمز ، طوقونلمز مالکانه‌مز محدوددر .

اولاً — تقسیم قبول ایتمز اولان وطنمز ،

ثانیاً — رقیبسز خاندان حکمدارمز ،

ثالثاً — ابدیاً معتبر وهرآن کمالاتی مروج اولان شریعت محمدیه‌مز واردر .

شو اوچ اساسمك خارجنده هرشیئمز تعمیر واصلاحه طالب ومحتاجدر . قانون اساسیمز جمله‌مزك حجت سلامتمزدر . تعدیل اساسیه لزومی مسلمدر . تعدیل مطلوب ایسه وطن خدمتنده ، معیشت مسابقه‌سنده عناصر مختلفه آره‌سنده (س) لك ، (ن) لك دعواسنه احتمال براقمیه‌جق برتعدیل اساسیدر .

ایشته او وقت (لوانت هرالد) رفیقمزك تعداد ایتمك زحمتنده بولندیغی خصائل مخصوصهٔ قومیه ، وطن مشترکك سلامت وسعادتی خدمت مبجله‌سنده اجرای مسابقه ایده‌بیلیرلر .

وطن جمله‌جه معتبر ، سلامتی‌ده جمله‌جه ملتزم اولمق شرطیله خاطرات ماضیه‌یی ، یاخود خصوصیت قومیه‌یی محافظه واعلا ایچون کیمسه‌یی تضییق ایده‌میه‌جك قدر حریت حرکت ، سربستیٔ تعلیم وتعلم ، آزادهکیٔ فکر ومذهب تأمین واعطا سنده کیمسه‌مز تردد ایتمز .

ذاتاً غیریلق حدود عثمانیه داخلنده هیچ بر وقتده اجنبیلرك فرض ایتدکلری درجه‌یه وارمامشدر . اثبات فعلیسی ده استبداد پنجه‌سندن قورتولور قورتلمز کیمسه‌نك قوم ومذهب نامنه اولهرق کیمسه‌یه تجاوز ایتمه‌مسیدر .

او آیریلق غیریلق فساد وارتکاب دریاسنه غرق اولوب خدمت وطنیه‌یه آنجق واسطهٔ کار وکسب نظریله باقان عنصر رسمی دائره‌سنه منحصر ایدی . مزاج ملتده اثری یوقدی .

بونك ایچون اساس ووسائط اکمال ایدیله‌رك شعبات اداره‌مزی تدریجاً کالك صوك درجه‌لرینه ایصال ایتدیکمز حالده منتظماً ایشلیه‌جکلرینه تام بر امنیت ایله اجراسنه تردد ایتمه‌مل‌یز .

آرتق عربلق ، آرناؤدلق ، یاخود ارمنیلك روملق کندی خصوصی حدود قومیه‌لری دائره‌سنده ــ هرنوع تضییق وتحدیددن مصون اولهرق ــ قالیر ، وطن مشترك یاخود خارج حدود اعتباریله ایسه عثمانلی مادر مشترکی ایله عثمانلی قارداشلرندن بشقه برشی کوریله‌مز .

—

ذیل انفلاق

٢

« انفلاق » و « ذیل انفلاق » مقاله‌لرمزه اوزرینه قارئلرمزك ایضاح واستیضاحی وقوعه کلدی . آرزولرینه توفیقاً مطالعاتمزی تفصیل ایده‌لم :

مشورت ، مشاوره کله‌لری وبوبابده‌کی احکام دینیهٔ اسلامیه نظر دقته آلنیجه حکومت عثمانیه‌نك حدذاتنده برحکومت مشروطه اولدیغنه حکم اولنور .

قانون اساسی بحثنه کلنجه : مجلس مبعوثان قوهٔ تشریعیه‌در ، یعنی وضع قانونه صلاحیتداردر . اجتهادی ایسه لازم الامتثال اولور .

تاریخ وضعندن برو قانون اساسی (واردی) حکمی ، نظریه‌سی ، اجتهادی بزجه دخی مصون الاعتراض . زیرا بذاته مؤید اولدیغنی اعلان ایدن برقانون ، فسخ والغایه دائر دیکر برقانون نشر واعلانته قدر باقیدر . بقاسیله حکم اولنور . قانون وار ، تطبیق یوق بشقه ، حدذاتنده قانون یوق ایدی ینه بشقه‌در .

اساساً قانون اساسی واردی ، تطبیق اولنیوردی . بشقه ، قانون اساسی هیچ یوق ایدی . ینه بشقه‌در . بونظریه‌لرك وضعی ، استنباط احکام ایچوندر . مثلا : قانون جزا ، اصول محاکمات جزائیه ، تشکیل محاکم قانونلری ، جملةً اصولی دائره‌سنده نشر واعلان ایدلمش برر قانوندر . بونلر دخی کاغدلر اوزرنده مسطور ومحفوظ ایکن اکثریا تطبیقسز قالمشدی . حتی امر تطبیق حالا غیرمنتظم ، قانون وار تطبیق یوق قضیه‌سی زمان استبداده منحصر قالسه ایدی بو تخریبات قانونیه‌نك حك وتثبیتی صحایف تاریخه منحصر اولوردی . یالکز تاریخ سؤال وعتابنی وضع ونقش ایلردی . فقط قضیه بویله‌دکل . « قانون وار تطبیق یوق » جمله‌سی تکرر ایدوب کیدییور ، ایجاب ایتدکجه ضروب امثال عثمانی صره‌سنه کچیور . تکرار ایده‌جکز .

(قانون وار تطبیق یوق)

حالامی ؟ حالا یوق . نه یاپهلم ؛ ترقی ، تعالی ایتمیلم ، اسکیسی کبی هرج ومرج ایچنده قالهلمی ؟ (قانون وار تطبیق یوق) نقراتی غرته ستونلرندن قالقمدقجه ترقی ممکن اولماز . قانون وار تطبیق وارمی ؟ احکام قانونیه‌یه مراعات اولنیورمی ؟ ایشته ترقی وانتظام عالم . ایشته عدلیه‌مزك تنسیقات واصلاحاتی ، ایشته توزیع عدالت ، ایشته سلامت وطن !... قانون ــ تطبیق !...

بونتیجه‌یه ، بوسعادته وصول ایچون متفقاً چالیشمق ، بالخاصه مأمورین عدلیه‌مز کافةً ومجتمعاً انتظارمز کبی حرکت ایتمسه نه اولور ؟ « قانونك امریدر » سوزینی برافهلم فقط وظیفهٔ وطنیه ادا ایدلمش اولمازمی ؟

ای مأمورین عدلیه خدمات وطنیه‌ده بویله بیطرفلق اولورمی ؟

نچون ، قوری چشمه‌ده‌کی خانه‌ده تحریات اجراسنده درسعادت مدعیٔ عمومیسی عدم صلاحیت مسئله‌سنی فراموش ایدییور ؟

نچون ، تشریح عملیه‌سنده ایکی مدعیٔ عمومی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

ایله برمستطق بولنیور ؟ مستنطقك صفت قانونیه‌سی، بو معامله‌نك امثالی وارمی ؟ فقط ۱۱ تموزدن صکره .... حالامی ؟

الجواب

— ....

نظر دقت، عدلیه‌یه منعطف اولونجه ماضینك ده، حالك ده تنقیدی واجب ، مدعیاتمز غیرتمز بودر . حسنات، سیئات بیلنه‌جك . زیرا ترقی وانتظام بوصورتله قابل وکائنات بودعواده متفقدر .

تنقیدی عدلیه ایچون ده لازم وضروری بولیورز. نه یاپالم .. قانون وتطبیق بحثی تموجده، تزلزلده !

جهت عدلیه‌مز صلاحیت ووظیفه مسائلی کبی شك وشبهه‌دن، شرح وتفصیلدن چوقدن قورتیلمش مسائل بسیطه‌ده وقوفسزدکل، فرط تسکیله مشهوردر. شوحالده انکیدن اولدیغی کبی ایجاب ایتدکچه ، بعضاً بو لازمهٔ قانونیه‌یه رعایت ایدلمامسنك سبب وحکمتی نه‌در ؟

زمان استبداددده قانونلرك بازیچه ایدلمسی عادت ایسه، دور مشروطیتده قانون اوینجاق اولورمی؟

عکسی ثابت اولونجه‌یه قدر ظهور ایده‌جك اصوله ، قانونه مخالفتی (اعتیاد) ه حمل ایده‌رز .

اعتیادمی ؟ تنقید ایده‌لم . تاکه عدلیه‌مز مشروطیته موافق برطریقه سالك اولسون وسلامت وطن اونودلماسین . نته‌کیم وظیفهٔ قانونیه‌سنی وطنپرورانه اثبات ایدنلر آلفیشلانیور ؛ اولا مطبوعاتدن ، ثانیاً جهان مدنیت وتاریخدن سلاملانیور. ایشك وجدانیسی، روحیسی، اخرویسی دخی اونودلاملی، علاوه ایدلملی. مثلادعوی وکالتنك جهت حقوقیه‌ده انحصارینه احکام اساسیه‌مزك عدم مساعده‌سی معلوم . بونی بیلمیان عدلیه مأموری یوقدر، بو اعتقاددهٔ یز. فقط اسکدار بدایت رئیسی فاضل محترم هرسکلی علی رشدی افندی بودعواده تفرد ایدییور . یازدیغی تذکرهٔ جوابیه ایله مشروطیته توسلی بین الاقران اثبات ایدییور . قطعیاً بیانده تردد ایتمیورکه بو امر قابل تطبیق و اجرا دکل .

میزان هیئت تحریریه‌سندن یوز بیك سلام و احترام !

قانون، واضع قانونك آرزوسی ده بوندن عبارتدر. قانونه توسل، وخطیئات سابقه‌یی تصحیح .

قانونه توسل ، قانون — تطبیق مسئله‌سی: تنقید، سوال، فسح ونقض حکم، ومجازات، ایله حل اولنور .

خطیئات سابقه‌نك (۱۱ تموزدن اول) تصحیحی ماده‌سنه کلنجه بوراده مسئله مهمله‌شیر . زیرا علاج زمانیله یتشدیرلمه‌مش، خسته‌لك اوچنجی دوره‌یه کیرمشدر . امیدسز فقط اهمالدن اولی . زیرا امر ، قانونیدر .

(قانون — تطبیق) می ، اویله ایسه بوامر ده لازم‌الاجرا ! ...

اکثریا زمان سابقدن لاحقجه موضوع بحث ایدلمسی ایجاب ایدن دوسیه‌لر (قضیهٔ محکمه) حالنده کله‌جك .... تصحیحی ، فسخی ممتنع . طرق قانونیه مفقود . مدتلر کچمش ، اکتساب قطعیت ایتمش ، شاید قرارنامه‌لك ، مع الحجاب حکمك حین اعطاسنده رتبه ، نشان ، احسان یاغموری ، فورطنه‌سی اولمسه ، وقتیله تصحیح ایدلمل ایمش. لکن کوز قیزغنیلغنه‌می کلمش نه‌اولمش ؟ تعین ایده‌جك کبی دکل .

عجبا قانونشکنانه معامله اجرا اولنمسنه دائر برامر وارمی ؟ اوله‌بیلورمی ؟

اصلا ! ..

بومبا حادثه‌سنك تحقیقی ایچون قومیسیون تشکیل اولنمش ، امره ، اراده‌یه مستند . یك اعلا .. آنجق :

قرارنامه‌یه خلاف صلاحیت امضا وضع اولنمسنه دخی امر وارمی ؟

بالطبع بومطالعه ، بواحتمال وارد دکل . هیچ شبهه‌سز امر یوق . فورتنه قارغشه‌لغنده اولان قصور ونقصان . تکلیفسزلك !

جهل ، قانونده ؛ یعنی خطا منحصراً عدلیه‌یه عائد ، مجرد امضاسی بولنانلره خاص . سرایت ایتمز ، ایتدیریله‌مز .

خطالرك تصحیحی مسئله‌سنه کلنجه ، تصحیح لازم وضروری اولونجه نه‌یاپمق لازمکلور .

اصول محاکمات جزائیه قانونك ۳۴۷ ماده‌سی:

« عدلیه نظارتی طرفندن تحریراً ویریلان امر قطعی اوزرینه محکمهٔ تمییز نزدنده بولنان باش مدعی عمومی قانونه مخالف معاملات تحقیقیه وقوعه کلمش ویاخود اعلامات ویرلمش اولدیغی محکمهٔ تمییزك جزا دائره‌سنه خبر ویرر ایسه اومقوله معاملات واعلامات نقض اولنه‌جغی کبی بونی بیان ضابطهٔ عدلیه مأمورلریله حکام اشبو کتابك دردنجی بابنك اوچنجی فصلی موجبنجه مسئول طوتیله‌جقدر »

بوماده‌یه توفیقاً وقوعه کله‌جك نقضه (نفعاً للقانون) دینلیور . نتیجه‌ده طرفین استفاده ایتمیور : مسئله عدلیه‌جه حل اولنور . شاید وارسه ، تحقق ایدرسه ، ایدییورسه خطای عدلی تعمیر ایدیلور.

واضع قانونك بوماده‌یی وضعدن غرضی بودر . جهت جزائیه‌ده قانونشکنانه معامله وقوعنك ثبوتی اوراق عدلیه‌نك کائن یکن حکمنده طوتلمسی، بطلانی موجب ایسه‌ده وقتیله (استبداددده) بو نقطه‌دن ذهول ایدلمش، میدانه لایتغیر برحکم کلمش، قضیهٔ محکمه حاصل اولمش ایسه جهت عدلیه‌نك امدادینه بومادهٔ قانونیه یتشور .

بناءً علیه شاید وارسه ، تحقق ایدرسه خطای عدلی (قانونشکنانه اولمق شرطیله) تصحیح اولنور .

صلاحیت مسائلندن جوغی قانونشکنانه اولماز . فقط قضانك مکان ایله تقییدی مستثنا . بوقید اخلال ایدلمش ایسه صلاحیت مسئله‌سی دخی قانونشکنانه اولور .

مادهٔ مذکوره‌یه توسل عدلیه ناظرینك حقیدر . بناءً علیه احوال مماثله‌ده تصحیح مسئله‌سنك بووجهله قابل ایدوکنه قانعز .

خطیئات سابقه‌نك تدقیقی سبینه کلنجه نظریاتجه زمان سابق ایله لاحق یکدیکرندن آیرلمیور ، یکدیکرینه مربوط بولنیور . اثباتیمی ؟ :

بومبا دعواسنك قسم اخیری اشکنجه دعواسنك بدایتیدر . بومبا دعواسنده مدعی شخصی اولهرق محکمهٔ جنایته مستدعیات وقوعه کلیور .

بوایشه دائر قضیهٔ محکمه وارکن مدعی شخصی نه‌دن قالقمش و قتیله حقوق شخصیه دعواسنه باقلمامشمی ؟

عجبا مدعی شخصیلرمی مراجعت ایتمه‌مش، یوقسه ایتمشده محکمهٔ جنایی دعوالرینه باقامش؟

شمدی اشکنجه دعواسنده بومستدعیات کیمه ویریلور ؟

بو دعوایه حالاً نه دعواسی تسمیه اولنور . مرجع رؤیتی نره‌سیدر ؟

مأمورین عائده‌سی ، قارئین کرام دوشونه طورسون ، بز بو ؤاللرله شونتیجه‌یی بولدیغمزی تکرار ایده‌لم :

زمان سابق ایله لاحق یکدیکرینه ملتصقدر . هرایکیسنك تدقیقندن ، تنقیدندن صرفنظر اولنه‌مز.

قانونك امری‌ده بویله . بناء علیه :

اولا — دور مشروطیتدر . اسکی اعتیاددن واز کچوب قانون — تطبیق ماده‌سی موقع مهمه کچه‌لی .

ثانیا — خطیئات سابقه بالتدقیق تحقق ایتدکچه تصحیح ایدلملی .

محکمهٔ جنایت ریاست والاسنجه اخیراً اختیار اولنان مسلك بیطرفی وباش مدعی عمومی جمال بك افندینك بیانات تحریریه‌سی قانوناً بدایتده مأمول ومنتظر ایدی.

حقوق عمومیه شاهدلریله مدافعه واظهار حق شاهدلری تبدیل موقع ایتدیلر . مستطق شهادت ایلدی . انجق دعوا بوموقعه ، بو نقطه‌یه بیطرف اللردن کچه‌رك کله‌بیلدیمی، یوقسه .... بوحالده ؟!

—

کوچك حکمتلر

—

مطبوعاتده

اوت بو « حکمت مطبوعات » غایت حکمت آمیزدر .

بوکا « انتباه مطبوعات » دیمك دها طوغریدر.

بعض غزته‌لر برقاچ آی اول تلعین وتحقیر ایچون لغت بوله‌مدقلری، حتی بو آراده «ملعونلر» یی ذم ایدرکن برقسم عثمانلی قرداشلرمزی‌ده لغات تحقیریه‌لری حکمی آلتنده براقدقلرینی بیله فرق ایتمیه‌جك قدر ایلرو کتدکلری آدملرك شمدی مکتوبلرینی ، مدافعه نامه‌لرینی نشر ایدییورلر .

« سربستیٔ مطبوعات » بوحقی هرکسه تأمین

TDV İSAM
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

ایتمشدر . متهم مظنون ، هرکسی سربستجه مدافعه‌سنی نشر ایده‌بیلملیدر . طبیعی نقطهٔ نظرمز بورایه معطوف دکلدر .

مثلا عزت پاشانك ویا منیر پاشانك برمکتوبی نشراولنیور. نشر ایدنلر اعتذار ایچون، حرکتلرینی حقه توفیق ایچون « مطبوعات نظامنامه‌سی» موجبنجه علیهنه یازیلان بر کیمسه‌نك علیهنه اولان مقاله‌نك ایکی مثلی قدر اوزونلغنده اوله‌جق مدافعه‌سنی عینی غزته‌یه درجه مجبوردر دیورلر .

بو مجبوریت یکی‌می ؟ دکل. نیچون شمدی‌یه قدر مطبوعات نظامنامه‌سنك او بندی اوقونمدی ، تطبیق ایدلمدی ؟ نیجه ارباب ناموسه میدان هجوم وتعرض اولان ستونلرنده‌کی یازیلره ایدیلان مقابله‌لری ـ هجوملرك اونده بری اوزونلغنده دکل ایکن نیچون درج ایتمدیلر ؟ حتی اولبابده‌کی تبلیغ رسمی‌یی بیله ـ قانوناً مجبور ایکن ـ نقل ایتمکی ده درخاطر ایتمدیلر . او وقت مطبوعات نظامنامه‌سی اوقونمیوردی‌ده عزت پاشایه عائد اولونجه نه‌دن اوقوندی عجبا ؟..... افکار عمومیه‌یی محاکمه قوتندن عاجز فرض ایتماملی . ارتق بوقوتی حسابه قاتملی

محتاج حل برجهت واردر : عجبا مطبوعات نظامناسنك بوبندی هرکسك محرر افندی کبی عینی حقوقه مالك اولدیغنه ، بوحقوقك تجاوزدن مصون بولنیغنه قناعت حاصل ایدلدیکندن ناشی‌می اوقوندی بوندن ناشی‌می تکرار ایدلدی؟ یوقسه موضوع بحث اولان « هرکس » ك عزت پاشا اولدیغندن طولایی‌می اوقوندی ، تکرار ایدلدی ؟ بزتربیةً ، وحسن ظن ایله مکلف اولمق ایجابنه رعایةً شق اولی قبول ایده‌رز .

بوحالده ایشی زبده ایدر ایسه‌ك شوچیقار :

مطبوعات نظامناسنده بربند واردر . بو بند دیورکه برغزته برکیمسه‌یه تعرض ایدرایسه اوتعرضه دوچار اولان کیمسه عینی غزته‌ده تعرضك ایکی مثلی قدر اوزونلغنده جواب ویره‌جکدر . تعرض ایدن غزته‌یه جوابی درجه مجبوردر .

ایشته شو مهمهٔ قانونیه‌یه بناءً بوندن صوکره غزته‌چیلر بوبندی نظر دقته آله‌جقلردر، کیمسه‌یه‌ده تعرض وتجاوز ایتمیه‌جکلردر. قارئلر نظرنده چیرکین، وجدان وانصاف اوکنده ایکرنج اولان شخصیاته توبه ایدیورز دیمك‌می اوله‌جق ؟ اویله ایسه بزده کچمشلره سونکر چکرز .

—

اوراق ومکاتیب

—

« عیناً »

کچن کون تقدیم ایتدیکم عریضه‌مك بیوك برسوء تفهمه اوغرادیغی (میزان) جریدهٔ محترمه‌لرینك دونکی وبوکونکی مقاله‌لرندن استدلال ایلدم . ورقهٔ چاکرانه‌م ظن اولندیغی کبی هیچ برالتماسك محصولی دکلدر .

چونکه نه مسئله‌ده علاقه‌دار اولنلری، نه‌ده معارضلرینی قطعیاً طانیمدیغم بی مسلکلرنجه‌ده اوقدر مناسبتم یوقدر .

مقصد عاجزانه‌م؛ بتون ملت عثمانیه‌جه مقدس وتعرضدن مصون طوتلمسی لازم اولان عائله ناموسنك مطبوعات لساننده وسیلهٔ مناقشه اولمسنی موافق مصلحت کوره‌مدیکمدن وذات عالیلرینی استاد محترمم اولمق ونصایح حکیمانه‌لری هرطرفجه بالطبع مؤثر بولنمق اعتباریله بویولده برلطف مخصوصکزی صرف حسیات ذاتیه‌مك سوقنه بناءً استرحام ایلمکدن عبارت ایدی .

بناءً علیه کمسه‌نك انفعالنی موجب اولمامق ایچون لطفاً کیفیتك تصحیح وایضاحنه مصروفیٔ استادانه‌لری.

ع . رائف

—

مکتب طبیهٔ عسکریهٔ شاهانه‌ده چهارشنبه کونلری انعقاد ایتمکده بولنان مجلس معلمینك بعض مواد فنیه وتدریسیه‌نك مذاکره‌سی ضمننده شهر حال رومینك یکری سکزنجی کونی دخی انعقادینه لزوم کورلمسنه بناءً اعضای کرامك یوم مذکورده مکتبده اثبات وجود ایتملری توصیه وتبلیغ اولنیور .

—

اوراق حوادث

—

(نیّر حقیقت) رفیقمزك التفاتنه تشکر ایلرز .

افاده‌لری وجهله (میزان) ایله صاحبنك آکلاشلمدق بر حال ووصفی قالمامشدر . له‌الحمد « مادةً » برشی یاپشدیرمغه کیمسه مقتدر دکلدر . (میزان) (پنجهٔ استبداد) ، (مجاهدهٔ ملیه) صحیفه‌لری میدانده‌در . علاقه‌دارانك « سکوت » لری‌ده میدانده‌در المزده‌کی قلملر افترا وتجاوز ایچون دکلدر . بیان حقیقت ایچوندر .

(میزان)ك « تدبیر مصیب » بندینك برنظیری میدان مطبوعاته چیقارلمدقجه (میزان) ه، مسلکنه قارشو سوز سویلمك هردرلو وصفدن اول لزومسز بر « عناد » دن ، پك بسیط برعناددن عبارت قالور.

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

رسومات مشاوری موسیو « قراوفورت » تشکیلات حاضرهٔ رسومیه‌یه کسب اطلاع ایلمکله بعض تعدیلات اجراسنه لزوم کورمشدر .

مومی الیهك فکرینه کوره مجلس رسوماتك لغوی هیئت تفتیشیه‌نك یکیدن و دها واسع برصورتده تشکیلی مقتضی ایمش . بوفکرك اصابتنی تقدیرده تردد ایتمه‌یز .

یوزده اوچ رسم منضمدن طولایی معاملات رسومیه‌نك نیك وبدینه علاقه‌دار اولان دیون عمومیه اداره‌سی طرفندن کچنلرده باب عالی‌یه مفصل برلایحه ویرلمش، بویله میلیونلرجه لیرالق وارداتك قونطرولسز ، تفتیشسز جبایتنه مساعده اولندیغی حالده معاملاته فساد وسوء استعمال قاریشمسی ضروری ، وطبیعی ، اولدیغندن هیئت تفتیشیه‌نك لغوی دکل بالعکس مکملاً تشکیلی، وامر تفتیشك طشره کمرکلرینه‌ده تشمیلی اقتضا ایده‌جکی بسط وتشریح اولنمشدر . لایحهٔ مذکوره عیناً رسومات امانتنه تبلیغ اولنمش ایسه‌ده کویا بعض الفاظ وتعبیراتك مزاجه موافق دوشمامسی حسبیله الیوم نظر اعتباره النمامش ایمش . مشاور موسیو قراوفورت لایحهٔ مبحوثه‌یی‌ده الده ایدرك مطالعه ایلرایسه بوصورتله‌ده ایچه حقایقه دسترس اولمش بولنور ظن ایده‌رز .

— دائرهٔ حکومتله اکثر مکتبلرمزك یوم تعطیلی جمعه اولمق مناسبتیله کتابخانهٔ عمومیلردن بالخاصه استفاده ایدیله‌جك برکونده بونلرك قاپالی بولندیرلملری جائز اوله‌میه‌جغنه وحافظ کتبلرله خدمه‌نك جمعه نمازی صره‌سنده مناسب بر مدت ایچون مأذون براقلمسی لازم کله‌جکنه دائر بعض اوراق وارد اولمقده‌در .

بویولده بر آرزونك صفوت واصابتی میدانده در . جزئی بر حسن نیت ایله وجود وپذیر اوله‌بیلور . بو وسیله ایله کتابخانه‌لرك موجودی وترتیب وتنظیمی وفهرستلری وسائره حقنده‌ده اساسلی تدابیر جامعه اتخاذینه وسیله حاصل اولمش اولور .

— مکهٔ مکرمه‌یه تحقیقات اجراسی ضمننده حوران مدعیٔ عمومیسی رفعت وبیروت سرمستنطقی بهجت بك افندیلر اعزام اولنیور .

— مارت نهایتنه قدر اجتماعی اولجه مقرر اولان مجلس مبعوثانمزك مدت اجتماعی برمعتاد تبلیغ وقرائت اولنان خط همایون ایله ٣٢٥ سنه‌سی حزیرانی نهایتنه قدر تمدید ایدلمشدر .

اشبو فضله مشغولیت موجب زحمت ایسه‌ده وطنه خدمت اولمق حسبیله مبعوثان کرامجه حسن تلقی اولنه‌جغی خط همایونده ذکر ایدلمشدر .

نیسان ابتداسندن حزیران نهایتنه قدر اولان اوچ آیلق دورهٔ اجتماعك ٣٢٥ سنه‌سی دورهٔ قانونیه‌سنك قسم ابتدائیسنی تشکیل ایده‌جکی درکاردر .

— فرانسه‌دن صربستانه عائد اولمق اوزره (اوره‌نوق) و (قریمه) واپورلریله کله‌جك اولان دینامیت مستثنا اوله‌رق بالجمله مهمات حربیه‌نك ممالك عثمانیه‌دن مرورینه حکومتمزجه مساعده ایدلمش ایمش .

— ممالك ایرانیه‌ده بولنان عثمانلی شهبندر خانه‌لرینه اشبو شهبندر خانه‌لرله وملتجیلری محافظه ایچون اوتوزر نفر عثمانلی عسکری اعزامی مناسب مطالعه قلنمش .

—

خارجی

— بلغارستان ایله صربستان آره‌سنده مقارنت حصولنی تأمین ایدر صورتده روسیه طرفندن تشبثاتده بولنلدیغی بعض طرفلردن تکذیب قلنیور .

— صربستانك لیت و لعل پوتیقه‌سندن آوستریانك نهایت بیزار اوله‌رق بر اولتیماتوم ویرمسندن آلمانیاجه تلاش ایدلمکده‌در .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ۹۳ | جمعه ایرتسی | (۲۰ صفر ۱۳۲۷ ، ۲۸ شباط ۱۳۲۴)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

حق امثال کثیره‌سیله مشرف اولمق نصیب ایتسون .

موجب ممنونیت ایکی وقعه‌یی ذکر ایتمکه موفق اولیورز :

بری — مجلس مبعوثانمز اجتماعنك تمدیدی ، دها طوغریسی ، ایجاب احواله وهنوز برشی یاپیله‌مدیغنه نظراً ۱۳۲۵ سنه‌سی دوره‌سنه ، فوق العاده اولمرق ، ایلك بهارده بردورهٔ منضمه علاوه سیدر . یالکز غیرت ایتسه‌لرده معاملاتمزه براز دها مشروطیت سوسی ویرسه‌لك فنا اولمازدی .

اولکی کون خط همایونك باش کاتب طرفندن مجلسده قرائتی قانونی برحرکت دکلدی . باش کاتبه بر صفت قانونیه ویرلمسی ایچون ذات شاهانه‌نك‌ده بالذات حاضر بولنمسی لازمدی .

حضور شاهانه خارجنده اولمرق برباش کاتب مجلس نظرنده موجود دکلدر . باب عالی حکومت اجرائیه‌نك شکل محسمیدر. مقام اجرانك مجالس ملته قارشو هیئت وکالتیدر .

ریاست اجرا ایله باب‌عالی آره‌سنده واقع اولان معاملهلر حکومت اجرائیه‌نك داخلی معاملهسی ، یعنی امور « بیتیه » سیدر . بونکچون باشکاتبك ویا دیکر بر بندهٔ حکمدارینك باب عالیه امر وارادهٔ تبلیغ وقرائته مأمور ایدلمسی طبیعی اولور .

چونکه موکل ایله وکیل آره‌سنده برمعاملهٔ خصوصیه دیمکدر . لکن ریاست اجرا ایله قوهٔ تشریعیه باب عالی پرده‌سیله تفریق اولنمشدر .

وکلای ملت آنجق پادشاهی بیلیر و طانیر ، پادشاه بندکانیله منفرداً ایشی یوقدر، آنلری طانیماز.

حسین حلمی پاشا ایله احمد رضا بك خط همایونك جواد بك طرفندن قرائتی جائز اولمدیغنی بیلمکی ایدیلر .

بونی اوکرنمکلرینی طلب ایتمکلکمزه مناسبت واردر .

برده مجلس مبعوثان رئیسی ، اوروپا کورمامش اولان اعیان رئیسنك خط همایونه ویردیکی جوابدن اولسون عبرت آلمرق ، « باشکاتبدن رجا ایدرز » کبی مجلس نامنه خطابلرندن آرتق بزی قورتارملیدر. او خطاب سعید پاشانك خطابندن دها واسع ومؤثر اولمرق صدر اعظمه توجیه اولنمحق ایدی .

*
**

دیکر وقعه ایسه « اوچنجی آوستریا » نك فعلاً اثبات وجود ایتمیدر .

بلغارستان پرنسی وبانه‌یه کیتمك اوزره آوستریا خارجیه ناظری بارون (ارهنتال) دن استمزاج ایتمش . مقصدینك « تشریفات قرالیه » نك وبانه‌جه‌ده تکرری اولدیغی حس ایتمش اولان آوستریا خارجیه ناظری جواب رد ویرمشدر .

شو معاملهنك اهمیتی اصلندن زیاده صورت ایفاسنده‌در . چونکه بارون (ارنتال) « بلغارستان حکومتی باب عالی ایله اولان مشکلاتی اصولی دائره‌سنده وطرفینك رضاسی تحتنده تسویه ایتمزدن اول اویله برشی اولهمیه‌جغنی » بالواسطه اشراب ایلمشدر .

بارك اه !

—

جرائد عثمانیه محررین کرامنه :

—

لایبلغ المجداقوام وان کرموا
حتی یذلوا وان عزوا لاقوام
ویشتموا فتری الالوان مسفرة
لاصفح ذل ولکن صفح اخلام

بوکون سلطنت عثمانیه مرکزنده ساحهٔ مطبوعاتی زینتلندیرن جرائد متنوعه محررین کرامی بلا استثنا ملتمزك اك مقتدر اصحاب فضیلتلرندن ، وطنمزك اك کزیده ارباب حمیتلرندندر . سنه‌لردنبری ملتك باشی اوزرنده تکاثف ایلین رماد استبداد ، عدالت مقدسه‌نك انفاس رحمانیه‌سیله نابود وبرباد اولنجه عثمانلی محررلرینك هربری برآتشپارهٔ حمیت ، برجوهر کرانبهای فضیلت اولدیغی بیکلرجه مقالات رزانه ومطالعات مهمهٔ احرارانه ایله ثابت بولنمقده‌در.

انقلاب اخیرك ایام دلجوینده ، اوهنکامهٔ های وهویندهٔ آواز بلند حریتی وطنك اك هجرا آفاق بعیده‌سنه قدر یتشدیرن ، آهنك جانفزای اتحاد ایله سراسر افراد ملتی جوش وخروشه کتیرن انلردر .

اعلان مشروطیت ایله مجلس مبعوثانك افتتاح مسعودیتی اراسنده کذران ایدن فاصلهٔ مدیده ظرفنده حاکمیت ملیه نامنه مرصاد انتقاد ایله قوهٔ اجرائیه‌نك احوال وافعالنی حسن اطراده رهین انقیاد ایلین ینه آنلردر .

بوندن بویله‌ده الی ماشاء بوملك وملتك ساحهٔ ترقی وتعالیده رهبر فیوضاتی ، مرشد منهاج فتوحاتی ینه آنلر ، ینه آنلردر .

الیوم عالم عثمانیده بویله برموقع مهمی اشغال ایدن محررینك اراسنده تجاوزات ناسزایه منتهی اولمق اوزره بولنان مناقشات جاریه ، خیر خواهانی جداً دوشوندیرمکده ایسه‌ده مدققانه برنظرله باقیلیرسه میانه‌لرنده جریان ایلین مناقشات شدیده دخی درجهٔ قصوای حمیتلرینك بردلیل دیکریدر . بونلرك هربری حب و طنده متفانی بر فداکار حریتدر. نخبهٔ آمال وفکرتی وطنك سلامتی ، ملتك ترقی وسعادتیدر . بوسعادت وسلامتی انجق کندی مجتهدات وجدانیه‌سی دائره‌سنده بولیور . برمعارضه تصادف ایدنجه مسلك و مقصدك ملك وملته ، مصلحت عامه‌یه عائدیتنه بناءً فرط حمیتله او معارضك اتهامنه قدر کیدییور . معارض عین وضعیتده عین حسیات ایله موأخذه‌یه قیام ایدییور . ایشته اومناقشات شدیده اولاً وآخراً شوصورتله حدوث ایتمکده بولنیور .

بومعارضات متوالیه حقنده افکار عمومیه‌جه ویریله‌جك حکمك اومقاصد عالیه‌نك ملاحظاتنه مستند اولمسی اقتضا ایدرکن، هیئت عمومیه‌مزی تشکیل ایلین طبقات مختلفه‌سویهٔ واحده‌ده اولمدیغندن مطالعات متناقضه‌نك کردباد اختلافاتی آره‌سنده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اومقاصد حسنه تدریجاً غائب اولیور . بوحمیتکارانك مساعیٔ وطنپرورانه‌سی‌ده عادتا برعکس عملی انتاج ایلیور. نجحات ملی ، شقاق ونفاقه ؛ اتحاد عمومی، اختلاف وافتراقه منتهی اولیور . بو احوال مؤسفه هیئت عمومیه‌مز اعتباریله جمله‌مزی « ولاتنازعوا...» نهی اقدس التهیسنه نظراً « فتفشلوا . ..» نتیجهٔ الیمسیله برعاقبت وخیمه قارشیسنده بولندیریبیور .

بونتائج معکوسه‌نك بادیٔ یکانه‌سی محررلرمزك غلیان حمیتله صوك درجه افراطکارانه حرکتلریدر. فقط : بوحمیت اوهیئت محترمه‌ده مدلول تامی ایله موجود بولندقجه بك جزئی براخطار خیر خواهانه اوزرینه همان تلافیٔ مافاته شتابان اولهجقلری ضروریدر. بنابرین غایت‌صاف وصمیمی بروجدانك ندای آتیسنی نزیهانه‌برقلب تابدار، وشهیدانه برسامعهٔ اعتبارایله حسن تلقی بیورملرینی حمیت ملیه ومحبت وطنیه نامنه تمنی ایلرم .

ای محررین کرام !

بوکون هربریکز فضائل عثمانیه‌نك برتمثال مجسمی، افکار عمومیه‌نك برر پیشوای محترمیسکز . منافع وطنیه‌یه متعلق مسائل مهمه‌یی محاکمات عقلیه ومنا - ظرات ادبیه ایله حل ایتمك، افکار متخالفه‌یی اصول مشروعه دائره‌سنده انتقاد ایلمك اك مقدس وظیفه لرکزدندر . بوساحهٔ فضل ومعرفتده حس ایله عقلك مقتضیات متخالفه‌سنی دائما یکدیکرندن تفریق ایله فن مناظره‌نك شرائطنه رعایت ایلمك بو مسلك جلیلك انجامات ضروریه‌سندندر . حیاته قابیله‌رق مناظره‌نك اصول وشروطی ذره قدر اخلال ایدیلرسه حق وحقیقتدن تباعد ایدلش اولور. خصوصیله‌بواخلال وتباعد محائف، مطبوعات اوزرنده انظار عمومیه‌یه معروض بولندقجه افکار ملیه‌ده مختلف ومؤثر جریانلرك حدوثنه سبیت ویرر .

ایشته بو محاذیر وخیمه بوتون صفحات الیمسیله بوکون روح ملتی جریحه‌دار تأثر ایتمکده‌در . فوران حمیتله متقابلاً دوام ایدن اختلاف آتشین، بو معزز وطنك محیط وآفاقنه الوان غریبه ایله انعکاس ایدییور. طشره‌لردن موروود خبرلر ، مرکز سلطنتده مشهود اثرلر هپ اوالوان غریبه‌نك آثار عجیبه سندندر . سراپا موجودیتکزی استیلا ایلین شدت اختلاف بوطریق خطرناکك منتهی اولدیغی اوجو- رولری تقدیر وتأمله مانع اولیور. آینهٔ صاف حمیت معاذاه غبارآلود مذلت اولمزدن اول بو طریق خطرناکك ، بو سیر سریع انهماکك مهاوی ومساویسنه دقت ایده‌جك زمانکز همان همان کچمك اوزره‌در . برآز توقف ایله برکره بوملك و ملتی برده اوطریق مخوف اوزرنده آلدیغکز وضعیتی تأمل ایتسه‌کز، حمیت وفضیلتکز وجدانکزده بك مؤثر بر حس ندامت اویاندیره‌جق وایشته اوزمان عثمانلیغه مخصوص عالیجنابانه برمصافحه‌کز ، مردانه برمصالحه‌کز اعیاد فاخرهٔ ملیه‌مزه حقیقهٔ شاملی شرفلی برکون دهـا قازاندیره‌جقدر . صحنهٔ حیات بشریه‌ده اك بیوك قهرمانلق غیظ وعداوتی ، کین وخصومتی آیاقلر آلتنه آلمقدر . بوتون افراد ملت بو فتوت مردانه‌یی سزك کبی فضلاسنده کورمکله مباهی اوللیدر .

ایشته بوندای وجدانی جمله‌کزی او قهرمانلغك احیاسنه ، آهنك لطیف اتحاد ایله اومصافحهٔ مقدسه‌نك ایفاسنه دعوت ایدیور . مکارم اخلاق انسانیتك بوساحهٔ پاك علویتنده مجرد وطنك سلامت وسعادتنی دوشونه‌رك « والکاظمین الغیظ .... » فرقهٔ ناجیه‌سنه التحاق ایتمك مجد وحمیتکزی ملتك حافظه احترامنده ابدیاً تقدیس ایتدیره‌جکدر .

والسلام علی من اتبع الهدی .

اورفه مبعوثی
صفوت

— میزان —

مزیات علم وعرفانی شو مقالهٔ حمیت اساله ایله برقات دها ثابت اولان وفرط حمیت فعلیه‌سی دور استبداددهکی نشریات وحرکات احرارانه‌سی، « انتناد» عنوانلی بندی مناسبتیله، قارئین کرامك معلومی بولنان صفوت افندی حضرتلرینه شو اخطار عالیجنابانه‌لرندن ناشی بالجمله ارباب حمیت کمال اخلاص ایله عرض تشکرات ایدرلر .

(میزان) بوبابده‌کی امل و قصدینی (تدبیر مصیب) بندی ایله ایضاح ایتمشدر . رفقای محترمه‌مز فکر ونظرلرینی ایضاح ایتمدی . وجه تلقیلرینی‌ده اشراب ایلمدی . امید اولنورکه رفقای مطبوعاتمز ، شرفلرینه عائد اولان شومسئله‌ده، بالخاصه‌ضیانور بك افندینك دونکی (اقدام) ده‌کی مقاله‌سندن صوکره ، آرتق بیکانه بولمیه‌جقلردر .

—

قونفرانسمز

—

(فرح) تیاتروسنه کله‌جك اولان ارباب مراق ایله حسبحال ایتمه‌مزی منع ایتمك اوزره جورجونه ترتیب ایتمکه قرار ویرن غیر تورلره بری دیمش اولسه‌یدی که :

— ترتیبکزی اجرا ایدرسه کز نتیجهٔ معرفتکز برکون تاریخ عثمانیه « شباط انقلابی » نامیله قید اولنه‌جقدر ...

عجبا نه‌چهره‌لر کوسترلر ایدی ؟

حقیقهً حد ذاتنده اهمیتسز اولان شو وقعه ، نتایجی اعتباریله ، کیندکچه اهمیت کسب ایتمکده‌در . متعدد مکتوبلر آلیورز . حاضر بولنیانلر ، یاخود طشره‌ده اولانلر قونفرانس موضوعنی خلاصهً درج ایتمه‌مزی طلب ایدییورلر . بزدخی آرزولرینه اتباع ایتمکله برابر خاتمه‌اولهرق کورلتیه زمین اتخاذاولنان فقره‌یی ، اولدیغی کبی ، نقل ایدییوز .

*
**

قونفرانس سیاسی اولمقدن زیاده فلسفه وتاریخه عائد ایدی . خیر وشر ، فضیلت وفضاحت مجاهدهٔ دائمه‌سندن باحث اولهجق ایدی . بالکز قوری نظریاتدن قورتارمق ایچون رومه تاریخی زمین اتخاذ ایدلش ایدی .

معلوم اولدیغی اوزره رومه بك بیاغی برمنبعدن چیقمش ایدی . اشقیا جتمه‌سندن تشکل ایدن بر هیئت اجتماعیه‌نك نه‌کبی اسباب واحوال ایچنده فضیلت وادیسنه صاردیغی ونصل ثمره‌لر کورلدیکی، ایلك ثمره‌لره عاشق اولان رومه‌لیلرك کمال جهد ایله فضیلت غرسنه قویولدقلری تعاقب ایدن وقوعات تاریخیه‌نك محاکمه‌سی صورتیله بیان اولنه‌جق ایدی .

اقبالك اوج اعلاسنه قدر رومه تاریخی بووجهله تعقیب ایدیلمه‌جك ایدی . ایتالیانك فتحی اکمال ایدیلوب، حدود روم ایلی وآفریقایه‌طوغری توسیع ایدلدیکی صره‌ده رومه دولتی موازنه‌سنك بوزولدیغی، بوموازنه اعاده‌سنك اسبابی تحری ایله موقع اجرایه وضعنه مسارعت اولنمدیغی تقدیرده فنالقلر ظهور ایده‌جکی، اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك نه اولمق لازم کله‌جکی ، او تدبیرلرك نه‌کبی مسکین حسابلره مبنی دریغ اولندیغی ایضاح اولنه‌رق رومه‌نك زوالنی موجب غائله‌لرك تشریح ماهیتلرینه نقل کلام ایدیله‌جك وجهانکیر اولان رومه‌نك فضاحت وفلاکتك نه‌کبی درکهٔ سفلاسنه قدر تنزل ایتدیکی کوستریله‌جك ایدی .

فساد دریاسی بولنان شرقی رومه انقاضی اوزرینه قورلمش اولای « عثمانلی بناسی » خاتمهٔ بحث اتخاذ ایدیله‌رك ، برطرفدن بیزانس فساد اخلاقی ، دیکر طرفدن « طوائف ملوك میراثی » متصل عثمانلی اخلاق نجیبه‌سنی تخریبه دوام ایتدکلری حالده متانت اصلیه واسلامیه اعتباریله اونی آلت ایتمکه موفق اولهمدقلری ایضاح ایدیله‌جك ، بوکونکی انقلاب دخی فضیلت وخیر عالمنه انتقال دیمك اولدیغی ایچون ارتق تعالی وتکمل ایتمکه دوام ایده جکمزی تصویر ایله حسبحاله نهایت ویریله‌جك ایدی .

*
**

رومه جمهوریتی تام‌بردولت شکلنی آلدیغی صره‌ده اصول ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌سنك نه شکل وحاله بولندیغنی تعریف وایضاح ایتمك صره‌سنه کلمش ایدك. اوصره‌ده رومه جمهوریتی فضیلت مجاهده‌سنك اك شانلی دورنده ایدی . حکومتك ، عسکرك ، مجالس ملتك ، عموم خلقك سویهٔ فکریه ومدنیه‌لرینی برر برر سامعینك اذهاننده تجسم ایتدیره بیلمك اوزره مثالار نقل ایدیوردم. نوبت کلام عسکره کلمش ایدی. قامیلك دیقتاتورلغی مسئله‌سنی ، متهللوسك قهرمان اوغلنی اطاعت عسکریه اصولی خاطری ایچون فدا ایتدیکنی بیاندن صوکره (فابیئوس) و پابریئوس وقعه‌سنه کلمش ایدم . دیوردم ، که :

— « .... محاربه‌کسب اهمیت ایدر. تدابیراتخاذیه،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

« بر سردار ـ یعنی دیقتاتور انتخابنه احتیاج مس
« ایلر . دیقتاتورك قونسولوسلر طرفندن انتخابی نظام
« اقتضاسندن ایدی . قونسولوسلق مسندی ایسه
« فابیئوس طرفندن اشغال ایدلمکده ایدی .

« راست کله آدم دیقتاتور اولهمازدی . دفعاتله
« قونسولوسلق ایتمش ، اردولره قوماندہ ایلهمش ،
« قدم کسب ایتمش امرادن اولهسی شرط ایدی .
« پاپیریئوس مطلوب اولان صفتلری جامع ایدی .
« نه چاره که دیقتاتوری انتخاب ایدهجك اولان
« فابیئوس ایله انتخابی مطلوب اولان پاپیریئوس
« بینده خصومت وعداوت موجود ایدی .

« دیقتاتورلق ادارهٔ حرفیه دیمکدر . اکا
« بناءً دیقتاتور حتی رؤسای جمهوری بیله اعدام
« ایتمك حقنه مالك ایدی . بونك ایچون کندوسنك
« جان دشمنی بولنان بر ذاتك بویله لایسئل عمایفعل
« مرتبهسنه کلمهسنه فابیئوسك موافقت ایدهجکنی
« کیمسه مأمول ایتمیور ایدی .

« لکن فابیئوس کندی حرص خصومتی ایله
« حس سلامتنی، وطنك سلامت وسعادتی دوشونجهسی
« صرهسنده کلیاً ذهنندن سیلهرك دشمنی بولنان
« پاپیریئوسی سردار انتخاب ایلهمشدر ....

شوصرهده بر آدم آیاغه قالقهرق دیدی که :

— بز بورایه عسکرلك درسی آلمغه کلمدك . عثمانلی عسکری درسه محتاج دکلدر .... عسکری تحقیردر .. الی اخ .

بونك اوزرینه تیاتروده قیامت قوپدی . متعدد دودوکار بردن اوتمکه باشلادی . « ترتیب »ك مکمل اولدیغنی کوسترردی . جورجونهجیلر چوق دکلدی . لکن دودو کاری وآنلری صوصدیرمق اوزره حاضرونك عکس نمایشلری مرتبلرنجه مطلوب اولان کودولتی بی اکمال ایدیور ایدی .

تیاترو اویونندن صوکره قونفرانسمزی اکمال ایتدك. آثار توجهدن بشقه سامعینده برشی کورلمدی. نه چاره که وقت کچ اولدیغی کبی، صرف اعانهٔ حمیتمندانه غیرتیله خیر وفضیلت نامنه اختیار اولنان حسبحالمزه تأویل قبول ایتمز صورتده تجاوز اولنمه. سندن طولانی قلوب غیرتده آجیلان تازه یاره کیمسهده سویلیهجك، یاخود دیکلیهجك برحال براقامش ایدی ....

—

کوچك حکمتلر

—

مالیهده

(ثروت فنون) رفیقمزده اوقوندیغنه کوره سنوی ایکی بیلك بش یوز آلتون مخصصات ایله فرانسهدن بر موسیو جلب اولنهجق ، بوکا مفتش عنوانی ویریلهجك ، موسیو درسعادتده و ولایتدهکی امور مالیهیی تفتیش ایدهجك ایمش :

بوبابدهکی معاملهنك امرمقرر ایدوکنی ده رفیقمز تصریح ایلیور .

واقعا فرانسهیه امور مالیهده کسب رسوخ ایچون طالبه اعزامی صرهسنده موسیو لوران فرانسهدنده شمدیلك بش نفر مالیه مفتشی جلبنی تکلیف ایتمش ایدی . لکن بو تکلیف قابینهجه مظهر قبول اولهمامش ایدی. بالاخره ایشیدلدیکنه کوره ناظر سابق موسیو (لوران) ه برجیله اولق اوزره برنفر مفتش جلبنه مساعد بولنمش ایمش ! شمدی ، موسیو ، « کیدر آیاق » بونی صاغلامق فکرنده ایمش .

موسیو لوران نه یاپدی که ، نه یاپهجق ایدی که آنك توصیه ایدهجکی آدم نه یاپه بیله جك ؟

بو ایکی بیك بش یوز لیرا آلمق اوزره کلهجك موسیو ، برکونده لسانمزی ، برکونده قوانین ونظامات و مفردات مالیهمزی اوکرهنه جکمیدرکه امور مالیهمزی تفتیش ایدهبیلسون ؟

اجرای تفتیشات ایچون اولاً — بو آدم مأمورلرله ولدی الایجاب مکلفین ایله قونوشهجق ؛

ثانیاً — دفاتر وقیودمزی تدقیق ایلیهجك ؛

ثالثاً — معاملهنی قوانینه ، نظاماته ، مقرراته محررات عمومیه احکامنه تطبیق ایدهبیلمك ایچون بونلری تتبع ایدهجك . هانکی قدرت خارقه ایله بو آدم بونلری یاپهجق ؟

رفاقته ، بونلره واقف برترجمان ویریلهجك ! اوحالده بو تفتیشی بو ترجمان یاپهجق دکلمی ؟ اویله ایسه مالیه نظارتی نهدن کندی آدملرینك سوزینه اینانمیوردہ کندی ایشلری ایچون براجنبینك شهادتنه عرض افتقار ایدیور ؟

ایشك حکمتی بو راسی . آندن سوأل اولنمز . اولنسهده جواب آلنمز !

بز ، بوکبی اجراآته مخالفز ، چونکه بونلر بی لزومدر .

موسیو لوران وسیلهسیله بز مخالفتمزك اسبابنی وقتیله درمیان ایتدك ایدی . بعض کسکین رفقامز استهزا ایتدیلر !

انشاءالله نتیجهده بز محجوب اولهلم دیو دعا ایتدك ایدی .

مع التأسف، محجوب اولمق اقتضا ایدنلر بشقهلری اولدی : زیرا بزم نقطهٔ نظرمز تحقق ایتدی . دها ایدهجکدر . زیرا موسیو لوران برشی یاپهمدی، یاپهمزدی ، یاپهمیهجقدی !

موسیو لورانك اخلافی ده برشی یاپهمز . بیهوده یره بیکرجه مشکلات ایله الده ایدیلان پارهلرمز برهوا ایدیلور . بز مخالفتمزی یازارکن ، بزم ایله استهزا ایدنلر کبی، جربان عمومی اوکنده یوارلانمیور ایدك ، سویلدکلرمزی معلوماتمز تجربهمز اوزرینه سویلیورایدك. انلرك یازدقلری ویازدقلرمز میداندهدر. تنزل ایدرلرایسه مقایسه بیورسونلر .

بو کونلرده مملکتنه ـ ابدیاً ـ کیتمك اوزره بولنان موسیو لوران کیتدکدن صوکره بر « تشییع مقالهسی » یازهرق بونلرك جلبنه لزوم اولمدیغنه دائر اولان اخطاراتمزی ومعارضلرمزك مطالعاتی وموسیو لوران ایله ارقداشنك آلدقلری بیکلرجه لیرالر معاشنك برشی ، اوت برشی یاپمدقلرینی ، ویاپهمیهجقلرینی ایضاح ایدهجکز .

انشاءالله باب عالی بویله برمفتش عمومی جلبندن متوقی بولنور .

شو سطرلری یازدیغمز صرهده مفتشك قبولنه باب عالینك رضا کوسترديکنی خبر آلدق . لکن اینانمق المزدن کلمدی . اکر شو خارقهنك اصلی چیقارسه ایفای وظیفه امری مجلس مبعوثانمزك همتنه قالمش دیمکدر .

—

طلبهٔ علوم

—

اقطارعالمدن، ممالك اسلامیهنك هرکوشهسندن مجرد تحصیل علوم وفنون ، آنجق استحصال مکارم اخلاق مقصدعلویسیله عائلهسنی،اقرباواوداسنی، حاصلی خانمانتی، هردرلو کار وبارینی ترك ایدهرك درسعادته کلیور . کمال خواهشله برمدرسه، براوطه آرایور. هیهات !... اوطه نرهده ؟ اویله استانبوله کلیر کلمز اوطه بولمغه موفق اولق ایچون مطلق اکابر علمیهدن بردّاته ، برذات ستوده شیمه انتسابك یولی بولملی ؛ چونکه مدارس واوطهلر اونلرك النده ، اونلرك قبضهٔ غصبندهدر .

وقتنده استانبوله کلش ، عاقلانه مدبرانه طاورانمش، برباب انتسابه قبولانمش ، اوطه آلمش ، اوقومش ، اوقوتمش ؛ ویا اوقومامش ، اوقوتمامش لکن اوطهیه ، حجرهیه کرکی کبی مالك اولمش ، مدرسهدن محلهیه چیقمش ، اولر . بلکده کاشانهلر ایدیمش حالا حجرهنك مفتاحنی الدن براقامش .....

ایشته بونوع ذوات معالی صفاتدن برینه برمناسبتله انتساب ایدرسه اوطهنك مفتاحی کندوسنه تسلیم اولنور . راحت ایدر . والا لااقل اون سنه انتظار ایتملی ، او حیات تحصیلی قولهلرده سفالت وآجینهجق برياس ایچنده کچیرملی ! .....

بر قولهده الده ایدهمزسه ناچار خان اوطهسنه چیقملی. لوازم معیشتنی تدارك ایتدکدن صوکره حالی مساعد ایسه طبیبی اوطه کیراسنی ده تأدیه ایتملی . یوق حالی مساعده ایتمزسه خانجینك ستمنه ، آزارینه قاتلانملی . خلاصه مملکتنده بردرجهیه قدر مستریحانه یاشایه بیلمسی قابل اولان وآنجق تحصیل علوم ایچون شو مملکته کلن اوکنج ، خانجینك عادتا خدمتکاری اولملی ! .....

یوق ، بوکا تحمل ایدهمزسه برطریق تحصیل دها واردرکه اوده شودر : الدهکی بش اون غروش خرجلغنی اوطه اجرتنه تخصیص ایتملی ، ادامهٔ حیاتی ایچون یومیه قوری بر فودلهیه قناعت ایتملی ، قابل اولدیغی تقدیرده ایسه یابوابك ، یاکرك ، یاخود عمارت آشجیسنك اسیر آزاری ، منقاد اوامری اولملی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.153

چونکه مدرسه‌یه مخصص اولان عمارتخانه‌لرك فودله‌سی ، پرنجی ، یاغی ، شکری ، نه‌سی وارسه برقسم مهمی بعض رجالك خانه‌لرینه ، کاشانه‌لرینه سوق اولنور . متباقیسنك برقسم مهمی‌ده عمارتخانه آشجیلری واسطه‌سیله جوامع جوارنده فروخت ایدیله‌رك پاره‌سی درجیب اولنور ، شاید بوندن‌ده جزئی برشی آرته‌حق اولورسه اوده مدارسده‌اوطه صاحبی اولانلره توزیع ایدیلر . دیکر خانه بردوشان طلاب بومیانده برفودله‌جغزه نائل اوله‌بیلرسه نه‌موطلو !...

چونکه اوندن‌ده محروم اولانلر وار .

بونلره بروقوف مجمل حاصل ایتمك ایچون بر عمارتخانه‌نك قیوسی اوکندن کچوب‌ده داخلنه برنظرهٔ دقت اماله ایلمك کافیدر .

انصاف ایدهلم ! اوعمارتخانه‌لر عجبا خزینهٔ دولتدن بیکلرجه غروش وبا لیرا معاش ویا احسان آلانلرك خانه‌سنه لوازم جیقارمق قصدیله بربرندن مصارف اولمق ایچونمی آچلمش ؟ کمرلری ، آشجیلری احیا ایلمك ایچونمی تأسیس اولنمش ؟ خیرات شریفه ، نظارت رجالده کوریلان بوعدم تقید ، بو حرص وطمع نه‌در ؟

بونلر ، طلبهٔ علومك ، او بیچارکانك حالنی ، سفالتنی نه‌وقت نظر دقته آله‌جق ؟ نه‌وقت اوسنکین قلبلرنده برحس رقت اویانه‌جق ؟ بیکلرجه عفیف ، ناموسکار ، تندرست ، توانا کنجلر ضرورت وسفالت ایچنده یووارلنمغه دوام ایده‌جکلرمی ؟

سنه‌نك همان نصفندن زیاده‌سنی یا خسته خانه‌لرده ویا طشره‌لرده مجبوراً تبدیل هوا مقصدیله کچیرن ، بووجهله تام کندیلرندن دولت و ملتك استفاده ایده‌جکی بر زمانده معلول اوله‌رق بی‌تاب دوشن ، حیاتندن بیزار اولان بیچارکاندن نه خدمت امید اولنه بیلیر ؟

باری نتیجه‌سنده بر رفاهیته مظهر اولمق احتمالی اولسه ، اوده یوق !

معلوم اولان برقاچ فنی اوقویه‌جق . صوکره اوقودیغی طرزده اوقوده‌جق . اکابرمز ایسترلرسه مدرسینه معاش ویره‌جکلر ، ایسترلرسه ویرمیه‌جکلر !

دور استبدادك بوحاللرینی کورورده او دور منحوسك مقتضاسی اولمق اوزره تلقی ایدردك ، قان آغلاردق ! غریبدرکه بوکون‌ده ینه قان آغلایورز ، بوحاللره قارشی : خیری ربه ..... دیمکدن باشقه نه دینور ؟ فاتح درس‌عاملرندن

محمد حکمت

— میزان —

جداً « الله کریمدر » دینور . انقلاب غلیانندن هنوزقورتولهمدق . لطف خدا ایله یاقینده قورتولورز . دور استبداددده « نجون » دیمك ، بالخاصه ورقهٔ استادانه‌لرندن مستبان اولان لوحهٔ دلسوزکی رسملر اورته‌یه قویمغه حقمز وحدمز یوقدی .

بوکون حمد اولسون ، اوحقه مالك اولدق . حسن استعمال ایتمك جله‌مز موفق اولورسه‌ق هرشی وجله ایچنده طلبهٔ علوم افندیلرك امر ترفیه واعاشه‌لری‌ده یولنه کیرر . چونکه فضله تخصیصاته کیتمدیکمز ، یالکز موجودینك حسن استعمالیله اکتفا ایتدیکمز حالده بیله طلبهٔ علومزی مزین اوطه‌لره ، مکلف طعاملره نائل ایده‌جك قدر ماضینك همت دیندارانه‌سی موجوددر . استبدادك تخریبات عمومیه‌سی مدارس وعمارات موقوفاتنك اساسلرینی ، ثمره‌لرینی یوتمغه دوام ایتدکاری حالده هنوز بلع ایدیله‌مه‌مش خیراتمز موجوددر .

آزصبرایستر . امت مجسمه اولان مجلس مبعوثانمز ، انقلاب آقتدیلرینك حال طبیعیه کیرمسی یوزندن کندیسنی بولسون . ایشته او وقت هرشی یولنه کیرر . تردد وتأنی ایدنلری برطرف ایلر .

مدرسه‌لرمزك استقبالی پك پارلاق اوله‌جقدر . سکونت وانتظام ، مطلوب درجه‌لره واصل اولنجه اقطار جهاندن مدارسمزه هجوم ایدنلر پك چوغه واره‌جقدر . مادی ومعنوی فائده‌مز ، شان وشرفمز آنلرك حسن قبوله ورضالرینی تحصیله بزی سوق ایده‌جکدر .

درسخانه‌لر ، کتبخانه‌لر ، مکمل آلات وادوات ایستر ، الحاصل علوم دینیه وحکمیه‌دارالفنونلرك یارینکی ایجابنه‌کوره توسیعات وتنظیمات ، ایجاب حال وزماندر .

آنلره انتظاراً شمدیلك موجودمزی ممکن مرتبه « اسرافدن » وقایه‌یه چالیشملیز . اخطار فاضلانه‌لری انشاء بونك مقدمهٔ خیری اوله‌جقدر .

—

اوراق ومکاتیب

—

بحریه جرخجی مکتبی طلبه‌سنك درسلردن محروم اوله‌رق سورونمکده اولدیغنه دائر معتبر امضا ایله برورقه آلدق . کیفیت موجب تأسف اولدیغی ایچون عیناً تصویردن اجتناب ایدییورز . شو اجتنابمزدنمی مجرد بحریه نظارتنك یوبابده دخی ایفای وظیفه‌ده تکاسل ایتمه‌جکنه اولان امنیتمزه مبتنیدر .

—

اوراق حوادث

—

وکلای ملتدن سینوب مبعوثی ضیا نوری بکك (اقدام) رفیقمزه اهدا ایتدیکی دعوت هر بروصفك فوقنده براثرحمیت وانتباهدر . حجممزك مساعده‌سی اولسیدی (میزان) صحیفه‌لرینی عینا نقلیله تزیین ایدر ایدك .

قارئلرمزه شونی دیه‌بیلیرزکه مقاله‌نك کافهٔ مندرجاتی ، جمعیته عائد اوله‌رق اوته‌دن برو ترویج ایتدیکمز مسلکمزه تماماً مطابقدر .

امید بخش براثر انتباهدر . اه امثالی تکثیر ایله‌سون .

—

آچیق مخابره

(سیار سلامت وطن) امضالی ورقه صاحبی مطبعه‌مزی تشریف ایتسون .

—

قوچکری‌ده اسماعیل حقی افندی یه بیان تشکر ایلرز .

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

ضابطان عسکریه معاشاتنك تنسیق صره‌سنده کچوك ضابطانك ترفیه حاللری حکومتك همتندن منتظردر . چونکه برباش چاوشك قرق یدی بیچق غروش آیلغنه آیلق دینه‌مز .

— دونکی کون فاتحده بیوك برمیتنغ عقد اولنمش تخمیناً قرق بیك کشی قدر خلق طوپلانمشدر .

میتنغك هدفی بلغارستانده اصول نظامیه وحسیات انسانیه‌خلافنده اوله‌رق عنصر اسلامك هدف تعرض اولمسیدر . اصل مطلوب قانونك ویردیکی حقوقك سویاً جمله‌یه تشمیلندن عبارت اولدیغندن شو بسیط شیئك بلغارستان حکومتی طرفندن دریغ ایدلمه‌سی اسبابنك استکمالی ضمننده باب عالیه ، مجالس ملیه‌یه وایجابنده دول معظمه‌یه مراجعت ایدلمسی مقرر بولنمشدر .

شو قرار پك معتدلدر . بناءً علیه بلغارستانك کندیلکندن ترویجه مسارعت ایده‌جکی مأمولدر .

— ژاپونیالی پرنس قونی دون طرف حضرت پادشاهیدن قبول اولنمش وآقشام طعامنه سرایه‌مدعو بولنمشدر .

—

نشریات جدیده

صباح الدین بك افندینك « تشبث شخصی ، توسیع مأذونیت حقنده بر ایضاح » و « ایکنجی بر ایضاح » لری مناسبتیله التقاط طریقیله وجوده کتیریلن ایکی اثر مکمل شهزاده باشنده نسل جدید قلوبنده لطفی بك افندی طرفندن آرزو ایدنلره مجاناً اهدا ایدلمکده‌در .

—

خانلره مخصوص

مارتك ایکنجی بازار ایرتسی کونی قاضی کوبی قیشلق تیاتروسنده ذوق سلیم عثمانی تیاتروسی طرفندن صنعتکار شهیر مناقیان افندینك اشتراکیله

تجره یوارلندی قپاغنی بولدی

٤ پرده ایکی طابلو

محررین عثمانیه‌دن حسین کاظم بك طرفندن (ممالك عثمانیه‌ده موجود کوبکلرك مجلس مبعوثانه استدعالری) مونولوغ .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.153

برنجی سنه — نومرو ۹٤ | بازار | (۲۱ صفر ۱۳۲۷ ، ۱ مارت ۱۳۲۵)

تنین

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

اتفاق مثلك معین اولان مدتی ختام بولمق اوزره‌در .

ایتالیا حکومتی ، افکار عمومیهٔ مملکتك مخالف اولدیغی بیانیله ، تجدیدی جهتنه کیتمیه‌جك ایمش .

شو حوادث انقلابمزدن اول شایع اولمش اولدیدی ، اهمیتی شمدیکنك بر قاچ مثلی بیوك اولوردی . چونکه شرق امورنده باشلیجه علاقه‌دار بولنان آوسترویا قیمتدار برمتفقی غائب ایتمش ، موازنهٔ دول بوزلمش اولمجق ایدی .

حال بوکه انقلابمز اساساً اوروپاموازنهٔ دولیسی‌نك اهمیت سابقه‌سنی ازاله ایله‌مشدر .

فی‌الحقیقه شرق مسئله‌سنك تسویهٔ قطعیه‌سی هنکامنده محافظهٔ حقوق ایده‌بیلمك اوزره بوش بولنمامق ، جمله ایچون دستور حرکت وتدارکات اولمش ایدی . تدارکات داخلیه کافی عد اولنیوب خارجده معاونلر ، مظاهرلر آرانمه‌سنه لزوم حس اولنیور ایدی .

انقلابمز شرق مسئله‌سنك قطعی حل وتسویه‌سی دیمکدر . فقط اوروپالیلرك تخمین ایتدکلری تسویه‌سنك عکسی ودها قطعیسی شکانده ایش حصول پذیر اولمش ، بتون اسکی حسابلر ، معتبر دیپلومات دستورلری آلت اوست اولمشدر .

شرق مسئله‌سنك بوصورتله حل وتسویه‌سی مناسبات دولیه‌ده دخی بیوك بر انقلاب حصوله کتیره‌جکدر . مدنی عالم ایجاب حال وشرف انسانیت حسنه تبعیت ایله اخذ موقع ایتمکه موفق اولورسه بر « مسالمت عمومیه » و « مسابقهٔ مدنیه » دوری کشاداولنه‌رق بشریت فضله برشان کسب ایتمش اولهجقدر .

یوق ، منطق وحکمت پولیقه‌سی یرینه « مسلك قیصری » غالب کلیرسه چوق کچمه‌دن اسکی «اوچ ایمپراطورلر اتفاقی » کبی بر قورقولق وجوده کله‌بیله‌جکدر .

برنجیسی غالب کلنجه (لاهه) قوانغره‌لری آرتق ثمره‌دار اولمغه باشلار ، تدریجاً عمومی ترك ویا تحدید سلاح حصوله کلیر .

ایکنجیسنده ایسه « آلتون محاربه‌سی » دورینه دوزجه دوام اولنور . تاکه افلاس عمومی آثاری باش کوسترنجیه‌یه قدر .

اوچ ایمپراطور اتفاقی حصول بولورسه انکلتره وفرانسه‌نك دلالتیله خارجده قالانلر ایچون بر (قونترپارتی) تشکیله مجبوریت حاصل اولور. دولت علیه دخی بونلره املك اولتجاق ایده‌جك دولتلردن بولنه‌حقدر . چونکه اوچ ایمپراطورلر اتفاقی آنجق شمالك جنوبه طوغری تعرضی (کونش حقی) تمله مستند اولهجقلوب ، بشقه درلو اولهمیه‌جقدر .

—

بودجه - یکی سنهٔ مالیه

بمنه تعالی ایشته بوکون ۳۲۵ سنهٔ مالیه‌سنه قدمنهاده اولمش بولنیورز . بز ، سنهٔ جدیدهٔ مالیه‌یه داخل اولدق اما حیات اجتماعیه‌مزك برکن مهمی کیروده قالدیکه اوده بودجه‌مزدر .

اوت ! مالیه ناظرمز ، قابینه‌مز تهی دست اولهرق سنهٔ مالیه‌یه کیردیلر . برحکومت مشروطه‌ده بودجه‌سز سنهٔ مالیه‌یه کیرمه‌نك دنیاده امثالی کوریله‌مز . بو ، عجائب سبعهٔ عالمك سکزنجیسی اولیور !

بعض رفقامز بودجه‌نك مجلس مبعوثانه تودیع اولندیغنی درت بش کون اول یازمشلر ایسه‌ده هنوز باب عالینك پنجهٔ ترددی آلتنده بولنیور . زیرا بودجه‌ده‌کی آچیق مهمدر . حتی پاره‌لرینی آلمش ، پساپورطنی قید ایتدیرمش اولان موسیو لوران جناب بلرینك عزیمتی بیله کوندن کونه تأخر ایدیور .

واقعاشمدیه‌یه قدر مالیه ناظرلری انتظام تحصیلات وتأدیاتدن زیاده « ادارهٔ مصلحت » کنز لایفناسنه کوره‌رك بودجه‌یی میعاد رسمیسی وضروریسی اولان مارت ابتداسنده حاضرلهمق کلفتندن کندولرینی وارسته کورلرایدیسه‌ده بونقطهٔ نظر «دوراستبداد»ه عائد وحاضر اولمق لازم کلورکن لهالحمد ایچنده بولندیغمز « دور مشروطیت » ده دخی عین حال وحرکتك مشهود اولمسی علاقه‌دارانجه شایان‌دقت کورلسه سزادر .

بویله بودجه‌سز سنهٔ مالیه‌یه قدمنهاده اولان حکومت ، حکومت نام ووصفیله آنجق « بزده » توصیف ایدیلور . بوده دور استبداد ایله دور حریتك دور وتسلیم سنه‌سی اولان بوسنه‌یه مخصوص اولمق شرطیله‌مقبوله‌در. دنیانك برمملکت متمدنه‌سنده، برهیئت مشروطه‌سنده بویله برناظره - ناظر ؛ بویله برقابینه‌یه‌ده - قابینه عنوانی ویریله‌مز .

قانون اساسی میداندهدر . بودجه حقنده‌کی مندرجاتی پك صریحدر . مجلس مبعوثانك زمان کشادی اولان تشرین ثانیده بودجه‌نك مجلسه ویرلمسی طبیعیدر. بدایت انقلابه قدر مالیه نظارتنده بولنان برذات همان مأموریتندن استعفا ایدیور . بر هفته صوکره تکرار نظارته کلیور .

بوذات ، سنین وفیه‌دن بری ارکاندن بولندیغی « مالیه » نك احوال حقیقیه‌سنه هرکسدن زیاده واقف دکلی ایدی ؟ اوت واقف ایدی .

بوذات مملکتنده برقانون اساسی اولدیغنی، برملت مجلسی اولهجغنی وبو مجلس ملتنه بر بودجه ویرمك لزوم قانونیسنی درك واذعاندن عاجزمی ایدی ؟— خیر ، عاجز دکلدی .

چونکه برنجی سوأله « خیر، واقف دکلدی » ، ایکنجی سوأله « اوت ، عاجز ایدی » جوابلرینی ویرمك ایله‌بالکزاوناظره‌دکل، آنی هیئتی میانه‌آلان قابینه‌یه‌ده بر وصف لایق بولمق کوچ اولوردی .

او ناظر، فرصتدن استفاده ایله استعفاً ایشك ایچندن چکلمش ایسه‌ده بوکون یرینه دیکر بری کلمشدر . بناءً علیه نظارتده ناظر سابقه خلف اولان ناظر لاحق مسئولیتده‌ده اکا خلف اولمشدر . چونکه عینی سوألارك « اوت » و « خیر » جوابلری کندی حقنده‌ده واردر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

بودجه‌سز سنهٔ معامله‌یه کیرلدیکندن ناشی مسئول اولان عجبا مالیه نظارتی‌میدر ؟

امور مالیه‌نك ملته قارشو مخاطب مسئولی مالیه نظارتی ایسه‌ده بالخاصه بوراده مسئول طوتیله‌جق نظارت دکلدر . مسئول اولان بشقه برهیئتدر .

دها کانون اول ایچنده بودجه‌حقنده وقوعبولان استیضاحات وسیله‌سیله ملت وکیللری حضورینه جلب ودعوت اولنان مالیه ناظری طرفندن ویریلان ایضاحات مبهمه ، نظارت‌سابقه غیرتورانی طرفندن « محق » و « قانونی » اولهرق کوسترلمك یوزندن بو ایضاحات مبهمه مجلس مبعوثانجه « کافی » کورلدی ، بناءً علیه بودجه‌دن ناشی بلا قید وشرط نظارته اعتماد رأیی ویرلدی .

ایشته خطا بوراده‌در . زیرا بالاده‌کی « واقف دکلی ایدی ؟» ، « درك و اذعاندن عاجزمی‌ایدی ؟ » سوالرینه آلنه‌جق جوابك تعیین ایده‌جکی استقامت طریقنه کیدیلیوب آرقه یوللردن ، برطاقم زنقزاقلردن کچلدی . ایشته‌نتیجه‌سی !

مالیه نظارتنك مسئولیتی شونده‌درکه اعتقادمزه کوره ممکن مرتبه متوازن بر بودجه ایله حضور مبعوثانه چیقمق ایستدی . بوندن ناشی دیکر نظارات ایله مناقشه‌ومناقصه اجرا ، مصالحه عقدی ، قرارداده کشیده‌سی یوزندن کج قالدی . بودجه‌نك‌واردات‌ستونی تخمیس اصولیله تعیین ایلدکدن صوکره دوائر متعلقه‌سندن کلمه‌جك خصوصی بودجه‌لرده‌کی مصارفدن حد لازمندن فضله ترقیم ایدلش اولانلرینه قارشو اعتراضات محقده‌ده بولندیغنی وشوقدرکه بو اعتراضلرینك نظر دقته آلنمدیغنی اثبات ایتمك شرطیله مصارفك وارداته بکزه‌مامه‌سندن کندوسنه هیچ برمسئولیت ترتب ایتمزدی . مصارفی وارداته‌بکزتمك ویاخود آرالرنده‌کی فرق نه اولور ایسه اولسون مصارف تخمینی حد لایق و لازمنده کوره‌جك اولان ملت مجلسی استقراض طریق معلومنه صاپمق خصوصلرینك برینی اختیار ایدردی .

خلاصه‌ی بودجه‌نك وقتنده تصدیق ایدیله‌مامسی یوزندن تحقق ایدن مسئولیت قانونیه‌یی ایضاحات مبهمهٔ مذکوره‌یی کافی کورن ملت مجلسی درعهده ایتمش بولنیور .

بوندن صوکره‌ده نظارت عائده‌سنه ترتب ایدن مسئولیت ایسه « فرط غیرتی » سیئه‌سندن تولد ایلیور .

* * *

بودجه‌سز بر حکومت مشروطه‌نك سنهٔ معامله‌یه قدمنهاده اولمسی نه کبی محاذیری جامعدر ؟ ایشته بوراسی جای اندیشه‌در .

اولا داخلاً اولان تأثیراتی ، ثانیاً خارجاً اولان تأثیراتی آیرو آیرو شایان تدقیق مواددندر .

طبعی بودجه اصوله تابع برحکومتده بودجه قانونی خارجنده برشی یاپمق ممکن اولمه‌مسنه نظراً بو کوندن اعتباراً دوائر رسمیه‌جه اجراسی مقتضی تأدیاتك هیچ برنده اجرا ایدیله‌مه‌مسی بوحالك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولدیغی کبی مکلفیندن‌ده برکونا تحصیلاته قیام ایدیله‌مه‌مسی اویله‌جه برنتیجهٔ طبیعیه‌در .

آلدقلرینی ، ویردکلرینی بودجه قواعدینه تطبیق ایدن مملکتلرك بعض احوال فوق‌العاده الجاسیله وقت وزمانیله معامله‌ٔ تدقیقیه و تصدیقیه‌یی اکمال ایدیله‌میه‌جك بودجه‌نك اکمال معاملاتنه قدر برسنه‌نك مرکب اولدیغی اون ایکی آیه نسبتله برآیلق ، ایکی آیلق موقت صرفیات وتحصیلات مأذونیتلری استحصال اولنمق اصول متخذه ایجابندندر .

آنجق بوموقت اون ایکیده بر ؛ اون ایکیده ایکی یعنی برآیلق ایکی آیلق مأذونیتلرده دخی اساس اصولی دائره‌سنده تصدیق ایدلمش اولان سنهٔ سابقه بودجه‌سی اولمق لازم کلور .

عجبا بزده ۳۲٤ سنه‌سنه دائر بودجه تنظیم ایدلدی‌می ایدی ؛ تنظیم ایدلمش ایسه عجبا اووقتکی ایجاب حکومت وجهله مالیه قومیسیونندن ، مجلس وکلادن کچه‌رك ، ارادهٔ سنیه‌سی‌استحصال یعنی‌اسباب قانونیه استکمال اولنه‌رق مالیه‌یه تودیع ایدلمش مصدق بربودجه‌مز وارمیدر ؟ معلومات موجوده‌مزه کوره اویله بر بودجه تاریخ انقلابه قدر موجود دکلدی . تموزدن صوکره یاپلدیسه ، آنی بیله‌میز .

خزینه‌نك النده‌بویله مصدق ورسمی بربودجه‌سی یوق ایسه شو موقت مأذونیتلری‌ده اعطاواستحصالده صعوبت موجود دیمکدر . اوحاله ۳۲٤ سنه‌سی صرفیات واقعه‌سنك‌ده قانونیتی اسبابنك استکمالی ضمننده مالیه مجلس مبعوثانه مراجعته مجبوردر . واقعا برطاقم استقراضلرله اوانسلرك عقدینه دائر مجلس مبعوثانجه ویریلان مأذونیتلر میداندە ایسه‌ده بونلر صرفیاته مأذونیت حکمنی حائز اولەمیه‌جکندن ۳۲۵ سنه‌سنه عائد ایکی آیلق ویا برآیلق موقت مأذونیت استحصالی ضمننده جانب حکومتدن مجلس مبعوثانه وقوعبولەجق مراجعت وسیله‌سیله خزینه ۳۲٤ سنه‌سنه عائد صرفیاتی‌ده « تقنین » ایتمکه مجبوردر . مبعوثان محترمه‌مز مسائل مهمه‌قارشوسنده بولنیورلر دیمکدر .

—

لزوم تکذیب

—

جمعیت اتحادیه اعضاسنك یمینلری حقنده السنهٔ مختلفه اوزره نشر اولنان غرتەلره مناسبتسز قیل وقالر کیرمش . بوقیل وقالر یالکز جمعیتك شان و منفعته طوقونمقده قالمایوب ، حتی اسلامیتك شرفنه بیله طولاییسیله تماس ایتمکده بولنمشدر . بونلرك حقیله تکذیبی جمعیت مذکوره ایچون وظیفهٔ مقدسه شکلی آلمشدر .

ایشك اساسی (نئولوغوص) غرتەسنك جمعیته غیرمسلم اعضانك کیرمه‌سنه احتمال اولدیغندن بحث ایتمه‌سیدر . کویا جمعیت اعضاسی هیئت اداره‌دن امر آلدیغی حالده قتل ، اتحار کبی جنایتلری بیله بلا تردد اجرا ایتمك اوزره تحلیف اولنیورلر ایمش . بوایسه خرستیان مذهبنك احکامنه منافی اولدیغندن خرستیانلرك جمعیت مذکوره‌یه اعضا اولەلرینه مانع قطعی ایمش .

بوندن دخی ضمناً کویا دین اسلام بوکبی جنایتلر اجراسنه مساعد ایمش کبی‌مناسبتسز معنالر چیقارلمسنه وسیله اولیور .

هر حالده مسئله شبهه وترددلری قطعی صورتده ازاله ایده‌جك وجهله تکذیبی داعی بر کیفیت درجه‌سنی بولمشدر .

واقعا ممالك متمدنه‌نك برنده موجود ومطلوبه غیر موافق اولان حال‌حاضری خیره طوغری تعدیل مقصد مقبولیله تأسس ایدن جمعیتلرك پروغراملرنده ، احکام قانونیه وعادیه‌ده جرائم تشکیل ایدن مواد ، تاریخچه‌ده کوریله کلمش اموردندر . بونك اك ظاهر دلیلی‌ده ایتالیانك (قاربوناری) جمعیتلری پروغراملریدر .

لکن مطلوب‌اولان برنتیجهٔ حسنه‌یی التزام‌ایدن وشدیداستبداده قارشی‌منافع عمومیه نامنه پنجه‌لشمکده بولنان جمعیتلرده بویله شیلر کوریله کلمشدر . یعنی دیناً وادباً مقبول اولمیه بیله بوکبی انحرافلر فرقهٔ مخالفه ومجاهده‌ده آز چوق معذور کوریله بیلوب ادارهٔ اموره وضع ید ایدن ، یاخود بشقه بر صورتله تنفید مطالبه مقتدر بولنان فرقه‌لرده کوریله‌مه‌مش و کوریله‌مز .

جمعیت اتحادیه‌مز ایسه بوکون برفرقهٔ مخالفه دکلدر ، محافظه کار ، هیئت اداره‌سزه وضع ید ایتمش برفرقهٔ حکومتدر . مجلس مبعوثانده ، هیئت وکلاده اکثریته مالکدر . کامل پاشا دوشمه‌دن‌اول اویله اولدیغی حالده سطح بینلرجه عکس تأویللره مناسبت بولنه بیلیرایدی . لکن کامل پاشانك‌صورت سقوطی بویابده تردده محل براقامشدر .

حاصلی جمعیت اتحادیه اکر ادبارك بتون دیکنلرینی اوکرنمك ادعای مهلکی ایله وطنی‌ده برابرجه اضرار ایتمك فکرنده دکلسه برآن اول بر « تدبیر مصیب » ه مراجعتله احاطه اولنه‌میه‌جق قدر چوق ووخیم اولان محذورلره نهایت ویرمکه همت ایله‌ملیدر . کندوسی بونی رضاسی ایله یاپمدیغی حالده یاپدیرمق حکومت رسمیه ایچون بسیط وظائف صرفه‌سنده برمصلحت تشکیل ایتمکدن قورتیله‌مز .

—

حکمت اجتماعیه‌دن :

اخلاق — یسر ظفر

— مابعد —

—

الجزیره قونفرانسنده ، فرانسه‌نك بیکلرجه فاشودا مغلوبیتی اونوتدیران غلبهٔ‌سیاستی ، تربیهٔ‌سیاسیه و اعتدال وطنپرورانه‌سنك برثمرهٔ متکوره‌سیدر . بومسئلهٔ مهمهٔ اجتماعیه‌ده فرانسه‌یه ، تاریخنك نه‌بیوك خدمتی سبقت ایتمشدر . وقتیله صلحی حربه ترجیح

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E. 1153

ایدن بیوك وطنپرور وحقیقتپروره حقارتلر ایدن ؛ کفر، شتملر یاغدیران ؛ اووقت زواللی فرانسه‌نك ، صوکره ورسایده عقدصلح ایچون «تی یر»ك یالوارمسی، و«تی یر»لده مملکتی ، ملتی ایچون بسمارقك آیاقلرینه قیامسی ، فان آغلامسی . طبقی بزده « حرب ایتیهلم ، ضرر ایده‌رز.» بیان حقکویانه‌سنه‌مقابل زواللی صفوت پاشایه ایدیلن حقارتلر، روس جاسوسی صنعتی توجیه‌وتوسیم یدلسی، تحقیرلرندن صوکره آیاستفانوس معاهده‌سیچون‌عقد صلحه ینه‌اوذات‌عالیقدرك مأمور ایدیلیشی شو ایکی مهمهٔ متشابههٔ تاریخیه تاریخده، جریان وقایع تاریخده عینی اسبابك ، بشقه بشقه محیطلرده مشابه نتیجه‌لرله تجلیسنه یقیندن ، نه پارلاق مثال اولمقده‌در . [۱]

اوت . سیاست علی‌الخصوص قوی بر دشمنی ، نافع بر دوست کبی اتخاذ و انتهاز ایتمك معرفت وعلمندن بشقه برشی دکلدر .

آرتق مظفریت تسمیه ایده بیله‌جکم فاشیودا وقعهٔ مهمه‌سی ده بزه پك کوزل آ کلاتدی که .. صبر ، عجز ، اعتدال... انهزام دکلدر .

فقط ینه شبه ایتیهلم . فرانسه‌یی اعتداله سوق ایدن انکلتره‌نك عظمت و قدرتیدر . وفرانسه‌نك دست ائتلافی انکلتره‌یه صیقدیران اولا انکلتره‌نك.. بالطبع بوخصوصه‌کی غلبهٔ منفعتی ، صوکره‌ده فرانسه‌نك حائز اولدیغی قوتیدر .

البته قوی اولق ضعیف بولنمقدن بیك کره اولادر . وقوته استناد ایتمدکچه سیاست هیچدر . بر انسانك طبیعت حیاتنده قوت و قدرت زندکی بولنمدقجه .. اکا علاج ومداوات شفا بخش اوله‌میه‌جمی کبی برملتك سرمایهٔ حاکمیتی اولان اردوسی، دونمامی، لازم اولان درجه‌ده قوی بولنمدقجه اوحکومتك اجرا و انفاذ شوکت ومهابت ایتمسی‌ده قابل دکلدر.

اوحالده نتیجه‌سی ، نفعی ، ذوقی ، تمتعی ، میداندە طوران ، تاریخلرده پارلایان ، کوزلری قاماشدیران سرمایهٔ موجودیت حکومتی بو طرزده صرف وابذال وهدر وهبا ایتمك جائز اولورمی ؟

بالعکس ، دیه بیلورم که ، بو پاره‌لر، بو اغورده قونان ، قوللانیلان سرمایه‌لر انسانلرك باشی ایچون برنوع نذر اولیور . حتی برقسم ملتك بدل حیاتی عد ایدیلیور . سیاسی، مدنی، اقتصادی، اجتماعی نقطی بشقه. هرحالده انسانیتك اوغرایه‌جغی هائلهٔ فضای حربك رفع وسلامتی ایچون ویرلمش برصدقه‌کی قبول ایدیلیور .

مثلا یالکز موقده‌نده روسلر ۱۳۰,۰۰۰ کشی غیب ایتمشلردی ..

نه‌شبه، وقتیله فرانسه، آلمانیانك تفوقی ـ بوکون انکلتره‌نك دوستلغنی تمیز وترجیح ایدر بر عمق نظر وحسن نیتله کوردیکی کبی ـ کوره بیلمش اولسه ایدی البته حرب ایتمز ، حتی قوتجه مساوی‌ده اولسه ، احتمال ضرر ضرردر ؛ احتمال کار ، کار دکلدر، امر مصیبنه اتباع ایدرك ائتلاف وصاحی ترجیح ایدردی .

۱۸۸۷ عثمانلی ـ روس حربنك بو خصوصده ، بوآجی عدم اعتدال فلاکتی مثالنك ایضاحیله قلبلرمزی اجتمق ایسته‌یم . بوده حقیقی کوره‌مه‌مه‌نك ، حسیاتنه تابع اولمه‌نك ضرر وزیانلرندندر .

تخطری دها حالا باشمزی دوندیران اولسلهٔ المیهٔ اضطراباته تاریخمزك صحیفه‌لرینی آچان ..اوزون برفصل حیات تاریخیمزی سیاهلره ، ماتملره بوغان، قوری‌عظمتمزی بوش یره عناد و تفاخرمزدن بشقه نه‌سبب کوستریله‌بیلور ؟ ...

زواللی صفوت پاشا معلم فیضپروری رشیدپاشادن استفاضه ایتدیکی حکمت وحیت وکیاست وسیاستله حربك علیهنده بولندیغی ایچون زواللی‌یه خائن دیینلرك کرچه صوکره‌دن وطنه پك بیوك اهانت ایتدکاری تحقق ایتمدی دکل . فقط نه‌فائده‌که ، ملت زواللی ملت عثمانیه‌یه بو حقیقت پك بهالی‌یه اوطورمش اولدی .

حتی روسیه‌ده ژاپونیانی وقتیله بحق تمیز ایده‌بیلمش اولسه ایدی بروقت برسرچه‌یه غلبه‌سندن قارغه‌لی قارتاللغه دکیشدیرمك عظمت خود فروشانه‌سندن وازکچرده حقیقی بر شاهین پنجه‌سنده ایکله‌مز . دوکوشوب ، پارچه‌لنمز ، سقطلنوب خسته‌لنمازدی . اوزلاشوب اویوشوردی .

اوت تاریخ حیات ملل میداندە . حرب یاره‌سیله جدال آجیسیله صیزله‌میان هیچ برملت قلبی یوقدر.

بنابرین بوصیزیلری تداوی، وبوآجیلری تلافی ایده‌رك ممکن اولدیغی قدر بومصائبدن بری اولمق وخلاص بولمق ایچون .. انسانلر ... هر ملت کندی سرمایهٔ نقدیه‌لرندن صدقه اعطاسنده مضطر قالمشلر ، نقدی حیات ایچون قوللانمشلر، اردولر ودوتانمالر یاپمشلردر . اوت بوصورت استخلاصی ترجیح وتقدیر شبه‌سز نجه‌ابداعات مدنیه میانده ، قانون تکامل تأثیریله آلات حربیه وتجهیزات عسکریه‌نك ده تصیدار اولدیغی اشکال متکمله‌دن‌در .

اوت . دائما ، دائما .. تکامل . امر تکاملك قانون تنسیق وتدریجنده ترقی ایدن مصرفلر ، بومتزاید مصرفلر ، پول بول صدقه‌لرله تغذی ایدن یتون قوای مدهشهٔ حرب ووغا ، بربرندن قورقان قوتلرکی ، بربرینه اجرای صولته محترز ، ایقاع تهدیددن متردد ، بومدهش قوتلر ، بربری قارشو سنده ، بربر هیکل مخوف ومهابت کبی طوروب قالیورلر . قالقیشوب چاریشه‌میورلر . ایشته فلاکت طوردیریلیور .. توقیف ایدیلیور ، فنامی؟ ..

. . .

کمرکلره دائر

سنوی اوچ ملیون لیرایی متجاوز ضایعات ایله وطن مقدسمزك منافعنی خلادار ایدن کمرکلرك حال اسف اشتمالی ارباب حمیتك یورکارینی یاقیور ؛ بو ضایعات اناطولیسده سفالتله پنجه‌لشن بدبختلری آچلقدن، اولومدن قورتاره‌جق تخفیف اضطرابه مدار اوله‌جق برعلاجدر .

کمرکلرك انظار یار واغیارده مسلم اولان حال‌خرابیسی امور اداره‌سنك ، نفرت انکیز وسائطله نظارت ومدیریتله ارتقا ایدوب حالا موقعلرینی محافظه ایدن بعض نااهللر الندە برافلمسندن نشئت ایتمشدر .

بوسلسلهٔ مساویتك جزاسنی یالکز بوکردایه دوشن ارباب قدرت ولیاقت چکمکله قالیوب خزینهٔ حکومت‌ده بوسوء ادارهٔ رسومیه‌نك ثقلت مصائبی آلتنده ایکلیور .

عین زمانده نیچه فعال دماغلر مائل انطفا اولمش ؛ نیچه قیمتدار جوهرلر ، چامورلر ایچنه آتلمش ؛ آیاقلر ، باش وباشلر آیاق اولمشدر .

رسومات امینك لاقیدانه حرکتی ، امور رسومیه‌یی اجراآت مستبدانه‌لریله زیر وزبر ایده‌جك برسوری‌قهرمانلر یتشدیرمشدرکه ، سوریك قوردلرانه تسلیمی قدر شایان تلهفدر. رسومات امینك‌وجدانسزانه‌اطباعات الیمه حاصل‌ایدن شوتلهفلر ، شو فریادلر ، طن ایده‌رز که آرتق کندیسنی کمرکدن کف ید ایتمکه سوق ایلمشدر .

رسومات امانتك فعال ، عادل ، علوم اقتصادیه‌یه ، ودولتلرجه عقد ایدیلن عهود وتجاریه‌یه، ودقایق معاملات رسومیه‌یه ولسان‌اجنبی‌یه بحق واقف برصاحب حمیته، بروطن پروره تفویضی حکومت مشروطه‌یه پك بیوك منافع تأمین ایده‌جکنی وکلای دولت وملت البته تقدیر ایدر .

دولت علیه کمرکلرینك شودور مشروطیتده‌ده شخصی وکیفی اجراآت ایله ، تحکم وتجاهلله اداره ایدیله‌بیله‌جکنی تخیل ایدن بعض سبکمغزان، احتمال شومهم موقعه آتیلمق غیرتنه دوشه‌جکلردر . انجق حکومت مشروطه‌یه شونی عرض ایتمك ایسترزکه ارباب جهل واغراضك رسومات امانتنه چیقارلمسی وطنه اهانتدر ، استبداده خدمتدر . بناء علیه بویله‌لرینه رسومات امانتی تودیع ایتمکدن ایسه اومقامه سرمدن برهیکل رکز ایتمك اولادر .

اوراق ومکاتیب

عیناً

میزانك ۸۹ نومرولی نسخه‌سنده « ابتلای مأموریت » سرلوحه‌لی مقاله‌یی اوقور ایکن آغلامقدن کندیمی ضبط ایده‌میوردم . آغلایوردم . چونکه تثبت شخصی‌یه مراجعت ایچون‌اك مساعدسن‌وزمانده اللرم باغلی ، آیاقلرم یرندن قیملدانه‌ماز برحالده ، لسانمده غایت مؤلم ومحزن بر صورتده آغزم ایچنده اسیر استبداد براقلدی . رفیق حمیتکز، شهید حریت مرحوم شفیق بکك عکاده معروض سفالت

---

[۱] آه نه‌اولور . هیچ اولمزسه شوصره‌ده سوق اغراض یوزندن شخصیتی افراط‌ایله قاریشدیره‌رق ، تشویش اذهان وتلویث وجدان ایده‌جکمزه برازده هیمزی ، عمومزی .. جملهٔ جمیلهٔ منافعمزی ، محیط ومحتوی اولان وبوآنه قدر المزدن ، دیلمزدن ، ایچمزدن ، طیشمزدن ، تملر چکن، وحالا نملر چکمکده اولان شو زواللی مغدور ومنکسر وطنی ، شو شفیقه آنایی، شومقدس خانه‌یی .. دوشونسه‌کده تاریخك خزینهٔ شفا بخشی آراشدیرسه‌ق او علم فیض وخلاصبخشك بزم ایچون .. شبه‌سز بویله کونلر ایچون، بویله کونلرمزایچون بو کونکی ایشلرمزایچون بزه، محضا بزه هدا ایتمك ایچون صافلادیغی .. اوعبرتلری حکمتلری ، حقیقتلری .. تلقی ایتسه‌ك ... آنلرله تعبیر ، تنویر ایتسه‌ك ترنجمز رهبر اولدقجه وطنمزی ، سلامته ایصال ایدن طریق صواب بودر . بزی جهت نجاته سوق ایده‌جك آنجق اوقلاغوز ، ویالکز بویولدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

وحقارت اولدیغی بر زمانده ، سائقهٔ انسانیتله او (منفا) دن اونی قورتارمغه توسل وموفق اولدیغم جهتله (طاوشان) کبی تملق آرابه‌سیله بنی آولایوب طقوز سنه مقدم ازمیرده اقامته مأمور ایتدیلر .

یکرمی بش یاشنده ایدم، مستقبلی تأمینه اك مساعد یاشدیر . پولتیقه‌سنی مدح و التزام ایلدیکم والیٔ اسبق اول امرده التفات ایتدی ، صوکره . . رشوتی بالکز قبول ایتمیانلردن دکل . ایدنلری تشهیر ایدنلردن اولدیغمی اکلاینجه بنی کوبك کبی اهمال ایتدی ، برقاچ دفعه تقدیم استعفا ایلدم . فقط قهر وسفالت ایچنده اولمکه محکوم بولنمش اولدیغمدن مطلوبم اسعاف اولنمیوردی .

ازمیر شهرنده حکومت خارجنده بشقه بر ایشله مشغول اولمق ایستدم ، ممانعت وتضییق اولنیوردم ، نهایت قوای عقلیه و بدنیه‌م بسبتون مضمحل اولدی. ایشته قتل ادبی ...

اعلان حریتدن صوکره احقاق حقم ضمننده مقاماته مراجعت ایلدم . مکر اوزمان بشقه بر جنایتم وارمش کبی، اوده، عرب عنصریه منسوب اولمقمدر. والیٔ سابق رؤف پاشا ازمیر اهالیسندن اولدیغندن مملکتم یعنی مسقط رأسم اولان سوریه‌یه کیتمکلکمی اخطار ایتمشدی، بن سوریه‌لی اولدیغم ایچون آناطولیده بقام جائز دکل اما کندیسی مصرده قومیسر فوق العاده صفتیله بولنه بیلیر . ایشته مساوات وعدالتك موجودیتنه یکی بر دلیل قاطع (!)

نام مستعاریله استخدام اولندیغم معیت مأمورانی لغو اولنمشدر . شوحالده بن قادرو خارجنه چیقاریله‌جق مأمورلردنم . فی‌الواقع حکومت، هروقتده ایستدیکی آدملری مناسب کوردیکی مأموریتلره تعیینده سربستدر . فقط بتون کنجلکی بادهوا صرف ایتدیریلن بر مأمورك حقوق شخصیهٔ استقبالیه‌سنی هدم ایتمکحقی یوقدر. بوکی آدملره حکومت نه قدر التفات ایدرك تلطیف ایدرسه بورجنی ینه بتون ایفا ایتمش اولهمیه‌جقدر .

بوکی معاملات ایله عکسی حقنده تاریخك کوستردیکی نتایج وخیمه‌یی طبیعی بیلیورسکز . اونك ایچون ذکرندن صرف نظر ایدوب بالکز احوال حاضره ایله متناسب بر طرزده مطالعاتکزك بیان بیورلمسی متمنادر.

عکالی
شکری فراد

— میزان —

صدای یأسك شدتی فضله شرحلره احتیاج براقمایور .

—

مترووپچه‌ده بر بیطرف امضالی نارت صاحبنه :

بیوکار دیرلرکه الکلام صفت المتکلم !

—

اناطولی حصاری تنویر افکار جمعیتی طرفندن فرح تیاتروسنده ویریلان قونفرانس وتیاترو حاصلاتی حقنده‌کی حساب پوصله‌سی :

پاره	غروش	
	٤٠٩٦٠	طبع ایتدیریلان مختلف بیلتلرك مجموع اثمانی
		غروش
	٢٤٩١٨	فروخت ایدیلهمیوب باقی قلان بیلتلرك اثمانی
	٢٧١٢	بعض ذواته کوندریلان بیلتلرك اثمانی اولوب هنوز تحصیل اولنهمیان
	٤٨٦	مطبوعات ایله بعض ذواته مجاناً ویریلان
	٢٨١١٦	
	١٢٨٤٤	
	٥٤	برذات طرفندن اعانهٔ ویریلان
	١٢٨٩٨	
	١٠٨	بدلی نقصان آلتان ایکی لیرالق بیلنك اثمان بقیه‌سی اولوب تنزیلی لازم کلدن
	١٢٧٩٠	
٢٠	٤١٤٦	برموجب مفردات مصارف یکونی
٢٠	٨٦٤٣	واردات صافیه
	٣٠٠	بالاده دردست تحصیل اولدیغی ارائه قلنان ٢٧١٢ غروشدن ٧١٢ غروشی غیر قابل تحصیل باقیسیله
٢٠	١٦٤٣	تحصیل اولنمش فرضیه ایراد قد اولنان
		غروش
١٤	٦٣٨٦	برموجب قرار حاصلات صافیه‌نك یوزده آلتمشی اولوب جمعیته عائد بولنان پاره ٢٠٠٠ دردست تحصیل
١٦	٤٢٥٧	حاصلاتك یوزده قرقی اولوب قحطزدکان منفعته تحصیل قلنان ٤ ٤٣٨٦ نقداً جمعیته‌موجود
		٤ ٦٣٨٦

برروجه بالا عرض اولندیغی اوزره حاصلات صافیه اولان اون بیك آلتی یوز قرق اوچ غچق غروشك جمعیته عائد یوزده آلتمشی بعد التنزیل باقی یوزده قرقی اولان درت بیك ایکی یوز اللی یدی غروش اون آلتی پاره مقام عائده‌ینه ارسال وتودیعی ضمننده « میزان » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه تقدیم قلندی . فی ٢٨ شباط سنه ١٣٢٤

جمعیت محاسبه مأموری — اناطولی حصارنده
محمد رفعت — تنویر افکار جمعیتی

— میزان —

برروجه بالا نشر اولنان حسابه نظراً اناطولی قحطزدکانینه اعانه اولمق اوزره افراز و اداره‌خانه‌مزه تودیع اولنان درت بیك ایکی یوزاللی یدی غروش اون پاره داخلیه نظارتی وزنه‌سنه تسلیم ایدیلهرك داخلیه محاسبه‌سندن ٢٨ جلد و ٢٧٦٢ ورق نومرولی آلتان سند مقبوضی برای حفظ جمعیت مذکوره‌یه ویرلدی.

« اخلاص » ایستردی که هر جمعیت، هر قلوب حساباتی بویله مراقبهٔ عامه‌یه قویسون . شو شرف تقدمی احراز ایدن نورسیدکانه « طوغریلق » نامنه تشکر ایلرز .

اوراق حوادث

بحریه جرخجی مکتبی حقنده دون یازدیغمز فقره‌نك مستدالیهی اولان ورقه شاکردان طرفندن ویرلیوب دها یوکسك طبقه‌لرك برندن اولدیغی کوریلان لزوم اوزرینه ایضاح اولنور .

ضیافت

مملکتنده آثار ترقی وار . اسکی طورلر ، اسکی شربتلر اعتباردن دوشیور .

عینی موقعده ، عینی دیوارلرك ایچنده برضیافت ویرلمش ؛ صدر اعظم ، اعیان رئیسی وسائره وسائره حاضر بولنوب کوزل نطقلر اوقونمش ، کال اشتها ایله نفیس یمکلر یمش ایدی .

وقتك صدر اعظمنه بویله بر اکرام « اوغورلی» کلمهش ایدی .

اسکی زمانده « اوغور » لره اعتبار واردی . اواعتبار قالمش اولسه شمدیکی صدراعظملك (پرا پالاس) ضیافتنده حاضر بولنمق شویله طورسون ، مجبوری اولهرق اوکندن کچرکن براخلاص ایله بر فاتحه‌سز کچمه‌سی اقتضا ایدر ایدی . یکی قابینه بویله شیلره قولاق آصمایور . لکن بزم باقلاجی عایشه دودونك حقلی چیقمه‌سی احتمالی هنوز دفترکاشاتدن سیلنمه‌مشدر .

اعیان رئیسی سعید پاشا بعض غزته‌لرك خلاصه ایتدکاری وجهله « حال حاضره ومستقبله » عائد اولهرق اوسوزلری نطقنده سویلهمش اولملیدر . چونکه ماضیسی اعتباریله متفقاً تقدیس ایتدیکمز برهیئتك بوکونکی «جیفته حکومتلکنی » وطنه تهلکه عد ایتمهمك ایچون سیاسی بصیرتسزلکه مالك اولمق اقتضا ایدر.

بزم بیلدیکمز سعید پاشا بصیرتسز آدم دکادر . بناءً علیه کندوسی طرفندن ایضاح ماده ایدنمسنه احتیاج اولسه کرکدر .

—

وقعه‌نویس جدولی

داخلی

کچن جمعه نمازندن صوکره اهالیٔ مسلمه‌دن مرکب برجم غفیر طرفندن فاتح جامعشریفنده ویریلن خطبه‌لر معلومدر. نتیجهٔ مقررات دون خلیل بکك‌ریاستی تحتنده برهیئت مبعوثه طرفندن مقام صدارته وابراهیم خلیل بك ریاستی آلتنده دیکر برهیئت مبعوثه طرفندن‌ده مجلس مبعوثاندهٔ رئیس احمد رضا بکه بیلدیرلمشدر .

صدر اعظم پاشا حقوق اسلامك محافظه‌سی ایچون مواعید لازمه‌ده بولنمش وهیئت مطیباً عودت ایتمشدر .

احمد رضا بکی زیارت ایدن هیئتك عین حمله متحسس بولندیغی مقام تأسفده بیلدیریلیور .

محمود بك مطبعه‌سی — محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۹۵ | پازار ایرتسی | (۲۲ صفر ۱۳۲۷ ، ۲ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جبانت ومسکنت

—

اخلاق نجیبهٔ عثمانیه چوق بوزلمش ، اصلاحنه جدی چاره‌لر اتخاذینی ایجاب ایتدیره‌جك برحال اسف اشتماله کلمشدر .

واقعا اوتوزسنه امتداد ایدن شدید براستبداد موجودیت معنویه‌مزك نجیب اولان جهتنی هدف تعرض اتخاذ ایتمش ، بنای تفرد وتغلبنی مسکنت عمومیه اوزرینه قورمق مسلکنده دوام ایلمش ایدی . بونك ایچون اورتهٔ‌ایی استیلایدن بوحال، غیرطبیعی وموقتدر ؛ فضله مأیوسیته محل یوقدر . لکن بعضاً حد معروفی کچیورلر ، حسیات حسنه‌یی آغیرصورتده جرح ایدییورلر ، صبر وتحمله طاقت براقمیورلر .

یکرمی سنه مقدم وطن عزیزك بیوك برفلاکت اوکنده بولندیغنه هرکس قائل ایدی . آنی قورتارمغه مأمور اولان و کلا ورجالمز ایفای وظیفهٔ وطن پروری ایتمدیلر . مسکینانه‌اثر تخریبه اشتراك ایلدیلر. هرچه بادآباد کندیلرینك واولاد وعیالرینك آتیلرینی تأمین ایتمك اوزره قاصه‌لرینی طولدیرمغه واستبداده تبصبصکارانه آیوازلق ایتمکه دوام‌ایلدیلر .

وطن عزیزه اهانتله سیان اولان شو مسکنتلری اوزرینه استبدادك تماسیله هنوز غائغره‌ن اولمامش اولان عنصرملت، یعنی علم ومعرفت سایه‌سنده‌دنیانك نیك و بدینی اوکرنمش اولان کنجلر، مکتب صره‌لرینك قوری تخته‌سی اوزرنده ، دوائر عالیه‌نك قدیمه قولتوقلرنده قائم اولان مسکینلرك تخریبات‌نی تعمیر ایتمك اوزره برچارهٔ مؤثر تدارکنی، برطریق نجات تحریسنی دوشوندیلر، « اتحاد وترقی جمعیت عثمانیه‌سنی » مکتب طبیه صره‌لرنده تأسیس ایلدیلر .

زوالی وحمیتلی معصوملر هنوز نه یاپه‌جقلرینی اکلایه‌میورلر. بالکز اورته‌لغك فنا اولدیغنی بیلیورلر، بوحالك ادامه‌سی جائز اوله‌میه‌جغنی ایشدیورلردی؛ کنج تمز عثمانلی قانونك سوقیله تقدیر عالیه انتظاراً تدبیر تحریسنه قیام ایتدیلر .

بوکون نطقلری ایله ، تجییل وتکریملری ایله جمعیتی کوکلره چیقاران، بونك دوزجه حیاسزلق اولدیغنی بیلمك ایسته‌میان اخلاق و مسلك جوجه‌لرمز وقتیله مکتب بیکلرنده بر فکر مخالفت ومقاومت طوغدیغنی خبر آلنجه آنی محو وازاله ایتمك امرینی « اقدم‌واقدس امور » دن عدایتدیلر. (به‌زیه‌ر) قلعه‌سنك حین فتحنده پاپایه وکالةً بر قاردینالك :

— سز جمله خاقی قایجدن کچیریکز ، البته الله مؤمنلر ایله منکرلری آخرتده تفریق ایده‌جکدر! دیدیکی کی مظلوملری، معصوملری بلا تفریق حبسخانه‌لره ، اشکنجه خانه‌لره ، منفالره ، اولومله سوق ایده کیدرلر ایدی .

ظلمه‌نك نجه‌لرندن بقالرینی قورتاره‌بیلمش، حدودی آشمق معرفت عظمتله موفق اولمش ارباب غیرت حقیقة مقدس دینمکه شایان اولان جمعیتلرینی حدود خارجنده شعبه، شعبه اوله‌رق تجدید وتأسیس ایتدیلر ، بیه‌جکلری اکمکه ویره‌جکلری پاره‌لره بیله مالك دکل ایکن ، غزته‌لر، رساله‌لر ، خطبه‌لر نشر ایده‌رك فریاد حمیتلرینی ملتك جکرکاهنه قدر ایصال ایتمکه موفق اولدیلر

اون بش سنه بوغزای اکبر دوام ایتدی . بر طرفده ملیونلره مالك اولان استبداد آزدری ، دیکر طرفده آچلقدن نفسلری قوقش وطنه ، آنا بابایه یاخود اولاد وعیاله حسرتدن کوزلرینك فری سونمش برزمرهٔ قلیله اولدیغی ؛ یعنی بیکه ، ملیونه قارشو بردیمك بولندیغی حالده حقك شانی برکاتیله عاقبت ضعف قوته غالب کلدی ، پارلاق مظفریت ایله حق باطلی دوبردی ، جهانك کوزلرینی قاشدیردی .

فساده هنوز بولاشمامش اولان عثمانلی عنصرلرینك غزای مأیوسانه‌سنده ملیونلری محتوی اولان قاصه‌لرندن بش پاره‌لك برزکات اولسون و برمکه قیمامش ؛ مجاهدلر ایله آثار وطن پرورانه‌لرینی ثمره‌سز براقق اوزره ـ وظیفهٔ رسمیه‌لری خارجنده اوله‌رق ـ « حسب العبودیه تقدیم » لر ارتکاب ایتمکدن خالی قالمامش بولنان وجدانسز اداره‌فاره‌لری تبصبص ومسکنتنده دوام ایدیورلردی . تقسیم خاتمهٔ فلاکتی بیله کوزلرینه آلدیرمشلر ایدی .

بویله برصره‌ده جمعیت اتحادیه‌نك نشریاتی ایله اویانمش ، سنه‌لردن برو دوکدیکی قانلری ایله قاتمرلی حق تصرفه‌کندیلرینی مالك بیلمش، ایشته اوصورتله فضله برارابطه ایله مربوط بولندیغی بر عضو وطنك کسیلوب ید آخره ویریله‌جکندن متأثر اولمش بولنان عثمانلی اردوسی:

— آرتق یتر !

آوازه‌سنی کوکاره‌چیقاردی ، استبدادی یالدیر کولدیر دویرمك همتنده بولندی .

ایشته او یوم مسعودنده هرکس وطنك خلاصنه قائل اولمق کیمی سجدهٔ شکرانه واردیغی ، کیمی‌ده منتدارانه اللرینی سمایه قالدیردیغی صره‌لرده « استبداد فاره‌لری » کبزلیجه تبدیل مکانه ، تحویل قطبه قویولدیلر . امللرنده وطنه فضله خدمتلر ایتمك ، ماضیلرینی عفوایتدیرمك کی حسناتدن اثر یوق ایدی. چونکه کندولرنده حسنات استعدادلری ، سیئات الفتیله‌چوقدن کورلشمش ، غائب اولوب کیتمشیدی. یکانه مقصدلری انقلاب خیرمزی فرصت عدایله مسلك وصنعتلرینه کوره استفاده‌سی دولابلرینی چویرمکه دوام ایتمکدن عبارت ایدی .

حسابلرنجه‌ارباب انقلاب کیمی عسکراولمق جهتیله دائرهٔ‌محدوده‌سنده قالهجق، کیمی کنج اولمق‌ایله برابر حدود خارجنده، یاخود قلعه دیوارلری ایچنده ، اداره معرفتلرندن بعید، رسمی دولابلرك ایچنه ـ لکلرینه غیر واقف بولنمق اعتباریله نه یاپه‌جغنی شاشیره‌جق ایدی . استبداد فاره‌لری بونی پك کوزل تخمین ایتدیلر . انقلابك شرفی ، انقلابجیلرك حقوق مکتسبه‌لری ، عاقبت خلاص ایدلمش اولان وطنك منافعی خلافنه اولدیغنی و اولهجغنی بیله‌رك کندی دولابلرینی حریت یاراغی آلتنده تدویراتمك امیدینه دوشدیلر .

تموز ابتداسنده انقلاب غاز یلرینك عددلری محدود، هویتلری معلوم ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1133

اغستوس نهایتنده ایسه ممالك محروسه‌نك هر طرفی « اتحاد » جیلر ایله ، بالخاصه اتحادجیلرك افسادکارانه تجاوزلری ایله طولمش، هرکسی حیران براقمش ایدی .

اثر تخریب واغتشاش الآن دوام ایدوب کیدیور. کیفیت وطنك سلامتنه مضر اولدیغی قدر ، اصل ارباب انقلابك شانلرینی‌ده مخلدر .

استبداد کندولکندن حاصل اولهمز . آنی حصوله کتیرنلر ینه بو « فاره » لردر . چونکه جبلتلری ، مسلکلری ، مقصدلری ـ موجودك ایچنی اویمق، تخریب وترذیل ایتمکدر.

شو یبانجی عنصر ، محترم جمعیتك وجودینه داخل‌اولهلی جمعیتك شکل‌وصفتی دکشمکباشلامش، وطنی جداً خلاص واحیا ایدن جمعیت اتحادیه جداً وطن ایچون تهلکه تشکیل ایده‌جك برحاله قدر اصلندن تباعد ایلهمشدر .

بو کا سبب اولانلر اوماهر فاره‌لردر . جمعیت اتحادیه وطنك وکندینك سلامت وحیثیتی وقایه ایتمك اوزره وجودینی اوفاره‌لردن تطهیر ایتمکه وکندوسنی شایله متناسب برقادرویه ادخال ایلهمکه مسارعت ایتملیدر .

* * *

آز چوق امور اداره‌یه وقوفلری اولان‌عثمانلیلر شو تصویر ایتدیکمز حاله ،آنك آغیرلغنه ، تعدیلی لزومنه قائلدرلر . ایچلرنده قائل دکلز دیانلر، وارسه جناب حق شاهد طوتهرق یالان سویلدکلرینی یوزلرینه چارپمق وظیفه‌مزدن بیلیرز .

بونك ایچون ایدی‌که (پرا پالاس) ضیافتنده اعیان رئیسی سعیدپاشایه استاد اولنان نطقك استادن بشقه برشی اولهمیه‌جغنی دونکی کون بیانه مسارعت ایتمش ایدك .

شاید استناد اولیوب او مأخذه نطق سویلهمك درجه‌سنه قدر تنزل ایتمش ایسه ، یا سویله‌دیکنی بیلمیه‌جك قدر بینی صولاتمش ، یاخود وطنك معروض بولندینی تهلکه هرتخمینمزك فوقنه چیقمش دیمکدر . بونك اوچنجیسی یوقدر واولهمز .

وطنك سلامتی اوغرینه یکرمی سنه‌دن برو صرف ایتدیکی مساعیٔ قهرمانانه نامنه اولهرق جمعیت اتحادیه‌مزی اشبو احوال غیر طبیعیه‌نك کنه وحکمتنی تقدیر یولنده صرف همت ایتمکه دعوت ایلرز . چونکه ایش ایشدن کچدکدن صوکره پشیمانلق پاره ایتمز .

انقلابك ایلك کونندن برو اولان اخطاراتمزی درخاطر ایتسون . نتیجه‌لرینی طارتسون . خالص دوست ایله دشمنلری تفریق ایتمکه چالشسون . کندوسنك عظیم مسئولیت اوکنده بولندیغنه شبهه ایتمسون .

استبدادك استشاره‌سنه « افندمزك هر اراده‌لری عینی کرامتدر، بیان مطالعه ایتمك حدمز دکلدر » دیه کلان اوفاره‌لر ، بوکون صاحب زمان اولان سزلره قارشودخی الك بیوك مضرتلری تولیده مستعد اولان حرکتلرکزی بیله تحسین وتجیل ایتمکه تردد ایتمیورلر. چونکه «بادنجان یرینه انك افندیسنه‌قاووق صاللامغه » آلشمش طالقاووقلردر . طبیعت ثانیه‌لری اودر. بشقه درلو معامله‌یه استعدادلری قالمامشدر.

یکی عالمه کیرمش بولنمق ایله مشرفز. یکی اصول، یکی آداب ، یکی مسلك لازمدر . بشقه درلواولورسه یکانه کارمز یالکز استبداد عنوانی تبدیل ایتمش بولنمقدن عبارت قاله‌جقدر .

—

طوفان بلا

—

(یکی غزته) رفیقمز ، اناطولیده اجرای سیاحتله اخیراً درسعادته کان بر انکلیز غزته‌سی مخابرینك بیاناتی نشر ایدییور . مخابر دیمش که :

« اکثر اهالی آچلقدن اولمامك ایچون مصر قوچانلرینی حاشلایوب صوییله کفاف نفس ایتمکده‌درلر . الده نه تخملق وار ، نه چفت حیواناتی . . . برچوق برلرده اکین زمانی بیهوده یره عطالتله مرور ایتمش ، عاجلاً برچاره‌سنه باقلمازسه کلهجك سنه مدهش بر قحط وقوعی محققدر . هیچ برشیئه مالك اولمیان کویلیلر ویرکو بقایاسنك تحصیلاتیله بسیتون تپی دست قالیور . طاشنه قسوتیون جمعیتی مایسده حکومتك نظر انتباهی جلب ایتمك فکریله ولایات سته‌ده تمایشلر ترتیبیله مشغول بولنیور . بونلر ، شرائط حاضره دائره‌سنده انسانجه‌یاشامق امکانی اولدیغنه قرار ویرمشلردر . »

هر کلمسی نار بیضا سالنده قیزدیرلمش برشیش کبی قلب اصحاب حمیته صاپلانان شو بیانات ـ که بزمده استطلاعات مخصوصه‌مزه تمامیله موافقدر ـ باقه‌لم لایق‌اولدیغی‌اهمیته متناسب برصورتده حکومت اجرائیه‌نك نظردقت وانتباهنی جلب ایده‌بیله‌جکمی ؟

اناطولی بیتیور . بیتمه‌سنك باشلوجه سدبی‌ده پاره‌سزلقدر . بودردك تداویسی اویله اوفق تفلك تدبیرلرله ، یارم یمالاق تشبثلرله قابل دکلدر . مملکتمزك استعداد طبیعیسندن بحق مستفید اولق، طوپراقلر آلتنده مدفون خزائن طبیعیه‌یی استفاده بخش برحاله کتورمك ایچون پاره لازمدر . هم‌ده اویله برقاچ میلیون دکل . برقاچ میلیونك بش اون کره‌لر فضله‌سی‌درجه‌سنده میلیونلرلازم . بومیلیونلره دسترس اولمدقچه مملکتمز حالاً‌ده، استقبالاً‌ده دوزه‌له‌مز. حکومتك ، هرشیدن اول ، بوتون‌مصالحه ترجیحاً دوشونه‌جکی نقطه بوایکن بوبابده فعالیت اظهار اولنمدیغنه دلالت ایدر اوفق برحرکت کوره‌میورز . یازیق !

طاشناقسوتیون قومیته‌سنك ولایات سته‌ده‌نمایشلر ترتیبی ایچون مارت ویانیسان آینی اختیار ایتمیوبده مایسی انتخاب ایتمسنی‌ده معنیدار بولیورز . ولایات سته‌ده مارت ونیسان آیلری ، طاغلرك مسافرقبول ایتمه‌سنه مساعد دکلدر .

خلاصه : برطوفان بلا ، مملکته طوغری ایلرولهیوب طوریور . بونك اوکنه برسد سدید حکیانه چکلمز ایسه عاقبتمز جدی هم‌ده پك جدی اندیشه‌لره واسع میدانلر آچیور .

—

برتکلیف

— ضبطیه نظارتنه —

—

داخلده تقریر آسایش، خارجه قارشی امنیت تحفظ پك مهم ایکی لازمهٔ مدنیتدر . آنجق نفاق وشقاق داخلی یاواش یاواش وبك کیزلی بر صورتده توسع ایدرك بردن مستولی اولهجنی ایچون آسایش داخلی بی تأمینه معطوف اولان مساعی پك زیاده لایق‌اعتنادر . بولزوم باخصوص بحران‌ومیان‌دورلرنده، بیوك برقطعیت‌ایله‌احساس وجود ایدر .

جدی بر نظر تدقیق اوکنده آسایش داخلی تعبیری ـ امنیت جان‌ومال دولایسی ایله‌ـ تجارتك ، صنایعك ، امور نافعه‌نك سلامت وموفقیتله توسع وتأسسی خصوصنی تضمن ایدر .

ضابطه مأمورلری لدی الایجاب ـ ولو بك موقت برزمان ایچون اولسون ـ عسکره قوماندان ، مأمورین عدلیه‌یه قائمقام اولور .

والحاصل حتی دور سکونده بیله ضابطه پك مهم بر وظیفه ایفا ایتمکده‌در .

غیای استبداد ، هرصنفه اولدیغی کبی روح ضابطه‌یی‌ده نفس سمومیله بوغمش ؛ ذلیل وحقیر بر چرکاب لوث ایچنه آتمشدی .

فقط بوذل سقوط، صنفه دکل ، اوپچهٔ فاجعه ایجاده تودیع نفس ایدن منتسبینه عائد ایدی .

بناءً علیه ناموس ملینك ، عفت عمومیه‌نك ، امنیت جان ومالك ضامن حقیقیسی‌اولان دور مشروطیتده ضابطه‌نك محترم، پاك ، نافع بر مسلك اولدیغنه شبهه یوقدر .

ایدی‌مأمورین ضابطه‌نك خانه‌سنی اداره‌سنی ، اولادینك تعلیم وتربیه‌سنی، کندینك بلا تنزل یاشایه بیلمسنی تأمین ایده‌جکی صورتده اعاشه ایتمسی لزومی کندیلکندن ظاهردر .

عمومك مالنی تحت امنیتده بولندیرمقله موظف بر مأمورك حلالندن کیه‌جك برصاغلام آیاق قابیسی بولنمامق جائز اولهبیلورمی ؟

حیات افرادك تجاوزدن مصونیتنه بر نکهبان صادق قالمق اوزره حصر وجود ایدن بوکیمسه‌نك مسلکنی مستحقرکوره بیلمکله نجابت حسیاتی نصل محافظه ایدر ؟

حال‌بوکه مأمورین ضابطه‌نك حد کفایه‌ده بر سعهٔ معیشتی حائز واحترام و اعتماد عمومی‌یه مظهر بولونملری درجه‌سنده لازم برشی‌ده بونلرك عددینك حد کفایه‌یه ابلاغلریدر .

عزتك اوغلو عبدالرحمن قاچه‌جقمش دینیور ، برچوق یرلره نقطه‌لر سرپیلیور ..

آطه‌دن بر خبر : ذکی پاشا قاچیورمش دینیور، همان آطه ضابطه‌سنه اللی پولیس علاوه !

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

فاتح جامع شریفی حولیسنده بلغارستان وروم ایلی شرقی اهالیٔ مسلمه‌یی لهنده خطبه‌لر ویرمه‌جك ، استیذان ایدیلیور ، بر آلای پولیس قوشدیریلیور . بوقدر پولیس هفته‌لرجه ، آلایلرجه غائب اولور . والخ ...

والحاصل اوصاف منتظره ایله هنوز تماماً تجهز ایده‌مدکاری حالده عددلری‌ده حد کفایه‌ده اولمیان مأمورین ضابطه منکسر اولمقده‌در.

ضابطه‌نك بالخاصه تماماً اعادهٔ موقع وحیثیتی نامنه ادارهٔ مستبده ضابطه‌سیله دور مشروطیت ضابطه‌سی آره‌سنه برحد فاصل قطعی چکمك ایچون فسلر آتیلوب قالپاق کیدیرلدی ؛ آورپا ضابطه‌سی انواعلری تدقیق ایدیلمه‌رك کوچ حال برکوهٔ نوین بولونه‌بیلدی؛ سوقاق باشلرینه نقطه‌لر قوندی؛ بالخاصه یکی جامع جوار نده‌بوسته‌خانه‌نك کوشه‌سنده‌کی سواری نقطه، مارین وعابرینك نظر دقتنی جلب ایتدی ؛ آوروپا ضابطه نظامنامه‌لری اساسنه مستند نظامنامه لایحه‌سی قلمه آلندی ؛ برده پولیس مکتبی آرتق قطعیاً آچلمق اوزره ایمش ...

بونلر کافهٔ حسن نیته مقرون تشبثات اولوب اولدیغی تدقیق ایده‌جك دکلز. یالکز بتون غربدن، فرنکلردن آلنان بو بدعتلر اوکنده انظار دقتی بردقیقه ایچون‌ده شرقه ، اقصای شرقه توجیه ایتدیرمك امانده‌یز .

معلوم اولدیغی اوزره علمك ، عرفانك وطنی یوقدر . علم اونی تمثل ایتدیره بیلنك مال مشروعیدر. هرهانکی برحقیقتی کشف ایدنه یالکز شرف کشف افراز اولونور . واوحقیقت آرتق عمومك ، بتون اوحقیقته وصول ، اونی احاطه استعداد ندنده بولوندقلرینی بالفعل اثبات ایدنلرك مال مشروعی، مملوکی اولور .

ایمدی ترقی، « ابی ، نافع ، کوزل » برشیٔ هر نره‌ده بولورسه‌ق ، هرنره‌ده بولدیغمز برحقیقت شرائط حیاتیه واجتماعیه‌مزله دها زیاده مناسبتدار برکسوه‌ده بولونورسه اونی قبول ایتمك‌دن عبارتدر. مقایسهٔ تشکیلات دول ایله توغل ایدنلره خفی اولدیغی اوزره جاپونیاده ضابطه‌یه دائر براصول واردرکه ، بزه نقل اولنمسی پك مناسب، نافع‌در .

مناسبدر ؛ چونکه اخلاق و عاداتمزه مغایر برشی اولمه‌مقله برابر هیچ برمصرفی مؤدی اولمایه‌جقدر. نافعدر ؛ چونکه کمال درجه سهولتله ، عادتا انجق برحسن نیتله ضابطه‌مزك مقداری آرتمش بولونه‌جقدر .

نقدر یاره‌سز اولدیغمز معلوم . اناطولی ، روم‌ایلی برر خزینه ایسه‌لرده ، قابالی . . انخنارلرینی هنوز بوله‌مدیغمز خزینه‌لردر . یاره‌مز یوق . بو حالده آز پاره ایله چوق ایش کورمك ، مصرفسز بر صورتده تأمین مقصده خادم، طرق مشروعه ونافعه کشف ایتمك تشکیلات حاضره‌مزه اساس‌الاساس حرکت اتخاذ اولونمق لازم کلور .

ایشته ژاپونیاده تدویز ایدیلوب کمال موفقیتله حسن نتایجی انتظار اولونان اصول جدیدهٔ ضابطه بانقه‌لره ، شرکتلره ، مکتبلره ، شهرلره جوار چیفتلکلره ، مالکانه‌لره ، حتی شهرلر درونده آرزو ایدن عائله‌لره مصارف مخصص لهندن تسویه ایدلمك اوزره پولیس اقامه ایتمکدر .

بوصورتله افراد ملت ایله مأمورین حکومت آره‌سنده بر رابطهٔ صمیمیت حاصل اولغه باشلار . خلق حکومتی یابانجی بردشمن حکومت ملتی منقیاد بر بازیچه کورمکدن جزئی کلی وازکچر ...

بونلرك قاچ آیلق معاملری ضبطیه نظارتنجه علاقه‌داراندن نه صورت ایه تأمین اولونه‌جقدر ؟

سیویلمی ، یوقسه کسوهٔ رسمیه‌می تلبس ایده‌جکلردر ؟

نه قدر زمانده بر یرلردن تبدیل ادلمك اقتضا ایدر ؟

بونلر تفرعات مسئله اولوب بونلر ونقاط سائرهٔ ممانعه‌نك حل وتثبیتی وبر نظامنامه لایحه‌سنه ربطی تدابیری ضبطیه نظارتجه حل اولنه‌جق خصوصاتدندر .

—

حکمت اجتماعیه‌دن :

اخلاق — یسر ظفر

— مابعد —

—

اوت ، بنه تأکید ایدرم . براوك یانفینه قارشو سیغورطه ، تحفظ بدلی نه‌ایسه برملتك اردو ، دونمه مصرفیده اودر برنوع بدل تأمین صلح وصلاحدر .

هرحالده . بوعظیم مصرفلر.. تحدیدینه مجبوریت الویرنجه‌یه قدر بهمه‌حال بوکسلمه‌جك وحتی هانکی درجه‌ده تحدید اولنه‌بیله‌جکی بیله بالطبع شمدیدن کسدریله‌مین .. بومصرفلر ، بو یوکسلك بودجه‌لر ، فنالغه مختص کبی کورینوب ایولکه مصروف قالان بوآلتون بیغینلرینه، اصلا زیان اولوب کیدییور دینه‌مز . حتی براو یاپمقله ، برزرهلی یاپمق برتفنك ایجاد واعمال ایتمك بینده هان هیچ برفرق قالماز . حتی برینك موجودیتی دیکرینك وجودینی استلزام ایدر . کرچه عمل واحتیاجده زرهلی ، یووا قدر مستحسن کورونمامکله برابر مقرر برفدالغی طوردر. یرمق ، صاووشدیرمق ، اعتباریله هرحالده ممدوح اولور .

اوت ، آغاج ، طاش ، طپراق ، قوم ، کیرج یرینه تیمور ، چلیك تل ، طوپ ، دانه .. صاتون آلنیور . فرق خانه‌نك اوطوریلور ، راحت ایدیلور وعوارض طبیعته قارشو ، صیغینلور ، بریووا برملجاء اولدیغی قارشوسنده ، کمیلر ، حرب کمیلری تیمور دیرکلری اردولرك پارلاق سونکولری ، سیوری مزراقلریله او خانه‌بی ، مبنای ملیتی آفات وهوائل بشریه‌دن محافظه ایچون اعمال ایدلش برسپر صاعقه کبی قبول ایدلمك ضرورت آلیور .. اویله‌دکلیدر ؟ . زیرا بوحقیقت آرتق بتون سیاهاغیله کسب بداهت ایتدی‌که : حرب ، منع ورنجی مشکل بلکه مستحیل برکیفیت اجتماعیه . برهانلهٔ انسانیه‌در . آرتق هرکسه قناعت کلدی که انسانلرله طوغان حربك غوغانك انسانلر یشادقجه اولمك احتمالی یوقدر . رسم ابتدای خلقتده انسانلرك غوغا ایتدکاری، وایده‌کلدکاری ، وهرحالده بوندن‌صکره‌ده ایده‌جکلری آرتق هیچ برصورت فصاحت وبلاغتله رد ایدیله‌میه‌جك طرزده بللی اولدی بدیهی اولدی .

مقتضای جریان طبیعت ، هرضعیف ، قوینك زبونی اولدینی حقیقتته قارشو قوینك فنالغندن سلامت وخلاصی ایچون قوی بولنمغه ، قوتلی اولمغه چالشمقدن بشقه چارهٔ نجات قالمدی .

تاریخدن استدلال ایدیلن برفکر سلیم انسانلره حربك برا حتیاج اولدیغی وهم برا حتیاج مبرم بولندیغی اعتراف ایتمك لازمکلیور .

ایشته تاریخ مدنیت ، ایشته جدول مشاهیر ، احصائیات صریحهٔ تاریخیه برپاستوره، برقوخه ، بدل ، پك چوق قوماندان برهوغویه ، برشکسپیره بدل نیجه جنکاور صایوب دوکمکده‌در . ایجادك هرخصوصده ، احتیاجدن طوغدینی برکیفیت طبیعیه‌درکه بونك اثبات وتأکیدینه دائر سوز سولمك زائد دکل . بلکه عبثدر .

اوت . برمملکتده . حکما وفضلاء علما وشعرای اخلاق وعرفان تهذیب وتنویر افکار افراد مملکت ایچون اردوی غالبیت وترقینك پیشداری مقامنده‌در. شهمسز انلرك اعمال ایتدکاری وبیله‌یوب قوماندانلره ویردکاری . . قلیجلر . . طوپلر ، تفنکلر وزمانی، زمینی ، صورتی ، وقتی ، ساعتی حاضرلدقلری تعیین ایتدکاری مجادلات ومیدان مجادلاتده ، فقط نتیجهٔ قطعیه‌یی ، مکافات مظفریتی استحصال ایدن قوماندانلردر . حربدر .

بنابرین هرزمان ایچون حرب ، محقق ، صلح عمومی ایسه خیال مطلقدر . [۱]

---

[۱] [معلم فرید محترم غولتس پاشا حضرتلرینك ملت مسلمه، نام اثر عالیلرندن]

[دنیاده انسانلر، اولاد وانسال مستقبلهلرینك راحت و حضور ورفاه وصبور ایله یشاملرینه کافی اراضی استیلا و استملاك امل آتیسیله اندیشناك اولدقجه وحظوظات ونعمات دنیویه‌دن ممکن اولدیغی قدر ذوقیاب اولق هوسی حیاتنده بولندقجه .. وافکار علویه وترقیات مدنیه تأثیر وتشویقیله، سیاسةً . مدنیةً . احتیاجات یومیه‌سنك برمحیط محدوده انحصارینه قائل وراضی اولدقجه « امرحرب » جاری اولهجقدر .

حربك دهشت سیر و تأثیرنی متعاقب هوایی تصفیه ایدن بیوك برفورطه‌یه تشبیه ایله تعریفی شاعرانه اولق و احتیاطله تلقی‌یه شایان بولنمغله برابر اکثر احواله موافق حقیقتدر .

اوتوز سنه محاربه‌سی آلمانیایی برباد ایتمش ومملکتك احوال واخلاقی صوك درجه‌ده اخلال ایتمش ایدی . بوکونه قدر [۱۸۷۱ - ۱۸۸٤] [کتابك تاریخ نشری] مملکتمزده - آلمانیا - سهور ایدن اون ایکی سنه‌لك وقوعات حربك عمل تصفیه‌یه دائر اولان تأثیری .. اعتماد و امنیت قطعیه‌مزی جلب وتأمین ایده‌من . بنابرین ، دیکر جهتدن پروسیانك فنا بر انقلاب واضمحلاله اوغرادقدن صوکره

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

حتی حکمت حیاتده بیله هرخصوصده، هرجهتده حربك، مبارزه‌نك موجود وجاری اولدیغنه وحتی بوبیوك طوپراق بیغننك کنیش برمیدان حرب اولد یغنه واوزرندن هرکون، هرکیجه، هرساعت، هر دقیقه محاربه‌لر یاپلدیغنه، یمه‌نك، ایچمه‌نك، یورومه‌نك، یشامه‌نك، بتون معنای شمولیله چالشمنك، قازمنك اکمه‌نك، بیچمه‌نك، اوکوتمنك، کسمنك بررحرب مناوره‌سی دکل بلکه محض حرب اولدیغنه اعتراض اولنمه‌جق زمانده‌یز صانیرم.

اقتصاد وتجارت وتأمین عیش وموجودیت نامنه الك بیوك شهرلرك برر میدان مجادلات حیات برر ساحهٔ معیشت واقتصاد اولدیغنه دها شبهه ایدنمز اولمامق لازمکلور.

اونلرك‌ده وسائط تجاوزیه ونقلیه‌سی اولمق اوزره مختلف محصوللری واردر. ادخالات، اخراجات کبی ایکی بیوك ا دو .. کوچك، بیوك قوماندانلری تاجرلرله قومیسیونجیلر، قرارکاه عمومیسی بورسه .. افراد وعساکر خلق، عمومیتی اعتباریله هیئت بشریه‌در. کار، غایه‌سی تجارت مکافات مزاحمی ثروت، رفاه معیشت، تضمینات حربی تأمین غلبه وحاکمیتدر.

هپ بوحقایق تأثیریله‌در که حکمت مساعینك حربی مدح ایتمسه‌ده التزام ایتمسنه نظراً حرب انسانلرك صاواشوب چالشمه‌سنه، یوریوب قوشمنه، ساحهٔ جدالکاه رقابتده هوس تفوق وتغلبله چرپینوب چیالامسنه سمای ترقیانده اوچوب یوکسلمسنه، برتازیانهٔ ترغیب، پروبال سفید کبی اولیور .. اویله‌درده : محمد احسان

—

اوراق مکاتیب

محکمهٔ تمیز اعضاسندن فقیه شهیر حیدر افندی حضرتلرینك افعال وحرکات احرارانه‌لری حقنده معتبر امضا ایله آلنان ورقه مندرجاتندن ناشی فاضل مشار الیه شریعت وحریت نامنه تقدیم تشکرات اولنور .

— دونکی نسخه‌مزده کمرکار حقنده کی بندك زیرینه « امضا محفوظدر » قیدی و یسر ظفر بندی زیرینه احسان امضاسی سهو ترتیب اولهرق یازلمامشدر.

—

اوراق حوادث

(لوانت هرالد) رفیقمزك کچن جمعه ایرتسی نسخه‌سنده اوقومشدر :

رفیق محترم مساعیمز « میزان » بندلرمزدن برینی تلخیص وکال تزاکت وحتی خیرخواهی ایله تنقید ایدیور. بزدن یالکز، کندی فکرلرنجه ـ مملکتده نقصان اولان شیلری آوروپاده تحری نقطه‌سنده آیریلیور .

بزده بو مقالهٔ تنقیدیه‌یی عین نظر بیطرفی ایله اوقودق . جواباً بزم و مملکت عناصری حقنده کی اعتمادمزك کندینکسندن دها بیوك اولدیغنی سویلمکله اکتفا ایدرز .

فی‌الواقع بو مملکت عناصری، نتیجه‌ده آنونیم عثمانلی شرکتی فالمق اوزره برطاقم حصه سندالی شرکتلر تشکیل ایدرك کندیلرینه لازم اولان هردرلو پاره‌یی آوروپاده بوله‌یلمك استعدادینی حائزدر .

مملکتده امور ومعاملات دائرهٔ امن واعتماده کیردکدن صوکره آوروپالیلر سرمایه‌لرینی ممالك عثمانیه‌یه نقل ایتمکدن فائده وسعادت بولورلر .

بز بوبختده ـ وطنك اقبال وتعالیسی آرزوسیله متحسس بولوندیغنه شبهه اولمیان ـ بیوك رشیدپاشا ایله برنقطهٔ نظردن حرکت ایدیورز . مشار الیه دیر ایدی، که : « آوروپالیلر، بزه پاره ویرر، سلاح یوللار، یولده کوسترر، فقط بزده اکسیك اولان، بزمبونلردن دها زیاده ... الك زیاده لازم اولان شی (وقت) در » .

بزایسه دیرز که : آرزو ایتدیکمز درجه‌ده وقتمز اولور . فقط بوکون هروقتدن زیاده پاره‌یه احتیاجمز وار .

ممالك عثمانیه حسن اداره اولونمغله معجزه‌لر کوسترمکه مستعددر ؛ چونکه لوازمجه وانسانجه‌هیچ برا کسیکی یوقدر .

— میزان —

(لوانت‌هرالد) رفیقمزك مقاله‌سنده کی ایکی اساسه حصر دقتله بیان مطالعه ایتمش وتفرعاتی صوکره‌یه براقمش ایدك . بالاده‌کی مطالعه‌سی ـ که برچوق جهتدن فکرمزه تماس ایدر ـ اشبو فروعه منحصردر. بوایسه اساسده اتحاد نظرك موجودیتنی تأیید ایدر .

مطالعه‌مز ایله مطالعه‌سندن مستبان اولان برشی وارسه اوده عثمانلی وطننك منافع مقدسه‌سنی تعقیب ومدافعه ایدن ارکان مطبوعات میانینده برده (لوانت هرالد) رفیقمزبولندیغنی حقیقتنك تبین ایتمسیدر .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

درسعادتده مقرر اولان انتخاب فرعینك اسکی منتخب ثانیلر طرفندن اجرای اصول قانونیه‌یه، آداب مشروطیتنه منافیدر . عکسنی ادعا ایدنی اسکاته هروقت حاضرز .

— سابق والی بغداد ناظم پاشانك جمعه ایرتسی کونی شرف سوقاغی قطبنی زیارت ایله مشرف اولمسی عدلیه ناظری اوله‌جغی حقنده روایتلر تولیدینه سبب اولمشدر . طوغری چیقارسه معزولرك کیفیتی قولاقلرینه کوپه ایده‌جکلردر .

— دور استبدادده قربان‌افترا اولهرق مأموریتدن عزل ایدیلن تفلیسلی حاجی احمد بکزاده حاجی ابراهیم حقی بك برائت قازانه‌رق بوکره ضبطیه نظارتجه درسعادتده سرقومیسرلکه تعیین قلنمش اولدیغنی استخبار ایتدك .

تبریك ایده‌رز

— معهود پارس سفیر منیرینك لوندره‌یی پارلاتمق اوزره تعیین اولنه‌جغی اورته‌ده دوران ایدیور.

دور استبدادده رفقای صنعت میانینده اینجه معرفتلرله تمیز ایتمش ایدی . حوادثك اصلی چیقارسه دور حریته لایق کوره‌جکی معرفتلر هرکس ایچون جای مراق اولهجقدر .

—

نشریات جدیده

— شمدیه قدر ازمیرده صالح ذکی بك افندی طرفندن نشر ایدلمکده اولان (عثمانلی زراعت وتجارتی) نام مصور رسالهٔ فنیه بوهفته‌دن اعتباراً غایت جدی ونفیس برصورتده پوراده انتشار ایده‌جکدر .

—

زندان یادکاری

محررین مقتدره‌دن رائف بك افندینك سلامت وطن اغورنده کچردکاری ادوار فلاکتی مصوردر .

صحنهٔ تحریر « وطن ثانی » ، « کعبة‌العشاق » تعبیر ایتدیکی سینوب قلعه‌سیدر . رائف بك وطنك سنکین وزر هپوش بوقولی عد ایتدیکی بوقلعه‌یه سلاملرله باشلایور . « خیال مادر » ایله متسلی اولیور. ومزایای جلیلهٔ عثمانیه‌یی تکریم ایدرکن استبداد اداره‌دن نفرتلرله کوپوره‌رك « سفلیتی تسلیط ایله بوخصلتی چالدی! » صورتنده شعراً فریادلر قوپاریور. مطالعه‌سی بالخاصه شعر آشنایان احراره توصیه اولنور .

—

دول حاضره‌نك بوکونکی احوال سیاسیه‌و اقتصادیه‌سی

حسن تحسین وزکریا مظلوم بکلر طرفندن ترجمه‌ایدیلن بواثر کوچك برچرچیوه داخلنه پك بیوك معلومات تکثیف ایتمشدر . فورمه‌سی قرق پاره‌یه صاتلمقده‌در .

—

اختلال فرقه‌لری ـ فرماسونلردن، آنارشیستلردن، سوسیالیستلردن، قومونیستلردن، اتحاد جمعیتلردن، مسالك مماثلهٔ سائره‌دن عمیق برنفوذ نظرله بحث ایدر بر اثر مکملدر. بش غروش فیئاتله بالجمله کتابجیلرده بولنور.

باب عالینك ایچ یوزی ـ فیئاتی برغروشدر .

تهلکه‌نك بیوکی ـ علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر . فیئاتی برغروشدر.

حربی اغورنده [۱۸۶۶] سلاحه صارلمی وبو سایه‌ده تخلیص وتأمین موجودیت ایتمش اولمسی تاریخمزك الك پارلاق فصلی تشکیل ایتمکده‌در . حقیقةً .. سبقت ایدن فلاکت دهشتلی برفورطه‌نك یاپدیغی کبی مملکتی جانسز براقان هوای مضیق ومنفسخی سیلمش، سپورمش ایدی .

اوت . فورطه‌نك نغمهٔ فیض حیاتیله مملکت یکیدن دیرلمش، چانلامش ایدی .

حربك اخلاقاً حصوله کتوره‌جکی نتایج الك صورت صدور ووقوعنه وحربات ایتدیکی محیطك زمانك، عرفك، تأثیرینه کوره تخلف ایدر یالکز جناب حقك قبولنه مجبور اولدیغمز تکلیفاتی میانینده شوحققدرکه : [محاربات انسانلرك بخت و طالعلریدر . حرب انسانلرك مقدرات مخصوصه‌لرینی تشکیل ایدر. ودنیاده انسانلر صلح ابدی ایله اصلا نصیبدار اولیه‌جقلردر .]

یمك، ایچمك احتیاجی کبی انسانلر حرب احتیاجندن‌ده وارسته قاله‌مازلر .

حرب، حرکتدر؛ حرکت‌ده حیاتدر.

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

برنجی سنه — نومرو ۹۶ | صالی | (۲۳ صفر ۱۳۲۷ ، ۳ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآیی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازللیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

قاش‌یاپهلم دیرکن کوزچیقارمق فنا برشی اولدیغی قدیمدن‌برو معلوم‌ومسلم برشیدر . نه‌چاره که بشریتی بوخویدن کچیرمك ممکن اولمیور .

شو مطالعه دونکی (لاتورکی) غزته‌سنك باش بندینی اوقورکن طلوع ایتمشدر. قارشو یقالی‌رفیقمز اهمیتسز قوریدور دیدی قودیسنی مقررت مهمه مقامنده تلقی ایده‌رك کمال جدیت ایله ستونلرجه یازی یازمغه لزوم کورمشدر .

کویا بعض میعوثلرمز بوسنه وهرسك حقنده آوستریه ایله ائتلافزی قبول ایتمیورلر ایمش ، ایکی ولایتك ترکی شان‌حکومتله متناسب دکلمش ، تعویضاً ایکی میلیون لیرا آلمق کذا اویله ایمش . یك اعلا دیه‌لم !

بوکا مقابل نه‌یاپملی ایمش ؟

ازجمله تعویض یرینه کویا « طاشلیجه سنجاغنك دولت علیه‌نك یدتصرفنده قالمه‌سی» آوستریا طرفندن تأمین اولنملی ایمش !!

شوتأمین مطلوب کیمه قارشی اولهجق ؟

صربستانه وقره‌طاغه قارشو اولهجق دکلمی ؟ چونکه اورته‌ده بشقه برکیمسه یوقدر .

تعویضلره قارشو حقوق دولتك ترکنی تجویز ایده‌میان مشکل پسندلره عجبا رفیقمز شویله بر تأمینات ذاتی نصل قبول ایتدیره‌جك ؟ یاخود جدی برمصلحت کبی بویله بر اویونجاغنی قارشلرینه اکرام ایتمسنی کندوسی نصل تأویل ایده‌بیله‌جکدر ؟

قارشو یقا غزته‌لری سفارتلرده ، اوتللرده اجانبك اللرینه کچمکده در . بوکبی مسخره‌لقلری جنیات صره‌سنه قویان مطبوعاته نه‌نظرله باقه‌جقلرینه اولسون دقت ایتمه‌لر فنا اولمزدی .

*
* *

واقعا بوسنه وهرسکك قسماً ترکی اساسنه مستند اولان ائتلافز قلوب حمیتی جرح ایتمش وایتمیدر . اوائتلافك آلته امضا قویه‌جغمزه ، برایکی عصر اول اولدیغی کبی ، بودینه والی ، لهستانه قرال ، اوقرانیه‌یه هنمان تعیین ایتمکی ترجیح ایدرك . لکن حقیقت حاله کوره آرزو واملرمزی توفیق ایتممك الده دکل . ایجاب حاله کوره ائتلاف توصیف ایدیلدیجه اوندن فضله برشی تمکن اولدیغی مستبان اولمقدن خالی قالمایور .

چونکه فضله‌سنه طالباً اصرار ایتمکدن دها وخیم غوائل تولدیله دها مهم منافع وطنـدن محروم قالمق احتمالی حصولنه امکان براقمش اولهجق ایدك .

ائتلافز امضالنمزدن مقدم بزی اعتداله دعوت ضمننده دوست و دشمنلر طرفندن‌انك محسناتی مبالغه ایدلمه‌سی طبیعی عد اولنه‌بیلیر ایدی. لکن امضالنوب ایش امور واقعه صره‌سنه کچدکدن صوکره بالجمله دوستلرمز انك « سیاسی برموفقیتمز » اولدیغنه قانع اولهرق بزی جداً تبریك ایدیورلر .

(لاتورکی) رفیقمزك بحث ایتدیکی شکایتلردنی ایجاب حاله توفیق معامله ایتمك ضرورتندن طولایی مجروح اولان قلوب حمیتك فریاد طبیعیسندن فضله برشی اولمسه، هله آوستریا طرفندن طاشلیجه سنجاغنك تأمینی کبی « افتقار » دنی صرف سوء ذهابدن عبارت بولنسه کرکدر .

—

اعتراف جهالت !

و

بودجه

علی‌العجله ۳۲۵ سنه‌سی ایچون برآیلق موقت صرفیات وتحصیلات بودجه‌سی مجلس مبعوثانجه قبول ایدلمشدر . حق، موجبنجه حرکت نصیب ایلیه !

مسئله زیاده‌سیله موجب دقتدر . انك ایچون تکرار بحثه لزوم کوردك .

اولاشونی قید ایدرز که بازار کونکی نسخه‌مزده مندرج (بودجه — یکی سنهٔ مالیه) عنوانلی یندمزك محتویاتی جمعه ایرتسی کونی کچ وقت جریان ایدن مجلس مذاکراتیله تماماً تأید ایلمشدر . بودجه وقت وزمانیله تنظیم وترتیب ایله مال صاحبی اولان ملت مجلسی‌النه تودیع اولنه‌مامسندن یعنی بچاره بودجه‌نك اوکسوز، یتیم برمعصوم‌صبی کبی اورته‌ده‌قالمسندن متولد مسئولیتك طوغریدن طوغری‌یه مجلس مبعوثانه عائدیتی مذکور بندمزده ایضاح وادعا ایلدك ایدی . بومطالعه‌مزده مصرز . واقعا اصراره لزوم یوقدر : چونکه هیچ برطرفدن تصحیح مدعاجهتنه کیدلمدی.

دها کانون اول ایچنده بودجه حقنده‌کی ایضاحات مبهمه‌سنی ملت مجلسنه « کافی » عد ایتدیره‌مه‌مکه موفق اولان مالیه نظارتنه ترتب ایدن مسئولیت « فرط غیرت » دن متولد اولانی ایدوکنی سویلدك . حال‌بوکه مالیه ناظری بك افندینك جمعه ایرتسی کونی ملت مجلسنده کیجه ساعت بردن صوکره‌ویردیکی ایضاحاتله نظراً مسئولیتك بو درجه‌سنی‌ده خزینه‌یه تحمیله راضی اولمیوب یونی قسماً باب عالی‌یه ، قسماً موسیو لورانه قسماً ده ملت مجلسنه بندیریور . ناظر بك موقت بودجه‌یی ملت مجلسی یاپه‌جقدر ظن ایدیوردم دیور ! براز انصاف ایتملی . اصلی هنوز پنجهٔ ترددکزده بولنان بودجه اوزرینه ملت مجلسی نصل بر موقت بودجه یاپنسونده ایدیٔ تطبیقکزه ویرسون !

ایشته ملت مجلسی کچن بندمزده دیدیکمز کبی بودجه حقنده‌کی مقررات سابقه‌سی یوزندن بوکبی انصافسز بیاناتك مخاطبی اولیور .

*
* *

ایشك حدذاتنده کی سقامت ، تکلیفك وجه وزمان اجراسنده‌کی یولسزلق کفایت ایتمیور ایمش کبی ناظر بك « اعتراف جهالت ایتدم » خطاب نیازمندانه‌سی ایله برسد سدید تحفظه النجا ایدیور .

اوت ! « اعتراف جهالت ایدیورم » دیمك فضیلت اولوردی، اکر وجدانندن صادر اولان شو اعلام معدومیته برده استعفا نامهٔ مأموریت تردیف ایدلسه ایدی .

علناً ملت مجلسی حضورنده اعتراف جهالت ایدن برناظر شویله طورسون ، حتی کندی اونده ،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اوطه‌سنده آغزینه کتوردیکی ایلك لقمه‌یی یرکن پاره‌سنی مستحق اولیه‌رق آلدیغنی درخاطر ایدن ناظر بیله بر ثانیه مقامنده قالمامقده تردد ایتمز .

بویله اعتراف جهالت ایدن برناظره قارشو بر قرار اتخاذ ایتمامش اولان ملت مجلسنك، اعتراف جهالت ایدوبده حالا یرندن چکلمك « ادب بسیطی» کوسترمکی عقل ایده‌مامش برناظرك خطالرینی عجبا قابینه رئیسی پاشا حضرتلری تعمیر ایده‌جکلرمی ؟

مسئولیت متسلسلهٔ وکلا قاعده‌سنجه بو اعتراف جهالتدن عجبا رئیس حسین حلمی پاشا حضرتلری متأثر اولیه‌جقلرمی ؟

شو اعتراف رسمیی تقدیر ایدوب ایشی اداب مشروطیت دائره‌سنه ارجاع ایتیه‌جکلرمی ؟

ایتمزلر ایسه بوحالی مشروطیتك ایجابی اولان مسئولیت مشترکه قاعده‌سیله نصل تألیف ایده‌جکز ؟

وقت استبداددده هیکل جهالت اولان ناظرلر قابینه‌ده « اصدقای بندکان » وصف مزینی ایله بولنوردی، شمدی بویله‌لرینی نه وصفله، وکیمك اصدقای بندکانی اولهرق ملت بیله‌جکدر ؟ قابینه‌ده معیار مشروطیت حال وقوعه کلدی دیو برتأثیر خارجی‌یه تبعاً استعفا ایدن وکلا افندیلرمز، امور موکوله‌سنده‌کی جهالتی ملت مجلسی اوکنده آغزطولوسی اعتراف ایدن برناظرله رفاقت ذاتدر دیه‌رك وجدانلرندن صادر اولهجق حکمه انقیاد ایده‌جکلرمی ؟

ایستر ایتسونلر، ایستر ایتسونلر، قابینه حقنده افکار عمومیه حکمنی ویره‌جکدر : مع‌التأسف ملت وتمالکتی اداره ایدن قوت جهالت ایمش ! .... دیه‌جکدر. زیرا، آثاری باهردر. بوقدر آثاریاهره‌یی میدانه کتورمك ایچون « سوء نیت » و « حسابات شخصیه » کورمکه کوکلز راضی اولهمیوردده دائما « جهالت » ه توجیه نظر وتحمیل مسؤلیت ایدیور ایدك. بویولده‌کی توجیهده حقلی‌می اولمش اولیورز؟

برمدتدنبری عثمانلیلری اداره ایدن قوتك « جهالت » اولدیغنی ایلك اعتراف شرفی مالیه‌ناظری بك افندی‌یه میسر اولدی . کرك مشار الیه کرك رفقا واوداسی بونکله افتخار ایتسون !

* * *

کلهلم تکلیفك ماهیتنه :

مالیه ایکی آیلق اولق اوزره بش ملیون اوچ یوز یمش بیك کسور لیرانك صرفنه لزوم کوستریور. ملت مجلسی بر آیلق اولق اوزره مساعده ایدیور طبیعیدرکه ویریلان مأذونیت نصفی اوزرینه‌در یعنی مارت ایچون ایکی ملیون التی یوز سکسان کسور بیك لیرایه عائددر .

بو بابده اعیان کرامك کوستردیکی تلاشده زائدتر . صرفیات وتحصیلات طبیعیدرکه قانون اساسی ایله مقید اولان دائره‌یه منحصردر . بشقه درلو سنی تخیل فضله احتیاطدر .

شایان دقت اولان شو جهتلری تدقیق ایدهلم :

اولا – صرفنه مأذونیت ویریلان ایکی ملیون آلتی یوز کسور بیك لیرا ینه مارتده وقوعبوله‌جق تحصیلات ایله قابادیله‌بیله‌جکمی ؟ هیچ بروقتده . چونکه مارت آیی تحصیلات عمومیه‌سی بونك ربعی بیله تأمین ایده‌مز . اوحالده نه ایله بومصرف قیادیله‌جقدر ؟ کچن کون اوانس‌می ؟ استقراض‌می ؟ دیو موجب مذاقشه اولان بر ملیون لیرادن عجبا ۳۲۵ سنه‌سنده ایفا اولنه‌جق مصارف وارمیدر ؟ یوقیدر ؟ بوبابده برصراحت یوقدر .

ثانیاً – موقت بودجه قانونیتك ایکنجی ماده‌سنده الیوم دولتجه‌جبایت اولان رسوم وتکالیف کما کان ۳۲۵ سنه‌سنده‌ده استیفا ایدیله‌جکدر دینلیور . بو رسوم وتکالیف ایله واردات دولت هیچ بروقتده یکرمی اوچ ملیون لیرایی تجاوز ایده‌مامشدر .

حال بوکه واردات دولت یکرمی آلتی ملیون لیرا قدر تخمین ایدیلیور وبرطاقم یکی منابع‌ده تصور اولنیوردی . یکی منابع مجلس مبعوثان ایله اعیانجه قبول اولنجه‌یه قدر معتبر ولیه‌غنه واوچ درت آی صوکره استفاده ایدیله‌جك بومنابعدن عجبا بتون سنه ایچون طوتاری‌می استیفا ایدیله‌جکدر یوقسه تاریخ تصدیقدن صوکره‌یه عائد آیلر طوتارمی مکلفیندن آلنه‌جقدر ؟ بوکا دائره برقیدکوریلیور .

ثالثاً – کرك مالیه‌دن ویریلان لایحهٔ قانونیه‌ده وکرك مقام‌صدارتدن یازیلان تذکره‌ده ایکی آی ایچون دوائر عائده‌سنه ویرلمسی بیان اولنان تخصصات بش ملیون اوچ یوز کسور بیك لیرادن عبارت اولدیغنه نظراً مصارف سنویه‌نك اوتوز ایکی ملیون ایکی یوز کسور بیك لیرا اولهجغی اکلاشیلیور . حال بوکه تذکرهٔ صدارت بیناهیده یدی ملیون آچیغك اوچ ملیونه قدر تنزیل ایدلدیکنك صراحةً مندرج اولمسنه وواردات‌ده یکرمی بش بچق ملیون لیرا اولهرق مقید ومرقم بولنمسنه کوره اورته‌ده اوچ بچق ملیون لیرالق برفرق مهم کوزه چاربیور. بونی تأویل ایچون شو اوچ وجهدن برینی قبوله مجبورز :

یا واردات یکرمی بش ملیونده‌ده قالیوب یکرمی طقوز ملیون لیرایه قدر قبارمشدر ،

ویا آچیق اوچ ملیون دکلدر، ینه یدی ملیوندر؛

ویاخود مالیه ایله باب عالینك بر برندن خبری یوقدر ، تعبیر آخرله بوتفاوتی باب عالی اعتراف جهالت ایدن مالیه ناظرینك جهلنه ویریور .

قارئین کرام بواوچ شقدن دیلدیکنی قبوله مختاردر . زیرا هراوچنده‌ده الدانمش اولمزلر .

* * *

موقت بودجه قانونی لایحه‌سی مذاکره اولنورکن مجلس مبعوثانده موجود یوزیکرآلتی اعضای محترمه‌دن یوز دردی لایحه‌یه موافقی بولنمشلر ایسه‌ده متبقی یکرمی ایکیسی مخالف قالمشلردر .

لایحهٔ مذکوره‌یی قبول ایدنلرك همان جمله‌سی هر حالده اکثریتی بو بودجه‌یی قبول ایتمك ضرورتی اوکنده قالهرق وبوندن بشقه بایله‌جق هر درلو معاملهنك امکانسزلغنی بیلهرك یعنی معاملات عمومیهٔ دولتی طوردیرمقدن احتراراً قبول ایتمشلردر .

اساساً مالیه نظارتنك ، قابینهنك هیچ بروجهله تأویل قبول ایتمیان حرکتلرینی شبهه‌سز تقدیروتحسین ایتمامشلردر . یوقسه موقت بودجهنك بلا قیدوشرط قبولی جهتنه کیدلدیکنی فرض ایتمك هردرلو تأویل وتوجیه یوللرینی سد ایتمك دیمك اولور .

بو، بویله اولونجه مخالف قالان یکرمی ایکی اعضای کرامك مقصد مخالفتلری احاطه ایدیله‌میور . واقعا مخالفتك اسباب موجبه‌سی اکلاشیلنجه‌یه قدر شو ضرورت معامله‌یه قارشو رأیلرینی اسرکه‌یانلرك حکمت حرکتلرینی تقدیر قابل دکلدر . شوقدرکه بومخالفت حکومت اجرائیه‌یه یعنی قابینه‌یه قارشو بر پروتستو حکم‌وقوعنده ایسه حرکت واقعه‌ایشته‌اووقت کسب‌وضوح ایدر. یوقسه « اکثریت» بلاقیدوشرط تکلیف حکومتی قبول ایتمش اولدینی ذهابی حاصل اولورکه بویله برفرضیه منطقسز اولهجغی ایچون بزجه مردود در . خلاصة‌الخلاصه‌سی مسئله بر « چیقماز » ایچنده‌در .

—

بر مصاحبه

—

تاریخ انقلابمزه قدر دوائرده بر « تنقیحات » نامی دولاشیوردی . شیمدی‌ده بونك یرینه « تنسیقات » اسمی قائم اولدی . اکلادیغمه کوره مأمورینمز ، عینی بابدن اولان بومصدرلری استعمال ایتمکدن قورتوله‌میه‌جقلر . آرده برفرق وارسه ، اوده تنقیحات دائما بایلدینی حالده تنسیقاتك بر درلو اجرا ایدیله‌مامسی کیفیتیدر . حکومتك بایه‌مدینی یاخود زلف یاره دوقوندینی ایچین یاپمق ایسته‌مدیکی بوتنسیقاتی برتجربه اولمق اوزره کندی حکم‌ونفوذم داخلنده بولنان اجسام غیرذی‌روح اوزرنده اجرایه تشبث ایتدم . چونکه ، بونلردن برصیحهٔ شکایت چیقامز .

اولاً عطف نظر ایتدیکم محل .. کتابلرمك تشکیل ایتدیکی هیئت ایدی . کتابخانه‌نك رافلرنده مذهب جلدلریله صره‌لانمش اولانلردن ماعدا بر جوق غیر مجلد کتب ورسائل ایله ، دفترلر، کاغدلر.. پرا کنده برصورتده اوتهیه بری‌یه آتلمش ایدی .

منتظم اولانلری کوزدن کچیردم . ایچلرندن فنی، ادبی اولانلری آییردم . کیرویه قالانلرك قسم اعظمی مسامره‌نامه ، مخیلات ، الف اللیل ... کبی آثاردن عبارت ایدی . بوتنسیقات موجنجه آنلری آچیغه، « مؤلفات قادروسی » خارجنه چیقاردم .. قیمت مادیه ومعنویه‌لری دون اولان بوکتابلری اوچه بر هوس طفلانه ایله ، صرف کتابخانه دولدیرمق ایچین آلمش مزین جلدلرله‌ده تجلید ایتدیرمش ایدم . بوندن صوکره‌ده پریشان برحالده دوران کتابلری قاریشدیرمغه باشلادم . بوراده بولدوغم اوفق تفك ،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 2E 1153

متروك ومنسی فقط شایان استفاده ارلری آنلرك یرینه اقامه ایتدم .

وادیٔ نیلده .. قومار آلتنده حفریات اجرا ایدن آثار عتیقه متخصصلری کبی .. بنده اوتاده ویکستان متروکیندہ بولنان کتابلرله مشغول بولنیوردم. آنلر کندیلرندن بیکلرجه سنه اول یشامش بولنان اسلافك ارلرینی بولمق امیدیله مجهول ، فقط محتمل اولان برنقطه‌یه دوغرو کیدرلر بن ایسه .. معاصر یمزك نزدمده محفوظ لکن وادیٔ نسیانده بولنان آثارینی قورتارمق ایستدیکم ایچین هدف حرکتم معلوم .

بونلرك ایچنده ... بیوجك برظرف کوردم . آچنجه .. بر مومیا صاریلمیله « میزان » ك مصرده نشر اولنان نسخه‌لرندن بر قاچی عرض چهره ایتدی . صاحبی متوالی فلاکتلره قاتلاندینی کبی .. یونلرده برچوق کره‌لر قتلانمش . بوکوم یرلرندن اسکیمشیدی .

تنسیقاتی اجرا ایچین کتابلری ، کاغدلری دوکمش ، طاغتمش ... اوطه‌نك ایچنی آلت اوست ایتمشیدم . یونلری حالیله براقدم . میزانك الیمه یکی کچن بو اسکی نسخه‌سنی اوقومغه باشلادم بوغزته .. تفکراتمی ، بوندن متولد تأثراتمی آرتدیریور . بکا کچمش زمانلری تخطر ایتدیریوردی . فکرمی ماضی‌یه .. مکتب حیاتنه ارجاع ایتدم . چونکه ، ظرفك اوزرنده‌کی تاریخ اوزمانلرك یادکاری اولدوغنی ارائه ایدیوردی .

* *

بر بندینك بر قاچ سطرینی ایشته ... بورایه‌ده نقل ایدیورم :

سنه ۱۳۱۳ نومرو ۱۵۹

فرقه‌مزك خط حرکتی

« عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتی » نك افکار و آمالنه اشتراك ایتمیه‌جك برعثمانلی تصورایده‌میز . شونی افاده ایتدیکمز وقت ، صنعتنده قدم کسب ایتمش خفیه‌لری بیله‌مستثنا طوتیورز . زیرا دولتك سلامت وسعادتی آرزو ایتمکه جرأت ایده‌بیله‌جك یالکز برشخصی بیلیورز . فقط جمعیتمز شدتلی براستبداد تحتنده ازلمکده اولان وطنمزده برآرایه کله‌رك اتفاق آرا ایله منتظم بربروغرام (خط حرکت) تنظیمنه هنوز موفق اولهمامشدر . مع مافیه ارکانی کرك احوال حاضره‌یی تقبیحده ، کرك آمال مستقبله‌نك انواعنی تعیینده متفقدرلر . احوال حاضره‌یی قبول ایتمکده اختلاف متصور دکلدر . معقول ومشروع بوکونکی مزاج مملکته موافق حریت وحقوقك جلبه‌سنی استحصال ایتمك لزومی درکاردر . بعض تفرعاتده اختلاف ایتمك احتمالی وارسه‌ده مدنی عالمك هرطرفنه نظراً بوده یك طبعی اولدیغی جهتله اهمیتی حائز دکلدر .. « .... »

* *

یونلری اوقورکن دوشونیوردم که .. بوندن اون بش سنه اول بو فکره خدمت ایله بو سطرلری یازان بوکون بکنلمیور . مؤاخذاته دوچار اولیور . بری طرفده ... بو تاریخه قدر اون بش دقیقه‌سنی بیله دولت وملتك سعادت وسلامتنه حصر ایتمامش بعض کیمسه‌لرده شمدی معزز ومحترم اولیور ! ...

انسانلر .. ترقی وتمدن داعیه‌سنده بولنیورلر . اسلافی بکنمیورلر . مادةً اولان ترقی تصدیق ایدیلمه بیله .. فکراً واخلاقاً مرتبهٔ تکمله واصل اولنه‌مامشدر . بوجهته عائد حس اولنور درجه‌ده فرقلی براثر قویه‌میورلر . ایشته الیمزده تاریخلرله .. مشاهیرك تراجم احوالی وار . حال حاضرده جریان ایدن وقایعی ماضی ایله مقایسه ایده‌جك اولورسه‌ق نتیجه یکدیکرینه پك مشابه اولهرق ظهور ایدیور . آره‌ده‌کی التمهم فرقی سنه‌لرك عددی تشکیل ایدیور .

« تاریخك برتکررین عبارت اولدوغنی » بیان ایدنلرك فکرینی قبول ایتمك الدن کلیور .

بوفن جلیل بزه کوستریورکه ، شرقده ، غربده یتیشن اعاظمك هپسی برچوق فجایعه معروض بولنمش .

هیچ بری مذهب اولدینی قوم ایچنده منتظم برطرزده یشایه‌مامش . یاقتل واعدام ، یاخود طرد ونفی ایتمشلر .. ویاخود کندیسی ترك وطن ایدرك عمرینی مدید وفقر ضرورتله ممزج برسیاحتك تولید ایتدیکی سفالتله کچیرمکه مجبور اولمشدر .

محی‌الدین عربیدن باشلایکز .. بدرالدین سیماوی ، سهروردی ایله ابن‌الرشدك ، مشاهیر متصوفیندن منصورك ، علوم سیاسیه و ادارهٔ ممالکده عصرینك فریدی اولان نظامك سرکذشتلرینی تصور ایدیکز . نه درجه دلخراشدر .

سقراطدن باشلایکز .. غالیله ، وولتر ایله اسپنوزالرك ، انسانلره قوجه برقطعه‌یی یادکار براقان قریستوف قولومبك صوك زمانلرینی ، جهانه‌صیغه‌میان ناپولیونك .. بحر محیطك جسیم دالغه‌لری آره‌سنده غائب اولان سنت الندء کچیردیکی ساعتلری تخطر ایدیکز . نه‌قدر انناکدر .

بو بیوك دماغلر ، بوعالی وجودلرك هربری .. جلادك سلطیری یاخود محن ومشاقك بارکرانی آلتنده چربینه‌رق ازیلیرکن .. فریادلرینی هیچ کیمسه ایشتمامش .. ایشیدنلرده امدادلرینه‌شتاب ایده‌مامش. بشریت لاقید دورمش . برآووچ طوپراق اولدقدن صوکره قیمتلری بیلنمش .. مزین تربه‌لر مصنع هیکللر ایله ممنون ایتمك ایسته‌مشلردر !...

بوقافله‌نك صوك سوزلری احتمال که شومأله‌ایدی:

« افتخار ایتسون فلکده کوکب منحوسمز
شمع مهری سوندیرر باد کف افسوسمز
دستشوی بزم آمال ایلدی دوران بزی
ناز ایدر ضیای چرخه ساغر معکوسمز »

. . . . . .

م . ق

—

اوراق ومکاتیب

—

اسکی شهر ۲۵ شباط

حلقه‌لی مکتبندن زراعت و اورمانجیلق فنی تحصیل ایتمش افندیلر نشأت ایدییور . اولدن اولدینی کبی زراعت ایله اورمانجیلق شعبه‌لری بربرندن ایرلسه‌لر البته دها اعلا اولوردی . چونکه برفن نه قدر مستقلاً تدریس اولنورسه اختصاص اوقدر تزاید ایدر . ممالك متمدنه‌ده کوردیکمز اثار عمران وترقی‌یی حاصل ایدن قوت ، اختصاصدر . بونکله برابر شمدی‌یه قدر اورمانجیلق فنه دائر شا کردانه اوکردلمش شیلردن برتك دانه‌سنك شمدی‌یه قدر اورمانلرمزده تطبیق اولندینی کورلمامش وایشیدلمامشدر .

آغاجلری مساحه ایتمك مسئله‌سی ایسه حلقه‌لی مکتبدن نشأت ایتمین مأمورینده تسویه ایده‌بیلمکده‌درلر دیملم که اوللری استبداد وار ایدی‌ده مکتب درسلری اورمانلره تطبیق اولنه‌میوردی . یاسکز آیه قریب زماندن بری اورتده نه مانع قالمشدرکه ، حالا اورمانجیلق فنسك ذره‌سی اورمانلرمزده تطبیق اولنامقده‌در . هیچ اولمازسه برکونا عملیات اجرا ایتمکده اولان بومکتبلی مأمور ومفتشلر اولمسه ، تعبیر جائز ایسه الالی مأمور ومفتشلر استغنالری دها آز اوله‌جغی جهتله محافظه‌ده اولسون اونلردن دها بیوك اعتنا ودقت کوسترلردی‌ده اورمانلر بالنسبه دها معمور اولوردی .

حلقه‌لی مکتبنه ایدیلن مصارف اورمانلره حصر ایدلسه باری محافظه مأمورلرینك تکثریله کوزه کورونور درجه‌ده محافظه آثاری رونما اولوردی . عسکرلك عالمنده مکتبلیلرك اك کوچوك فائده‌سی افراد ملته اصول وتعلیم اوکرتمك وهر درلو ملکات عسکریه ایله استیناس ایتدیرمکدر . حلقه‌لی اورمان مأذونلری افراد ملته و مأمورین وقورمجیلره نه‌اوکره‌دیبیور ؟ یاخود اورمانلرده نه کبی اصلاح واکمال وتعدیل معامله‌سی ایفا ایتمکده‌درلر . حسبةً لله صوره‌بیلرمیز ؟

شایان عرض دیکر برنقطه‌ده شودر . بورادہ اتحاد وترقی جمعیتی قلوبنك حسابنی کوریبورلر . فلان وفلان انقره‌یه کیتمشلر : سکزیوز غروش مصرفلری اولمش . فلانه شوقدر غروش ویرلسون دینلمش : ویرلمش . ا .... ت بکك کلدیکی کیجه استانبوله استقبال ایچون کیدن فلان بن فلانك آرابه پاره‌لری .. کذا استانبول سفرلری بدلاتی . خالی وکلیم بدلاتنه یکرمی لیرا ویرلمش ، یکرمی بش لیرا یازلمش ودها ودها . بو طبیع اولنورسه مفصل حسابات غریبه عرض اولنه‌جقدر .

ذاتاً بویله اوله‌جغی بللی ایدی . چونکه بوندن ایکی اوچ آی اول تسویهٔ حساب مقامنده قلوبك دیوارینه بربوصله آصمشلردی . ایچنده اوچ سطرجق رقم وارایدی: واردات ، مصارفات ، حاصل طرح ایسه موجود آچیغی تشکیل ایدییوردی . یعنی کندیلرینك حسابده آله‌جغی وارایمش کبی کوستریلیوردی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

نصل، هانکی طرفده بویله حساب ویرمك کورلمشدر؟ افراد جمعیته حساب ویرمك واردات ایله مصارفك مقدارینی یك قلم یازمقدنمی عبارتدر؟ بشقه برشی علاوه‌یه مجبوریت حس ایتمدکدن صوکره بو پوصوله‌جغی یازمغه تنزل ایتمك نه‌قدر علو جناب اثری ایدی! فقط بوبکی کوریله‌جك حسابه مأمور اولانلردن بعضیسی دهاشمدیدن یان چیزمکه باشلادیلر. ایشك غریبی آچیغی اولانلردن برینك آچیغنی اغنیای قضادن برینك قپاتمغی نیم رسمی یاخود ضمنی تعهد ایتمسیدر. چونکه پاره‌لری چیقاروب طاقر طاقر ماصه‌نك اوزرینه صایمیورده «یاپیله چانیله» کبی مواعید ایله ثروتنك کندیسنه بخش ایتدیکی اعتباری سوء استعمال ایدییور.

باخصوص آچیق قپاتمق نه‌دیمکدر. پاره یینك یدیکی اقچه‌یی یرینه کیسه‌سندن قویمق دیمکدر. هرشیدن اولده پاره ینلمش، سوء استعمال قپوسی آچلمش دیمکدر.

شوزمانده بویله چیرکین مروت وعاطفتی برمأمور برکونا مقابله بکلمه‌دن بلا عوض اجرا ایده‌جك حقنده برکمسه کوره‌میورم. اتحاد جمعیتنك استبداددن اولکی اعضاسی محترم ایدی. شمدیکیلرندن ده بعضیسنه دیه‌جك یوق. فقط طشره‌ده کیلردن بعضیسی فعال اعضانك کیملر اولدیغی معلوم اولمامسندن اویله استفاده ایتدیلر که تعریف ایدیله‌مز. بو مجهولیت، پاره یمك ودرلو درلو ایشلر یاپمق خصوصنده اویله ایشلرینه یارادی که اولورسه اوقدر اولور. دیکر مأمورلر آدیله صانیله بللی ایکن چالیورلرده جمعیتك افعال اعضا ومأمورلرینك کیملر اولدیغی بللی اولمیه‌جق اولدقدن صکره بویله اداره‌ده پاره ینلمامکه چاره بولندیسه آمان بو چاره‌یی تفصیلاتیله بیلنلر درمیان ایتسونلرده بعدما الی قوپه‌سی خرسزلرك ارتکاباتنه سد چکه‌لم.

امضا محفوظدر

—

تصفیهٔ رتب عسکریه هیئت کرامنه

هرشیده اولدیغی کبی رتب عسکریه‌ده چیغرندن چیقمش، غدر وغنا درجاتی آره‌سنده رتبه دخی متردد قالمش ایدی. وقتا که قلوب ملتده مدفون اولان ضیای حریت برمرکز حمیتك اطرافنده تراکم ایده‌رك مشروطیت کونشنی طوغوردی؛ مؤسسات قدیمهٔ اداره‌که کاغد اویونی حالنی آلمش واجراآت مقتضیه‌یی یاعقیم براقمق یاخود اضاعهٔ وقتله طاوی کچدکدن صوکره یاپمق کبی تأثیرسزلکه آلت اولمش ایدی، بالطبع تبدیلی ومنتظم و فعال آلتلر ترتیبیله حکومت ماکنه‌سنك حسن ترکیبی اقتضا ایتدی.

اردونك تنسیقنه‌ده صرف اقدام اولنور ایکن ضابطان عسکری میاننده، غدر کورن وایلری کیدن اصحاب مراتبك تصحیح رتبه‌لری طلب محقی لسانه کلدی. خیلی زمان صوکره اسعافی یولی آچیلدی. بر قومیسیون تشکیل اولندی. عموم مراتب عسکریه اصحابنه تطبیق اولنمق اوزره ـ بروجه حقانیت ـ براصول قونلدیغی ومظهر قبول اولنجه اجراسنه باشلانیله‌جغی ایشیدلدی.

مسموعاتمز میاننده یالکز برماده‌یی عدل وحقه مقارن کوره‌مدك. اوده مغدور اولنلرك مستحق اولدقلری درجاتی احراز ایچون هررتبه‌ده برامتحان کچورمك اصولنك توصیه‌سیدر. بوآنه قدر جاری اولمیان برقاعده‌نك غدر کورنلره تطبیقی موافق انصاف دکلدر.

اقران وامثالیله ترفیع ایده‌میانلرك شکایات محقه‌لری، تصفیهٔ رتب مسئله‌سنك سبب حدوثی اولنجه مغدورقالنلرك مشکلاته اوغرادلملری شکایاتك تبدیل شکلندن بشقه برشیئه یارامز. بناءً علیه امتحان اصولی حق وعدله موافق دکلدر.

ذاتاً قطع رتب مکتبلی ضابطان وامرا ایچون هانکی زمانده، هانکی یرده امتحان اجراسنه تابع طوتلمشدرکه امر تعمیر وتضمینده بو اصول «لازمهٔ معدلت» اتخاذ ایدیله‌بیلسون؟

یا اجراسنده‌کی مشکلات ایله اونك تولید ایلیه‌جکی شکایات نصل فصل وحل ایدیله‌بیله‌جك؟

م. ی

—

اوراق و مکاتیب

براثرحمیت وفنون:

(خلیجده ایلك پوسته ـ صوك سفر) عنوانلی اثرینك صاتش حاصلاتنی بوندن بویله اناطولی قحط زدکاننه اعانةً ترك ایده‌جکنی معلمیندن قول آغاسی احسان بك بیلدیرییور.

نیت عالیجنابانه‌سندن ناشی میر مومی الیهی تبریك ایلرز.

—

قاضی کوینده (ع. شاذی) امضا صاحبنه: اخطار اخلاصکارانه‌کز اختصاصکزه دال اولدیغی ایچون شایان تبریکدر.

—

اوراق حوادث

—

آهنك رفیقمزده کورلمشدر:

باش کاتب جوادبك، زمان استبداددهارادهٔ سنیه استحصال ایده‌رك مغله سنجاغنده‌کی محلول چیفتلکی یکرمی بیك غروشه آلمش، بالآخره اون بیك لیرایه مقابل اورمان نظارتنه صاتمش ایدی.

چیفتلکك اعاده‌سی بوکره اوقاف نظارتندن اشعار اولنمش، مشار الیه‌ده قیمت تحریریه‌سی اولان ایکی بیك سکزیوز لیرا اوزرندن بدلنی ویره‌جکنی سویلمشدر.

آهنك

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

عدلیه نظارت جلیله‌سنه ـ یانیه والیٔ سابقی ناظم پاشا؛ بیغا سنجاغی متصرفلغی وکالتنه ـ سامح بك؛ سوریه ولایتی داخلنده راشیا قضاسی قائممقاملغنه ـ سلیم افندی تعیین قلنمشدر.

استطراد ـ دردنجی اردو قوماندانلغنه‌ده ابراهیم پاشا نامنده برذات تعیین ایدلمشدر. ناظم وابراهیم پاشالرك امر تعینلرینه عائد ارادهٔ سنیه‌نك عینی زمانده کلمسندن برمعنا چیقارمق ایستنلیور ایسه‌ده بوکا اشتراك طرفداری دکلز.

— دیار بکر مبعوثی پرنججی زاده عارف افندی فجئةً ارتحال دارنعیم ایتمشدر. مولی رحمت ایلسین.

— امورمالیه‌مزی تنظیم ایچون اختیار کلفتله فرانسه‌دن جلب ایدلمش اولان موسیولوران دون مجلس مبعوثانه ویرلمش بولنان ٣٢٥ سنه‌سی بودجه‌سنك آچیغی قاپاتمه‌دن یوزینك آقیله مملکتنه دونمشدر.

— قیصری حادثه‌سی اوزرینه درسعادته سوق اولنان عساکرك مصارف سفریه‌سنك وقعه مسببلرندن تضمین ایتدیرلمسی خصوصی حربیه نظارتی طرفندن باب عالی‌یه اشعار واستیذان قلنمشدر.

والی بك افندی ایله مأمورین عدلیه خرجراحلری بومیانده دوشونیله‌جکی محتملدر.

—

نشریات جدیده

—

کتاب البدر
فی تفسیر سورة القدر

فاتح درسعاملرندن دیوریکلی قاضی زاده عبداه ضیاء الدین افندی حضرتلرینك تألیف کرده‌سی اولان اشبو اثر نفیسك هدیه‌سندن بوکره محضا طلبهٔ علوم افندیلرك منفعتلرینه خدمت اولمق اوزره اون پاره بالتنزیل بهر نسخه‌سنك برر غروشه ویریله‌جکی، محل توزیعی حکاکلرده روسجقلی ابراهیم افندینك (١٥) نومرولی دکانیله فاتح جامعشریفی آلتنده‌کی حافظ امراه افندینك کتابخانه‌سی اولدیغی وطشره‌دن وقوع بوله‌جق سپارشلر ایچونده صاحب اثره مراجعت اولنمسی توصیه اولنور.

طالع — خواجکاندن اوفلی رجب رحمی افندی طرفندن تنظیم ایدلمش بر مجموعهٔ اشعار اولوب آلتمش پاره‌یه صاتیلور.

—

(پادشاه الداتدیمی الداندیمی) نامیله رفعت بك طرفندن نشر اولنان رسالهٔ مکمله، اخری طرفندن ساخته وایکی فورمه نقصان اوله‌رق صاتلمقده ایسه‌ده صاحبنك مهری اولمیانلرك نقصان اولدیغی واصللری میزان اخوت کتبخانه‌لرنده و سلطان احمدده کاغدجی دکانلرنده صاتلمقده ایدوکی اعلان اولنور.

تهلکه‌نك بیوکی ـ علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر. فیئاتی برغروشدر.

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۹۷ | چهارشنبه | (۲٤ صفر ۱۳۲۷ ، ٤ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غرته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولدرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غرته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزه‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولدرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

شمدیلك مطبوعات اعتباریله حمداولسون دور حریتده‌یز . اشیایی اولدیغی کبی نقل ایتمك وظیفه‌سنی ایفا ایده‌لم .

بلغارستان تعویضاتی مسئله‌سی مناسبتیله اورته‌یه برده « روسیه تضمیناتی » مسئله‌سی چیقدی . روسیه تضمیناتی نه‌در ؟

طول مدت روسیه‌یه سنده‌ده اوچ یوز کسور بیك لیرا اولدرق ویرمکی تعهد ایتدیکمز پاره‌در . بونك ترکچه‌سی : بز اوزون برمدت ایچون « روسیه‌نك خرجکذاری » اولمشز !

سوز آغیر . حال ایسه سوزدن‌ده بدتر . نه چاره‌که حقیقتدر !

ادارهٔ مستبده اشبو ذات ایله الفت ایتمش ایدی . کامل پاشا مشروطیتك استبدادین فرقلی اولدیغنی کوسترمك ایسته‌دی . ایشه مقبول برصورت ویردی . لکن غریب بریله اویوب موقتاً کندینی اونوتمش اولان مجلسمز کامل پاشایه اکمال معرفت ایچون میدان ویرمدی . صدارتدن دوشوردی .

بوکون آز چوق کار آشینا اولان دیپلوماتلر ، کامل پاشا ریاست اموردہ قالمش اولسه بلغارستان برنسنه قراللق معامله‌سی ایدلیه‌جکنه قائل اولدیغی قدر اشبو روسیه تضمیناتی ماده‌سنك شمدیه‌قدر مطلوب اولان قالبه صوقولمش اولمه‌جغنه قانعدر .

شو ایسه حلمی پاشا قابینه‌سنجه جان آلمه‌جق نقطه‌لری تشکیل ایتمکده‌در . برنی بجره‌مدی . موقع اقتداره یرلشدیکی صره‌یه راست کلمش ایدی . حقیقه اشتغاله میدان بولامه‌مسیله تأویل اولنه‌بیلدی . یاخود خاطر ایچون اویله اولدی دیه‌لم .

لکن اشبو تضمینات مسئله‌سنده‌ده موفقیتسزلکه دوچار اولورسه مع‌التأسف عذر وتأویل کوچ بولنه‌جقدر .

بونك ایچون رفعت پاشانك تهی دست اولدرق پترسبورغدن چیقمه‌سی قابینه ایچون لابددر . تلغراف حوادث اخیره‌سی رفعت پاشانك موفقیتنی تبشیر ایدیورلر . اصلی چیقارمه رفعت پاشایی وحلمی پاشا قابینه‌سنی جداً تبریك ایلرز .

* *

آوسترپا ایله اولان ائتلافنزده غائمزله قزانجمزی حساب ایدنلرك مهم اولان کارمزه لایق وجهله اهمیت ویرمك ایسته‌میورلر . حال‌بوکه پك زیاده نظر شکرانه جاریه‌حق موفقیتلرمزدندر .

عجبا بزم انجه دیپلوماتلار « حقوق عمومیه » ایله « حقوق عمومیه » یاخود « حقوق بین‌الدول » آرەلرنده مشرق ایله مغرب قدر فرق اولدیغنی ایوجه بیلیرلرمی ؟

حقوق عهدیه دیمك تسلیمیت معناسنده اولدرق (قاپیتولاسیون) نامیله معروف اولان تجارت معاهده‌لرندن متولد تحکم اجنبی دیمکدر . حقوق عمومیه ایسه کافهٔ حقوقه مالك اولان مستقل دولتلره حریت حرکتی بخش ایدن ، کندی حدودی‌داخلنده شریکسز اولدرق بیلدیکی کبی حرکته مختار براقان برحق حاکمیتدر ، مناسبات بین‌الدوله مساوات کامله دیمکدر .

اشبو حاکمیت ومساوات حقوق دون بزده یوقدی . بوکون ینه یوق ایسه‌ده آوسترپا حکومتی ائتلاف نامه موجبنجه یارین او حاکمیتی اکتساب ایتمه‌مزه شمدیدن موافقت ایدیور .

بوسایه‌ده بز نه قزاندیغمزی ایوجه بیلملیز .

چونکه قرانجمز هیئت عمومیه‌یه قوس قوجه دولت عثمانیه‌در !

—

مهمهٔ اخلاقیه

—

مهم تضادلر !

کچن هفته (سربستی) رفیق غیرتمز « علاقه‌دار اولانك نظر انتباه و عبرتنه » عنوانلی یازدیغی بر بنده‌ده ایکی اسم ویره‌رك بواسملرك دلالت ایلدیکی بروقعه ایله منتسبین مطبوعاتدن برینی قبالی اولدرق انتباهه دعوتله شونك بونك ناموسنه ، حیثیته ، معنویاتنه تجاوز ایتمامسنی خالصانه اخطار ایدیوردی .

بو بحثك آجلمامسی التماس محقی ایله وارد اولان مکتوبی ، وآنی مفسر اولانی درج ایلدك . چونکه موافق ادب وایجاب حال ایدی . حیات خصوصیه‌یه ، برعائله ناموسنه تعلق ایدن شووقه‌نك ینه پردهٔ کتمانده قالمسی طرفداری اولدیغمز ایچون درج اولنان مکتوبه مخالف اولدرق آلنان دیکر ایکی مکتوبده ایسه بشقه بشقه زمین مطالعاتدن لیدیلدرك هر حالده ویریلان تفصیلاتك نشری لزومنده منفعت عامه تصوریله اصرار اولنیوردی .

بز بو فکره اشتراك ایتمدك . آنلری نشر ایلمدك . کچن کون ایکی خانم مراجعتله ویریلان ویازیلان ایضاحاتك نشری مناسب اولمه‌جغنی سویلدیلر . بوندن بحث ایدلمامسی حقنده کی مطالعاتمزی قبول ایله کتدیلر . آنلری متعاقب بیلدیکمز برمیرآلای کلدی . اوده بومسئله‌نك اویودیغی فراش مجهولیتدن او یاندیرلمامسنی حسبةً لله « ! » افاده وبیان ایتدی . مقصدمزك اومرکزده اولدیغنی کورنجه تشکرله کتدی .

(سربستی) رفیقمزده بزم مسلکمزده‌درکه بردها بوندن بحث ایتمدی . ذاتاً مقصدی اولان انتباه ، آثار فعلیه‌سیله ثابتدر . اوحالده مسئله نتیجهٔ طبیعیه‌سنه وارمش دیمکدر . یالکز بزه کلان مکتوبلردن برینك صاحبنه خطاباً وجواباً رفقامزدن برنده برقاچ کون اول ایکی سطر بردعوت کوردك . دیمکدرکه بزه یازان خانم افندی صوکره‌دن اورایه‌ده مراجعت ایتمشدر . طبیعی اورفیقمز اعتدالی اونوتمزلر .

* *

بوتفصیلاتی ویرمکدن مقصدمز برمهمهٔ اخلاقیه‌یه رعایت نمونه‌سنی کوسترمکدر . شمدی بونك مخالفی اولدرق کوریلان ایکی شئ اوزرینه هم مرجعلرینك هم قارئلرمزك نظر دقتلرینی جلب ایده‌جکز . بزی معذور کورسونلر :

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اولا کچن جمعه ایرتسی کونی مجلس مبعوثانده بر مأمور دولتدن بحث اولنورکن (تام کنیه‌سیله) فلان ... سلانیکده ..... ایله باصلدی. صوکره.... حالا ... دنیلمش . بوده ضبطنامه‌یه درج اولنیور . صوکره‌ده غزته‌لرله مجلس مبعوثان مذاکراتی جمله‌سندن اوله‌رق نشر اولنیور . صوکره بوکا مبعوثان کرام ملت و ارکان فخام حکومت سیرجی اولیور !

شو وقعه‌نك‌ده تأویلی نه‌در عجبا ؟ اوکرنمك ایستردك. ایکی اسم خاصك برغزته ستوننه کیرمسندن تلاش ایدن « ناموس »، ملت مجلسنده بوبله صراحةً وقوعبولان اشاعاتدن ، بو اشاعاتك غزته ستونلریله انظار عامه‌ده تکرارندن عجبا متأثر اولمزمی ؟

بری بو . دیکری‌ده شودر :

بولی‌یه برطابور اغاسی کیدیور . اوراده اوچ کون صوکره انتحار ایلیور . جنایتك وقوعه کلدیکی اوطه‌ده ماصه اوزرنده بر پوصله بولنیور . بونده « سبب انتحارمی زوجه‌مله ضبطیه ناظرندن سؤال ایدیکز » یازیلی ایمش . بو معلومات برغزته‌ده نشر اولنیور . تکذیب یوق . فقره حقنده دعوی ایدلدیکنه دائر تبلیغ یوق !

مجهول ایکی اسمك قپالیجه بیانندن تلاشه دوشن ناموس محافظلری شو علنی بیاناتدن تلاش ایتمك زحمتنده بولندیلرمی عجبا ؟

[illegible] ایکی وقعه حقنده « ملت » ترضیه بکلر، « ناموس » تعمیر ایستر .

—

کمرکلرمز

—

معلوم اولدیغی اوزره خارجدن مملکتمزه صوقولان بالجمله اشیانك قیمتی اوزرندن اوته‌دن بری یوزده‌سکز رسم استیفا ایدیلردی . بورسم بر ایکی سنه اول فضلهٔ حاصلاتك مخلص لهی تقیید ومراقبه ایدلمك وموقت اولمق اوزره علاقه‌دار دولتلرك انضمام رضالریله یوزده اون بره ابلاغ ایدلمشدر .

ممالك اجنبیه‌یه اخراجاتمز ـ تعرفه‌یه تابع بولنان بعض مواد بالاستثنا ـ کمرکلرمزده یوزده بر رسم کمرکه ، وداخل مملکتده برلیماندن دیکر لیمانه کیدن اشیای تجاریه ایسه یوزده ایکیدن عبارت بررسمه تابع بولونیور . بوندن‌ده انجق حوایج ضروریه‌یه عائد بعض مواد ایله محافظه وحمایهٔ صنعت مقصدیله ایپك استثنا ایدلمشدر .

ارضیه رسمی کمرك رسومندن بشقه‌جه برشیدر. ذاتاً هیچ بر صورتله کافی اولمیان انبارلری برساعت اول بوشالتدیرمق ایچون بوارضیه رسمی‌ده حسابه قاتیله‌جق برماهیتده‌در .

اساساً مأمورین رسومیه‌نك کثرتی ، معاشلرینك دون مرتبه‌ده اولمسی، وظیفه‌نك آره‌لرنده جدیت ومعقولیت دائره‌سنده تقسیم ایدلمه‌مش بولونمسی یوزندن کمرکلرجه وقوع بولان تأخرات، چکیلن محن ومشاقده آیری برصحیفهٔ خسران تشکیل ایدر .

تجار طرفندن مختلف ناملرله وبرصورت غیر قانونیه‌ده ویریلن پاره‌لر ، تجارك کار وکسبندن افراز اولنمدیغی ، پیر عشقنه ویرلمدیکی معلومدر . تجارك بو صورتله اختیار ایتدیکی مصارف مختلفه هر حالده دولته، طوغریدن طوغری‌یه خزینهٔ امانته تأدیه ایتدیکی مقدار رسومدن یوکسك اولدیغی‌ده محققدر.

تقدیر فیأت مأمورینك بر خطای فاحشی اوزرینه رسم کمرکك عیناً ایفاسی اصولی‌ده زمان زمان هم کمرك اداره‌سنی، هم‌ده تجاری وبناءً علیه دولاییسی ایله هم حکومتی هم‌ده افراد ملتی متضرر ایتمك استعدادنده‌در .

رسم کمرکك عیناً ایفا ایدلمسی اوزرینه کوچوك بیوك برتهلکه قارشوسنده بولونان اداره صیقیلور ، بونی نهایت تقدیرینی قورتاره بیله‌جك بر فیأتله الدن چیقارمق ایستر . عین زمانده اواشیادن صاتان مغازه‌لرده آز چوق مدید بربحران کچیررلر .

بتون بوسببلرله حاصل اولان تزاید فیئاتدن متضرر اولان کیملردر ؟

البته تجار اورته‌یه ثروتنی بویولده صاچمق اوزره چیقمه‌مشدر ...

اوغرادیغی بالجمله ضرر وزیانی ، چکدیکی مشروع غیرمشروع بالجمله مصارفی استرداد ایتمك مجبوریتنده‌در. وبو کندیسی ایچون برحقدر !

[illegible] تجار [illegible] وضرر وزیانی کیمه تضمین ایتدیره‌جك ؟ بومصرفلری کیمدن چیقارته‌جق ؟

سزدن ، بزدن ! ...

بوصورتله فیئاتی یوکسلز آیری بر وسیله دها حاصل اولور : برشیئك فیئاتی یوکسلدکجه صرفیاتی آزالیر ، صرفیاتی آزالدقجه اویولده اوغرانیلان مصارفی چیقارمق وباخصوص کارتأمین ایتمك کوچلشیر، بوده تقرر فیئاتده برعنصر جدید بحران یرینه کچر ..

فیئات اشیانك تقدیرنده‌کی تشوش ، کمرکلر معاملاتنده‌کی مشکلات ، بومعاملاتك اوزامسی وسائره وسائره ، قچاقچیلغی وتقدیر فیئات صره‌سنده اختیار اولنان حیله‌کارلغی تزیید ایدر .

حال بوکه شوتشوشلر وپیروی اولان مصارف وضرر وزیانلر یالکز مملکتمزه خارجدن صوقیلان اشیا فیئاتنی آرترمقله قالمیوب داخل مملکتده چیقاریلوب صاتیلان اشیای مماثله فیئاتنك‌ده یوکسك صاتلمسنه یول آچار . بونلر شك وشبهه‌دن آزاده حقایقدن اولوب بالنتیجه اکثریت اهالی یالکز دولته دکل برقسم همشهریلرینه‌ده برویرکی ویرمك مجبوریتنده قالمش اولورلرکه، بونده‌کی معناسزلق هردرلو تأویلك فوقنده‌در .

اشبو احوال یالکز ادخالاتی اشکال ایتمکله قالمیوب اخراجاتی‌ده تصعیب ایدر . اخراجات ایچون بزده موضوع اولان یوزده بر رسمك اهمیتی یوق ایسه‌ده اخراجاتك وقوع بوله‌جغی مملکتلرده بزم اونلره قارشی وضع ایتدیکمز اصوللره مقابل برخط حرکت اتخاذ ایتمش بولونه‌جقلری برامر باهردر .

شمدی ایشته شوشرائط اقتصادیه داخلنده کمرك رسمنك یوزده اون بشه ابلاغی دوشونیلیور . بو یوزدن حاصل اوله‌جق ـ حقیقی ویا ظاهری ـ ، ـ دائمی ویا موقت ـ تزاید واردات یابودجه آچیغنی قاپامق ایچون تخصیص اولنه‌جق ویا بغداد شمندوفرینه تأمینات آقچه‌سی اوله‌رق کوستریله‌جکدر .

حال بوکه بودجه آچیغی دورورکن تأمینات آقچه‌سی دوشونمه‌نك خطا اندر خطا اولدیغنه شبهه یوقدر .

رسم کمرکك تزییدی هوادن اولمیوب مقدار تزاید ینه بزدن ، الیوم ضرورت ایچنده قاورولان افراد ملتدن چیقه‌جغنه کوره بونك شمدیلك بغداد خطه تخصیصی قطعیاً قبول اولنور برفکر دکلدر .

بودجه‌یه کلنجه بویوزدن کمرك وارداتندن ١,٣٣٥,٠٠٠ لیرا فضله واردات حاصل اوله‌جغندن بومبلغ بودجه ایچون مهم بریامه دیمك اولور . آنجق بونك بوسنه ایچنده انتاج اولونه‌بیلمسی مشکوکدر؛ چونکه بالجمله دولتلرله بوبابده معاهده‌لر عقدی لازم کله‌جکدر . دور استبدادك نتیجهٔ سیئاتی اوله‌رق حالا کندی مملکتمزده حاکم مطلق دکلز . اللرمز هنوز بسبتون چوزوله‌مه‌مشدر . اجنبی پوسته‌خانه‌لری وسائره وسائره حالا اوزرمزده برکابوس کبی چوکمش بولونیور . بناءً علیه بوبابده هرشیدن اول اتخاذ ایدیله‌جك اولان تدبیر مهم کمرك مأمورلرینك اصلاحی؛ بونلرك [illegible] « ایش کورمك » مجبوریتی وضع ایدلمسی ؛ شدید برتفتیش جدینك تطبیقی؛ کمرکجیلره هرنقدر دولته عائد بررسمك استیفاسی ایله موظف ایسه‌لرده اهالینك خدمتنه مأمور اولدقلرینی وبناءً علیه تجارتی تسهیل اقدم وظائف اولدیغنی بتون معناسیله اکلاتمقدن عبارتدر .

شدید برتفتیش جدی وضعی ضرورتی میدانده‌در. حال بوکه رسوماتك الیوم شهری ٤٤,٥٠٠ غروش مفتشلك تخصیصاتی واردر . یالکز بو تخصیصات ایله بیك بشر یوز غروش معاشلی اوتوز مفتش تعیین اولونه‌بیلور . ایش منبع واردات بولمق قدرده پاره‌یی یرینه صرف ایتمکده‌در .

هرشیدن اقدم دوائرك، نظارتلرك صلاحیتلرینی تزیید صورتیله « تقصیر معامله» و«تقریر مسئولیت» خصوصلرینك تأمینی درجهٔ وجوبده‌در .

ناظرلرك نصل عادی شیلری استیضاح واستیذان ایله اماتهٔ وقت وقوت ایتدکلرینی تعداد وتوضیح موجب حیا عد اولونه‌جق راده‌یه واریور .

معاملاته دائر برفکر ویره‌بیلمك ایچون اوفق مقیاسده بر مثال سرد ایده‌لم :

مانیفستو داخلنده بر اشیا کلنجه اولا « اوردینو »سی دائره‌نك اك بیوك مأمورینه ـ مدیر ویا ناظره ـ کیدر ، اورادن مانیفستو مأمورینه حواله اولنور ، مانیفستو مأموری قیدینی تدقیق وتصدیق ایتدکدن صوکره تکرار ناظره عودت ایدر ، بو صره‌ده هیئت معاینه‌دن برینه حواله ایدیلور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

معاینه مأموری قبل المعاینه اوردینوی انبار مأمورینه کوندرر . انباره قید اولنور، اشیا چیقاریلور ، معاینه‌جی معاینه‌سنی یاپار . متعاقباً اوردینو تا ناظره قدر چیقار وصاحبنه تسلیمی اشارتی کیر . قلم مخصوصنده معاملهٔ قیدیه اجرا ایدیلور . قپو پوصله‌سی قید اولونور . بو معامله‌ده لااقل ایکی ساعتده آنجق اوله‌بیلور ...

شو حال اشیای ذاتیه‌ده بویله اولوب اشیای تجاریه‌ده بعدالمعاینه مبصرلر طرفندن ثبت دفتر ایدیلور وتقدیر قیمات ایجون استیناطوره کیدر . دهاصوکره ایکنجی بر استیناده طرف نظارتدن یاپیلور . صره استیفای رسمه کلیر . رسم کرك یانقداً ویا عیناً آلنه‌جقدر .

نقداً آلنه‌جقسه محاسب ـ بوده آیری بر مأموریت ! ـ حسابنی کورور ، محرر ـ بوده آیری ! ـ مقبوضی تنظیم ایدر ، تجار صندوق امینه کیدوب مقبوضی آراتدیرر ، ایفای رسم ایدر!

اشیاسنی تسلم ایده‌یلمك ایچون مقبوض برده ناظره امضالتق مجبوریتنده‌در . ناظرده یا بولور یابولنماز !...

رسم عیناً آلنه‌جقسه آیری آیری بر طاقم دعوالر دها وارد ...

کمرکجی‌یه اساس وظیفه‌سنك بوندن عبارت اولدیغنی ، آلدینی معاشك حکمت مشروعیتی بوکا مستند بولندیغنی تلقین ایتملی ؛ ودائمی ، منتظم استاتستیقلر طوتلملی وتزاید واردات حقنده هرآن برفکر ایدینیله بیلملی‌در .

بوصورتله لزوم تشکیلی قطعیاً برقات‌دها تأییدایدن بیوك براستاتستیق اداره‌سی ایچون‌ده مأمورین جدیده آرامغه حاجت قالمیوب دوائرده فضله عد اولنان مأمورلردن برقسم مهمی ـ موسیو لورانك تکلیفنه توفیقاً آچیغه چیقاریله‌جغنه ـ لوانت هرالد رفیقمزك بحق دوشوندیکی وجهله قسماً اشبو استاتستیق اداره‌سنده استخدام اولونه‌بیلورلر .

استاتستیق اداره‌سنك تأسیسیله غایت مهم بر مؤسسهٔ لازمه وجود بولور ، آغزلرندن اکمکی آلمق ایستینیان نجه معصوم ، ذکی وغیور کیمسه‌لرده بحق استخدام ایدلمش اولور وبونك ایچون بودجه‌یه‌ده یکیدن بر یوك علاوه ایدلمش اولماز .

—

اوراق ومکاتیب

—

حب وطن

عیناً

شوکونلرده مطبوعات عثمانیه‌نك شخصیات ایله اشتغالی افکار عمومیه‌یی دهشتلی ومؤلم صورتده اندیشه‌یه دوشوریور . بو هیجان عمومی تکثیر ایتمکله برابر صاف ونزیه وجدانلری فنا حاله خرپالیور .

ای محررین کرام ! الله عشقنه . . آرتق انصاف ایدیکز . وطنه ، ملته ، آجیکز . شوقیمتلی ساعتلرك قدرینی، قیمتنی تقدیر ایده‌جك زمان ایشته بویله برزماندر . مدار افتخار اولان قلملریکزی منافع وطن وسلامت ملت ایچون تحریك ایدیکز.

تهاجم افکاره قابیله‌رق ـ علی قدرالطاقه ـ اعتراض شخصی ایله اوغراشمقدن آرتق اکراه ، ونفرت ایدیکز. مساعیکز صرف «عدالت» ، «فضیلت» اولسون .

اوت فضیلت ، صاحبنه برمنبع حیاتدر . سفیهلرك تربیه‌سی ایسه سفاهتدر . آنلری یالکز عدالت حق تأدیب ایده‌بیلیر . بزم یعنی قارئلرك نجبهٔ امالمز، حرز جان ایدندیکمز شیلر ، صحائف مطبوعاتدر . وطك سعادتی ملتك ، امید استقبالی الطاف الهی ایله یالکز بزسکز !

محترم محررلر ! اوتوز سنه‌در بتون ملتی ایکله‌تن اوکابوس استبدادك زهرناك آجیلرینی ، بوکون کلیاً اونوتمق ایستیورز . تا اعماق قلبمزده برحس موقع احترام اولان « حب وطن » هیچ بر محبته مقیس اولهمز . بوکرانهای عصمتی یالکز وطن پرورلر تقدیر ایدرلر . حمداً ثم حمداً یدی سکز آیدنبرو انشراح تلبمزی بادی ، و وارلغمزه قانع اولدیغمز شو دور دلارای مشروطیتده آرتق شخصیات کلهلرینی مطبوعات عثمانیه‌دن خذف ایله حریتمزی ، آدابمزی حقیله تجیل ایدهلم .

مشروطیت مقدسه‌مزك یزه بخش ایلدیکی سعادتدن مستفید اولمغه چالشمق قدر بیوکلك تصور ایدهلم . آه ... وطن محبتی شفقتلی آنا جنمزك محبت ، والتفاتندن دها نوازشکار دها محترم ومقدسدر . ایشته بوکون وطن خر اولادلرینه آغوش شفقتنی آچمش، اولادینك حسیات احترامنده غشی اولهرق بربرینی قوجاقلامشدر . وطن ، سزلردن یالکز فضیلت بکلیور . آنك آغوش تربیه‌سنده یاشامغه عهد ومیثاق ایدن حر ملتده مشروطیت مقدسه‌نه اوریله‌جق اوفق بر ضربه‌یه بزم کبی عاجز قادینلر دخی آرسلان پنجه‌لری ایله مقابله ایده‌جکدر !

ذ . ر

— میزان —

بالاده کی مکتوبی المزه‌ورن قپوجیمز « بونی بر قادین کتردی ، دیشاریده بکلیور » دیمشدر . مأنله مطلع اولدقدن صوکره قپوجینك سوزی قناعت بخش اولمدی . کندیسنك اولوب اولمدیغنی اکلامق ایستدك . هرحالنده کلهنك بتون معناسیله برمخدره اولدیغی مستبان اولان برقادین نیاز مندانه برطور ایله « رضاءالله شونك نشرینی رجا ایده‌رم » دیدی . بز دخی یالکز « بکی » ایله اکتفا ایتمدك . مشهود اولان تأثراتی تخفیف مقصدیله بتون مطبوعات عثمانیه نامنه اوله‌رق کندیسندن عفو ایستدك .

—

اسکدار جزا محکمه‌سی رئیسی متبحرین علمادن هرسکلی علی رشدی افندی حضرتلرینك عدلیه نظارتنه تسیار ایتدکلری برتقریر صورتیدر :

اون بر محرم بیك اوچیوز یکرمی ویکرمی بر کانون ثانی بیك اوچیوز یکرمی درت وآنی مؤید اون سکز محرم ویکرمی سکز کانون ثانی مذکور سنه‌لر تاریخلی تذاکر نظارتپناهیلرنده مکتب حقوقدن مخرج ویاالامتحان حائز رخصت اولمانلرك درسعادت محاکمنده اجرای وکالتدن منع اولنمقلری امر، وبونده طقسان ایکی واوچیوز برتاریخلی نظامنامه‌لرك برنجی وقانون اساسینك یوز اون سکزنجی ماده‌سنه استناد بیورلمشدر . معلومدرکه قانون اساسینك دستورالعمل بولنمدیغی زمانلرده برحکمك قانونیتی اوحکمك ارادهٔ پادشاهی‌یه اقترانندن عبارت ایدی . بیان بیوریلان طقسان ایکی تاریخلی برنجی ماده‌نك قانونیتی حقنده ارادهٔ پادشاهی یوقدر . بومادهٔ‌یی تأییدایدن اوچیوز برتاریخلی سالف‌الذکر نظامنامه‌نك برنجی ماده‌سنك قانونیتی قانون اساسینك الی اوچ واللی دردنجی ماده‌لرنده اخطار اولنان اساساتدن عاری اوله‌رق یالکز ارادهٔ پادشاهی‌یه اقترانندن عبارت ایدیسه‌ده حقوقدن مخرج ویا بالامتحان حائز رخصت اولانلره کالتی حصر ودیکرلری وکالتدن منع ایتمك قضیه‌سی ایستدیکنی توکیل ایلمك وایستدیکنه وکیل اولمق حقلری بتون افراد عثمانی‌یه شریعت غرای اسلامیه‌نك تأمین ایلدیکی حقوق شخصیه‌دن بولندیغنی، عدالتی باالجمله عقول سلیمه اصحابی طرفندن تصدیق ایدیلان وقانون مدنی عثمانی اولان مجلهٔ جلیله‌نك ـ مدعی ومدعی علیهدن هر بری دیلدیکنی خصومته توکیل ایده‌بیلیر دیکرینك رضاسی شرط دکلدر ـ دیه بوبابده عمومك حقوقنی تأمین وبیان ایدن بیك بش یوز اون آلتنجی ماده‌سی صراحتله مغایرتندن ناشی اوچ یوز اون ایکی تاریخنده مجلهٔ جمعیتندن تنظیم وعرض عتبهٔ علیا قلنان مضبطه اوزرینه مارالبیان اوچ یوز بر تاریخلی نظامنامه‌نك برنجی ماده‌سی ارادهٔ پادشاهی ایله الغا ایدلمش وبو الغا شریعت غرای اسلامیه‌نك عمومه تأمین ایتدیکی بر حق شخصی‌یی محافظه‌یه راجع بولنمق اعتباریله قانون اساسینك یوزاون سکزنجی ماده‌سی مادهٔ معروضه‌نك مرعیتی دکل بالعکس ملغا اولمسنی مؤید بولنمش اولیور . بناءً علیه بوامر نظارتپناهی قانون اساسینك طقوزنجی ماده‌سیله اون برنجی ماده‌سنك برنجی فقره‌سنه ومجلهٔ جلیله‌نك مسبوق العرض ماده‌سنه مخالف اولدیغی جهتله قانون اساسینك قرق برنجی ماده‌سنك بخش ایتدیکی صلاحیته بناءً عرض کیفیته مبادرت اولنور .

اسکدار جزا محکمه‌سی رئیسی
هرسکلی
علی رشدی

—

عیناً

بالعموم اهل کتابك ایمانه رعایتی وخلافندن مجانبتی قواعد مذهبیه‌دن ومجالس عمومینك یوم کشادنده صدر اعظم مواجهه‌سنده اعضای کرامك وطنه صداقت وقانون اساسی‌یه رعایت ایلملری حقنده اجرای تحلیفلری قانون مذکورك ٤٦ نجی ماده‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

ایجابندن ایکن بوامر اهمی عدم صیانت کامل پاشا ایچون موجب نکبت برحطای سیاست اولدیغی آزادهٔ کان برامر عیاندر .

هنوز خاطرلرده مرکوزدرکه اوکونی نطق همایونك قرائتی متعاقب مبعوثان کرام کندولرندن اسقاط ایمان ایچون قانونده یری اولیان وفقط مرتب بولنان دیکر برعین خصوصی موضوع بحث ایده‌رك جعلی برقاریشقلق حاصل اولمش . وبناء علیه شرعاً مطلوب اولان تحلف اجرا ایدلمه‌مشدر .

ملت ، وکلاسنك تجاوزات قانونیه‌سنه بروجهله راضی دکلدر . فتواخانهٔ عالیدن استفتا وبرنهج شرعی تحلیفلری اجرا ایدیله‌رك قلوب ملتده صداقت وکلای ملته اطمئنان حاصل اولسون . ایشته اوچ آی ختام بولدی . مدت اجتماع دها درت آی تمدید ایدلدی . کچن اوچ آی ظرفنده تجاوزات قانونیه واحتراصات نفسانیه‌یه مغلوبیتلری وفرق سیاسیه تمایللرندن بشقه برایش کورلمدی . ان‌شاء الکریم مجلس عمومی اعضاسنك آتیاً خدمات وطنپرورانه‌لرندن اقتطاف ثمرات ایتمك اوزره بعدالیوم برکونا وعد وعید وتعلیمات آلتنه کیرمیه‌جکلری ومخنازیت آرا وسلامت وجدان ایله وطنه صداقت وظیفه‌لرینه رعایت ایده‌جکلری حقنده اوکاشانهٔ سیاستده بروجه شرعی علی حدهٔ اجرای تحلیفلرینه بتون مراقبین ملت نصب انظار ایلمکده‌در .

محترم وکیللریمز مادر وطنك شوحق استحلافنه اجابت ایتمدکچه حقوق سائره‌سنك استحصالی صددنده سلامت افکار ایله اعطای رأی ایده‌میه‌جکلرینی کندیلری ده معترفدرلر . شو حق حقیقتك صورت اجراسی ایچون مرجعنك جلب نظر دقته منافع عمومیه‌نك بی خادم یکانه‌سی اولان (میزان) دن استرحام ایلرم اولابابده .

دیره سنجاغی نائب سابقی

خالص

—

کمرك مأمورلرندن اولوب نامنك کتم اولنمسی التماسیله ورقه یوللایان ذاته :

اولاً ناموس مجسم اولدیغنه حکم ایتدیککز ذاتك حسیات وطنیه‌سنده شبهه ایتمکده حقکز یوق . یاخود حکمکزده اخلاصکز یوق .

ثانیاً بحث ایتدیککز غزته کندوسنجه برمسلك تعقیب ایدیور . مطبوعاتك برشی دیممسی عدم تنزلنه حمل ایدلمك طوغری دکلدر .

ثالثاً تنقید مسلکمز ایسه‌ده شخصیات بزدن اوزاقدر . انك ایچون مکتوبکزی عیناً درج ایده‌میه‌جکز .

رابعاً برینك وصیق موجنجه وضع ید ایدیلدیکی بش یوز لیرایی سوء استعمال ایتمش ایسه محکمهٔ عائده‌سنه مراجعت حقنی استعمال ایتمکز کرکدر .

—

مالیه خزینه‌سنجه فوق‌النظام معاش اعطاسنه برمعتاد دوام اولنبورسه حاملز نه‌یه واره‌جغنی آلدیغمز برتذکره‌ده کمال تأثرله صورولیور .

مرجع مسئولی جوابنی ویرسون .

—

اوراق حوادث

سینوب مبعوثی دوقتور (رضانور بك) کچنلرده تبریکنی وظیفهٔ حمیت بیلدیکمز بنده اعتراض ایدن غزتهلره دونکی اقدام رفیقمز ایله جواب ویریبور . بزجه بیهوده زحمتدر . چونکه اعتراض وموأخذه سوق وجدان اثری دکل ، درعهده اولنان صنعتك « زورا کی اجراسی » در بوکی معرفتلر کندوسنك مدافعه‌سی زحمتنه لایق دکلدر .

مذکور بند تاریخ انقلابمزده موقع مخصوص طوتهجق براثرحمیت وانتباهدر . آنی ستر ایده‌جك « سپر »لر ، یاخود نورانیتنی تنقیص ایده‌جك وصاعقه‌لر موجود اولمسه کرکدر .

—

(حقوق عمومیه) رفیقمزی دونکی نسخه‌سنده مندرج اولان ضیافت حقنده‌کی بندندن دولایی تبریکی وجیبه عد ایتدك .

—

ولایات

قره‌مرسلدن اوچ امضا ایله آلدیغمز ورقه‌ده اوراده بولنان ، عسکرك مالزمهٔ شتائیه‌سنه صرف اولنمق ادعاسیله یالوه وپازارکوی قضاسنی داخلنده جمع اولنان بیك ایکی یوز لیرالق اعانه‌نك جمعیت اتحادیه‌نك اورا شعبه‌سنه منسوب برایکی کشی طرفندن اختلاس ایدلدیکی وحکومته اخبار کیفیت اولندیغی حالده هنوز معامله‌نك لازمه‌یه ابتدار اولنمدیغی بیلدیریلیور .

ایجاب ایدنلرك نظر دقتلرینی جلب ایتمك امرینه بزده اشتراك ایلیورز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

خارجیه ناظری رفعت پاشا ایله قونت دیسو . ولسقی آره‌سنده بلغارستان تضمینات مسئله‌سنده ائتلاف حاصل اولدیغی صوفیه‌یه وارد اولان بر تلغرافنامه‌دن مستبان اولمشدر . بوتلغرافنامه‌یه نظراً ائتلاف بروجه آتی اوچ نقطه‌یه مستند بولنیور :

اولا — دولت عثمانیه ضرر وزیان مقابلی اولمق اوزره یوز یکرمی بش میلیون تعویضات نقدیه ایله اکتفا ایلیه‌جکدر .

ثانیاً — باب عالی و بلغارستان نافعه ناظری موسیو لیاپچه‌ف آره‌سنده قرارکیر اولان مقدار اساس طوتلمق شرطیله روم ایلی شرقی خطوط حدیدیه‌سنك بلغارستان حکومتنك تحت تملکنه کچمسندن دولایی قومپانیانك دوچار اولدیغی زیانك اوچده تضمینات مذکوره‌دن محسوبی اجرا ایدیله‌جکدر .

ثالثاً — دولت علیه‌نك روسیه حکومتنه بورجلی اولدیغی تضمینات نقدیه یوزده بش فائض حسابیله سرمایه حالنه افراغ ایدلدکدن صکره حاصل اوله‌جق یکوندن بلغارستانك ویره‌جکی ۱۲۵ ملیون فرانغك محسوبی اجرا ایدیله‌جکدر .

—

— آکلاشیلان استبدادندن کوچ قورتیله‌جغز . چونکه — ایشیدلدیکنه کوره — مبعوثان افندیلرمز دوائره‌کی آچ وبیعلاج عجزهٔ کتابی اونوتارق کندی معاشلرینی شباط یکرمی سکزده آلمشلردر .

دوراستبدادده بوکی استتنالره « عاطفت شاهانه » دینیردی . دور حریتده وریله‌جك مناسب برنام انتخابنی‌ده جمعیت مطبوعاته حواله ایده‌رز .

— قوصوه والیسی فریق هادی پاشا مجلس بلدیه رئیسی طرفندن تحقیر ایدلمش اولمسندن بحث ایله استعفاسنی ویرمش وکندیسنه عسکری قلوبی واهالی نامنه بر هیئت مبعوثه مراجعت ایدرك استعفاسنی کری آلمسنی استرحام ایلدیکی حالده قبول ایتیوب اصرار ایتمش . بونی بزده مقام تأسفده یازیورلر ، لکن مذکور قلوبله اهالی هیئتنك بلدیه رئیسی حقنده نه معامله ایتدیکندن بحث ایتمیورلر . چونکه ایکیدن بری : یا بری حقلی ، دیکری حقسزدر ؛ واخود ایکیسی‌ده حقسزدر .

— وقتیله الفت ایتمکله مشرف اولدیغمز مکتب ملکیه‌ده اون بش سنه‌دن بری آثارینی غائب ایتدیکمز فکر نجابت وعلویتك شو کونلرده یکیدن تجلی ایتمسی بومکتب حقنده فکی قابل اولیان رابطهٔ قلبیه‌مزی تأیید وتقویه ایتمشدر . مکتبك تاریخ موجودیتنده برصحیفهٔ شرف اولان تشبث ممتازدن دولایی امید استقبال اولان طلبه افندیلری تبریك ایده‌رز .

— اوله‌ده اعلان تلندیغی وجهله درسعادت مرکزی قلوبنه قید وداخل اولمش اولان ارکان امرا وضابطانك شباط یوزده ایکیلرینی نهایت برهفته ظرفنده قلوب صندیغنه کوندرملری لزومی بیان اولنور .

— درسعادت مرکز عسکری قلوبی لوقنطه‌سی آچیلمش اولدیغی جهتله قلوب اعضاسندن آرزو بیورانلر صباح طعامی ایچون ٤ : ٦ یه ، آقشام ایچون ١١,٥ ! ١,٥ ه قدر طعام ایده بیلیرلر . خصوصی یمك ایسته‌یانلرك برکون اول اخبارانده پولنملری مقتضیدر . صفوق مأکولات مرزمان بوفه‌ده موجوددر .

— آیدین متصرفلغنده نشئت بکك ابقاسی استرحامنه دائر اوله‌رق برچوق امضالی حاوی بولنان تلغرافنامه ترویجی التماسی ایله مقام عالیدینه تقدیم قیلنمشدر .

—

نشریات جدیده

تهلکه‌نك بیوکی — علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر . فیثاتی برغروشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

برنجی سنه — نومرو ۹۸ | پنجشنبه | (۲۵ صفر ۱۳۲۷ ، ۵ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزه‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

وکلا و وزرا معزللری

وبونلرك معاشلری

بوحال ووصفده بولنان ذواته ویرلمکده اولان معزولیت معاشلرینك خزینهٔ دولتدن تسویه‌سی هیچ بروجهله جائز اولهمیه‌جغنی بونلرك معاشاتی اوزرندن معزولیت عائداتی قطع ایدلمکده اولمسنه مبنی مأمورین ومستخدمین سائرهٔ دولت معزللری کبی معزولیت صندوقندن معاش آلمری لازم کله‌جکنی (برمهمهٔ مالیه) عنوانلی بند مخصوصمزده ایضاح ایتمش ایدك .

بوکره خبر آلندیغنه کوره بعدما معزولین ملکیه صندوقنجه معاش تخصیص ایدلمك اوزره بونابده بر نظامنامه ترتیبی مقام صدارتدن شورای دولته امر بیورلمشدر . شوتشبث بالخاصه سزاوار تشکردر.

آنجق وکلا معزللری ایله ایشسز وزرایه مالیه‌جه هرسنه ویریله‌کلمکده اولان مبالغ اوتوز ایکی بیك لیرایه رسیده اولیور ایمش !

سنهٔ حاضره ایچون بو اوتوز ایکی بیك لیرا ۳۲۵ سنه‌سی بودجه‌سنك معاشات قسمنه ینه داخل ایدلدیکی مونوفاً بیان اولنیور .

طبیعیدرکه مصر قوچانلرینی قاینادوبده چوربا نیته ایچون فقرانك وکیللری اولهرق اجتماع ایدن مبعوثان کرام بو اوتوز ایکی بیك لیرایی بودجه‌نك حین تدقیقنده بیلزوم کوره‌رك طی واخراج ایدرلر.

مسئله پك بسیط : بر معزولیت صندوقی وار ، صندوقدن استفاده ایچون نظاماً معین اولان توقیفات شهریه اجرا ایدیلور .

مقدار معاشی ، مدت سنین خدمتی نسبتنده اصول ونظامی دائره‌سنده معزولیت‌معاشی ویریلور .

بوذوات معزولین صندوقی عائداتی یاویردیلر ، یاویرمدیلر . ویردیلر ایسه اصول وامثالی کبی اورادن استفاده ایتسونلر . ویرمدیلر ایسه حکم قانونه مخالف حرکتده بولنمش اولمرندن ناشی شمدی جزالرینی چکسونلر ، برشی ویرلمسون . برشی ویرلمز ایسه آچلقدن (حق محافظه ایتسون) اولمزلر آ، ینه بوزلی خوشافلرینی ایچرلر . ایسترلر ایسه توقیفات شهریهٔ نظامیه‌یی اجرا ایتمیان وبوصورتله کندولرینك بوکون محرومیتلرینه سبب اولمش اولان محاسب مسئوللر علیهنه تضمینات دعواسی ایتسونلر .

ایتسونلر، اما یا انلر دیرلر ایسه که سزك درکار اولان قدرت و قوتکزه قارشو حکم نظامی اجرا قابل اولورمیدی که .....

* * *

یوکسك معاشلی ذواته صندوق معاش تخصیصنه باشلار ایسه صندوق معامله‌سی سکته‌دار اولور مطالعه‌سنده بولنانلر واردر. برده صندوقك تخصیص ایده‌جکی معاش بش آلتی بیك غروشدن زیاده اولهمیه‌جق ، حال بوکه مثلا برصدارت معزولی آلتی بیك غروش ایله کچنه‌میه‌جك ، بناءً علیه بویله جزئی معاش اعطاسی محق اولهمزدیانلرده واردر .

برنجی مطالعه‌یه قارشو :

صندوقك معاملات تخصیصه‌سی بوزده بر ایله کفایتسزلکه معروض قالیور ایسه باجلمله مأمورین ومستخدمینك سلامتنه عائد برمسئله اولمق حسبیله توقیفات شهریه مقدارینك ضمی قابل اولهبیلور .

شوقدرکه بر صنف مأمورین واردرکه معزولین عائدات شهریه‌سنی مدت مأموریتنجه ویردیکی حالده حال معزولیتده بولنمق احتمالسزلکندن ناشی صندوقدن هیچ استفاده ایتمیور .

برطاقم کتبهٔ اقلام ایله مأموریت اصلیه‌لری اولان سیار معلمین مکتب کبی . بونلر شاید عزل ایدیلور ایسه مانع استخدام برجرم اوزرینه اولهجغندن ذاتاً کندولری معزولیت معاشندن محرومدرلر . بویله، هیچ بر وقتده معزولین صندوقندن استفاده ایده‌میه‌جك اولان مستخدمین دولتدن‌ده اطراد معامله ایچون اجرا اولنان توقیفات واقعا اندن استفاده ایدنلره قارشو برنوع معاونت انسانیه شکلی حائز ایسه‌ده بیلدیکی وطانمدینی آرقداشنه‌قارشو شوصورتله وقوعبولان معاونتنك برقسمنی‌ده نفقه‌سی اوزرینه بورج اولان عائله‌سی حقنده باپغه‌دها زیاده مجبوردر.

شو « مجبوریت » سائقه‌سیله شونی مرجع عائدینك نظر تمییزینه تکلیف ایلرز :

اوتوز سنه معزولیت عائداتی ویردیکی حالده معزولین صندوقندن معاش آلمق صورتیله استفاده ایتمامش اولان مأمورین ومستخدمینك تقاعدلرینك اجراسی زمانننده کندولرینه ویا وفاتلری حالنده عائله‌لرینه توقیفات شهریه‌لری نسبتنده وتقرر ایده‌جك اساس دائره‌سنده بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره صندوقجه بر « اکرامیه » اعطا ایدلملیدر .

وارد خاطر اولورکه بویله « اکرامیه » اصولنك قبول ایله صندوق معامله‌سی سرمایه‌سنی تنقیص ایتمش اولزمی ؟

اولمز . زیرا :

اولاً — عائدات شهریه‌نك مثلا یوزده ایکیسیه ابلاغندن ،

ثانیاً — عزل ونصب کیفیتلرینك شمدیه قدر اولدیغی کبی‌شونك بونك کیفی ایچون، خاطری ایچون اجرا ایدلیوب بوندن صوکره حکم قانون دائره‌سنده اولمق طبیعی ایدوکندن وحسب الایجاب معزوللرده کورلمیه‌جکندن معزولین صندوقنك معاونت ایده‌جکی مأمورلرك عددی پك چوق آزاله‌جغندن ،

ناشی صندوق بو « اکرامیه » یوزندن تزلزله اوغرامز .

ایکنجی مطالعه‌یه قارشو دیرزکه :

واقعا وهلهٔ اولاده خاطره کلان برچوق معاش آلمغه آلشمش اولان بر صدر اعظم ویا بر ناظر بش آلتی بیك غروشله فصل‌کچینه‌بیلور ؟ سؤالیدر. بویله برسؤال بودجه‌سی متوازن اولان مملکتلرده بیله دوشونلمز ، دکل بزده . سلامت شخص مطلوب دکلدر ؛ مطلوب اولان‌سلامت عمومدر. بویله بودجه‌سنده بش اون ملیون لیرا آچیق بولنان، دیون خارجیه فائضلری ایله مصارفی آلتنده ایکیلیان برمملکتك کیسه‌سندن آیروجه پاره ویرلمسنه‌عقل وانصاف ایره‌مز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

ذاتاً بو ایش بیکه ، آلتی بیکه قیفوسنی بوندن صوکره‌کی اولیای‌امور حضراتی چکسونلر. موجود. لرندن هیچ بری بو ایش بیکی، آلتی بیکی ترقبه محتاج ومفتقراولمسه‌لرکرکدر . مخدوملری، دامادلری، دیکر اقربامی ، حتی اودامی بیله هرحالده مستوفی معاشلی معتنا مأموریتلرله اقدار اولنمشلردر .

کندولری‌ده آزچوق «دنیالق» تدارك ایلمشلردر. ذاتاً کندولرینك حمیت وفطانتلری نظاماً مستحق اولدقلری مقدار معاشدن ماعدا برده مالیه‌دن فضله برنسنه انتظار ایتملرینه مانعدر ادعاسنده‌یز وحتی بزی تکذیب ایتمزلر اعتقادنده‌یز .

بوندن صوکره وکلاای مقامات عالیه‌سنه کله‌جك ذوات ایسه سفاهت و اسراف دورلرندن پك اوزاق بولندقلرنی بیله‌جکلر ، و بو کبی مقاملر معاشاتی‌ده سابقاً اولدیغی کبی اتك طولولرینه چیقشمیه‌رق وقاعدةً تصرف واحتیاطه بغایت رعایتکار اولەرق پاشامغی کندولرینه مسلك اتخاذ ایده‌جکلردر . بناءً علیه بش التی بیك غروش معزولیت معاشی « عادت اقتصاد » تأثیریله حتی استکثار ایلیه‌جکلردر .

شاید بو کبی مقامات عالیه‌یی اشغال ایده‌جکلر استطاعت مالیه اربابندن‌ده انتخاب ایدیلورایسه آرتق معزولیت معاشلرینك مقدارینك زمین مناقشه وجای اندیشه اولمسنده برکونه اصابت قالمز .

خلاصه مملکتنده حکمفرما اولان ضرورت عامه‌یه، بو درجه‌مزی یاپانلری دکل اوقویانلری بیله اوتاندیره‌جق برحال اسف اشتمالده بولنمسنه قارشو خزینهٔ مالیه‌دن یعنی کیسهٔ ملتدن اوتوز ایکی بیك لیرا دکل، اوتوز ایکی الچه ویرلمسی شدتله رد ایدر ، آلانلرك، ویرنلرك حیتلرنده عموماً شبهه ایدیله‌جکنی شمدیدن قید وبیان ایلرز .

آز چوق سعهٔ حاله مالك اولوبده ینه خزینه‌دن محتاجین ترتیبی میانننده آیلق آلمقده دوام ایدنلره وانلری تسویده‌ده یأس کورمیانلره ایسه دیه‌جك سوزمز یوقدر . اوقدر سوزمز یوقدرکه ایراد امثالدن بز صقلدق !

—

اسکی حمام اسکی طاس

—

اوت ، هر دائره تنسیقاتله اوغراشیور ؛ فقط هپ اسکی حمام اسکی طاس ! بز جداً تجدد ایتمك ایسترسه‌ك ادارهٔ سابقهٔ منحوسه‌نك دوامنه ، خرابیٔ وطنه خدمت ایدن متغلبه‌یی، دور سابق یادکارلرینی، او استبداد حامیلرینی ـ محاکم عدلیه‌یه ویروب انتقام مظلومینی آلمق، ووطنه اوردقلری مدهش ضربه‌لرك آجیسنی چیقارمق جهتنی شمدیلك برطرفله ـ بوندن بویله اولسون ملتك باشنه بلا ایدوب استخدام ایتمه‌ملیز .

« جناب موسی » جبل طوردن عودتلرنده بنی اسرائیلك تکرار طریق حقدن تباعدله وحدانیت الهیه‌یی اونوتەرق آلتوندن یاپدیردقلری بوزاغی‌یه تعبد ایتدکلرینی مشاهده ایتمکله کیم سزی اغفال ایتدی سوآلنه جواباً :

— سامری یاموسی دیدیلر! جناب موسی «الهی سن بونی الك بیوك عذابله عقاب ایت » نیازنده بولنمله سامری‌یه برحال اولدیکه اوکا کیم تماس ایدرسه اوزرینه صرعه‌دن مدهش برحال کلیوردی. او حالده‌که اومنکر حق ، او منافق ، کندینه تماس ایتمسونلر دیه‌یانه یانه پری یناشدیغی‌زمان « لامساس » دیه‌فریاد ایدییوردی .

بو کیلری‌ده مأموریت باشنه کتیرمك دکل، انسانلرله آرتق بونلر تماسدن منع اولنمیدرلر. بونلرك فنالغی یالکز سامرینك صرعه‌سی کی‌شخصلرینه دکل تماس ایتدکلرینه‌ده بوعلت مدهشه‌یی ، اخلاقسزلغی سرایت ایتدیررلر .

ماهیتی بیلمیه‌رك خفیه‌لك ایتمش دیه‌یه بر پولیس نفرینی ولزومسز ترفیع ایتمش بر آلایلی ضابطی‌قادرو خارجنه چیقارمغله نه وطن اصلاح اولنور ، نه‌ده بودجه‌مز کسب توازن ایدر. بو کبی دکرسزلر آتش اولسه‌لرحرملری قدر یر یاقه‌مازلر. وقابل عفو اوله بیلیرلر ؛ فقط محور استبدادی تدویر ایدنلر، وقوهٔ عقلیه‌لرینی‌خدمت وطن‌یرینه، بیله‌رك وطنك محوینه، ادامهٔ استبداده صرف ایدنلر، ومظلوم اهالیمزك آلنلرینك تریله قزانیلان‌نقودی‌غصباً اجنبی بانقه‌لرینه ادخال ایدنلر اشغالی ایتدکلری مواقعك اهمیتدن ، اللرینه تسلیم‌اولنان نفوذ حکومتدن بالاستفاده مقدس ادارهٔ مشروطیتمزه برضربهٔ هولناك بیله اورا بیلیرلر . بودجه برنجی قسم‌دن پك‌ده متضرر اولماز. چونکه اوکبلر عمله کروهنه بکزرلر . خدمتلرینه مقابل جزئی بزمعاش آلیرلر . وایستدلدیکی کبی استخدام اولنه بیلیرلر .

لکن آه ! بریکیلر، اسرائیلك سردارلرندن بری اولان‌سامره‌یه بکزه‌یانلر، قدیمه صندالیه‌لره‌اتکا ایله اوج کونده برصقالنی قیرقدیروب صیق صیق بالولری زیارتله امرار وقت ایدنلر اویله‌می‌یا ؟

بونلر ولی‌نعمتلری اولان ملتك ایشنی کورمك، وطنی دوشونمك شویله طورسون منورالافکار اولاد وطنی بیله تحقیرده‌لذت دوبارلر . بونلر عزت نفسه ، ناموس ملته طوقانسین طوقانمسون موقعنی محافظه ایلمك، وبانقونوتلری ایستیف ایتمك ایچون « اوت موسیو » دیمکدن بشقه برشیٔ دوشونمزلر . مثالمی ایسترسکز ؟ بوکون کندوسنه‌اك زیاده اعتماد اولنان مجلس مبعوثان رئیسی بکدن صوریکز .

قارئین کرامه برایسنی‌ده بنده کز تقدیم ایده‌یم :

سابق بکرشدایکن مصارفات خفیهٔ فوق‌العاده‌دن بشقه اوتوز بیك غروش ماهیه معاش آلیردی . سایهٔ .... ده برملیون فرانق بانقه‌لره ادخارایتدی. کوزمز یوقدر. آه آرتیرسین . دور سابقده بایدیغی خدمات مخربانه‌نك مکافاتی اولەرق دور دلارای حریتده واشنیغتون سفارتنه ترفیعاً کوندرلدی . اوده ملتك طالع ناسازی ! فقط بوکون اوت ملتك براز نفس آلمغه باشلادیغی بوصره‌لرده ایشیدییورز که لوندره سفارتنه تعیین اولنوب امور خارجیه‌یه، ملتك یکانه امید استقبالی اولان رفعت پاشایه خلف اولەجقمش ! سرای کتبه‌لکندن یتیشان بوذاتی همان بیلمیان‌یوقدر . حمیتلی‌مأمورلره ، رومانیایه اوغرامق فلاکتنه معروض‌اولاد وطنه بایدقلرینی صایمق‌ایچون صحیفه‌لر طولوسی یازمق لازمدر . کوستنجه لیمانده بروطنداشلیه کورشدیکنی بهانه ایدرك میعتده بولنان ایکنجی آتشه میلتر قائمقام علی رضا بکی ژورنال ایتمك واو وقتك تعبیرنجه ژون ترکلری اخبارله وارمنی قومیته‌لری ، صرافوف قومپانیالری تصنیعیله جر منفعت ایدن بوسفیر عالینك هویتی حقنده‌یقینندن کندیلرینی طانیان اسبق بکرشباش کاتبی وعثمانلیلرك مدار افتخاری‌اولان غضنفرالفرد رستم‌بکی، میغرد. افندی‌یی ، سابق آتشه‌میلتر وحال حاضرده ایکنجی اردونك بشنجی لوا قوماندانی طورغوت شوکت پاشایی، حتی سفارت امامیله او وقت بکنمدیکی بکرشده‌کی بوزاجی آرناؤدلری ، کراسته‌جی لازلری أشهاد ایده‌بیلیرز .

نه‌حاجت سفارتك دوسیه‌لری میداندەدر . پك چوق نومرولر دوسیه‌دن آشیرلمش ایسه‌ده جریان معامله اثباته کافی . ظلم دیده‌سی اولان مغدورین عثمانیه ایسه کوشه بوجاقده پك چوق ! ....

انصاف اولنسون! ولایت کوشه‌لرنده. استانبول اوتللرنده معلومات خارجیه‌جه ، فضل وعرفان وحمیتجه کاظم بکلره تفوق ایدن نجه امور دیده‌لر واصحاب صدق وناموس سورونديکی حالده الآن بوکبی طفیلی یادکارلرك آت اویناتمسنه میدان ویرمك جائزمیدر ؟ آطه‌مسافرلرمز مستریح اولسونلر. قازمه ارقداشلری ایش باشلرنده بولندقجه کندیلرینه بر شیٔ اولماز . زیرا ملت عدالت ایستر . عین سویه‌ده بولنانلره عین‌معامله‌ده بولنیله‌جق . « اسکی‌حمام اسکی طاس » تعبیرمزه حدت ایدن بوانورسه لطفاً باری ژورنال ایتسونلر .

دوقتور تمو

— میزان —

جدی مجاهد حریت اولانلرك سرفرازی بولنان صاحب امضانك مقاله‌سنی نشره دلالتله غرتەمز افتخار ایلر .

شو اثر غلیانلری مدید رومانیه آفاقنك نتیجهٔ طبیعیهٔ تأثراتیدر . رفیق مجاهدەمز یالکز برشی اونوتمش اولسه‌لرکرکدر : اوده ـ واشنغتونه عزیمته تقدم ایدن‌هفته‌لرجه مدت ظرفنده سفیربکك کاه نور عثمانیه‌ده کاه عثمانلی بانقه‌سی قارشوسنده اصولی دائره‌سنده « تخیرات » ه مظهر اولمش اولمسیدر .

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

مهمهٔ اخلاقیه

بولی طابور آغاسنك اتحاری اسبابنه دائر (سربستی) رفیق غیرتمزه درج ایتدیریلان ایضاحات « ترضیه » و « تعمیر » ایچون کافی اولمق ایچون بر مفترینك آرانلمسی، حتی بوقسه احداث ایدلمسی لازمدر !

—

حکمت اجتماعیه دن :

اخلاق — یسر ظفر

— مابعد —

—

آلمانیانك انکلتره یه طوقنه جق قدر یوکسلن ترقیسی ، ژاپونیانك آمریقایی بك بیوك فعالیته سوق ایدن تعالیسی تمهیدات و نظریاتمك آغز آچیلماز مثاللرندندر .

بالکز جغرافیای عمومی علمیله .. شویله جه اوکرنمش اولدیغمز ژاپونیانی ، ژاپونلری ، بزه بیلدیرن ، بالجمله استعداد ، روح، الحاصل هرکونا ماهیت موضحه لریله کوزمز اوکنه قوبان حربلریدر؛ سعی وغیرتلریدر ؛ فعالیتلریدر ؛ حربدر . وبو بر حقیقتدر .

سیمونازاکیده وپورتسموتده فذلکه‌سی باپیلان، کاری حساب ایدیان ، قپاتیلن، مجادلات ومحاسبات اجتماعیه‌نك قرارینی تصدیق ایتدیرن توغونك ، اویامانك، معرفت ودهای حربیه‌لریدر .

بویله ایکی بیوك صادق ملت ومملکت یتشدیرمکله شان دولتنی، شرف مشروطیت حکمداریسنی اعلا وتأیید ایدن میقادو حضرتلرینه بیوك ژاپونیانك شاکر ومتدار اولدیغنه شبهه یوقدر .

ملتنك بتون معنای مشروطیتله جسم وجانی تمثل ایدن میقادویی سموات شان وظفرده ، غلبه‌دن ، غلبه‌یه اوچوران ، بو ایکی بیوك قوهٔ صمودیه‌نك سودای اعلای وطن ، اعلای اقبال ملت قوتلریله متحرك بوایکی جسیم قنادك .. — توغونك، اویامانك — افراد ملت نظرنده‌کی مقام تقدیس وتجیللری ، ملل مختلفه اعاظمنك شبهه‌سز غبطه‌لر بلکه حسدلرله نکهبان اولدقلری ممتاز، معلا برذروهٔ بلند مظفریتدر.

تاریخ مستقبلمزك ایسه بو بیوك مقاملری — مع التأسف — همان منحلدر ، بوم بوشدر .

بو کون بوایضاحات توثیق ایدرکه : ژاپونلری تاریخ عمومیده برفصل مخصوصه مظهر ایدن حربلریدر . ژاپونیانی شایان تدقیق وتتبع خصوصی برتاریخ وبرجغرافیایه ، زراعی ، صناعی ، تجاری ، اقتصادی، عمرانی برتکامله مظهر ایدن وبوصورتلرله تنظیم وتجیل ایتدیرن شرف غلبه‌لریدر .

آه . فقط بوغلبه .. نه‌لره .. نه‌لره .. نه همتلره .. نه غیرتلره .. نه‌فضیلتلره . . الحاصل نه‌لره‌وابسته‌در.

اوت . ژاپونلر سلسلهٔ تکمل اجتماعیه‌لرنده اوبله بردورهٔ تمو وانبساطه داخل اولدیلرکه : حرب‌اونلره .. یمك ، ایچمك ، کورمك ، ایشتمك احتیاجی کبی اهم اولدی .. زیرا جریان تکمل وتعالی نیچه احتیاجات تولید ایتدی . وبواحتیاجاتی تأمین واستحصال ایچون اسباب وسائط حربدن بشقه نه اوله بیلوردی ...

خساری ، ضرر وزیانی نه اولورسه اولسون . حربده ، ظفر ، مظفرلر ایچون سیاسی ، اجتماعی صناعی تکملاره ترقیلره منجر اولیوردی .. علی‌الخصوص عصر اخیرده وقوعه کلن محاربه‌لرده مظفریته وصول ایچون اقتحامی ضروری اولان مشکلاتدن طولایی مظفرلره تاریخ ترقی وانقلاب بیوك ، بیوك ، غیرتلر .. طرح ایدییور . فقط مکافات مظفریت ومساعی یی ده پك بیوك تعیین وتأمین ایدییوردی .

روسیه بزه غلبه‌سیله آزمی انبساط بولدی .. آزمی نفوذ قزاندی.. ایتالیا سولفه‌رینو (۱۸۵۹)دن صوکره اتحادینه نه بیوك قوت ویردی ..

پروسیانك ۱۸٦٤ دانیمارقه ، ۱۸٦٦ آوستریا ، ۱۸۷۱ فرانسه محاربه‌لری غلباتی نهایت آلمانیا اتحادینی وجوده کتورمدیمی ؟ آلمانیانك آوروپای مرکزیده‌کی دهشت سیاسیه ، وترقیات اجتماعیه‌سنه نه بیوك خدمتلر ایتدی .

[تاریخمزدن تاریخ عالمدن ، هر ملتده هر مملکتده معیار ، رهبر معاملات وافکار اولان .. تاریخك حکمت درسلرندن ، تلقیٔ حقیقته مدار اولان چشم تعبرو ابتصارمز بزآز دها آچلسه‌ده .. اوچنجی ناپولیونك ساردنیا قرالنه معاونتله ایتالیایی، آلمان ، وآوستریا پرنسلرندن قورتاره‌رق ایتالیا وحدتنه ایتدیکی همتدن پروسیانك آلمانیا تشکیلی ایچون آلدیغی درس توحید واتحادی .... کورسه‌ك دوشونسه‌ك. یوق، .. یوق دولت علیهٔ عثمانیه‌نك زیر حاکمیت وسلطنتنده بربالقان فه‌ده‌راسایونی تأسیسنه دکل .. بو بك اوزون کورمك ، بویك چوق ایسته‌مکدر ... بز بوبیوك درسی قناعتله تتبع ایدرك ایچمزدن کندمزدن بر برمزدن .. عناد وانفعال ایله متولد، وحدت سیاسیه‌مزی مخل، اتحاد عناصر اصلیه‌یه منافی .. جرکین .. طاشقینلقلری رفع ایتمکه، ازاله ایتمکه آوروپانك تدقیق قابلیت مشروطه انجمن عمومیسنده کچیردیکمز امتحان عمومیده قانون اساسی‌یه، [۱] کفایت ایده‌جك‌قدر نومروالمق ایچون چالشمغه حصر ایده‌جکمز زمانی .... اوقیمتدار زمانی .. دعاویٔ شخصیه‌مزك هوسات وانفعالات واغراضمزك بزی سوق ایتدیکی محاکم نظامیه‌ذه‌مدافعهٔ حقوق خودپسندانه‌مزه..صرف ایله .. هدرواسراف . ایتمه‌ك .... [۲] بونسبةً پك کوچوك وظیفهٔ حیت وعرفان .. ایچون .. اوبك بیوك درسدر بر صحیفه دیمك اولان بوتمرین امتثال تاریخی بی بودرس معلای اتحادی همجه‌لسه‌ك اوقوسه‌ق اوکرنسه‌ك .

—

[۱] تشکیل حکومت مشروطیه درسلرندن اس میزانی اکماله

[۲] یوصوك امتحانده اولسون صفرآلوب دونمسه‌ك .

عیناً

ایتام بانقه‌سی تشکیلی

—

اصحاب وجدانی داغدار وکریان ایتمکده بردوام اولان ایتام ایله ایتام اموال واحوالنه مرحمةً وحقوق انسانیتی صیانةً استانبولده هرایکی سنه‌ده برهیئت اداره‌سی (اعضا ورئیسی) کاملاً تبدیل ایدلمك شرطیله درعلیه ایله شعبانتده الیوم موجود وصیلرك ایچندن اون اعضا انتخابی وبونلرك میاندن برریئس انتخابیله برهیئت اداره بالتشکیل اموال ایتامی اداره ایچون کرید جزیره‌سنده من‌القدیم اولدیغی کبی مکمل برایتام بانقه‌سی وجوده کتورملك بك مقتضی بولندیغندن بوماده‌حقنده اصحاب حمیتك عموم ایتامه مرحمةً بیان فکر ومطالعه ایتملرینی انسانیت نامنه طلب وتمنی ایتمکه غزته‌کزی واسطه اتخاذ ایدیورم .

قندیه قائمقامی مرحوم رشید
پاشا دامادی احمد
حلمی استانه

میزان — برچوق نظردن بك مهم اولان شو مسئله حقنده اربابنك صرف همت بیوره‌جغی درکار .

—

هندسهٔ ملکیه‌دن برآوازهٔ اشتکا

—

خلیجك تا اوجنده برکوشه‌یه صیقشمش قالمش برمکتب یاخود بر صنعه یتاغی واردر ؛ استبدادك تضییقات متواليه‌سی آلتنده ازیلن زواللی مهندس مکتبی طلبه‌لری حریت دوغنجه ظن ایتدکه بزده یکیدن دوغدق ؛ مکرکه ، طوغله حرمنلرینك بوغوجی دومانلریله زهرلنمکدن ، باطاقلقلرك منفور ، مستکره میقروبلریله حاشلانمقدن حالا قورتولهمامشز.

دور استبداددده نافعه نظارتنك پاره‌سیله طوپخانه نظارتنك اداره‌سی آلتنده پاشایان بومکتبك هیچ بر حکومتده کورولهمین دها طوغریسی منطقه صیغامایان « هندسهٔ ملکیه» نك « ادارهٔ عسکریه » ده بولنمسی عادت سقیمه‌سیله تألیف ایدیلیوردی . بز بودور جدیدده بوکبی عاداته قائل اولمیه‌جغی ظننده بولنیوردق . . . ذهابمز باطل اولمکه بویله اولمدی! نافعه نظارتی مکتبی بورادن ، خالیجی اوغلندن قالدیروب هوادار برمحله کتورمك ، اوروپادن مقتدر معلملر جلب ایتمك ، بورادهکی معلملره‌ده مقدار کافی معاش ویرمك ، مشاق ومتاعب درسیه‌مز نسبتنده تغذیه‌یه محتاج بولندیغمزدن اونی قسماً اولسکندن دها ابی استحصال ایده‌بیلمك ایچون دور سابقده مکتبه عائد اولان یدی بیك لیرالق تخصیصاتی فوق‌العاده اولمیه‌رق اون یدی بیك لیرایه چیقارمشدی. تقدیم ایدیلن لایحه مکمل دکلدی ، زمانمزه قابل تطبیق اوله‌بیله‌جك درجه‌ده ایدی .

موسیو لوران جنابلری بودجه‌یی قاریشدیررکن

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

بزم مکتبی بسبتون فضله کورمش ، یاخود بودجه‌سی قاپامق مجبوریتنده بولندیغی دوشونمش اولمی که مکتبك بسبتون قالدیرلمسی وطلبه‌نك طوغریدن طوغری یه آوروپایه کوندرلمسی مطالعه‌سنده بولنمش صوکره‌ده نصلسه اورادہ بولنان برذات محترم مکتبك نه‌صورتله موجود اولدیغنی ، تحصیلجه آوروپاده‌کی « ponts et chaussées » پروغرامندن اصلا کری قالدیغنی ، یالکز براتیق خصوصنده برآز کریده بولندقلرینی ، حجاز خطی بوکا کوزل برمثال اولدیغنی ایضاح ایتمشده هیچ اولمزسه ینه کاکان ادارهٔ عسکریه‌یه مربوطاً اداره اولنمسنی لطف بیورمشلردر .

بزبونی هیچ آکلایامیز ؛ اولا ، بزم بوندن متحصل ضررلریمزی هیچ دوشونه‌مشلرمی ؟

هرشیدن اول بالخاصه مهندسلر ایچون صاغلام بروجودلازمدر . باری بونی دوشونمك ایسته‌مه‌مشلرمی؟ ثانیاً ؛ بزه آمر اولهجق امرا وضابطان افندیلرك عزت نفسلرینه طوقنه‌حق حرکتده بولندقلرینی حس ایتمه‌مشلرمی ؟ اوده او امرا وضابطان دیمیه جکلرمی ، که بز عسکرز ، یالکز وظائف عسکریه‌مزی شان مشروطیته لایق برصورتده ایفا ایتمك بزم ایچون الك بیوك برحقیقتدر ....

فی‌الحقیقه سلامت وطن ، اقبال حریت مادامکه شانلی عسکرلریمزك مساعیٔ غیورانه‌سیله حصول بولمشدر ؛ عمومنك نقطهٔ نظری عینی اولهرق یالکز عسکرلکجه تعالی وترقی ایتمه‌لرینی آرزو ایتمیه‌جکلر - میدر ؟ بویله ایسه نصل اولیورده مرجعندن حالا معهود «ادارهٔ مصلحت»ی تطبیق ایتمك ایسته‌مشلر!.. ایشته بونی آکلایامیز ، وآکلایامدیغمزدن درکه ، بو ورقه‌پاره‌یی محترم مبعوثلریمزك نظردقت عالیلرینی جلب ایتمك ایچون غزته کزله نشرینی استرحامه شتابان اولدم . امضامحفوظدر

—

اوراق ومکاتیب

—

مصر ٦ مارت ١٩٠٩

استاد . .

شوآز زمانده کوروان چوق شیلرك کذرانی بکلیورمشم کبی شمدیه قدر سکوتی بر وارلق ایچنده ذات استادانه‌لرینی - بویوك اضطرابلرله - یادوتعقیب ایدیوردم . اوبویوك اضطرابلری ایلروده ودیدار عالیلریله مشرف اولدیغم وقت عرض ایدرم .

اوّصاف وبراق ، اوبزم طلبه‌لك دور مسعودینك مونس وجدانی اولان « میزان » ایشته زینت بخش انظار وقلوب اولدی .

وطننی سونلر بوخصوصده سزه تشکر ایتملیدرلر چونکه هرشی دکاسه بیله چوق شیلر بیلندی ، وآکلاشیلدی . بوصورت موفقیتکزه یالکز مسرور ومفتخر اولمق لازم کلیرکن ، بنده‌کزك برده فضله وبونلره ضد اولهرق الآن اضطرابلر طویمقلغم ، صرف کندیمه مخصوص حسیاته مستند اولمقله بوراده عرضی مناسب اوله‌میور . هرحالده ، کل آت قریب.

« مجاهدهٔ ملیه » ده حقمده کوستردیککز اوتوجهاتی نصل قبول ایدیم بیلمم . کتابکزی بنده‌کزدن اول اوقومش بر دوستم چکنلرده بونی خبر ویردیکی صره‌ده مدت عمرمده الك اول حس ایتدیکم ، وبرخجل ایله قارشیق بوغریب سروری بردرلو توصیف ایدمم . بونی بشریتك جائز کوروان سوینجلرندن عد ایله برابر ینه کندمدن اوطاندم . اوکرنلری ، واو ابدی ایامدن صوکره کچن اوندرت سنه‌لك عمرکرانی دوشوندیکم صره‌ده کوزلرم یاشاردی . حتی شوآنده ، شو سطرلری یازارکن اویاشلرك بقیه‌سی ینه کیریکلریی ایصلاتیور...

اوت ، یو اوندرت سنه‌لك دورهٔ ذل وسفالتك بوکون ینه کوز یاشارتماسی ممکن دکلدر . اوزمانلرك توکلری اوریه‌رتن مدهش وجان یاقیجی ردائت متمادیه‌سنی بر دها کورمیه‌جك اولان وطن عزیزك برقسم اولادینك کوزلرنده بویاش ، حسابجه کورلمك دکل تخیل بیله ابدلیه‌جکدی دکلی ! ؟

خارجه ، بزی قابلیتسز وخسته کوره‌ن غربه قارشی آرتق بودفعه اظهار واثبات ایتدیکمز شو محیر العقول مأثرهٔ مشروطیتمزی ، داخلده بربریمزه قارشی سوء استعمالدن باشقه برشی بایماماغه باشلادق برقومك متنور قسمنك اجراآت وحتی تصورات مبدئیه‌سی بویله‌می اوله‌جقدی . ایشته کوزلر بوراده یاشاریور ...

چونکه استبداد زمانده‌کی انحطاطك - فکر عاجزانه‌مه کوره - بوکون سیرو حرکتی توقیف ایدلسه بیله عکسی جهتنه چوریله‌مدی دیمکدر .

اوحالده ، متردد ، دوشونجه‌لی ، غیر مشروع وحتی تهلکه‌لی برنقطه‌ده ویرنده صایبورز . بوحالك بویله دواملیه خارجك بزه نصل باقاغه باشلایه‌جغی وبلکه‌ده باشلادیغنی دوشونیورز . ویا اویله برسبب تحتنده بولنیورز که دوشونمکه ذهنمز وارامیور . مشروطیتمزك حین تولدنده طبیبلك وظیفهٔ مهمه‌سنی ایفا ایتمش اولان انکلتره دولتنك قرالی ، یك مهم وضروری برزیارت سیاسیه ایله بولتیقه عالمنه برامنیت کامله حاضرلق ایچون برلینه کیدرکن بز - غایت غریب واسرار انکیز بر صورتده - کامل پاشا قابینه‌سنی دوشورورکن ، بوحرکتمزدن هیچ دکلسه برحس احترام ایله اولسون صیقیلمیورز . سبحان الحکیم ...

دها یك چوق شیلر یازمق ایستیورم ، لکن برطرفدن تطویل مقال ایتمش اولمامق ودیکر طرفدن نابموسم سوزلرده بولنمامق حسی بنده‌کزی بومقدارله اکتفایه دعوت ایدیور . « میزان » ه انشاءالله خدمتده بولنمق ایسترم . بوکا « میزان » ك احتیاجی یوق ، فقط بنده‌کزك واردر . علی سعاد

—

اوراق حوادث

—

(اقدام) رفیقمزده شرائط قانونیه دائره‌سنده تشکل ایتمامش اولان جمعیتلرك افعال وحرکاتندن کیملرك مسئول اولملری لازم کلهجکنه دائر اولان سوألنی یك بجا بولورز . حمیتمندان حقوقشناسان البته مطالعه‌لرینی بیلدیررلر .

بز غزته‌جی صفتیله اولبابده‌کی مطالعه‌مزی ٤ اغستوس سنه ٣٢٤ تاریخلی نسخه‌مزده (وجوب اطراد ولزوم اتحاد) وبوکره نشر اولنان ٩ شباط سنه ٣٢٤ تاریخلی دیکر نسخه‌مزده مندرج (تدبیر مصیب) عنوانلی بندلریمزده سویلدك .

شمدی سوز « منافع عامه‌یه قائم » اولق قیدیله انتشار ایدن رفقامزکدر .

—

(عثمانلی نامیله) مستقل یومی مکمل بر غزته دوندن اعتباراً انتشاره باشلامشدر . مملکتك جداً محتاج اولدیغی خدمت بیطرفانه‌یه موفقیتی مأمولدر . دوام وترقیسنی تمنی ایدرز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

٣٢٧ سنهٔ هجریه‌سی صره امانتنه باب عالی اوراق مدیری علی بك تعیین قلنمشدر .

— عدلیه ناظری مرحوم رفیق بکك روحنه یارینکی جمعه کونی آیاصوفیه جامعشریفنده صلات ظهری متعاقب حافظ رجب افندیه مولدنبوی قرائت ایتدیریله‌جکی مطبعه‌مزه با ورقه اشعار ایدلمشدر .

—

نشریات جدیده

—

علی سیدی بك طرفندن « تربیهٔ مدنیه وفکریه» نامیله براثر نشر ایدلمشدر .

— معلم امرالله افندینك تقریرلرندن مرکباً نشر ایدیلن علوم حکمیه‌نك ایلك ایکی فورمه‌سی انتشار ایتمشدر .

تهلکه‌نك بیوکی - علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر . فیاتی برغروشدر .

باب عالینك ایچ یوزی - فیاتی برغروشدر .

—

اعلان

درسعادتده طربزون ترقی وتعالی قلوبندن

بعض مواد مهمه ومستعجله‌نك مذاکره‌سی ضمننده مجلس اداره اعضاسنك مارتك آلتنجی جمعه کونی ساعت یدیده تمه‌حال قلوبی تشریفلری رجا اولنور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۹۹ | جمعه | (۲۶ صفر ۱۳۲۷ ، ۶ مارت ۱۳۲۵)

ثروت فنون

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولەرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولەرق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

مغربی برضرب مثلدر :

— سوز کموشدر، سکوت ایسه آلتوندر !

بزم تموز محصوللری بوکا قارشو پروتستوایدرلر. چونکه ایچلرنده وارلقلرینی انجق سوز ایله اثبات ایدنلر چوقدر .

بزم محترملر دخی ایوالله دیمزلر . چونکه آره‌لرنده فرقلری آزدر .

پروتستولرینی اجرا ایچون زمین بولمقده زحمت چکمزلر . حتی بشریتی تحقیر ایله بزی اتهامه قدر واره بیلیرلر « حیوان ناطقلك » ك قسم مقبولنی حذف ایتمك ایستیور اسنادی بیله بزه قارشو سلاح عد اولنور .

بونکله برابر بز « سکوت آلتوندر » دیمکدن واز کچه‌میز. چونکه بزدخی مدافعه ایچون سلاحدن محروم قالمه‌یز .

أز جمله (پرنس‌فون‌بولوف) آلقیشلایه‌رق امدادمزه‌قوشار. زیرا ایچه‌برمدت‌امتداد ایدن آلمانیه باش وکالتی زماننده اك چوق وقتنی ، سویلنمش سوزلری حسن تأویل ایتمك امرینه حصر ایتمش ، نتایجندن احترازاً اویقوسنی قاچیره کلش بر قضا زده‌در .

مدنی عالمك باش وکیللری برر نوع سانسور دیمکدر . اویله سانسورکه هدف اولان تاجدارلر ایچنده بزم حفظی بکلره رحمت اوقوپانلر چوقدر . مرحوم حفظیلر أدعیهٔ خیریه‌یه اولسون ایلیشمزلر ایدی . حال‌بوکه اوروپا باش وکیللری افندیلرینه سنده‌آنجق برقاچ کله سویله‌توب قصور زمان انلری سکوته مجبور ایدرلر .

آلمانیه ایمپراطوری بوبایده « عاصی » عد اولنور. عصیانی‌ده دائما داخلی ویا خارجی غائله تولیدندن خالی قالمامش ، آلمانیه ملتی ایچون باش بلا اولمش ، حتی (قروکر) تلغراف نامه‌سی ، طانجه خطبه‌سی آ ثاری سنه‌لرجه بتون آوروپانی خلجان قلبه دوچار ایتمشدی .

برکت ویرسون که قیصر اخیراً اوصلانمش کبی کورونیور . شیطانك قولاغنه ! بونك شرفنی پرنس (بولوف) ه ویرنلر واردر .

ایچه ترقی ایتمش بولنان سن قیصری اقتضای طبیعیسی اولدیغنی ثابت‌اولورسه پیاسه‌سی دها یوکسك اولور . زیرا وقتیله پرنس بسمارقه یول ویرلمه‌سی بتون جهانك اك آز آکا انتظاریز ایتدیکی امور‌دن بری ایدی . اویله بر قضا (بولوف) ه ده کله‌بیلیر . یرینه بر « امر قولی » کچر . اووقت — معاذالله — نمایشلر ، نطقلر ، بالجمله (تایمس) لرك باش بندلری ، پیاسه طاقلاقلری ... توالی ایدر .

* * *

بونك سببی معلومدر . حکمدار عادی برفرد دکلدر . قوجه بردولتك شخص مجسمیدر . سویله دیکی سوز ، کوستردیکی طور ذاتنه مخصوص اولەمز، بتون هیئت دولته راجع اولور .

مملکتده برچوق فرقه‌لراولور . یکدیکره مخالف بولنور .

جمله‌نك مقصودی بر ، اما روایت مختلف !

عموم نامنه سوز سویلندیکی ایچون ایشته شو اختلاف کوزه‌دلمك ایستر . کوزه‌دلمزسه شکایته حق ویرلمش اولور . حکمدارلقدن طرفدارلغه تنزل ایدلمش صایبلور .

بوصیقی سانسور حکمدارلره منحصر دکلدر . مجالس مبعوثان رؤسای، صدراعظملر، حتی پاطریق افندیلرده بوکا تابعدرلر .

مثلا کامل پاشانك (پراپالاس) ده « احرار » ضیافتی قبول ایتمه‌سی اصول مشروطیت ، یاخود عادی حکومت اعتباریله امر طبیعی ایدی . چونکه صدر اعظم پادشاهك وکیل مطلقیدر . پادشاه ایسه قیب قیرمزیلرك ، کوك مائیلرك ، بم بیاضلرلرده پادشاهیدر. وکالت حسبیله صدر اعظم‌ده هیچ برینی بیانمجی عد ایده‌مز . شورا رئیسی کبی « بونك کبی‌ده‌قبول‌ایدر ، اوته‌کنك کبی‌ده ...»

— اوحالده قیرمیزیلرك تلاشلری معناسزمی ایدی ؟

— معناسزمی ؟ معناسز دکلدی . چونکه « بلوف » جیلکه دوامدن عبارت ایدی . یالکز حقسز ومنطقسز ایدی . لکن بوکونلرده منطقلك پیاسه‌سی دوشکوندر . اهمیتی اوقدر دکلدی دینه بیلیردی .

ملت مجلسی اعضاسی یالکز اللی بیك منتخبك وکیللری‌دکل، عموم عثمانیلر کدر. اعضابویله اولنجه مجلس رئیسی ملت مجسمه دیمکدر . محله رقابتلری ، چارشی‌دیدی قودیلری ، فرقه صاعقه‌لری آنك ایچون یوق دیمکدر . تموزجیلرك ضیافتنی قبول ایتدیکی کبی احرارلرك ، مظاهرلرك ، حتی محمدیلرك بیله دعوت وضیافتلرینی قبول ایتملی‌در .

فقط سوز سویله‌دیکی وقت چوق احتیاطلر ، دیپلوماتاقلر ایستر. صویه صابونه طوقونمغه کلز.

عمومك رئیسی بولنمق یوزینك طبیعی‌استاریدر . عکسی حالده « سفیللر » بیله بحق آغزلرینی آچارلر. از جمله مذکور ضرب مثلی خاطرلرینه کتیررلر ودیرلرکه :

— بالخاصه سوز سویله‌مسنی بیلمیانلر ایچون « سکوت ـ آلتوندر » !

—

حسبحال

—

بالعموم قانونلر ، نظاملر کبی تشکیل محاکم قانونی‌ده ملغا اولمدیغندن تطبیقی ایجاب ایدر .

قانون — تطبیق مسئلهٔ معتنا بهاسنك منبع ومحل جریانی اولمق لازمکان عدلیه‌مزه توجیه نظر ایدنجه تشکیلات قانونیه انتظام جریانه خلل طاری اولدیغی کوریلور . قانون — تطبیق کلمه‌لری بومبحثده‌ده‌مختلدر. نجون؟... لازم‌التطبیق، معمول‌به یعنی فسخ والغا ایدلمه‌مش اصولی دائره‌سنده بعدالنشر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

موجود بولنمش اولان قانونلره مخالفت جائزمیدر ؟.. اصلا .... بلکه قانونك امرینه مخالفت ، نهینه اقدام موجب سوأل اولور . حتی قانونی مخل اولان بالعموم افعال واحکام باطلدر ، حکمسزدر ، کائنلم یکن عد اولنور .

زمان سابقده قانون یرینه امر وکیف جریان ایدردی ، ایده بیلردی فقط زمان حریتده دخی قانون یرینه امر وکیف جریان ایده بیلیرمی ؟ ... خیر..!

دور حریتده کیف جریان ایتمز ، ایده مز ، ایتدیریله مز . شایان دقتدرکه اسکیدن بعضاً یوزده قرقی تجاوز ایتمیان اخلال قانون ماده‌سی الیوم یوزده طقسان ویوزه فیرلادی . نمونه‌سی تشکیل محاکم قانوننك تطبیقاتی .

قانون دائره‌سنه رجوع ایده‌جکمیز ، عدل وحق مطلوب عمومی ، عدالت وتوزع عدالت قانون وتطبیق ایله قائممی ؟

اویله ایسه تشکیل محاکم قانونی منتظماً نجون جریان ایتمیور ، تطبیق اولنمیور ؟ . . .

قانون مذکور عدالته مغایر ایسه فسخ والغا ایدلملی ، دکلسه تطبیق اولنملیدر .

تشکیل محاکم قانوننك درسعادتجه عدم تطبیق وانتظامنی کوریيورز . اثبات مدعا ایدهلم :

اولا — استیناف حقوق محکمه‌سی استیناف تجارت محکمه‌سیله توحید ایدلدی .

بوتوحیدك آن اجراسنده تشکیلات قانونی یوق میدی ، موقتاً ملغا یاخود متروکمی ایدی .

اوت .... ایکی محکمه‌توحید ایدیله بیلیر . فقط بروجه پشین آنی تشکیل وتأسیس ایدن قانون الغا ایدلملیدر !

قانونه مطابق اولمیان توحید مسئله‌سنی تعمیق ایدهلم . بواجراآتدن نه‌فائده وار ؟

برموجب قانون مؤسس اولان استیناف تجارت محکمه‌سنك الغاسیله برفائده حاصل اولدیمی ؟

حیرتله استخبار ایلدك که توحید اولنان ایکی محکمه کافی‌السابق تفریقاً تشکیل ایدیله‌جکمش ... سبحانالله . مادام‌که اعادةً تأسیس وتشکیل ایدیله‌جك ایدی . نجون توحید ایدلدی ؟ ....

درسعادت معاملات تجاریه‌سنك درجهٔ اهمیتی دوشونجه استیناف تجارت محکمه‌سنك عدم لزومنه قائل اولمق متصور دکلدر . بناءً علیه امر توحیددهکی حکمت وسبب مجهول قالیور . بزه لازم اولان قانونك تطبیقی ماده‌سیدر . بویله آچیقجه قانونه مخالفت ایدیله‌جکنه اول امرده اولبابدهکی مواد قانونیه ذیل وعلاوه، بعده اجراآته قانون‌دائره‌سنده شروع ایدلسه مناسب اولمازمی ؟ ... انسب‌اولور، حتی الزم‌در حتی واجبدر . زیرا قانونه مخالفدر ؛ شودور ایسه قانون دوریدر . فالا نتیجهٔ غیر منتظره ظهور ایدر. مثلا توحید مسئله‌سنه اعتراض اوراق وحوادثدن بشقه اصحاب مصالحه قدر سرایت ایتمش در . بوده طبیعدر زیرا مورد نص‌ده اجتهاده مساغ یوقدر . قانون یرینه کیف اقامه ایدیلرسه دور حریتده موجب قیل‌وقال اولور وکیده‌رك بوقیل‌وقال باعث اشتکا ومسئولیت‌در .

سوآل بیوکه توجه ایتمکله قانوناً سوآلمکدن چیقماز؛ ینه سوألدر. مسئولیت قانونیه هر نه‌دیمك ایسه بیوك ایچون‌ده، کچوك‌ایچون‌ده ینه‌عیناً‌اودیمکدر. یکدیکرینه مساویدر . بوکون ایچون بویله دکلسه یارین ایچون مطلقدر. بومسئولیتك تحققی آنی تعیین مشکل اولمغله غافل اولاملی متیقض بولنملی . باخصوص ایشك قولایی وارکن کوجنه کیتمکدن نه حاصل‌اولور . صاغ قولاغنی صول ایله دکل صاغ ال ایله طوتمالی .

بوقانونسزلقدن بیقدق ، اوصاندق ! ایشید - یورز که، مأمورین عدلیه‌دن بعض ذوات تشکیلات قانونیه دائر لایحه‌لر حاضرلایورلرمش .

ایشتدکلرمزه دوشونجه‌لریمزی علاوه ایدنجه :

میداندهٔ فول ویمورطه اولامغله برابر تصور بیله یولسز . دوشونیورز که :

وطنپرورانه بر غیرته کلسه‌ك ، الربلکله چالیشسه‌ق ، هانکی قانونه محتاج ایسه‌ك اوقانونی بریمز کیزلیجه دکل، هیمز آچیقجه تنظیم وتنقید ایلسه‌ك ، برآنیٔ قریبده بزجه صواب برمجموعهٔ قوانین وجوده کله‌مزمی ؟ مثلا براصلاحات قوانین عدلیه‌قومیسیونی‌واردی. شویله برقومیسیون اولسه. جهت جزائیه‌یه دائر اولان قوانینك محتاج تدقیق نقاطنی اولا مواد جزائیه ایله مشتغل دوائر ومأموریندن وثانیاً — بالعموم حقوقشناسلاندن صورسه کافهٔ اجراآتنی اعلام واعلان شرطیله‌بایدیغنی یاپه‌جغنی بیلدیرسه نه‌اولور ؟ وکذلك موادحقوقیه وتجاریه هپ بوطرزده تصحیح‌وتعدیل ایدلسه وطنه خدمت ایدلمش اولمازمی ؟

بیلنه‌مزکه دوائر متعلقه‌سی بو ملاحظاتدن نجون تباعد ایلر ، صرمسی کلمش ایکن سویله‌یهلم :

وطن سراپا محتاج تدقیق واصلاح‌در . برلکده چالشلمزسه عصرلر کچر ؛ فقط انتظام یاپیلماز ینه یاپیلمق اوزره طورر . طوردیغی یرده قالیر .

تعدیلی، علاوه‌سی تصور ایدیلان نظاماتك کافهٔ تفرعاتی مأمورین عدلیه‌جه اساساً معلومدر ، حتی بونقطه‌لر مکتب حقوقده سنه‌لردنبرو تدریس اولنور. بتون کتابلر مشروحدر بناءً علیه اهل وارباب وار. یاپیله‌جق نقطه‌لر معلوم ایکن اجراسنده مسامحه طوغریسی آجنه‌جق برغفلتدر .

جزا قانونی عدلیه‌جه برقومیسیونه لاجل الاصلاح ویرلدی قومیسیونده ایفای وظیفه ایتدی . فرض محال اولهرق قانون یاپمش ، میدانه کلش دوائر متعلقه‌سندن کچمرك المزه قانون دیه چیقوبده نقایصی مشهود اولورسه بوقباحت کیمك اولور؟ وقتیله مسوده اعلان ایدلسه اعتراضات ومطالعات استماع ایدلسه کسه‌نك دیه‌جکی قالیرمی ؟ فقط اعتراضدن کچهلم امر مهم عدالت دوچار تردد اولیور .

اخیراً تسوید ایدیلان مطبوعات قانوننك دهابدایتده اوغرادیغی سوأل واعتراض بومدعانك شاهد دیکربدر . مطبوعات قانونی مسوده حالنده نشر واعلان ایدلسه صلاحیتدار اولان ذوات بیان رأی ومطالعه ایتسه ظهور ایده‌جك نتیجه اعتراض دکل قبول اولوردی ، بالعموم قانونلر حقنده بوملاحظه واردر. زیرا قانونلرمزه‌اوتوز سنه‌دنبرو باقیلمامشدر تعدیل واصلاح ایستر فقط حسن نیت وبصیرت ، غفلتله ، غافلانه دکل .

صدده کلنجه :

٢ — توحید ایدیلان محکمهٔ حاضره ریاستنه حق قانونی کیمك ، کیم انتخاب اولندی .

مأمورینك حق ترقی وانتخابیده قانوناً محفوظدر. بوده عدالتدر . زیاده ایلرو کیدنلر وار فقط سفالت ومحرومیت ایچنده قالانلرده واردر .

سعادت وسفالتی نظر دقته آلمامق - مأمورین متعلقه‌سنك‌وجدانته فقط حق قانونی عمومه راجمدر صدهزاران تأسف اولنور . زمان سابقه‌کی اصول عتیقهٔ استبداد دوام ایدوب کیدییور . عدالت‌وتوزیع عدالت سوزدن عبارت قالیور . قانونلر ، نظاملر کافی‌السابق کاغد اوزرنده طوریيور. تطبیقات یوق. ای حکام ومأمورین عدلیه اتحاب انجمنی اعضا ورؤساسی. یدی آیدن برو قانون دورینه کیردك دیه حمد ایدرکن استیناف مدعی عمومیلکی مأموریتنه نه اولدی ؟

سرعت ترقی نقطه‌سنده بومأموریتك کوسترديکی خارق‌العاده‌لك دللرده داستاندر . بونك قانون نره‌سنده ؟

اسکیسی کبی کیفه‌می خدمت ایدییورسکز ، استقلال ایله بیان مطالعه‌دن کافی‌الاول ممنوعمیسکز ؟

شاید بیان رأی ومطالعه‌ده سربست ایسه‌کز تشکیلات قانوننك آچیقجه هرج ومرج ایدلسنه وجدانکز . نه وجهله راضی اولیور ؟ قابو یولداشلریکزك حقوقی مضبطه‌لر کزله ابطال ایدیلیور ...

تشکیلات قانونی‌ده انجمن انتخابه‌اوغرایورمی؟

تفصیل مسئله‌یه ، اثبات مدعا ایچون بیلدیکمزی سویله‌مکه حاجت یوقدر ، معلومی اعلام اولور بناءعلیه تشکیل قانونیده لازم الاجرادر.

اوت .... عدلیه محتاج تنسیقدر ، تصفیه‌در . بوندهکسه‌نك شبهه‌سی یوق لکن انصاف ...مأمورین عدلیه ایچنده جداً مغدور ومعصوم اولان یوقمی . حالبوکه بوایکی نقطه‌دن تباعد اولندقدنصکره قانون خیرپالانیور ؟

قانون ، تسلسلی ، عدالت ، تصفیه‌یی آمردر بوایکیسنی تألیف ایده‌جك برطریق تعقیب ایدلمك لازمکلورکن ایکیسنی دخی اخلال ایتمك روح مشروطیتله قابل توفیقمی . تطبیق ماده‌سنك سلامت جریانه دائرفرصادمز ان‌شاءالله تکرر ایتمز .

مقصد تنسیقات ایسه عدالتده منتهی اولهسی مقدمه‌سی درت مهم‌شعبه‌یه آیریلر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

١ — تسلسل
٢ — تصفيه
٣ — زواللى كتبه
٤ — صاچى سپور كاولان اوطه‌جيلر ايله خدمه بونلر دخى تشكيل محاكم قانونك تطبيقى تعبير اولنور .

بوفكرك خارجنده ترقى وانتظام وسلامت تصور ايده‌ميز .

—

مبهمهٔ حقوقيه

—

اقدام رفيقمز اولكى كونكى نسخه‌سنده « شخص معنوى » نك صورت مسؤليتى وتعقيبى حقنده بر مسئلهٔ حقوقيه وضع ايدرك ارباب اختصاصك مطالعه‌لرينى صوريوردى .

ارباب اختصاصك تنويرات فقهانه‌لرى تجلى ايده دورسون ، عادى منطقه توفيقاً بر ايكى سوز سويليه بيلورز .

مسئله‌يى برفرضيه صورتنده مطالعه ايده‌لم . مثلا كچنلرده تحدث ايدن «فداكاران ملت» بحثنى آله‌لم : بومسئله‌ده ساخته اوراق تصنيع اولنمسندن دولايى ايكى كشى تعقيبات قانونيه‌يه هدف اولمشلردر .

فرض ايده‌لم كه اوساخته اوراق تصنيع ايدلدكدن مرجعنه انجق برآى صوكره ويرلمش ، ياخود مرجعنك انه انجق برآى صوكره كچه‌بيلمش .

قوهٔ عدليه بواوراقك برآيلق سركذشتنى اوكرنمك ايستر . بوجراده تدقيقاته كيرنجه برشخص معنويه منسوب زيد بكك بواوراقى مظنون حميدين آلديغنى اكلار .

زيد بك كيمدن آلمش ؟
حميدين آلمش ايسه نه‌كونى آلمش ؟
نه‌كونى اعاده ايتمش؟

بونقطه‌لر نظر عدلده اهميت كسب ايدر .

بش كون صوكره ويرمش ايسه اوبش كون ظرفنده نه‌يابلمش ، كيمه كوسترلمش ، نه‌مقصدله تأخير ايدلمش ...

اكر بعض كيمسه‌لره كوسترلمش ايسه اونلرده شريك جرم اولورلر .

حتى اجتماع ايتمش برهيئتنجه تدقيق ايدلمش اولسه بيله ـ هيئت قانون عندنده معدوم بولنديغندن ـ آنجق موجود اولان اعضا منفرداً مسئول اولورلر ، مجتمعاً اولمازلر .

مثلا زيد بك متهمدن آليوب پوليس قوميسرندن آلمش ايسه پوليس قوميسرى‌ده صفت قانونيه‌سى اولميان بر شخص آخره يد عدله كچمش بر حجتى ويرمسندن دولايى شريك جرم اولور .

قوهٔ عدليه بويله بر وثيقه‌نك بر هيئت معنويه‌ده وضع موقع مذاكره‌اولنديغنى استخبار ايتمش ايسه‌اشبو هيئتك ضبطنامه‌سنى تدقيق ايله استكشاف حقايق ايتمك اوزره اوراق متعلقه‌سى دوسيه‌لرينى تحت حجزه آله بيلور . امابواغورده حتى برقابينه‌نك دوشمسى بيله لازم‌كلسه بوجهتى قوهٔ عدليه كندى وظيفه‌سى خارجنده بيلور .

معلوم‌در كه انكليزلر برقاعده بوزيله‌جفته قوجه بر مستملكه فدا اولسون ديرلر .

بوصورتله شخص معنوى مصون قالير وحال بوكه اعضادن علاقه‌دار اولان هربرى تجريم ايدلمش اولور . مسئله‌ده بويوله حل اولنمش عد اولنه‌بيلور .

ايشك منطقيسى بودر . عدليسى بلكه بشقه‌در !

—

مهمهٔ قانونيه

—

دعوى وكالتنك ، مواد حقوقيه‌ده دخى شهادتنامه‌لى آووقاتلره حصرى لزومنه دائر عدليه انجمنى طرفندن اتخاذ اولنان قرارك محاكمه تبليغنى متعاقب بويله تقييد وانحصارك احكام اساسيهٔ شرعيه‌يه وقانون اساسينك تأمين ايتديكى حريت شخصيه‌نك خلللدن مصونيتى قاعدهٔ اصليه‌سنه مخالف اولديغنى « ساده‌جه» كوسترمش و « حكام كرامى » قانون جليل مذكورك قرق برنجى ماده‌سى حكمنى محافظه‌يه دعوت ايتمش ايدك .

اولكى كونكى «ميزان» ده مندرج تقريرصورتنده اكلاشيله‌جغى وجهله اسكدار جزا محكمه‌سى رئيسى فضلاى مأمورين عدليه‌دن هرسكلى على رشدى افندى حضرتلرى مواد حقوقيه‌ده وكالتك انحصار آلتنه آلنمسى مجلهٔ‌نك ١٥١٦ نجى ماده‌سنه وقانون اساسينك‌ده طقوزنجى ماده‌سيله اون برنجى ماده‌سنك « فقرهٔ اولاسنه » مخالف اولديغنى بالبيان نظارتك تبليغ اولنان امرينى ، قرق برنجى ماده‌نك بخش ايتديكى صلاحيته استناداً رد ايديبيورلر .

حكام عدليه ايچنده دور مشروطيته لياقتلرينى اثباتده تقدم بيوردقلرندن طولايى على رشدى افندى حضرتلرى تبريكه شايانديرلر .

على رشدى افندى حضرتلرى طرفندن انحصار وكالتك ١١ نجى ماده‌نك « فقرهٔ اولاسنه » مخالفتنى بيان بيورملق بزم بو مسئله‌يه عطف ايتديكمز اهميتى هم دو بالا ايديبيور ، هم‌ده ايشى بوسبوتون بشقه برمجراى عاليه دوكيبور . بناءً عليه بالجمله حكام عدليه‌نك بوبابده بيان رأى ايتمه‌لرى شمدى ضرورت شكلنى آلمشدر .

—

اوراق ومكاتيب

—

رسمى

انحارمه دائر خلاصه زهرلى بركاغد

—

بنده‌كز اوچ درت سنه مقدم برخسته‌لغه طوتلشدم هرنقدر لله‌الحمد والمنه كسب عافيت ايتمش ايسه‌مده دردمه چاره اولهميه‌جغنى اكلادم و درت سنه‌در خلاف اولسون اوجوز كره انحصار ايتمكى قوردم وكاغدينى يازدم معلوم عاليلريدركه تقدير اولمدقجه يعنى اللهك امرالهيسى اولمدقجه برشى يابيله‌ماز . عاجزلرينك دردى اويله بر دردركه سويلنماز ، سويلنه‌ماز ، يازلماز ، يازيله‌ماز ، اكلاشيله‌ماز جزوى اكلاشيله‌بيلور . لكن يازمقدن عاجزم يازامام ، يازيله‌ماز كذا آكلاشيله‌ماز . مقصد عاجزانه‌م خلاصه اولهرق انحارمك سببنى بيلديرميك پك چوق رجا ايدرم كيمسه متأثر اولمسون زيرا دردى اولان بيلانه صاريلور . بنم دردمه‌ده چاره بوايمش آرزوم دعا ايديكز جناب حق رحمت اينسون زيرا بنده‌كز كندوسنه واوليلرى عظام حضراتنه وحضرت پيغمبر افندمزه درت سنه‌در التجا ايتمكده‌يم . چونكه استعفا طبيعيدركه ويره‌م اللهك رحمت الهيه‌سنه مقدراتك بويله اولديغينه تحمل ايدرك انحاره قرار ويردم رجا ايدرم عليهمده‌برسوزصرف ايتمكز زيرا نجى بوحاله كتورن حضرت‌الله سزه‌ده ويرر وويرمكه قادردر وويره . بيله‌جكى‌ده طبيعيدر جناب حق عظمت ورحمتله ايمانمى بولداش بيورسون حالبوكه اولن اولمش كچن كچمش هيچ لزومى يوقدر وبو مسئله‌يه دائر تفصيلاتى ضبطيه نظارتندن وفقير خانه‌دن آله‌بيلورسكز زيرا درت سنه‌در كندى دائمى صورتده تسلى ايتمكله وقت كچيريبور ايدم بنده‌كز اويله برحاله‌يم كه يعنى درت سنه‌در دنيادن چقوب بشقه بر عالمده كبى جهاندن لذت آله‌ميورم وقطعياً اكلايه‌ميورم اساساً بونلرى يازمق آرزو ايتميور ايدم حالبوكه مساق عاليلرينى موجب اولور دى‌يه طبيعى غايت خلاصه اولهرق يازمغه قرار ويردم وسترمك جيبنده بولنان غايت كوچك قرآن عظيم‌الشانى ويا تفسير قرآنى نمازمى قيلدم اوقودم آبدستلى اولهرق رحمت الهيه‌يه صيغه‌رق انحار ايتدم طاوتك ايچنه قويكز كتابلرمدن بشقه ايكى بيك غروش قدر يقين بر پاره تدارك ايديكز يعنى البسه‌لرمى صاتيكز بعض اشيالرمى صاتيكزده يانمده برابر كتورمش اولديغم ناموسلى وغريب ومحله آرقداشم اولان ابراهيمه بيك غروش قدر برپاره‌ويريكز وبش يوز غروش ايله‌ده جنازه‌مى قالديروب متباقى اوچيوز غروشى غايت فقيرلره ويريكز وايكى يوز غروش ايله‌ده مولود شريف اوقوديكز بنده‌كز طاغلرك بريسنده بوكون انتحار ايده‌جك ايدم . حالبوكه بعض مسئله‌لر دوشوندم اولدى . اوطورمش اولديغم اوطه‌ده انتحار ايتدم . رجا ايده‌رم والده‌مه وپدرمه نه يابلمق لازم‌كلور ايسه الدن كلن وظيفهٔ انسانيه‌يى ايفا ايتمكزى تمنى ايلرم . وآرقداشم ابراهيمه يا برايش بولنق ويا يازمش اولديغم وجهله بيك غروش ويريلوب كندوسنى ادارهٔ تعيش ايچون ايش بولسون ورفيقهٔ عاجزى‌يه‌ده ايكى يوزغرش قدر برمعاش تخصيصى لطف عاليكزدن بكله‌نير . زيرا امينم كه آنك حياتى بنم جانم ايله‌در . ادارهٔ تعيشى اولورايسه طبيعى كيمسه‌يه آووچ آچاز وكوچك طباتجم اولان لوميدبش آتار طباتجه‌مى ده ابراهيمه ويريكز يانده بولنسون وقطعياً كيمسه‌يه بورجم يوقدر يالكز حكومتده ايكى قهوه‌جى‌يه اوچ بش غروش قدر بورجم واردر ومعاشمه محسوباً استانبولدن اوچ ليرا كله‌جكدر او پاره‌دن ويامعاشمدن طابور صنديغندن آلمش اولدنم بش مجيديه‌يى ويريكز وياخود اوچ بيك غروشلق اشيا صاتوب سن يوز غروشنى مكتبلره غريب چوجقلره كتاب وقرآن ومتباقيسى ايله‌ده ختم ايتديرسونلر الهجغم پك چوقدر جمله‌سنى حلال ايتدم ويرن اولورسه استانبولده عالمه‌مه ويرسونلر ويرمزلر ايسه لزومى يوقدر جمله‌سنى رجا ايدرم غرتيه‌يه قطعياً رضاى بارى ايچون يازديرميه‌سكزن عائله خصوصنه لزوم كورلمان ايلرك صاتلمسى ورومانلرى رفيقه‌مه كوندرلمسنى زيرا اوقور يازار اولديغندن لزومى

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

واردر برده شونی رجا ایدرم که معاینه‌لرك لزومی یوقدر بنی بوکون اه رضاسی ایچون بورالرده برمحله کومیکز .

محمد یشار بن عثمان بولڤاندارمه‌طابوری منتحراً وفات ایدن قوماندانی یشار محمد یشار

طقوزفشنکدن التیسی طبشاریده اوچی طبانچه‌ده‌در

محمد یشار

فی ١٩ شباط سنه ٣٢٤ پنجشنبه

دقیقه ساعت

٣٠ ٥

چانطه‌مده ایکی مجدیه ایله مهر ذاتی ورسمی مهرم واردر

محمد یشار

* * *

بالاده‌کی مضبطه‌یه ترفیق ایدیلان تذکرهٔ نظارتدن دخی بولیده انتحار ایدن طابور اغاسنك فعل انتحارنده ضبطیه ناظری ایله‌متحرك زوجه‌سنه تعلق ایدر برجهت اولمدیغی حالده اولصورتله غزته‌لره اخبارات ده بولنمش اولان دوزجه‌لی جواد بن احمد حقنده رسماً اقامهٔ دعوا ایدلدیکی مستبان اولمشدر .

ضبطیه نظارتندن آلنان شو معلومات رسمیه « ترضیه » و « تعمیر » مطلوبی تشکیل ایتدیکندن شایان تشکردر .

—

— محب وطن برکویلی‌یه : تشکر ایلرز . او مسلکده دوام طبیعیدر .

— تاریخ مراقیلرندن برینه : آرزو بیوریلان کتابلرك طبع ونشری متعهدینه ویرلمش وطبعنده ابتدار اولنمشدر .

— بافره‌لی اسماعیل افندی امضاسیله آلنان ورقه‌ده قزل ایرمق کوپریسنك تجدیداً انشاسی ایچون نافعه‌جه ایدیلان تشبثك نتیجه‌لندیریله‌مامسندن ناشی صویك جریانته مقاومت ایده‌میه‌جك حاله کلمش اولان کوپری یوزندن پك بیوك تلفات وضایعاته میدان ویریله‌جکی بیلدیریلیور . نافعه نظارتیله صامسون مبعوثلری افندیلرك نظر همتلری جلب اولنیور .

—

اوراق حوادث

—

دوقتور جناب شهاب‌الدین بکك اختصاصی داخلنده یازدیغی مقاله‌لر مکملدر . کندیسنی برنجی عیار عثمانلی محررلری صره‌سنه ایصال ایدر . یالکز محرر بك کوزل ودوزکون یازلمش هرشیئك کوزل اولمه‌یجنی حقیقتی هنوز حقیله احاطه ایتمه‌مش اولسه کرکدر .

بشقه برغزته‌یه یازیلان بر بنده بونك نمونه‌سیله نتائجی کورمش ایدك . دونکی (یکی غزته) ده‌کی « مشئوم برتشبث » بنده‌ده بونك برنوع دیکریدر . شأمتدن کندیسنك مصون قالمسنی جداً تمنی ایدرز .

آکلاشیلان امور اقتصادیه ، اشتغالات معتاده‌سی خارجنده قالمش . بیلمه‌دیکی شی ایسه علامه‌لر ایچون بیله بحثه زمین اولهماز . چونکه جهل ایله انهاملرینه وسیله اولور .

وقتیله قایقجیلرك منافع موهومه‌سی بعض ارباب غیرتی شرکت خیریه‌نك احداثی علیهنه سوق ایتمش ایدی .

زمان ، شرکت خیریه‌نك بالخاصه قایقجیلرده داخل اولدیغی حالده ، عموم ایچون نعمت عظما اولدیغنی اثبات ایتدی .

جده خطی‌ده عین تمره‌لری حاملدر . حجازك تمدن وتعالی ایتمسنی ، عموم ایله برابر دوه‌جیلرك‌ده احیا ایدللرینی موجب اولور .

استفادهٔ مملکت اعتباریله اصل دوشونیله‌جك شی ، سوقیات ومعاملاتك تسهیلی ، ممکن مرتبه خارجدن چوق حاجی جلبنك تأمینی‌در . تیمور یول ایسه بونك برنجی واسطه‌سیدر .

دوه‌جیلر ماده‌سنك حجاز ارکان اداره‌سنجه باشلیجه واسطهٔ جور وارتکاب ، وامارت ایله ولایت آرهسنده سبب نزاع ومخاصمه اولدیغنی ، عجبا محرر بك بیلمیورمی ؟

—

ولایات

—

— بیغاده بعض ارکان عسکریه‌نك شرف عسکریه ، قانون ونظامه ، فکر آسایشه ، حس حمیت پروریه مخالف احوال وحرکاتده بولندیغی مکرراً وتأییداً بیلدیریلیور . صاحب مراجعت حائز وثوق تام بر ذاتدر . زیاده تفصیلات وایضاحات اعطاسندن شمدیلك توقی ایلرز .

حربیه و داخلیه نظارت جلیله‌لرینك نظر دقت مخصوصه‌لرینی جلبه مسارعت ایله‌یورز .

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

عاقبت بودجه مجلس مبعوثانه ویرلمشدر !

لکن بوقدر تأخره کوره مأمول اولدیغی قدر مکمل دکلش . ازجمله اوجه طاقیله حاضرلانمش اولان بودجه مؤخراً باب عالیده یکی صدر اعظم ویکی مالیه ناظری وموسیو لوران معرفتیله تعدیلات مهمه‌یه اوغرامش ایکن واسباب موجبه دوسیه‌سی اوکا کوره تعدیل ایدلمك لازم ایکن اوجهت اویله‌جه براقلمشدر .

مبعوث افندیلرمز ایشك ایچندن جیقمق ایچون مالیه ناظریله محاسبه هیئتلرینی هرکون انجمن مذاکره‌لرنده حاضر بولندیرمغه مجبور اوله‌جقلردر .

—

خارجی

بوسنه — هرسنك مسئله‌سنك دولت علیه ایله آوستریا آره‌سنده حل ایدلش اولمسی مسئله‌نك برلین معاهده نامه‌سنده واضع الامضا دولتلردن مرکب بر مؤتمرده موضوع موقع مذاکره اولمسنی مانع بولنمدیغنی و بناءً علیه روسیه‌نك مؤتمرك انعقادینه مهیا اولدیغنی روسیه خارجیه ناظری آوستریا — مجارستانك پترسبورغ سفیرینه تبلیغ ایتمشدر .

—

نشریات جدیده

—

تهلکه‌نك بیوکی — علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر . فیاتی برغروشدر .

باب عالینك ایچ یوزی — فیاتی برغروشدر .

اختلال فرقه‌لری — فرماسونلردن ، آنارشیستلردن ، سوسیالیستلردن ، قومونیستلردن ، اتحاد جمعیتندن ، مسالك مماثلهٔ سائره‌دن عمیق برتفوذ نظرله بحث ایدر بر اثر مکملدر . بش غروش فیاتله بالجمله کتابجیلرده بولنور .

—

اعلان

—

طلبهٔ علوم امتحانلری

قرعه امتحانلرك اوچیوزیکرمی بشنجی اعتبار ایدلمسنه دائر مجلس مبعوثاندن ویریلان قرارك حربیه نظارتنه تبلیغی ایچون جمعیتجه تشبث ایدلمش دونکی کون مجلس مبعوثان ریاست جلیله‌سندن یازیلان ٢٦١ نومرولی تحریرات علیه موجبنجه حربیه نظارتندن تعمیماً تبلیغات اجراسی درست بولنمش اولدیغندن آرتق بوبابده تردد واشتباهه مجلس مبعوثان وحربیه نظارتنه شخصاً طلبهٔ علومك مراجعتنه محل قالمدیغی اعلان اولنور .

—

مجاهدهٔ ملیه

آوروپایه عزیمت وعودتمزك اسبابنی تصویر ایدر . فیاتی اون غروشدر .

حریت وادیسنده بر پنجهٔ استبداد

حربیه نظارتنده توقیفم ایله نتایج غریبه‌سنی حاکیدر .

فیاتی بش غروشدر

تجره یووارلاندی قپاغنی بولدی !

ادبی بر اثردر . اسملر اجنبی ایسه‌ده اصل موضوع یرلیدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۰ | جمعه ایرتسی | (۲۷ صفر ۱۳۲۷ ، ۷ مارت ۱۳۲۵)

میزان

هفته‌لیق

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آلتونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف
ایچون عجبدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده
طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره
مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی
صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده یلان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

(لافونته‌ن) بابانك مصاللری معلوم . انلردن بری قصبه‌نك پازارینه یتشمك اوزره عجله ایدن برکویلیی تصویر ایدر . بسله‌دیکی برسوری قازی پازارده صاتمغه ، انلرك پاره‌سیله خانه‌سنك نواله‌سنی دوزمکه قرار ویرمش .

اقشام اولمدن کوینه عودت ایتمك اوزره عجله ایدر . نه‌جاره‌که قازلر بردرلو یول آلامازلر. کویلینك النده‌کی اینجه دکنك ایشه مداخله ایدر. قازلرك غیرتی تحریك ایتمکه چالیشیر .

دکنك اوجنی طاتمش اولان قازلر بربرینه باقه‌رق فصلدارلر . فصلدی بیور ، برآغزدن آوازهٔ شکایته متقلب اولور .

قازلر — « برکویلی یارچه‌سنك کندولری کبی نجیب ومحترم مخلوقلری بورتبه تحقیره حقی یوقش ، حدی دکلش » .

کویلی — نه‌دن ؟ نجابتکز نه‌ایمش ؟ احترامه حقکز نه‌دن ایمش ؟

قازلر — بزم اجدادیمز قوسقوجه رومه‌یی خلاص ایتدیلر !

کویلی — رومه‌یی‌می خلاص ایتدیلر ؟ نجه‌در اول حکایه ؟

قازلر — رومه‌یی محاصره ایدن (غاللر) برکیجه غفلةً قلعه دیوارلرینی آشوب شهره کیریورلرایدی . ایلك دیواری آشانلر قاز سوریسنك اورته‌سنه دوشدی . اجداد محترمه‌مز فریاده باشلادیلر ، رومه‌لیلری اویاندیردیلر دشمنك طردینه‌سبب اولدیلر، یعنی رومه‌یی بوصورتله خلاص ایتمش اولدیلر .

کویلی — عجائب ! رومه‌لیلر او « اجداد محترمکزه » نه یاپدیلر ؟

قازلر — (میزوا) معبدینك حولیسنی آنلره تخصیص ایتدیلر ، یمك اعلاسنی ، صویك براقی ویروب عزت واکرام ایله بسله‌دیلر. خلق‌ده آنلری تقدیس ایدر ایدی .

کویلی — اوت . آنلر رومه‌یی تخلیص ایتدیلر. مکافات، عزت و اکرام کورملر . . . . اوت . . . اوت ... انلر یارارلق ایتمشلر مکافات آلمشلر ... لکن سز ، کندیکز نه معرفتاجرا ایتدیکز ؟ هنر ذاتیکز نه‌درکه سزده نجابت و احترام دعواسنده بولنیورسکز ؟

قازلر — اجدادمز رومه‌یی خلاص ایتدیلر .

کویلی — بن اجدادیکزی صورمیورم . سزك کندی هنر ومعرفتلریکزی صوریورم .

قازلر — بزمکه ! . بزهیچ اجدادمز رومه‌یی خلاص ایتدیلر ....

کویلی — سز ، کندیکز کیمسه‌یی خلاص ایتمدیکز، دکلی ؟

قازلر — بز ایتمدك اما ...

کویلی — آلت طرفی برقیکز . اجدادیکز رومه‌یی خلاص ایتمشلر . بدمتلرینك مکافاتی آلمشلر ، عزت واکرام کورملر . سز ایسه هنوز برشی یاپه مامشسکز . فروند کوزلجه قزاره‌رق قصبه‌لی اغانك صوفره‌سنی تزییز ایتمك‌ده سزك برنجی خدمتکز اولـون !..

دیه‌رك دکنکی دها خیزلیجه صاللامغه باشلامشدر .

* * *

بزم « تموز مریدلری » هر آن وزمان (لافونته‌ن) کبی مصالنی ناطرلرمزه کتیرمکدن خالی قالمیورلر .

(بلوف) لرینی ایلك کنجلری هرکسه یوتدیره بیلدیلر. لکن خلقك استعداد واشتهاسی هروقت بر اولمز. بیاسه‌یه لزومندن فضله‌تاع چیقارماملی. مبتذل اولمق احتمالنی حسابدن قاچیرماملی .

امین اوکنده بیله مقبول‌اولان بوحکمت نصلسه شرف سوقاغنه هنوز اوغرامهش . تأسف اولنور .

انقلابمز برنعمت عظما برلطف جلیل خدا ، برسهولت حیات بخشادر . کدوسنه مدیون شکران اولدیغمز و الی الابد اوله جغر فاعل و مسببی ایسه باشایجه‌اولمرق اوچنجی، قسیده ایکنجی اردومزدر.

« جمعیت بوکادلالت ایتدی یاخود جمعیت اولمسه اردولر بونی پایه‌مزلردی » ادعاسی فاحش براسناد ، دوزجه یالاندر .

اردوی غلیانه کتیرن شیلر : توالی ایدن حقسزلقلر ، غدرلر ، شرف وفضیلت قهری ، شین وفضاحت توقیری ، آچلق ، چیپلاقلق .... بالخاصه سنین اخیره‌ده سیللرجه قانلرینی دوکمك یکیدن « حق ایتدکلری » غربی روم ایلینك ، ایکی قوصوه غزای اکبری خاطرات مفجرت آیاتی محتوی اولان اوعضو محترم وطنك، مسلمان وعثمانلی جلادت وحمیتنك تمثال مجسملری ایله مسکون اولان ارناؤدلغك برابرجه الدن قاچمسی احتمالیدر .

اکر جمعیت اتحادیه‌نك افق مطلوبی ارائه یولنده خدمتی سبقت ایتمش ایسه ، اوده بوکون « جمعیتمز » دیان تموز توره‌دیلرینك اثری دکلدر . اون بش سنه‌دن برو خارجده فریاد حمیتلرینی غزته ، رساله ، خطبه شکلنده نشر و ترویج ایدن ارباب غیرتك تدریجاً انتشار ایدن اثاری یوزندندر .

چونکه او اثار « اصل جمعیت » ارکانینك اثاریدر، جمعیت نامنه نشر اولنه‌کلمشدر . مکتب درسلرینك، اجنبی کتاب وغزته‌لرینك، اجنبی مصباحتلرینك‌ده آز چوق دخلی اولمشدر .

تموز مریدلری ایسه اردومزك ثمرهٔ حمیت وغیرتی ـ وطنك منافعی‌ایله اصل مجاهدلرك حقلری خلافنده اولمرق ـ بنمسه‌مش توره‌دیلردن بشقه دکلدر ـ کبرقسم مهمی استبداد آلتلری صفت ومأمور یتنده قدم کسب ایتمش « اصدقا » ی سابقه‌در .

ایچلرنده کیملر وارسه میدانه چیقسونلرده، هنر ومعرفتلرینی تقدیر عمومیه وضع ایتسونلر . نه‌دن چکنیورلر ؟ آرتق خفیه‌لر ، توقیفلر ، اشکنجه‌لر ، منفالر قالمدی . میدانه چیقسونلرده بوکون جمعیتدن خارج طوتدقلری دوقتور ابراهیم تمولرك ، عبدالله جودتلرك ، شرف‌الدین مغمومیلرك ، محمد رشیدلرك یاخود اسماعیل کمال وصباح‌الدین واحمد صائب بکلرك وسائره وسائره‌نك آثاری ایله مقایسه‌یه امکان کوسترسونلر !

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E.1153

بوتی کوسترنجه یه قدر کندولرینه نه‌نظرله باقه بیله‌جکمزی ایضاحده امساك و شمدیلك (لافونته‌ن)ك مصالنی حکایه ایتمکله اکتفا ایله‌یورز .

—

مهمهٔ مالیه

—

ایجنده بوندیغمز شو ٣٢٥ سنهٔ مالیه‌سنك برنجی آینه مخصوص اولهرق موقت برآیلق تحصیلات وتأدیاته بعض قیود دائره‌سنده اولهرق عثمانلی پارلا - منتوسنجه مأذونیت ویرلدیکی قارشلرمزك معلومیدر . اولبابده‌کی مطالعاتمزی (بودجه - یکی سنهٔ مالیه) و(اعتراف-بودجه) عنوانلی بندلرمزده تمهید ایتمش ایدك .

مالیه نظارتیله باب عالینك ملت مجلسنه ایکی آی ایچون مصرف اولهرق تکلیف ایدیلوب برآی مدته عائد اولانی تصدیق ایدیلان مقدار مصارفه نظراً مارت آینه اصابت ایدن ایکی ملیون آلتی یوز بیك کسور لیرادر .

بو ایکی ملیون آلتی یوز بیك لیرا نره‌دن ونصل تحصیل ایدیله‌رك دولت قاصه‌سنه کیره‌جکدر کاورادن‌ده برای تأدیه چیقا بیلسون ؟

ایکی ماده‌لی موقت بودجه قانونه نظراً مارت ایچنده‌کی تحصیلات ایله‌می ؟ حال بوکه‌مارت ایچنده‌کی تحصیلات عمومیه بونك رابعی طوته بیله‌جکمی ؟ بو، حسن ظنك دکل حتی سوء ظنك بیله خارجنده برذهاب باطلدر . فضله اولهرق قاینه‌جه مقرر اولوب تصدیقی مجلس مبعوثانه تکلیف ایدیلان صورت تسویه‌یه کوره مارت ایچنده‌کی تحصیلات عمومیه میانده ٣٢٤ سنه‌سیله سنین سابقه‌یه عائد اولان مبالغ ٣٢٥ سنه‌سی مارتی مصارفنه قارشولق اولهرق انجق ٣٢٤ سنه‌سنده تحقق ایتمشده تأدیه ایدیله‌مامش اقسام دیونه (معاش ومصرف) ه مخصص طوتلمشدر . بوحسابجه مارته اصابت ایدن ایکی ملیون آلتی یوز بیك لیرا مصارف عمومیهٔ دولت ایچون‌مارت ایچنده‌کی بقایا تحصیلاتندن برفائده یوقدر . او حالده مارت تأدیاتی حدودی خیلوجه طارلاشدیرلمش اولیور . زیرا مارت ایچنده‌کی باشلوجه تحصیلات اولسه اولسه - بیلدیکمزه کوره - اولا - سابقه اموالنه ، ثانیاً - بعض مرتبه اغنام رسومنه مخصوصدر .

دیکر بعض انواع واردات ایسه لاشی حکمنده‌در. بونلردن مارت ایچنده الده ایدیله‌جك مبالغ، محللری مصارفنك یوزده اونینه بیله کفایت ایتمز .

اغنام رسومی ایسه کاملاً مارت ایچنده واجب‌التأدیه دکلدر تحصیلاتی حزیران اون‌بشنه قدر دوام ایدر .

برده مکلفین ایله مأمورین تحصیلیه‌نك احوال روحیه‌لری نظر دقته آلنور ایسه ، من‌القدیم حکومتجه اتخاذ ایدلمش اولان مقرراتك مکلفینی اطاعتدن زیاده بر وسیله ایله یورجی وقتنده تأدیه ایتمکه تشویق ایده‌کلدیکی حسابه قاتیلور ایسه مارت ایچنده تحصیلات یوزدن باالجمله مأمورین تحصیلیه‌نك تهی دست قاله‌جغی ردی مشکل بر « نتیجهٔ طبیعیه » کبی کوز اوکنده تجسم ایدر .

ولاياتك بولندیغی احوال مذبذبه‌نك « ملك » کبی اولان اهالئ فاضله‌سنی اراسنده بیله‌رك، ویا بیلمیه‌رك احداث ایدیلان افکار متشتته‌نك تأثیرات معکوسه‌سی ، اعتراف جهالت ایدن ، وآنی خوش کورن کبرایه بزدن جا !

* * *

یا ایش بوقدریله بیتیورمی ؟ مع‌التأسف دیرزکه بتمیور . مارت تحصیلاتنك مارت تأدیاتنه کافی کلیه‌جك کور برمتبع اولدیغنی خوش کورر ایدك شو قدرکه قارشوسزده مارت ایچنده واجب‌التأدیه مبالغ عظیمه ومهمه بولنمه‌سی اقتضا ایدر ایدی :

آغلانه‌جغی می ، کولنه‌جکی می ، نه فرض ایدرسه‌کز ایدیکز . هرحالده موجب حیرت واسف اولانی شودرکه بومارت موقت بودجه‌سنده بومبالغ مهمه‌نك نه مالیه‌جه ، نه قاینه‌جه . نظر دقته آلنمامش اولمسی کیفیتیدر .

مبعوثان کرامك وجهتی تأمل ایده‌مامش اولمالرینی بك طبیعی بولورز . چونکه اولا بودجه معامله‌سی الفتلری اولیسان بر « نوزاد » مشروطیتیدر . ثانیاً متوغل اولانلری بوونسه بیله موقت بودجه‌نك کندیلرینه تودیع اولندیغی زمان واحواله نظراً ایدیلان تکلیفك ، ویریلان اقرارك تطبیقات و اجراآتنده نه‌کبی مشکلات تحدث ایده‌جکنی نه‌کبی « چیقماز »لره صاپیله‌جغنی حساب ایتمك امکانی یوقدی .

اوقدر تلاش وتأثر ایچنده تکلیف واقعی قبول ایتدیلرکه مالیه ناظرینك « موقت بودجه‌یی مجلس مبعوثان یابه‌جقدر صانیوردم » دیمسنه ، بونك اوزرینه وقوعبولان اعتراضات محقه‌یه قارشو معهود مدافعهٔ مشهوره‌سنه بیله لازم اولان اهمیتی ویرمکه وقت وامکان بوله‌مدیلر !

ویریلان قرار ایه نه یابلدیغی بیلمیه‌رك مجلس محترمزده شو موقت بودجه وسیله‌سیله کوردیکمز حرکت سابق قاینه رسمی حقنده یاپیلان حرکتك نظیریدر . برفرق وارایسه اوده شودر :

برنجیسنده هم مجلس صالونی ، هم لوجه‌لر ، هم قوریدورلر حنجا حنج ایدی . ایکنجیسنده ایسه ایکی یوز آلتمش مبعوثان یالکز یوز یکرمی آلتیسی موجود اولدیغی کبی لوجه‌لر ایله قوریدورلرده جنلر جرید اوینایوردی .

ایشته شوحال وصفده جریان ایدن بر بودجه مذاکره‌سنده طبیعیدرکه مارت ایچنده اودنمسی مقاولات رسمیه‌یه مربوط دیونك تقسیط مرتباتنه دائر برمطالعه‌یه، برکلمه تصادف ایدیله‌مز .

غایت مهم اولان شو مسئله‌یی درخاطر ایتمامش اولان مأمورین مسئوله، ویریله‌جك عنوانك انتخاب و قبولنی کندیلرینه براقق قارئین کرامك یابه‌جغی اك بیوك مروت اوله‌جقدر .

ایشته مارته واجب‌التأدیه دیون خارجیه تقاسیط مرتباتی :

	لیرای عثمانی
دیون موحده ایچون	١٠٧٨٦٨٧
تحویلات عثمانیه «	٠١٢٤٩٨٧
تجهیزات عسکریه «	٠٠٥٩٤٠٠
مصر ویرکوسیله تأمین استقراضلردن مارت غایه‌سنده تسویه‌سی مقرر تقسیط ایچون	٠١٨١٠٨٧
	١٤٤٤١٦١

شو بر میلیون درت یوز قرق درت بیك یوز آلتمش برلیرا کندی مخصصاتندن تسویه ایدلمسی، هر استقراضه عائد اولهرق تنظیم ایدلمش مقاوله‌لری اقتضاسندندر .

شوقدرکه بونلرك قارشولنی اولان واردات ایله برابر بودجه‌نك ایراد ومصارف قسملرنده داخل اولمسیله، یعنی حکومتمزك عمومی بودجه‌سنك مالی بولنمسیله بوعمومی بودجه‌یه تعلیقاً یابیله‌جق موقت وبرآیلق بودجه‌لرده دخی بونلرك نظر اعتباره آلنمسی شرط اساسی ایدی .

علی‌الخصوص بومستقرضاتك مارت تقسیطلرینك مارتك برنجی کونندن اعتباراً واجب‌التأدیه اولمسی بوکا مقابل بوتقسیط مرتباتی مارته تقدم ایدن آلتی آی ظرفنده‌کی تحصیلاتدن اله ایدلمش بولنمسی نظر دقته آلنور ایسه، یعنی تحصیلاتك بشقه سنه اموالندن اجراسی، تأدیاتك بشقه برسنه ظرفنده وقوعی محاکمه ایدیلور ایسه بودجه نقطه‌سندن یعنی « مالاً » و « معاملةً » ایشك اهمیتی ظاهر اولور .

زیرا :

حکومت موقت بودجه‌سیله ملت مجلسندن نه ایستوردی ؟ بالعموم دوائر دولنده مارت ایچنده ضروری اولان مصارفك اجراسنه مأذونیت دکلمی ؟

اوت :

مارت ایچنده‌کی بو مصارف ایچونده بکا ایکی ملیون التی یوز بیك لیرایه مساعده ایدرسه‌کز بن مارتی چیقاررم دیمیورمی ایدی ؟

اوت .

مارت ایچنده واجب‌التأدیه‌اولان بالاده‌کی برملیون درت‌یوزقرق کسور بیك لیرابوایکی ملیونده‌داخل‌میدر ؟ دکل‌میدر ؟ داخل ایسه مارت مدفوعات مخمنه‌سی اولان ایکی ملیون التی یوز بیك کسور لیرادن دیون مذکوره مرتباتی تنزیل اولنورایسه مصارف عمومیه دولت ایچون برملیون ایکی یوز بیك لیرا قالمسی لازم کلور . بویله برملیون ایکی یوز بیك لیرا ایله برآی کچنلمسی ممکن ایسه سنه‌ده بزه دیون خارجیه‌دن ماعدا اون بش ملیون لیرا کفایت ایتمك کرك . حال بوکه اویله دکل .

داخل دکلسه مارته‌کی مدفوعاتی ، ایکی ملیون آلتی یوزبیك لیرایه ضم اولنه‌جق‌اولان برملیون‌درت یوز کسور بیك لیرانك یکون اولان درت ملیون یوز بیك کسور لیرا اولمق لازم کلیور . اوحالده ملته ویا وکیلارینه مارته‌کی مدفوعات عمومیه‌من

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

ایکی ملیون التی یوز بیك لیرادر دیمك یاکلشدر. چونکه درت ملیوندن زیاده‌در . بوفرقی وکیللر تأمل ایتمزلرسه اصیللر تفکر ایدرلر .

مارت ایچنده وقوعبوله‌جق تأدیات ایچون دوائر عائده‌سنه « مأذونیت » اعطاسنی مالیه مجلس مبعوثاندن طلب ایدیوردی. بالاده محرر اولان ایله امثالی دیون دولتك قارشولقلری مقاولات منعقده‌لری ایجابنجه طوغریدن طوغری‌یه مالیه نظارتنك ید جبایتنده اولمدیغی کبی اوتأدیاتك‌ده برطاقم مؤسسات مالیهٔ اجنبیه ادارهٔ مخصوصه‌سی النده بولندیغی نظردقته آلنورایسه مالیه نظارتنجه طلب اولنان مأذونیتك مؤسسات مذکوره‌یه حتی دوائر رسمیهٔ حکومتدن اولان دیون عمومیه اداره‌سنه درجهٔ شمول وتأثیری نه‌در عجبا ؟ مالیه ناظری مارتك برنجی کونی فلان ویا فلان تأدیاتی اجرایه مأذونیت ویرلدیکنی بونلره یازه‌جق‌می ؟

یازه‌جق ایسه مأذونیتك مارتدن اول طلب اولنمسی وینه مارتدن اول ویرلمش اولمسی اقتضا ایتمزمی ؟

مالیه نظارتنك بونلره تبلیغ مأذونیت ایتمسنه مقاولةً لزوم یوق دینلور ایسه بونوع مصارفی وقارشولغی اولان وارداتی بودجه‌سنه بیهوده یره نه‌یه ترقیم ایدیور ؟ سوألی وارد اولور .

بونلری بودجه‌سنه ترقیم ایتمه‌مسی ملت مجلسی معاملات عمومیهٔ دولتك برقسم مهمدن خبرسز ، معلوماتسز ، احاطه‌سز قالمسنی تجویز دیمك اولور . بوایسه قطعیاً مردود در .

چونکه حاکمیت ملیه ، معاملات عمومیهٔ حکومتی مراقبه حقی دوچار خلل اولمش اولور .

بو ایکنجی « چیقماز » دن قورتلمق ایچون یکانه چاره، موقت بودجه قانوننه یاذیل صورتنده ویا اونو - دلمش اوچنجی ماده شکلنده بر بند دها علاوه ایتمکدر .

بوصورتله هم قابینه وظیفه‌سنی تام اوله‌رق ایفا ایتمش اولور، هم‌ده ملت مجلسنك حائز اولدیغی حق مراقبه یرینه کتورلمش بولنور . بونلر درجه‌سنده مهم اولان اوچنجی بر « خیر » دها تأمین ایدیلورکه اوده مؤسسات مالیه‌نك بعدما بر « مال صاحبی » قارشوسنده بولندیغنه حکم ایتمسنی تأمین ایتمش اولمقدر .

ذیل شکلنده یاپیله‌جق ماده مثلا شویله اوله بیلور :

« مارت ابتداسنده تقسیطلری حلول ایدن فلان فلان .... استقراضلرك مرتبات مقننه‌سی یکونی اولان شوقدر لیرانك تسویه‌سی اولبابده‌کی مقاوله - نامه‌لری موجبنجه دیون عمومیه اداره‌سیله دیکر بعض مؤسسات مالیه‌یه عائد ایدوکندن اشبو مبالغ ، وظائف عمومیهٔ دولتك ایفاسی ایچون مارت آینه مخصوص اوله‌رق قبول ایدیلن مصارفدن خارجدر . مبلغ مزبورك کما فی السابق مقاولات منعقده‌سی احکامنه توفیقاً صرفی لزومی تصدیق اولنور . »

بز سلامت معامله‌یی هدف اتخاذ ایدرك شو سطرلری قارئین کرامله برابر اولیای امور حضراتنك نظر دقتلرینه عرض ایدیورز . هرکس دیلدیکی کبی تلقیده مختاردر . بزم اجتهادمزده بودر .

—

بن بر مبعوث اوله ایدم

— ۱ —

بن بر مبعوث اوله ایدم . مملکتده انتشار ایدن « غزته » لرك کافه‌سنی هرکون یا بالذات اوقور، ویا برقاچ لیرا معاشله براوقوییجی طوته‌وق هپسنی اکا اوقوتور ایدم .

جانلی ، ملتك حیاتنه ، حیات اقتصادیه‌سنه ، حیات سیاسیه‌سنه، متعلق برحوادثه ، برفقره‌یه تصادف ایتدممی ؟ درحال اورایه بالمومنی یاپیشدیرر ایدم . مثلا : اورته‌یه بری چیقمش « مع رسم منضم کمرك وارداتی بوکون اوچ بچق ملیون لیرایه بالغ اوله‌مایور. حالبوکه انکلتره تجارت اوطه‌لری طرفندن نشر اولنان استاتیستیقلره نظراً بونك لااقل التی میلیون طوتمسی لازم کلور . » دییور .

بوفقره‌یی همان جیبمدن اکسك ایتمدیکم عقل دقترمه قید ایتدکدن صکره نهایت النهایه برهفته قدر بکلر ایدم .

بوبرهفته ایچنده دائرهٔ عائده‌سندن فقرهٔ منتشره‌نك مردودیتنه دائر برتشبث ، برمدفعه ظهور ایتمدیمی ؟ صولوغی دائرهٔ مبعوثانده آلور . وشویولده برتکلیفده بولنور ایدم .

« اجنبی استاتستیقلرینه نظراً واردات رسومیه آلتی میلیون لیرا اولمق لازم کلور ایکن الیوم مع رسم منضم اوچ بچق میلیون لیرا بیله آلنه‌میور ایمش . بودجه‌سنده برقاچ میلیون لیر آچیق واردر دیه دنیالری آلت اوست ایدن برملت، بویله میلیونلرجه لیرالق ضایعاته کوز قاپایه‌مز . رسومات امینی مجلس مبعوثانه کلملی . بوبابده ایراد اولنجق اسئله‌یه جواب ویرملیدر » دیرایدم . تکلیفم قبول اولنوبده رسومات امیننی برکره مجلسه کتورتدممی ؟ آلت طرفی قولای. کلسون سؤاللر .

مجلس — واردات رسومیه‌نك مقدار حقیقیسی — اجنبی استاتیستیقلرینه نظراً — آلتی میلیون لیرا راده‌سنده اولمق لازم ایکن الیوم انجق اوچ بچق میلیون لیرا جبایت اولنیور ایمش سببی ؟

رسومات امینی — استاتستیقلره علی العمیا اعتماد لازم ایسه بزم‌ده استاتیستیقلرمز وار. آنلرده‌کی ارقامه‌ده عین صورتله امنیت ایدلمدر بزم استا - تیستیقلرمز وارداتمزك اوچ بچق ملیون لیرا اولدیغنی کوستریور . اکر فضله مال کلی اوله ایدی فضله واردات آلنور ایدی .

مجلس — شو اوچ بچق ملیون لیرا تقدیر قیمت اصولیله آلنان رسممیدر

رسومات امینی — اوت اویدر .

مجلس — شوحالده الکزده استاتستیقله تقدیر اولنان قیمتلرك طوغری اولدیغنی وحق خزینه‌نك تمامیله قاصه‌یه داخل اولدیغنی اثبات ایده‌بیلورمیسکز؟

رسومات امینی — بوجهت ممکن دکلدر .

مجلس — شوحالده سزك استاتیستیقلرك نه حکمی، نه اهمیتی قالور !

رسومات امینی — . . . . . .

مجلس — شوراسنی‌ده ایضاح بیورمکز مقتضیدر . اجنبی تجارت اوطه‌لری طرفندن ترتیب اولنان استاتیستیقلرده ممالك عثمانیه‌یه مقدار حقیقیسندن فضله اشیا کوندرلدیکنی ارائه ایتمکدن نه کبی بر استفاده امید اولونه بیلورکه بونلرك مرتبلری اویولده حیله کارانه بر مسلك اختیارینی التزام ایلسونلر .

رسومات امینی — فی الحقیقه بوجهت بویله‌در .

مجلس — شوحاله نظراً ضایعات وقوعنی اقرار بیوریورسکز دیمکدر .

رسومات امینی — .....

*
* *

مجلس — اوته‌دنبرو روایت اولندیغنه نظراً کمرکلرده اك مهم وظیفه معاینه مأمور وکاتبلریله استماطورلره مودوع ایمش . بونلرك ایفای وظیفه خصوصنده بر کونا فنالق ایقاع ایدوب ایتمدکلرینی نه صورتله آکلایورسکز ؟

رسومات امینی — مجلس رسومات اعضاسندن بو وظیفه ایچون تفریق اولنان ذوات معرفتیله دائما قونطرول ایتدیرییورم .

مجلس — مجلس اعضالرینك طشره شویله طورسون استانبولده بیله بو ایشه یتیشه‌میه‌جکلری آشکار. بشقه برواسطهٔ تفتیشیه‌کز وارمی ؟

رسومات امینی — هیئت تفتیشیه نامیله برهیئت وار ایدی . فقط لغو ایتدم .

مجلس — سببی ؟

رسومات امینی — بو هیئت میاننده مفتش دیه اله آلنه‌جق درت بش کمسه وار ایدی . متباقیسی عمل مانده ، جاهل ، شوکا بوکا منتسب کیمسه‌لر ایدی . بونلرك ایسنی آییروب دائره‌ده آلیقویمق، فناسنی سچوب آچیغه چیقارمق ، مبدأ انقلابده بر طاقم کورلتیلری موجب اوله‌جق ایدی . انکچون بعده ایجابنه باقلمق اوزره هیئتی کلیاً لغو ایتدم .

مجلس — پك اعلا. آره‌دن سکز آی قدر زمان کچدی . شمدی‌یه قدر نه ایچون یکی برهیئت تفتیشیه تشکیل بیورمدیکز ؟ نه ایچون سکز آیدن بری معاملات رسومیه‌یی تفتیش وقونطرولدن وارسته بولندیرییورسکز ؟

برمبعوث — مجلس رسومات اعضالرینه بول کیسه‌دن بشر بیك غروش معاش تخصیصنك حکمتنی‌ده صورالم

دیکر بر مبعوث — حاضر اله کچمش ایکن بیروت ریختیم ایشلرینی صورمایه‌لمی ؟

اسماعیل پاشا — حاجت یوق « میزان »

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

غزته‌سی اومسئله‌نك كافهٔ صفحاتی تشریح ایتدی . هیچ بر طرفدن رد اولنه‌مدی .

« معرض جوابده سكوت اقرار دیمكدر » رأیلر ویرلسون .

رسومات امینی ـ افندم شی اوله‌جق ایدی‌ده ..

. . . . . .

صاغ طرفدن ـ كافی . كافی . رأیه !

صول طرفدن — نه‌ی رأیه قویه‌جغز .

مجلس — اعتماد ، عدم اعتماد .

رئیس بك — عدم اعتماد بیان ایدنلر اللرینی قالدیرسونلر .

برمبعوث — خایر ، خایر ، تعیین اسامی ایله اولسون .

نتیجهٔ آرا

عدد	
١٧٢,٥٠	مجموع آرا
١٧١	عدم اعتماد
٠٠٠,٥٠	اعتماد
١	اعطای رأیدن استنكاف ایتمشدر .
١٧٢,٥٠	

غزته‌لردن عقل دفترمه قید ونقل ایتدیكم فقرات اوزرینه هرهفته اولوالامر افندیلرمزدن برقاچ دانه‌سنی بویله كرسیٔ ایضاحاته اوطورده‌رق صیقار ، ونتیجهٔ تضییقانده جبین پاك موفقیتمله میدان مجاهده‌دن اوج شرف وافتخاره چیقار ایدم .

— امضا محفوظدر —

—

اوراق ومكاتیب

—

عیناً

« طشره‌ده نه‌لر اولیور ؟ » مقاله‌كزی اوقودم. چاكركزه‌ده تعلق بولندیغی جهتله بوبابده برقاچ سوز سویلمك ایسته‌رم . قبول ایدر وملتك انظار عبرتنه وضعه مسارعت بیوررسه‌كز ممنون اولورم . وطنداشلرمزده عبرت آلیرلر .

یوزغاده تشكل ایدن وبوقدر اهمیت ویریلان « حقانیت » جمعیتی درت كشیدن مركبدر . بوجمعیته خفی ، جلی بو درتدن فضله كسه منتسب دكلدر . بونكله برابر « حقانیت جمعیتی » حقیقةً حقانیتی تعقیب ایتمشلر . فقط افكار خیرخواهیلرینی بلدیه مفتشلكندن یتشمه اوقوجه ابلهه ، جاهله ـ متصرف محمد علی بكه ـ اكلاده‌مادن برژورنال تلغرافی اوزرینه محو ایدلمشلردر . مع مافیه چوق كورلز . بویله حكومت ، بویله متصرفلر موجود اولدقجه بواولاغان بشیلردندر . بو زواللیلرله برابر ـ اولسم اعتراف ایتمكدن قطعیاً احتراز ایتم ـ قطعیاً بو جمعیت (محترمه‌یه !) انتسابی اولیلان برقاچ زواللی‌ده، زواللی عائله‌ده محو ایدلدی . سوروندیرلدی. وحالا سوروندیریلیور. اساس ، اسباب !. برقاچ جبابره‌دن تشكل ایدن وبتون مملكتلیی تضییق آلتنده ازمك ایستیان اتحاد وترقی جمعیتنك وبو جمعیتك آلتی اولان متصرفلك مملكت ایچون مضر اولان، استبدادین فرقی اولیان آمال وحركاتنه مانع اولمقدر كه بونی ، حكومته ویریلان مخطره‌لرله اثباته یوزغادلیلر هر وقت حاضردر . بوكاده حاجت یوق ! چونكه تحقیقات نتیجه‌سنده تحقق ایتمش بركیفیتدر . عجبا داخلیه نظارتی نه‌ایچون آنی اغماض ایدییور ؟ بر متصرفلك اشعاریكانه‌سیله تحقیقاتسز بونجه عائله‌لرك سفالتنه میدان ویرن ، اووقت امری ویرمكده دهشتلی استعجال كوسترن داخلیه نظارتی شمدی هرشیئ آكلادیغی ، بیلدیكی حالده عجبا ! نه‌اسبابه مبنی اوزوالیلری قورتارمقده ، مسبیلری جزالندیرمقده عجله ایتمه‌رك معصومیتی بداهتده اولانلری یوقدر. سفالت اوزرینه تنزیل معاشله بجایشه قالقیور ؟ صورارم ؛ فقط كیمدن ؟ بوفلاكته كرفتار اولدیغمز كوندنبری باغرییورم . صدارته، داخلیه‌یه ، مرجع اولان مالیه‌یه ، ملك مجلسنه ، مطبوعاته مراجعت ایدییورم . كیم دیكله‌یور ؟ هیهات ... ! عدالتی كاغد اوزرنده كوریبورز . آغلارز ملتك حالنه .... نظارتلر ، اشته اویله ـ ملت مجلسی، بیتمز توكنمز مشغولیت ایچروسنده ـ مطبوعات ایسه همان انجق شخصیاتله اوغراشیور .

یوزغاد مسئله‌سی دها تمامشدر. غدارلر، مفتریلر حالا موقع اقبالده ، مغدورلر ، معصوملر عائله‌لرندن جداً ، حالا سفالت ایچنده !

كچنلرده داخلیه نظارتی (برالهام نتیجه‌سی اولمق) محاسبه‌جی‌ابه‌نم بجایشمزه امر ویریور . دها آجینی تبدیللرمزی مالیه نظارتنه تبلیغ ایتدیكنی سویلیور .

آره‌دن اون‌بش كون كچریلیور . مالیه نظارتندن برسس یوق! نه‌دیه‌یم . نه‌سویله‌یه‌یم. عنایت آللهدن.

انره‌دن : یوزغاد تحصیلات مأموری
درسعادتلی مصطفی نهاد

— میزان —

حقوق عبادی محافظه ، ولازمهٔ عدالتی اجرا ایچون ملتك پاره‌سنی معاش نامیله آلان اولیای امور حضراتنك نظر دقتلرینی جلب ایلرز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

وان ولایتی مكتوبجیلغنه — پیلمار قضاسی قائممقام سابقی مصطفی حلمی بك ؛ آیدین ولایتی داخلنده بایندر قضاسی قائممقاملغنه — سیوریحصار قائممقامی عبداه‌اجی بك؛ آنقره ولایتی داخلنده سیوریحصار قائممقاملغنه — بایندر قضاسی قائممقامی صلاح الدین بك ؛ اشقودره ولایتی داخلنده طوز قضاسی قائممقاملغنه — یوز باشی كاظم افندی تعیین اولنمشدر .

— شاعر آتلزبان اشرف بكك ریاست تحریریه سنده هفته‌لق بر مزاح غزته‌سی انتشار ایتمكه باشلادیغی تبشیر اولنور .

— میزانك كافهٔ مندرجاتی برر وثیقه‌یه مستند اولدیغی كبی بالخاصه امضاسی محفوظ دینله‌رك نشر اولنان اوراق هویتلری بزجه معلوم ذواتك امضالرینه مبتنیدر . اوراق مذكوره نومرولره ربط ایدیله‌رك حفظ ایدلك مسلكمز اقتضاسندن بولندیغی ایچون مراق ایدنلر اداره‌خانه‌یه كلوب عندالایجاب كوره بیلیرلر.

—

— طلبهٔ علوم امتحانی مسئله‌سی حقنده مجلس مبعوثانه ارضرومدن چكلمش اولان اوزون تلغرافك بر صورتی مطبعه‌مزه كلدی . دونكی نسخه‌مزده‌كی اعلانده بیان ایدلمش اولدیغی جهتله مسئله اساساً حل ایدلمش اولدیغندن درجنه لزوم كورمدك .

— قونیه سابق نافعه قومیسیونی رئیسی حسین وهبی بك بوكره شهرمزه كلمشدر . مشار الیه دارالشفقه‌نك ایلك مأذونلرندن اولوب فضل وعرفانی وكمالات اخلاقیه‌سی ایله مشار بالبنان‌در . مكتبدن نشئتنی متعاقب مابین شیفره كتابته تعیین قلنمش ایدی . حسین وهبی بك عین زمانده مكتبك جبر اعلا وهندسهٔ رسمیه معلملكلرینی ایفا ایدر ایكن افكار احرارانه‌سی حقنده برچوق دفعه ژورنال ایدلدیكندن حتی بلا استجواب قونیه‌یه اقامته مأمور ایدلمشیدی . قونیه‌ده قالدیغی اون بش سنه ظرفنده افكار شبابی تنویره حصر مساعیدن فراغت ایتمه‌مش وفردای انقلابده برطاقم همفكرلریله اناطولی غزته‌سنی تأسیس ایتمشدر .

—

خارجی

— تقلیسده ارخیاندریت ارمنی قوریون طاشناقسوتیون جمعیتی اعضاسندن بولنمق وخانه‌سنده اسلحه صاقلامسی تهمتیله محلی دیوان حربی طرفندن سكز سنه كورك جزاسنه محكوم ایدلمشدر .

— ایتالیا خارجیه ناظری موسیو تیتونینك بالقان اختلافاتنك صورت قطعیه‌ده حلی ایچون بین الملل مؤتمرك كشادی حقنده‌كی مطالعه‌سی ویانه محافل سیاسیه‌سنده پك زیاده حسن تأثیر اجرا ایلمشدر . موسیوده رائتال‌مؤتمرك شو اساسلر اوزرینه انعقادینی قبوله مبادر :

دولت علیه — آوسترویا اتلافنك قبولی ، برلین معاهده نامه‌سنك ٢٩ نجی ماده‌سنك تعدیلی ، صربستانك هیچ برادعاده بولنمه حقی اولدیغنك بیانی .

—

آچیق مخابره

—

تفلیسلی ابراهیم حقی حقنده امضاسز مكتوب كوندرمش اولان ذات مطبعه‌مزی تشریف ایدوب اثبات مدعا ایدرسه (میزان) وظیفه‌سنی ایفاده قصور ایتمز . چونكه « حقیقت » دن بشقه برجهته طرفدار وهیچ بركیمسه‌یه آلت اولمق فكرومسلكنده دكلدر.

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1193

برنجی سنه — نومرو ۱۰۱ | بازار | (۲۸ صفر ۱۳۲۷ ، ۸ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولەرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولەرق یازلمایدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

حریت ومشروطیت قهرمان عالیشانی نیازی بکك ، سلانیك وبالخاصه استانبول اتحادجیلرینك کیدیشندن ممنون اولدیغی حقنده اوتەدن برو بر تواتر موجود ایدی . ذاتاً اوچنجی اردو داخلنده بولنان بالجمله شعبه وقلوبلرك حرکات وسکناتنده مشهود اولان اطراد وانتظام ایله وظیفهٔ اصلیهٔ مقدسه‌لرنده اظهار ایتدکاری ثبات ومتانت آیروجه شایان تجیل کوریله کلمش ایدی .

شو حال انتظام کارانه سلانیك واستانبول « درلو » لرینه نسبةً دها زیاده کسب قیمت ایتمکده وبالجمله ارباب بصیرتك ادعیهٔ خیریه‌لرینی موجب اولمقده ایدی .

آیلرجه مدتدن برو موجود اولان شو تواتره معذبلرك بری برآز چاشنی ویرمك ایسته‌مش . کویا قهرمان نیازی بکك اتحادجیلردن قطع علاقه ایله احراره انتساب ایده‌جکنی یازمش .

بوحرکت محض خطا ایدی. چونکه انقلاب خاطرات ملیه‌مز خزینه‌سنده موقع ممتاز طوتەجقلری مسلم اولان نیازی بکلرك اوزرلرینه فضولی اولەرق توز قوندرمق شویله طورسون ، حتی بشریت حالی اقتضاسندن اولەرق طبیعی الظهور اولان بعض اطرادسزلقلر کورلسه بیله اغماض عین ایتمك واجب بیلنملیدر .

بوسببدن ایدیکه بعض ضابطان عسکریمزك حکمت عسکریه خلافنده فرقه‌نك برینه انتسابلرینی افشا ایتمش ، یاخود اصول وقواعد عسکریه اعتباریله اك متعصب اولان آلمانیاده کچنلرده انور بك غزته‌لر واسطه‌سیله پولتیقه‌دن بحث ایتمك کبی بر انحرافده بولنمش ایکن کورمه‌مزلکه کلمش ایدی .

بوراسی بوبله‌در . لکن عسکردن بشقه برذاتك بوکون موجود اولان فرقه‌لردن برینه ، یاخود دیکرینه انتساب ایتمه‌سی اساساً حائز اهمیت دکلدر . بونك ایچون بوقدر پاردیه دکمزدی .

حریت ومشروطیت — حمداولسون — مملکتمزه مال اولدی . مشروطیت زمینه‌سنده اولان فرقه‌لرك جمله‌سی عینی اعتباری حائزدرلر .

دون فرقه‌نك برینه منسوب اولان برذاتك — اسباب معقوله سرد ایتمك شرطیله — دیکر برفرقه‌یه کچمه‌سی اصلا مقدوح اوله‌مز . بالعکس مقبول اولور. چونکه وجدانه تبعیت ایتمك اساساً فضیلت اولدیغی کبی نائل اولدیغمز « حریت » ایجابی‌ده بوبابده صلاحیت تامه‌یی تأمین ایدر .

شو قاعده‌یه تمهرمان نیازی بك امضاسیله تطبیق ایدرسه‌ك کندوسنه نقیصه‌یی دکل، فضله شرفی موجبدر . زیرا اتحاد فرقه‌سنه منسوبیت حکومت مستبده نظرنده کفر وجنایت مرتبه‌سنده اولدیغنه باقمقسزین انتساب ایتمك جرأت وحیثیتنده بولنمش، کندینی فدا ایدرك بیکه قارشو برادەرق غزا اجرا ایله‌مش، مظفریتك باش قهرمانی اولمشدر . بوحالده نافذ برفرقهٔ غالبه‌نك معتبر رکنی صفتیله « ضیافت » ده موقع ممتاز احرازینه طالب اولەجنی یرده، میل ومزاجنه دها موافق برفرقهٔ « سفیلهٔ مخالفه » یه کچمه‌سی قاتمرلی فضیلتدن بشقه برشی اولەمز .

ذاتاً نیازی بکك عسکر اولدیغنی حسابدن دور ایده‌رك بوندن بحث ایدنلرك‌ده اساس مقصدلری بو اولسه کرکدی . بونك ایچون — هیچ برفرقه‌یه منسوب اولمدیغمزدن حاصل اولان بیطرفلغمزه‌مبنی — دیرزکه نیازی بك افندی کیفیتی مبالغه ایتمشدر . ایشك اوقدره دکری یوقدی .

* * *

بلغارستان تضمیناتی مسئله‌سی اساس اعتباریله نتیجه‌لنمشدر . تبعه ودمیریولره عائد برطاقم مسائل اعدادیه قالمش . لکن آنلرك درسعادتده ، یاخود صوفیه‌ده قولایجه حل اوانه‌بیله‌جکی قویاً مأمولدر .

بلغارستان تعویضاتی روسیه تضمیناتنه « خلطاً » تسویه اولنیور . کامل پاشانك تکلیفی قدر منافع ومحسناتی جامع دکلدر . بونکله برابر موجب شکایت برخطاده عداولنه‌مز. چونکه ائتلاف واقع حکومتمزی روسیه‌یه « خراجکذار » اولمقدن قورتاریور. یاخود تماماً دکلسه‌ده ، اتمامنه آچیق قپو براقیلیور .

روسیه‌یه سنه‌ده ویرمکده اولدیغمز اوچ یوز اللی بیك لیرالق « ویرکو » مزك سرمایه‌یه تحویلی ایله دفعةً ویریلوب قورتلمق اساسی ایلری سورلمش ایدی . کامل پاشا بانق عثمانینك « احتکار » لرینی اساس طوتەرق سرمایه‌یه آلتی بچق فائض طوتیور ایدی . بوندن کوزل برنتیجه چیقیور ایدی : یعنی بلغارلرك ویره‌جکلری ۱۲۵ ملیون فرانق روسیه تضمیناتی حسابنه کچیردیکمزده ، آنجق سکز یوز بیك لیرالق بورجز قالمش اولیور ایدی . اوبقیه‌یی دخی آوسترپا تعویضندن اکمال ایله بز روسیه‌یه‌اولان بورجدن (ویرکودن) اساساً قورتیلیور ایدك.

روسیه حکومتی ایسه باب عالینك قبول ایده کلدیکی « بانق عثمانی احتکارینی » قبول ایتمیور . دیون موحده‌مزك شمدیکی پیاسه‌سی اعتباریله یوزده درت بچق فائض اوزره حسابه راضی اولیور .

بوحسابجه بلغارستان تعویضاتی بولنان ۱۲۵ ملیون فرانق انجق قرق سنه‌لك « ویرکو » مزه مساوی کلیور. کریده اوتوزدرت سنه‌لك ویرکونك حسابی قالیور .

لکن روسیه بوبابده برحیله کوستریور : بو بقیه‌یی قرق سنه مدتله کأن لم یکن طوتەجق . شو قرق سنه ظرفنده حکومت سنیه دخی دیله‌دیکی وقت شو بقیه‌یی ویره بیله‌جك . تعرفه‌سی ایسه دولت علیه اعتباریله ویره‌جکی وقتك پیاسه‌سی اولەجقدر .

بوحالده بزده « قرق سنه‌لك وقتمز اولنجه الله کریم » دیمك، ائتلاف واقعی قابینه‌مز ایچون موفقیت عد ایتمك، حق دها اعلالرینه میسر ایتمه‌سنی نیاز ایلەمك قالمش اولیور .

—

میزانه

(میزان) ینه کرسیٔ خطابته کچدی. فقط مع التأسف اسکی جسارتك، اسکی غیرتك همان نصفی بیله قالمامش اولدیغنی کورلدی . (ایواه ! باشمزه کلانلر !)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

فی الحقیقه (اختیار اولدقجه حیاتك قیمتی آرتار) سوزینی بزه اخطار ایدن بو حال معقولدر . نه‌چاره‌که ملتك جسورانه، بیطرفانه، همده حکیمانه سوزلرله سیاست حاضرهٔ عثمانیه‌یی اکلامغه الك زیاده محتاج اولدیغی بویله برزمانده (میزان) بحق خدمت ایده‌من ایسه نه‌زمان ایده‌بیله‌جك ؟ تهلکه ومخاطره ظهور ایتدکدن ویازائل اولدقدن صکره میزانك نه‌وظیفه‌سی قاله‌جقدر ؟

عربجه بر بیتك شو (بن عطش وحرارتدن تلف اولدقدن صکره یاغمور یاغمسندن بکا فائده اولز) .

کذلك (طاووقلر یاغمور یاغار ایکن کندیلرینه کوستریلان صوبی ایچمك دکل دونوب باقازلر) مألنی افاده ایدن ترجمه ایله میزانه خطاب ایتمك لایقدر .

(میزان) بوقدر چوق اولان معارضلرینه قارشو کندیسنك ملت نظرنده برخطیب قیمتدار اولدیغنی البت بیلور .

کذلك ملتك باشی اوجنده تدویر ایدیلان دوالیب ابلیسانه‌یی دخی اویله بر طاقم غرته‌لر کبی دکل بك آچیق اوله‌رق کوریر وکشف ایدر .

میزان بو کون موجود اولان وحتی (ره‌وال) ملاقاتندن صکره کی تهلکه‌لری بیله‌همان اونوتدیره‌جق قدر بیوك اولان مخاطره‌یی ملته دلائل موجوده‌سیله خبر ویرملی . شاید ملت نفع وضرینی تفریق ایتمك کبی غفلتی ترك ایتمز ایسه بیله (میزان) کندی وظیفه‌سنی ایفا ایتدیکنی کوسترملیدر . اوت بووظیفه‌یی ایفاایدر کن (بکر اغا بلوکنه) طوغری برسیاحت ویا فلاکت احتمالی وار . آنجق بوفلاکت دکل ، شرف اوله‌رق بیلنملیدر .

خلاصهٔ کلام میزان (آرتق بن یورغونم) دیه بیلمکی موافق حمیت عد ایدرسه ملته ایکنجی برمیزان آراشدیرلق اوزره وقت وزمانیله خبر ویرملیدر .

بنده کز شو ورقه‌یی میزانك ستونلرنده عیناً کورمك اوزره تقدیم ایدییورم . بوندن منفعل اوله‌رق بکا خصومت ایده‌جکلرك تنقید ومؤاخذه لرندن یاخود هردرلو خصومتدن اندیشه‌یه دکل یالکز وجدانمك سوق طبیعیسنه تابع بولنه‌یورم . نظرمده تحقق ایدن بریاکاشلغك ، عثمانلیلری ، فراش موت ابدیه سرمجك قدر مدهش اولدیغنی دین ووطن قرداشلرمه خبرویرمامك نظرمده الك بیوك جنایاتدن معدود اولدیغی جهتله یازییورم ، ویازه‌جغم . عیناً درج ایدیلوب ایدلمامسنی میزانك حمیته براقدم .

میزان (٧٤) نومرولی نسخه‌سنده (عفوعمومی) حقنده‌کی احتیاجی ذکر ایتمش، فقط بو حقیقت میزانك قلمندن چیقار ایکن (عجبا آطه مسافرلری طرفداری اولمقله‌معارضلرك تنقیدینه اوغرامق احتمالی وارمیدر) ملاحظه‌سیله برقاچ سطر یازیلوب چیزلدکدن صکره بوقدرحق بر اشارت ایدیله بیلمشدرکه نهایتنده برده عفوك ١١ تموزدن صکره‌کی افعال معدوده‌یه حصریله ایکنجی بر احتیاطه لزوم کورمشدر .

ای میزان! کمال ایله قارشوکزده طلبه‌کز اوله‌رق ال باغلایوب صورارمکه، عفوك ١١ تموزدن صکره‌کی احوال معدوده‌یه حصری مسائل ماضیه‌نك سعید پاشا قابینه‌سنجه وقتیله استحصال وتبلیغ اولنان (عفو عمومی) ایله سقوطنه ائل اولمکزدنمی تولد ایدییور؟ یوقسه سزده‌می مسائل ماضیه‌نك محاکمه‌سی لزومنه راضیسکز ؟

حضرت آدم (ع . م) دن صکره کچن وقایعك محاکمه‌سنی تجویز ایده‌رك ماقبلنه شامل قانون وضع اولنمسی کبی قراکلق کیجه‌ده زیتون طوپلامق قبیلندن اولان یاکلیشلق طرفدار یمیسکز ؟ تأسف اولنورکه مبعوثان کرام میانلرنده بویله برفکر درمیان ایدنلر اولدی .

معاذاه تعالی بویله براصول تقرر ایدیوبرسه بردها اتحادعثمانی‌یه امکان وارمیدر؟ ظن ایدرمکه میزان بوفاحش خطایه اشتراك ایتمز .

ای میزان ! خطابم سکادر . مسائل ماضیه‌نك محاکمه‌دن کچمسنه طرفدار اولمق ایله خنچری آله‌رق اتحاد ایتمك آره‌سنده بزم کوره‌مدیکمز بر فرقی بزه کوستر، یاخودمدللاً ایضاح ایت! ماضی‌یی اونوتمق وزنهار لسانه آلمامق الك بیوك سیاست اولدیغنی (مصباح) نك نسخهٔ فوق‌العاده‌سنده (مبعوثاندن بررجا) نامی آلتنده‌کی مفصل مطالعه‌مده یازدم . قسماً اشارت وقسماً صراحت مقابلنده آکلادم . فقط آکلایان اولدیغی ایچون اورته‌لقی قارمه قاریشیق اولدی. کوندزمزی عادتا ظلمت استقبال ایده‌یور .

بوکونده اناطولی‌یه، فقط بالاستثنا انجق اناطولینك آلتی ولایتنه کیتمك اوزره بر هیئت مأمور اوله‌یور . بویله آلتی ولایت قیدینك ایکیده بر اورته‌یه سورلمسی ماده‌سندن قابلره طاری اولان شهاتی بودفعه ایضاح ایتمیه‌جك ایسه‌مده شو هیئتك مأموریتلری حقنده‌کی عزته‌لرك ویردیکی صوك ایضاحاته‌کوره اول امرده وقوعه‌کلن بالجمله جرائمك تحقیقات ومحاکمه‌سنی اجرا ایتدرمك ؛ انسان نفی وتغریب ایلمك کبی خصوصاتدن بدأ ایله برطاقم تفرعاته وارییور .

اوت ، مجرم جزاسز قالماملیدر . مثلا : زمان استبداددده برکرد یاخود برترك یر ارمنینك جانی یاقش ، اوکرد یاخود ترکك جزاسی ویرلسون ، اعدامه قدر نوع جرمنه کوره ترتیب مجازات اولنسون ؛ اوحالده قومیته نامنه حرکت ایدن بر ارمنینك آقیتدیغی خون اسلام استحصال حریت ایچون مشروعاً ایقاع اولنمش بر فعل دینیله‌رك مسکوت قاله‌ماز یا ؟ شبهه‌سز حسابده ایراد ایله مصرف قارشولشه‌جق ؛ یعنی مسائل ماضیه‌نك محاکمه‌سی لزومی قبول ایدلدیکی زمان (زیتون) قضاسی که، اوراده مسلمان مسکون دکلدر. او مملکتده طابورله عسکرك محو اولمسی؛ پایتخت، طربزون، توقاد، وان ، مرزیفون وقوعاتیله وقایع سائره هپ بربر محاکمه‌دن کچه‌جك و بلکه اختلالده مشارکتی بولنان مبعوث دخی ظهور ایدرسه بلا تفریق محاکمه‌یه چکیله‌رك فاعلی تحقق ایدن خصوصاتده ترتیب مجازات اولنوب، فاعلی مجهول قالنجه‌ده دیت قسامه اصولی جریان ایلیه‌جك وآرتق اسکی جیبانلرك باشی زهرلی نیشترلرله قوپاریله‌جقدر .

بوحالدن مسلمانلرك ضرری بك محدود قاله‌جغنه شبهه یوق ایسه‌ده ذاتاً ارمنیلرك ضررینه قارشوده نفسنی متضرر عد ایدن هرمسلمان، بوحالك اتحاد عثمانی‌یه ایندیره‌جکی ضرربه‌یه واقف ووجداناً ماضی‌یی اونوتمغه طرفدار ایدوکندن بوحالك وطن ایچون مضر اولدیغنی سویلمکه مجبور اولور .

ارمنی وطنداشلرمزه کلنجه : آنلر دخی بو ضرری تقدیرایده‌رك ایچنده بیانجی برمق کوره‌حکلری درکار اولان شو فرلداغه قارشو عادتا پروتستویه قیام ایتمامك حسابلرینه کلمز .

بدیهیدرکه ، ایام استبداد ، اولاد وطنی اوچ فرقه‌یه تفریق ایتمش وبوفرقه‌لری عادتا محاربه‌یه بکزه‌ر برصورتده یکدیکری علیهنده سلاحلنمغه مساعد برغفلتله ترك ایتمش ایدی .

برمحاربه‌ده وقوعه کلن قتلك ، نهبك محاکمه‌یه تابع اولدیغی حقایق ظاهره‌دن ایکن محاربه‌دن فرقی اولیسان ماضیمزی نه‌حق ایله قاریشدیرییورز ؟ بیله‌مام .

دوشونملی ؛ بر پارچه‌ده انصاف ایله محاکمه ایلملی که ایشه بیانجی برمق قاریشمش اولمسندن طولایی وقتیله (کرد موسی بك) محاکمه‌سی اورته‌لغه نه‌ولوله‌لر ویرمشدی . شمدی الك کوچکی موسی بك محاکمه‌سندن بیك درجه زیاده اهمیتی حائز اولان مسائل آتیه داخلی نه‌حاله کتوره‌جکدر :

مدحت پاشا وقعه‌سندن بدأ ایله روسیه محاربه‌سنده وقوعه کلن حالات ، مطبوعاتك استبداده فعلاً ابراز ایلدیکی خدمات ایله عثمانلیلری یکدیکری علیهنه تشویق معناسنی تضمن ایدن نشریات والحاصل یالکز فهرستی برقاچ یوز صحیفه تشکل ایده‌جك اولان جنایاتك منفرداً محاکمه‌سی نتیجه‌سی اوله‌رق برقاچ ملیون عثمانلینك کورك واعدام محکومیتندن حصوله کله‌جك هول ودهشتی وبو محاکمه‌یی اجرا ایده‌بیلمك ایچون ظهور ایتمسی ضروری اولان قاریشقلغی هانکی دشمنمزك منفعتنه اوله‌رق پایه‌جق ایسه‌ك انی دخی تعیین ایده‌لم .

بیاندن آزاده‌درکه : آوستریا ـ مجارستان ائتلافنی قبول وبلغارستانی عظیم برفلاکت ونابودیدن وقایه ایلمك وقوت وموجودیت سیاسیه‌مزی اختیارمزله خصممزك بیله علیهنه استعمال ایلمامك صورتیله دول معظمه‌نك نائل توجه واعتمادی اولان بز عثمانلیلر ؛ شمدی بالالتزام داخلی بر قاریشقلق احداثنه نه‌دن مجبور اولییورز ؟

ارمنی وطنداشلرمزك اصلاحات حقنده واقع اولان طلب ومراجعتلرینی نه‌ایچون یاکاش تلقی ایده‌یورز ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 153

ارمنی وطنداشلرمزك، بوسوكیلی همشهریلرمزك، مراجعات واقعه‌لری فراراً ومنفیاً مملكتی ترك ایده‌رك متصرف اولدقلری اراضینك شونك بونك الینه كچدیكندن استردادی طلبیله اجمال اولنه بیلیر. حكومت بوطلبه بناءً بویله برهیئتك اعزامنه وبك واسع مقیاسده نظامنامه تنظیمنه نه‌دن مجبور اوله‌یور. هانكی ارمینك اراضیسنی طلب ایدوبده واضع الید اولان مسلمانك تسلیمدن امتناع ایتدیكنی صوره‌میور؟

ارمنیلرك عودتلرنده مسلمانلر طرفندن نصل استقبال وقبول ایدلدیكنی نچون تدقیق ایتمیور؟ خلافی ثابت اوله‌میه‌جق برحقیقت اوله‌رق بیان ایدرمكه، ارمنیلر مقدما ترك ایتدكلری اراضی‌یه بلا مانع وضع یدایده‌بیله‌جكلری كبی متصرف اولدقلری اراضی‌یه رضاسیله صاتوبده ترلاسز قالان ارمنی‌یه زراعتله كافی اراضی اعطاسنه‌وبوسوكیلی وطنداشلرینك هرنه صورتله تأمین راحتنه مسلمانلر اللرندن كلدیكی قدر چالیشه‌جقلردر. مسلمانلرك بوفداكارانه معامله‌لرنده ارمنی وطنداشلرمزده شبهه‌لی دكلدر.

بویله برهیئتك اعزامنه بدل هرطرفه ناموسلی، وجدانلی والیلر؛ عادل، مقتدر حاكملر كوندرمك لازم ایكن، عادتا ارمنیلرك مسكون اولدقلری محلده آسایش وامنیتك خلدار اولدیغنی ـ خلاف حقیقت اوله‌رق ـ اقرار ایدرجه‌سنه چارچابوق برمعامله‌نك سبب قبولی آكلاشیله‌میور.

بناءً علی ذلك (عفو عمومی) عثمانلیلرك، حكومت مشروطه‌نك حیاتی، بقاسنی موجبدر. عكس تقدیرده ـ حفظاللاه ـ فلاكت محققدر. ایش كندیسنی بویله كوسترد یكی، عقل دخی مسئله‌یی بویله كسدیردیكی ایچون باب عالیجه مأمور ایدیلان هیئتك مبعوثان كرامجه اعزامنه لزوم كورلیه‌جكنی وهیچ اولمازسه شایان تعدیل اولان نظامنامه‌نك اصلاح ایدیله‌جكنی امید ایده‌رم.

بوبحث بوراده ختام بولدی. آطه مسافرلری حقنده‌كی معامله دخی بنه بویله‌در. زیرا بونلر حقنده تطبیق ایدلمك اوزره مجدداً قانون یاپمق، دیوان حرب تشكیل ایتمك قانون اساسی‌یه كلیاً مخالف اولدیغی كبی جرائم ماضیه‌نك برقسمنی عفو، بر قسمنی محاكمه صورتیله عقلمزه كلانی ایشلر ومنطقسز قوماندالره اتباع ایلر ایسه‌ك سیاستمزك یشقه رنكلره كیرمسندن اندیشه ایدیلور.

جزائر بحر سفید سر مستنطق
ابوالمظفر نیازی

— میزان —

ضمناً بزه تعریض اولدیغی ایچون عینا درج ایدیورز. ازجمله آلتی ولایته منحصر اولمامق اوزره آناطولی‌یه مقتدر هیئتلر اعزامیله تحقیق احوال ایدلسنه طرفدارز. چونكه مقتدر والیلرك مطلوبی وجهله ایشلری تسویه ایده‌جكلری دركار ایسه‌ده او «مقتدر والیلر» ك بولنه‌بیله‌جكندن امین دكلز. جسارتسزلك جهتنه كلنجه بی‌طرف منقده بوقدری كافی اولسه كركدر.

—

اوراق ومكاتیب

—

سینوبدن ۲۲ شباط سنه ۳۲٤ تاریخیله یازیلوب دور استبدادده منفیاً سینوبده بولنان مجاهدین حریتدن برذات طرفندن غزته‌مزه تودیع اولنان برمكتوب:

عیناً

القابدن وسلام وثنادنصكره..

..... بوراجه حوادثلرمز شو یولده‌در: ذات عالیلریكز بوراده ایكن قریه‌مز اعشاری حقنده ویرمش اولدیغمز تلغراف موجنجه اعشارمزی اوزریمزه ویردیلر. حال بوكه قریه‌مز اهالیسندن ایل اوغلی مختار محمد كهیا، كش احمد اوغلی محمد، چالیق اوغلی محمد، اسلام اوغلی مصطفی.

ایشته بونلر كندی اعشار سنك اوچده برینی، نصفنی ویرمدیلر و اسلام اوغلی مصطفی ایچون‌ده هیچ اونبره اعشار ویردیرمدیلر. بوآدم هرسنه ایچون ۳۰۰ غروش اعشار چكر. بزبوحالی بونلرده كوریمجك سینوب حكومتنه حالمزی مراجعت ایتدك. اورادن عرضحالمزی قره صومدیرینه حواله ایتدیلر. مدیر دخی قریه‌مزه كلوب ژاندارمه حسن چاووش ایله برابر اهالینك اورته‌سنده بونلره یاپمش اولدیغی اعشار دفترینی اوقودیلر. بونلرك حقسز اولدقلری اكلاشلمش ایسه‌ده میدانه ویرمیوب تكرار عرضحالی سینوب حكومتنه كوندردم دیو جواب ویردی. حكومت دخی عرضحالمزی حصر آلتی ایدوب بزم دعوامزه باقمدیلر. بوآدملر ایسه بوحالی كوریمجك شویله سویلیورلر..

آه اوزون عمرلر ویرسین ژاندارمه حسن چاووشه، اوقورتاردی بزی بوایشدن دیو جوابده بولنیورلر. بوراده بزه چاره یوقدر اوراجه بزه برامدادیكز اولیورمی؟ سزدنده امداد اولمازسه بزم ایشمز اللهه قالدی. بوآدملرك بری مختار اوچی اعضادر. بومكتوبك قارشولغنی سریعاً كوندرمكزی رجا ایده‌رم.

بوایشمزك هرحالده برایجابنه باقه‌سكز اولادم.

بورطان قریه‌سندن
ترزی اوغلی شاكر

— میزان —

كال صفوتله یازلمش اولان وبرعثمانلی كویلوسنك جامع حسیاتی بولنان شهر مكتوبنی بزه تودیع ایدن ذات حمیت سماته تشكر ایده‌رك مندرجاتی حقنده سینوب متصرفلغنك ومالیه نظارتنك نظر دقتنی جلب ایلرز.

—

بروسه: ٤ مارت ۱۳۲۵

شخصیات ایله اوغراشان مطبوعاته وبعض مناسبتسز مزاح غزته‌لرینه بروسه خانملری طرفندن برمتینغ فكری:

حریت طلوع ایده‌لی (۸) (۹) آی اولیور مطبوعات حالا اویانمدی. شخصیات ایله اوغراشیور. غزته‌لری اوچله برهوس ایله آلوب اوقویور ایدك. بیوك بیوك خدمتلر بكلنیرایدی. شمدی ایسه بعض غزته‌لری اوقومق شویله طورسون یوزلرینه باقمغه نفرت ایدیورز. هله برطاقم مزاح غزته‌لری چیقدی انسان النه آلمق ایستهمیور.

چوچقلریمزك ناموسلرینی قالدیره‌جق چیپلاق قادین وچوچق رسملری وجدانه طوقونه‌جق بعض یرلری میدانده، بز بونلری طشره‌لرده پك چیرکین كوریيورز. چوچقلریمزی قوندقلرکن بیله قرداشی قرداشه چیلاق اوله‌رق كوسترمیز.

مطبوعات سربست اولمل. ملت هرایشی اكلاملی استفاده ایتملی، فقط بویله دنیایی یكی كورن چوچقلره مسخره‌لقلری اوكرتمه‌ملی، چوچقلریمزی خام‌صوفی یاپمق فكرنده‌ده دكلز. برقاچ درلو لسان اوكرتمه‌لری ایچونده المزدن كلدیكی قدر غیرت ایدیورز. فقط ادب وناموس دائره‌سنده. ادب نره‌ده‌ایسه خدمت‌ده اورادە اولور دیرلر.

غزته‌لرك اكثریاریده قادینلرك دیدی قودیلرینه بكزه‌یور. قادینلرك دیدی قودیسی هیچ قالدی. بویله غزته چیقارمق دیدی قودی‌سی قادینلره حواله ایدلسه دها مناسب اولهجق. ارككلره یاقیشمیور. وطنه ملته خدمت بویله‌می اولیور عجبا؟

بعض غزته‌لردن صورارز اویله اوته‌كندن بریكندن انتقام آلمق فكریله ستون طولولری یازی یازمقدن براستفاده اولوجقمی دیرسكز؟ فائده‌سی كورلمدیكنی وبیوك نفرتلر كورلدیكنی بز قادینلغمز ایله آكلایورز.

جناب‌اه عادل مطلقدر هرشیء كوزل بیلر، امهال ایدر اهمال ایتمز.

مشروطیتك بقاسی استبداد طرفدارلرینه یتر اصل هنر جمعیتلر احرارلر برلشوب خدمت ایتملی. آرتق برطاقم كورلتولره نهایت ویرملی‌كه ملته امنیت كسب ایتسون. ایشلره باشلامالی تجارتلر آچلمه‌لی فقیر فقراده آچلقدن قورتولسون آچلق یوزندن درلو درلو خرسزلقلر هرطرفده چوغالدی.

كامل پاشا بیوك پدرمز، حلمی پاشا پدریمز، فلان پاشا عموجه‌مز دكل آ، هركیم وطنه، ملته خدمت ایده‌جك ایسه اوندە قرار ایتملی.

فاطمه

— میزان —

شو مكتوب صاحبه‌سی خانم، كچن اغستوسده بروسه‌ده ظهور ایدن وقعه مناسبتیله بیوك براثر مهارت وذكاوت كوسترن فاطمه خانمدر. شو مكتوبنده‌كی مطالعات واخطاراتندن ناشی كندوسنه تشكر اولنور. تنقید ایتدیكی «بزغزته‌لر» حقنی تسلیم ایدرز. یالكز كندوسنی بنه كندی تعبیرنجه دیدی قودی سون قادینلرك طعن وتجاوزندن وقایه ومحافظه بیورسون دعاسنده بولنورز.

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 72. 1153

میزان غزته‌سی صاحبی مراد بکه

عسکرك مالزمهٔ شتائیه‌سنه صرف اولنمق ادعاسیله یالوه وپازار کوی قضالری داخلنده جمع اولنان بیك ایکیوز لیرالق اعانه‌نك جمعیت اتحادیه شعبه‌سندن بر ایکی کشی طرفندن اختلاس اولندیغنی قره مرسلدن اوچ امضا ایله آلدیغکز ورقهٔ اخباریه اوزرینه اعلان بیوردیغکزی کوردك . ظابور افرادینك مالزمهٔ اکتسائیه‌سیچون جمع ایدیلان اعانه بر قومیسیون مخصوص طرفندن طویلانمغله برابر شمدیه دکین ٧٣,٣٣٧ بچق غروش جمع ایدیلدیرك فاریقه‌مز معمولاتندن ٧١٨١٨ غروش صرف ایدیلدیرك سکزیوز اوچ طاقم البسه پایدیریلوب دیویه تسلیم ایدلمش‌در سائیمنه قدر حساب ویرمکه مهیا بولندیغمزدن کیفیتك تکذیبیله حقیقت الحالك جریدهٔ فریده‌لربکزله اعلانی استرحام اولنور .

قره مرسل اعانهٔ عسکریه
قومیسیون ریسی
السید بکر

— میزان —

بالاده‌کی تکذیب نامه‌یی مع‌التشکر درج ایتمکه مسارعت ایلیورز. امضا صاحبلرینه کانجه ایکی هفته‌یه قدر عکسنی اثبات ایتمزلر ایسه مفتری اولدقلرینی غزته‌مزله اعلان ایتمکه مجبور اوله‌جغز .

—

اوراق حوادث

—

دونکی (سربستی) رفیقمزده (ی . عزالدین) امضاسیله نشر اولنان مقاله، محررینه شرف ویره‌جك مقالات حکمت آیاتدندر . حجممزك مساعده‌سی اولسه ایدی عیناً نقل ایدردك .

ملتزم‌اولان اساس‌شودر: عسکر، قانون‌اساسینك وآسایش مملکتك استنادگاهیدر . انی محافظه‌یه یك کتله اوله‌رق دائما مهیا بولندیرلیدر. لکن فرق‌سیاسیه‌دن برینه انتساب ایتمکدن قطعیاً اجتناب ایتملیدر. چونکه بویله انتسابلرعسکری‌ده تفرقه‌یه دوشورور . تفرقه‌لر ایسه اساساً عسکرلکك حکمت اصلیه‌سنه تماماً منافی و ادارهٔ مردوددر .

ممالك متمدنه اردولری دخی جملهٔ یو اصول وقواعده تابعدر .

صاحب سیف اولان محرر اك صمیمی تحسینلره مستحقدر .

—

مجاهدهٔ ملیه رفقای کرامزدن دوقتور شرف‌الدین مغموی بکك دونکی (سربستی) ده مندرج اولان « دوشوندم که » سندن :

روم ایلی وآناطولینك هرطرفنده قومیته نامنه بایبلان رزالتلرك، دولاندیریجیلقلرك سرپنتیسی مصره قدر کلمکه باشلادی .

آی کچمیور که باشسنه (حریت قالپاغی) کیمش برحریف پیدا اولماسین . نقدر کیسه‌سی دولغون کبار واغنیا وارسه تکرتکر قوناقلرینی دولاشه‌رق (جمعیتك اك اسکی والك برنجی اعضاسندن‌دم) دیه کندینی تقدیم وهربرندن ینه جمعیت نامنه هرنه‌ووره بیلیرسه رد ایتمیوب آلیور . غریبدر که هیچ بری کندیسندن اول کلوب دور ابواب ایدن وپاره ایله نومرو داغیدانی بیلمیور . وکندیسی یکیدن قید ایتمك ایستیور . (احتمال اوته‌کی یالانجی ایدی . بودوغرودر.) ظنیله بواوچ بش دولاندیریجی‌یه پاره قاپدیروب کندینی (ژون ترك) جمعیته قید اولمش عد ایدنلر صابیله‌میه‌جق قدر چوق . هله کندیلرینه قومیته‌نك سیار مأموری سوسی ویره‌ن بوسرسریلر بال آله‌جق چیچکلری یك قولای بولویور ، ویك انصافسزجه‌سنه صویبورلر. مثلا دور سابقده‌بیلدیرك اك صادق بندکانندن وطبیعی (ژون) لرك دشمنلرندن‌اولان‌برینی کوردیلرمی ؟ دواغونجه بر (اعانه!!)یه مقابل قومیته ایله آرالرینی بولمق تعهد ایدییور ، وعکسی‌تقدیرده (استانبوله کیدوب راحت‌ایده‌مزسك) دیه تهدیده قالقیشیورلر. بو سببله شمدی اویله آدملر (اتحاد قومیته‌سنه) منسوبم و (نومروم‌ده شودر.) دیه‌رك قورلمغه باشلادی ، که انسان کولمکدن‌قاطیلیر، بلکده کوزلری یشاریر . بویاد کارلر ، که وقتیله ملتجی ژونلره سلام ویرمکدن احتراز ایلر و (دولت خائنی !!) دیه علیهنده بولونورلردی . اومعهودلر بوکون ژون ترکلکه منسوبیتله افتخار ایلیور . وصیقلمه‌دن اسکی حقارت ایتدکاری ژونلره آرتق صوقولمغه چالیشیورلر . جمعیتك مأمور فوق‌العاده‌سی عنوانی حائز اسکی خفیه بوزونتولرندن بری‌ناصلسه یاکلشلقله بنم قاپویی چالدی ، وعقلنجه بنی‌ده لطفاً اعضا قید ایتمکی تکلیف ایلدی . (اوغلم بزوقتیله او تکده‌دوران یابارکن‌سزحضرتلری فهیمك أشکینی آشیندیریبوردیکز . شمدی اوتکه‌یه سزدولونجه‌بزه یرقالمیه‌جغی طبیعیدر. مبارك اولسون.) دیه بردرس ویردم . بیلمم متنبه اولدی ، بیلمم اولمدی ؟ یالکز آرقه‌سنه باقمدن صاوشدی کیتدی .

مصره‌القاهره : ش . مغموی

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

حربیه نظارتی ایله موسیو بیکر بینده(٥٠٠٠) سواری اکری تدارکی‌ایچون قونتراتو تعاطی اولنوب متعهد فرسوده اوله‌رق آنجق عشر مقدارینی ویرمش ایکن وویریلان فرسوده مالك سراجخانه‌جه تعمیری ایجاب ایله‌مش‌ایکن بدلی‌اولان (١١) بیك لیرانك بلا مأذونیت دفعهً اعطا اولندیغی خبر ویریلیور .

تصحیح کیفیته مدار اولمق اوزره مرجعنك نظر دقتی جلب ایلرز .

—

بیغا مبعوثی دوقتور عارف عصمت بك افندی دونکی غزته‌لرك برنده بیغاده بعض‌احوال‌غیرمرضیه وقوعی حقنده یازدیغمز کچوك بر فقره‌یی تکذیب ایدییور .

بو فقره‌یی نه‌یه مستنداً یازدیغمزی کندیسی بزدن صورمشیدی . بزده جواباً محلدن معتبر بر امضا ایله بزه یازلدیغنی بیان ایتمش ایدك .

امضا صاحبنك کیم اولدیغنی بزدن اوکرنمه‌دن اول درسعادتده بولنان کندیسنك (وقوعات محلیه‌یه) محلنده بولنان معتبر امضا صاحبندن فضله واقف اوله‌بیلمسی حکمتنی آکلایه‌مدق !

—

فاتح طلبهٔ علومندن دوزجه‌لی حافظ حسین زهدی افندیدن کلان ورقه‌ده آطه پازارندن‌ایلریه طوغری تمدیدی متصور اولان دمیر یولی خطنك دوزجه‌نك اهمیت موقعیه‌سنه بناءً مذکور قصبه‌یه اوغرادلمسی لزومی بیان اولنیور .

ذاتاً آطه پازارندن بولیه طوغری کیده‌جك خط غربدن هندوستانه کیده‌جك خط کبیرك بر قسمنی تشکیل ایده‌جکدر . اهمیت محلیه‌سی ایکنجی درجه‌ده قالیر . بوغاز اوزرنده انشا اولنه‌جق کوپری بولی ـ ارزنجان ـ طهران خطی آنك اقسامندن اوله‌جقدر .

—

نشریات جدیده

—

شهبال — بونام آلتنده نیم ماهه برروسالهٔ مصوره انتشار ایتدیکنی اهدا قلنان بر نسخه‌سندن آکلادق .

(شهبال) کرك ثروت‌مندرجات کرك اهتمام تصاویر اعتباریله فریدالامثال بولدق .

یك کوزل بر کاغد اوزرینه طبع اولنمش وعلوم سیاسیه وحقوقیه‌دن بشقه موسیقی وموده ایحون‌ده برصحیفهٔ‌مستقله تخصیص ایدلمشدر .

(شهبال)ك کوستردیکی موفقیت‌اودرجه‌عظیمدرکه آوروپانك امثالی نشریاتی بولنان (موندایللوستره)لردن، (ایللوستراسیون)لردن‌هیچ برفرقی یوق دینیله‌بیلور.

مقالهٔ فلسفیه‌سی‌ده ، مصاحبهٔ فنیه‌سی‌ده پارلاق .

جوهر عرفانه قارشی عدم تقدیر غیر محقدن مشتکی اولان بدیع منسی‌بکك حسن انتخابندن طولایی‌حس افتخارنده قارئلرینی کندینه شریك بوله‌جغندن امینز.

والحاصل شهبال سراپا بر مجموعهٔ نفائس‌در . صاحبلرینی تبریك ایدرز .

— ع. صفوت بك‌طرفندن (استانبول مصاحبه‌لری) نامی آلتنده مجلس مبعوثان مذاکراتنه عائد بر مجموعهٔ ملاحظات یازیلوب صورت نفیسه‌ده طبع ایتدیرلمشدر .

محررك نزاهت قلمیه‌سی شایان تقدیر واثری سزاوار توصیه‌در .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۲ | پازارایرتسی | (۲۹ صفر ۱۳۲۷ ، ۹ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیبدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنمامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

فلبه‌ده نشر اولنان (بالقان) مجاهدینك دون المزه کچن ۶۹۳ نومرولی نسخه‌سنده شو سطرلری اوقودق :

بعض ذوات عسکرلرك سیاسیات ایله اشتغال ایتملرینك جائز اولمیه‌جغنی بعدالبیان جمعیتك آرتق اردو ایله قطع مناسبات ایدوب یالکز فرقهٔ سیاسیه حالنده قالمسنی اتیان ایتمکده ایسه‌لرده بو بیانه اتباع ملت عثمانیه‌نك دوچار خذلان استبداد اولمسنی انتاج ایده‌جکندن شایان قبول عد اولنه‌ماز . ابی بیله‌لم که جمعیتك وجودی لازم واردو ایله ارتباطی الزمدر . ارتباطك بر دقیقه انقطاعی بیلدیزده‌کی بقیهٔ استبدادك پارلامانلرینه وشراره‌پاش استبداد اولمرینه میدان ویرر .

(بالقان) معتبر برکرسیٔ خطابتدر. روحی بك ده غیرتوران امتك ممتازلرندن در . فلبه‌دن قوش‌باقیشیله احوالمزی احاطه ایده بیلیرلر . محاربه دومانته ، مبارزه توزینه ، یاخود فرقه مناقشه‌لرینه، شهر دیدی قودیلرینه ، قومشوحسدلرینه مخصوص اولان افراط وتفریطلر پرده‌سیله ستر اولنمقدن بصیرتلری مصوندر.

بونك ایچون استانبول احوالندن بحث ایدر ایکن حکمت جویانه بیطرفلغه حصر مطالعه ایتمك — موقعنك ایجابی اولمرق — اك بسیط بروظیفه‌در . اویله بر وظیفهٔ بسیطه که بوندن جزؤی انحراف مجاهده‌سنك بتون ماهیتنی محو ایدر.

حال بوکه بالاده عیناً نقل ایتدیکمز مطالعه‌لر فاحش صورتده برانحرافدر ، عفو اولنمز برخطادر. اکر شو ایکیدن بری دکلسه، تك اولمرق براوچنجی تأویل واردر . اوده : بحث ایتدیکی امرك تماماً غائلی بولنمه‌سیدر .

ابتدای امرده (بالقان) رفیقمزك جمعیت اتحادیه‌یه ویرمك ایسته‌دیکی صفت، هیچ برمملکت متمدنه‌ده موجود دکلدر. هیچ برمدنی جماعتده تجویز اولنمامشدر . حکمت اداره اربابی بویله « لایسئل » بر « قوهٔ رابعه » وجودینك ، آهنك اداره‌یی محل اولدیغنی بیانده متفق الرأیدر .

بوراسی بویله اولنجه رفیقمزك ادعاسنی تأویل ایتمك ایچون تك برچاره‌واردر . اوده: « واقعا اویله برجمعیت هیچ بریرده یوق ، کمسه آنی تجویز ایتمیور، لکن بز تجربه‌ایچون تجویز ایدهلم ، ادعاسی‌در.

یکی اما ، بز تجربه‌لر اجرا ایتمکه قیام ایتمزدن مقدم عادی‌صورتده ادارهٔ ممالکی تنظیم وتمشیت امور ایتمکه موفق اولدیغمزی اظهار ایتملی‌یز. بز انی هنوز اظهارایده‌مدك . ممالك همان آنارشی حالنده‌در . بو حالك‌باش مسببی‌ده عینی‌غفلت خیال پرستانه‌یه‌مستغرق اولان جمعیت اتحادیه‌نك عجمیلکلریدر .

ابتدا بسیط اولان وظائف اداره‌ده‌کی اقتدار لرمزی اثبات ایده‌لم . امور اداره‌نك مجرای مطلوبده جریانی تأمین ایده‌لم . خلقه سکونت ، خزینه‌یه پاره‌لر کلمکه باشلاسون . ممالك متمدنه‌نك تجربه‌لریله نتایجنه قارشی کوزلرمزی قپایوب بوبابده یکی تجربه‌لر اجراسی جائز عد اولنسه بیله — انجق او وقت اوکی مخاطره‌لری تجربه‌یه نوبت کلمش اوله‌جقدر .

انقلابمز ، اوتوز سنه‌دنبرو مضطرب اولان قلب ملتك ، انواع حسیات طاقتفرسایه معروض اولمق حسبیله حصول بولان عسکر غلیانك، ثمرهٔ کرانبهاسیدر . انك شرفنی بر شخص موهومه باغشلامق غفلت واسرافده بولنمایه‌لم. « جمعیت ایله ارتباطی اولمسه اردومزك شراره‌پاش استبداد » اولمجنی مثللو فضولی تحقیرلره وارمیالم . اساساً آمال سلامت جویانه ایله محمر، وحسیات دیانت کارانه ایله مبجل اولان اردومزك قانون اساسی‌یه صداقت ایتمك اوزره محلف اولمه‌سنك قیمت عظیمه‌سنی، مناقشه اویونجاقلرمزه آلت ایتمیه‌لم .

قانون‌اساسیمز بهلکده دکلدر. اکر مطلقا تهلکه واردینلمك‌جهتنه کیدیلیرسه، سبب اولمرق کوسترلمك اوزره « تموزجیلره » تقدم ایده‌جك کیمسه‌لر اولمدیغنی آرتق تسلیم ایده‌لم .

روحی بك (میزان) ایله محرری‌نی بك ایو بیلیر. سلامت وطن ومملکت امرنده برفرقه‌یه منسوباً ویا برامله مغلوباً مجرای حقیقتدن — ولو جزؤی صورتده اولسون — انحراف ایتمکه مستعد ومقتدر اولمدیغنی‌ده بیلیر - حتی هیچ برفرقه‌یه انتساب ایتمکسزین، وهیچ برمقام‌ووظیفه‌یی قبول ایلهمکسزین مشروطیتمز ایوجه مملکته کوکاشنجه‌یه قدر « بیطرف برمنقد » موقعنده ثبات ایتمك مقصد ومسلکنده اولدیغمزی‌ده تسلیم ایدر . چونکه انقلابك ایلك ایامنده کندوسی ایله تشرفنزده قطعی صورتده بونی بالذات سویلهمش ایدك .

بز ایلك کوندن برو جمعیتك مسلکندن شکایتله تعدیلی لزومنی ، اوروپالیلر فرقنه وارمزدن مقدم بوتعدیلك اجراسنی توصیه ایتمکدن کیری قالمدق . ادعالرمزك ، اندیشه‌لرمزك صحتی — مع التأسف — فعلاً تبین ایتدی .

دها دونکی کونه کلنجه‌یه قدر انکلتره‌نك ، بالعموم انکلیزلرك بزه خالص دوست اولدقلرینه جمله‌مز متفق‌ایدك. شوخالص‌دوستلربوکون‌ایشته آنجق تلاش ایدرك شکایت ایدیورلر . هدف شکایتلری‌ده جمعیت اتحادیه‌نك مسلك ومقصدیدر .

هیچ اولمزسه بونك حکمتنی اولسون تحری ایتملی دکلمی یز؟

یوقسه بزم غافل رئیس مجلس طرفندن ملت نامنه « سفیللر » توصیف اولنان بزلرك پاره‌لری ویا طاتلی یوزلرمز خاطری ایچون انکلتره‌ده حقمزده شو تبدل افکار واقع اولمامشدر .

آرتق بوکبی چوجقلقلرمزه بوکون بزلر (بایدوس) دیمزسه‌ك، یارین‌اجنبی زورایله‌دیدیرتیرلر. الله اوکونی عزیز وطنمزدن تبعید ایتسون !

—

کمرکاره دائر

دولت علیه کمرکلرینك سنه‌دن سنه‌یه دور ایلدیکی ضایعاتك توصیفی حقنده ایراد مقال زائددر؛ چونکه حکومت حاضره‌نك ماهیه ایکی یوز اللی لیرا فدا ایده‌رك انکلتره‌دن کمرکاره متخصص جلب ایتمسی ، بوحقیقتك وجودینی ورسوماتجه اصلاحات جدیه‌نك لزومنی اثباته کافیدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

ضایعاتك مقدار سنویسی واردات حاضره‌نك بر مثلی زیاده اولدیغی طوتیلان ایستاتستیقلردن ، باخصوص نفوس عثمانینك صرف واستعمال ایتمکده اولدیغی اشیای اجنبیه اوزرینه برنسبت سطحیه ایله اجرا ایدیله‌جك حسابات نتیجه‌سندن آ کلاشیلیر .

دولتك عمومی بودجه‌سنده کوریلن رخنه‌نك چارهٔ تلافیسی ایشته کوز اوکنده ؛ فقط کوزلرمز حالا اویقوده ...

ضایعات رسومیه‌نك موجبهٔ اصلیه‌سنی کمرك استماتورلرندن صورمك‌در ؛ هیچ برقاعدهٔ عقل وحکمته مستند اولمقسزین صرف ارادات کیفیه الجاسیله دفترلر اوزرینه ثبت قیمت ایدن قلملر ، بر خنجر کبی حقوق حزبنه‌یی متصل نیشترلیوب طوریور ! بوضربه‌لری ، بو نیشترلری اوران پارمقلرك آمر مجبری ادارهٔ سابقه‌در . استیماتور جهالتندن مسئول اولاماز .

ادارهٔ سابقه‌درکه عباجی بلغارلره وارنجه‌یه‌قدر هرملت ارباب تجارتی ثروت ملیه‌مزدن انتفاع خصوصنده مظهر مساعدات کوناکون ایلدیکی حالده نفس زبون ملتی اومساعداتك طورطوسندن اولسون مستفید ایده‌جك برعنایت کار آ کاهیده بولنمامشدر . بوهزیمت قهقریه‌یی متلاقی وسویهٔ واردات رسومیه‌یی رهین تعالی قیلمق ایچون تعرفهٔ رسومیه‌مزك موقع تطبیقه وضعنه اشد احتیاج واردر : حکومت عثمانیه تعرفهٔ رسومیه‌سنی ـ عهوده بالاستناد ـ ساحهٔ اجرایه قویمق صلاحیتنی حائزدر ؛ دول معظمه ایله شمدیه قدر عقد ایدیلن مقاولات تجاریه‌ده بوصلاحیتی استعماله مانع برقید یوقدر . دولتلر طرفندن امضا وقبول ایدلمش اولان تعرفه‌لر مابه‌التطبیق اولنجه کمرك تملکندن صارصیلیر . انتظام وترقی تأسس‌ایدر . ایشته او وقت رسومات خزینهٔ دولتك قوتلی ظهیری اولور .

تعرفهٔ رسومیه‌نك سرعت تطبیقنه امکان مساعد اولمادینی حالده هیچ اولمازسه یوزده اون بر رسم اوزرینه شمدیلك برتعرفهٔ مخصوصه‌نك همان ترتیب واجراسی ، منافع حکومت نامنه الزمدر .

تاریخ انقلابمز اولان کچن اوچ یوز یکرمی درت سنه‌سنده دولتك واردات رسومیه‌سی متنزل ایکن صوك آیلرده اسلحهٔ ممنوعه‌نك ادخالنه مساعده ایدلمسی یوزدن سویهٔ واردات بردرجه یوکسلمشدر . بوترفع ایسه حد ذاتنده جبرمافات صایلهماز .

کمرك قهرمانلری باب عالیه سونوك ومقهور بر دفتر حسابات دها طوغروسی علیل ، مریض برعجوزهٔ ضایعات هدیه ایتمش ، بونك اوزرینه کمرك قپولرنده قربانلر کسه‌رك ، مظفریات وفتوحات آتیه نامنه دعالر ایلهمش ، عینی طور عاطلانه ، عینی خرام مستبدانه ایله یکی بر استقباله طوغرو شراع کشای ترقی اولمشلردر .

بیکلر پاشا ای خیال فسونکار ! . .

* * *

برچوق اجرآته انتظاراً شمدیلك نه یاپمغه مسارعت ایتملیز .

اولاً — معاملات رسومیه‌نك تنظیم ومجدداً تأسیسنی انکلتره‌دن جلب ایدیلن ذاته تودیع ایتمك .

ثانیاً — معاملاك صور اصلاحیه‌سنه نظراً تشکیلات وتنسیقاته کریشمك وعجزهٔ مأمورینی بهمه حال ترفیه واقصار ایلمك .

ثالثاً — زمام امورك تحصیل کورمش مقتدر ، فعال ولسان آشنا ذواته بالتفویض (توسیع مأذونیت) صلاحیتنی ویرمك

رابعاً — اوروپا کمرك معاملاتنی وتخصیص تقدیر قیمت اصول ایسنی تدقیق ایتمك اوزره دول معظمه‌نك بلاد ساحلیه‌سی کمرکلرینه لزومی قدر مأمور اعزام ایتمك

خامساً — رسوماتده کتابت ، محاسبه ومعاملات صنفلرندن بولنوب تحصیللری مطلوب درجه‌ده اولمایانلری یتشدیرمك اوزره اوچ صنفدن مرکب بر (مکتب رسومات) کشاد ایلمك .

سادساً — وقتیله کبار زاده‌لره مأکل اولان مجلس رسوماتی بسبتون لغو ایله برهیئت تفتیشیه تشکیل ایلمك .

رسومات امانتی شو آلتی قدمه‌لی مرقاهٔ ترقیده هنوز برخطوه آتمامش و بوکدیشله آتمجنی دنی . . . . . امضا محفوظدر

—

شهر امانتی

« ادارهٔ مصلحت » علتندن هنوز قورتوله‌مدق . استبدادن قورتولدیغمزی ادعا ایدیورز . ادعامزه صادق قالمق ایچون ادارهٔ مصلحت اصولندن صرف نظر ایتمه‌مز ، عاقبت ایش باشنه « ارباب » کتیرمکه باشلامه‌مز لازمدر .

حازم بکی بیلمه‌یز . احتمالدرکه بك ایو ، بك ناموسلی ، فعال بر مأمور ، مکمل بر والی ، اقرانه فائق بر داخلیه ناظری اولهبیلسون لکن « عادی » بر شهر امینی اولهمز . چونکه او ایش بشقه‌در . اختصاص ایستر .

سفارتلره ، خارجیه نظارتلرینه امور سیاسیه‌یه واقف اولانلری کتیرمز ایسه‌ك اولهمز . کذا شهر امانتنه ، یاخود ضبطیه ونافعه نظارتلرینه مدنی عالمك احوال وایجابات مدنیه‌لرینه واقف ، تشکیلات مدنیه‌لرینی رأی‌العین کورمش ، تدقیق ایتمش ، محسناتندن بالفعل استفاده ایلهمش آدملر ایستر .

پارس ، برلین ، ویانه ... هیچ اولمازسه اوده‌سا تشکیلات واجرا آت بلدیه‌سنی تدقیق ایتمه‌مش بر شهر امینی بزم ایچون بر اعمایی سوریه صیغیرتماج تعیینی ایله‌سیاندر .

استانبول ـ تنظیمات بلدیه اعتباریله ـ شهر دکلدر ، برعرصه‌در . جوامع کبیره ایله برابرمحدود برقاچ بنا استثنا ایدلمك شرطیله عادتا خریطهٔ مسطحه ومجسمه اعتبار اولنملی ، یکیدن جاده‌لر ، مجرالرکشاد ایتمك برچوق یرلری طرامق ، اقسرای ویکی باغچه چقورلرینی طولدیرمق ، جاده‌لرك استقامتلرینی کوپری باشی ، دمیریول موقفی ، واپور اسکله‌لری ، دوائر عالیه کبی مرکزلره طوغری توجیهاً آچلمق ایستر .

بونلرك هیئت عمومیه‌سنی احاطه ایچون نیکده‌ده آچلمش ، آنقره‌دن کلمش برکوزك قوتی کافی دکلدر .

بزدوائر دولته اجنبی مشاورلرینك کتیرلمسنه طرفدار دکلز . لکن شهر امانتنه آوروپا ایله الفت ایتمش برامینی الزم کورور ، یانده ارباب اختصاصدن براجنبی مشاورینی تجویز ایده بیلیرز .

بزم شهر امانتی ایشی ، بوکون مهام امموردن بریدر .

حازم بکه برده معاون اولهرق سلانیکلی عادل بك ویرلمشدر . اکر بو ذات آتنه‌ده ایکن کرید حقنده بعض مساعی کارانه جیله‌لردن طولایی آتنه نسوانی طرفندن چیچکلره غرق ایدیلان ، وبوچیچکلرك روایح شدیده‌سی سلانیك ارباب غیرتنك قوای شامه‌لرینه خوش کلدیکندن نائبی بلدیه ریاستنده ابقاسی تجویز ایدیلیان عادل بك ایسه آ کلاشیلان قیش فورتنه‌لری (بوکت) لرك تأثیراتندن اثر براقمامش ! آتنه‌یی کورمش اولمه‌سی ، حازم بکه قارشو دعوای مرجحیت ایتمه‌سنه نقطهٔ استناد اولهجقی درکاردر .

—

حکمت اجتماعیه‌دن :

اخلاق

یسر ظفر

— مابعد —

—

ژاپون ، چین غلبه‌سندن آزمی استفاده ایتدی .

الحاصل . انسانلرك ادمانله جهاستیقله آلدقلری تربیه وانبساط بدنیه‌لری متلاو .. ملتلرده حرب ایله محاربه‌لرله موفقیت سیاسیه وترقیات اساسیه‌لرینی توسیع وتقویه ایدرلر ... بوخصوصده اك صوك .. مثال .. ژاپون روس حربیدر .

اوت . ژاپونیا ثمرات فیوضات سیاستدن ترکیب وتحلیل ایتدیکی معلومات اساسیه‌سیله حرب ، صلحك ، ایکی شافی علاج اولدیغنی تعیین ایتدی . وبو علاجلرك بربرینه تقدیم وتأخیرلری مسئله سنده‌ده اثبات معرفت ایتدی البته وقتسز ولزومسز النه‌جق علاجلر شفا دکل بلکه بلایی انتاج ایده‌جکنی بیلدی . بتون تشبثاتی ، توسلاتی بویله حکمتلر ، حقیقتلر ، متین اساسلر اوزرینه ابتنا ایدن بر ملتك نتیجه‌ده موفقیتلری شبهه‌یه ارتیابه هیچ محل براقیرمی ایدی . ایشته بوعالمانه صولت ، بوحکیمانه تدبیر ایله نهایت وقتی حلول ایدنجه ژاپونیا . نائل اولدیغی تکامل اجتماعی واقتصادیسندن متولداحتیاجات متنوعه سنی تأمین ایده‌جك درجه‌ده قوی اولدیغنی روسیه‌یه ایما وافهام ایتدی .

ژاپونیاده اتحاد و اتفاق کونشنك ساحهٔ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

مشروطیت واقلیم حریتده فیضیاب ایتدیکی الذ اثمار آرتق طاشیور .. طاشوب دوکیلیوردی .

ملتك..هایدی ظفرامرینه...اردو، دونما بتون معنای نعمتشناسیله حاضرز .. جوابنی ویردی .. سسز صداسز اکمال اسباب مظفریت ایدن اردو ، دونما ، وقت معیننده فقط او آن احتیاجده کورندی؛ کورلدی... اوف ، نه بیوك غیرت ، نه بیوك صولت ، پیروت مظفریتندن صکره ایکی دفعه مساوات ظفرله اوز لاشوب یدی کره‌ده مغلوب اولدیغمز روسیه‌یی ولوکه اقصای شرقده اولسون ـ ژاپونیا « بنی مظفریتمدن حقیله مستفید ایتمدی » هجرانیله ازدی ، چکندی . یاربی . نه مدهش تحسس . نه مبجل تأیس .

اوت ژاپونیا اون سنه اول ژاپون منافعنك چین منابعندن محروم براقلدیغی مظفریت آجیلرینی انتقاملرینی ، روسیه‌یه سویلدی سرد ایتدی . ژاپونیا اخذثار ایچون تتره‌یوردی .

روسیه بادهٔ غرور وعظمتك باش دوندریجی مستیسنه دالمش اقصای شرق شمندوفری شونك بونك الندن » جبندن التون تونللردن کچه‌رك . . . کویا پوراتوره منتهی اولمش . . فقط صو اویور . دشمن اویوماز . . قول مشهورینه نظراً درت کوزیله آچیق . اویانیق ، ژاپونیا . . فرصته ال آتمش .. پنجه‌سنی طاقمش ایدی .

اوت . اقصای شرقده روسیه‌نك دوام حیات استیلاسنك کندی اضمحلال سیاسیسنی مستلزم اسباب مبرمه‌دن اولدیغنی ژاپونیا روسیه‌یه قارشو پك کوزل اثبات ، افهام ایتدی . بوخصوصده‌کی مجبوریت سیاسیه، واجتماعیه‌سنی آکلاتمق اوزره اوزون مدت روسیه ایله کوروشمکدن چکنمدی .

روسیه بدایتده بردرلو حل ایدوب اکلایه‌مدیغی برسرسطوتله اوزرینه قوجولایان بوجسور قومشونك ایما ایتدیکی دهشتلری ، ضعفیتلری تفحص ایدرکبی اولدی حتی مانجوری‌یی تخلیه وترك ایده‌جکنه‌ده برتاریخ قویه‌رق وعدلرده بولندی .

منافع اساسیهٔ سیاسیه‌لری اشتراکیله روسیه‌یه قارشو ژاپون وانکلتره اتفاقی برامر طبیعی ایدی . اساساً دوستلغی ایجاب ایدن، اتفاقی استلزام ایدن بشقه نه اوله بیلوردی .

سیاستده منفعت ، دوستلغك ، دشمنلغك یکانه منبعی اك قوی سائقی بوکوچوجوك کلمه ایدی .

اوت روسیه‌نك اوروپاده تأسیسی وخیلی تقویه ایتدیکی پانسلاویزم مقصد سیاسی واجتماعیسنه قارشو پك رصین پك امین برمانع طبیعینك ـ اسلامیزك ـ پك اوزون دوام ایدن غفلت ورخاوتندن اتساع وانبساطنه کرمی ویرن ... شرقده روس استیلا پولتیقه‌سنك هیچ اولمزسه اقصای شرقده بهمه‌حال طرناقلرینك سوکیلمی پارمقلرینك ازیلوب خرده‌خاش ایدلمسی اهم والزم ایدی .[۱]

[۱] اوت غربده روسیه‌نك آمال استیلاسی همان منقطع اوله‌لی پك چوق اولمش ایدی . روسیه بومحرومیت مطلقه‌نك برصورت نسبیه‌ده جنوبده واقصای شرقده اجنبسنی چیقارمق ایستیوردی . .

اوت . انکلتره بوخصوصاتی پك چوق اول ، دوشونمش ، طاشنمش ، حتی حل ایتمش ، بترمش ایدی .

شبهه اولنورمی ؟ انکلتره روس سیاستنك بتون آمالنی تامنبع جریانندن ترصد ایدییور . حتی بو قوتك ، بواستبداد ، استیلا پولتیقه‌سنك هندستانه‌ده تماس وسرایت ایده‌بیله‌جك شمولندن قوشقولاینوردی اوت تهلکه پك اوزاق اولمق ، اندیشه پك اوفق بولنمغله برابر ، اندیشه اولمق اعتباریله کوکندن سوکیلوب ، آتلمسنه ، بوقولك قرلمسنه ، نظرینك اصابتنده هیچ تأثیر اولسه‌ده بوکوزك چیقارلمسنه انکلتره لزوم کورییوردی انکلتره دائما بویله ارزو ایدییوردی . نهایت انکلتره سیاستی بو املك تحصیلنه عزم ایتمش ، یعنی بونقطهٔ نظردن ایشی بترمش دیمکدی .

انکلتره مسلك سیاستنده دوام ایتدی . چوق کچمدی. روسیه مانچوری‌یی تخلیه وعدینی انجاز ایده‌میه‌جکنی سویلدی. مانچورینك اعمار وعمراننه پك چوق مصرفلر ایتدیکنی اعذار صحیحه اوله‌رق سرد ایتدی

استملاك ایتمدن برملکی اعمار طبقی اسباب استقراری تأمین ایتمدن بوینه استیلا ایتمك قدریاکلش برحرکتدی. کیرو دونمك ، رجعت ایتمك مقرر اولدقجه ایلریلمك ایچون چکیلن زحمتلر ، کلفتلر دائما هدر اولور تباه اولوردی . روسیه هیچ برکونا حق استیلا واستملاکی اولمدن اولو ادوته بورایه کیرمش مانچوری‌یی داخل حوضهٔ ملك وسیعی ایتمش حتی اك تحفی اوله‌رقده ژاپونلرك قان دوکه‌رك چیندن آلدقلری پورارتوریده .. عظمت استبدادی حقی اولمق اوزره ژاپونلرك مظفریتلرندن قاپمش قوپارمش ایدی .

اوت. روسیه استیلا واستبدادنده اصرار ایتدی. اوح . نه‌اعلا . انکلیز پولتیقه‌سی بوسفرده پك کوزل نتیجه‌سنی ویرمش . روسیه مانچوری‌یی تخلیه‌دن واز کچمش یعنی انکلتره‌نك قاچرتماز قپاننه یقالنمش ایدی .

استبداد کورلکی، کیفیت شخصیه ذوق واداره‌سی مشروطیت ومشاوره قارشوسنده بوسفرده زبون اولدی ، مقهور اولدی. ذاتاً بوکا محکومدر شبهه‌سز فنا ومشئوم صورتلرله تدبیر وتدویر ایدیلن سیاستك برنتیجهٔ طبیعیه‌سندن اولان مانچوری استیلای جهانکیرانه‌سی !!.. انکلتره ایچون ، روسیه کبی نهایت ترك وتخلیه‌یه مجبور اولمق انهزامیله دکل بلکه ابدیاً صاحب ومالك اولمق اعتباریله برقاچ مانچوری دکرنده منفعت تحصیلنه وسیله اتخاذ ایدلمش ایدی.

حرب ایتمه‌دن ظفر آرتق بو انکلیزلرك تطبیقات سیاسیه‌ده کسب ایتدکلری رسوخ وملکه‌نك مکافات اساسیه‌سندن اولیوردی .

اوزون عصرلر ، هله عصر اخیرده، انکلتره‌نك اجرای سیاستده لایخطی اولدیغنه بوموفقیت سیاسیه پك شانلی بروقعه تشکیل ایدییوردی . انکلتره نوقتدنبری ایستدیکی ، آرزو ایتدیکی نتیجه‌یی پك یقیندن بوله‌مامقله، اصلا مأیوس اولمیه‌رق هریرده نافذ حکم ومعرفت سیاسیسیله دنیانك تا اوبر اوجنده بولمقده مشکلات چکمدی دکل فقط پك کوزل موفق اولدی. نعمت کلفت مقابلیدر. دستور مقدس اك زیاده انکلتره‌ده اقدس کوریلور بر دستور قطعی ایدی .

انکلتر. حکومتنك بومعظم ملتك نائل اولدیغی وبوندنبویله‌ده متوالیاً نائل اوله‌جغی نیجه موفقیات سیاسیه تمامیله تعامل وتوسل اخلاقیلرنده‌کی عزم دلیرانه وییقلماز ، قرلماز ، اولمز مقصد حصولبولمدقجه ، نتیجه‌لنمدکجه کف ایدلمز واز کچلماز ، براتحاد ومتانت فکریه واخلاقیه‌دن متحصل ایدی .

محمد احسان

—

اوراق ومکاتیب

—

طلبه افندیلر عسکر اولملی،لکن درسلرینه خلل کلماملی

طلبهٔ علوم قرنداشلرمك عسکری امتحانلرینه ومدارسك اصلاحنه عائد مباحث مجالس عدیده‌ده موقع بحثه قونیلیور ، صحائف مطبوعاتده کوریلیور. بن‌ده‌دییورم ودیه‌جکم که طلبه افندیلر عسکر اولملی . زیرا : هیچ برعاقل تصور ایده‌میورم که ، انسان نامنی طاشیان کوجی وقدرتی بولنان انسانلردن ، دکل برقسم مهمنك، برفردینك بیله عسکرلکدن استثناسنی تصویب ایتسون . هیچ بروجدان صاحبی دوشونه‌میورم که ؛ وطن تهلکه‌ده اخوان معرکه‌ده ایکن کندیسنك قادینلر کبی اصول حربدن بی بهره اوله‌رق او وظیفهٔ مقدسه‌نك ایفاسندن محروم قالمسنی تجویز ایتسون . آیات جلیلهٔ قرآنیه ، احادیث نبویه سیر سنیهٔ جناب احمدیه [صلعم] وآثار صحابیه‌یی تتبع ایده‌جك اولورسه‌ق امر مشروع جهاده صوك درجه اهمیت ویرلدیکنی ، قوانین حربه بغایت اعتنا اولندیغنی ، ازمنهٔ حاضره وسابقه‌یه ، تواریخ اقوامه اطرافلیجه برنظر عطف ایده‌جك اولورسه‌ق اك متمدن واك مترقی کوردکلرمز اك زیاده حربه حاضرلقلی بولنانلری اولدیغنی اکلامازمیز ؟ بوسببله (صلح ایچون سلاحه صارلملی) دیدکلری کبی(مهما امکن حربدن چکنملی هر آن حال حربده کبی طاورانملی در)ایمدی وطلبه افندیلرك ده عسکرلکدن حصه مند اولملرینی تمنی ایلرم . لکن درسلرینه خلل کلماملی در. چونکه: آزچوق ممالك اجنبیه‌ده کزنلریمز کورییورلر که ، تا مکاتب ابتدائیه‌دن او مینی مینی یاوروجقلردن باشلایه‌رق اعدادی درجه‌لرینی اکمال ایدنجه‌یه قدر طلبه‌نك ذهننه فکرعسکری‌یی یرلشدیرمك اوزره هفته‌ده ایکی اوچ ساعت عسکری تعلیملری اجرا ایتدیرییورلر . حتی ممالك عثمانیه‌نك روم ایلی قطعه‌سنده‌کی ملل غیر مسلمه مکاتبنده‌ده بواصول مشاهده اولنمقده‌در . ایشته بزده‌ده بواصول قبول اولنور . مکتب ومدرسه‌لرده طلبه‌یه هفته‌ده هیچ اولمازسه ایکی ساعت تعلیم اجرا ایتدیریلور ایسه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

شبهه‌سزدر که طلبه‌نك درسلرینه خلل کلمز . بلکه نشاطلرینی آرتیرر، بدنلرینه برقاتدها قوت ویرر، هم‌ده مطلوب اولان عسکرلك حاصل اولدیغی کبی حربیه نظارتی‌ایله درس و کالتی‌ده کلفتدن قورتیلور. سعیه تشویق ، طلبهٔ علومی عطالتلرندن تخلیص جهتنه کلنجه : اصول معقوله دائره‌سنده طلبه قید وقبول اولنور ، صنفلر تشکیل اولنوررق انتظام وپروغرام دائره‌سنده تدریس ایدیلور . وبالامتحان ترفیع صنف اصولی طانیلور ایسه نتیجهٔ مطلوبه میدانه کلیر .

طلبهٔ علومدن
س . زهدی

—

میزان اداره‌سنه

—

شو آره‌لق پیاسه‌یه بالخاصه دوشمش اولان جزا قانوننامه‌سنك ٢١٣ نجی ماده‌سنك عباره‌سنده سقطلق واردر .

مادهٔ مذکوره‌نك متن صحیحی شودر :

برآدمك صحیحاً مرتکب اولمش اولمسی لازم کلسه مجازات قانونیه‌یی دعوت ایده‌جك جرمی وخلقك نفرتنی موجب اوله‌جق شیلری دیکر برشخص کندوسنه برجمعیتده لساناً یاخود ال یازوسی ویا بصمه کاغد تعلیق ونشریله اسناد ایدر . ومأمورین دولت حقنده لغرض مفتریاته تصدی ایدر ، وشخص مرقومك بو اسناداتی افترا اولدیغی تبین ایلر ایسه عرض اولنان ماده‌نك فاعلی حقنده قانوناً ترتب ایده‌جك جزا عینیله مفتری حقنده اجرا اولنور . فقط قانوناً ونظاماً حکومته اخبار وقوعات ایتمك وباخود دعوای حقوق ایلمك بوقاعده‌دن مستثنادر.

حالبوکه دستورالعمل عد اولنان متن بروجه آتیدر :

« مجازات قانونیه‌یی دعوت ایده‌جك برجرمی برادمك صحیحاً مرتکب اولمش اولمسی لازم کلسه بیله دیکر برشخص کندوسنه برجمعیتده لساناً ویاخود . . . . الخ »

وهلهٔ اولیده یکدیکرندن برفرقی یوق کبی کورونن ایکی عباره بیننده معنی ونتیجه اعتباریله فرق عظیم واردر .

زیرا « صحیحاً مرتکب اولمش اولمسی لازم کلسه بیله » عباره‌سنه نظراً برکیمسه برجرمك فاعلی اولسون اولمسون اول جرمك کندوسنه عطف واسنادی افترا جرمنی تشکیل ایده‌جکی اکلاشلدیغی حالده قانونك متن صحیحندن افترانك وجودنده عطف جرمك عدم تبینی شرط اولدیغی استنباط اولنمقده‌در .

مثلا عبارهٔ مندرجه‌یه نظراً برکیمسه دیکرینه برجمعیتده لساناً یاخود تحریراً خرسز دیر ایسه هر حالده مستحق جزا اولمسی ایجاب ایتدیکی حالده متن قانون مفهومنجه خرسز دیین کیمسه مخاطبنك خرسزلغنی اصولاً اثبات ایلدیکی حالده جزادن وارسته قاله‌جغی بدیهیدر .

ایضاحات معروضه‌دن مستبان اوله‌جغی اوزره ایکی معنی اره‌سنده‌که فرق عظیمی استلزام ایدن سبب « بیله » کلمه‌سنك وجودیدرکه مذکور کلمه اساساً نه‌متن قانونده نه‌ده فرانسه جزا قانوننامه‌سنده مادهٔ مقابله‌ده موجود اولمدیغی حالده هرناصل ایسه اخیراً نشر اولنان بعض جزا قانوننامه‌لرنده علاوه ایدلمشدر.

نه‌چاره‌که بوصورتله اوفاجق برسهو عباره یوزندن شمدی‌یه قدر محاکم عثمانیه‌جه بیوك بیوك خطالره سببیت ویرلمش اولدیغی حسبیله ایضاحات ومسرده‌نك فائده‌دن خالی اولمدیغی اعتقادنده‌یم .

طربزون و قسطمونی ولایتلری
عدلیه مفتش معاون سابقی
یواناکی

—

میزان اداره خانه‌سنه

صباح غزته‌سنك « ٦٩٩٤ » نومرولی و ٣ مارت سنه ١٣٢٥ تاریخلی نسخه‌سنك دردنجی ستوننده « مهاجرین جمعیتی » سرلوحه‌سی آلتنده بر فقره کورلمشدر .

بونده مرکز عمومیسی سلانیك اولمق اوزره دوقتور ناظم بکك دلالتیله بر مهاجرین جمعیتی تشکل ایتدیکی بیان واعلان ایدیلیور . حالبوکه روم ایلی مهاجرین اسلامیه‌سی جمعیتی ٣ ایلول سنه ١٣٢٤ تاریخنده تشکل ایتمش وبونك مرکز عمومیسیده درسعادتده اولوب محال ومواقع مناسبه‌ده شعبه‌لرده تأسیس وکشاد ایلمشدر .

بناءعلیه سلانیك ایله جمعیتمزك بر کونا مناسبتی اوله‌میه‌جغی بیلدیریلور .

—

طلبهٔ علومدن حسن تحسین افندی طرفندن ابراز اولنوب فتواخانهٔ عالی‌یه حواله ایدلمش اولان براعلام ، حجاز شمندوفرینه مخصوص اوراق پوصله‌سی آلدیرمق مجبوریتندن ناشی صاحبنك النده قالمشدر . حین قیدده بومجبوریت یوقدر . نومرو استیانلره رسماً ویریله‌جك نومرولر، اوپوصله‌لره یازلمق واوقت یکرمی پاره آلنمق اصولدن ایدی .

بواصولك حالا دوامنه ، فضله اوله‌رق دائرهٔ حکم وقوتنك باب مشیخت اوراقنجه بوصورتله توسیعنه تأسف اولنور .

—

اوراق حوادث

—

(وولقان) رفیق غیرتمزك دونکی نسخه‌سنده مندرج مطالعاتنه اشتراك ایلرز .

مسئله شودر : سلانیکده نشر اولنان اولاح غزته‌سی رفیق بك مرحوم حقنده مرثیه شکلنده بعض مطالعاتده بولندیغی صره‌ده جوشه‌رق وادیان سائره‌ده مستعمل بعض تعبیراتی قوللانه‌رق بزجه مناسبتسز بعض جمله‌لر یازار . بونیده حجمی بیوك برغزته عیناً نقل ایدر . حین نقلده او جمله‌لرك دیانت اسلامیه‌یه ومعتقدات دینیه‌یه کلیاً منافی اولدیغنك هرنصلسه فرقنه وارمز . وارسه ایدی البته طی ایدردی ویا زیرینه برشی علاوه ایدردی . سکوتیله مرثیه مندرجاتنه اشتراك ایتمش اولیور .

ایشته (وولقان) رفیقمزك فورانی موجب اولان شو اشتراك فرضیه‌سیدر .

واقعا مناقله جای سؤال دکلدر ، یعنی ایلچی‌یه زوال یوقدر قاعده‌سی معروف ایسه‌ده شوراسی‌ده محققدرکه ایلچی‌ده مناقله‌ده شریك وتقدیر خوان اولمامق کرکدر .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

قره مرسلده اهالیدن بیك ایکی یوز لیرا اعانه طوپلانوب اختلاس ایدلدیکی خبرینی دون قطعیاً تکذیب ایتمش ایدك . بو کون محلی مال صندوق امانتی طرفندن‌ده بوتکذیب قطعیاً تأیید ایدلمشدر .

— صد اسبق فرید پاشا اعیان اعضالغنه تعیین قلنمشدر . فرید پاشا آیدین ولایتی والی وکالتنه انتخاب قلنمشدر .

— مجلس اعیان اعضالغندن استعفا ایتمش اولان خزینهٔ خاصه ناظر سابقی اوخانس پاشانك یرینه اورمان ومعادن وزراعت نظارتی هیئت فنیه رئیسی آرام افندی تعیین قلنمشدر .

— (دوقتور آن‌دروا) اولوب (ح . ح . ا) امضاسیله مطبعه‌مزه مکتوب یوللامش اولان ذات دفع مراق ایتمك اوزره مطبعه‌مزی تشریف ایده‌بیلور .

— بیغا وقوعاتی حقنده درج ایتدیکمز بعض حقائقی مبعوث عارف عصمت بك تکذیب ایتمش ایسه‌ده اخیراً وارد اولان خبرلر بوبابده‌کی نشریاتمزك اصابتنی تأیید ایتمکده‌در . اکر مبعوث بك افندی بیغاده جمعیت نامنه سوقاق سوقاق طولاشان دلالك نه یولده ندا ایتدیکنی استعلام ایدرسه حقیقته اطلاع پیدا ایتمش اولور .

—

مطبعه‌مزه کنغریدن مورود تلغرافنامه‌در :

—

آچلغه تحمللری قالمیان یوزی متجاوز طول قادین حکومته کلمش اعانه ایستیورلر . دیکلین یوق هرکون اوچ بش نفوس آچلقدن اولیور. بونلرده جان صاحبی. وطن، ملت اغورنده چالیشمش نیجه قهرمان والده وعائله‌سیدر ـ الله عشقنه مرحمت ـ سوکیلی عالی‌جناب ملتمزجه اولسون معاونت . فتحی

— میزان —

علاقه‌دار اولانلرك انظار وظیفه شناسانه‌لرینی جلب ایچون فضله تفصیلاته لزوم اولمسه کرکدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۳ | صالی | (۱ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۰ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌دُر

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طالم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمالیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

دیانت اسلامیه‌حقنده فرانسه‌ده‌برقونفرانس

فرانسه‌نك اسویچره واسپانیایه همجوار (هوت ساووا) ایالتنك مرکزی اولان ولطاف موقعیه‌سی وبوغاز ایچنه مشابه شاعرانه کولی ایله معروف بولنان (آنسی) شهرنده دوقتور (کوستاو ژوله‌ی) نامنده برذات واردر .

بوذات فضیلت سمات فلسفه‌یه اولان میل عظیمی نتیجه‌سی اوله‌رق مجرد سوق وجدانیسیله دیانت اسلامیه حقنده یقیندن تتبعات وتدقیقاتده بولنمق اوزره جزائره، فاسه سیاحت ایتدیکی کبی مدنیت قدیمهٔ اسلامیه آثار باقیه‌سنی کورمك اوزره اندلسه قدرده کیتمشدر . برمناسبتله کندوسیله معارفه حاصل اولمشدر . احکام دینیه‌مزه قرآن کریم‌الشانك فرانسزجه‌یه‌ترجمه‌سندن واقف اولدیغی کبی مجرد توصیه‌مز اوزرینه بخاریٔ شریفده‌کی احادیث نبویهٔ حضرت رسالتپناهی بی دخی ترجمه‌سندن مطالعه وتدقیق ایتمشدر .

بخاریٔ شریفی ختم ایتدکدن صوکره یازدیغی مکتوبده عدالته ، مکارم اخلاقیه‌یه ، انسانلری وجمیعات بشریه‌یی کماله ایصال ایچون جمیع زمانده واجب‌الامتثال قواعد اساسیه‌یه دائر کوردیکی احادیث شریفهٔ نبویه اعلای شان رسالتده کندوسنی واله وحیران براقش اولدیغنی بیلدیرمش ایدی.

(دوقتور ژوله‌ی) ك اسلامیته رابطه‌سی یالکز تدقیقاته منحصر دکلدر . ایالت مذکوره‌یه کلدیکنی خبر آلدیغی دین قرداشلرمزی بولوب آنلرله مصاحبه ومخاطبه‌ده وخابه‌سنده آنلری اعزاز واکرامده آیروجه لذت بولمقده‌در .

اوچ یوز یکرمی اوچ‌سنه‌سی نیسانده‌استانبوله‌ده کلوب یکرمی کون قدر مسافرت صورتیله بولنمشدر.

ایشته بوموسیو (ژوله‌ی) دیانت اسلامیه‌حقنده بوکره‌علنی بر قونفرانس ویرییور !

بوقونفرانسی نرده ویرییور ؟

(آنسی) ده . (آنسی) نره‌سیدر ؟

(آنسی) شهری (هوت ساووا) ایالتنك مرکزیدر . وقتیله بو ایالت (ساووا) دوقه‌لرینك ملکی اولان وبومناسبتله بابالغك درین بر نفوذی آلتنده بولنان برقطعه‌در . بناءً علیه قاتولیك دیانتنك قوتلی طرفدارلری ایله مسکون بر یردر .

ایشته اهالیسی بودرجه متدین اولان برایالت مرکزنده، بیکلرجه خلق حضورنده، اسلامیتك علویته دائر قونفرانس ویریلیور؛ بری چیقوبده «زقاتولیکز، بزه دیانت اسلامیه‌دن بحث ایتمك لزوم یوقدر !» دیمیور . قونفرانس ویرنه بر طاقم حقایق اوکرتدیکندن طولایی تشکر ایتمکله‌ده قالمیور، حین نطقده کیرنلرك چیقانلرك خفیف سسلری‌ده چوق کورییلیور ، بعدما سوز اتاسنده کیسه‌نك کیروب چیقماسی لزومی حقنده ایجاب ایدنلرك نظر دقتلری جلب اولنیور .

ایشته برتربیهٔ اجتماعیه نمونه‌سی !

*
**

ساعتلرجه دوام ایدن شو قونفرانسه دائر « آوونیر » (استقبال) نام فرانسزجه غزته دییورکه:

« دوقتور ژوله‌ی طرفندن ویریلان قونفرانس ایکی بحثه دائردر .

«بری دیانت‌اسلامیه حقنده بعض احکام‌وحقایقه، دیکری عثمانیلرك انقلاب اخیرینه عائددر .

« مومی‌الیه کندوسنه خاص اولان وسعت فکر ونظر ایله دیانت اسلامیه‌نك روحنی،حقیقتنی پك کوزلجه ، سامعین‌اوزرنده حسن تأثیر حاصل ایده‌جك صورتده ، آکلاتدی ؛ وحدانیت التهیه ایله حیات اخراء،بقای روح .... بوایکی اساس ایله دیکر نقطه‌لر حقنده‌کی جهالتمزی پرده‌سنی رفع ایلدی. اسلامیت وشرق حقنده ایچنده بولندیغمز ظنون و خرافاتی تصحیح ایلدی . دین اسلامده « خالق » ایله « عبد » آراسنده هیچ بر واسطه ، دلیل بولنمدیغنی ، اسلامیتك قاتولیك مذهبنده مرعی اولان مراسم وتشریفاتدن کلیاً عاری اولدیغنی آکلاتدی .

« پروتستانلق خیلوجه ساده‌لشدیرلمش برمذهب اولمغله برابر تثلیث اساسنی ، رهبان اصولنی ، تقدیس مراسمنی محافظه ایتمشدر . دیانت اسلامیه‌یه کلنجه بودیننده بو کبی مراسم یوقدر . بناءً علیه ادیان مذکوره‌ده اولمیان فوائد و محسناتی مع زیادهٔ جامعدر .

« قرآن کریمده اعتقاداتدن بشقه معاملات افراده دائرده احکام موجوددر . اخلاق ، حفظ صحت ، حیات اجتماعیه قواعدی ایله عائله حقنده برچوق احکام مهمه موجوددر .

« آسیاده و آفریقاده مسکون بونجه‌اقوام وملك بالجمله احتیاجات اجتماعیه وشخصیه‌سنی تأمین ایتمیکندرکه ، نشردین هیئتلری طرفندن جالشلمدینی حالده ملیونلرجه خلق هرسنه شرف اسلام ایله مشرف اولمقده‌در .

« دیکر ادیان‌سالکلری طرفندن‌درلودرلو وسائطه مراجعت ایدلدیکی حالده برکونه ترقی کورلمدیکنه حیرت ایتمامك کرکدر .

« ترکلرك حصوله کتیردکلری انقلاب اخیره‌کی موفقیت عظیمه بونلرك حائز اولدقلری تربیهٔ دینیه نتیجه‌سیدر . »

*
**

(آوونیر) غزته‌سنده کوریلوب بروجه بالا خلاصةً درج اولنان افاداتدن مستبان اولدیغنه کوره آوروپاده حقیقت دیانت اسلامیه‌یه وصول ایچون عمرلرینی ، پاره‌لرینی صرف واستعمال ایتمکی وظیفهٔ وجدانیه بیلان افاضل موجوددر . بونلرك نیات خیر خواهانه‌لرندن استفاده ایتمك یولنی طوتارسه‌ق موفقیات سیاسیه‌مزی برقات‌دها تأمین‌ایتمش اولورز .

بوراده بعض ذواتك احکام دینیه‌دن بحثله مجلس مبعوثانه وقوعبولان مراجعتلرینه ویرلمدك معنالر قالمدینی حالده فرانسه‌ده قاتولیکلر ایله مسکون برقطعه‌ده دیانت اسلامیه‌یه دائر بر قاچ کون اول قونفرانس ویرلمسی بزم ایچون عبرت آله‌جق وقوعاتدندر .

انشاءالله تعالی بوندن بویله داخل وخارجده تحدث ایدن وقوعاتدن حصه‌دار اولورز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

تربیهٔ عمومیه‌مز الجاسیله اولسه کرکدرکه هر نه‌یه تشبث ایدلسه، هرنه یازلسه «خیر»دن بشقه هردرلو مقصده اسناد ایدلمك عادت مخصوصه حالنه کلمش اولدیغی کوریلیور.

زمان استبدادده خوشه کتیمان هر حرکت، هر قول ایچون «افکار مضره اصحابندن» اولمق فضولی لکه‌سی منفعتپرستانك النده بر سلاح تجاوز اولدیغی کبی شمدی‌ده یا شونك، ویا بونك خوشنه کتمیان هرهانکی بر معامله صاحبنه‌ده «استبداد» طرافدارلغی، «ارتجاعیون» لق لکه‌سی ایله هجوم ایدیلیور. لله‌الحمد خلق، فارق حقدر.

مومی‌الیه دوقتور «ژوله‌ی» جنابلرینه همت واقعه‌سندن طولایی تشکر وبوکبی قونفرانسلرینك اوراجه تکرر ایتمسنی وبوراجه امثالنك قابل اولمه‌سنی تمنی ایلرز.

—

غارت بیت‌المال

—

مصارف بیت‌المالده لزوم اقتصاد درکار ومقدار کفایه‌یی تجاوز ایتدیرمامك امر شرعی ایدوکی بدیدار ایکن اموال ملت نهب وغارت ایدلمشدر.

آغیر آغیر ویرکولرله اهالی ازلمش، اولیاء امور بیت‌المالدن غالی وعالی معاشلر اخذیله بیت‌المالی هدم ایتمشلردر.

ادارهٔ امور دولت ایچون لابد اولان مأمورین مقدار کفایه‌دن درت بش قات فضله اولمق بلاسنه اصلا اقتضا ایتمیان مأموریتلر احداث ایدلمك فضیحه‌سی دخی ضم وعلاوه ایدلمشدر.

ناظر، ناظر معاونی ومستشار، مستشار معاونی ومکتوبجی، مکتوبجی معاون اولی وثانیسی، ممیز اول وثانیسی والی، والی معاونی ومتصرف ومتصرف معاونی وقائممقام ومعانی الخ مأموریتلر ایجاد وملت مظلومه بونلرك سفاهتنه قربان ایدلمشدر.

برمجلسده مصلحةً وقانوناً بش اعضا بولنمق مقتضی ایکن قرق بش اللی اعضا تعیین اولندیغی کبی مجدداً بی‌لزوم مأموریتلر احداث ایدیله‌رك وکلا وظلمهٔ استبداد بومثللو مواضعه مخدوم ودامادلریتی وبندکانی وطالقاووقلرینی قایرمشلردر.

برطام ایچنده درت یتیم ایله اقامت وخدمات سفلیه واحیاناًده تسأل ایله تأمین معیشت ایدن واثاث بیتیه‌یه متعلق نسنه‌یه مالك اولمیان برطول قادینك ویرکویه اولان بورجندن طولایی تحصیلدار طامك کیره‌میدلرینی سوکه‌رك صاتمش وقادینك هنکور هنکور آغلامش اولدیغی رأی‌العین کورلمشدر.

میری‌یه اولان بورجندن طولایی برکویلی فقیرك لابس اولدیغی البسه‌سی صرتندن آلنه‌رق صاتلمشدر.

دور استبداد ظلمه‌سی ملتك أزمدك اتی، قیرمدق کمیکنی براقمامشلر وهدم بنیان دولت ایله انقاضدن اموال عظیمه ونقود وفیره ادخار ایده‌رك قارونی فرسخ فرسخ کچمشلردر.

بوظلمه ورجال سافله مأموریتلری ایچون رسماً مخصص اولان معاشلرله اکتفا ایتمامشلر ومثلا اوتوز آلتی بیك غروش معاش آلان بیله بومقدارك کافی کلمدیکندن بالبحث اون بیك غروش دها ضم امرینی استحصال ایلمش ومدید مدت بومقداری آلمشدر.

دیون خارجیه‌فائضلری ایله اسرافات یوکی آلتنده ایکلیان بوملت کیسه‌سندن وکلای حاضره حالا یکرمی بشر، اوتوز بشر بیك غروش معاش آلمقده‌درلر.

اهالیمزك برقسمی آچلقدن وفات ایتمکده ودیکر قسمیده خدائی نابت اوتلری ییمکله ادامهٔ حیات ایلمکده ایدوکنی درخاطر ایتمیورلر.

بوکون دوائر مستشارلرینك، محاسبه دائره‌لرینك اکثریسی لغو اولنه بیلیر. مشیخت مستشارلغنك بدایت تأسیسندن بری اوراقی حواله ایتمکدن بشقه تك برایشی کوردیکنی اثبات ایده بیلنه عشق اولسون.

بوندن اوتوز سنه اول دائرهٔ مشیختده محاسبه دائره‌سنك وجودی یوغیدی. کورکجی خاننده بر صراف بوایشی تماماً کورردی. بوکون محاسبهٔ علمیه‌نك شهری بیك آلتوندن فضله تخصیصاتی واردر. اوتوزسنه‌اول فتوی امانتنه مخصص معاش درت بیك غروشدن عبارت ایکن بوکون یوز لیرادن فضله‌در. اوراق باشنه آلنان بش غروشده جابا.

واقع اولان اسرافاتك تضمینی لازم کلیر. آلانده، ویرنده ضامندر. شرعاً بویله اولمدیغنی ادعا ایدن میدانه چیقسون. امضا محفوظدر

—

وکلای ملتك نظر دقتنه

فن مأمورلری - وزراعت معلملری

—

ملکمزك روم‌ایلی واناطولی قطعه‌لرینك احوال تاریخیه‌سنی نظر بصیرت ایله تدقیق ایدنلرجه معلومدرکه، بوساحهٔ وسیع عثمانی، وقتیله حکمران عالم اولمش برچوق ملل ومتمدنه‌نك عادتا ذخیره انباری مثابه‌سنده بولنوردی. ماکدونیانك واردار، مریج، طونجه حوالیسی، آسیانك بوکبی آب زلال طبیعتله ریان اولان اقسامندن ماعدا خیانه، چقور اووه، قونیه جهتلری، هله عراق یعنی الجزیره قطعه‌سنك اوخاك فیضناکی برزمانلر قرق ایکی ملیون نفوسك دفع احتیاجنه کافی حبوبات یتشدیرییوردی - بوکون اومقدس طوپراقلر قورقنج برر خرابه زار وحشتدر!

اناطولی وروم ایلی‌ده کشت وکذار ایدنلرجه معلومدرکه حال حاضرده مدبرانه صرف ایدلمك اوزره آز بر مصرفله اومحصولدار قطعه‌لرده زراعت وتجارتك ترقی‌یه یوز طوته‌جغی بدیداردر. بوکبی خصوصاتی زراعت نظارتی دائرهٔ اجرا آتنه آلیرسه ملته جدی بر خدمت ابراز ایتمش اولور.

وطنمزك هانکی کوشه‌سی واردرکه، محاسن طبیعیه‌جه آوروپا ممالکنه غبطه فرما اولمسون؟!.. ولایات عثمانیه‌نك هر هانکیسنی نظر مطالعه‌یه آلیرسه‌ق آله‌لم؛ کافه‌سی طاغ، نهر اووه، اورمان کبی وسائط طبیعیهٔ زراعت وتجارتی مکملاً احتوا ایتمش بولنیور. بوموجودیت قارشوسنده حس ایدیلان برشی وارسه؛ زراعت فن‌مأمورلرینك مفقودیتی، حلقهٔ تدریسندن متفنن زراع یتشدیره‌جك زراعت معلملرینك ندرتیدر [بومسلکده بولندیغمز جهتله اساساً آزچوق مشاهدات ومجرباتمزی عرض ایدیورم.] کیم بیلیر نه‌فکره مبنی ایدی‌که! من‌القدیم زراعت مأمورلری، ومفتشلری ایچون نظارت بودجه‌سنده آیریجه مخصصات یوق ایدی!؟...

طشره‌یه کوندریلان مأمورین!، محلنده تحصیل ایتمك اوزره؛ فقط اوده هر کویلودن اونر پاره آلمق صورتیله اعزام اولنور. واوصورتله معاشی [!] تسویه‌ایدیلردی. لکن بو نصل مأموریت؟! آرتق تصور بیورلسون!..

ایشته بوعاجزلر، فلکك اودرلو کرم وسردینی طاتمش بیچاره‌لردندر. زراعت مأمورلرینه منشأ اولان حلقه‌لی زراعت مکتب عالیسی بوآنه قدر ایکی یوز دانه فن مأموری یتشدیرمشدر دینیلور! اوت طوغریدر. فقط نره‌ده اوتشنکان ملت؟.. عروق وطنه بر آز حیات اراقه ایده‌بیلسه‌لر... نره‌ده اوسایهٔ فعالیتنه التجا ایتدیکمز نظارت؟ بز بیچاره‌لره آزاجق نفخات تشویق کوندرسه‌لر!!.

بیله‌مدك و بیلنه‌میورکه، زراعت نظارتنه آما جکاه اولان فکر نه در؟ دها درین تشریح ایتمکه لزوم کورمیورز. یالکز جناب واهب آلامالدن تمنیمز، اوحلقه‌لی مکتبدن یتیشه‌جك نور سید کان معرفتی یکانه باعث عمران وطن اولان مسلك زراعتدن استخدام ایتمکه بر سبب حقیقی خلق بیورسون. یوقسه سلسلهٔ تعند اونظارتده بر دوام اولدقجه بوملکده کلزار زراعت عرض چهرهٔ صباحت ایتمز.!

کله‌لم ایکنجی شقه. متفنن زراع یتشدیره‌جك زراعت معلملرینك ندرتی. کرچه یوقاروده‌کی افادات معروضه‌مز بوشقه حاجت کوسترمزسه‌ده خاطرات قبیلندن اولمق‌اوزره برآز تشریحه لزوم کوریورز. زراعت‌معلملری دیدیکمزده ساده نظریات زراعیه تدریس ایده‌جك ذواتی آکلاتمق ایسته‌میورز، فنون زراعیه‌یه آشنا اولانلرك کافه‌سنی شاملدر. ایشته نظر تأسفله کورویورزکه برقاچدانه استثنا ایدلدکدن صکره بوملتده فنون زراعیه تدریس ایده‌جك معلم یوقدر! زیرا هرنه‌قدر بولنه‌مدق ایسه‌ده عنعنه‌سیله ایشتدك وایشیدیورز، دها اوچ آی‌اول حلقه‌لی زراعت مکتبنده طلبه‌نك آرزوی محقانه‌سی اوزرینه وقوعبولان معلمین تنسیقاتی کوزمزك اوکنده‌طورییور! تدقیق‌ایدیکز. طلبه‌نك سنهٔ تحصیلیه‌لرینك نصفی کچدیکی حالده الآن بعض درسلری حتی، زراعت عمومیه‌وخصوصیه، انشاآت زراعیه، صنایع زراعیه، فن نباتات کبی زراعتك روحی اولان اك مهم درسلر معلمسزدر! باقکز ای اهل بصیرت. بر دانه‌جك زراعت مکتبنه مقدار کافی معلم بولنمیور! نظارت بونلری بوله‌مازمی؟!.. آرتق اوراسنی کیم بیلیر!.. بوحقیقتلری ساحهٔ مأموریته بدایت دخولمزدن بوآنه کلنجه‌یه‌قدر عیناً مشاهده ایتدك وایتمکدیز! بز شمدی طشره احوال زراعیه‌سنی تمامیله برطرف ایدییورز. زیرا اونلری تفصیل ایتمك ایچون طاشدن یورك ایستر. نه‌حاجت بوسنه قحط و غلا دها مندفع اولمدی!.. حال شو مرکزده ایکن بوکون نصل برمسلك تعقیب ایتدیکمزی - وجداناً سویلیورز - بزده تعییننده عاجزز!..

«ایواه، که بوبازیچه‌ده بزلر ینه یاندق»

دیمکدن بشقه برشی یاپه‌میورز. زیرا،

«فریاد ایله محنت آکلاتلسه
مبهم‌می قالیردی بویله‌دردم.»

فقط، هیهات!... براساس متینه مستند اولان شو مقاله‌مزك میزان حقیقتکرله نشرینی تمنی ایلرز.

امضا محفوظدر

—

اوراق ومکاتیب

—

میزان خالص الجنانکزك کچنکی نسخه‌لرینك برنده «طشره‌ده نه‌لر اولیور؟» عنوانلی بربندکز ومنظورم اولدی. بونك جوابنی حال حاضرمزه نسبةً پك نقصان بولدم. طبیعیدر، استانبولده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZC. 1153

بولنانلر برمحررطشره احوالنه تمامیله، باخصوص طشره ده بولنانلر قدر کسب اطلاع ایده‌مز . لیس الخبر کالعیان دکلی ؟ آنکچون اوسؤالك جوابنی اودرجه مختصر، مجمل کچمك، کچویرمك مسلك مطبوعات ایله وعلی الخصوص برمرتسم حقایق اولان « میزان » ك مسلکی ایله غیرقابل تألیفدر . ایشته بنده کز کال بیطرفی ایله شو سؤالکزك ازمیره عائد اولان قسمنه جواب ویره‌جکم . شخصمی بیلمدیککزدن وافاده‌لرمك صدق وکذبه احتمالی بولندیغندن سوزلرمه اعتماددده ترددایدرسکز . فقط تردده محل یوق . جلب اوراده ایسه آرشون بوراده . وقع حال افاداتمی مکذب ایسه هردرلو نفرینلره شمدیدن کندیمی مستحق عد ایدرم . ایشته عرض ایدیبورم : اعلان مشروطیتی متعاقب هریرده اولدیغی کبی ازمیر اهالیسی دخی سرمست حریت اولمشدی . بوسرمستلك تمایشلرله وسائرلرله آیلرجه دوام ایتدی. یأس یوق، ملت اوتوز سنه‌دنبری متحسری اولدیغی معشوقهٔ مشروطیت ایله همدست وصال اولدی . بو وصلتك دوکونی دیمك اولان تمایشلری چوق کورمامشلیدر . وقتاکه دور سکون کلدی . اهالی ایشلریله ، کوجلریله مشغول اولمغه باشلادیلر . حسیات عمومیه آرتق « دوائر رسمیه‌ده ومحاکمده عدالت واردر » مرکزنده اولدیغی ایچون حکومتمده‌کی ایشلرینك تعقیبنه باشلادیلر. مأمورلر ــ مشروطیتدن حذراً ــ بدایت امرده تسهیل مصالح خصوصنده آز چوق ابراز غیرت ایتدیلرسه‌ده سکوت وسکونت تماماً تقرر ایدنجه وتصور ایتدکلری مسؤلیت ومجازاتك هیچ بر مأمور حقنده کما کان تطبیق ایدلدیکنی کورنجه ینه اسکی وادی یه پانهادهٔ جرأت اولدیلر . اصحاب مراجعته درشتانه معاملهلره ، ایسته‌دکلری زمان وظیفه‌لری باشلرینه کلوب کیتمکه ، ایش صاحبلرینه قارشو « یارین ، اوبرکون » نقراتی تکراره باشلادیلر .

محاکمده ایسه کونلرجه ، آیلرجه دعوالر سورونجمه‌ده ، حقوق عباد بو صورتله محو وتباه اولمقده‌در . ازمیر نیابتنه اخیراً تعیین ایدیلان عزیز افندینك نزاکت طبعنه وفعالیت ظاهره‌سنه رغماً امور شرعیه‌یه واحکام فقهیه‌یه بیکانه‌لکی واصحاب مصالحه قارشو لازمهٔ حاکمیتدن اولان وقار وحیثیتی محافظه ایتمه‌ك لاابالیانه حرکت ومعاملاتی یوزندن محکمهٔ شرعیه معاملاتی پریشان برحالده‌در . یوزلرجه ارباب مراجعت یوزلرجه کونلر محکمه قپولرنده طولاشدقلری حالده دعوالری حسم وفصل ایدیلهمامکده‌در. ظن ایدرم که بوکیدیشله حاکم افندی حضرتلری بر حکم ویرمه‌دن ، ویرمه‌دن مأموریتلرینه ختام ویره‌جکلردر .

بونك نتیجه‌سی اولهرق حقوق عباد یوز اوسته قالمقده واصحاب دعاوی دخی هانکی باب عدالته مراجعت ایده‌جکنده متحیر بولنمقده‌در . ازمیر کی معاملاتی جسیم اولان بر محکمهٔ شرعیه‌یه احکام فقهیه‌یه واقف وقوانین حاضره‌یی عارف بر ذاتك تعیینی لازم کلیرکن عزیز افندینك تعیین ایدلمسی سابق شیخ الاسلامك جملهٔ اجراآتندن اولسه کرکدر . آنکچوندر که معاملات شرعیه طورغون وعبادالله‌ده یورغون بر حالده‌در .

دیکر طرفدن استیناف حقوق محکمه‌سی تشکل ایده‌میور . حاکم افندینك ازمیره تاریخ ورودی اولان آلتی یدی آیدنبری آنجق اوچ ویا درت دفعه تشکل ایده بیلدی . سببی ده پك بسیط . استیناف جزا هیئتی ایله حقوق هیئتی آره‌سنده منازع فیه براوطه مسئله‌سندن عبارت . بوسببله برچوق استیناف دعوالری یوز اوستی قالمش وقالمقده‌در . بیچاره اصحاب دعاوی نره‌یه مراجعت ایده‌جکلرینی شاشیرمشلردر. بوحاله عدلیه هیئتی وحتی عدلیه نظارتی دخی واقف ایکن هنوز چاره‌سنه باقیلمامشدر . باقیلمق دخی مطلوب دکل .

کمرکلرمزده اسکی اصول، یعنی بخشش اصولی یکیدن باش کوسترردی . تجار پاره وبخشش ویرمزسه مالارینی چیقارتمیور . کرچه بخشش علناً ایسته نیلمیور . فقط ضمناً ، ارائهٔ مشکلات ایله احداث صعوبات ایله ولسان حال ایله ایسته‌نیلور . ویرمیان وباخود شکایت ایدن بولنورسه بوکا متجاسر اولان کیمسه احوال مماثله‌ده بیکلرجه مشکلاته معروض بولنیور .

مسئولیت سوزی لفظ بی مأدن عبارت .

اراضی واملاك دائره‌لری ایسه حالا مذبذب . اراضی دائره‌سنده دخی بخشش اویونی کیزلیدن کیزلیه اویناییور . یعنی هرکسدن آلنمیورسه‌ده اسکی مشتریلرله ، اوراده اولدنبری ایش بیترن سمسارلرله آیش ویریش دوام ایدییور . بومبارك دائره ذاتاً برتجارتکاهه بکزر . اورایه انتساب ایدن برذات ــ ملازمهٔ دوام ایتسه بیله ــ برقاچ سنه‌ده برقاچ یك لیرا پیدا ایدر . هله موظف اولورسه ... امثال ایسترسه کز الیوم اوراده بولنان مأمورلرك مجرد اوسایه‌ده پیدا ایتدکلری بیکلرجه لیرا ثروت وسامان لرینی ومالك اولدقلری املاك وعقارلرینی تحقیق ایتمك کفایت ایدر .

صرصر انقلاب آزچوق هردائره‌یه کیردیکی حالده برمظهریت نتیجه‌سی اولهرق بودائره‌یه هیچ اوغرامامشدر . آنکچون اسکی تجارت دوام ایدوب کیدییور . چونکه ؛ مسئولیت یوق . مأمور اسکی، اصول اسکی ، آمر اسکی ، اسکی حمام اسکی طاس مدلوله ماصدق داخل مملکتده ایسه انضباطدن اثر یوق . چونکه ؛ امر انضباط فکراً وقلماً مقتدر. فقط اموراضباطیدن بی بهره‌اولان برپولیس مدیرینه تودیع ایدلش . برچوق وقوعات ضابطه وار . والیٔ جدید غالب بك افندی حضرتلرینك حسن نیت وفعالیتی اثری اولمق اوزره مأمورین موجوده‌نك بروقت معینده وظیفه باشنده اثبات وجود وعین ساعتده مفارقت ایلملری تصور وتنسیب ایدلدیکی حالده مع الاسف بعض رؤسای اداره‌دن وحتی ارکان عدلیه‌دن روی مخالفت کورمشدر . ارکان عدلیه‌دن بعضلری عدلیه‌نك « مستقل » اولدیغنی بیان ایده‌رك والیٔ مشار الیهك آرزولرینه اتباع ایتمك ایسته‌ماشلردر . تأسف صد هزار تأسف که ارکان عدلیه‌دن اولان اوکبی ذوات « استقلال عدلی » یی بوصورتله تفسیر ایدییورلر. وبویله‌جه تفسیرایدنلرده ارکان عدلیه‌مزدن اولیورلر . حاصلی طشره‌لرده نه‌لر اولیور ؟ سوألکزك خلاصهٔ جوابی شودر: اکثر مأمورلر ایش کورمیور، اهالیه درشتانه معامله ایدییورلر . کمرکلرده وبعض دوائرده الآن خرسزلق دوام ایدییور . محکمه‌لرده وازجمله محکمهٔ شرعیه‌لرده عدالت یرینه ظلم دوام وار . حقوق عباد سورینه سورینه محو وپامال اولیور . بدایت مشروطیتده خورشید عدالتك افق عثمانیده طلوعیله سرمست اولمش اولان افراد ملت حال محو حلول ایدنجه شوحالاتی کوروب مأیوس وذهابلرینك خطا آلود اولدیغنی اکلایور واستقبال وطندن امیدسزلك اماره‌لری کوسترییورلر . مرحمت ایدیکز، بیچاره طشره اهالیسنه مرحمت ایدیکز ! الله عشقنه اولسون انصاف ایدیکزده بودردلرمزه چاره‌لر کوستریکز .

ازمیر کبی ممالك عثمانیه‌نك اك متمدن برشهری وعادتا کوز بیکی اولان بر یر بویله اولورسه ولایات بعیده وباخوداناطولیده کی قصبات والویه نه حالده‌در. آرتق قیاس ایدیکز .

بوشکایتلره آوروپا جرائدی معکس اولمه‌دن اول سز یازیکز . حکومت مشروطه‌مزی انتباهه دعوت ایدیکز. رسمی تکذیبلرله مظالم ستراولنه‌ماز ، حقایق نهان قاله‌ماز ، خلاصه ایش بیتماز . عدالت ایستر ، حقانیت ایستر ...

احتمال بوسوبلدکارمی حکومت ومحاکم محلیه تکذیب ایتمك ایستر . بنده محاکمده کی سجلاتی قیوداتی شهود حق وحقیقت اولمق اولمق اوزره ابراز وارائه ایده‌رم .

ایشته طشره‌نك ، اك متمدن برشهرمزك ، حال اسف مآلی . فاعتبروا یااولی الباب .

ازمیرلی احمد ناجی

جریده کزك کچن ۲٦ شباط سنه ۳۲٤ تاریخلی نسخه‌سیله دونکی ۷ مارت سنه ۳۲۵ تاریخلی نسخه‌سنده «طشره‌ده نه‌لر اولیور ؟» عنوانی آلتنده نشر اولنان مقاله‌لرده بحث اولنان جمیعت مسئله‌سنك حقیقتی ، تحقیقات رسمیه ایله ثابت اولان ماهیتی حاکی اولان شو معروضاتمك بیطرفغزته کزله نشر واعلانه مساعده بیورلمسنی حمیت وطنیه کزدن نامنه استرحام ایلرم .

بعدالانقلاب حیات مأموریتلری ملوث اولان مأمورلردن برقسمی، یوزغاددن استعفا ایدرك صاوشمش وحریت مهتدیلری اولانلرده برجمعیت شعبه‌سی تشکیلیله کندیلرینی اداره هیئته قبول ایتدیرمکه موفق اولمش

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

وبوصورتله موقعلرینی سیغورطه‌یه وضع ایله بلا پروا اجرای مقاصدغیرمشروعه‌یه باشلامشلردر. بوصره‌ده کلان محمدعلی بك نامنده‌کی متصرف دخی اونلرك داخل اتفاقلری ، مروج افکارلری ، آلت اجرائیه‌لری اولدی. ایشته اووقت یوزغاد سنجاغی [دونکی بزلر = بوکونکی بزلره اوبله ایسه‌دونکی حکومت = بو گونکی حکومته » تعبیرینه ماصدق اولمشدی .

مذکور شعبه اعضاسندن تلغراف مدیری حقی افندی کویلیلری ویرکو ، عسکر ، عشر ویرماملر. یچون جمعیت نامنه اغفاله باشلادی . علی الاصول شکایت ومحکمه‌یه اخبار ماده ایدلسی اوزرینه مدیر مومی الیهك شو فعل جنائیسی تحقق ایتمش ایسه‌ده متصرفك اعمال نفوذی حکم قانونك اجراسنی منع ایتدی . شکایات توالی ایدیوردی . متصرف وعونه‌سی برکسدیرمه طریق بولدیلر . برافترا ترتیب ایدرك مقاماتی تلاشه دوشوردیلر .

مشتکیلردن برقسمی کیجه خانه‌لرندن قالدیره‌رق ولایته‌نفی ، برقسمی‌ده مأموریتلرندن عزل ایتدیلر . قسم متبافینك اورزینه‌ده کابوس منحوس جبانت همان چوللاندی . هرکس صوصدی . زمان بونلرك مراملرینك اجراسنه یك مساعد ایدی . اهالی میانه فسادلر صاچمغه ، بوصورتله تأمین منافعه باشلادیلر .

بوصره‌ده کوندریلان تحقیق مأموری معرفتیله اجرا قلنان تحقیقاتده‌ده اعمال نفوذ اولنمش، برچوق رولر اویناتمش ایسه‌ده یه حقیقتك ستریه موفق اولهمدقلری جهتله فوبه میدانه چیقدی . نتیجهٔ تحقیقاتده هپ بونلر مقام ولایتدن داخلیه نظارتنه یازلدی .

متصرفك کذبی تحقق ایتدی . فقط یه‌متصرف متصرف، یه متجاسرلر، متجاسر. الآن خلق برمضیق استبداد ایچنده چاربنیور . یوزغاد ، اومتمدن ومترقی یوزغاد ، بردار نحوست حالنه کلدی . عجبا افترانك موجب مجازات اولمدیغنه دائر بکی قانون حزایه برماده‌می علاوه ایدلدی‌ده متصرف مؤاخذه اولنیور ؟ عجبا اتحاد جمعیتنه داخل اولانلرك لایسئل اولدیغی برامر محققمیدر که تلغراف مدیری مجازاتسز براقیلیور ؟ بوکا جواب ویرمیانلر حقیقتدن تدهش ایدنلر دکلی ؟

درسعادتده : یوزغادلی
دیوانلی‌زاده
حمدی

— میزان —

« دونکی بزلر = بوکونکی بزلره .... »

—

خزینهٔ خاصه‌جه اوقافه دور ایدیلن علم طاغی واسترانجه اورمانلرنده کائن وقف اورمانلرده موجود وفناً سن قطعه واصل اولان اشجارك قطعنه رخصت ویرلمسی ، هم اورمانلرك نشو نمالرینی موجب، هم‌ده خزینهٔ اوقافه منافع کلیه تأمینی مستلزم اولهجغندن بحثله معاملهٔ لازمه‌نك اجراسی ایله‌رخصت رسمیه‌نك اعطاسی حقنده‌فی ١٤ کانون ثانی سنه ٣٢٤ تاریخنده اوقاف همایون نظارتنه برقطعه استدعا تقدیم ایتمش ایسه‌ده بر جواب آلمق قابل اولهمش وایش سورنجمه‌یه دوشورولمشدر .

خزینهٔ خاصه‌جه اوتوز قرق سنه‌دنبرو محافظه اولنوب معمور ایدیلان وجداً استفاده ایدیله‌جك بر حاله کتورولوب تخمیناً اللی بیك لیرایی متجاوز برقیمتی حائز اشجاری محتوی بولنمش اولان بو اورمانلرك نظارت مشار الیها مجلس اداره‌سنجه جوار قری اهالیسنه لاجل الاحتطاب مأذونیت ویرلدیکندن اسکدار و جواری اسکله‌لرینه نقل ایدیلان اشجارك بهر آرابه‌سندن التمش پاره ایکی غروش بر رسوم آلنمق صورتیله امرارینه مساعده ایدلمکده اولدیغی خبر آلنمشدر .

خزینهٔ اوقافجه سن قطعه واصل اولان اشجارك فن دائره‌سنده قطعی ضمننده عاجزلرینه رخصت اعطاسنی مانع اولرته‌ده بر محذور اولمدیغی حالده او قیمتلی اغاجلرك بهر آرابه‌سی کراسته اولور ایسه اوتوز قرق غروش واردات تأمین ایده‌بیله‌جك ایکن حطب صورتیله مرای اوقاف خزینه‌سنه بیوك براهانت اولدیغنه شبهه یوقدر . بوصورت حرکتك اختیاریله دفعهٔ یك بیوك برمنفعت استحصالی ممکن اولهجغندن ومقاطعه‌یه تقسیم حالنده سنوی بش اون بیك لیرا واردات کتوره‌جکندن کشف وتخمین اولنان سالف الذکر اورمانلرك تخریبی ومنفعت مبحوثه‌نك‌ده اضاعه‌سی اسبابی بردرلو آکلاشیلهماز .

بناءً علیه اجرا ایدیلان تخریبیاتك همان منبی ایله مذکور اورمانلردن انتظار اولنه‌جق منافع خزینه‌نك ضیاعندن وقایه ومحافظه‌سی ایچون قطعیاتك اصولاً وقوعبولهجق مزایده نتیجه‌سنده ظهور ایده‌جك طالبنه احاله‌سی اسبابنك استکمالی اقتضا ایدر .

— امضا محفوظدر —

—

اوراق حوادث

(سربستی) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده کویا جمعیت اتحادیه‌نك مرکز عمومیسندن ، کامل پاشا قابینه‌سنك لزوم وصورت اسقاطی مبین اولهرق ، تعمیماً یازلمش تحریرات اولمق اوزره اوزون بروزقه نشر ایدیلیور.

واقعا جمعیت حاضره ارکانك امور سیاسیه‌دن بی بهره اولدقلری فعلاً ثابت ایسه‌ده بورتبه منطقسز لقلر ایله افترا لره قدر وارمه‌لری تجویز اولنور اموردن بولنمدیغی ایچون جمعیت علیهنده سلاح اولمق اوزره معذبلردن بری طرفندن ترتیب اولنمش براسناد اولهسندن احتراز ایله عیناً نقل ایتمکدن اجتناب وشمدیلك جمعیت طرفندن تکذیب ایدلمه‌سنه انتظار ایتدیکمزی بیان ایله اکتفا ایله‌یورز .

—

مواد عمومیه

عموم ولایات والویهٔ غیر ملحقه‌یه تسطیر بیوریلان تلغرافنامهٔ سامی صورتیدر :

اصول مشروطیتك اعاده وتأسیسی مقصدیله تشکل ایتمس اولان اتحاد وترقی جمعیتی اعلان مشروطیتدن مجلس مبعوثانك اجتماعنه قدر قانون اساسی حکمنك محافظه‌سنه نکهبان اولمش ایسه‌ده مملکتك طالع آتیسندن یکانه مسؤل اولان وکلای ملتدن مرکب مجلس مبعوثانك اجتماعی مبعاب سیاسی بر فرقه شکلنه کیرمش واعضا وافراد جمعیتدن هیچ کیمسه‌نك امور حکومته مداخله اتمامسی ولایتلرده بولنان شعبه‌لرینه تحریراً اخطار ومداخله‌یه تصدی ایده‌جکلر حقنده قانوناً لازم کلان تعقیبات وتأدیباتك اجراسنده اعمال ایدلمامسی‌ده حکومتدن طلب ایلمش ایدی . بعض ولایتلرله ملحقاتنده اتحاد وترقی جمعیتنه منسوبیت ادعاسنده بولنان کیمسه‌لرله مختلف نام وعنوانلر آلتنده تشکل ایدن دیکر جمعیتلرك مأمور عزل ونصبنه وافراد اهالیه عائد مصالحك جریانه مداخله و حکومات محلیه‌یه تحریراً و شفاهاً تبلیغات احراسنه تصدی اتمکده‌در. مأموریندن بر قسمنك‌ده بومثللو مداخلات نابجایه عماشات وبحق ایفای وظیفه‌دن احتراز ایلکده اولدقلری مخابرات واقعه‌دن استنباط و استدلال اولنیور . قانون اساسی حکومتك وظائف وحقوق وصلاحیتی ایله اهالینك وظیفه وحقلرینی صورت قطعیه وصریحه‌ده تعیین وتحدید ایتمش اولدیغندن وظائف حکومته نه بر جمعیتك و نه‌ده برفردك هیچ بر صورتله مداخله‌سی قبول وتجویز ایدیله‌رك شدیداً وقطعاً رد ایله برابر مداخلات قانون شکنانه‌ده بولنه‌جقلر علیهنه تعقیبات مؤثرهٔ قانونیه‌یه توسلده دخی التزام دقت وسرعت اولنمسنك والحاصل قانون دائره‌سنده ادارهٔ مملکته وایفای وظیفه‌یه کمال متانت وجدیت ایله غیرت و هردرلو محاشات واحترازاتدن توقی ایدلسی وعکسی حالده مسئولیت شدیده‌نك محقق بیلنمسی خصوصلرینك بالعموم مأمورینه اکیداً تبلیغی واشبو وصایا وتبلیغات حکمنك علی الدوام محافظه‌سی توصیه اولنور .

— میزان —

شو سطرلرك محتوياتنده‌کی قدر شبهه ایتمکه حقمز یوقدر. حکومت ایله جمعیتك بالاده‌کی تلغرافنامهٔ سامی احکامنه جداً رعایت ایتدیکنی مشاهده ایدرسه‌ك هرایکیسنی تجیل ایتمکی وظیفه عد ایلرز . چونکه اوتهدن برو تعقیب ایده‌کلدیکمز مقصد وطن پرورانه‌من اشبو تحریراتك مفهومیله زیده‌ایدیله‌بیلیر.

—

مجلس مبعوثان رئیسی احمد رضا بك افندی
حضرتلرینه

افندم ، اخیراً پرایالاس اوتلنده ویریلن ضیافتده ایراد بیوردیغکز نطقده استعمال ایدیلن « خائنلر » کبی تعبیراتك فرقهٔ احراره‌ده شمولی اولدیغی محلی واجنبی بعض غزته‌لر طرفندن ادعا ایدلدیکی حالده الآن طرف عالیلرندن تکذیب ایدلدیکندن استیضاح کیفیته ابتدار قلندی .

عثمانلی احرار فرقه‌سی

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

صربستان وقره‌طاغ طرفندن طاشلیجه سنجاغنه تجاوز ایدیله‌جکی وسائره‌حقنده واقع اولان شایعاتك اصل واساسی اولمدیغی واولق احتمالی دخی بولنمدیغی تلغرافنامهٔ سامی ایله محلنه بیلدیرلمشدر .

— مکتب حقوقك پروردهٔ کمالی اولوب عفت واستقامتیله مشهور اولان ادرنه مبعوثی عاصم افندی دون ارتحال دار نعیم ایلمشدر . جناب حق غریق رحمت ایتسین .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰٤ | چهارشنبه | (۲ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۱ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف
ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

روسیه دولتی جهانکیرلکه میل ایتدیکی کوندن برو جدی برخصم ومخالف اولمرق قارشوسنده یالکز انکلتره‌یی کوره کلمشدر .

اوتهکی دولتلردنمی وقت وقت روسیه‌یه مخالف کورونورلر . لکن روسیه حکومتی کیمنه لهستان یغماسنی ، کیمنه آلمانیا کچوك حکومتلرینك بلعنی ، کیمنه‌ده ترکیه‌نك غارتنی تکلیف ایدنجه طیانه‌مزلر ، بازارلغه کیریشیرلر ، عاقبت اویشورلر ایدی .

یالکز انکلتره کندی دیدیکنده ثبات ایدر ، مخالفت ایلر ، روسیه‌نك تجاوزینی منع ایدر ، خط حرکت ابتدائیسنی بوزمز .

نیچون ؟

چونکه انکلتره‌نك « مسلکی » واردر . آنی بوزمز . انکلتره « کندینه صادق قالمق » ایستر .

روسیه‌نك مسلکی غربه وجنوبه طوغری برر شاهراه حرکات ومعاملات تأمین ایده بیلمك اساسنه مستنددر . برجوق سواحله مالك ایکن دکزلرینك بری بوزلر ، دیکرلری اجانب النده بولنان طار بوغازلر ایله مسدوددر . ایشته اوبوغازلره حاکم اولمق ، بالتبع وقره دکزلرده محبوس اولمقدن قورتلمق ، اسیا وافریقه یغمالرینه کرکی کبی اشتراك ایلهمك ، عمانلرده سائرلر ایله همپا اولمق ایستر .

انکلتره ایسه اوبورلنی‌یك معروف اولان روسیه‌نك شمالده قپالی قلمه‌سنی التزام ایدر . دانیمارقه واسوج — نوروج حکومتلرینك حقوق ومنافعنی وقایه وتمامیتلرینی تأمین ایتمك ایچون صهری ، سیاسی ، علمی بهانه‌لر بولور ، دولت علیه‌نك حقوقنی مدافعه ایچون کندوسنك آی دکز منافعنی ایلریه سورر ، ایران وافغانستانه طوغرو تجاوز ایتدیرمه‌مك ایچون هندوستانی وسیله ایدر . اقصای شرقدن اولسون « جنوب قپوسنه » مالك اولمق املنه روسیه‌نك میل ایتدیکنی کورونجه حمایه واتفاق ایلیه‌جك چاپونیالری ایجاد ایلر .

روسیه بوکون شو خصم جانه پس دیمش ، اویوشمغه کندوسنی مجبور کورمشدر . چونکه باشه‌چیقامیه‌جغنه حکم ایتمشدر .

وقتیله اسپانیه‌نك‌ده بویله بر اوبورلق زمانی واردی . کشفیات عظیمه ایله یاغمی میرانلره نائلیتی (شارلکن) ایله خلفلرینی جهانکیرلکه تحریك ایتمش ایدی . اووقت ینه انکلتره اوکلرینه چیقدی . هر تجاوزلرینه مانع اولدی .

انکلتره اووقت کچوجك ایدی . دائرهٔ حکومتی یالکز بریتانیا آدهسندن عبارت ایدی . لکن دائره نفوذی واسع ایدی . چونکه « انتباه دورندن » توحش ایدن آوروپا تعصبی انکیزیسیون دولابلرینی قورمق ایله مشغول ایکن انکلتره « حق وحریت » مجاهدی صفتیله مظلوملری مقاومته تشویق ، ایجابنده انلری حمایه ایدردی .

انکلتره دائما غالب وموفق اولهکلمشدر . چونکه دائما حق — باطله ، فضیلت — فضاحته ، علویت — سفلیته غلبه ایده‌کلمشلردر . جناب نساق مطلق کندی دولابنی اوقانون اوزره قورمش . بشقه درلو ایشلیه‌مز .

* * *

رشیدلرك ، عالیلرك ، فؤادلرك مسلکی ندیموفلره قربان ایدلمش ، دولت وخلافتك جلاد بی امانته غافلانه بوعمز اوزادلمش ایکن انکلتره‌نك انضمام آفرینی ایله مدحتلر یوزندن حمیت عثمانیه غلیانه کلدی ، انقلاب شکلنده تجلی ایلدی ایدی .

نه چاره‌که (ندیموفلر) راحت طورمدیلر . قضا وقدر سوقیله طالعی یاور اولانلرك ضعیف طمارلرینی منافقانه اوقشامغه باشلادیلر .

« انکلتره قحبه‌در ، منفعت شخصیه‌سی ایچون بزی فدایه هروقت حاضردر ، حریت ومشروطیتی بزم تعالی ایدوب موفقیتلره نائل اولمه‌مز ایچون دکل ، رعایای بریمزه اقامه ایچون ایسته‌یور . موره ولایتمزك یونانستان قرالغنه تحویل ایدلمه‌سنه سبب برطوپال انکلیزك (یعنی لوردبایرونك) مجنونه فریاد وفغانلری دکلمی ؟.... » دیرلر ایدی .

اصحاب زمانك بوسایه‌ده بصیرتلری پرده‌لندی . ندیموفلر ایله اغنائیه‌فلرك موالری خوش کلدی . (لایارد) لرك درشتانه نصایحی آجی وقبا کوروندی... آیاستفانوسلره ، برلینلره ، بالخاصه اوتوز سنه امتداد ایدن ماتم ملی‌یه ، تخریب عمومی‌یه قپولر آچلدی .

. . . . . .

بودفعه یکیدن تجلی ایدن جلادت وحمیت عثمانیه سایه‌سنده عزیز وطنمزی اولوم دوشکندن قالدیرمغه موفق اولدق . جدی وصمیمی دوستلرمز آلقشلرله آفرین‌خوان اولمرق امدادمزه قوشدیلر . سایه‌لرنده (ارهنتال) لرك طوزاقلرندن قورتلدق . اغنائیه‌ف وارتلرینك کندنده قورتلمق اوزره ایدك .

نه چاره که ارباب غیرتك بر قسمی ندیموفلر میقروبنه بولاشدیلر . غیرت عمومیهٔ وطنیه‌لری مسکین منافع خصوصیه دائره‌سنه انحصار ایتمکه یوز طوتدی . کویا « محترم » کاملر برکونده خائن وطن اولدیلر . ملکاً ومالاً جهانکیر اولان انکلتره عموم مطبوعاتیله معاً کویا بر « کامل زاده‌نك ویره‌بیله‌جکی برقاچ یوز لیرایه طمع » ایتدیلر . . . . .

آرتق انصاف ومرحمت ! دکنك سوارلغمزی رضاءالله براقملم ، عالمه مسخره اولیملم ، چونکه ایش مسخره اولمه‌مزه منحصر قالمایوب معاذاه وطنك فلاکتنه قدر منجر اولور .

خالص دوستلرمزی دوشمن اعلان ایده‌رك بزی بوغمق مسلکنده بولنانلرك قوجاقلرینه غافلانه کندیمزی آتیه‌لم !

—

انصافه دعوت .

کافل نجات وخلاصمز اولان قانون اساسینك اعلانی عقیبنده طمعلرمزده طوکمش واویوشوب قالمش اولان قانونمز حرکته کله‌رك هرکسده برحس امید اویانوب اولیای اموردن وطن وملتك سلامتنه وادارهٔ حاضره‌نك اصلاحنه ومعارفك ترقیسنه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 75.1153

وممالکك عمران وتعالیسنه وعناصر مختلفه‌دن متشکل اهالیمزك اتفاق واتحادینه وزراعتك تکملنه وتجارتك توسعنه دائر آثار فعالیت بکلنیوردی .

وا اسفا که بر ایکی غرته استثنا ایدیایرسه دیکر - لرنده برطاقم اشخاص مضره‌نك [مقدس] دیه یاد ایلدیکمز جمعیته منسوبیت ادعاسیله خارجاً وداخلاً شورایه بورایه تعرض وتسلط ایده‌رك خانمان سوند - ورمك، وجانلر یاقمغه قیام ایتمك، اوته‌دنبری قهر استبداده‌مدارادمان اولمش بیچاره‌طشره‌اهالیسنی تکالیف امیریه‌دن باشقه ویرکولره‌تابع‌طوتمق، وادارهٔ حکومته مداخله ایتمك کبی حالات غیر مشروعه‌نك وقوعه کلدیکنه دائر برجوق فقره‌لری کوریبورز . وکمال تلهفله اوقویورز واوفقرات دلسوزی اوقودقجه شاعرك شو :

کلدی تألف یرینه افتراق
کیتدی وفاکلدی شقاق ونفاق

بیتنی یاد ایتمکدن کندمزی بردرلو منع ایده - میورز . وطنك هرنقطه‌سنده انتظام وآسایشه وبو صورتله سعادتك تأمینه چالیشان جمعیت شو سؤاله جواب ویرمکدن کندیلرینی مستغنی کورمسونلر . حریاشاتمق ایستدکلری اهل وطنك افرادندن اولمق اعتباریله کندیلرندن برایکی شیٔ صوره‌جغم :

جمعیت حکومتمیدر ؟ .

جمعیتك وظیفه‌سی نه‌در ؟ .

جمعیت، اوامر حکومتك تأمین وانفاذی خصوصنه معاون اولمق ایکن امرك برعکس اولمسنه سبب نه‌در ؟ .

عیب دکل یا بورالرینه بردرلو عقسلم ایرمیور . بویله کیدرسه ایرمیه‌جکدر . ای جمعیت محترمه، وای چشم افتخارمز اولان اردو وافراد ضابطان بسالت ابتسام! فدای نفسی کوزه آلهرق سبق ایدن معاونت و مظاهرت فعلیه‌لرکزی هانکی فرد انکار ایدر ؟ کیم کفران نعمت ایدر ؟ سزه اولان تشکربالآخره حقه تشکر دکلیدر ؟ خواجهٔ کائنات علیه افضل التحیات افندمز حضرتلری [من لم یشکر الناس لم یشکرالله] بیورمامشمیدر ؟ بونی کیم انکار ایده بیلیر ؟ . فقط آره‌کزده بولنان او مردار واوبیس اللرك اجرا ایلمکده اولدیغی شقاوت ومظالمه نهایت ویردیریکز ! ودین وشریعت اهلنه اهانت جرأتنده بولنان، واهل تثلیث سوزلرینی انظار موحدینه کال خواهشله وضعه یلتن ، وانواعی صایقله بیتمز تو کنمز برطاقم مهماتك اجراسنی اسباب ترقی ومدنیت عد ایدن ، واسلامیت وعلمای کرامی بوکبی ترقیٔ نامشروعه مانع طوتوب اهل علمك انقراض ومحوی ایچون حتی فتحلی بیلانلر ترتیب ایدوب صورت حقده کورینه‌رك خلقمزی اغفاله چالیشان « دین کووه‌لرینی » ایچیکزدن طرح ایدیکز . وبوصورتله جناب الله وزسولی خشنود ایدوب عالم اسلامیتده نیکنام براقیکز . وتاریخ نویسلر اسلامیته اولان حسن خدمتکزی یازسونلر وخلف اوله‌جقلرده سزلره پیرو اولوب کول نام قزانسونلر. نائل اولدیغمز نعمت حرستك‌نکرینی ادا آمجق دائرهٔ مشروعیتده حرکتله اوله بیر . خلافنده حرکت مزیل نعمت وموجب نقمتر . [ان‌الله لایغیر ... مابانفسهم] آیت جلیله‌سنی لحظه خاطرمزدن چیقارمیه‌لم .

دین و شریعته خدمت ایتمك استبداد دکلدر . دین و شریعته یدم ایدنلرك معین وناصری جناب رب‌العالمین اولدینی نصوص قرآنیه ایله ثابتدر . بزلر شریعته خدمت ایده‌رك نصرت الهیه‌یه مظهر اولدقجه استبداك رجوعنه اصلا احتمال یوقدر . بونی، ایکی کره یکنك درت ایتدیکنی بیلدیکمز کبی بیلهلم . مقصد، تأمین سلامت وسعادت ایسه قارشوکزده کیلر اولاد وطن دکلمی ؟ اتحاددن خارج کیم واردر ؟ خدانکرده بر فرقهٔ ارتجاعیون ظهور ایتسه، جمله‌مزقان وجانمزله انلری مدافع وسزلره مظاهرز. اتحاددر اولمق، همان برایکی کشی حضورنده علی‌العاده یمین ایبوب مهرلی قارت ویزیت آلمقدن عبارت دکلدر . آنجق اتحاد واتفاق وجود مملکته عارض وطاری اولهجق اختلال واعتلالی افنا وازاله خصوصنده مجاهدین حریت اولان ذوات محترمه‌لرله یکدست وفاق اولوب برلکده چالیشمغه عزم وثبات ایتمکدن عبارتدر . خلقك جمعیت نامندن توحش ایتلرینه سبییت ویرن سوقاقلرده نابموسم خروس کبی اسکمله‌لر اوزرینه جیقوب صاچه صاپان نطقلرله ماصیده‌کی لقه‌لرینی سره چایسان، وبو صورتله کندیلرینی حریتپرور کوسترووب جمعیت مقدسه‌یه بالتقرب اعتمادنامه آلان اراذل دکلیدر ؟ .

ای جمعیت معززه! سوزلرم غرضه حمل ایدلمسون وکوجنمیکز . طارلمایکز بوحال اسف اشتمال دوام ایده‌جك اولورسه وطنمزك داخلی برمقاسمه‌یه معروض قاله‌رق یا اسکی دره‌بکلکی ویاخود یکیچریلك حالنی آکدیره‌جق بر رادیه کلسندن قورقیلیر .

یمن وجهات سائره‌دن مجلس مبعوثانه ورود ایدن تلغراف ولایحه‌لرك مندرجاتی نه دن عبارت اولدیغنی سز بندن دها ایی بیلسه کز کرکدر . بوتفرقه وتشتت بزم ایچون بیوك هزیمت صایلیر .

کرچه خواجه‌لر تاریخ مطالعه‌سنده برآز بایان ایسه‌لرده فقط بز دول منقرضه وسلاطین سابقه‌نی کوزمز اوکنه کتیره‌لم . ونظر مطالعه‌یه آله‌لم . آب وهوانی غایت لطیف و حسن وبهاده نمونهٔ جنت اعلا اولان اندلسك اوائل اسلامده حکمداری عادل وعسکری کندیسنه موافق وهمفکر اولوب جوار دولتلره غالب ایدیلر . وداعًا کندیلری مطلوب ومجاورلری غالب ایکن برمدت صکره هرنصلسه اتحاد واتفاق یرینه اختلاف وافتراق کلوب هررئیس برناحیه‌ده استقلال اوزرینه سلطنت ایدوب عداوت وبربرینه خصومت ایتمکه باشلادی. ودشمن اطرافدن بلاد عظیمه‌یه استیلا و غلبه ایتدی . و بو حال مستمر و بلکه یوماً فیوماً متزاید و ممتد اوله‌رق اندلس دولت امویه‌سی بالکلیه دشمنك تحت تصرفنه کیردی . خلاصهٔ کلام بودینه عارض اولان امور شنیعه وحالات فضیعه، تفرق کلمه، وتباین اهویه واختلاف ارکان دول سببیله اولمشدر . بونك ایچون ارباب تجارب دیمشلردرکه حفظ حکومت ایکی شیٔ ایله اولور : بریسی اتفاق امراء وجناد، دیکری اختلاف اعداء واضداد . بوکون عساکر عثمانیه‌نك برقسمی سزه منسوبدر . یارین قسم دیکری‌ده سزه معارض بیلدیکمکز احرار فرقه‌سنه منسوب اولور. وهرایکی فرقه‌ده بربرینك قوتنی کسر ایتمکه چالیشیرسه دیکر اوچنجی دردنجی هلم جری برجوق فرقه‌لرك تکثر وتعددینه یول آچمش اولهجقکزی ابی بیلهسکز . دها طوغریسی کرك جمعیت وکرك احرار سزلك بزلك کبی حسن نیتدن عاری برطاقم شیلرله وطنمزی رخنه‌دار ایتمهمك، واهالیمزك امن وحضورینی ایسترسه کز امور حکومته مداخله‌دن قطعیاً احتناب ایدیکز . و بتون دین قرداش ووطنداشلریکزی سزکله متحد بیلوب نکهبان حریت اولیکز وشرع شریفك احکامنی محافظه تمنیاتنده بولینکز [الحق احق ان یتبع] .

فاتح درسعاملرندن دیورکلی
قاضی زاده
عبدالله ضیاالدین

—

جدیت ... ینه جدیت

جمعیت اتحادیه امتالنسز اقبال واستقباله مالك ایکن تموز مریدلرینك چوجقلقلرینه قربان اولدی . اوج اعلای شان وشرفدن دوشدی. هنوز «دوشمه‌می» بتمدیکندن نره‌لره‌قدر واره‌جغنی بیله تخمین اولنه‌میور.

(احرار) فرقه‌سی‌ده بوندن عبرت آله‌جغنی پرده عالم موجودیتده حقیله اثبات وجود ایتمزدن مقدم عینی علته بولاشدیغنی کوسترییور .

کچنلرده معتبر قلوبلردن بری حربیه ناظر سابقی ناظم پاشا ایله عاجزلرینك استانبول مبعوثلغنه نامزدلکمزی اعلان ایتمش ایدی .

وقوعات اخیره اعتباریله ناظم پاشا برموقع مخصوصده بولنیور .

ایشته اوموقع مخصوصی نظر دقتمزه آله‌رق عهده‌مزه‌دوشن وظیفهٔ حمیتی ایفایه مسارعت ایتدك .

او وظیفه‌مز ایسه ناظم پاشانك نامزدلکنی محافظه ایتمه‌سی شرط مخصوصیله مقید ایدی .

بوکون ناظم پاشانك نامزدلکی باقی اولنجه علی کال بك نامزدلکنك (احرار) فرقه‌سی طرفندن وضع واعلان ایدلمه‌سی ذهول اثری اولمقدن قورتیله‌مز.

بونی‌ده هرنوع غیرت ذاتیه‌دن عاری اوله‌رق سویلیورز .

—

« آه زوالللی حریت »

ملت متورمه مشتاقك ایکن افق اقبال وطندن عظمت افزای ظهور اولدك . اولدك اما پشیمان‌ده اولدك .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E. 1453

سنی آغوش اغتصابنه آلان الی چرکابلیلر اویله اورسه‌لەدی ، اوزدی‌که فریاد دلخراشنك قبهٔ آسمانه قدر ولوله انداز اولدی .

سنی بیك محنتله میدانه کتیرن قهرمانلر اویله اوتاندیلر ، صیقیلدیلرکه هیچ بری یوزکه باقه‌ماز اولدی .

سودکارك اولدیریلیور، سومدکارك کولدیریلیور، دکلمی ؟ مراق ایتمه، هرکس یاپدیغندن اوطانیر. املاك تحت امنیته آلنیر ، آلتمق ایچون اغورکده جانی فدا ایده‌جك برجوق قربانلر بولنور .

ایشته بن ، فضائل علویه‌کی تقدیر ایتدیکم، سنی دیلم دوندیکی، عقلم ایردیکی قدر ابنای جنسمه توصیف، دوشمنلرینك جرأت بی انصافانه‌لرینی بلا پروا تعریف ایتدیکم ایچون برکفالت معامله‌سنده بیکلرجه مشکلاته هدف اولدم. یأس یوق ، ایجاد ایدنلر اوتانسون ! زوللی فدا کاران ملت جمعیتی حفنده یاپیلان مظالمی سربستی ، یکی غزته، اقدام، ثروت مطبعه‌لرینه خبر ویردیکم ایچون «احراردن، وجودی ضرر لیلردن» صایبلدم. زیانی یوق . مطبوعات نظامنامه‌سی ایچون یاپیلان متینغدن آکلایه‌میان عوام قسمنه علی‌قدرالامکان ایضاحات ویردم . سربستی‌نك دلالی دینلدم. اهمیتی یوق. طوغریلغه جان ویره‌جکم. سنك اغورکه جانم هردقیقه قربانلغه حاضردر . هرکون برینك اوجاغنه انجیر اغاجی دیکمکدن ، بر بیچاره قانی ایچمکدن بشقه امل تعقیب ایتمیان دشمنلرکی میدان مردانگیه دعوت ایتدم . یینه ایدییورم . همشهریمز، مابه الافتخارمز علی کمال بك افندی کبی، قلبکاهم هردقیقه آچیقدر .

نصل آچیق طوتمیم ؟ درت بیك خانه‌لی مملکتمك اوچ بیك طقوز یوز خانه‌سی آچ ، سفیل. ایچلرنده قرق سکز ساعت اتمك یوزنی کوره‌میان ، ناس ایچنده دردینی کیمسه‌یه سویلیه‌میان، هله اوچ بش چوجغیله طول ، معیشت وسائطندن هرصورتله محروم اولان بیکلرجه وطنداشم ، هرکون اوجر.. بشر آچلقدن اولن ملتم ، قرداشم انسان دکلمی ؟ حالا رأس کارده بولنان واستبداد جمعیتنه منسوب اولوب اللرنده کی اکینلری ایستدکاری فیئاته‌صاتەرق منفعت شخصیه‌لرینی وطن وملتك محو وخراب بیسنده متحری محتکرلره اولان اخطارات خیر خواهانه‌نم ، سوء تلقی اولنملمی ؟ آمان اللهم بونه مظالم، نه‌قدر منحملسك ، استبداد منکنه‌سنده ایلیکلری بیله املمش ، یورولمك دکل قلدانمه مجالی قالمامش ! لطف وعنایتکله قورتارلمش بوصاحبسز ، بدبخت ، زوللی قوللرك اولجه کیزلی، شمدی آچیق اولەرق محو اولیور . دردینی دیکلیان یوق ، بانقه‌یه مراجعت ایدرلر، پاره دکل حواب ویرمکه تنزل ایدن یوق! حکومتمه‌مراجعت ایتسه‌لر،«عثمانی» (ص) ایله‌بازان وماهیتی ارضروم غزته‌سی میدانه قویوب ذره‌جه حیثیتی اولسه عالم انسانیتده کندیسی ایچون ولو بر نقطه قدر بر بوله‌یه حق قدر درجه‌ی تنزیل اولنان وفقط « ملت بندن خشنود دکلمش . امان شکایت ایتدیرمه‌یك » دیه راست کلدکنك حمایتی نیاز ایدن متصرف، اساساً کندیسی شایان معاونت .

اك اوفاق برمأموری جلبه اقتداری اولمادیغی حالده عجبا بوبلایی باشمزه مسلط ایدن ، کوندەقاچ بیك لعنتلره کسب استحقاق ایدییور. مشروطیتده دخی بویله تغاجیلری کوندرمکدن مقصد نەدر ؟ اکر « جمعیتك » اجرای آمالی، احراز قوتی ایچون ایسه یهوده بویله دکرسز ، مزیتسزلره پاره ویرمکدن، بیچاره ملتك قانی امدیرمکدن ایسه یالکز جمعیتی طانیه‌لم ، حقوق مشروعه‌مزی محافظه ایچون انواع تکالیف طرح ایدن حکومت ، تبعه‌سنی محافظه‌دن عاجز ایسه برکره‌ده بوحکومت شخصیه‌یه قول، کوله اولەلم .

آرتق انصاف ایدك ! کندیکزی‌ده، ملتی‌ده زنجیر قید واسارتدن قورتارك ! الکزدن کلمزسه ترك موقع ایدوب تاریخ عثمانیده نامکزه مخصوص برقاره صحیفه آچدیرمایك . ملت سزدن ایش بکلیور. وطن سزدن خدمت بکلیور. سز استبداد آرتمه‌سی دیمه‌یور، آغا بوزمه‌سی دیمیور ، کوندیورسکز. آسایش داخلی بویله‌می، بویله‌راجل، عاجز آدملرله‌می تأمین اولنور؟ تحصیلات ایچون ویریلان مذکره‌یی اخذ عسکر قومیسیونه دیین، حتی حواله‌ایچون‌ده مطلقا برمعاون ایستیان بویله‌کارقدیملر موزه‌خانه‌یه یاقیشور. استانبولك بر محله‌سی اولان کنغریه‌یه بویله‌سی کوندریلرسه عجبا ممالك سائرهٔ عثمانیه‌یه نصل متاعلر کوندریلور ؟ بلاد عثمانیه‌نك نقاط عمومیه‌سنده‌کی شورشلرك، فریادلرك سببی بوکیلرایچون دکلمی؟ مسؤلیت وجدانیه محبت وطنیه طاشیمیورمیسکز ؟ ملت بتدی . وطن باتدی . الله عشقنه انصاف ایدك . یاخود هرکون برخانه‌نك قپوسنی قپایان قحط وغلادن، اللهدن قورقیان برجوق محتکر وبادن، بردن قورتولق ایچون طوب کوندره‌رك جمله‌مزی محو ایدك . عذاب وجدانی ایله هرکون برقاچ دفعه‌لر اولەدن ایسه هپمزك برآنده اولدیرلمسی دها ایی .

کنغریلی
فتحی

اوراق ومکاتیب

عیناً

اوجوز اوقوییجی

غزته‌کزك دونکی نسخه‌سنده « بن بر مبعوث اولە ایدم مملکتده انتشار ایدن غزته‌لرك کافه‌سنی هرکون باالذات اوقور ویابرقاچ لیرامعاشله براوقوییجی طوتەرق هپسنی اوقوتور ایدم » مقالەسنی اوقودم . بن یکرمی درت یاشنده‌یم . ناموسلی علمای عائله‌سندن ودائما تحصیل ایله مشغول بولنەرق هرشائبه‌دن مصون اولدیغم نی طانیانلرجه معلومدر . ترکجه ، عربجه ، فارسیجه، کردجه لسانلرینی اوقور یازارم یکدیکرینه ترجمه ایتمکده علی قدر لاستطاعه اقتدارم وار ! مبعوثان کرامدن اولسون بشقه‌سی کونده آلتی ساعت بلا فاصله غزته، کتاب اوقومق وترجمه ایتمك اوزره براوقوییجی‌یه لزوم کورنلر وار ایسه جزؤی معاش مقابلنده بوخدمتی ایفایه حاضرم .

عزمی

« بن برمبعوث اولە ایدم » مقالەسی محررینك جوابیدر :

عزیزم . بنم اوقوییجی طوتمقلغم مبعوث اولمق قیدیله مقید ایدی . شمدی مبعوث اولمدیغم ایچون خدمت قرائتکزدن مع‌التأسف مستفید اولەمایه‌جغم. مبعوثان محترمه‌مزدن سزك کبی مقتدر ولسان آشنا بر اوقوییجی‌یه احتیاجی اولنلر بولنور ملاحظه‌سنه مبنی ورقه‌کز عیناً درج ایدلدی. جناب اه قسمت آچیقلغنی ویرسون .

—

نه طاتلی رؤیا !

مشروطیتمز دها نوزاددر . حالت طفولیتده‌در. بر مدت صوکره سن رشده واصل اولور . اصلاح اداره‌یه موفقیت حاصل اولور امیدی مدار تسلی اولمقده ایدی .

بن اکثریت مطلقه ایله وقانونك تعریف ایتدیکی شرائط دائره‌سنده انتخاب اهالی ایله حلب بدایت محکمه‌سی اعضاسنه بولنیور ایدم . تعیینم اوزرندن هنوز ایکی اوچ آی کچمامش ایکن محکمه‌یه دوشن بعض ایشلرینك ایجاب قانون ووجدانه مغایرتنه‌مبنی ترویجی ممکن اولەمامسندن مغبر اولان بر ایکی غرضکار اتحاد وترقی شعبه‌سی اعضالغنی کندیلکلرندن طاقنەرق واقع اولان آرزولرینه ولایتك بعض مأمورین ملکیه وعدلیه‌سی طرفندن مماشات ایدلمسی وبونلرك علیهنده شکایت ایتملری اوزرینه بلاسبب ایفای وظیفه‌دن منع ایدلدم . اولجه مقام صدارتعظمایه مقامات عالیه‌یه و فی اغستوس سنه ٣٢٤ تاریخنده عدلیه نظارتنه وفی ٢٠ شباط سنه ٣٢٤ تاریخنده‌ده مجلس مبعوثان ریاستنه تلغرافلرله و فی ٣ شباط سنه ٣٢٤ تاریخنده با استدعا یه عدلیه نظارتنه مراجعت ایتدم . اسماع شکایت ایده‌مدم .

اوصره‌ده ینه هدف اغراض اولەرق ایفای وظیفه‌دن منع ایدلش اولان حلب طابوکاتی منسوب اولدیغی دفتر خاقانی نظارتنك اشعار عدالتکارانه‌سیله، ومحکمهٔ استیناف اعضاسندن مراد افندی مجلس مبعوثان اعضاسندن برادرینك ، محکمهٔ تجارت اعضاسندن عزت بك درسعادت استیناف محکمه‌سی رئیسی اولان پدرینك التماسلریله اعضالقلرینه اعاده ایدلدی. بنم کبی ظهیر وشفیعی بولنمیان غرضدیده‌کانك مراجعتلری نظر اسعاف والتفاته بیله آلنمدی . قانون اساسی کرچکدن معمول به ایسه یك صریح اولان اوتوز طقوزنجی ماده‌سی نه دن آیاق آلتنه آلنیور، عین حالده بولنان ایکی مأموردن بری مظهر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

داد، دیکری بلا مرجح مغدور استبداد اولیور . عدالت، مساوات بومیدر؟ مشروطیتك قانونه، مساواته رعایتك هر کس حقنده تطبیق واجرا ایدیله‌جکی بو نمونه‌لرله‌می خلقه تأمین ایدیلیور ؟ بوحاللر دور استبداده رحمت دکل فاتحه اوقوندیریور . (والی الله المشتکی)

سز که ملتك ترجمان حسیاتی مستبدلرك سد آهنین تجاوزاتی اولان مطبوعاتسکز . بوقانونسزلغی ، بوحقسزلقلری، مساواته رعایتسزلکی انظار امته نشر وتشهیر ایدیکز . تاکه حقایق آکلاشلسون . تقدیر ایدلسون. اغراض شخصیه‌نك مقتضیاتنه متابعتده حالا خاطر والتماسه قابلمقدن دور مشروطیتده سرکاره کچن نظار دخی کندیلرینی آله‌میورلر . قانونه ، مساواته حالا آنلرده رعایت ایتمیورلر . بن بر جرم ایله مظنون ایسه‌م تحت محاکمه‌یه آلنه‌یم . جزا کوره‌یم یوقسه آرقداشلرمك مظهر اولدیغی عدالتدن ، حق مساواتدن نیچون محروم اولهیم ؟

حلب محکمهٔ بدایت جزا اعضاسندن
محمد امین

—

میزان اداره‌سنه

ارباب فضل وکمالك نصب عینی اولان غزته‌لردن بری‌ده « میزان »در. کل یوم مطالعه‌سیله متلذذ اولدیغم اخطارات ومطالعات مستقیمانه وبیانات عرفان پسندانه‌سندن دائما ارشاد اولنمقده، مستفید اولمقده‌یم .

اوت ، ارشاد . چونکه واقعانه یازار ، بوایسه بالطبع حائز تأثیر اولهرق قارئینی ارشاد ایدر . حوادثی تلون ومبالغه‌دن عاری اولدیغندن وقوعاتی مبانئ صحیحه اوزرینه تأسیس ایدرك خلقی مستفید ایلر .

بونك ایچون میزانك دونکی نسخه‌سنك دردنجی صحیفه‌سی صوك ستونده‌کی کنغری تلغرافی وجدانمده اولقدر تأثیر کوسترمشدرکه قابل اولسه آچلقدن ترك حیات ایدن اومعزز وطنداشلرمزك امدادینه یتشمك اوزره همان براعانهٔ ملیه دفتری آچوب بالذات طولاشدیره‌یم؛ فقط بووظیفه یه‌نه‌غزته‌یه عائد برمسئله اولدیغندن بوکوندن اعتباراً ایلك اسم بنده‌کزك اولمق اوزره ارباب حمیته بردفتر آچمکزی‌ده رجا ایدرم . چونکه مشروطیت مشروعه‌مزك سنجاغی اتحاد ، حریت ، اخوت ، مساوات کبی کلمات مقدسه ایله مزیندر . (الفضل للمتقدم)

امضا
ف . ی

— میزان —

تقدمه‌تشکر. جمعیت خیریه‌لره‌ده اخطار. حکومت دخی تلغراف ایله امداده یتشمشدر امیدنده‌یز . خارجدن اعانه ویره‌جك ارباب فوت وحمیتك نامله‌رنی‌ده کمال تشکرله نشر ایده‌رز . بسمله سزدن، حمدله‌ده بزدن .

کنغری قحطزدکانی ایچون آچیلان اعانه دفتری :

غروش		
٢١٦	. . . . .	فیضی بك افندی طرفندن
٥٤٠	. . . . .	میزان طرفندن
٧٥٦		

—

برمعنای حریت !

ملفوفاً مقدم ورقهٔ شکرانیه ، تبریکیه‌یی بر فاصله‌ٔ اسبوعیه ایله اولاً « یکی عصر » ثانیاً ده « زمان » غزته‌لرینه ویردیکم ودرجنی برصورت مخصوصه‌ده رجا ایلدیکم حالده « میزان » ایله برابر دهاً برقاچ پایتخت جریده‌لرینك اوقونمسی نهی وتحریم ایدلدیکندن ناشی هر اوقویان حمیتسزلکله (! !) اتهام اولنه‌رق بوقرارك برنوع رسمیت‌شکلنده عمومه تبلیغ واعلان اولنمدینی زمانه تصادف ایتمسیله مذکور غزته‌لرك هرایکیسی دخی الآن قبول ودرجندن اجتناب واحتراز قیدنده بولنیورلر. معذوردرلر.

معلومدرکه زمان استبداده تشنکان حقیقت اللرنده طوتیلان ، وکوریلان ، مطالعه‌سی ممنوع غزته‌لره ابراز رغبت ایدلمسندن دولایی قارئینی حقنده روا کوریلن انواع مجازاتك اسباب موجبه‌سی ظاهراً کویا حمیتسزلکدن (!) ایلری کلمش برسوء فکرونیت سائقه‌سی اولمق اوزره کوستریلیور ایدی . شو حاله نظراً تاریخ اعلان مشروطیتك بولندیغمز هنوز سکز طقوز آیلق بر دوره‌سی ایچنده بو کبی ممنوعیتلره ، وبویله صفتلر عزوینه قیام ودوام اولنور ایسه زمان استبدادك امتدادنجه کذران ایدن اوتوز قصور سنه‌یه نسبتاً حال حاضر پك آز بر مدت ظرفنده خدانکرده ادوارمنحوسه‌یه قاتمرلی رحمتلر اوقوتدیره‌جغنی کوستریور .

چونکه حریت فکریه حالا جبر وتضییقدن آزاده اولمیوب استبداد معتاد یالکز شکلنی وسمت ورودینی دکیشدیرمشدر .

حاصلی کیمسه کوردیکنی ، حس ایتدیکنی ، بیلدیکنی ، حتی دوشوندیکنی ، حسن نیت تحتنده دخی سویله‌یه‌من . انسان عادتا « صم » « بکم » « عمی » خواصنك حکم مؤثری ایله ازلمکدن قورتیله‌میور . خلق اوزرنده بر کابوسك ثقلت طاقت کذاری حس اولنمقده‌در . فاسلی زاده
محمد اسعد

— میزان —

مبحوث عنه اولان تبریك نامه دکرمزدن فضله توجهکارانه اولدینی ایچون بالطبع بز درج ایتمیورز . لکن « حریتك » حتی انی استحصال ایدنلر ایچون بیله امتیاز اولهمیه‌جغی هنوز بیلنه‌میور ایسه حالا برشی بیلوب اوکرندیکمز یوق دیمکدر .

—

برمحاورهٔ عبرت آمیز

برمبعوث ایله برضابط آراسنده

کچن کون میعوثان کرامزك بحریه انجمننی اشغال ایدن اعضاسندن بر ذات محترم ایله بروجه زیر بینمزده جریان ایدن محاوره‌یی اهمیتی حسبیله « میزان » قارئلرینه عرض ایتمکی وجدانم امر ایدییور . ایشته محاوره حرفیاً شویله جریان ایتدی:

مبعوث — افندم بیهوده تلاشه حاجت یوقدر . نزدمده برائتکزك حصولی غیر قابلدر . حتی بتون ملت عثمانیه نظرنده محکومسکز .

بن — بوسوزیکزی ثبات ایدرك اثباته مقتدرمیسکز؟

مبعوث — سزی ایکی کله ایله اسکات ایدرم . . . دور استبداددده اردوی عثمانیه نسبةً بیکده براولسون طریق ترقیه میل ایتمیوب یالکز منافع ذاتیه‌کزی تأمین ، معیشتکزی مخصوصه ترجیح ایتدیککز . ایتدیکزده ملتك قلبنی رخنه‌دار ایدوب نفرتی جلب ایتدیکز :

بن — دور منحوسده ملت انظار دقایقدن بیکده برینی اولسون نه ایچون ترسانه‌مزه عطف ایتمدی ؟ مع مافیه بلااستحقاق قولاریمزی اوموزلریمزه قدر صرمه‌ایله تزیین ایدن ملت دکلمی ایدی ؟ .

مبعوث — حاشا . . . .

بن — اویله ایسه کیم ایدی .

مبعوث — اوزمانکی ملت وکیلی کیم ایدیسه ایشته او . . . . .

بن — شمدی عددیکزك کثرتی صاتکه حقلریی حقسزی تفریق ایده‌بیله‌جکمی ؟ .

مبعوث — شبهه‌سز فقط بر آز زمانه متوقفدر . شمدی جمله‌کز معصوم وحقلی اولیکز . فقط کچنلرده بر غزته ایله دونمامزك قدیمده برنجی درجه‌ده اولوب بالآخره درجه ثانیه وثالثه‌یه ایندیکنی وحال حاضرده ایسه آنجق وبلکه . . . یونان دونماسنه قارشی کله‌بیله‌جکنی . اعتراف ایدن سز دکلمی ایدیکز ؟

بن — اوت . فقط دونمانك حال حاضرده‌کی درکه‌یه قدر سقوطنی التزام ایدن هرحالده ملت ایدی .

مبعوث — نه‌دن ، نه ایچون ؟

بن — ملت ویاخود وکیلی آرزو ایتش اولسه ایدی دونمامز دخی اردومز نسبتنده وقتیله تنسیق ایدیلیر ایدی.

مبعوث — سزده او استعدادی کورمامش ایسه...

بن — نه دیمك بحریه‌لی اولغله بزی انسانیتدن اسقاطمی ایدییورسکز ؟

مبعوث — حاشا . افندم مقصدم او دکل .

سزی طریق ترقیاته سوق ایتمك ایسته‌مش، فقط ترقیات حاضره‌یه نظراً استعدادسز‌لغکز مقتضاسی عطالتکزی حس ایتمش ، فعال بولنمقلغکزی کراراً سویله‌مش وایقاظ دخی ایتمش ایسه‌ده سز چالیشمقدن چکنمش‌سکز .

بن — کندی کندیمه طوغری سوزه‌کم نه‌دیه‌بیلیر؟

مبعوث — فقطی مقطعی یوق . چالیشملی والسلام .

بن — اوکومه باقه‌رق ..... دوشونه دوشونه خانه‌مه کلدم .

—

علوی علوی بك افندی‌یه — ایلك مکتوبکز آلنمه‌مشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۵ | پنجشنبه | (۳ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۲ مارت ۱۳۲۵)

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر . آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

محترم مبعوثلرمزه خالصانه بر اخطار :

« جبخانه ایچنده آتش ایله اویون اوینامق جائز دکلدر ! »

بوقاعده‌نك درجهٔ مرعیتنی آکلامق ایسترلرسه البته مجلس دائره‌سنده موجود اولمه‌سی طبیعی اولان(؟) مثلا فرانسه رسمی غزته‌سی طاقملرینك صحیفه‌لرینه مراجعت ایده بیلیرلر .

او صحیفه‌لردن مستبان اولورکه مجلس مبعوثانده موجود اولان اون بر فرقهٔ سیاسیه‌دن کیمی صاغه ، کیمی‌ده صوله ، کیمی دخی بوشه رأی ویره کلدکلری حالده ایش امور خارجیه‌یه تعلق ایدنجه متفقاً بیان رأی ایتمکده تردد ایله‌مزلر .

بونك سبب وحکمتنی بزم طرفمزدن ایضاح ایتمك مشکلدر . چونکه بالجمله امور ومصالح دولتی تمییز وتقدیر ایله مقررات اتخاذ ایتمکه مأمور اولان بر هیئت محترمهٔ مراقبه‌یه قارشو نزاکتسزلك اولمقدن قورتیله‌مز .

بوسنه وهرسك قطعه‌لرینك ترکنی مبین اولان پروتوقول حقنده درلو روایتلر عکس ایدیور . عوام پسندانه جمله‌لر صرف اولنیور. ایش مجلس انجمنلری ایله قوریدورلرینه انحصار ایتمیور. مبعوثانك ممتازلری قلمیله غزته ستونلرینه قدر سرایت ایدیور .

مهلك براوبوندر . قاشه سورمه‌دیرکن ، کوزه میل اولمه‌سی محتملدر . واز کچلمك سلامت وطن اقتضاسندندر .

قابینه‌یی سومه‌مك ، دیکر مناسبنی یرنده کورمك آرزوسی هرکس ایچون حق صریحدر . انی موأخذه ایتمك ، دوشورمك چاره‌لرندن استفاده ایتمك صلاحیتی‌ده مبعوثلریمزك حقوقی جمله‌سندندر .

لکن ایش امور خارجیه‌یه وبالخاصه سلامت آتیهٔ وطنه تعلق ایدنجه : Salus imperii summa lex est قاعدهٔ قدیمه‌سی موجبنجه بالجمله حقوق وقواعد ایکنجی درجه‌یه تنزل ایدر وایتملیدر .

بوسنه وهرسکی غائب ایتمکلکمزك بتون اسباب باطنیه‌سنی کوز اوکنه آله‌لم .

روسیه‌نك انتریقه‌سیله اوروپا اغفال اولندی ایدی . نوطه‌لر ، قونفرانسلر ، پروتوقوللر حصوله کلدی . اوروپا نامنه بعض « اصلاحات » اجراسی طلب اولندی .

عوام پسندلك علت قدیمه‌مزدر . اوضعفه مغلوباً مخالفت ایتدك . نتیجه‌سی اوله‌رق روسیه اوروپانك « وکیل مرخصی » صفت ومأموریتی ایله مداخله ایتدی ، آیا ستفانوسه وارضرومه قدر کلدی .

لکن بزه اعلان حرب ایتمزدن مقدم پرنس غورچاقوف پرنس بسمارقك انضمام موافقتیله کیزلی ایشلر کورمش، آوستریا ایله مذاکراته کیریشمش ایدی:

بوسنه وهرسك ایالتلری آوستریایه ترك ایدلمك شرطیله روسیه‌یه سربستیٔ حرکت ویرلمش ایدی !

بونك ترکجه‌سی : روسیه اوروپانك مرخصی صفتنی طاقندی . اوصفتله پشین اوله‌رق بوسنه وهرسکی آوستریایه ویردی .

بوصورتله محاربه آچلدی . (سعید) امضاسی آلتنده تجمع ایدن مداخلات غافلانه سببیله سلطان عزیز مرحومك همتیله الده ایدیلان عسکردن ودونتمادن استفاده ایتمکدن عاجز قالدق . پریشانلغمز، هربر مأمول خصم، وتخمین دول مرتبه‌لرینی آشدی .

شروط متارکه ومصالحه دخی اونسبتده آغیرلاشدی .

بالخاصه قواله‌یه ومناستره‌قدر ممتد بر بلغارستان، آوستریه‌نك وبناءعلیه آلمانیه‌نك حسابلرینی قاریشدیردی .

یعنی روسیه‌نك « کار »ی یاننده، بوسنه وهرسك لقمه‌سی آوستریه ایچون « کافی » کورونمدی . پروتستوسنی داعی اولدی .

برلین قونغره‌سی آوروپانك شوحال روحانیسی ثمره‌سی ایدی .

اکر استانبولده امور شناس بر حکومت عثمانیه‌مز ایله قونغره‌ده کار آکاه مرخصلرمز بولنمش اولسیدی صوفیه وفلبه سنجاقلری ادارهٔ مستقله‌مزده قالیر ، بلغارستان پرنسلکی طونه وبلقان سلسله‌سی آره‌سنه صیقشمش ، بلقانلره حاکم اوله‌جق بزلره هر دائم طاتلی یوز کوسترمکه مجبور ایدلمش بر ولایت ممتازه شکلنه تنزیل ایدلمش اوله‌جق ایدی .

نه چاره که حکومتمز حکومت دکلدی ، مرخصلرمزده اکا لایق ایدی . اجتماع اثناسنده خواب غفلتدن اویانه‌مدیلر . صوفیه سنجاغنك بلغارستانه اعطاسی حالنده روم ایلی‌ده ادارهٔ ممالکی اشکال ایده‌جکی زمینه مستند اولان لورد (بیقونسفیلد) ك ادعاسی ایکی کونلك مناقشات شدیده‌یی داعی اولمشیدی . اك صوك ومؤثر دلیل اولمق اوزره لورد بیقونسفیلدك محمد علی پاشادن بکلدیکی جواب قطعی معکوس برصابیقلامه شکلنده صادر اوله‌رق « انکلیز غیرت عثمانیه‌سی » بیله عثمانلی مرخصلرینك کفایتسزلکلری یوزندن ثمرهٔ مطلوبه‌دن محروم ایدلمشیدی . [۱]

حاصلی « روم ایلی شرقی » پروزی ایله برابر قوجه بلغارستان حصوله کلمشیدی .

ایشته اووقت پرنس بسمارق ایله قونت اندراشی « روسیه‌نك بوقدر بیوك اولان حصهٔ موفقیتنه قارشو »

[۱] صوفیه سنجاغی اطرافه حاکمیتی حسبیله بلغارستانه ویرلدیکی حالده روم ایلیده اسایشك تقریری ممکن اوله‌میه‌جغی انکلیز مرخصلری طرفندن ادعا ایدلمش ، روسیه مرخصلری ایسه عکسنی ادعا ایله ایشی اوزاتمشلر . اورالری رأی‌العین مشاهده ایله بیلان وعسکرلك امورنده ارباب عد ایدیلان محمدعلی پاشانك رأیی صورلمش . محمدعلی پاشا ایسه غافل بولنه‌رق صوفیه سنجاغنك اطرافه قارشو اهمیت سوق‌الجیشنه معطوف اولان سوألی صوفیه قصبه‌سنك موقع مستحکمی اعتباریله اهمیت محلیه‌سنه منحصر استیضاح مقامنده تلقی ایتمش وصوفیه‌نك عسکرلك نقطهٔ نظرندن اهمیتسزلکنی سویله‌مشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

بوسنه وهرسکك آوستریایه اعطاسنی «کافی» کورمدیلر طرفینك کارلرینی توزین ایتمك ادعاسیله تقرر ایدهجك حصه‌نك «علی الحسابی» مقابنده «موقت» صورتنده اشغال سوسی ویردیلر .

یعنی آلمانیا ، روسیه ، آوستریا نظرلرنده دولت علیه‌یه اعاده‌سی اعتباریله موقت دکلدی ، آوستریانك حصهٔ نسبیه‌سی جهتیله برجزؤ ایدی .

شو غوامض تاریخیه ایله انقلابك فرداسنده‌کی مشکلات وخیمه‌مز حسابه آلنجه طاشلیجه سنجاغی وایکی ملیون لیرا تعویضاتلی پروتوقولی بیوك برموفقیتمز عد ایتمك ایچون جداً عمای سیاسی‌یه مبتلا اولمق لازم کلیر .

یونك ایچون وکلای ملتمز پروتوقولده مشهود اولان فرعی نقصانلری « قوه‌شو ودوست بردولت ایله باب عالی اره‌سنده موافق مصلحت اولهرق ایلرووده تسویه ایدیلهجکی امید قویسیله امضالنمش اولان اشبو پروتوقولی عینیله قبول ایدر » شکلنده ارائه ایتمکدن فضله برمشکلات چیقاریرلر ایسه وطنه حتی بوسنه و ارناؤد قاردشلرمزه خدمت ایتمش اولهمزلر اعتقاد قویسنده‌یز .

جناب مرشد مطلق امدادمزه یتشه !

—

مهمهٔ سیاسیهٔ داخلیه

—

« جمعیت » مجلس مبعوثانك کشاندن صوکره ماهیت مفروضه‌سنی ضایع ایتدیکندن طولایی باب عالیجه اتخاذ اولنوب ولایات ایله مستقل متصرفلقلره خطاباً شرف تسطیر بیوریلان تلغرافنامهٔ سامی‌یی (تقویم وقایع) دن نقلاً ایکی کون اولکی نسخه‌مزده درج ایتدك . مندرجاتنده‌کی اخلاصده اصلا تردد‌مز اولمیوب تطبیقاتنك کوسترهجکی حال ونتیجه‌یه کوره هم بوقرار وطنپرورانه‌یی اتخاذ ایتمش اولان صدر اعظم پاشا حضرتلرینك همده بویله برقرارك تطبیقی فعلاً تسهیل ایده‌جك اولان جمعیتك تجیل ایدیله‌جکنی علاوه ایلمش ایدك .

درت شی بزی شو مهمهٔ سیاسیهٔ داخلیه‌یی یازمغه سوق ایتدی :

اولا — کچن آغستوس غایه‌سنه‌طوغری ینه باب عالیدن بومأ لده ولایاته « تبلیغات سامیه » اجرا بیورلمشدی . آنك نتیجهٔ مطلوبه‌یه اقتران ایتمامش اولدیغنك شمدیکی تبلیغات ایله اکلاشلمسی .

ثانیاً — بعض ذوات رسمی عد اولنه‌جق برلسان ایله « جمعیت » تعبیرینك قوتنده صدر اعظم پاشا حضرتلرینك تبلیغات رسمیه‌لری ایله هم فکر ونظر اولمامسی .

ثالثا — بعض ذوات حمیت سمالك غزته‌لرده کوریلان تلغرافنامه‌لری مؤدالری شو اختلاف فکر ونظری تقویه ایتمکده بولنمسی .

رابعاً — دوائر رسمیه آراسنده حکومتجه رسماً وضع ایدلمش اولان تلفون خطنك هنوز جمعیتك درسعادت مرکز اداره خانه‌سندن قطع ایدلدیکنه، جمعیت مخابراتیله مناقلاتندن تلغراف وپوسته اجوانتك استیفاسی لزومنه دائر مرجع عالیدینه باب عالیدن تبلیغات اجرا بیورلدیغنه دائر برصراحت کوریلمامسی .

شونلره بناءً بیان ایده‌رز که تبلیغات اخیرهٔ صدارت پناهیده بالجمله وطنپرورانك ظن وتخمینی خارجنده اولهرق اخلاص تام یوق ایسه تبلیغات واقعه مطلوب اولان نتایج وثمراتدن بشقه هرشیٔ تولید ایده‌بیلور .

انك ایچوندرکه قرار واقعه‌کی اخلاص تامی ارائه ایتمك اوزره :

اولاً — قرار مبحوث عنهك بالجمله شعبه‌لرینه تبلیغ ایدلك اوزره بتون نظارات ایله دوائر مرکزیه‌یه ده تبلیغی ،

ثانیاً — تلفون و تلغراف و پوسته معاملاتنك جمعیتله برکونه مناسبتی بولنمدیغنه دائر مرجعنه تبلیغات اجرا اولندیغنك اعلانی ،

ثالثاً — لدی الحاجه مأمورین حکومتك بیلمسی وبناءً علیه « مداخله ایتمدی » « ایتمدم » ترانه‌لرینه محل قالمامسی ایچون آرتق فرقهٔ سیاسیه شکل طبیعیسنه کیرمش اولان جمعیت محترمه منتسبلرینك بیلنمسی لزومنه مبنی بونلرك لیسته‌سنك ده هیچ دکلسه محللرنجه بیلنمك اوزره حکومات محلیه‌یه توديع ایتدیرلمسی ،

رابعاً — تبلیغات رسمیه‌ده بیان بیوریلان « مختلف نام وعنوان آلتنده‌کی جمعیتلر » ك طشره‌ده تعیین اسامیسی ایله برابر منتسبلری لیسته‌سنك کذلك حکومات محلیه‌یه ویردیرلمسی،

خامساً — شوقرار حکومتك هرکسك آکلایه‌بیله‌جکی برلسان ایله اهالیٔ قرایه قدر تعمیمی ،

سادساً — مجلس مبعوثانك کشاندن صوکره ماهیت مفروضه‌سی زائل اولمش اولان جمعیتك هیئت حاضره‌سی حقنده‌کی فکر و نظر حکومتك مبعوثان واعیان کراجمده رسماً بیلنمك اوزره بوهیئت جلیله‌لره اصولی دائره‌سنده بیلدیرلمسی مقتضیدر .

خاتمه اولهرق شوراسنی علاوه ایدرزکه مثلا برضابط متمادیاً اوروپاده روم ایلیده اناطولیده جمعیت نام وحسابنه سیاحتلر اجرا ایتدیکی وعسکرلرك سیاسیات ایله اشتغالی باتحریرات عمومیه منع ایدلدیکی حالده اوحرکت ایله شو معاملهنك تألیفنده عقل ومنطق برنفس آلهجق بر بوله‌مامقده‌در . ایشته بویله بسیط تألیفسزلکلردن ناشی مهم اخلاصلر وادیٔ تردده صاپیور !

—

فضولی اسناد

—

مالیه ناظری بك افندی مجلس مبعوثان ایچنده سوز سویلرکن بوش یولنیور . مجالس ومحافل سائره‌ده اولدیغی کبی اورادہ دخی سویله‌نیلان صاچه‌لر ایزسز کچر ظن ایدییور . کیفیتك تکرر ایتمه‌سنه دقت ایتسون . چونکه پابدوسه اوغرامه‌سی محتملدر .

کچن کون مجلس ضبطنامه‌سنی مطالعه ایدرکن خزینه جلیله‌ده بعض قیودك موجود اولمدیغی سوزی کوزیمزه ایلیشمش ایدی. مرتب سهوی ظن ایتدك. صوکره بالمناسبه سهو اولمدیغنی مع التعجب ومع التأسف آکلادق .

فی الحقیقه چکردکدن یتشمه‌مش اولسه بیله سنین و فیه‌دن برو خزینه‌ده متنوع مأموریتلرده بولنمش اولان برذاتك ، هم‌ده خزینه مداوملرینك حقوقیله برابر خزینه جلیله شانك محافظه ومدافعه‌سیله مکلف اولان برذاتك او افاده‌سنی تأویل ایتمك ممکن دکلدر . چونکه قیودك فقدانی افاده‌سی فضولی براسناددر .

خزینه‌ده هرشیئك قیدی واردر . قیددن ومالیه امورندن اکلایانلر ایچون قیدسز هیچ برشی یوقدر. اعمالیه رنکدن بحث ایدلمدیکی کبی، قیدلری تعقیبه مقتدر اولمیانلره ایشی اکلاتمق کوچکدر . لکن هیچ اولمزسه بوکون کندی نامنه اولهرق ملت مجلسنه تقدیم اولنان بودجه‌یی اولسون خاطرندن قاچیرمامالی، « بن بونده کاذم » ایله سیان اولان اوافاده‌ده بولنمامالی ایدی .

فضله اولهرق خزینهٔ مالیه‌ده مستخدم بونجه مأمورین طوپدن تحقیر ایدیلیور . بوکون اومأمورلر کندوسنه دیسه‌لرکه : « هرهانکی ایراد ومصرفه عائد اولورسه اولسون برقید طلب بیوریکز، فردایه براقمسزین جقاروب سزه تقدیم ایدهلم » دیرلر وکمال نزاکت ایله « معیت بوبله‌می حمایه ایدیلیر » سرزنشنی سرد ایتسه‌لر عجبا نصل مقابله ایده‌جکدر .

بز ناظر سابق دورنده « قرابت غیرتنه » خزینه‌ده یازه ایتمیه‌جکنی صراحةً بیان وایضاح ایتمش ایدك .

نه‌چاره‌که طوغری سوزدن عبرت آلق اصولی دوائر عالیه‌یه هنوز ادخال ایدنه‌مش بولنیور .

هرحالده خزینه‌نك شانی وبالجمله مستخدمینك حیثیتی نامنه اولهرق اواثر ذهول نظارته قارشو پرتستو ایده‌رز .

—

مبهم ویا مبهم بر ادعاء

—

ایتالیاده دردست تشکل بولنان قونغره‌یه اعزام اولنه‌جق مأمورك انتخاب واعزامی‌ده هرشی کبی مسئله حلنه کلدی .

بزجه تحقق ایدن نتیجه شودر : ایتالیا حکومتی بوقونغره‌یه برینك اعزامی لزومنی معارف نظارتندن التماس ایتمش . اوراسی‌ده طب فاکولته‌سنه مراجعت ایلمش. بوراسی‌ده ضیابك نامنده مقتدر بردوقتوری انتخاب ایله اسمنی معارف نظارتنه بیلدیرمش . مجلس معارفجه کیفیت انتخاب تصدیق اولنهرق واون بیك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22/1153

غروشده خرج راه تعیین قلنه‌رق اصولاً باب عالیه یازلمش .

اکمال مراسم ایچون عرض ایدیلوب ارادهٔ سنیه‌سی استحصال ایدلدکدن صوکره باب عالیجه ایش « تغلیط » ایدیله‌رك دوقتور اسعد پاشاده ایشه قارشدیرلمش ایمش .

ارکان کرام جمعیتدن اسعد پاشا حضرتلری (یکی غزته) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده مندرج مکتوبده نه بیوریورلر ؟

ایشته شویله دیورلر: کندوسی خصوصی بردعوتنامه آلمش . مصارف اولمسون دیو سس چیقارمامش دائما کندوسنك کتمکده اولدیغی برایشه دیکر برینك تعیین ایدلدیکنی کورنجه اصولاً مراجعت ایتمش کندوسی‌ده علاوه ایدلمش . مصارفجه‌ده ایکی کشی کتمکله برکشی کیتمك اراسنده‌کی فرق قرق لیرادن (!) عبارت ایمش .

ایشك جریان واقع رسمیسی ایله افادات واقعه مقایسه وزبده ایدلنجه شوچیقیور :

اولا — کندوسنه خصوصی کلان دعوتنامه‌دن ایش اولوب بتنجه‌یه قدر کیمسه‌یه معلومات ویرمامسی ،

ثانیاً — برمأمورك اعزامنه مصارف وقوعبوله‌جغی اندیشه‌سیله راضی اولیور ایکن ایکی کیشنك اعزامنده کی فرق لیرا فرق زائده رغماً حمیتلرینك متأثر اولمامسی ،

ثالثاً — اولجه مرجع رسمی‌سنجه تعیین اولنان خرجراهك ، کیفینك ارادهٔ سنیه‌یه اقترانندن صوکره ، برقسمنك ایلك مأمور رسمیدن آلنوب پاشا حضرتلرینه ویرلمسی ،

رابعاً — ایش اولسه اولسه امر انتخابه قارشو اصولاً اعتراض ماهیتنده بولنمق ایجاب ایدوب بونك ایچونده طب فاکولته‌سنه ، هیچ دکلسه آنك مرجعی اولان معارف نظارتنه مراجعت ایله ، اصولی دائره‌سنده ادعای حق ایتمك طریق طبیعیسی وار ایکن ایش بتدکدن صوکره مرجع رسمیی چکنیه‌رك طوغریجه ویا بالواسطه صدر اعظم پاشا حضرتلرینه مراجعت ایتملری دور استبداده خاص « معاملات مخصوصه » ماهیتنده قالمسی ،

خامساً — صدر اعظم پاشا حضرتلری مرجع رسمیی کوز حکیمی پاشا حضرتلرینك نظر دقت وقوفلرینه ارائه ایتیوب خارجدن معاملات دولته مداخله ایدلمامسی حقنده برکون اولکی تبلیغات رسمیه‌یه مغایر اوله‌رق مرجع رسمیسنجه « قضیهٔ محکمه » حکمنی اکتساب ایتمش اولان بومعامله‌یی تفتیش ایتمش بولنملری .

* *
*

شمدی سوز صره‌سی معارف نظارتنکدر :

۱ — امر انتخابده خطامی ایتدی ، صواب می ایتدی ؟

۲ — بدایةً اون بیك غروش اولق اوزره ضبابك ایچون تعیین ایتدیکی خرجراهی نیچون تعدیل وتقلیل ایدیور ؟

۳ — امر انتخابده نظارت حائز حق ایسه ، و اصولنده‌ده انتخاب اجرا ایدلمش ایسه کیمك نفوذی خاطری ایچون کندو « قضیهٔ محکمه » سی خلافنه برمعامله‌یی قبول ایدیور ونه‌دن بو « سرفرو » یه کردندادهٔ اطاعت اولیور ؟

البته بایدیغی بیله‌رك یاپان ، افکار عامه اوکنده وقارینی علناً کوسترمك ایستیان برنظارت « سوز صره‌سنی » قاچرماز .

کیفیتك اهمیتی باب عالی ایله معارف نظارتنه عائد برمعامله اولمسندن منبعث اولیوب انتظام واطراد معامله حسبیله سلامت عمومیهٔ مملکته عائد برایش اولدیغندن « صوك سوز » ك فوت ایدلمامسنه انتظار ایلرز .

—

اوراق ومکاتیب

—

(انطاکیه‌دن برصدای حزین) عنوانیله ضابطان مخصصاتنه دائر آلنان ورقه المحاینه صبر وتأنی توصیه ایدرز . مخصصات مذکوره‌یه دائر غزته‌لرده کورولان مقدارلرك بوکونه ماهیت رسمیه‌لری یوقدر . ذاتاً مارتدن اعتباراً معینات عسکریه‌نك ویرلمسندن‌ده مرجعنك بومقدارله اکتفا ایتمدیکی آکلاشیلور .

—

میزان اداره خانه‌سنه

— متینغ —

مملکتمزده منتشر جرائد اجنبیه‌دن برایکیسنك عناصر مخلفهٔ عثمانیه آره‌سنده‌اوته‌دنبری دوام ایتمکده اولان وفاق واتحادی اخلال ایده‌جك صورتده مقالات نشر ایتملری منافع عثمانیه‌یه مغایر اولدیغندن حکومتجه بوکیبی حقنده قانونك ویردیکی صلاحیت دائره‌سنده معامله ایدلمسنی طلب ایچون پنجشنبه کونی ساعت درتده سلطان احمد میداننده برمتینغ عقد ایدیله‌رك مجلس مبعوثانه وباب عالیه عزیمت اولنه‌جغندن اشبو تشبث وطنپروریه بالعموم عثمانلی قرداشلرمزك حسب الحمیه اشتراکاری تمنی اولنور .

متینغده هیئت منتخبه طرفندن ترتیب اولنان نطقلردن غیری برکمسه طرفندن ایراد نطق اولنمیه‌جقدر .

متینغ هیئتی نامنه
جودتی

— میزان —

حریت سایه‌سنده ممالك اجنبیه‌دن هرنوع غزته‌لر کاوب کیدییور . انلری اوجه‌دن عد ایله اوته‌یه کچمك وارایکن کوچ حال ایله الده ایدیلان حریتی تحدید یولنده حکومته سلاح تقدیم ایتمك مهلك برایش اولور . بونك ایچون قطعی صورتده بویله برمتینغی تنسیب ایده‌میز . و واز کچلمه‌سنی‌ده خالصانه تمنی ایلرز .

—

میزان غزته‌سنه

ارباب وقوفه معلوم درکه بزده اولکی مجلس مبعوثان واعیاندن تصدیق ایدلمش اولمق اوزره موقع مرعیته قونلمش بالکز برقانون ، درسعادت بلدیه قانونی واردر . بونده شهر امانتنك ودوائر بلدیه‌نك صورت تشکیلات وانتخاباتی ، وظائفی تعیین وتصریح قلنمشدر .

ادارهٔ سابقه ، تشکیلات بلدیه‌نك انتخابات اهالی ایله تأسیسی متصد استبدادینه مخالف کوردیکی ایچون دوائر بلدیه‌یی دولتجه منصوب برر مدیره احاله ومجالس بلدیه‌یه عائد وظائفی مجلس امانته تفویض صورتیله هیئات بلدیه‌یی ، دوائر دولت عدادینه الحاق وشهر امینلرینی وظائف اصلیه‌سی خارجنده برطاقم خدمات ایله مکلف طوتمق سبیله امانته برده معاونلك ایجاد ایلمش ایدی .

عقیب انقلاب مسعودمزده وکلای ملت انتخاباتنك طریق قانونیده اجراسنی تأمیناً شهر امانتی وضع اصلیسنه ارجاع ایله مجالس بلدیه اصول انتخابه تطبیقاً تشکیل ایدلمش ، وبووجهله احکام قانونیه یرینه کتیرلمش ایکن « شهر امین سابقنك نقصانی وقوف ومعلومات وباب عالینك عدم دقت ومبالاتی سیئه‌سی اولمایدر » معاونلکك احیا اولنمسی اوزرینه غزته‌لر طرفندن شو مغایر قانون معامله ایضاحات کافیه ایله بیلدیرلدیکی کبی امانتجه یاپلمش اولان تنسیقاتك شورای دولتده تدقیقنده مخالف قانون اولان مذکور معاونلکك رفعنه قرار ویرلمش اولدیغی ده ینه غزته‌لرده کورلدیکندن بورایه کتیریلان ذاته شهری آلتی بیك غروش حسابیله فضولی اوله‌رق ایچه زمان ویریلان ویکونی اهمیتلیجه برمقداره بالغ اولان معاشاتك مسببلرندن تضمین ایتدیرلمسنه ترقب اولنمقده بولنمش ایدی .

دونکی اوراق حوادثده شهر امینك تبدیلی یازلدیغی صره‌ده ذکر اولنان معاونلکده سلانیك بلدیه ریاستندن منفصل عادل بکك تعینك خبر ویرلمسی باعث حیرت اولدی .

تشکیلات حاضرهٔ قانونیه حکمنجه دوائر بلدیه عادتا مستقل اولق حسبیله امانته عائد اشتغالات بالطبع یك ازالدیغندن اوراده معاونلکه قطعا لزوم کوریله‌مز . اویله برلزوم فرض ایدلسه اصول مشروطیت ایجابنجه بونك ایچون امانتده اسباب موجبه تصریحیله برلایحهٔ قانونیه باپیله‌رق حالا موجود شورای دولتدن ومجلس وکلادن کچدکدن ، ومجلس مبعوثان واعیاندن تصدیق اولندقدن صوکره بالاستیذان صادر اولهجق ارادهٔ سنیه اوزرینه اجراسنه باشلانیله بیلور .

شو وجوب قانونیه وغزته‌لرك بونجه بیانات واخطاراتنه رغماً حکومت اجرائیه‌نك تکرر ایدن ، وآرتق غفلت وجهله حمل واسنادینه امکان کوریله میان بوحرکت خودسرانه‌سی مجلس محترم ملیمزجه داعیهٔ سوال اولدیغندن افراد عثمانیه‌دن برفردبولنمقله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.1153

حیثیتیله ومعتبر میزان دلالتی ایله وکلای ملتمزك انظار دقت وبصیرتلرینی دعوت ایلرم .

امضا محفوظدر

—

آطه پازارنده امانهٔ حمیتمندان ایله میدانه کتوریلان خسته خانه بالاخره مکتب حالنه افراغ ایدلمش حال بوکه قضانك جسامتنه کوره خسته خانه کافی دکل ایکن بونکده محافظه ایدلمامسنه اعتراض اولنیور . ذاتاً اعانه اولهرق پاره ویرنلرك خسته خانه انشاسی ایچون ویرمش اولدقلرینه نظراً ارباب فتونك مقصدلریده تغییر ایدلمش اولیور .

آطه پازارنده شمدیلك احتیاجه کافی مکتب بولندیغندن بحثله خسته خانك شکل اصلیسنه افراغی لزومی اولیای امورك نظر دقتنه عرض اولنیور .

—

تلغرافنامه

مشروطیتك تمامئ تأسیس امنیت وحقوق تصرفیهنك بحق توثیق وتقدیریله قائم اولدیغی حالده شمدیيه قدر مجلس مبعوثاندن انتظار ایدیلان اشبو شرائط مهمه حقنده برتشبث وقوعبولمادیغی کمال تأسفله کورن بوظلم دیده ملت عجبا نه وقت حانهسنه اراضیسنه تصرف سعادتی کورهجکدر. سکز آیدنبرو دوام ایدن بوتذبذب وکشمکش اداره قارشوسنده اللریمز بوکریمزده قالمشدر . اراضیمز یغما اولیور حکومت شوکتلی کوستره میور بوحال نه قدر دها دوام ایدهجکدر فریاد »

قره کچیلی عشیرتی رئیسی
زاده حافظ
محمد امین

—

اوراق حوادث

—

(طریق هدایت) نامیله یکی برغزته چیقمش . دون برنجی نسخهسنی کوردك . (فاروقی عمرافندی) کبی برفاضلك دلیلی بولندیغی برطریقك جداً هدایت طریقی اولدیغنه شبهه یوقدر . الله موفقیت احسان ایتسون .

—

« حقیقت دائما . . . . حقیقت » عنوانی آلتنده ادرنهدن (اقدام) رفیقمزه بیغاده جریان ایدن احوال غیر مرضیه حقنده معلومات تأییدیه ویرن ذات حمیت سماته تشکر ایلهرز .

بیغا مبعوثی عارف عصمت بك افندینك نظر مطالعهلرینه حواله ایلرز، قلمهٔ سلطانیه قوماندانلغندن ایکنجی اردویه ، اورادنده حربیه نظارتنه یازیلان رسمی تلغرافنامهلره اعتماد ایدلسه کرکدر.

—

بعض شیلر واردرکه قاریشدیرلمغه کلمز . چونکه قاش یاپیلیرکن کوز چیقار . احرار فرقهسنك طلبی اوزرینه احمد رضا بك افندی طرفندن ویریلان جواب بونوعدندر .

« خائنلر » توجیهنك ضمنیسنه راضی اولهمیورلر ایدی . شمدی ایسه :

« کیم اولورسه اولسون نطقمده تعداد ایتدیکم افعال مضرهیه تصدی ایدنلره عائد بولدیغی »

کلمات غافلانهسی ایله صریح صورتده ابتدا صدر اعظم ، صوکره جمعیت اتحادیهنك بر استبداد چتهسی حالندن قورتلمهسنی خالصانه تمنی ایدن عثمانلیلر، ملت مجلسی رئیسی آغزیله رسماً « خائن » توصیف اولنیورلر .

بزکندی حسابمزاعتباریله بوکا اهمیت ویرهمیز. چونکه اوزون وآجی تجربهمز ایله ثابتدرکه اوذات محترم سویلهدیکنی بیلمدیکی ایچون سوزلرندن طولابی مسئول ایدیلهمز .

یالکز برابرنده سوروکلهمکده بولندیغی مجلس مبعوثانمزك دوچار بولندیغی فضولی فلاکته آجیمهمق المزدن کلیور .

—

آچیق مخابره

ایوبده (نوفیق) امضاسی صاحبنه : حریت قانوندن بشقه برشی ایله تحدید ایدیلهمز . استحصالنه واسطه اولانلرك امتیاز ادعالری قطعیاً مردود در . چونکه قبولی ، استبدادك شکل دیکری اولمقدن خالی قالمز . یعنی اویله برامتیاز وتفرقه حریت ایله قطعیاً امتزاج ایدهمز . بونلر بك بسیط قواعد اصلیهدندر .

—

اخطار خالص

بعض ذوات کرامی ازعاج ایتمك مقصدیله مناسبتسز (قارتدوویزیت) وکولنج دعوتنامهلرنشر ایدلمکدهدر . بونك برنمونهسی ده مطبعهمزه کلمشدر . بوواسطه ایله هدف اغراض اولان ذواتی تعجیز ایتمکدن زیاده اخلاق نجیبهٔ ملیهمزی تعذیب ایتمش اولیورلر . اکربوکبی سلاحلرك ، خصم یرینه استعمال ایدنلری جرح ایتدیکی مرتکبلرنجه هنوز معلوم دکلسه بونی کندولرینه خالصانه اخطار ایتمکی وظیفه عد ایلرز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

صدارت عظماشیفره قلمی خلفای متحیزهسندن محی الدین بکك والدهسی خانم افسرایدهکی خانهسنده ارتحال داربقا ایتمشدر . بوکون اوکله نمازندن صوکره فاتحدن قالدیریلهجقدر . رحمة الله علیها

— حاجی بك زاده احمد مختار بك افندی طرفندن محلولاتی ، منفعت بیت المالی ، اعمار اوقافی ، تزیین بلدهیی موجب صورتده مجلس مبعوثانه برلایحه ویرلمشدر .

—

علاوهلر

« بلغارستان ایله محاربه » کبی فریادلر ایله علاوهلر ظهور ایتمکه باشلادی . بوکبی نشریاتك مضرتی هربر تخمینك فوقندهدر . حکومته وسیلهٔ تضییق ویرمهمك خاطری ایچون اولسون بونلره نهایت ویرهلم .

—

نشریات جدیده

— محررین مشهورهدن علی سیدی بك افندینك تربیهٔ اخلاقیه و مدنیه اثری انتشار ایتمشدر . سراپا بر محصول تدقیقات اولان بومجموعهٔ مکملی مشتاقان تتبعه توصیه ایدهرز .

— اعتدال مجموعهٔ بدیعهسنك دردنجی نسخهسی انتشار ایتمشدر .

استبداد — مشهور « آلفیهری » نكاك کزیده براثریدر . فضلای احراردن عبداه جودت بك طرفندن ترجمه ایدلمشدر . بواثر برچوق حواشیایله مزیندر .

—

مجاهدهٔ ملیّه

آوروپایه عزیمت وعودتمزك اسبابی تصویر ایدر . فیاتی اون غروشدر .

حریت وادیسنده بر پنجهٔ استبداد

حربیه نظارتنده توقیفم ایله نتایج غریبهسنی حاکیدر .

فیاتی بش غروشدر

یلدیز سرای همایونی
و
باب عالی

محررمزك فرانسزجه اولهرق وقتیله نشر ایتدیکی رسالهنك ترجمهسیدر . بوکونلرده نشر اولنهجقدر .

تهلکهنك بیوکی — علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیهیی تدقیق ایدر . فیاتی برغروشدر.

اختلال فرقهلری — فرماسونلر، آنارشستلردن ، سوسیالیستلردن، قومونیستلردن،اتحادجمعیتندن ، مسالك ممالئهٔ سائرهدن عمیق برتفوذ نظرله بحث ایدر براثر مکملدر . بش غروش فیاتله بالجمله کتابجیلرده بولنور .

طالع — خواجکاندن اوفلی رجب رحمی افندی طرفندن تنظیم ایدلمش بر مجموعهٔ اشعار اولوب آلتمش پارهیه صاتیلور .

محمود بك مطبعهسی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۶ جمعه (٤ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۳ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر . آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

فریدپاشا

—

فرید پاشا ، بوکون جاذب انظار خواص وعوامدر ، بزدخی وظیفهٔ برقاچ سوز سویله‌مش اوله‌لم .

فرید پاشا راست کله برآدم دکلدر . بونی‌ده وزارتی ، یاخود اسبق صدر اعظملغی ، ویاخود شمدیکی آیدین والیلکی جهتیله سویله‌میورز .

فرید پاشا برممتاز خلقتدر . ظاهری لطیف اولدیغی قدر، باطنی‌ده رنکیندر . ذکی ، لسان آشنا، سوز بیلیر ، سهولت کلامه مالك برذات فطانت سماتدر .

وفاکار دوستلری آزدر . دشمنلری ، بدخواهلری ایسه پك چوقدر . بوده پك طبیعیدر . چونکه استعدادده امثال واقرانه پك فائقدر .

استعدادلری ایسه پك متنوعدر . مجارستانده مانیات ، آلمانیاده یونکر ، روسیه‌ده بایار ، انکلتره‌ده لورد ، اسپانیاده غراند ، چینده ماندارن ... حاصلی هرنه نقطهٔ کره‌ده بولنسه مطلق اورانك بیوك قاووقلیسی، ایری پاپوجلیسی اولور .

اساساً ارناؤد بولندیغی حالده هر هانکی جنس وملتله قونوشسه مخاطبی کندوسنی همشهری ظن ایدر ، مجلوبی اولور . یالکز نصلسه بورابطه‌لر سورکلی اولماز .

هرمخاطبی تسخیر ایدر . چونکه کوزل سویلر. ادالری‌ده سوزك آهنکنی اکمال ایدر .

مسموعات اوزره کندوسنی استبداد طرفداری عد ایدن برحریت « مرشدی » قارشوسنه کلوب برچیفت لاقیردی ایدنجه، حریت افراطنده بیله فرید پاشانك فرید الزمان اولدیغنه حکم ایدر . بالعکس کویافارماصونلغنه قائل برذات فضائل سماتی قارشوسنه قویدیکزمی ، فرید پاشایی برتقوای مجسم عد ایلر .

دواملی وصمیمی بر محبتله چوق کیمسه‌لر کندوسنی سومزلر . فقط جمله‌سی کندیسنی صایمقده دائما متفقدر .

برکون قطب زمانه اوزاقدن خوش کورونانلرك بیله فرید بکه تقرب ایتمه‌سی خوش کورونمز ، تجویز ایدیله‌مز، جبراً منع اولنور ایکن، دیکر برکون فرید پاشا قرب عالینك ممتاز وفریدی اولور، قیصرلرك بیله دست وفاقلرینی صیقمغه باشلار .

تنفس ایچون آوروپایه طوغری آدیم آتدیمی « فرار » !. آوازه‌سی ارنلرك دلاللرینه نقرات اولور . قلملری ، فورچه‌لری عزت پاشا ایله ملاقاتلرینی تصویر ایتمکه قویولورلر. فقط کیفنه کلوب عودت ایتدیمی « مرکز مقدس » [illegible] کاهنلری بیله خاکپای فخیمانه‌لرینه [illegible] ومظهر احسان اولمق اوزره نوبته دوشرلر .

هرکسك فضله اشتهاسنه اصول مشروطیت سد ممانعت عد اولنور . فرید پاشایه تطبیقلری ایجاب ایدنجه بالجمله قواعد شاذ اولور ، شاذلرده دستور مقدس کسیلور .

مثلا معزولیت معاشی ایله والیلك معاشی اصول مالیه‌جه خلط ایدیله‌مز ایکی عنصر اصلیدر . لکن ایش فریدالعصره تماس ایدنجه ، باخصوص معزولیت معاشی ۲۵ بیك ، والیلك معاشی‌ده ۲۰ بیك اولنجه عناصر مختلفه‌نك لایتغیرلکی بیله فرید پاشانك نفعی ایچون بام بشقه برخلیطه‌یه دونر .

تنسیقات قولراسی آچیقلر لوالرینی تشکیل ایتمش، مساند ومأموریتلری ایکیشره بولمك امکانی تحریسنه زمامدارانی سوق ایتمش ایکن، فرید پاشا ارزوی مأموریت اظهار بیورورسه چیفتر چیفتر مقاملر تقدیمنه مسارعت اولنور .

سبحان من تحیر فی صنعه العقول !

*
* *

کندوسنه مجهول برصنعت ، طاقنمه‌سندن عاجز قاله‌جغی برصفت یوقدر . لکن فرط ذکاسی هرشیدن چابوق بیقدیرر ، یکیسنه سوق ایدر .

عدلیه‌دن مالیه‌یه ، داخلیه‌دن خارجیه‌یه ، مسند عالیدن غزته اداره خانه‌لرینه .... هپ طیران ایدر . کیمسه‌یی بیقدیرماز ، کندوسی بیقار ، طوره‌مز، یکی مشغولیت ، کسکین اولان ذهننی اشغال ایده‌جك یکی ایشلر آرار .

حلال المشکلات اولدیغی قدر، مولد الصعوباتدر . بوده کندینی کوسترمك ، رجحاننی تصدیق ایتدیرمك ذوقی ایچون اولسه کرکدر .

اکریکی بر (ماکیئاول) دنیایه کله‌جك و (ایل پرینچیپه) سنی یازمغه لزوم کورورسه بالجمله (بورجیا)لر بیات اولور، فرید الجدیده قارشو قهرمانلق مسابقه‌سنه کیرشمکه جسارت ایده‌مزلر .

(میزان) کندوسنه مدیون شکراندر . چونکه وقتیله محصول دعاسیله مشرف اولمش ایدی . « جمله سیاسیه »لربیله سایه‌سنده احداث ایدلمشدر. (میزان)ه ترفیق ایدلمه‌سی مطلوب عالی اولان (امتزاج) رسالهٔ موقوته‌سنه‌ده باش محرر یازلمش ایدی . لکن سانسورك مرکز اعظمی کندوسنه محررلك اعطاسنی شویله طورسون ، بزم عاجزانه الفتمزه دواممزی بیله تنسیب ایتمه‌مش ایدی . مع مافیه رفقای تحریر اوله‌رق انتخاب ومقبول ممیز اولان زهدی وکمال بکلر کیمی زوره ، کیمی‌ده اماسیه‌یه نفی وتبعید ایدلدکلری حالده مشهود اولان احتراز عالی کندوسنك وکالت مطلقه ایله تطییب ایدلمه‌سنه مانع اولمامشدر .

دون آیدینه عزیمت ایده‌جك ایدی . کیتمه‌مك احتمالی اولدیغی کبی کیتسه بیله عودتی مطلقا اك آز آکا انتظار اولندیغی زمانده واقع اوله‌جقدر. چونکه خویی ، مسلکی ، مقصد واملی ، طور وحرکتی، محیط فعالیتی کیمسه‌یه مقیس دکلدر . بوده هرشیجه تفرد ایتمه‌سی فریدلکنك ایجابی بولنمه‌سندندر.

سبحان من بقدرته یعجز الفحول

—

ادارهٔ مشروطه‌نك میوه‌لرندن

—

منحل قالان مبعوثلغه اهلنك انتخابی لازم. قانون صریح ، معامله واضح ، منطق میدانده. اصول وامثال مدنیه‌سی‌ده کوز اوکنده :

بو، بویله ایکن باب عالی مجلس اعیاندن تفسیر ماده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 153

ایدلمسی التماس ایتمش . اوراجه‌ده باب عالینك انتخاب کرده‌سی اولان یعنی شورای دولتك نسخهٔ ثانیه‌سی بولنان هیئت اعیانجه‌ده مرضیٔ حکومت کوزه‌دلك صورتیله تفسیر ماده ایدیلیور : موجود منتخب ثانیلرك وکالتی موجود وصحیحدر . بناءً علیه بونلر بالاجتماع مبعوث انتخاب ایدرلر دینلیور .

مقصد بوغراقی بیان وایضاح دکلدر .

بعض رفقامزده کورلدی که اقسرای جوارنده برقاچ محله اهالیسندن بعض حرمتمندان اعیانك وجه نظرینه اعتراض ایدیورلر . اهمیت یوندہ .

یعنی برطرفدن اعیان رئیسی سعید پاشاحضرتلری بشقه امضا آلتنده نظریه‌سی مدافعه ایدیلیور . دیکر طرفدن محله اهالیسی بونی رد ایدیور . نه بیوك نعمت! یدی سکزدفعه صدارته کلمش، اعیان ریاستنه چیقارلمش ، شرف زقاغندن کچمش ، په راپالاسده کی ضیافتك اطعمهٔ لذیذه‌سی‌منتدارلنی ایله عینی مقامده ، عینی حسله محسوس اولهرق اوطه‌سویلدیکی نطقك ضد کاملی سویلمش بروزیر زمان دیده‌یه قارشو ایکی وطنداش اعتراضده بولونیور .

ایشته مشروطیتك طاتلی برمیوه‌سی . حق همیشه آغاجنی ، پایدار ایتسون .

بومحله‌لیلر دیورلرکه بز بردفعه‌یه مخصوص وکالت ویردك بناءً علیه اومنتخب ثانیلری آرتق طانیمایز .

بوحسابده یوقدی . پاشا حضرتلری بوکانه دیه‌جك ؟ اوچ کیشنك سوزیمی اولور ؟ یا بوفکر تعمیم ایدرسه ! یاخود بیقلامه‌یه‌یه‌یه‌یه‌یه‌یه‌یه امنیتمز یوقدر ، اوطه وجدانلرینه مخالف رأی ویر دکلرینی تبریهٔ ذمت صورتیله حکایه ایدیورلردی . شمدی بونلره نصل اعتماد جائزدر » دیرلر ایسه .... دیرلر ایسه، دیه بیلورلر، اما کیم دیکلر دیه‌جکلر ؟

—

حق تقصیراتی عفو ایتسون

—

« اتحاد وترقی جمعیتی » کچن کون (سربستی) رفیقمز طرفندن کندوسنه اسناداً نشر اولنان تحریرات عمومیه‌یی تکذیب ایتمدی . « نیم رسمی » صورتده بالعکس صحتنی تصدیق ایتدی .

عظیم تأسفلر اولسون . چونکه بر خیلی مدت اونام محترمی تجهیل ایتمکله الفت ایتمش ایدك . انی نهایته قدر محافظه ایتمك ایسترسك .

وقتیله احمد رضا بکك جهل وعنادینه بیله‌رك قربان اولمه‌مز، دشمن بی امانك پنجهٔ قهرینه کندو مزی آتمغه رضا کوسترمه‌مز باشلیجه او نام محترمی هرنوع اسناد و شائبه‌دن وقایه ایده بیلمك غیرتمزك محصولی ایدی .

کذا انقلابك ایلك ایامندن برو کندوسنی هدف اغراض دکل، الك خیرخواهانه نصائحمزه مخاطب اتخاذ ایتدیکمزك سبب یکانه‌سی بنه اوغیرت ایدی .

نه چاره‌که اوله‌حق اولدی . آرتق تعمیره محل قالمدی . جمعیت ذلیلانه انحلار ایتدی .

ضیا وظلمت، فضیلت وفضاحت امتزاج ایده‌مزلر. ایجاب خلقت بودر . حمیت وطن پرورانهٔ عثمانی یه غیرت اقتصادیهٔ اسرائیلیه‌یی قاتمقده بونوع محالات تدندر . بونی‌ده وقتیله خطار ایتدك . آکلامق ایسته‌مدیلر .... بر قاچ « نو ظهور مجتهد » عقیدهٔ اصلیه‌نك مایه‌سنی اخلا ایتدیلر ....

شمدی ملتك کوزبکی بولنان عسکرمزی شو وادیٔ مخاطراتدن تجرید ایتمك چاره‌سنه باقلیرز . حربیه ناظرینك، بتون هیئت حکومتك شو امر مقدسی تأمین ایچون اتخاذ اولنه‌جق تدابیر صائبه‌ده تکاسل ایتمه‌ملرینی ائ ترك اولان حسیات وطنیه‌لرینه مراجعتله التماس و استرحام ایلرز .

—

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

تاریخ واهمیت واساس اعتباریله انکلتره مشروطیتی بتون دنیاده الك باشده کلر .

فی‌الواقع انکلتره‌ده مشروطیت اداره بالجمله خطوط اصلیه‌سی ایله ممالك سائره مشروطیتلرندن درت یوز سنه اقدم تجلی ایتمش والیوم موجود اولان حکومات مشروطه‌نك کافه‌سنه آز چوق نمونه‌لك خدمتی کورمشدر .

دول مختلفه قانون اساسیلرنده بعض نقطه‌لر واردرکه بونلرك مفتاح حلی ، مضامین حقیقیه‌سی انکلتره قانون اساسی [illegible] پرنکلرنی مقتبسلری یا احاطه ایتمه‌رك ، یاخود بعض افکار مخصوصه‌یه ابتنا ایدرك وضع اصلیلرندن چیقارمشلردر. برصورتده که انکلتره قانون اساسیسی تدقیق اولونمادقجه علی‌العموم قانون اساسیلر حقنده برنفوذ نظر حاصل اولمش عد اولونه‌ماز .

انجق اعتراف ایتملیدرکه بو طریق تتبعده آرزو ایدیلن حضور وراحتی تأمین ایتمز؛ چونکه منحط ، یورماز ، صفاپرور برطریق دکلدر. بالعکس برنهرزخاره بکنزرکه کوپوکلی دالغه‌لری آیاقلر آلتندن قایار، غائب اولور .. یاتاغی لایتناهی منجنیلر رسم ایدر .. اوته‌ده اوزون قامشلر، بریده سازلر ایچنه کیره‌رك تشعب ایدر .. علی‌العاده کوزدن نهان اولور . محرکی حقنده سالم برفکر حاصل ایتمك ایچون هانکی سلسلهٔ جبالدن نیمان ایدوب هانکی وادیلری تعقیب ایتدیکنی ، نره‌لردن هانکی قوللری آله‌رق بیودیکنی ، هانکی اووه‌لره وتصل یایلدیغنی ، نره‌لرده صاپوب نره‌لرده تشعب ایتدیکنی.. والحاصل ساحل سبزه‌دارینه، یم حضارتنه نه‌لر اتحاف ایتدیکنی آکلامق ایچون هیئت عمومیه‌سنه بردن اوزاقلردن ، یوکسکلردن، حاکم برنقطه‌دن ایصال نکاه تدقیق ایتمك لازم کلیر .

بو بابده‌کی تدقیقاته اساس اولهرق صف اولده قانون اساسی منابعنك تحلیلی اقتضا ایدر :

— ١ —

انکلتره قانون اساسیسنك متن اصلیسنی آرامق مینوس مجموعهٔ قوانینی آرامغه بکزر ؛ مستحیلدر . چونکه بو قانون اساسینك برمتنی دکل ، متونی واردر . هردوره‌یه عائد اورته‌ده آیری برمتن بولنور. هیچ برنده‌ده احکام ، ماده حالنه تقلیب ایدلمه‌مشدر. وبونلرك هیئت مجموعه‌سی‌ده انکلیزلر اوزرنده فرمان بر اولان قانون اساسی‌یی احتوا ایتمز؛ چونکه انکلتره قانون اساسیسنك قسم اعظمی « غیر مکتوب »در.

آز چوق مهم بالجمله مسائله یکدیکرندن حکم اعصار ایله آیرلمش قوانین مختلفه‌یه و یاخود ادوار بعیدهٔ تاریخیه‌یه عائد سلسلهٔ امثاله مراجعت ایدلمه‌سی نادراندندر .

ازجمله لوردلر قاره‌سنك صورت ترکیبی ١٧٠٧، ١٨٠١ ، ١٨٢٩ ، ١٨٤٧ ، ١٨٦٩ ، ١٨٧٦ سنه لرینه راجع قوانین مختلفه‌یه ومقاولات عدیده‌یه مبتنیدر.

پارلمنتونك مدت دوامی بری برنجی ژورژ ، دیکری ١٨٦٧ تاریخنده متخذ ایکی مقاوله‌نامه ایله تقرر ایتمش در ؛ مع هذا تعاملك بوبابده‌ده تأثیر مخصوصی واردر .

محررلر ، حقوقیون بوبابده‌کی متونی تحری وجمع وترتیب وتوضیح تشبثنده بولونمشلر ، واضع قانون بوتشبثلره نظر بیقیدی ایله باقمش ، وقانون اساسی‌یه دائر هیچ بر مجموعه‌یی کندی حاکمیت مخصوصه‌سی ایله تأیید ایتمه‌مشدر.

حال بوکه عثمانلی قانون اساسیسنده زمین اصلی اولان فرانسه قانون اساسیسی سراپا بر وحدت وبیرا ثر ایدر ، بر جملهٔ حسیات ومحاکماتك مولود همتیدر ، هیئت عمومیه‌سی ایله اورته‌یه برکونده چیقیوبرمشدر ، ابواب وفصول مختلفه‌سی یکدیکرینه معقول ومنطقی بر سلسلهٔ مفاصل طبیعیه ایله باغلیدر. حقوق ووظائفك حدوداصلیه‌سنی بر احاطهٔ کامله ایله چیزر ، تعیین ایدر .

هله انقلابه تعلق ایدنلرك بالای صحائفی بر اهین قاطعه مقامنده بر متعارفه ایله مزیندر . بتون بونلر منطقی آثار صنعتدر .

بوانتظام ووضوح وصراحتك فوائدی میدانده . نتیجه‌کیم اصوللرینك محاذیر ومهالکنی انکلیزلرده تقدیر ایتمدیلر .

فقط تبدیل محرك ایتمدیلر . بونك ایچون محتملاً ایکی شیٔ درپیش نظر ملاحظه ایتمش اولملری محتملدر :

١ — اشبو قانونی تفصیلاتی ایله آچیق ومضبوط اوله‌رق برکل تشکیل ایتمك اوزره میدانه آتمق ابدی برباب مناقشه آچمق دیمك اولور . چونکه بوحاله متبوع ، منطقدر . حضور منطقده حق استیناف ایسه مؤبداً محفوظدر .

٢ — برقانونه متفرع بالجمله فصول وتوابعی بربرده طوپلامق مکمل ، محیط اولق دیمکدرکه بونی‌ده تماماً ایفا قابل دکلدر . میدانه بویله برقانون اساسی کتیره‌بیلمك امیدنده مکنوز اولان لذائذ استغراق نه‌درجه شعر آمیز وحظ آور ایسه ایشه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

تشبث ایله برابر اوقدر معزز اولان بواملرك مطلقا انكسارینی كورمكده او رتبه مرارت انكیزدر .

والحاصل نتیجهٔ حال شودركه انكلیزلر قانون اساسیلرینك اعضای متفرقه‌سندن هربرینی انقلابات تاریخیه نره‌لره قویمش ایسه اورالرده براقمشلر ؛ اونلره ال سورمكدن احتراز ویكدیكرینه تقریب ، تصفیه ، تكمیل ایتمكدن اجتناب ایتمشلردر .

بوحال متون فریفته‌لرینه ، مشكلپسندلره ممكن مرتبه آز سررشته ویرر . برماده‌نك نقصان اولمسی ، فلان ایكی ماده آره‌سنده تناقض بولوندیغی كبی اعتراضلر ایكنجی درجه‌ده قالیر .

احتیاجات اداره او رتبه قاریشیقدر ، بونقطه‌ده اوقدر منافع متضاده تصادم وبر برینه اوقدر معارض قوا توازن ایدركه متجانس برمالزمه ومنتظم براصول منتظمه اولان خلقی تطمین ایدر صورتده ترتیبات وتنظیمات دائرهٔ امكانك خارجنده‌در .

بوحالده شوقانونك هیئت عمومیه‌سنه نظرعامه‌ده بروحدت ضعیفه ویرمكدن مباعدت مناسب مطالعه قلنمش اوله‌بیلور .

انكلتره قانون اساسینك فصول و ابواب مختلفه‌سی آره‌سنده‌كی عدم ارتباطلرك ، مسافات بعیده‌نك ، تناقضانك حكمت وجودی بوندن عبارتدر . نقیصه حالنده كورولن شو احوال بنفسه وقوعاتده ، حادثات تاریخیه‌ده بوصورتله تجلی ایتمشدر .

ایمدی انكلیزلر ، حیات ملیه‌لرینه عائد بالجمله قوایی حال فعالیتده بولوندیرمقله هیچ برینی حدود وظیفه‌دن ، اولجه تعیین ایدلمش بردائره‌نك حدود صلاحیتندن خارجه چیقارتمقدن منع وبوصورتله فابریقه‌نك اساس وجدارینی رخنه‌دار ایتمكدن خلاص ایتمكده‌درلر .

فی‌الواقع انكلیزلر قانون اساسیلری متوننك صور متفرقهٔ اصلیه‌ده محافظه‌سندن بونتیجه‌یی استحصال ایتمش اولمقله افتخار وحال حاضرك محافظه‌سنی ترجیح ایدرلر .

—

حكمت اجتماعیه‌دن :

اخلاق — یسر ظفر

— مابعد —

— ٦ —

—

برملتك كمالات علمیه وفضائل جلیلهٔ اخلاقیه‌سی بودرجه یوكسك برتربیهٔ اجتماعیه ایله تطبیق اولنه‌بیلدكجه تیسره ایصال ایدیله‌میه‌جك هیچ بر تشبث متصور اوله‌مز . ایشته اصل سرمایهٔ ظفر ، علمك بوصورت كمالنده ، اخلاقك بوطرز فضیلتنده‌در .

انكلتره كبی محتشم ، معظم بر دولتك دائما مثمر ، مؤثر بر مسلكه ساعی بر ملتك قیمتدار دوستلغنی بحق تقدیر وتبجیل ایدن ژاپونیانك انكلتره ایله عقده موفق اولدیغی اتفاق ، روس ژاپون حربنك بر سنه اول ظفرینی اعلان ایتمش ایدی .

(بر استطراد تاریخی)

انكلتره دوستلغنك ، اك صمیمی وصحیح صورت تلقیسی عثمانلی تاریخ سیاستنده موجوددر . عثمانلی سیاستنك موجدی ومعلم اولی اولان رشید پاشا مرحوم ، عثمانلیلغك موجودیت ملكیه وسیاسیه‌سنی خط همایون اعلانیله تأیید وتمهید ایتدیكی كبی باشده انكلتره اولمق صورتیله تشكیل ایتدیكی اتفاق مثلث قوتیله‌ده مملكتك حیات اساسیه‌سنی اووقت مقرر كبی كورینن برانقراضدن قورتارمشدر .

شبهه‌سز رشید پاشا بو بیوك عثمانلی منفعتنك شو صورت عظیمنی خلاص مملكتنك شو طرز مبینی تأمین وتأكید ایچون انكلتره‌یه مقابلنی بخش ایتمك ایستمیه‌جك قدر عقلسز دكلدی .

شمالك اسلاویزمی‌یه ، قارشو ، عثمانلیلغك ، نه وقتدنبری اوغرادیغی صارصندی بوسد متین سیاستك ییقلمق اوزره اولدیغنه براعت استهلال اوله‌جق .. متعاقب صاللانمه‌لرله . . . اسلاویزمك ، بحرسفیده طوغری آله‌جغی طغیان استیلایی دوردیرمق ایشته انكلتره ، فرانسه منفعتی بوطغیان احتمالنه قارشو بحر سفیده دكل حتی قره‌دكز صولرنده براشیور . روسیه‌نك حتی بحر سیاهده بیله آله‌جغی دكز حیاتنه راضی اولمیور . حتی بواستعدادی وقتیله احناق وامحا كندی منفعتلری سوقیله بر وظیفهٔ سیاسیه شكلنده كسب اهمیت ایدییوردی ..

شبهه‌سز سیاستك روحی اشتراك منفعتدن متولد ایدی . سلطان مصطفی ثالث زماننده روسیه‌یه قارشو پروسیالولرله اتفاق ایتمك غنیمتنی غیب ایدن عثمانلیلرك .. قلبنده اوبصیرتسزلكلر سزلیور .. اوجریحه تاریخ كتابلرمزده قانایوردی .

بنابرین رشید پاشا لوندره سفارتنده دهارشیدبك ایكن انكلتره‌یه عثمانلیلرك اوصره‌ده اوغرادیغی اسباب وآثار اضمحلالدن حكومت عثمانیه‌نك آتیسی حقنده ویردیكی قراری دكشدیرمكه موفق اولدی . ومملكتك احتیاجات اجتماعیه‌سی ملتك معصومیت روحیه‌سنی جداً مقنع برصورتده اثبات وارائه‌یه مقتدر اولدی . اوت هرنه وقت عثمانلیلر تاریخلرنده برفرجهٔ سلامت ایجاد ایتسه‌لر .. ویاخود برخلاص تاریخی‌یه ، برشتاب مدنی‌یه ، برمعرفت فكریه‌یه توسل ایتسه‌لر .. اوت عثمانلیلر تا بیروت مسئلهٔ مظفریتندنبری اوغرادقلری روحی ، اخلاقی ، سیاسی ، اجتماعی ، یاره‌لرینی ایو ایتمك ایچون نوقت بر تشبث حكیمانه‌یه مراجعت ایتسه‌لر روسیه ، بحرسفیده بر بالطق تأسیس وتسخیرینه مشتاق ونكهبان اولان روسیه قومشومزك دالمزه بندیكنی ، بزه شورادن بورادن ، آره‌صره ، حتی نادراً اسن نفخات فیض وسلامتدن ، نفس آلدیرمدیغنی وبوتضییق وتخریبك عثمانلولرك منفعتنه — مساوی درجه‌ده — انكلتره وفرانسه آمالنه‌ده مضر ومغایر بولندیغنی .. هرحالده اوروپاده بحرسفیدك ، آسیاده هندستان قدر حائز اهمیت برمنبع سیاست وتجارت اولدیغنی اثبات ایله حكومات مختلفه‌نك منافع مشتركهٔ سیاسیه‌لرینی كندی حكومتی منفعتنه تحویل وتوحیده ایلك دفعه اوله‌رق یالكز رشید پاشا موفق اولمش . وبومعرفت ممتازیله تاریخك بحق بیوك عنوانی قزانمشدر . ایشته بو بیوكلكك ثمرهٔ الذ سیاستیدركه بركون اول بقیهٔ اضمحلالمزدن ممكن اولدیغی قدر زیاده‌جه تأمین منفعته موفق اولمق پروژه‌لریله مشغول بولنانلر بر كون صكره دونمالر واردولریله بقا واستقرار ملیت وحكومتمزه اوت ، قانله ، جانله خدمتلر معاونتلر ایتمشلردر : عثمانلی تاریخی پارس معاهده‌سی ایله قزانیلان نتیجهٔ معظمهٔ سیاسیه‌یی رشید پاشایه بورجلیدر . وتاریخمزك هیچ بررجالنه بوقدر دین شكرانی سبقت ایتممشدر .

عالی پاشا ، فوأد پاشالرك رشید پاشانك اثرینه اقتفا ایتمكده پك چوق قدرتلری كوروندی . فقط عالی پاشا علم وفضیلت وكمال سیاستده همان همان رشید پاشا ایله همعیار بولنمش ایكن ملت عثمانیه‌نك كندی زماننده‌كی استعداد اجتماعی ، وحس مدنیسنه قارشو رشید پاشا كبی صولت وجسارت مدنیه ابراز ایده‌مه‌مشیدی . بوخصوصده فوأد پاشانك عالی پاشایه تقدمی آثاریله مستدلدر .

بنابرین بو ، اووقت تاریخ سیاستمزك اقانیم ثلثه‌سندن معدود اولان بو اوچ بیوك آدممزك انكلتره ائتلاف واتحادنده اصرار واتفاقلری محقق اولمغله برعصرلق سیاستمزك محور متینی انكلتره سیاستنك مسند مخالصتنده اجرای دور نجات ایتدی . وبو محورك آتی ایچونده حائز قیمت وصلابت اولدیغنه كمسه‌ده شبهه براقمدی .

كرچه رشید ، عالی ، فوأد پاشالرك قریم محاربه‌سنی یعنی دولتك اتفاق مثلث نتیجهٔ مبروكهٔ سیاستیله وضعیت اصلیه‌سنی مجدداً اكتساب ودول معظمه میاننده اخذ موقع اقبال ایتمسنی متعاقب بربرینك علیهنه دوشورلملری ملتك ، تاریخنده ، دائما دولت طرفندن اوغرادیغی مسامحه‌لرك اك الیمی ، اك آجیسی ، اك سیاهی اولمق اوزره قید وتلقی‌یه شایاندر .

سرای پولتیقه‌سنك بوفنا حركتی ایله او زمان بو فرصت اولدیرلمسه‌یدی او وقت بومجموعهٔ نادرهٔ سیاستك ، بوسپهای اركان ملتك افتراق وانكسارلرینه چالیشلدیغی قدر آهنك اتفاق ووفاقلرینك تأییدینه ، تشدیدینه ، برازده وطن ، ملت ، منفعتی نامنه حصر همت ایدلسه ایدی . تاریخمز پك پارلاق سطرلرله پك رنكین فصللرله یالدیزلانمش اولوردی . اوت . اووقتده اویله اولدی . مع التأسف شمدیده اویله اولیور . ایواه . ایواه تاریخ نیچون بزم قلممز آلتنده ، عملمز ، املمز قارشوسنده بوقدرعادی برتكرردن . عبارت قالیور حالبوكه تاریخ تكثیر تكریر ایچون اوقونماز . تاریخ تكریر وقایع ایچون بیلنمز .

ملت نجیبهٔ عثمانیه‌نك . . استعداد فطرتی ایچون تاریخمز اویله نمونه‌لر كوستریور . اویله نشانه‌لر

TDV İSAM
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

ابراز ایدییورکه . بوکون او استعدادك، او فطرتك بوشکل غریبنه، بوطرز لئیمنه انسان یالکز شاشمغله قالهمیور . اغلیور؛ ایکلیور. فقط . تاریخ . اومنقّد، معبّر ، مدقّق شهیر ، ظن ایدرمیزکه : بو ردیئات اخلاقیه‌یی ، بو معیبات تاریخیه‌یی ، بو انفعالات ، ملوثات شخصیه‌یی، عفوایتسون. سکوتله کچشدرسون.

خیر، خیر . تاریخك قانون جزاسنده عفو یوقدر ، التماس یوقدر ، صیانت یوقدر ، انك حکم تمیزی هیچ برصورتله قابل رد وتدقیق دکلدر. او حاکم اویله حاکمدرکه، حکمنك جزاسی مدتله تعین اتمز، ابدیدر . هم اویله ابدیدرکه مزارلرکی بیقلمه بیلمز . تربه‌لرکی اندراسنه اوغراماز . رصاتی ابدیت کی صاغلامدر؛ متانتنده‌کی قوت سرمدیدر . انك محایفنه ریب وشك کیرمز . انك سطرلرنده ، تردد، تشوش اوقونماز .

محمد احسان

—

اوراق ومکاتیب

—

(اقدام) رفیقمزك صاحبی جودت بك طرفندن وعد اولنان فرانسزجه غزته دونکی کون انتشاره باشلامشدر . نامی (اندەباندان) یعنی مستقلدر .

باشده میعوثان رئیسی بك افندی‌یه خطاب ایدلمش بر بند مخصوص واردر. آلبر فوآ افندینك قلمندن چیقمشدر . آلبر فوآ ایسه « مجاهدهٔ ملیه » ده احمد رضا بکی « احمد رضا » مرتبه‌سنه اعلا ایدن اوج ذاتدن بری اولدیغی مذکور در .ایشته اوذات بند مذکورنده بر « رجعت » ماده‌سندن بحث ایدیور . تموزجیلر بزم « رجعت » مزله مقایسه ایتسونلر .کندولری فصل فرق بوله‌جقلرینی بیله‌میز. لکن بزم حس ایتدیکمز فرق ایله کندومز افتخار ایلرز .

—

مارت حسابنه

ایجاب ایتدکچه برضرب مثل :

ایت اورر ، کاروان کچر :

عارف اولان آ کلار .

—

(کمال‌الدین پاشا) مسئله‌سی حقنده مطبعه‌مزه بر ورقهٔ مفصله کوندرلمشدر . محکمهٔ شرعیه ایله محله امامتنه انحصار ایتمسی ایجاب ایدن بو ایشك مطبوعاته تعلق ایده‌جك یری اولمسه کرکدر .

—

بینا وقوعاتنی بزه خبر ویرن مخبر دیورکه :

« ابتدا اللی بیك کشینك ، صوکره‌ده بتون عثمانلیلرك وکیلی بونلرن بر ذاتك قصداً خلاف حقیقت سوز سویلیه‌جکنی تجویز ایده‌م . شبهه‌سز اغفال ایدلمشدر . بونك ایچون محکمه وحبسخانه‌لر قیودینی محلدن ایسته‌مك کبی اولسون تحقیقاته کیریشمکسزین میعوثلق نامیله‌غزته‌لره یازی یازمامسنی خالصانه توصیه ایدرم »

بزده مخبرمزك وصایاتنه اشتراك ایده‌رز .

—

قیصریدن ٥ مارت سنه ١٣٢٥

بورادە تحدث ایدن وقعه مناسبتیله مقدم بورایه کلش اولان ولیٔ ولایت ایله استیناف مدعی عمومیسی بش کون اول مرکز ولایته دوندیلر . وقعه‌ده ذی‌مدخل اولق اوزره متنفذاندن برقاچ کشی توقیف ایدلدی. بونلرك نوح‌زاده‌حاجی زهدی‌افندی، علمادن محدث زاده حاجی وحدی افندی ، امام زاده محمد بکدر. بواوچی‌میرلوا خلقی پاشانك تشکیل ایتدیکی جمعیت افرادندن ، اولمغله مظنوندرلر .

ارمنی مرخصه‌سی افندی دخی وقعه‌ده ذیمدخل اولمسیله آنك‌ده توقیفی معاملاتی دردست اجرا واکمالدر . بونلردن بشقه برطاقم کمسه‌لر دها جلب واستجواب ایدلمش ایسه‌ده حقلرنده برشی ترتب ایتمدیکندن سربست براقلمشلردر .

بو رادەکی اعتقاد عمومی‌یه کوره اتخاذ قلنان تدابیر جمله‌جه موجب تقدیر کورلمکده‌در .

روایته نظراً متجاسرلرك قانوناً جزالری تعین ایتدکچه بورادە بولنان طابورك قیصریدن آیرلماسی ولایتجه ملتزم ایمش .

طابور افراد و ارکانك طور جدیتیله دائما قاعدهٔ ادب و تربیه‌یه رعایهٔ حرکتده بولنلری جمله‌نك خشنودیسنی جلب ایتمشدر . طابور اراصره جوار قریه‌لره قدر کیدوب اراضی اوزرنده عملیات وتطبیقات عسکریه ایله اکمال ممارسه ایتمکده‌در .

مسلم وغیر مسلم اهالی ایشله کوجله مشغولدر. حکومته قارشو اولان امن واعتمادلری‌ده آرتدی .

بعض افکار وآرایه کوره تحقیقاتك سلامت جریانی یالکز اسکی متنفذاندن حافظ اغازاده شیخ ابراهیم افندی (حقیقتده شیخ دکلدر) نك الیوم انقره‌ده بولنمسی وبونك خلقی پاشا ایله بوکره توقیف اولنانلرك دشمن بی‌امانی اولمسی مطالعه‌سی اخلال ایدیور .

بونقطه‌یه بیوك براهمیت عطف ایتمك ایستیانلر وارایسه‌ده برآدمك ماضیسی قراکلق اخلاقی بولانق اولمقدن ناشی برطاقم مأمورین حکومتك اخلاصنه تردد ایتمك جائز اولهمز .

حافظ اغازاده‌نك استانبولده برمدت اقامت وآرام ایتمسی‌ده حسن تأویل ایدلیور . ایشته بوراسی تردد حاصلی تقویه ایدیور . براز صبر ایدنجه هرشی تحقق ایدر . زمان اوکنسده مبهم ومشکوك قالمش برحقیقت تصور اولنهمز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

اوقاف نظارتی‌ـ اعیاندن حماده زاده‌خلیل حمدی پاشا . بنغازی سنجاغی داخلنده اوجله‌جالو قضاسی قائمقاملغی شیران قضاسی‌قائمقامی عبدالفتاح افندی‌یه بیروت ولایتی داخلنده حیفا قضاسی قائمقاملغی ملغی سلیمیه قضاسی قائمقامی عرفان بکه . سوریه ولایتی داخلنده سلیمیه قضاسی‌قائمقاملغی‌ـ لسقویك قضاسی قائمقامی محمد بکه . یانیه ولایتی داخلنده لسقویك قضاسی قائمقاملغی‌ـ حوضه قضاسی‌قائمقامی اسماعیل حقی بکه . سیواس ولایتی داخلنده حوضه قضاسی قائمقاملغی‌ـ دارنده قضاسی قائمقامی سامی‌بکه. دارنده قضاسی قائمقاملغی ـ اسکفسر قضاسی قائمقامی رشدی افندی‌یه . اسکفسر قضاسی قائمقاملغی ـ عشیرت مکتبی مأذونلرندن عبدالنافع افندی‌یه توجیه اولنمشدر .

— انقره‌دن‌یازیلیور ! ابتدائی مکتبلری قپانمش چوجقلر سوقاقلره صالیورلمش . سبب ایسه تخصیصاتی اولمدیغندن خواجه‌لره آیلق ویرلهمسی‌ایمش بوخواجه‌لرك آیلغی مجموعاً بیك غروشه بالغ دکلمش. حال بوکه اوچ یوز اون سکزده (اوت ١٣١٨ سنه‌سنده !) برکره انقره‌یه اوغرایوب آنجق اون بش کون اقامتله کری‌یه عودت ایدن معارف مدیری ع . س بکك آیده بیك بش یوز غروشی انقره‌دن استانبوله منتظماً کوندرلمکده ایمش. حکمت حکومت !

— پولیسلره یکی البسه ویرلمش . تشکر اولنور. یالکز یکیسی ویرلمش‌کن اسکیلری کیرو آلمق ایسته‌یورلرمش. بوکاده تعجبمزی کتم ایده‌میز. دورسابقده سنده بریرینه اوچ سنده بربیله‌در ست ویرمدکاری حالده « تداخله محسوب ایدیله‌جکی یرده استرداد جهتنه کیدلمسی‌جداً امور نادره‌دندر ! »

— آطه پازاری قضاسی ملحقاتندن قره صو ناحیه‌سنك قره‌بیکار قریه‌سنده اویك اغانك جنایتله محکوم اولدیغی حالده سربست بولندیغی واحوال سائره حقنده معتبران محلیه طرفندن مصدق اوراق ایله بیلدیرلمکده‌در اهمیت مندرجاتنه بناءً مرجع رسمیسنه تقدیم قلنمشدر .

—

مدارسك اصلاحاتی حقنده مذاکرات اجراسی ایچون بوکون جمعه نمازندن صکره درسعام افندیلرك بایزید مدرسه‌سنی تشریفلری رجا اولنور .

بایزید درسعاملرندن
عبدالنافع

— میزان —

مقدس بر وظیفه اولدیغی ایچون درسعام افندیلرمزك اشتراك ایتلرینی بزدحی خالصانه التماس ایلرز .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25-1153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۷ | جمعه ایرتسی | (۵ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۴ مارت ۱۳۲۵)

مزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

لوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌ماسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازیلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلیر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

رژی

—

محترم وقدیم برمحبمز سلانیکدن بزه برفریادنامه کوندریور . رژی اداره‌سنك مدتی بتمك اوزره اولدیغی بیانیله امتیازینك طالبلردن هانکیسنه ویرلمه‌سی مناسب اولهجغی ماده‌سنك موقع مذاکره‌یه قونمه‌سی زمین اندیشه‌سی اولیور. بدناً واخلاقاً بونجه تخریبات اجرا ایتمش اولان بو بلالی اداره‌نك ابقاسی احتمالندن توحش ایدیور .

دوستمزك حقنی تسلیم ایتمکه مسارعت ایلرز .

* * *

دیون عمومیه اداره‌سنك وطنمزه ایتدیکی مادی ومعنوی خدمت جداً بیوکدر . خدمت واقعه‌سنی ایکی قات فرض ایدلم. خدمتنك شو ایکی قاتی بیله رژی یوزندن ایراث اولنان دیون عمومیه‌نك ضرر ینی تضمین ایچون کفایت ایتمز .

رژی بلیه‌سی ، استبداددن صوکره وطنمزك باشنه کلان فلاکتلرك باشلیجه‌سیدر . مجرای تخریب واقعا عالی پاشا دورندن برو هیئت اداره‌مزده یراشوب کوکلشمش اولان « جرارلق » علتیدر . فقط اصل مسبب مسئولی دیون عمومیه‌در . دیون عمومیه اداره‌سی بوبابده اورتیه مسئولدرکه تبریهٔ ذمت ایتمه‌سی امید واحتمالی بیله فرض ایتمکه محل یوقدر .

توتون رسمی (رسوم سته) میانسنده دیون عمومیه‌یه ترك اولنمش ایدی . تشکیلات نظام نامه‌سنده رسوم مذکوره‌نك مستقلاً ویا « احالةً » اداره اولنه‌بیله‌جکی مذکوردر .

علی العموم « شرق ایشلرنده » اولدیغی کبی دیون عمومیه ایشنه‌ده اوروپا انتریقه‌سی قاریشمقدن خالی قالمدی . دیون حاملرینك حقوقی تأمین ومحافظه ایتمك ایچون شبه‌سز ارباب اقتصاددن وکیللر لازم ایدی . اوروپا طمعی ایسه مالیه واداره اربابنه دیپلومات بولاشقلرینی ترجیح ایتدیرمك جهتنه کیتمشدر .

اوروپا آنانیتی ، مدنی عالم وکیللرینك طوغریدن طوغری یه ید اداره‌لرینه آلدقلری شعبهٔ اداره‌ده ، تسکین طمع ایدلمه‌سنی تجویز ایتدیرمدی . بر « حیلهٔ افرنجیه » طوغوردیلر . ظاهراً وکوپا محافظهٔ حیثیت ایتمکله برابر آجلمش اشتهالرك تسکینه چاره بولدیلر.

رسوم متروکه ایچنده الکمهمی، الك « لاستکلیسی» توتون ایدی . آنك اوزرینه قوریله‌جق دولابك یك محصولدار اولهجغنه حکم ایتدیلر . احالةً اداره‌یه قرار ویردیلر . بالخاصه او اداره‌نك « فعلاً » ینه کندی الرنده بولنمه‌سنی تأمین ایلدیلر .

فی الحقیقه رژی ایدارهسی دائما دیون عمومیه اداره‌سنك « منتخباری » الرینه تودیع اولنه کلدیکی کبی ، دیون عمومیه ارکانی‌ده رژی اداره مجلسنه اعضا اولهرق مستوفا معاشلر، بول بول بخششلر آلمنه دوام ایلدیلر .

واقعا بوحالك دوام ایده‌بیلمسی اسبابنك باشلیجه‌سی بزده حکومتك الك بسیط معناسیله عدم وجودی ایدیسه‌ده دیون عمومیه طاقمنك تکاسللری‌ده هر بر تأویلك فوقنه چیقمشدر .

بر آره‌لق رژی اداره‌سی جدی اولهرق ایلیسکه رانه بر پلان بیله قورمش ایدی . اوده : ممالك عثمانیه‌ده توتون زراعتی کوکندن کسمك ایدی !

آوسترالیه ایله آمریقه بوجاقلرنده بیله معروف ومقبول اولان عثمانلی توتونی مملکتمزده کلیاً غائب اولهجق، خارجدن توتون جلبنه باشلانیله‌جق، کمرکلر سایه‌سنده رژینك کوزندن برکیلوسی بیله قاچه‌میه‌جق، کاری بوصورتله تأمین ایدیله‌جك ... اوبرطرفده مملکتك منابع ثروتندن بری غائب اولمش، اولمامش... وظیفه‌سندن خارج بیلنه‌جك ایدی !

بونلر هپ حکومتمزك ومأمور ومرخصلرینك انضمام همتلریله حصوله کلهجك ایدی !!

* * *

دیون عمومیه اداره‌سنك نه‌درجه‌یه قدر مسئول اولدیغنه سند اولمق اوزره کچمش بروقعه‌یی نقل ایدهلم :

برکون خورشید افندی نامنده بر آدم دیون عمومیه قومیسرلکی اوطه‌سنه کلیر ، توتون عشرندن طولایی دولتك پك بیوك ضرر ایتمکده اولدیغنی ایضاح ایدر .

اساس مصلحت ایسه رژی مخمنلرینك مثلا اون غروشلق توتونه فضولی اولهرق ایکی غروش فیأت تعیین ایدوب فضله ویرمه‌لرینه مستند ایدی . نظاماً توتونجی اوفیاته توتونی ویروب ویرمه‌مکه مختاردر. ویرمز ایسه خارجه اخراج ایده‌جك مشتری بولهجغنی ادعا واو مشتری بولنجه‌یه قدر توتونی رژیه انبارینه تودیع ایتمکه مجبوردر . رژی دخی بونك ایچون هربرده انبارلر بولندیرمغله وودیعه‌لری حفظ وصیانت ایتمکله « رسماً » مکلفدر .

رژی اداره‌سنك اویله انبارلر بولندیرمدیغنی واو جهته کیتمه‌مکه آلشدیغنی ایسه معلوم !

توتونجی چار ناچار اون غروشلق توتونی ایکی غروشه ویروب کیدیور .

حکومت سنیه ایسه آیروجه اولهرق توتونك عشرنده دخی علاقه‌داردر . حکومتك عشری‌ده اویولده هبا اولیور .

حال بوکه اساساً توتون عشری سنه‌ده یوز اللی بیك لیرا تخمین اولنمش، یوز بیك لیراسی بلغارستان ویرکوسی تقرر ایدنجه‌یه قدر اکا محسوباً دیون عمومیه‌یه موقتاً ترك ایدلمش، فضله‌سی هرسنه خزینه‌یه اعطاسی مقرر بولنمش برحق حکومتدر .

شویوز اللی بیك لیرالق حق خزینه‌نك رژینك دولابلری سایه‌سنده بحث اولنان تاریخلرده یتمش بیك لیرایه تنزل ایتمش ایدی . یعنی حکومت فضله برشی آلمدقدن بشقه اوسته اوتوز بیك لیرا اکله‌مکده ایدی .

خورشید افندی دیوردی که : رژی مخمنی اون غروشلق توتونه ایکی غروش ویردیکی وقت حاضر بولنه‌جق اولان دیون عمومیه مفتشی ، یا مخمنی بونی قبول ایتیوب اصرار ایدرسه ونظامنامه احکامنه بناءً انباردہ محافظه ایدلمه‌سنی طلب ایلرسه رژی اداره‌سی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE:1153

یا اوتوتونی محافظه ایتمك ، یاخود فضله فیئات ویرمك مجبور اولور .

خورشید افندی اسکی توتونجی ، یعنی ایشك ارباب ایدی . توتونك قاچ پاره ایده جكنی بیلدیكی كبی صاتمه حق تجاری تحری ایتمه سنی ده بیلیردی .

قومیسر ایشه اهمیت ویردی . مجلسدن مصلحتك بتونی كتم ایتدی . یالكز محظر تعیینك فائده سی اولمه جغنی بیان ایله خورشید افندینك تجربه ایجون سیار محظر تعیین ایدلمه سنی توصیه والتماس ایتدی .

مجلس اداره ایسه الفت سابقه سی وجهله مقصد اساسی یی خاطرینه بیله كتیرمدی . « قومیسر بر آدمی قایرمق ایسته یور » مقامنده تكلیفی تلقی ایتدی . امثالی التماسلر ایسه هركون اولمه كلان شیلردندر . فضله اولمه رق قومیسر طرفندن برنجی دفعه اولمه رق بویله شی واقع اولیوردی . درحال بیك بش یوز غروش معاش وآیروجه خرجراه ایله خورشید افندی یی قبول ایتدیلر ...

ایلك سنه معتاد اولان ٧٠ بیك لیرانك یرینه ، ١١١ بیك آلندی . صوكره ١٥٠ بیكی بیله كچدی...

لكن بیك كره پشیمان اولدیلر . خورشید افندینك آثاری عقیم براقمه للرندن كلدیكی قدر چالشدیلر . رژی بوتحظیلكك فسخی ایچون اصرار ایدییوردی . لكن مجلس قومیسردن چكینیوردی .

قومیستر مفارقت ایدر ایتمز ، خورشید افندی قوغلدی . توتون عشری ٩٥ بیك لیرایه رژی اداره سنه دیون عمومیه طرفندن اساه ایدلدی ! رفعت وتكلیف پاشالر ایله شفیق بكلربونده « خارق العاده » برشی كوره مدیلر . سكوت ایله بو غارتی قبول ایلدیلر ...

* * *

حاصلی رژی اداره سنك بزه ویردیكی ضرر حساب ایدلمكله بتمز . نفوس ضایعاتی اعتباریله خارجی بیوك برمحاربه ضررندن فضله در . معنوی ضررمز ایسه دها واسع وجداً كریه وشنیعدر . چونكه هدف تخریبی هیئت اداره مزك عفت واستقامتی در .

بونك ایچون رژینك « تجدیدی » جهتی بلا تردد حكومتجه برطرف ایدلملیدر . تردد ایتدیكنی حس ایدنجه یانمین وار دیه رك فریاد ایتمكی وجیبه حیت بیله جكسز .

یرینه دیكر طالبلری ، دیكر صورت اداره یی ، دیكر اشخاص وسرمایه لری ترجیح ایتمك جهتی ده مخاطره لیدر . چونكه آلتندن « عینی مكتوب » چیقمه سی محتملدر .

یكانه باب سلامت توتون رسومنی تحصیل ایچون « بشقه بر اصول جبایت احداث ایتمك » جهتنده بولنه بیله جكسز . بو اصول نه قدر بسیط ، نه درجه ده آز مأمورلره ، آز معامله یه متوقف اولورسه اورتیه مرجح اولور . چونكه مصلحت زهرلنمش ، غائله دن اولمش ، نامی بیله القای فسادی داعی بولنمشدر .

اوته دنبرو برچاره خلاص تحری ایتدیكمزك محصولی اوله رق عاجزانه بوله بیلدیكمز چیقار یولی عرض وایضاح ایده لم . بونك مكمل اولدیغی داعیه سنده دكلز . قریحه مز بوقدرجنی بوله بیلمشدر . دها ایوسی اورتیه قویانلره قارشو عرض منتله برابر فكرلرینی ترویجده مسارعت ایلیه جكمز دركاردر .

توتون ادارهٔ مستقبله مز آتیده كی اساسلره مستند اولملیدر :

اولاً — رسوم دولت زرع اولنان اراضینك مقدارینه حصر ایدیله رك محصولی طوپلامق ، صاتلامق ، صاتمق امر نده چیفتچیلر حریت كامله یه نائل ایدلمك ، بشقه بررسمه تابع طوتلمه ملی .

ثانیاً — ثروت مملكت ایچون جنس توتونلرك تكثری یوزدن دها زیاده تأمین ایدیله جكی وعادی توتونلر همان هرطرفده زرع اولنمغه باشلادیغندن طولایی اخراجاتمز ایچون توتونلرمزه انحصار ایتمكده بولندیغی جهتله اراضینك بر دونومندن آلنه جق رسم دولت ، اورته جنس توتوندن ایدیله جك تمتع زراع حساب ایدیله رك اكا كوره تعیین ایدلملیدر . بوسایه ده عادی توتونلر غائب اولور ، هركس ایچ جنس توتون یتشدیروب فضله كار ایتمك هوسنه دوشر .

رژی اداره سنده ایش بونك عكسنه اولیوردی . چونكه مأمورلرك كیفی وجاهلانه فیأت كسمه لرینه تابع اولدیغی ایچون « اوقه طولدیرمق » مسلكی غلبه ایده رك ایچ جنس توتونلر غائب اولمغه یوز طوتمش ایدی .

ثالثاً — مناسب تقسیطلرله تحصیل اولنمق اوزره دونم باشنه آلنه جق رسمدن بشقه زراعدن هیچ برشی طلب اولنماملی . لكن تمتع ، باقت ، رخصتیه حاصلی هرنه نام ایله اولورسه شهر وقصبه لرده پراكنده صاتانلردن آیروجه منفعت تأمین ایدلملیدر .

بوحاله قچاقچیلغه محل ومناسبت بولنمز . « شوقدر محله توتون اكه جكم » دیه رك رسماً رخصت آلمق وزمانمنده رخصت نامه ده مصرح اولان تقسیطلری ویرمكدن بشقه زراع ایچون كلفت ومعامله قالمز .

حكومت دخی آیروجه قولجیلرك وهیئت اداره نك استخدامندن قورتولور . تقسیط آلمق اوزره عادی تحصیلدار كوندرمك ، دفتره مثلا بش دونم اكه جكنی بیان ایدن علینك وبا ولینك جداً بش دونمی ، یوقسه فضله سی اكمش اولدیغی آكلامق اوزره سنده بردفعه مفتش طولاشدیرمق كبی محدود وبسیط امور ایله مكلف قالیر .

—

بن بر مبعوث اوله ایدم

—

— ٢ —

مقام صدارت عظمادن تعمیماً ولایات و الویه یه ، وسائر باجمله ملحقات ممالك عثمانیه یه تبلیغ قلنان ، و خلاصهٔ مؤداسی اتحاد وترقی جمعیتنك برفرقهٔ سیاسیه شكلنی اكتساب ایده رك آرتق ساحهٔ اجراآت مداخله كارانه دن چكیلدیكنه ، وفیمابعد بوجمعیته منسوب اشخاص طرفندن معاملات حكومته مداخله وقوع بولور ایسه همان حقلرنده تعقیبات قانونیه اجراسی لزومنه دائر اولان تبلیغات رسمیه یی كورور كورمز علی العجله كندیمی « سوینج » جریانلرینه قایدیرمز ایدم .

تبلیغات واقعه یی نشر واعلان ایدن غزته لردن برینی آلمه رق ، و یاخود كاتب مفروضمك اخطاری اوزرینه نشریات مذكوره ایله تزین ایدن غزته ستونته قرمزی قلمله بر اشارت قوندیره رق متعاقباً مبعوث آرقداشلرمدن سوزم ونیازم كچنلری خصوصی بر اجتماع وملاقاته دعوت ایدر ایدم .

بوصورتله عقد مشورت اولندیغی متعاقب فتح دهان حقایق بیان ایده رك دیر ایدم كه :

« ای رفقای كرام ! كاغد اوزرنده وقوعبولان اعلانات و نشریات و اشاعاتك حكمسزلكی ، جلدلرله تدوین اولنان قوانین موجوده مز احكامنك اوتوز اوچ سنه دنبرو اجرا وانفاذ اولنمامسیله ثابتدر . بو حقیقتی انكاره هیچ بریمزك مجال واقتداری یوقدر . حال بوصكزده بولنیور ، كوزمزك اوكنده اك مؤلم و دلخراش نمونه لر صورت مستهزیانه ده عرض چهرهٔ استخفاف ایلیوب طوریور ایكن بویله قوری تبلیغاته ، بول بول تحریم وتجزیه وعدلرینه جف القلم اینانمق صافدرونلقدر . بكا قالور ایسه مملكتمزه ، امین اولدیغمز كسه لره ، و بالخاصه جمعیت ایله علاقه وابلیشكی بولنمیان همشهریلرمزه مكتوبلر یازدم . حالی ، نتیجه ده كی وخامتی ، حكومتك تبلیغنده كی اهمیت وحكمتی ، وبو تبلیغ وجوده كتوریلنجه یه قدر وطن محبلرینك ، حیت صحیحه صاحبلرینك ، نه بحرانلر ، نه تهلكه لر كچور دكلرینی ، الیومده نه كبی فلاكتلره نامزد عد اولنمقده بولندقلرینی بر تفصیل بیلدیردم . تبلیغ رسمینك اورالرجه نه یولده تلقی یه مظهر اولدیغنی ، وحسن تأثیر حاصل ایدوب ایتدیكنی ، وتبلیغك محللرینه وصولندن صكره جمعیت منسوبلرینك امور حكومته مداخله دن وازكچوب كچمدكلرینی ، عریض وعمیق صورالم . آله جغمز جوابلره كوره كندمزه برخط حركت تعیین ایدم .

تكلیفم رفقای كرامجه قبول اولنور ایسه ومن الله التوفیق دیه رك ایشه باشلار ایدم .

همشهریلرمدن كلان جوابلرایله تبلیغ رسمینك « ماهیتنی » وجمعیت مشارالیها وضعیت « حاضره » سنك هانكی حمام ایله طاسلره ماصدق اولدیغنی تعیین وتبیین ایتمكه چالشیردم .

قول ایله فعل آره سنده فرق كورونجه مدهش استیضاحلر ، آتشلی نطقلرله (غامبتا) كسیلیردم .

—

باب فتوی

—

امید ایدردم كه انقلابمز بتون قوت ومعناسیله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. TE.1152

برانقلاب اولەرق هردرلو یولسزلقلرك ، حقسزلقلرك اوكی النەجق .. بومیانده بیت‌المال مسلمینك حالی‌ده براز دوشونیلەجك .. استبدادك وقتیله آجدینی كدكاردن حالا آقوب اطرافه طاغلمقده اولان اموال مسلمینی بویله ضیاع وضرردن وقایه واهون شرین قبیلندن ضرر خاصی ترجیح واختیار ایدیلەجك هر دولت و حكومتده منبع و مركز قوی خزینهٔ مالیه ایمش .. خزنیه ، بوش قالور ایسه هرشی حركتدن قالور ایمش . . عجبا بو كدكار نه وقت قیادیلەجق ؟ خزینه‌یی هرقوته جریان ویره‌بیلەجك درجه‌ده طولدیره‌جغنی بكلەدیكمز اناطولی روم‌ایلی خلقنك بوكونكی احوالی عجبا دوشونیلیورمی ؟ دوشونیلیورسه‌ده‌واثرده حالا اوقیامت مأمورین نەدر؟

قادرو خارجی .. قادرو داخلی .. برسوزدر دوران ایتدی .. تخمینمزدن یك دون وبلكه بیكده برنسبتده مأمورین قادورخارجی براقدی . بوبوزدن برمنفعت تأمین ایدیلەمدیكی كبی داخل اولان ، قالان قسم‌ده برجوق ضایع آلیور .. قادرونك خارجی و داخلی نسبتلری هركسك ظن و تخمینه كوره بیت‌المالك محضا استفاده‌سی ایچون اولەجق ایدیلر .. بو استفاده ایسه استبدادك معاش نامیله طاغتدینی اسرافاتی قیصمق ، كسمك لزومسز مأموریتلری لغو ایتمك ایله آنجق ممكن ایدی . .

بو دقیقه‌یی اك زیاده دوشونەجكی ظن اولنان باب مشیخت ، اك زیاده بیكانه طاورانمدی ، بیت‌المال مسلمینك مصرفلرندن برینی كندی اولمق اوزره كوسترمكه چالیشەرق خادم علم شریف یعنی درس‌عام افندیلره مخصوص اولمسی لازم كلان تخصیصاتی موضوع لهنك غیرینه‌حصر وحبس ایلدی . بوپاره‌نك بیت‌المالدن چیقمسی لابد ایسه مصرف صحیحلرینه ویرلمسی دكلسه خزینه‌ده قالمسی دها اولی دكلمی ؟.

مقام مشیخت مستشاری راشدافندی حضرتلرینك مستشار اولەلی بش آلتی سنه‌دنبرو اوراق حواله‌سندن بشقه برشی بابه‌مامسی حاله هركس آلشدی . . بیلنلر آرتق هیچ حیرت ایتیور . زیرا بشقه برایش براقدقلرندن الندن كلن آنجق حواله‌در . بزكه باب فتوایه خارجدن قوش باقیشی باقیورز بویله برآدمك آرتق زوائد مقوله‌سندن اولدینی واساساً اومأمورینك لزومسزلكی دوشونلمدیكنه حیرت ایده‌یورز .

مكتوبئ مشیخت علیا درویش مصطفی توفیق افندی مكتوبجی اولەلی بلكه اون بش یكرمی سنه اولمشدر . بومدت ظرفنده مكتوبجیلق وظیفه‌سی نامنه بابیلان ایشلرده یالكز وضع امضادن ماعدا اوراقه بركله ، بلكه برنقطه قویه بیلدیكنی كورن وار ایسه اصل اوبابیكته عشق اولسون ..

مكتوبجی لازم ایسه نیچون بولنمسون ؟ دكلسه نیچون بویله صاغنی صولق بیله بیلمیان برآدم بیت‌المالەایراث خسار ایده‌طورسون . مكتوبجی افندینك معاونلری نوری افندی ایله برابر قالمده من‌الباب الی‌المحراب موجود رؤساء كرام دخی قلم ایجنده او معهودقدم مكتبنك غایت واسع مقیاسده تبییض اوراق علمیی اوكرنوب عینی سیستمده یتشدیردیكی دیپلوماتلردندر .

بونلر ، شان وشرف مشروطیته لایق ووطنك احتیاجات حاضره ومعلومه‌سنه موافق صورتده خدمت ابرازی امل خالصانه واحرارانه‌سیله قلملرینی تنسیقه قویولدیلر .. قالمده دور سابق بركتیله ایركندن بررقوالتوق ضبط ایتمش وفقط علم وقلم نامنه هیچ برشی كورمامش هردرلوهیاكل موجود ایدی .. اولاً عمومنده مساواتی ! براساس قانونی اعتبار ایلدیلر .. صكره تقدیم وترجیح ایچون (قدم) ی میزان ومعیار صحیح‌طوتدیلر .. ایچلرنده برایكی دارالحقوقی ودارالفنونی وار ایدی . بوبیچاره‌لرك معرفتلری بش پاره بیله ایتمدی .. مشتریسز متاع قبیلندن ضایع اولدی .

دوائر تنسیقاتنده اینجه ایوب صیق طوقومق زحمتنه لزوم قالمدی . اوله بیلور ایمش . . مشكلات حس ایدن وار ایسه‌ایشته برنمونهٔ امكان .. كه غایت كسدیرمه ..

امضا محفوظدر

—

اوراق ومكاتب

—

صدراعظم حسین حلمی پاشا حضرتلرینه

انقلابی متعاقب ازمیردن سلانیكه كیدن بوز اللی كشیلك هیئتدن بعضیلرینه دائرهٔ دولتلركزده برضیافت كشیده بیورمشدیكز كه بنده‌كزده اوضیافته بولونمشدم .

ایی خاطرمده‌در اوكیجه ساعتلرجه ازمیرك احوال عمومیه‌سی ، اهمیت موقعیه وتجاریه‌سی حقنده بر سلاست فوق‌الطبیعه ایله ایراد نطق بیوره‌رق مقتدر ودرایتلی اللره تودیع ایدلدیكی ، بحق اعمار واصلاح اولوندینی تقدیرده بش ، اون سنه صوكرا مصر قطعه‌سی درجه‌سنده خزینهٔ دولته واردات ویره‌بیلەجك محسنات لاتحصایی جامع اولان بوزنكین مملكت ایچون هرحالده مقتدر ، فعال ، حسن نیت اصحابندن بر والینك انتخابی خصوصنه بغایت دقت واعتنا ایدلمسی اخطارایله بزلری ارشاد بیورمشدیكز .

برمدت صكره ذات دولتلری داخلیه نظارتنه بعده كامل پاشانك سقوطنی متعاقب قابینه ریاستنه كچدیكز .

دكل اهلیتی ، موجودیت ذاتیه‌سنی آیدین ولایتنده بولندینی مدت ظرفنده اهالیه احساس ایتدیره‌مین رؤف پاشانك سلانیكده كچن حیاتی اوضیافتده‌بزلره برتفصیل حكایه بیوره‌رق ، آیدین ولایتنه لایق بروالی اولدیغنی‌ده اخطار بیورمش ایكن نه حكمته مبنی ایدی كه مجلس مبعوثانده — اكر رؤف پاشانك اهلیتسزلكی تبین ایدر ایسه ایجابنه باقیلور — بیوردیكز .

اهالینك شكایات متواله‌سی ، اورا مبعوثلرینك مراجعاتی اوزرینه تلغراف ناظر سابقی — هیچ بر وجهله مناسبتی اولدینی حالده — آیدینه والی تعیین اولوندی .

بوكره‌ده اعیان اعضالغنی (سیغورطه) یه وضع ایتدیردكدن صوكرا اوچ آیده (!) ولایتی اصلاح ایدرك عودت ایلمك شرطیله صدر اسبق فرید پاشا آیدینه والی كیدییور .

عاجزلری هر نه قدر (حكمت حكومت) ی اكلایه‌من ایسه‌ده آیدین ولایتنك (اوچ آی) ظرفنده اصلاح واعمار ایدیلەجكنه احتمال ویره‌م . چونكه بو ولایت نه بر ناحیه ونه‌ده برقریه‌در .

ایش كورمكدن صرف نظر فرید پاشا اوچ آی ظرفنده ازمیرده آرزوی دولتلرینه موافق برخانه بیله تدارك ایده‌مزلر .

عجبا نصل اولورده مصر قطعه‌سی قدر خزینهٔ دولته منفعت عظیمه تأمین ایتمسی ایچون فعال اللر واسطه‌سیله بش ، اون سنه‌لر اعمار واصلاحه محتاج بولنان شو بدبخت ولایت ، هیچ بر والیدن یوزی كومه‌ین شو خراب مملكت اوچ آی ظرفده ترقیات مدنیه‌نك مرتبهٔ قصواسنه واصل اولەبیلەجك ... سلانیكده ایراد بیوریلان یالدیزلی نطق ایله شو اجرا آت آراسنده ذره‌قدر مناسبت یوق . ذات دولتلری اكر جداً آیدین ولایتنك كسب معموریت ایتمسنی ، داغلرك ولایت اهالیسنی تدهیش ایدن اشقیادن تطهیر ایدلمسنی آرزو بیوربیور ایسه‌كز سلانیكده بزلره سویله‌مش اولدیغكز اودلفریب سوزلری لطفاً درخاطر بیوره‌رق ولاتمزه اوچ آیلق بر والی یرینه الی نهایه تمل طوتەجق بر ذاتی اعزام بیورورسكز .

امید ایدرم‌كه مطلوب اولان اوصافی حائز بر ذاته شو اوتوز میلیونلق ملت ایچنده یوق دكلدر .

اكر یوق ایسه ولایتمزه ، ولایت اهالیسنه ، خزینهٔ دولته حقیقةً آجیرز ...

ازمیرلی یحیی پاشا دامادی
محمود طاهر

— میزان —

اكر شو سوزلرك اسابی طوغری ایسه سوزلرده آثار صولری بیله طوردیره‌جق قدر منطقیدر .

علاقه‌دارلرك انظار تمیزینه عرض ایلرز .

—

آنقره مركز حاكم الشرعی مصطفی نعیم افندی‌یه

مجلس مبعوثان مذاكراتنه مخصوص ستونمز اولدیغندن حق عالیكزده كی مذاكره ضبطی درج ایدلەمشدر . حجمجز مساعد اولسه دخی حسب‌المسلك یازەمازدق . غیرتەمن بوبابده‌كی فكر ومطالعه‌سنی طقسان یدی نومرولو نسخه‌سنده « مهمهٔ اخلاقیه » عنوانی آلتنده ایضاح ایتمشدر .

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-1153

ازمیردن :

اهالینك قسم اعظمی ، حریت معناسنی کوچلکله آکلادقدن صکره کندولرینه مخصوص برصورتله تأویله باشلایه‌رق کیف مایشا احوال وتصرفاتده بولندی . حریت وار دییه بورجلی اولان بورجنی ادادن امتناع ایتدی . حکومت مأمورلرینی کوله کبی قوللانملق ایستدلدی . خرسزلقلر ، تعدیات ، وقوعات اولکی دوردن زیاده چوغالدی . کندولرینی افلاطون زمان عد ایدن بیوکارمز ، شو اختلال منتج وبالی نظر دقتدن کچیره‌رك اوکنی الهییله‌جك وسائله مراجعت ایده‌جك یرده فرقه‌لر تشکیل ایدرك بربرلرینی تکفیره بیله قالقشدیلر . وطن وملتك سلامتنی محافظه ادعاسیله وطن وملتی غایت مهلك برحاله اوغراتیورلر . اساساً آره‌لرنده هیچ براختلاف اولمدیغی حالده یکدیکربنه دشمن جان نظریله باقیورلر . حتی دیه بیلیرم ، که توسیع افکار ایتدکجه مقصد اساسیدن کندولرینی پك اوزاق کوره‌جکلر ، عادتا بوا حوالك وطنله هیچ برعلاقه‌سی قالمیوب عادتا بررقابت تجاریه شکلنی آلیور . بویله اولیور اما وطن ودیکر ابنای وطن کورولتی‌یه کیدیور . برآدم ولوعالم انسانیتدن منفور اولسون ، برفرقه‌یه انتساب ایتمکله مهم ونازك مأموریتی اشغال ایدیور . بشقه‌سی‌ده بیکلرجه جانلر یاقش وحالا یاقیور . اونك تقدیسی ایچون فرقه‌لردن برینك التناتی قزانمق کافیدر . ناموسی ذره قدرلکلنمامش اولانلردن برچوغی‌ده افکارینی هیچ برفرقه‌یه تسخیر ایتمدکلرندن شمدی یرامازاولدیلر . حاصلی استبداد قالقمیوب یالکز مرکزی متولیسی دکشدی .

حس طبیعی‌یه مراجعتله عجبا بوحال بویله‌می قاله‌جق ؟ دیه دوشوندیکم زمان خایر ! جواب وجدانیمی آلیورم ، بوفرقه‌لر اویوشمیوبده‌ال برلیکیله سلامت وطن ایچون چالیشماز ایسه اونلره منسوبیتی اولمیان دیکر عثمانلر طبیعتیله اثبات وجوده قالقه‌رق بشقه ودها بیوك واهمیتلی برفرقه تشکیل ایدرلر . واولوقت مسئله ، عمومیتدن شخصیته انتقال ایله خراب عمومی‌نی موجب اوله‌جق وبر طرفدن عالم مدنیت نظرنجه اصلاحه استعدادیمزك مفقودیتنه حکم قطعی ویریله‌جك والك نهایت حریت شخصیه‌مزی بزه اهدا ایدن اردوملرمزدنی « آلداندق ، سز ، بودولابی دوندیره‌جك متاع دکلسکز » دیه‌جکدر !

شکری قراوان

—

عیناً

برزماندنبری ذهنمی اشغال ایدن برمسئله وار : صدارتله داخلیه نظارتی مقاملرینی ذاتنده جمع ایدن حسین حلمی پاشا حضرتلرینه نظارته متعلق بر مسئله‌دن دولابی ملت مجلسی عدم اعتماد بیان ایتمه صدارتدن‌ده سقوط ایتمه‌سی لازم کلیرمی ؟

فی‌الحقیقه اوروپاده دنی باش وکالتله دیکر بر نظارتك برذاته اجتماعی واقع ایسه‌ده بزده اولدینی کبی باش وکالته متعلق ایشلر کثیر دکلدر ، ظن ایدرز . بناءً علیه رئیس وکلانك وظائفی همان درعهده ایله‌دیکی نظارت معاملاتندن عبارت کبی قالیور . حال بوکه بزده صدارته عائد ایشلر برنظارتکککندن قات قات فضله‌در . شوحالده ولایاتمزده قلوب حمیق داغدار ایدن تذبذب احوال کوندن کونه تکثر ایدوب طورورکن صدر اعظم پاشا حضرتلرینك — مسلم اولان فعالیت فوق العاده‌لریله برابر — اك بیوك ایکی وظیفه‌یی عهده‌سنده حالا محافظه ایتمسی منافع وطنیه‌یه موافقمیدر ؟

شو ایکی سوآلمزك جوابنی کرك بزم ، کرك بزم کبی دیکر اولاد وطنك تنویر افکارینه مدار اولمق اوزره مطالعات وتنقیدات استادانه‌لرندن بکلرز ، افندم .

مکتب ملکیه‌دن
م . ع

— میزان —

بر شخصك نصفی مسئول ، نصف دیکری معصوم اوله‌میه‌جغندن برابرجه نتیجه‌یی چکر .

جمعی جائزدر . مستشار عادل بك داخلیه ناظری عد اولنه‌بیلیر .

مشکلات حاضره‌مز غیرطبیعی وامثالسز برحالدن ایلری‌یه کلیور . اوده حکومت علنیه‌نك یانی باشنده بر حکومت خفیهٔ غیر مسئوله‌نك اجرای فعالیت ایتمه‌سیدر . بوحال باقی قالدقجه هر نظارته ایکیشر ناظر تعیین اولنسه ینه کار ایتمك احتمالی یوقدر . بونی بزاغستوسدن برو سویله‌یورز .

—

اوراق حوادث

مناسترده چیقان (نیر حقیقت) ده کورلمشدر :

آرتق نصایح ووصایای حمیتکارانه کزی ایسته‌میز . بزاتحاد ایتك ، ترقی ایتمك ایسترز . ای مهاد بك ! وطنی سورسه کز ، وطن‌ایشنه قاریشمیکز . اقبالزه مانع اولیکز ..

جواب خالصانه‌مز : دولت وملت سلامتنك رفیقمزك بحث ایتمك ایستدیکی « بز » لرك « اقبال » لرینه متوقف بولندینی نه‌وقت ثابت اولورسه نصیحتنی قبول ایتمکی فریضهٔ خدمت عد ایلرز . لکن آندن اول سکوت ایتمکده جداً وطنه اهانت بیله‌جکمزدن مع التأسف اجرا سنه مقتدر اوله‌مایز .

رفیقمز طرفندن بوبابده ارشاد ایدله‌مز جداً بزجه مطلوبدر . شو قدر که ارشاد اولنمه‌مزه انتظاراً (میزان) مندرجاتی ایجنده : کرك مشروطیتی ادامه ایتمك ، کرك جمعیتی ادبار مخاطره‌لرندن وقایه ایلمك غیرتنه مربوط اولمیان برمقاله‌نك موجود اولوب اولمدیغنی تحری ایتمك زحمتنی‌ده ورقه محرریته توصیه ایلرز .

—

غربه تقلیدی اك چرکین طرفدن اجرا ایتمك عادتمزدر .

بونك بر مثال عبرت نماسی دوئللو مخابره‌سی شکلنده دونکی غزته‌لرده زنجیر ایدلمشدر . بوندن اك زیاده تأسف اولنه‌جق جهت وارسه اوده بونی احداث ایدنلردن برینك مقام جلیل خلافت مأمورلرندن بولنمسیدر .

بورذالتك تکرر ایتمه‌سنی شرف اسلامیت نامنه تمنی ایدرز .

شوسطرلر دیزلدکدن صوکره چیقان دونکی آقشام غزته‌لرنده فقرهٔ آتیه اوقونمشدر :

جمعیت علمیهٔ اسلامیه مرکز عمومیسندن کوندرلمشدر :

عیناً

قرنای جناب شهریاریدن غالب بك ایله آووقات عبدالرحمن عادل بك آره‌سنده بر دوئللو اجراسی تقرر ایتدیکنی بوکونکی غزته‌لرده کمال تأثرله اوقودق . مشروطیت مشروعه‌مزی لکه‌لیه‌جك اولان بو عادت فضیحه‌نك آوروپادن مملکتمزه دخولنه قطعیاً راضی اولیه‌جغمز جهتله بویله برتشبث مقدوحدن فراغت ایتلری لزومنی اخوان دینمزدن بولنان غالب وعادل بکلره شریعت جلیله‌مز نامنه بالبیان کندیلرینی دائرهٔ اخلاق اسلامیه‌مزه دعوت ومقام مشیخته ضبطیه نظارتنك نظر دقتلرینی جلبه مسارعت ایلرز . بومسئله‌نك مقتضیات شرعیه‌سنی «بیان‌الحق» ده تفصیلاً یازه‌جغز والسلام علی من اتبع الهدی .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

اخیراً محکمهٔ استیناف داود پاشا محکمه‌سنده یالانجی شاهدلر واسطه‌سیله تلویث ایدیلن بر دعوانی فصل وبر قاچ کشی‌یی محکوم ایتمشدر .

فی‌الحقیقه بویالانجی شاهدلر مسئله‌سی یالکز مدنیت عثمانیه‌یی دکل شریعت غرانك شانی دخی تعذیب ایده‌جك برراده‌یه وارمشدر .

حتی تریاکی چارشیسنده بونلره مخصوص برقهوه خانه دخی واردر . وبش غروشدن طوتدیروب آله بیلدیکنه اجرتله هروقت بونلره بیلدکارینه هرکس قائلدر . دردست اجرا بولنان اصلاحات شرعیه صره‌سنده بونك‌ده باشلیجه اولهرق نهایت ویریله‌جك امور مهمه‌دن اولدینی اعتقاد ندیز .

— غلطه‌امتعهٔ اجنبیه کمرکی ناظری ایله پاکت مدیری بکك غلطه جهتنده انشا اولنان کمرك ابنیه‌لرینی دور وتفتیش ایده‌رك تقسیماته متعلق بعض جهتلره اعتراض ایتدکاری وانشاآتی اجرا ایدن ریختیم شرکتنجه‌ده اعتراضات واقعه‌یی پیش نظر دقته آلنه‌رق لازم کلان تعدیلاتك دردست اجرا بولندینی ایشیدلمشدر .

کرك غلطه جهتی کمرك مأمورلرینك وکرك درسعادتده‌کی بالجمله نظار ایله رسومات امینی پاشا حضرتلرینك شو انشا اولنان کمرکلرك احتیاج حاضره کافی اولدیغنی تصدیق ایدوب ایتمکلرینی آکلامق استه‌رز . اکر کافی دکلسه‌ـکه عدم کفایتی محققدر ـ شمدیدن وانشاآت ختام بولمه‌دن اول تدابیر لازمه‌یه توسل ایتمه‌لری مقتضیدر ظننده‌یز .

—

کنغری اعانه‌سی

٧٥٦	اولکیلر
١٠٨	الای کاتبی امین افندی
١٠٨	نامی افندی
٢٠	سلیمان بك
٢٠	حربی خانم
١٠١٢	یکون

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25/153

برنجی سنه — نومرو ۱۰۸ | بازار | (٦ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۵ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طالقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

لوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌من‌نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمليدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

هفته‌لرجه مدتدن‌برو افق سیاسی برصربستان — آوستریا مسئله‌سیله اشتغال ایدلمشدر . بونك اهمیتی اوله‌میه‌جغنی ، اسبابندن برینك‌ده روسیه‌نك برمسئلهٔ مهمهٔ دول حدوثنی قارشولامق اوزره حاضر بولنمدیغندن عبارت اولدیغنی ادعا ایتمش ایدك. حالاده ایدیورز .

لکن بوهفته مطبوعات عالم جداً تلاشه‌دوشدیلر. کویا همان حرب ظهور ایده‌جکنه حکم ایتمکه باشلادیلر ...

دیرکن خصوصی بروقعه بلغارداده‌باش کوستریور. مطبوعات اسکیسندن فضله صربستان ایله مشغول اولیور . لکن حربدن ، تهلکه‌دن بحث یوق . هپ پرنس ژورژ ، ولی عهدلکدن فراغنی ، اسباب خفیه‌سی ، بر اوشاغك قتلی ... ماده‌لرینه بحثلر انحصار ایدیور .

بالقان حکومات صغیره‌سنك حقوق تاریخیه‌لری . آمال محقه‌لری ، استقبالدکی ادعالری جدی غزته‌لرك ستونلرنده کوردکجه تبسم ایتمکدن کندومزی ضبط ایده‌میز .

اساساً برینك حقوق صریحه ومشروعه‌سنه فضولی تجاوزك محصولی اوله‌رق ساحهٔ موجودیته کلان بوحکومتلر هیچ بروقتده‌مدنی هیأت اجتماعیه‌یه مخصوص اولان اصول وآدابك تقرر ایتمه‌سی صورتی ایله نه‌کندولری راحت ایتشلر ، نه‌ده عالمه راحت ویرمشلردر .

عصیان ، اهانت ، قتل ، تجاوز دائما توالی‌ایدر . حکمدارك هیچ بری راحت اوله‌رق عمر طبیعیسنی موقعنده اکمال ایده‌مز . فجیعانه اعدام اولنور ، یاخود عصیان طالغه‌لری اوکندن قاچارق کندوسنی حدود خارجنه آتار .

قرال میلانك سیاسی ، بیتی ، ادبی ، اخلاقی رذالتلری جهانك دیللرینه داستان اولور .

اوغلنك تأهلی هیجان آمیز برمسئله کبی چالقانیر. قاری قوجه‌نك صورت قتل وتحقیرلری بر مدت صربستانك عموم دولتلرجه « حقوق مدنیه‌دن اسقاطنه » سبب اولور .

هرنوع سؤ ظنلر آلاینه معروضاً ریاست اموره کلان شمدیکی عائله حقوق مدنیه‌سنی اکتساب ایدر ایتمز ذاتاً دولت عثمانیه‌نك حقوق مقدسه‌سنه جنایت کارانه تجاوز محصولی اوله‌رق وجود بولدیغی‌ده اونوده‌رق بر طاقم « حقوق مقدسه‌سی » ادعالرینه قاپیلیر ، اوروپانك آسایشنی بیله اخلال ایده‌جك حرکات ومدعیاته قیام ایلر ، آیلرجه بتون آوروپایی کندوسی ایله مشغول اولمغه مجبور ایدر .

بتون قابینه‌لر برچیقار یولی تحری ایتمکله کیجه کوندز مشغول اولدقلری برصره‌ده بلغراد سرایننده برفاجعهٔ جدیده حصوله کله‌رك امور سیاسیهٔ مهمه‌یی بیله کولکده براقیور .

بلغارستانده عینی احوال توالی ایتمشدر. قهرمان زمان عد اولنمه‌سی ایجاب ایدن پرنس علکساندر کونك برنده برجانی کبی قولندن طوتیلوب حدوددن خارج آتیلیر ، پرنس فردیناند درلو اموردن قهرمان کسیلیر ، اوروپا آسایشنی جداً اخلال ایده‌جك اطواردن واز کچمز .

بونلر هپ طبیعی اموردندر . چونکه محصول شردر . منشأنری اقتضاسیدر . اصله فساد وفضاحت قاریشمیجه فرع اندن تجرید ایدیلمز . اجنبی نفوذی انلری اصلاح یولنده تجلی ایتمزده آنلری تحریك وافساد یولنده‌انتریقه‌لر دونمکه دوام ایدرسه آلنه‌جق محصول بودر . بشقه درلو اوله‌مز .

عجبا اوروپا بوندن صوکره اولسون عقلنی باشنه طوپلایوب دائرهٔ حکمته رجعت ایتمیه جکمی ؟ مشروطیت اداره‌مزك اولسون بوکا یاردمی اولمیه‌جقمی ؟ حال بوکه سکونت وموازنت عالم اوروپانك بویله‌برانقباهنه اشد احتیاج ایله محتاجدر .

—

شورای دولت محاکمات دائره‌سنك لزومسزلغی

طشره‌لرده‌کی اداره مجلسلری مالیه ، ملکیه ، محاکمات قسملرینی جامع اوله‌رق شورای دولتك برر شعبه‌لری مثابه‌سنده‌درلر . مأمورین ملکیه ، وشرعیه ، ومالیه ایله — وظیفهٔ عسکریه‌لرندن متولد جرملری دیوان حربه عائد اولمق اوزره — ژاندارمه صنفنك محاکمه‌لری قوانین عدلیه‌یه توفیقاً بدایةً وبعضاً استینافاً مجالس اداره‌لرده ، وتمیزاً شورای دولنده اجرا اولندیغی کبی مأمورین عدلیه‌یه متعلق محاکمات دخی محاکم عدلیه‌جه رؤیت اولنمقده‌در .

جرائم متحدثه‌نك مستلزم اولدیغی مجازاتی تعیین ایچون تطبیقنه توسل اولنان « قانون » توحید ایدلمش اولدیغی حالده بوقانونی تطبیقله مکلف بولنان مرجعلرك مختلف اولمسی قاعدهٔ سالمهٔ مساواته مغایر ، وتشتت مرجعدن متولد محاذیر ومضرات ایسه پك کثیردر.

ازجمله اداره مجلسلرینی تشکیل ایدن ذواتك علی‌الاکثر قوانین‌عدلیه‌یه عدم وقوفلری، ومستنطق ومدعی عمومیلرینك دخی وقوفسزلقده آنلرله همحال اولدقدن بشقه موظف بولنملری ، بالخاصه نظر اعتنایه آلنه‌جق خصوصاتدندر .

کرك بو احوالك ، وکرك وظیفهٔ اصلیه‌لرینه عائد ایشلرك تهاجمی نتیجه‌سی اوله‌رق اداره‌مجلسلرنده مأمورین محاکماتی لایتناهی بر صورتده تعلیقاته اوغرامقده ، سورونجمه‌یه دوشیرلمکده‌در .

حکمه اقتران ایده‌بیلان بعض دعاوی‌یه کلنجه — فقدان اختصاص ووقوف حسبیله — بونلرك نه تحقیقات ابتدائیه واستنطاقیه‌لری ، نه‌ده صورتشکیلیه ونتیجهٔ حکمیه‌لری قوانین عدلیه‌یه توافق ایتمدیکی کبی اعتراض واستیناف کبی خصوصات مهمهٔ قانونیه، کتاب ملکیه النکن چیقان پریشان ضبطلرله ، ایچندن چیقلمز پروزلی وخطا آلود تعبیرات واصلاحات غیر مأنوسه ایله تشویش واغلاق اولنه‌رق عادتا معما شکلنه افراغ ایدلمکده‌در .

شو کشاکش معامله حسبیله بعضاً حقوق خزینه‌نك ده تهلکه‌یه معروض قالمسی طبیعی اولدیغندن، وادارهٔ مشروطه‌ده بوکبی حالاتك دوامی جائز اوله‌میه‌

Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

جغندن مسئله‌یه عطف نظر دقت لازمه‌دندر .

قانون اساسینك طقسان ایکنجی ماده‌سنده محکمهٔ تمییز اعضالرینك دیوان عالیده اجرای محاکمه‌لری محرردر. بوماده حکمنك والیلره‌ده تشمیلی، وجرائم عسکریه‌نك دیوان حربلره ، ومتباقی بالعموم مأمورین محاکماتنك محاکم عدلیه‌یه ، تودیعی حالنده برچوق فوائد قانونیه واقتصادیه حاصل اولور .

ازجمله : اولاً — مأمورین محاکماتنك مجالس اداره‌ده ویاشورای دولتده اجراسی، وآنلردن هیچ فرقی اولمیان افراد ملته عائد محاکماتك عدلیه‌ده رؤیتی، کبی مساوانسزلق واطرادسزلقلر برطرف ایدلمش اولور .

ثانیا — بدایت ، استیناف ، تمییز قسملرینی محتوی اولان شورای دولتك محاکمات دائره‌سنه لزوم قالماز. بوتشکیلات یوزندن خزینهٔ ملته آچیلان رخنه اورته‌دن قالقار. بودجه‌نك « مصرف » خانه‌سی ولوکه جزئی اولسون براستفاده‌یه ، مظهر اولمش اولور . یکون برمقدار آزالیر .

بومطالعاته بناءً وسائقهٔ حمیته استناداً مجلس اعیان ریاست جلیله‌سنه برقطعه استدعا تقدیم ایتدم . بیلمم خطامی ایتدم ؟

دبره سنجاغی نائب سابقی
خالص

— میزان —

خیر ، اصلا خطا ایتمدیکز . خطوطك ایچنده اك قیصه‌سی خط مستقیم اولدیغی کبی معاملات رسمیه ایچنده دخی اك ایسی ممکن مرتبه بسیط اولانیدر . بحث بیوردیغکز توحید معاملات بوجمله‌دندر .

—

علامت خیر

(انده پاندان) رفیقمزك ایلك نسخه‌سنده مندرج اولان بند مخصوص اورته‌لقده بیوك برتأثیر حاصل ایتمشدر . آلبر فوآ افندینك حرکتی پك معنیدار برتعرض ایدی . اوقدر معنیدارکه بتون غوامضنی ادراك ایتمك ایچون معارضلرینك محیط معنویلری کافی دکلدر . لکن ایشك اهمیتی غوامضنده دکل ، حاصل ایتدیکی تأثیرده‌در . بوتأثیردن جداً متأثر اولان برمحرر غیور مذکور تعرضك موسمسزلکنی ، مناسبتسزلکنی ایضاح یولنده اوزون اوزادی‌یه سرد مطالعه ایلیور .

مقصدمز مطالعه‌لرینی موأخذه ایتمك دکلدر . چونکه مطالعه‌لرینك قسم اعظمی بزجه پك مقبول ومعتبردر . بالعکس اومطالعه‌لرنده بر « اثر انتباه » کوره‌رك متسلی اولیورز .

آلبر فوآ افندی پارسده تأمین استقبال یولنده برقاچ آدیم آتمغه موفق اولمش برکنج ایدی . استبدادك حکم فرما اولدیغی برصره‌ده عناصر غیر مسلمه‌نك بوکونکی وطن غیرت مشترکه‌مزك خارجنده قالمسنی موأخذه ایتمکه حقمز یوقدی .

چونکه حکومت سابقه‌مز آنلره « وطنمز » دیدیرته جك برحال براقمیور ایدی .

بونك ایچون بعض قومیته‌لرك وطن عزیزمزك پارچه‌لانمسی اساسنه مستند اولان پروغراملرینه تأویللر بولنه‌بیلدیکی کبی آلبرفوآ افندیلرك عثمانلیلق خارجنده موقع ایدنمه‌لرینه‌ده طبیعی نظرله باقه‌بیلیردك.

فوآ افندی اشته بویله برصره‌ده تأمین ایدلمش اولان استقبالنی فدا ایده‌رك مجاهدهٔ ملیه‌مزه بتون وارلغیله اشتراك ایتمش ایدی .

شو حرکتنك اهمیتنی بالخاصه اك زیاده فوآ افندینك اقتدار واستعدادندن بالذات استفاده ایتمش اولان ذوات کرام مطلوب اولان سلامت لیماننه واصل اولنجه، خصوصیله موقع مستحصللرنده ایسته‌دکلرینی باپمغه اقتدار کسب ایدنجه ، مومی الیهك خدمات مسبوقهٔ فداکارانه‌سنی نظر تأمله آلملی ، مظهر مکافات ایتملی ایدیلر .

ایتمدیلر .

بوندن طولایی مجروح الفوآد اولان فوآ افندی دیکر بر مجروحك اك غلیانلی هنکامنه — سوق قدرله — تصادف ایتدی. ایکی غلیان اجتماع وامتزاج ایتدی ، آتشین برمحصول ویردی .

فی الحقیقه (اقدام) صاحبی جودت بك ایله محرری علی کمال بك — هرکیم نه دیرسه دیسون — بری چرکاب استبدادك ایچنده یووارلنوب کلدیکی حالده ناموس وحیثیتنی وقایه ایتمکه مقتدر اولمش ، دیکری خارج وداخلده راست کله ذواتدن اولمدیغنی فعلاً وقلماً اثبات ایله‌مش ، ایکی ممتاز ملتدر .

شونك انکاری منطقاً قابل اولمدیغنی بیلدکلری حالده کچن هفته غزته ستونلرنده — حتی محکمه حضورنده علیهلرینه ارتکاب اولنمه‌دق تجاوزات لسانیه وقلمیه براقلمدی .

اکر اوکون آلبر فوآ افندی مقاله‌سنك نابمحل اولدیغنی کمال حرارتله ادعا ایدن قلم ، عینی ادب جولقله ، عینی حکمت شناسلق ایله اظهار وجود ایله‌مش اولسیدی محض فضیلت اولوردی . حال بوکه اوقلم یالکز اوکون دکل ، اوته‌دن برو مثلا کامل پاشا علیهنده غزته‌لر طولوسی تجاوزلر کبی محصوللر ویره‌کلیوردی .....

هرنه‌ایسه کچ اولسون.. تك اولسون! خالصانه واقع اولنجه مع التشکر قبول ایتمکه تردد ایتمه‌یز . یالکز هر نوع لکه‌لردن معرا اولدقلری مسلم اولان ارباب غیرت علیهنه تعرض و تجاوز ایتمك طریقنی کشاد ایدنك بالذات کندوسی اولدیغنی اخطاردن وازکچه‌میز . زیرا فرط غیرت ومشغولیت سوقیله او « قدم مخصوصنی » اونودورسه ، پك کولنج بر موقعه دوشمش اولور . بونك ایچون اخطارمز ایجاب مروت صاییلیر .

—

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

— ٢ —

انکلتره قانون اساسیسنك باشلیجه درت منبعی واردر: معاهدات ، امثال وتعامل ، مقاولات ، قوانین ونظامات .

بونلردن برنجی ایله صوك ایکیسی انکلتره قانون اساسیسنك مکتوبه قسمنی ، ایکنجی قسم ایسه غیر مکتوبه قسمنی تشکیل ایدر.

بونلر آره‌سنده‌کی فرق دائما شکلده اولمیوب ، شکلدن زیاده طبیعت عمیقه‌لرنده ، تسویه ایتدکلری موادده ، بونلری تولید ایدن افکارده‌در .

موضوع بحث اولان معاهدات بری اسقوچیا ایله (١٧٠٧) ، دیکری ایرلانده ایله (١٨٠٠) اتحاده تعلق ایدر .

معاهده‌نامه‌لر علی العاده ایکی ملت ، ایکی حکومت آره‌سنده تقریر مناسبت ایتدیکی حالده سالف البیان معاهدات اتحادیه‌نك روح مفادی تقابل ایدن سلطنتلرك بالامتزاج وحدت کسب ایتملرندن عبارتدر.

شو معاهده‌نامه‌لرك هر ایکیسنك بین الملل اولمق صفتی عارضی وپك موقت اولوب بونلر تظاهر وتقابل ایتمکله برابر درعقب حقوق دولك حوزهٔ شمولنه ، حقوق مشروطیتك دائرهٔ احاطه‌سنه کیرمشلردر .

١٧٠٧ معاهده نامه‌سنك متونی بری اسقوچیا دیکری انکلتره پارلمنتوسی طرفندن تحت قراره آلنمش وهربری آیری آیری اوله‌رق اسقوچیا قرالیچه‌سی آن ایله، انکلتره قرالیچه‌سی آن طرفندن « موجبنجه » یه اقتران ایتمشدر . بوقوانین هرایکی قرالیتك اصولی دائره‌سنده صلاحیتدار قلنمش مرخصلرندن مرکب بر هیئت طرفندن تنظیم ایدلمشیدی .

او دورده اسقوچیا؛ شکل حکومتی ، قوانینی ، اصول رسومیه‌سی ، تجارتی ایله بذاته انکلتره‌یه تماماً رقیب اولدیغی کبی رسمی کلیساسی‌ده آنغلیقان کلیساسی ایله برتعارض عظیم ایچنده ایدی .

هرایکی مملکتك یکدیکرینه ارتباطی صرف شخصی اولوب، نهایت بولمق اوزره بولنان خاندان حکمداری رابطه‌سندن عبارتدی .

قرالیچه آن برخلف براقمقسزین وفات ایتدیکی حالده انکلتره‌جه تحت حکمداری « هانوور » قولنه تخصیص ایدلمك تحت قراره آلندیغی حالده اسقوچیا بوقراره اشتراك ایتمکدن اجتناب ایتمکله برابر انتقال حکمداری‌یی انکلتره‌دن بشقه برشکلده اجرا ایتمکی تصمیم ایتمشدر .

ایشته ١٧٠٧ معاهده‌نامه‌سی نتیجه‌سنده صوك ساعته قدر بووجهله صوك درجه مخاصم اولان بو ایکی قومشو حکومت آره‌سنده‌کی عنف وشدت برطرف اولمش وقومشولق وحدته قلب ایدلمشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

۱۸۰۰ معاهده نامه سنه کلنجه: ایرلانده یه انکلیزلرجه اوتهدن بری ممالك مفتوحه نظریله باقلدیغی حالده آمریقا محاربانی صره سنده ایرلانده همان همان تام برمختاریت اداره احراز ایتمش بولونیوردی . ۱۷۸۲ ده یالکز کندی قوانینه ، کندی محاکمنه تابع بولونه جغی واو زمانه قدر مجلس قرالینك تحت ولایتنده بولنان پارلمنتوسنك مستقل اولدیغی تقرر ایتمش ایدی .

بوامتیازات انکلتره حکومتنك باشنه بیوك بیوك دردلر تولید ایده بیلمك استعدادنده ایدی . حال بوکه تهلکه انجق اوچنجی ژورژك تحین ایتمی اوزرینه نیابت تشکیلی صره سنده فرق ایدیله بیلمش در . فی الواقع ایرلانده پارلمنتوسنی ، انکلتره پارلمنتوسندن بسیتون آیری بر صورتده حرکتله نیابته آیری برینی انتخابدن هیچ برشی منع ایتمیوردی . بوصورتله بری (لوندره) ده ، دیکری (دوبلن) ده ایکی نائب حکومت اولهبیله جکدی . ایکی نائبدن صوکره ، ایکی نائب یرینه ، ایکی قرال کلیورمسی اوقدر مشکل اولهمازدی .

ایمدی وحدت حکمداری بیوك برمخاطره یه معروض بولونیوردی .

حال بوکه اون آیدم اوتهده ، فرانسه ده ، بر اختلال عظیم قیامت انکیز برشدت وچالاکی ایله قانلر ، آتشلر صاچیوردی . بومنبع هولك قریبتی ، احتمال سرایتی مهالکی آرتردی .

نتهکیم چوق کچمدی ، ۱۷۹۳ ده ـ مدهش بر قیام اولدی . فقط « پیت » کال تهالکه چالیشه رق برقاچ آی ایچنده ایرلانده مجلسنك اکثریت اعضاسنی پاره ایله ، رتبه ونشان ایله قازاندی . بوصورتله ۱۸۰۰ سنه سنده (دوبلن) ده منعقد پارلمنتو فکر استقلال ملیدن صورت علنیه ده فراغت ایتدی .

بو ایکی معاهدهٔ اتفاقیه نك موضوعی ونتایجی اسملرندن ده عیان اولور :

برنجی معاهده نامه اوزرینه اسقوچیا ایله انکلتره برلشدی ، « برینانیای کبیر » وجود بولدی .

ایکنجی معاهده نامه اوزرینه ایرلانده ایله بریتانیای کبر برلشدی ، « قرالیت متحده » Royaume-Uni تشکل ایتدی .

بو صورتله اولاً ـ انکلتره تختی ، هانوور خاندانندن پروتستان اولان قوله تخصیص قلنمش ؛ ثانیاً ـ انکلتره پارلمنتوسنه اسقوچیادن وایرلانده دن مقدار معینده اعضا ادخالی تقرر ایتمشدر .

—

ولایاتده

ممالك عثمانیه ده خلق آره سنده کی اختلاف نه دن منبعث اولیور ؟ واختلافات واقعه نك منعی نه یه محتاج بولنیور ؟

محافظهٔ مشروطیت وتأمین مسعودیت ، ائتلاف وصمیمی اتحاد ایله قائمدر . اختلافك دوام ایتدیکی محلده مشروطیت اداره نك اقسام منیفه سنه رعایت شویله طورسون امنیت وعدالت بیله تقرر ایتمز . استقرار امنیت واسایشی کرچه حکومات متبوعه من بوامنیه یی متکفل وحرکات نظام شکنانه ده بولنانلری تأدیبه مقتدر ایسه ده حصول ائتلاف واستحصال اتحاد ایچون تشبثات مادیه ومعنویه ایله حقوق مشروعه مزی تأمین واحتیاجات عمومیه یی تهوین اوغورنده بذل مقدرت وعنایت ایتمکده و اولانجه دقتی اولاد وطنك دائرهٔ سلامته ایصالی جهتنه انعکاس ایتدیرن اوحکومتلریمزك بیهوده یره اندفاع مناقشه صورتنده کی اشغالات وکلفته معروض طوتیلمسی مطلوب اولان وبر نوع مشروع حکمنده بولنان اجرا آت امراهمنك عقیم قالمسنه سبب مستقل اولهجغی بداهتله تسلیم اولیان وجدانی الك مغلوب وجدادن عد ایتمك کبی خطای عظیم تصور اولنه بیلورمی ؟

عجبا ممالك محروسهٔ شاهانه نك هرکوشه سنده اوفق تفك ظهوره کلان مناقشه واختلاف نه دن انبعاث ایدییور ومأمورین حکومت علیهارنده خفی وجلی شکایتلر وخبر آلان مأمورلری بر تلاشه دوشوره رك سلامت وسعادت ملیه یی تضمن ایدن تشبثلرك اوغرادیغی عارضه لر قنی طریقلردن کلیور بیلیورمیز ؟

ایشته شو حقایقی آکلامق بز عثمانلیلر ایچون فرض وامور عظیمه ایله متوغل مبعوثان کرامزك بربارچه ده جهات مبسوطه یه عطف انصاف ومرحمت ایتمی طوغریدن واجب در . والیلرك ومتصرفلرك وقائممقاملرك موقع مأموریتلرندن برایکی ماه دوامدن صکره وبالانفصال وبالاستعفا صورتلریله انفکاك ایلدکلری وبرمملکت اهالیسی عموماً ویا قسماً بومثللو مأمورلرك تبدیله موفق اولهمالری یوزندن وقوعی مجاز کوریله میان اختلافات ومناقشاتك کیتدکجه توسیع دائرهٔ سرایت ایده کلدکده اولدیغی نظر تأسفله کورلمکده در .

مبالغه دن غیر خالی مراجعتلر ، شکایتلر نه قدر متوالی ایسه اغراض واسناداتدن عاری مستدعیات دخی اونسبته متعالیدر . هپسنك عدم صحتی تلقیاتنه دوشمیه لم ده ایجلرندن حقه وعقل وحکمته مقترن اقسامنی سچه لم وبرآن اول سلامت ملیه یی تکفل تدابیر اتخاذینه توشه لم ؟

ولایت وقضا ولوالرده وحتی قریه لرده بیله وجودلری انکار ایدیله میان وشو دور مسعود حریتده دخی حرکات مستبدانه سنی بالفعل تطبیقدن کیرو قالمیان متنفذ ومتغلب کیمسه لرك او دور منحوس استبداددده اولاد وطنك الك شدید ضربه لر ایله یورکلرینه جکرلرینه آچدقلری یاره لر ظن ایدلمسون که رهایاب اولدی ، بلکه ده دها زیاده کسب شدت ایلدی .

بومتفردلر اووقت منفور استبداددده ، مظلوملرك مالنی ، جانی حکومتك معلوماتندن بری اولمقله غصب وخراب ایتدیلر . اوزمانك مأمورلرینك وسائط اجرائیه سیله افعال مردوده یی ارتکاب ایتدیلر . شمدی بنه اومتفردلر اعمال نفوذ ایدییورلرمی ؟ واو وقتدن قاله مأمورلریمز بونلره شمدی ده آلات اجرائیه اولیورلرمی ؟

اختلافات وملت نجیبهٔ عثمانیه آره سنده کی منافقات نه دن ایلرو کلیوریا ؟

دور استبداددده اولاد وطنه وحقوق مقدسهٔ عثمانیه یه ظلم وتعدیات وانواع سوء استعمالات ایقاعیله برجوق خاندانی محو وتخریب ایدنلر بوکون درسعادت محاکمنده قانون معدلتك پنجه سی آلتنده جزای سزالرینی کوره جکلرایسه ده طشرلرده الان بوقبیل جنوار متفردلر حقنده بالجمله قلوب عثمانیه یی دائرهٔ اتحاد واطاعته ایصال ایده بیلمکه کافل یکانه اولان قاعدهٔ مساواتك امر تطبیقنده بردرلو التزام مخالصت وحقیقت ایدلمامکده وبوسببله آثار استبداد ایله بوکیلره صحابت اورتهدن قالقمامقده در .

بوکون دور استبداددن نصلسه قالمه مأمورلر بویله متنفذان محلیه نك عادتا مسخور وشغلوبیدرلر . وتعبیر دیکرله برر جرمله متهم وباتلرنده محکومدرلر . او دور منحوسده بومثللو مأمورلریمزك بونلره حمایت وصیانتی جلی ایسه ده حسب الزمان شمدی خفیدر .

موقع مأموریتنه کلان برولی ویا متصرف مبتدی اولمق اعتباریله احوال مملکته بالطبع مطلع اولهماز . وبو منفردلرله وهلهٔ اولیده اختلاط ایله اجرای خصوصیتده جواز کوریله مز . بونك ایچون مأموریتی زیاده جه امتداد ایتمش وهمان برلی حکمنی آله کلش بوقبیل مأمورلردن احوال محلیه یی استیضاح صره لرنده ماهرانه توصیه لر تفرعاتلی سببلر ارائه سیله متغلب وهمدمی اولدیغی متنفذلری اعلا طاقمغه وبوصنف مأمورلرك اعتمادینی اویغما کرلره توجیه ایتدیرمکه ایلك مصاحبتده موفق اولیور . وذاتاً سنی حالده حرکتلره آلیشمش بو متغلبلرده او کونلرده مغدور لرینك صیزلنلرنی باصدیرمق ، بوغمق ایچون حال وصفتلرنده ومعاملات مسبوقه لرنده اویله برعلائم عفت وصداقت کوستریبورلر که عین توصیه والی ومتصرفلر نظرلرنده برحقیقت محضه اوله رق تعیین ایدییور . براز کیده رك بونلرك موقع مأموریتلری کثیرالعدد شکایت نامه لرله طولیور .

تحقیق مندرجاته توسل وقوعی آنده درجات ظلم وتعدیاتی مسکوت قالمق ایچون مأمورینك حرکاتی اطماعه مساعد کورمدیکی حالده کویا برچارهٔ مدافعه ایمش کبی برطاقم عونه سی بومتفردلری باشنه جلب وجمع ایله خفی وجلی والیلر ومتصرفلر علیهنده اکری طوغری بعض مرتبه شکایات صورتنده تجاوزات وتهدیدانه قیام ایتدکلری اشناده والیلر ومتصرفلر درحال اسائت سابقه سنی تدقیقه تمسك ایدیورلر . مظلوملری ، مغدورلری جسارت آله رق دهاریاده مراجعاته وفضله جه ده مفاماته فریاده شتاب اولیورلر ؛ بعضیلری ده توصیه سز ، دلالتسز سبب وحکمتی بردن آکلاشلمقسزین تکه سنجاغی متصرفی بکك دور استبدادك اك شهرتلی متفردی ، غاصبی اولمقله اولاد وطنی قید اسارتده زبون ایدن واسائت واقعه سی هردائره قیدیله مثبت بولنان عمر لطفی افندی نامنده کی برمتنفذی آچیقدن حمایه وصحابت ایتمی مثللو طریقه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE: 1153

توسل ایتمسی یوزندن مظلوملرك مفدورلرك، بچارکانك مراجعتلرینه حوالهٔ سمع واعتبار ایتمیه‌رك خلقی یکدیکری علیهنه سوقه وظهور اخلافه سبیت ویرییورلرکه بومناقشه آره‌لرنده اولاد وطن تلافیسی غیر قابل ضررلره، تهلکه‌لره هدف اولیورلر. بومتفردلر مظهر اولدقلری حمایه‌دن واورتمیه آتدقلری مناقشه‌دن بالاستفاده نهب وغارت وتعدی مثللو مسلك سابقلرینی تعقیبدن شمدی دخی کیرو قالمیورلر.

بویله اولنجه اتحاد ایله سلامت وطنیه وسعادت ملیه‌یی ضامن مشروطیت اداره خاطر وخیاله بیله کلمیور! ادارهٔ مشروطیتی محافظه‌یه زمانمز بك مساعد وافکار عمومیه سعادت ملیه امراهمنه متمایل ایکن شوطرزده‌کی حائللر مبعوثان کرامك ونظار عظامك نظر انصاف ومرحمتنه هنوز یاقین اولمامسی امهالدن بشقه برسبیه محمول دکلدر.

ایشته طشره‌لرده ظهوره کلان اغبرار واختلاف ملی متفردلرك اجرای تفوذینه یول ویرلمسندن نشئت ایدییور. بونلر حقنده آلان مساوات وعدالت جریانته ایتدیرلمیه‌رك وهپسی‌تبوتلی مسائل جنائیه‌لری تعقیب اولنمیه‌رق علی حاله قالمسی اذهان عمومیه‌ده غلیان ظهورینه بادی اولیور. بوظالمرك اون‌سنه‌لك یکرمی سنه‌لك مأمور حامیلری حالا مأموریتده دوام ایدییورلر.

شمدی‌یه قدر قنی نظارتدن متفردلره متعلق دعاوینك بیطرفانه تعقیب تحقیق امر اولنمش ونه کبی اوراق جلب ایدلمش‌ده ماهیت مستدعیات مطالعاتك بطلانی آکلاشلمش، وقوعبولان مستدعیات ومراجعتلر دور استبداددده اولدینی کبی ساده‌جه حواله‌لرله کچشدیریلیور. یأس وانفعال ایله اطاعت ثمره‌سز قالیور.

طشره‌لرده جوق یرده وطنداشلریمز وظالمرك قهر وتجاوزی آلتنده پریشان اولمش ملت عثمانیه‌مز عادتا بردرکه‌سائلانه‌یه کلمشدر. بونلرك مغصوب حقلرینك استردادی کرچه محکمه‌یه عائد ایسه‌ده اون ویکرمی سنه‌لك ظالمرك حامیسی اولان ارکاندن عدالت بکلمك استحاله‌ده امکان آرامق قبیلندن دکلیدر؟ بونکله برابر محکمه‌یه عائد اولیه‌رق ادارهٔ حل وفصل اولنه‌جق معاملات کیفیهٔ سابقه‌لرده موجوددر.

بناءً علیه کافهٔ ممالك شاهانه‌ده بومثللو متفردلره متعلق اوله‌رق دوائر حکومتمه عکس ایتمکله بروجه محرر اسبابدن دولایی اجرامز قالمش نه کبی مواد وارایسه مشتکیلرك مطالعاتیله برابر مرجع عائدی طرفندن جلب واستیضاح واولنه‌جق معاملات دوائر عائده‌سندن ایجاب ایدنلره شدیداً بالتبلیغ متغلبه‌لر حقلرنده‌ده احکام قانونیه‌نك اجراسی صورتیله قاعدهٔ مساواتك حسن محافظه‌سی ومأموریتلری خیلوجه دوام ایتمش ویرنی حکمنی آملقله برابر بویله متفذلره انتساب دخی ایتمش وعلی‌الخصوص سن شیخوخته کله‌رك ایش کورمك زمانی کچمش مأمورلرك تبدیللری هم اهالی بیننده وجوده کلمسیله ائتلافی برزنك اشکاله‌ده کورنمش اولان اختلافات ومناقشاتك دفعنی هم‌ده ادارهٔ مشروطیتی انظار عمومیه‌ده فائده‌لی واهمیتلی کوسترمه‌رك سعادت وسلامت وطنیه وملیه‌مزك تأمینی باعث اولمه‌جغندن حصول ائتلاف باشلیجه حقوق ملیه‌مزك متغلبه‌لرك ید غصبندن قورتارلمسیله دائرهٔ امکانده بولندیغی صورتنده کی فکریمی بیانات محرره ایله تلخیص ایدر. وحقوق ملیه‌نك امر محافظه‌سنی اولیای امورك کمال انصاف ومرحمتلرندن استرحام ایلرم.

سلیمان مظهر

—

اوراق ومکاتیب

—

اسکیشهر (اتحاد وترقی) قلوبنك حسابلرنده بعض یاکلشلقلر اولدیغی حقنده ٩٦ نومرولی نسخه‌مزده محلی مخبرمزك افاده‌سی مندرج ایدی. معتبر امضادن بشقه وثائق قویه ایله بونك اصلی اولمدیغی بیان اولنیور. تصحیح ماده ایدنلره تشکر ایده‌رز. چونکه مقصدمز تحریٔ حقیقتدن عبارتدر. مخبرمزك تصحیح ماده‌یولنده افاده‌سنه منتظرز.

—

اوراق حوادث

—

کچن کون افکار عمومیه‌یی اشغال ایدن برقاری قوجه دعواسی حقنده کی مطالعه‌مزی بیان ایتمش ایدك. رفقامزدن بری علاقه‌دارلرك اهمیت ذاتیه لرینه بناء افکار ایده‌رك بونی ضمناً جرح ایتمك ایسته‌یور.

بزه کلیور که رفیقمز شرعی وسیاسی مساوات دورنده بولندیغمزك حکمتنی لایقیله نظر دقته آلمش اولسیدی بوکا محل بوله‌مازدی.

—

آچیق مخابره

—

بوشناق (محمدمراد) امضاصاحبنه: پك بسیط ویك معقولدر. چاره‌سزلکده کال یأس واضطرابایله‌اهون شری قبول ایتمکه راضی اولمق قاعدهٔ قدیمه‌سی ایجابیدر. علم تشریحده غالفرن اولمش برعضو وجودك کسلمه‌سی‌ده برنوع امور دندر. کچن کون سویله دیکمز کبی پشته‌یه والی، لهستانه قرال، ویانه محاصره‌سنه اردو کوندرمك اوزره برچاره بولان وارائه ایدن اولور ایسه آنی تقدیس ایتمکه مهیایز. یوقسه قاش یاپمق ادعاسیله کوزچیقارمقدن احتراز ایتمك لازمدر. بتون مطالعه‌لرمز انجق بوحکمته مستندر.

— درامه‌لی ا... ط ... امضالی ذاته. — حسیات حکمت جویانه‌کزه عرض منت ایده‌رز.

—

آطه پازارنده آچلمش بولونان مکتب خصوصینك خدمات جدیده‌ده بولنه‌کلدیکی مطبعه‌مزه مقام شکرانده بیلدیرلمشدر. شایان تشکردر. بونك ایچون شمدی بولندیغی محل خسته خانه‌یه اعاده ایدلمك ایجاب ایدنجه مکتبك‌ده تأمین استقبال جهتنك اونودلماسی تمنی اولنور.

—

مدارسك اصلاحاتی حقنده کچن جمعه کونی بایزید مدرسه‌سنده وقوع بولان مذاکرات ایکنجی براجتماع خصوصی‌یه تعلیق اولندیغی مجیز وغیر مجیز درسعام افندیلرك اوکزده‌کی صالی کونی وقت ظهرده فاتح جامع شریفنده بولنملری رجا اولنور.

فاتح درسعاملرندن دیوریکلی
قاضی زاده
عبداه ضیاءالدین

—

نشریات جدیده

—

یلدیز سرای همایونی
و
باب عالی

محررمزك فرانسزجه اوله‌رق وقتیله نشر ایتدیکی رساله‌نك ترجمه‌سیدر. بوکونلرده نشر اولنه‌جقدر.

تهلکه‌نك بیوکی — علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر. فیئاتی برغروشدر.

اختلال فرقه‌لری — فرماسونلر، آنارشستلردن، سوسیالیستلردن، قومونیستلردن، اتحادجمعیتندن، مسالك مماثلهٔ سائره‌دن عمیق برتفوذ نظرله بحث ایدر براثر مکملدر. بش غروش فیئاتله بالجمله کتابجیلرده بولنور.

باب‌عالینك ایچ یوزی — فیئاتی برغروشدر

— محررین عسکریه‌دن احمدرفیق بکك قلم همتیله سرایا محصول تتبع اولان (برنجی ویانه محاصره‌سی) نامیله برکتاب مکمل یازلمش وطابع غیورحلمی بك واسطه‌سیله یدی بچق غروش فیئاتله موقع تداوله وضع اولنمشدر.

— مرحوم علی سعاوینك یادکار قلمی اولان «عالی پاشانك سیاستی» نام کتاب طبع ونشر اولنمشدر. عبرت آمیز مندرجاتی جالب نظردر.

— ارکان حرب فریقی احمد مختار پاشا طرفندن «سن غوتارده عثمانلی اردوسی» اسمنده برکتاب مکمل کتابخانهٔ اسلام وعسکری طرفندن نشر اولنه‌رق سکسر غروش فیئاتله صاتلمقده‌در.

—

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.453

برنجی سنه — نومرو ۱۰۹ | پازار ایرتسی | (۷ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۶ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

توندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلمالیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

یوقدن مسئله چیقارمق کرچه معرفتدر . لکن مقبول ومفید معرفت اولمسه کرکدر .

نه‌چاره که بعض مبتدیلر هوسلرینی آلمق ایسترلر. « امرفرمان حضرت ولی‌الامرکدر » ترانه‌سیله انثیتی اوقشامقده ذوق کورورلر . بالخاصه بوکبی تقدیم واکراملری یکی طادانلره خوش کوریلور فرض ایدرلر .

واقعا ایشك ایچنده کوچوك بر پروز اولمسه اغماض عین اولنه‌بیلیردی . لکن قوهٔ قانونیه ، قوهٔ تشریعیه ، ملت مجسمه ، یکانه مدار انتظام امور جمهور نامنه بو اویونجقلر اختیار اولننجه ... برآز دوشونمکه ، تردد ایتمکه مجبور اولیورز .

کچنلرده برمتینغ ترتیب اولنمش . اعلا ! اوتوز قرق سنه‌دن فضله برمدتدن برو تأسس ایتمش ، ارتاً بابادن اولاده انتقال ایده‌کلمش برصنعت‌اقتصادیه‌نك « بروجه استبداد » قپانمه‌سی ارزو اولنمش . بو ارزو هرنه‌قدر قانون حریته منافی ، فضله اولهرق کلی تضمیناتی جالب ، سفارتلرك مخالفتلرینی « شمدیلك » مع‌التأسف داعی برامر مهم ایسه‌ده بوکاده پك اعلا دیه‌لم . چونکه متینغلرك قرارلری مقررات رسمیه دکلدر . افکار خلقك برمطالعهٔ خصوصیه‌سیدر .

صدارته تقدیم اولنان اشبو خصوصی مطالعه صدارت طرفندن « حسن استعمال » یعنی وسیلهٔ تأکید اتخاذ اولنمش . مطبوعات کوستکنك اورلمسنی مجلس مبعوثانجه تعجیل ایتمك اوزره فرصت بیلنمش. بوده اعلا ! چونکه صدارتك اقتداری و وظیفه‌سی داخلنده برمعامله‌در .

شمدی اعلا اولیان جهتلره کلهلم :

مجلس ریاستی اشبو تأکید صدارتی مطبوعات نظام نامه‌سیله مشغول اولان انجمنه « کوندرمك » ایله اکتفا ایده‌جك ایدی .

ایتمه‌مش . یا تقدیر ایده‌مامش ، یاخود ذاتنه توجیه اولنان تذکرهٔ صدارتك علناً قرائت اولنمه‌سنده ذوق آرامش .

درسم مبعوثی لطفی بك بوجهتك غیر طبیعی وجرکین اولدیغی سویلمك ایسته‌مش . نه چاره که بوکونلرده قلبلر مجروح ، سینیرلر کرکین ، دماغلر فوراندە ...

مجلس محترمك فضله بردفعه دها « نوبته » طوتلمق ایچون « لزوم » حس ایتمش ، طوتلمش !

نتیجه‌سی اولهرق تأکید مذکور هیچ‌ده دفتر احتمالاتده ، قیود مسبوقه‌ده امثالی کورلمه‌مش برنتیجه‌یه اقتران ایتدیرلمشدر .

هرنه حال ایسه تلاشه محل یوقدر . چونکه قرار قلمه آلنمازدن اول نوبت کچه‌بیلیر . ملت مجلسی کندوسنك شورای دولتك برشعبه‌سی اولدیغنی کورور. مقام صدارتدن « مطالعه‌سی بیان اولنمق اوزره حواله‌یورلمش » برباب‌عالی معامله‌سی اولدیغنی اکلار . بلکده ایش بونکله قپانیر .

قپانمه‌سه ، یعنی اعیانه کیتمك اوزره ملت نامنه قرار قطعی ویرمکله مکلف اولان مجلس مبعوثان برکون ایچون کندیسنی شورای دولت فرض ایتمك، هوسنده اصرار ایدرسه ، یینه برشی چیقماز .

چونکه حسین حلمی پاشا امور شناس بر وزیردر . تراکت طبعی‌ده مسلمدر . « خاطره » و« تأکید » دن عبارت اولان حرکتندن ناشی دائرهٔ تشریعیه‌نك جوشمه‌سنه فضله معنا ویرمز . اصول ومنطقه موافق اولمیان مذکور قرار وجهله جواب کایرسه آنی بر چوق امثالی مثللو « مندر آلتی » تعاملنه تابع قیلار .

مصلحت بورتبه بسیط ایکن رفقامزدن بعضلرینك دونکی جوشغونلقلرینه معقول برمعنا بولهمدق . بونده مطبوعاته ، حریته طوقونور ، حکومتی مشکل برمسئله‌یه سوق ایده‌ر برشی‌یوقدر.

حسین حلمی پاشا هدفی آشمش اولان تأکیده قارشو تبسمکارانه بر :

کچمش اوله !

یی ضمناً حواله ایتمکله اکتفا ایده‌جکدر . بز دخی بوبابده کندوسنه اشتراك ایلرز .

یالکز شو دعای نیم کنایه‌یه جدی اولهرق دیکر بردعایی ترفیق ایده‌رز . اوده « یوق اولسون بویله حریت مطبوعات » ! کبی استبداد نقراتنك مجلس مبعوثانده تکرر ایتمه‌سی موجب اولان احوالك مملکتدن برآن اول زائل اولمه‌سی دعای خالصانه‌مزدن عبارتدر .

—

مهمهٔ مالیه

—

اوچیوز یکرمی درت سنه‌سی شباط غایه‌سنه قدر سنهٔ مزبوره‌یه عائد اولهرق تسویه ایدیلهمامش اولان معاشات ایله مصارف سائره‌ که ۳۲۵ سنه‌سنه دور اولنمش دیون دیمکدر بونلرك تسویه‌سی ایچون مالیه‌جه حد کفایه‌ده اولمامغله برابر ترتیب ایدیلان صورت تسویه پارلامنتوجه تعدیل ایدلمشدر .

مالیه بونوع بورجلرینه نه‌یی قارشولق طوتیور‌دی ؟ شونلری :

اولاً — کرك مرکزده وکرك ولایاتده ۳۲٤ غایه‌سنده مال‌صندوقلرنده موجود نقود ایله بانقه‌لرده خزینه‌یه عائد اولهرق بولنه بیله‌جك مبالغ،

ثانیاً — ۳۲٤ سنه‌سنه عائد اموال عمومیه مرتباتی بقایاسندن اشبو مارت ونیسان آیلرنده وقوعبوله‌جق تحصیلاتدن متحصل مبالغ ؛

ثالثاً — بو ایکی منبعدن حاصل اولهجق مبالغ ۳۲٤ سنه‌سندن مدور دیونه کفایت ایتمدیکی تقدیرده تحقق ایده‌جك آچیغك دیون غیر منتظمه میلانه ادخالی یعنی شمدیلك موهوم بر قارشولق ایله تأمین ایدلمسی .

پارلامنتوجه تقرر ایدن تعدیلات خلاصه‌سی ایسه شودر :

۳۲٤ سنه‌سندن مدور دیونه یالکز سنهٔ مزبوره غایه‌سنده مال صندوقلرنده موجود اولهرق ۳۲۵ سنه‌سنه دور ایدلش نقود قارشولق طوتیلیور . بو

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

قارشولق ایله اودنمسی ممکن اولمیان دیون مدوره بالطبع دیون غیر منتظمه میانه کچه‌جکدر .

بوصورت معامله تحقق ایدرسه بونك تولید ایده‌جکی اعتمادسزلق یوزندن ادارهٔ عمومیه‌مز ایچون بك فنا نتیجه‌لرك حصولی طبیعیدر .

* * *

چونکه :

کرك مالیه‌جه وکرك پارلامنتوجه ٣٢٤ سنه‌سی دیوننه قارشولق قونیلان سنه غایه‌سی موجود صندوقلری لاشی مثابه‌سنده‌در .

اولاً — مال صندوقلرنده‌کی موجود مفروض :

کرك درسعادتده وکرك ولایاتده مالاً سعهٔ حال موجود دکلدرکه صندوقلرده یارینه قاله‌جق قدر پاره بولونه بیلسون . وزنه‌یه کیرن برغروشه کل یوم بش غروشلق طالب واردر . علی‌الخصوص هرکس بیلورکه سنهٔ آتیه‌یه دور اولنان دیون امیریه‌نك بك خاطرلیلری ادا وتسویه ایدیلور ، متباقیسی دفاتر وقیود حسابیه‌نك ، مخابرات رسمیه‌نك (باریجهٔ لیت ولعل) سی اولور . اوحالده ارباب استحقاق اولانجه قوت ومهارتی صرف ایده‌رك آله‌جغنی آلمغه سعیدن ، فدا کارلقدن کیرو طورمز .

بناءً علیه مال صندوقلرینه کیرن پاره‌دن چیقمه‌سی ضرورتنه واصحاب مطلوبك‌ده برآن اول پاره‌لرینی آلمق اوزره کوسترمه‌جکلری فعالیته مبنی مال صندوقلرنده سنه غایه‌سنده مبالغ مهمه موجود ومترا کم بولنه‌مز . سنه غایه‌سنده ٣٢٥ سنه سنه دوراولنان « صندوق موجود »ی اون بیك لیرا ایسه خزینهٔ مالیه کندوسنی مسعود بیلسون .

بونلردن بشقه بر « مسئلهٔ حسابیهٔ عملیه » واردر : عجبا یکرمی سکز شباط یومیه‌سی اخشام اوزری عموماً « قپاندی » ده اصولاً مأمورین عائله‌سی مهرله‌دیلرمی ؟ یوقسه معتاد وجهله سؤ استعمالاته وسیله اولدیغی اوزره بر قاچ کون صوکره‌یه‌می تعلیق ایدلدی ! بویله یاپیلدیسه شباطك صوك کونی ایله مارتك برنجی کونی آره‌سنده‌شرقدن غربه قدراوزون برمسافه اولدیغنك فرقنه وارلمه‌رق یکی بر غفلت دها یاپلمش اولیور . بو راسنی مالیه نظارتی نصل تأمین ایده‌بیلور ؟

ثانیاً — بانقه‌لرده خزینه‌یه عائد اوله‌رق موجود نقود موهومه !

بوبابده برشی سویلمك ایجاب ایتمز . جوابی ایچنده‌در .

سنه غایه‌سنده صندوق موجودلری ایله اودنمسی لازم معاشات ایله مصارفاتدن متحصل بورج بش یوز بیك لیراقدردر .

سماحت ایده‌لمده بوندن یوز بیك لیراسنی چیقاره‌لم ، یوز بیك لیراسنی‌ده پارلامنتومزك کوزل خاطری ایچون دوشه‌لم . ینه اوچ یوز بیك لیرا قدر قالیور ! ایشته اوچ یوز بیك لیرالق دیونه بول ، بول اون بیك لیرا قارشولق ! همان اصحاب مطلوب طوریه لرینی جوللرینی آلوب مالیه‌یه قوشوشسونلر .

ا کر مالیه‌نك تصوری کبی مارت ونیسان آیلری ظرفنده‌کی سنهٔ سابقه مرتباتی اوزرندن وقوعبوله‌جق تحصیلاته داخل حساب اولسیدی دیون مدوره‌نك برقسم مهمی قارشولقسز قالمش اولمزدی .

بوقرارك تأثیریله ادارهٔ عمومیه‌جه اوله‌جق فنا - لقلری ملاحظه زائددر .

برنجیسی ارباب استحقاقدن معینات عسکریه آله‌جقلیلری درنجه متأثر اوله‌جقلردر . انلر بیلورلرکه شباط غایه‌سنده‌کی صندوق موجود مفروضلری کندی آله‌جقلرینی اوده‌یه‌مز .

ایکنجیسی اصحاب معاشدن اولوب استحقاقلرینی قورتاره‌میان بیچارکانك قانون اساسی ایله طوغان « مساوات » « عدالت » قاعده‌لرینك دور استبداد قواعد ممائله‌سنك عینی اولدیغنی بویوزدن‌ده کوره - جکاردر . ظن ایدر ایسه‌ك بونلر خیرلو نتیجه‌لر دکلدر .

بونلردن بشقه آتیاً معامله اعتباریله‌ده شایان دقت برمسئله قارشوسنده بولنیورز :

مارت ابتداسنده سنهٔ جدیده‌نك سنهٔ سابقه‌دن دوراً آلدیغی بورجدن ، ینه دوراً آلدیغی موجود ایله قیاسه‌جق مقدار قلیلدن ماعدا مقدار مهمی نه اوله‌جق ؟ — دیون غیر منتظمه‌یه داخل اوله‌جق !

حال بوکه دیون غیرمنتظمه ایچون ملت مجلسنده دردست تدقیق بولنان بودجه‌ده حرف واحد یوق ایمش . بونی تأمیناً بیان ایدیورلر . اینانه‌میورز . چونکه بوکا اینانمسی امور مالیه‌نك حال افلاسده بولندیغنه قناعت دیمك اولور . دیون غیر منتظمه‌نك ثبت دفتر ایدلمسی ایچون موقت قانونلر بیله یاپلدیغی حالده حاصل اولان نتیجه‌سی حالا اعلان ایدلمدیکی کبی بودجه‌ده بوبابده برشی ترقیم ایدلممسی ویاسباب موجبه لایحه‌سنده بوندن بحث اولنمسی شایان تأمل برکیفیتدر .

دیون غیر منتظمه حقنده‌کی مقررات ومطالعات دولنك بودجه‌یه نه‌یولده درج ایدلدیکنك علی وجه - الاختصار افکار عامه اوکنه وضع اولنمسی کرك مالیه نظارتنك کرك بودجه انجمنی هیئت محترمه‌سنك جداً مسلم اولان حمیت مفطوره‌لرندن انتظار ایلرز .

بومسئله بودجه‌نك اصلی قدر مهمدر . زیرا (لاتورکی) غزته‌سندن نقلاً کچنلرده بعض رفقامزك یازدقلری کبی بوایشه سفارات اجنبیه‌ده قارشمش بولنیورلر بوقبیل دیونك ثبت دفتر ایدلمسی ایچون ویریلان مهلك (که ٢١ کانون ثانیده رسیدهٔ حد ختام اولدی) عدم کفایه‌سندن بحثله بعض سفارات اجنبیه باب عالی نزدنده تبلیغات جدیده‌ده بولنمشلر ایمش .

عبرت آله‌جق وقوعات : دولت داخلی بورجلرینی بیلمك حقنه بیله مالك دکل ! دولتك باشنده‌کی مسائل خارجیه آز ایمش کبی برطرفدن‌ده یکیلرینی احداثه ساعی اولیورز !

رشید وغیرمیز اولدیغمز حقنده‌کی اسنادات باطله‌نی معذور کوسترمه‌جك نیجه یکی وسیله‌لر ویردیکمز کافی دکل ایمش کبی احتراصاته تابع بعض حرکات یوزندن محکومیت اعلاملری‌ده تنظیم ایتدیریورز .

* * *

دیون مدوره‌دن هانکیسی مبالغ مدوره ایله تسویه ایدیله‌جکدر ؟ هانکیسی دیون غیرمنتظمه میانه کیره‌جکدر ؟ سؤالی واردر . خبر آلندیغنه کوره اولا مقاولاته مخصوص اولان دیون تسویه ایدیله‌جك ایمش . صوکره دیکر بورجلر .

٣٢٤ دیون مدوره‌سی قارشولغی مقاوله‌یه مربوط بورجلره کفایت ایده‌میه‌جك ، اوحالده بونلردن‌ده برقسمی دیون غیر منتظمه‌یه کیره‌جك . هانکیسی کیره‌جك هانکیسی نقداً اوده‌نه‌جك ؟

هله آله‌جقلی میانده‌اجنبی‌ده وارایسه آلك برمسئله دها !

ایکی کون اول ویریلان معاش عمومی ٣٢٤ دن مدور دیوندن‌می‌ایدی ، دکلمی ایدی ؟ یاالوت ! یاخیر !

اوت ایسه ٣٢٤ غایه‌سنده‌کی صندوق موجودلرندن‌می ویرلدی ؟ بونلردن ویرلدیسه شمدی‌یه‌قدر نه‌یه انتظار اولندی ؟

یوق استقراض قارشولغندن ویرلدیسه شباط معاشنك بوندن تأدیه‌سی اواستقراضك‌وجودحکمتندن بری ایکن معاش عمومی « دیون مدوره » قرارینه نه‌یه تعلیق کیفیت ایدلدی‌ده ملت مجلسی معاشی استثناءً بوپاره‌دن دها شباطك یکرمی سکزنده نه‌دن تسویه ایدلدی ؟

یوق ،

خیر ایسه ، یعنی معاش عمومیٔ مزبور ٣٢٤ سنه‌سندن مدور دیونده داخل دکلسه اودیون حقنده مبعوثانجه واعیانجه اجرا ایدیلان مذاکرات وتعدیلات نتیجه‌سنه قدر نه‌دن انتظار ایدلدی ؟

تلفونلر ایشلیور ، لامبه‌لر یانیور ، ملاقاتلر ، زیارتلر ، مذاکره‌لر ، ضیافتلر اولیور یمك یمکه وقت یوق ، حضور وراحت یوق ؛ دها نصل چالشملی ؟ — هپ طوغری اما نتیجه نره‌ده ؟

نیم تدبیر ، سقیم نتیجه ! ایشته بر ثمرهٔ کفایت !

—

وکالتده انحصار

مکتب حقوقدن مخرج ویا بالامتحان حائز رخصت اولمیانلرك اجرای وکالتدن منعی حقنده مجلس مبعوثانك ٤٣ نجی اجتماعنده جریان‌ایدن مباحثه اوزرینه نتیجهٔ صحیحه‌نك نه‌دن عبارت اولمسی لازم کله‌جکنی ایضاح ایدییورم :

اساس ، شهادتنامه‌وبارخصتنامه‌سی اولمیانلرك اجرای وکالتدن منعی جائزمیدر ، دکلمیدر ؟ مسئله‌سیدر .

منعك شریعته مغایرتی وبناءً علیه عدم جوازینی مبعوثانمزدن جنانی بك ،

منعك شریعته موافقتی وبناءً علیه جوازینی عدلیه ناظری ناظم پاشا ومبعوثاندن وهبی وسید بکلر دعوی ایدییورلر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.1152

حقه متمسك ، جنانی بکی کوردك ، خصملر . ینك دعوی ودلیللری باطلدر . شویله که ، صباح غزته‌سنك ٦٩٩٩ نومرولی نسخه‌سنده کی مضبوطاته کوره عدلیه ناظری ناظم پاشا :

« اجرای وکالتك انحصار آلتنه آلندیغی سویلیور ، بونی انحصار عد ایده‌میز »

دیمشدر؛ دعوا بو ، دلیلی‌ده :

« چونکه انحصار برقاچ کیمسه‌یه عائد اولور ؛ بونده‌کی قیود نظامیه کیمسه‌یه مخصوص دکلدر . یالکز علاقه‌دارانك منافعی محافظه ایچون وضع اولنمشدر . دعوی وکالتی اجراسیچون یامکتبدن مأذون بولنمق ویاخود قومیسیون مخصوص حضورنده امتحان ویرمك ایجاب ایدر . » جمله‌سیدر .

پاشا حضرتلرینك دعواسی : خصومته وکیل اولمقلرك شهادتنامه‌یی حائز اولمللری شرطی (دعوی وکالتنك انحصارینی استلزام ایدییور دیمك) دعواسیدر ، بودعوانك دلیللری‌ده :

« چونکه انحصار بر قاچ کیمسه‌یه عائد اولور ، بونده‌کی قیودنظامیه کیمسه‌یه مخصوص دکلدر » سوزلریدر .

بودلیللر دعوالرینی تنویر ایده‌من . زیرا دعوی وکالتی ایده‌جکلرك شهادتنامه‌لی اولمللرینی شرط ایتمك — دعوی وکالتنی یالکز اللرنده شهادتنامه بولنانلره حصر ایتمك دیمه‌نك تاکندیسیدر . بناءً علیه دلیلسز اولان :

« بونی انحصار عد ایتمیز . »

دعواسی باطلدر .

« بونده‌کی قیود نظامیه کیمسه‌یه مخصوص دکلدر . یالکز علاقه‌دارانك منافعی محافظه ایچون وضع اولنمشدر . »

شهادتنامه قیدیله منافعی محافظه اولنمق ایستنیلان علاقه‌داران کیم‌در ؟ سؤالنه :

(شهادتنامه‌لی دعوی وکیللریدر .) جوابنی ویرمکه ناظر پاشا حضرتلری مجبوردر . زیرا شهادتنامه‌سی اولمیان بروکیلك بردعواده موکلنی اضرار ایلدیکنی دعوی واثبات ایتمش برموکلی کوسترمه‌لر . بالفرض کوسترسه‌لر اولزمان شخص مضر حقنده (ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیار اولنور .) قاعده‌سی بلکه تطبیق اولنه بیلیر ؛ فقط هیچ اضراری محقق اولمیان اشخاص عدیده حقلرنده بوقاعده‌نك تطبیقی ، قنعی فتوایه ، قنعی مسئلهٔ فقهیه‌یه ،

قنعی حق معقوله استناداً تجویز ایدیلیر ؟

عیناً کوریلیورکه : دعوی وکالتنك شهادتنامه‌لی ذواته حصری دعواسی — ضرر عامی اختیار ایله منافع خاصی ، اعنی شهادتنامه‌لی دعوی وکیللرینك منافع مخصوصه‌لرینی جلبه یلتمك — دن بشقه هیچ برشیٔ دکلدر .

« دعوی وکالتی اجراسیچون یامکتبدن مأذون بولنمق ویاخودقومیسیون مخصوص حضورنده امتحان ویرمك ایجاب ایدر »

بومدعیاته سبب حقیقی اولمق تعمیقات اجرا اولنسه ، شهادتنامه‌لی دعوی وکیللرینك منافع مخصوصه‌سندن بشقه برشیٔ میدان بداهته چیقماز ، چیقاریلهمز .

« ۹۲ تاریخنده‌کی نظامنامه بومألده‌در . بوحال ۳۰۲ تاریخنه قدر دوام ایتمش واندن صکره تعدیل اولنه‌رق امور جزائیه‌ده شهادتنامه ارائمه باشلامشدر »

سوزك طوغریسی بودر ، انجق مادامکه تعدیل اولنمشدر . شوحالده شهادتنامه ویارخصتنامه‌لی اولمیانلرك اجرای وکالتدن منعنه دائر اولان ،

۲۱ کانون اول و ۲۸ کانون ثانی سنه ۳۲٤ تاریخلی امرنامه‌لر هانکی قانونه مستنداً صادر اولدی؟ واجب‌الایضاح نقطه بوایدی . زیرا شریعته ، قانونه ، حقوق طبیعیه‌یه عیاناً مخالف برامرك اصدارینه حکمت بولنمق لازمکلور .

« یونقطه یالکز دعوی وکیللرینه عائد اولیوب طبابت وتدرسده دخی تطبیق اولنمقده‌در »

اسم اشارت یرینه اسم ظاهر ایله افادهٔ مرام بیورلسون، مقصد آکلاشلمیور ، طبابت وتدرسك بحثه تعلقی یکده ظاهر کورلیور .

« دعوی وکیللری حقنده‌کی قیود علاقه‌دارانك نفعنه وهمده محاکمك وظیفه‌سنی ایفا ایلمسنه خادمدر »

قیود نه‌یه دائر اولورسه اولسون — شریعته ، قانونه — موافق ایسه هرکس استفاده ایدر . لکن مقام نظارتك امر بیوردیغی قیود ، برقانونه مستند وموافق اولمدقدن بشقه ،

شریعت اسلامیه‌یه کلیاً مغایر ومجلهٔ‌نك احکام صریحه‌سنی هادم بولندیغندن علاقه‌دارانك حریت شخصیه‌لرینی ، شریعتك بخش وتأمین ایلدیکی حق صریحی هرج ومرج ومحاکمی‌ده :

قانونه می امرهمی ؟

توفیق حرکت ایتمك خصوصنده حیران ایدییور!

(یشاسون قانون اساسی ، یشاسون مشروطیت !)

حریت ومشروطیت یوقایکن یینه قانونلر واردی. فقط نظارك اوامر قانونشکنانه‌لری احکام قانونیه‌یی ایجابنه کوره پایمال ایلردی !

« ابی اولیان اووقات محاکمك اضاعهٔ اوقاتنه سببیت ویرر . محکمه مشکل موقعده قالوب عدالت غائب اولور »

اصول محاکمه‌یه تماماً رعایت‌ایدن حکامه‌قارشو ابی اولیان اووقات محکمه‌یی هیچ بروقت مشکل موقعه قویامامز . اووقاتی ابی ایدن ، شهادتنامه‌سی دکل، وار ایسه حسن اخلاقی (!) در .

مشهوردر : علم — جهلی ازاله ، خباثتی تقویت ایدر !

تطبیقاتجه واضحاً تعین ایتمشدرکه شهادتنامه‌لی ویا شهادتنامه‌سز علی‌العموم وکیللر یوزندن ضایع اولان حقوق جهلدن زیاده (شیطنت) دن توارد ایدییور .

« معمافیه نظارت بونلری خود بخود ایفای وکالتدن منع ایتمه‌مشدر . امتحان ویروب شهادتنامه آللری ایچون بر آی مهلت ویرمشدر . اثبات اهلیت ایتزلرسه محاکمك سلامت جریانی تأمین ایچون بعض قیدلر وضع اولنور »

نظارتك منعی خود بخوددر . تاریخلری بالایه درج اولنان تذاکرده میداندر. تذاکر مذکوره : شرعشریفه ، قانون اساسی‌یه ، حقوق طبیعیه‌یه مخالفتله تسطیر اولنمش وبو مغایرت آفاقه انتشار ایتمش ایکن تصحیحه تعمیره بدل ، اصرار خطادر، خطاده اصراردر .

شرعاً قانوناً محفوظ اولان حقوقی پایمال ایدرك امتحانه اجبار خطا اندر خطادر ! بوخطا تابکی ؟

اثبات اهلیت ایتمزلرسه نه‌یاپاجغز ، نه‌حق ایله امتحانه دعوت ایدییورز ؟

محاکمك سلامت جریانی تأمین ایچون بعض قیودك وضعی وجوبی تحقق ایده‌جك اولورسه قوهٔ قانونیه‌یه مراجعت لازم کلزمی ؟

بووجوب بزم ایچون غیر واردمی ؟ فقط وضع قیوده ، قانونله محفوظ حقوقی هرج ومرجه شتابان اولمق مشروطیتی ، استبداده عقد وتنکیح دکلیدر ؟

استبداد نه‌در ؟ . . . اوامر وارادات کیفیه‌نك فوق‌القانون عد اولنمسندن عبارت دکلمی ؟

« شمدی دعوی وکیللری نظامنامه‌سی نظارتجه تنظیم ایدیلوب مجلس عالیکزه تقدیم اولنمق اوزره‌در . »

بناءً علیه اشبو نظامنامه‌نك شرعشریفه قوانین مرعیه‌یه موافق ومطابق اولهرق تنظیم وتقدیمنی ناظر لاحق ناظم پاشا حضرتلری کبی مکتب‌حقوقك یتشدیردیکی اذکیادن امنیتله اطمئنان ایله انتظار ایلرز .

امضا محفوظدر

—

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

انکلتره پارلمنتوسی عموم « قرالیت متحده » نك قوهٔ تشریعیه‌سیدر . فقط قبل الاتحاد اسقوچیا وایرلانده‌ده معمول‌به اولان قوانین الغا اولنمدقچه مرعی بولنور . بونك‌ده امثال عدیده‌سی واردر؛ وآره‌لرنده اوقدر فرق واردرکه ، پارلمنتوهر برقرالیت ایچون آیری آیری اتخاذ مقرراته مجبوریت کورور. نته‌کیم بر چوق قوانینك باشنده ویاصوکنده « اسقوچیاده — ویاخود ایرلانداده — مرعی دکلدر . » قیدینه تصادف ایدیلور .

« مان » جزیره‌سی ، « نورماند » جزائری کبی برطاقم اقسام حقنده بوقید استثنائی‌یی وضعه دخی لزوم یوقدر . بونلر انجق کندیلرینه خاص اولان قوانینه تابعدرلر .

انکلتره‌یی اسقوچیایه ، بریتانیای کبیری ایرلانده‌یه ربط ایدن معاهداتك پك مهم برقسمی‌ده کلیسالر بحثی‌در .

بالذات انکلتره روحانیاتنده «پسقوپسلق کلیسای» مقتدابه‌در . تعبیر دیکرله انکلتره‌ده معابد وملحقاتی غله‌لری ، اعشاری ، قبرستانلری بوکلیسانك تحت تصرفنده‌در .

بونك احکام عمومیه‌سی ، صورت تشکلی ، حدود صلاحیت ووظائفی ، مراسم آیینی قانون ایله مصدق ومؤید بولنور. وقرال وقرالیچه‌بونلرك محافظه‌سنه تحلیف اولنور .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

وارداتك اخذوصرفنه نظارت ایده‌جك باشلیجه مأمورین طرف حکومتدن تعیین اولنور .

اسقوچیاده بالعکس احوال بومرکزده‌دکلدر . اسقوچیاده ١٧٠٧ معاهده نامه‌سیله رسمی کلیسا اوله‌رق « پرسبی ته ریه‌ن » کلیساسی قبول اولنمشدر . بناءً علیه اماکن وواردات کلیسائیه اورایه عائددر . بذاته انکلتره‌ده « پرسبی ته ریه‌ن » کلیساسی حر برکلیسا اوله‌رق موجود اولدیغی کبی اسقوچیاده‌ده طبقی بوحال ووضعیتده اوله‌رق پسقپوسلق کلیساسی واردر .

یعنی برینانیای کبیرده رسمی ایکی کلیسا واردر . وقرال « تود » نهرینك برساحلنده برنوع عقیده‌نك ، دیکر ساحلنده‌ده دیکر برنوع عقیده‌نك حامیسیدر . بالعکس ایرلانده‌ده رسمی برکلیسا یوقدر .

ایرلانده‌نك پروتستان پسقپوسلق کلیساسی ١٨٦٩ ده حکومتدن تفریق ایدلمش ، اموال وعقاری علاقه‌دارانك منافعی مصون قالمق اوزره عهده‌سندن نزع اولونمش ، وسربست کلیساحالنه افراغ قلنمشدر .

شو برقاچ جمله انکلیز حقوق سیاسیه‌سنك نه‌درجه مشوش اولدیغنه ؛ ساده‌لکدن ، یکنسقلقدن نه‌قدر بعید بولندیغنه برمثال تشکیل ایدر .

بوصورتله انکلیز حقوق سیاسیه‌سنه بر وحدت ویرمکدن ، احکام عمومیه‌یه بر زمین محیط وفسیح تخصیص ایتمکدن ، اقسام مختلفه‌یی یکدیکرینه تمثیل ایدوب قاینا تمقدن بالالتزام تباعد ایدلمش کبیدر .

بومیانده هندوستانه دائر اولان ١٨٥٨ تاریخلی معاهده دخی شایان تذکاردر .

قرالیت حقوق حکمداریسنك برقسمنی « هندوستان قومپانیه‌سی » نه فراغت ایتمش ، وقومپانیانك وسعت منابع وارداتی ، شوکت عسکریه ومالیه‌سی ، حوزهٔ فتوحاتنده اجرا ایلدیکی حاکمیت قطعیه اعتباریله عادتا حکومت ایچنده برحکومت حاصل اولمش بولوندیغی حالده نهایت الامر قومپانیا حائز اولدیغی مختاریتی حکمدارینه ترك ایتمش ، وقومپانیه دیرکتورلرینه‌ده مجلس عالیٔ محلینك اون بش اعضاسندن یدیسنی تعیین ایتمك حقی ویرلمش ، قرالیت متحده ایسه بوواسع اولکه‌نك زمام اداره‌سنی النه آلمش بولنمشدر . انکلتره ، مستملکات سائره‌سی حقنده برطریق دیکر تعقیب ایدیور :

قنادایه ، امید بروننه ، اوس ترالیا ولایاتنه برقانون اساسی ویرمش ، بورالرده مسئولیت وکلایی تقریر ، وقرالیتك تصدیقی ایله مؤید اولمق شرطیله قانون اساسینك تعدیلی حقنی‌ده قبول ایتمشدر .

بوبابده‌کی مقاولاتده ، معاهدات اتحادیه میاننده قابل ذکردر . قرالیت متحده بویله آیری آیری فقط نهایتده ینه یکدیکرینه مربوط برر جملهٔ کوکبیه حالنده برهیئت عوالم تشکیل ایدرلر ؛ عادتا مستقلدرلر ، آره‌لرنده‌کی رابطه باشلیجه اوچ نقطه‌در : والیلری طرف قرالیدن تعیین اولونور ، قوهٔ اجرائیه بونامده تمثل ایدر ؛ حق سفارتلرینی قرالیته تودیع ایتمشلردر ، یعنی امور سیاسیهٔ خارجیه ایله ایشلری یوقدر ؛ بورالره عائد اولمق اوزره قرالیتك برمحکمهٔ فوق العادهٔ استینافی واردر .

—

اوراق ومکاتیب

—

عیناً

مراد بك افندی اوغلمه

. . .

غزته‌کی دیکله‌دیکم وقتلرسنك طوغری سوزلی برذات اولدیغکی آکلایوروم . وطنه ملته خدمت ایتمك ایسته‌دیکزی آکلایوروم . الله سنی دوشمان شرندن محافظه ایتسون . آلنك آچیق ، یوزك پاك یاشامق نصیب ایتسون . رجا ایدرم اولادم ، شو مکتوبی الدیغك وقت لطفاً آرتق بزم ایشلریمزی بریولنه قویمغه‌ده چالیشده غزتکزه برآزده بزم ایشلریمز ایچون یاز . بن اختیارم ، تمام سکسان یاشنده‌یم . ایکی اولادم محاربه‌لرده شهید اولدی . زوجم اولادلریمك آجیسیله دیوانه اولدی . تیمارخانه‌ده اولدی . بونجه سنه‌در بن کیمسه‌سز قالدم . آرتق صوقاغه چیقه‌جق ایشیمی کوره‌جك حالم قالمدی . حکومته بورجم وار . بورجمدن فضله‌ده آله‌جغم وار . بر اسکی اوم وار . درت بش سنه‌در کراجی اوطورمیور ، ویران اولدی . صاتمق ایسته‌یوروم . قرق پاره ویرمیورلر . برچوقده ویرکوسی وار . ویرکویه بورجمدن آله‌جغمدن یاتیرمق ایسته‌یوروم . ایشیمی کوردیره‌جك کیمسه‌م یوق . قومشویه مراجعت ایتدم . یالواردم یقاردم . نهایت . جواب اوله‌رق آه والده ! بن ارکك ایکن اله‌جغمدن ویرکو یاتیرمق ایچون برآیدر اوغراشیورم . دها اوراقی ژاندارمه دائره‌سندن چیقاروبده مالیه‌یه کوندره‌مدم .

سنك ایشك ایسه هم ژاندرمه‌ده هم عسکری تقاعد صندیغنده اورالرده کیم اوغراشه‌جق دیدی . بوندن الیم قورودی . عقلمه سن کلدك . دیکر قومشومك کریمه‌سنی چاغردم . شومکتوبی سکایازمغه قرار ویردم . بن سویلدم قزم یازییور .

سوزی اوزاتدق . اوغلم باشك آغری‌یه‌جق اما بنده سنك کبی وطنمزه خدمت ایده‌جك اولادلر بیوتدم . فدا ایتدم . شمدی بوحاله کلدم . دوشمز قالقمز براه در . دوشنلره امداد لازمدر . بوامدادی سزدن بکلرم . شو بزم اسکی آله‌جقلریمزی وقتیله صرافلره صاتدیغمز کبی شمدیده بورجلریمز ایچون بلدی‌یه دائره‌لرینه ویرسکده اوراده‌ده بوراده‌ده اوغراشمقدن بیهوده سورونمکدن قورتولسه‌ق . دولتمزده هم آله‌جغنی آلمش هم بورجنی ویرمش اولسه اولمازمی ؟ همده بورجنی ویره‌جکلردن تجهیزات معارف دیه پشین یرپاره ایستیورلر . بونلری آله‌جغمزدن قبول ایتمیور . بونه دیمکدر ؟ آله‌جقده دولتك ، بورجده دولتك هرکس برویران اوینی تعمیر ایده‌جك ، ویاخود صاته‌جق ، بوقدر آله‌جغی وار ایکن پشین پاره ویرمکه نه‌دن مجبور اولسون ؟ بزحریتی بویله ینه اسکی ظالملرك باپدقلری کبی‌می کوره‌جکز ؟ حالاوکلامز حالافقرامزی دوشونمیورلرمی .

اوغلم بن پاره ایسته‌میوردم . اولا کندی ایشیمی مولایه کوردیرمك ایچون شوالده‌که معاش کاغدلرینی صرافه صاتار کبی دائره‌یه قبول ایتدیرمك ، ثانیاً پشین ویریله‌جك پاره‌یی‌ده بوکاغدلردن قبول ایتدیرمك ثالثاً دها بنم کبی بیکس فقرالرکده ایشلرینی قولایلاشدیرمق ایسته‌یورم .

اه رضاسیچون پیغمبریمز محمد علیه السلامك حرمتی ایچون عزیز اولادلریکز یاشیچون بوایشلره برچاره بولمکزی وبومکتوبمی قبول ایتمکزی رجا ایدرم اوغلم .

صاری یارده معدن محله‌سنده ساکنه والده‌کز

فاطمه

— میزان —

شو بسیط حکمت ازلیه‌یی حکمت حکومت نامنه ابطال ایچون بزم دستورجیلرك سرد ایده‌جکلری سلسلهٔ اسبابی بیلمك ایستردك .

—

عیناً تلغراف : کنغری ١٥ مارت سنه ٣٢٥

اقدامه تعهدلی مضبطه کوندردم . غلادن : برخیلی اولرك کیره‌میتلری ، آغاچلری صاتلدی . اتمکجی دکانلری باقرجی دکاننه چورلدی . استانبولدن ناموسلی مأمورلر کلدکده اثبات ایده‌مزسه‌م اعدام اولونه‌یم . اسرار انکیز بر چوق فجیعه‌لر وار . حتی شمدی متصرف سکوتم ایچون خانه‌سنده رجاده بولندی . بوملته آجیمالی هرزمان لازم افندم .

فتحی

— میزان —

کنغریده حکمفرما آچلق حقنده شو امضا صاحبی طرفندن وقوع بولان تشبثات اوزرینه تقویم وقایعك جمعه نسخه‌سنده بونك اصلی اولمدیغی حقنده برتکذیبنامه کورلمشدر . بونك اوزرینه محتاجینه معاونت املیله درجنه ابتدار اولنان اعانه ایچون مراجعت ایدن ذوات حمیت سماتك تبرعاتنی‌ده رده مجبور اولدق . تسکین وجدان ایچون کنغریدن فتحی بکدن تلغرافله وقوعبولان استیضاحمزه النان جواب بالاده مندرجدر .

تبلیغات رسمیه ایله اشعارك قوتلرینك تعیینی ونتیجه‌سنی قارئینك تمییز حمیتکارلرینه براقیرز .

—

اوکمزده‌کی صالی کوننده وقوعبوله‌جق اجتماعمز کیرو قالدیغی جهتله علما افندیلرك زحمت بیورماملری رجا اولنور

فاتح درسعاملرندن دیورکلی

قاضی زاده عبدالله ضیالدین

—

شهرجاریٔ رومینك اون یدنجی صالی کونی بعض مواد مهمه‌نك مذاکره‌سی ضمننده بالجمله چرکس اتحاد وتعاون اعضاسنك چنبرلی طاشده‌کی قلوبی تشریف بیورملری رجا اولنور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2C.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۰ | صالی | (۸ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۷ مارت ۱۳۲۵)

ثبات

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

لوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

سلامت وطن وملت قارشوسنده هرشی ایکنجی درجه‌ده قالیر . جمعیتلر ، فرقه‌لر، افراد ایچابنده او سلامت اوغرنده فدا ایدیلیر .

مدنیتك ایلك صفحاتندن برو جهانده دستور العمل اولمه کلان قاعدهٔ اصلیه اودر ، الی الابد دخی او اولهجقدر .

کیمسه بونی انکار ایتمکه مقتدر اولهمز .

سلامت وطنك تأمینی ایسه موضوع ومقبول عام وخاص اولان اصول وقوانینه عموم افراد وارکان ملتك بلا استثنا رعایت ایتمه‌لرینه باغلیدر . چونکه استتار — ولو جزؤی اولسون — سلامت عمومیه‌یی اخلال ایتمکدن خالی قالهمز .

بوکون خارج وداخلده بالجمله ارباب وقوف متفق الرأیدرکه مملکتمزده سلامت عمومیه‌یی مخل برحال موجوددر . اوحالك ماهیتی برچوق اسباب مادیه ومعنویه‌دن طولایی عادی کوزله شمدیه قدر ایلیشمه‌یوردی . وجودی بعض طرفجه ادعا اولندیغی حالده اغراضه حمل ایله اینانمق جهتنه کیدیله‌میوردی . بوکون آرتق آثاری ظاهره چیقدی. عادی کوزله بیله چارپمغه باشلادی .

حد اولسون شمدیلك او آثار، تعمیرلری مشکل تخریبات دائره‌سنه واصل اولهمامشدر . لکن حکومت ، شمدیه قدر اولدیغی کبی ، تکاسلنده دوام ایدرسه بیوك برفلاکت حصولنه بیله قپولری آچیق براقمش ، مسئولیت عظیمه‌سنی اوزرینه آلمش اولهجقدر .

ادارهٔ حکومتمزك رجالدن برینك، یاخود دیکرینك النده بولنمه‌سی بزجه مساویدر . چونکه بزم ایچون لازم اولان سلامت وطن وملتدر. کامل پاشالر، حلمی پاشالر ، سعید پاشالر وسائره اوسلاطنه نسبةً هیچدر.

دون کامل پاشانك بالخاصه خارجی مسلکنی تقدیراً کندوسنك ریاست امورده بقاسنی التزام ایتدك ، سقوطنه جداً تأسفلر ایلدك . لکن بوکون — صورت سقوطنه اسف ایتمکه دولم ایتمکه برابر — ریاست امورده بولنان حلمی پاشا سلامت وطن اعتباریله کامل پاشایه فائق اولدیغنی اثبات ایده‌جك اولورسه برچوق کامل پاشالری کندوسنه فدا ایتمکه برلحظه تردد ایتمیه‌جکز . بودخی بزم ایچون بك طبیعی وبك قولایدر . چونکه هیچ بر فرقه‌نك منسوبی ، هیچ برشخصك مجاوبی دکلز واوله‌میز . اوتوز سنه‌لك عمر سیاسیمزده جزئاً شاهد عادلیدر .

* * *

ادارهٔ سابقه‌نك قصوری اصول وقوانین موجوده‌ده دکلدی . اوقوانینك عدم تطبیقنده ایدی . قانونلر دستورلرده اویقو چکرلر ، مأمورلر کیف مایشا دولابلرینی چویریرلر ایدی . چونکه مقام اجرانك اطرافنی آلمش اولان ارتکاب چته‌سی دولتی‌ده ، ملتی‌ده کندی منفعتلرینه فدا ایده کلیورلردی .

دولت وملتی محو ایده کلان بوحال ابتدا ارباب وقوفك ، صوکره ده بالجمله عثمانلیلرك شکایات ومواخذاتنی دعوت ایتدی. شکایتلر ظاهره چیقدی. تحمل ایده‌میان محب وطنلر خارجه التجا ایله فریاده باشلادیلر . داخلده ملت دخی یواش یواش اویانمغه ، فرقته وارمغه باشلادی . بوندن استبداد وارتکاب علیهنده خلقده برجریان شدید حاصل اولدی .

چته‌نك توقیف ، تبعید ، قلعه‌بندلك ، اعدام ، اشکنجه کبی شدتلری بیله کار ایتمدی . غلیان تعمم ایتدی . یالکز بالادن کیدن ضابطان یوزندن دکل، روم ایلیدن اناطولیدن آلنان قرعه نفراتی یوزندن دخی اردولرمزده شوحالت روحیه سرایت ایتدی. محلنك ، اجنبی مداخله‌سی سبیله خصوصیت پیدا ایتمه سندن طولایی اوچنجی اردو دائره‌سی بوبابده برموقع ممتاز کسب ایتدی. اون سکز سنه‌دن برو موجود اولان جمعیت دخی بوحالدن استفاده ایده‌رك جدی برفعالیت کوسترمدی . ابتدا غیرت اللهك ظهوری ، صوکره احوال خارجیه‌نك ، احوال اقتصادیهٔ داخلیه‌نك ، عموم ممالك احوال روحانیه‌سنك، بالخاصه حیتلری غلیان ایدن ارناؤد دلاورلرینك یاردمیله اوچنجی اردومز استبداده قارشو علناً اخذ موقع ایتدی . حرکتی سوق حمیت ایله عموم طرفندن تحسین وتجیل ایدلدی ... انقلاب نجات بخشامز حصوله کلدی.

بوکون شو نعمت عظمادن حقیله استفاده ایده‌میورز . یرمزده سایوب بر درلو ایلری کیده‌میورز .

نیچون ؟

بونی هیمز بیلیرز. شمدیه قدر ، مسببلرینك انتباهلرینه انتظاراً ، بتون بیلدیکمزی سویلهمکه لزوم کورمیور ایدك . ایش وطنك سلامتنه انتقال ایتمکه باشلادی . سکوت ایتمك آرتق المزدن کلهمز . لکن بتون حقیقی افشا ایتمکدن ، ایتممك اولا اولور . حکومت ایله جمعیت لطف ایتسونلرده بزلری شوچرکین زحمتدن قورتارسونلر .

بوکون آرتق هرکسجه معلوم ومسلمدرکه فرقهٔ اتحادیه انقلابك اصل فاعل ومسببی دکلدر. اضطراب عمومی ملتك محصولی بولنان انقلابمزه — اغلب احتمال بیلمیه‌رك — بنای منفعت ایدن یکی برهیئت استبداددر.

امرا وضابطان عسکریه خارجنده اولهرق مجموع ارکانی وقتیله اوتوزکسی‌یه بالغ اولمیان، انلرك ایچنده‌ده اك ممتاز رجالی مرحوم رفیق بك ایله رئیس احمد رضا بك بولنان برجمعیت نامنه اردولرمزه تحلیف اولنمق ، یوز بیکلرجه لیرالاعانه‌لر طوپلانمق، اناطولیده خلق آچلقدن اولمکده اولدیغی حالده اواعانه‌لردن برپاره ویرمکی خاطرلامامق ، قوانین ونظامات دولت جمعیت نامنه اویونجق اتخاذ ایدلمك ، بخش ایتدکلرینی بغیر حق ادعا ایتدکلری اصول مشروطیت و حریتمزه واقع اولان بالجمله تجاوزلره دلالت ایتمك ، واسطه اولمق وباخصوص قانونلرك، ملت مجلسنك، باب عالینك فوقنده لایسئل عما یفعل برقوهٔ خفیه بولنمق .... بونلر چکیلیر، تحمل اولنور شیلر دکلدر.

بوکبی اصول واحوال اوزره هیچ بر دولت قائم اولهمز . بزم دولتمزلکده تحملی آرتق درجهٔ نهایه‌یه وارمشدر . طاقتسزلکلك آثاری هرطرفدن باش کوسترییور .

حسین حلمی پاشا حضرتلری بونلری هرکسدن

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اول بیلیر . کچن کونکی تلغرافنامهٔ سامی‌یی بونك مقدمهٔ خیری مقامنده تلقی ایله تبریکه مسارعت ایتمش ایدك . هنوز آثار فعلیه‌سی مشاهده اولنمدی .

حال بوکه آثارینك برآن اول ظهوری مستقلاً سلامت‌وطن وملت نامنه اولهرق مطلوب وملتزمدر .

اداره‌مزه برکسوهٔ مشروطیت‌وقانونیت ویره‌جك حکومت هر کیم اولورسه اولسون اکا قول وقربان اولغه هروقت حاضرز . حکومت لاحقه اکا موفق اولورسه آنی دیکرلره ترجیحاً باشمزه تاج بیلیرز.

فقط بوحال برمدت دها دوام ایده‌جك‌اولورسه کندوسنی رفعت‌پاشا وفرید پاشا قابینه‌لرندن دها مضر بیلهرك دوشمه‌سنه درت کوزله منتظر اولور واو امر خیره بتون قوتمزله چالیشمغه کندیمزی بورجلی بیلیرز .

حاصلی آثار وفعلیاته منتظرز. بوکونکی بیاسه‌یه قوری سوز کافی کلیور .

—

وکالتك انحصاری

—

کرك مواد حقوقیه‌ده کرك دعاویٔ جزائیه‌ده وکالت ایده‌بیلمك خصوصنك شهادتنامه‌لی دعوی وکیللرینه حصری شریعت مطهره‌یه قطعیاً مخالفدر .

برمدعی‌یه یامدعی علیه دعواك ایچون شونی وکیل تعیین ایده‌میه‌جکسك ، بونلرك برینی انتخاب ایتمکه مجبورسك دینلدکده :

اولاً — موکلك حریت شخصیه‌سی سلب ،

ثانیاً — فاعل مختار اولان‌موکلك حق اختیاری کندیسندن نزع ،

ثالثاً — موکل، آرزو ایتمدیکی برکیمسه‌یی انتخابه مجبور ،

رابعاً — شهادتنامه‌سی اولیان ارباب حقوقك حریت شخصیه‌لری تحدید، وانتفاع واکتسابدن منع،

خامساً — بیك اوچیوز سنه دنبرو مرعی و مسلمانلرك حرز جانی اولان حکم شرعی الغا ایدلش اولور .

بوانحصارك احکام شرعیه‌یه موافقتی ادعا ایتمك کبی کولنج برشی اولهماز . مفتیٔ ماجنك حجرینك جوازینه قیاس ایسه قیاس بلا مقیاسدر .

حجر شرعی ، ناسك اموال وادیانی افساد ایتمدیکی تحقق ایدن شخص معین حقنده طرف حاکمدن اجرا اولنور .

شهادتنامه‌سی اولیان بالجمله بی آدمی ایفای وکالتدن منع ایتمك حجر شرعی دکل ، برامر باطل ومنهیدر .

قوانین موضوعه‌نك احکام عادلهٔ شرعیه‌دن ومسائل عالیهٔ فقهیه‌دن اخذ ایدلمسی حقنده تهالك عمومی میداندہ بولندیغی شوزمانده بومعاملهٔ شریعت شکنانه‌نك مرعی الاجرا طوتولمسی آرزوی عمومی‌یه برضربه‌در وانحصارك شرعه موافقتی ادعا ایتمك شریعته بهتاندر .

مکتب عالیٔ نوابده تدریس علم جلیل فقه ایله اشتغال ایدن فقهاء معلمین ایله عددی طقسانه واران فضلای معلمینك بومسئله‌ده‌کی نواقصی اکمال ایلملرینی رجا ایدرم . [١]

علما ومنتسبین حقوق بودور حریتده هروقتدن زیاده قوانین ونظاماتك احکام جلیلهٔ شرعیه‌یه تطبیق ایدلمه‌سنی التزام ایتمیدرلر .

ایشك جهت قانونیه‌سنده دخی خطا واردر . انحصار وکالت حقنده‌کی نظام، مجلیه وشریعته مخالف اولدیغندن یکرمی بش سنه اول بعدالعرض صادر اولان ارادهٔ سنیه ایله الغا ایدلمشدر . بناءً علیه بو قانون الیوم ماخادر. واقعا اعادهٔ انحصار حقنده محاکمه امر عدلی تبلیغ ایدلدیکی مروی ایسه‌ده حکام‌طرف حکمداریدن مصدق اولمیان اوامر ایله عملدن ممنوعدرلر .

علماء اسلامیه‌دن
بری

— میزان —

بالاده‌کی بند ایله تزیین صحیفه ایدیورز . شو صراحت قطعیه میداندہ طورور ایکن آرتق آووقاتلق پاره ایتمز ظن ایده‌رز.

—

حکمت اجتماعیه‌دن :

اخلاق — یسر ظفر

— مابعد —

— ٧ —

—

آه . هانی ، اومسجل کتاب وقوعات، اوناصح وناشر حکمیات ، هانیا اوبیطرف مقدر ماهیات نره‌ده‌در ؟. ایشته بزم ارتق اونلرمزده اولهجق ، اوکتابلرمز ، مخطره‌لرمز .. مزارلرمزده یازیله‌جق و اونلری‌ده ، بزلر کوره‌جکز .. اوقویه‌جغزکه : رشید پاشا ، لوندره‌ده مملکتك سلامتی ایچون چبالار، چالیشیر .. ترلر .. اغلارکن .. بورادہ .. بربر باشیلر کبی .. اعادیٔ اشخاص خسرو پاشالر کبی مضر ومنتقم ، منفعت ملت ومملکت دشمنلری سلطان محمودون ، زوالللی رشید پاشانك اعدامنه فرمانلر آلمغه چالشدیلر وآلدیلر .. وسلطان محمودك ارتحالنده رؤف‌پاشادن زورله مهرصدارتی غصب‌ایدن خودبین خسرو پاشانك ، رشید پاشانك درسعادته مواصلتنده فرمان اعدامنی الله ویرهرك سلطان مجیده کوندردیلر . وصیت یدری اجرا ایتمك اوزره سلطان مجیددن زوالليك اجرای اعدامنی طلب ایتدیلر .

برصورتده که یازانك‌ده ، اوقوبانك‌ده کوزی قرار بیور .

اوت ، اوعادی انتقاملرك ، اوملوث شخصیتلرك تأثیر شائبه داریله او خیر خواه مملکت زوالللی مصرلی محمد علی پاشایه ولی‌نعمتنه قلنج چکدیردیلر . اطنه‌ده رشید پاشایی اسیر ایتدیردیلر [١] . ابراهیم پاشایی کوتاهیه‌یه قدر کتوردیلر. وبرکون اول ادرنه معاهده‌سیله حقمزده‌کی حقیقت نیتنی کوسترن‌روسلری پادشاهی محافظه ایچون بوغازلره صوقدیلر ، خنکار اسکه‌سنه چیقاردیلر . . . .

آه او وقتلر مملکت بونلره‌می احتیاج کوستریبیور ملت بونلره‌می محتاج کورونیوردی .

آه زوالللی خسته ، نامزاج برمملکت دووولهرك تداوی ایدیلیرمی ؟.. معصوم، مضطرب برملت‌عظمت وانتقام مداواتندن شفالنورمی ؟...

فقط بوکون . ایشته بومنادیٔ حقیقت بومیز حق ومعدلت تاریخ ملت .. رشید پاشانك خط همایونی اوقویه‌جنی کون اولدیرمك اوزره یالیسنه مجوم ایدنلری لعنتله یاد ایدییور ..

ابراهیم پاشایی کوتاهیه‌یه کتیرن ، شخصیت وانتقامی اوغرینه ملت ومملکتی فدا ایدن غرضکارلری تاریخ اوداستان ابد عنوان لایق اولدیغی نفرت ودشنام ایله تسجیل ایدییور. الحاصل ملتنی سومینلری تاریخ، قهر ایدییور. مملکتنه اهانت ایدنلری تاریخ تلعین ایدییور . ایشته مملکت ، ملت ومنفعت ومحبتی ذوقیله تاریخك نام محترمنی دائما اك بلند اك معلا ذروهٔ توقیرده تجیل ایتدیکی رشید پاشانك صحیح وجدی بر فکر خدمت ، نجیب ومقدس بر امل حمیتله حکومت عثمانیه‌نك سیر سیاستنه تعیین ایتدیکی استقامت نجات وسلامت نهایت‌محمودندیم پاشا زمانندہ قدر تعقیب ایدیله‌بیلمش فقط مشار الیهك صدارتی متعاقب او سلامتبخش ایزدن ، اونجات آور مسلکدن تمامیله انحراف ایدلمشدر .

محمود پاشا خسروپاشایه رحمت اوقوتور. یاکلش حرکتلری مضر وحیاتسز ایشلریله سفینهٔ دولتی کورینور قضالره سوق ایدرك ، دولتك شوکت سیاستنی ، ملتك اعتبار وحیثیتنی ، ارتق تداوی قبول ایتمز ، حکمی التنده ابدی بر معلولیت مرضیه ایله مقهور ومحکوم ایتدکدن صکره چکیلوب کیتمشدر .

رشید پاشانك روح حمیتدن ، علویت فطرتندن ، ملت ومملکت ایچون برعنایت سبحانیه کبی‌طلوع وتجلی ایدن مدحت پاشا دست حذاقت وحمیتنده بتون بو دردلرك دردلرمزك دوای شفابخشاسیله ایش باشنه کچمش ، امداد‌مزه یتشمش ایسه‌ده انکده نصیبی، افراط حمیتی ، ملتك زوالللی بی‌نصیب ملتك بدبختلغنه قاریشوب محو ومنعدم اولمش‌در. نتیجه بز عثمانلیلر اشتراك منفعت امرنده ژاپونلرك انکلتره مقارنت واتفاقندن آلدقلری ثمرات موفقیتی بر عصر اول تحصیل ایتمکه موفق اولمشزدر . بو ثمراتك فیض

[١] بو رشید پاشا ، محمد رشید پاشادرکه سلطان محمود اول زمانندہ روسیه محاربه‌سنده سردارلق ایتمش‌وادرنه معاهده‌سنی متعاقب ابرهیم پاشایه‌قارشوماًمورا‌ولمش واطنه‌ده اثنای حربده مصرعسکرینه اسیردوشمشدر.

[١] بومسئله حقنده (بیان الحق) دخی بیانه دعوت ایدرم .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.1153

حصولی مملکتی ملتی جداً سومك ، وحمیت وطنیه وادیسنده غرضدن ، انتقامدن شخصیتدن ، تجرد ایدرك ، اخلاق وفضیلت اخلاق دائره‌سنده ملت ومملکته عرض خدمت ایتمکدر .

ایشته حکومت عثمانیه‌نك یوزسنه اول تعین ایدن مسلکی حقنده رشید پاشانك شو دستور سیاستی تقدر بلیغدر . «انسانلرك تشکیل جمیتدن مقصدلری تحصیل حضور واستراحت اولدیغی کبی حکومتلرکده اجرای سیاستدن املری تأمین وتسعید موجودیت ملکیه‌لریدر .

بودستورك معنامی هیچ برزمان حکمنی غیب ایتمیه‌جك قوتده‌در . بنابرین دولت علیهٔ عثمانیه‌نك انکلتره ائتلافندن انحرافنده خطر عظیم واردر .

رشید پاشا حکمت سیاسیه‌یه دائر اولان بوبیان بلیغی حقا که قریم محاربه‌سنده اثبات ایتمش . ودولت معظمه میانسنده عثمانلیغه انکلتره اتفاقندن برپایهٔ اقبال ظفر تأمین واستحصال ایتمشدر .

کچه‌جی زاده فواد پاشا مرحوم دخی معلم فیضپروری رشید سیاست تدبیرك مسلکنی تقدیساً – نیسدن – یازوب جنتمکان سلطان عبد العزیزه تقدیم ایتدیکی مکتوبنده « الك بیوك ایالتلرمزدن برینك الدن چیقدیغنه راضی اولهبیلورم . فقط انکلتره ایله اوفاق برانفعال سیاسی‌یه قائل اولهمم . » دیمش ایدی . بومکتوبك برقوپیه‌سی بندکزکده المه کچمش ایدی بنابرین معروضات واقعهم . بتون صحت وصلاحیتیله مرحوم سعیدافندیدن تلقی ایدلمش معلومات شفاهیهٔ تاریخیه‌دندر . محررات ومطالعاتمده اکثریا تام عالیلرینی ذکر ایلدیکم وبیانات شفاهیهٔ تاریخیه لرندن استفاده واشتشهاد ایتدیکم سعیدافندی مرحوم رشید پاشا زمانسنده یکرمی اوچ پاشنده خارجیه مکتوبجیسی ومدحت پاشا صدارتنده صدارت مستشاری وصوك مأمورینی اولمق اوزره داخلیه نظارتنده بولنمشدر .

مرحوم مشارالیه او آخر عمرندن ۲۰ سنه‌یی متقاعداً ومنکوباً امرار ایتمش وحمیت و عفت ، ملته ومملکته محبت جدیه مسلك مقدسنده ثبات ایدرك تاریخده – حیاتنده درچار اولدیغی یأس والمره ، هجران وکدرلره مدار تسلیت عظیمه اولهجق – پاك ومبجل برنام براقمشدر .

تاریخ وفاتی ۳۲۳ تشرین ثانیسنده‌در .

*
* *

حکمت تاریخیه – شوتمهیدات وبیانات واقعه‌مدن انتباه ایجون برنتیجه ، آنی ایجون بردرس ، حال ایجون برحکمت ، خدمت ایجون برعبرت استنتاجی الزمدر . تاریخك برمله ، برمملکته الك بیوك خدمتی حکمتلرینی ، عبرتلرینی سویلمسی ، کوسترمسیدر . شوبیانات محدودهٔ عاجزانمه ، مناسبات دولیه‌ده سائق ومشوقك انجق منفعتده اشتراك اولمسی وبوحقیقتك هرنوع حقیقت کبی . شرقده ده ، اقصای شرقده غربده‌ده ، اقصای غربده‌ده ثابت ، وغیر متحول .. اولدیغنی وحقیقتك صوده بوغلمیه‌جنی ، آتشده یانمیه‌جنی برامر بدیهی بولندیغنی اعترافه اهل انصافی جلب ودعوت ایدر .

ایشته زاپونیاده عینی حقیقتك عنایتندن مستفیض اولدی . عینی حقیقتی کورمه‌نك ، کوره‌بیلمه‌نك مکافاتنی بولدی ..

محمد احسان

—

آحی حقیقتلر

— ۱ —

مصر قومیسر سابقی مختار پاشا حضرتلرینك بیوك بر مسئله حکمنی آلمش وحمدالله بردورهٔ تسویه‌یه کیرمش اولدیغی غرتهلر مطالعه‌سندن آکلاشیلان اوراق معلومه‌سندن بحث ایدلدیکی صره‌ده « عقبهٔ مصریه » وقایع ونتایجندن بعض معلومات ویرلدیکی مشهود اولمشدر .

حدود مصریه‌نك اقصای شرقنده متکون عقبه مسئله‌سنك اوغرامش ویا اوغرادیرلمش ایدوکی معلوم بولنان مشکلات ایله وخامت نتیجه‌دن و اوحوالیده بومناسبتله حکومت عثمانیه‌نك ضایع ایلدیکی مواقع ومنافعدن پك چوق فضله وحتی مادةً ومعنیً قابل مقایسه اولمیه‌جق درجه‌ده فضله ضایعاتمز حدود مصریه‌نك اقصای غربنده واقع اولدیغی حالده آکلاشیلورکه بعد مسافه سببیله نصلسه منسی ویاخود دها طوغریسی مکتوم قالمشدر .

زواللی درنه ، بیچاره بنغازی ، شایان ترحم آفریقای عثمانی ! عجبانه‌دن اولیورکه شمدی‌یه قدر اوت ، حتی بوکونه قدر اوکسوز مثالی هرکونا نعمت النفات وتداویدن دور طوتلمش ؟ نه‌دن بوخستهٔ محرومیت اضمحلال اویقوسندن اویانان ، عجز شیخوختدن ویرلن ، کابوس استبدادك بلالی بویندروغندن بویون سیلکن ، موت محققدن تازه حیات بولان کنج ملتك ولوجزئی اولسون نظر مرحمتنه کسب استحقاقه موفق اولهمیور ؟

مصرك حدود شرقیه‌سنده کائن عقبه مسئله‌سنده ترك اولنان « طابه » قطعه‌سی حدود غربیه‌سنده کائن « بامبا » مسئله‌سنده بخش بیوریلان قطعه‌یه نسبةً ذره بیله دکلدر .

مبالغه عد اولنه‌مامق ایجون براز تفصیلات ویرمك لازمکلور : امتیاز مصریی تتبع ایدنلر نزدنده معلومدرکه ایالت مصریه‌یی بر حکومت ممتازه شکلنه افراغ ایدن معاملات اولیه مصرك حدود غربیه‌سنی اسکندریه‌دن غربه طوغری یوز یکرمی ودرنه‌دن شرقه طوغری درت یوز اوتوزمیل مسافه‌ده کائن (رأس الکنائس) موقعنده تعیین ایتمش ایدی . وقتا که محمد علی پاشا وقوعاتنه ختام ویرلدی ، فی ۲۱ ذی الحجه ۱۲۵٦ و ۱۳ شباط ۱۸٤۱ تاریخنده سلطان عبدالمجید خان طرفندن اصدار و ۲٦ کون صکره دول معظمه‌یه تبلیغ وایکی کون صکره دول مشار الیها طرفدن تصدیق اولنان فرمان حدود مذکوره‌یی (مطروح) لیمانه قدر کوتوردی . وسودان ایالتنك موقتاً ادارهٔ مصریه‌یه علاوه‌سی حقنده کی دیکر فرمان آندن بش کون صکره تسطیر اولنمش ایدی .

ایشته خطهٔ مصریه بو فرمانلر احکامنه وهوای استملاکه دوشمش آوروپا حکوماتی میانه‌لرنده تأسس ایدن عهود وقواعد مرعیه‌یه توفیقاً افریقای عثمانیٔ شمالی ساحلنده‌کی (رأس الکنائس) موقعندن صکره مصره الحاق ایدیلن قطعه‌نك منتهای غربیسی بولنان (مطروح) لیمانندن اعتباراً خطوط نصف النهاره موازی برخط مستقیم اوزرینه جنوبه طوغری صحرایه قدر برخط فاصل ایله تحدیداولنمش ایکن دورسابقك اداره‌سزلکی نتایج مخربه‌سندن اولهرق ساحل مصری برقاچ سنه ایچنده (رأس الکنائس) موقعندن مطروح لیمانندن (جرجوب) موقعنه قدر ایلرولمش وجنوبه طوغری امتداد ایدن خط مستقیمك اونسبتده ایلرولدیلسیله اکتفا اولنمه‌رق کیندکچه غربه طوغری انحنا ایتدیرلمش ونهایت بوصورتله آفریقای شمالیده اهمیت فوق العاده‌سی مسلم بولنان مشایخ سنوسیه‌نك مرکزی اولان (جغبوب) قصبه‌سی حدود مصریه داخلنه آلنمش وحتی آندن اعتباراً (اوجله‌جالو) قضاسی مرکزینه طوغری (۲۳۰) کیلومترو قدر ایلروکیدلمش ده (جالو) یه آنجق (۷۰) کیلو مترلك برمسافه قالمشدر .

واسفاکه (درنه) نك شرقندن وجنوبندن بوصورتله مصرحدودی داخلنه ادخال ایدیلن ومساحهٔ سطحیه‌سنی یوزسکسان بیك کیلو مترو مربعدن یعنی بلچیقا اولکه‌سنك آلتی مثلندن دها جسیم اولان بوقطعهٔ قیمتدارك شو ضیاعندن حکومت مرکزیه مزك خبری بیله اولمامشدر . یاخود اولمش ده عقول بشریه خارجنده اولان برحکمت حکومته استناداً سکوتی اختیار ایلمشدر .

نهایت بوده کافی دکلمش کبی بوندن برقاچ سنه مقدم بنغازی سنجاغی داخلنده بولنمش اولان دور استبداد مأمورینندن کوردکلری مظالم ودوچار ایدلدکلری سوء اداره تضییقیله لوا حدودنی کچوب قطعهٔ مصریه‌یه التجا ایدن (شهیبات) قبیله‌سیله بنغازی داخلنده حالا مقیم (عواقیر) قبیله‌سی میانه‌لرنده تکون ایدن منازعاتك فصل وحسمی ایچون خدیویت ولوا حکومتلرینك مخابراتی نتیجه‌سنده مأمورین مصریه کبراسندن ایکی ذات برای مذاکره بنغازی‌یه کلوب برزمان مرکز لواده قالمشلر ایسه‌ده صد هزاران حیف که اداره‌مرك تذبذبنه مطلع اولمقدن بشقه برایش کوره‌میه‌رك مصره عودته مجبور بولنمشلر ایدی . بوکا علاوةً دور سابق حکومتنك نفوذسزلکندن بالاستفاده یکدیکرندن اون بش کونلك مسافه ایله تفریق اولنان (عواقیر) وشهیبات قبیله‌لری تکرار منازعات ومقاتلات خونریزانه‌یه کیریشمه‌لری یوزندن حدود مصریه برکره دها جرجوب موقعندزده قالدیریلوب بامبا قصبه‌سنك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

بروسنده کائن (باقاق) نقطه‌سنه یعنی یدی ساعت قدر کتیریلمش بولندی .

بوصورتله ایکی سنه اولده ضایع ایتدیکمز قطعهٔ جسیمه‌نك خدیویت مصریه‌یه الحاقی معاملاتی « رسماً » اکمال ایدلش بولندیغندن طبیعیدرکه بونك حکمتی مصردن مرکز سلطنته جلب ایتدیرلمکده بولنان اوراقده تفصیل اولنمش اولمایدر .

مطروح لیمان مهمندن جرجوبه قدر اولان ضایعاتمز احتمالکه معامله‌سز ، مخابره‌سز ، مخابره‌سز واقع اولمش وسماحت حکومته اوغرامشدر . مع مافیه معامله ، مخابره ، یا معاهده ویا فرمان وار ایسه بیلنلر حسبةً لله شو ملته بیلدیرسونلر. فقط جرجوب موقعندن‌ده باقیاقه قدراولان ضایعاتی که بالطبع ساحلده‌کی ضایعات مقدمه‌یی‌ده تصدیق ایتمش بولنیور ، معاملهٔ رسمیه‌یه افتران ایلمش ایدوکی اغلب احتمال بولندیغندن ملت و بالخاصه حق شفعه‌سی درکار اولان درنه اهالیسی بهمه حال آکلامق ایستر وکندوسنی حقلی کورور . بویله آکلاشلماز بر معما حالنده قالیر ایسه حدود مذکوره‌ده تضاعف ایتمکدن خالی قالمیان ضایعاتمزك تکرار تزاید ایتمه‌جکنه اصلا امین اولهمایز .

امید ایدرز که حکومت مرکزیه بو مسئلهٔ حیاتیه‌نك ماضینسی ، حالی ، استقبالی ایضاح بیوررده بزی مراقدن ، ودها آجینی بزی تشبث شخصی‌یی حدود اداریه‌سندن چیقارمغه مجبوراولمقدن قورتاریر .

ایکی کوزی آچیق
برفلاح

—

اوراق ومکاتیب

—

میزان غزته‌سنه

بعض محلات محترمه‌دن تعیین ایدیلان معتمدلرك اهالینك حقوقنی محافظه‌یه عدم اقتدارلری حقنده‌کی شایعه‌لرك درجهٔ صحتی بیلنمك اوزر قز طاشی محله‌سی اهالیسنك ماه‌حالك یکرمنجی جمعه کونی ساعت درتده سراجخانه باشنده واقع یوکسك قهوه‌یه کللری اعلان اولنور .

—

کچن نسخه‌ده بوشناق (محمد صاحب) دینه‌جك یرده (محمد مراد) دینمش . تصحیح اولنور .

برده جوابی کافی کورمیور . بندمز ایله ، مکتوبی اعتباریله جوابمز بزجه کافی عد اولنیور . مخاطبمز کافی کورمیور ایسه نه یاپهلم . اقتدارمزك تحملی بوقدردر .

—

اوراق حوادث

(عثمانلی) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنی تزیین ایدن « اصلاحات اساسیه‌مز ایچون نطقهٔ استناد تحریسی » بندی ، امثالنك مطبوعاتمز ستونلرنده تکثر ایتمسی پك زیاده آرزو اولنور محصولات فکریه‌دندر .

او زمین‌اوزره نشریاته دوام ایده‌جکنی رفیقمز وعد ایدیور . جالب تشکر وداعیٔ انتظاردر . کرك زمین و کرك صورت‌مطالعات بزجه هرجهتله‌مقبولدر. یالکز عمومزك سویهٔ فکریه‌سی حسابه آلنه‌رق بعض مبهم عباره‌لره محل براقامق لازمدر . ازجمله « عدم مرکزیت » سوزینك نه‌قدر یاکلیش نتایجه قدر بزی کتوردیکی خاطره‌سی بو کا دلیلدر .

مثلا :

تحصیل کورن‌اهل معارف‌حال حاضرده ارباب‌مساعینك ضررینه یشایان برمستهلك آلایی تشکیل ایتمکدن بشقه برشیئه یارامیور . بونلرك‌عددینی آرتدیرمق برسعادت‌دکل برفلاکت اجتماعیه احضار ایدر .

کبی جمله‌لر قارئلرك قسم اعظمی طرفندن تحصیل معارفی تحدید ایتمك لزومی مقامنده تلقی اولهبیلور . حال‌بوکه محررك مقصدی او دکلدر .

مکتب محصولندن حقیله استفاده ایتمزك برنجی سببی محیطمزك جهلندن عبارتدر . مدید براستبداد سببیله تشبث شخصی آثارینك قالمامسی‌ده بوکا یاردم ایدیور . بونك علاجی — موقتاً قوهٔ مستهلکه تشکیل ایتسه بیله — تعمیم معارفدر .

ارباب عرفان کندیلرینی تقدیره مقتدر محیطك اورتهسنده قالنجه میل تعالیدن انحراف ایده‌مز . چونکه عکسی ایله « تأدب » ایتملرینه احتمال حاصل اولور . بونك ایچون بز اوتهدن برو معارفه اولان احتیاجزی برنجی عد ایدیورز . رفیقمزك‌ده مقصدی بشقه اولمامليدر . مطالعه‌مز ایسه یاکلش تلقی ایدلسی محتمل اولان عباره‌لردن صاقنمسی لزومنه منحصردر .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

جزائر بحر سفید ولایتی مکتوبجیلغی — بصره ولایتی‌مکتوبجیسی ندیم‌بکه ، بصره ولایتی‌مکتوبجیلغی — سلانیك ولایتی مجلس اداره باش کاتبی عارف‌بکه ، آیدین ولایتی داخلنده قصبه قضاسی قائمقاملغی — نازللی قائمقامی رفعت افندی‌یه ، نازللی قضاسی قائمقاملغی — عورتحصار قائمقاملغندن مستعفی بیم افندی‌یه ، مناستر ولایتی داخلنده فلورینه قضاسی قائمقاملغی — قرجوه قضاسی قائمقامی سلیم سامی افندی‌یه ، قره‌چوه قضاسی قائمقاملغی — فلورینه قائمقامی رستم فهمی افندی‌یه تفویض بیورلمشدر .

— اخاء العربی جمعیتی حقنده تقیدات لازمه ، لدی‌الحاجه تعقیبات قانونیه‌اجراسی سوریه ولایتنه‌امر اولنمش ایمش . بو امر عموم جمعیتلره عائد اولان تلغرافنامهٔ سامینك ایجابی جمله‌سندن اولمایدر . زیرا جمعیت مذکوره‌نك منفرداً تقییداتی موجب حرکات ومعاملاتده بولنمیه‌جنی درکاردر .

— قوصوه ولایتی وکالتنه سلانیك عدلیه‌مفتشی عاصم بك تعیین اولنمش ایمش .

— اسکوب بلغار مناستر‌ندن‌مترو‌پولیدك تکاسلی ایله سرقت ایدیلان درت یوز لیرانك سارقی صوفیه‌یه فرار ایتدیکی معلوم ایکن اعانه طریقیله بونك‌خزینه جه تضمینی‌جهتنه کیدلمه‌سی متصوراولدیغی مطبعه‌مزه بیلدیریلیور . بوکا مناسبت وحتی احتمال بولهمدق .

—

درسعادته ورود ایدن باجمله زیوت شحمیه ونباتیه‌نك معاملهٔ رسومیه‌سی‌اوتهدنبرو میوه کمرکنده اجرا اولنمقده وبو قبیلدن اولهرق کلان « هندستان جویزی یاغلری » نك بهر کیلوسنه ٣,٥ الی ٤ غروش قیمت قونیلهرق رسم کمرکی کاه عیناً کاه نقداً آلنمقده وعیناً آلنانلرده مشتریسی بولنهرق همان‌الدن چیقارلمقده ایکن اشبو نوع یاغ تاجرلریله درسعادت امتعه اجنبیه کمرکی مأمورلرندن بعض کسلر عقد اتفاق ایده‌رك خزینهٔ دولتی اضرار وکندی منفعت ذاتیه‌لرینی تأمین ایچون پك ماهرانه برتدبیر بولمش وتطبیق ایلمشلردر. شویله که :

ایچه زماندنبری هندستان جویزی یاغلری میوه کمرکنه اوغرادلیه‌رق طوغریدن طوغریه درسعادت امتعهٔ اجنبیه کمرکنه چیقارلمقده واوراجه تقدیر فیأت اولنهرق رسوم لازمه‌سی استیفا ایدلمکده ایمش :

صوك پارتی اولهرق بوکمرکه کتوریلان یوز کسور فوچی هندستان جویزی یاغنك بهر کیلوسنه ایکی غروش اون پاره قیمت قونیلهرق کمرکدن کچورلدیکی ناظر جمال بك افندی‌یه اخبار اولنمسی اوزرینه تاجرك مغازه‌سی پیشکاهنه قالدیریلان فوچیلردن تکرار نمونه‌لر آلنمش وتحقیق فیأت ایچون اشبو ایکنجی نمونه‌لر رسماً میوه کمرکنه کوندرلمشدر . میوه کمرکنجه نمونه‌سی ارسال اولنان یاغلرك بهر کیلوسنه ٣,٥٠ الی ٤ غروش قیمت وضعی‌مقتضی ایدوکی بیلدیرلمش ایسه‌ده مالدار برکره کمرکدن چیقدیغی جهتله تکرار کیرویه کتورلمسی قابل اولهمامش وبوصورتله « ٢,٢٥ » ایله « ٣,٥٠ » آره‌سنده‌کی فرق فیأته عائد رسم کمرك کورله‌یوب کیتمشدر . رسومات نزدنده بولنان دیون عمومیه رسم منضم مأمورلری طرفندن بوایشه مداخله اولنمق استنلمش ایسه‌ده برفائده‌یی انتاج ایتمامشدر .

جریان حاله نظراً فرض ایدهلم که مالدار کمرکدن صاحب مالك مغازه‌سنه قالدیرلدیغی ایچون کیرویه اعاده‌لری ممکن اولهماسون . بونلره ، یعنی اوچ بچق غروش دکری اولان برماله طقسان پاره قیمت وضع ایدن استامبولدرك تأدیبی‌ده غیر ممکنمی ایدی !

—

نشریات جدیده

دول حاضره‌نك بوکونکی احوال سیاسیه واقتصادیه‌سی . — محررین عثمانیه‌دن زکریامظلوم‌وحسن تحسین بك افندیلرك اثر غیرتی اولان بواثر مترجك بودفعه اوچنجی فورمه‌سی‌ده انتشار ایتمشدر .

نطق . — بدیع الزمان‌الکردینك اثر قلمیدر . کتابخانهٔ اجتهادی تزیین ایتمکده‌در . فیأتی ایکی غروشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 7E-1193

برنجی سنه — نومرو ۱۱۱ چهارشنبه (۹ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۸ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

اوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

استانبول منتخب ثانیلرینه

سابق حربیه ناظری ناظم پاشا حضرتلری، صفت اصلیه‌سیله وطنه خدمت ایتمکی ترجیحاً، استانبول مبعوثلغنه طالب اولمیور . وظیفهٔ حمیتدر .

شوحالده عینی وظیفه نامزدلك وضعنه بی سوق ایدیور .

مسلکم منتخب ثانیلره معلومدر : تقسیم قبول ایتمز ، فقط سویاً جمله اولادینه قوجاغی آچیق بر وطن ؛ عموم عثمانلیلره سویاً مؤثر اصول وقوانین ؛ مشروطیت دائره‌سنده ترتیب اولنمش تکالیف اوکنده مساوات تامه .

انتخاب اولنه‌مده ، اولنمه‌مده فضله متأثر اوله‌مم . چونکه آرزوی شخصیدن زیاده، سوق غیرت ایله طالب اولیورم .

اصول مشروطیته دها واقف ومبعوثلق وظیفهٔ مهمه‌سنی ایفایه دها مقتدر برنامزد اورتایه چیقمنجه ادباً وحمیةً اویله‌سنك انتخاب اولنمه‌سنی توصیه‌یه مسارعت ایده‌جکمده درکاردر .

برفرقه‌یه منسوب دکلم . یکانه مقصدم سلامت دولت وملت ، رهبرم دخی کما فی السابق یالکز وجدانم اوله‌جقدر .

محمد مراد

—

انصاف ، انصاف ... ینه انصاف !

—

شونك، بونك معاملات حکومته مداخله‌سی حکمت حکومته منافی، بونك دوامی ایسه درلو درلو مهالکی داعی اوله‌جغی باب عالیجه نظر تأمله آلندی.

بونك نتیجه‌سی اوله‌رق ولایتلره « تبلیغات قطعیه » اجرا ایدلدی .

بوندہ صدراعظم پاشا حضرتلری نه‌دیورلردی : (اتحاد وترقی) جبلر مراجعت ایتدیلر . بزم نام وحسابمزه شویله یاپیورلرایمش، بویله یاپیورلرایمش، بزبونی قبول ایتمز دیدیلر . ولایاتدن آلنان معلومات دخی بو مرکزده اولدیغندن بوحاله نهایت ویرمکه لزوم کوردم. ایشته‌سزه‌امرایدیورم؛ قطعیاً کیمسه‌نك مداخله‌سنه قولاق آصمیه‌جقسکز ؛ وظیفه‌کزك ایجابندن، قانونك امرندن، مملکتك منفعتندن آیرلیه جقسکز ؛ کیمسه‌نك خاطرینه ، تهدیدینه‌باقمیه‌جقسکز؛ مداخله‌یی شدتله رد ایده‌جکسکز ، ایجاب ایدرایسه حقلرنده تعقیبات قانونیه اجرا ایده‌جکسکز ! .... دیورلردی .

بزنه‌دیور ایدك ؟

شو تشبث واقع کچ اولمغله برابر شایان تشکردر. کرك باب عالیده، کرك دیکر طرفده آثار اخلاص کوریلور ایسه هر ایکی طرفی تجیل‌ایلرز دیور ایدك. حتی بومسئله‌ده وجدان عامه‌نك آرادیغی « اخلاص »ی ارائه ایده‌رك علاقه‌دارلر طرفندن آثارینك ابرازینه منتظر اولدق .

« اخلاص » ی اثباته مجبور ، سکوتدن مسئول اولانلر صامت طوردیلر . حالادہ طوریورلر !

مثلا آثاراخلاصدن اك اهمیتسزی، اك بادهواسی اولان پوسته و تلغراف اجوراتنك ویرلمسی اسبابنه توسل اولندیغنی کورمك ایدی . اوکا بیله موفق اولنه‌مدی . هیچ دکلسه (میزان) تکذیب ایدلمی ایدی . بوده یاپلمدی . یالکز بعض اقوام قدیمه‌ده موتالرینه اغلامق ایچون پاره ایله آغلایجی تدارك ایتدکلری وجهله تدارك ایدیلان ؛ ماهیتلری، ماضیلری شویله طورسون ، نشریات حاضره‌لرنده کوسترد‌کلری درجهٔ تربیه ایله اکلاشیلان برطاقم « عجزهٔ اخلاق » قهقههٔ عالم اوکنه صالیوبرلمکله اکتفا ایدیلیور .

بوقدر آغر وظیفه‌نك آلتندن بوکبی وسائط کودکانه ایله قالقلماز . ایش جدیدر . جدیت ایستر . تغلیط اذهان ایله قلوب حمیتك و طن و ملت حقنده طویدیغی آلام زائل اولمز . انظار همتك نصب اولندیغی هدف سلامت و طندر . اوده بوکبیمیه تأمین ایدیله‌مز .

حقیقت حالمزی سویلیلره ، تجربه‌سنك وقدرتنك درجه‌سنه کوره اخطارات خیرخواهانه‌ده بولنانلره قارشو نه‌قدر شتوم غلیظه ایله ، نه قدر مفتریات و اسنادات ایله تعرض ایدلسه ؛ حتی انلر حبسه آتلسه‌لر ، اورته‌دن قالدیرلسه‌لر ، بوکا مقابل حال حاضری نه‌قدر یالدیزلاسه‌لر، مسبب ومشوقلرینك قدرت وحکمت عالیه‌سی تجبلاتی ایله ترنمساز نجه طوطی مشرب غزته‌لر ، محررلر ، نشیده‌جیلر ، قصیده‌جیلر تدارك ایتسه‌لر بوشدر . چونکه کوتولك میدانده‌در . الك بسیط بر محاکمه :

مملکتده مشروطیت وارمیدر ؟ مملکتده امنیت وعدالت وارمیدر ؟ — یوقدر. نه‌دن بیلیورز ؟ صدر اعظم پاشا حضرتلرینك لسان رسمیٔ حکومت اولان تقویم وقایعده مندرج بیانات رسمیهٔ قطعیه‌لرندن !. قابینه‌کندوکندوسنه‌افترا ایدیورایسه‌اوراسنی بیله‌میز .

حکومت‌ظاهره بوفکرده، اما حکومت باطنه بونی قبول وتسلیم ایدیورمی ؟ های های ! اوده قبول وتسلیم ایدیور. خارجده‌کی بیکلرجه دلائلندن صرف نظر ایده‌لم ده ینه بیانات رسمیهٔ مذکوره‌یه باقه‌لم . اوراده صدر اعظم پاشا حضرتلری :

... کلدیلر ، بکا مراجعت ایتدیلر، ولایتلرده بزم نام وحسابمزه آنارشی اجرا ایدیلیور . . . . . دیدیلر، بیورمیورلرمی؟ اوت . اویله ایسه مملکتده مشروطیت وعدالت ، امنیت اولمدیغی یعنی یکانه حاکم مطلق اولمسی لازم کلان قانوندن بشقه برقوتك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

مؤثر حقیقی اولدیغنه اعتقاددده حکومت ظاهره وباطنه زمامدارانی متفقدر. شواعتقاددده ملیونلرجه «بزلری» حسابه قاتمیورز .

مادامکه بواعتقاددده اتفاقلری واردر . تدبیر لازمنه توسلده نه‌دن تعند ایدیورلر؟ بونك تدبیری عجبا زور بر شیمیدر ؟

خیر ، بالعکس اوقدر آساندرکه بوندن ساده‌سنی، کافقسزینی تصور محالدر . بوقدر بسیط ، بوقدر کافقسز اولدیغی قدر بودرجه عظیم برمسئلهٔ حیاتیهٔ ملیه‌مزه دوا اولهجق تدبیر نه‌ایمش ؟

براز اخلاص ، براز انصاف !

* * *

اورته‌ده عناد واصرار چوق ، اما اخلاص وانصاف یوق . بوعناد واصرار سلامت وطن وملتی تهدید ایدیور ایمش ،

بواخلاص وانصاف ایله سعادت وطن ، استقبال ملت صاتون آلنه‌جق ایمش ،

کیمه‌نه ؟

بوتعبیرات موهومه (!) « بنم سوزم » ، « بنم کیسه‌م » نظریه‌سنه تقابل ایتمزمی دیورسکز ؟ ....

* * *

ایشته نه ایچون اخلاص یوقدر دیدیکمزك دلائلی شونلردر:

کچن کون باب عالی مالیه‌دن برمحاسبه‌جینك سبب انفصالی حقنده استیضاحده بولنور . مالیه نظارتی جواب ویریور . تاریخی اون ایکی مارت . جواب شو :

... تحویلی اجرا ایدلمش اولان محاسبه‌جی ... بکله محافظ ... پاشا آراسنده حاصل اولان منافرتدن وخلاف نظام معاملاتك امور اداره‌یه تأثیر ایتمسندن ناشی واقع اولان شکایاتی واتحاد وترقی جمعیتی نامنه کلان تلغرافنامه‌ده دنی پاشای مومی الیهك استعفا ایلدیکندن ومحاسبه‌جینك یولسز بعض احوالی تبین ایتدیکندن بحثله اوراده بقاسی جائز اولهمیه‌جنی اشعار واتیان اولنمسی اوزرینه ...

بو تذکرهٔ رسمیه باب عالی‌یه کلیور . اوراق اوطه‌سندن دولاشه‌رق معامله‌یه کیریور . اوغرامدینی کوشه بوجاق قالیور . مالیه ناظرندن باشلایه‌رق صدر اعظم پاشایه قدر تذکره کیملرك الندن کچمش ایسه مندرجاتی مشار الیه حضرتلرینك تبلیغات رسمیه‌سیله قابل تألیف کورمکده برأس کورمیورلر. بوندن براز اولده رسومات امانتی حضور سامی‌یه تقدیم ایتدیکی تذکرهٔ رسمیه‌سنده شویله‌دیور ایدی:

.... سوء شهرت صاحبی اولانلرك مأموریتلرندن اخراج اولنمری حقنده اتحاد وترقی جمعیتی نامنه برچوق مقاماته مهمور پوصله‌لرله مراجعتده بولندیغی مثللو امانت عاجزی‌یه‌ده اعطا قلنان پوصله‌ده مومی‌الیهك اسمنك داخل اولمسی حسبیله قیدی ترقین ایدلمشیدی ....

بونلر میدانده ایکن نه‌تبریهٔ ذمته طالبلر ، نده مهاجلر حکم عمومیدن قورتیله‌مزلر .

بروزه متصرفی حسام‌الدین پاشانك عزلی ایچون باب عالی‌یه تلغرافله مراجعت ایدیلیور . کیملر طرفندن ؟ — تلغرافه پاره ویرمیان تموز مبشرلری طرفندن ! بیلیورمیسکز نیچون ؟

وهلهٔ اولاده خاطره کلان « متصرفك کیم بیلور هانکی قانونسز حرکتنه حقسز معامله‌سنه بناءً » در، حکمی ایسه‌ده حقیقت، مع التأسف اویله‌دکل .

فرونجی پیشوریکی برتپسی بورك ایچون قارنه‌وال مناسبتیله اون پاره ویرینه بر معتاد یکرمی پاره ایسته‌مش ! کلان اوشاق اون پاره ویرمش . فرونجی تپسی‌یی ویرمامش . اوشاق شمدی سکا کوستررم، دیه‌رك افدیسنه کیدر . افدیسی تموزیلردن بریسی اولدیغی ایچون همان پولیسه امر ویریله‌رك فرونجی دردست (!) اولنور . باب حکومته کتوریلور . توقیف‌ایدیلور . باق بلایه . حریف یونانلی ایمش: درحال قونسلوس کلور . پروتستو ایدر . متصرفده او وقت ایشی اکلار . درحال فرونجی سربست براقیلور . اون پاره اوت! اون پاره ایچون شان حکومتی اجانب نظرنده لکه‌لهمکدن ذوق آلان تموز حمیتمندانی حرکت واقعه‌لرندن متأثر ومحجوب اولهجقلری یرده باب عالی‌یه یازدقلری تلغرافده : قونسلوسك تهدیدی ، یونانیلرله رومللرك متحداً نمایشی اوزرینه شان حکومتی محافظه ایتمیان متصرفك همان عزلی التماس ایدرلر . العیاذ بالله تعالی .

بوحکایه بزم قانون اساسی‌یی قالدیروب استبدادی اعاده ایتمك اوزره یکرمی اوتوز بیك کشی ایله بر طرفه مراجعت ایتدیکمز تزویراتندن وحریت مطبوعات ایله حریت شخصیه آیاقلر آلتنه آلنه‌رق حربیه نظارتی مسافرتیله بکام ایدلمه‌مز صورتیله واقع‌اولان تجاوزاتدن دها یوکسکدر، دها پارلاقدر !

* * *

یوزغاددن برصدای واقعانه کلیور. آلنان فجایعنا مه‌نك شوفقراتی نقل ایدیورز .

... بیاناتی طنین اندازاولان محرر نوجاهك «استقباله طوغری» عنوانلی بندنده کندوسنك‌ده معترف اولدیغی اوزره انقلاب مسعودمزده خلقك اوت حریت مفتونی استبداد دشمنی اولان خلقمزك عادتا غشی حالنه کلان مسرات عظیمه‌سندن ناشی بربرلرینك اغوش محبت واتحادلرینه آتلدقلری کولمشیدی .

صوریورز . شمدیلری نه‌اولدیده وطنمزك هر طرفنده برطاقم غلیانلر بعض طرفده‌ده حال مأیوسیتیله اختیار سکوت وبرسکون مأتم زدکانی دوام ایدیور ؟ . . . . . .

ایشته ملت شوحالك اسباب وقوعنی محاکمه‌لی برصورتده توضیح ایدلسنی محرربکلردن بکلرز. شوراسی‌ده محرربکلرابی بیلورلرکه هرشیئك غایه‌سنی دوشونمکده بخشایش معنوی ایله ممتاز اولان ملت عثمانیه حکومتله اهالی آره‌سنده‌کی صفوقلعك سببنی ایو بیلمکلرندن ، محرر بکك بیلدیکی کبی ارتجاعیونك تشویق آثاری اولیوب کندیلری کبی برطاقم اقبال پرستانك ثمرهٔ تلویثاتی اولدیغی یقیناً بیلیوب طوریور . صورهرز : استبداد اهالی اوزرندنمی رفع ایدیلمه‌جك، یوقسه حکومت عاجزه اوزرندنمی ؟ سوز ایسترز .

حتی بك ایله مقام صدارتی اشغال ایدن حسین حلمی پاشانك داخلیه صندالیه‌سنه اوطوردقلرندن بالاعتبار اهالی‌یی تحذیر ، بر طرفی تقویه ایچون ویردکلری امرلر وتعیین ایلدکلری جاهل وناأهل مأمورلرك سؤ استعمالاری نتیجه‌سی اولهرق امین اولسونلرکه حکومت عثمانیه‌نك هرطرفنده استبدادی اعاده ایتمشلردر. بوقابل انکار اولمیان برحقیقتدر.

آنك ایچون محرر بك نتیجه‌سز مطالعه‌سیله کیمسه‌یی ارضا واسکات ایده‌ماز .

طشره‌لرده اتحادجمعیتی کیم، حکومت کیم ؟ شونی‌محرر بك وامثالی حقیله تفریق ایدرسه آفرین ....

بر طاقم موقع مأموریتلرینی اتحاد وترقی نام معروف ومبجل آلتنده سیغورطه ایتمش مأمورلر الیوم زمان‌منحوسه رحمت اوقودهجق درجه‌ده اجرای مظالم ایدیور : رشوت آلیور، خلقی صویور. ایشلر اسکیسندن برباد کیدیور .. چونکه حکومت، اتحاد ـ اتحاد، حکومت .....

صورارز: ادارهٔ مشروطه بونك نره‌سی؟

* * *

ایشته روم ایلیدن آلنان خبرلر :

.... جمعیتك اداره‌یه مداخله ایتمه‌جکی یولنده کی اشاعات کذب محضدر . احوالی براز تدقیق ایدنلر عاقبتی وخیم کوریورلر . مطبوعات استانبولده سربستدر . فقط طشره‌دن جمعیته دائر برشی یازمق قابلمی ؟ درحال رذالت محقق . بوراده (پرزرینده) کچنلرده برمحاسبه‌جینك یوزینی کمور قاره‌سیله بویایوب داول ایله اوینانه اوینانه قصبه‌دن سورکلیوب چیقاردیلر . تحریرات مدیریده وقتیله خبردار اولوب کیجه یاریسی قاچمه ایدی کیم بیلور اکا نه‌یاپه‌جقلر ایدی . بو کا قارشی نه متصرف برشی یاپه‌بیلدی نه‌ده اوراده موجود اوچ طابور عسکرله بربطاریه طوب .

دیکر برورقه‌ده (قوصوه‌دن) دیورلرکه :

برمأمورك بقاسی اعضای جمعیتك آرزوسنه وابسته‌در. قانون ، وظیفه فکرلری مأمویندن سلب ونزع ایدی . کچن کون برمسئله‌جنائیه‌ده‌وظیفهٔ تعقیبات قانونیه‌یه‌باشلامش‌اولان مدعی عمومی‌یه جمعیت مداخله ایتدی. ولایتك امریله اوراق ابطال اولندی (!) توسط ایدلمه ایدی ، معاون کودتی‌یه کیدیوردی .....

ینه روم ایلیدن مهم برمرکزدن آلنان دیکر برمقاله‌ده دیورلرکه :

..... شرف انقلابی نه جمعیته ، نه‌ده تموزیلره حصر ایتمك کناهدر . ایپك، پرشتمه، پرزرین اسکوب سنجاقلری ارناوودلر ینه پك بیوك برحصهٔ مفخرت افراز ایدللیدر . بوندن صکره ولایات ثلثه‌یه مداخله ایده‌رك وتنسیقات ملکیه‌یه وساطت ایله‌رك عسکرك عدم خشنودیسنی جلب ایتملرندن ناشی فرنکاره‌ده تشکر ایدلمسی مقتضیدر .

سزه شوتدیذبذب احوالمزك فلسفه‌سنی سویلیه‌یم : اعلان حریتی متعاقب سربستی‌یی بشقه صورتله تلقی ایدن اهالیمز (مسلم وغیرمسلم) کندی نقطهٔ نظرلرینه کوره دوشونه‌رك حکومتك نفوذینی قونطرولە باشلایان جمعیته مدار استناد اولدیلر . حکومت یالکز قالدی. هیچه ایندی. ایندیرلدی . بغتهً احراز نفوذ ایدن باب عالی ، باشده یمش کره صدارته کلمش سعید پاشا اولدیغی حالده شو « مدار استناد » وصفته اشتراك ایتدی . احتمالدرکه قارشوسنده مملکتك ارباب اقتدارینی بولمق امیدنده ایدی .

حال بوکه حقیقت بومرکزده دکلدی . مخاطبلری جمیت فعلیه ، وقوف سیاسی اعتباریله متجانس دکلردی . اکثریسی نعمت غیر مترقبه‌یه قاشیق‌حاضرلیان طاقدن ایدی.

حتی حدود خارجنده کی مجاهدین بیله خبرسز ایدیلر . دلیلی شودرکه برپچق ایکی آی اوزلاشمغه چالیشدیلر . آثار میدانه‌در .

ایشته حال بومرکزده ایکن حکومت یالکز قالدی . احکام قوانین ونظامات ، حتی قانون اساسی بیله اوقانونك نکهبانی‌اولان قومیته‌نك کیفنه تابع قالدی . شوادارهٔ کیفیه‌یه تقدیر خوان اولانلرده برغیر مسئولیت زرهنه یورونه‌رك درلو درلو تجاوزاتده بولوندیلر. ملکاً وسیاسةً آتیده نیچه مضراتی کوریله‌جك شیلر یاپیلدی . حالاده یاپیلیور . احکام نظامیه‌یی تطبیقه سعی ایدنلر طردایدلدی . وایدیلیور. حقارتدن نه متصرفلر ، والیلر ، نه قوماندانلر مشیرلر مصون قالدی . دها دون قوصوه والیسی حقارتله اوغرامدی‌می ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-1153

مثلا مرکز ولایتده هرکسك کوزی اوکنده جمعیت طاقندن اولان برپولیس قومیسری والی‌یی سکوته مجبور ایده‌بیلیور .

بریرده اعادهٔ آسایش ، تسکین شورش جمعیتك تسبیته منوط . . . . .

دیکر برمکتوبده (ینه روم ایلیدن) یازیلیورکه:

مأمورین معاشلرندن یوزده ایکی جمعیت تدقیقات شهریه‌سی ایلیه‌رك اهالینك ویرکوسنك قرقده بری نسبتنده اهالیدن حصهٔ تکالیف اراتلسی قرارلشدیرلدی . . . قضاسنك بوحسابجه سنوی یوز سکسان بیك غروشلق اعانهٔ جبریه ویره‌جکلری حساباً ثابت اولدی . . . . .

ایشته بوسایه‌ده بدایت انقلابده نان‌پاره‌یه محتاج اولانلر بوکون لوردلر صره‌سنه کچدیلر .

آناطولی جهتی بورالردن دها فنا حاله ایمش . الله سلامت ویرسون . جمعیتك مناقب آسایش شکنانه‌سی استانبولده یازیلان برقاچ شیلردن عبارت دکلدر . تمامیله آکلامق ایچون برصاحب حمیتك براز بورالره قدر سیاحت ایتمسی لازمدر .

بیلکزکه بورالرده عسکرك قوماندانسی ، حکومتك اداره‌سی شونك بونك النده بولنیور . میرپولیس ، برملازم ، وبر مأمور مطرود آمر مطلقدر .

شومبسوطاتك جمله‌سی مقارن حقیقتدر . بونلردن الیسی دکل ، یوزده بری طوغری اولسه اخلاص وانصافك هر ایکی طرفده‌ده فقدانی اظهاره کافی دلائلدن عد اولنور .

وطن عزیزمزك ، ملت محترمه‌مزك باشی ایچون اولسون یالکز شونی اونوتمیه‌لم :

انصاف ، انصاف ، ینه انصاف !

—

علامات خیردن

—

علوم‌دینیه تحصیللرینی اکمال ایتمك اوزره مصره طلبه کوندرلمك ، رفیق بك مرحومك روحنه مولود اوقوتمق کبی آثار مبجلیه‌یه فرقهٔ اتحادیه‌نك سلوك ایتمسی جالب شکران آثار انتباهیه‌دندر . قدرلرینی تقدیر ایتمك اوزره حق رجحانی ادعایه صلاحیتمز مسلمدر :

چونکه بینمزده اولان نفاق قالدیرمق مقصدیله ، باشده رفیق بك مرحوم اولمق اوزره ، بعض ارکان جمعیت ایله ملاقاتلر واقع اولمشیدی . باتقه‌نك قارشوسنده‌کی اداره خانهٔ مخصوصه‌ده عقد اولنان بویله بر اجتماعده اتفاق حاصل اولمش ایکن نتیجه‌لنمه‌سنه (میزان)ڭ مسلکی مانع اولمشیدی .

(میزان) اوته‌دن برو خلافت واتحاد اسلام مسلکنده‌در . بومسلکی بوزامیه‌جغنی درمیان ایتمش ، ومملکتمزده خلقك دیانتنه موافق اولمیان هیچ بر تشبثك متمر اولمیه‌جغنی مصراً بیان ایلهمش ایدك .

بونظریه‌مز « ایجاب حال وزمانه » موافق کورمیه‌رك مانع اتفاق اولمش ایدی .

بوکون اتحادوترقی فرقه‌سی نظریه‌مز ایله یالکز باریشمامش ، انی « تزوج » ایتمك مرتبه‌سنه قدر وارمشدر ! جداً تبریك وعرض منت ایلرز .

وقتیله مانع اتفاق اولان مادهٔ یکانه بو صورت حسنه ایله رفع ایدلمش ایسه‌ده نه‌چاره‌که بوکون دیکر مانعه‌لر چوغالمقدن کیرو قالمامشلردر .

بوماده دخی مدعالرمزده اخلاصمزك درجه‌سنی ارائه ایدن مواد جمله‌سندن بریدر .

—

آجی حقیقتلر

— ۲ —

حکومت مصریه حکومت لوادن و حکومت لوا حکومت مصریه‌دن برچوق ارباب جرایم طلب ایتمکده و ذکری سبق ایدن عوافیر وشهبیات قبائلی آره‌لرنده‌کی خصومت وقایع سابقه وحدود جدیده وموهومه حقنده‌کی مواقع مختلفه یوزندن دوام ایلمکده بولدیغندن حکومتین بیننده بو بابده هیچ برزمان انقطاع ایتمامش اولان مخابرات نتیجه‌سنده طرفین اراضیسی داخلنده خیمه‌نشین قبائل رؤسا - سندن ومأمورین سائره‌دن قرق قدر ذواتدن مرکب برقومیسیون تشکیلیله حدوددہ فصل مشکلانه سعی اولنمسی حکومتینجه قرارلشدیرلمش ورؤسای قبائلدن مناسبلرینك انتخابیله مرکز لوایه تسریع اعزاملری ایچون ملحق قضا قائمقاملریله نواحی مدیرانه اوامر لازمه تبلیغ و قومیسیون ریاسته قضا من قائمقامی نجیب نادر بك بالتنسیب تعین بیورلمش ومصارفات مقتضیه‌نك صرفنه مأذونیت اعطاسی ایچون باب عالی‌یه مراجعت قلنمشدر .

شو تورمك اعراضی باصرهٔ ملته عرضمزدن احتمالکه بزه برتقدیرسزلك اسناد ایدنلر بولنور خاطره‌سی برقاچ سوز دها علاوه‌سنه سوق ایدیور :

باشایجه وظیفه‌دار بولنان دولت عثمانیه‌نك خبری اولمقسزین انکلتره ایله فرانسه دولتلری بیننده افرنجی فی ٥ آغستوس ۱۸۹۰ وفی ۱۳ کانون اول ۱۸۹۹ تاریخلرنده منعقد اتفاقنامه‌لردن عائدتی جهتله براز بحث ایتمکه لزوم کورپورز .

برنجی اتفاقنامه‌ده دینیلیورکه « فرانسه‌نك آق دکز ساحلنده‌کی مستملکاتی شمالی طرفندن نیژر نهری اوزرنده کائن (سای) موقعندن چاد کولی کنارنده کائن (باروا) موقعنه قدر اولان منطقه‌نك فرانسه دولتنك تحت نفوذنده بولندیغی انکلتره حکومتی قبول ایدر .

بونك اوزرینه اوزمان خارجیه نظارتنده بولنمش اولان سعید پاشا ۳۰ تشرین اول ۱۸۹۰ تاریخنده بارس ولوندره‌یه بر پروتستونامه تبلیغ ایتمشدر . بو پروتستو ایله محافظه ایدلمش بولنان عهود سابقه‌یه توفیقاً حدود عهدیه‌مز بویوله تعین ایدییور .

تونس ایالتی وتونس جنوبنده‌کی (بیرتکی) دن شمال شرقیده‌کی (بیزوف) وآندن غربه میل ایدرك غدامس قضاسی حدود غربیه‌سندن وطوارق الاصغر - دن کچمك وجبادو ایله اغرام واحه‌لرینی شامل اولمق اوزره بورنویه طوغرو امتداد وبعده سوقوطو وبورنو حدودندن مرور ایدرك قامرونك جنوبنه قدر واردقدن صکره شرقه طوغری کیدرکن قوتغو ایله چاد کولنك ایکی سطح مائلی تقسیم ایدر . بوصورتله بورنو ، باغرمی ، وادای ، قانم ، وانیانکا بارقو وتیبستی قطعه‌لرینی احاطه ایدر . اهمیت عظیمهٔ تجاریه‌سی درکاردر . بوسببدن دولتین مشارالیهاجه دائما مطمح انظاردر . مرزوقدن چیقوبات ، غاوار واغادم واحه‌لرندن کچدکدن صکره قوقایه منتهی بولنان کاروان کذرکاهلرینی محافظه ایلمش اولیور .

قاشودا مسئلهٔ مشهوره‌سی نتایجندن اولهرق ایکی دولت آره‌سنده انعقادایدن ۲۱ مارت ۱۸۹۹ تاریخنده قاهیون ایله سالسبوری طرفندن تصدیق وتعاطی اولنان اتفاقنامه‌ده صرف طرابلس غرب وبنغازی حدود طبیعیه وعهدیه‌سندن بولنان آفریقای وسطی قطعاتیله سودان وسطی اوزرینه فرانسه‌نك استعمال نفوذ ایلمسی حقی انکلتره طرفندن قبول اولنمش ایدی .

ایشته کوریلیور یا ! حق مشروع صاحبی اولان دولت عثمانیه‌نك همان غفلت اویقوسندن استفاده ایتمسی بیلنلر الکاسنك برقطعهٔ عظیمه‌سنی بوصورتله تقسیمه کمال سهولتله موفق اولمش وعهودك حجت قاطعه اتخاذیله مدافعه‌یه میدان وار ایکن سماحت خاتمیه ایله کچشدیرلمش وبوسماحتدن بالاستفاده فرانسه ۱۹۰۰ ده بورنو ، ۱۹۰۱ ده بورغورنی ایله وادای ۱۹۰۲ ده بیلما و ۱۹۰۶ ده غانت قطعه‌لرینی الله کچیرمشدر .

بلکه بومطالعاتمزه مطلع بولنانلر بومغصوباته اولمش بتمش نظریله باقوب بوکبی دردلری تازه‌لهمك لزومنه ذاهب اولورلر . بزبوکبی افکارده بولنه‌بیله حکمکره دیرز که دولتینك محرمانه تعاطی ایلدکلری بالاده کی اتفاق نامه‌لر حالات مشروحه ایله برابر حقوق صریحه‌مزه طوقونمیه‌جغنی موقع ارجحیتده بولنان انکلتره حکومتی مکرراً وموضحاً وعد واقرار ایلمشدر .

بوادعامزی برچوق وثایق رسمیهٔ بین‌الدول اثبات ایدر . ازجمله ایتالیا خارجیه ناظر اسبق موسیو قانیوارونك ۲٤ نیسان ۱۸۹۹ تاریخنده انکلتره خارجیه نظارتنك تعهداتی نقلاً ایتالیا سناتوسنده ناظر ویسقونتی ونوستانك ۱۳ کانون اول ۱۸۹۹ تاریخنده ، ناظر بینه‌تی ۱٤ حزیران و ۱٤ کانون اول ۱۹۰۱ تاریخنده ناظر حاضر موسیو تیتونی ۱۰ مایس ۱۹۰۵ ده پارلمنتوده تصریح ایلدکلری بیانات انکلتره ، فرانسه و ایتالیا حکومتلرینك جمله‌سنه قارشو برحجهٔ قاطعه‌در .

المزده بوکبی وثایق رسمیه وعهدیه وار ایکن صرف اثر اهمال اولهرق ضایع ایتمکده بولندیغمز بونجه اراضی وحتی بونجه الکالرك سؤالسز ، تدقیقسز افتراق ابدیسنه برنظری قیدانه ایله باقوب طوره‌بیلمی؟ وحالا دوام ایلمکده بولنان تفسخ مخاطراتنه برنکاه بیله عطف ایتمیه‌لمی ؟

ایکی کوزی آچیق برفلاح

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

اوراق حوادث

—

کچنلرده محاکم اداره ایله شورای دولت محاکمات دائره‌لرینك عدم لزومی حقنده خارجدن کلان امضالی بر ورقه‌یی ـ منفرد بر مطالعه اولمق اوزره ـ نشر ایتمش ایدك .

(عثمانلی) رفیقمز دونکی نسخه‌سنده («میزان»ه جواب) قید مخصوصی ایله بر مقاله نشر ایدیور .

« اثبات » و « وایضاح » ه همت اولنمش بر ماده حقنده بیان مطالعه اولندیغنه تعجب ضمنی‌یی محتویدر .

ادعایی زمیننك متانتی ایله متناسب کورمدك . امنیت تامه ایچون صاغلام تمل ایستر .

محاکمدن مقصد اصلی عدالتدر . عدالت ایسه امر تبیینك « علاقه » دن ممکن مرتبه تبعید ایدلمسیله تأمین اولنه‌بیلیر . (روح القوانین) ده قوای ثلثه‌نك تفریقنه لزوم کوسترلمه‌سی بوندندر .

جرائم مأمورین ایکی درلودر . بری ـ جرائم عادیه ، دیکری‌ده ـ وظائف مأموریته منحصر تکاسللر .

شو ایکنجی قسم افعال ، مأمورك سویهٔ رسمیه‌سنه کوره ، رؤسای اداره‌نك مجتمعاً ویره‌جکلری قرار وجهله نتیجه‌یه اقتران ایتدیریلور . بوصورت (موزور دیسیپلینه‌ر) نامیله معروفدر . بونك اجراسی‌ده پك قولای وطبیعیدر .

برنجی قسم جرائمه کلنجه آنلرك رؤیتی علاقه‌دن نه رتبه بعید بر محلده اجرا ایدیلیرسه اورتبه معدلت کوزدلمش اولور . چونکه مأمور مظنونك نیك و بدینه علاقه‌دار اولانلرك « نفوذ » لری دائره‌سندن چیقارلمش بولنور .

مثلا شواری دولت مأمور مظنونك نصبنه دلالت ایدن ارکان ووکلایی ، مجالس اداره دخی مسببلر ایله قرابت ومنسوبیت محلیه حسابلرینی کوزتمك لزومنی حس ایدرلر .

محاکم ایسه مستقلدر . حاکملرده یالکز قانون احکامنی تطبیق ایله مکلف بر صنف مخصوص تشکیل ایدرلر .

محاکمك انتظامسزلغی بحثنه کلنجه بوبابده‌کی ادعا دها چوروکدر . چونکله مجالس اداره‌یه نسبةً محاکم چوق فرقلیدر .

—

فریق شریف پاشا دونکی (اقدام) رفیقمزك نشر ایتدیکی ورقه‌ده مکمل بر (جنتلمن) ه لایق برلسانله منسوب اولدیغی بانقالتی قلوبندن (فرقهٔ اتحادیه‌دن دیمکدر) مفارقت ایتدیکنی بیان ایدیور .

« وظیفه » نك نه‌دیمك اولدیغنی بیلان افکار منوره اصحابی برر برر آیرلمغه دوام ایدیورلر . شوم آغز ایله بزی اتهام ایتمه‌لرینه مساعده ایده‌رز .

بکا مقابل فرقه‌نك ارکان کرامی‌ده تخمینلرمزك برر برر موقع فعله چیقمقده اولدیغنی آرتق اعتراف ایتملیدرلر . اقباللرینك ادبار کولکه‌لری ایله خللدار اولمه‌مسی چاره‌لرینی کوسترمش ایدك . غرضه حمل ایتمك خفتنده بولندیلر ، موقعلرمزی تخمینده آلداندیلر . سؤ تفهملری نتیجه‌لرینی کوریورلر . دها ایلری‌یه وارمغه اصرار ایدوب ایتمه‌ملری تجربهٔ واقعه‌یه وحسن تمییزلرینه محولدر .

—

آتیده‌کی جمله‌لر محتویاتنك حقیله تدقیقنی وایجاب ایدن نتیجه‌لرك اخراجنی فرقهٔ اتحادیه‌یه منسوب بالجمله عسکر قارداشلرمزه توصیه ایلرز :

... بزی سوق واداره ایدن قوت مبادیده استحصال سعادت وطن شانلریله پیرایه دار اولمسنه رغماً بوکون وطن وملتك استقبالی نامنه غایت تهلکه‌لی بر وادی‌یه صاپمش وبالجمله محبان مملکتی پك زیاده دوشوندیره‌جك بر وضعیت آلمش اولدیغندن بر ملتك مقدراتیله اوینامق مسئلهٔ عظیمه‌سنك تولید ایلیه‌جکی مسئولیت معنویهٔ آتیه‌نك ولوکه ناچیز اولسون بر قسمنه اشتراك ایله حصه‌دار اولمقدن توقی‌یه مجبورم . واقعا بو قوته ارتباطمزك دوامی یمین ایله تأمین ایدلمش ایسه‌ده یمیندن اول هر شیده ارتباط وجدان بولنمق مقتضی اولوب مسلك اعتباریله یعنی وطن پرست وحریت پرور صفتیله جمعیته وجداناً وقلباً موجود اولان مربوطیت قدیمه وصحیحه‌مز جمعیتجه قواعده اساسیهٔ مشروطیته رعایت اولندقجه دوام ایده‌جکی قید ضمنیسنی محتوی اوله‌رق یمین ایله‌ده تأمین ایدلمش ایدی .

شمدی بو قواعد اساسیه‌دن هر انحرافك ارتباط وجدانه کتیردیکی خلل یمینك حکم تقییدیسنی دخی طبیعتیله ابطال ایله‌مشدر .

سبب افتراقم اوزرمزده بولنان صفت مبجلهٔ عسکریه‌در . وقایع محققهٔ تاریخیه‌یه مستند بر قناعتم واردرکه اوده صنوف عسکریه‌نك مسائل سیاسیهٔ حکومتله اشتغالی مملکت ایچون غایت مخاطره‌لی ومضرتلی اولمسیدر .

حال حاضرمز بونك اك واضح وباهر بر دلیلیدر .

فی‌الواقع اردونك استحصال حریت امرنده بدایةً صرف ایتدیکی مساعیٔ وطن پرورانه قابل انکار دکلدر . انجق مجلس مبعوثانك کشادندن صکره عسکرمز مسائل سیاسیهٔ حکومتله اشتغالی وحدت عسکریه‌یه پك الیم وفجیع برضربه اوره‌جغی بی اشتباه وبتون قوای عمومیه‌سیله مشروطیت اداره‌نك نکهبانی اولمق لازم کلان اردونك سیاسیات ایله توغلی یوزندن ظهوری ملحوظ دکل ، مطلق اولان اختلاف افکار وآرا سببیله نه‌کبی وخیم نتیجه‌لر تولد ایده‌جکی آزادهٔ کواهدر .

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

مقدما تشکیل اولنان (اصلاحات انجمن علمیه) ایله بو کره تشکل وانعقاد ایتمکده اولان (تنسیق معاشات قومیسیونی) برلشدیریله‌رك مأمورین علمیه تنسیقاتنك برطرز عادلانه‌ده اجراسی وبودجه‌نك تنظیمی ایچون کمال کرمی ایله سعی وغیرت اولنمسی قرار کیر اولمش وذات سامیٔ مشیختپناهینك بالذات بو امر مهمه نظارت ایتمکده اولدقلری استخبار ایدلمشدر .

— اسکوبدن اشعار اولندیغنه کوره طشره‌لرده هنوز کانون ثانی معاشی دخی ویرلمیه‌رك مأمورین افراد عائله‌سی انواع سفالته دوچار اولمقده‌درلر . بونك درجهٔ صحتنی وعدم مساوات معامله‌دن تولد ایده‌بیله‌جك محاذیرك شدتنی اولیای اومورك بزدن زیاده تقدیر ایتمسی لازم کلور .

— کچن جمعه ایرتسی کیجه‌سی ساعت درت راده‌لرنده قوم قپوده دلبندجی محله‌سنده لوله‌جی زقاغنده بعض اشخاص مست اولدقلری حالده مارین وعابرینه تعرض ایتدیکی والفاظ غلیظه ایله شتم ایتدکلری وتجاوزات فعلیه‌ده بولنمق ایله برابر سلاح بیله آتدقلری ومحله خلقی بوحاللردن صوك درجه خلجانه دوچار اولدقلری حالده ساعتلرجه دوام ایدن بوحاله‌لره نهایت ویره‌جك برقوهٔ حکومت‌ده بولنمه‌مسی هرکسك اندیشه‌سنی تزیید ایله‌مشدر . کیفیتی ایجاب ایدنلرك نظر وظیفه شناسانه‌لرینه عرض ایلرز .

— بوکونلرده اوراق حوادثده کورلمکده اولان قرنای حضرت پادشاهیدن علی غالب بك ایله وکلای دعاویدن عبدالرحمن عادل بك آره‌سنده اجراسی مقرر دوئللونك مغایر شرع عالی اولدیغنه وبوکبی حالدن برطاقم محذور تولد ایلیه‌جکنه بناءً بونك هرحالده منع اولنمسی اقتضا ایلیه‌جکنك باب فتواپناهیدن باب عالی‌یه یازلدیغی استخبار اولندی .

شو اثر وظیفه شناسانه جالب شکراندر .

—

خارجی

— ایرانده احرارك موفقیاتی یوماً فیوما تزاید ایتمکده‌در .

—

نشریات جدیده

—

یلدیز سرای همایونی

و

باب عالی

محررمزك فرانسزجه اوله‌رق وقتیله نشر ایتدیکی رساله‌نك ترجمه‌سیدر . بوکونلرده نشر اولنه‌جقدر .

—

طربزون ترقی وتعالی قلوبندن

قلوبه عائد بر طاقم موادك تدقیق و مذاکره‌سی ضمننده هیئت اداره اعضاسنك شهر حال رومینك یکرمی ایکنجی پازار کونی ساعت اوچده قلوبده بهمه‌حال حاضر بولنملری بالخاصه رجا اولنور .

—

اهون صاتیلق عرصه

مالتپه‌ده استاسیون جوارنده‌سکز دونم مقدارنده غایت مکمل موقعده برعرصه طوپدن وپارچه پارچه صاتیلقدر . طالب اولانلرك مالتپه‌ده غازینوجی دللال آریستیدی‌یه مراجعت ایتملری .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۲ | پنجشنبه | (۱۰ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱۹ مارت ۱۳۲۵)

تنین

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

لوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

انقلاب خیرمزك آوروپا اعتباریله ایلك تأثیری آثار معنویه‌سی نه‌دن عبارتدر ؟ اشبو آثار معنویه شمدیلك ایکیدر :

بری — آوستریانك دولت علیه‌یه مغلوبیتی

دیکری — آوستریه‌نك روسیه‌یه غلبه‌سی .

تموزده آوستریه حکومتی ، یکی پازار دخی داخل اولمق شرطیله ، بوسنه ـ هرسکه کندی « مال‌مکتسبی » نظریله باقیوردی . بونك قسماً اعاده‌سی ، ایکی ملیون لیرا بدل اعطاسی ، بایقوت وسائره یوزندن حکومت عثمانیه طرفندن کندوسنك بیوك ضرررله اوغرادلمسی احتمالنی حوصله‌سنه صیغدیره‌مز ایدی . چونکه حکومت نامنه ضرررله اوغرامق شویله طورسون ، افراد طرفندن بر آوستریه‌لی مغازه‌جی‌یه قارشو واقع اولمق حق اوفاق برتعرضه بیله متحمل دکلدی ، بوکبی احوالده قاعدتاً ترضیه وتضمینلره مسارعت ایدلمز ایسه (فیؤمه) لیمانندر بر ایکی کمی باجاسنی دومانلندیرر ، ترضیه وتضمینلری تضعیفاً استحصال ایلر ایدی .

تموزدن صوکره آوسترپا حکومتی درلو تدابیره ، درلو رجاله ، درلو تهدیدلره قویولدی . نه چاره‌که هیچ بری کار ایتمدی . حریت طادینی طاتمش اولان برملتك مرامی ، کامل‌پاشا تمکین ومتانتی ، انکلتره‌نك ویانه‌ده مؤثر اخطارات اجراسی ، جهانك بزه‌قارشو تحسینلری ... معناً آوستریانك قولنی قنادینی قیردی ، (پروتوقول) شکلنده « حق میراث » دن فراغت ایتدی موقع سیاسیسندن برقاچ آدیم رجعت ایلدی . اویله رجعت‌که بالذات اعترافه مجبوردر ، تأویللره غیر صالحدر .

روسیه حکومتنه قارشو ایسه آوستریا ـ مجارستان حکومتی ثبات ومتانت کوسترمدی . غلبهٔ معنویه‌سنی عالمه تسلیم ایتدیردی .

بزه کلیسور که بارون (ارەنتال) ایله پرنس (بولوف) شوغلبهٔ معنویه‌لرندن حسن ثمره‌لر آله‌مزلر . چونکه معناسز عناد واصرارلرنده موفق اولمق خاطری ایچون یالکز روسیه‌نك دکل ، فرانسه‌نك وبالخاصه انکلتره‌نك حسیاتنی‌ده مؤثر صورتده جرح ایتمش اولدیلر .

واقعا روسیه حکومتی دها اوتوز سنه مقدم آوستریا مجارستانك « دائرهٔ حقوقنی » قبول وتصدیق ایتمش ، حتی موسیو (ایزوولسکی) طرفندن صوك بهارده اسکی وعدلر تجدید ایدلمش ایدی . لکن روسیه حکومتی بونکله برابر روسیه افکارعمومیه‌سنی کوزه‌تمك مجبوریتنده قالمش ایدی . برشی یاپامازسه بیله یاپمش کبی کورونمك لازم ایدی . صربستان ولی عهدینك پترسبورغه سیاحتی تجویز ایتمك واقعا مباحث ایدی . فقط اومناسبتله روسیه خلقنك نمایشلرینی‌ده حسابه آلمق مجبوریت قطعیه‌سی اوکنده قالمش ایدی .

یك آشکار اولان روسیه‌نك شوموقعی انکلتره وفرانسه طرفندن نظر دقته الندی . برشی یاپامقله یاپمش کبی کورونه‌رك روسیه افکار عمومیه‌سنك وصربستان حکومتنك کوزلرینی بویایه‌جق تدبیرلر دوشونلدی . نه فائده‌که هیچ بری کار ایتمدی .

ضمناً پرنس (بولوف) طرفندن تشویق اولنان بارون (ارەنتال) یالکز متانت کورمکده قالمدی . معناسز ، حسیات حسنه‌یی بیله جارح عنادلره قدر واردی ، دیدیکنی یاپدی . صربستان وبناءً علیه روسیه‌اوستریانك بیوندیرینی آلتندن کچدی !

یالکز ایش انلره منحصر قالمدی . ضمناً انکلتره ایله فرانسه دخی آغیر صورتده مجروح اولدی .

بارون ارەنتال شرق امورنده دوچار اولدیغی مغلوبیتنك انتقامنی بوصورتله آلمش اولدی . لکن بومظفریتی کندوسنه یك آغیر اوتورسه کرکدر .

آلمانیا وآوستریا حکومتلرینك بتون حسابلری روسیه‌نك هیچ بروجهله حرب ایده‌جك برحالده بولنمامسی اساسنه مستند ایدی . روسیه بویله اولنجه نه فرانسه‌نك اردولری پاره ایده‌جك ، نه‌ده انکلتره‌نك دونانمامسی .

شو « حال موقت » ی حسن استعمال ایتدیلر . شوقدرکه اوچ دولت معظمه‌یی بونکله آغیر صورتده جرح ایلدیلر . انکلتره ایله روسیه بونی هضم ایده‌مزلر . بوکوندن اعتباراً آچیسنی چیقارمق تدابیری آرقه‌سنه دوشه‌جکلردر .

دیمکدرکه اوروپاده امنیت وآسایشی مخل اولمق اوزره تمدن برو موجود اولان (آلزاس ـ لورن) پروزینه یکی برسبب خصومت دها علاوه اولنمشدر .

—

آله‌جغنه شاهین ، بورجنه قارغه !

—

[illegible]

بر تجارتخانه منسوبلرندن برذات طرفندن آلتنان اوزونجه برمطالعه‌نامه‌ده مالیه خزینه‌سی ایچون شو ضرب مثل ایراد و وجه تطبیقی‌ده مالیه نظارتنك بر قراری ایله اثبات ایدیلیور .

قرار واقع ایجابنجه خزینه‌دن مطلوبی اولان برذاتك خزینه‌یه بورجی وار ایسه بوذات بورجنی ویرمکه مجبوردر ، اما مطلوبنی ارامغه حقی یوقدر . بن سکا یوزغروش بورجلویم ، دیکر یاندن سنده بکا یوز غروش بورجلوسك . بونلری تقاص ایده‌لم . خایر ، محسوب یاپمیه‌جغز !

ای ، امر ایدیکزده اوراده نم پاره‌می ویرسونلر ، بنده بوراده سزه ویره‌یم . خایر ! سن بوراده ویرده ، اورادہ ارا !

— نیچون محسوب یاپمیورسکز ؟

— سوءاستعمالاته وسیله‌اولیورده آنك ایچون .

— اوحالده سوء استعمال ایتدیرمیکز .

— منعه مقتدر اوله‌میورز .

— مأموریکز سوءاستعمال ایده‌جك قورقوسیله « حق » آیاق آلتنه آلنورمی ؟

— آلنمز :

— اویله ایسه بوقراریکزه نه‌دیملی ؟

— حکمت حکومت ، ادارهٔ مصلحت ، نه سحردر نه کرامت ، ال چابوقلغی معرفت !

— یك اعلا ! ، فقط بومحسوبده سوء استعمال

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

متصور دکلدر . زیرا آله‌جقلی‌ده بنم ، بورجلی‌ده بنم . آراده برشخص ثالث یوق که .

— ینه اولمز .

— نیچون ؟

— چونکه خزینه بورجلرینی دیون غیرمنتظمه میاننه ادخال ایدیور . آله‌جقلرینی ایسه ٣٢٥ سنه‌سی بودجه‌سنه ایراد قید ایلیور .

کچن کون اعلان اولنان مادهٔ قانونیه‌یی کورمدیکزمی ؟ کوردیکز اما انك درجهٔ شمولنی بلکه احاطه ایده‌مدیکز . سزه ایضاح ایده‌یم‌ده اوکره‌نکز .

سز دیمك ایستیورسکزکه برآدمك آله‌جغی بورجیله محسوب ایدلمسون دیو مجلس مبعوثانده برمذاکره اولمدی، قرار چیقمدی، محترم مبعوثلرمز بویله برآچیق حقسزلغه رأی ویرمزلر . فقط ایش اویله دکلدر . بو مسئله مجلسدن کچدی . قرارده ویرلدی . سز فرقنه وارمامش‌سکز . بلکه محترم مبعوثلرمزده فرقنه وارمامشلردر . مادهٔ قانونیه تصدیق ایدلدی . شمدی آچیق سویلیه بیلورم .

٣٢٤ سنه‌سندن دور اولنه‌جق دیون خزینه شباط غایه‌سنده مال صندوقلرنده موجود نقود ایله اوده‌نه‌جکدر . بونقود موجوده ایله اوده‌نه‌میان قسمی « دیون غیر منتظمه »یه کچه‌جکدر .

(میزان) دنیلان باش بلاسی غزته‌ده کچن کون یازلدیغی کبی ٣٢٤ سیرت [illegible] بش یوز بیك لیرایی کچر . موجود صندوق ایسه اون بیك لیرایی بیله بولمز .

بز شمدی شو مفروض اون بیك لیرا ایله نه اودرایسه‌ك اوده‌رز . اوست طرفنی دیون غیرمنتظمه‌یه کچیریرز — « یعنی دوه یاپارز » .

٣٢٤ سنه‌سی بقایاسنه کلنجه بونی‌ده سنهٔ مزبوره بورجنه قارشولق طوتمق پك طبیعی ، پك منطقی ، پك محق ایدی . بز اویله یاپمدق . بونلری ٣٢٥ سنه‌سنه ایراد عد ایلدك . شمدی کوریورسکزکه سزك ٣٢٤ سنه‌سنده‌کی آله‌جغکزی ویره‌میز . اما ویره‌جکزی تعقیب ایلرز .

شمدی آکلایورسکزکه مجلس مبعوثاندن کچه‌مز، مبعوثلرمز راضی اوله‌مز دیدیکز شی اولوب بتمشدر .

« نه سحردر نه کرامت، ال جابوقلغی معرفت » دکلمی ؟ بونی سنت اولورکن حقه‌باز قرنفیل اوغلی یاسفدن دویمدیکزمی ایدی ؟

آقوزوم ! حکومتلرك هر ایشی حق ومنطقه موافق اولمق ایجاب ایتمز . یالکز «دورمعاملات» ایستر . سز تجارتده نه‌دیرسکز ؟ برمالی براز یوکسك فیأتله صاته‌جغم دیو بکلتمك‌دن ایسه « دور » دن قزانمق ایچون آز کار ایله صیق صیق صاتملی دیمزمیسکز ؟ ایشته بزده‌ده عینی حقیقت ، عینی حکمت .

منطق ، معدلت آرامغه وقت یوق . همان دور معامله ، همان دور معامله !

— ایضاحاتکزه تشکر ایدرم افندم . اما بوحال «آله‌جغنه شاهین، ویره‌جکنه قارغه» سوزینه ماصدق اولمیورمی ؟

— طبیعی دکلمی یا ؟ قارشومزده‌کی صیادلره کوره بزم کبی قارغه‌لربیله بعضاً صید اولنمق اندیشه‌سندن کندیلرینی مصون عد ایده‌بیلیرلر .

—

آجی حقیقتلر

— ٣ —

بودور مسعودیت مشروطیت شاننه یاقیشیرمی که کرهٔ ارضك اقطار بعیده‌سنده‌کی اقوام قپومز اوکنده وحتی ایچنده بولنان قیمتدار اقالیمی استملاك ایتسون‌ده بز سیرجی قاله‌لم وبلکه معین اوله‌لم ؟

بوعصر مبجل حریت قدسیتنه الویررمی که هم جنسمز اولان اخوانمز جکرکاه ملیمزدن قوپاریلوب تقسیم اولنسون‌ده بزیالکز لقلقیات سوسی ایله امرار وقت ایده‌لم ؟

بوانقلاب خیر تعالی مهابتیله قابل توفیق میدرکه بوکبی مجسمات مهام استقبال کوشهٔ نسیانه آتلمش قالسون‌ده بزمالایعنی مغالطات سطحیه‌ایله اضاعهٔ نقدینهٔ وقت ایلیه‌لم !

سوق حمیتله جان آجیسیله انظار عامهٔ ملته وضعندن کندیمی آله‌مدیغم شو حقایق زهر آلودك [illegible] آجی [illegible] کندیمی اك مهلك ضربه‌لرینی کچیردیکم دور ملعون استبداددن کویا حالا قورتوله‌مامش بولندیغم خیال مخوفندن بالتحاشی — کوکلم ، وجدانم ، روحم ، نوضیح ایتمك ایستیورده زواللی قلم ؟ اوت : یدخونخوار استبداد ایله دفعاتله قیرلمش وتکرار جانلانمش اولان بوخامهٔ جهاد تردد ایدییور !

فقط قارشومده قیرمزی بیاض قوردللالردن مشکل ، کوللرله مزین اولان مجموعهٔ مجاهدین حریتك لسان حالندن صادراولان شو : « او اذالرینی کچیردیکك محبسلر ، موجدلر باشلرینه ییقلدی ؟ اوعفونتلرینه، رطوبتلرینه، سفالتلرینه ، حقارتلرینه خیلی زمانلرمعروض قالدیغك زندانلر شکوفه‌زارلرله تبدل ایتدی ؛ اوالتزام خاموشی ایچون هرآن هدف بولنمش ایدوکك تهدیدات آمرلری زوایای خفایای محجوبیته چکلدی ؛ خائنلك ابکم ، وطنپرورلك میر کلام اولدی ؛ بعدما حمیت ملیه سکوت ایتمیه‌جکدر؛ سویله ؛ آکلات » سوزلری سامعهٔ متأثرهٔ نزیهانه‌یه کلدیکندن سویلیه‌جکم ، اوت : بوآجی حقیقتلرك اك آجیسی بودر :

جزایر کبی تونس بلیه‌سی‌ده ، مصر کبی سودان فاجعه‌سی‌ده ، زیلع کبی مصوع داهیه‌سی‌ده قواعد حقوق بین‌الدولجه حالا معلقده بولندیغندن کویا که تونس ایله طرابلس غرب ، مصرایله درنه ، مصوع ایله سودان حدودی تصحیحنه قیام ایدلسه منافع صحیحه‌مزك اخلالنه رضا کوسترمش اولورز .

دیه‌رك سنه‌دن سنه‌یه وحتی دیه‌بیلرم که کوندن کونه ضایعاتمز تزاید ایدییور .

برکره منتظم برخریطه‌یه باقلسون‌ده غات ، غدامس ، فزان ، اوجله جالو ، جغبوب ، سیوا، مطروح ، بامبا ، باقباق ، سلوم ، وبعده کوفره ، وادای ، بورنو مواقع واقالیمی کورلسون . برده جغرافیای طبیعیده بوحوالینك قوهٔ انباتیه‌سی آراشدیرلسون . تاریخده مأموریتی تدقیق اولنسون. اووقت کوریلور که بنغازی سنجاغنك بش قضاسندن بری اولان درنه قضاسی عهود دولیه‌یه توفیقاً تحدید ایدیلیر ولایقیله اعمارینه باقلیر ایسه قوجه بردولتی حقیله اعاشه‌یه کافیدر .

بز بوحقیقتی هرزمان فناً اثبات ایچون مشکلات چکمکه محل بوله‌میورز .

تمهیدات مبسوطه‌دن مسئله‌نك اهمیتی وحقوق صریحهٔ عهودیه‌مز کمال وضوح ایله اکلاشیله‌جغندن حدود صمیمه‌مزك نره‌ده قالدیغی و (چغبوب) حتی (سیوا) هانکی حکومتك مالی اولدیغی وحکومت عثمانیه‌جه خطهٔ مصریه‌یه غصب ایدیلن برقاچ اولکانك قطعهٔ جسیمه‌نك اویله سلمه السلام خدیویته الحاقنه رضا کوستریلوب کوسترلمیه‌جکی و کوستریله‌جك ایسه خساراتك دوامنه موافقت ایدیلوب ایدلمیه‌جکی معلوم اوله‌بیله‌جك صورتده مصر قومیسری مختار پاشا حضرتلرینك اوراقندن بوجهته عائد مخابرات ومقرراتك اعلاننه و بوتورمك لازمکلن اطبا طرفندن وقتیله تداوی ایتدیرلمسنه حکومت مشروطهٔ عثمانیه‌نك چاره ساز اوله‌جغی اقوای مأمولدر .

ایکی کوزی آچیق برفلاح

— میزان —

ایکی کوزی حقیقةً آچیق، باغری درینجه یانق اولان صاحب مقاله ذات حمیت سماته بالخاصه تشکر ایلرز . بومسئله حقوق تصرفیهٔ دولت اعتباریله پك مهمدر .

بونك موقع بحث ومذاکره‌یه وضعنده وکلای دولت ایله وکلای ملتك مسابقهٔ حمیت وکار آکاهی ایده‌جکلرنده شبهه‌مز یوقدر. بناءً علیه کرك قابینه‌دن وکرك ملت مجلسندن بوبابده تشبثات جدیه‌ده بولنله‌جغنی بزده قویاً امید ایده‌رز .

هیچ یری اولمدیغی ومحاکم طبیعیه‌سی حضورنده علی‌العاده حل وحسمی پك ممکن بولندیغی حالده داخل وخارجده برمسئله ، برمشکله حالنه کتوریلان حرکات وتشبثاته صرف اولنه‌جق عزیز وقتلرمزی ، وسائط ومنابع سعیك فقدانندن ناشی بالضروره عاطل قالانلری امور نافعه‌دورینك کشادیله چالشدیرمق جهتی تأمین ایدلمزدن اول سرسری نظامنامه‌سی تنظیمی ایچون صرف ایدیله‌جك قیمتدار نفسلرمزی شوآجی حقیقتلر مقاله‌سنده بیان اولنان ایشلرکبی مهام اموره صرف ایتسه‌ك حکمت وحمیته دها لایق ایش کورمش اولورز .

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

تنسیقات علمیه

—

دردست اجرا بولنان تنسیقات علمیه‌ده ایلك اول نظر دقته آلنه‌جق شی درس عام ایله طلبهٔ علوم افندیلردر .

طلبهٔ علومك اقداری، مخصصات رسمیهٔ مشیختدن زیاده واردات مخصوصهٔ وقفیه‌دن اجرا اولنمسی طبیعی ایسه‌ده درس عام افندیلرك آرتق ارکان اداره‌دن عدی زمانی کلمشدر .

فکر مزجه درس عام افندیلرك پایه‌لری قاضیٔ عسکر مرتبه‌سندن دون طوتلماملی. وا کا کوره توظیف ایدلملیدر . شمدیلك اوقدره چیقمق ممکن اولمسه بیله آنی ایلریسی ایچون مقصود اتخاذیله آکا وصول ایتمك اوزره شمدیدن بسمله ایتمك لازمدر . زیرا :

غروش

٤٨٠ حسین اغا

٤٠٠ طقوز یاشنده کی مخدومی

٤٧٠ مخدوم بك اغاسنك همشهریسی

٤٥٠ کوله ریحان اغا

ماهیه ویریلور ایکن برجوق درس عاملره بر پاره ویرلمامك ، قدم صاحبلرندن بر چوغنه‌ده یوزر غروشدن آشاغی معاش ایله‌ا کتفا ایتمك رذالت اولمقدن قورتیله‌مز .

بوبابده دریغ همت بیورلیه‌جغنی قویاً امید ایلرز .

—

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

« وست منستر » پارلمنتوسی بریتانیا ایمپراطورلغنك هر طرفنه قوهٔ تشریعیه‌سی ایله فرمان‌بر اولمق اقتدار وصلاحیتی محافظه ایتمکله برابر بیوك مستملکلرینك ادارهٔ داخلیه‌لرینه وحتی قوانین محلیه‌لرینه مداخله‌دن تماماً احتراز ایدر .

مستملکات ناظری بوبابده حق ردینی اونوتمش، ترك ایتمش کبیدر .

قرالیت متحده منافعنه مساعده بخش اولان خصوصی تعرفه‌لری نظردقته آلمیه‌حق اولسه آوسترالیا وقناداناك انحق مختاریت اداره ایله اداره اولونور یرلر بولوندیغی تخمین ایدیله‌مز، اودرجه استقلال حرکاته مالکدرلر .

انکلتره ماورای البحار قطعاتنده مدافعهٔ محلیه ایچون اقامه ایتدیکی عساکرینی‌ده پیدرپی کری آلمقده، بوقطعه‌لری کندی حاللرینه براقمقده؛ مدافعه‌یه، تحفظه ، حیاته تسلیم ایتمکده‌در .

دیکر جهتدن انکلتره کندینه متعلق برمسئله‌دن دولایی برحربه ، حتی منفعتی مشترك برایشه کیردیکی زمان‌ده بورالردن معاونت کورمسی آنحق اونلرك تنسیب تقدیرینه باغلیدر .

جماهیر متحدهٔ آمریقا بیله داخل اتحادی اولان حکومات جدیده حقنده بوقطعیاته عائد اراضیٔ مواته کندی نامنه حق تملك وضع ایتدیکی حالده انکلتره مستملکاتی حقنده بو اصولی دخی اتخاذ ایتمه‌مشدر؛ اراضینك رقبه‌سی‌ده کندیسنه عائد دکلدر. بناءً علیه انکلتره مستملکاتی بوکون، بوکون اولمازسه برآتی قریبده عادتا مستقل و مادر وطنه انجق عرق، لسان و برباد مشترك ماضی ایله مربوط بولونه‌جقلر دیمکدر .

بونلرك هپسنی بردن ، واسع بر اتحاد عمومی ایچنده مزج وهپسنی بردن وست منستر پارلمنتوسنك قوهٔ تشریعیه‌سنه تودیع وبو پارلمنتویه هرطرفك امضالرینده تشریك ایتمك نتیجهٔ فعلیه‌یه ربط اولونه بیله‌جك بر امل دکلدر .

طریق تکامله بوحرکت تجردیه باشلامشدر . بونی منع ایتمك احتمالی‌ده یوقدر . ذاتاً انکلتره‌ده ایشی بوحرکتنه وجود اصلی‌نی ویرر صورتده طوتمشدر .

— ۳ —

معاهدات ونیم معاهدات انکلتره قانون اساسیسنك برلاحقه‌سی وبرشکل خارجیسیدر . عرف وعادت، مقاولات ونظامات حقوق مشروطیتنك اساسی تشکیل ایدر . حقوق تعامل؛ قوانین غیر مکتوبه ایله امثال وعادتك هیئت مجموعه‌سیدر . بناءً علیه حقوق تعامل افاده‌سنك ظواهرینه باغلانمغه محل یوقدر .

امثال وعرف وعادت برطاقم وثائقه کچمش اولمقله تأید ایده‌بیلور : مواد مماثله‌ده برمحکمه‌دن صادر اولان حکم، محاسك مقررات موثوقه‌سی ، فقهانك و ارباب قوانینك مطالعاتی وسائره بونلرك مسبوق ومرعی اولوب انحق صورت مخصوصه‌ده بتن قانونه کچمدکلرینی کوسترملیدر .

فی الواقع متنده بویله برصراحت یوقدر. بونلرمدید براعتیاد نتیجه‌سیدر ؛ قوانك افکار ایله آز چوق قدیم براغماضی ، برائتلافی اوزرینه مؤسسدر .

انکلتره حقوق مشروطینك عرف وعادت وتعامل قسمی بودائره‌نك حوزهٔ شمولنه براقیلان مسائلك عددی وجنسی اعتباریله سزاوار اهمیتدر .

بومسائل او قدر مختلف و او درجه مهمدرکه ، «حقوق مشروطیت مکتوبه» هیئت عمومیه‌سی اعتباریله حقوق استثنائیت ویاخود برقوهٔ قانونیهٔ متممه اولهرق تاقی ایدیله‌بیلور .

نتیجه کیم موضوع بحث اولان مقاولاتده بالخاصه قوهٔ حکمداری‌یه قارشوده تحدیدات وتقییدات واردر .

—

اوراق ومکاتیب

—

اسکیشهر مخبرمز کچن کونکی تکذیب محلیه قارشو دیورکه :

اتحاد جمعیتنك حساباتی حقنده یازدیغم سوزلرك وثائق قویه ایله ابطال اولندیغنی اشعار بیوریيوسکز . بووثائق قویه ! سزه کوندریله‌جکنه علاقه‌دار اولان ارباب مطلوبه ارائه اولنسه ایدی ، قلوبك ماصه‌سنه براقلسه ایدی ، حساباتك رؤیتی ضمننده سکز کشیدن مرکب برهیئت تحقیقیه تعیینه لزوم کورییرمیدی ؟ بو وثائق قویه ! حالا ابراز ایدلسه هیئت تحقیقیه‌نك سببی ارائه اولنه‌بیله‌جك علتدن طولایی اون بش کون ظرفنده بر ایش کورمیه‌رك ماه حالك اون اوچنجی جمعه کونی بتون جمعیت اعضاسنك قلوبده، جمعنه احتیاج قالیرمیدی ؟ حسابلر درست وتمیز ایدی‌ده اجتماع عمومی کونی نچون ارباب حمیتدن ایکی‌ذات ، صرفه مأمور اولانلردن بریسیله علناً چکشدیلر . بومجادله‌جی صرف مأموری مبایعه اولنان اوچ کلیمك مجلس اداره‌نك انضمام رأی ومذا کره‌سیله آلندیغی سویلدیکی حالده مجلس اداره اعضاسندن طوغری اوزلی، مستقیم سوزلی بر ذات نه‌دن کندیسنی علناً تکذیب ایتدی ؟ وبومستقیم ذات اتحادك مجلس اداره اعضاسندن اولدیغی حالده هیچ بروقت هیچ بر صرفیات ایچون کندیسنه مراجعت وقوعبولمدیغنی نه‌دن علناً افاده ایلدی ؟ نه‌دن رسمی مهرك یوزباشی نائل افندینك جیبنده کزدیکنی بنه اوذات علناً بیان ایتدی ؟ نه‌دن یکرمی بر لیرایه صاتون الندیغی ادعا اولنان کاغدلره آنحق اون بش لیرا قیمت تقدیر ایدلدی ؟

استبدادین نفرتمزه، مشروطیته قارشی محبتمزه یکانه سبب، ید واحد اصولندن قورتلمق اولدیغی معلوم ایکن نه‌دن مجلس اداره اعضاسی برشیئه قارشدیرلدی ؟ نه‌دن مجلس اداره برکره‌جك اجتماع ایلدی ؟ صرفیاتك بر ویا ایکی کشینك حکم واداره‌سیله صرف اولنمش اولمسی حسابك پروزینه دال دکلیدر ؟ یولسز صرفیات نیتی ، اولسه نظامات داخلیه‌سنه رعایت اولنه‌جغنه ناموس ودین اوزرینه کرات ایله قسم ایدلمش اتحادك مجلس اداره‌سی ایشه قارشدیرلمازمیدی ؟ بنم الدیغم ماهیه واردات معروض صارفلردن برینك بش مثلی ایکن آیده برکره استاسیون اکلنجه‌سنه مظهر اولهمدیغم حالده اوهرکیجه عربه ایله استاسیوندہ عیش ونوش عالمنه نصل موفق اولیوردی ؟ حسابلری درست دردہ اشجعنك برى الده عرضحال حکومتك خطوات ضایعه صالونده نه‌دن طولاشدی ؟ محاسبه‌لری لومه استحقاقدن ازاده‌دردہ نچون کمسه‌یه خبر ویرلمکسزین کرکدن مال قاچررکی قلوبك اشیاسی اوته‌یه بریه طاغدلغه باشلادی‌ده جمعیت اعضاسندن ایکی خیر خواهك همتیله ایش قائمقاملغه خبر ویرلمسی اوزرینه معروض هیئت حسابیه انتخاب وتعیین ایدلدی ؟ نچون افراد جمعیتك حقلرندن وازکچوب کچمیه‌جکی بحثی اجتماع کونی اورته‌یه قونلدی ؟ نه‌دن جمعیتك افلاس ایتمسی لزومی برصاحب ،طلوب طرفندن ایلری سورلدی ؟

حاصلی آقچه‌نك چونی ماوضع لهنك غیریه صرف اولندی .

اوزون لافه نه حاجت بك افندی ! انلره برتك سئوال صورارم : مادام که برفنالق استنادینی قبول ایتمورلر . نچون فنالق ایدنلرك بچمنده‌رأی خود ایله حرکت ایتدیلر. صرفیاتلرینك ماوضع لهنه ویرلدکنه دائر فرض محال بعض اوراق ابراز ایتسه‌لر اویوشمدقلری نه معلوم ؟ کندیلرینك شهادتیله‌می ثابت دیدیکز ؟ ایشته نزده انلره اینانمیورز یا . ایش اورادہ . مع مافیه دها قیصه کسه‌لم . مستقیم کسه ایسه‌لر، حسابلری اچیق‌ایسه کیملره نه تاریخده نه‌ایچون تاجر غروش ویرلدیکنه دائر مفرداتلی پوصله‌سنی غرته‌ایله نشر ایتسونلرده مشروع صرفیات اولدیغنی هرکس کورسون ! ! !

امضا محفوظدر

ذیل

تصحیح

طرف عاجزیدن یازیلان جوابنامه « قلوبك حسابلرنده یا کاشلق بولندیغی » طرزنده تلقی ایدلدیکی آکلاشلمشدر . قلوب حسابلرنده یا کاشلق اولوب اولمدیغی بحثنه اعتراض ایتمدم. احتمالکه نتیجهٔ محاسبه‌ده یا کاشلق، ویاذمتدار ظهور ایده‌بیلیر . بوجهت ختام محاسبه‌ده معلوم اولهجقدر . یالکز ۹٦ نومرولی نسخه‌ده‌کی « اجنبی اولانلردن برینك ذمتی قپاتمغی اغنیادن برذاتك مواعید ضمنی ایله ثروتنك

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

بخش ایلدیکی اعتباری سوء استعمال ایدیبور » فقره‌سنده‌کی وعد ضمنی ایله اعتباری سوء استعمال » اسنادینك صفت وحثیت تجاریه وشخصیه‌مزه تجاوزی متضمن اولدیغی جهتله اوصورتله تصحیح اولنمسی مرجودر .

—

اوراق حوادث

—

دونکی (عثمانلی) رفیقمزك باش بندی بولنان « معارف ناظرینك مظالمی » نی اوقور ایکن باشمزك صاچلری دیکلدی . دور حریتده اجراسنه جرأت اولنان بویله مظالمه قارشونه پایه‌جغمزی شاشیردق.

معارفه اولان انتسابمز قدیم ودائمدر . ناظر ایله معارفه ، حتی معارضه‌مز بیله پك اسکیدر . بونك ایچون کیفیتی فرصت‌عد ایتدك. معارفه‌قوشدق. ناظری یاقه‌لادق . ایضاحات طلب ایتدك .

مقصدمز رفیقمزك ادعا ایتدیکی مظالمی اعتراف ایتدیروب (میزان) ستونلرنده عبرت اوله‌جق برجزا تصویر ایتمك ایدی .

نه‌چاره که یارم ساعتدن زیاده امتداد ایدن ایضاحاتدن حاصل اولان نتیجه شوندن عبارتدر :

ناظر عبدالرحمن‌افندینك یرنده بزاولمش اولسه‌ق ، عینی یاپمغه کندیمزی مجبور کورمش اوله‌جق ایدك !

رفیق محترمز، بزم بوکبی‌شیلره‌عقلمزك ایرمدیکنه حکم ایتمکده مختاردر .

—

دونکی اقدام رفیقمزده دعوی وکیلی یوسف ضیا امضالی بر بنده‌نده کامل پاشا قابینه سنك صورت سقوطی حقنده وقتیله طرفمزدن تکذیب اولنمق امید والتماسی ایله ویریلن تفصیلات همان عیناً تأیید ایدیلیور .

شرف حکومت نامنه اوله‌رق تکذیبنه انتظار ایتدیکمز پرده آلتی اویونلرینك بو صورتله تأیید ایدلمری ازهر جهت موجب اسف عظیمدر .

—

یکرمی بشنجی مادهٔ منفسخه

—

دول معظمه‌نك قراریله فسخ ایدلمش اولان برلین معاهده‌نامه‌سنك یکرمی بشنجی ماده‌سی بروجه آتیدر :

« بوسنه وهرسك ایالتلری آوستریا ومجارستان دولتلری طرفندن اداره اولنه‌جق وایالتین مزبورتینه دولت مشارالیها عسکر سوق ایده‌جکدر .

« صربستان ایله قره‌طاغ آره‌سنده جنوب شرقی جهتندن میرنوو تجانك اوته‌طرفنه قدر منتهی اولان یکی پازار سنجاغنك اداره‌سنی آوستریا ومجارستان دولتی درعهده ایتمك‌ایسته‌مدیکندن بوسنجاق دولت عثمانیه‌نك تحت اداره‌سنده قاله‌جقدر . آنجق احوال حاضرهٔ سیاسیه‌نك‌وامنیت وطرق ومعابرك محافظه‌سی ضمننده اشبو سنجاقده آوستریا دولتنك قره‌غول بولندیرمغه وموروداتِ عسکریه وتجاریه احداثنه حقی واردر .

« بوبابده مواد متفرعه خصوصنده دولت عثمانیه ایله آوستریا ومجارستان دولتی اتفاق ایتمك حقنی محافظه ایدر . »

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

معمورة العزیز ولایتی والی معاونلکنه تعیین قلنان مکتب ملکیه اذکیای‌مأذونین‌قدماسندن دیقران ماردیروسیان افندی محل مأموریتنه متوجهاً منهیّ عزیمتدر .

— وقتیله با ارادهٔ سنیه بدلی خزینهٔ مالیه‌جه تسویه اولنه‌رق شخص آخر عهده‌سنه کچیریلن املاك وعقارات ایله بلا بدل وبانقصان بدل ایله تفویض ایدلمش اولان املاك واراضی بدلاتی وویرکولری حقنده علی المفردات تدقیقات لازمه اجراسی ضمننده برقومیسیون تشکیلی دردستدر .

— موش متصرفی لطفی پاشا ـ مازدین سنجاغنه؛ ماردین متصرفی ماجد بك ـ موش سنجاغنه تعیین ایدلمشدر .

— خارجیه ناظری رفعت پاشا کاوب ایفای وظیفه‌یه باشلامشدر .

— یلدیز موقعنده بولنان صاریقلی زخاف عرب عسکری کندی طابورلرینه علاوه ایدلمك ایستنیلن افراد جدیدهٔ عسکریه‌یی ترك اولمامری سررشته‌سیله آره‌لرینه قبول خصوصنده تمرد ایدولر .

اطاعت ونظامات عسکریه‌یه کلیاً منافی اولان شوحرکت جرأتکارانه اوزرینه وصایای مؤثره ایفا ایدیلور وتکرار نصایح اولنورسه‌ده فائده کورلمز.

بونك اوزرینه جبر وشدت اجراسنه لزوم حاصل اولوب تعلیمده بولنان بش آلتی نظامیه طابوریله طاش قشله‌ده آرامساز آوجی طابورلری جلب ایدیلور افراد عاصیه تحت محاصره‌یه آلنور . نهایت افراد متمرده صوك امره اطاعته مضطر قالمش وطاش قشله‌یه نقل اولنمشلردر .

—

مجلس مبوثانمزجه‌تنظیم ایدلمکده بولنان سرسری نظامنامه‌سنك اوچنجی ماده‌سی احکام قانونیه‌مزه توافق ایتمیور .

اوچنجی ماده ، سرسری جرمیله مظنون اولان کسه‌لر حقنده ایجاب ایدن توقیف مذکره‌لرینك مدعی عمومیلر طرفندن تنظیمنی تکلیف ایدییور . تکلیف، تکلیف مالایطاقدر. زیرا صلاحیت قانونیه مفقوددر . زیرا مدعی عمومیلرك توقیف بحثنده قدرتلری ایکی نقطه‌یه منحصردر :

١ — جرم مشهوده ، اخذ وکرفت مذکره‌سی ویرر . ماده ٣٧ .

٢ — مستنطق جانبندن ویرلمش امضا وارسه ، توقیف مذکره‌سی ویره‌بیلیر . ماده — ٩٥

بو ایکی نقطه‌نك صراحت قانونیه موجبنجه براوچنجیسی یوقدر ، واوله‌ماز . اولورسه اجرا ایدیله‌مز ایدیلورسه موجب سؤال ومسؤلیت‌در . تطبیقاتجه ممکن الاجرا تصحیحات مقتضیه اجراسی محترم مبعوثلرمزدن منتظردر .

انجق اصول محاکمات جزائیه‌مز حال حاضره موافق کورلمیه‌رك اساسندن تبدیل ایتمك مقصود ایدیلیورسه اوبشقه !؟

—

استانبول ولایتی داخلنده بولنان زراعت بانقه‌سی شعبه وصندوقلرینه مدیون اشخاص حقنده اجرا داثره‌لرندن‌تنظیم اولنه‌جق‌اعلاناتك اجرت نشریه‌لری موقعی مناقصه‌یه قونلدیغندن اشتراك ارزوسنده بولندیغی تقدیرده شهر حال رومینك اون طقوزنجی پنجشنبه کونی ساعت یدیدن اونه قدر درسعادت ملحقاتی زراعت بانقه‌سی شعبه‌سنه مراجعت بیورلمسی رجا اولنور افندم .

درسعادت ملحقاتی زراعت بانقه‌سی
شعبه مأموری

—

نشریات جدیده

یلدیز سرای همایونی
و
باب عالی

محررمزك فرانسزجه اوله‌رق وقتیله نشر ایتدیکی رساله‌نك ترجمه‌سیدر . بوکونلرده نشر اولنه‌جقدر .

—

تجدد

بونام آلتنده شمدیلك اون‌بش کونده بر اولمق اوزره برغزته نشر اولنمغه باشلامشدر . غزته‌نك‌سر محرری دوقتور اسماعیل حقی بك افندی بوغزته‌یی مقدس وبك مهم برمقصدی حیز امکانه ایصال‌ایچون یازمقده‌در . محترم دوقتورك فکری اولاد وطنك ، ترکجه او کرنمك ایستین بتون انسانیت متفکره‌نك سنه‌لرجه متاعب ذهنیه‌اوزرینه انجق‌اوکره‌نه‌بیلدکلری قرائت ترکیه‌یی اساسندن تسهیل واحیا ایتمکدر . تشبثك‌علویتی کوسترمك‌اوزره حتی حیات تحریرده اللی یاشنه باصان نجه‌کیمسه‌لرك، نجه کله‌لری قرائتده حالا خطا ایتمکده اولدیغنی دوشونمك کفایت‌ایدر . موفقیتنی تمنی ایده‌رز .

—

انقلاب عظیم

انقلاب خیرمزی مصور ووثائق رسمیه‌یی محتوی‌ایلك‌وبك مکملی برتاریخچه‌در . برنسخه‌سنك ایدینلمسنی عموم عثمانلیلره ومحترم قارئلرمزه خاصةً توصیه ایدرز . فیاتی ٥ وطشره ایچون ٧ غروش اولوب هر کتابجیده بولنور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۳ جمعه (۱۱ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۰ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌ته ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

—

کامل پاشانك صنعی صورتده سقوطی واقع اولدی. مسببلری شو کناه ایله اکتفا ایتمك ایسته‌مامشلر . برچوق ایجاداتی محتوی اوله‌رق هرطرفه بیان‌نامه‌لر طاغتمشلر ، « اوامر خفیه »دن اولدیغی ایچون صاغه وصوله تجاوزدن چکنمامشلر ، (سربستی) رفیقمز « احسان بیوریلان سربستی‌یی برمعتاد سوء استعمال » ایتمش ، اوامر خفیه‌نك برنسخه‌سنی اله کچیرمش ، همان « علنی‌یه چویرمك » قباحتنده بولنمشدر .

قباحتده دیورز . چونکه بیاننامهٔ مذکور فرانسه سفیر کبیری حقنده ناموس شکنانه فقره‌یی محتوی‌در . خفی اولدیغی ایچون یازانلر مسئول دکل ، نشر ایدنلر مسئول ایمش . چونکه باب عالینك منطقی ایجابی بودر !

سبب اصلی ارکلی کمور مسئله‌سیدر .

سقوط ایدن کامل پاشا حقنده ملتك غیظ وشدتنی جلب ایله انظار وافکار عامه‌ده‌کی موقع ممتاز مخصوصندن دوشورمك ایچون بوکمور مسئله‌سی دخی اسباب سقوطه ربط و خلط ایدلمش بولنیور .

ایشته کمورك دومانی کورلدی . صره کمورك قاره‌سنه کلدی . باقه‌لم آنی کیمك یوزنده یراشمش کوره‌جکز .

کمورك دومانی نصل چیقدی ؟

فرانسه سفیر کبیری موسیو قونستان اولکی کون صدر اعظم پاشایه مراجعتله (اتحاد وترقی) جیلرك معهود بیاننامه‌لرنده حقنده کوریلان تجاوزاتدن طولایی ایضاحات طلب ایتمشدر. بوایشی شدتله تعقیب ایده‌جکی‌ده شایعدر .

وقتیله کراسته بوکلی برکمیدن طولایی سفارات اجنبیه‌دن برینك شدتلی تعقیبندن استفاده ایله اورته‌ده حکمفرما پوسکوللی بلالردن اك قبا دائیسنی اورته‌دن قالدیرمغه موفق اولمش صدر اعظملر اولدی .

شمدی‌ده بودرایت وفطانتده ، بودرجه کار آکاه وواقف برصدر اعظم اولسه جمعیتلر حقنده کچنلرده ولایاته یازیلان تلغرافنامهٔ سامیده موعود اجراآتك‌ده فعلاً اری اولدیغنی اثبات ایتمش اولور.

بز یالکز کوریورز که بر خطای مهمی ستر ویا آنی حقه توفیق ایچون دها فاحشلری اجرا ایدیلیور :

براجنبی دولت معظمه‌سی سفیر کبیری ، ناموسنه دوقونلدیغندن ناشی، شکایت ایدیور . سفیرك شکایت واقعه‌سی مثلا برپرودؤس غزته‌سی حقنده واقع اولان شکایت معلومه قدر حائز اهمیت اوله‌میور . زیرا بریکی (اتحاد وترقی) جیلر طرفندن ، اوته‌کی (اتحاد وترقی) جیلر علیهنه بر سفیر طرفندن واقع اولیور .

برنجیسی ترفنده ، دیکر ایکنجیسی طورفه .

سفیره نه جواب ویریورلر ؟

بیاننامه‌ده فرانسه سفیری دیو تصریح اولنمامش، یالکز برسفیر دینلمش ایمش . بناءً علیه موسیو قونستان جنابلرینه دوقونور برشی یوق ایمش ؟.

نه غفلت ، نه عمای سیاسی ! برسفیری رنجیده ایتمك کافی کلمیور ایمش کبی بو افادهٔ تعمیریه ایله بالجمله سفیرلره تجاوز وتعرض ایدیلیور. بونك بویله اوله‌جغنی تقدیر ایده‌مامك نه درین صاقدرونلق ؟

دیمك که بالجمله سفرای اجنبیه بوارتکاب وارتشا تهمتی آلتنده بولنیورلر .

یا سفرانك قدملیسی بالجمله سفرا نامنه باب عالی‌یی تضییق ایدرایسه دکنك سوار دیپلوماتلر نه دیه‌جکلر؟

هله «جمعیت ظاهراً یوقدر، خفیاً موجوددر ، احمد رضا بکی کوره‌یم ، آنی یازان (سربستی) غزته‌سی حقنده تعقیبات قانونیه اجرا ایدیله‌جکدر» کبی جواب سامیلر حتی ساده‌جه « جواب » اولمق اوصافندن بیله کلیاً عاریدر .

جمعیت ، جمعیت خفیه شکلنده ایمش، بیاننامه‌یی یازانی بولمق قابل دکل ایمش!.

دیمکدرکه جمعیت خفیه شکلنده برهیئت ابراز فعالیت ایدیور ایمش ، بونی‌ده ملته قارشو مسئول اولان برباش وکیل بیلیور ایمش .

— هانیا ضبطیه ناظرینه ویردیکی امرلر ؟

— هانیا ضبطیه نظارتنك اجرا ایلدیکی تعقیبات ؟

— هانیا بونلرك نتایج حاصله‌سنه دائر اطرافلی راپورلر ؟....

« جمعیت خفیه » وجودینه دکل، تعبیرینه بیله هانکی قانون ونظاماتك مساعد اولدیغنی بیلمك ایستردك.

جمعیتلرك استبداد زماننده خفیاً اجرای فعالیت ایتدکلرینی قبول وتسلیم ایده‌لم .

زیرا بوکبی جمعیتلر استبداده، یعنی شکل رسمیٔ حکومته « مخالف » و « مضر » ایدی . شمدی‌ده فعالیت خفیه‌ده بولنیور ایسه بو نه دیمك اولور ؟

شو دیمك اولورکه بو جمعیت مشروطیته، یعنی شکل رسمیٔ حکومته « مضر » وآرزوسی ملته « مخالف » در . باب عالینك افاده‌سندن ونظریه‌سندن بشقه معنی چیقاریله‌مز . مع التأسف بو چوجقلقلردن متأثر اولان استقبال ملت واستقلال مملکتدر .

دوائر رسمیه‌یه، ملت مجلسنه حکومتك تلفونی ایله مربوط اولان شرف زقاغی ساکنلری کیملردر؟

کندولری ایله عزل و نصب امورینی ، معاملات حکومتی مذاکره ایدنلرك صفتلری نه‌در ؟ بونلری پاشا حضرتلری اوآنده بردن بره اونوتدیلرمی ؟

پەرا پالاس اوتلنده‌کی ضیافتده جمعیتك بعدما برفرقهٔ سیاسیه اوله‌رق ایفای وظیفه ایده‌جکنی سویلدکلری زمان جمعیتك برهیئت خفیه اولدیغنه نه یولده قناعتلری واردی ؟

کندولرینی یوزلرینه وجهانه قارشو تکذیب ایتمك « نزاکت » نده بولنمش اولان مجلس مبعوثان رئیسی بك افندی « خیر، اتحاد وترقی جمعیتی کما فی السابق جمعیت اوله‌رق دوام ایده‌جکدر .... » یولنده‌کی جوابلرندن ،

اعیان رئیسی پاشا حضرتلرینك نطقلرندن ،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

ضیافتی ترتیب ایدنلردن ،

بو ضیافتده نواله‌چین اعزاز اولان ذوات کرامك کیملر اولدقلرندن ،

جمعیتی اوکره‌نه‌مامشلرایسه کندولرینی سلانیکدن بورایه کتورمك ، بالآخره مقام صدارته چیقارمق ایچون کیملرله کورشدکلرینی‌ده اونوتدیلرمی؟

جمعیتك خفیاً حال فعالیتده بولندیغنی ، بناءً علیه تعقیبات قابل اولدیغنی سویلدکدن صوکره « مع‌مافیه » مبعوثان رئیسی احمد رضا بکله کوریشه‌جکلرینی‌سفیره سویلمشلر . احمد رضا بکی هانکی صفتیله مخاطب عد ایده‌جکلردر ؟

مبعوثان رئیسی صفتی ایله ایسه ، اعیان رئیسی ایله نیچون کوریشمیورلر ؟

احمد رضا بك ضبطیه ناظرلغی وظیفه‌سنی‌ده حائز میدرکه برجمعیت خفیه حقنده کندوسنك معلوماتنه مراجعت ایدیلیور. یوقسه معهود ضیافتده کندوسنی علناً تکذیب ایدن ذاتك« جمعیت خفیه »نك ارکانندن بری اولهجغی مطالعه‌سیله‌می کوریشیلیور ؟

فرانسه سفیری ایله برابر بالجمله اجانبك موجب انفعالی اولان شو بیاننامه‌یی نشر ایچون (سربستی) غزتهسی حقنده فصل اولورده تعقیبات قانونیه اجرا ایدیلور؟ آکلایه‌میز. عجبابونی‌مذکور غزته‌می تصنیع ایلدی ؟

نیچون یکرمی کوندر تکذیب ایدلمدی ؟ جمعیت خفیه دیلدن جمعیتك اقامتکاهی باب عالینك برونسك اوجنده دکلمی ؟

اوجمعیت نامنه برقاچ غزته‌چیقمایورمی ؟

آنلر نیچون تکذیب ایتمدیلر؟

دیمکدرکه طوغریدر .

بیاننامه‌نك مخاطبی اولان قضا جمعیتی نیچون بز بویله بر بیاننامه آلمدق ، بو ساخته‌در دیمدی ؟ دیمك که بوده طوغریدر .

بیاننامه‌ده مرتبلری‌ایچون‌موجب تهمت اوله‌جق یالکز فرانسه سفیرینك انفعالنی موجب اولان تجاوزمی واردر ؟

هرسطری برتهمت ، هرسطری بردعوایی‌موجب برحرکت ، هرسطری سلامت ملك وملت حقنده برتهلکه تشکیل ایتمیورمی ؟ بوبیاننامه‌یی شمدی‌یه قدر اوقویوبده کیمك حقنده تعقیبات قانونیه اجرا ایدلك لازم ایدیسه نیچون یاپیلمدی ؟

طالع ملتی سوق وادار ه ایله مکلف قابینه‌یی سوق ایدن « منطق » بوایسه سفینهٔ دولت چوق کچمیه‌رك قیالقلره چاربیله‌جقدر .

وقوف‌سیاسیدن، فداکارانه‌حمیتدن‌یك‌ده‌حصه‌دار اولمیان موقت قلاغوزلره سفینه‌سنی تسلیم ایدن قپودانلره تام‌معناسیله« وظیفه‌سز » دنیله‌جکی کبی بویله « وظیفه‌سز » قپودانلرك سوق واداره ایلدکاری کمیلره «تمیز پراتیقه‌سی » ویرن هیئت مسؤله دخی کندی مؤکللرینه قارشو عینی صورتله وظیفه‌سزلکده بولنمش اولمقدن قورتیله‌مزلر .

وطن عزیزمزك ؛ ملت نجیبه‌مزك سلامت وسعادتی عشقنه اولسون انصاف ، انصاف، ینه انصاف!

—

لازم ، الزم

رفقای کرامك ستونلرینی کوزل کوزل بندلر اشغال ایتمکده ، آنلری اوقورکن انسان جداً متلذذ اولمقده‌در . جمله‌نك مقصودی بردر .

کثیر اولان احتیاجاتی دفع ایتمك چاره‌لرینی تحری یولنده‌در .

مقصده متفق اولان رفقامز ، اهمی کیمی معارفده ، کیمی نافعه‌ده ، کیمی‌ده دیکر جهتلرده کورمکده‌درلر . بونلردن هربرینك جداً مهم وجالب همت مخصوصه اولدیغی مسلمدر . پاره‌مز اولسه هیچ برینی دریغ ایتمکه کلمز . نه‌چاره‌که پاره‌مز یوقدر .

پاره هرحالده بزه خارجدن کلمکی، همده استقراض طریقندن بشقه برطریقله کلمه‌ملیدر . بونك‌ده شرطی معلومدر : امنیت عمومیهٔ داخلیه‌در .

بوکون آوروپاده صاغلام یوزده ایکی ایراده طالب سرمایه‌لر ملیارلره بالغدر . بوکا مقابل یوزده اونی هرحالده تأمین ایده‌جك تشبثات اقتصادیه‌یه زمین اوله‌جق امور بزده اوقدر کثیردرکه، جمله‌سنی ایشلتمك ایچون موجود ملیارلر بیله کفایت ایتمز .

اوسرمایه‌لر بزه طوغری هنوز توجیه‌وجه ایتمیور . بونك‌ده سببی ایکی دکلدر ، بردر . اوده امنیت داخلیه‌نك فقدانیدر . باشده هپ امنیت داخلیه مسئله‌سی ، حاکمیت قانونیه اصولیدر . دور استبداد بونك باش مانعی ایدی . دور حریت بوبابده هنوز فرق کوسترهمدی . نه وقت اوفرق حس اولنورسه اوکوندن اعتباراً کندیمزی آلتون اولوغك اوکنده بولمش اوله‌جغز .

نجات قپوسی بودر . بونی ایوجه بیلملیز . حاکمیت مطلقهٔ قانونیه‌یی برآن اول احداث ایله امنیت داخلیه‌یی تأمین ایله‌ملیز . بونی منع ایدن « اداره شاذ لرندن » قورتلمق امرینی اهم و اقدم امور بیلمکده آرتق تردد ایتمه‌ملیز .

—

بن بر مبعوث اوله ایدم

— ٣ —

اوجه دیدیکم کبی شمدی ینه تکرار ایده‌رم که : « بن برمبعوث اوله ایدم » مشغولیتمك اك مهم قسمنی غزته مطالعه‌سی تشکیل ایدر ایدی .

اما هرکون ساعت بش بچقده مجلسده حاضر بولنمق ، اقشاملری اون ایکیه ، بعضاً ده یاریمه قدر مشغول اولمق مجبوریتی وار ایمش ؟ نه اولورسه اولسون . هربکرمی درت ساعتلك حیاتمك هیچ اولمازسه ایکی ساعتی غزته « تتبعاتنه » حصر ایلر ایدم . هله کاتب مخیل و مفروضمده برآز یاردیم ایلر ایسه بوایکی ساعتدن لااقل نصفی قزانه‌جغمی حسابه قویه‌رق دها اشتها ایله ، دها غیرت وجدیتله ایشه قویولور ایدم .

مثلا بوکون مارتك « ١٨ » نجی کونی . علی الصباح ساعت اون ایکیده او یقودن اویانمشم . ساعت یارمده قهوه‌می ، سودلی حایمی ایچر ایچمز نهایت ساعت برده مشغولیت معتاده‌مه شو صورتله دست‌زن مباشرت اولور ایدم :

کاتبمك اسمی « عزمی » افندیدر . اینانمیان « ١٠٤ » نومرولی « میزان » ه مراجعت ایده‌بیلور .

بن — هایدی بابا عزمی . ایشه باشلایهلم .

عزمی — باش اوستنه . اقدامدن باشلایورم .

« باش بند » فضلمز ، نقصانمز !

بن — اوچ ستونه یاقین بر مقالهٔ عارفانه . آلتنده‌ده « علی کمال » بکك امضاسی وار . مطلقا مهم برشی اوله‌جق . اوقو .

عزمی — اوقور .. بند ختام بولور.

بن — شو مقاله‌نك هیئت عمومیه‌سی کوستر - بیورکه بزم فضلمز ، نقصانمزه نسبتله دها آغیر باصییور . شو حالده آتی امیندر . فضیلت هرشیئه غلبه ایدر . دیکرینه کچ .

عزمی — « یکی غزته » یه باشلیورم : باش بندنده دییورکه :

اناطولی آچلقدن محو اولیور .

اطرانوس قضاسی زراعتك احتیاجاتی صوك درجه‌یه کلمشدر . قریباً تخملق ذخیره یتشدیرملز ایسه اهالی یوسنه دخی زراعتدن محروم قاله‌جقدر . احتیاجات‌محلیه اودرجه‌یه واصل اولمشدرکه‌اطرانوسه تابع خرمنجق ناحیه‌سنك بعض کویلرنده دخی آچلقدن وفیات وقوعه کلمکده‌در .

بن — الویرر . اعصابمه طوقونیور . شمدی بابیله‌جغم. بز بورادهمقارونیه‌نك اوزرندهکی ساچمه‌نك نفاستنه اعتراضله وقت کچوریورز . دیکر طرفده هم جنسلریمز آچلقدن هلاك اولیورلر . « میزان » غزته‌سنك فهرستی آچ « طوفان بلا » عنوانلی مقاله‌یی بول .

عزمی — بولدم « ٩٥ » نومرولی نسخه :

بن — شو ایکی غزته‌یی برلشدیر . بوکون ریاستنه برتقریر ویره‌رك داخلیه ناظرینه بر استیضاح وضع ایده‌یم . باقالم آلتندن نصل صیپریله‌جق . اهالی آچلقدن پاطیر پاطیر دوکولسونده، آنلر بوراده.....

عزمی — عفوکزه مغروراً برشی عرض ایده‌جکم .

بن — بیوریکز سویلییکز .

عزمی — «یکی غزته» نك او اوفاجق مقاله‌سنده ایکی عدد « دخی » کلمه‌سی وار . بوایکی « دخی » نك برنجیسی اطرانوس قضاسی اهالیسنه کچن سنه دخی تخملق ویرلماسمش اولدیغنی ، ایکنجیسی آچلقدن وقوعه کلان وفیاتك یالکز خرمنجق ناحیه‌سنه منحصر اولمدیغنی کوستریور . بو جهتلری استیضاح حکمزه مزج ایتمکی اونوتمیکز .

بن — تشکر ایده‌رم . اونوتمم .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

عزمی — « سربستی » غزته‌سی عثمانلی غزته‌سندن نقلاً برشیلر یازییور . اوقویه‌یم‌می ؟

بن — وقتمز دارلشدی، خلاصه‌سنی سویلیکز.

عزمی — مغنیساده عبداه ابوبکر نامنده برذاتك عمر اسمنده‌کی اوغلنی ردیف ضابطانندن ایکی ذات لیلاً و جبراً باباسنك خانه‌سندن قالدیره‌رق صلباً اعدام ایتمشلر . عبداه افندینك مدعیٔ عمومی‌یه مراجعتی اوزرینه ضابطان افندیلر اشرافدن بعض کمسه‌لرك اشتراکیله عبداه افندی‌یی قورشونه دیزه‌جکلرینی سویلمشلر . عبداه افندی نصل برخط حرکت تعیین ایتمك لازم کله‌جکنده متردد ایمش . غزته‌لردن صورییور .

بن — آکلادم بومسئله اسکیدر . « فهرسته بعد المراجعه » (میزان) ك فی ٥ ایلول سنه ٣٢٤ تاریخنده منتشر « ٥١ » نومرولی نسخه‌سنی چیقاریکز . ایشته باقیکز . « طشره‌ده نه‌لر اولیور! » بند مخصوصنده بو اعدام مسئله‌سی صراحةً سویلنمش . حکومتك‌ده نظر دقتی جلب اولنمش، حالبوکه آره‌دن یدی آی کچدیکی حالده علاقه‌دار اولان مقاماتدن هیچ برشی یاپلمامش اولملیدرکه مقتولك پدری حالا اوغراشوب طورییور .

عزمی — بونکچون مجلس مبعوثانده برتشبثده بولنمیه‌جقمیسکز ؟

بن — خایر . عدلیه ناظری دها یکیدر . وبلکه غزته‌لرك بومسئله حقنده‌کی نشریات سابقه‌سندن خبردار دکلدر . مطبوعاتك بوکونکی نشریاتنه کسب اطلاع ایتدکدن صکره اختیار سکوت ایتمز ظن ایدییورم .

عزمی — « انصاف » نامنده نوظهور برغزته وار . رسوماته متعلق بعض شیلر یازییور . اوقویه‌یم‌می ؟

بن — اوزون ایسه آقشامه براقه‌لم .

عزمی — خایر خایر . بردقیقه‌ده بیتر . بغداد رسومات نظارتی تحریرات باش کاتب سابقنك ترفیعاً اشقودره رسومات مدیرلکنه تعیینی سببنی رسومات امانتندن استیضاح ایدییور .

بن — بوقدرمی ؟

عزمی — دها وار اما . اك جانلیسی بو .

بن — بنم بوایشه وقوف قدیمم واردر .

بغداد هیئت اصلاحیه‌سی رئیسی والیوم عدلیه ناظری ناظم پاشا دور استبدادده بیله سیئات وارتکابلری کوزه باتان بغداد کمرکجیلرینك باشدن آشاغی عزللرینی باب عالی‌یه یازمش وباب عالیدن‌ده ٢٠ کانون اول سنه ٣٢٤ تاریخلی و ٥٩٦ نومرولی تذکرهٔ سامیه‌ایله بونلرك همان عزللری لزومی رسومات امانتنه امر اولنمش . وامانتدن باب عالی‌یه یازیلان ١٠ نیسان سنه ٣٢٤ تاریخلی و ١٠٨ نومرولی تذکره ایله تحریرات باش کاتبنك عزل اولندیغی جواباً بیلدیرلمشدر . بوکون مارتك اون سکزنجی کونی ایچنده‌یز .

عزلك وقوعی اوزرندن آشاغی یوقاری برسنه‌یه قریب بروقت کچمش دیمکدر . بوقدر اوزون زمانده برآدم کسب صلاح ایده‌مزمی ؟ بوسببله انصاف غزته‌سنك استیضاحنی لزومسز عدایده‌رم .

عزمی — کمرك ایشلرینه عقلم ایرمز ایسه‌ده شونی‌ده سویلمکدن واز کچه‌میه‌جکم . برتحریرات کاتبنك بردنبره مدیرلکه تعیین اولنمسی صنف اعتباریله فوق العاده عد اولنه‌جق برترفیع دیمکدر . عجبا بونك اسبابی نه‌اوله ؟

بن — ترفیع، حسن خدمت ایدنلر ایچوندر . برآدمك ابراز حسن خدمتله اثبات اهلیت ایتمسی مطلقا مأموریتده بولنمسنه‌می متوقفدر ؟ بعض ذوات مقتدره واردرکه حال معزولیتده دخی « حسن خدمت » ایتمه‌نك یولنی بولور وبیلورلر . بوده اویله اولمش اوله‌جقدر . مع‌هذا مسئله‌نك اوقدر سوزه دکری یوقدر .

عزمی — بشقه امریکز .

بن — استغفراه ، یارین ایرکن برلشه‌لم .

—

تصفیهٔ رتب عسکریه

—

رتب عسکریه‌نك تصفیه‌سی لزوم واهمیتی درکار اولدیغی کبی هرکون حربیه نظارت جلیله‌سنه اردولردن وطشره عسکری قلوبلرندن وقوع بولان اشعارات ومراجعات دخی بواهمیتی کوندن کونه تزیید ایتمکده‌در .

کرچه تصفیهٔ رتب قومیسیونی هنوز اکمال وظیفه ایتمامش ایسه‌ده عموم علاقه‌داران ایله بالخاصه مجلس مبعوثانمز اعضای کرامنك تنویر افکارلری ضمننده بوبابده بروجه آتی بعض مناقشات ومطالعاتك درمیانیله برابر مکمل برتصفیهٔ رتب لایحه‌سنك الده ایدیلان صورتنك درجی عموم هیئت ضابطانمزك واردو ودونمامزك سلامت آتیه‌سی نامنه مناسب ووظیفهٔ وطنپروریدن عد ایدلمشدر .

تصفیهٔ رتب عسکریه ایچون تصور ایدیله‌بیله‌جك کافهٔ احتمالات اساسیه

—

احتمالات مختلفه

شایان قبول اولوب اولمدیغی

١ — رتب حاضره‌نك عیناً ابقا وتصدیقنك موافق اولمسی .

هیئت ضابطانك افکار عمومیه‌سنه ومجلس مبعوثانك تصفیهٔ رتبك اجراسی قرارینه قارشی بوفکر واحتمال قطعیاً مردوددر .

٢ — رتب حاضره‌نك عیناً تصدیقیله برابر بعدما اصحاب اقتدارك قدم خارجنده یتشدیرلمسی صورتیله تلافیٔ مافات ایدلمسی .

شق اولی بروجه بالا مردود اولمقله برابر اخلاق عمومیه‌مزك محافظهٔ عدالته مساعد اولمدیغی حقیقتنه بناءً بزده شمدیکی حالده قدمه ترجیحاً اهلیتله ترفیع اصولی قطعیاً شایان قبول دکلدر .

قدماً احراز ایده‌جکی رتبه‌نك وظیفه‌سنی ایفادن عاجز قالدقلری تبین ایدنلرك تقاعداً اخراجلری صورتیله اصحاب لیاقت واهلیت قدماً یتیشدیرلمش اولور .

٣ — یك زیاده ایلری کیتمش اولانلرك برحسابه نظراً تنزیل رتبه‌لری وفقط مغدورینك اوحسابه کوره بلا ترفیع حال حاضرلری اوزره ترکی .

اصلا موافق معدلت ومساوات دکلدر . چونکه بوحالده مدت خدمت عسکریه ومزیت ذاتیه‌لری عینی اولوب بری میرلوا ودیکر یوزباشی بولنان ایکی ذاتدن میرلوانك رتبه‌سی میرآلایلغه ویا قائممقاملغه بالتنزیل دیکری یوزباشیلقده ابقا ایدلمك لازم کلیر !

٤ — یك زیاده ترقی ایتمش اولانلرك بروجه بالا برحسابه نظراً تنزیل رتبه‌لری ، ومغدورلره‌ده دفعةً دکل پیدرپی تلافیٔ مافات ایتدیرمك ایچون بعدما قدماً ترفیع اصولنك قبول وبهمه‌حال محافظه‌سی وفقط هر رتبه‌ده قدمك رتبهٔ حالیه‌یه نائلیت تاریخنه نظراً دکل سلك عسکری‌یه دخول تاریخنه نظراً کوزه‌دلمسی خصوصنك اصول قطعیه اتخاذی .

بر درجه‌یه قدر اعتدالکارانه وبسیط الاجرا برتدبیر اولوب شایان قبول کبی کورینور ایسه‌ده یوزده طقسانك منفعتنه مغایر اولدیغندن هیئت ضابطانك افکار عمومیه‌سنجه شایستهٔ قبول اوله‌بیله‌جکی پك شهه‌لیدر .

٥ — فضله رتبه‌لرك دخی تنزیلنه قالقشمیه‌رق یالکز دردنجی ماده وجهله هررتبه‌ده سلك عسکری‌یه تاریخ دخولك قدمه اساس اتخاذی وقطعاً بو اصول قدمك محافظه‌سی صورتیله مغدورین، ایلری کیدنلره یتیشنجه‌یه قدر منحلاته ترفیع ایدلمك صورتیله تأسیس مساوات .

بودخی دردنجی ماده‌کبی شایان قبول کوریله‌بیلیرسه‌ده افکار عمومیه‌نك حسن تلقی ایده‌بیله‌جکی پك مشکوکدر .

٦ — هرنه صورتله تصفیه اجرا ایدیلیرسه ایدلسون اساساً تنزیل رتبه قبول ایدلمکله برابر بعض مقتدر بیلنان ذواتك بوتنزیلدن استثنا ایدلملری فکری .

حس التماس جکرلرمزه ایشله‌مش اولدیغندن بویله براستثناده بیطرفانه وعادلانه حرکت ایدیله‌جکنه کیمسه‌نك امنیت ایتمیه‌جکی پك آشکار اولمقله برابر بویله مستثنا برمعامله رتبه‌لرینك تنزیلی لازم کلن دیکر ذواتك بسبتون اخلال شرف وحیثیتلرینی مؤدی اوله‌جغندن قطعیاً استثنا جائز اولمیوب تصفیه نامنه علی‌العموم فضله رتبه‌لرك سیاناً تنزیلی الزمدر .

بوحالده بلا استثنا تنزیل رتبه‌یه معروض اولان ذواتك شرف وحیثیتلرینه قطعیاً خلل طاری اولمز . چونکه معدلت ومساواتك ایجاب ایتدیکی برمعامله‌در .

٧ — اساسلی برصورتده فضله رتبه‌لرك بلا استثنا تنزیلی ومغدورینك‌ده عین اساسلره بناءً ترفیعی صورتیله عادلانه ومساواتپرورانه برتصفیهٔ رتب اجراسی .

اك عادلانه برطرز تصفیه وتصفیه ایچون تدبیر یکانه درکه بواساس اوزرینه غایت عادلانه وموشکافانه برطرزده ارکان حربیهٔ عمومیه دائره‌سنده بعض امرا وضابطان طرفندن بالترتیب تصفیهٔ رتب عسکریه قومیسیوننه تودیع ایدلمش اولان لایحهٔ مکمله‌نك برصورتی الده ایدلمش اولمغله بروجه زیر عیناً درج اولنور :

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

تصفیهٔ رتب عسکریه لایحه‌سی

—

— ملاحظات عمومیه —

تصفیه‌نك اجراسندن مقصد بغیر حق ایلری کیتمش اولانلری معتدل کیدن ارقداشلری درجه‌سنه ارجاع، ومعتدل کیدنلرك شمدیکی حالده ترفیعلرینه میدان براقیه‌رق مغدور قالمش اولانلری‌ده اودرجه‌یه ترفیع ایتمکله احقاق حق، واردوده تأسیس معدلت وانتظامدن عبارت اولوب تصفیه‌نك بوصورت معتدله‌ده اجراسی حالنده عسکری بودجه‌سی‌ده سوء تأثیردن وقایه ایدلمش اولور.

تصفیه ایچون بلا استثنا هرکسی ممنون ایده‌جك برلایحه ترتیبی بالطبع ممکن اولدیقدر اشبو لایحه‌نك هرحالده مانع تردد واشتباه ومحق اولدیغی آز جالب اعتراض، برصورتده ترتیبنه چالیشلمش ومع‌مافیه تصفیه قومیسیونجه بالتدقیق لزوم کورلدیکی حالده تعدیلات مناسبه اجرا ایدیله‌جکی طبیعی بولنمشدر. [١]

قومیسیونجه ایجابنده اشبو لایحه‌نی ترتیب ایدنلردن ایضاحات شفاهیه اخذ وطلب ایدلسی ممکن اولمغله اطناب مقالدن اجتناباً آتیده مندرج اساس وحسابلره دائر تفصیلات ویرمکدن، اسباب تحریرندن صرفنظر اولنمشدر.

— تصفیه‌ده نظر مطالعه‌یه آلنه‌جق اساسلر —

١ — اشبو لایحه‌نك احکامی بالکز تصفیه‌حقنده معتبردر.

٢ — تصفیهٔ رتب قومیسیوننك تشکلی آنندن اعتباراً ختام تصفیه‌یه قدر اردوجه عموم ترفیعلرك طوردیرلمسی وختام تصفیه‌یی متعاقب دخی — اوزمانه قدراحضارایدلسی لازم‌اولان — یکی ومکمل برترفیع نظامنامه‌سی موجبنجه ایفای معامله‌یه باشلانمسی ایجاب ایدر [٢]

٣ — تصفیهٔ رتب ایچون بروجه آتی اوچ اساس آرانمق لازمدر:

ا — تصفیه‌ده هانکی رتبه‌دن وخدمت عسکریه‌نك هانکی تاریخندن بدأ ایدیله‌جکی یعنی (مبدأ تصفیه) اولان تاریخ ورتبه.

[١] نته کیم آتیده‌کی (جدول ٦) ده کوریله‌جك مدتلر شمدی‌یه قدر هررتبه‌ده بکنیلان مدتلرك وسطیسنه قریب اولق اوزره تقدیر ایدلش ایسه‌ده اساساً قیودات رسمیه‌نك تنبی واول امرده مذکور مدتلرك بسیط اولدیغی تطبیق ایله حاصل اولجق نتیجه، هر رتبه‌دن اردوده موجود ضابطانك مقادیر حاضره‌سیله ویاخود اردونك الیوم هر رتبه‌دن محتاج اولدیغی ضابطان عددلریله مقایسه ایدیله‌رك اشبو مدتلرك آکاکوره تعیین وتعدیلی لازم ودها موافق اولجغی بی اشتباهدر.

[٢] بالکز، تصفیه نتیجه‌سنده حائز اولجغی رتبه‌ده‌کی قدمی، برمافوق رتبه‌یه نائل اولق ایچون آلتی آی ودها آز برمدته احتیاج کوسترمه‌جك درجه‌ده زیاده اولان ضابطان، اولقدر مدت صکره تصفیه قواعدی موجبنجه ترفیع ایدیلورلر. مثلا: قائمقام رتبه‌سی ویریله‌جك برضابطك قائمقاملقده‌کی قدمی درت سنه طقوز آی اولسه اوچ آی صکره میرآلایلغه ترفیع ایدیلور.

درت بچق سنه‌دن حق برکون بیله نقصان اولسه آنك میرآلایلغه ترفیعی، ترفیع نظامنامه‌سنه تطبیق ایدیلیر.

ب تاب قالان ملت عثمانیه‌نك؛ بوکون او اقلیم خاورك اوچ درت عصراق برسوء اداره‌نك تأثیریله شوره‌زاره دونن مزرعهٔ فیضدارنده مجرد جلوهٔ ربانی اثری اولهرق، فیشقیران ارباب کمال طرفندن؛ طورمش پاصلانمش قانلرینه زرق ایدیله‌جك زلال علم وفضل ایله حیات تازه کسب ایده‌جکی شبهه‌سزدر. بووظیفهٔ زرقده شبهه‌سز محرراتمزك، معلملرمزك دوش حمیته محولدر. سز، بوایکی مسلك مقدسده صرف وجدانکزك امر ونفوذی آلتنده، سنه‌لرجه، وطنك، ملتك تعالیسی ایچون چالیشدیکز و چالیشیورسکز. استانبولك، بیللرجه اجتماع ندر؟ مصاحبه ندر؟ بیلمین، کورمین کوشه‌لرنده بوجاقلرنده بوکون، محضا وطنه خدمت فکریله آچیلان قلوبلرده، بنه سزك کبی اساتذهٔ محترمه‌نك معاونتنه محتاجدر. سز، بونی، بك کوزل تقدیر ایدرك قلوبمزك کتبخانه‌سنی، حیاتکزك اك مشوش، مشوش اولدیغی قدر قیمتدارصحائفی احتوا ایدن ایکی اثرمعتبرکزله تزین ایدییورسکز؛ بوهمت استادانه‌لری قلوبمزك بتون اعضاسی طرفندن قانی ستایشلرله، تقدیرلرله قارشیلانمش وبوتوجه فاضلانه‌لرینك دوامی‌ده — نسل جدید — قلوبی منتسبینك اخص آمالی بولونمشدر.

عموم‌اعضا نامنه: عبدالنافع‌مکی

میزان

(نسل‌جدید) قلوبنك مقصداساسیسی بیاننامه‌سنده کورلدی. مؤسسات مشروطیتك ملتك اخلاق وطبایعیله ائتلافی لزومی اوزرینه مبتنی اولمسی اساس اتخاذ اولنیور. بناءً علیه هرشیدن اول استعداد مملکتك بالصناعه تمیه‌سی التزام ایدیلیور. «مشروطیت ایله ملت آره‌سنده اویله بر مربوطیت اولملی که بنای مشروطیتك اك اوفق برطاشنه طوقونلمق ایستنلدیکی وقت بلا استثنا هرفردك دماغی متأثر اولسون واوتأثیر ایله هیچ برطرفه باقمیه‌رق هیچ بر تشویق ورهبر بکلمیه‌رك هرفرد حرکته کلسین.. تجاوز واقعی بتون موجودیتیله رد ایتسین» بوکبی مقاصد علویه ایله متحسس کزیدهٔ شبابی آلقشلامق بر وظیفهٔ مقدسه‌در.

—

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

مولود حضرت رسالت پناه

—

بوکیجه ولادت جلیلهٔ جناب سیدالمرسلینه متصادف بر لیلهٔ مبارکه‌در. برمعتاد تبریك وتبرکلر وآیین اجرا اولنه‌جقدر. جناب حق شو مبارك کیجه‌نك حرمتنه اولهرق عزیز وطن وملتمزی باب سلامت وسعادتدن محروم ایتمسون آمین.

٧ — یمنه، حجازه وامثالنه کیتمك وسائره کبی احوال استثنائیه‌ده‌کی ترفیعلرندن ناشی، ویااورالرده بولندقلرندن طولایی قدمدن نظاماً قزانمش اولدقلری برمدتی، بر حقی ینه قزاندیره‌رق بوکیلرك محافظهٔ حقوقی ایچون خدمت عسکریه‌لرینه ضمی لازم کان مناسب ووسطی مدتلرك تعیینی.

شو صورتله حساب ایدیله‌جك مدت خدمتی سیاناً تحدید ایتمش اولمق اوزره مثلا: ١٣٢٤ سنهٔ حالیهٔ [شمدی سابقه] مالیه‌سی غایه‌سی کبی معین برده منتها قبول واتخاذی.

٨ — بووجهله مبدأ تصفیه‌دن اعتباراً هرضابطك مدت استحقاقیه‌سی کرك طوغریدن طوغریه وکرك ضمائم طولاییسیله حساب وتعیین ایدلدکدن صکره حائز اولهجغی رتبه‌نك واورتبه‌ده‌کی قدمنك‌ده تعیینی ضمننده صنوف مختلفه‌یه کوره هررتبه ایچون مناسب مدتلر تخصیصی.

—

ارباب اختصاصه معروض

بر

بیلمجه

اتحاد وترقی جمعیت حاضره‌سنك برجمعیت خفیه اولدیغی آرتق بر «تصدیق‌سامی» ایله تبین ایتدی! شوحالده:

اولاً — مشروع ورسمی برحکومتك.

ثانیاً — اصول قانونیه دائره‌سنده اجتماع ایتمش مجلس مبعوثانك.

ثالثاً — اصول مشروعهٔ موجوده‌نك محافظه‌سیله محلف اردولرك.

رابعاً — اصول مشروعهٔ موجوده‌یه درت ال ایله صارلمش ملتك.

وجودلری فعلاً ثابت اولدیغی حالده هویتی حکومت مشروعه‌جه نامعلوم، فقط آثار فعلیه‌سی مشهود، سائر فرق مشروعه‌یه خصم، اصول‌ونظام دائره‌سنده جریان‌امور مملکتی مانع برهیئت خفیه‌نك حضوری تبین ایدرسه، اویله برهیئتك اصول حاضرهٔ مشروعه‌یی قالدیروب یرینه دیکرینی قویمغه طالب برهیئت فسادیه اولدیغنه حکم ایتمك قابلمیدر، دکلیدر.؟

واویله برهیئته قارشو تماشات‌ایدن رؤسای‌اموره حکومت مشروعه ومقبوله نظریله باقلمق جائزمیدر. دکلیدر؟

الجواب

؟

—

اوراق ومکاتیب

اسکیشهر اتحاد قلوبی مسئله‌سنه دائر اولان دونکی فقره‌مزده‌کی «ذیل تصحیح» آلتنه (زیتون زاده صادق) امضاسی وضع اولونمش ایکن سهواً چیقارلمشدر.

—

میزان غرته‌سنه

درین برمحرومیت عرفان ایله سنه‌لرجه مدت،

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No TE.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱٤ | جمعه ایرتسی | (۱۲ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۱ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون عجبدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌ته ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

ولادت باهرالسعادة حضرت رسالتپناهی

—

شرف ادراکیله مشرف اولدیغمز دون کیجه رحمةً للعالمین ورسولُ الثقلین افندمز حضرتلرینك قدمنهادهٔ عالم شهود اولمرینه مصادف برلیلهٔ مقدسه اولمسیله کرهٔ ارضك جمیع نقاطنده شرف مقیم یوزلرجه ملیون اهل ایمان قرداشلرمزی تبریك ایله حقمزده وسیلهٔ نجات و سلامت اولمسنی الطاف سبحانیه‌دن استدعا ایلرز .

مشروطیتمزی حقیله محافظه ایده‌لم

—

مشروطیت اداره‌نك بزم ایچون یکانه مدار نجات اولدیغنه جمله‌مز متفق بولنیورز . حکومت اجراسیه وظیفهٔ ، مبعوثلری ایله برابر بتون ملت ، اردولرده ممنوناً ومسارعةً آنك محافظه‌سنه ، اکا صادق اولمقلرینه یمین ایتدیلر .

اساس اوزرینه بوصورتله اتفاق تام حصوله کلنجه اندیشه‌لره آرتق محل کورلمه‌مك ایجاب ایدردی. نه‌چاره‌که ایش اویله‌اولمیور. اندیشه‌لر زائل اولمدقدن بشقه کوندن کونه تزاید ایدییور .

بوکبی احوالده « حکومت » لرك برنجی وظیفه‌لری عمومك اصول جدیده ومحدثه ایله الفت ایتملرینی تسهیل ایچون نمونهٔ امتثال اولمقدر. نظریه بویله ایکن حقیقت حال برعکس اولیور .

شو معکوس نتیجه‌لر غفلت اثری اولسه ایدی، باب عالی طرفندن تعمیرلری کوریلور، تکرر ایتمزدی. حال بوکه توالی ایدیور، مشروطیت اصولیله تألیفلری ممکن اولیان افعال صراحةً ارائه اولنمه‌سندن بیله زمامداران رسمیمز متأثر اولیورلر ، صاپا یوللرده کیتمکه دوام ایدیورلر .

مجلس مبعوثانمز اجتماع حالنده ، مطبوعات دخی هنوز کوستکسز ایکن میدان بوله بیلان شو احوال ختأسفهٔ رسمیه ، مجلس اعضاسی اوچاقلری باشلرینه عودت ایتدکدن ، مطبوعات دخی دردست مذاکره بولنان قپانه ربط اولندقدن صوکره نه اوله‌جقدر ؟

اندیشه‌لرك منبع اصلیسی بودر . حکومت، آداب وصول استبداد اوزره حرکت ایدیور ، یامشروطیتك غوامضنه واقف دکل ، خلوص نیتی اولدیغی حالده بشقه درلو حرکت ایتمکی بیله‌مور . یاخود حکومتمز بیله‌رك معکوس برمسلك تعقیب ایدیور .

* * *

مثلا حکومت غیرمسلم وطنداشلرمزك بوسنه‌دخی کافی السابق بدلات نقدیه شکلنده ایفای وظیفهٔ عسکریه ایتمه‌سنی ترویج والتزام ایتمشدر .

عجبا شوحرکتنی مشروطیت اداره‌نك اساساً روحی و نتیجهٔ طبیعیه‌سی بولنان مساوات حقوق و وظائف ایله تأویل ایتمك ممکن اولدیغنی ادعا ایده‌بیله‌جك قدر حکومتمز غافل‌میدر ؟

ظن ایتمه‌یز ، یاخود ایده‌مه‌یز . چونکه اویله برظنك مسئولیت معنویه‌سنی تأویل ایتمکه حیتمز تحمل ایده‌من .

اوحاله قانوناً، ادباً ، سیاسةً ، مصلحةً تجویزی جائز اولمیان برشئ ترویجده حکومت اصرار ایده‌جك، مجلس مبعوثان دخی غافل بولنه‌رق قبول جهتنه کیده‌جك اولورسه نه‌نتیجه‌چیقاجغنی تخمین ایده‌میورلر دیمکدر . حال بوکه نتایجی وخیم اوله‌جقدر .

چونکه غیرمسلم اولان وطنداشلرمز دیرلرایسه که : «استبداد بزی وطنه اولاد اولمقدن ، آنك محافظه‌سنه بدناً اشتراك ایتمك شرفندن محروم براقیور ایدی . بالخاصه (رعایا) لکمزك شو علامت تنزیلیه‌سندن قورتاره‌رق وطن عزیزك هرکسله مساوی اولادی صره‌سنه بزی ایصال ایتدیکی ایچون ماضیمزه پرده چکمش ، کمال سرور ومحبت ایله عناصر سائره‌یه دست وفاق واخوتمزی اوزاتمش ، امنیت تامه ایله استقباله عطف امید ایتمش ایدك . سز بدلات نقدیه کبی وطن عزیزه اقدس وظیفه‌یی ایفا ایتمك حقندن محرومیتی اوزرمزدن رفع ایتمکه مسارعت وجوبنی حس ایتمیورسه کز سزك مشروطیت طلب واستعدا- دیکزه نه‌نظرله باقه‌بیله‌جکز ؟» سوالنی وضع ایدرلر وبدلات نقدیه‌نك احکام مشروطیته منافی اولدیغنی ادعا ایله ویرمکدن استغنا کوستریرلرایسه نه‌یابه‌جقسکز ؟

شوقدر بسیط اولان وظیفه‌لریکزی بیلمیور- سه‌کز — الله رضامی ایچون اولسون — بیلدیککز، بیله‌جککز نه‌دن عبارتدر ؟

کندی کوزلرمزی قپامق ایله عیبمزی عالمك کوزندن ستر ایده‌مه‌یز .

شوحکمت قدیمه‌یی‌چوقدن بزه‌تسلیم ایتدیره‌جك دلائل فعلیه اورتهلنی استیعاب ایدوب طورور ایکن اولیای اموره آثاراتباه کورلمزسه بز نه‌دیه‌بیله‌جکز، مدنی عالم دخی نه‌دیه‌بیله‌جکدر ؟

بونك ایچون آرتق قوری سوزلرك زمانی کچدیکنی ، نوبت آثار فعلیه‌یه کلدیکنی ادعاده اصرار ایدیورز . اکر قابینه بوکا مقتدر دکلسه... « یادوه‌یی کوتملی ... » ضرب مثلی خاطرلامق وظیفه‌سنده اولسون تکاسل ایتمه‌ملیدر .

—

برازمنطق ، برازده اذعان !

—

پنجشنبه کونی جزا محکمه‌سنده جریان ایدن محاکمه‌یی بعض رفقامز نقلاً یازییورلر . اوقودق ، عبرت آلدق . برقاچ سطر اوقودقدن صوکره « براز منطق » خطابی آغزیمزدن فرلادی.

بش اون سطر دها اوقودق « برازده اذعان » خطابنك علاوه‌سنه مجبور اولدق . شوقدر که محاکمه‌یی اوقومقدن صرف نظر ایلدك . زیرا دوام ایدیلور ایسه هرسطرنده کیم بیلور نه کبی شیلره تصادف ایدیله‌جکدر دیو قورقدق . صوکره هر بریولسزلغه بر خطاب بولمق ایچون تصحیح خطایه، تعمیر سهو یاته ، خواب غفلتده کیلری ایقاظه ، فضائلدن حصه‌دار اولمیانلری اصلاحه وظیفه‌سزلری

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

وظیفه شناسانه دعوته، مسلکندن غیری ایله اوغراشانلره تعلیم آدابه دائر نه‌قدر لغات وتعبیرات وارایسه جمله‌سنی، براز منطق، براز اذعان، تمیلری کبی برآلای تمنی وخطابلرده بولونمق ایجاب ایده‌جکدی. برمدعی تصور ایدیکز. ارباب کمالدن برذاتك کسرحیثیتی ایچون فضولی تجاوزاتده بولونیور.

اوقدر فضولی کماوذاتك بوکبی نشریات یوزندن دوچار اولدیغی ضررلردن متجاوز شخصاً مستفید دکلدر. تجاوز بشقه‌لرینك کار ومنفعتنه اولدیغی ایچون بك فضولی اولیور.

اوذات آوروپاده بولندیغی صره‌ده ملت حقنده تعبیرات غیر لایقه قوللانه‌رق تحقیراتده بولنمش ایمش. بوندن شکایتده بولنان متجاوز باقکز محکمه حضورنده نه‌دیور:

علی کمال بك کندیسنی مدافعه ایتمك وماضیسنی کوسترمك ایستدی. افاداتی محکمه صالونده آلقیشلانمسی قوانین ونظاماته قارشو عمومی بررعایتسزلك صورتنده تلقی اولندی. بزم نیت صافیه‌مز اکلاشلمدی. علی کمال بك حقنده معتبر شاهدلره استناداً صرف ایلدیکم سوزلر، اوزرنده آز چوق برتهمت معنویه تشکیل ایتدیکی حالده جاهل خلق بونی ادراك ایده‌میه‌رك علی کمال بك محاکمه‌دن چیقارکن تیاتروده طوتیلان ساحه آلقیشجیلر طرفندن آلقیشلانیرکبی آلقیشلاندی بوفوق‌العاده بر سوء تأثیر اجرا ایدر. بو، رزالتی آلقیشلامق دیمکدر.

هپ برابر انصاف ایده‌لم: آوروپاده ایکن مخابراتیله خلقی تحقیر ایتدی دیو ادعاده بولنان بر مدعینك اوخلقك مرکز حکومتنده متشکل محکمهٔ عدالت حضورنده بوقدر سامعینك قولاقلری آراسنده سویلنان شو سوزلره نه‌وصف ویرمك لازم کلهجك؟ جاهل عد اولنان خلقك برقسمی مکاتب عالیه مداوم ومأذونلرندن اولان سامعیندن اولمغله غلیانه کله‌رك کرك شوافادهٔ مجنونانه‌ده بولنمش اولان بهادرك وکرك آنك سایه‌سنده التجا ایلدیکی جمعیت خفیه‌نك علیهنه علناً نمایشلراجراسنه وسیله‌ویرلمشدر.

ایشته بو وامثالی حرکات ووقوعاتله درکه مقبول عام وخاص، ممدوح صغار وکبار برجمعیت محترمه نامی، حرکتی موجب تنقید اولمغله‌ده قالیوب بویله علنی نمایشلره هدف اولمغه باشلادی.

بوقدر اخطارات خیرخواهانه‌یه وطبیعی آرالرنده بولنمسی غیر منکر اولان ارباب حمیتك ارشاداتنه رغماً «جمعیت خفیه‌نك» بوکونکی حاله کلسنده بر حکمت خفیه آرامق لازم کلیور. اوده عدالت الهیه‌در. عدالت الهیه‌یی دعوت ایدن حال ایسه «کبر» «عناد» «نعمت ناشناسلق» در.

—

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

مقاولاتده شوکت حکمداری حقنده برطاقم تحدیدات وتقییدات واردر. نظاماتك ساحهٔ تطبیقی ایسه دها زیاده فسحت افزا اولوب بونلر مقاولاتده صورت عادیه‌ده موضوع بحث اولان جهاتی اتمام؛ وسربستیٔ مذاهبی، حریت مطبوعاتی، حریت اشتراك واجتماع کبی مقاولاتك اصلا تماس ایتدیکی خصوصاتی وحقوق انتخابیه‌یی احتوا ایدر.

بوندن ماعدا هرنقطه، باخصوص قرالیت، قابینه، مجلس اعیان ومبعوثان کبی قوای مملکتك تشکیلات ووظائف وصلاحیاتی ومناسبات متقابله‌سی حقوق مکتوبه خارجنده قالیر.

ایشته حقوق مشروطیتك مرکزی وروحی اولوب فرانسه‌ده نیچه هیجانلری، نقدر حرارتلی مذاکره‌لری واحتراصات عمومیه‌یی ایجاب ایدن بتون بومسائل مهمه انکلتره‌ده یالکز تعاملی وعادته توفیقاً حل وتسویه اولنور.

بوبابده کی قوانین مشروطیت احکامی استکناه ایدلسین:

مثلا پارلمنتو اصولنك محور اصلیسی، تأثیرات سیاسیه‌نك مرکز ضروریسی اولان قابینه‌نك وظائفی تتبع اولنمق ایستنلسین.. آکلاشیلورکه انکلتره حقوق مکتوبه به‌سنده بومسئله‌یه دائر تصریحات وتفصیلاته دکل، حتی بومسئله‌نك آدینه دخی تصادف ایدلز.

نتیجه‌کیم مجلس مبعوثان واعیانك هرسنه اجتماعی، واجتماعه دعوت اولونمسی حقنده‌دخی هیچ برقانونده هیچ بر صراحت یوقدر.

پارلمنتونك ایکی قسمدن مرکب اولمسنه کانجه بوحال کندیلکندن ١٣٥٠ دن اول باشلامش، واوزماندن بری بومنوال اوزره جریان ایده کلش وبوده هیچ بروجهله مجبوریت قانونیه تحتنده بولنمه‌مشدر.

ویرکی طرحی خصوصنده کرك عوام قاره‌سنك حق رجحانی مسئله‌سی‌ده بوماهیتده‌در.

بوحق، حکومات متحدهٔ آمریقا قانون اساسیسنده، فرانسه قانون اساسیسنده الخ صراحةً مقید اولدیغی حالده انکلتره‌ده آنجق بر تعامل مدیده مستندر.

کرك لوردلر قاره‌سنك، عوام قاره‌سنك وظائف وامتیازات سائره‌سی‌ده بومرکزده‌در. یعنی بوزمین‌ده حدود قانونیه ایله چیزله‌مشدر.

تشکیلات عسکریه خصوصنده‌ده امتیاز قرالی‌ده بوحاله‌در. یعنی بوجهتده هیچ برقانون ایله معرف دکلدر.

بتون بو احوالده واحوال مماثله‌ده، والحاصل علی‌العموم قوای مملکتك تأثیراتی بحثنده انکلتره قانونلری دائما اختیار سکوت ایده کلشلردر.

از قضا بر اختلاف مهم حدوثنده چارهٔ حل دستورلرده دکل پارلمنتونك ویا محاکمك خزائن اوراقنده بولونور، لاحق اولاجق حکم برمتن عمومیه دکل احوال خصوصیهٔ مماثله‌یه توفیقاً صادر اولور. وبوصورتله مهام امور سیاسیه‌نك صور حلیه‌سی قوانین مکتوبه خارجنده اولهرق عرف وعادتك ید تقدیرینه مودوع در.

بوعادت وتعاملك قانون یرینه معمول به ولوب عین قوت وحاکمیتی حائز بولونمسنه اك غریب مثال رهبانك حقوق وامتیازات مالیه وانتخابیه‌سیدر.

انکلتره پارلمنتوسی من القدیم رهبان صنفی اوزرینه ویرکی طرح ایتمز، بالعکس رهبان کندی آره‌لرنده مجلس مخصوصلرنده کندیلرینه برویرکی تعیین ایدرلر، وعوام ولوردلر قاره‌سی‌ده بونی تصدیق ایله اکتفا ایدردی.

١٦٦٤ ده باش وکیل لورد «قلارندون» ایله قانتور بری آرشوه‌کی آره‌سنده پرده آرقه‌سنده برمقاوله عقد اولندی. ورهبانك فی‌مابعد کندی کندینه ویرکی طرح ایتمه‌رك پارلمنتو نظرنده رهبان ایله غیررهبان آره‌سنده، رسم دولت نقطهٔ نظرندن برفرق بولونمه‌مسی قرارکیر اولدی. فی‌الواقع ١٦٦٥ ده قانون مالی رهبانی صوك مجلس دوحانیلرینك وضع ایتدیکی رسمی ایفادن منع ایدرك هرکسك رسوم اوکنده کیفیةً، کمیةً واصولاً مساواتی تقدیر ایتدی.

مع هذا قانون مالی رهبانی دیدیکی زمان اصول سابقه‌یه عودتده تخییر ایدیوردی.

حال بوکه ١٦٦٤ دن بری رهبان بوحقلرندن اصلا استفاده طریقنه توسل ایتمه‌مشدر.

انجق رهبانك حق خیاری باقیدر، بو حق برقانون ایله علی‌الاطلاق ملغا دکلدر.

برصورتده که ملتك بتون صنفی برویرکویه ربط ایتمك بوکونده برصراحت قانونیه‌یه مستند اولمیوب بوصنفك رضای ضمنیسنه، واوزون برمدت فراغتنه باغلیدر. وبوصنف امتیاز مخصوصنی اعاده ایتمك حقنه مالکدر.

بوصورتله براثر جمله اولان وقوانین مکتوبه ایله مؤید بولونان بوقبیل تعدیلاتدن هیئات انتخابیه‌یه متعلق دیکر بر تعدیلاته قپو آچلمشدر.

فی‌الواقع رهبان کندی رسومنی کندی طرح ایتدیکی زمان عوام قاره‌سنه اعضا انتخابی ایله علاقه‌دار دکل ایدیلر.

حال بوکه قانون رسومه صورت عمومیه‌ده تابع طوتیلنجه بو رسمی وضع وتعیین ایده‌جك اولان مجلسده بروکیل بولوندیره‌بیلملری طبیعی ومنطقی ایدی. نتیجه‌کیم طول مدتدن بری قابل انتخاب اولمیان رهبان، تعدیلات واقعه اوزرینه انتخاب ایتمك حقلرینی استعماله باشلامشلردر.

رهبانی هیئات انتخابیه‌یه صوقان قانونی آرایه‌لم: نه بولورز؟

— هیچ!

بویله بر قانون وضع اولونمه‌مشدر. حکمت معامله ضمناً تقدیر وقبول اولونیورمش وکیفیق تأیید ایچون باشلی باشنه برمادهٔ قانونیه وضعنه لزوم کورلمه‌مشدر.

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

تصفیهٔ رتب عسکریه لایحه‌سی

— مابعد —

مبدأ تصفیه

مبدأ تصفیه بروجه آتی اولمليدر :

٤ — علی‌العموم مکتبلی ضابطان ایچون مبدأ تصفیه مکتبدن چیقدقلری تاریخ ورتبه‌دن بدأ ایدر . [مثلا : ارکان حربلرك ، ممتازلرك ، اطبانك یوز باشیلق رتبه‌سی وتاریخ نصبی مبدأ تصفیه‌در . طوپجی واستحکام صنفندن مکتبك ملازم اول چیقاردیغی دورلرده‌کی ضابطانك مبدأ تصفیه‌سی ملازم اوللك رتبه‌وتاریخی ، ثانی چیقارلمغه باشلاندیغی زماندن اعتباراً ملازم ثانیلك رتبه‌سی وتاریخیدر .]

٥ — حسب اللزوم اکمال تحصیل ایتمه‌دن مکتبدن ضابطلکله نشأت ایتدیریلن صنفلرك مبدأ تصفیه‌لری ، مستثنا اولهرق ، چیقدقلری تاریخدن اعتبار ایدلیوب برمعتاد اکمال تحصیل ایتمری حالنده هانکی تاریخده وهانکی رتبه ایله نشأت ایلمری ایجاب ایدیورسه اوتاریخ ورتبه‌دن اعتبار ایدیلیر .

٦ — علی‌العموم آلایلی ضابطان ایچون مبدأ تصفیه سلك جلیل عسکریه تاریخ دخوللریدر . اون سکز یاشندن دون اولهرق سلك عسکریه قید ایدلش اولانلرك دخوللری ، کوکلی افراده توفیقاً ، اون طقوزنجی یاشنك برنجی کونندن تعداد وحساب اولنوب آندن اولکیلری حسابه قاتلمز .

آلایلی نام وقیدی آلتنده بولنان ضابطان ، عسکره هانکی رتبه ومسلك ایله کیرمش اولورسه اولسون ، مطلقا مبدأ تصفیه‌دن اعتباراً حقلرنده سلاح اندازلق مدتی دخی محسوب ایدیلیر .

٧ — ممالك اجنبیه‌ده تحصیل ایدرك اردوی همایونه طوغریدن طوغری‌یه ارکان حرب ، صف ضابطی ویا طبیب وسائره اولهرق قید اولنمش اولان ضابطانك مبدأ تصفیه‌سی ، منسوب اولدیغی مسلکله تاریخ دخولنده مکتبدن چیقمش کبی اعتبارایدیلهرك (ماده ٤) ه کوره معامله ایدیلیر . [مثلا : آوروپاده بالتحصیل کلهرك اردوی همایونه مکتبلی نامیله ٥ تشرین ثانی سنه ١٣٢٤ تاریخنده یکدن یوزباشی رتبه‌سنده کیرمش اولان بریباده ضابطنك مبدأ تصفیه‌سی : ٥ تشرین ثانی سنه ١٣٢٤ تاریخی وملازم ثانیلك رتبه‌شیدر .]

٨ — صنف آرقداشلرندن دها بیوك رتبه‌ده اولهرق مکتبدن نشأت ایدن ضابطان ایچون مبدأ تصفیه ، مسلك وصنف آرقداشلرینك تاریخ نشأت واوتاریخده کی رتبه‌لریدر .

٩ — اولادعشایردن مستثنا برصورتده یتیشد - یریلان ضابطان ایچون مکتبدن ضابط اولهرق نشأت ایتدکلری تاریخ ایله ملازم اوللك رتبه‌سی مبدأ تصفیه اعتبار اولنلیدر .

احوال استثنائیه و بونلر ایچون اجرا ایدیله‌جك ضمائم

١٠ — حربده بولنمق ، حربده ویا اشقیا مصادماتنده ترفیع ایدلمك ؛ یمن ، حجاز ، قصیم ، آلتنجی اردو ، فیزان وطرابلس غرب منطقه‌لرینه کیتمك وبورالرده طول مدت قالمش اولمق احوال استثنائیه‌دن معدوددر .

١١ — احوال استثنائیه ایچون اجرا ایدیله‌جك ضمائم بروجه آتی بش جدول ایله ارائه اولنمشدر :

جدول ١ — حربده بولنانلره ، حربده ویا اشقیا مصادماتنده ترفیعاً تلطیف ایدیلنلره اشبو احوال استثنائیه‌دن هربری ایچون ضم اولنه‌جق مقادیری مبین جدولدر

علی‌العموم برحربده بولنانلره	برحربده ترفیع رتبه ایدنلره آیریجه	اشقیامصادماتنده ترفیع رتبه‌ایدنلره
سنه	سنه	سنه
١	٢	١,٥

جدول ٢ — مکتبلی ملازم ثانی واوللرمستثنا اولمق اوزره علی‌العموم ترفیعاً ویا بلا ترفیع یمن ، حجاز ، قصیم وفیزان منطقه‌لرینه مال اولهرق ویا قطعه‌سیله مأمور اولوب کیدنلر حقنده ضمائم جدولیدر

آلتی آی بولنانلره	برسنه بولنانلره	برسنه‌دن فضله بولنانلره	ایکی سنه بولنانلره	ایکی بچوق سنه بولنانلره	اوچ سنه بولنانلره	اوچ بچوق سنه بولنانلره	درت سنه ودها زیاده بولنانلره	ملاحظات
سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	
٢	٢	٢	٢	٢	٢	٢	٢	علی‌العموم ترفیعاً کوندرلدیکیچون بوحقك محافظه‌سی مقصدیله اجرا ایدیله‌جك (ضمائم مقطوعه)
٠,٢٥	٠,٥	٠,٧٥	١	١	١	١	١	علی‌العموم ترفیعاً کوندرلدیکیچون بوحقدن اورادہ بولنمدقلری مدتله متناسب برصورتده مستفید اوله بیلمری ایچون اجرا ایدیله‌جك (ضمائم نسبیه)
٠,٢٥	٠,٥	٠,٧٥	١	١,٢٥	١,٥	١,٧٥	٢	ثالثاً یمن ، حجازده سکز آی خدمت برسنه اعتبار اولنمسیندن وکثرت رفیات سبیله اردو داخلنده شمدیه قدر ترفیع صره‌لری دها چابق کلمسیندن وقصیم ایله فیزانك‌ده اقلیمی پك شدید اولدیغندن طولایی اجرا ایدیله‌جك (ضمائم نسبیه)
٢,٥	٣	٥,	٠	٤,٢٥	٤,٥	٤,٧٥	٥	یکون ضمائم

جدول ٣ — مکتبلی ملازم ثانی و اوللردن یوز باشیلقله ویا بلا ترفیع یمن ، حجاز ، قصیم وفیزان منطقه‌لرینه مال اولهرق ویا قطعه‌سیله مأمور اولوب کیدنلر حقنده ضمائم جدولیدر

آلتی آی بولنانلره	برسنه بولنانلره	برسنه‌دن فضله بولنانلره	ایکی بچوق سنه بولنانلره	ایکی سنه بولنانلره	برسنه بولنانلره	اوچ سنه بولنانلره	اوچ بچوق سنه بولنانلره	درت سنه ودها زیاده بولنانلره	ملاحظات
سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	
٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	٣,٥	جدول ٢ دهکی ملاحظاته بناءً اجرا ایدیله‌جك (ضمائم مقطوعه)
٠,٢٥	٠,٥	٠,٧٥	١	١	١	١	١	١	» » » » (ضمائم نسبیه)
٠,٢٥	٠,٥	٠,٧٥	١	١,٢٥	١,٥	١,٧٥	٢	٢	» » » » (ضمائم نسبیه)
٤	٤,٥	٥	٥,٥	٥,٧٥	٦	٦,٢٥	٦,٥	٦,٥	یکون ضمائم

(مابعدی وار)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

اوراق ومکاتیب

—

احمد شعیب بك

کچنلرده (عثمانلی) رفیقمزده «معارف ناظرینك مظالمی» حقنده کوریلان بر بند اوزرینه تلاش ایده‌رك ناظر ایله کوروشدیکمزی ونتیجه‌سنی یازمش ایدك .

ایش بونکله بتمدی . بشقه نتیجه‌لری کورلدی. بونلرك ایچنده دخی بالخاصه بزجه موجب ممنونیت اولانی واردر . اوده احمد شعیب بك ایله پیدای الفت ایتمه‌مزدر .

ذاتاً احمد شعیب بکك مجلس معارفدن اخراجی بلا استثنا ذاتنه شرف ویره‌جك اسبابدن ایدی . بونی‌ده کندوسی طبیعی بیلور ظنیله واساساً بحث غزته مندرجاتنك تنقیدی کبی محدود برستون دائره‌سنده بولنمق حسبیله «اوقدر تلاشه محل یوق» شکلنده بحثی قیصه‌جه کسمش ایدك .

احمد شعیب بك بونی کندوسنه شمولی عد ایتمش . کوروشدك. تعاطیٔ افکار ومطالعات ایتدك. جملةً کندوسنك لهنده اولان اسباب انفصال حقنده ناظر افندیدن ایشتدیکمی سویلدم . اوده بونك درجهٔ مناسبتی اکلاتدی . نظارتده حاصل ایتدیکمز فکرمزی قسماً صارصدی ... فقط ناظرك استبداد ومظالمنه قطعی صورتده حکم ایتدیره‌مدی .

چونکه احمد شعیب بکك انفصالنه مدار اولان اسباب شونلردر :

اولاً — ایجاب مصلحت اوله‌رق مجلس معارف اعضاسنی سکزدن آلتیه ایندیرمك لازم کلمش .

ثانیاً — احمد شعیب‌بك تموزدن صوکره معارفه آلنمش مأمورلردن بری بولنمش .

ثالثاً — احمد شعیب بك اساساً مکاتب عالیه‌ده استقبالی پارلاق برمعلم محترم اولدقدن بشقه ، تحصیل وتربیه‌سی ، فعالیتی ، استعداد فطریسی اعتباریله هر وقت و هر یرده اعتباری جالب اولان ممتاز کنجلرمزدن برذات اولدیغندن زحمتسز اوله‌رق کندینه برباب فیض وسلامت آچمغه مقتدردر .

رابعاً — حال بوکه آنك یرینه چیقاریله‌جق اعضا اوحالده دکلمش. فضله اوله‌رق «معارف مجلسی» امر اخیره قدر معارف مجلسی اولمقدن زیاده .. «اداره مجلسی» مقامنده بولنه‌جق ایمش .

حاصلی ایش احمد شعیب بکه نقیصه ویره‌جك برایش دکل ، بالعکس شرفی موجبدر . کندیسیله تشرفزده فضله کارمز اولدی .

نظارتك توفیق فکرت بك حقنده کی فکری‌ده میر مومی الیهه جالب شکراندر . ایش بودجه‌نك طارلغندن متولد برضرورت اساسنه مستنددر .

بودجه باب عالیده اوچنجی دفعه اوله‌رق بودانمش. نه‌قولی قالمش ، نه‌ده قنادی. مشکلات بوندن چیقمش. چیقاجق اولان بوکبی مشکلاتده چوق اولسه کرکدر .

—

ولایات

غلای اسعار یوزندن تلف نفس درجه‌سنه کلمش اولان عجزویه معاونته شتابان اولق لزومنی متضمن کنغریدن بش معتبر امضا ایله آلنان تلغرافنامه اوراده بویله برحالك وقوعنی محلنك اشعارینه عطفاً تکذیب ایدن داخلیه نظارتنه تقدیم قلندی . شان حکومته دوشن البته اجرا اولنور .

تلغرافنامه‌ی داخلیه نظارتنه تودیع ایله اکتفا ایتیوب شو مطالعاتی یوروتمکده قوةً وحمیةً کندومزی بورجلو کوردك :

کنغری کبی مرکز حکومته یقین ، درسعادتده مبعوثلری مقیم ومکین اولان برپرده‌کی قحط وغلانك وجودینی ودرجهٔ تأثیرینی صورت صحیحه‌ده تعیین ایده‌مامك‌ده آروجه بادیٔ اسفدر .

آلدیغمز مکتوب وتلغرافلری احتیاطاً نشر ایتیورز . مع مافیه داخلیه نظارتی «وظیفه» سنی برآن اول اجرا ایتملیدر . کندوسنه ترتب ایدن وظیفه ایکیدن بریدر :

یا غلای اسعار تلف نفس درجه‌سنه کلمشدر .

اوحالده هیجان افکاری موجب وحقیقته غیر مقرون مراجعات ومخابراتده بولنان «ذوات معتبره» حقنده تعقیبات قانونیه اجرا ایتمك ،

ویا شکایات واقعه‌نك نفس الامره مطابقتی تسلیم ایله معاونت عاجله‌ده بولنمقله برابر کتم حقیقت ایدن مأمورین مسئوله‌سی حقنده مجازات مؤثره ترتیب ایلمك .

بونك اوچنجیسی اوله‌رق داخلیه نظارتنك پایه بیله‌جکی برشی دها وار ایسه اوده سکوتدر . شو قدرکه «سکوت» ایله حل مسئله ایتمی ایچون داخلیه ناظری کندوسنك ملت وکلاسنك یعنی بو آچلقدن اولمك درجه‌سنه کلانلرك وکیللرینك «معتمد» ی اولدیغنی اونوتمسی شرطدر .

شو «شرط» ایله مقید اولان سکوته داخلیه نظارتنك بردرجه‌یه قدر رغبت کوسترمه‌جکنی بیله‌میز.

آنجق «کنغری» ده معیشت عمومیه‌نك حال طبیعیده اولدیغنك مسئولیتی آلتنده نظارت مشار الیهاجه رسماً اعلانه وبناءً علیه بو بابده مراجعاتده بولنانلرك افتراده وحضور وآسایشی محل حرکاتده بولنملرندن ناشی حقلرنده معاملهٔ قانونیه اجراسنه قدر کنغری محتاجینی ایچون درجه ابتدار اولنان اعانه‌نك قبولنده مضطر قالیورز .

آلنان تلغرافنامه‌ده دخی بو بابده دریغ معاونت ایتیه‌جك ارباب فتوته شمدیدن تشکر ایدیلیور .

—

عیناً

اتحاد وترقی جمعیتی بکلر بکی قلوبنه

محترم افندیلر

بوکون ، قناعت وجدانیمم ، بنی جمعیتکزدن آیرلغه سوق ایدیور . وضعیتی ، ملتك سعادت وسلامتی ایچون کیندیکه برتهلکه تشکیل ایتدیکنی کورمکده اولدیغم بویله برجمعیتك دفترنده ، اسممك بولنمسنی ، آرتق ایستهمم . مفصلجه بر استعفا نامه‌م بش آلتی کون مقدم «سربستی» غزته‌سیله نشر ایدلمك اوزره ایکن برنجی فریق شریف پاشا حضرتلرینك «اقدام» ك محترم صحیفه‌لرینی تزیین ایدن استعفا نامه‌سی، ایفا ایتمك ایستدیکم وظیفه‌ی پك بلیغ، پك متین بر صورتده اکمال ایلمش بولنمغله ، شیمدی ارباب حمیته پاشا حضرتلرینك مذکور مقاله‌سنی توصیه ایله اکتفا ایدر و دها زیاده بسط کلامه حاجت کورمم .

جمله‌کزدن کوردیکم شخصی التفاتلره ایسه علناً تشکری وجیبهٔ ذمت بیلیرم افندم .

ا . رائف

—

قونیه ارکلیسنده اخوت قلوبی اعضاسندن سمباط افندیه — مکتوب والالرینه تشکر ایلرز. کندویه مالك اولیوب بشقه‌لرینك حسابنه کدر آلت اولان بیچاره‌لره خطابده بولنمق فضله برلطفدر .

—

اوراق حوادث

—

کچن کونکی اجلاسزده آوسترویا وآلمانیا حکومتلرینك احراز ایتدکلری مظفریت ثمره‌لرینك شانیله متناسب اولمیه‌جغنی تخمیناً بیان ایتمش ایدك . حتی بونك ایکنجی بر (السلاس - لورن) درجه‌سنده اهمیتی حائز اولدیغنی‌ده علاوه ایتمشیدك .

(اقدام) رفیقمزك دونکی نسخه‌سنده نقلاً مندرج بولنان (تان) و (تایمس) غزته‌لرینك بندلرینی مطالعه ایدن ارباب وقوف تخمینمزك درجهٔ مناسبتی تقدیر ایتملردر .

—

درویش وحدتی بك استغفاره بورجلیدر ! زهد درویشانه ایله امتزاج قبول ایتیمان منهیاتدن بحث ایتمك قضاسنده بولنمش !

حقیقةً اولکی کونکی (وولقان) رفیق غیرتمزك فورانی قارخانه اسرارندن اولان (بلوف) چامورینی قلم تقوا پرورانه‌سنه قدر صچراتمش . شرطلنمق ایجاب ایتسه کرکدر .

بونکله برابر تصویر ومقایسه جالب تحسیندر .

—

نشریات جدیده

—

مصور محیط

فائق صبری بکك ریاست تحریریه‌سنده برصورت اهتمام‌پرورانه‌ده انتشارایدن «مصور محیط» رساله‌سنك یکرمی برنجی نسخه‌سی انتشار ایتمشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۵ | بازار | (۱۳ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۲ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌ته ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

لوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزه نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمرق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

منتخب ثانیلرك انظار تمیزلرینه

حر بر مملکتده فرقه‌لرك ظهوری طبیعیدر . طبیعی اولان شیلرده مقبولدر . فقط شرط، طبیعیلك دائره‌سنه انحصاراً حصول بوله‌بیلسیدر .

تصادم افکاردن مختلف جریانلر پیدا اولور . جریانلرك ماهیتلری آکلاشیلیر . شوصورتله جریانلر اثبات موجودیت ایتدکدن صوکره کندولرینه بر وصف وشکل ویریلور . یعنی ابتدا پروغرام کندولکندن حاصل اولور . صوکره منتسبین هیئتی تشکل ایدرلر .

ایشته بوصورتله نشئت ایدن فرقه‌لر جداً فرق سیاسیه اولور ، مسلکلری مزاجلره موافق اولمامق ایله برابر مخالفینجه بیله معتبر طوتیلور .

بزده بویله اولمیور . فرقه تشکیل ایتمك برصنعت، برمعرفت عد اولنیور . موجود بر فرقه‌یه انتساب ایتمك موفق اولهمیانلر ، دیکر برفرقه تشکیلنه قرار ویریورلر . فرقه تشکل ایدیور . برچوق مناقشه‌لر ایچنده پروغراملر تنظیم ایتمك باشلایورلر .

بوصورتله حاصل اولان فرقه‌لر پایدار اولهمز . چونکه یالکز فرقه وجمعیت عنوانی مقصد ومسلك اولمق ایچون کفایت ایده‌مز .

بتون قوای ملتی ایلك حمله‌ده جلب ایتمش اولان « جمعیت اتحادیه » مذکور علته مبتلا اولهرق زواله یوز طوتدی . مؤثر تدبیرلر اتخاذ ایدلمزسه بقاسی بیله مأیوس دکلدر .

ایکنجی درجه‌ده اهمیتی حائز اولان « احرار » فرقه‌سی استقبالنی تأمین ایده‌جك فرصتلره مالك ایکن عینی علتدن کندوسنی محافظه ایده‌میور . اوکنده‌کی مثالدن عبرت آله‌میور .

ناظم پاشا ایله بزم نامزدلکمز معلومات والتماسمزك خارجنده اولهرق برطرفدن ایلریه سورولمش ایدی . عهده‌مزه دوشن وظیفهٔ حمیتی ایفا ایتمك مسارعت ایتدك . موقع مخصوصنه بناءً رقیب اولهمیه‌جغمزی بیان ایتدك .

چکلمه‌مز ناظم پاشانك نامزدلکی قبول ایتمه‌سیله مشروط ایدی . قبول ایتمیه‌جکی تبین ایدنجه تمامیله باقی دیمکدی .

« احرار » فرقه‌سی بونی حسابه قویمامش . مخالفین رأیلرینك انقسامی جائز اولهمیه‌جغنی آکلامق ایسته‌مه‌مش . بودفعه‌ده عدم موفقیته دوچار اولنجه فرقه‌نك شرفی اعتباریله حاصل اولهبیله‌جك نتایجی احاطه ایده‌مامش . موجود اولان بزم نامزدلکمزه رقابةً دیکر برنامزد انتخاب ایله ایلریه سورمشدر.

انتخاب ایتدیکی نامزدك کامل ازهرجهت مکملدر. بونی هرکسدن زیاده بز تسلیم ایدهرز . چونکه علی کمال بکی هرکسدن زیاده ، هرکسدن صمیمی برصورتده طانیرز وسوهرز. لکن بونده دخی (احرار) فرقه‌سی اصابت ایده‌مامشدر .

چونکه اولاً — مخالفلری تك علی کمال بکه مانع اولمق خاطری ایچون، حتی بزه‌بیله رأی ویرمکه مستعددرلر .

ثانیاً — اوته‌دنبری تعلیم وتعلم ومجاهدهٔ ملیه‌ده بزی جداً پدربیلمکه آلشمش برذاتدر . بز دخی کندوسنی اوز اولاد ، شریك مسلك ومقصد بیله‌رك صمیمی برمحبتله سومکدن خالی قالمدق . بوحالده علی کمال بکی مشکل برموقعه سوق ایتدکلرینك فرقه واره‌میورلر .

شو غیر طبیعی وبزجه غیرمطلوب اولان دوئلوده مقتدر اولدیغمز سلاحلری استعمال ایتمکه تأدب ایتسه‌ك بیله، دیکرلرك بونلری استعمال ایده‌بیله جکلرینی نیچون حسابه آلمیورلر ؟ یوقسه آرانك انقسامندن احترازاً حمیتمزه عطف امل ایدییورلر ایسه حمیت قدر معتبر اولان دیکر اسبابك علی کمال بك اوکندن چکلمه‌مزه مساعده ایتمیه‌جکنی بیله‌میورلرمی ؟

شو سویهٔ فکریه‌ده بولنان فرقه‌نك استقبالنه بزامنیت ایده‌میز . ایدنلره‌ده « سلامتلر اوله! » دیرز.

دیکر طرفدن فرقهٔ اتحادیه خارجیه ناظری رفعت پاشانی نامزد اعلان ایدیور .

« پنجهٔ استبداد » مزی اوقویانلر بونده دخی بومبارك فرقه‌نك خطا ایتدیکنی تسلیم ایده‌جکلردر .

حاصلی جداً عرض ایده‌رز که منتخب ثانیلرك ایشنی تسهیل ایده‌جکلری یرده هر ایکی فرقه آنی تصعیب ایتمکدن کندیلرینی وقایه ایده‌میورلر .

چونکه مکتبك داخل وخارجنده وظیفه‌سنی معتاد مطلوبدن فضله اولهرق ایفا ایتمکه موفق اولمش برمعلم ایله

هر بری برر مدار فخر ملی اولان ایکی کنزیده طلبه‌سی بیننده ، تصادفات غریبه‌دن اولهرق ـ تحدث ایدن برمسابقه‌یی مقبول « بردرس سیاست » شکلنده فصل اتمك کبی مشکل بروظیفه‌یه کندیلرینی قابلش بولنیورلر.

جناب حق کندولرینی ارشاد بیورسون !

—

کامل پاشا بیان نامه‌سنك غزته لسانینه ترجمه‌سی

انقلابمز ناکهانی برصورتده شرف ظهور ایتدی. هرکسی سویندیردیکی قدر ده شاشیرتدی . عساکر عثمانیه امراسی ایله ضابطاننك خارجنده اولان جمعیت اتحادیه ارکانی ده ادارهٔ امور دولتدن بهره‌دار اولمیان بش اون کنجدن عبارت اولدیغی حالده مرکز حکومت کندوسنی ارباب اقتدارلردن مرکب ومکمل برهیئت اوکنده ظن ایتدی، اکا قارشو تسلیمیت تامه‌ده بولندی .

بونك ایچون ایلك کوندن برو جریان اموره سکته عارض اولمش ایدی .

خارجك اعانه‌سندن سنه‌لرجه مستفید اولمش ، انکلیز بلغار قومیته‌لرینك حمایتلرینه اوغرامش ، مانیاسی زاده رفیق بك مرحومك اطرافنده طوپلانمش اولان اشبو جمعیت ارکانی آلتی یوز سنه‌لك برشکل اداره‌دن دیکرینه انتقال ایتمکده بولنان بر دولت معظمه‌نك معروض قالهجنی مسلم اولان غوائل شدیده‌یه قارشو تدابیر لازمه اتخاذ ایچون ادارهٔ مرکزیه ایله متفقاً حرکته مسارعت ایده‌جکلری یرده کندی جمعیتلرینك توسیع دائرهٔ نفوذ ایتمی غیرتنه دوشمشلر، شعبه‌لر

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZL 1153

تأسیسی ضمننده هر طرفه تلغرافله امرلر ویرمکله اشتغال ایتمشلر در .

اشبو اوامر تلغرافیه اکثریت اعتباریله نا اهللر الته کچمش، آنلر طرفندن علی العجله تشکیل اولنان شعبه‌لرك حرکات ومعاملات کونا کونی یوزندن طشره ادارهٔ حکومتنك‌ده اخلالنه سبب اولمشلردر .

اصول ادارهٔ مشروطه‌نك مستند بولندیغی قوای اصلیه‌دن یالکز مطبوعات همان وجود بوله‌رق اوده مدت مدیده‌دن برو صرقی بر ممنوعیتك وانواع تضییقاته هدف اولمق حسبیله آهنك معنویلرینی غائب ایتمش اولان برطاقم تجربه‌سزلر اللرینه دوشمشدر. بونك ایچون انقلاب محرانلرنده لزومی درکار اولان اعتدال وبصیرت اوزره اعادهٔ سکونت بولنده افکار عمومیه‌یه اجرای تأثیر ایتمك سعی وغیرت ایدیله‌جکی یرده صنوف اهالیدن کیمنك بردرلو وکیمنك بشقه‌درلو افکار وحساباتی تحریك ایتمك بولنده لسان استعمال اولنه‌رق بحران عمومی کیندکجه تشدد وتوسع ایتمشدر .

بالخاصه دوائر رسمیهٔ حکومتده معاملات جاریه‌یه طورغونلق عارض اولمش، بوده برطرفدن ارکان ومأمورینـدن قسم اعظمنـده حربت ومشروطیت اصولنك جاهلی بولنمق جهتیله وظائف اصلیه‌لری دائره‌سنده‌کی احوال واقعه‌یی حقیله تقدیر ایتمکدن عاجز قالملرندن، دیکر طرفدن جمعیت نامنه اوله‌رق برطاقم نااهللرك معاملات رسمیه‌یه مداخله ایتملرندن ایلری کلمشدر .

بوصورتله امور داخلیه تدابیر عاجله‌یی داعی برغائلهٔ مهلکه شکلنی آلدیغی کبی امور خارجیه دخی بالخاصه بوسنه وهرسك آوستریا طرفندن الحاقی وبلغارستان امارتنك استقلال اعلانی یوزندن مملکتی بیوك برتهلکه‌یه القا ایتمش ایدی .

بونجه مشکلات داخلیه وخارجیه ایچنده ادارهٔ اموری درعهده ایلمك امری سن‌واهله منافی برامر مهم اولدیغی حالده مجرد وظیفهٔ وطنپرورانه سوقیله قبولی جهتنه کیدلمش ووسعك یتدیکی قدر صرف مساعی ایله مملکتی دائرهٔ سلامت وسکونته برآن اول ایصالنه چالشلمشدر .

غائلهٔ خارجیه مسلم عالم اولدیغی وجهله چوقدن‌برو امثالی کورولمه‌مش غوائل مهمه‌دن اوله‌رق بتون جهانك سکون وامنیتی اخلال ایتمش ایدی. بونك ایچون اول امرده توسیع دائرهٔ مخاطرات ایتمسنه محل براقمامق اوزره صرف مساعی‌یه اهتمام اولنمش، مقبولیت عمومیه اولان بر نتیجه‌یه اقتران ایتدیرلمش ایکن داخلی غائله‌لرك داعی اولدیغی مشغولیت انك بیله فوقنده طاقتفرسا برحال کسب ایتمش بولنمسندن طولابی هنوز برطرف ایدیله‌مامشدر .

چونکه برطرفدن انقلابك فاعل اصلیسی بولنان اردو، کندولرینه لزومندن چوق فضله قیمت‌واهمیت ویرمك امله‌دوشمش اولان جمعیت اتحادیه‌منسوبلرینك معناسز ومهلك تحریکاتنه هدف اولمش، وظیفهٔ اصلیهٔ مقدسه‌دن انحراف ایتمك ایچون استعداد کوسترمش؛ دیکر طرفن مذکور جمعیت منتسبینی حرکاتنك معکوس نتایجدن متنبه اوله‌رق تعدیل مسلك وتقلیل مداخلات ایده‌جکلری یرده کویا ملحوظ اولان استعداد ارتجاع بهانه‌سیله توسیع مداخلات جهتنه کینمکه اصرار کوسترمکده دوام ایتمشدر. حال بوکه مشروطیت اداره‌نك حسن قبولی امرنده عسکر ایله بالجمله صنوف اهالی متفق‌البال اولدیغنه نظراً بوادعا باطل اولدیغی قدر اعادهٔ آسایشه وانتظام اداره‌یه‌ده مهلك ایدی امتدادینه محل براقلمامسی وظیفه‌سنی بیلیر هر بر حکومت ایچون اقدم واهم امور عدادنده‌جق مرتبه‌یه واصل اولمشیدی .

هیئت وکلا بوحالك ادامه‌سی جائز اولهمیه‌جنی حقنده متفق‌الافکار ایدی. چونکه هیچ بر حکومت ویاخود هیچ بر رجل دولت مثلا :

(١) خانه صاحبی ومسئول بر رئیس اداره بولنان برذاته مراجعته « یارین اقشام فلانلری خانه‌کزه دعوت ایدك : ضیافتی حاضرلایه‌جقسکز . دیمه‌لری ، باخصوص « بن بیلمدیکم آدملری دعوت ایده‌یم ، برکره کوروشه‌لم ، کیم اولدقلرینی شخصاً وسفارتدن استیضاحاً آکلایمده صوکره دعوت ایتمش اولهیم » کبی بسیط جوابی تقدیر ایده‌مه‌لری .

(٢) شوبسیط بر منطقی جنایت واهانت مقامنده تلقی ایله کندولکلرندن مقام خلافت وسلطنته مراجعته « شمدی مهری آلوب صدر اعظمی عزل ایده‌جکسکز » کبی چوجقلقلرك ماهیتی احاطه ایده‌مه‌مك درجه‌سنده امور دولتده اظهار جهل مرکب ایله‌ملری .

(٣) مشروعاً مؤسس بر حکومت ایچنده ، مجلس مبعوثانك حال اجتماعنده ، خفی بر جمعیتك امور دولته مداخله‌سنك فساد کسوه‌سندن تجرید ایتمك ممکن اوله‌میه‌جغنی بیلمه‌ملری وبوبابده ارشاد کارانه نصایحك حکمتنی احاطه ایتمکده عجز تام کوسترمه‌لری .

(٤) امور انتخابیه‌ده حر اولان خلقی تهدیداً جمعیتلرینك دیندن ، دولتدن ، ملتدن ، وطنك سلامتندن ، هرکسك وجدانندن دها یوکسك ومعتبر اولدیغنی ادعا ایتمك کبی معاملات مجنونانه‌یه قدر وارمه‌لری .

(٥) دولتك بقاسی وسلامت آتیه‌سنه مستقلاً تماس ایدن مسائل عظیمه‌نك تسویه‌سیله مشغول وخط حرکتی بتون جهان اعتباریله مقبول اولان برهیئت وکلایی ، یك مسکین ومعناسز حساب ذاتیلرینه بناءً ، موقع اقتدار دن دوشورمك ایچون عساکر بریه وبحریه‌نك انتظامنی اخلال ایده‌جك معاملات فسادیه‌دن بیله قاچنمه‌ملری ،

(٦) ملت مجسمه دیمك اولان وانقراض حالندن مملکتی خلاص ایتمك اوزره یکانه مدار استناد بولندیغی خارجاً وداخلاً مسلم بولنان مجلس مبعوثانی ، خفی وامور دولته وقوفدن محروم بر جمعیتك النده ، آلت کوسترمك یوزندن تولد ایده‌بیله‌جك محذورلری بیلمه‌ملری .

(٧) بلغارستان تضمیناتی مسئله‌سی روسیه حکومتی ایله باب عالی آره‌سنده بر مسئله شکلنه کیرمه‌سی اوزرینه ، دیکر سببلردن ماعدا وقتیله مناستر روس قونسلوسنه تعرض ماده‌سندن دولایی مجلس خاصده حضوری پترسبورغجه « تزا کتمزلك » مقامنده تلقی اولنه‌کلان برناظرك ، آرزوسی وجهله تبدیلی ایله یرینه کتیریلان ناظم پاشا کبی مقتدر ومشروطیته طرفدارلغی مسلم اولان برذات محترمی استبداد طرفدارلغی ایله اتهام رادەسنه‌قدر وارمه‌سنك مسئولیتی احاطه ایده‌مه‌ملری.

(٩) ایجاب حال ایله اقتدار رسمیسی داخلنده صدارت طرفده اتخاذ اولنان تدابیره قارشو « جمعیتدن اذن آلمقسزین بوکا جرأت اولنمه‌سندن بحثله وکمال خشمله بردوقتور ناظم بکك مقام صدارته مراجعتله ایضاحات طلب ایتمه‌سی کبی مسخره‌لقلرك مسخره‌لقدن بشقه برشی اولهمیه‌جغنی بیلمه‌ملری ؟

(١٠) مجلس مبعوثان رئیسی طرفندن ، مجلس نامنه ، کیجه‌این سرایه مراجعتله ، « حسب الایجاب صدر اعظمك انفصالی » مثللو اسباب موجبه‌لی ارادەلرك تحصیلنه توسط ایدلمه‌سنك قانوناً ، تعاملاً ، حکمةً « حسب الایجاب قانون اساسینك رفیعله ادارهٔ شخصیه‌نك تأسیسی » یولنده اراده استحصالنه مقدمه دیمك اولدیغنك فرقنه واریلمامسی ...

وساره ... وساره ... وساره ....

کبی معاملات ومداخلات وخیمه ایله جریان امور دولتك اخلالنی تجویز ایده‌میه‌جکی مسلمدر . یالکز بوبابده برتدبیر مؤثر اتخاذندن اول نزاکت واهمیتلری درکار اولان ایکی مسئلهٔ خارجیه‌نك برنتیجهٔ سالمه‌یه اقتران ایتمسنه انتظار اولنیور ایدی . حربیه وبحریه ناظرلری پاشالر دخی بوبابده اساساً سائر رفقاسیله هم افکار ایدیلر. بونکله برابر نظارتلرینك بعض احوال خصوصیهٔ داخلیه‌لریله تخصیصات مقننه‌لری سببیله مقاملرندن چکلمك آرزولرینی دفعاتله بیان ایتمشلردی .

بحریه ناظری عاقبت رسماً استعفا ایدوب مقام ومجلسه کلمه‌مك باشلادیغی کبی ، حربیه ناظری دخی برکون مجلس خاصده مالیه ناظری ضیا پاشا ایله اولان مناقشه‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق استعفاسنی ویره‌جکی بیان ایله مجلسی ترك ایتمکه طاورانمش بونك اوزرینه طرف صدارتدن کندوسی مجلس اوطه‌سنك برطرفنه جلب اولنه‌رق بویله نمایشکارانه انفصالنك سؤتأثیری تولید ایده‌بیله‌جکندن مبنی بر قاچ کون صبر ایتمسی رجا اولنمش . زمین التماس اوله‌رق منحل اولان مصر قومیسرلکنك کندوسنه تکلیف واعطاسی مقرر اولدیغی بیلدیرلمش، آنجق حربیه نظارتنه برمناسبتك بولنمسنه تعلیق ماده ایدلدیکی بیان اولنمش . بونك اوزرینه تشکر وموافقتله یرینه اوطورمش ایدی .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-1153

بوصورتله حربیه وبحریه ناظرلرینك تبدیلی قانوناً صدراعظمك یداقتدارنده بولندیغی حالده اوصلاحیته انحصاراً اجرا اولنمامش. مجرد کندی آرزوواصرارلرینه موافقت شکلنده واقع اولمش . فضله اوله‌رق حربیه ناظری رضا پاشانك انفکاکی اوکونلرده کسب اهمیت ایدن روسیه مناسباتی جهتیله‌ده حسن تدبیر صره‌سنه کچمش. چونکه مشار الیه مناستر روسیه‌قونسلوسنك قتلی مسئله‌سنده پترسبورغ قابینه‌سی طرفندن مجازات ایدلمسی طلب اولنان ارکان ومأمورین محلیه میانسده بولنمش اولوب بر جوق مخابرات و مذاکراتدن صوکره‌روم ایلیدن تبعیدی ایله اکتفا ایدلمسنه موافقت استحصال اولنه‌بیلمش ایدی . ذاتاً جمعیت اتحادیه‌نك التماسیله حربیه نظارتنه جلب اولندیغی صره‌ده کامل پاشاجه بو جهت معلوم اولمش اولسه روسیه حکومتنه قارشو تزاکت اجراسی لزومنه مبنی امرای عسکریه‌دن دیکر برینه مراجعت اولنمسی طبیعی اوله‌جق ایدی . حال بوکه بلغارستان ایله حل اولنه‌جق تعویضات مسئله‌سی روسیه تضمیناتی ماده‌سنه قارشیدیر. یله‌رق یکیدن کسب تزاکت واهمیت وپترسبوغه نقل مرکز ایتمش . اوصره‌ده روسیه‌جه بادی سرزنش اولان حربیه ناظرینك تبدیلی روسیه‌یه قارشو برجیله مخصوصه تشکیل وبناءً علیه مملکتك منافعنی تأمین ایده‌جك تدابیر حسنهٔ سیاسیه صره‌سنه کچمش اولیوردی .

آوجی طابورلرینك تبعیدی و یاخود خلع ماده‌سی اساسسز عوام توانرندن بشقه برشی دکلدی. هیئت وکلاجه مذاکره‌یه بیله لایق کورلمامش ایکن کرك اشبو اهمیتسز تواترلر و کرك یك طبعی اولان نظارت تبدللری قصداً وغرته‌لر واسطه‌سیله تحریراً وشفاهاً سؤ تأویللره اوغرادلمش ، تخدیش اذهان استحصال اولنمشدر .

بویله‌جه زمین حاضرلاندقدن صوکره جمعه ایرتسی کونی ایچون ایضاحات ویرمك اوزره مجلس مبعوثانه دعوت واقع اولمش . حال بوکه پنجشنبه کونی روسیه سفیری ایله مذاکرات مهمه اجرا ایدلمش، جمعه ایرتسی کونی ایچون تکرار برلشوب دوام ایتمك اوزره قرار ویرلمش . دیمکدرکه اوکون باب عالیدن انفکاف ایتمك ممکن دکلدی.

اویله اولمسه بیله اصول مشروطیتك اك واسع مقیاسده اجرا اولنه‌کلان ممالکده بیله استیضاحه قارشو ایضاحات اجراسی ایچون کون تعیین وانتخابی باش وکیللرك حق صریحیدر . یك چوق دفعه‌لر برر آی صوکره‌یه تعلیق اولنه‌کلش امورعادیه وطبیعیه‌دندر. بزده ایسه صدراعظملرك مجلس مبعوثانه کیتمه‌لری قانوناً معین ومصرح دکلدر. بونك ایچون جمعه ایرتسی کونی اظهار اولنان تلاش واصرار صور صنیعه ایله استحصال اولنه بیلمش اولان هیجان افکارك چهارشنبه کونینه قدر دوام ایده‌میه‌جکی خوف واحترازندن بشقه برشی ایله تأویل ایدیله‌مز .

شو آثار تلاشه لزومندن فضله اهمیت ویریله‌میه‌جکی طبیعی ایدی . نه‌چاره‌که پنجشنبه کونی علی العاده مجلس خاصده حاضر بولنوب بروجه معتاد مذاکره‌یه اشتراك ایتمش ومجلسك ختامنده هیچ برشی حس ایتدیرمکسزین آیرلمش اولان رفقادن داخلیه ناظری حسین حلمی پاشا کیجه یاریسندن صوکره، خسته اولوب قاضی کویندہ بولنان وبرمدتدنبرو مجلسه دوام ایده‌میان عدلیه ناظری مرحوم رفیق بك ایرتسی جمعه کونی ، وشورای دولت رئیسی حسن فهمی پاشا جمعه ایرتسی کونی آقشامی استعفا نامه‌لرینی صدارته کوندرمشلر، سائر نظارتدن خارجیه ناظری نزونده جمعیت اتحادیه طرفندن استعفایه دعوت واصرارلر واقع اولدیغی وسابق حربیه ناظری ایله بحریه ناظرلرینه بالالتماس تلغرافلرله پروتستولر اجرا ایتدیرلدیکی وبحریه عسکرندن برقطعه‌سنك اغفالاً عصیان کارانه نمایشه سوق ایتمك رادەلرینه وارلدیغی خبر آلنمش. بالخاصه حسن فهمی پاشا کبی مسن وامور دیده اولان برذاتك بویله برخفته کندوسنی قابدیرمسی وجمعیتك انتظام واطاعت عسکریه‌نك بیله اخلالندن قاچینمامسی جالب تأثر اولمش، زمانك تزاکت واهمیتی فضله یولسزلقلره متحمل اولدیغنه مبنی ذاتاً سن شیخوخت حسبیله بر بار طاقت فرسا اولان ریاست امورندن استعفا ایچون مجبوریت حس اولنمش ، مجلس مبعوثاندن اوچنجی دفعه اوله‌رق واقع اولان دعوت واصرار اوزرینه اولوجهله بیان کیفیت ایدلمشدر .

اصل مطلوبك استعفای صدارت اولدیغی اوکون دفعاتله وظائف اصلیه‌سنی تجاوز ایلمش بولنان مجلس مبعوثان ریاستی طرفندن هر براصول وتعامل خارجنده اوله‌رق هان مابین همایونه مراجعتله حسین حلمی پاشا حضرتلرینك مقام صدارته تعیین بیورلمسنك التماس ایدلمسیله فضله بردفعه دها ثابت اولمشدر .

سالف الذکر احوال وطنمز کبی براصلدن دیکره انقلاب ایتمکده بولنان مملکتلرایچون شویله‌طورسون، اك منتظم وهرنوع آمال ومداخلات اجنبیه‌دن مصون اولان ممالك ایچون دخی از هرجهت مضر ومهلك احوالدن بولنیور . کامل پاشانك بونك مسئولیتی قبولده معذرتی یك بدیهی‌در. الدن کلدیکی قدر حسن خدمت ایتمکدن کیری قالمیه‌رق وطن عزیزمزه قارشو صوك بورجنی ایفا ایتمش اولمق اوزره وکلای حاضره حضراتنك اصول وقوانین دائره‌سنده غوائل موجوده‌یی دفع ایتمکه وسلامت ملت ودولتی تأمین وادامه ایلهمکه موفق اولملری دعاسنه حصر آمال ایده‌رك ریاست امورندن کف یدایله‌مشدر .

—

« باب فتوی »

—

میزانك کچن ۱۰۷ نومرولی نسخه‌سنده باب فتوانك تذسیقات واحتیاجاتی حقنده برمحفوظ الامضانك بعض مطالعاتی اوقودم .. مسموعاته موافقدر ..

خلاصه‌سی : تخصیصات علمیه‌نك موضوع لهی ، مستشار ومستشارلق، مکتوبجی ومعیتنك هویتلری، ومکتوبی قلمنك تنسیقاتی کبی درت ماده‌ده جمع اولنه بیلیور ایدی .

خزینهٔ مالیه‌نك قورقونج ویأس آور برضرورت وضجرت ایچنده بولندیغی باخود خزینه ایچنده اویله برحال الیم حکم فرما اولدیغی شویله برزمانده تخصیصات علمیه‌دن برطاقم ذواتله آریه‌لق نام ناخوشیله ویریله کلمکده اولان مبالغ هیچ برجدانه خوش کورونمسه کرکدر .. زیرا هیچ برعمل وخدمتله مقابل اولمیان بوپاره‌یی عادتا اختلاس مقوله‌سندن عد ایتمه‌جك بر فرد تصور اولنه‌مز .

بوکون هرکسك رعنا بیلدیکی برحقیقت قطعیه‌در که دور سابقده مساند ومناصب رفیعه‌یه قونمق ایچون اك قوتلی عوامل ومؤثرانك باشلوجه‌سی یلدیزله تماس حاصل ایتمکدن عبارت ایدی .. برذات هرهانکی برطریق ایله‌قاضیعسکرلك واکاقریب برپایه‌یی آلدیمی؟ اموال مسلمیندن بربیوك قسمی آریه‌لق نامیله اخذ واستهلاك درحال صلاحیتدار اولور ایدی. برحالده‌که مقدارك حد اصغریسی بش - التی بیك غروش ایدی .. حد اعظمیسی محدود ومعین اولیوب تماسه‌کی شدت وقوته تابع ایدی. تخصیصات علمیه‌نك هپ بویله آریه‌لق کبی جیرکین نامللره برطاقم کیمسه‌لره پاره ویرلمسی طوغریمی‌در ؟.

دائرهٔ مشیختدمك مأمورین ومستخدمین علمیه؛ خدمت ومأموریتلری اعتباریله بیت المال مسلمینك مصرفلرندن هایدی (عاملین) قسمندن اوله‌بیلسونلر؛ فقط آیلقلری باد هوادن اولان آریه‌لقجیلر ، عجبا هانکی قسمندن اوله بیلورلر . (فقرا - مساکین) صنفندن دیملسه قبوله تنزل ایتمزلر .. شوحاله هیچ برزمان اولمدقلرندن طولایی نه‌درجه مردود اولمسی لازم کله‌جکنی اونی برملاحظه ایله تعیین آیده بیله - جکمزی بو آریه‌لقجی حادثاتی ، ظن اولندیغندن زیاده شایان دقتدر ..

بتون عمر کذشته‌سی علمك تحصیل ونشری اغورنده فدا ایدوب بعدالاجازه طریق علمیده قاعدهٔ معلومه اوزره ترقیات ایله قاضیعسکر وسائره اولمشلرك خدمات سابقه‌سی ، کندیلرینه بلکه برحق ویره بیله‌جکنی فرض ایده‌جك اولسه‌ق موجودك یوزده سکسانی بویله دکلدر .. کیمی زادکان دینلان وتکمیل سرمایه‌سی - برفاضل محترمك مجلس مبعوثانده دیدیکی کبی - سکسان بطن ایلرودکی اجدادندہ علمادن برذات ظهور ایتمش اولمسندن عبارت بولنان صنفدر. کیمی، دور سابقه بوجه من الوجوه یارانمسی سبب ترقیسی اولمش اولان ذواتدر ! .

شمدی حق الانصاف دوشونهلم: جوامع شریفه‌ده نشر علوم عالیه ایله اشتغال ایدنلرك بر جمع کثیری ، هیچ برحساب وکتابه موافق اولیه‌جق صورتده شهری ۹۵ غروش ایله کفاف نفسه اوغراشسوزده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

بوکا مقابل یوقاریده کیلر دخی آله بیلدکلرینه اسرافاتده بولنسونلر .. روامی ؟

اویله ایسترکه بو آرپه‌لقلر — وفضله مأموریتلر — کاملاً لغو ایدلسون .. بومهم بریکون تشکیل ایدر . صکره بو پاره ایله درس عام افندیلر وکتبهٔ اقلام وظیفه واهلیت کبی اساسلر نظر اعتباره النه‌رق ترفیه اولنسون .. باب فتواده فضله مأموریتلر نادر دکلدر . شمدیلك بونقطه‌دن اك زیاده مشیخت مستشارلغی ایله علمیه محاسبه‌جیلکی کوزه چارپار ..

مستشار راشد افندی ، کرسی مشایخندن ایکن دور سابقده بغتةً استانبول مدرسی وعین زمانده مجلسه اعضا وییلدیزده کتابجی اوله‌بیلمسنه یاردم ایدن فطانت ورویتلری موضوع بحثمز دکلدر . انجق مقاملرینك وظیفه‌سی ، مشهوداته کوره دور سابقه مخصوص ایدی ! . شمدیکی سویلنه بیله‌جك اجل وظائفی ، حوالهٔ اوراقدن عبارت قالمشدر .. نفس الامرده‌کی اهمیتسزلکی سببیله اولملی که حتی بو حواله وظیفه‌سنی مکتوبجی و اوراق مدیری افندیلردن هرهانکی بری اول راست کلورسه ایفا ایتمکده‌در . بناءً علیه تردده محل یوق .. رؤساء اقلامك بیله یاپه‌بیلدکلری ودوائر مرکزیه‌ده رؤساء مذکوره‌نك کوردکلری بیاغی برحوالهٔ اوراق ایچون ملت ، بش اون بیك غروش آیلقلی برمستشاری بسله‌مکه مجبور قالمسون . . تنسیق معاشات قرار نامه‌سنده مقام مستشاریٔ مشیخت ایچون معاش کوسترلمسی ، مستشارلغك بقاء وجودی لزومنی اثبات ایده‌مز .

محاسبهٔ علمیه دخی بومقوله‌دندر .. محاسبه‌جی یوسف افندینك شخصندن بحث ایتمیورم ، فقط وظیفه‌سی ، قطعیاً ومصراً ادعا اولنورکه مرکز معاشات علمیه‌سنی اصحابنه توزیع وتسلیمدن عبارتدر .. نصل که بوندن برقاچ زمان اول بویله ایدی .. کورکجی خاننده برصراف ، بووظیفه‌یی یاقین وقته قدر تك باشنه سنه‌لرله ایفا ایتمشدر . اوحالده بوکون محاسبه‌جی ، مدیری ، مدیر معاونی ، چفته ممیز ، وسائره وسائره ناملریله سکسان ، طقسان کشیلك برهیئتی بوضرورتمزله نیچون بسلیه‌لم .. وظائف محاسبه‌دن اولمق اوزره کوستره‌جکلری اموری خزینه کورسون .. هیچ بر صاحب معاش تصور اولنمزکه آله‌جغی آیلغی آلمق ایچون بایزیدده‌کی خزینه‌یی اوزاق عد ایتسون ..

فقط عجبا شو اسرافات علمیه‌یه شمدیدن نهایت ویریله‌جکنی ولزومسزلرك طی واخراج ایدیله بیله‌جکنی امید ایده بیلورمی‌یز ؟. بوکا ترددله جواب ویریرم . . زیرا ، زیرا اصلاحات علمیه‌یه آرپه‌لق ایله علاقه‌سی بولنمیانلر مأمور دکلدر .. تشریع واجرا قوتلرینك سکوت و اغماض ایتملری احتمالی‌ده موجوددر ..

مکتوبجی توفیق افندی‌یه کلنجه ! ترکیاده ایشلرك مقتدراللره تودیع ایدیله‌جکی برکون کله‌جکسه مسعود اوله‌جغمز اصل ایشته اوکونلره قدر مقامنده قالمسنی دیلرم ! شاید اویله برکونی کورمکله مباهی اوله‌میه‌جقسه‌ق اوقدر عجزه رفیقلری آره‌سنده یالکز بوعاجزك ازعاج ایدلمسنی روا کورمم . چونکه کندوسنده ومعیتنده‌کی رؤساده باب فتواجه همان انجق باب فتواجه قیمت عظیمه تشکیل ایدن قدم محض (؟) سرمایه‌سی ، یالکز بکر اغانك دکل بلکه دکمه قدمانك بیله مزاحمه ایده‌میه‌جکی بردرجه‌ده‌در

مکتوبی قلمی تنسیقنده التزام ایلدکلری مسلك ایسه کندولرندن هرزمان بکلنیلان یولسزلقلردندر . قلمك سرمسودی وارایدی .. بوذاتك آثاریله تعین ایدن اهلیت و کفایتی یالکز قلم آرقداشلری آره‌سنده دکل ، باب فتوی خارجنده دخی مجهول قالمدیغی کبی انقلاب مسعودمز ثمره‌سی اوله‌رق مکتب حقوقده توسیع ایدیلان درسلری‌ده عین زمانده تحصیل وتعقیب ایتمکده اولمسیله‌ده ثابت ایدی .. سرمسودك هر دائره‌ده‌کی موقعنه کوره بونی ممیزه متصل برموقعده ظن ایدنلر آز دکل ایدی .. بناءً علیه ممیزاولمسی‌ده لازم ظن ایدلمکده ایکن بالعکس مادوننده‌کی بربشقه‌سی اولمشدر .. اویله بری که .. سببنی بولمق ایچون دوشونوب زورلامغه حاجت یوق .. مکتوبجی افندینك بوکبی مسائده بعضاً مأمولك فوقنده — بالخاصه مخدومنه ایرکنجه حرمین پایه‌سنی آلیویرمسی قبیلندن اولان امورده — اثر دوراندیشی ! کوستردیکی نادر دکلدر .. بونده‌ده سبب ایکی‌در ..

اولاً — کرك سرمسوده ، کرك موجود دیکر مکاتب عالیه مأذون ومنسوبلرینه رغماً ممیز یاپیلان ذات صرف قدمادندر .. مکتوبجی افندی ایسه مکاتب عالیه‌یه وفضیلت وحقیقته دکل کندوسنی یتشدیرن یالکز اوقدم محض مکتب معهودینه حرمت قدیمه‌سنی بوزمامق املنده بولنمشدر .

ثانیاً — عین مکتبده ، عین حالده یتشمکده اولان مخدومیله یکننك آتیسنی دوشونمیوب‌ده اونك ، بونك اهلیتنی تقدیر وترویجه قالقشمه‌یی منافیٔ حمیت صایمشدر ! .

شو فقره‌یی علاوه‌یه لزوم وارکه خلفا میاننده علم وعرفان اصحابی اولان ذوات ایله کلیاً بشقه سیستمده بولنان ماعداسنی — بورؤسانك طبفی شمدی یاپدقلری کبی — همان بلا قید وشرط مساوی وعین یکدیکر عد ایتمك ایچون آز وجدانسزلق کافی کلمز .

امضا محفوظدر

—

الداندیمی الداتدی‌می ؟

کامل پاشانك سقوطنی متعاقب « جمعیت خفیه » طرفندن طرفدارلرینه ارسال اولنوب (سربستی) رفیق غیرتمزده نشر اولنان معهود بیاننامه‌ده حیثیتنه تجاوز اولنان فرانسه سفیرینه متجاوزلر طرفندن ترضیه‌لر ویریله‌رك مسئله‌نك قپاندیغنی بعض رفقامز یازیور .

مراجعت ایدن سفیره باب عالیدن بیان اولندیغنه کوره جمعیت خفیاً ایفای فعالیت ایتدیکندن اعضاسی ، ارکانی کیم اولدیغی معلوم اوله‌مامق طبیعی .

بوحسابجه تحقق ایدن یولسزلقلردن ناشی ترضیه ویرمك اوزره فرانسه سفیرینه مراجعت ایدنلرك اوجمعیت خفیه ارکانندن اولوب اولمدیغی نه ایله معلوم اولدی عجبا ؟

مراجعت ایدنلر اوجمعیت خفیه‌یه صحیحاً منسوب ویا منتسب دکلسه سفیر حضرتلری بر دها اغفال ایدلمش اوله‌جق . واغفالجیلرده دردست تنظیم بولنان (سرسری نظامنامه) سنك قزلجق صوپاسنه تعلق ایدن ماده‌سنده‌سنك تحت حکمنه کیرمش بولنیورلر . بردوست حکومتك سفیری اغفال اولنمق یوزندن بردها نفسنی حقارته معروض عد ایتمامك ایچون جمعیت خفیه ارکانندن اوله‌رق سفارته اعزام ایدیلانلرك اول امرده شرف زقاقندن ترخیص ایدیلوب بورخصت باب عالیجه‌ده بروثیقهٔ کافیه عد ایدیلوب ایدلمدیکنی اوکرنمك فائده‌دن خالی اولمز .

بناءً علیه فرانسه سفارتنه مراجعتله ترضیه ویرلدیکی وسفیرك‌ده بونی خوش کوردیکی صحیح ایسه ، بعض بیاناتك خلافنه اوله‌رق جمعیت خفیه پردهٔ ظلمت آلتندن چیقوب هیچ دکلسه بر سفارت ایچون کوریله‌جك برحاله کلمش دیمکدر . بوکاده ماشاءالله !

—

آچیق مخابره

حیدر پاشادن (برمسلمان) امضالی ذاته : برمعتاد فرداسی کونی ایفا اولنه‌جق بروظیفه‌نك اونودلمش ظنیله نوبتجی مصحح طرفندن کچ وقت علاوه ایدلمش اولمسندن متولد برسهودر . معتاد ایرتسی کونی یازلمق ایدی . نته کیم یازلمشدر .

—

آطه پازاری قضاسنك بنوید شرقی قریه‌سندن حنیفه بنت زاچا نام خاتون ۸۳ تاریخنده درسعادتده برسرایه جاریه اوله‌رق صاتلمش . مرقومه کچوك برادری آدمی طرفندن آرانلمقده‌در . معلوماتی اولان ذاتك مطبعه‌مزه خبر ویرمسی رجا اولنیور .

نشریات جدیده

—

اسرار توحید

رشادتلو شیخ سید عبدالقادر البلخی افندی حضرتلری طرفندن تنظیم ایدلمش نفیس وبلیغ برمجموعهٔ فارسیه‌در .

عثمانلی لسانی الفباسی

پیکباشی صالح احسان بك بو نام آلتنده مکمل برکتاب وجوده کتیرمش ، کائنات کتابخانه‌سی معرفتیله طبع ایتدیرلمشدر . موفقیت واقعه‌سندن دولایی محررینی تبریك ایدرز .

باب عالینك ایچ یوزی — فیئاتی آلتمش پاره‌در

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۷ صالی (۱۵ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۴ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف
ایچون مجدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹ غروشدر.

اعلاناتك سهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر فرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمالیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

جملهٔ سیاسیه

صربستان مسئله‌سی مناسبتیله آوروپا افکار عمومیه‌سنده پیدا اولان کرکینلك یاتشمدی . یقینلرده یاتیشه بیله‌جکی‌ده شبهه‌لیدر.

باب عالی ایله عقد ایتدیکی ائتلافده کندوسنك بك کچولدیکنی حس ایدن آوستریا ـ مجارستان حکومتی اعادهٔ حیثیت ایچون صربستان مسئله‌سنی وسیله اتخاذ ایتدی . زمین مساعد ایدی . چونکه صربستان مدعیاتی منطق ومناسبتدن عاری ایدی .

فضله‌اوله‌رق صربستان مسئله‌سنك تولدینه‌سبب اولان روسیه حکومتی، استعمال ایتمك امیدنده بولندیغی سلاحلرك اك مهمنی ناکهانی برصورتده غائب ایتمش ایدی . فی‌الحقیقه اوتوزسنه اولدن برو عهد صریح وقطعی ایله وبانیه قارشو اللری باغلی بولنان روسیه حکومتی ، انقلاب بحرانندن ناشی موازنه‌سنی غائب ایتمه‌سی ملحوظ اولان باب عالیدن اوقدر تمکین وبصیرت اظهار اولنه‌بیله‌جکنی تخمین ایده‌مدیکی ایچون، مهلك براویونه کیرمکه قرار ویرمش ایدی .

روسیه خارجیه ناظرینك حسابلری آشکار ایدی : بوسنه وهرسکك الحاقی ذاتاً غلیان حالنده بولنان افکار عثمانیه‌یی تحریك ایده‌جك ، صربستان وقره طاغ فعلاً ، روسیه‌نك‌ده معناً مظاهرت ایده‌جکلری تبین ایدنجه، اوغلیان باب عالینك آوستریا ایله اوزلاشمه‌سنه مانع اوله‌جق ، محاربه‌یه بیله احتمالر حاصل اوله‌جق . محاربه اولسه بیله انکلترنك ، فرانسه‌نك ، روسیه‌نك‌ده آوستریایه مخالف موقع اخذ ایده‌جکلرندن احترازاً آلمانیا مداخله ایتمه‌جك. محاربه بالقان شبه جزیره‌سنه منحصر قاله‌جق ، عثمانلیلر ، صربلیلر ، قره طاغلیلر متفقاً آوستریایه مقاومته موفق اوله‌جقلر ... آتیسی اه کریم !

یعنی بارون (اره‌نتال) ایجادینك برسود قارداشی !

کامل پاشانك طورغون قانی مأمول ایتدکلری قدر غلیان ایتمدی . تمکین معتادینی بوزمدی . بتون پلانلر هبا اولدی کیتدی .

لوندره وبرلینده‌واقع اولان اخطارات واقفانه‌دن، بالخاصه بایقوتك تأثیرات داخلیه‌سندن عقلی باشنه طوپلامش اولان بارون (اره‌نتال) باب عالی ایله ائتلاف عقد ایتمکه قرار ویردی . اوچ آی اول آوستریا دولت معظمه‌سی ایچون اجراسی محال عد اولنان فداکارلقلره قدر واره‌رق موفق اولدی .

واقعا آوستریا ایچون بونیجه معنوی برمغلوبیت مهمه ایدی . لکن غالب اولان باب عالی اساساً مال صاحبی اولمق حیثیتیله ظاهراً ایکی ولایتی غائب ایتمش اولیوردی . بونك ایچون مظفریتی عوام کوزلرندن مستور ایدی .

باب عالینك پروتوقولی امضالامسی اسلاو عالمی جداً شاشیرتدی . بوکون روسیه خارجیه ناظری (ایزووولسکی) یه عفو ایتمك ایستمه‌کلری ماده ، صربستانك تحقیرینه موافقت کارانه آلت اولمه‌سی دکلدر ـ چونکه احوال واقعه‌یه نظراً انك چاره‌سزلغی مسلمدر ـ ، باب عالی ایله آوستریه بینده ائتلاف حصولنه مانع اولمغه مقتدر اوله‌مامسیدر .

حقیقت حاله دخی بوسنه وهرسکك اوتوز سنه اول آوستریایه ترکی باب عالینك موافقتی ایله واقع اولمامش ، روسیه ایله اوستریه آره‌سنده کیزلیجه قرار لشمش ایدی . برلین معاهده‌سی بوسرقی فعلاً تصدیق ایتمش ایسه‌ده قولاً « موقت » لك قولپی طاقلمش ایدی . باب عالینك ایشته اوقولپه یاپشه‌رق حقوق مشروعهٔ تاریخیه‌سنی مدافعه‌ده اصرار ایتمه‌سنه برعذر مقبول بولنه‌بیلیردی . لکن اصل صاحبی اورته‌دن چکلدکدن صوکره صربستان ایله قره‌طاغك اصرارلرینه عذر بولمق ممکن دکلدی .

* * *

ایشته شویله برعقیم زمیندن حسن ثمره‌لره طوپلامق ممکن دکل ایکن، روسیه خارجیه نظارتی برچوق اسباب معنویه‌دن طولایی کری چکیله‌میوردی. آوستریانك باب عالیه قارشو کوستردیکی فداکارانه ملایمتی روسیه‌جه حقیله تقدیر ایدیله‌مدی . اوملایمتك صربلیلر ایله قره‌طاغلیلره قارشودخی اظهار اولنه‌جغی امیدینه دوشدی .

حال بوکه روسیه‌نك هرحاله محاربه‌دن قاچینه‌جغندن امین اولان برلین ووپانه قابینه‌لری روسیه‌نك شو نقصانئ احاطه‌سنی ، آوستریانك متأثر اولمش اولان اعتبار معنویسنی جلاله‌مق ایچون فرصت اتخاذ ایتدیلر. انکلترنك ، فرانسه‌نك مظاهرتلری‌ده کار ایتمدی. روسیه آوستریانك بیوندیریغی آلتندن کچدی. صربستان معناً ومادةً ازلدی .

شوقدرکه آلمانیه و آوستریه حکومتلری زمینك مساعده‌سندن بالاستفاده حد معروفی چوق تجاوز ایتدیلر ، آوروپا میدان سیاسته تخم نفاق اکمش اولدیلر .

بوکون کندولری‌ده چوق فضله ایلری‌یه کیتدکلرینی آکلامشلردر . آلمانیه وآوستریاغزته‌لری مظفریت واقعه‌لرینی برمعتاد شعشعه‌لندیره‌جقلری برده ، سکوت ایله کچشدیریورلر. دول معظمه‌حقنده ستونلرنده هرکون بالالر آقیدیورلر . آلمانیه باش‌وکیلی پرنس (بولوف) کچن کون مجلس مبعوثانده سیاسی بر نطق ایرادایتدی. هیچ بروقتده‌بوقدرطاتلی، فرانسه، روسیه ، انکلترە حقنده بوقدر نوازشکارانه جمله‌لرك آغزندن صادر اولدیغی یوقدی.

بونکله برابر اوروپا افکار عمومیه‌سنه سکونت عودت ایده‌میور . المانیه ایله آوستریا مظفریتلری حقنده کندی غزته‌لرینك محویتکارانه سکوتلرینه مقابل تایمسلر ، تانلر ، آنده‌پاندانسلر ، نووویه وره‌میالر اومطفریتی کوکلره چیقاریورلر .

علامت خیر دکلدر . اوروپاده بوکون موجود اولان کرکینلك بزجه پك مهم و مخاطره‌لیدر . الله انجامنی خیر ایلیه !

اکر مجلس مبعوثانمز پروتوقولی رد ایتمك خطاسنده بولنه‌جق اولورسه مشکلات حاضره برقات دها شدت کسب ایدر . بوکون آقدی خارجنه چیقمغه موفق اولمش بولنان بزلر دخی کندیمزی آقدینك تا اورته‌سنده بولمش اوله‌جغز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

رهبانك دائرهٔ صلاحیتلرینی تصدیق ایدر براثر صراحته آنجق قرالیچه « آن » ك ١٧١٢ تاریخلی فرمانیده تصادف اولونور. بونده‌ده دولایسی ایله حرکت اولونمش وکیفیت برعادت مؤسسه اولمق اوزره قبول‌ایله اکتفاایدلمشدر. بوصورتله رهبانك انتخاباتده حق رأیی، اعصار عدیده تجارب وتطبیقاتنه مخالف وامثال عدیده‌یه منافی اولدیغی حالده مرور زمان ایله طرح رسومه متعلق اصولك تبدلی خصوصنه مستنداً پرلشمشدر.

بوحال قوانینده آتش وضوح آرامقله یانان، حمای صراحت دردیله چرپینان ذهنلره بادی حیرت اولهمق قابل دکلدر.

انکلیزلرك بوقوای عظیمه‌ومهمه‌نك دائرهٔ وظائف وصلاحیتی عدم‌قصر وتحدیددن‌مقصدلری نه‌اولدیغی آرانلسه پك بدیهی برنتیجه استحصال اولونور:

انکلیزلر قانون اساسیلرینك تبدلات عمیقه‌یه استعدادینی محافظه؛ مراکز اصلیه‌نك، نفوذوحاکمیتك لدی‌الایجاب اشغالی خصوصنی تأمین وشکل اداره‌یه اك غیر مترقب زمانلرده اك فیضلی تأثیرات بخش ایده‌بیلمك مقصدینی تعقیب ایدیورلر..

انکلتره‌ده اویله مسئله‌لر تحدث ایدرکه بونلرك مثلا فرانسه‌ده جارهٔ حالالری فوقطنه‌لی پك چوق مذاکره‌لرتولیدایدر، قانون اساسیده‌تعدیلات اجراسنی ایجاب، بین‌الخلق هیجان عظیم.. مناقشات دورا دور تولیدایدر؛ حال بوکه عین مسئله‌نك انکلتره‌ده صورت حلی بولنده نه بر نفخهٔ کلام، نه‌ده برقطرهٔ مرکب صرفنه لزوم کورلمز.

ازجمله «اوچنجی کیوم» طرفندن صوك درجه‌سوء استعماله اوغرامش اولان حق‌رد وتصدیق حکمداری ١٧٠٧ سنه‌سندن‌بری فعلاً ملغادر.

انکلتره قرالنك « برنجی ژورژ » زمانندن بری مجلس وکلا مذاکراتنده بولندیغی‌ده غیر مسبوقدر.

بو ایکی مسئله فرانسه‌ده تحدث ایتسه ایدی قوانینده پك بیوك کورولتیلرله تبدلات جدیه اجراسنی استلزام ایدردی. حال‌بوکه انکلیزلر بونی حکم زمانه، اخلاق ملیه‌یه، افکار عمومیه‌یه تودیع ایله اکتفا ایتمشلردر.

بوصورتله انکلتره قوانینده مسائل مهمه‌نك هربری حالاً غیر مدون فوج فوج امتیازات عتیقه‌ایله مستوردر؛ بونلر مسائل مهمهٔ قریبه‌نك امتیازات وحقوق عاملهسیله مرعیتدن ساقط اولوب بالتخصیص ملغا دکادرلر. مقصد، افکار عمومیه‌دن نبعان ایده‌جك براشارت تمایل، منفعت عامه‌دن صادر اولهجق بر شمهٔ دعوت اوزرینه اوامتیازات نیم منسیه‌یی احیا ایتمکدن ... لدی‌الایجاب حکمت حکومت مقتضیاتی قولایلاشدیرمقدن . . . وبتون بو مناسبتلرله روح مشروطیتی خلالدن قورتارمقدن عبارتدر.

نته‌کیم « ایکنجی شارل » زمانندن بری تماماً اونوتلمش اولان مجلس مخصوص ١٧١٤ تاریخنده صحنهٔ وقوعاتده ناکهان عرض قد وقامت ایتمش، «استوار»لره‌طرفکیرلکلری تأمین‌ایدلمش اولان‌وکلایی حیر تزده برحالده براقمش، و وراثت حکمداریی پروتستان قول‌لرزرینه نقل ایتمشدر.

انکلتره‌یه خاص اولان شوجریان شؤن، اجتماعی بر « خدر شتائی » حکمنده‌در؛ بو صورتله کویا وجود مشروطیتك بعض اعضاسی، میعادی کلنجه اویوشور، ایفای وظیفه ایتمکدن قالیر، فقط بوحال اواعضانك کسیلوب آتلمسنی .. تمات رسیده اولمسنی تضمن ایتمز. زمان مطلوب حلول ایدنجه آثار انتباه باشلار وبرحیات نوین وجید حکمران اولور.

نته‌کیم «بورق»، بریستول شریفلرینه یازدیغی برمکتوبده مجلس کنیسائیدن بحث ایدرکن « کرچه بومجلس آرتق محافظهٔ ظواهره رعایةً جلب اولونیور؛ انعقادی مجرد ذات حکمداریه تقدیم مأثر جمیله پردازانه‌یه منحصر قالیور؛ وبو وظیفه‌سنی اکمال ایله برابر زمان انعقاد آتی‌یه قدر اورته‌دن سیلینیور؛ بردها اسمی بیله آکیلمیور. مع‌هذا مجلسك معنویتی، پرحیات اولهرق هر احتماله قارشو موجود در . صره‌سی کلیر کلمز صحنهٔ اجرا آتده رونمون اولور. » دیمشدر.

انکلیز قانون اساسیسنك متانتندن، ثابت ومحکم اولدیغندن بحث ایدیلور.

حال بوکه حقیقت شودرکه بو قانون اساسی دائمی برحرکته، عادتا ازلی برتموجه محکومدر. اقسام مختلفه‌سی‌ده نه‌لره تحمل ایتمشدر! فقط بوحال متانتنی ناقض دکلدر. شوقدرکه بو متانت‌ده احکام مندرجاتنك شدت تأییدیه‌سندن دکل، السنیقیت وجودندن‌منبعثدر. اورتبه نرمین، اودرجه لطیفدرکه قاتلانیر، بوکولور، فقط قیرلماز، قوپماز!

فقط بوسکوتلر، شو ظلال شك ومهمیت‌عجبا برطاقم مخاطر ومهالکه یول آچازمی؟

انکلیزلره صورلسه :

قرون وسطادن بری پارچای حیات براقیلان فلان امتیازدن برچوق وخیم مخاطره‌لرك منع حدوثی ایچون نه‌تدبیر اتخاذ ایتدیکز؟ بوامتیازك شایان‌بحث واعتراض برمناسبتله یکیدن باش کوسترووب حقوق حاضره‌یه ایراث شین وخلل ایتمسنی برطرف ایتمك اوزره نه یاپدیکز؟

برکون ملت، زوزك .. عملمانده .. عاطل بر پارلمنتو قارشوسنده قالوبده آجیق کوز برقرال الغا ایدلمش اولان بر صراحت قانونیه‌دن بالاستفاده « آنجق مشاورلرك تحت تفتیش » مخیلنده اجرای حکومته تصدی ایتسه.. یعنی‌هپسی‌ده طرف قرالیدن منصوب ایکی یوزکسور اعضادن مرکب بولونمش اولان مجلس مخصوصی اعاده‌یه قالقسه، نه‌یه‌جکسکز؟

قرال یالکز کندی اراده‌سیله «قرای انتخابیه» جه تبدلات اجراسنه قالقسه، صلاحیت قدیمه‌سنه مستنداً پرلری یالکز قید حیات ایله تعیین ایتمك ایسترسه نه‌یاپه جقسکز؟

فی‌الواقع بوسو آللر تماماً وارددر. چونکه هیچ برقانون بوصلاحیتلری، بوامتیازلری الغا ایتمه‌مشدر.

بونلره قارشی ایراد اولونه‌بیله‌جك جمله‌ٔ اعتراضیه طول مدتدنبری موقع مرعیتده اولهمارندن عبارتدر:

١٨٦٠ ده لوردلر قماره‌سی ناکهان قوانین رسومیه‌یی تعدیل خصوصنه‌ال اوزاتمشدر. حال‌بوکه عصرلردنبری بوامتیازی عوام قماره‌سی بنمه‌مشیدی.

١٨٧٢ ده مبایعهٔ پایه مسئله‌سی حقنده قرال استعادهٔ امتیاز ایله لوردلر قماره‌سنه قارشی کندی حکم حکمداریسنی یورتمشیدی. حال بوکه عوام قماره‌سنك امتیازات قدیمه‌سنك احیاسنده دها بیوك تهلکه‌لر واردر. بو امتیازات دها بر عصر اقدم حریت شخصیه‌یی، اهالینك جان ومالنی تحت مخاطره‌ده بولوندیریور؛ فرقه‌لره متعلق هردرلو اغراضه آلت اولیور؛ محاکمك وظیفهٔ حمایتکارانه‌سنی بی تأثیر براقیوردی. بوامتیازات سایه‌سنده ایسه هوای حرص وهوسله کوزی قاراران براکثریت معارضلرینی تماماً ازه‌بیلردی ....

ایشته‌بتون بومظلم واندیشه بخش نقطه‌لرك مفتاح حلی شوجمله‌ده خلاصه اولونه‌بیلور :

انکلتره‌ده تشکیلات سیاسیه امن واعتماده استناد ایدر ....

فی‌الواقع انکلیزلر افکار عمومیه قوتنی تقدیر ایدرلر؛ حریت مطبوعاتك فیض بصیرتنی بیلیرلر؛ شرکتلرله، اجتماعلرله الفت ایتمشلردر؛ اخلاق سیاسیه‌لرینك کندیلرینی بر مادهٔ قانونیه صراحتنه صیغمغه مفتقر براقه‌حق بر درکه‌دن پك یوکسك‌در وبوکاده قناعتلری واردر.

اونلربیلرلرکه انکلیزلر علاقه‌دار اولانلرده شرف عنوان براقلمشدر، داعیهٔ رقابت تماماً موجودر، بو میلان استرقابی مدافعه ایچون سلاحلر اولدیغی کبی افراده هجوم ایچون‌ده برچوق‌سررشته‌لر موجوددر..

مع هذا قطعیاً شونی‌ده بیلورلرکه افکار عمومیه وتأثیرات ماضیه آلنده کندیلرینه‌اعتدال واحتیاط‌بدرقهٔ حرکات‌اتخاذ ایدیله‌جکدر؛ سلامت‌وطن‌اغورنده آنجق اتحاد افکار غالب کله‌جکدر؛ استبدادوتغلبدن احتراز اولونه‌جقدر؛ بو منوال اوزره‌ده آره‌لرنده بر مادهٔ قانونیه‌یه مستند، برقانونك صراحتندن منبعث تقسیم مجبوریٔ وظائفدن دها جدی، دها صمیمی، ذی حیات ونرمین بر موزنهٔ قوا حاصل ایده‌جکلردر.

شمدی یه قدر وقوعات جاریه انکلیزلرك امیدینی اصابت تقدیرینی تصدیق ایتمشدر.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25-1153

تصفیهٔ رتب عسکریه لایحه‌سی

— مابعد —

جدول ٤ — آلتنجی اردو منطقه‌سنه مال اوله‌رق ویا قطعه‌سیله مأمور اولوب کیدنلر حقنده ضمائم جدول

آلتی آی بولنلره	برسنه بولنلره	برنجی سنه بولنلره	ایکی سنه‌دن زیاده بولنلره	ملاحظات
سنه ۱,٥	سنه ۱,٥	سنه ۱,٥	۱,٥	بالنسبه قدملیلردن علی‌الاکثر ترفیعاً کوندرلدیکی ایچون بوحقك محافظه‌سی مقصدیله اجرا ایدیله‌جك (ضمائم مقطوعه)
۰,۲٥	۰,٥	۰,۷٥	۱	بالنسبه قدملیلردن علی‌الاکثر ترفیعاً کوندرلدیکی ایچون بوحقدن اوراده بولنه‌قلری مدتله متناسب برصورتده مستفید اوله‌بیلملری ایچون اجرا ایدیله‌جك (ضمائم نسبیه)
۱,۷٥	۲	۲,۲٥	۲,٥	یکون ضمائم

جدول ٥ — طرابلس غرب فرقه‌سی منطقه‌سنه [*] مال اوله‌رق ویا قطعه‌سیله مأمور اولوب کیدنلره ـ وسوق مأموریتی مستثنا اولمق اوزره ـ مستثنا منطقه‌لردن هرهانکی برینه تفتیش ، تحقیق ، انشا آته نظارت وسائره کبی موقت مأموریتلرله کیدوب کلنلره دائر ضمائم جدولیدر

آلتی آی بولنلره	برسنه بولنلره	برنجی سنه بولنلره	ایکی سنه‌دن زیاده بولنلره	ملاحظات
۰,۲٥	۰,٥	۰,۷٥	۱	طرابلس غرب منطقه‌سنك خصوصیتی حسبیله تنسیب ایدیلان (ضمائم نسبیه)

[*] فیزان منطقه‌سی (جدول ۲) یه ادخال ایدلدیکندن بوجدوله داخل دکلدر .

بالاده‌کی ضمائم جدوللرینك صورت استعمالاری حقنده مطالعات

۱۲ — مدت خدمتلر کسرلی ایسه آتیده‌کی وجهله معامله وجبر اجرا ایدلمایدر :

۱ کون ایله ۹ آی آره‌سنده‌کی مدتلر ایچون (آلتی آی) بولنمش کبی ضم اولنور
تام طقوز آی وبومدت ایله ۱,۲٥ سنه بینده‌کی مدتلر ایچون (برسنه) « «
تام ۱,۲٥ سنه‌وبومدت ایله ۱,۷٥ « « « (۱,٥ سنه) « «
تام ۱,۷٥ « « ۲,۲٥ « « « (۲ سنه) « « (جدول ٤ و ٥ ده تام ۱,۷٥ سنه‌وبالجمله فضله‌سی ایچون ایکی سنه بولنمش کبی ضم اولنور)
تام ۲,۲٥ « « ۲,۷٥ « « « (۲,٥ سنه) « «
تام ۲,۷٥ « « ۳,۲٥ « « « (۳ سنه) « «
تام ۳,۲٥ « « ۳,۷٥ « « « (۳,٥ سنه) « «
تام ۳,۷٥ سنه وفضله‌سی ایچون (٤ سنه) « «

[مثلا : مدت خدمت برسنه طقوز آیدن برکون نقصان اولسه (۱,٥ سنه) بولنمش کبی، تام برسنه طقوز آی اولسه (۲ سنه) بولنمش کبی ضم اولنور .]

۱۳ — جدوللرده‌کی ضمائمك اجراسی ایچون محل مأموریتنك بولندیغی منطقهٔ استثنائیه‌یه مواصلت شرط ومنطقهٔ مذکوره‌یه مواصلت تاریخیله ختام مأموریتنده وظیفه‌سندن انفکاك تاریخی بینده‌کی مدت اساس اتخاذ اولنور .

مأموراً ویاتبدیلهواطریقیله منطقهٔ استثنائیه‌دن موقةً مفارقت وبعده عودت ایدنلرك خارجده کچیردکلری مدت آلتی آیدن چوق دکلسه داخل حساب ایدیلیر. چوق ایسه یالکز آلتی آیی نظر مطالعه‌یه آلنیر . عودت ایتیانلرك خارجده کچیردکلری مدت هیچ داخل حساب ایدلمز .

مأذوناً منطقهٔ استثنائیه خارجنه چیقانلرك خارجده کچیردکلری مدتلر داخل حساب ایدلمز .

۱۳ (مکرر) — مستثنا منطقه‌لردن برینه سلاح انداز لقله کیدوب اوراده ضابطاولان آلایلیلر حقنده‌ده بالاده‌کی جدوللر تطبیق اولنور .

۱٤ — مستثنا اولیان برمحلدن مستثنا برمنطقه‌یه کیدنلر ایچون بالاده‌کی جدوللر تماماً تطبیق اولنور . مستثنا منطقه‌لرك برندن دیکرینه کیدنلر حقنده مخصص اولان (ضمائم مقطوعه) دن یالکز برسی وفقط چوق اولانی ضم اولنور . مثلا : آلتنجی اردوده ـ مال اوله‌رق ویاقطعه‌سیله ـ برنجق سنه طورمش اولان برقول آغاسی مذکور اردودن قصیمه مأمور ایدلسه وقصیمه‌ده برسنه قالمش اولسه نائل اوله‌جغی ضمائم بروجه آتیدر :

سنه جدول
۰,۷٥ آلتنجی اردوده برنجق سنه طوردیغی ایچون ضم نسبی : ٤ دن
۰,۰٥ / ۰,۰٥ } قصیمه‌ده برسنه طوردیغی ایچون ضمائم نسبیه : ۲ دن
۲ قصیمه مخصوص ضم مقطوع { آلتنجی اردویه عائداولان ضم مقطوع قاله آلنیز } : ۲ دن
۳,۷٥

۱٥ — عین منطقهٔ استثنائیه‌یه بردفعه‌دن زیاده مأمور اولوب کیدنلر حقنده‌ده [ضمائم نسبیه] هر دفعهٔ مأموریت ایچون آیری آیری ضم اولنورسه‌ده [ضمائم مقطوعه] یالکز بردفعه ضم اولنور .

۱٦ — مستثنا منطقه‌لردن بریسنك اهالیسندن اولان ضابطان کندی منطقه‌سنه مأمور ایدلدیکی تقدیرده ضمائمدن استثنا ایدیلیرلر . یالکز بوماده ایچون یمن وحجاز منطقه‌لری برعد اولنمشدر . مثلا : یمن اهالیسندن اولان برضابط کرك یمنه وکرك حجازه مأمور اولسه بوندن طولایی ضمائمه نائل اولمز وفقط آلتنجی اردویه مأمور اولسه اشبو اردونك استلزام ایلدیکی ضمائمه نائل اولور .

۱۷ — مال اوله‌رق وباقطعه‌سیله مستثنا منطقه‌لره یکی کیتمش اولوب اوراده‌کی مدت خدمتی هنوز ایکی سنه‌یه بالغ اولمامش اولان ضابطان حقنده ضمائم ایکی سنه بولنمش کبی اجرا اولنور . یالکز ۲ و ۳ جدول‌ده‌کی ایکنجی [ضمائم نسبیه] مدتك مقدار حقیقیسنه کوره حساب ایدیلیر . [اولکی ضمائمك ایکی سنه بولنمش کبی اجرا ایدلسی قانوناً حق ایتمش اولدقلری ترفیعدن دوشورمامك ایچوندر .]

۱۸ — دور استبداددده تقاعد ویا طرد ایدلمش اولوبده مغدوریتلرینه بناءً رتبه‌لری اعاده ایدلمش اولان ارکان ، امرا وضابطانك خدمت عسکریه‌دن معاف قالدقلری مدت دخی تصفیه‌ده داخل حساب ایدیلیر .

۱۹ — درر استبداددده مغدوراً ویامنفیاً مواقع استثنائیه‌یه کوندرلمش ویامطروداً مواقع استثنائیه‌ده حبس ایدیله‌رك مغدوریتلرینه مبنی رتبه‌لری اعاده ایدلمش اولان ضابطان مواقع مذکوره‌ده قالدقلری مدت ایچون ضمائمدن مستفید ایدیلیرلر .

مابعدی وار

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.1153

شهر اماتی

دور جدید حریتده استبداد مظالمنه رحمت اوقوته‌جق معاملاته تصادف اولندقجه مشروطیت، عدالت کلمه‌لرنی بالکز قاموسده کورمکه محکوم اولدیغمزه قطعیاً حکم ایده‌جکمز کلیور .

اولکی مجلس مبعوثان واعیانجه مصدق ومرعی‌الاجرا درسعادت وبلاد ثلثه بلدی قانونی ادارهٔ سابقه‌نك اصول سقیمه‌سی الجاسیله مجرای طبیعیسندن چیقمش ، والیوم بعض تعدیلات ایله محور اصلیسنه ارجاع اولنمامسنه سبب بقیهٔ انقاض استبداد ایله اعمار اولنان ومن القدیم لایسئل سرینه مظهر اولان مجلس امانت بولنمشدر .

منتخب مجالس بلدیه‌مز ارکانلرنك حسن نیتلری بدیهی ایسه‌ده معاملاته عدم وقوف نتیجه‌سی اولهرق آوازهٔ فریاد واشتکایی لایق اولدیغی درجه‌ده تقدیر ایده‌میه‌جکاری امر طبیعیدر .

واردات بلدیه‌نك قسم کلیسنی تشکیل ایدن اصناف تذکره‌سی خصوصاتی تعاملی وجهله کتخدالر وساطتیله جبایت اولنمقده ایسه‌ده عائدات نامیله اخذ اولنان مبالغك درجهٔ نهایه‌یه واردیرلمسی ادارهٔ سابقه‌نك کیفی معامله‌سی نتیجه‌سیدر .

اعلان حریتده اصولنی غائب ایدن ، واوته‌دنبری سؤ استعماله اوغرامش اولان « عائدات بلدیه‌سی » غزته ستونلرینه سرمایهٔ مقال اولهرق دولایسیله « بلدیه ویرکوسی » نامیله آلنان مبالغك‌ده ویرلمامسی وکتخدالرك لغوی کبی کریز کاهلره دوکولنهرك تحصیلاتك دوردیرلمسنی انتاج ایتمشدر .

اساس معاملاتده مدخلدار اولان مجلس امانت عدم وقوف سببیله (صم بکم) سرینه ماصدق اولهرق قانون اساسینك ۱۱۸ نجی ماده‌سی احکامنجه « یکیدن قوانین ونظامات وضع اولنمدقجه قوانین حاضره مرعی الاجرادر » حکمنی اولسون محافظه جهتنه کیتمه‌مشدر .

بلدی بیاننامه‌سی احکامنجه مرور قلمنده ارادهٔ سنیه ایله تشکیل اولنان اصناف قلمنی خود بخود لغو ایله قانون اساسی‌یه تجاوز ایتمشلردر . سنین سابقه‌نك درت ملیون بقایاسنه اغماض ایدن، وسنهٔ حالیه‌نك دخی برملیون غروشی متجاوز مطلوبنی ناقابل تحصیل برحاله کتورن مجلس امانتك حسن نیتی ، ووظیفه شناسلق خصوصنده‌کی وضعیتی پك شبهه‌لی برشکل اخذ ایتمشدر .

بلدی قانونك تجارب واقعه‌یه ، وحال حاضرك احتیاجاتنه کوره تعدیلی مذاکره‌سنده رأی العین مشاهده اولندیغی اوزره تدریجاً حال مکملیته ارجاع اولنمق اك متنظم بر شهری استانبول عرصه‌سنه کتوروب اوطورتمق خیالاتیله وقت کچورلمش، ارباب اختصاصك رسوخ وممارسه‌لرینه مراجعت اولنمیه‌رق وارداتك تزییدی ایچون اصنافه تذکره توزیعی چاره‌سنه توسل اولنمشدر . پازق !

ایلروده پاتنت ویا دیکر بر ویرکودن اقدم الیوم بلدی وارداتیله کتخدا واصنافلرك ضیاع حقوقنه سببیت ویرمامك اوزره شمدیلك بروجه آتی آلتی ماده‌نك پیش نظر دقتده بولندیرلمسی لابددر .

اولاً — اصناف تعریف‌سنده موجود کتخدالقلرك یکرمی کتخدالغه قلبی .

ثانیاً — یکرمی کتخدایه اصنافك تعیین ایده‌جکلری معتمد کیمسه‌لرك وکیل تعیینی .

ثالثاً — وکیللردن لونجه اوطه‌سی تشکیلیله اصنافك حمایه‌سی .

رابعاً — وکیللرك متسلسلاً کفالته ربطیله کافی السابق تذکره توزیعی .

خامساً — دوائر مأمورلرینك قطعیاً تذکره توزیعنه مأمورایدلیوب یالکز قونترول حقنی حائز بولنمالری .

سادساً — تذکره توزیعنه مأمور کتخدالره تذکره باشنه بش غروشدن بشقه حبهٔ واحده ویرلمامسی ، وبومبالغدن معین معاش تفریق اولنهرق متباقیسنك کتخدای اصلیلره اصولاً توزیعی .

ایشته شو آلتی ماده اوزرینه مذاکره جریان ایتدیکی تقدیرده سنهٔ حالیه تذکره اثمانیله سنهٔ سابقه بقایاسی تحصیل وتسهیل ایدیله‌جکی بدیهیدر .

صالح

اوراق حوادث

دونکی (سربستی) رفیقمزده دیون عمومیه اداره‌سی طرفندن تمغا نظامنامه‌سنه مخالف اولهرق جمعیت اتحادیه‌یه قارشو تسهیلات کوسترلدیکی مندرجدر . بوکا اینانمق المزدن کلمز .

هرحالده کیفیتك اصلی وارایسه بیله موسیو بلوق کبی وظیفه شناس برذاتك معلوماتی خارجنده یاپلمامش اولمق کرکدر

—

آچیق مخابره

(بافره‌لی ا م.) امضا صاحبنه : نامندن مستبان اولدیغی اوزره مجردصالدیرمغه مأموردر . بونی هرکس بیلدیکی ایچون اهمیت ویرمز . سزده اویله یاپمایکز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

دعوتنامه

اوکزده‌کی پنجشنبه کونی غزته‌مزده تفصیلاً اعلان ایدلدیکی وجهله سلطان احمد جامعی میدانده اجراسی مقرر اولان « سربستیٔ مطبوعات » میتینغنه هیئت عمومیه‌کزله اشترا کی تمنی ایده‌رك کیفیت قبولك برای اعلان اشعاری متمنادر افندم .

سربستی

— میزان —

دعوتکزی قبوله مسارعت ایدر وحریت مطبوعات ، بوکون یکانه اولهرق موجودیتنی اثباته مقتدر اولمش برثمرهٔ مشروطیت بولندیغی جهتله ، انی محافظه ایده‌جك هرنوع تشبثه کمال صمیمیت ایله اشتراك ایلرز . قارئلرمزك‌ده بزم‌ایله هم‌افکار بولندقلرینه شبهه یوقدر .

— قوصوه‌ده هنوز کانون‌ثانی معاشی ویرلمدیکی وبرمسئلهٔ جنائیه اوراقنك ابطال ایدلدیکی حقنده وارد اولوب ۱۸ مارت تاریخلی نسخه مزده مندرج فقره‌نك اصلسز لغی بوکره محلندن یازیلیورسه‌ده بحثمز مرکز ولایته عائد دکلدی .

خارجی

ایران احوالی

تبریزدن : اشعار ایدلدیکنه کوره قحط وغلا یوماً فیوماً توسع ایتمکده‌در .

احراردن برقسمی حکومت طرفنه کچمشلردر .

حرکات عسکریه‌یه شمدیلك توقف عارض اولمشدر . روسیه ایله طرق مناقلات تماماً منقطع بولنیور .

خویده ، سالماسده غلبه احرار طرفنده‌در . بورالرده احرار حکومت طرفدارلرینك اموالنی مصادره فدائیلره اسلحه مبایعه‌سی ومعاشلرینك تسویه‌سی ایچون رسوم جدیده وضع ایتمشلردر .

اعلان

یقینده طبع ونشر ایدیله‌جك نظامنامه موجبنجه مرکز عمومی اعضاسی یکرمی بر کشیدن مرکب اولمسی لازمه‌دن اولدیغندن واوله‌جه انتخاب ایدیلان اعضانك حال حاضرده‌کی موجودی حد کفایه‌ده اولدیغندن نقصان اعضای انتخاب ایتمك اوزره بالعموم مدارسدن منتخب اعضای مشاوره‌نك بوکونکی صالی کونی ساعت آلتی رادهلرنده بهمه‌حال مرکز عمومیه کلمری رجا اولنور .

طلبهٔ علوم جمعیتی مجلس اداره‌سی رئیس موقتی
علی صالح

—

تپه باشی قیشلق تیاتروسنده

مسامرهٔ فوق‌العاده

ولی عهد سلطنت دولتلو نجابتلو رشاد افندی حضرتلرینك مخدوم نجابتپناهیلری ضیاءالدین افندی حضرتلرینك حمایهٔ عالیه‌لرنده « اناطولی قحطزدکانی منفعته » مکاتب عالیه مأذونلرندن متشکل برهیئت ادبیه طرفندن « رشیدعاکف » بکك نظارتیله مارتك ۲۰ نجی چهارشنبه کونی اقشامی یعنی پنجشنبه کیجه‌سی ساعت درتده مظلوم شهزاده‌اویونی ٤ پرده مولونوغ: حسین کامی‌بك‌افندی طرفندن، قومدی ۱ پرده، احمد فهیم افندی طرفندن

نشریات جدیده

اختلال فرقه‌لری — فرماسونلر، آنارشستلردن ، سوسیالیستلردن، قومونیستلردن، اتحادجمعیتندن ، مسالك ممائلهٔ سائره‌دن عمیق برنفوذ نظرله بحث ایدر براثر مکملدر . بش غروش فیئاتله بالجمله کتابجیلرده بولنور .

محمودبك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 75.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۸ | چهارشنبه | (۱۶ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۵ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلااستثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنور .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌ته ویریلور .

طاقم اولمق فیأت اصلیه ایله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مزنامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولمق یازلمالیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

پروتوقولك قبولی ونتایجی

انقلابك فرداسنده آوستریه پولتیقه‌سندن بحث ایدر ایکن ، دولت مذکوره‌یی اوچه تفریق ایتمش ایدك . بری ماضینك آوستریه‌سی ، دیکری قرق ایکی سنه‌دن برو موجود اولان آوستریه ، برده « بزجه مطلوب اولمق اوچنجی » — یعنی مستقبلك آوستریه‌سی .

آوستریه حکومتنك « اوچنجی آوستریه » اولمغه قاتلانمه‌سی بوسنه وهرسك حقنده بزم ایله مذاکره‌یه کیریشمسکه قرار ویردیکی کون تعین ایتدی . مذاکره‌یه ابتدار ، نتیجه‌یه اقتراندن اوزاقدر . انك ایچون هنوز حکم ایدلمه‌سنه محل یوقدی .

پازار ایرتسی کونی مجلس مبعوثانمز آوستریا ایله اولان ائتلافنی تصدیق ایتمشدر . اشبو تصدیق وقوعات مهمهٔ تاریخیه صره‌سنه کچه‌جکدر . چونکه بونکله « اوچنجی آوستریه » یه آرتق برشکل رسمی ویرلمش اولیور .

بیان وتکرار ایدرز که بوسنه وهرسکك اوستریه‌نك عهده‌سنه کچمه‌سنی تصدیق ایتمك بالجمله عثمانلیلر ایچون جکرلرندن برر پارچه قوپارمق ایله سیاندر . بویاره پیمانه‌جق یاره‌لردن دکلدر . دائمی صورتده آتشی قلبمزی یاقوب طوره‌جقدر .

لکن چاره‌سز ، ایجاب حال وزمان اولان براهون شردر . وجوداصلینك حیاتی وقایه ایتمه‌نك یکانه چاره‌سی اولمق اجرا ایدیلان برعضو عملیاتی نوعندن برفداکارلقدر .

دیکر طرفدن اشبو ائتلافزك محسناتی پك چوقدر .

عصرلردن برو دولتك باشندن اکسیك اولیان غوائل شدیده‌نك سبب اصلیسی اسلاو عنصرینك توسیع دائرهٔ نفوذ ایتمی‌در . آوستریه حکومتی بلکه بزدن زیاده اونفوذك تحدیدی طرفداریدر . بو کون آوستریه آرتق شرق خیاللرندن فعلاً صرف نظر ایدیور . بزجه مطلوب وملتزم اولان برقومشو قادروسنه کیریور . آره‌مزده کی کچوك حکومتلرك دائرهٔ اعتدال ومشروعیتدن انحراف ایتمه‌لرنده بزم قدر کندوسنك علاقه‌سی اولمه‌جغی ایچون ، باخصوص رومانیه‌دن طولایی روسیه ایله مستقلا تماسلری قطع اولنمش بولندیغی ایچون مذکور حکومتلرك غائله چیقاره‌جق تحریکاتده بولنملرینه آرتق احتمال قالمامشدر .

بالعکس « بالقان اتفاقی » کبی برشکل مقبوله کچه‌رك حال حاضرلرینی خللدن وقایه‌ایتمك دوشونجه‌لری آرقه‌سنه دوشه‌جکلردر . بوایسه محتاج بولندیغمز مدید دور سکونت ایچون کوزل برزمین دیمکدر .

حاصلی مجلس مبعوثانمزك ، شو الیم ، فقط سلامتمز اعتباریله چاره‌سز اولان تصدیقی انشاءالله ثمرات مطلوبه‌یی تأمین ایتمش اوله‌جقدر .

مبعوث انتخابی

آدملر صره‌سنه کچمك امیدیله کویدن شهره طوغری یوله دوشمش اولانلردن بری برنال بولمش. انی جیبنه قویمش و « سواری اولق ایچون شمدی ایشیم اوچ نال ایله برآت تدارکنه قالدی » دیمشدر.

شوقولك فلسفه‌سی ایلك نظرده کورولدیکی قدر بسیط دکلدر . چونکه مقصدی تعقیب یولنده برآدمك اظهارینه مستعداولدیغی عزم ومتانت حقنده فکر پیدا سنه مدار در .

اولکی کونکی انتخاباتده رفعت پاشانك ۲۸۱ ، علی کمال بکك ده ۱۲۹ رائیلرینه قارشو ۵۱ رأی‌ده برقزانمشدر .

بوکا شکر ایدر ، انلری بزه لطف ایدنلره‌ده عرض منت ایلرز .

بوندن اولکی انتخاباتده ۱۶ رأیه مظهراولمشیدق. او ۱۶ رأی برنال عد ایدرسك طالع‌یاورمز بودفعه بزی اوچنجی ناله‌ده نائل ایلدی دیمکدر .

اشبو نتیجه‌دن طولایی :

اولا — انتخاب اولنان رفعت پاشایی کمال اخلاص ایله تبریك ایده‌رز. کندوسنك موفقیتنده‌کی حصهٔ افتخارمز شبه‌دن وارسته‌در .

ثانیا — علی کمال بکده پدرانه بیان تعزیت ایلرز. بوده انتخابده‌کی عدم موفقیتندن طولایی دکلدر. ذاتاً مسلم اولان مزیت ذاتیه‌سنی، حتی خصامی تزدنده ، دوبالا ایده‌جك بر حرکتی اجرا ایده‌جك فرصتی قاچیردیغندندر. اوفرصتی قاچیرمدیغی حالده کندوسنك شان وشرفی‌اعتباریله نه‌کبی نتایج مهمه حاصل اولمش اوله‌جغنی ایوجه تفکر ایتملیدر .

بزه کلنجه :

مبعوثلغه طلبمز ، هرنوع حساب ومنفعت شخصیه‌دن عاری اولان، بروجیبهٔ وطن پروردانه‌در. چونکه وطننه احسن صورتایله خدمت ایتمك بالجمله اولادینه فریضهٔ ذمتدر .

موفق اولمق ، یاخود اولمامق ماده‌سی اهمیتسز قالیر. چونکه مهم اولان جهت‌ماده، خدمت ایتمك امید واحتمالی اوکنده، ایفای مقتضاده اختیارتکاسل ایتمه مکدر . بتون حکمت طلب بونقطه‌یه مربوط اولدیغی ایچون شویله ویا بویله اولان نتایج انتخابده شخصمز اعتباریله فرقلی اوله‌مز . ایش منتخبلرك وظیفه ومسئولیتلری دائره‌سنه منحصر برامر تالی شکلنده قالیر .

ذاتاً نتایج انتخابك بشقه درلو اوله‌میه‌جغی اولدن اشکار ایدی . چونکه صراحت قانونیه‌یه ، تعامل مدنیه‌یه ، حکمت مشروطیته کلیاً منافی اولمق اسکی منتخب ثانیلرك « معدومیت حکمیه‌دن اخراجی » یولنده‌کی مجلس اعیان شرح غریبنك استحصالنه قیام ایدلمه‌سی بونی پك آچیق اولمق کوستریوردی .

مقصد اصلی جمعیت اتحادیه‌نك بوکونکی موقعنی ارائه ایده‌جك برنمایش اجراسی ایدی . نتیجه‌سی شو اولدی :

برنجی انتخابده رفیق بك مرحوم	۵۰۲
ایکنجی « رفعت پاشا	۲۸۱
فرق	۲۲۱

یعنی هرنوع مانوره‌لره مراجعت ایدلمش ایکن

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

ایکنجی دفعه اوله‌رق دنیایه کلانلرك یوزده قرقی بویون باغلرینك رنکلرینی تبدیل ایتمکه لزوم کورمشلردر . بوایسه مشروطیت اصول وآدابیله آز چوق الفت ایتمکه باشلادیغمزه دالدر . الفت ایلرولدکجه اکا کوره ثمره‌لرده الده ایتمکدن خالی قالمه‌یز.

استانبول ریختیم ایشلری

« ریختیم ایشلری » دینلنجه بردنبره « بیروت » وارد خاطر اولییور . پیش نظرده یکرمی سکز بیك لیرالق تأدیهٔ فضولینك شیقرتیلری تجسم ایدییور . پانچیری بکك، موسیو ده‌لونه‌نك ، سیمای بشوش ومتبسملری کندی کندیلرینی کوستریورلر . فقط بز « بیروت ریختیم ایشلری » حقنده لزومی اولان معلوماتی اولجه ویرمش ، وبومسئله‌نك دولتك منفعتنه موافق صورتده تسویه‌سی ایچون لازم کلان زمینی حاضرله‌مش اولدیغمزدن شمدی آندن بحثه لزوم کورمیورز . ایلروده لزوم کوریلور ایسه اه کریمدر .

بوکون موقع بحث وبیانه وضع ایتمك استه‌دیکمز مسئله « درسعادت ریختیملری » نه متعلقدر .

او درسعادت ریختیملری‌که ملتك وحکومتك سر مصائب مقربنه پوسکوللی بلا اولمق استعدادینی یوماً فیوماً آرتیرمقده‌در .

*
* *

درسعادت ریختیملری ابتدای تأسیسندن بوکونه قدر مملکتمز ارباب تجارتنی قاصوب قاوورمقدن بشقه هیچ برشیئه یارامامشدر . مملکتمز ارباب تجارتنی نصل قاصدی ، نصل قاووردی ؟ بونی، برحقیقت ریاضیه کبی موقع ثبوته ایصال ایده بیلمك ایچون ریختیمك استیفا ایتدیکی رسومدن طولایی نقطهٔ استنادینی تشکیل ایدن « تعرفه » یی قاریشدیرمق لازمدر . ایشته بزده بوکا ابتدار ایده‌جکز .

تعرفه‌نك اون بشنجی صحیفه‌سنده « اخیراً قرارلشدیریلان تعدیلات ـ معونه‌لره مخصوص رسم » سرنامه‌سی آلتنده بر مادهٔ مخصوصه مندرج اولوب بومادهٔ‌نك ایکنجی فقره‌سنده‌ده « (١) نومرولی تعرفه‌نك اوچنجی ماده‌سنك ایکنجی فقره‌سنده معاینه ایچون یناشان معونه‌لر حقنده موضوع رسم یوزده اوتوز تعیین اولنمشدر . اکر ریختیم معاملاتی یکرمی درت ساعت ظرفنده اکمال ایدیله‌میه‌جك اولور ایسه رسم مذکور نصف درجه‌سنده تنزیل اولنه‌جقدر » عباراتی محرردر . تعرفه‌نك شو مادهٔ معدله‌سی الیوم کاه تطبیق اولنمقده، کاه اولنمامقده‌در .

تطبیق اولنمقده‌در ؟ چونکه تخمیناً بیك اوچ یوز اون طقوز سنه‌سی ایچروسنده تجارت اوطه‌سی اعضاسندن مانع زاده حاجی حسین افندی، اوطه ریاستنه مراجعتله ریختیم شرکتنك تعرفه‌ده تصریح اولنان یوزده یوز اوله‌رق استیفا ایتدیکنی، وبعضاً‌ده ریختیمه اصلا یناشمیان اشیادن رسم استیفاسنه قالقشدیغنی، بالبیان سرد شکایت ایلمش ودیکر بعض ارباب تجارتده بوذاته پیرو اولمش اولدقلرندن، وینه بوصره‌لرده فضله آلنان رسمدن یوز لیرانك اصحابنه اعاده‌سنه محاکم عائده‌سنجه حکم اولندیغندن، بوکبی پروزلی مناقشاتك شیوعی منافعنه موافق کورمیان شرکت، اول زمان آیاقلانان ذوات ایله اویوشمق طریقنی التزام ایلمش وآلدیغی فضله رسملری اعاده ایله برابر فیمابعد ذوات مومی الیهمدن تعرفه خارجنده اقچه آلمیه‌جغنی وعد وتعهد ایده‌رك الیوم دخی بوتعهده رعایت ایلمکده بولنمشدر .

تطبیق اولنمامقده‌در : زیرا معاملات رسومیه‌نك قسم اعظمی سمسارلر واسطه‌سیله تسویه اولندیغندن، وبونلرده اصحاب اشیادن مقطوع صورتیله برشی آله‌رق ریختیم رسمنی‌ده آلدقلری اوشیٔ مقطوعك ایچندن تفریق ایده کلدکلرندن ، واساساً آرمودك صاپنه، اوزومك چوپنه اعتراض ایتمك بونلرك منفعت ذاتیه‌لرینه‌ده موافق دوشمدیکندن بوقبیل اشخاصدن شرکت استدیکی راده‌ده رسم استیفاسنه دوام ایدوب طورییور . بناءً علیه اهالیمزی بوبابده ایقاظ وشرکته فاحش رسم ویره‌رك صویولمقدن منع ایچون بعض اصول وقواعد رسومیه‌دن بحث ایده‌جکز :

اولاً — شرکته اعظمی ویا اصغری درجه‌ده بررسم اعطاسنه مجبور اولمق ایچون تجارك ریختیمدن هرنه صورتله اولورسه اولسون استفاده ایتمش اولمسی شرطدر . بناءً علیه ایکی کوپری آره‌سنه یناشان مراکب صغیره وکبیره حموله‌لرندن ریختیم شرکتی هرنه وسیله ایله اولورسه اولسون رسم استیفا ایده‌مز. ایدر ایسه اصحابنه رد واعاده ایتمکه حکماً اجبار اولنه بیلور . نافعه نظارتنك بوبابده‌کی تذکره‌سی صراحت قطعیه‌یی حائزدر .

ثانیاً — ریختیم پیشکاهنه یناشوب معاملهٔ رسومیه‌سی بحراً اجرا اولنان اشیادن ریختیم قومپانیه‌سی « التی » نومرولی تعرفه‌ده مندرج رسمك آنجق یوزده اوتوزینی آله‌جقدر . تیمور ، کمور ، طوغله ، کره‌مید ، چوال ایچنده بولنان قهوه ، شکر ، پتاتس ، پرنج ، صابون ، اون وایرمیك ، کبی شیلر ، یعنی بالعموم دوکوم اشیاسیله ظروفه تابع اولدقلری حالده ماونه‌لر دروننده معاینه‌لری قابل ومعتاد اولان اشیای سائرهٔ تجاریه بحراً معامله اجراسنه تابعدرلر . سنه‌لرجه مدت جریان ایدن مخابرات دورا دور اوزرینه نافعه نظارتیله رسومات امانتی آره‌سنده قرارکیر اولان صورت تسویه‌یه کوره بالاده تعداد اولنان اشیا ایله مماثللرینك بحراً معامله‌یه تابع اولدقلرینه آرتق شبهه یوقدر، قالمامشدر. شو حاله نظراً ریختیم شرکتی اشیای مسروده‌دن « آلنی » نومرولی تعرفه‌ده مندرج رسمك آنجق یوزده اوتوزینی آله‌جقدر . فضله برسانتیم آله‌جق اولور ایسه اصحابنه مع فائض رد ایتمکه مجبوردر . نته‌کیم بعضیلرینه رد ایتمشدر بیله .

« التی نومرولی تعرفه » نه‌در، برآزده بونی تشریح وتصویر ایتمك استه‌رز . بوتعرفه دور استبدادده ، ارتکاب وارتشانك الابیلدیکنه حکمفرما اولدیغی برصره‌ده « لطفاً » موسیو غرانه‌نك تقدیر وتنسیبنه تودیع اولنه‌رق مومی الیهك دست مهارت پیوستندن چیقمش اولدیغندن تصویر ماهیتی حقنده بوندن فضله سوز سویلمکی زائد عد ایده‌رز.

محضا خلقمزی اویاندرمق ، وریختیم شرکتنه صویدیرمامق ایچون تعرفه‌نك بعض اوفق تفك قلملرینی بوراده عیناً کوسترمك استرز .

بهر بیك کیلودن النه‌جق رسم

س		
٥٠	٣٣	قهوه
٥٠	١٦	شکر
	١٠	اون وایرمیك
٥٠	١٦	ارز
٥٠	٥	پتاتس
٥٠	١٦	عادی صابون
٥٠	٦	طوربه دروننده آلچی
	١١	تیمور کورك
٩	١١	خام تیمور
	١١	پارچه ولوحه وچبوق حالنده تیمور
٥٠	١٦	دوکمه تیمور
	٢٢	ایشلنمش تیمور
	٨	خام مرمر طاشی

کرك بالاده تعداد اولنان شو اشیا ، وکرك بونلره مماثل یوزلرجه اشیای سائره بحراً معامله اجراسنه تابعدر . شو حالده بونلردن ریختیم شرکتنك نه مقدار رسم استیفا ایتمسی لازم کله‌جکنی تدقیق ایده‌لم . مثلا مدللودن فوسقولو مانغو قومپانیه‌سی واپوریله بشیوز چوال صابون ورود ایده‌رك ماونه‌لره بوشالتلمش ، بوماونه‌لرده کمرکك اوکنه کلوب یناشمش . چواللرك هر برنده سکسان قیه صابون فرض ایتدیکمز تقدیرده بشیوز چوالك محتویاتی « قرق بیك » کیلو ایدر . بوقرق بیك کیلونك بهر بیك کیلوسی ایچون « التی نومرولی تعرفه » موجبنجه اون آلتیشر بچق غروشدن اعطاسی لازم کلان ریختیم رسمنك مجموعی « ٦٦٠ » غروشه بالغ اولور . حالبوکه اشیای مذکوره‌نك معامله‌سی بحراً اجرااولندیغندن وبحراً معامله‌سی اجرا اولنان اشیادن رسم مقررك ـ التی نومرولی تعرفه‌ده مندرج رسمك ـ آنجق یوزده اوتوزی استیفا اولنمق لازم کله‌جکندن بوتقدیرجه بشیوز چوال دروننده‌کی قرق بیك کیلو صابوندن یالکز « ١٩٨ » غروش ریختیم رسمی آلنمق اقتضا ایدر . وقس علیه البواقی . بوندن یارم سانتیم فضله آلنه‌جق اولور ایسه تعرفه‌نك خارجنه چیقلمش اولور . خارج ازتعرفه خلقدن پاره آلنمسی ایسه صویجیلقدر ، بناءً علیه قانوناً مستلزم جزادر .

*
* *

ریختیم شرکتی اوللری جورنالجیلق صنعت

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

مکروهه‌سندن مهم مهم استفاده تأمین ایتمك طریق احتیالنی بولمش ایدی . قهوه ، شکر ، پتاس ، وسائره چوالدری ، قارفیجه واریللری ، جام صندقلری درونده اوراق وکتب مضره کتورلمك احتمالنه بناءً متفقلرینه ژورنالار ترتیب ایتدیره‌رك وهم معلوم تحریکه ، وبونك نتیجه‌سی اولهرق بالجمله اشیانك کمرکلره چیقارلمسنه ودیدیك دیدیك ایدیله‌رك معاینه اولنمسنه دائر امرلر استحصالنه موفق اولور . واشبو موفقیتی متعاقب تجاری نزدینه جلب ایله « آلتی نومرولی تعرفه » ده محرر رسمی تام استیفا ایتمك شرطیله یونانلرك اشیاسنی کاملاً کمرکه چیقارتمق کلفتندن کویا عاطفةً صرف نظرایدر ، ارباب تجارت ده بایله بایله موافقت ایلر ایدی .

بوکون حال بسبتون تبدل ایتمشدر . اسکی جاملر بارداق اولمشدر . عثمانلیلر حق آرامق امکانی دوره‌سنه کیرمشلردر . ارباب تجارتمز ایسترلر ایسه آرزو وحقلری خلافنه اولهرق ریختیم شرکتی کندیلرندن اون پاره بیله آلمغه مقتدر اولهمز . اما کندیلری بیله بیله وسوه‌سوه ویره‌جك اولورلر ایسه اکاده کمسه‌نك دیه‌جکی اولمامق طبیعیدر .

مصردن

بوصباح « میزان » ك برنسخه‌سنده کچنلرده تقدیم ایتدیکم مکتوبی نشر ایلدیکنی کوردم . بو مکتوب بنم ایچون برحسبحال ، بك کوچوك برعرضحال ایدی . سویلیه‌جکلرم ایسه اوقدر اوزوندرکه اوقویانه ملال ویرر . لکن نه‌یاپالم ؟ ممکن مرتبه اختصارینه غیرت ایده‌جکم :

شخصیت دکل ، فقط ملیتك شخصیت معنویه‌سی اعتباریله عقللی میز ، عقلسزمی ؟ جاهلمیز ، عالممی ؟ حمیتلی میز ، حمیتسزمی ؟ یونلری کوسترمك زمانی کچیور . معلوم عالیلریدرکه اك کوچوك وعددجه اك آز برملت بیله اوچ ویا اوچیوز ارباب تحریر ویا اصحاب مطبوعات ایله اوچوز ویا اوچ بیك رجال ویاکبرای مأموریندن عبارت دکلدر . آرقه‌ده ویا کوز اوکنده میلیونلرجه اهالی ، عدالت واجراآت نامنه بر نظر اهمیت و انتفات بکلر زواللی براهالی واردر . اواهالیکه « دور استیلا » ایله آووتلمش ، دورانحطاط ایله یورولمش ، صوك براستبداد ایله صویولمش ، جرح ایدلمش ، حیواندن دها فنا بویوندروق آلتنده ازیلمشدر .

مملکت باشدن باشه بومیلیونلرك ، بو هانکی طرفه کیده‌جکنی تعیندن عاجز بیچاره فقیرلرك مأواسی ، میدان جولان چون وچراسیدر . اللری بوکرنده‌طوپراغه باقان فقیر چفتچیلر ، تفنکی اوموزنده تهب ویغمایه آلیشمش بدویلر ، قلمی‌انده برکاغد ایله کویاتنظیم عامله ساعی‌باشالر ، بکلر ، افندیلردن مرکب بوغریب هیئت اجتماعیه هانکی نقطه‌یه کوتوریله‌جك بیلمم .

برپایتخت ، بر استانبول ، برهیئت وکلا ، مطمح امید سلامت برمجلس مبعوثان ، برچوقده مأمور .. صوکره ؟ ...صوکره بر محاکمه ، برقاچ فرقه ، بر ضیافت ، یوزسفالت !.. برسوری خطالری تعمیر ، برچوق بوشلقلری املا ایچون آوروپاده دولاشدیریلان پرخارجیه ناظری ، ان‌شاالله بوتون قورقولریمزی بوشه وبزی ، یعنی احوال حاضره‌دن اورکن اصحاب وهمی یالانجی‌یه چیقارر ...

شوقدرکه ایش بونکله بیتمیور . ایچریده دریندن درینه برانین ، اولکی مجلس ومنفاایکلتیلری یرینه بودفعه پای حریته قاپانمش صبرسز ومأیوس برجهره‌نك اعماق قلبندن یرلره کومولوب غائب اولان برانین استرحام ایشیدیلیور . بوسسی ایشتمسی ایجاب ایدنلر ، بوکون قزارسه‌لر سزادر .

فرنکلر « ابو برباشلانغیچ ایشك یاریسیدر » دیرلر ، بنده کزده یالکز بونی ، بوباشلانغیچی تمیندن باشقه برشی دوشونمیورم . ممالك ، برهای و هوی ، بی‌قرار ایچنده چالقانیور . اورتده سفالت وشکایت فلاکت وسعایت مقالات ومکالماتندن باشقه برشی یوق ... اعلان‌مشروطیتدن برو قهرمانانه برتشبث ، مردانه برحرکت ، نجیبانه برطور کوستریله‌مدی .

برحرکت دلیرانه وعالیجنابانه اظهار اولنه‌مدی . استحصال اولنان مشروطیت احسان اولنمش برامتیاز منزله‌سنه ایندی . بزدن بکلهنن بومیدی ؟ ..

« تایمس » غزته‌سنك معتبر مقالاتی کوزوکه‌که باشلادی . سویلنمه‌سی ایجاب ایدن رؤسا اختیار سکوته ، سکوتی ضروری اولان ضعفا سویلنمکه مجبوریت حس ایتدی . یونلر هپ مشئوم شیلر اولسه کرکدر . هرشیئك براواچوسی ، هرمتاعك برتمغای اولدینی کبی ملتلرك ، حکومتلرك‌ده بویله برر شیلری واردر .

ملتلر عالم سیاسیاتده مالیت وجدیتلری ایله اولچولور ، سعی وهمت تماسیله طانیلیرلر . آرتق بوندن زیاده برشی سویلمکه کندمده صلاحیت کوره‌میه‌رك شو امت عالیهٔ عثمانیه‌نك اك خالص وعاجز افراداندن بری صفتیله عریضه‌مه بوراده نهایت ویریورم .

علی سعاد

پوسته اجوراتی حقنده

—

اتحاد وترقی جمعیتنك امور حکومته مداخله‌سنك تجویز ایدیله میه‌جکنه دائر باب عالیدن ولایاته اجرا بیوریلان تبلیغاتك جدیتی انظار عامه‌ده تحقق ایتمك ایچون بعض آثار اخلاصك فعلاً ابرازی لزومنی بیان ایله بوکا انتظار اولندینی یازلمشیدی .

بوکره بعض رفقامزده کورلدیکنه کوره اتحاد وترقی جمعیتنك بالجمله مراسلاتندن پوسته اجرتی آلنمسی مقام سامیٔ صدارتپناهیدن پوسته وتلغراف نظارتنه باتذکرهٔ رسمیه امر بیورلمشدر .

شوصورتله بودجه‌یه قارشوایدیلان خدمت مهمه‌دن زیاده سلامت عمومیه‌یه طوغری مهام شناسانه آتیلان خطوه‌دن طولایی مذکور تذکره‌یه امضاسنی وضع ایدن ذاته تشکر ایلرز .

طبیعیدرکه تاغراف اجوراتنك ده استیفاسی لزومی اوتودلامشدر . بوکا علاوه ایدیله‌جك برشی قالورایسه اوده (اون یدی نومرولی تلفون) ایله جریان ایدن مخابراتك یاقطعی ویا انکده تعرفه‌سی موجبنجه اجرته تابع طوتلماسی ماده‌سیدر .

تمغا رسمی استتناسنی ادارهٔ عائده‌سی رد ایدیور بوده منحصراً (سربستی) رفیقمز سایه‌سنده‌در .

بناءً علیه رسوم وتکالیفجه مساوات فعلیه تأسس ایتمکه باشلامشدر .

« آثار اخلاص » انتظارینه‌دائر یازیلان بندلرمز . ده‌کی تمنیات وطنپرورانه‌مزه باب عالیجه تمامیله اشتراك بیوریله‌رق صره‌سی ومناسبتی کلدکجه اجرا ایدیله‌جکندن مطمئن بولنیورز .

سلانیکدن

اسلام آرناؤد قرداشلرمه قارشی

خیر خواهانه بر رجا

دور معزز مشروطیتمز وهلةً بدیهی الثبوت بر چوق محاسنی تأمین ایتدیکی کبی آتیاً ماهیتی هنوز مستور بعض غریب فقط بحق رهیب استعداد لری دخی احتوا ایلدیکی منکر دکلدر . بوجمله‌دن اولهرق یکرمی اوتوز سنه اولایسنه قدر خط وحروفدن محروم بولنمش اولان آرناؤد لسانته مخصوص ترتیب ایدیلن « الفبا » برآره‌لق یونان و لاتین حروفندن مرکب ایکن شمدی‌غالبا عمومیتله لاتین حرفلری ترجیح و اختیار اولونان یاخود یونان الفباسندن مستعار اولان حرفلرك دخی کافی الاول ابقاسی صورتیله انتشار ایده‌رك علی‌کلاالتقدیر بین حروف اسلامیه‌یه رغبت ایدلمامکدن ناشی آرناؤدلر بینده بوبابده حالیاً برمناقشهٔ قلمیه بیدا وعموم آرناؤدلر ایکی به‌اقسام ایلمکله برطرفدن « کغه » ایله « چاملر » دیکر جهتدن دخی « طوسقه » لر ایله « لابلر » آره‌سنده عمیق برپنونت هویدا اولیور . لاتین حروفاتی التزام ایدنلرك ادلهٔ مسروده‌سی ایچنده برمسئلهٔ سیاسیه کوریبورزکه اهمیتی شایان نظردر . اوده « یکی عصر » غزته‌سنده « دم زاده دوقتور یوز باشی عزیز » امضاسنی حاوی اولان مقاله مندرجاتیدر . بونده آرناؤد قرداشلرمز آره‌سنده برچوق خرستیان وطنداشلرمز اولوب بونلر شمدی‌یه قدر لسان مادر زادلرینی اوقویوب یازمقدن و احتیاجات تجاریه‌لرنده استعمالدن محروم بولندقلری ایچون بالضروره لسان یونانی‌یه رغبتله بویوزدن علی‌التدریج تربیهٔ مکتسبه ومألوفه نتیجه‌سی اولمق اوزره یونانستانه برمیل وانجذاب غیر اختیاری‌یه قابیله‌رق یونانستانی وطنلری ، وحکومت یونانیه‌یی‌ده مطبوع طبیعیلری اولهرق تلقی ایلملری قضیهٔ معتاد بهاسیدر .

Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

واقعا بو محذور سیاسی هر حمیتلی عثمانلیه قارشی جداً اغماض ومسامحه قبول ایدر موادد دکلدر .

جاملر ایله کنه‌لره کلنجه علی الاطلاق شمدیه قدر آرناؤد و آرناؤدلق تعبیر عمومیسندن جیقاریله کلمش ونظر اعتباره آلنمش اولان معنا صرف آرناؤد عنصر اسلامیسنی مفسر اولمق حیثیتیله لسان مادر زادلرینك قرائت وکتابتی ، امرنده احداث واتخاذ ایدیلهجك حروفاتك ایسترلاتین ، ایستریونان اولسون مادام که السنهٔ اسلامیه‌ده مستعمل حروفاتك غیری‌در ، هرحالده عموم عناصر اسلامیه‌دن اختیار افتراقه بر مقدمه اولهرق کیت کیده حاصل اولهجق مقارنت معنویه‌نك تأثیر تدریج واستمالتکاریسیله معاذاه‌تعالی عصرلردن بری شیرازه بند مجموعهٔ اسلامیه بولنمش اولان بوجزؤ اهم وقیمتدارك صحیفهٔ پاك صدق واعتقادینه بادیٔ شوائب وهن اولمق اندیشه‌سیله بحق التزام شدائد اعتراض ایتمکده ، ومقابلهٔ : مناستر مفتیسی اولان ذات فضائل سمات طرفندن حروف اسلامیه‌دن مرکب برده الفبا رساله‌سی ترتیب اولنهرق آرناؤدجه‌نك قرائت وکتابتی خصوصنده‌کی احتیاجك مجرد حروف غیر اسلامیه‌نك وجودینه منحصر اولدیغنی ادعا وعکسنی درمیان ایله اثبات مدعای امکان دخی ایدنکده‌در .

فکر قاصرانه‌مزه کوره کنه‌لر ایله جاملر ادعا - لرنده بعض احوال خفیه وملحوظه‌یه قارشو پك حقلی بولنیورلر . چونکه ذات مسئله‌ده بیانجی یارمغی اولمامق محال اندر محالدر . شو تقدیرده بوکون صرف براحتیاج مدنی طرزنده باشلایان تشبث حاضر بالاخره کونا کون تأثیرك انضمام وتوا - لیسیله وهلهٔ کشفنده غفلت ایدلمش پك مهم برمحذور دینی نقطه‌سنه‌منحصر قاله بیلیر . خصوصیله هرعثمانلینك مادام که: لسان عثمانیه احتیاجی درکاردر ، هرحالده ترکجه‌یی حروف عثمانیه ایله ، صوراده آرناؤدجه‌یی اجنبی حروفیله اوقویوب اوکرنمسنده‌کی غرابتی آکلایه‌مم . هرایکی لسانده برنوع حروف ایله اوکرنلسه وقت قزانمق صورتیله برفائده متصور دکلمی‌در ؟ مقصد قرائت وکتابتده تأمین سهولت ایسه بوکا مقابل نفس مسئله‌ده مندمج اولان وخامتی‌ده شمدیدن درپیش ملاحظه ایتمك بیوك براحتیاطه رعایت دیمکدر. بونك ایچون ذاتاً لسان عثمانی‌نك دخی کرك املاسنده وکرك اصول تحریرنده کل آن کوریلن تحولات بالطبع عمومی اصلاحات اجراسنی استلزام ایده‌جکی قابل انکار دکلدر .

ینه تکرار ایدرزکه حروف غیر اسلامیه‌یی ترجیحده انجام کار وخامت ، حروف اسلامیه‌نك اختیارنده ایسه اسلامیته اضافهً سلامت اولدیغنی یقیناً حکم ایده‌رك بوبابده بصیرت کامله ایله دور اندیشانه حرکتی توصیه‌یه حسب الدیانه کندیمزده پك مهم بروظیفه کوریورز .

فاسلی زاده
م . اسعد

— میزان —

مشروطیت سایه‌سنده حریت واردر . حریت ایسه هرقوم وجنسه بوبابده سربستی نام ویرمشدر . شویولده اساس آیرلدقدن صوکره احسن مسلکی تعیین ایده‌لم :

اولا ، ازجمله مشروطیت ثمره‌لرینی حقیله طوبلایه بیلمك ایچون لسان عثمانینك تعمم ایتمه‌سی لزومی مسلمدر .

ثانیا ، بوسایه‌ده حروف عربیه‌نك مسلم وغیرمسلم عثمانلیلرجه اوکرنلمسی لازمدر . بوحالده بشقه‌حروف اوکرنمك کافتی جهتنه کیدیلهجکی‌برده موجودی ایجابه تطبیق یولنده ارناؤدجه‌نك نقصانی اکمال ایدلمك یولی البته سائرلره مرجح اولهجقدر .

اوراق ومکاتیب

—

قره‌مرسلده اعانهٔ شتویهٔ عسکریه‌یه برسؤاستعمال قارشدیرلدیغنه‌دائر برفقره یازلمش ، بونك اصلی اولمدیغنی حقنده آنلان دیکرورقه‌ده نشر ایدیلهرك اوله‌اشعار اتده بولنانلرك تصحیح حرکت ایتمکلری لزومی کندولرینه اخطار ایدلمش ایدی . مهل اخطار مرور ایتدی . کندولرینه تکراراخطار ایدیورز . برهفته مرورنده امضالرینی آچیق یازمغه مجبوراوله‌جغز .

—

دائرهٔ اوقاف حقنده

دائرهٔ اوقافه وعلی الخصوص محکمهٔ تفتیشه مورود ومعروض اولان اوراق موجوده‌نك طبعتیله جریان ایتمامسیله حسب اللزوم حد وپایانی اولیان اوقافه عائد دعوالرك بویوزدن پك چوق زمان تأخر خسته‌لغنه اوغرادیغی و بو صورتله مصالح عبادك صعوبت ومشکلاته هدف اولدیغی مشاهدهً معلومدر .

بنابرین بو خسته‌لغك تداویسی ایسه محکمهٔ تفتیشیه ایکی نفر حاکمك وضعیله اوله‌بیله‌جکدر . اکر محکمهٔ تفتیش ایکی حاکم افندی تعیین اولنور ایسه هم ایش سریعاً کورلمش اولور ، هم‌ده یوك خفیف‌لشمش اولور .

حاکملرك وظیفه‌لری تفریق اولنه‌رق برینك اعلا - مات ومعروضاتك یالکز معاملهٔ توجیهیه‌سنی اجرا ایتمك اوزره کالاول محکمه‌ده بولندیرلمسی ، دیکرینك دخی ظهور ایده‌جك مدعیاتی لدی المحاکمه حکم وتحقیق ایتمك اوزره باب مشیخته‌بولنمسی مصلحةً مقتضیدر .

بوقدر حقوق متنوعه‌نك محافظه‌سی بر صورتله دائرهٔ امکان آلتنه کیره‌جکی تسلیم ایدیلورایسه محکمهٔ تفتیشه‌ده ایکی حاکم مخصصاتنه برچارهٔ تسویه بولنمامق ممکن دکلدر .

بایزید درسعاملرندن
احمد رفعت

—

اوراق حوادث

(یکی ادرنه) رفیقمز مختلف فرقه‌لردن وجمعیتلردن بحث ایدرکن دیور که :

دوغریسی سویلمك ایجاب ایدر ایسه بزنه برینك نه‌دیکرینك سعادت وطنی مؤمن برمسئله حقنده آره‌لرندن مناقشه‌لرینی کورمدك . کوردك لکن نزاهت لازمه‌سیله دکل شائبهٔ شخصیات ایله کوردك .

براز اوته‌ده یکی تشکل ایتمك اوزره بولنان ده‌موقراطلر فرقه‌سی حقنده بعض مرتبه معلومات اعطا ایتدکدن صوکره :

پروغراملرینه محتاج اولدیغمز موادی علاوه ، لزومسز - لرینی ده طی ایدرلر ، ملته پك چوق خدمتلر ایتمکه موفق اولورلر . واختلاف ومباینت شخصیه‌یه وسیلهٔ مناقشه اتخاذ ایتمکدن توقی ایلرلر . دیور .

مطبوعات ولایات میانده تمیز ایتمش اولان رفیقمزك تنقیدینی پك بجا بولورز . یکی فرقه‌حقنده‌کی تمنیاتنه‌ده اشتراك ایلرز . علاقه دارانه بوصورتله بردرس انتباه ویرمش اولمسی آیروجه شایان تبریك وتشکردر .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

مغدورین سیاسیه متنیغ هیئتی طرفندن برمطالبه نامه قلمه آلنه‌رق مجلس مبعوثان ریاسته ویرلدیکی استخبار قلنمشدر .

— (سیئات سابقه‌من یاخود هجرانلر) نامیله جمیل بك افندی طرفندن براثر منظوم نشر ایدلمشدر .

— ادارهٔ مخصوصه واپورلرینك آطه‌لره ایشله‌مکه صالح اولدیغی بالمعاینه آکلاشلمش اولدیغندن بوندن صوکره ایشله‌سون ، یاخود ایشلمه‌سون کبی مداخله‌ده بولنانلر تعقیبات قانونیه‌یه دوچار ایدیله‌جکی ایجاب ایدنلر رسماً تبلیغ ایدلمشدر .

— (چرکس اتحادوتعاون) قلوبی (سربستی) غزته‌سی طرفندن ترتیب اولنان مطبوعات متینغنه اشتراك ایتمکه قرار ویرمش اولدیغندن اعضای کرامنك پنجشنبه کونی ساعت درتده قلوبه کلملری مرجودر .

—

اعلان

تپه باشی قیشلق تیاتروسنده
مسامرهٔ فوق العاده

ولی عهد سلطنت دولتلونجابتلو رشادافندی حضرتلرینك مخدوم نجابتپناهیلری ضیاءالدین افندی حضرتلرینك حمایهً علیه‌لرنده « اناطولی قحطزدکانی منفعته » مکاتب عالیه مأذونلر - ندن متشکل برهیئت ادبیه طرفندن « رشید عاکف » بك نظارتیله مارتك ۲ نجی چهارشنبه کونی اقشامی یعنی پنجشنبه کیجه‌سی ساعت درتده مظلوم شهزاده اوبونی ٤ پرده مولوتوغ : حسین کامی بك افندی طرفندن قومیدی ۱ پرده احمد فهیم افندی طرفندن .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1153

برنجی سنه — نومرو ۱۱۹ پنجشنبه (۱۷ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۶ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنو .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اوله‌رق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کله‌جك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلملیدر .

هر کون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

شهید حسن فهمی حرّیت بکك روحه فاتحه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

حسن فهمی بك

—

(سربستی) رفیق غیرتمزك سرمحرری حسن فهمی بك بوكون سركارده بولان حریت مجاهدلرینك بر قاچنه دكر بر ممتاز خلقت وملت ایدی .

حب وطن، حس ناموس، حقیقت جویانه علویت ، امثالی نادر شجاعت ومتانت . . حاصلی بالجمله خصائل عالیه‌یی جامع بر مدار مفخرت وطن ایدی .

حسن بكك شخصنده جنایت كارانه هدف قصد اولان بر شخص منفرد دكلدر ، حمیت ملیهٔ عثمانیه واسلامیه‌نك كندوسیدر.

آلتی یوزسنه‌لك برخاندان نجابت عنوانك الندە بیله بقاسی جائز كورلمیان استبدادك ، خفی وخودبین ووجودسز برجمعیتك الندە براقلمه‌سی دیناً ، حمیةً ، حكمةً جائز اولدیغنی انظار امته ایضاح واعلام ایتمك غیرتنده تفرد ایتمش بر مجاهد حق وعدل ایدی .

حسن فهمی بك ، اسماعیل ماهر پاشا دكلدر. فضله اوله‌رق ایكی وقعه‌نك آره‌سنده همان بر عصرلق فرق موجود در . بونی تدبیرلرندن دور طوتمسونلر.

جناب خالق عادل شهید حریت عنوانله فعلاً استحقاق كسب ایله‌مش اولان حسن فهمی بك قولنی غریق رحمت صمدانیه ایتسون وكمالاتله عاشق اولان بالجمله غیرتوران امت ایله اقرباسنه متانت احسان بیورسون آمین .

(رحمة‌الله علیه رحمةً واسعة)

تربیهٔ سیاسیه ومشروطیه

—

علی كمال بك افندی دونكی باش مقاله‌سنده دیورکه

فرقهٔ احرارك تشكلنه موافق ، معارض هیچ سویلمیور ، علی‌الخصوص بوفرقه‌نك اویله فضله مدعیاتی یوق، خط حركتی ماده ماده میدانده‌در ، منتشردر ، مقصودی شخصه ، اشخاصه دكل ، فقط هیئت اجتماعیه‌مزه خدمتدر . لایقطع وجودندن شكایت ایدنلر برلحظه انصاف ایتسه‌لر، خدماتی تقدیرایله‌سه‌لر، دها معقول حركت ایتمش اولورلر .

شاید فرقهٔ احرار اولاسه‌یدی انتخاب اخیر بر مشروطیت اویونجاغنه دونه‌جك ایدی . . .

فرقه‌لرك لزوم وجودینه عقل ونقل قائلدر . اندن بحث ایتمك معلومی اعلام دیمكدر . شوقدركه — كچنلرده بالمناسبه عرض ایتدیكمز وجهله — راست كله آدملر اورته‌یه چیقوب آز چوق مقبول بر پروغرام تنظیم ایتمه‌لریله فرقه حاصل اوله‌ماز .

برفرقهٔ سیاسیه‌نك میدانه كلمه‌سی برچوق قیود وشروطه متوقفدر . كذا اوشروط داخلنده تشكل ایدن فرقه‌لرك دوام وبقاسی‌ده برطاقم اصول وآداب مخصوصه‌نك كوزه‌دیله‌سنه منوطدر .

« فرقهٔ احرار » میدانده موجود بولندیغی حالده انتخاب اخیرك بر مشروطیت اویونجاغنه دونمش اوله‌جغی ماده‌سنه كلنجه كندوسی ایله بوبابده هم افكار دكلز . بالعكس فرقهٔ احرارك عجیبلكی سایه‌سنده انتخاب اخیر اویونجاغه دونمش اولدی .

هر صنعتك غوامض واسراری اولدیغی كبی ، امور انتخابیه‌ده دخی كوزه‌دیله‌جك برچوق اصول ، استعمال اولنه‌جق برچوق تدابیر موجوددر . احرار فرقه‌سی انتخاب اسرارینه‌وقوفدن كلیاً محروم بولندیغنی كوسترمشدر . هرنوع حسابات شخصیه‌دن عاری وصرف فلسفه جویانه برمقصده مستند اوله‌رق بونی اثباته حاضرز .

ایو پهلوان اوله‌جغی مأمول بولنسان بر كنجی خصمنی یكه‌جكی مشكوك اولان مصارعه‌لره چیقارمزلر. كذا هویتی هنوز آثاریله ثابت اولمیان برفرقه دخی ایلك مبارزه تجربه‌سنی موفقیتدن امین اوله‌جغی مسابقه‌ده اجرا ایدر .

حتی فرقهٔ اتحادیه‌نك انتخاب اخیرده اتخاذ ایتدیكی خط حركت بیله بوكا دلیل اوله بیلیر . چونكه كندی نامنه ، كندی مفسوباتندن برنامزد تعیین ایتمدی . ماهرانه مانورالر اجرا ایتدی . عدم موفقیتی حالنده ایلریه سوریله‌جك مقبول عذرلری تهیه ایلدی .

فرقهٔ احرار بوانتخاب مسئله‌سنده خطادن خطایه یووارلانه‌رق كلدیكی ، یعنی انتخابات اصولنك غوامضنه وقوفدن محروم بولندیغنی اظهار ایتدیكی ایچون احتمالدركه فرقهٔ اتحادیه خط حركتنك اینجه لكلرینی بیله نظر دقتدن قاچیرمشدر .

درس عبرت اولدیغی ایچون تعداد ایدەلم :

اتحادجیلرك « رسمی » مروج افكارلری نامزد حقنده ابتدا شق شفه ایتمدیلر .

(صباح) كبی نیم مروجلر رفعت پاشا نامنی ایلریه سوردیلر. دیكر نیم‌رسمیلر « روایتی نقل » ایله اكتفا ایتدیلر. انتخاب كونی باقلاشدی. فرقه‌یه رابطه‌سی چوق اولان دیكر برغزته « هرنه قدر بزدن كلسه‌ده شو وشو مطالعه‌لره مبنی» دیه‌رك رفعت پاشایی توصیه ایتدی . حال بوكه عینی زمانده (صباح) غزته‌سی «رفعت پاشانك نامزدلكنی وضع ایتمه‌جكنی» یازدی .

بونه‌دیمك ایدی بیلیرمیسكز ؟

شو دیمك ایدی‌كه شاید فرق مخالفه عقللی طاورانیرلر ایسه رفعت پاشا انتخاب اولنه‌مامق احتمالی وار . بویله برنتیجه‌حاصل اولنجه ایلریه سورولمك اوزره شمدیدن عذر حاضرلامق لازم .

شو ظاهری دولابی قورمغه دوام ایتمكله برابر خفیاً شعبه‌لره ، قلوبلره امرلر ویرلدی . رفعت پاشایه رأی ویرمك اوزره ، وسائط ممكنه ایله ، منتخب ثانیلر اوزرنده اجرای نفوذ ایدلمسی امر ایدلدی .

احرار فرقه‌سنك غفلتی ثابت اولدقدن واتحابه آنجق برگون قاله‌رق نتیجه‌ده كندولرنجه تعین ایتدكدن صوكره (شورای امت) رفعت پاشانك نامزدلكنی — اوده یارم آغزدن اولمق شرطیله — اعلان ایتدی .

فرانسه‌ده ، انكلتره‌ده اولسه بیله بوندن فضله مهارت كوستریله‌مز .

* * *

احرار فرقه‌سنك خطالری ایسه پك چوقدر .

ابتدای امرده فرقه نامنه « رسماً » نامزد تعیین ایتمه‌ملی ایدی . چونكه عدم موفقیت یكی برفرقه ایچون معكوس نتایجی مستلزمدر .

مثلا (چركس قلوبی) طرفندن ایلریه سورولمش ایكی نامزد موجود ایدی . ناظم پاشا

مملكتمزده حكومت وارسه بووقعهٔ عظیمه‌نك اهمیتنی ایوجه احاطه ایتملی. وظیفه‌سنی تام اوله‌رق... اوت تام اوله‌رق ایفا ایتملیدر.

« فداكاران » امتده اولدیغی كبی مسخره لقلره قاپیله‌جق اولورسه قریحهٔ محدوده‌سنك احاطه‌سندن بیله چوق افزون برفلاكتی عزیز وطنمزك باشنه بالذات كتیرمش اوله‌جقدر .

اجرا آتنه درت كوزله انتظار ایده‌جكز. اووقته قدر عزیز وطنداشلرمزه كمال سكونت ایله آسایشك اخلالنه سبب اوله‌بیله‌جك نمایشلردن توقی ایتمه‌لرینی سلامت مملكت نامنه اوله‌رق توصیه ایلرز . فقط حكومتك یوقلغی فعلاً تبین ایده‌جك اولورسه وطنك خلاصی لزومنی اعلان ایتمكه قطعاً تردد ایتمیه‌جكز .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

قبول ایدنجه امثالسز برنامزد ایدی . فرقه نامنه آنی ترویج ایتمکده هیچ برمحذور یوقدی، بالعکس بك چوق محسناتی اولهجق ایدی .

ناظم پاشا قبول ایتمیهجکاورتهده بزم نامزدلکمز قالیوردی . تکرار ایدهرزکه بو بحث صرف فلسفه جویانه محاکمهدن عبارتدر ، شخصی حسابلردن کلیاً عاریدر .

بزم نامزدلکمز هربرفرقهیه انتسابدن خالی ایدی جمعیت اتحادیهنك ذاتنه دکل ، یالکز مسلکنه مخالفت مجسمه دیمکدی . فرقهنك نامزدی رنکی ویرلهمك شرطیله ترویجی جهتنه کیتمش وحسن نیجهسی کورلمش اولسه، باشده احرارلراولهرق بالجمله مخالفینك غلبهسی دیمك اولهجق ایدی. فضله اولهرق پارلامنتو اصولندن خبردار برمبعوث مجلسمزه کیرمش بولنهجق ایدی .

احرار فرقهسی بونی احاطه ایدهمدی . علی کمال بکی فرقه نامنه نامزداعلان ایتدی. بودخی برنجیسندن فاحش برخطا ایدی . خطاسی علی کمال بکك نقصانئ مزایاسندن طولایی دکلدی . چونکه علی کمال بکك مزایاسی هربر شیهدن ، تردد سالمدر. بونك ایچون دخی اتحادجیلرك کندوسنه اولان شدت خصومتلری کوزل بر اثبات دیمکدر .

خطا علی کمال بکی بزه قارشو رقیب اولمق اوزره ایلرویه سورمه لزوم ایدی . علی کمال بکی مشکل بر موقعه قویدیلر . ترددلره دوشوردیلر . ایش اوقدر قارشدی که حتی بزبیله ایماءً امداده یتشمکه لزوم حس ایتدك . نهچاره که اوقاریشقلق ایچنده علی کمال بك دخی شاشیردی ، کوزل برفرصت قاچیردی .

علی کمال بکك یرنده بز اولنجه بایهجغمزی ایضاح ایدهم : حرکتك کنهی ملاحظهدن کچیریلهرك نتایجی تخمین ایدلسون :

علی کمال بکك یرنده کندومزی کورونجه معلملك حقندن ، معلملکك خارجنده سبقت ایدن حقوق معتبرهدن ... بحثله اعتذار ایدردك .

نه اولوردی ؟

بونی کورهجك اولان رفعت پاشا حقوق مسبوقه اعتباریله کندوسنی علی کمال بکدن چوق فضله اولهرق بورجلی اولدیغنی حس ایدر، هیچ اولمزسه نظار سابقهدن برکچی وسیلهٔ مواخذه اولمامق ایچون علی کمال بکه امتثال ایتمکه مجبوراولوردی. نتیجه اولهرق دخی جمعیت اتحادیه یانامزدسز قالیردی، یاخودصوك دقیقهده راست کلهبرینی ایلریه سورمش بولنوردی. بك چوق آراءمخالفین طرفنه کچر، اوسته لقله جمعیتك شکل حاضرینه برضربه اورلمش اولوردی .

وقوف اولنجه اتخاذ اولنهجق مسلك بواولهجق ایدی . عکسنك علم وآثاری ایسه احاطه اولنه میهجق قدر متنوعدر . بودفعهکی انتخابك نتایجی دخی انلرك بریدر . یعنی اصول انتخابیه اعتباریله برثمرهٔ مهمارت اولهجق یرده، مخالفینه منحصر بر اویونجاق اولی ویردی ، بالخاصه فرقهٔ احراره بر ضربه شکلنی آلدی .

مصردن برنظر

—

دون کلن بر « رویتر » تلغرافی « شدتلی برمناظره اثناسنده مطبوعاته اسکی مطبوعات قانونیك تطبیقی واتحاد وترقی قومیتهسی علیهنده یازی یازان غزتهلرك تعطیلنی مجلس مبعوثان ، حکومته توصیه ایتمشدر. » دییور . بوخبرك داخل وخارجده وبالخاصه خارجده ایقاع ایتدیکی خسار معنوی ناقابل تخمیندر .

مع هذا بواستعداد حزن انکیزی ، ملت غزته سنده ، بك بالطالانمش اولهرق، نشر ایدیلن (زنجیرلر قیرلدی) عنوانلی مقالهمده کوسترمشدم . میزان بوحقیقتی دونکی بزلر = بوکونکی بزلره، دونکی حکومت = بوکونکی حکومته ... یولنده قوردیغی معادله ایله اجمال ایدییور. بوتلغراف بلکه مصنعدر، یاخود مبالغهلیدر . فقط دیکر آثار وواقعات بودرلو برتلغرافك تولید ایتدیکی افکاری مؤید عصرلردن بری اکری طوران و یالکز رکوع وضعیتنده ثابت اولان عمود فقریلرمز « آنکلوس » اولمشدر . قولای قولای ، دیم دیك پیر وضعیت قیام اخذ ایدهمهیور !...

* * *

(بصره) و (بغداد) ك والیٔ جدیدلری بك چوق ، هله بورالرده ، بك چوق قیل وقال ایله ایله استقبال اولوندیلر . بونلرك ذکالری ، علملری موضوع بحث دکل در . ایسته نیلن بر ماضیٔ پاك ومنوردر . بصره والیٔ جدیدی عدلیدهده خدمت ایتمش ایدی. بوحال اولوبتله برحسن سیرت شهادتنامهسی مقامندهدر، دییه جکسکز . فقط انتخابك منور برحکومت طرفندن شرائط مطلوبه داخلنده اجرا ایدلمش اولماسی قیدیله ....

* * *

اوروپادن بر استقراض عقدینه دائر مجلس مبعوثانده واقع مذاکرات اخیرهدن برنده اسمی خاطرمده قالمایان برملت وکیلی :

« آوروپادن بر استقراض عقدیله بورج آلتنه کیرمك علیهندهیم. استقراض ایله آلده ایدیلهجك پارهیی بقایانك تحصیلیله آلده ایتملیز» دییوردی . بومبعوث بك بیلمك لازم دکلمی درکه ، وکیلی وحامیٔ منافع وحقوق اولدیغی افراد ملتده جانلرندن باشقا آلتاجاق [بقایا] برشی قالمامشدر . مصر قوچانیله تغدی وشکر چوواليله تلبس ایدن برعمومیت افقر ، ناصل بقایا ویرکی ویره بیلهجك ؟ اونلردن بقایا طوپلامق فکری قادارغفلت وبوندن داها زیاده عصیان انکیز اعتساف اولهماز .

بویچاره ملت، بوزواللی کویلو هانکی تجارت، هانکی صنعت ، هانکی زراعت ، هانکی امنیت مال وجان ایله پاره قازانمش اولاجاق که سانا ویرکی، بقایا ویرسین ؟ هانکی خدمتك، هانکی معاونتك مقابلنده ملتدن بقایا ویرکی طلب ایده جکسك؟ بوکونکی حکومت مشروطه بقایا تحصیلیله دکل ، بقایا وظائف ایفاسیله، زراعه تخم توزیعیله، آلات زراعیه تدارکیله ، صوسز تراللرك ارواسیله اثبات قدوم ایتسین . سودیکمز بوکونکی حکومتمزك بویله عالیجناب ، رحیم بر عزم ونیت مستمر ایله صحنهیه کیرمهسنی واویله قالماسنی آتشناك براخلاص ایله ایسته یورز .

آرتق ضلالتلره ، مرحمتسزلکاره بر پایان ویرلمسك احتیاج وجدانیسی هردرلو امکان صبر وتأنی یی جاك ایدییور . حکومتك احساساتندن مستفی بر عزت نفس ملی وجوده کتیرهجك تشبث شخصی فکرینی بر حس فطری ، برسائقهٔ طبیعیه حالنه قلب ایتمك : ایشته حیاتی ارباب قلممزك غایهٔ مساعیسی بو اولسون . بناءً علیه رجال حکومتدن یاخود قائدلرندن احسان ایتمك دکل، کولکه ایتمهمك ایسته نیلمهلیدر . « حکومتلرك أك ایسی کندیسنی الك زیاده بی لزوم قیلاندرر. » سوزی بوبابده مقتدامز اولان فلسفهٔ اجتماعیهنك کافهسنی اجمال ایدر .

* * *

کچن کون اوروپا جرائدندن برینك محرری ، مجلس مبعوثان عثمانی استانبول سوقاقلرینی کوپکلردن تطهیر ایدهجك قادار اولسون بر فعالیت وجسارت کوستردمدی » دییوردی . بوراده کی جسارت کلهسنك وجه استعمالنی لطفاً سز ایضاح ایدك .

* * *

تصفیهٔ رتب عسکریه نره ده قالدی ؟

ترکیا وطنداشلرینك عموماً خدمت عسکریهیه اشتراك ایتدیرلهمسی امر معتنابهسی نه مرکزده ؟

مدرسهلرك منتظم بردارالفنون دینی حال وشانه اعلاسیله طلبه «جر » دینلن ومعنای حقیقیسی تسأل اولان اوظلم وذلتدن نه زمان قورتولاجق ؟

بوبدبخت اولاد وطن سالك اولدوقلری مسلکك علویت واهمیتیله متناسب بر معامله ورفاهته نه زمان مظهر اولهجقلر ؟

بونلری هپ حکومتدن دکل، حکومتی برمأمور مقنن قیلان ملتدن بکلهیورز . ذاتاً یالکز ملتك حکومت مأموری حالنده دکل فعال ، مستقل حر ، حریت پرور وطنداشلر حالنده بولنان اولوالعزم افراد منورهسندن درکه بوخدمتلر بکلهنه بیلور .

دوقتور

عبداه جودت

— میزان —

« جسارت » دن مقصد موجودیت ذاتیهٔ منفرده اولسه کرکدر .

تقاعد صندوقی حقنده

—

مأمورین و مستخدمین حکومت معاشاتندن اجرا قلنان توقیفات شهریهنك کفایتسزلکی صندوقك انتظام تأدیاتنی خللدار ایتمکدهدر . بوکا چاره ساز اولهجق برنجی تدبیر خزینهٔ مالیهیه اوانس صورتیله اقراض ایدیلان مبالغك، هیچ دکلسه، فائضلرینه دسترس اولمقدر . بالحساب تحقق ایدن یکرمی ایرا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 1153

فائض حسابنه محسوباً شهری مقدار مناسب برشی تأدیه‌سی لزومی مجلس وکلا قراریله مالیه نظارتنه تبلیغ ایدلمشدر .

شمدیه قدر بو حسابه محسوباً بردفعه‌ده ویریلان پاره ایکی بیك لیرادر . بوندن بشقه برشی ویرلمامشدر . ناظر لاحق کندوسنی طوپلایوبده حالا راحت برنفس آله‌مدی. بونك ایچون محتاج همت بولنان شومؤسسه ایشنی دوشونمکه وقت بوله‌مدی .

ایشته بوندن ناشیدر که مارت ابتداسنده توزیعه باشلانیلان کچن کانون ثانی معاشنك صندوقجه اکمالی هنوز میسر اولهمامش . اوچ بیك غروشه‌قدر بتون، آندن بو قاروسنك نصفی ویریله بیلوب اوست طرفی ایچون اظهار عجز ایدیلیور. اصحاب مراجعته‌ده باب عالیه‌مراجعتله بث شکوی ایتملری یولی کوستریلیور.

عموماً شباط معاشی ویرلدیکی حالده صندوقجه کانون ثانی معاشنك اکمال ایدیله‌مامسی قاعدهٔ مساواته مغایر اولهجغندن بحثله صندوق ترتیبنك همان ارسالی لزومی باب عالیدن مالیه نظارتنه بردها یازلمشدر .

باب عالی ایله مالیه آراسنده ویریکز ، ویریورز، ویره‌جکز فعللرینك تصریفلری ایله وقت کچوریلیور.

صندوق ، قپوسنه شباط معاشنك اعلانی تعلیق ایدیور . حال بوکه کانون ثانی اکمال ایدلمامشدر . مالیه‌یه صندوقدن آلنان پاره عجبا قرض صورتیله می آلنمش ، یوقسه هبه اولهرقمی ؟ قرض صورتیله آلندیسه ویرلمامك قیدیله‌می آلندی ؟ صندوق پاره‌سنك ـ که عجزه وایتام وارامل حقیدر ـ خزینه‌یه آلنمسندن صوکره عقداولونان استقراضلرك یکونی اون بش‌ملیون لیرایی تجاوز ایدر . نیچون هراستقراضدن مقسطاً اولسون برشی ویرلمدی ؟

رأس‌المالی ویرلمدیسه فائضلری نیچون تراکم ایتدیرلدی ؟ ویریکز ، ویره‌جکز کلهلری بتمز توکنمز قاچاماق یولی سرمایه‌لرندندر. جدیات وفعلیاته باقالم . زیرا بوکون آنلره باقمغه موفق اولهمز ایسهك باقه بیله‌جکمزه قطع امید ایتدیرمش اولهجغز.

بونك کبی بسیط بر ایش سیاسیات عمومیهٔ دولت ایله مشغول اولمسی لازم کلان مقام صدارتی مکرراً اشغال ایدوب طوریور . مالیه ایسه دور استبداددهکی حال وصفتندن قورتیله میور .

عثمانلی دارالفنون طلبه‌سنك محق برتأثری

مجاهد حقیقی حریت حسن فهمی بك مرحومك دون کیجه کوپریده برشخص مجهول طرفندن آلچقجه‌سنه قتل ایدلدیکی حالده پایتختك اك غلبه‌لك واك مضبوط برمحلنده ضابطه موجود ایکن ، کیم بیلیر نصل برقوت تحت تأثیرنده ، ایفای وظیفه‌دن امتناع ایتدیکندن ، بوحرکتی شدتله پروتستو ایتمك نیت خالصانه‌سیله صدارته وبالعموم مطبوعاته کیدوب هرطرفده بیوك برحسن قبوله مظهر اولان دارالفنون، مکتب ملکیه وحقوق و سائر مکاتب عالیه طلبه‌سی بوحق اشتکالرینی کندی وکیللرینه ، مبعوثلره‌ده ایشیتدیرمك اوزره مجلس مبعوثانه کیده‌رك رئیس بکی کورمك ایستدکلری حالده ، بك افندی آنجق عساکر انضباطیه‌نك سریعاً اعزامی ضمننده ضبطیه نظارتنه معلومات ویردکدن واللی قدرزاندرمه سواریسی کیترتدکدن صکره پنجره‌دن برطور باردانه ایله برقاچ سوز سویله‌رك طلبه‌نك تأثرینه سببیت ویردی .

بوحاله فوق‌العاده تأسفله برابر ، هیچ لزومی اولمیان بریره تأمین انضباط ضمننده عسکر جلبنی طلب ایدن احمد رضا بك اوقوتی مجاهدین حریته ایدیلن تجاوزلره ، شقاوتلره قارشی استعمال ایتدیرتسه‌لردی، عموم ملتك قلبکاهنده بوکونکی شودرین یاره آچیلمازدی ظن ایده‌رز .

فاضل شوکت ، محمد صلاح‌الدین ، برهان‌الدین

اوراق ومکاتیب

—

کچنلرده سلانیك غزته‌لرندن بری بلغارستانده‌کی مسلمانلرك احوالنده موجب شکایت برشی اولمدیغی حقنده برفقره یازمش ایدی .

طرنویدن معتبر برامضا ایله آلنان مکتوبده بوادعانك محلنجه بك بیوك سوء تأثیر حاصل ایتدیکی بیان اولنیور. بلغارستانده کی مسلمانلرك مملکتك قانونلری احکامندن سائرلر ایله برابر مستفید اولمقدن بشقه اهللری اولمدیغی حالده مساواته واصل اولمقدن بك اوزاق بولندیغی بیانیله بوکونلرده جریانی طبیعی اولان مذاکرات اثناسنده مساوات حقدن ، اوقاف وارداتی ، مکاتب ابتدائیه حصهٔ نسبیه‌لری جهتنك اونودلمامسی التماس اولنیور . تکلیف مالایطاق اولمدیغی ایچون باب عالیجه نظر دقته آلنه‌جغی مأمول قویدر.

—

ن . م فاروقی امضالی مکتوب صاحبنه: مطبوعات سربستدر . خوشه کیتمیان نشریاتدن متأثر اولمقدن زیاده آچیقجه تنقید ایتمك دها طوغریدر . شخصیات مردوددر . ایقاظ وارشادایسه واجبدر. مقصدکزده هدفکزده صراحت اولسه دها ایو اولور .

وقعه نویس جدولی

—

داخلی

وقعهٔ جنائیه‌نك تفصیلاتی

اولکی کیجه‌شهید حریت حسن فهمی بك ایله‌رفیق فلاکتی شاکربك ارکری مبعوثی مفیدبك افندینك خانه‌سندن قالقوب غلطه‌کوپریسی طریقیله استانبول طرفنه کیدیورلر ایمش.

مرحوم اکثریا مولان زاده رفعت بك ایله برابر کزر ، شاکربك دخی آز چوق رفعت بکی آکدیرر اولدیغی ایچون قاتل کوپری اوزرنده ، شاکر بکی رفعت بك ظن ایتمش و « آل‌سکا مولان‌زاده » دیه‌رك سلاحی ابتداشاکر بك اوزرینه بوشالتمشدر . حسن بك بونك اوزرینه‌دونوب قاتلك اوزرینه آتلمق اوزره ایکن کوزندن بر قورشون بیه‌رك دوشمشدر .

شو حال وقعه‌نك اولدن مصمم اولدیغنی ، سیاسی وجهتیندن برینه معطوف بولندیغنی کوستریور. شاکر بك قاتلك هویتنی کورمش ، افاده‌سنده تعریف ایتمشدر . کوپری اوزری ، بالخاصه باشلری مأمورین حکومتدن خالی دکلدر . درت بش ال طبانجه سسلری دقتی جلب ایچون کافیدر ...

یعنی حکومت وظیفه‌سی آغیر وموجب مسئولیت اولهجغی قدر بسیطدر. الك اوفاق برتکاسلی حسابسز نتایج تولیدینه مستعددر .

حکومتك تام اولهرق ایفای وظیفه ایده‌جکی، هرکون احوال تحقیقیه وتعقیبیه زبده‌سنك مطبوعاته ویریله‌جکی داخلیه نظارتندن افاده اولنمشدر. عزمنده ثبات ایتمه‌سنی سلامت عمومیه نامنه تمنی ایلرز .

جنازه‌سی بوکون (سربستی) غزته‌سی اداره خانه‌سندن قالدیریله‌جقدر . وقت ظهرده نمازی ایاصوفیه‌ده‌ادا اولندقدن‌صوکره سلطان محمود تربه‌سی خطیره‌سنده‌دفن اولنه‌جقدر .

—

حسن فهمی بکك فجیعانه قتلی مناسبتیله مصمم اولان مطبوعات متینی برهفته صوکره، یعنی کله‌جك هفته‌نك پنجشنبه کونته تعلیق ایدلمشدر .

بالذات حمیته صیقیلان بو قورشونلری صیقان ، وطنك اك مبارك ومبجل براوغلواوزرنده فضیلتی، حق پرورلکی قتل ایتمك ایستین جانوار وحشینك دردستی تأمین ایتمك اوزره جهت عدلیه‌دن جنایت کیجه‌سی‌باش معاون توفیق بك ، صباحی مدعی عمومی صدرالدین ومستنطق نهاد بکلر ، آقشام اوستی‌ده مستنطق جمیل ومعاون طلعت بك مأمور ایدلمشلردر .

—

(استانبول) غزته‌سی

بوغزته‌نك حسن‌فهمی بك مرحومك قتلنه دائر یازدیغی بندك مألی حقنده مدنیت وانسانیت نامنه تأسف ایده‌رز . نان ونعمتیله پرورده بولندیغی مملکته قارشو بورتبه‌قبارناکورلکی، مسلم اولان فرانسز نزاکتنه، نصل صیغدیره‌بیلدیکنه حیرت ایده‌رز . وقعهٔ جنایه‌یی حسن تأویل ایتمکه قالقشمه‌دن اول کندوسنك صفت وموقعنی نظر دقته آلملی ایدی .

چرکس اتحاد وتعاون قلوبی طرفندن

مطبوعات متینی ایچون بوکون ساعت درتده مدعو بولنان قلوب اعضاسنك مجاهد شهید حسن فهمی بکك جنازه‌سنده بولنمق اوزره بینه ساعت درتده قلوب مرکزنده حاضر بولنملری رجا اولنور .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۲۰ | جمعه | (۱۸ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۲۷ مارت ۱۳۲۵)

تنین

نسخه‌سی (۱۰) پاره یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنو .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره یه ویریلور .

طاقم اولەرق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اولەرق یازلمایدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

تبریك

استانبول ایکی کوندن بری اك آجی حسیات ایچنده کوز یاشی دوکەرك کندی مجاهد شهیدینی تعظیم واحترام ایچون اجرا ایلدیکی مراسم تدفینیه وسیله‌سیله ابراز ایلدیکی « تربیهٔ مدنیه » دن طولایی بالجمله همشهر - یلرمزی آیرو آیرو تبریك ایدر وجمله‌سنه تقدیم سلام واحترام ایلرز .

تأسف

اهالیٔ محترمه‌مز شو تربیهٔ مدنیه معلاسنی ابراز ایدرکن حکومت « وظیفهٔ رسمیه » سنی اولسون درخاطر ایده‌مامش اولمسنه جداً تأسف ایلرز .

حد رشده و صولنی شو صورتله اثبات ایدن ملته قارشو بیکانه طورمش بر حکومت ایلك دفعه کوریلیور . وقعه تاریخه کچه‌جکدر .

چونکه حکومت ملتله برکونه مناسبت وعلاقه‌سی اولمدیغنی ابدالآباد تکذیب وتأویل ایدیله‌میه‌جك صورتده انظارعامه‌ده اثبات ایلمش بولنیور .

ایجاب حال

احوال اهمیت کسب ایتدی . آهنك وموازنت اداره‌نك بزده موجود اولمدینی تبین ایتدی . قوی ، حائز اعتبار ، جالب امنیت بر حکومته وطنك اك زیاده محتاج بولندیغی بویله بر صره‌ده حکومت نامنی ویره بیله جکمز بر هیئتك اثبات وجود ایتمکدن عاجز بولندیغی آکلاشلدی .

اوت آکلاشیلدی . چونکه جمعیت خفیه حقنده تعمیماً یازدیغی تلغراف نامه‌ده کاذب اولمدیغنی اثبات ایچون - فرانسه سفیرینك وقعه‌سی کبی ، - مناسب بر وسیله‌یه بیله نائل اولمش ایکن ، باب عالی وعدینی ووظیفه‌سنی هنوز ایفا ایده‌مدی .

مشروطیت دیمك ، حاکمیت مطلقهٔ قانونیه دیمکدر . قانونسزلق اورته‌لقده یوزیور . قانون وانتظام امور مجاهده‌سنده بولنان حسن فهمی بکلر کوبری اوزرنده جانیانه قتل اولنیور . کوبری اوزرنده درت بش ال سلاح آتلدینی ، ایکی باشده دخی دوزینه‌لرجه آدملر موجود بولندیغی حالده قاتل کورلمامش ، طانلمامش ، طوتلمامش !

شویله‌حاللرك کندوسنه شین اولەجغنی بیلمه‌یرن ، بیلمك ایسته‌مه‌یرن ، یاخود « بن بو ایشك رجلی دکلم » دیمکی عقل ایده‌مه‌یرن بر هیئت مسکینه - حاشا - بزه « حکومت عثمانیه » نام جلیلنی ویره‌میز .

قهرمان اردولر ، آرسلان ارناؤدلر ، غیرت الله ظهوری ایله ، استحصال حریت ایتدیلر . هویتی مجهول برچته فرصتی غنیمت ایدینه‌رك بیلدیزدن استبداد دولابنی سرقت ایلدی . باب عالینك بویله برچته‌یه یناقلق ایتدیکی تحقق ایدرسه بویله بر باب عالیی بز اوزرمزه حاکم دکل ، آیاغمزه توز اولەرق بیله قبول ایده‌میز .

دها دون اصول وآداب دائره‌سنده اجرا اولنان برتعدیل هیئت وتبدل نظارت حقنده ویریله‌جك ایضاحات اخذینه اوچ کون صبر ایدرمیان ملت مجلسی ، حسن فهمی بك کبی برحمیت مجسمهٔ عثمانیه‌نك فجیعانه قتلی سؤال ایچون وقعه‌نك حدوثندن صوکره دردنجی جمعه ایرتسی کونی چوق کوریور ، بونی تکلیف ایتمکه « اجتسار » ایدن زهراب افندیلری تحقیر وتهدیده قدر واریور !

آیاقلانمش کنج وصاف عثمانلیلق ، کویا ملت مجسمه‌نك قپوسنه التجا ایله ، تشفیٔ صدره مدار اولەجق برسوزه بروعده سائل اولیورده « بوزدن برهیکل » اطلاقنه صالح اولان رئیسی طرفندن دوچار حقارت اولیور !

آرتق کافیدر ! فضله‌سنه ملتك تحملی قالمدی . حکومت یا وظیفه‌سنی بحق ایفا ایتمکه مسارعت ایتملی ، یاخود ایشی ادبانه تودیع ایچون بر دقیقه اول طاورانمایدر .

ایکیدن برینی اختیارده تردد ایتمك ، وطن عزیزك سلامتنه بیله‌رك سؤ قصد ایلەمك اولەجقدر .

حمد اولسون پای تخت سلطنت سنیه‌ده یوز بیکلره بالغ اولان ارباب حمیت حال وکیفیتی بویله‌جه تاقی ایده‌جك ، اوکا کوره وظیفه‌سنی ایفاده تکاسل ایتمیه‌جکدر .

ملتك طلبی مشروع ومقدسدر . زبده‌سی : « مشروطیت دائره‌سنده حاکمیت مطلقهٔ قانونیه » در . دوچار اولدیغمز آنارشی‌یه نهایت ویره‌بیله‌جك یکانه چاره ، عثمانلیلغك ، مسلمانلغك دردینه یکانه اولان دوا اودر . طلبده یکوجودز . وظیفه‌دارلرك تأنیلری اوزرینه استحصالی ایچون ده یك وجود اولەرق اثبات هویت ایده‌جکز ....

. . . . . ؟

شو یازاجغمز بنده عنوان بولەمدق . حماقت سیاسیه ، جهالت مدنیه ، انصافسزلق ، عیب کبی نیجه وصفلر قلمك اوجنه کلدی . هیچ بریسی مقصدمزی تبیین وایضاحه کافی کورلمدی .

مطلع اولدیغمز برمخابرهٔ رسمیه طولایسیله متأثراً یازه‌جغمز شیٔ دوشونورکن اناطولینك بریرندن آلنان (۳۵٤) کلمه‌لی تلغرافنامه مطالعه ومحاکمه‌مزی تشویش ایتدی . مجلس مبعوثان ایله مالیه نظارتی آراسنده اولکی کون جریان ایدن بر مخابرهٔ رسمیه‌یه پروتستو ایدرجه‌سنه بورایه آلتی یدی کونلك یردن

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

چکیلان تلغرافنامه مؤداسی حقیقةً شایان دقت وجداً سزاوار حیرتدر .

برعنوان موافق آلتنه آلهمدیغمز شو وقعه‌یی قارشلرمزك نظر تقدیرینه عرض ایدیورز . مذکور تلغرافنامه‌یی‌ده عیناً نقل ایدیورز .

بونلردن شو چیقه‌جق :

اولا — مجلس مبعوثانك خزینه‌دن طلب واقعه‌نه تصادفاً اناطولینك بریرندن « کرامت » قبیلندن پرونستو ایدلمش اولمسی .

ثانیاً — بنه کرامت قبیلندن اوله‌رق مجلس مبعوثانك مذکورتلغرافنامه‌ایله انتظار اولنان حرکت حمیتمندانه‌یه جواب ویرلمش اولمسی .

ثالثاً — قارئینك مناسب کوره‌جکلری حال وصف ایله توصیفده بولنلری .

*
* *

تقرب ایدن پسقالیه مناسبتیله غیر مسلم اعضایه معاشلرینك ویرلمسی لازم کلدیکندن مبعوثان معاشنك شمدیدن لزوم ارسالی مجلس مبعوثان ریاستندن با تذکرهٔ رسمیه مالیه نظارتنه امر وفرمان بیورلیور .

مالیه نظارتنك نه‌دیدیکنی بیلهمیز . ظن ایتمه‌یزکه نظارت بووظیفه‌سزلکه اشتراك ایتسون .

وقتیله هردرلو حکم قانونه ، اقتضای منطقه منافی اوله‌رق بالادن آلدقلری امر وفرمانلری اجرا ایتدیرمك ایچون هردرلو حسیات بشریه‌یی ؛ هردرلو مطالعات وظیفه شناسانه‌یی ایاقلر التنه آلدقلری شویله طورسون خلقك نه‌دیه‌جکنی بیله حسابه قاتمیان اولیای امور حضراتی عجبا بوکونده‌می خلقك نه دیه‌جکنی نظردقته آلمیه‌رق قانونسز ، منطقسز اولان بو امر وفرمانلری روی ابتسام عبودیتکارانه ایله تلقی ایلیه‌رك احراز شرف صداقت ایده‌جکلردر ؟

کچن شباطك یکرمی سکزنجی کونی علی العجله مجلس مبعوثانجه قبول اولنان سنهٔ حاضره مارتنه عائد برآیلق موقت بودجه‌ده مارت مصارفی داخل اولوب حال بوکه مارت معاشی داخل بولندیغندن ناشی مالیه‌جه یکی برمادهٔ قانونیه لایحه‌سی تنظیم اولنه‌رق کچن کون باب عالیدن مجلس مبعوثانه تودیع ایدلمشیدی .

بونده دیورلرکه :

مارت تمك اوزره‌در . مصدق برآیلق بودجه‌یه مارت معاشنك فصله ادخالی اونودلمش ، سزه مارت ونیسان ایلقلری ایله نیسان ومایس مصارفی اجراسی مأذونیتنه دائر یکی برمادهٔ قانونیه لایحه‌سی تقدیم ایدیورز . بونی قبول ایدرسه‌کز واعیاندن تصدیق ایدرسه اراده‌سی بعد الاستحصال واجب الاجرا اولور مالیه‌ده او وقت مارت معاشلرینی ویرمکه مقتدر بولنور . قارشولغنی بلکه بولورز .

مجلس مبعوثان بونی ، بش کون اول تدقیق ایدلمك اوزره ، بعد المذاکره بودجه انجمننه حواله ایتدی . اوراده الحاصل هذه دردست تدقیقدر . اکر واقعه‌نك تدقیقات اجرا ایدیلور ایسه سویلنه‌جك خیلو سوز ، ارائه‌جق خیلو ایجه لکلر واردر .

قانون اساسی حکمفرما اولان مملکتده ، مشروطاً اداره ایدیلان حکومتده مطلقا بربودجه واردر . بودجه خارجنده برپاره تحصیل وصرف ایدلمکده یوقدر .

ایشته بوکا بناءً درکه مالیه نظارتی مارت معاشنی تسویه‌ده حائز صلاحیت اولمق ایچون تنظیم ایتدیکی مادهٔ قانونیه لایحه‌سی اولا مجلس مبعوثانجه ، ثانیاً — اعیانجه مذاکره وقبول اولندقدن صکره ثالثاً — ارادهٔ حکمداریه اقتران ایتمك ورابعاً ده بومادهٔ قانونیه اعلان اولنمق کرکدر .

بونلرك دها برنجی شرطی بیله ایفا واجرا ایدلمکسزین مجلس مبعوثان رئیسنك باتذکرهٔ رسمیه مالیه نظارتندن مارت معاشنی ایسته‌مسنه نه دیملی ؟

عجبا مجلس رئیسنك ساده‌جه بر امضاسی شو مراسم قانونیه یرینه کچرمی ؟

قانون معدلت ومساواتك برنجی نکهبان بیطرفی اولان مبعوثان رئیسنك شو حرکتی رفقای محترمه‌سی نصل توجیه ایده‌جکلرینی بیله‌میز . بزم بیلدیکمز شویله بر تذکره‌نك مالیه نظارتنه یازلمسنده‌کی سادکیٔ محاکمه‌در .

بوپاره یا ویریله‌جك ، یاویریله‌میه‌جك .

بوپاره ویریلور ایسه دیمکدرکه قانون ؛ نظام ، مبعوثان هپسی بیلزوم لغاتدن عبارتدر ، استبداده یول واستعداد آچیقدر ، « نکهبان حریت » تعبیری‌ده بیهوده ترکیبلردن بشقه برشی دکلدر .

عکسنه اوله‌رق بوپاره خزینه‌جه مغایر اصول موضوعه کورلدیکندن ناشی ویریله‌میه‌جك ایسه اوحالده مبعوثان ریاستنك کوستردیکی شو درجهٔ غفلت نصل تعمیر ونصل هضم ایدیله‌جکنی کورمك ایستردك .

بوراده میعاد رسمیسی حلول ایتمزدن اول حتی مخالف قانون اوله‌رق خزینه‌دن پاره آلمق ایله مشغول اولانلره طشره‌ده نه‌دیه‌جکلرینی‌ده زیرده‌کی شوتلغرافنامه‌دن اوکرهنه‌جکز .

تلغراف

میزان اداره خانه‌سنه

سیورحصار مال صندیغنك ٣٢٤ سنه‌سی غایه‌سنه موجود اوله‌رق ٣٢٥ سنه‌سی مارتنك برنجی کونه دور ایلدیکی موجود یالکز یوز التمش التی غروش بش پاره‌در . بوکا قارشو ٣٢٤ سنه‌سندن ٣٢٥ سنه‌سنه دور اولنان دیون دخی اوتوزبش بیك کسور غروشدن عبارتدر ٣٢٤ سنه‌سنه عائد دیون حقنده‌کی تبلیغ بیورلیان مادهٔ قانونیه‌ده محرر بانقه‌لر تعیینك بورا زراعت بانقه‌سنه جهت شمولی یوقمیدر ؟ وارسه بانقه موجودینی نه‌ایچون مال صندیغنه دور ایلمامشدر ؟ بانق مأمورلغنك انقره‌دن تبلیغ ایدیلن تذکرهٔ جوابیه‌سنده حصهٔ تمتعك سنهٔ آتیه‌دن اعتبار ایدیله‌جکی مقیددر . شوحالده بونك شمدیکی ضروریتمزه دوا اولمیه‌جنی بدیهدر . مدور یوزالتمش التی غروش موجوددنه کیمه نه‌صورتله ویریله‌جکی بیلنه مامکده‌در . ممنوعیت موضوعه‌نك بقاسی استحقاقمزك کوبابومدور موجوددن تسویه‌سی تحصیلات آتیه‌یه ال سورلماسی صریح برتحدد مالی درکه بوضمننده کوردیکمز ایشلره نظراً محتویاتی پك قلیل اولان واساساً معیشتمزی بیله تأمینه کافل اولمیان شباط معاشلرینمزك ویرلمه‌جکی ایتدیرمکده‌در . عجبا عدالتك ظنمزکی یکانه حامیسی حبل متین مساواتك مروج طبیعیسی اولان اعیانمز مبعوثانمز رجالز هنوز شباط معاشنی المامشمیدرا المشلرایسه او مساواته بوراسی نیچون مظهر قلنمامشدر ؟ درسعادت غزته‌لرندن آ کلاشلدیغنه کوره بتون نظارتلر شباط معاشلرینی ویردیکی وعین نظارتلره منسوب بوراده‌کی مأمورلره عین معاش الدینی حالده بزبووطنك بیکانه‌سی بودولتك بیانجیسی میزکه محروم ایدیلیورز . بوقسه مأموردنمی معدود دکلز . شوحال عدل ومساواتك هانکی نقطه‌سنده متجلی ایسه بوراسنی ارباب تدقیقه حواله ایلرز . اکر روحمزدن دها مقدس بیلدیکمز او معزز وطنمزك تأمین سعادتی بودجه‌مزك حصول توازنی ایچون بویله برتدبیر مصیب اتخاذ بیورلیه‌رق شباط معاشلری ویرلمه‌جك وویریلانلردنده کیرو النه‌جقسه اولوقت عمومه تشمیل ایدلمك صورتیله یالکز یومعاشمزی دکل او مقصد مبجلیه‌یه حیاتمزیده فدایه حاضرز . اومدیغمزکی دکلسه عمومیت اعتباریله مساواتك فعلاً ابرازینی عمله کونده‌لکی تشبثنده‌کی جزؤی معاشلرینمزك تسویه‌سنی کمال تضرعله عرض وازبار وجواب صوابك ارادەسنه انتظار ایلرز فرمان

بالعموم داخلیه شرعیه عدلیه مأمورلری
نامنه سورحصار قائمقام وکیلی
نائب
نعیم

مأمورین مالیه نامنه	ضابطان عسکری نامنه
مالمدیری امین	بیکباشی ناجی
پولیس دائره‌سی نامنه	ژاندارمه نامنه ضابطه
قومیسر حسین	وکیلی عثمان

یکی باغچه غربای مسلمین خسته‌خانه‌سی

یکی باغچه غربای مسلمین خسته خانه‌سنك قارشولغی اولان وارداتك مع زیادة حد کفایه‌ده اولدیغی حالده عدم دقت اثریله خسته‌خانه‌نك اداره‌سی جالب همت برمرتبه‌ده چیغرندن چیقمشدر . نوبتجی طبیبلرینك برموجب شرط واقف اورادە اطعامی مسئله‌سی سؤ استعمال ایدلمش بوندن بالاستفاده شو « یمك » قیدینك مرورزمانله « تعیین » شکلنه افراغ ایدلمشدر . برتعیین ، ایکی تعیین ، اوچ تعیین تعبیرلری‌ده اوراده رسماً زبانزددر . برویا متعدد تعیین برذاتك اوزرنده اجتماع ایده‌بیلیور .

شرط واقفده بوکبی اسرافات داخل اولمسه کرکدر . بویله خلاف قاعده حضوصاتك تصحیحی لزومی اوقاف همایون اداره‌سنك همت وظیفه شناسانه‌سندن منتظردر .

—

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE 1153

تصفیهٔ رتب عسکریه لایحه‌سی

— مابعد —

۲۰ — شمدیه قدر اکمال تحصیل ایچون ممالك اجنبیه یه اعزام ایدیلان ضابطان میانده برقسمی التماس ایله انتخاب ایدلمش وعلی الخصوص توسیع معلوماته هرمستعد ضابط بلامکافات راغب اولدیغی کبی اثنای تحصیلده آرقداشلرینك عنعانلی اردوسنده چکدکلری محنت ومشقتدن فضله برشیئه معروض اولمدقلری حالده سایهٔ ملتده سعی واستعدادلری نسبتنده علم وعرفان ایله تزیین ذات وصفات ایتمش اولدقلرندن وبونلرمیانده معلومات مکتسبه‌لری جدی وهرکسجه مسلم اولان ذوات، معلومات مستحصله‌لری سایه‌سنده بعدما وهرزمان امثالرینه نسبةً دها زیاده ترقی یه نامزد بولندقلرندن بویوله تحصیله کیتمش اولانلره مکافاةً فضله‌جه برضم مدته حاجت یوقدر .

شاید بوخصوص اکثریت آرا ایله رد ایدندیکی تقدیرده بوصورتله تحصیله اعزام ایدیلنلردن اکمال تحصیل ایله عودت ایدنلره هرصنف ایچون سیانا (۱ : ۲) سنه ضم مدت اجراسی واساساً ممالك اجنبیه‌ده تحصیل ایله اردوی همایونه طوغریدن طوغری یه ضابطلکله قید وقبول اولنانلره دخی بوکا قیاساً مذکور مدتك ضمی قرارلشدیریله بیلیر .

۲۱ — مذکور مدتلر آتیده‌کی جدوله ارائه اولنشدر :

صنوف مختلفه یه کوره هرمرتبه ایچون تخصیصی مناسب اولان مدتلر

جدول ٦

کاتبلك مسلکندن یتیشان ضابطان ایچون	سواری ضابطانی ایچون	پیاده، طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	مکتبدن ملازم ثانی چیقان: سواری ضابطانی ایچون	مکتبدن ملازم ثانی چیقان: پیاده، طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	مکتبدن ملازم اول چیقان طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	اطبا ایچون	ممتاز یوزباشیلقله چیقانلر ایچون	ارکان حربلر ایچون	آلایلردن	
۳	۳	۳	۳	۳	۳		۳	۳		سلاح اندازلق مدتی
۳	۳	۳	[*]	[*]						ملازم ثانیلك «
۳	۳	۵	۲	۴	۶					« اوللك «
۳	۳	۴	۲	۴	۴					یوزباشی وکیللکی «
۳	۳	۶	۴	۵	۵	۷	۵	۲		یوز باشیلق «
۳	۳	۴	۴	۴	۴	۸	۴	۴		قول آغالق «
۳	۳	۵								کاتب معاونلکی مدتی
۳	۳	۵								طابور کاتبلکی «
۵	۵	۵								آلای کاتبلکی «
۵	۵	۵								آلای امینلکی «
۵	۵	۵								کاتبلك مسلکنده یتشانلر: یکباشیلق مدتی
۵	۵	۵								قائمقاملق «
۵	۵	۵								میرآلایلق «
۵	۵	۵								میرلوالق «
۵	۵	۵								فریقلك «
۵	۵	۵								برنجی فریقلك «

[*] ۲۲ نجی ماده یه مراجعت ،
[**] ۲۳ « « «

جدول ۷

نتیجه : ارکان حربلر، مکتبلر وآلایلر ایچون بروجه بالا وضع ایدیلن مدتلره وعمومیتله سلك عسکریه دخول تاریخی نظر اعتباره آلندیغنه کوره برضابطك نه قدر مدتده هانکی رتبه‌یه نائل اولاجغنی مبین جدولدر :

سه‌وی اکمال ایدن ملازم ثانیلر	ارکان حربلر ایچون	ممتاز یوزباشیلقله چیقانلر ایچون	اطبا ایچون	مکتبدن ملازم اول چیقان طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	مکتبدن ملازم ثانی چیقان: پیاده، طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	مکتبدن ملازم ثانی چیقان: سواری ضابطانی ایچون	آلایلردن: پیاده، طوپجی واستحکام ضابطانی ایچون	آلایلردن: سواری ضابطانی ایچون	آلایلردن: کاتبلك مسلکندن یتیشان ضابطان ایچون
۳	۳	۳		۳	۳	۳	۳	۳	
« اولدر	٤	٤		٤	٤	٨	١٢	١٢	
« یوزباشی وکیللکدر						١١		١٦	
« یوز باشیلکدر	٦	٦	٤	١٠	١٢	١٣	١٧	١٩	
« قول آغالیغدر	٨	١١	١١	١٥	١٧	١٧	٢٣	٢٣	
کاتبلك مسلکندن یتشانلر: کاتب معاونلکدر									٦
« طابور کاتبلکدر									١٢
« آلای کاتبلکدر									١٨
« آلای امینلکدر									٢٣
« یکباشیلکدر	١٢	١٥	١٩	١٩	٢١	٢١	٢٧	٢٧	
« قائمقاملکدر	١٧	٢٠	٢٤	٢٤	٢٦	٢٦	٣٢	٣٢	
« میرآلایدر	٢٢	٢٥	٢٩	٢٩	٣١	٣١	٣٧	٣٧	
« میرلوادر	٢٧	٣٠	٣٤	٣٤	٣٦	٣٦	٤٢	٤٢	
« فریقدر	٣٢	٣٥	٣٩	٣٩	٤١	٤١	٤٧	٤٧	
« برنجی فریقدر	٣٧	٤٠	٤٤	٤٤	٤٦	٤٦	٥٢	٥٢	
« مشیردر	٤٢	٤٥	٤٩	٤٩	٥١	٥١	٥٧	٥٧	

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.1153

صدراعظم پاشا حضرتلرینه

مشروطیتی استحصال ایتمکدن مقصد ملت نجیبهٔ عثمانیه‌نك تأمین استراحت ومحافظهٔ حقوقی اولدیغی حالده مشروطیت ایله نائایل توفیق برطاقم احوال مؤسفه‌نك میدانه کلمسی عادتا وطنی تهلکه‌یه القا ایدیمك اولمغله برابر خصوصیله دون کیجه وقوعه کلن وقعهٔ مؤلمه یتون افکار عامه‌یی تهیج ایتمکده‌در. شویله‌که ایکی طرفی قره‌قوللرله محاط واوزرنده متعدد محافظه مأمورلری بولندیغی معلوم اولان کوپری اوزرنده بش ال سلاح آتیله‌رق شاکر بکك جرحی وحسن بکك قتلی وقوع بولدیغی حالده قاتل وجارحك دردست ایدیله‌مامسی اغراض شخصیه دکل، سیاسی برجنایت شکلی آلدیغی انظار عامه‌ده نمایان اولمقده وبوایسه نتیجه اعتباریله فنا بر تأثیر حصوله کتیره بیلمك استعدادنده بولندیغندن هر حالده قاتلك ظاهره اخراجیله قانوناً مجازات ایدلمسی وملتك اولیای اموره قارشو سوء ظندن تخلیص بیورلمسی حضوصیلرینه‌شدتله انتظار ایدلدیکی مکتب نواب طلبه‌سی نامنه بیان اولنور.

عموم مکتب نامنه
محمد ذکی عبدالله زهدی حسن عونی اسماعیل

— میزان —

طلبه افندیلرك صاف قلبلرنده پیدا اولان اندیشه‌لر خلقك عمومنده موجوددر. دولت عثمانیه‌نك « برحکومته مالك اولوب اولمدیغی » بوهفته ایچنده اکلاشلمایدر.

شهید حریت حسن فهمی بکك نعش محترمی اولیکی کون سربستی مطبعه‌سنه نقل ایدلش ایدی. دونکی پنجشنبه کونی ساعت درت بچوق‌ده جنازه مطبعه‌دن کمال تعظیمات ایله چیقارلمشدی.

حسن فهمی بکك شخصنده فضیلته، حریت پرورلکه، حمیته قورشون صیقلمنه قارشو عظیم، بی‌پایان وذی‌حیات بر اعتراض حکمنده اولان وملتك اك نجیب ... اکثریده اولادندن ترکب ایدوب سربستی مطبعه‌سنك در ودیوارینی چوبرن ازدحام آموز عالم فوجافوجك دها جنازه ایندیرلمزدن بر چاریك اقدم حرکته کلمسی اقتضا ایتدی. اساساً باب عالی جاده‌سندن اعتباراً برطرفدن سلطان محمود تربه‌سنه، دیکر طرفدن ده آیاصوفیه‌یه طوغری ایکی بیوك جاده، استانبولك بو ایکی شریان کبیری، حرکت ایدیوردکل، قلدایور، آنجق قلدایه بیلیور دینیله‌جك برحالده ایدی.

اساساً جنال اوغلندن اعتباراً باب عالی‌نك ویکی غزته‌نك اوکنه قدر هر طرف سراپا نشانهٔ صفوت وپاکیزکی اولان بم بیاض صاریقلرله اورتلمش ایدی.

کویا بوتمثال عرفان وفضیلت جنازه‌یی تکریم ایدن آلایلری برنقطهٔ رفیعه‌دن تجییل ایدیوردی.

ایشته سربستی سوقاغی جوانبندن حرکته کلمش اولان بوکتلهٔ مهیبهٔ محترمه تهلیللر، تکبیرلرله ایلرولمکه باشلامش وبوصورتله شهید محترم حسن فهمی بکك خاطرهٔ علویتندن زیاده معصومیته وجهاده مسلط اولان شیطنته .. خباثته قارشی ملتك صمیم روحندن قوپان بردیه حکمنی آلمش ایدی. بو آلای.... اسلام، خرستیان، موسوی لایعدو لایحصی افراد ماتدن مرکبدی. موکبهٔ ماتمك براوجی ایران سفارتخانه‌سنده اولدیغی حالده دیکر اوجی مطبعه‌ده ایدی.

کذرکاهده خرستیان خانه‌لرندن پنجره‌لر آچلمش، آغلامقده اولان برچوق نسوان خرستیانیه طرفدن چیچك صولری سرپلمش؛ والحاصل مسلم غیر مسلم بالجمله حیتمندان ملت بوفجیعه‌یه برحس عمیق ماتم ایله اشتراك ایتمشدر. بوامر خیره اجابت ایدن ذوات کرامك، فضلیت پرور علمانك، مقدس اولاد وطنك عددی اللی بیكدن زیاده ایدی. اورته‌ده یالکز، اوت یالکز حکومت، عدم موجودیتی ایله، عدم اشتراکی ایله، تماماً مجتنب وضع وحالیله جلب نظر تأثر ایدیوردی. حتی عجبا بومملکتده حکومت یوقیدر؟ سوزی دورانه باشلادی. جنازه باب عالی طریقیله ضبطیه‌سوقاغندن ایاصوفیه‌جامع شریفنه ایصال ونمازی اوراده بعدالادا جسدشهید سلطان محمود تربه‌سنه، خاطرهٔ شرف وحمیتی‌ده صورت مؤبده‌ده قلب ملته تودیع قلنمشدر.

جناب حق غریق رحمت بیورسون

ارمنی طاشناقسوتیون جمعیتی طرفندن حسن فهمی بکك جانیانه برصورتده قتل ایدلمسی اوزرینه نشر ایتدیکی بیاننامهٔ تأثر انکیز موجب تشکر عظیمدر.

حجممزك عدم مساعده‌سنه مبنی نشری یارینه تعلیق ایدلمشدر.

مراسم تدفینیه‌نك ایفاسندن وحیتمندان اهالی داغلدقدن ایکی ساعت صوکره عدلیه نظارتی بناسنك آرقه طرفنده امین برمحلده بولوندیریلن برچوق سواری عساکری قشله لرینه سوق اولونمشدر.

میزان اداره‌سنه

اقدام سرمحرری علی کمال امضاسیله دونکی اقدام غزته‌سنده علیهمزده وقوع بولان افترایی کمال نفرتله رد ایدر ومفتری حقنده معاملهٔ قانونیه ایفاسیچون بدایت مدعی عمومیلکنه مراجعت ایلدیکمزك جریدهٔ علیه‌لرینه درجنی استرحام ایلرز افندم.

دوقتو ناظم — سلانیك مبعوثی رحمی

— میزان —

امضا صاحبلرینك امرلرینه منتظر وبزه نسبةً دها مناسب بش آلتی غزته موجود ایکن شوورقه‌نك بزه، بالخاصه بزه کوندرلمش اولمسی داعیهٔ شبهه اولدی. بونك ایچون استیضاحه مجبور اولدق. بزه کوندرلدیکی تبین ایدنجه: اولا بیطرفلغمزه، ثانیاً علی کمال بك افندی کبی مزیت وحمیتی مسلم اولان برذاتدن بویله مردود مفتریاتك صدورینی محتمل عد ایتمدیکمز ایچون نشر ایتدك. چونکه علی کمال بك افندی‌یی اغفال واشغال ایچون‌ده بوکبی تصنیعات اجراسی وارد خاطردر!

تلغراف

عن قلعه

سربستیٔ مطبوعاتی مدافعه ضمننده اعقدی متصور اولان متنفذه حاضر بولنمق ایچون وقت مساعد دکلدر. حریت پرورانك اشبو اجتماعنه یتون موجودیت معنویه‌مله اشتراك ایدر وفوقیاتکزی عن صمیم القلب تمنی ایلرم.

قائمقام زاده کریدی
حقی

وقعه نویس جدولی

داخل

لوندره سفارت سنیه‌سنه خارجیه ناظر سابقی اعیاندن توفیق پاشا تعیین بیورلمشدر.

نشریات جدیده

هفته‌لق ثروت فنون جریدهٔ معتبره‌سنك ٩٣٢ نومرولی نسخه‌سی مقالات مهمهٔ ادبیه وتصاویر مکمله ایله مزین اولدیغی حالده انتشار ایتمشدر.

— شاعر مشهور حضرت اشرفك ریاست تحریریه‌سنده نشر ایدلمکده اولان « اشرف » رسالهٔ اسبوعیه‌سنك ٤ نومرولی نسخه‌سی نشر ایدلمشدر.

یلدیز سرای همایونی
و
باب عالی

محرر مزك فرانسزجه اوله‌رق وقتیله نشر ایتدیکی رساله‌نك ترجمه‌سیدر. بوکونلرده نشر اولنه‌جقدر.

تهلکه‌نك بیوکی — علم ثروته دائر مهم برمسئلهٔ حیاتیه‌یی تدقیق ایدر. فیثاتی آلتمش پاره‌در.

اعلان

وطن مقدسمزك سعادت وسلامتی کافل بولنان سربستیٔ مطبوعاتی مدافعه ضمننده نیسانك ایکنجی پنجشنبه کونی اجرا قلنه‌جق اولان متینغه اشتراك اولنمسی عموم طلبهٔ علوم قرداشلریمزدن رجا اولنور.

فاتح مدرسه‌سندن
همشیرلی
یعقوب حسیب

محمود بك مطبعه‌سی — محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

برنجی سنه — نومرو ۱۲٤ | صالی | (۲۲ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۳۱ مارت ۱۳۲۵)

میزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر .

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنو .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طاقم اولمرق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازالمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانلیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

علمانك سکوتی

ایهاالعلماء !

شرع عالینك عهده‌کزه تودیع ایتدیکی وظیفهٔ عالیه‌یی ایفا ایتمیورسکز . دور استبداد ، چکه‌لربکزی کلیده‌مش ، قولاقلریکزی صاغر وکوزلریکزی کورمز ایتمشیدی . بوجهتله امر بالمعروف ، نهی عن المنکردن معذور ایدك دیه‌بیلیرسکز . فقط عجبا شمدی عذرلریکز نه‌در ؟

ایهاالعلماء !

بوکون درلو درلو نامشلر ایله جمعیتلر ، فرقه‌لر ، تشکل ایتدی . هربری برر مقصد وغایتی تعقیب ایدیور . ودیکر فرقه‌یی ازمك ایستیور . حق ایسه واحددر . متعدد دکلدر . ایچون بونلرك قارشیسنه چیقوب‌ده حقسز اولنلری حقه دعوت ، وحقسزلقدن منع ایتمیورسکز ؟

ایهاالعلماء !

بوفرقه‌لرك سوادینی تکثیر ایدن محتاج ارشاد اهالیدر . بواهالی محترم ، معزز علمانك شرع عالیه مستند سوزلرینی کمال اعتنا ایله دیکلرلر ، مطاوعته مسارعت ایدرلر . سزه لایقمیدرکه بونلری ارشاد ایتمیه‌سکز ؟ تهلکه‌دن قورتارمیه‌سکز ؟ سزه سزامیدرکه بوفرقه‌لرك اللرنده حکومتی عاجز وعاطل براقه‌سکز .

ایهاالعلماء !

شرع دیمیورمیکه برالکاده ایکی حکومت اوله‌ماز . عجبا شمدی قاچ حکومت واردر ؟ شرع دیمیورمیکه حکومتدن ولایت مسلوب اولنجه حکومت اوله‌ماز . واوحالده عباداتك برقسمی‌ده صحیح اولماز . عجبا شمدی حال بومرکزده دکلیدر ؟ .

ایهاالعلماء !

سلف صالحیندن اولان علمانك دینه وحکومته خدماتنه باقکز . صوکره سزك لاقیدانه حرکتکزه نظر ایدیکز . البته آجی طویارسکز . ملتی آجییکز . فرقه‌لرك مقاصد خفیه‌لری اغورنده ملتك فدا اولمامسنه همت ایدیکز . بوکون نصیحتلریکز کافی ، اما یارین نصیحت زمانی کچمش بولورسکز .

ایهاالعلماء !

زمان مشروطیتده ، بوآوان حریتده سز دولت وملت ایچون هر درلو سعادتی استحصال ایده‌بیلیرسکز . عالمه رهبر اولورسکز . برفرقه عسکرك اطفا ایده‌میه‌جکی برفتنه‌یی ایکی محترم عالم سوز ایله اطفا ایده‌بیلیر ، ایدیورده .

ایهاالعلماء !

اسلافکز جهانکیر پادشاهلری استبداد دن منع ایتمش وعدل وداد ك حکمفرما اولمسنه خدمت ایتمش ایدی . یاسز نه‌یاپیوسکز ؟

بناءً علیه هرکس علمایه شو خطابی ایتمکده کندینی مضطر کوریور :

یاعلوقدریکزی بیلمیورسکز ، یاخود هیچ حمیتکز یوقدر !

عاجز برمسلمان

بروقعهٔ خیریه

—

مجلس مبعوثانده بولنان جمعیت اتحادیه‌یه منسوب اعضای کرام « عثمانلی اتحاد وترقی فرقهٔ سیاسیه‌سی » نامیله برفرقه تشکیل ایتمشلر ، پروغرامی‌ده نشر ایله‌مشلردر .

وقعه مهمدر . اخلاصه اشتباه ایتمك کبی قیودی سرد ایتمکه شمدیلك حقمز یوقدر . اکر زمان‌دخی اوقیودك سردینه‌لزوم کوسترمزایسه ابتدا وطنمزی ، صوکره‌دهاکثریت تشکیل ایدن مبعوثان کرامی تبریك ایلرز .

اخلاصك ثبوتی عزیز وطنك سلامتنی تأمین یولنده آتلمش جدی برآدیم اولمقدن قورتیله‌مز .

لکن اخلاص یوق ایسه — یعنی اتحادجیلرك مبعوث شعبه‌سی منفرداً برفرقهٔ سیاسیه تشکیل ایتدکاری حالده جمعیتك قوای سائره‌سی کمال فی السابق جفته حکومتی اجرایه پرده آرقه‌سندن دوام ایده‌جك اولورسه ، سلامت وطنی تأمین ایده‌جك اولان او آدیم سابقدن دها مهلك ، دها وخیم مسخره‌لق اولمقدن قورتیله‌مز .

بزبونی ، احتمال ویره‌رك ، سویله‌میورز . چونکه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

اویله برقراری ، حیتلرینی تموزده فعلاً اثبات ایتمش اولان ، عثمانلیلره عطف ایتمکه قیه‌مه‌یز .

مذکور قرار بتون قوای جمیتك‌ده بودفعه‌نشر اولنان پروغرامی دائره‌سنده ، قانون اساسینك ، اصول نظامیهٔ دولتك احکامی داخلنده علناً اجرای فعالیت ایده‌جك برفرقهٔ سیاسیه قادروسنه رجوعی دیمك ایسه ـ ایشته‌اووقت تام اخلاص اولور. تبریك وتشکرلریمزه مستحق اولمش بولنور .

قانونك‌مساعده‌ایتدیکی‌دائره داخلنده مطبوعاتدن وحق کلامدن بالاستفاده فرقه‌نك آمالنی ترویج ایدر، اداره‌یه مداخلات فعلیه‌دن کلیاً قطع یدایدر. فرقه‌نك دائما غالب بولنمه‌سنی مشروعیت دائره‌سنده تأمینه چالیشیر . ایشته اووقت مثلا انکلتره‌نك (ویغ) ، یاخود (توری) نوعندن برفرقهٔ معتبره اولور ، دونکی استبداد چته‌سی کسوه‌سندن قورتولور .

اویله برفرقه بلا استثنا عمومن ایچون معتبر ، محترم اولور. احتمالدرکه بوکون‌الکزیاده علیهنده ادارهٔ کلام ایدنلربیله فرقه‌یه‌خدمت ایتمکی شرف‌عدایدرلر.

حاصلی اخلاصنی فعلاً اثبات‌ایتمکه‌مسارعت‌ایتمایدر. تبریکلرك حرارتی‌ده کورمایدر .

* * *

پروغرامی تدقیق ایتدك . زیرده‌کی قیودك ماعداسنی تقدیراً قبول ایدیورز :

اولا — مطبوعاته عائداولان سکزنجی ماده‌نك صورت تحریری سقیمدر . زمانك روحی« هرحالده سانسور اصولنه تابع اولمیه‌جقدر » قید ووعدینی قطعیاً کافی کوره‌من. مطبوعاتك سربست اولمه‌جنی قیدی الزمدر . چونکه‌سربستلکنه خلل کلمکسزین فنالغك اوکلری آلنمق ممکندر .

ثانیاً — طقوزنجی بنده « باجمله مکتبلر » یرینه « رسمی مکتبلر»دینملی . چونکه حریت تدریس وارکن افرادی وعناصر مختلفه‌یی خصوصی مکتبلر تأسیس ایله ایسته‌دکاری لسانده اجرای تدریس ایتمکدن منع ایده‌مه‌یز ، دولتك حقوق اصلیه‌سنه‌عدم تعرض‌ایله لسان ترکیتك‌ده تدریسی کبی قیود دائره‌سنده بوکا مساعده ایتمه‌مك ممکن اولامز .

ثالثاً — مضایقهٔ مالیه‌نك اسباب اساسیه‌سی تکالیف رسمیه اوکنده سویت مطلقه‌نك تأمین ایدیله‌مه‌مسیدر. املاك صرفه اساسنه رجعت ، یاخود ترفع ممکندر . اوجهت اقصای مقصد بیلنملیدر . بونك ایچون ١٤نجی بنده او یولده تعدیله محتاجدر .

رابعاً — اون بشنجی‌بنده لزوم یوقدر . چونکه عدم مرکزیت فکری اساساً وکلیاً مردود در . توسیع مأذونیت ایسه اك ضیقی مرکزیت ایچنده بیله قابل اجرادر . قانونلر مرکزده یاپیلور . قانون مشترکك«فلان‌احکامی مرکزدن‌مأذونیت آلمقسزین محلنجه تطبیق اولنه‌بیلیر ، آنجق مرکزه معلومات ویرلمسی شرطدر » کبی برامر سامی ایله بیله تأمین ایدیلور .

قصور جهتلره تامیله اشتراك ایده بیلیرز .

یالکز شوراسی ایوبیلنملیدرکه شاید دیدیکمز اخلاص تام دکلسه ، فرقهٔ اتحادیه‌دن بشقه ، جمعیت اتحادیه دخی آیروجه اسکیسی کبی اجرای فعالیت ایدرسه ، چفته‌حکومت » یرینه « بلای مثلث » کورمکده تردد ایتمه‌یز .

هنوز برشی یوق !

قاتل هنوز طوتلمدی . عجبا بولنمدی‌ده‌می طوتلمدی ؟ یوقسه بولندی‌ده‌می طوتیله‌مدی ؟

بونی بز اسناد ایتمیورز . خلق ، تواریخ‌امه بونی سویلیورلر . محل جنایتك محدودیت ومضبوطیتنه نظراً بوکبی مطالعه‌لره مناسبت انکار اولنورسه انصافسزلق ایدلمش اولور .

ایکی نوبتجی محلنك اوکلرنده ، آرالرنده بر آدم اوریلیور. درت بش السلاح آتیلیور. بری دیورکه بن اویوپوردم ، برشی طویمدم !

دیکرینه صوریورلر :

— بن نوبتجی قلبه‌سنی ترك ایتدم . قاضی کوی اسکله‌سنه کیتدمدی . طبانجه‌سسلرینی ایشتدم . یرمه کیتدم . اورولمش برآدمدن بشقه برشی کورمدم .

قاضی کوی اسکله‌سندن محلنه برنفرك کیتمه‌سی ایچه سوزمش ، چونکه طبانجه‌سسی‌اوزرینه کوپری باشندن محل وقعه‌یه کیدن پولیس مجروح شاکر بکی « توقیفاً » قره قوله کتوروب تکرار عودتدن صوکره قاضی کوی اسکله‌سنه کیتدیکنی ادعا ایدن نفر محل وقعه‌یه یتشمشدر ! یعنی پولیسك اوچ دفعه قطع ایتدیکی مسافه‌یی نفر انجق بردفعه قطع ایده‌بیلمش !

نوبتجی نفر کیمدن اذنله ، هانکی نظام واصوله مبنی نوبت محلنی ترك ایتمش ؟ صوران یوق ! دیکر نفر قولاغنك دیبنده پانلایان درت ال صلاح سسنی ایشتمه‌مك ایچون هانکی تپه‌یه ، هانکی احتماله صاریلیور ؟ ینه صوران یوق !

صوران یوق دیورز . چونکه طبیعی اولان توقیف واستنطاقلرینه دوام یوق .

هانیا « فدارکاران ملت » ده مبذول اولان توقیف مذکره‌لری ؟ هنوز اثری کورلمدی .

قورقارزکه کشف ورقه‌سی اوله‌رق اورتده (میزان) ك قروکی‌سندن بشقه برشی‌ده یوقدر .

حاصلی بولنمسی یکرمی درت ساعتی کچمیه‌جك اولان قاتل حقیقی هنوز بولنمدی ، طوتلمدی .

قاتل معنوی ایسه جنازه کونی میدان حیرتده معکوساً ابراز وجود ایلدی .

عینی وقعه حدود خارجنده اولمش اولسه هیئت وکلا ، هیئت اعیان ومبعوثان جنازه‌ده مطلق ومطلق حاضر بولنورلر ایدی . چونکه بولنمه‌لر افکار عمومیه :

— حکومت ومجالس ملت شهیدك « مواجهه » سندن قورقیورلر ! دیرلر .

بزده دخی عینی دیدیلر . لکن کیمه‌نه ؟ حکومتك کوزی پکدر . دها مؤثر هجومله بیله کندوسنه ویزکایر کیدر .....

* * *

بونك ایچون هر احتماله قارشو احتیاط ایتمکه لزوم حس ایتدك . چهارشنبه کیجه‌سی کوپریدن ساعت بری اون دقیقه کچه‌رك قالقان اللی نومرولی واپور ایله ساعت ایکی‌ده اناطولی حصاری اسکله‌سنه چیقوب طوغری خانه‌مزه کیتدیکمزی ، ایرتسی کونی ساعت ایکی بچخه قدر خانه‌مزدن چیقمدیغمزی مبین محل امامندن بر علم وخبر آلدق ، مختارلره ، اسکله مأمورلرینه مهرلتدك .

نه اولور نه اولماز ! احتیاط لازم . چونکه اصل قاتل ایله مشوقلردن بشقه هرکسك بیچاره حسن بکك قتلی‌ایله‌اتهام ایدلمه‌سنه احتمال حس ایدیورز .

دوستلرمزده عینی یاپسه‌لر فنا اولمالر اعتقادنده یز. . ... یاحفیظ ؟ ....

امید بخش بر اثر

مجلس‌مبعوثانمزك حین حاضده ایش کوره‌بیله‌جکی فعلاً ثابتدر .

مارت معاشی آلمق آرزو اولمش . نه‌چاره که مارت معاشی نیسان برده تحقق ایتدیکی ، نیسان بودجه‌سی‌ده هنوز قبوله اقتران ایتمدیکی ایچون‌خزینه تردد ایتمشیدی .

قوهٔ تشریعیه‌مز فکر ایجاده مالك اولدیغنی بووسیله ایله اثبات ایتمش . یعنی مبعوثان معاشاتی معاش اولیوب دها کچن سنه تحقق ایتمش « مقطوع » تضمینات اولدیغی ادعا ایدلمش . بو سایه‌ده‌ده بعض طرفلرجه وازجمله تقاعد صندوقلرنجه هنوز کانونلر معاشاتنك آرقه‌سی آلنمامش اولدیغنه‌رغماً آیك‌نهایتنه بیله انتظار ایتمکسزین مارت معاشلرنی آلمش‌ایمش !

غوامض‌اقتصادیه‌یه اولان‌شووقوف‌شایان‌تبریکدر.

یالکز شو « مقطوعیت » اساسی قبول ایدیلنجه برمحذور مهم تولد ایتمش اوله‌جقدر. چونکه‌مبعوثان مخصصاتی « درت آی وایکی یوز لیرا » اساسنه مؤسسدر .

بونی شمدی‌یه قدر « آیده اللی لیرا » صورتنده شرح وتفسیر ایدیبورلر ایدی .

مارت معاشی آلمق تهالکی اسکی نظریه‌یی فدا ایتدیرمش . یعنی آیده شوقدر اولیوب « مقطوع بر مقدار تضمینات » شکلنه صوقلمشدر .

بوحالده بوسنه میعادندن فضله امتداد ایده‌جك اولان اجتماعلرینك درت آیدن فضله‌سنده فخری اوله‌رق خدمت ایتمکه مجبور اولمش اوله‌جقلردر .

یوقسه درت آیلق درجیب ایدلدکدن صوکره اوبرلری ایچون یکی برنظریه دها ایجاد ایتمك فکرنده میدرلر ؟

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

عیناً

ینه باب مشیخت

جلهنك جلای عیون ورهبر افکار وزیورالسنهٔ شکرانوتحدثی بولنان شو یوم مسعوددهٔ هر برصنفك ترقی وتعالیسنه چالیشمق وظائف بشریه ومقتضیات مدنیت طبیعیه‌دن اولدیغی معلوم ومسلم انامدر . بناءً علیه بدن عالمك عنصر اولی مثابه‌سنده بولنان اصحاب علم وارباب معارفك امورینی ، « تقدیم الاهم علی المهم . » قاعده‌سنجه هرشیدن اول تعدیل وتقویم ایلمك شرعاً وحکمةً ، ثابت ومقرر ایکن صد هزار اسفا که : عامه‌نك رهبر ونصب عینی اولان باب مشیختك کوستردیکی اهمال وبطائت نه برنظارتده نه‌ده برداثره‌ده کورلیور ، وایشیدلیور .

کرك مطبوعات واسطه‌سیله وکرك دیکر کوناکون وسائطله وقوعبولان شکایات وفریاد وفغانلردن هیچ بروجهله متأثر اولمیور ، وحسیاتی اویانمیور ، وعدالت ومساوات دائره‌سنده فعالیتی‌ده مشاهده اولنمیور . طوغریسی بوقدر طویغوسز لغه قارشو انسانك چیدیره‌جنی کلیور .

بوحال اسف انگیز شو حکایه‌یی حاضر لیور :

« ظرفادن برذات یولده کیدرکن بایلمش ، وسوقاق اورته‌سنده دوشوب قالمش برشخص ایله اطرافنه طوپلانمش بربلوك جماعت کورير ، وبونك سببنی سؤال ایدر . جماعتدن بری آکاجواب اولهرق بوذات بزم رفقادندر . نصلسه آرقداشلردن بری بوکا رنجیده اولهجق برسوز سویلدی . بوده شدت غضب وحدتندن بایلوب قالدی . وهر نقدر تدابیر ومداوات لازمه‌ده بولنیور ایسه کنده آیلتمه‌یه موفق اولهمیورر . دیگر : ظریف مساعده کز اولورسه بن آیلده‌یم دیر . وآلدیغی مساعده‌اوزرینه شخص مذکورك باش اوجنه اوطوره‌رق رفیقلرندن ایشیدوبده متأثر قالدیغی‌عینی سوزی بردن باشلایه‌رق یواش ، یواش قولاغنه قره‌قدر فصلدار فیصلدامش شخص من بور آیلوب آیاغه قالقار . رفیقلری بوحال غریبی کورنجه متعجب ومتحیر قاله‌رق حکمت وسببنی سؤال ایدرلر . ظریف‌ده جواب اولهرق سزاوسوزی سویلدیککزوقته‌قدراوکی‌سوزی ایشتمه‌مش اولدیغندن غایت آغرینه کیدوب بایلماسنه سبب اولمشدی . شمدی ایسه اوسوزی عینیله تدریجی ، تدریجی قولاغنه براشدیرمکله آلشدیردم . وفیما بعد بوکی سوزلره کوجنمز . وطارلمز برحاله کتیردم دیر . »

ظن ایدرسم شیخ‌الاسلام افندی حضرتلری‌ده سلفی کبی متسلسلاً بربرینی ولی وتعقیب ایدن شکایتلرله استیناس والفت ایتمش اولملی که : اطوار واندامی بوزمیور . حرکاتی تبدیل خصوصنده ابذال همت وعنایت بیورمیشی شیخ الاسلام سابق جمال‌الدین افندی حضرتلری اصل ، وذات مشیختپناهیلری ، کولکسی اولدیغی آکدیریيور . وبونی‌ده حالا مشارالیه جمال‌الدین افندینك قورمش اولدیغی استبداد دولابنك حرکتیله اکتفا بیورلمسی تأیید ایدییور . ناس نظرنده ، بشیك علمالغندن ترفیع ایده‌رك مولویت وقاضیعسکرلك پایه‌لرینی احراز ایدن زادکاندن دها ممتاز موقع احراز ایتمش اولان درسعام افندیلری بلا معاش ویاجزؤی برشی‌ایله دفعه چالشمق و « های های » « ماشاالله » لرله آووتمق ایچون جمال‌الدین افندینك معهود فکر سیاستی مکتبندن مخرج ، وجنود استبداد آلوددن مرکب اولهرق تشکل ایدن تنسیقات علمیه قومیسیونندهٔ دونن فرلداقلر اسکی فرلداقلردرکه درسعام افندیلرك عمومك اوزرینه تیتره‌دیکی وبلکه اعطاسندن روی امتناع کوستردیکی زکاة وصدقات سائره‌دن تأمین معیشت ایدییورلرکی خیال خامه دوشه‌رك علمای شوجهتله تأمین معیشته سوق ایدییورلر . وبویوزدن علما نفرت عامه‌یه مظهر وحیثیت علمیه‌لری پایمال اولهجقندن تجاهل ایدییورلر . کویا شرف بالکنز قاضیعسکر وزادکان علمیدن معدود بولنان ، بشیك‌علمالریله قائم وحیثیت علمیه‌یی محافظه ایتمك آنلرك آریه انبارلریله ، صمان طاملرینی طولدیرمغه منحصر ایمش کبی اولانجه مساعیلری قلملرده‌کی مکتب چوجقلری وبشیك فابریقه‌سندن نشأت ایدن‌زادکان ایله آغوات معاشاتنك تزیدی جهتنه صرف ایدیلیور .

بیچاره ومغدور درسعام افندیلر نقدر مراجعت وتظلم حال ایتسه‌لر اصلا قولاقلرینه کیرمیور . وقلوب قاسیه‌لری اصلا منحلی اولمیور . هله بر ایکی اعضا مستثنا اولدیغی حالده باقیلری ، استبداد عادتا ایلیکلرینه ایشلمش ! اولدیغی جهتله ایدیلان رجا واسترحاملری شدتلی ومستبدانه اولهرق رد ایدییور ، وقرق دره‌دن صو کتیره‌رك حیله دکرمنی چویرمك ایستیور . ویك درلومغالطه‌لر سردایده‌رك قاندیرمغه چالیشیور هیهات ! . « قاضیعسکرك وموالینك اللرنده زنبیل اولهرق بقال وسبزه‌جی دکانلرینه وارملری شرف علمیی محل دکلیدر؟ بونی سزده آرزوایتمزسکز ! .. کبی مقدوح ومجروح سوزلرله اسکات ایتمك وغلبه‌یه چالیشمق غیرتنده بولنیور .

عجبا بو قاضیعسکر وموالی فخر کائنات « علیه اکمل التحیات » افندمز حضرتلرندن بیوکیدرلر ؟ بوسؤاله جواب اولهرق « اوت » دیه‌جك برفرد آفریده تصور اولنه‌مز . بونکله برابر افندمز « صلم » مالزمه‌سنی ، چارشودن کندیسی آلیر ، وخانهٔ سعادتنه کندیسی کتیریر ایدی . وبعضاًده ذات رسالتپناهیلرینه حرمت مخصوصه اولمق اوزره حامل اولدیغی اشیایی تحمل ایتمك ایستیان ذواته‌ده « صاحب الشئ احق بحمله » کبی جمله ایله اعتذار بیوررلردی .

زمرهٔ علمایه داخل اولمق ، ماکنه‌دن چیقمه کبی صاریق صارمق وچشید ، چشید البسهٔ فاخرهٔ کیمك وفیطون وقوپه عربه‌لرینه بینمك واوك وآرقه‌ده برسوری خلقی طاشیوب قوشدیرمق وشدادی ، وقیصری ، بنالر ، کوشکلر یاپدیرمق ایله دکلدر . اوزمرهٔ مبارکه‌یه داخل اولمق اثر پیامبریی‌یه تبعیت ایده‌رك لزومندن فضله‌سنی ترك ایتمك وحلم وتواضع سجیه‌لریله متصف بولنمقدر .

زنبیللی وابوالسعود برلرینی وخصوصیله قریب العهد بولنان مرحوم خواجه حافظ شاکر افندینك حال وشانی خاطرلایهلم . « کون بوکون ؛ ساعت بوساعت ، وور پاطلاسون . » دیمیهلم . علم وفضیلتی نفسلرمزه حصرایده‌رك قصبه‌لری خراب ، کوشکلری معمور ایتمکه قالقشمیهلم . شمدیکی قاضیعسکرلرله ، موالینك اکثریسی کیملر ونه بیچیم ونه سیستمده آدملر اولدقلری معلوم خاص وعامدر .

مع‌هذا درسعام افندیلرك هکبه‌بر دوش اولهرق رمضان شریفده کویدن کویه ، طولاشملرینه سببیت ویرمك شرف علمه بیوك برضربه دکلیدر ؟ بو جهت مستکرهه ، نه ایچون لسانه آلنمیور ؟ وزادکانه ویریلان مبالغ اوتوز قرق غروشدن بشله اولدیغی مصراً ادعا ایدیلیور . آمان یارب ، بو نه‌ابتسلا ، نه‌جلوه‌درکه مرجعمز اولان باب مشیختك چشم انصاف ونظر مرحمتلرندن دور طوتیلیورز . ووادیٔ فقر ومذلتده بویان اولهرق محو وپریشان اولوب کیدییورز ؟!..

دیکر طرفدن مسلکمزه اصلا مناسبتی اولمیان وعلماء وطلبهٔ علومك بحق قدر ومزیتی تقدیردن عاجز بولنان باقار کورلرك برطاقنك اوتده بریده وبر طاقنك‌ده مطبوعات واسطه‌سیله « علمای حاضره‌مز احتیاجات زمانیه‌مزی دفع ایده‌جك درجه‌ده دکللردر . شونی بیلمزلر ، بونی بیلمزلر ، شویله یاپهلم ، بویله یاپهلم کبی بر طاقم « دقه‌دانجه » سوزلرینه معروض ومذمتلرینه هدف اولیورز . عجبا بویی‌هوش اولان کروه خفاشیون علم ومعارفك تکملی اولان آنجق تأمین معیشتله پذیرای حصول اولهجغنی تعقل ایتمیورلرمی‌که بویله بی سود لاف وکذاف ایله مشغول اولیورلر . وعلمای اسلامیه‌یی لسان مذمته آلهرق کناهه کیرییورلر . وبویله خدایی نابت کبی کندی باشنه قالان علما وطلبهٔ علوم نه‌ایله تعیش ایدییورلر .؟ ورمضان شریفده طشره‌لره کیتدکلرنده اجنبی‌تربیه‌سی کورمش وتربیهٔ ملیه‌سندن فرسخ ، فرسخ اوزاقلاشمش وبویوزدن حمیت‌دینیه وغیرت‌اسلامیه‌سنی غیب ایتمش اولانلردن معاونتی کوریيورلر ، یوقسه اهانت وحقارتمی کوریيورلر؟ بورالرینی هیچ‌دوشونن وصوروب سؤال ایدن یوقدر !

ظن ایدر ایسهم بو بدزبانلرك برقسمی‌بی‌وقوفدر . ودیکر قسمی‌ده یادینده ضعیف ویاخود کروه منافقین اولملیدرکه سماده بیلدیزلر کبی یریوزنی تزیین ایلیان علمای دین وطلبهٔ علومك کرهٔ ارضده وخصوصیله پایتخت سلطنت آل عثمانیده کزدکلرینی چوق کوریورلر . چونکه آنلر شیطانی ، علما ایله طلبهٔ علوم رحمانیدر . شیطانی اولانلر ایسه رحمانی اولانلری سومیه‌جکی طبیعیدر . معروضات سابقهم وجهله تجاوزلری‌ده « قورناز خرسز خانه صاحبنی صوچلو چیقاریر » مثل مشهورنجه مضمرلری اولان نفاق وفسق وفجوری اظهار ایلدکلری تقدیرده علما جانبندن مدافعه ، مقابله اولنمه‌ملری واولنورلرسه‌ده حکمسز

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE. 1153

طوتولمق غرض خفیسنه مبنی اولسه کرکدر . بوده پاره ویا مأموریتله صوصدیرمق و مزاجه کوره حرکت ایتدیرمك استعدادینه مالك اولمیان علمای شریعتی صوصدیرمه‌نك تجهیله قیامدن بشقه برچاره دوشونه‌مدکلرندن ایلرو کلدیکی بدیهیدر .

ای مبعوثان کرام حضراتی ، وای ملت وکیللری : اول وآخر باب مشیختك حال شاننی اکثریکز پك اعلا بیلیورسکز . سزه کوستره‌جکلری روللره براعت استهلال اوله‌رق شیخ‌الاسلام افندی طرفندن استیضاح ایچون کلان ذاتك افاداتی کافیدر . هرحالده بز معذور درسعاملری آغوش و نصفتکزه آله‌رق ضایع اولمش اولان حقوق قدیمهٔ مشروعه‌لرمزی دردست تدقیق بولنان بودجه مناسبتیله ساحهٔ عدل و انصافه چیقارمکزی امین اولدیغمز اوپاك وعالی اولان وجدانلریکزدن بکلرز.

ومن الله التوفیق

فاتح درسعاملرندن دیوریکلی قاضی زاده
عبدالله ضالدین

اوراق ومکاتیب

—

امرای چراکسه‌دن مرحوم عمر بك زاده اسعد خیرالدین بکه :

اوکمزده‌کی جمعه کونی چرکس قلوبنه ، یاخود اوندن اول مطبعه‌مزی تشریفلری متمنادر .

—

استاذ محترممز توقادلی فضیلتلو شاکر افندی حضرتلری طرفندن اثناء تدریسده طلبهٔ علومه خطاباً کویا حسن فهمی بك حقنده لعنت وخائن وطن تعبیرلری استعمال اولنمش اولدیغی اخبار ایدلدیکنه دائر میزانك یوز یکرمی اوچ نومرولی نسخه‌سنده برمقاله مشهود نظر وله وحیرتمز اولدی مشارالیه حضرتلری مومی الیه حسن فهمی بك حقنده دکل شمدی‌یه قدر هیچ برکیمسه علیهنده اویولده ادارهٔ لسانه تعرض ایلمدیکندن مقالهٔ مخترعه‌نك بالجمله محتویاتنی شدتله رد وتکذیب ایلرز .

مشارالیه شاکر افندینك خلقهٔ تدریسنده بولنان
اوچیوزه قریب تلامیذی طرفندن

—

اوراق حوادث

—

— (یکی غزته) رفیق محترممزك « متارکه » مقاله‌سنده‌کی مقصدینك بوبابده‌کی مقصدمزه تماماً مطابق اولدیغنی کمال شکران ایله دونکی نسخه‌سنك ایلك ستوننی تزیین ایدن « حسن نیت ومتارکه‌یه دعوت » عنوانلی بند مخصوصندن آکلادق . بوندن دولایی کندیسنی اخوتکارانه تبریك ومطلوب مشترکه برآن اول وصول ایچون المزدن کلنی دریغ ایتمیه‌جکمزه کندیسنی تأمین ایدرز .

—

وقعه نویس جدولی

داخلی

مجلس اعیان اعضالغنه تعیین بیورلمش اولان بلغراد سفیری سعادتلو آزاریان افندی حضرتلریله بلغراد سفارت سنیه‌سنه نصب ایدلمش اولان مادرید سفیری سعادتلو احسان بك افندی حضرتلری مأموریت سابقه‌لرنده ابقا ایدلمشلردر .

حربیه نظارت جلیله‌سی محاسبات عمومیه دائره‌سنك آلتنجی شعبه‌سی مدیریتنه ایکنجی شعبه‌سی قسم اول ممیزلرندن سعادتلو حافظ خلیل بك افندی حضرتلری .

شعبهٔ مذکوره مدیر معاونلکنه مدیر معاون ثانیسی سعادتلو شوکت بك تعیین اولنمشلردر .

—

مجلس مبعوثان وهیئت اعیانه مخصوص دائره‌نك ضیق اولمسنه بناءً دائرهٔ مذکوره‌نك جهتینده بولنان عدلیه واوقاف دائره‌لری مأمورین وکتبه‌سنك بایزیدده کائن دارالخیره نقلی ومناسب برمحلك سریعاً تدارك واحضاریله دارالخیر طلبه‌سنك اورایه یرلشدیرلملری ضمننده باب عالیدن عدلیه واوقاف ومعارف نظارتلرینه یبلیغات اجرا قلنمشدر .

—

مجروح شاکر بك مسئله‌سی ؟

حسن وقومیسر شهاب بکلرك راپورندن نه‌معنی استخراج اولونه بیله‌جکنی ، بونلرك مجروحی استنطاق ایتمك تشبثلری وتفرعاتی صحائف مطبوعاتده اسرارنکیز افقلر آچمقده وقیامتلر قوپارمق استعدادنده بولونمقده‌در . چونکه فجاعت حقیقتك تجلیٔ مهابتندن قورقان فکر خیانت طرق تأویل وتشویش ایجادنده مسابقت ایدیورلر .

رجال‌الغیب خوف وهراس ایچنده تدافع ایله مشغول . هرچه باداباد افکار عمومیه‌یی تغلیط لازم . باخصوص بر طاش ایله ایکی قوش اورمق خیال خونینی وار ... فقط نه یاپوب یاپوب برکره هیجانی تسکین واجب .

مستنطقك ، مدعیٔ عمومینك النه کیرمش اولان تحقیقاته مداخله قانونه صیغماز ؛ صیغه‌ماز ! بوحال عیبدر . مدنیته قارشی عیبدر . حتی مبعوث لطفی فکری بکك عیبدری قوتنده عیبدر . یالکز عیبده دکلدر ، عین زمانده ممنوعدر !

بزم قانونلر کیفه خدمته آلیشیق ایسه‌ده دورمشرطیت بوفضایحه بوقدر آچیقدن آچیغه متحتملمیدر ؟

کوپری باشنده مستنطق ایله ضابطه یان یانه ایکی استنطاقنامه طوتیور ؛ حیرت ! تکرار معاینه‌لر ، استجوابلر آیری آیری قوتلرك . . آیری آیری منابعك سوق واداره‌سیله یوروتیلیور . بونلره قانون مساعده ایتمز ! مع هذا قورقویه محل یوق ، چونکه اورته‌ده یالکز شماته ، شایعات وار . اوقدر یوقسه حقیقی تعقیبات قانونیه یوق ، یوقسه بوکیدیشله یاپیله‌جغی‌ده یوق ! همان جناب حق هدایت ایتسین !

معاینهٔ طبیه‌ده قورشونك آرقه‌دن کیردیکی ، واوکدن‌ده کیرسه مجروح کندی جارحی اوله‌میه‌جغی قطعیاً ثابت اولمشدر . زواللی شاکر بکی قاتل وجارح اوله‌رق کوسترن اربابه جهد وحمیت ینه اوتانمسه کرك .

—

— دونکی نسخه‌مزده عدلیه ملاقاتی حقنده یازدیغمز فقره علاقه‌دارنجه شویله تصحیح ایدیلیور .

عدلیه ناظر پاشا نزدنده اوزرنده بولنان احمد رضا بکله جاهد بك ایمش . طلعت بك باب عالیده‌کی ملاقاتده حاضر بولنمش .

پازار کونی مجلس وکلا انعقاد ایتمامش اولدیغندن عدلیه ناظری پاشا حضرتلری باب عالی‌یه حال طبیعیده کلیوب تلفون ایله دعوت ایدلمسی اوزرینه کلمشلردر . ضبطیه ناظری پاشاده بولنمقده قصور ایتمامش ایمش .

—

اعلان

—

درعلیه‌ده بولنان عموم آرناؤد قارداشلرمزه

اوکمزده‌کی پنجشنبه کونی « سربستیٔ مطبوعات » حقنده سلطان احمد میداننده انعقاد ایده‌جك اولان میتینغه قلوبمز دخی اشتراك ایده‌جکندن یوم مذکورده اوکله‌دن اول کافهٔ وطنداشلرمزك سلطان محمود تربه‌سی قارشوسنده‌کی آرناؤد اتحاد « باشقیم » قلوبنی تشریف بیورملری مسترحمدر .

عثمانلی آرناؤد اتحاد قلوبی

—

مکتب ملکیه طلبه‌سی افندیلرك بوکون ساعت ایکیده مکتبك بغچه‌سنده حاضر بولنملری لزومی اعلان اولنور .

—

سربستیٔ مطبوعاته دائر بو پنجشنبه کونی عقد اولنه‌جغی جریده‌لرده اعلان ایدیلن متینغ حقنده مذاکراتده بولنلمق اوزره جمعیتمزك عموم هیئت اداره وتألیفیه عضالری اوکمزده‌کی چهارشنبه ساعت درتده فوق‌العاده اجتماعه دعوت اولنور .

ارناوود لساننك عثمانلی حروفیله
تحریر وتعلیم جمعیتی

—

مصور محیط ورسملی رومان مجموعه‌لری آبونه وقارئلری ایچون اعطا ایدیلن مسامرهٔ ادبیه‌لردن ایکنجیسی : نیسانك ٣ نجی جمعه کونی تپه‌باشی قیشلق تیاتروسنده ویریله‌جکدر . مذکور مجموعه‌لر آبونه‌لری بوقونفرانسه مجاناً داخل اوله‌جقلردر .

قونفرانس پروغرامی بروجه آتیدر .

[١] صالح ذکی بك طرفندن فنی قونفرانس ، سینه ماطوغراف ایله مرتسمات ضیائیه ، مفید راتب بك طرفندن مونولوغ ، تحسین ناهید بك طرفندن برمنظومه ، آرالرنده قومدی برپرده مفید راتب بك وآزنیف خانملر طرفندن ، هوشقدم کیه قومدی برپرده احمد و راشد رضا بکلرله آزنیف وقتار خانملر طرفندن ، ماداموازل رومانتی طرفندن فرانسزجه شرقیلر ، ماقا برجمعیتی طرفندن ژیمناستیق هنرلری .

ایضاح واستیضاح . — نه‌مضحکه نه‌فاجعه ٣ پرده — بیلتلر شمدیدن باب عالی جاده‌سنده مصور محیط اداره خانه‌سنده ویرلمکده‌در .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.153

برنجی سنه — نومرو ۱۲۵ | چهارشنبه | (۲۳ ربیع الاول ۱۳۲۷ ، ۱ نیسان ۱۳۲۵)

مبزان

نسخه‌سی (۱۰) پاره‌یه‌در

سنه‌لك آبونه‌سی پوسته اجرتیله برابر بلا استثنا هرطرف ایچون مجیدی یکرمیدن ۱۸۰ غروشدر .
آلتی آیلغی ۹۰ غروشدر.

اعلاناتك بهر سطرندن اون غروش آلنور .

آبونه‌لر هرآی ابتداسندن اعتباراً قید اولنو .

اوچ کون کچمش غزته‌لر قرق پاره‌یه ویریلور .

طالم اوله‌رق فیأت اصلیه‌سیله ویریلور .

ابوالسعود جاده‌سنده ۷۲ نومرولی محمود بك مطبعه‌سنده طبع اولنور .

کوندریلان اوراقك درج ویا اعاده اولنه‌مامسندن اداره مسئول دکلدر .

غزته‌مز نامنه کلهجك اوراق ومکاتیب (میزان) غزته‌سی صاحبی محمد مراد بك نامنه اوله‌رق یازلمیدر .

هرکون نشر اولنور

سعادت وسلامت وطن وملته خدمت غیرتنده بولنان عثمانیلر ایچون صحیفه‌لرمز آچیقدر

انقلاب صحیح

تشکرات بی‌پایان

شجاعتلری داستان عالم اولان عثمانلی عسکری دون تاریخ عالمده کورلمامش بر فضیلت کوستردی .

مقصدمز حرکت واقعه‌یی محاکمه‌دکلدر. هدفمز ، حیران اولدیغمز تربیهٔ مکمله‌در .

غلیانه مستند بر قیام عمومیده ، مقصد معینلری ، حدودینك تجاوز ایدلمامسی ، یرلی واجنبی بالجمله اهالینك استراحتی تأمین اولنمسی عالم‌مدنیتك حوصلهٔ تقدیرنجه احاطه اولنه‌میه‌جق بروقعهٔ تاریخیه‌در .

بناءً علیه صنوف مختلفهٔ عسکریه‌نك ابرازینه موفق اولدقلری حمیت صحیحه‌ایله فضیلت قومیه‌دن ناشی قارئلرمز نامنه وکالةً وکندونامزه اصالةً فرداً فردا جمله‌سنك پاك آلنلرینی اوپه‌رك عثمانلی اردوسنه‌عرض تعظیمات ایلرز .

داخل وخارجده مقبول برهیئت وکلانك اکمال تشکیلاتنده سکونت افکارك خادم حقیقیلری ینه کندولری اوله‌جغی اعتماد قویسیله بوکون بهار سلامتك ملك عثمانیده فیوضات نثار اولدیغنی ، قبول حقده بونجه وقتدر تعند ایدنلره رغماً ، کورمکله جداً ملتخر اولدیغمزی بیان ایلرز .

انقلاب وسلامت دولت وملت

انقلاب خیرمز غیرت‌الله ظهوری ایله عسکر قهرمانلرینك وارناؤد قارداشلرمزك مجاهده‌لری سایه‌سنده حصول پذیر اولمشدی .

اووقت ملت هنوز اویقوده ایدی .

قربان حریت حسن فهمی بك جنازه‌سی مناسبتیله ملت آیاقلاندی . فقط اوکون ملت یالکز ایدی .

دون ملت ایله عسکر برابر پوله‌رق اظهار وجود ایتدی . دولت‌ده شو مصالحهٔ عمومیه‌یی تقدیر ایلدی.

آرتق وجود عثمانی تکمل ایتدی دیمکدر .

یشاسون عثمانلیلق ، یشاسون خلافت اسلامیه ، یشاسون مشروطیت مشروعهٔ عثمانیه !

آوروپالیلر کورسونلر . عبرت آلسونلر .

آوروپاده برمدت وقتلرینی کچیرمش کنجلرمی تموز انقلابنی حصوله کتیرمش ، یوقسه اناطولیدن کیدن محمدجکلر ایله آرناود برادجقلرمی؟

دونکی کون استانبوله بتون محمدجکلرمز یالکز چاوشلرینك قوماندای تحتنده اوله‌رق قیام ایتدکلری حالده اجنبیلره ، غیرمسلملره ، چارشولره مغازه‌لره ... حاصلی کیمسه‌نك جانینه، مالنه ، عرضنه حریمنه ذره قدر تجاوز ایتمکسزین مشروع برحکومت حصوله کتیردیلر .

بیوك ضابطلرینی ایچلرینه آلمامشلر . چونکه ینه محمدجکلرمزك ، برادجقلرمزك ، غیرت اللهك حصوله کتیردیکی تموز انقلابنی بعض کیمسه‌لرینمسیه‌رك قانونلرك، شریعت محمدیه‌نك اوستنده بیله کندولرینی حاکم مطلق اولق زعم باطلنه صاپمشلر ایدی .

محمدجکلرمز بونی حیرت اله کوسترمکه موفق اولمشلردر .

حکومتمز بونك قدرینی تقدیر ایده‌رك دونکی کون حرکت ایدن عسکره عائد اوله‌رق اعلانی وجوب تحتنده بولنان عفو عمومیی خط همایون ایله اعلان ایتمشدر .

عثمانلی ومسلمان تعصبندن دم اورمقده بولنان دشمنلرمز دون مطبعه‌مزك جوارنده کی خرستیان وموسوی چولق‌چوجقلرینك قپولرینك ونجره‌لرینك اوکنده نصل کولریوزلر ایله کلوب کچن محمدجکلرك بلوکلرینی سیر ایتدکلرینی ، یاخود مراق ایدوب آیاصوفیه‌یه ، عسکرك یانمه کیدن شایقه‌لی اجنبیلرك نصل محمدجکلر طرفندن تاایچلرینه قدر احترام ایله قبول ایدوب کزدیرلدیکنی کورملی ایدیلر .

او وقت آرادقلری تعصبك کندی خیالخانه‌لری محصولی اولدیغنی کوروب حیران اولورلر ایدی .

حربیه‌ناظری برشعبه‌نك ، برفرقه‌نك ، برشخصك ناظری اولیوب محمدجکلرمزك عادل باباسی اولدیغنی اظهار ایده‌جکدر .

حربیه ناظرنده محب وعادل بابا کوره‌جك اولان عسکر اولی‌الامره اطاعت عسکریه‌نك اساس شعار اسلامیه‌دن اولدیغنی بیلیرلر .

ذاتاً حرکتلری قانون دولته ، شریعت احمدیه‌یه اولان فرطرابطه‌اقتضاسی ایدی . دونکی حرکتلرینی تجیل ایتدیکمزکبی ، یارینکی اطاعت وانقیادلرینی ده‌دها زیاده تجیل ایده‌جکز .

ایلك نسخه‌مزده بیان ، مناسبت کلدکجه دخی تکرار ایتسدك که دین ، دولت ، ملت بزده آیریلمق غیرقابل قبول ایتمز برکتلهٔ مبجله‌در .

پادشاهه صداقت ، دینه محبت ، دولته وملته خدمت ، قوانین احکامنه رعایت ، علمایه ارتباط مسلمانلرجه وظائف مقدسهٔ اصلیه‌دندر .

اقشام یوقلامه‌لرنده عصرلردن برو معتاد اولان نماز ودعا دستور مقدسی یرینه کوتو بربدعتدن بشقه برشی اولمیان برطاقم خسیس تلقینات اجراسنی ، بر صنف محترم اهالیه ایجابنده قورشون آتمق کبی القاآت خائنانه‌یی ، هویتی مجهول برجمعیته صداقت یمینلرینك تکلیفنی بزم عسکرمز هضم ایده‌مزلر .

بونی بز آکلاتمق ایسته‌دك ، قولاقلرینی طیقادیلر ، تکرار ایتدك . حبس وظلم ایله قارشولادیلر .

ادرنه وقعه‌سی کبی موجب انتباه وقعه‌دن بیله درس عبرت آله‌مدیلر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25 1153

نتیجه‌سی شمدی کورولیور....

همان جناب قادر مطلق بالجمله صنوف خلقمزی سکون وسلامته ایصال بیورسون آمین بحرمت سید المرسلین .

کچنلرده بك اوغلنده واریه‌تیاتروسنده طربزون وقسطمونی ولایتلری عدلیه مفتشی معاون سابقی یواناکی افندی طرفندن ویریلن قونفرانسك صورتیدر :

فطرت بشریه‌دن ترشح ایدن حقوق طبیعیه‌نك اك ممتازلرندن بریسی حق اجتماع اولدیغی کبی انقلاق فجر حریتمزی متعاقب مظهر اولدیغمز انعام والطاف میانسده دخی اك زیاده شایستهٔ تجیل وتقدیس اولان نعمت سرپستهٔ اجتماعدر .

ایشته بوسایه‌دردکه دها بوندن سکز ماه مقدم اونمز بر آره‌یه کلهرك ولوحسبحال ایتمك صلاحیتندن بیله محروم بولندیغمز حاده جناب حقه بیکلرجه شکر اولسون‌که بوکون اسلام، خرستیان شوراجقده اجتماع ایتدکده منسوب اولدیغمز بردولت معظمه‌نك افراد مفتخره‌سی عائد بولندیغمز بر وطن مقدسك اولادی صفتیله حسیاتده مشترك افکار وامالده هم آهنك اولهرق احوالمز حقنده سربستجه مداولهٔ افکار وایراد مقال ایده‌بیلیورز .

احوالمز دیر ایسه‌م بالطبع احوال سیاسیهٔ حاضره‌مز خاطره کلیر ایسه‌ده حال حاضری آکلامق مجرد احوال سابقه‌یی تدقیق وتفرسه متوقف اولدیغی ایچون بنده‌کز احوال حاضره‌مزدن زیاده احوال سابقه‌مزی موضوع بحث ایتمکی واحوال سابقه‌مزدن‌ده بالتخصیص رومللر ترکلرك ایلك مناسبات تاریخیه‌سندن بعض ایضاحات اعطاسی حالاً ومصلحةً انسب اولهجنی فکرنده بولندم .

عثمانلی نام مبجلی تحتنده کافه‌مزیك وجود بولندیغمز برکتلهٔ معظمه‌نك جمله‌مز اجزای متممه‌سی اولمق صورتیله شوراجقده اجتماع ایتمش اولدیغمز حالده بالتخصیص رومللر ایله ترکلرك مناسبات قدیمهٔ تاریخیه‌سندن بحثه قیام ایتملکلرکم سامعین کرامك نظر دقتی جلب ایتمکی محتمل اولدیغندن اول با اول بونك حکمتی تعلیل ایتمکی وجیه‌دن بیلیرم .

پشیناً شوراسنی عرض ایتمك ایسترمکه بردولت تبعه‌سی بیننده تقدیر حسن امتزاج برکمال ، مناسبات متقابله‌لرنده یکدیکرینك حقوقنه رعایت نه‌درجه منتظم ومستقر اولورسه اولسون اول دولت ملل واقوام متنوعه‌دن مرکب اولورسه آنلر میانسده بعض سوء تفهمات وتصادفاتدن متحصل اختلاف وتضادلرك اکسیك اولهمیه‌جنی دنیالر قدر اسکی حقائق تاریخیه‌دندر .

بر وطن اولادی آره‌سنده بوکبی اختلافاتك وجودی بالطبع موجب ممنونیت اولهمیه‌جق احوالدن ایسه‌ده بنده‌کز بوحالی بروجوده آره صره عارض اولان اوفق تفك بخسته‌لقلره تشبیه ایده‌رم‌که بوکبی عارضه‌لرك وجودی بزی قواعد صحیه‌یه دها زیاده اعتنایه رعایته مجبور ایلر وبوصورتله دائما بزی متیقظ برحالده بولندیرر اولدیغی ایچون کندومزی مدهش ومهلك امراضدن مصون ومحفوظ قیلار .

دها بشقه برصورتله تشبیه کیفیت ایچون دیرمکه بر دولتی دریا اوزرنده بر سفینه‌یه تمثیل ایتدیکمز حالده افراد دولت میانسده ظهور یافته اولان اوفق تفك منازعات ومناقشات آره صره وزمان اولان مخالف فقط خفیف روزکارلره بکزرکه بونلر مزعج اولسه بیله موقت اولمغله برابر موجب اوله‌جقلری جزئی بر زحمته مقابل سفینه طائفه‌سنك فعالیتی تزیید وانلری ایقاظ وارشاد ایلدیکی ایچون نتیجه اعتباریله خیرلی وسفینه‌یی برآن اول ساحل سلامته ایصاله بادی اولورلر . برنده سفینه ایکی شیدن قورقار بریسی روزکارك بتون بتون انقطاعی دیکری روزکارك شدتله وزانیدر . برنده سفینه یول آله‌ماز محجور قالیر . دیکرنده چوق دفعه قورتیله‌ماز . معاذالله مغروق اولور . طبقی بوصورتله بر دولت دخی ایکی شیدن قورقار . بریسی سایهٔ حمایتی اوزرلرندن اوزاتمش اولدیغی اقوام وملل مختلفه بیننده حس مراقبه وامل تفیضك بتون بتون فقدانی دیکری بونلر میانسده حس عصبیتك شدتله غلیانیدر . برنجیسنك نتیجه‌سی شاهراه ترقیده عدم تقدم ایکنجیسنك عقیبتی دائما تدنی ، نهایت اضمحلالدر .

افندیلر ! بزعثمانیلر لله‌الحمد شمدیه قدر شدت غلیان عصبیتدن بری ومصون قالدق . قالدیکه بینمزده اختلاف شکلنده آره‌صره ظهور ایدن مناقشاتی عزیز وطنمزك منافعی اوغرنده حس مراقبه وامل تقبض طرزنده تلقی ایده‌لمده بوصورتله دولت عثمانیه نام مقدسنی طاشیان شو سفینهٔ محترمه‌نك یلکنلرینی تحریك ایدرك نشانکاهمز اولان لیمان سعادته طوغری هان یول آلهلم !

اوت افندیلر ! کتلهٔ محترمهٔ عثمانیه‌یی تشکیل ایدن ملل واقوام مختلفه میانسده جابجا محسوس اولان اختلافات عرض ایتدیکم طرزتلقی دائره‌سنده محاکمه ایدلدیکی حالده ماهیت اصلیه‌سی پك قولای تظاهر ایدر .

کرچه انقلاب اخیرمز مناسبتیله عناصر مختلفه وخصوصیله ترك ، روم عنصری بیننده ظهور ایدن بعض اختلافات ومناقشاتی هرایکی جهتده بولنان مشکل پسندلر عادتا موجب اندیشه برحال کبی تصویر واعظام ایتمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده منطق وقوعاتی تجسس ایدن نظرلر عندنده مسئله‌نك برکونا اهمیتی اولمدیغی مستغنیٔ اشتباهدر .

منطق وقوعات عباره‌سی بلکه ایلك دفعه ایشیدلمش بر عباره اولمق حسیله استغرابکزی موجب اولمسون . زیرا هرشیئك برمنطقی اولدیغی کبی وقوعات عالمك دخی برمنطقی واردر . وقوعات تاریخیه اوزرینه نصب ایدیله‌جك اك سطحی بر نظر بومنطقك وجودینی اثباته کافیدر . موضوع بحثمز اولان وقوعاته‌کی منطق شوندن عبارتدر .

مابعدی وار

بوده‌می وهم ؟

کوتاهیه متصرفلغندن خداوندکار ولایتی واسطه‌سیله باتلغراف بیلدیرلدیکنه کوره طاغ آردی ناحیه‌سنده طوبراق ایله تعیش ایدن محتاجین اهالیدن آلتی نفری ترك حیات ایتمشدر .

شدت ضرورت واحتیاج حسیله ینه بویولده طوبراق ایله تعیش ایدن کسانك اون بر کیشینك‌ده حیاتلری تهلکه ایچنده بولنمقده‌در .

دها کانون ثانی ایچنده مبعوثان حضورنده بوکبی فجیعه‌لرك امکانسزلغنی ، ادعا وحکومتجه تدابیر مقتضیه‌نك اتخاذنده اصلا قصور ایدلمدیکنی وایدلیه‌جکنی بیان ایدن داخلیه ناظری (که دونه قدر مقام سامیٔ صدارتی‌ده اشغال ایدیوردی) حلمی پاشا حضرتلری بوکاده وهم می دیه جکردی ؟ تدابیر مقتضیه‌نه‌در ؟ وقت وزمانیله اتخاذ وتطبیق ایدلدی‌می عجبا ؟

مملکتك ایستدیکی برایکی بیك ایرا حالا کوندریله‌مدیکندن حکومت محلیه شکایت ایدیور ایمش ؟

بونلره‌می تدبیر مقتضی دیه‌جکز ؟

بوحالی کورنلر حکومتك شفقت پدرانه‌سنه ، حمایت وظیفه شناسانه نه‌کبی قوت ومتانتله اعتماد ایتسونلر ؟

قارده ، کونشده ، بیك درلو مشقت وزحمتلر ایچنده چالیشه‌رق نتیجهٔ مساعیلرینی املاك وبرکوسی ، اغنام رسمی ، تجهیزات ومعارف اعانه‌سی ، یول پاره‌سی ، کمرك رسمی ، اعشار ، تمتع وبرکوسی کبی نامللره مالاً بژه ویرن ، وعسکر صفتیله‌ده بدناً راحتمز ایچون اوجاغندن بوجاغندن ، آناسندن باباسندن ، فاطمه‌سندن محمدندن ، چفتندن چوبغندن آیریلان بابایکیتلرك مملکتلرنده طوبراقییه‌رك جان‌ویردکلرینی کوروب بیلن اولیای امورین هانکیسی عجبا مرتب ومزین ، نفیس ولذیذ متنوع یمکلرندن برقابنی انلرك لهنه فدا ایده‌بیلیور ؟ ....

بوکا مطلع اولمسی لازم کلان اوحوالی مبعوثلری ، آج کویلیلرك طوق وکیللری ، مسئولیتدن نصل تبری ایدیورلر ؟

* * *

مأمورین حکومتك موفقیاتی الکاوفاق برحرکت عالیجنابانه تأمین ایدر .

التی کشینك طوبراق ایله تغدی نتیجه‌سی اوله‌رق وفاتنه دائر اولان برتلغرافنامه‌یی اوقوبان اولیای امورین بری برطاقم مراسم واصوله تابع معاملات رسمیه‌نك اکمالنه انتظار ایدنجیه‌یه قدر مثلا کندی طرفندن تلغراف پولیچه‌سیله ارسال اولنه‌جق مثلا ایکی بیك غروش او التی کشی‌یه‌ده وقت وزمانیله

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 1153

مدرس حیات اولهجق کی دیکر اون بر کشی‌یی‌ده بهمه‌حال تخلیص ایده‌بیله‌جکنده شبهه ایدیله‌مزدی .

خلقمز حکومته اطاعتکار ، حقسزلقلره قارشو حمول وصبور اولدیغی قدرده ایولکه ، عنایته ، نوازشه آثار حمایت وشفقته قارشو دهازیاده حساس ومتدار در .

بوجهتلری نظر دقتدن دور طوتمامق کرکدر .

اولیای اموری حضراتی قانون پرست ، نظامپرور وبیطرف اولمق قطعیاً مقتضی اولدیغی کبی دفع تهلکه‌ده ، اجرای معاونتده ، تقدیر احواله غایت سریع‌الانتقال ، وسهل‌التأثر وتام معناسیله فداکار ولطفشعار اولمق کرکدر .

احوال واوصاف مأمورینندن اولان « فداکارلق » ازامزده بك معلوم دکلدر . بو حسك اویانمسنه وتوسعنه شدتله احتیاجمز واردر .

نمونه‌لری الك بیوك مقاملردن ابراز ایدیلور ایسه درجات سائره‌ده کیلرایچون دائما برمیدان مسابقه آچلمش اولور .

« بن ، قارنم طوق صرتم‌قوی ، صچاق ومزین سالونلرده چالشدیغمدن ، کوزل آرابه‌لره بندیکمدن ناشی اتکلر طولوسی آیاقلرمی ایسترم وآلورم چونکه : بن‌وارم .

سن ! سن کیمسك ؟ سنی بیلمیورم .

سن ، دیدیکك مخاطبکی بیل !

او « بن‌وارم » دیانك ، آنکدن اول کلانلرك ، آنکدن صوکره کله‌جکلرك حتی جمله‌سنك افندیلرینك بیله ولی‌نعمتی ، بر عثمانلی قرداشك !

— انکلتره‌ده —

مشروطیت

—

ایکنجی بیاننامهٔ حقوقدر .

ایکنجی (ژاق) « ۱۶۸۸ » ده انکلتره‌ده قاتولکلکی احیا ، پاپانك نفوذنی اعاده ارزوسنی پرورده ایتمکله اتهام اولونمشدی . اتخاذ ایتدیکی بعض تدابیر ایله انکلیزلرك نفرت واستکراهنی جلب ایتمشیدی . بالنتیجه زادکاندن بر قسمی اورانژ پرنسی « کیوم » ی دعوت ایتدی ، ایکنجی ژاق‌ده مجبور فرار اولدی .

اشراف ومعتبراندن مرکب برهیئتك قراری اوزرینه (کیوم) طرفندن مرایکی مجلس دعوت ایدیله‌رك اندیشه‌لری تطمین اولندی وانکلتره تختنك انحلال ایتدیکی قرار آلتنه آلندی

بر حکمدار انتخابی لازم کلمشیدی .

کیمك ترجیح ایدیله‌جکی دوشونلدی . اورتده پرنس دوغال واردی . . . وانکلتره قوانینی بونی ایجاب ایدییوردی .

مع هذا بوقانون برطرفه براقلدی .

پرنس دوغال دن صوکره بیوك همشیره‌سی اورانژ پرنسی (ماری) نك اجلاسی اقتضا ایتمشیدی .

(ماری) دن صوکره کوچوك همشیره‌سی « آن » وارادی .

لوردلر قاره‌سی برمدت تردددن صوکره بوترتیبی آلت اوست ایتدیلر .

مسند حکمداری عین زمانده هم « کیوم » ه ، هم ده « ماری » یه وقوهٔ اداره‌نك یالکز « کیوم » ه توجیهی تکلیف ایدر ؛ ومارینك وفاتی ایله دخی پرنسس « آن » انکشاف حقوقنه محل کورلمه‌مشدر . مارینك وفاتیله برابر بوحقوقك تعطیل ایدلمسی ویالکز کییومك اجرای حکومت ایتمسی تقرر ایتمشدر .

بوصورتله قانون وراثت اساسندن دکیشدیرلمش اولیوردی . عوام قاره‌سی بوصورت مطالعه‌یی بلا مشکلات قبول ایتمش ایسه‌ده بونی یالکزجه علی‌العاده تحت قراره آلمقدن استنکاف ایتمش ، برقانون قلمه آله‌رق ایکنجی « ژاق » طرفندن غصب اولنان حریت وحقوق سائره‌سنی تصریحاً افاده وطلب وادعا ایتمش وبو قانونی « کیوم » ایله « ماری » نی تحت حکمداریه دعوت ایدن بیاننامه درونندہ حسن ابتدا مقامنده ذکر ایتمك صورتیله تأیید ایتمك احتیاطنده بولونمشدر .

ایشته بوصورتله قلمه آلنان بیانتامه بیوك « ویتول » صالوننده پرنس وپرنسس حضورنده برصورت مکلفهٔ رسمیه‌ده قرائت ایدلدی . هرایکی حکمدارك هیچ بری حریت ، وحقوق بیانتامه‌سی حقنده یالکز باشنه‌رأی ویره‌میه جکدی .

مراسم قرائتك ختامنی متعاقب هالیفاکی طرفندن « حکمداران » ه برسوآل ایراد ایدلدی :

— شو مسند حکمداریني بیانتامه‌ایله برابر قبول‌ایدیورلرمیدی ؟

بیانتامه‌یه براعتراضلری اولدیغی حالده بونی انجق برصورتله اظهار ایده‌بیلیرلردی : حکمدارلغی قبولدن استنکاف !

بوصورتله‌ده بیانتامه مردود اولمش اولیه‌جق ، حکمدارلغی قبولدن امتناع ایدلمش اوله‌جق ایدی . بوصورتله ملت حریتنی وحقوقنی الندہ طوتمش اوله‌جق واونی دیلدیکی صورتده‌دیلدیکی اللره تودیع ایده‌بیله‌جکدی .

براعتراضلری اولمایوبده جواب قبول‌ویردکاری حالده ضمننده بیانتامه‌نك مقدمه‌سی‌ده معمول‌به اولمش اوله‌جقدی .

حال بوکه بزلرده جاری اولان اصول وتعامله کوره دوشونلسه نه بویله قانون اولور ، نه‌ده بویله قانون وضع اولونور . قانون هرهانکی برمسئلهٔ مخصوصه حلنده امر ونهیی حاوی اولور . حال بوکه بیانتامهٔ حقوق بردفتر اعتراضات وشکایاتدن بشقه بر شی دکلدر .

قانون ، قانون اولمق ایچون پارلمنتودن کچمش ویاچیقمش وحکمدارطرفندن تصدیق ایدلمش اولور .

حال بوکه بیانتامه‌نك قرائتی صره‌سنده حکمدار یوقدی ، پارلمنتوده یوقدی . قرال ، قرال اولمق ایچون مقید بولونیور ؛ امتیاز مخصوصنك ، قوتنك تجلیسی کندیسی طرفندن محتاج تصدیق وتأیید بولونان وثیقه‌نك حصولی ایله مشروط بولونیور .

اورتده برمجلس ، برهیئت وار . حال بوکه بوکا برپارلمنتو شکل‌وحقوقی ویرمك قابل دکل ؛ بونك تأمین وجودی ایچون برنظام ، برقانون لازم .

برقانونك قانونیتی ایچون سربازانه وحاکمانه بر صورتده لزوم وجودی قطعی اولان اوچ اساس نامنه شومناسبتله اورتده یالکز برمملکت وار ، مملکت بر مدعی‌یه ، برنامزده امللرینی تقریر . . شرائطنی وضع ایدیور .

والحاصل بیانتامهٔ حقوق ، مرخصین ملت‌طرفندن تخت‌حکمداری نامزدلرینه تکلیفاتده بولنمسی معناسنی تضمن ایدر .

بیانتامهٔ حقوقده اون اوچ ماده اولوب بونلرك کافه‌سی حقوق حکمداریني حصر وقصره معطوفدر . مثلاقرالی قوانینك تعطیلندن ، تعلیلندن ، فوق‌العاده محکمه‌لر . خصوصی قومیسیونلر تشکیلندن ، مستثنا جزالرترتیبندن ، حق‌استدعانك زجرندن ، پارلمنتوده حریت کلامك رفعندن ، پارلمنتو انتخاباتنه مداخله‌دن منع ایدییوردی .

قرالك ، مجلس مبعوثان واعیانك رضاسی انضمام ایتمکسزین ویرکو طرح ایده بیلمسی حقنده کی ممنوعیت تجدید وینه مجالسك موافقتی اولمقسزین دائمی اردولر بولندیرمسی حقی رفع اولنیوردی .

بودرجه‌مساعد برفرصت اولدیغی حالده‌نه‌حریت مطبوعاته نه‌ده سربستیٔ مذاهبه دائر هیچ برفقره کورلمه‌مسی آز معنیدار دکلدی .

حتی مطبوعات سانسوره تابع براقلدی . حریت مذهبیه‌دن بحث ایدلمه‌مش اولماسی‌ده طبیعی ایدی . چونکه ۱۶۸۸ اختلالی پاپالغك و « ژاق » طرفندن کوستریلن لاقیدیٔ دینداراته علیهنده ایدی .

نیسان انقلابی

—

حلمی پاشا قابینه‌سی حمیت ملیهٔ عثمانیه غلیانی سوقیله سقوط‌ایتمشدر . سنین وفیره خارجیه نظارتنده بولندیغی حالده ناموس ووقعنی محافظه‌یه مقتدراولمش و کامل پاشانك سقوطی کونی هیچ بر فرقه‌نك القا آتنه وجدانی مغلوب ایتمیه‌جکنی فعلاً اثبات ایلمش بولنان توفیق پاشا هیئت جدیدهٔ وکلایی تشکیله مأمور ایدلمشدر .

هیئت جدیده‌یه کیملرك داخل اوله‌جغی هنوز

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22/153

تعین ایتمامش ایسه‌ده دون کیج وقت حربیه نظارتنك مشیر ادهم پاشا عهده‌سنه توجیه قلندیغی موثوقاً خبر آلنمشدر .

جناب حق هیئت جدیدهٔ وکلای وطن وملته نافع ودواملی خدمات ایفاسنه موفق بیورسون .

— احمد رضابکك تمایلات عمومیه اوکنده‌مجلس مبعوثان ریاستدن استعفا ایتدیکی حقنده دون برعلاوه نشر ایدلمشدر .

کرك بوخبری وکرك نشریات غرضکارانه وافادات سخیفه‌لری ایله اورته‌لی قارشدیرمش اولان مبعوثاندن بعضیلرینك بك اوغلنده شورایه بورایه التجا ایتدکلری حقنده‌کی شایعه‌یی قید احتیاطله تلقی ایدرز .

زیرا شو حرکتلرینی « صداقت » یمنلرینه منافی بولورز .

اوراق ومکاتیب

آیدین ولایتنده اشقیا غائله‌سی

ازمیردن کلن صوك خبرلره نظراً اشقیاچه‌لرینك حیاً ، میتاً دردست ایدلدیکی بورا اوراق حوادثنده مطالعه اولندی .

آیدین ولایتنده اشقیا غائله‌سی بك اسکی اولمقله برابر مزمن برحاله در . شمدی یه قدر بواغورده حکومت درت ، بش یوزبیك لیرا مصارفه دوچار اولمش، نتیجه‌ده مع‌التأسف هیچ بر موفقیت الده ایده‌مه‌مشدر .

آره‌صره حکومتك سطوتی اشقیانك جولانکهی اولان واسع طاغلرده برق آسا تجلی ایتدکچه اشقیایه بردورهٔ سکون عارض اولمش اولور . فقط بوحال موقت برزمان ایچوندر . بواشرا تعقیبات جدیه‌یه معروض قالنجه مناسب برزمانه انتظاراً مارسرماکی برر سوراخ مسکنده اویوشور ، قالیرلر . تعقیبات طورغونلق عارض اولور اولماز میدانه چیقارلر . قودورمش حیوانلر کبی هرطرفه صالدیررلر . آسایش مختل و تجارته سکته عارض اولور . باغ ، باغچه ، ترلا صاحبلری قصبه داخلنه خارجه چیقامزلر . هرطرف قپانیر . اهالینك ضرری شبهه‌سز حکومتك ضرری دیمکدر . ایشته آیلرجه دوام ایدن تعقیبات نتیجه‌سی موقت برسکوندن عبارت ایدی .

اشقیا غوائلندن حصوله کلن وقوعاتی بوتون عنعنه‌سیله ، زمق لازم کلسه بویوك فقط مدهش برکتاب میدانه کلیر . الك بهادر ضابطانمز بوغدار شقیلرك قورشونلریله شهید اولمشلر ، نیچه بیچاره‌لر بواشرانك بیچاقلری آلتنده فدیهٔ نجات تدارك ایده‌مدکلرندن دولایی پارچه ، پارچه ایدلمشلردر . بوبابده الك زیاده نائل‌موفقیت اولنلرناشد پاشا ومدحت پاشا مرحوملر ایدی . تعقیب ایتدکاری یول ، تطبیق ایتدکاری اصول پك بسیط اولمقله برابر پك مؤثر ایدی . بوده حکم اعدامك بالفعل اجراسندن عبارتدر .

بر ایشه اساسدن باشلانیلمیه‌جق اولور ایسه نتیجه‌نك خیره منتهی اولمه‌جغنه احتمال ویرمك کار عاقل دکلدر . آیدین ولایتنده بوکون آلتی یوز قدر زاندارمه موجوددر . بومقداردن نفس ازمیرده‌کی مواقع ایله ولایتك مواقع سائره‌سنه اوچ ، نهایت درت زاندارمه اقامه اولنه‌بیلیور . شهر داخلنده مستریحانه نوبت بکله‌ین بر نفر ایله اشقیا ارقه‌سنده داغلرده ، اورمانلرده دولاشان نفرك مساوی طوتولمسی دوغری دکلدر . دور استبدادده بورالرینی ملاحظه ایدن یوق ایدی . حال‌بوکه بوکون صورت جدیده‌ده نظر مطالعه‌یه آلنمق لازمدر .

الحالة هذه اوده‌مش ، تیره ، بایندر ، صالحلی ومواقع سائرهٔ لازمه‌ده بولنان بر ، ایکی طابور عساکر مدت مدیده اورالرده قالهماز اشقیا چته‌لری اورته‌دن غائب‌اولونجه عساکر حالیله عودت ایده‌جك ینه محافظهٔ آسایش شو بر آووچ زاندارمه‌لرك اللرینه ترك ایدیله‌جکدر . بوحال هرزمان واقع اولمشدر . نتیجه ینه ضرورتدن عبارت قالیر . مقصد اشقیانك کوکنی قازیمق ، قورقوتمقدر .

بوخصوصده ایکی مؤثر چاره واردر . اولاً زاندارمه‌نك موجودی مملکتك احتیاجات مبرمه‌سی درجه‌سنده تزیید ایدللی واصلاحنه همت اولونملیدر . ثانیاً اشقیایه موجب انتباه اولان جهت قانونك تمامی اجراسنه رعایت ایدلمسیله حاصل اولهجغنه نظراً اشقیادن دردست ایدیلنلر بالمحاکمه اعدامه محکوم اولنجه توره‌دکلری محللره اعزام ایدیله‌رك حکم اعدام دقیقه‌سنده اجرا ایدلملیدر .

حبسخانه‌نك قپولری دلیجه‌سنه آچیلدینی زمان ایکی بیك شوقدر موجود ایچنده ایکی یوز اللی کشی اعدامه محکوم وار ایدی . بونلرك آراسنده کور بایرام ، قپودان آندریا کبی جانیلرك نه قدر جانلر یاقدیغنی ، حکومتك باشنه نه بویوك غائله‌لر آچدیغنی ملاحظه کفایت ایدر .

اکر عرض ایدیلن شو بسیط اصول تعقیب ایدیله‌جك اولور ایسه بر ، ایکی چته‌نك تنکیل واستیصالیله اشقیا غائله‌سنك تماماً مندفع اولدیغنه اینانمق طوغری دکلدر . وجودلری بزجه بك قیمتدار اولان عسکرلرمز داغلرده مزاحم ومشاق آلتنده ازلدکدن باشقه خزینهٔ حکومتدن بیکلرجه لیرالر صرف ایدیلیر . بوقدر فدا کارلغه مقابل آنجق آیدین ولایتی اهالیسی، رنجبرانی محصول زمانه‌قدر مستریح البال اوله‌بیلیر . صوکرا ینه طاغلردن اشقیانك صدای جانخراشی هرطرفه عکس ایدر . نتیجه اعتباریله ینه دیرزکه بحق تنسیقات اجرا اولنمدقدن صوکره سطوت حکومت نور عدالتله بوخوف یرلرده تجلی ایتملی ، حکم قانون دقیقه‌سنده اجرا ایدللی که اهالی راحتله نفس آلسون ، موفقیت حسنه حاصل اوله بیلسون .

امضا محفوظدر

—

میزان اداره‌سنه

—

حکام‌الشرع جمعیتك کچنکی اجتماع عمومیسنده هیئت دائمه‌نك واردات ومصارفاتی تدقیق ایدلدیکی کبی استانبول وبلاد ثلاثه‌ده بولنان اون ایکی محکمه نیابتلرینك مطلبه چیقارلمسی حقنده مشیخت جلیله‌یه وقوعبولان مراجعت نمره‌سز قالدینی تقدیرده مجلس مبعوثانه شکایت ایدلمسی ونوابك هر مأموریته تعیینده ایلك معاشك قطعی مغایر معدلت اولدیغندن بونك بر صورت مناسبه وعادله‌یه افراغی وبوللرك صرف ومحافظه‌سنده باش کاتبلر مسئول اولدیغندن نوابك پول حقنده دور تکلیفندن وارسته طوتلمسی ایچون مرجع عالیسنه مراجعت ایدلمسی خصوصلری مذاکره وتنسیب ایدلدیکی استخبار قلنمشدر

تبلیغات

—

استرداد تعلیماتنامه‌سی

بلا بدل تفویض اولنان محلولاتك استردادی حقنده دستورالعمل اولق اوزره اوقاف نظارتی استرداد محلولات انجمنی طرفندن قلمه النان تعلیماتك لاجل‌التدقیق شورای دولته حواله قلندیغنی یازمش ایدك . شورای دولتجه بوبابده تدقیقات ختام بولهرق مذکور تعلیمات بامضبطه مقام صدارته کوندرلمشدر . الدیغمز معلوماته کوره بوصورتله تفویض و آخره فراغ اولنان محلولاتك مفروغ لهلر یعنی متصرف ثانیلر طرفندن کرك وفاءً وکرك قطعاً فراغنك منی وخزینه‌نك هم فارغه هم مفروغ لهه حق مراجعتی موجود بولنمق اعتباریله تعلیمات دائره‌سنده تکلیف بدل ایدیلوبده قبولدن استنکاف ایدنلرك یدنده‌کی محلولاته جرقانونی وضعی ومحلولدن آلنان املاکك قاچیرلمسی ایچون تشبثنده بولنه‌جقلرحقنده‌ده متصرف اولدقلری دیکر املاکدن محاول بدلنه کفایت ایده‌جك مقدارینك تحت حجزه آلدیرلمسی صورتیله حقوق خزینه‌نك صیانتی وقیمت مزایده‌سی قیمت مخمنه‌سندن فضله اولان محلولاتك قیمت حقیقه‌سی قیمت مزایده تعیین ایده‌جکی جهتله محلولاتك حال حاضرینه کوره اهل خبره طرفندن تخمین وتقدیر ایدیله‌جك قیمت اوزرندن بدللرینك اخذی ونام بادشاهی‌یه قید ایدیلوبده بالآخره بشقه‌سنه تفویض قلنمش اولان املاك ایچون‌ده خزینه‌جه بدلاً استیفای حقوق ایدلك ایستندیکی تقدیرده خزینهٔ خاصه‌یه وعیناً استردادی موافق منفعت کوردیکی حالده دخی واضع الیدینه مراجعت اولنمسی ومحلولات میانتنده فقر واحتیاجندن طولایی مرحمةً تفویض ایدلمش ویاخود متفوضنك وفاتیله کیمسه‌سز قالان ایتام وار املنه انتقال ایتمش اولان ویکرمی بیك غروشدن دون بولنان املاکك اصحابی حقنده تعقیبات وتحقیقات عمیقه اجراسیله متفوضلرینك فقر واحتیاجی تبین ایلدیکی حالده استردادندن صرف نظر ایدلمسی وسندات ابطالی ومحلولاتك استردادی ایچون حکم استحصالیله خلاف اصول معامله اجراسنه میدان ویرلمامسی وایکنجی براله کچمسش اولان محلولات ایچون حکم قطعی آلنمدقجه ایجار بدلاتنك استیفاسنه قیام اولنمامسی خصوصاتی تقرر ایلمشدر .

محمود بك مطبعه‌سی محمد مراد